Marko Marković

UDBINI SINOVI

Marko Marković

UDBINI SINOVI

Marko Marković

UDBINI SINOVI

Dokumenti i analize

MARKO MARKOVIĆ / UDBINI SINOVI

Ljubuški, A.D. 2004.

Izdavač:
Press Holding d.o.o.
Stjepana Radića 51
Ljubuški
Bosna i Hercegovina

Uredio:
Marko Marković

Stručni konzultant:
Bože Vukušić

Lektura i korektura:
Jasna Kovačević

Naslovna stranica i oblikovanje:
Zvonimir Kuhtić

Računalna priprema:
Ana Maria Šivak

Generalni distributer u RH:
Klub hrvatskih povratnika iz iseljeništva
Trg Stjepana Radića 3, Zagreb
Tel./fax: ++385-1-6151 393
E-mail: klub-hrv-povratnika-iz-iseljeništva@zg.hinet.hr

Marko Marković

UDBINI **SINOVI**

UREDNIČKA NAPOMENA

Istinom se ne može trgovati

Kad mi je skupina hrvatskih domoljuba iz iseljeništva ponudila da priredim knjigu "Udbini sinovi" nisam ni slutio koliko opsežan posao me očekuje. Trebalo sam, zajedno sa stručnim suradnikom Božom Vukušićem, pregledati desetine tisuća stranica dokumenata iz Udbine arhive, novinskih članaka itd., te ih sve pažljivo analizirati, provjeravati i prirediti za objavu.

"Udbini sinovi" logičan su nastavak knjige"Čuvari Jugoslavije" (SAIZDAT, Posušje - 2003.) urednika Ivana Bešlića koja je izazvala nezapamćen interes javnosti u BiH i RH. Prikupljeni brojni tekstovi koji su tematizirali tu knjigu i ovdje se objavljuju u dva poglavlja bez cenzure i bez posebnih komentara.

Analiziran je i sadržaj knjige, obrađeni objavljeni dokumenti te smo tako dobili imena brojnih djelatnika Udbe kroz to razdoblje, ali i imena svih koje je Udba pratila kao neprijatelje Jugoslavije.

U ovoj knjizi samo dio materijala su autorski tekstovi (znanstvene analize, predgovori, uvodne napomene, pogovor...), a veći dio je obrada podataka iz kartona suradnika Udbe te novinskih tekstova posvećenih toj temi..

Knjiga donosi i Pravilnik o radu SDB, inače strogo čuvanu tajnu, u kome je, među mnoštvom drugih pojedinost o radu Udbe, vrlo precizno definirano što je "suradnik" Udbe, a što "operativna veza".

Za sve one koji postavljaju pitanje zašto i čemu knjiga ovakvog sadržaja podsjećam na dobro nam znanu biblijsku izjavu "Istina će vas osloboditi". U istom duhu i papa Ivan Pavao II za posjeta Hrvatskoj je kazao "Istinom se ne može trgovati!"

Ova knjiga ne želi nikome suditi, ali želi potaknuti na razmišljanje. Zato mi je draga misao Mustafe ef. Cerića "neka se pokaju oni koji su radili za Udbu, a oni koji su bili njihove žrtve neka im oproste".

Već je navedeno da su "Udbini sinovi" logičan nastavak knjige Ivana Bešlića "Čuvari Jugoslavije", međutim, zbog zahtjevnog i obimnog sadržaja i činjenice da je Bešlić manje iskusan u ovom poslu, rad na "Udbinim sinovima" povjeren je autoru ovih redaka.

Zahvaljujem se svima koji su mi omogućili i pomagali da dovršim ovu knjigu, a posebice mojim najbližim suradnicima. Također, zahvaljujem brojnim prijateljima koji su mi unaprijed obećali pomoć prilikom promocije i distribucije knjige u BiH, RH i inozemstvu.

Marko Marković

PREDGOVOR

Komunističke partije, pa tako i KPJ, temeljile su svoj svjetonazor, ideologiju i program na djelima klasika marksizma, koji su zastupali motrište kako se zbiljske promjene društvenih odnosa mogu događati samo revolucionarnim, tj. nasilnim načinom. Sukladno tome zagovarale su nužnost izbijanja proleterskih revolucija s ciljem uspostave svjetskog komunističkog poretka.

Isto tako, ideologija i praksa komunističkih partija je smatrala kako revolucionarni čin preuzimanja vlasti nije i završetak nasilja, nego je on početak diktature proletarijata koja, prema Lenjinu, predstavlja "najžešći i najnemilosrdniji rat nove klase protiv moćnijeg neprijatelja, protiv buržoazije ... i pobjeda nad buržoazijom nije moguća bez dugog, upornog, ogorčenog rata na život i smrt, - rata koji zahtijeva vladanje sobom, disciplinu, čvrstinu, nepokolebljivost i jedinstvo volje". Na primjeru Bosne i Hercegovine te ostalih republika komunističke Jugoslavije to se očitovalo u uspostavljanju monopola KPJ nad svim oblicima državnog i društvenog života, što znači da nije bilo moguće javno artikulirati niti jedan interes izvan centraliziranog partijskog okvira.

Nepostojanje demokratskih društvenih mehanizama nadzora i izravna podređenost tajnih službi središtu političke i partijske moći i inače je bila obilježje totalitarnih sustava vlasti, bez obzira na njihov ideološki predznak. Na taj se način djelovanje jugoslavenskog totalitarnog modela upravljanja može velikim dijelom poistovjećivati ne samo sa zemljama u kojima su vladali komunistički režimi nego i s građanskim oblicima totalitarizma, kao što su bili fašizam u Italiji i nacizam u Njemačkoj. Jedno od njihovih glavnih zajedničkih obilježja bilo je prakticiranje neograničene represije koja se koristila u svrhu očuvanja vladajućeg režima. To je razlog što su iza organiziranog nasilja totalitarnih režima ostajali golemi negativni tragovi, među kojima i veliki broj ljudskih žrtava; ubijenih, zlostavljanih, zatvaranih, progonjenih, obespravljenih i marginaliziranih.

Josip Broz Tito je 10. kolovoza 1941. izdao Uputstva partizanskim odredima glede sigurnosnih pitanja. Te upute su bile opće naravi, a njihova glavna poruka je glasila da "izdajice i provokatore treba smjesta likvidirati". Smatra se kako je tim Uputstvima započeo organizirani sigurnosno-obavještajni rad jugokomunističkih partizana. Nakon toga je slijedilo osnivanje tzv. partizanskih straža, narodnih straža, narodne policije i sl. pri partizanskim odredima, a tek je 1943. Tito donio odluku o

razdvajanju obavještajne i kontraobavještajne službe. Sredinom 1944. godine, točnije 13. svibnja 1944., Tito je odlučio osnovati Odjeljenje za zaštitu naroda (OZNA). Pet dana kasnije, 18. svibnja, Aleksandar Ranković je u Drvaru potpisao Uputstvo o formiranju Ozne. Pored Tita i Rankovića, osnivačima Ozne mogu se smatrati i ruski obavještajci, instruktori pri Vrhovnom štabu partizanske vojske, Saveli Vladimirovič Burtakov i Arseni Vasiljevič Tiškov Timofejev. Za svoga zamjenika, na čelu Ozne, Ranković je postavio Svetislava Stevanovića - Ćeću.

OZNA se sastojala od četiri odjela. Prvi odjel se bavio obavještajnim poslovima, a na čelu mu je bio Maksimilijan Baće, zvani Maks ili Milić, rodom iz Pakoštana kod Šibenika. Drugi odjel bavio se kontrašpijunažom; na čelu mu je bio Crnogorac Pavle Pekić. Treći odjel se bavio vojnom kontrašpijunažom, a vodio ga je general Jefto Šašić, Srbin rodom od Novske. Četvrti odjel, na čelu s Mijatom Vuletićem, rukovodio je tehnikom i vezom.

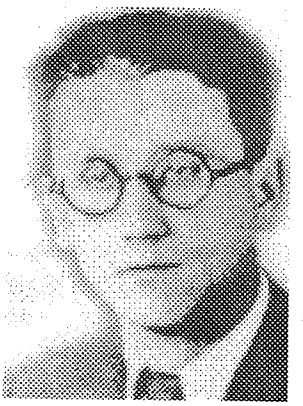

Aleksandar Ranković

Prvi načelnik OZNE za Bosnu i Hercegovinu bio je Uglješa Danilović, a u Hrvatskoj Ivan Krajačić-Stevo; u Srbiji Slobodan Penezić-Krcun; u Sloveniji Ivan Maček-Matija; u Crnoj Gori Veljko Milatović; i u Makedoniji Bane Andreev.

U ožujku 1946. OZNA je reorganizirana, to jest razdvojena na civilne i vojne službe koje dobivaju nova imena: Upravu za istraživanje i dokumentaciju (UID) i Upravu državne sigurnosti (UDBA), te Vojnoobavještajnu službu (VOS) i Kontraobavještajnu službu (KOS). KOS je 1955. preimenovan u Organ sigurnosti (OB) Jugoslavenske narodne armije (JNA), a UDBA 1966. godine, nakon tzv. Brijunskog plenuma, u Službu državne bezbjednosti (SDB), odnosno Službu državne sigurnosti (SDS).

OB JNA je djelovao pri Saveznom sekretarijatu narodne obrane (SSNO). Organizacijska struktura OB bila je prilagođena ustroju JNA. Pri armijskim oblastima, garnizonima, pukovima itd., odnosno odgovarajućim jedinicama u mornarici i zrakoplovstvu, postojale su tzv. Kontraobavještajne grupe (KOG), dok je pri Teritorijalnoj odbrani (TO) djelovala tzv. Bezbjednost teritorijalne odbrane (BTO). VOS je također bio podređen SSNO-u, a svoju aktivnost razvijao je preko vojnih misija i diplomatskih predstavništava SFRJ u inozemstvu.

Uprava za istraživanje i dokumentaciju (UID), koji je kasnije preimenovan u Službu za istraživanje i dokumentaciju (SID), bio je u sastavu Saveznog sekretarijata inozemnih poslova (SSIP). Djelovao je uglavnom preko jugoslavenskih diplomatsko-konzularnih i vanjsko-trgovačkih predstavništava u inozemstvu.

SDB kao civilna kontraobavještajna služba nalazila se u sastavu Saveznog sekretarijata unutarnjih poslova (SSUP). Sastojala se od nekoliko uprava (odjela). Četiri glavne uprave bavile su se: 1) unutarnjim neprijateljem (nacionalizam, crkva itd.); 2) emigracijom (hrvatska, albanska itd.); 3) stranim obavještajnim službama; 4) tehnikom praćenja i prisluškivanja. SDB je svoju organizacijsku mrežu razvijala preko republičkih sekretarijata za unutarnje poslove (RSUP), a ovi preko centara SDB-a i njihovih

ispostava. Unutarnji organizacijski ustroj republičkih centrala i centara SDB-a bio je sukladan strukturi saveznog SDB-a.

O nastanku, razvoju, djelatnostima i kadrovima jugoslavenskih tajnih službi najviše se pisalo u Srbiji. Tamo su objavljeni brojni intervjui i nekoliko knjiga općenito o ustroju i djelovanju jugoslavenskih tajnih službi, u kojima su izneseni i brojni detalji o pojedinim akcijama, uključujući i likvidacije političkih protivnika – uglavnom hrvatskih političkih emigranata. Knjiga beogradskog publicista Marka Lopušine *Ubij bližnjega svoga I* (1995.), *II* (1997.) *i III* (2000.) obiluje raznim podacima takve naravi, pa prenosimo najznačajnije dijelove:

«Reorganizacija Odjeljenja zaštite naroda izvršena je poslije donošenja Ustava FNRJ u ožujku 1946. godine kada je ono preimenovano u Upravu državne sigurnosti, u narodu označenoj kao Udba. Izlaskom iz resora Ministarstva narodne odbrane i samim ulaskom Udbe u sastav Ministarstva unutarnjih poslova Jugoslavije, ova tajna služba je neslužbeno postala dio civilne policije. Ako, kako tvrdi kontraobavještajac Milan Trešnjić, razlika u metodi djelovanja Ozne i Udbe uopće nije bilo, onda ih je bilo jedino u samoj organizaciji ove dvije jugoslavenske tajne službe. U njoj su, doduše, vojni činovi i odora i dalje postojali, jer je jugoslavenska tajna služba službeno i dalje bila vojna formacija sve do 1952. Korpus narodne obrane je i dalje bio oružana snaga ove političke i obavještajne policije. Druga bitna promjena u državnoj sigurnosti dogodila se kada je iz sastava Ozne izdvojen njezin III. odjel i ostavljen u Ministarstvu narodne obrane i to kao XII. uprava - kontraobavještajna služba. Ona se od 14. prosinca 1955. godine preimenuje u Upravu sigurnosti MNO-e.

Praktički, reorganizacija Ozne u Udbu izvršena je u ožujku 1946. a dograđivana je u ožujku 1947. godine, da bi dobila konačnu fizionomiju početkom 1951. godine. Zadržala se punih dvadeset godina, do gašenja Udbe 1966. godine na Brijunima. Po ovoj organizacijskoj shemi bila je organizirana Udba na cijelom teritoriju FNRJ. Udba je bila partijska obavještajna služba, ali i služba sigurnosti, i to naročito u početku njezinog postojanja, krajem četrdesetih i početkom pedesetih godina, dok je bila pod kadrovskim mentorstvom KPJ i u funkciji provođenja političke strategije Komunističke partije Jugoslavije. Da bi se odškolovali u takvom duhu novi politički policajci, vlada Jugoslavije je u Beogradu na Topčideru 1949. otvorila Višu školu Udbe FNRJ. Njezin direktor je jedno vrijeme bio Budo Miličević, a zatim i David Laušević. Predavači na školi su bili profesori Jovan Đorđević i Radomir Lukić, ali i policajci, jer je predmet državnu sigurnost predavao Edo Brajnik. Uspješni polaznici su bili i Budimir Lončar, i Ivica Kojić, i Branislav Pendić, i Milorad – Mića Japundža, i Obren Đorđević. Većina studenata

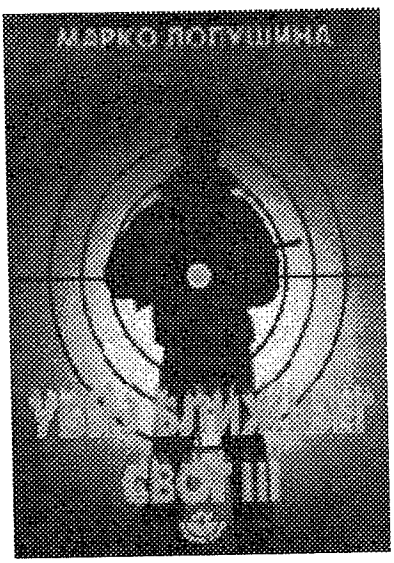

Faksimil naslovnice knjige Marka Lopušine "Ubij bližnjega svoga" (III izdanje)

Udbe kasnije je završila pravni fakultet u Beogradu. Najvažnija lekcija za njih u ovoj policijskoj školi bila je da se konkretni stavovi i odluke Partije i države u Udbi izvršavaju bez pogovora. Operativac tajne policije nije uopće razmišljao zbog čega je neka politička ili policijska odluka donesena. Pripadnici jugoslavenske tajne policije su razmišljali jedino kako što bolje realizirati postavljeni zadatak. Polazilo se od toga da partijski forumi misle o ostvarenju strateških ciljeva revolucije. Udba je bila njihova službena i privatna sudba. Tako se prema svom poslu odnosila većina pripadnika Udbe, pa je za njih policijski progon svojih sugrađana, pa čak i rođaka, bio dio svakodnevnih poslova i zadataka. Udba je po svojoj suštini bila klasična politička policija...

Dobra strana IV. plenuma i reorganizacije Udbe, po mišljenju samih rukovoditelja SDS-a, bila je i u tome što je u tajnoj policiji Jugoslavije sukcesivno vršena zamjena kadrova i što se pazilo da u službu može doći samo pojedinac s visokoškolskom diplomom, a izuzetno s višom školom. Tako je SDB sve više predstavljala skup fakultetski obrazovanih ljudi, koji ni po čemu ne nalikuje na Udbu, odnosno policijsku ustanovu polupismenih ljudi. Time je postupno i mijenjana javna slika o jugoslavenskoj i srpskoj tajnoj policiji. Naime, ako su Ozna i Udba u tijeku 1953. godine i bile popunjene pretežno radnicima s nižom spremom (88,56%), djelomično srednjom (10,84%) i visokom (0,60%), ta slika se s vremenom mijenjala. U 1963. godini u Udbi je bilo zaposlenih sa srednjom školom 19,569%, višom 22,25% i fakultetom samo 3,14%. U 1973. godini SDS je u radnom odnosu imala operativaca sa srednjom školskom spremom - samo 36,76%, sa višom 27,70% i visokom čak 28,68 posto. Tijekom 1982. godine u SDS Srbije, sa srednjom školom bilo je 31,97% ljudstva, a sa višom školom 34,93%, fakultetom 27,68%, i sa znanstvenim stupnjem 0,04%. Tih osamdesetih godina u Službu državne sigurnosti, i Jugoslavije ali i Srbije, primani su samo ljudi s visokom školskom spremom. Kadrovi za tajnu policiju su prvo školovani na Višoj školi Udbe, koja je radila od 1952. do 1967. godine u Beogradu. U toj školi Edo Brajnik je, na primjer, bio profesor i predsjednik Komisije za polaganje iz predmeta 'državna sigurnost'. Operativci su se zatim školovali i u zagrebačkoj Školi MUP-a, koja je počela s radom krajem šezdesetih godina. Poslije nje je otvorena Viša škola unutarnjih poslova u Zemunu, da bi krajem sedamdesetih u Skoplju proradio Fakultet sigurnosti...

Budimir Lončar

Jugoslavenska tajna policija bavila se svim metodama predviđenim u radu svih (kontra)obavještajnih službi svijeta, kao što su, na primjer: tajno ugrađivanje agenata u redove protivnika, tajno snimanje i prisluškivanje; prikriveno anketiranje; prikriveno praćenje i promatranje; maskirano znanstveno ispitivanje; ispitivanje izbjeglica, dezertera i emigranata; izviđanje; prikupljanje podataka preko privrednih, diplomatskih i novinarskih predstavnika. U udžbenicima državne sigurnosti za buduće operativce spominju se i nasilne metode

rada, ali kao neobavještajna djelovanja obavještajne službe; psihološka djelovanja; promidžbena; špijunaža; diverzija; sabotaža; izazivanje kriznih situacija; prevrati i pučevi; terorizam; ubacivanje naoružanih skupina; specijalne operacije. Kidnapiranja i likvidacije državnih neprijatelja se ne spominju, a upravo to su, gotovo trideset godina, bile karakteristične metode jugoslavenske tajne policije...».

Božidar Spasić, dugogodišnji inspektor u *Drugoj upravi* SDS-a SSUP-a, jedan je od rijetkih visokopozicioniranih bivših djelatnika SDS-a, koji je nakon raspada SFRJ osjetio potrebu javno progovoriti o radu jugoslavenskih tajnih službi. On je 2002. godine objavio u Beogradu knjigu pod nazivom *Lasica koja govori – osnovne pretpostavke borbe protiv terorizma.* Knjiga predstavlja autobiografski prikaz Spasićevog rada u saveznoj centrali *Udbe.* Iako je pisana prilično nestručno, *a'la* Đorđe Ličina, s mnoštvom netočnosti i tendencioznih pretpostavki, pa vjerojatno i smišljenih podvala, ona je ipak svojevrsni povijesni dokument o *Udbi*, ljudima koji su u njoj radili i akcijama koje su izvodili. Zato ćemo navesti nekoliko izvadaka iz nje:

"Naša Služba državne sigurnosti, od Drugog svjetskog rata pa nadalje, pravljena je po uzoru na rusku. Rat još nije bio ni okončan, a Aleksandar Ranković je odabrao skupinu pripadnika tadašnje OZN-e i poslao ih u Sovjetski Savez, da tamo pomno prate i bilježe sustav i metode rada njihove tajne policije - KGB-a. To je bila pogreška, ali oprostiva pogreška vremena koja se nije mogla izbjeći. Kasnije je Služba unosila novine, imitirajući neke druge tajne policije, da bi se na kraju uglavnom opredijelila za francuski sustav organizacije. Ja mislim da je i to bilo pogrešno, jer smo i sami imali dovoljno iskustva i dobrih kadrova da uspostavimo vlastiti sustav rada i fizionomiju Službe.

Po shemi i organizaciji, od samog završetka Drugog svjetskog rata, jugoslavenska Služba uglavnom je imala tri sektora aktivnosti, koje je zadržala praktički do današnjih dana:

Prvi sektor obuhvaća kontrašpijunažu, operativni rad prema tuđim obavještajcima, strancima i svim drugim licima koja pokušavaju, u ime nekih stranih interesa, podrovati ustavom utvrđeni poredak i organe vlasti.

Drugi sektor u svim tajnim policijama u svijetu podrazumijeva obavještajni rad - aktivnosti u drugim zemljama, u cilju otkrivanja namjera tih zemalja da čine nešto prema bilo kojoj zemlji koja je predmet zanimanja dotične države. Kod nas je to bilo drukčije. Drugi sektor jugoslavenske tajne policije bio je sektor za praćenje i onemogućavanje aktivnosti neprijateljske emigracije domaćeg porijekla: ustaša, četnika, balista, bjelogardejaca, makedonske emigracije, emigracije koja je nastala poslije Maspoka u Hrvatskoj sedamdesetih godina i šiptarske iredente. Tek 1990. godine osnovana je prva prava obavještajna uprava, u okviru SSUP-a. Ovaj sektor, u kojemu sam radio od prvog do posljednjeg dana svog aktivnog službovanja u tajnoj policiji, oduvijek je imao visok ugled u policijskoj hijerarhiji. Bio je koncepcijski odvojen i gotovo autonoman, s kadrovima koji su bili apsolutno jugoslavenski orijentirani.

Treći sektor, koji smo obično nazivali unutarnjim sektorom, u našim uvjetima bio je posebno zanimljiv. Djelatnost ovog sektora bila je bavljenje tzv. unutarnjim neprijateljima. Konkretne poslove određivala je aktualna politika partijskog aparata na vlasti, a ovaj dio tajne policije samo je konkretizirao njihove direktive. Ovisno o

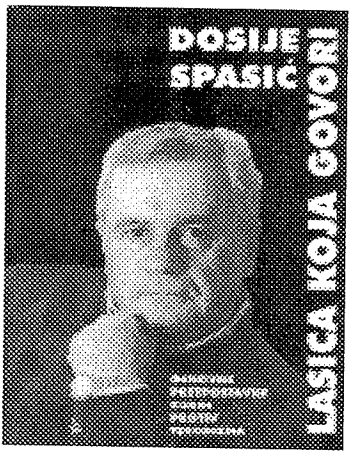

Faksimil naslovnice knjige Božidara Spasića "Lasica koja govori"

vladajućim partijskim ideologijama, Treći sektor je imao između tri i sedam skupina aktivnosti, ovisno o količini 'unutarnjih neprijatelja' u datom trenutku. Jedino što se još od rata u ovom sektoru nije mijenjalo bilo je praćenje aktivnosti crkve i tzv. predratnih klasnih struktura (predratni političari koji su ostali u zemlji, četničke, ustaške i balističke obitelji, zatim zagovornici povratka kralja u zemlju i slično).

Kada bi se pojavili takvi ideološki mudraci, kakav je na primjer bio Stane Dolanc, ovaj sektor je imao pune ruke posla - obvezu da svrsta, razvrsta i prati liberale, anarholiberale, krajnju desnicu, udruženu desnicu, pa unutar ovih skupina njihove frakcije - čime se spisak 'unutarnjih neprijatelja' rastezao u nedogled. Kolege koji su radili u ovom sektoru često su bili na velikim mukama - u koju skupinu, ili podskupinu, ili frakciju svrstati određene ličnosti, recimo Milovana Đilasa, Branu Crnčevića ili Dobroslava Paragu? A prava zbrka nastala je poslije demonstracija na Kosovu 1981. godine, kada je Treći sektor dobio na obradu Šiptare podijeljene i razdijeljene na baliste, crvene, miješane...

Pored ova tri sektora i naša tajna policija imala je, kao i sve druge u svijetu, Službu analitike. Njezin zadatak je bio da za najuže rukovodstvo zemlje priprema razne analize, informacije i sve druge materijale vezane za određenu problematiku ili osobe, a važne za državu. Analitički odjeli svake tajne službe u svijetu čine srž te službe. Tu se pripremaju stručne analize i procjene, odatle potječu kvalificirana predviđanja budućih konkretnih događaja, skreće se pozornost na određene pojave i ličnosti koje bi mogle imati utjecaja na bitna događanja i slično.

Tako bi trebalo biti, ali kod nas je bilo daleko od toga. Prvo, zbog načina rada službe analitike, a zatim i zbog načina komunikacije s ostalim sektorima i državnim vrhom. Takoreći od prvog dana svog rada u Službi smatrao sam da je to što i kako radi naša analitika - obična glupost. Njihova izvješća, analize i procjene, a pogotovo u vrijeme početka raspada Jugoslavije, služile su praktički samo za zabavu visokih funkcionera.

U opisu poslova Partije nije stajalo da ona ima bilo kakve ingerencije nad radom Službe državne sigurnosti. Ali faktički, Partija, odnosno partijska vrhuška, bila je kraj i početak svega što se ticalo tajne policije. Postojale su njihove autonomne komisije za kontrolu rada SDS-a, koju su praktički smatrali Službom partijske sigurnosti, točnije, i najčešće, službom sigurnosti vlastitih položaja i moći. Tako su naši podsekretari, dakle nominalni šefovi tajne policije, gotovo svakodnevno morali informirati šefove partijske hijerarhije o najvažnijim problemima, obradama i drugim, čak najbanalnijim podacima o nekim ljudima ili događajima. Apsurdno, ali istinito: državni vrh i članovi Predsjedništva nisu imali takav privilegij, iako su na to imali i apsolutno pravo. Do njih, kao i do članova Savjeta za zaštitu ustavnog poretka, stizale su samo tzv. informacije o dnevnim pojavama i događajima od interesa za Službu državne sigurnosti...

U Saveznu službu državne sigurnosti došao sam dok je ministar policije bio Franjo Herljević. General nekadašnje JNA, kojega je Tito osobno postavio na tu funkciju, svoj posao je zbilja obavljao generalski. Nakon Franje Herljevića, Partija (koja je bila i jedini kadrovik u zemlji, posebno za visoke državne funkcije) za ministra policije postavlja Stanu Dolanca. Bio je moćan i silan, blizak Titov suradnik i čovjek od njegovog velikog povjerenja. Sklon sam tvrditi da je Dolanc jedno vrijeme određivao i povijesne tokove u zemlji. Potpuno nezasluženo, naravno.

Nakon odlaska Stane Dolanca, za Saveznog sekretara unutarnjih poslova (kako se službeno zvalo to ministarsko mjesto) došao je Dobrosav - Toro Ćulafić, jedan od najveće i prave gospode koje je jugoslavenska policija ikada imala. Ćulafić će mi ostati u pamćenju kao vrlo kooperativan ministar koji me je poticao na rad, izuzetno cijenio moj angažman, odlikovao me, više puta nagrađivao.

S promjenom vlasti u Srbiji, za ministra policije dolazi opet jedan general, ovoga puta Petar Gračanin. Divan i skroman čovjek, vojnik od karijere, iskazivao je svoje neograničeno povjerenje i poslušnost Predsjedniku.

Moja karijera ne bi bila tako uspješna kao što je bila da nisam imao i osobnu i profesionalnu podršku nekolicine ljudi iz Službe.

Stanko Čolak, u vrijeme mandata Stane Dolanca pomoćnik ministra za unutarnje poslove, značajna je ličnost mog života, ali također i jedna od najznačajnijih osoba savezne Službe. Rodom iz Mostara, gdje je i započeo karijeru, poznavao je ustaše kao rijetko tko, jurio se s njima i vodio najznačajnije akcije i kombinacije Službe. Od njega sam dosta naučio, uvijek je imao bezrezervnu podršku, a naš službeni odnos vremenom je prerastao u jedno veliko prijateljstvo.

I u Predragu Đordeviću, načelniku Uprave za emigraciju, imao sam i odličnog rukovoditelja i dobrog prijatelja. Zvali smo ga Peđa, a i sada, kad god pomislim na njega, vidim ga s muštiklom i 'winstonom' u ruci. Beogradski gamen, u poslu nonšalantan, neobvezan, ali izvanredan profesionalac i suradnik, nadjenuo mi je nadimak 'Mali'. Jedno vrijeme smo i stanovali blizu jedan drugoga, na Banovom brdu. Svaku moju ideju ili namjeravani posao uspijevao je istjerati do kraja. Čak je u nekim stvarima i pretjerivao, bar sam tada tako mislio. Njegova je velika zasluga što smo od rukovodstva dobili sredstva da kupimo najsuvremeniju opremu za tiskanje, montažu i falsifikate, tako da se tiskara Instituta sigurnosti tada mogla mjeriti s najsuvremenijim dokumentacijsko-operativnim centrima najvećih službi u svijetu.

Također, u vrijeme ministra Stane Dolanca bolje sam upoznao i Srđana Andrejevića, kojemu je ministar praktički bio prepustio cijelu Službu. Meni izuzetno drag čovjek, pravi i jak Srbin, zaljubljenik u nogomet, u godinama koje su dolazile dao je ton radu Službe. Imao je povjerenja u svoje kvalitetne suradnike i nikada nisam imao problema da ostvarim ono što sam zamislio. Ali ono što je još važnije – meni i mojoj obitelji osigurao je krov nad glavom...».

Zahvaljujući zagrebačkom tjedniku Globus, glasilu neokomunističkog establišmenta u Hrvatskoj, u javnost su dospjeli izvadci iz elaborata dvojice vodećih službenika Udbine republičke centrale u Zagrebu, Josipa Perkovića i Jana Gabriša: Služba državne sigurnosti Republičkog sekretarijata za unutarnje poslove SR Hrvatske u vremenu 1980. - 30. svibnja 1990. godine (rekonstrukcija). U elaboratu se može naći

Stane Dolanc

popis najznačajnijih institucija i osoba koje su obrađivali. Međutim, Perković i Gabriš izbjegavaju otvoreno progovoriti o svrsi djelovanja Udbe, odnosno o političkim zadacima i ciljevima kojima su trebali služiti. Tek napominju da nisu smjeli ništa raditi bez odobrenja i suglasnosti partijskog i državnog vrha, kao da žele reći da pitanja o tome treba postaviti njihovim naredbodavcima. Prema Perkoviću i Gabrišu, Ustavom SFRJ bilo je određeno da Federacija preko saveznih tijela uređuje osnove sustava zaštite ustavom utvrđenog poretka (državna sigurnost), osigurava djelatnost Službe državne sigurnosti i usklađuje rad Službi koje obavljaju poslove državne bezbjednosti. Za obavljanje tih poslova kao dijela upravnih poslova temeljem čl. 363. Ustava SFRJ osnovan je Savezni sekretarijat za unutarnje poslove (SSUP). U okviru SSUP-a djelovala je Služba državne sigurnosti ustrojena u 10 uprava i 2 samostalna "odjeljenja" na zaštiti ustavnog poretka:

I. Uprava - strane obavještajne službe - obuhvaćala je poslove usmjeravanja i koordiniranja rada Službe na suprotstavljanju stranim obavještajnim službama, albanskoj emigraciji, IB emigraciji, međunarodnom terorizmu, a od 1988. godine bavila se i obavještajnim radom.

II. Uprava - neprijateljska emigracija - obavljala je poslove usmjeravanja i koordiniranja rada i neposrednog djelovanja prema neprijateljskoj emigraciji u zapadnoeuropskim i prekomorskim zemljama.

III. Uprava - unutarnji neprijatelj - obavljala je poslove usmjeravanja i koordiniranja rada na suprotstavljanju aktivnosti unutarnjeg neprijatelja. Imala je 20 sistematiziranih, a 12 popunjenih radnih mjesta. Bila je podijeljena na dvije operativne skupine - prva operativna skupina obrađivala je sve nacionalizme (osim albanskog), vjerske zajednice, građansku desnicu i liberalizam. Druga operativna skupina bavila se albanskim nacionalizmom, birokratizmom i etatizmom te podrivanjem ekonomskih osnovica društva.

IV. Uprava - za prevodilačke poslove - bavila se prevođenjem za potrebe SDB-a, ali je bila i servis cijelog SSUP-a.

V. Uprava - istraživanja, analize i izvješćivanje - bavila se analitičkim radom i eksternim izvješćivanjem.

VI. Uprava - nije bila ustrojena

VII. Uprava - protuobavještajna zaštita saveznih tijela i organizacija, osiguranje članova predsjedništva bivše SFRJ, stranih državnika te drugih osoba i objekata.

VIII. Uprava - za informatiku - bavila se poslovima dokumentacije i informatičke obrade podataka, a posebno za I, II i III te VII i X Upravu. Dijelom je obrađivala i dokumentaciju javne sigurnosti (Interpol, kriminalitet stranaca, operativni glasnik). Vodila je oko 7000 aktivnih dosjea (obrada).

IX. Uprava - operativna tehnika - imala je sistematiziranih 120, a popunjenih 99 radnih mjesta.

X. Uprava - nadzor stranih diplomatsko-konzularnih predstavništava (DKP) u Beogradu - do 1975. godine bavila se i nadzorom trgovinskih, novinskih i drugih stranih predstavništva, kada je taj nadzor prešao u nadležnost SDB Srbije. Uprava je djelovala u 7 operativnih skupina i to: dvije operativne skupine za nadzor istočnoeuropskih DKP, tri za nadzor zapadnoeuropskih, jedna za nadzor DKP azijskih, afričkih i latinsko-američkih država, te jedna operativna skupina za izvođenje operativnih akcija. U upravi je bilo sistematizirano 58, a popunjeno 45 radnih mjesta. Sredinom 1989. godine uprava je vodila 120 obrada i koristila 350 suradnika i 600 operativnih, društvenih i prijateljskih veza.

XI. Uprava - tajno praćenje i motrenje - imala je 88 sistematiziranih i 63 popunjenih radnih mjesta.

XII. samostalno odjeljenje- za suradnju sa stranim službama sigurnosti - sistematizirano je 8, a popunjeno 7 radnih mjesta..

XIII. samostalno odjeljenje - za opće poslove - imalo 11 sistematiziranih, a 9 popunjenih radnih mjesta.

Pri SDB-u je djelovalo i nekoliko specijalnih savjetnika saveznog sekretara koji su stalno ili povremeno dobivali određene zadaće iz djelokruga rada Službe.

Glede ustrojstva Službe državne sigurnosti, prema Perkoviću i Gabrišu, značajan je članak 7. Zakona o osnovama sustava državne bezbjednosti koji je utvrđivao da republike i autonomne pokrajine organiziraju i neposredno obavljaju poslove državne bezbjednosti u skladu s Ustavom SFRJ, saveznim zakonima i politikom Skupštine SFRJ utvrđene u toj oblasti. Za rad SDB-a u SFRJ bio je odgovoran Savezni sekretar za unutarnje poslove kojeg je imenovala i razrješavala Skupština SFRJ (Ustav SFRJ, čl. 288.), ujedno je bio i član savezne vlade (SIV-a) i formalno je za svoj rad odgovarao Predsjedniku SIV-a. Međutim, stvarna odgovornost saveznog sekretara za unutarnje poslove bila je prema Predsjedništvu SFRJ i njegovu Savjetu za zaštitu ustavnog poretka, a obveze i odgovornost protezale su mu se i prema Predsjedništvu CKSKJ.

Kako je iz sheme rukovođenja Službom vidljivo, presudan utjecaj na čelnike Službe u SSUP-u imalo je Predsjedništvo SFRJ i njegovo operativno tijelo - Savjet za zaštitu ustavnog poretka, SIV i Predsjedništvo CKSKJ. Savjet za zaštitu ustavnog poretka Predsjedništva SFRJ kojega su sačinjavali predstavnici Predsjedništva SFRJ, predstavnici Predsjedništva CKSKJ, predsjednik SIV-a te savezni sekretari za unutarnje poslove, narodnu obranu i vanjske poslove neposredno je pratio stanje državne sigurnosti, donosio odluke, utvrđivao obveze i prijedloge i slično koje su obvezivale na provedbu SDB SSUP-a. Ovaj Savjet bio je u neposrednoj vezi sa savjetima za zaštitu ustavnog poretka predsjedništava republika i pokrajina bivše Jugoslavije.

Josip Perković

Na prijedlog saveznog sekretara za unutarnje poslove SIV je imenovao neposrednog rukovoditelja SDB-a u SSUP-u koji je po funkciji bio podsekretar. U izvjesnom smislu, kao i kod drugih saveznih funkcija, i

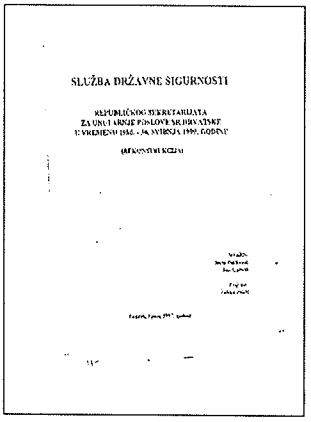

SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI

REPUBLIČKOG SEKRETARIJATA
ZA UNUTARNJE POSLOVE SR HRVATSKE
U VREMENU 1980. - 30. SVIBNJA 1990. GODINE

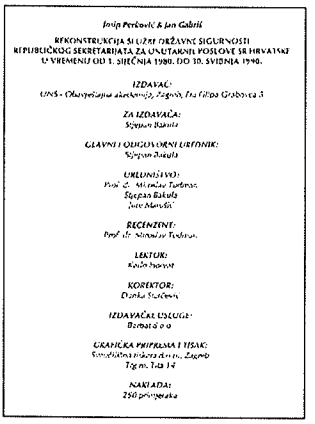

Ivica Petković & Jan Gabrić

REKONSTRUKCIJA SLUŽBE DRŽAVNE SIGURNOSTI
REPUBLIČKOG SEKRETARIJATA ZA UNUTARNJE POSLOVE SR HRVATSKE
U VREMENU OD 1. SIJEČNJA 1980. DO 30. SVIBNJA 1990.

IZDAVAČ:

ZA IZDAVAČA:

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

UREDNIŠTVO:

RECENZENT:

LEKTOR:

KOREKTOR:

IZDAVAČKE USLUGE:

GRAFIČKA PRIPREMA I TISAK:

NAKLADA:
250 primjeraka

Faksimili elaborata o djelovanju UDB-e od 1980. do 30. svibnja 1990.

za ovu je funkciju primjenjivan kadrovski republički ključ. Savezni sekretar imenovao se na četiri godine, a tu je dužnost mogao obavljati najviše dva puta uzastopce. Imao je pravo donositi pravilnike, naredbe i uputstva za izvršavanje saveznih zakona, drugih propisa i općih akata Skupštine SFRJ te propisa SIV-a.

O bosansko-hercegovačkoj Udbi, njezinom ustroju, zakonskoj regulativi, ciljevima i kadrovima, najsustavniji rad do sada - pod naslovom Sigurnosno-obavještajne službe u Bosni i Hercegovini - objavio je Ivan Lučić u časopisu Nacionalna sigurnost i budućnost (Svezak 1, 2001.). Lučić piše da je Brijunski plenum, tj. IV. sjednica CK SKJ, bila odlučujuća za savladavanja otpora procesu decentralizacije tadašnje države, a time i prenošenja određenih nadležnosti iz područja državne bezbjednosti sa saveznih na republičke i pokrajinske organe. Ustavnim amandmanima iz 1967. i 1971., Osnovnim zakonom o unutarnjim poslovima od 1. siječnja 1967. i Ustavom od 21. veljače 1974. utvrđeno je da su pored Federacije, za zaštitu Ustavom utvrđenog poretka, tj. državnu bezbjednost, odgovorne i Republike. Uz to preciznije su određeni djelokrug, organizacija i metode rada SDB-a, kao samostalne stručne službe u Saveznom sekretarijatu za unutarnje poslove.

Političke promjene izazvane IV. sjednicom CK SKJ, piše Lučić, rezultirale su prije svega promjenama u pravcu djelomične federalizacije, tj. decentralizacije same partije (što se u početku manifestiralo promjenom redosljeda održavanja partijskih kongresa, a zatim i uvođenjem načela pariteta prilikom konstituiranja vodstva SKJ) i ustavne promjene putem amandmana. Rezultat svega toga bio je Ustav SFRJ donesen 21. veljače 1974.

Samo četiri dana nakon proglašenja Ustava SFRJ, 25. veljače 1974., proglašen je i Ustav SR BiH. U uvodnom dijelu Ustava SR BiH, dakle u osnovnim načelima stoji sljedeće: "U toku revolucionarne borbe radničke klase i svih radnih ljudi Jugoslavije, s Komunističkom partijom na čelu, u narodno-oslobodilačkom ratu i socijalističkoj revoluciji, radnička klasa, radni ljudi i narodi Bosne i Hercegovine Srbi, Muslimani i Hrvati i pripadnici drugih naroda i narodnosti, zajedno s drugim narodima i narodnostima Jugoslavije, uspostavili su revolucionarnu, narodnu demokratsku vlast i u okviru Federativne Republike Jugoslavije stvorili Narodnu Republiku Bosnu i Hercegovinu." Ova tvrdnja, piše Lučić, dobro prikazuje političku i društvenu situaciju u kojoj je

djelovala tadašnja Služba državne sigurnosti. U takvom totalitarnom, revolucionarnom i jednopartijskom sustavu služba je bila istog karaktera, odnosno pod kontrolom komunističke partije i u funkciji njezina očuvanja i učvršćenja vlasti. Nitko nije mogao biti pripadnik službe, a da nije bio član partije. Zanimljiva je i praksa zavođenja operativne obrade od strane SDB-a BiH nad građanima koji su članovi SK. Prije stavljanja pod operativni tretman tražila se "određena verifikacija" u CK SK BiH, točnije suglasnost partije.

Služba državne sigurnosti BiH je imala 1986. 589 djelatnika što je bilo 87,39% od ukupnih 674 sistematiziranih mjesta. Od toga je 61,63% imalo visoku stručnu spremu. Služba je pored djelatnog imala i pričuvni sastav, u kojemu se nalazilo najmanje 646 pripadnika koji su po ratnom rasporedu bili smješteni u službu. Analizirajući izvješće o radu za 1986. vidi se kako se Služba bavila sljedećim poslovima: suprotstavljanjem djelatnosti stranih obavještajnih službi, suprotstavljanjem djelatnosti neprijateljske emigracije, suprotstavljanjem djelatnosti unutarnjeg neprijatelja, sigurnosnom zaštitom nekih ličnosti i objekata i radom na obrambenim pripremama. U izvješću se referiralo i o korištenju operativne tehnike, analitičko-informativnoj djelatnosti, kadrovskoj problematici i suradnji službe sa SDB-om SSUP-a, RSUP-a, Pokrajinskim sekretarijatima unutarnjih poslova i ostalim službama, organima gonjenja, inspekcijskim službama, kao i drugim subjektima za Općenarodnu obranu i Društvenu samozaštitu.

Samo tijekom 1986. SDB BiH otkrila je "neprijateljsko djelovanje" 2645 građana Republike BiH, građana koji prvi put "nastupaju s neprijateljskih pozicija". Dakle, pronađeno je 2645 novih neprijatelja, što je za 95 otkrivenih neprijatelja više nego 1985. kad ih je bilo "samo" 2550. Međutim, od tog broja pod operativnu je obradu stavljeno tek 155 osoba, nakon što ih je brisano 140. Tako su se 1986. pod operativnom obradom nalazile 1052 osobe, od kojih su 123 osobe zahvaćene mjerama zbog "protuobavještajne problematike", 499 zbog "neprijateljske emigracije", a 430 ljudi vođeno je kao "unutarnji neprijatelji". Kako bi se nosila sa svim tim neprijateljima, služba je angažirala 176 novih suradnika i 127 operativnih veza. Istodobno je brisala 100 suradnika i 147 operativnih veza. Tako je služba okončala 1986. s 1645 izvora, od kojih 1049 suradnika i 596 operativnih veza. Iste godine vođene su 94 operativne kombinacije, radi "ostvarivanja neposrednijeg operativnog kontakta Službe s neprijateljem, radi kvalitetnijeg praćenja njegove djelatnosti." Obavljeno je 13123 informativnih razgovora s 9944 osobe od kojih su 88 bili stranci. Izvršeni su pretresi stambenih i drugih prostorija kod 134 građana. Od 83 građana oduzete su putne isprave, a 21 strancu otkazan je boravak u zemlji. Za potrebe drugih službi i organa sigurnosti izvršeno je 28505 potpunih i djelomičnih provjera...

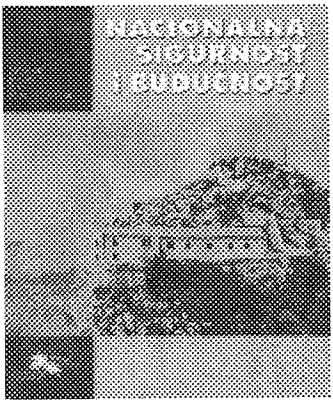

Faksimil naslovnice časopisa "Nacionalna sigurnost i budućnost"

Tijekom 1986. republička služba BiH je dostavila 2440 različitih podataka saveznoj službi i

službama drugih republičkih i pokrajinskih službi ili organima sigurnosti JNA. Prisluškivano je 718 telefona, ozvučeno 488 stanova i drugih prostora. To je bio dio operativnih mjera koje je SDB BiH poduzela tijekom 1986. Sve je to rezultiralo kaznenim prijavama protiv ukupno 7 osoba, a prekršajnim protiv dviju osoba...

Republički Sekretar (ministar) unutarnjih poslova Bosne i Hercegovine potpisao je "Pravilnik o unutarnjoj organizaciji Službe državne bezbjednosti Republičkog sekretarijata za unutarnje poslove Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine". Pravilnik je stupio na snagu 1. ožujka 1990., nakon što je dobio suglasnost Izvršnog vijeća Skupštine Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine (vlade) na njegovoj posebnoj 440 sjednici. Bio je to posljednji pravilnik o organizaciji SDB-a SR BiH i s njime je ta služba dočekala prve slobodne i demokratske izbore. U samom Rješenju o suglasnosti utvrđuje se broj od 735 djelatnika Službe. Prema ovom pravilniku Službom "rukovodi" podsekretar uz pomoć stručnog kolegija koji čine zamjenik podsekretara, pomoćnici podsekretara, načelnici uprava, načelnik sektora SDB-a u Centru službi bezbjednosti (CSB) Sarajevo i tajnik stručnog kolegija. Stručni kolegij u širem smislu čine još i načelnici sektora SDB-a u područnim centrima. Člankom 6. Pravilnika u Službi su utvrđeni sljedeći organizacijski oblici: uprave, sektori, odjeljenja, odsjeci i detašmani.

U sjedištu se postojale sljedeće osnovne organizacijske jedinice:
Uprava za poslove i zadatke otkrivanja i sprečavanja djelatnosti stranih obavještajnih službi - 01;
- Uprava za poslove i zadatke otkrivanja i sprečavanja neprijateljske djelatnosti emigracije - 02;
- Uprava za poslove i zadatke otkrivanja i sprečavanja djelatnosti unutarnjeg neprijatelja - 03;
- Uprava za operativno-tehničke poslove i zadatke - 04;
- Uprava za poslove i zadatke osiguranja određenih ličnosti i objekata - 05;
- Uprava za poslove i zadatke obrambenih priprema - 06;
- Uprava za analitičko-informativne poslove i zadatke - 07;
- Odjel za poslove i zadatke tajnog praćenja;
- Odjel za opće, pravne i kadrovske poslove i zadatke.

Za obavljanje poslova iz nadležnosti državne sigurnosti izvan sjedišta Republičkog sekretarijata određeni su sektori SDB-a u sklopu regionalnih centara sa sjedištima u Banja Luci, Bihaću, Doboju, Goraždu, Livnu, Mostaru, Sarajevu, Tuzli i Zenici.

Centar službi bezbjednosti Mostar, tj. njegov sektor državne bezbjednosti, bio je nadležan za djelovanje na teritoriju čitave Hercegovine, što znači na području općina: Bileća, Čapljina, Čitluk, Gacko, Grude, Jablanica, Konjic, Ličtica (sada Široki Brijeg), Ljubinje, Ljubuški, Mostar, Neum, Nevesinje, Posušje, Prozor, Stolac i Trebinje. U Sektoru državne sigurnosti u Centru službi sigurnosti Mostar utvrđene su unutarnje organizacijske jedinice:

- Odjel za poslove i zadatke otkrivanja i sprečavanja djelatnosti stranih obavještajnih službi - 01;
- Odjel za poslove i zadatke otkrivanja i sprečavanja neprijateljske djelatnosti emigracije - 02;
- Odjel za poslove i zadatke otkrivanja i sprječavanja djelatnosti unutarnjeg neprijatelja - 03;
- Odjel za operativno-tehničke poslove i zadatke - 04;
- Odsjek za poslove i zadatke obrambenih priprema - 06.

U sastavu sektora nalazila su se i tri Detašmana i to:

- Detašman SDB-a Čapljina za područje općina: Čapljina, Grude, Ljubuški, Neum i Stolac;
- Detašman SDB-a Konjic za područje općina: Konjic, Jablanica i Prozor (Rama);
- Detašman SDB-a Trebinje za područje općina: Trebinje, Bileća, Gacko i Ljubinje.

Većinu informacija djelatnici SDB-a dobivali su putem operativnih veza i suradnika. Tako su se u Udbinoj terminologiji nazivali doušnici ili cinkaroši, to jest osobe koje su dobrovoljno, pod ucjenom ili iz nekog trećeg razloga dostavljale informacije o događajima, osobama i procesima od značenja za SDB. Pri njihovu izboru službenik SDB-a je u obzir uzimao položaj i funkciju osobe, profesiju, radno mjesto, mjesto stanovanja, ali i sve druge karakteristike koje bi je mogle učiniti "korisnim građaninom". Nakon pronalaska takve osobe službenik SDB-a je morao o svome otkriću obavijestiti svog pretpostavljenog. U Službi je općenito vladao strogi hijerarhijski ustroj i nije bilo slučajnih operacija.

Takozvano "vrbovanje suradnika" obavljalo se isključivo nakon pismenog odobrenja načelnika odjela i centra Službe, a uz suglasnost republičkog i čak saveznog šefa čitave Službe. Prije toga bi se obavila vrlo detaljna provjera, tzv. tehnikom "gustog češlja", suradnikovih osobina. Provjeravalo se npr. kakvim načinom života suradnik živi, koje su mu sklonosti i u kakvoj se sredini kreće, kakav je njegov odnos prema objektu ili osobi koju tajna policija prati i obrađuje, koji su mu motivi za suradnju i drugo. Osoba koja je željela postati suradnikom Službe morala je biti spremna na suradnju, a uz to biti iskrena, sklona uočavanju onih pojava koje je Služba smatrala važnim. Također, psihofizički profil suradnika bio je vrlo bitan, posebno njegova sposobnost čuvanja tajne, pretvaranja i prilagođavanja određenoj sredini i slično. Suradnik je bila osoba koja je na temelju preciznih instrukcija dobrovoljno i tajno obavljala različite zadatke.

Službenik koji je držao suradnika na vezi imao je precizne instrukcije da suradnika pod svaku cijenu sačuva od kompromitiranja, odnosno dekonspiracije. Zato se u političkim procesima suradnik SDB-a kao ključni, krunski svjedok pojavljivao vrlo rijetko. Registar suradnika s osnovnim dosjeom čuvao se u čeličnoj kasi ili trezoru, a za njegovo čuvanje bio je ovlašten rukovoditelj organizacijske jedinice, uglavnom

načelnik odjela ili odsjeka u Centru Službe državne sigurnosti. Pomoćne dosjee suradnika čuvala je ovlaštena službena osoba koja je kontaktirala s njima. U republičkim sekretarijatima za unutarnje poslove bile su pohranjene evidencije svih suradnika u dotičnoj Republici.

Veza sa suradnikom održavala se većinom putem neposrednog kontakta, a samo u izuzetnim okolnostima putem telefona, pismenim putem, šifriranim radio-porukama ili na drugi način. Na tajnim sastancima, koji su se održavali na tajnim mjestima, suradnik je od službenika SDB-a dobivao zadatke i upute, i predavao svoje usmene ili pismene izvještaje. Na temelju suradnikova izvješća, službenik SDB-a sastavljao je svoj izvještaj u više primjerka: jedan se odlagao u dosje suradnika, jedan ili više u dosjee obrada koje su se u izvješću spominjale, najmanje jedan u dosje informacija dotičnog centra, a jedan bi se upućivao u republičku centralu SDB-a. Informacije su sastavljane u trećem licu, a umjesto stvarnog suradnikovog imena navodio se njegov pseudonim. Informacije su se u pravilu provjeravale putem drugih izvora, agenturnih ili operativno-tehničkih.

U slučaju suradnikova preseljenja u drugo mjesto na području iste republike ili na području države, kao i u slučaju premještanja ili unapređenja ovlaštene osobe iz SDB-a na viši položaj, suradnik bi se uz njegovu osobnu suglasnost "predao na vezu" drugom službeniku. Prestanak suradničkog odnosa bio je moguć samo po završetku posla zbog kojega je angažiran, zbog teško narušenog suradnikova zdravlja ili promjene radnog mjesta, na njegov ili zahtjev Službe (ona to zahtijeva ako sumnja u suradnikovu iskrenost, njegovu kompromitaciju, psihički pad, itd.).

Stvarni financijski troškovi nastali obavljanjem zadaća suradniku su uvijek nadoknađivani, a za svoj trud i posebne napore nagrađivan je novčano (većinom 13. svibnja, na dan SDB-a), davanjem prigodnih poklona (prilikom rođendana, vjenčanja i slično), ili pružanjem određenih usluga i pogodnosti. Niti tada se ništa nije radilo na svoju ruku, nego se sve bilježilo. Tada bi načelnik Službe, na prijedlog ovlaštene službene osobe koja je sa suradnikom kontaktirala, donio odluku o naknadi troškova i nagrađivanju, odnosno pružanju usluga.

Osim u radu s operativnim vezama i suradnicima operativni je djelatnik SDB-a informacije prikupljao koristeći osobno ili preko ostalih službenika Službe tzv. operativno - tehnička sredstva i mjere: tajno praćenje, tajno fotografiranje i video-snimanje, tajno prisluškivanje, uz cjelodnevnu prismotru telefona, ozvučenje prostorija, tajno pretraživanje stana, tajno otvaranje poštanskih pošiljki (kodna akcija "Lira") i sl.

Praćenje se obavljalo pješice, raznim prijevoznim sredstvima ili kombinirano, a "pratioci" su bili ovlašteno službeno osoblje Službe ili, izuzetno, najpovjerljiviji suradnici. Za praćenje zanimljive osobe i njezina stana, odnosno objekta operativne kontrole i obrade, bila je angažirana promatračka ekipa, koju su činila od četiri do šest operativaca. "Pretresanje" stanova, hotelskih soba i poslovnih prostorija obavljalo se sustavno; takvi su se objekti uglavnom odmah i ozvučili.

Prilikom prisluškivanja (kodna akcija "Slaven") tonski su tehničari Službe i njeni stručnjaci zaduženi za telefonske veze, najradije koristili jednostavnu aparaturu za prisluškivanje telefonskih razgovora koja se sastojala od magnetofona i aparata za registriranje rada brojčanika. Takav bi se magnetofon pokrenuo svaki put kad telefon

zazvoni ili kad se podigne slušalica. Kako se ne bi pratili nevažni razgovori, ubačen je kodirani program, koji je na magnetofonu automatski registrirao razgovore u kojima se pojavljuju riječi poput "politika", "tajna", "špijunaža", "prisluškivanje", "nemoj to nikome reći", "vojska", "putovanje", "sastanak", "oružje", "to je povjerljivo", "oni na vlasti su prava bagra", "lupeži", "on je islužena stara nakaza", "banditi iz šume", "razbojnici" i drugo.

Pred prve višestranačke izbore u BiH, 1. listopada 1990., svim upravama i sektorima SDB-a SR BiH dostavljen je materijal za sastanak proširenog kolegija SDB-a. Bio je to prijedlog nove organizacije Službe. Njemu su prethodili "Polazni osnovi za transformaciju Službe državne sigurnosti", koje je nešto prije usvojio prošireni kolegij saveznog sekretara i republičkih i pokrajinskih sekretara za unutarnje poslove. Navedene osnove polaze od činjenice da Savez komunista gubi vlast i da je opstanak partijske službe nemoguć. Bilo bi naivno vjerovati da je to značilo partijsku odluku o odricanju od tajno-policijskih poluga moći.

Naime, dok su u drugim tranzicijskim zemljama bivši djelatnici tajnih službi umirovljeni ili su se sami povukli u miran život, zaprepašćuje nas činjenica koliko se bivših dužnosnika i suradnika jugoslavenskih tajnih službi nalazi u političkom i gospodarskom establišmentu Bosne i Hercegovine. Čudna demokracija na ovim prostorima, ne samo u Bosni i Hercegovini, njima je omogućila da postanu "uglađeni" veleposlanici, ministri, uspješni poslovni ljudi, pa čak i predsjednici država. Interesantno je također spomenuti da su danas među najistaknutijim borcima za ljudska prava i slobodu tiska, upravo ti nekadašnji suradnici i službenici jugoslavenskih tajnih službi.

Zbog činjenice da više od deset godina nakon raspada jugoslavenske države i totalitarističkog komunističkog režima, u Bosni i Hercegovini na sam politički vrh dolaze polako ali sigurno bivši dokazani agenti *Udbe* i KOS-a, i to očigledno kao dio preživjele strukture koja je desetljećima terorizirala narod na području bivše Jugoslavije i čiji su agenti doprinijeli velikim krvoprolićima, naročito u Bosni i Hercegovini, ova nas knjiga potiče na kritična razmišljanja kako o našoj prošlosti i današnjici, tako naročito o našoj budućnosti.

Prema knjizi Bože Vukušića
"Tajni rat Udbe"

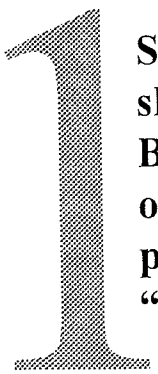

Suradnici, službenici i obrade BH - UDBE od 1970. do 1990. godine prema knjizi "Čuvari Jugoslavije"

UVODNE NAPOMENE

U prvom dijelu knjige "Udbini sinovi" donosimo kazala imena suradnika Udbe objavljena u knjizi Ivana Bešlića "Čuvari Jugoslavije – I, II, III i IV".

Kao što je poznato, prva dva sveska te knjige, ukupno 1380 stranica, čini dokumentacija o suradnicima Udbe iz redova hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, ali su tu uključeni i svi ostali suradnici bosansko-hercegovačke Udbe, bez obzira na nacionalnost, koji su bili usmjereni na praćenje Hrvata, uključujući i građene BiH muslimanske vjeroispovijedi koji su se izjašnjavali etničkim Hrvatima.

Treći svezak, oko 610 stranica, čine dokumenti o suradnicima Udbe iz redova muslimanskog odn. bošnjačkog naroda koji su bili usmjereni na praćenje svojih sunarodnjaka, ali i Srba. U ovom svesku su dokumenti i o nekoliko Albanaca – suradnika Udbe, koji su prvenstveno špijunarili svoje sunarodnjake ali i bosansko-hercegovačke Muslimane zbog "muslimanskog nacionalizma" i "islamskog fundamentalizma".

U četvrtom svesku, na oko 640 stranica, nalaze se dokumenti o suradnicima Udbe iz redova srpskog naroda u Bosni i Hercegovini. Njihova je specifičnost da su špijunarili uglavnom sami sebe – zbog "velikosrpskog klero-nacionalizma", "Inform-biroa" i "podrivanja ekonomske osnovice društva".

Dokumentacija objavljena u knjizi potječe iz baze podataka mikrofilmiranih dosjea "brisanih" "operativnih veza" i "suradnika" Udbe u razdoblju od 1970. do 1990. godine Službe državne bezbjednosti Republičkog sekretarijata unutrašnjih poslova Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine u Sarajevu.

Kao stručni konzultant na izradi te knjige, kao i ove "Udbini sinovi", bio je Bože Vukušić, dugogodišnji istraživač rada jugoslavenskih tajnih službi i autor bestselera "Tajni rat Udbe protiv hrvatskoga iseljeništva". On je proučio dokumentaciju koja se sastojala od više od pedeset tisuća stranica podataka o "suradnicima" i "operativnim vezama" Udbe te njihovom djelovanju. Autentičnost dokumentacije provjeravao je u dodatnim arhivskim izvorima te na druge načine.

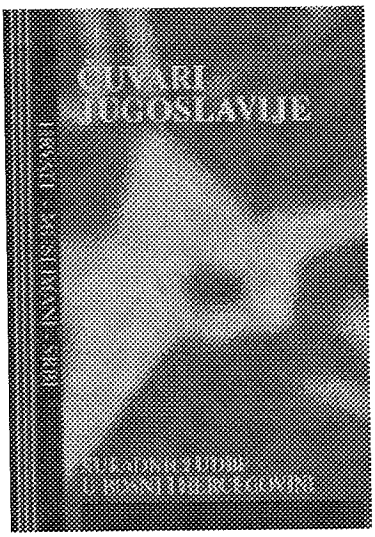

Faksimil naslovnice knjige "Čuvari Jugoslavije"

Dokumentacija je selektirana, jer je u cijelosti nije bilo moguće objaviti. Naime, da je objavljena cjelokupna dokumentacija, umjesto četiri knjige imali bismo ih dvadesetak. U izdavačkom smislu to bi vjerojatno bio neostvariv projekt, a ako bi se i mogao ostvariti - predstavljao bi problem za zainteresirane čitatelje koji ne bi mogli kupiti sve te knjige.

Prilikom odabira dokumenata za tu knjigu, izabrana je uglavnom dokumentacija o "suradnicima" i "operativnim vezama" Udbe iz prve kategorije, tj. o onima koji su se u potpunosti angažirali za Udbu i koje je Udba smatrala potpuno lojalnima njezinoj metodologiji i ciljevima rada. Dokumenti o ostalim kategorijama suradnika odabrani su u minimalnoj mjeri – tek da bi se čitatelje ilustrativno upoznalo s cjelokupnom problematikom rada Udbe sa suradničkom mrežom.

Na temelju objavljenih dokumenta može se, prema načinu angažiranja, profilu operativnih veza i suradnika te naravi i kvaliteti njihove suradnje, suradnike bosansko-hercegovačke Udbe sa velikom sigurnošću podijeliti u sljedeće kategorije:

a) koji su se, bez obzira na motivaciju, u potpunosti angažirali i uživali stupanj velike pouzdanosti

b) koji su se u potpunosti angažirali i uživali stupanj velike pouzdanosti u određenom razdoblju, a nakon toga su počeli izbjegavati suradnju i na kraju je definitivno prekinuti

c) koji su to postali pod određenom prisilom te su od početka izbjegavali suradnju i na kraju je definitivno prekinuti

d) suradnici – dvojnici, tj. takvi u koje je Udba od početka sumnjala ili s vremenom počela sumnjati da igraju "dvojnu" ulogu, tj. da o svojim kontaktima s Udbom informiraju druge osobe i ponašaju se njihovim uputama.

Kazala objavljenih suradnika Udbe koja donosimo u ovoj knjizi, sadrže prezime, (ime oca) i ime suradnika, godinu i mjesto rođenja te tajni pseudonim pod kojim je dotični suradnik bio vođen u arhivi Udbe, kao i broj stranice na kojoj se nalazi objavljena dokumentacija o njemu u knjizi "Čuvari Jugoslavije". Kazala slijede raspored u svescima knjige "Čuvari Jugoslavije", odnosno podijeljena su na navedene tri osnovne grupacije i unutar njih na područne centre Udbe za koje su radili - tako da čitatelju mogu pomoći prilikom proučavanja knjige "Čuvari Jugoslavije", naravno ukoliko ju posjeduje.

Nakon kazala suradnika Udbe nalazi se skupno kazalo službenika Udbe koji se spominju u knjizi "Čuvari Jugoslavije". U tom kazalu, prije oznake stranice, nalazi se oznaka H (Hrvati), M (Muslimani) ili S (Srbi) koja čitatelja upućuje u kojem svesku (ili svescima, jer su neki službenici tijekom radne karijere pratili pripadnike dva ili čak sva tri naroda) knjige "Čuvari Jugoslavije" treba potražiti ime koje ga zanima.

Pri kraju se nalazi kazalo kratica objavljenih u knjizi "Čuvari Jugoslavije".

Ovo poglavlje završava znanstvenom analizom knjige "Čuvari Jugoslavije" koju su izradili dvoje znanstvenika s Instituta društvenih istraživanja Ivo Pilar u Zagrebu, dr. sc. Dražen Živić i znanstvena asistentica Bruna Esih.

U uvodnoj napomeni za ovo poglavlje važno je napomenuti osnovne zaključke te znanstvene analize koji glase: Iz analitičkog pristupa problematici Udbine suradničke mreže na području Bosne i Hercegovine, objavljenoj u knjizi "Čuvari Jugoslavije", osobito analizom svojevrsnog socio-psihološkog profila njezinih suradnika, razvidno je da su tu mrežu sačinjavali uglavnom vrlo obrazovani ljudi, provjereni i visokog stupnja pouzdanosti, koji sů u najvećem broju prihvatili suradnju upravo u onim godinama u kojima su mnogi «narodni neprijatelji» duboko i trajno unesrećeni. Činjenica koju gotovo i nema potrebe detaljnije dokazivati jest da su još i danas prisutne državno-političke i društveno-socijalne anomalije kao posljedice naslijeđa jednog neprirodnog i nepravednog sustava u kojem su *čuvari Jugoslavije* odigrali (a možda neki još uvijek igraju?) - potpuno svjesni i mirne savjesti - jednu od glavnih uloga.

KAZALO SURADNIKA UDBE IZ KNJIGE ČUVARI JUGOSLAVIJE - I, II, III, IV

HRVATI

BANJA LUKA

AVDIĆ, (Mustafe) Sabahudin, 1946. - Purači/Prnjavor - "Lovro" 27
BEGIĆ, (Šabana) Uzeir, 1930. - Bos. Gradiška - "Glišo" 29
BJELOBRK, (Ante) Luka, 1937. - Vrbanjci/Kotor Varoš - "Vrbanja" 30
BLAŽIĆ, (Stanoje) Mladen, 1944. - Veliko Blaško/Laktaši - "Lero" 32
ČAČIĆ, (Marka) Ivo, 1934. - Ćela/Prijedor - "Valentin" 35
ČORIĆ, (Matoša) Ilija, 1953. - Srednje Brdo/Kotor Varoš - "Klen" 36
ČOSIĆ, (Ive) Ljubica, 1926. - Šargovac/B. Luka - "Odisej" 40
ČOSIĆ, (Marka) Jako, 1958. - Vukičevci/Jajce - "Ranče" 38
ČURIĆ, (Ante) Slavko, 1950. - Dobrašin/Gornji Vakuf - "Stipo" 42
DEBELJAK, (Mate) Tomo, 1950. - Dragočaj/B. Luka - "Braco" 44
DESANČIĆ, (Jove) Mihajlo, 1909. - Bukovac/Bos. Gradiška - "Sloboda" 46
HANDANOVIĆ, (Omera) Ajiz, 1935. - Hrustovo/Sanski Most - "Borik" 49
ILIĆ, (Antona) Ivan, 1920. - Banja Luka - "Mali" 52
JAKČIN, (Zdenka) Franjo, 1947. - Županja/RH - "Tranzit" 54
JAKUPOVIĆ, (Ahmeta) Naira, 1943. - Jakupovići/Prijedor - "Vera" 55
JERKOVIĆ, (Marka) Mirko, 1933. - Ivanjska/B. Luka - "Krešo" 57
JURIĆ, (Ante) Ivan, 1929. - Banja Luka - "Avdo" 59
KRSTONIJEVIĆ, (Vidoja) Miloš, 1948. - Šljuke/Pljevlja - "Milko" 61
KUBURAŠ, (Huse) Irfan, 1936. - Sanica/Ključ - "Sana" 62
KURTOVIĆ, (Mate) Anđelko, 1962. - Debeljaci/B. Luka - "Leonard" 64
KURTOVIĆ, (Nike) Piljo, 1929. - Mičilje/Bos. Gradiška - "Prosara" 66
LIPOVAC, (Ilije) Franjo, 1939. - Bukovica/Laktaši - "Kobalt" 68
LUKENDA, (Andrije) Josip, 1941. - Bukovica/Laktaši - "Borje" 71

LUKENDA, (Franje) Matija, 1929, Bukovica/ Laktaši - "Aleksinac" 74
LUKENDA, (Nike) Anto, 1948. - Barlovci/B. Luka - "Palma" 70
LJEVAR, (Ljubomira) Mile, 1942. - Sasina/Sanski Most - "Marko" 77
MAJSTOROVIĆ, (Džafera) Hazema, 1936. - Sanski Most/B. Luka - "Nevenka" 80
PETROVIĆ, (Vilima) Drago, 1955. - Gornja Ravska/Prijedor - "Japra" 82
RADMAN, (Ive) Ivo, 1930. - Šimići/B. Luka - "Amir" 84
SEDIĆ, (Dragoljuba) Vlado, 1939. - Ducipolje/B. Luka - "Galica" 85
SEHALIĆ, (Ejuba) Ibrahim, 1942. - Jajce - "Mlinar" 88
SIGMUND, (Adalberta) Zvonko, 1925. - Sarajevo - "Iljušin" 90
SREDOJEVIĆ, (Save) Budimir, 1942. - Kožuhe/Doboj - "Jure" 99
SVETINOVIĆ, (Ante) Stipo, 1926. - Mrkonjić Grad - "Brzi" 101
ŠIPURA, (Marka) Ivo, 1943. - Dabovci/Kotor Varoš - "Plavi" 92
ŠKARICA, (Ivana) Ivan, 1941. - Drniš/RH - "Muzičar" 94
ŠOLAJA, (Nike) Anto, 1929. - Raljaš/Prijedor - "Stanko" 97
TOMAŠ, (Stipe) Ivo, 1941. - D. Bešpelj/Jajce - "Okno" 102
TRUŠKOV, (Lava) Anto, 1945. - Zemun - "Istok" 104

BIHAĆ

BALIĆ, (Reke) Avdo, 1927. - Gata/Bihać - "Aladin" 109
BEĆIREVIĆ, (Sulejmana) Adem, 1939. - Badić/Bos. Krupa - "Mato-2" 111
BEĆIREVIĆ, (Sulejmana) Hasaga, 1931. - Badić/Bos. Krupa - "Pop" 112
BEŠIĆ, (Hasana) Meho, 1930. - Bos. Krupa - "Paloma" 113
BRČIĆ, (Vinka) Viktor, 1938. - Bihać - "Slavonac" 114
BRZOVIĆ, (Ivana) Milan, 1928. - Šujica - "Graničar" 115
BUJANOVIĆ, (Milana) Davor, 1957. - Bihać - "Bihać" 116
ČATAKOVIĆ, (Mehmeda) Salko, 1949. - Polje/Cazin - "Besim" 118
ČELEBIĆ, (Osmana) Mehmed, 1937. - Golubovići/Velika Kladuša - "Vid" 120
ĆORALIĆ, (Derviša) Muharem, 1948. - Šturlići/Cazin - "Daut" 121
DELIĆ, (Murata) Šero, 1953. - Orašac/Bihać - "Said" 123
DERVIĆ, (Fehrata) Selim, 1930. - Konjodor/Bos. Krupa - "Fehrat" 125
DERVIŠEVIĆ, (Bajre) Hasan, 1940. - Šturlići/Cazin - "Siniša" 126
DIZDAREVIĆ, (Muje) Ejub, 1920. - Ostrožac/Cazin - "Luna" 127
GUGIĆ, (Mate) Žarko, 1953. - Djelilovac/Travnik - "Kosmaj" 129
HADŽIĆ, (Mehe) Aziz, 1936. - Brezova Kosa/Cazin - "Ler" 131
JOSIPOVIĆ, (Franje) Josip, 1945. - Međudražje/Bihać - "Javor" 133
KALAUZOVIĆ, (Ahme) Sulejman, 1954. - Ostrožac/Cazin - "Nahid" 135
MUJAKIĆ, (Smaila) Abdulah, 1922. - Bos. Krupa - "Martin" 137
MUJANOVIĆ, (Aziza) Enver, 1949. - Bihać - "Oganj" 139
MUJANOVIĆ, (Jusufa) Esad, 1948. - Ripač/Bihać - "Boro" 141
MUJINOVIĆ, (Šerifa) Hadže, 1948. - Veliko Založje/Bihać - "Ermin" 142
MUSIĆ, (Begana) Salih, 1939. - Mahmića Selo/Bos. Krupa - "Enver" 143

NOVKINIĆ, (Nazifa) Derviš, 1934. - Bos. Krupa - "Dejvid" 145
RADOČAJ, (Mate) Mile, 1952. - Šmrekovac/Velika Kladuša - "Amor" 147
RIZVIĆ, (Huseina) Šerif, 1933. - Velika Kladuša - "Atil" 148
ŠABIĆ, (Hasana) Šerif, 1950. - Veliki Badić/Bos. Krupa - "Bondeno" 149
ŠPIONJAK, (Ante) Marko, 1938. - Gebnice/Bos. Šamac - "Jakov" 151
TEKLIĆ, (Danka) Danijela, 1943. - Zagreb/RH - "Ksenija" 152
ZULIĆ, (Rame) Osman, 1945. - Orašac/Bihać - "Ljutoč" 153

DOBOJ

ALIHODŽIĆ, (Muhameda) Jusuf, 1953.
- Donja Orahovica/Gračanica - "Roko" 157
ANDAČIĆ, (Joze) Petar, 1949. - D. Dubica/Odžak - "Stolar" 159
ANĐELIĆ, (Marka) Marko, 1946. - Gornja Svilaja/Odžak - "Goran" 160
BABIĆ, (Josipa) Ivica, 1950. - Slatina/Teslić - "Jole" 162
BABIĆ, (Tadije) Jure, 1943. - Slatina/Teslić - "Vilko" 164
BAJRIĆ, (Ahmeta) Hivzo, 1941. - Sjenina/Doboj - "Zlatko" 166
BALUKČIĆ, (Ante) Branko, 1958. - Slatina/Teslić - "Svileni" 168
BARIŠIĆ, (Ante) Marko, 1942. - Mala Sočanica/Derventa - "Boris" 172
BARIŠIĆ, (Ive) Markó, 1942. - Dobrinja/Modriča - "Vili" 170
BARUKČIĆ, (Ive) Mijo, 1951. - Prud/Bos. Brod - "Ljubo" 173
BEGIĆ, (Ivke) Petar, 1940. - Tetima/Derventa - "Ilija" 176
BEGIĆ, (Stjepana) Jakov, 1927. - Vrhovi/Derventa - "Vito" 175
BILIĆ, (Joze) Jozo, 1922. - Novo Selo/Bos. Brod - "Ujak" 177
BLAŽANOVIĆ, (Ante) Mato, 1938. - Grebnice/Bos. Šamac - "Ivo" 178
BOŽIČKOVIĆ, (Dušana) Živko, 1939. - Stanovi/Doboj - "Soča" 180
BOŽIĆ, (Marka) Mato, 1937. - Kužnjači/Modrića - "Željko" 182
BRATIĆ, (Ante) Ivo, 1942. - Gornji Hasić/Bos. Šamac - "Obrenko" 184
BRDARIĆ, (Ante) Ivo, 1947. - Donji Kladari/Modriča - "Luka" 186
BRICA, (Ivana) Ilija, 1931. - Posavska Mahala/Odžak - "Max" 188
BUBALO, (Marka) Anto, 1937. - Poljari/Derventa - "Miki" 190
BULJAN, (Peje) Jozo, 1940. - Kužnjaći/Modriče - "Trebavac" 192
BUNOZA, (Luke) Mladen, 1957. - Modriča - "Medo" 194
CVITKOVIĆ, (Ilije) Ivan, 1935. - Donji Višnjik/Derventa - "Slavko" 205
ĆEMANOVIĆ, (Hilme) Nijaz, 1948. - Begluci/Derventa - "Meša" 196
ĆOSIĆ, (Ive) Ivica, 1935. - Gomjenica/Teslić - "Goran" 198
ĆOSIĆ, (Ive) Pejo, 1949. - Sivša/Tešanj - "Riki" 200
ĆOSIĆ, (Tome) Marko, 1948. - Studenci/Teslić - "Fabijan" 203
DOMAZET, (Zaharije) Pavo, 1943. - Donji Riječani/Modriča - "Nadzornik" 206
DOMINKOVIĆ, (Luke) Luka, 1943. - Grebnice/Bos. Šamac - "Tin" 208
DOMINKOVIĆ, (Marijana) Marko, 1945. - Domaljevac/Bos. Šamac - "Filip" 210
DUJMIĆ, (Rudolfa) Petar, 1938. - Novo Selo/Bos. Brod - "Patrik" 213

GALIĆ, (Peje) Ivan, 1949. - Foča/Doboj - "Majo" 215
GOLEM, (Jure) Petar, 1953. - Gornji Božinci/Derventa - "Feliks" 216
GRBAVAC, (Ivana) Jure, 1934. - Derventa - "Brko" 218
IVANOVIĆ, (Jakova) Anto, 1957. - Novo Selo/Odžak - "Vinko" 219
JOZIĆ, (Joze) Marko, 1928. - Koraće/Bos. Brod - "Nafta" 220
JOZINOVIĆ, (Mate) Ivo, 1944. - Devetine/Maglaj - "Breza" 222
KAMENČIĆ, (Beše) Osman, 1952. - Stenjak/Teslić - "Jakša" 224
KATIĆ, (Nikole) Ivan, 1940. - D. Hasići/Bos. Šamac - "Orijentir" 226
KATINIĆ, (Ante) Luka, 1937. - Kričanovo/Bos. Brod - "Vjeko" 228
KATINIĆ, (Ante) Vinko, 1930. - Kričanovo/Bos. Brod - "Verdran" 230
KLARIĆ, (Ivana) Mato, 1936. - Ritešić/Doboj - "Kruno" 231
KNEŽEVIĆ, (Augustina) Ivica, 1945. - Cerovac/Tešanj - "Orhan" 233
KUSLJIĆ, (Simeuna) Mirko, 1927. - Bos. Brod - "Mirsad" 235
LENDIĆ, (Joze) Drago, 1948. - Derventa - "Pauk" 237
LIPOVAC, (Mate) Jozo, 1938. - Donja Močila/Bos. Brod - "Ivan" 238
LJUBAS, (Peje) Ivan, 1922. - D. Kalenderovci/Derventa - "Jastreb" 240
MARIĆ, (Pere) Matija, 1945. - Novo Selo/Odžak - "Severin" 242
MARTIĆ, (Marka) Jozo, 1939. - Koraće/Bos. Brod - "Oktan" 244
MARTINOVIĆ, (Stjepana) Zdenko, 1958. - Teslić - "Ekran" 246
MATANOVIĆ, (Ive) Josip, 1952. - Kričanovo/Bos. Brod - "Bajkal" 248
MEHMEDOVIĆ, (Huse) Hasan, 1948. - Lepenica/Tešanj - "Tomo" 250
MIJIĆ, (Bože) Marko, 1949. - Novo Selo/Bos. Brod - "Serafin" 252
MIKULIĆ, (Jure) Mato, 1952. - Srnava/Odžak - "Olja" 254
MIKULIĆ, (Jure) Pejo, 1936. - Srnava/Odžak - "Matko" 256
MUJKANOVIĆ, (Sabita) Ibro, 1923. - Bos. Brod - "Daro" 257
PANDUREVIĆ, (Tome) Ilija, 1944. - Zasavica/Bos. Šamac - "Džef" 259
PARADŽIK, (Ive) Mate, 1958. - Prud/Bos. Šamac - "Fani" 261
PAUREVIĆ, (Tune) Vlado, 1953. - Slatina/Teslić - "Mario" 263
PAVIČIĆ, (Jakova) Jakov, 1946. - Čardak/Modriča - "Davor" 265
PEŠKIĆ, (Bože) Blaženka, 1939. - Derventa - "Ida" 267
PJANIĆ, (Ibrahima) Muhamed, 1934. - Sokol/Gračanica - "Radnik" 268
PRATLJAČIĆ, (Joze) Štefo, 1959. - Slatina/Teslić - "Prle" 270
PRGOMET, (Mate) Nikola, 1943. - Grebnice/Bos. Šamac - "Toša" 274
PRGOMET, (Peje) Ivica, 1947. - Žeravac/Derventa - "Tvrtko" 272
RAVLIĆ, (Jure) Ivan, 1946. - Modran/Derventa - "Pivar" 276
RENELT, (Joze) Ivan, 1939. - Mišinci/Derventa - "Ico" 278
SALČINOVIĆ, (Šačira) Osman, 1930. - Bos. Brod - "Bojana" 280
SEDLO, (Ante) Nikola, 1935. - Koraće/Bos. Brod - "Titanek" 281
SEDLO, (Ante) Tomo, 1938. - Koraće/Bos. Brod - "Orland" 283
SOVIĆ, (Mate) Pero, 1944. - Bradići/Maglaj - "Peđa" 286
STANIĆ, (Josipa) Jozo, 1947. - Čardak/Modriča - "Martin" 288
STIPIĆ, (Ive) Martin, 1953. - Kuljenovci/Derventa - "Becan" 290
ŠAKIĆ, (Mate) Tomislav, 1937. - Bos. Brod - "Damir" 292
ŠIMIČIĆ, (Ilije) Mladen, 1926. - Lupoglavi/Zavidovići - "Miler" 293

TANASIĆ, (Živka) David, 1942. - Podnovlje/Doboj - "Vučjak" 295
VRDOLJAK, (Joze) Jure, 1929. - Dupljanica/Derventa - "Juka" 297
VUKOJE, (Andrije) Anto, 1945. - Donji Višnjik/Derventa - "Nikodin" 299
VUKOVIĆ, (Marijana) Marko, 1934. - G. Vrela/Bos. Brod - "Braco" 301
ZIRDUM, (Pave) Ilija, 1947. - G. Vrela/Bos. Brod - "Breza" 303
ZOVKIĆ, (Mate) Slavko, 1963. - Bunar/Derventa - "Blizanac" 305
ZRAKIĆ, (Peje) Marjan, 1934. - Donja Dubica/Odžak - "Valentin" 307
ŽARAK, (Živka) Anđa, 1946. - Tursinovac/Bos. Šamac - "Kaća" 309

GORAŽDE

ALIKADIĆ, (Omera) Hajrudin, 1927. - Goražde - "Kurir" 313
BULJUBAŠIĆ, (Hamdije) Izet, 1950. - Zebina Šuma/Foča - "Bled" 315
ČELIĆ, (Adila) Zahid, 1942. - Trebeševo/Goražde - "Drinko" 316
DELIĆ, (Hasana) Avdo, 1945. - Kunovo/Foča - "Mimica" 318
ELEZ, (Gojka) Njegoslav, 1951. - Ocrkavlje/Foča - "Radan" 320
JELINIĆ, (Šime) Mirko, 1930. - Močila/Bos. Brod - "Indeks" 321
KAJGANA, (Nedžiba) Mustafa, 1937. - Slatina/Čajniče - "Vitko" 323
MATOVIĆ, (Perka) Drago, 1942. - Dragojevići/Foča - "Meps" 325
MIHALJEVIĆ, (Ivana) Mato, 1927. - Crveni Grm/Ljubuški - "Ljubiša" 327
PAVLOVIĆ, (Ivana) Mira, 1945. - Sarajevo - "Klara" 329
TADIĆ, (Vladimira) Miodrag, 1948. - Ruišta/Višegrad - "Meho" 330

LIVNO

ANDRIĆ, (Ivana) Milan, 1957. - Vojkovići/Tomislavgrad - "Mirko" 333
ANIĆ, (Ivana) Mirko, 1949. - Bukovica/Tomislavgrad - "Gabrijel" 335
BABIĆ, (Ante) Miroslav, 1952. - Podhum/Livno - "Mijat" 336
BAĆAK, (Jure) Stanislav, 1959. - Letka/Tomislavgrad - "Boem" 337
BERIĆ, (Ivana) Jandre, 1930. - Golinjevo/Livno - "Zele" 339
BILIĆ, (Filipa) Jozo, 1932. - Ljubunčić/Livno - "Grab" 340
BRDAR, (Sarafina) Stipo, 1941. - Zabrišće/Livno - "Rene" 341
BRZOVIĆ, (Ante) Mladen, 1955. - Šuica/Livno - "Šime" 343
ČERDIĆ, (Marinka) Mate, 1964. - Brišnik/Tomislavgrad - "Tonći" 347
ĆAVAR, (Marka) Zdenko, 1961. - Tomislavgrad - "David" 345
ĆENAN, (Joze) Mijo, 1935. - G. Rujani/Livno - "Čelo" 346
ĆOSIĆ, (Joze) Mate, 1939. - Eminovo Selo/Tomislavgrad - "Tadija" 348
ĆOSIĆ, (Joze) Mijo, 1942. - Eminovo Selo/Tomislavgrad - "Robert" 349
ĆURIĆ, (Žarka) Stipe, 1948. - Korita/Tomislavgrad - "Dragan" 350
DOLIĆ, (Branka) Josip, 1950. - Livno - "Dolina" 352
DOLIĆ, (Martina) Miroslav, 1954. - Veliki Guber/Livno - "Rudi" 353

GALEŠIĆ, (Mate) Božo, 1960. - Golinjevo/Livno - "Mario" 355
GAŠPAR, (Jele) Vinko, 1945. - Roško Polje/Tomislavgrad - "Vran" 359
GAŠPAR, (Jure) Božo, 1929. - Roško Polje/Tomislavgrad - "Jure" 357
GELO, (Bože) Anto, 1931. - Lusnić/Livno - "Ivo" 361
GRANIĆ, (Bože) Blaž, 1932. - Čelebić/Livno - "Grujo" 362
IVANČIĆ, (Filipa) Ivan, 1960. - Dobrići/Tomislavgrad - "Vican" 364
IVANDA, (Mate) Mile, 1932. - Vinica/Tomislavgrad - "Kaštelan" 365
IVKOVIĆ, (Veselka) Frano, 1954. - Livno - "Titan" 367
JOZIĆ, (Jure) Srećko, 1943. - Grgorići/Livno - "Rio" 369
KARALIĆ, (Džefe) Husein, 1939. - Stipanići/Tomislavgrad - "Vujadin" 371
KELAVA, (Filipa) Blago, 1941. - Vojković/Tomislavgrad - "Tomica" 373
KNEŽEVIĆ, (Jakova) Ilija, 1945. - Borčani/Tomislavgrad"- "Pajo" 374
KONTA, (Joze) Mirko, 1917. - Držanlije/Livno - "Mali" 376
KOVAČ, (Martina) Pero, 1946. - Podzavelim/Posušje - "Zlatko" 377
KRIŠTO, (Tadije) Ivan, 1952. - Stipanići/Tomislavgrad - "Omer" 378
KRIŽIĆ, (Ivana) Filip, 1960. - Roško Polje/Tomislavgrad - "Fabijan" 380
KRŽELJ, (Ilije) Stipe, 1950. - Zabrišće/Livno - "Čule" 381
KULIŠ, (Ante) Ilija, 1955. - Miši/Livno - "Učo" 382
KULIŠ, (Joze) Mato, 1952. - Miši/Livno - "Mario" 384
KUTLE, (Bariše) Ivan, 1944. - Mokro/Široki Brijeg - "Bor" 385
MAMUZA, (Pere) Luka, 1936. - Lipa/Livno - "Kamešnica" 387
MANĐERALO, (Tome) Mirko, 1954. - Dobro/Livno - "Golub" 388
MARELJA, (Ive) Branko, 1955. - Dobro/Livno - "Begovača" 389
MARELJA, (Mate) Vinko, 1937. - Dobro/Livno - "Impa" 391
MATIĆ, (Ivana) Blaž, 1955. - Bilo Polje/Livno - "Viktor" 393
MATIĆ, (Ivana) Stipe, 1926. - Bilo Polje/Livno - "Vojin" 395
MEDO, (Spasoje) Rade, 1934. - Strupnić/Livno - "Lovac" 396
MIHALJEVIĆ, (Karla) Ante, 1949. - Grgurići/Livno - "Stipe" 398
MIHALJEVIĆ, (Marijana) Ilija, 1934. - Zagoričani/Livno - "Begovača" 400
MIHALJEVIĆ, (Martina) Mate, 1949. - Podhum/Livno - "Val" 404
MIHALJEVIĆ, (Milana) Mirko, 1950. - Čapljina - "Makedonac" 406
MIHALJEVIĆ, (Stipe) Jure, 1947. - Zagoričani/Livno - "Alen" 402
MIOČ, (Stojana) Marijan, 1939. - Šuica - "Ivanko" 407
MIŠIĆ, (Ile) Marko, 1941. - Smirčani/Livno - "Boris" 408
NOVOKMET, (Pere) Anđelko, 1960. - Pribić/Livno - "Davor" 409
OMAZIĆ, (Ivan) Filip, 1946. - Podhum/Livno - "Silver" 410
PAPIĆ, (Ivana) Ivan, 1942. - Vedašić/Tomislavgrad - "Pećina" 411
PAPIĆ, (Mate) Pero, 1925. - Vedešić/Tomislavgrad - "Paško" 413
PAŠALIĆ, (Ante) Ana, 1946. - Crveni Grm/Ljubuški - "Ružica" 414
PAŠALIĆ, (Marka) Jure, 1938. - Šuica - "Eduard" 416
PAVIĆ, (Filipa) Vinko, 1941. - Podhum/Livno - "Darko" 422
PAVIĆ, (Marka) Ante, 1941. - Podhum/Livno - "Milorad" 418
PAVIĆ, (Stipe) Ante, 1945. - Rašeljke/Tomislavgrad - "Marijana" 420
PENJAK, (Tome) Branko, 1941. - Brina/Livno - "Labud" 424

PERKOVIĆ, (Stipana) Ivan, 1942. - Mijakovo Polje/Tomislavgrad - "Šimun" 426
PLEIĆ, (Ante) Zvonko, 1938. - Stipanići/Tomislavgrad - "Barba" 427
RADOŠ, (Grge) Drago, 1956. - Roško Polje - "Živko" 430
RADOŠ, (Ivana) Ante, 1958. - Nikinici/Ruma - "Dane" 429
RIMAC, (Luke) Mile, 1950. - Ćelebići/Livno - "Ćićo" 431
ROSIĆ, (Mirka) Zdravko, 1945. - Sajkovići/Livno - "Ždralovac" 433
SERDARUŠIĆ, (Grge) Blaž, 1912. - Roško Polje/Tomislavgrad - "Bariša" 434
STIPIĆ, (Nikole) Pero, 1952. - Letka/Tomislavgrad - "Stipe" 435
ŠARIĆ, (Dane) Petar, 1967. - Bukova Gora/Tomislavgrad - "Denis" 436
ŠIŠKO, (Marka) Jozo, 1945. - Zabrišće/Livno - "Sačma" 437
TABAK, (Marka) Pavo, 1947. - Kablići/Livno - "Zvonko" 438
VIDOVIĆ, (Pere) Mijo, 1959. - Potočani/Livno - "Rade" 440
VRDOLJAK, (Tome) Bogdan, 1953. - Srđevići/Livno - "Oblak" 441

MOSTAR

AKSOJ, (Alije) Nedad, 1946. - Sarajevo - "Kuper" 445
ALILOVIĆ, (Mate) Mirko, 1936. - Crveni Grm/Ljubuški - "Korab" 448
ALILOVIĆ, (Nikole) Mile, 1965. - Biograci/Široki Brijeg - Justin" 446
ANTIĆ, (Petra) Rajko, 1948. - Klobuk/Ljubuški - "Radar" 450
AZINOVIĆ, (Pere) Gordana, 1957. - Konjic - "Lela" 452
BABIĆ, (Jakova) Mato, 1943. – Livno - "Stojan" 453
BABIĆ, (Stojana) Stojan, 1947. - Vitina/Ljubuški - "Trgovac" 455
BARAĆ, (Šimuna) Pero, 1961. - Služanj/Čitluk - "Faks" 457
BARBARIĆ, (Petra) Željko, 1944. - Jablanica - "Sandi" 459
BASARIĆ, (Smaila) Zulejha, 1929. - Blagaj/Mostar - "Karolina" 461
BAŠIĆ, (Joze) Mate, 1949. - Broćanac/Posušje - "Opel" 463
BEBEK, (Mate) Mile, 1949. - Šipovača/Ljubuški - "Bosiljko" 465
BEGIĆ, (Andrije) Srećko, - P. Grac/Posušje - "Dubravko" 470
BEGIĆ, (Nikole) Jerko, 1931. - Gradac/Posušje - "Liv" 469
BEGIĆ, (Slavka) Ivan, 1930. - P. Grac/Posušje - "Risto" 467
BENCUN, (Drage) Ilija, 1949. - Međugorje/Čitluk - "Štoper" 472
BEVANDA, (Ivana) Ivan, 1929. - Blatnica/Čitluk - "Imenjak" 473
BLAŽEVIĆ, (Ivana) Jadranko, 1956. - Zabrđe/Konjic - "Krupac" 475
BOBAN, (Ante) Stjepan, 1937. - Sovići/Grude - "Davor" 477
BONIĆ, (Stjepana) Ivan, 1938. - Poklečani/Posušje - "Grguš" 479
BORAS, (Blaža) Krešo, 1959. - Otok/Ljubuški - "Mito" 480
BORAS, (Josipa) Miroslava-Mira, 1929. - Blagaj/Mostar - "Jagoda" 481
BOROZAN, (Mate) Ivan, 1960. - Bračevići/Solin - "Agaton" 483
BOŠNJAK, (Drage) Josip, 1966. - Mostar - "Domagoj" 485
BOŠNJAK, (Mate) Mirko, 1951. - Grabova Draga/Široki Brijeg - "Karlos" 487
BOŠNJAK, (Stojana) Pero, 1948. - Provo/Široki Brijeg - "Milan" 489

BUDIMIR, (Josipa) Željko, 1965. - Vir/Posušje - "Budo" 490
BULE, (Stjepana) Ante, 1946. - Prčavac/Čapljina - "Rino" 492
BULIĆ, (Pere) Rafo, 1946. - Čitluk - "Žarko" 494
BULJKO, (Muhameda) Zlatan, 1954. - Goražde - "Frančesko" 496
BUNTIĆ, (Nikole) Mate, 1944. - Struge/Čapljina - "Šleper" 497
BUŠIĆ, (Marka) Miro, 1952. - Gorica/Grude - "Kalifornija" 499
BUŠIĆ, (Mije) Zdravko, 1936. - Pokelčani/Posušje - "Jug" 501
BUTKOVIĆ, (Ivice) Mile, 1945. - Tasovčići/Čapljina - "Rade" 503
CVITKOVIĆ, (Pere) Zdravko, 1965. - Mostar - "Bruno" 517
ČAMBER, (Mate) Ivica, 1963. - Vir/Posušje - "Zaharije" 505
ČERKEZ, (Stipe) Jozo, 1933. - Ljuti Dolac/Široki Brijeg - "Sloboda" 508
ČOLAK, (Ivana) Martin, 1955. - D. Mamići/Grude - "Olof" 512
ČOLAK, (Ljube) Bože, 1946. - Grljevići/Ljubuški - "Dante" 510
ĆORLUKA, (Jakova) Branko, 1941. - Grude - "Ante" 513
ĆUBELA, (Vidaka) Stanko, 1950. - Raška Gora/Mostar - "Marinko" 515
ČVORO, (Predraga) Lazar, 1937. - Vihovići/Mostar - "Zet" 519
ĆATOVIĆ, (Mehe) Šefik, 1949. - Mostar - "Kipar" 507
DABRO, (Mate) Ivan, 1957. - Kljaci/Drniš - "Šolta" 521
DREŽNJAK, (Jure) Josip, 1964. - Gmići/Prozor - "Metalac" 523
DUGANDŽIĆ, (Ante) Nikola, 1942. - Radišići/Ljubuški - "Miki" 524
DŽOLAN, (Marka) Ante, 1940. - Rumboci/Prozor - "Gradina" 526
DŽOLAN, (Marka) Branko, 1964. - Rumboci/Prozor - "Tekstilac" 527
FRANJUŠIĆ, (Franje) Ante, 1942. - Ripci/Prozor - "Krupac" 529
GALIĆ, (Mate) Andrija, 1946. - G. Blatnica/Čitluk - "Dragan" 531
GLAMUZINA, (Ivana) Davorin, 1944. - Jasenovac/Novska - "Ljiljko" 533
GRANIĆ, (Pere) Jozo, 1940. - Vašarovići/Ljubuški - "Rustem" 535
GRANIĆ, (Stanka) Krešo, 1941. - Vitina/Ljubuški - "Cuni" 536
GRIZELJ, (Frane) Slavko, 1936. - Sovići/Grude - "Enigma" 538
GRUBIŠIĆ, (Mate) Slavko, 1950. - Drinovci/Grude - "Bosanac" 540
HERCEG, (Joze) Roksanda, 1956. - D. Mamići/Grude - "Tereza" 544
HERCEG-BEGIĆ, (Franje) Mile, 1932. - Prolog/Ljubuški - "Humac" 542
HODŽIĆ, (Omera) Hasan, 1935. - G. Drežnica/Mostar - "Avenija" 547
HRKAČ, (Tome) Stjepan, 1935. - Mokro/Široki Brijeg - "Stanko 2" 549
HRSTIĆ, (Petra) Zdravko, 1947. - Grab/Ljubuški - "Zaim" 553
HRSTIĆ, (Viktora) Zdenko, 1949. - Grab/Ljubuški - "Dubrovnik" 551
ILIČIĆ, (Jerke) Frano, 1937. - Ružići/Grude - "Borik" 555
IMERAJ, (Saliha) Murat, 1931. - Voćnjak/Srbica - "Roko" 557
IVANKOVIĆ, (Cvitana) Mijo, 1947. - Kočerin/Široki Brijeg - "Dugi" 559
JAKIŠA, (Ante) Zlatko, 1960. - Čapljina - "Tale" 561
JELČIĆ, (Pere) Mladen, 1960. - Metković/RH - "Severin" 563
JOVANOVIĆ, (Ivana) Krešo, 1944. - Šurmanci/Čapljina - "Gracijan" 566
JOVANOVIĆ, (Joze) Ivo, 1923. - Struge/Čapljina - "Jaz" 565
JOZIĆ, (Ivana) Nikola, 1947. - Pokojište/Konjic - "Meštar" 568
JUGO, (Smaje) Alija, 1926. - Postoljani/Nevesinje - "Prenj" 570

JURČIĆ, (Rude) Branko, 1950. - Grude - "Beg" 572
JURIĆ, (Ante) Mara, 1950. - Ripci/Prozor - "Jelena" 574
JURKOVIĆ, (Mirka) Blago, 1953. - Zvinči/Ljubuški - "Cvitan" 575
KADIĆ, (Mehe) Dževad, 1944. - Podorošac/Konjic - "Ćazim" 576
KEBO, (Hasana) Alija, 1932. - Višići/Čapljina - "Aleksa" 578
KEVILJ, (Ivana) Branko, 1955. - Vir/Posušje - "Haris" 580
KNEZOVIĆ, (Mije) Tomislav, 1928. - Mostar - "Sveto" 582
KOLAK, (Ivana) Stipe, 1944. - Tihaljina/Grude - "Marijan" 584
KOMADINA, (Ilija) Pero, 1928. - Cim/Mostar - "Elzet" 586
KOMADINA, (Ive) Zdravko, 1951. - Ilići/Mostar - "Nord" 588
KORAĆ, (Rade) Davorin, 1959. - Metković/RH - "More" 590
KORDIĆ, (Mile) Mladen, 1959. - Sretnice/Mostar - "Kemo" 591
KOŠPO, (Sadika) Kasim, 1946. - Gornji Čežanj/Konjic - "Trešanica" 592
KOZINA, (Andrije) Grgo, 1947. - Međugorje/Čitluk - "Laki" 594
KOŽUL, (Mate) Božo, 1929. - Turčinovići/Široki Brijeg - "Ivan" 595
KRALJEVIĆ, (Vinka) Ante, 1945. - Vašarovići/Ljubuški - "Bojan" 597
KRASIĆ, (Jure) Marko, 1943. - Šurmanci/Čapljina - "Momo" 599
KRPO, (Mustafa) Hivzo, 1933. - Čapljina - "Prijatelj" 605
KUDIĆ, (Jure) Petar, 1952. - Gmići/Prozor - "Studenac" 607
KUKRIKA, (Boška) Drago, 1961. - Gornji Brštanik/Stolac - "Pag" 608
KVESIĆ, (Stjepana) Jago, 1943. - Rasno/Široki Brijeg - "Alfred" 610
KVESIĆ, (Veselka) Marko, 1950. - Crne Lokve/Široki Brijeg - "Skver" 612
LANDEKA, (Ivana) Ante, 1944. - Sovići/Grude - "Tehničar" 614
LAUC, (Joze) Rafo, 1960. - Vašarovići/Ljubuški - "Izmir" 616
LEDIĆ, (Ivana) Slavko, 1926. - Mostar - "Hercegovac" 617
LEKO, (Ante) Miro, 1913. - G. Vinjani/Imotski/RH - "Paulin" 619
LISTA, (Ragiba) Nezir, 1949. - Mostar - "Nenad" 621
LOGARUŠIĆ, (Veselka) Adolf, 1944. - Široki Brijeg - "Fjord" 622
LONAC, (Joze) Ivan, 1948. - Trnčini/Trebinje - "Komnen" 624
LONČAR, (Ilije) Slavko-Drago, 1928. - D. Crnče/Široki Brijeg - "Rudi" 626
LUBURIĆ, (Ante) Jozo, 1942. - Radišići/Ljubuški - "Plavi" 628
LUBURIĆ, (Marijana) Mladen, 1947. - D. Radišići/Ljubuški- "Bato" 630
LUČIĆ, (Joze) Tomislav, 1928. - Mostarska Vrata/Ljubuški - "Kliker" 634
LUČIĆ, (Vlahe) Jure, 1938. - Ravno/Trebinje - "Mikael" 632
MACAN, (Mate) Radoslav, 1921. - D. Mamići/Grude - "Vjeko" 635
MAJIĆ, (Franje) Ivan, 1941. - Vitina/Ljubuški - "Javor" 637
MAJIĆ, (Ilije) Kažimir, 1942. - Mostarska Vrata/Ljubuški - "Klobuk" 639
MALETIĆ, (Jove) Slobodanka, 1950. - Vareš - "Lidija" 641
MANDARIĆ, (Frane) Vlaho, 1958. - Zvirovići/Čapljina - "Joško" 643
MANJUŠAK, (Mehe) Nusret, 1956. - Nikšić/Crna Gora - "Pisvir" 645
MARIĆ, (Salke) Ahmed, 1961. - Blagaj/Mostar - "Rosan" 647
MARIJANOVIĆ, (Joze) Smiljan, 1948. - Ružići/Grude - "Miločer" 648
MARINKOVIĆ, (Jerke) Valenka, 1952. - Tihaljina/Grude - "Sofija" 651
MARKIĆ, (Ambroza) Gojko, 1943. - Kočerin/Široki Brijeg - "Dobrotvor" 653

MARKIĆ, (Ambroza) Jozo, 1934. - Kočerin/Široki Brijeg - "Čedo" 655
MARTINOVIĆ, (Andrije) Marinko, 1960. - Krehin Grac/Čitluk - "Miran" 658
MARTINOVIĆ, (Karla) Branko, 1938. - Čule/Kruševo - "Globus" 656
MARTINOVIĆ, (Nikole) Marko, 1934. - Krehin Grac/Čitluk - "Kemal" 659
MARUŠIĆ, (Bože) Rafael, 1949. - Dobrić/Široki Brijeg - "Rudi" 663
MARUŠIĆ, (Mate) Ivan, 1935. - Mokro/Široki Brijeg - "Ludvig" 661
MATIĆ, (Miroljuba) Božidar, 1942. - Negotin/Srbija - "Dino" 665
MEDIĆ, (Ante) Stanko, 1940. - Radišići/Ljubuški - "Rudo" 671
MEDIĆ, (Ivana) Andrija, 1947. - D. Hamzići/Čitluk - "Cavtat" 666
MEDIĆ, (Mirka) Krešo, 1954. - Radišići/Ljubuški - "Baldo" 669
MEĐUGORAC, (Rade) Vinko, 1948. - Klobuk/Ljubuški - "Čarli" 672
MERSUDIN, (Mehmeda) Pajo, 1937. - Stolac - "Feniks" 674
MIKULIĆ, (Ilije) Blago, 1925. - Kočerin/Široki Brijeg - "Čale" 676
MIKULIĆ, (Ivana) Srećko, 1954. - Vašarovići/Ljubuški - "Zlatko" 679
MIKULIĆ, (Marka) Milan, 1944. - Borajni/Grude - "Faruk" 677
MILANOVIĆ, (Adama) Đuro, 1940. - Opličići/Čapljina - "Hotanj" 681
MILAS, (Jerke) Mladen, 1955. - Tihaljina/Grude - "Ivica" 682
MILIČEVIĆ, (Mije) Branko, 1941. - D. V. Ograđenik/Čitluk - "Vran II" 684
MILIČEVIĆ, (Pere) Jozo, 1951. - D. V. Ograđenik/Čitluk - "Major" 686
MILOŠ, (Jure) Stjepan, 1924. - Vručice/Grude - "Leo" 688
MILJKOVIĆ, (Marice) Jakov, 1926. - Široki Brijeg - "Konstantin" 690
MOSTINA, (Vinka) Milan, 1958. - Orašac/Prozor - "Bradina" 691
MUCIĆ, (Stanka) Drago, 1939. - Humac/Ljubuški - "Vrgorac" 693
MUJIĆ, (Alije) Zejna, 1931. - Drežnica/Mostar - "Torpedo" 695
MUSA, (Mate) Ivan, 1947. - D. V. Ograđenik/Čitluk - "Pavle" 697
MUŠIĆ, (Alkana) Meho, 1935. - Drežnica/Mostar - "Meša" 699
NEFER, (Zulfe) Omer, 1942. - Slakovići/Konjic - "Fikret" 701
NIKOLIĆ, (Petra) Andrija, 1957. - Rumboci/Prozor - "Tadija" 703
NIŽIĆ, (Vlade) Ivan, 1951. - Crveni Grm/Ljubuški - "Vitina" 704
NOVOSEL, (Ante) Zlata, 1958. - Studenci/Ljubuški - "Vanja" 706
ODAK, (Ivana) Slavko, 1930. - Mostar - "Moris" 712
ODAK, (Joze) Nikola, 1950. - D. V. Ograđenik/Čitluk - "Jakov" 710
ODAK, (Stojana) Ivan, 1950. - D. V. Ograđenik/Čitluk - "Vahid" 708
OMERIKA, (Osmana) Šerif, 1942. - Zjemljimi/Mostar - "Šeki" 714
OMEROVIĆ, (Zahida) Šaban, 1939. - Kruščići/Konjic - "Djoko" 716
OREČ, (Ivana) Jerko, 1934. - Posuški Gradac/Posušje - "Livijus" 718
PALAC, (Joze) Grga, 1944. - D. Mamići/Grude - "Borg" 720
PAVLOVIĆ, (Franje) Ferdo, 1942. - Vitina/Ljubuški - "Ranko" 724
PAVLOVIĆ, (Franje) Marko, 1952. - Vitina/Ljubuški - "Fortuna" 726
PAVLOVIĆ, (Ivana) Mijo, 1937. - Veljaci/Ljubuški - "Šimun" 728
PAVLOVIĆ, (Mate) Tomislav, 1930. - Bijakovići/Čitluk - "Jozo" 730
PENAVA, (Cvitana) Ivan, 1946. - Batino/Posušje - "Emil" 732
PERIĆ, (Bože) Cvijetko, 1935. - Popratim/Stolac - "Milad" 734
PETROVIĆ, (Mije) Mate, 1952. - Klobuk/Ljubuški - "Zenit" 735

PINJUH, (Jure) Ivan, 1924. - Dužice/Široki Brijeg - "Čekić" 736
PRCE, (Nikole) Ljupko, 1950. - Bivolje Brdo/Čapljina - "Bodigar" 738
PRSKALO, (Ante) Fila, 1943. - Crveni Grm/Ljubuški - "Ljubica" 740
PRSKALO, (Luke) Stanko, 1954. - D. Radišići/Ljubuški - "Cetina" 742
PRUSAC, (Pere) Dane, 1958. - Šurmanci/Čapljina - "Roker" 744
PRUSINA, (Šimuna) Pavo, 1930. - Hamzići/Čitluk - "Vili" 745
PULJIĆ, (Joze) Vid, 1949. - Satnica/Đakovo - "Krisatal" 746
RADOSAVLJEVIĆ, (Milutina) Ivica, 1961. - Cim/Mostar - "Matej" 747
RAGUŽ, (Mirka) Ivica, 1938. - Domanovići/Čapljina - "Dubrava" 749
RAMLJAK, (Ruže) Ante, 1948. - Čitluk/Posušje - "Čarls" 751
RAŠIĆ, (Ivana) Nikola, 1943. - Tihaljina/Grude - "Marko" 753
ROZIĆ, (Vidana) Ivan, 1949. - Sretnice/Mostar - "Milovan" 755
RUŽIĆ, (Andrije) Stana, 1952. - Bijelo/Konjic - "Kašmir" 757
SARIĆ, (Džemala) Husein, 1924. - Mostar - "Gorštak" 759
SILIĆ, (Hasana) Ibrahim, 1952. - Mostar - "Tren" 761
SLIŠKOVIĆ, (Ante) Veselko, 1925. - Mokro/Široki Brijeg - "Vice" 763
SOLDO, (Grge) Stipe, 1940. - Britvica/Široki Brijeg - "Veselko" 764
SOLDO, (Marka) Vlado, 1936. - Čerin/Čitluk - "Rođak" 766
SPAJIĆ, (Mate) Drago, 1956. - Radišići/Ljubuški - "Vican" 767
STANIĆ, (Ivana) Ante, 1931. - Vitina/Ljubuški - "Stijena" 769
SULIĆ, (Josipa) Petar, 1919. - Čapljina - "Pape" 770
ŠANTIĆ, (Marka) Ivan, 1939. - Dužice/Široki Brijeg - "Karlo" 772
ŠANTIĆ, (Mustafe) Bećir, 1930. - Prigrađani/Mostar - "Varda" 773
ŠEGO, (Stjepana) Petar, 1927. - Osoj/Posušje - "Drina" 774
ŠILIĆ, (Ivana) Gabrijel, 1962. - Konjic - "Hirurg" 775
ŠILIĆ, (Jure) Ivan, 1939. - Falanovo Brdo/Konjic - "Kolumbo" 777
ŠILJEG, (Joze) Mile, 1933. - Vašarovići/Ljubuški - "Vitina" 779
ŠILJEG, (Mirka) Mate, 1933. - Vašarovići/Ljubuški - "Kristijan" 781
ŠIMIĆ, (Križana) Jerko, 1942. - Sovići/Grude - "Valter" 783
ŠIRIĆ, (Joze) Marko, 1937. - Broćanac/Posušje - "Maestro" 785
ŠKARICA, (Luke) Mato, 1944. - Šćipe/Prozor - "Bem" 786
ŠUŠAK, (Miše) Mile, 1931. - Uzarići/Široki Brijeg - "Vedran" 790
ŠUŠAK, (Stanka) Mate, 1938. - Gradac/Posušje - "Lorenc" 788
TOMAS, (Marka) Ante, 1947. - Drinovci/Grude - "Barcelona" 792
TURUDIĆ, (Mate) Božo, 1946. - Služanj/Čitluk - "Šaban" 794
TURUDIĆ, (Vinka) Jakov, 1953. - Služanj/Čitluk - "Mojsije" 796
VLAHO, (Milivoja) Josip, 1926. - Žitomislić/Čitluk - "Johan" 798
VRANJEŠ, (Ante) Karlo, 1924. - Tihaljina/Grude - "Kapina" 801
VUČIĆ, (Ante) Drago, 1940. - Proboj/Ljubuški - "Proboj" 803
VUJEVIĆ, (Anđelka) Jozo, 1943. - Grab/Ljubuški - "Franc" 805
VUKOJA, (Stanka) Veselko, 1953. - Ljubotići/Široki Brijeg - "Bartoš" 807
VUKOJEVIĆ, (Milana) Zdravko, 1958. - Grab/Ljubuški - "Kim" 808
VUKŠIĆ, (Mate) Franjo, 1927. - Vitina/Ljubuški - "Tule" 810
ZLOPAŠA, (Jure) Ante, 1925. - Proboj/Ljubuški - "Perica" 813

ZLOPAŠA, (Mije) Mile, 1937. - Proboj/Ljubuški - "Darić" 815
ZORIĆ, (Jakova) Ivan, 1948. - Grude - "Zvonko" 816
ZOVKO, (Ilije) Drago, 1937. - Sretnice/Mostar - "Nin" 817
ZOVKO, (Stojana) Pero, 1948. - Lađanica/Konjic - "Ljubo" 819
ŽIVKOVIĆ, (Mate) Tomislav, 1932. - Grab/Ljubuški - "Željko" 811

SARAJEVO

ANDRIĆ, (Ive) Ilija, 1950. - Polilje/Vareš - "Perun" 829
ANTIĆ, (Fabijana) Krunoslav, 1935. - Ključ - "Ranko" 830
ANTUNOVIĆ, (Nikole) Vinko, 1945. - Rauševac/Kiseljak - "Hegel" 832
ARAPOVIĆ, (Pere) Marko, 1922. - Prača/Rogatica - "Mostar" 834
ARČON, (Rude) Bruno, 1952. - Sarajevo - "Artur" 836
ARNAUTOVIĆ, (Ilijusa) Alija, 1948. - Sarajevo - "Niče" 838
BABAN, (Ive) Drago, 1950. - Sarajevo - "Kurir" 840
BADANKOVIĆ, (Antona) Nikola, 1954. - Varaždin, RH - "Dario" 842
BAGARIĆ, (Ive) Mato, 1952. - Medovići/Kiseljak - "Viktor" 844
BAŠIĆ, (Alije) Fadil, 1942. - Bašići/Gacko - "Fedža" 846
BENAC, (Romana) Alojz, 1914. - Plehan/Derventa - "Neolit" 848
BENCUN, (Ive) Ivica, 1945. - Mrakovi/Kiseljak - "Turist" 850
BENCUN, (Ive) Pero, 1951. - Mrakovi/Kiseljak - "Stjepan" 852
BENČIĆ, (Šime) Goran, 1951. - Beograd/Srbija - "Blek" 854
BOBIĆ, (Bože) Slobodan, 1955. - Gubin/Livno - "Tiki" 856
BONIĆ, (Jure) Tomislav, 1933. - Sarajevo - "Barni" 857
BOŽIĆ, (Pere) Anto, 1937. - Tiješilo/Fojnica - "Svjetlost" 860
BULIĆ, (Ivana) Zdravko, 1939. - Služanj/Čitluk - "Komšija" 862
CERIĆ, (Mehe) Hajrudin, 1919. - Sanski Most - "Džekson" 864
CRNIĆ, (Stanoja) Rajko, 1931. - Novo Sarajevo - "Bal" 865
ČARDIĆ, ((Mehmeda) Hikmeta, 1936. - Sarajevo - "Monika" 867
ČERANIĆ, (Vojina) Predrag, 1964. - Zenica - "Slavuj" 869
ĆURKOVIĆ, (Joze) Mato, 1940. - Travnik - "Dolac" 871
DAUT, (Kasima) Meho, 1945. - Bjelimići/Konjic - "Traper" 873
DEDOVIĆ, (Ahmeda) Asaf, 1937. - Vranje/Srbija - "Tilava" 874
DEGAN, (Rudolfa) dr. Vladimir, 1935. - Bos. Brod - "Toni" 875
DELIĆ, (Mate) Petar, 1941. - Tribije/Vareš - "Simo" 877
DUČIĆ, (Ismeta) Faik, 1929. - Goražde - "Walter" 878
DŽINO, (Salke) Ejub, 1936. - Foča - "Drina" 880
ERCEG, (Mate) Anita, 1944. - Travnik - "Dekart" 881
FALATAR, (Andrije) Dinko, 1922. - Mostar - "Maestro" 883
FAZLAGIĆ, (Salke) Mustafa, 1925. - Čapljina - "Saša" 885
FEJZIĆ, (Seida) Zaim, 1935. - Medakovo/Derventa - "Vilim" 887
FILIPOVIĆ, (Mije) Pavo, 1929. - Krčevine/Vareš - "Grgur" 891

FILIPOVIĆ, (Pave) Berta, 1933. - Krčevine/Vareš - "Jorgovan" 889
GAČANIN, (Rifata) Salko, 1937. - Brčko - "Redžo" 892
GAJIĆ, (Riste) Anđelka, 1935. - Kriškovci/Banja Luka - "Meduza" 894
GALIĆ, (Mate) Ivica, 1930. - Zagorica/Visoko - "Kiseljak" 897
GALIĆ, Ivan, 1932. - Svib/Imotski, RH - "Fritz 2" 895
GRGIĆ, (Mije) Anto, 1946. - Brnj/Kakanj- "Gora" 899
GRGUREV, (Frane) Ivan, 1909. - Vodice/Šibenik - "Zoran" 901
GUDELJ, (Mate) Zoran, 1939. - Brestovsko/Kiseljak - "Srna" 903
HADŽIMUSIĆ, (Avde) Alija, 1939. - Sarajevo - "Ris" 905
HAJDAREVIĆ, (Mate) Franjo, 1930. - Sarajevo - "Radon" 906
JERKOVIĆ, (Bore) Vukica, 1929. - Kamenica - "Ilina" 908
JOZIĆ, (Ive) Marko, 1932. - Ivančevo/Vareš - "Ivica" 911
JOZIĆ, (Luke) Mato, 1948. - Ulištovići/Ilijaš - "Adorno" 909
JURIŠIĆ, (Luke) Jakov, 1948. - Bijelo Brdo/Derventa - "Kafka" 915
JURKIĆ, (Ljubana) Vinko, 1947. - Vijaka/Vareš - "Novinar" 913
KAJIĆ, (Mije) Pero, 1945. - Vareš - "Don" 917
KALADŽIJA, (Našid) Rasim, 1936. - Mokronozi/Visoko - "Kajzer" 919
KAPIDŽIĆ, (Murata) Mustafa, 1929. - Bileća - "Lovac" 921
KARAVDIĆ, (Ejuba) Adem, PTT Visoko - "Vitex" 923
KEVELJ, (Hasana) Osman, 1946. - Grabovica/Nevesinje - "Diki" 925
KODET, Walter, 1914. - Graz/Austrija - "Obren" 927
KOKOR, (Franje) Ilija, 1939. - Vareš - "Orao" 928
KOLAK, (Uzeira) Reuf, 1949. - Olovo - "Zoka" 929
KONAKOVIĆ, (Nezira) Safet, 1939. - Okruglo/Rogatica - "Konak" 931
KORDIĆ, (Jure) Anto, 1943. - Vareš - "Sjever" 932
KOVAČIĆ, (Jakova) Ante, 1935. - Podbrđe/Kotor Varoš - "Slavko" 934
KRAJNC, (Branka) Davor, 1953. - Sarajevo - "Kultura" 936
KULENOVIĆ, (Ferida) Rešad, 1942. - Sarajevo - "Dino" 937
KURTOVIĆ, (Husnije) Esad, 1965. - Srednji Bušević/Bosanska Krupa - "Krupa" 939
KURUDŽIJA, (Mušana) Mujo, 1948. - Pljevlja/Crna Gora - "Skender" 941
LOVRIĆ, (Ive) Anto, 1923. - Podcitonja/Fojnica - "Lok" 943
LUBARDA, (Boja) Rajko, 1951. - Sokolovac - "Raf" 945
LUKIĆ, (Štefana) Darko, 1951. - Sarajevo - "Kritičar" 946
LUKIĆ, (Milorada) Gordana, 1932. - Kozluk/Zvornik - "Učo" 948
LUPŠA, (Maksa) Jozef, 1908. - Graz/Austrija - "Stanko" 950
LJUBUNČIĆ, (Jusufa) Mugdim, 1949. - Sarajevo - "Ruso" 952
MARKOVIĆ, (Ivana) Branko, 1943. - Brestovsko/Kiseljak - "Dioklecijan" 955
MATIĆ, (Marka) Stjepan, 1912. - Slano/Dubrovnik - "Ugostitelj" 957
MERDŽAN, (Gojka) Mile, 1935. – Domanovići/Čapljina - "Paviljon" 959
MESIHOVIĆ, /Mehmeda) Alija, 1940. - Vitina/Ljubuški - "Alaj" 961
MILIĆ, (Avde) Hasan, 1947. - Mahala/Rogatica - "Vladimir" 963
MLADENOVIĆ, (Ante) Katica, 1929. - Tješnilo/Fojnica - "Student" 965
MLIVONČIĆ, (Ante) Božo, 1936. - Vareš - "Milan" 966
MRNJAVAC, (Ilije) Jure, 1936. - Azapovići/Kiseljak - "Ereš" 968

MURGIĆ, (Marka) Stjepan, 1951. - Sarajevo - "Osa" 969
MUSTAJBEGOVIĆ, (Šeće) Ekrem, 1929. - Sarajevo - "Kolekcionar" 971
PAVIĆ, (Mirka) Željko, 1962. - Doboj - "Modriča" 972
PAVLOVIĆ, (Maksima) Jovan, 1932. - Sokoc - "Jastog" 973
PLETIKOSA, (Mirka) Branko, 1944. - Sarajevo - "Tezej" 975
RAGULJ, (Lovre) Stipe, 1945. - Solin/RH - "Bonaca" 978
SAMARDŽIJA, (Ivana) Pero, 1947. - Ponjive/Doboj - "Amater" 980
SIĆ, (Mihajla) Josip, 1926. - Titel/Srbija - "Glina" 982
SMAJOVIĆ, (Sulje) Emina, 1935. - Goražde - "Tamara" 986
STANIĆ, (Joze) Luka, 1932. - Ćolopeci/Konjic - "Martin" 987
STARČEVIĆ, (Vladimira) Davor, 1935. - Mostar - "Hrvoje" 988
STOJANOVIĆ, (Ivana) Mate, 1962. - Buturović polje/Konjic - "Orion" 989
STOJČIĆ, (Filipa) Petar, 1946. - Potoci/Vareš - "Tihi" 990
STUPAR, (Živka) Ljiljana, 1962. - Dovlići/Pale - "Arijana" 992
SUBAČIĆ, (Salke) Nezir, 1923. - Stogočina/Rudo - "Pejak" 993
ŠIMUNOVIĆ, (Slavka) Željko, 1960. - Sarajevo - "Geograf" 984
ŠKARIĆ, (Antona) Vladimir, 1938. - Sarajevo - "Škaro" 985
TADIĆ, (Mate) Anto, 1950. - Zvizd/Kreševo - "Mileta" 994
TADIĆ, (Mate) Marko, 1937. - Crkvenjak/Kreševo - "Milan" 996
TESTEN, (Andrije) Ante, 1932. - Sarajevo - "Lipa" 997
TIRIĆ, (Avde) Ramiz, 1935. - Medovići/Ilijaš - "Pauk" 999
TOMIĆ, (Josipa) Zdravko, 1927. - Bijeljina - "Pokajnik" 1001
TOPALOVIĆ, (Zdravka) Zoran, 1962. - Karaula/Travnik - "Vlašić" 1003
TRAPO, (Mustafe) Osman, 1964. - Dražev Dolac/Gornji Vakuf - "Galija" 1004
TREŠNJO, (Salke) Suljo, 1951. - Umoljani/Trnovo - "Ciklon" 1005
TVRTKOVIĆ, (Josipa) Stanislav, 1938. - Solakova Kula/Konjic - "Jugin" 1006
VRDOLJAK, (Ante) Anto, 1924. - Mišnjici/Derventa - "Timok" 1007
VUJICA, (Pere) Miroslav, 1959. - Visoko - "Trgovac" 1009
VUKELIĆ, (Nikole) Brankica, 1959. - Ogulin/RH - "Knjiga" 1011

TUZLA

ARLOVIĆ, (Ive) Marijan, 1946. - G. Luka/Brčko - "Kozara" 1015
AVDIĆ, (Džafera) Muzaref, 1944. - Hajvazi/Kalesija - "Mosor" 1017
AVDIĆ, (Hasana) Rašid, 1940. - Teočak/Ugljevik - "Saputnik" 1019
BABIĆ, (Marjana) Jure, 1940. - Vitanovići/Brčko - "Granaš" 1021
BEGOVIĆ, (Fejze) Enver, 1927. - Potočari/Srebrenica - "Mister" 1023
BERNATOVIĆ, (Marijana) Ivo, 1947. - Donja Mahala/Orašje - "Farmer" 1025
BLATNIK, (Franje) Stanko, 1943. - Osijek - "Merza" 1027
BRKIĆ, (Muje) Redžep, 1948. - Velino Selo/Lopare - "Lale" 1029
BRKIĆ, (Zahida) Sahida, 1958. - Glumina/Zvornik - "Bojana" 1031
CRNJAC, (Franje) Jago, 1935. - Izbična/Imotski - "Cetina" 1032

ČAČKOVIĆ, (Salke) Vahid, 1943. - Palanka/Brčko - "Palanka" 1033
ČAVALIĆ, (Avde) Nevres, 1947. - Teočak/Ugljevik - "Čarli" 1035
DIVKOVIĆ, (Mije) Ilija, 1936. - Mramor/Tuzla - "Ismet" 1036
ĐURIĆ, (Bože) Vinko, 1920. - Donja Lipnica/Tuzla - "Demet" 1037
FILIPOVIĆ, (Mate) Ivo, 1939. - Donja Skakava/Brčko - "Juma" 1039
GAGULIĆ, (Nike) Franjo, 1963. - Donja Tramošnica/Gradačac - "Gagula" 1041
GRGIĆ, (Luke) Petar, 1937. - Donji Zovik/Brčko - "Tonko" 1043
GULAM, (Osmana) Husejn, 1945. - Sladna/Srebrenik - "Davor" 1044
HADŽIĆ, (Muje) Nurija, 1937. - N. Kasaba/Vlasenica - "Đemo" 1046
HALILOVIĆ, (Redže) Meho, 1939. - Zukići/Kalesija - "Vili" 1048
HODŽIĆ, (Ibrahima) Vildana, 1963. - Brezovo Polje/Brčko - "Koni" 1050
HUSEJNOVIĆ, (Mursela) Novalija, 1946. - Gornji Srebrenik/Srebrenik - "Olaf" 1052
ILIČIĆ, (Šime) Ilija, 1947. - Breza/Tuzla - "Brko" 1054
ILIŠEVIĆ, (Marka) Pave, 1930. - Donja Mahala/Orašje - "Konto" 1056
JAKOVLJEVIĆ, (Franje) Niko, 1945. - G. Zovik/Brčko - "Nikša" 1057
JUKIĆ, (Huse) Nedžad, 1950. - Brka/Brčko - "Jane" 1059
JURIĆ, (Marka) Stjepan, 1948. - Dragočja/Banja Luka - "Zaviša" 1061
JURKOVIĆ, (Filipa) Marjan, 1953. - Bosanska Bijela/Brčko - "Tinja" 1063
KAPETANOVIĆ, (Husejna) Midhat, 1940. - Banja Luka - "Rogoz" 1065
KARALUSTAFIĆ, (Ejuba) Nedžib, 1940. - Karovići/Čajniće - "Viktor" 1067
KNEŽEVIĆ, (Peje) Jasminka, 1957. - Drijenča/Lopare - "Zoran" 1069
KORAJČEVIĆ, (Mustafe) Hasan, 1940. - Janja/Bijeljina - "Rade" 1071
KOVAČEVIĆ, (Tunje) Božidar, 1924. - Ljubače/Tuzla - "Ivica" 1073
KRKIĆ, (Nurage) Meho, 1958. - Cage/Srebrenik - "Maks" 1075
LOPANDIĆ, (Nike) Marko, 1943. - Vitanovići/Brčko - "Žerar" 1077
LUKIĆ, (Luke) Andrija, 1947. - Boć/Brčko - "Marko" 1079
MARIČIĆ, (Vitomira) Milosav, 1939. - Joševa/Loznica - "Tehniko" 1081
MARIĆ, (Stjepana) Magdalena, 1943. - Husino/Tuzla - "Marija" 1083
MARJANOVIĆ, (Ilije) Niko, 1946. - Gornja Tremošnica/Gradačac - "Dino" 1087
MARJANOVIĆ, (Mije) Anto, 1950. - Živinice - "Odisej" 1085
MAROJEVIĆ, (Mate) Martin, 1964. - Blaževac/Gradačac - "Feliks" 1088
MARTINOVIĆ, (Mate) Marijan, 1949. - Donja Skakava/Brčko - "Žiga" 1092
MARTINOVIĆ, (Nike) Dominik, 1945. - Gornji Vukšić/Brčko - "Deni" 1090
MEMIĆ, (Mešana) Alija, 1934. - Kamenica/Zvornik - "Amir" 1094
MIRAZOVIĆ, (Safeta) Salko, 1933. - Tuzla - "Radoš" 1095
MUJČEVIĆ, (Bećira) Ibro, 1949. - Lipovice/Kalesija - "Rok" 1097
MUJKIĆ, (Saliha) Asim, 1949. - Vražići/Lopare - "Tale" 1098
NIKOLIĆ, (Joce) Branko, 1954. - Brčko - "Momo" 1100
NIKOLIĆ, (Mije) Viktor, 1941. - Breške/Tuzla - "Korab" 1104
NIKOLIĆ, (Nikole) Marijan, 1955. - Vareš - "Cesarec" 1102
NURKIĆ, (Abdurahmana) Fuad, 1940. - Orašje/Brčko - "Dunav" 1105
PALIGORIĆ, (Nike) Mijo, 1940. - Simin Han/Tuzla - "Boro" 1107
PAVIĆ, (Peje) Blaško, 1957. - Lipnica/Tuzla - "Lipik" 1111
PAVIĆEVAC, (Mate) Vladimir, 1943. - Trogir/RH - "Barba" 1109

PETROVIĆ, (Ive) Božo, 1943. - Orašje/Tuzla - "Emil" 1113
PETROVIĆ, (Šime) Luka, 1932. - Vidovice/Orašje - "Stari" 1114
PINDRIĆ, (Lovre) Mato, 1935. - Donja Skakava/Brčko - "Leon" 1116
PRGIĆ, (Ive) Mato, 1945. - Donja Mahala/Orašje - "Štoper" 1118
SADRIĆ, (Mare) Franjo, 1951. - Ulice/Brčko - "Samek" 1120
SARAČEVIĆ, (Mule) Ibro, 1925. - Vlasenica - "Rojal" 1122
SLUGANOVIĆ, (Ilije) Lovro, 1944. - Vitanovići/Brčko - "Domagoj" 1124
STOJANOVIĆ, (Vladimira) Đoko, 1949. - Ljeljenča/Bijeljina - "Armin" 1126
SUBAŠIĆ, (Huseina) Muhamed, 1934. - Potočani/Zvornik - "Labud" 1128
ŠAHBEGOVIĆ, (Hasana) Fetija, 1930. - Grbavci/Zvornik - "Mali" 1130
ŠARIĆ, (Marijana) Ilija, 1948. - Turić/Gradačac - "Rosi" 1131
TOMIĆ, (Bože) Ivo, 1950. - Drijem/Lopare - "Prijatelj" 1132
VASILJ, (Pere) Zvonko, 1933. - Sarajevo - "Kameleon" 1134
VELAGIĆ, (Omera) Osman, 1949. - Janja/Bijeljina - "Bolero" 1135

ZENICA

AJANOVIĆ, (Juse) Ibrahim, 1947. - Voljice/G. Vakuf - "Laufer" 1139
ALEKSOVSKI, (Tale) Zlatko, 1960. - Pakrac, RH - "Kraft" 1140
ANDRAŠIĆ, (Josipa) Josip, 1923. - Subotica/Srbija - "Velo" 1144
ANDRIĆ (Blaža) Viktor, 1966. - Ričice/Travnik - "Arion" 1145
ANĐIĆ (Ilije) Mato, 1943. - Krčevine/Vareš - "Lovro" 1142
ARAMBAŠIĆ, (Joze) Anto, 1945. - Modran/Derventa - "Aran" 1147
BABIĆ, (Ivice) Jozo, 1949. - Jazvine/Busovača - "Miki" 1149
BANOŽA, (Ive) Nikola, 1926. - Čajdraš/Zenica - "Viking" 1150
BARIŠIĆ, (Franje) Franjo, 1936. - Rastičevo/Kupres - "Rođo" 1152
BARIŠIĆ, (Tomislava) Ankica, 1965. - Paklarevo/Travnik - "Dana" 1153
BAŠIĆ, (Abida) Semiz, 1943. - Hajderovići/Zavidovići - "Starter" 1155
BATINIĆ, (Pave) Slavko, 1930. - Ravno/Busovača - "Silver" 1157
BATINIĆ, (Slavka) Draženko, 1960. - Vitez - "Formula" 1158
BEKAVAC, (Franje) Ivan, 1937. - Vučipolje/Bugojno - "Javor" 1159
BEŠIREVIĆ, (Osme) Nurija, 1951. - Zenkovići/San. Most - "Ribar" 1160
BILIĆ, (Vinka) Ivica, 1953. - Šipovik/Travnik - "Ohrid" 1162
BLATANČIĆ, (Ivana) Slavko, 1927. - Zenica - "120" 1164
BOJANIĆ, (Ile) Dragomir, 1948. - Donje Ravno/Kupres - "Oluja" 1166
BOŠKIĆ, (Mate) Branko, 1932. - Ričica/Gornji Vakuf - "Stric" 1167
BRADARIĆ, (Midhata) Dženana, 1955. – Vitez - "Ana" 1169
BRZINA, (Alije) Halil, 1944. - Žepče - "Ismet" 1171
BUKVIĆ, (Đorđa) Marinko, 1946. - Donje Ravno/Kupres- "Severin" 1172
COGO, (Rifata) Avdija, 1952. - Donja Gračanica/Zenica - "Staniša" 1174
CVRTAK, (Ive) Božo, 1942. - Krupa/G. Vakuf - "Lipi" 1175
ČAUŠEVIĆ, (Mustafe) Zahid, 1946. - Ždrimci/Gornji Vakuf - "Miroslav" 1176

ČIČAK, (Ive) Branko, 1936. - Olovo/Kupres - "Zoran" 1177
ČOLO, (Osmana) Dževad, 1956. - Maline/Travnik - "Djani" 1178
ĆUK, (Ilije) Dominko, 1946. - Vileši/Bugojno - "Samac" 1180
ĆURAK, (Stipe) Berislav, 1955. - Nević Polje/N. Travnik - "Rekord" 1182
DAUTOVIĆ, (Šehe) Mehmed, 1927. - Maline/Travnik - "Bepo" 1184
DELIĆ, (Šefke) Akif, 1947. - Ćukle/Travnik - "Boki" 1185
DEŽMARIĆ, (Andrije) Slavko, 1928. - Gornja Voča/Ivanece - "Diogen" 1186
DIDAK, (Josipa) Ljubica, 1955. - Đelilovac/Travnik - "Marta" 1188
DIŽDIĆ, (Mustafe) Muharem, 1946. - Vitez - "Jasmin" 1190
DJEREK, (Dragutina) Nevenka, 1956. - Raspotočje/Zenica - "Strijela" 1192
DUJMOVIĆ, (Stipe) Matko, 1951. - Dobrošin/G. Vakuf - "Krečar" 1194
DUMANČIĆ, (Dragana) Jozo, 1922. - Osmanlije/Kupres - "Jovo" 1196
FRANJIĆ, (Vinka) Mirko, 1961. - Bugojno - "Tamerlan" 1197
FRANJKOVIĆ, (Ante) Jadranko, 1943. - Sarajevo - "Vezuv" 1199
GALIĆ, (Ivana) Tomo, 1940. - Crniče/Bugojno - "Memiš" 1202
GALIĆ, (Joze) Luka, 1936. - Tatarbudžak/Žepče - "Rančer" 1201
GARIĆ, (Marka) Anto, 1943. - Korače/Bos. Brod - "Garo" 1204
GERZIĆ, (Muje) Vejsil, 1948. - Ostrožnica/Bos. Krupa - "Grizli" 1206
GRBEŠIĆ, (Stipe) Ljubica, 1955. - Janjac/Zenica - "Eva" 1208
GREBENAR, (Jakova) Franjo, 1930. - Mali Mošunj/Vitez - "Lucijan" 1210
GRUBEŠIĆ, (Joze) Ivica, 1943. - Carica/Busovača - "Žustro" 1212
GRUBEŠIĆ, (Milka) Jozo, 1949. - Sebešić/Pucarevo - "Dževad" 1214
GUDALO, (Riste) Niko, 1938. - D. Trebeuša/Travnik - "Davor" 1215
GUGIĆ, (Mate) Žarko, 1953. - Đelilovac/Travnik - "Kosmaj" 1216
HAJDAREVIĆ, (Đulage) Dževad, 1955. - Goravci/Kupres - "Učenik" 1218
HUSEINOVIĆ, (Ibrahima) Alija, 1952. - Hrnčići/Bratunac - "Halid" 1219
ISIĆ, (Nurije) Salih, 1953. - Novi Šehar/Maglaj - "Amon" 1221
IVKOVIĆ, (Martina) Ante, 1938. - Šuica - "Dubravko" 1223
JELIĆ, (Ante) Josipa, 1949. - Nević Polje/Pucarevo - "Seka" 1225
JERKOVIĆ, (Marijana) Josip, 1931. - Gornji Vakuf - "Iskreni" 1227
JONJIĆ, (Željka) Vinko, 1933. - Grm/Zenica - "Izolator" 1229
JURIĆ, (Stanka) Davor, 1955. - Zenica - "Dvor" 1230
JURINA, (Ante) Marko, 1928. - Dobrošin/G. Vakuf - "Čiča" 1231
KALDŽIJA, (Nasida) Rasim, 1936. - Mokronoge/Visoko - "Akim" 1232
KARAHASANOVIĆ, (Šaćira) Ahmet, 1923. - Daničići/Foča - "Dane" 1234
KARLIĆ, (Marka) Stjepan, 1934. - Zvirnjača/Kupres - "Bećar" 1236
KOLAR, (Ante) Dragiša, 1940. - Balići/Pucarevo - "Rale" 1239
KOLAR, (Mate) Mato, 1945. - Bučići/Pucarevo - "Deni" 1240
KOVAČIĆ, (Mate) Anto, 1922. - Kotor Varoš - "Kancer" 1242
KRAJINA, (Ante) Ivo, 1955. - Mačkovac/G. Vakuf - "Šano" 1244
KRASIĆ, (Bariše) Dragan, 1950. - Odžak - "Miloš" 1245
KRIŠTO, (Ive) Mato, 1950. - Jardol/Vitez - "Vili" 1249
KRIŠTO, (Pere) Nevenka, 1948. - Bilalovac/Kiseljak - "Klara" 1247
KUKRIĆ, (Mate) Jozo, 1923. - Slimena/Travnik - "Snijeg" 1251

KUPREŠAKOVIĆ, (Ilije) Mato, 1934. - Špionica/Srebrenik - "Jasen" 1252
KUZMANOVIĆ, (Rade) Marko, 1941. - Lupljanica/Derventa - "Zvjezdan" 1254
LANGIĆ, (Lutve) Alija, 1945. - Vitovlje/Travnik - "Anto" 1255
LAŠTRO, (Stipe) Rudolf, 1939. - Ravan/Busovača – "Billa" 1237
LEUTAR, (Rafe) Jakov, 1942. - Stipanići/Livno- "Astor" 1256
LOZIĆ, (Joze) Nikola, 1952. - Crniče/Bugojno - "Miron" 1258
LUČIĆ, (Ive) Anto, 1947. - Djelolovac/Travnik - "Barba" 1259
LJUBUNČIĆ, (Smaje) Esad, 1948. - Voljice/G. Vakuf - "Tiho" 1261
MALINAR, (Zvonke) Zdenko, 1960. - Gornji Vakuf - "Indeks" 1262
MARJANOVIĆ, (Nike) Niko, 1926. - Gladnik/Travnik - "Strelac" 1263
MARKANOVIĆ, (Ive) Frano, 1957. - Lug/Zavidovići - "Vukša" 1264
MARKOVIĆ, (Ivana) Marko, 1985. - Dubravica/Zavidovići - "Liko" 1268
MARKOVIĆ, (Stjepana) Dragutin, 1946. - Orahovica/Žepče - "Koran" 1266
MATIĆ, (Joze) Frano, 1950. - Gačice/Vitez - "Bond" 1269
MATOŠEVIĆ, (Mije) Slavko, 1951. - Star Bila/Vitez - "Baja" 1271
MEHIĆ, (Alije) Besim, 1958. - Sačevo/Travnik - "Alan" 1273
MEŠINOVIĆ, (Muharema) Nasul, 1938. - Travnik - "Miloš" 1275
MIHAČEVIĆ, (Mate) Zdravko, 1926. - Fojnica - "Vihor" 1277
MIHALJEVIĆ, (Ivana) Mijo, 1940. - Zlosela/Kupres - "Vikend" 1278
MILOSAVAC, (Trivuna) Milorad, 1940. - Vrljajca/D. Vakuf - "Komar" 1279
MILOŠ, (Ive) Ilija, 1953. - Kandija/Bugojno - "Mlava" 1280
MLAKIĆ, (Joze) Drago, 1939. - Balići/N. Travnik - "Hasan" 1282
MRKALJEVIĆ, (Sinana) Nezir, 1943. - Karalići/Zavidovići - "Plavi" 1284
OSMANOVIĆ (Izeta) Zakir, 1944. - Pavice/Bugojno - "Pavo" 1286
PAPIĆ, (Marka) Ivan , 1943. - Rastovci/Pucarevo - "Jasen" 1287
PAŠALIĆ, (Marka) Franjo, 1937. - Šuica - "Hamdija" 1289
PAVKOVIĆ, (Ante) Jozo, 1934. - Zlavast/Bugojno - "Alojz" 1291
PAVLOVIĆ, (Ilije) Petar, 1927. - Brankovići/Zavidovići - "Orlovik" 1292
PECIREP, (Stipe) Franjo, 1928. - Gromiljak/Kiseljak - "Perica" 1294
PERIĆ, (Nike) Dragutin, 1937. - Zanesovići/Bugojno - "Ahmo" 1295
PETRIČEVIĆ, (Ive) Milan, 1960. - Hrasnica/G. Vakuf - "Nedo" 1296
PETROVIĆ, (Ive) Dragan, 1956. - Ravan/Busovača - "Marijan" 1298
PILIŠKIĆ, (Vladimira) Stjepan, 1968. - Travnik - "Mrki" 1300
POPARA, (Asima) Atif, 1943. - Jajce - "Budo" 1302
PUĐA, (Fabijana) Ivan, 1941. - Čajdraš/Zenica - "Dragan" 1303
RAJŠEL, (Vernera) Tomislav, 1948. - Zenica - "Toni" 1305
RAKOVIĆ, (Ljubiše) Ljubinko, 1930. - Kraljevo/Srbija - "Soko" 1307
RIZVIĆ, (Hasana) Emgijad, zv. Zijo, 1941. - Slimena/Travnik - "Zdravko" 1308
ROGALO, (Franje) Jozo, 1950. - Rastičevo/Kupres - "Velibor" 1309
SALKIĆ, (Mehmeda) Mustafa, 1945. - Rujnica/Zavidovići - "Klek" 1311
ŠEKERIJA, (Marka) Mijo, 1931. - Vilić Polje/G. Vakuf - "Vaso" 1312
SEKIĆ, (Pere) Marko, 1946. - G. Pećine/Pucarevo - "Vice" 1313
SELAK, (Pere) Anto, 1952. - Guča Gora/Travnik - "Ratar" 1315
SELIMOVIĆ, (Fehima) Vahid, 1938. - Merdani/Busovača - "Lola" 1316

ŠIMIČEVIĆ, (Alojzija) Drago, 1965. - Turbetu - "Livac" 1318
SINADOLI, (Ahmeta) Ismet, 1938. - Priština/Kosovo - "Sin" 1320
SOFIĆ (Huse) Husein, 1939. - Poratje/Zenica - "Strajko" 1321
SPAJIĆ, (Ilije) Petar, 1946. - Papratnica/Žapče - "Vidak" 1323
STOJAK, (Ive) Jako, 1952. - Putovićima/Vitez - "Sandi" 1325
STUPAR, (Jove) Elvir, 1959. - Bosanski Novi - "Hermes" 1327
SUČIĆ, (Joze) Vlado, 1955. - Ričice/Travnik - "Saša" 1329
SULTANOVIĆ, (Dauta) Nusret, 1934. - Zenica - "Erik" 1331
SVALINA, (Draguna) Milan, 1950. - Zlosela/Kupres - "Istra" 1334
ŠAGOLJ, (Josipa) Zdravko, 1956. - Kostajnica/Konjic - "Magnum" 1335
ŠAPINA, (Miroslava) Josip, 1937. - Pajić Polje/G. Vakuf - "Franac" 1337
ŠIMIĆ, (Ante) Pero, 1934. - Sajtovići/Busovača - "Sarajevo" 1339
ŠKORNJA, (Hasana) Esad, 1944. - Zavidovići - "604" 1341
ŠOŠIĆ, (Sulejmana) Omer, 1947. - Voljevac/G. Vakuf - "Stoper" 1342
ŠTEKO, (Ante) Jozo, 1942. - Mrkodol/Tomislavgrad - "Žoz" 1344
ŠUŠNJA, (Pere) Jago, 1947. - Bakije/Busovača - "Saja" 1332
TADIĆ, (Franje) Ivo, 1938. - Škulji/Travnik - "Braco" 1345
TAVIĆ, (Jakova) Drago, 1950. - Maline/Travnik - "Gorica" 1347
TOKAČA, (Safeta) Salko, 1954. - Modriča - "Bjegunac" 1348
TRBARA, (Ive) Kata, 1956. - Rankovići/Pucarevo - "Alma" 1349
TROGRLIĆ, (Ivice) Alojz, 1931. - Dugo Polje/Kiseljak - "Kurir" 1350
UČAMBARLIĆ, (Vejsila) Izet, 1947. - Guvna/D. Vakuf - "Atom" 1352
UDOVČIĆ, (Mate) Stjepan, 1937. - Gradišće/Zenica - "Omladinac" 1353
UGARAK, (Tahira) Selim, 1947. - Kute/Kupres - "Zdenko" 1355
VUČAK, (Ćirila) Stipo, 1931. - Botun/Kupres - "Stražar" 1357
ZEKO, (Ilije) Jozo, 1921. - Paloč/G. Vakuf - "Jaki" 1358
ZEKO, (Jakova) Franjo, 1948. - Paloč/G. Vakuf - "Oluja" 1359
ZELIĆ, (Joze) Marko, 1927. - Kandija/Bugojno - "Simon" 1361
ŽILIĆ, (Nike) Anto, 1928. - Đelilovac/Travnik - "Jozak" 1363
ŽIVKO, (Marka) Anto, 1934. - Bojska/D. Vakuf - "Boško" 1364

MUSLIMANI

BANJA LUKA

ABDULAHI, (Ferida) Feti, 1933. - Gostivar/Makedonija - "Balon" 27
ALIĆ, (Hamde) Hazim, 1949. - Busovača - "Alhaz" 29
AŠIĆ, (Ferida) Zijad, 1964. - Banja Luka - "Mali" 31
BAJRIĆ, (Muhameda) Muhamed, 1959. - Hadžići/Ključ - "Caco" 32
BEGOVIĆ, (Taiba) Meho, 1931. - Sanski Most - "Mića" 34
COCO, (Huseina) Kemal, 1936. - Banja Luka - "Pjesnik" 36
EGRLIĆ, (Juse) Husein, 1920. - Egrlići/Ključ - "Uskok" 38
HALILOVIĆ, (Jakuba) Ibrahim, 1946. - Brnjik/Lopari - "Kastel" 40
HAMULIĆ, (Ahmeta) Ismet, 1950. - Hambarine/Prijedor - "Rizo" 41
HASANI, (Halita) Idris, 1946. - Prizren/Kosovo - "Rubin" 43
HAŠIĆ, (Safeta) Enes, 1956. - Bos. Dubica - "Plovak" 45
HUŠIDIĆ, (Hasana) Jusuf, 1930. - Kozarac/Prijedor - "Karan" 47
HUZEIROVIĆ, (Muse) Hamdija, 1930. - Blaga Rijeka/Bos. Novi - "Slavko" 49
INSANIĆ, (Jusufa) Muharem, 1944. - Žepče - "Kolibri" 50
JAŠAREVIĆ, (Mehdina) Muhamed, 1952. - Klis/Zvornik - "Kiklop" 52
JOLDIĆ, (Mustafe) Abdulah, 1945. - Sladna/Srebrenik - "Diskrecija" 54
MAČKOVIĆ, (Derviša) Ismet, 1947. - Ulišnjak/Maglaj - "Suka" 56
MAGLAJLIĆ, (Ibrahima) Fikret, 1926. - Banja Luka - "Čik" 60
MAGLAJLIĆ, (Mahmuta) Esad, 1934. - Banja Luka - "Lovac" 58
MAGLIĆ, (Šerifa) Mustafa, 1958. - Modrika/Travnik - "Lotos" 62
SALČINOVIĆ, (Derviša) Ekrem, 1944. - Dusine/Fojnica - "Esko" 64
SELMANI, (Raima) Osman, 1940. - Gostivar/Makedonija - "Snješko" 65
SMAJLAGIĆ, (Muharema) Sead, 1953. - Banja Luka - "Mokri" 70
ŠEPER, (Šerifa) Besim, 1944. - Gornja Gračanica/Zenica - "Rovac" 67
ŠLJIVO, (Smajla) Malik, 1965. - Pšenik/Jajce - "Dugi" 69
VAREŠLIJA, (Sulje) Fadil, 1954. - Briznik/Zenica - "Piri" 72
ZAHIROVIĆ, (Zaima) Esad, 1936. - Bos. Gradiška - "Delta" 74
ZUKIĆ, (Smaila) Hasan, 1925. - S. Mostu - "Sanica" 75
ŽUŽO, (Hasana) Smail, 1929. - Bulići/Jajce - "Smoki" 77

BIHAĆ

BAHTIĆ, (Hadže) Ejub, 1946. - Bešnjevo/Šipovo - "Sabina" 81
BEĆIREVIĆ, (Hasana) Abdulah, 1922. - Šturlička Platnica/Cazin - "Lasta" 82
BEDŽETI, (Ajeta) Ejup, 1928. - Tetovo/Makedonija - "Trogir" 84

BEGOVIĆ, (Ale) Husein, 1928. - Bužim/Bos. Krupa - "Plitvice" 85
DŽAFEROVIĆ, (Mujage) Mirsad, 1963. – Cazin - "Bridž" 87
DŽAMBEGOVIĆ, (Ahmeta) Omer, 1925. - Kulen Vakuf/Bihać - "Patriota" 89
GRAČANIN, (Hasana) Hasan, 1948. - Zagrad/Velika Kladuša - "Semberac" 91
HADŽIĆ, (Muharema) Nemin, 1962. - Velika Kladuša - "Ajaks" 93
HAMULIĆ, (Arifa) Senad, 1962. - Vareš - "Ronhil" 94
HARBAŠ, (Muharema) Muhamed, 1935. - Čoralić/Cazin - "Sedra" 95
HODŽIĆ, (Atifa) Ešref, 1956. - Čagljica/Velika Kladuša - "Sedra" 96
IBRADŽIĆ, (Alage) Šerif, 1951. - Bihać - "Haris" 98
IKIĆ, (Husnije) Enver, 1962. - Bihać - "Redžo" 99
KARAJIĆ, (Sulje) Zlatko, 1950. - Velika Kladuša - "Poštar" 100
KARAJKOVIĆ, (Nurije) Nurudin, 1957. - Tržac/Cazin - "Lapad" 102
LIBIĆ, (Sulejmana) Hasan, 1929. - Todorovo/Velika Kladuša - "Mojsije" 104
LILIĆ, (Mešana) Mehmedalija, 1945. - Godjani/Han Pijesak - "Amir" 106
MAJANOVIĆ, (Abdulaha) Abdulah, 1940. - Bihać - "Jasik" 108
MEMIĆ, (Huseina) Hamzalija, 1936. - Stijena/Cazin - "Ostožac" 110
MESIĆ, (Mehmeda) Mesud, 1966. - Orašac/Bihać - "Kec" 114
MESIĆ, (Muha) Emin, 1946. - Bos. Krupa - "Damir" 112
MORANJKIĆ, (Mahmuta) Enver, 1953. - Cage/Srebrenik - "Hakija" 116
MUJAGIĆ, (Ubeida) Kasim, 1954. - Pećigrad/Cazin - "Kartum" 118
MULALIĆ, (Muhameda) Zuhdija, 1950. - Mulalići/Bos. Krupa - "Hazim" 120
MUSA, (Idriza) Salih, 1935. - Vrsame/Gornji Vakuf - "Cincer" 122
NUHIĆ, (Mustafe) Asim, 1948. - Jezersko/Bos. Krupa - "Mirko" 124
ODOBAŠIĆ, (Hasana) Osman, 1917. - Varoška Riveka/Bos. Krupa - "Višnja" 126
PERVANIĆ, (Mubekira) Aldo, 1964. - Bihać - "Spektrum" 128
PORIĆ, (Mehe) Husein, 1931. - Bužin/Bos. Grahovo - "Drvo" 129
REKIĆ, (Mehe) Elham, 1948. - Turija/Bihać - "Salko" 131
SADIKOVIĆ, (Šerifa) Mirza, 1956. - Stijena/Cazin - "Princ" 133
SKENDEROVIĆ, (Hasana) Muhamed, 1959. - Vareška Rijeka/B. Krupa - "Kum" 136
SULJIĆ, (Muharema) Asmir, 1967. - Cazin - "Rođak" 137
ŠEHAGANOVIĆ, (Nazifa) Derviš, 1920. - Dubravica/Vitez - "Hafiz" 134
TABAKOVIĆ, (Mehmeda) Fikret, 1950. - Todorevo/V. Kladuša - "Cer" 139
TALAKIĆ, (Sulejmana) Muhamed, 1931. - Velika Kladuša - "Zagreb" 141
VELAGIĆ, (Husnije) Halid, 1950. - Veliki Badić/Bos. Krupa - "Poreč" 142

DOBOJ

AJDIN, (Mehmeda) Hamdo, 1922. - Sarajevo - "Lira" 145
ALIĆEHAJIĆ, (Muharema) Rešed, 1931. - Teslić - "Filip" 147
ĆAMDŽIĆ, (Ahmeta) Edhem, 1947. - Jumuzovići/Zavidovići - "Zuko" 149
ĆEMAN, (Hasana) Mustafa, 1925. - Miljanovci/Tešanj - "Edib" 151
GAZIBEGOVIĆ, (Mehmeda) Hasan, 1940. - Gračanica - "Brajko" 153

KRPIĆ, (Dedo) Sead, 1954. - Maglaj - "Krpo" 155
MEHMEDAGIĆ, (Osmana) Mesud, 1921. - Doboj - "Izolator" 157
MEKIĆ, (Mustafe) Hasan, 1926. - Gornja Orahovica/Gračanica - "Senad" 158
MEŠIĆ, (Ahmeta) Ahmet, 1948. - Lepenica/Tešanj - "Omer" 160
MUJAČIĆ, (Avde) Ismet, 1942. - Miričin/Gračanica - "Melem" 162
OMIĆ, (Mumina) Sead, 1962. - Moševac/Maglaj - "Bananči" 164
OSMIČIĆ, (Hasana) Ferid, 1950. - Gradačac - "Osman" 166
RIZVIĆ, (Fehima) Zijad, 1932. - Bos. Brod - "Klaver" 168
RUŠITI, (Rušita) Idriz, 1946. - Tetovo/Makedonija - "Montenegro" 169
SINANOVIĆ, (Halila) Mehmed, 1949. - Jelovče Selo/Gradačac - "Zikret" 175
SULEJMANI, (Destana) Afrim, 1962. - Gostivar/Makedonija - "Safer" 177
ŠABOTIĆ, (Elmaza) Remzija, 1939. - Ivangrad/Crna Gora - "Senegal" 171
ŠAKOVIĆ, (Velije) Asim, 1924. - Gračanica - "Obala" 173
TABAKOVIĆ, (Osmana) Džemal, 1944. - Modriča - "Stil" 179
ZENIČANIN, (Sulje) Mehmed, 1922. - Vukovo/Tešanj - "Feriz" 181

GORAŽDE

AHMETBEGOVIĆ, (Fehima) Mustafa, 1934. - Prača/Foča - "Informator" 185
BALIĆ, (Isana) Abdulah, 1940. - Drinski/Višegrad - "Foton" 187
BEJTIĆ, (Zajka) Zahid, 1949. - Kukavice/Rogatica - "Cibor" 189
BEKAN, (Osmana) Taib, 1953. - Petojevići/Foča - "Dino" 191
BILALIĆ, (Bahrije) Rešid, 1950. - Teočak/Ugljevik - "Menfis" 193
BOGUNIĆ, (Asima) Rasema, 1931. - Ustiprača/Goražde - "Delišes" 195
BOROVINA, (Juse) Suljo, 1952. - Borovnići/Foča - "Tara" 197
BOSTANDŽIĆ, (Adema) Juso, 1941. - Tečići/Foča - "Amon" 199
BRAJLOVIĆ, (Hasiba) Džemal, 1928. - Cvilin/Foča - "Kolina" 201
ČORBO, (Uzeira) Husein, 1950. - Jeleč/Foča - "Arab" 203
ČUKOJEVIĆ, (Zenila) Ibrahim, 1922. - Prosjeka/Višegrad - "Tale" 205
DEDOVIĆ, (Avde) Nezir, 1945. - Prijakovići/Foča - "Javor" 207
GLUŠAC, (Murata) Sulejman, 1946. - Foča - "Radnik" 208
HADŽIAHMETOVIĆ, (Edhema) Mustafa, 1956.
- Gornje Žešće/Foča - "Makarije" 209
HAJDARPAŠIĆ, (Agana) Raif, 1935. - Ivangrad/Crna Gora - "Raf" 211
HALJKOVIĆ, (Hasana) Suljo, 1948. - Avlija/Čajniče - "Neron" 212
HAVIĆ, (Hasana) Bego, 1948. - Bavčići/Foča - "Paša" 214
JUKIĆ, (Džemila) Abdulgafar, 1945. - Međeđa/Zvornik - "Šeh" 215
JUSUFOVIĆ, (Bega) Šemso, 1952. - Podžeplje/Han Pijesak - "Žep" 217
KANLIĆ, (Alija) Murat, 1949. - Kanlići/Goražde - "Relej" 219
KAPETANOVIĆ, (Muhameda) Suada, 1950. - Banja Luka - "Lala" 220
KAROVIĆ, (Rasima) Lejla, 1964. - Foča - "Nada" 221
KOVAČ, (Muniba) Suljo, 1949. - Potpeč/Foča - "Zavajt" 222

KULJUH, (Latifa) Ćamil, 1906. - Goražde - "Triglav" 223
KURTOVIĆ, (Kasima) Enes, 1952. - Zupčići/Goražde - "Ful" 225
LIGATA, (Smaja) Šemso, 1943. - Utješanovići/Goražde - "Okean" 227
LJUBOVIĆ, (Ševkije) Ibrahim, 1925. - Bar/Crna Gora - "Brion" 229
MAGLALIJA, (Šukrije) Abdulah, 1919. - Rudo - "Gandi" 231
MAGLALIJA, (Vejsila) Ekrem, 1948. - Rudo - "ZZ" 233
MEHAJ, (Bajrama) Hasan, 1957. - Đurakovac/Kosovo - "Tihomir" 235
MRGUD, (Selima) Bajro, 1932. - Brda/Rogatica - "Prača" 237
MURATOVIĆ, (Šakira) Hivizija, 1938. - Skoplje/Makedonija - "Tir" 238
OBARAČANIN, (Alije) Adem, 1923. - Goražde - "Farmer" 240
PEZO, (Omera) Senad, 1951. - Goražde - "Platon" 242
PIRIJA, (Nezira) Mujo, 1946. - Milijeno/Čajniče - "Mirza" 243
PODRUG, (Osmana) Alija, 1941. - Kremin/Foča - "Štand" 245
RAMOVIĆ, (Asima) Muhamed, 1960. - Zabuš/Goražde - "Klek" 247
SOFRADŽIJA, (Hasana) Hadžan, 1930. - Cvilini/Foča - "Fis" 250
SORLIJA, (Alije) Šaban, 1924. - Ustikolina/Foča - "Vanja" 252
SPAHO, (Mehe) Fehim, 1951. - Foča - "Vodnik" 254
ŠLJIVO, (Zajka) Hajro, 1939. - Brčigovo/Rogatica - "Pavle" 248
TATARIN, (Avde) Zijad, 1957. - Vranići/Goražde - "Kasparov" 255
ZULIĆ, (Mehmeda) Džemal, 1946. - Trnopolje/Prijedor - "Konora" 257

LIVNO

ALIJAGIĆ, (Aziza) Hajrudin, 1942. - Agići/Bos. Novi - "Karpov" 261
CERO, (Paše) Izet, 1926. - Tablići/Livno - "Iko" 265
ČELENKA, (Sakiba) Akif, 1967. - Ševići/Zenica - "Pjesnik" 263
DERVIĆ, (Saliha) Bećir, 1938. - Tomislavgrad - "Rode" 267
GROMLIĆ, (Ramiza) Hajrudin, 1935. - Krasulje/Ključ - Mornar" 268
PALIĆ, (Muhke) Amer, 1963. - Livno - "Omar" 270
ŽUNIĆ, (Hase) Ahmet, 1928. - Podhum/Livno - "Tribanj" 271

MOSTAR

AVDIĆ, (Omera) Bajro, 1924. - Staro Slano/Trebinje - "Molunt" 275
BEŠLIĆ, (Nuhana) Mustafa, 1919. - Čelebići/Konjic - "Enver" 276
ČAMO, (Šaćira) Zikrija, 1936. - Zasade/Trebinje - "Smail" 278
ČOLAKOVIĆ, (Ahmeta) Salih, 1945. - Podgorani/Mostar - "Akšam" 279
ĐUKIĆ, (Sadika) Dika, 1934. - Modriča - "Mala" 281
ĐULIĆ, (Muje) Salem, 1960. - Pješivac/Stolac - "Olimp" 283
ĐURAJ, (Muse) Hasan, 1954. - Đakovica/Kosovo - "Egej" 285

EMINOVIĆ, (Muhana) Hasan, 1927. - Stolac - "Hrgud" 286
GUŠIĆ, (Mehmeda) Ahmet, 1944. - Mostar - "Fudo" 288
HADŽIMAHOVIĆ, (Šahzemana) Kemal, 1955. - Mostar - "Brodar" 289
JAKUPI, (Ferija) Nevzet, 1950. - Skoplje/Makedonija - "Monter" 292
JELOVAC, (Mustafe) Ramiz, 1966. - D. Podveležje/Mostar - "Asker" 293
JELOVAC, (Mustafe) Senad, 1964. - D. Podveležje/Mostar - "Kerim" 295
KHATTAB, (Ahmeda) Ismail, 1947. - El Faskir/Sudan - "Kaktus" 296
KOSO, (Adema) Idriz, 1924. - Domanovići/Čapljina - "Jug" 297
KRESO, (Ibrahima) Enver, 1928. - Trebinje - "Lovćen" 299
KURTOVIĆ, (Velije) Ramiz, 1952. - Hotanj/Čapljina - "Hrid" 300
MAKSUMIĆ, (Osmana) Ćamil, 1959. - Gradska/Ljubuški - "Dervo" 302
MUHIBIĆ, (Fehima) Sulejman, 1937. - Hasanovići/Konjic - "Zanfir" 304
MUJČINAGIĆ, (Alije) Muhamed, 1938. - Pridvorci/Trebinje - "Koral" 305
NEZIRIĆ, (Ahmeta) Sead, 1964. - Mostar - "Vilinac" 307
NIKŠIĆ, (Džemala) Hasan, 1954. - Ljubuški - "Humac" 308
OMERIKA, (Huse) Adem, 1950. - Kljune/Nevesinje - "Boto" 310
PAVLOVIĆ, (Esada) Faruk, 1943. - Mostar - "Digitron" 312
REZAGIĆ, (Mustafe) Nedžad, 1963. - Mostar - "Orbis" 314
SMAJKIĆ, (Derviša) Seid, 1947. - Svinjarini/Mostar - "Adi" 316
SUBAŠIĆ, (Ibre) Ibrahim, 1961. - Dugma/Prozor - "Viljak" 320
ŠABANOVIĆ, (Bećira) Adem, 1938. - Donja Jablanica - "Granit" 322
ŠEHOVIĆ, (Sabita) Ahmet, 1958. - Gornje Grančarevo/Trebinje - "Leotar" 323
ŠEREMETI, (Šabana) Kajtaz, 1940. - Vučitrn/Kosovo - "Platan" 325
ŠOLJIĆ, (Ibrahima) Junuz, 1947. - Solakova Kula/Konjic - "Rasim" 326
ŠOŠE, (Salika) Zulfikar, 1937. - Prebilovci/Čapljina - "Safir" 328
ŠUKO, (Mehe) Salko, 1952. - Stolac - "Ismet" 330
TULE, (Mehe) Ibrahim, 1967. - Mostar - "Kraguj" 331
VOLODER, (Jusufa) Senad, 1951. - Mostar - "Silvio" 333
ZATEGA, (Ibrahima) Ahmed, 1943. - Raotići/Konjic - "Lisin" 335
ZUKIĆ, (Bećira) Miralem, 1963. - Gornja Bitonja/Stolac - "Vrbak" 337

SARAJEVO

AHMETOVIĆ, (Sardije) Šaban, 1923. - Gusinje/Crna Gora - "Borac" 341
AHMETOVIĆ, (Šabana) Skender, 1950. - Skoplje/Makedonija - "Besa" 342
ALIĆ, (Mustafe) Džemaludin, 1947. - Zenica - "Lorka" 343
ALIĆ, (Osmana) Munib, 1924. - Tetovo/Zenica - "Sokrat" 344
AVDAGIĆ, (Salema) Halim, 1959. - Radovlje/Visoko - "Škorpion" 346
BEJDIĆ, (Hamida) Mersed, 1958. - Bos.Petrovac - "Filozof" 348
BERILO, (Mehe) Duran, 1934. - Lukavac/Trnovo - "Imam" 349
BUSULADŽIĆ, (Muhibije) Edin, 1966. - Sarajevo - "Povratnik" 351
CERIĆ, (Ibrahima) Besim, 1943. - Bosanski Novi - "Monitor" 356

ČELJO, (Alije) Sabit, 1932. - Zakaljce/Goražde - "Pila" 354
ČENGIĆ, (Save) Tatjana, 1943. - Sarajevo - "Esej" 255
ĆEHIĆ, (Husnije) Ejub, 1941. - Bihać - "Zola" 352
DELALIĆ, (Halida) Muhamed, 1946. - Sarajevo - "Ajan" 358
DELALIĆ, (Salke) Zejnil, 1948. - Ostrožac/Jablanica - "Nil" 360
DERVIŠEVIĆ, (Sulje) Alaga, 1949. - Šturlići/Cazin - "Prvi" 362
DIGLIŠIĆ, (Seida) Fuad, 1953. - Sarajevo - "Paus" 364
DIZDAREVIĆ, (Mustafe) Zlatko, 1948. - Beograd/Srbija - "Pariz" 366
ĐULBIĆ, (Ibre) Mehmed, 1924. - Živinice - "Piper" 367
ESPIĆ, (Avde) Idrizom, 1965. - Rijeka/Olovo - "Prvenac" 368
FESTIĆ, (Adema) Mustafa, 1935. - Burmori/Stolac - "Mičigen" 369
FILIPOVIĆ, (Mustafe) Ibrahim, 1906. - Glamoč - "Fib" 371
HADŽIABDIĆ, (Mehmeda) Halid, 1949. - Prusac/Donji Vakuf - "Mozel" 372
HADŽIĆ, (Ibrahima) Hazim, 1952. - Sladna/Srebrenik - "Iftar" 374
HADŽIMEŠIĆ, (Mehmeda) Murat, 1925. - Foča - "Sabah" 376
HASANOVIĆ, (Muhameda) Bilal, 1945. - Sopna/Zvornik - "Kabul" 377
HELJA, (Zade) Jasmin, 1959. - Križevići/Olovo - "Vir" 379
HERIĆ, (Ibre) Nurif, 1948. - Vukovije/Kalesija - "Hari" 381
HODŽIĆ, (Hasiba) Ćamil, 1942. - Vrela/Rogatica - "Lahor" 383
HODŽIĆ, (Mehmeda) Ibro, 1948. - Rogatica - "Vind" 385
HOLJAN, (Derve) Bajro, 1925. - Tušila/Trnovo - "Liber" 387
HRNJEVIĆ, (Saliha) Suphija, 1929. - Sarajevo - "Načaljnik" 389
HRVAT, (Muharema) Selim, 1951. - Mioče/Rudo - "Smuk" 390
HUBIJAR, (Saliha) Asim, 1960. - Mrđenovići/Foča - "Ribar" 391
KABAŠI, (Mete) Čauš, 1962. - Istok/Kosovo - "Baškim" 392
KADRIĆ, (Ćamila) Ejref, 1947. - Hotočina/Pale - "Beg" 394
KALAČ, (Abe) Iso, 1939. - Kalači/Rožaje - "Homer" 395
KALČO, (Asima) Senad, 1962. - D. Večerska/Vitez - "Vitez" 397
KLANCO, (Mehe) Hamzo, 1945. - Žepče - "Aladin" 399
KUČI, (Bajrama) Murteza, 1942. - Suva Reka/Srbija - "Toplica" 401
KURBEGOVIĆ, Mehmed, 1927. - B. Luka - "Gorki" 403
LILIĆ, (Sulejmana) Muhamed, 1940. - Gođelje/Han Pijesak - "Alem" 405
MAHMUTOVIĆ, (Mustafe) Mirsad, 1953. - Biškovići/Babino/Zenica - "Hadis" 407
MESIHOVIĆ, (Ahmeta) Musatafa, 1928. - Vitina/Ljubuški - "Sreten" 409
MUFTIĆ, (Idriza) Hajra, 1938. - Sarajevo - "Navjestitelj" 411
MULAOMEROVIĆ, (Derviša) Osman, 1940. - Trebečaj/Trnovo - "Trn" 413
MUMINOVIĆ, Ahmet, 1944. - G. Vakuf - "Dinko" 415
MURATOVIĆ, Salko, 1942. - Filipovići/Foča - "Žuan" 417
OKIĆ, (Muje) Zlatko, 1955. - Kruševac/Srbija - "Pravnik" 418
PANDŽA, (Muhameda) Džemal, 1930. - Sarajevo - "Robert" 420
POLJAK, (Saliha) Džafer, 1940. - Polje/Kalinovak - "Katalog" 422
SMAILOVIĆ, (Alije) Ahmed, 1939. - Tokaljac/Srebrenica - "Saud" 431
SMAJIĆ, (Huseina) Alija, 1933. - Žunovnica/Hadžići - "Antej" 432
SPAHIĆ, (Saliha) Besim, 1953. - Travnik - "Vezir" 434

ŠAPČANIN, Rukija, 1938. - Sarajevo - "Lejla" 423
ŠEHIĆ, (Adema) Teufik, 1942. - Livno - "Zlatko" 428
ŠEHIĆ, (Ismeta) Aiša, 1951. - Vogošća - "Nora" 424
ŠEHIĆ, (Ramiza) Mehmed, 1949. - Višnjica/Kiseljak - "Rođak" 426
ŠPIRITOVIĆ, (Mustafe) Hamdija, 1920. - Sarajevo - "Tehničar" 435
TALIĆ, (Abdulaha) Nesib, 1955. - Višnjevo/Travnik - "Peć" 436
TALIĆ, (Ekrema) Samir, 1967. - Dražev Dolac/Gornji Vakuf - "Livio" 438
TANOVIĆ, (Asima) Azijada, 1953. - Sarajevo - "Crna" 439
TRTAK, (Salke) Mustafa, 1940. - Mostar - "Ozon" 440
VELIĆ, (Ćamila) Senad, 1962. - Bukovik/Breza - "Miradž" 442

TUZLA

ABAZOVSKI, (Šemsudina) Džemail, 1944. - Kičevo/Makedonija - "Smir" 445
AVDIĆ, (Nuriha) Vehbija, 1939. - Suha/Bratunac - "Isak" 447
BAČEVAC, (Bege) Salko, 1930. - Bijeljina - "Miner" 449
BEĆIROVIĆ, (Hašika) Ramo, 1939. - Plane/Tuzla - "Mermer" 451
BILALIĆ, (Behrije) Rešid, 1950. - Teočak/Ugljevik - "Menfis" 453
ČAUŠEVIĆ, (Behadera) Husein, 1937. - Ćelić/Lopar - "Zoran" 454
DEDEIĆ, (Ibriša) Ismet, 1947. - Rožaj/Crna Gora - "Rožaj" 456
DELIĆ, (Ahmeta) Muzaref, 1954. - Omazići/Banovići - "Gradina" 458
DURKOVIĆ, (Huse) Sulejman 1930. - Bijeljina - "Komis" 461
ĐULOVIĆ, (Ahmeta) Šahin, 1957. - Suha/Živinice - "Oskova" 460
GAVRANOVIĆ, (Zahida) Sabit, 1949. - Noćajevići/Kladanj - "Gostelja" 462
HADŽIĆ, (Islama) Aznaida, 1961. - Nova Kasaba/Vlasenica - "Jadranka" 464
HADŽIĆ, (Salke) Smail, 1915. - Begovača/Brčko - "Mujezin" 466
HALILOVIĆ, (Mehmeda) Fehim, 1954. - Rašljani/Brčko - "Adem" 468
HUKIĆ, (Sulejmana) Bajro, 1945. - G. Rainci/Kalesija - "Šejn" 469
IBRAČEVIĆ, (Abdulaha) Muhamed, 1944. - Sladna/Srebrenik - "Oliver" 471
IBRISBEGOVIĆ, (Hasana) Zijah, 1927. - Bijeljina - "T-54" 472
IBRIŠIMOVIĆ, (Sulejmana) Šemsudin, 1945. - Čelić/Lopare - "Sebastijan" 474
IMŠIRAGIĆ, (Mehe) Hajrudin, 1947. - Drijenča/Lopare - "Miroslav" 476
JAŠAREVIĆ, (Mehmeda) Mahdin, 1926. - Klisa/Zvornik - "Sabaša" 478
JAŠAREVIĆ, (Hadžage) Nermina, 1962. - Tuzla - "Tijana" 480
KALFIĆ, (Saliha) Asmir, 1963. - Tuzla - "Kas" 482
KOVAČEVIĆ, (Jusufa) Mustafa, 1945. - Gnojnica/Lukavac - "Bego" 484
LATIFOVIĆ, (Zejnil) Jusuf, 1950. - Goduš/Zvornik - "Paša" 485
MUJIĆ, (Mehmeda) Husein, 1916. - G. Orahovica/Gračanica - "Veteran" 488
MULAMURATOVIĆ, (Alije) Hasan, 1946. - Gornji Rahić/Brčko - "Arap" 490
NUMANOVIĆ, (Hasiba) Dževad, 1950. - Maoča/Brčko - "Badarka" 491
PRŠTE, (Izeta) Omer, 1956. - Tasovčići/Čapljina - "Ficibajer" 493
RAKOVAC, (Šabana) Ferid, 1942. - G. Dubrave - "Foka" 494

RIFATBEGOVIĆ, (Fikreta) Nedim, 1943. - Bijeljina - "Reporter" 496
RUŠITI, (Rušita) Idriz, 1946. - Tetovo/Makedonija - "Montenegro" 498
SADIKOVIĆ, (Mustafe) Đelil, 1926. - Bijeljina - "Drina" 500
SEJRANIĆ, (Fehima) Muhamed, 1935. - Tuzla - "Ramzes" 502
SPAHIĆ, (Smaje) Hasan, 1951. - Donji Rainci/Kalesija - "Huso" 504
SULJIĆ, (Abdulaha) Halid, 1944. - Brčko - "Kolobara" 505
TINJIĆ, (Mustafe) Senad, 1961. - Puračić/Lukavac - "Laser" 507
TOKIĆ, (Ahmeta) Mustafa, 1956. - Srednja Zelinja/Gradačac - "Hazna" 509

ZENICA

ABAZOVIĆ, (Fahrije) Amir, 1955. - Bistrica/G. Vakuf - "Mašinac" 513
ADILOVIĆ, (Ibre) Šefko, 1959. - Kljaci/Travnik - "Argus" 514
AGIĆ, (Hazima) Osman, 1957. - Vranovići/Zenica - "Musafir" 516
AJANOVIĆ, (Juse) Ibrahim, 1947. - Voljice/G. Vakuf - "Laufer" 518
AJKUNIĆ, (Izeta) Abid, 1955. - Poriče/Bugojno - "Meteor" 519
BABIĆ, (Omera) Emir, 1957. - Stranjani/Zenica - "Vezir" 521
BEGAGIĆ, (Muje) Hafiza, 1950. - Hamamdžičima/Travnik - "Fiza" 523
BEGIČEVIĆ, (Omera) Enes, 1953. - Zenica - "Bega" 525
BEKTAŠ, (Huse) Munib, 1943. - Zenica - "Elan" 527
BRKIČEVIĆ, (Mustafe) Osman, 1962. - Lukavica/Gračanica - "Dane" 528
ČABER, (Ahmeta) Ibrahim, 1950. - Golo Brdo/Bugojno - "Dub" 530
ČAJLAKOVIĆ, (Hasana) Husein, 1963. - Orahovica/Zenica - "Hamo" 532
ĆOSIĆ, (Hajrudina) Benjamin, 1970. - Turbet/Travnik - "Skaut" 534
DAUTOVIĆ, (Šehe) Mehmed, 1927. - Maline/Travnik - "Bepo" 535
DEDOVIĆ, (Jusufa) Esad, 1953. - Papratnica/Žepče - "Esved" 536
ĐELILOVIĆ, (Agana) Ibrahim, 1927. - Kruščica/Vitez - "Plavac" 538
DUBRAVAC, (Osmana) Ahmet, 1942. - Kovači/Zavidoviči - "Krivaja" 539
DURANOVIĆ, (Ekrema) Hajrudin, 1933. - Ljubinje - "Stil" 540
DUVNJAK, (Agana) Avdija, 1951. - Bojak/Gornji Vakuf - "Jelen" 542
EKINOVIĆ, (Ahmeta) Faik, 1920. - Zenica - "Rizo" 543
GRAČANIN, (Hasana) Hasan, 1948. - Velika Kladuša - "Semberac" 545
HADŽIABDIĆ, (Abdulaha) Fahrija, 1932. - Gornji Vakuf - "Alija" 547
HADŽIBEGOVIĆ, (Arsle) Adil, 1939. - Kopčić/Bugojno - "Učo" 549
HADŽIMEILIĆ, (Ćazima) Mesud, 1937. - Vukeljići/Fojnica - "Hidžra" 550
HALILOVIĆ, (Mesuda) Safet, 1939. - Kasapovići/N. Travnik - "Ivo" 552
HEGIĆ, (Bahrije) Zeid, 1968. - Travnik - "Dule" 554
HODŽIĆ, (Mehmeda) Mustafa, 1947. - Klokotnica/Doboj - "Salih" 556
HRUSTIĆ, (Sadika) Hajrudin, 1964. - Klopče/Zenica - "Hajro" 558
HUSIĆ, (Avde) Mahmut, 1957. - Bugojno - "Taksista" 559
IMAMOVIĆ, (Sulejmana) Ekrem1942. - Nemila/Zenica - "Narcis" 560
ISLAMBEGOVIĆ, (Osmana) Mensur, 1952. - Zenica - "Ismar" 562

JAGANJAC, (Džemila) Hivizija, 1920. - Zaušje/Bileća - "Dizdar" 564
KADRIĆ, (Mehmeda) Asim, 1915. - Ričice/Zenica - "Luna" 566
KARAJKO, (Hasana) Reuf, 1965. - Goleš/Travnik - "Ornel" 567
KARIĆ, (Ibrahima) Rifat, 1925. - Mošćanica/Zenica - "F-5" 571
KARIĆ, (Muharema) Jahija, 1947. - Tetovo/Zenica - "Most" 569
KOLČAK, (Hetema) Esad, 1948. - Plav/Crna Gora - "Ćakor" 573
KORJENIĆ, (Omera) Asim, 1931. - Stolac - "Set" 575
KOVAČ, (Mule) Hasan, 1923. - Gradište/Zenica - "Upravnik" 576
KRASNIČI, (Isljama) Šefki, 1960. - Vučitrn/Kosovo - "Nik" 578
KRASNIĆI, (Salia) Naim, 1967. - Priština/Kosovo - "Namik" 580
KULENOVIĆ, (Derviša) Uzeir, 1931. - Bos. Petrovac - "Domaćin" 582
LUFTI, (Halita) Sahiti, 1952. - Glogovac/Kosovo - "Safir" 583
MUSA, (Idriza) Salih, 1935. - Vrsama / Gornji Vakuf - "Cincer" 585
OMERDIĆ, (Đemila) Muharem, 1949. - Pulac/Travnik - "Fatih" 587
PAŠALIĆ, (Abdulah) Nijaz, 1938. - Zenica - "Pane" 588
PAŠANBEGOVIĆ, (Latifa) Taib, 1948. - Urije/Zenica - "Derviš" 590
PLANA, (Redžepa) Hilmi, 1955. - Priština/Kosovo - "Azam" 592
RUKIČI, (Hamita) Adem, 1943. - Glogovac/Kosovo - "Rade" 594
SIJAMIJA, (Mehmeda) Izet, 1958. - Guvna/D. Vakuf - "Knez" 595
SLIPAC, (Mehmeda) Esad, 1953. - Dizdarev Han/Glamoč - "Riter" 596
SMRIKO, (Saliha) Abdulah, 1941. - Kozarci/Zenica - "Metan" 598
STUPAR, (Huseina) Asim, 1964. - Jastrebac/Zenica - "Alija" 600
ŠABIĆ, (Izeta) Ilijas, 1964. - Puhovac/Zenica - "Džemo" 602
ŠEHAGANOVIĆ, (Nazifa) Derviš, 1920. - Selo Dubravica/Vitez - "Hafiz" 604

SRBI

BANJA LUKA

BABIĆ, (Dragutina) Mirko, 1945. - Grdanovci/Sanski Most - "Olimp" 27
BABIĆ, (Mirka) Jovan, 1934. - Crni Lug/Bos. Grahovo - "Bajo" 29
BABIĆ, (Nikole) Živko, 1927. - Ljusine/Bos. Krupa - "Dedo" 30
BAJIĆ, (Miladina) Vojislav, 1950. - Prijebljezime/Grbac - "Kabare" 32
BIJELIĆ, (Đure) Bogdan, 1928. - Rakovica/Bos. Dubica - "Petar" 33
ČELICA, (Pere) Nikola, 1931. - Novoselec/Bos. Dubica - "Prosara" 35
DAMJANOVIĆ, (Mlađena) Dušan, 1949. - Golešina/Banja Luka - "Uran" 37
DAVIDOVIĆ, (Zaharija) Velimir, 1928. - Banja Luka - "Raja" 39
DOJČINOVIĆ, (Cvije) Slavko, 1929. - Dragočaj/Banja Luka - "Matičar" 41
DOJČINOVIĆ, (Luke) Đorđo, 1938. - Dragočaj/Banja Luka - "Terminator" 42
DRČA, (Danila) Slavko, 1925. - Zagreb/ RH - "Maglić" 44
FRUŠIĆ, (Stevana) Andrej, 1916. - Srijemska Mitrovica/Srbija- "Timok" 45
GAJIĆ, (Stanka) Božidar, 1941. - Donja Mravica/Prnjavor - "Cvjećar" 48
GAKOVIĆ, (Vase) Slavko, 1916. - V. Rujiška/Bos. Novi - "Jablanica" 50
GLIŠIĆ, (Đoke) Miloš, 1920. - Čardačani/Laktaši - "Đoko" 52
ILIĆ, (Đorđa) Slavojka, 1937. - Donji Vakuf - "Slava" 54
IVANIĆ, (Predraga) Zoran, 1963. - G. Branešci/Čelinac - "Ivan" 55
IVAŠTANIN, (Milana) Mirko, 1949. - Laminci/Bos. Gradiška - "Tiho" 57
JANKOVIĆ, (Mirka) Ranko, 1954. - G. Vijačani/Čelinac - "Luna" 60
JANKOVIĆ, (Tome) Mihajlo, 1928. - Šarinci/Prnjavor - "Vijaka" 58
JANJIĆ, (Stojana) Drago, 1932. - Kola/Banja Luka - "Upravnik" 62
JOKIĆ, (Jose) Branko, 1958. - G. Vrbljani/Ključ - "Čakor" 64
JOKIĆ, (Rade) Dušan, 1948. - Turjak/Bos. Gradiška - "Kozara" 66
KREČAR, (Stojke) Ljubomir, 1915. - Donja Kola/B. Luka - "Čedo" 67
LAKIĆ, (Mirka) Nenad, 1947. - D. Sokolovo/Ključ - "Joža" 69
LUKAČ, (Dušana) Đuka, 1943. - Novoselci/Bos. Dubica - "Stari" 70
LJUBOJEVIĆ, (Stanka) Veselko, 1934. - Gusak/Prnjavor - "San" 72
MANOJLOVIĆ, (Pere) Nebojša, 1965. - Prijedor - "Jež" 74
MARJANAC, (Slavka) Čedo, 1945. - Todorići/Šipovo - "Klark" 76
PALIJA, (Zdravka) Saša, 1962. - Ruma - "Kost" 77
PAŠALIĆ, (Marka) Boro, 1949. - Lužani/Sanski Most - "Kent" 78
PETROVIĆ, (Nedeljka) Rajko, 1946. - Bodegaj/Nova Gradiška - "Rotor" 80
POPOVIĆ, (Davida) Milan, 1950. - Bočac/B. Luka - "Orao" 81
POPOVIĆ, (Spasoje) Jovo, 1944. - Tomina/S. Most - "Šušnjar" 84
RADIĆ, (Kuzman) Ljubomir, 1934. - Jošavac/Čelinac - "Globus" 86
RISTANOVIĆ, (Marka) Jovan, 1925. - Peć/Bos. Grahovo - "Omar" 88

RIVIĆ, (Marka) Mile, 1935. - Raljaš/Prijedor - "Jelovac" 90
SAVIĆ, (Branka) Mlađen, 1938. - D. Ribnik/Ključ - "Termal" 91
SKENDERIJA, (Ljubomira) Radomir, 1963. - Subotica/B. Luka - "Disk" 93
SRDIĆ, (Stole) Mladen, 1930. – Prijedor - "Tomas" 94
STOJANOVIĆ, (Nede) Veljko, 1963. - Vlatkovići/Skender Vakuf - "Vlatko" 97
STOJISAVLJEVIĆ, (Ilije) Rade, 1950. - Hašani/Bos. Krupa - "Begej" 98
SUKUR, (Petra) Nikola, 1955. - Kobilje/Skender Vakuf - "Maki" 100
ŠEKERAC, (Mladjena) Dušan, 1938. - Verija/Bos. Dubica - "Balj" 102
ŠESTIĆ, (Dragutina) Vidoslav, 1948. - Husripovci/Prnjavor - "Stepa" 104
ŠINDIĆ, (Veselina) Miljko, 1930. - Lesenovac/Kruševac - "Urednik" 105
ŠIPKA, (Nikole) Milan, 1931. - Dragolji/B. Luka - "Lektor" 106
ŠMITRAN, (Dragoje) Slavko, 1935. - Grbavci/Bos. Gradiška - "Grbavac" 108
ŠMITRAN, (Mirka) Đuro, 1938. - Turjak/Bos. Gradiška - "Šmit" 110
TRNINIĆ, (Đorđa) Đuro, 1934. - Stari Martinac/Srbac - "Bole" 112
TRNINIĆ, (Manojla) Anđelka, 1934. - Nožički/Srbac - "Sena" 114
TUČIĆ, (Dušana) Ilija, 1962. - G. Ribnik/Ključ - "Bobina" 115
UBIPARIP, (Dušana) Rajko, 1963. - Jasenovi potoci/Mrkonjić Grad - "Metro" 117

BIHAĆ

BABIĆ, (Ilije) Đorđe, 1927. - Jaruga/Bos. Grahovo - "Piter" 121
BABIĆ, (Milana) Slavko, 1939. - Podovi/Titov Drvar - "Oštrelj" 123
BAJIĆ, (Stevana) Slobodan, 1946. - Šipovljani/Titov Drvar - "Šime" 124
BRUJIĆ, (Dane) Stojan, 1936. - Bugar/Bihać - "Zoran" 125
ĐUKIĆ, (Dmitra) Drago, 1920. - Medeno Polje/Bos. Petrovac - "Bled" 127
ĐURIČIĆ, (Boška) Nemanja, 1935. - Livno - "Laborant" 129
GRCIĆ, (Đure) Branko, 1938. - Luka/Bos. Grahovo - "Gavrilo" 130
HAJDUKOVIĆ, (Dušana) Boro, 1935. - Medeno Polje/Bos. Petrovac - "Kampari" 132
JEVIĆ, (Dušana) Sveto, 1959. - Vranovina/Bos. Petrovac - "Radoje" 134
KOSTADINOVIĆ, (Mihajla) Zdravko, 1947. - Rore/Glamoč - "Enej" 135
KUKOLJ, (Đurana) Svetko, 1944. - Bastasi/ Drvar - "Ibar" 136
LATINOVIĆ, (Trive) Ilija, 1928. - Vrtoče/Bos. Petrovac - " Čučevo" 138
LJUBOJA, (Sime) Simo, 1944. - Prijani/Glamoč - "Dinara" 140
MAJSTOROVIĆ, (Sretka) Mile, 1948. - Jutrogošta/Prijedor - "Javor" 142
MALINOVIĆ, (Pere) Vlade, 1931. - Marinkovci/Grahovo - "Ariš" 144
MANDIĆ, (Milana) Ilija, 1934. - Turovac/Gračac - "Zelengora" 145
MARJANOVIĆ, (Dušana) Dragan, 1948. - Skakavac/Bos. Petrovac - "Karlo" 147
PAROJČIĆ, (Vase) Jovo, 1941. - Crni Lug/Bos. Grahovo - "Kum" 148
RADINOVIĆ, (Dmitra) Jovo, 1935. - Suvaja/Bos. Krupa - "Slavko" 150
ROKVIĆ, (Jovan) Nedeljko, 1934. - Trubar/Drvar - "Velebit" 151
ROKVIĆ, (Nikole) Đuro, 1924. - Trubar/Titov Drvar - "Jork" 153
SOPIĆ, (Davida) Pero, 1925. - Drvar - "Lupen" 155

STUPAR, (Stojana) Čedo, 1928. - Otok/Bos. Krupa - "Rubin" 159
ŠORMAZ, (Jove) Milan, 1918. - Peulje/Bos. Grahovo - "Majk" 158
ŠORMAZ, (Miloša) Milan, 1944. - Crni Lug/Bos. Grahovo - "Janko" 157
ŠPIRIĆ, (Vida) Jovo, 1929. - Brda/Drvar - "Unac" 161
TABAKOVIĆ, (Pere) Željko, 1958. - Bileća - "Rudnik" 162
VIDOVIĆ, (Laze) Jovo, 1931. - Vidovići/Bos. Grahovo - "Ljubo" 163
VJEŠTICA, (Čedomira) Miroslav, 1947. - Bosanska Krupa - "Šain" 165
ZMIJANJAC, (Jove) Dušan, 1949. - Mali Radić/Bos. Krupa - "Vinko" 167
ŽIVLAK, (Boška) Aleksandar, 1968. - Drvar - "Posejdon" 169

DOBOJ

ANĐELIĆ, (Boško) Budimir, 1943. - Cerovica/Doboj - "Trifko" 175
ARSENIĆ, (Ilije) Petar, 1931. - Tišina/Bos. Šamac - "Milan" 177
AŠENTIĆ, (Mile) Milenko, 1945. - Miškovci/Derventa - "Makso" 173
BODLOVIĆ, (Nikole) Boško, 1943. - Trgov/Dvor na Uni - "Drava" 180
BOŽIĆ, (Cvjetka) Svetozar, 1948. - Gornji Ružević/Teslić - "Miloš" 183
BOŽIĆ, (Zaharije) Dimšo, 1932. - Kožuhe/Doboj - "Mišo" 181
CVIJANOVIĆ, (Veselina) Vasilije, 1959. - Cerovica/Doboj - "Kule" 185
DAVIDOVIĆ, (Atanasija) Dimitrije, 1947. - Osojci/Derventa - "Miron" 187
DRAGIČEVIĆ, (Milorad) Slavko, 1941. - Donji Božinci/Doboj - "Ramona" 191
DUŠANOVIĆ, (Marka) Mihajlo, 1943. - Crkvini/Bos. Šamac - "Gvozden" 193
ĐUREINOVIĆ, (Đorđa) Dimitrije, 1930. - Bistrica/Žepče - "Lala" 189
JOTANOVIĆ, (Save) Vaso, 1941. - Čečava/Teština - "Pero" 195
JOVANOVIĆ, (Vojina) Stevan, 1933. - Donja Pecka/Mrkonjić Grad - "Neustrašivi" 197
JOVIĆ, (Miloša) Branko, 1952. - Boljanić/Gračanica - "Časlav" 199
KASIPOVIĆ, (Đorđa) Slavko, 1957. - Gračanica - "Jozef" 201
KOVAČEVIĆ, (Jovana) Ljubo, 1947. - Grabovica/Doboj - "Slađan" 203
MILOŠEVIĆ, (Mihajla) Nikola, 1946. - Miškovci/Derventa - "Vlajko" 205
MILOVANOVIĆ, (Milana) Mirko, 1952. - Drijen/Derventa - "Ranko" 207
NARIĆ, (Steve) Milorad, 1926. - Podnovlje/Doboj - "Aleksis" 209
NIKOLIĆ, (Petra) Luka, 1953. - Doboj - "Roki" 210
PAJKANOVIĆ, (Lazara) Milan, 1947. - Vukosavci/Lopare - "Miha" 212
PANIĆ, (Stanka) Boško, 1942. - Trbuk/Maglaj - "Nina" 214
PARAKLIS, (Ilije) Cvijan, 1944. - Zvornik - "Edo" 216
POPOVIĆ, (Bogdana) Predrag, 1939. - Majevac/Doboj - "Isidor" 220
POPOVIĆ, (Steve) Lazar, 1949. - Gornji Cerani/Derventa - "Vojko" 218
RADIĆ, (Đure) Natalija, 1931. - Vršac/Vojvodina - "Jela" 222
RADIĆ, (Milana) Nedo, 1941. - Brestovo/Doboj - "Đorđo" 224
RADONJIĆ, (Damjana) Stanko, 1944. - Buletić/Tesalić - "Radonja" 226
SAVIĆ, (Milana) Radislav, 1934. - Radanovci/Kosjerić - "Žimel" 228
SIMOVIĆ, (Radosav) Milovan, 1936. - Vusanovići/Bijelo Polje - "Bijeli" 232

ŠIMIĆ, (Dušana) Savo, 1952. - Pribinić/Teslić - "Zare" 230
TEŠIĆ, (Cvijana) Stevo, 1912. - Branica/Obudovac - "Alas" 234
VASILIĆ, (Luke) Slobodan, 1945. - Doboj - "Jupiter" 236
VASILJEVIĆ, (Milovana) Jovan, 1954. - Gornja Koprivna/Modriča - "Jogi" 238
VIDAKOVIĆ, (Blagoja) Jovo, 1940. - Botajica/Modrič - "Stanimir" 242
VIDAKOVIĆ, (Marka) Ilija, 1953. - Gnionica/Odžak - "Putnik" 240
VRAČEVIĆ, (Ratka) Ratko, 1955. - Milino Selo/Lukavac - "Nemanja" 244
VUKIČEVIĆ, (Milivoja) Risto, 1948. - Gornji Cerani/ Derventa - "Slaviša" 246

GORAŽDE

BABIĆ, (Radiše) Slobodan, 1950. - Boljanići/Gračanica - "Jelen" 251
BADNJAR, (Boža) Ljubo, 1962. - Kalinovik - "Fleš" 253
BOŠKOVIĆ, (Jove) Rajko, 1966. - Borija/Kalinovik - "Šumar" 255
BOŽIĆ, (Dragomir) Ratko, 1944. - D. Lijeska/Višegrad - "Lotika" 256
BRKIĆ, (Miloša) Tomo, 1930. - Ziličini/Rogatica - "Cezar" 258
ČOBOVIĆ, (Milovana) Mitar, 1926. - Šenkovići/Sokolac - "Rudnik" 260
ĐUKIĆ, (Miluna) Vasilije, 1940. - Ivangrad/Crna Gora - "Ivan" 262
GAJIĆ, (Damjana) Dragan, 1959. - Granje/Višegrad - "Iskra" 263
GAVRILOVIĆ, (Miće) Lazo, 1946. - Završje/Goradže - "Momir" 264
GAZDIĆ, (Bogdan) Đoko, 1933. - Štripci/Rudo - "Vihor" 266
GOVEDARICA, (Mirka) Petko, 1917. - Obalj/Kalinovik - "Veseli" 268
GRČINA, (Nikole) Nevenka, 1932. - Čapljina - "Maja" 270
ILIĆ, (Stevana) Žarko, 1927. - Zagore/Bijeljina - "Zagor" 271
JOLOVIĆ, (Janka) Dušan, 1931. - Bandin Odžak/Sokolac - "Zadrugar" 273
KALAJDŽIĆ, (Arse) Miloš, 1928. - Foča - "Rađen" 275
KOVAČEVIĆ, (Krste) Milutin, 1932. - Tivat/Crna Gora - "Bar" 277
MATOVIĆ, (Todo) Milutin, 1956. - Dragojevići/Foča - "Dule" 279
MIJADŽEVIĆ, (Stanka) Radoje, 1956. - Donji Vradište/Višegrad - "Milan" 281
MILIĆ, (Dragana) Vajo, 1929. - Račići - "Oficir" 283
NEDOVIĆ, (Vasilija) Radmila, 1927. - Foča - "Borka" 285
POPOVIĆ, (Koste) Dobrislav, 1914. - Štripci - "Priboj" 286
PRELIĆ, (Luke) Milija, 1938. - Stara Gora/Rogatica - "Leo" 288
RAŠEVIĆ, (Đorđa) Dmitar, 1949. - Čagošte/Foča - "Povratnik" 289
RAŽNJATOVIĆ, (Joke) Đoko, 1925. - Bar/Crna Gora - "Šargan" 291
SIĐAK, (Steve) Radomir, 1934. - Brezičani/Prijedor - "Davorin" 293
STANKIĆ, (Mitra) Kosta, 1931. - Rastošnica/Zvornik - "Ferid" 294
STAVNJAK, (Save) Đorđo, 1933. - Batotići/Čajniče - "Laufer" 295
SUBOTIĆ, (Tane) Velimir, 1935. - Konjbaba/Goražde - "Orao" 296
TIJANIĆ, (Vladimira) Milutin, 1948. - Plužine/Crna Gora - "Lovćen" 298
VIŠNJIĆ, (Miloslava) Vasilije, 1941. - Bogovići/Foča - "Venera" 300
VRANIĆ, (Đorđa) Mihajlo, 1938. - Priština/Kosovo - "Božur" 301
VUKOVIĆ, (Miloša) Momčilo, 1932. - Tjentište/Foča - "Jokan" 303

LIVNO

IVETIĆ, (Save) Đorđe, 1934. - Bojmunti/Livno - "Gaj" 307
KARAN, (Rade) Milan, 1949. - Rašćani/Tomislavgrad - "Andrija" 309
LETIĆ, (Pere) Ilija, 1940. - Majdžići/Šipovo - "Janj" 310
SAVIĆ, (Mile) Stevan, 1949. - Crni Vrh/Glamoč - "Rajan" 311

MOSTAR

ABRAMOVIĆ, (Alekse) Nikola, 1946. - Berkovići/Stolac - "Ston" 315
ANTUNOVIĆ, (Danila) Milovan, 1957. - Kazanci/Gacko - "Šišman" 317
BEJAT, (Nikole) Đuro, 1934. - Poplat/Stolac - "Momir" 318
BOLJANOVIĆ, (Arsena) Miodrag, 1940. - Čapljina - "Greben" 319
BOVAN, (Milana) Danilo, 1931. - Čičivo/Konjic - "Gojko" 320
BRENJO, (Bogdana) Radomir, 1935. - Budisavlje/Nevesinje - "Zenon" 321
BRENJO, (Jovana) Velimir, 1936. - Budisavlje/Nevesinje - "Ozren" 323
ČANIĆ, (Petra) Bogoljub, 1960. - Ljeskove Vode/Doboj - "Prokopije" 325
ĆOROVIĆ, (Marka) Arsenije, 1930. - Dubrovnik - "Ognjen" 327
ČAVILO, (Vukašina) Slobodan, 1945. - Bojšte/Nevesinje - "Mak" 328
DEDOVIĆ, (Milovana) Milan, 1950. - Ljubljana/Slovenija - "Agava" 329
DRAŠKO, (Save) Bubreško, 1942. - Trebinje - "Rezak" 331
DŽELETOVIĆ, (Manojla) Miloslav, 1953. - Odžak/Nevesinje - "Ridjan" 333
DŽELETOVIĆ, (Mirka) Neđo, 1949. - Odžak/Nevesinje - "Dušan" 335
FRŽOVIĆ, (Gaše) Radivoje 1943. - Biograd/Nevesinje - "Mladen" 336
GLOGOVAC, (Riste) Nikola, 1938. - Dramiševo/Nevesinje - "Đordje" 337
GOVEDARICA, (Pante) Branko, 1926. - Dubljevići/Gacko - "Jasen" 339
GRGUR, (Jovana) Ivan, 1935. - Berušica/Gacko - "Tihi" 341
GUTIĆ, (Vladimira) Radivoje, 1961. - Mostar - "Reporter" 343
IVKOVIĆ, (Obrena) Lazar, 1924. - Drežanj/Nevesinje - "Bukovik" 345
KIJAC, (Ilije) Božo, 1951. - Mostar - "Logos" 347
KOKOLJ, (Mitra) Branko, 1917. - Bileća - "Albatros" 349
KOVAČ, (Đure) Savo, 1945. - Grmljani/Trebinje - "Karlo" 351
KOVAČEVIĆ, (Mile) Miladin, 1950. - Krekovica/Nevesinje - "Vrapčići" 353
KOVAČEVIĆ, (Tome) Rajko, 1919. - Koleška/Nevesinje - "Lovac" 355
MARIĆ, (Alekse) Radovan, 1934. - Bratač/Nevesinje - "Petar" 357
MILIDRAGOVIĆ, (Gaje) Špiro, 1921. - Vranjska/Bileća - "Todor" 358
MILIDRAGOVIĆ, (Pere) Jovan, 1926. - Vranjska/Bileća - "Trebišnjica" 360
MILINIĆ, (Ilije) Slavko, 1952. - Zovo Dole/Nevesinje - "Boban" 361
MILOJEVIĆ, (Čede) Jefto, 1960. - Apatin, Srbija - "Šarlo" 363
MOKRIĆ, (Milana) Stevo, 1961. - Gornja Slatina/Bos. Šamac - "Kristifor" 365
MRKOVIĆ, (Joksima) Vojo, 1945. - Humčani/Nevesinje - "Maksim" 367
MUSIĆ, (Luke) Slobodan, 1945. - Zalom/Nevesinje - "Jupiter" 369
PAPIĆ, (Maksima) Novica, 1934. - Odžak/Nevesinje - "Dušan" 371
PAROVIĆ, (Mirka) Milorad, 1941. - Biograd/Nevesinje - "Simon" 373

PRAVICA, (Danila) Jovo, 1938. - Trebinje - "Danilo" 375
RADOVIĆ, (Luke) Novo, 1948. - Bratač/Nevesinje - "Lorka" 377
RADULOVIĆ, (Novice) Obrad, 1952. - Mostar - "Diplomac" 378
STAJIĆ, (Rajka) Neđo, 1953. - Grabovica/Nevesinje - "Peđa" 379
STAJIĆ, (Vlade) Nikola, 1946. - Grabovica/Nevesinje - "Nik" 380
ŠIPOVAC, (Nikole) Kostadin, 1958. - Podgrađe/Nevesinje - "Mitar" 381
TOHOLJ, (Mirka) Boško, 1928. - Ljubinje - "Dinko" 382
TOPALOVIĆ, (Bože) Branislav, 1964. - Ribari/Konjic - "Ekonomist" 383
VUKOVIĆ, (Gaše) Trifko, 1949. - Mega Gruda/Bileća - "Argentina" 384

SARAJEVO

ALBIJANIĆ, (Blagoje) Ratomir, 1949. - Bileća - "Pravnik" 389
AVRAM, (Riste) Miroslav, 1939. - Kalnovik - "Beket" 391
BEJATOVIĆ, (Stanka) Gojko, 1935. - Mjedenik/Gacko - "Librijum" 393
BIJELJAC, (Milana) Krstan, 1916. - Ljeskovići/Drvar - "Faust" 394
BOJOVIĆ, (Tatomira) Marjan, 1953. - Zagradac/Rogatica - "Snajperista" 396
BOŽOVIĆ, (Luke) Čedomir, 1937. - Šahinovići/Pale - "Veber" 397
BRANKOVIĆ, (Patra) Milivoje, 1914. - Krnjeuša/Bos. Petrovac - "Udarnik" 398
BUČAN, (Hruste) Avdo, 1930. - Gubavica/Cetinja - "Lovćen" 400
CICOVIĆ, (Branka) Jovo, 1949. - Saice/Pale - "Mornar" 403
CVIJETIĆ, (Branka) Ljubomir, 1936. - Bijelo Polje/Crna Gora - "Lovćen" 407
ČARKIĆ, (Svetozara) Vojislav, 1937. - Sarajevo - "Pikolo" 402
ČOKORILO, (Petra) Mladen, 1929. – Kalinovik - "Hans" 405
DURINI, (Viktora) Dušan, 1921. - Novo Mesto/Slovenija - "Janko" 411
ĐUROVIĆ, (Steve) Milutin, 1946. - Brčko - "Manfred" 409
GATARIĆ, (Milana) Ilija, 1921. - Trijebovo/Mrkonjić Grad - "Zidar" 413
GOLUBOVIĆ, (Bože) Sreten, 1936. - Ravne/Mostar - "Gonzales" 415
GOLUBOVIĆ, (Marka) Cvijan, 1951. - Jamići/Foča - "Bor" 414
GRGIĆ, (Gliše) Vlajko, 1921. - Blažuj/Sarajevo - "Vatrogasac" 416
GUBERINIĆ, (Ljube) Vujica, 1927. - Ivangrad/Crna Gora - "Grubi" 418
JAPUNDŽA, (Uroša) Marinko, 1933. - Donji Rakani/Bos. Novi - "Mirko" 420
JOKSIMOVIĆ, (Milenka) Slobodan, 1951. - Sarajevo - "Sateks" 422
JOLOVIĆ, (Đorđija) Anica, 1952. - Bandin Odžak/Sokolac - "Odžak" 423
JUROŠEVIĆ, (Slobodana) Dragan, 1959. - Živinice - "Zoran" 424
KALAS, (Danila) Bogdan, 1961. – Vareš - "Boka" 425
KECMAN, (Velimira) Milan, 1956. - Drinić/Bos. Petrovac - "Edin" 427
KNEZIĆ, (Luke) Borivoje, 1908. - Mostar - "Ashkelon" 428
KNEZIĆ, (Mile) Nebojša, 1952. - Sarajevo - "Filozof" 429
KOMAR, (Jovana) Ruža, 1944. -Baljci/Bileća - "Obala" 431
KOVAČ, (Mirka) Ratko, 1942. - Strane/Kalinovik - "Profesor" 432
KRNJAJIĆ, (Vlade) Milan, 1950. - Šavarlije/Bos. Dubica - "Poeta" 434

KRSMANOVIĆ, (Gruja) Tošo, 1935. - Bijela Voda/Sokolac - "Adi" 436
KULIĆ, (Ljube) Mišo, 1951. - Sarajevo - "Kant" 437
LEDINSKI, (Davida) Milica, 1925. - Našice - "Ibar" 438
LJUBINAC, (Gojka) Milorad, 1948. - Seljani/Rogatica - "Raška" 440
MAJSTOROVIĆ, (Miloša) Rade, 1924. - Melina/Banja Luka - "Vuksan" 442
MALENICA, (Petra) Marinko, 1932. - Sarajevo - "Brko" 444
MANDIĆ, (Luke) Milivoj 1954. - Barajna/Čajniče - "Ekonomist" 446
MILIŠIĆ, (Riste) Jovan, 1928. - Blagaj/Kupres - "Labud" 448
MLADENOVIĆ, (Živojina) Slobodan, 1954. - Novi Travnik - "Regrut" 449
MOTIKA, (Milorada) Rajko, 1946. - Duševine/Ilijaš - "Ramo" 451
OBRADOVIĆ, (Oste) Vojislav, 1924. - Omarska/Prijedor - "Baza" 452
PALAVESTRA, (Radovana) Vlajko, 1927. - Sarajevo - "Mig-18" 453
PAVLOVIĆ, (Tome) Zoran, 1939. - Zenica - "Dunav" 454
PETROVIĆ, (Luke) Vukašin, 1936. - Glušići/Čajniče - "Tamba" 455
POPOVIĆ, (Jovice) Aleksandar, 1955. - Maglaj - "Veterinar" 457
PUDARIĆ, (Jove) Zdravko, 1919. - Metković - "Konter" 458
RADOVIĆ, (Sretena) Milorad, 1942. - Pale - "Bosanac" 459
SEKULIĆ, (Radojice) Božidar, 1938. - Bijelo Polje/Crna Gora - "Kaucki" 460
SUBOTIĆ, (Spasoja) Slobodan, 1935. - Podloznik/Pale - "Brando" 466
ŠEŠELJ, (Nikole) Vojislav, 1945. - Sarajevo - "Magistar" 461
ŠORMAZ, (Špire) Jovo, 1932. - Dubrovnik/RH - "Neptun" 464
ŠUPUT, (Milana) Velimir, 1918. - Kotorski/Doboj - "Sergej" 467
ŠUŠIĆ, (Save) Radomir, 1950. - Luke/Hadžići - "Vranduk" 469
TANASKOVIĆ, (Đorđa) Tanasije, 1952. - Bos. Bijela/Brčko - "Harun" 470
TEPAVČEVIĆ, (Đure) Miroslav, 1917. - Vihovići/Kalinovik - "Treskavica" 471
TIMARAC, (Milana) Mladen, 1951. - Sarajevo - "Pepe" 473
TODOROVIĆ, (Nikole) Janko, 1950. - Letevci/Vareš - "Mrgud" 474
TRBIĆ, (Alekse) Zdravko, 1936. - Dračići/Kakanj - "Mišel" 475
VANOVAC, (Mlađena) Zdravko, 1934. - Mladošće/Visoko - "Visoki" 478
VELJOVIĆ, (Stjepana) Milomir, 1956. - Nepravdići/Pale - "Zumbul" 480
VIDAKOVIĆ, (Slobodana) Zoran, 1928. - Beograd/Srbija - "Didro" 482
VRANIĆ, (Branka) Periša, 1944. - Mirosaljci/Srbija - "Baltazar" 484

TUZLA

ANTIĆ, (Sime) Neđo, 1937. - Piperi/Lopare - "Vald" 489
ARSENOVIĆ, (Cvijetana) Ivan, 1943. - Srednja Čađavica/Bijeljina - "Dolbi" 491
BOJANIĆ, (Bogdana) Predrag, 1961. – Brčko - "Balkan" 492
BOŽIĆ, (Luke) Rajko, 1923. - Željova/Banovići - "Bešim" 494
BUKVIĆ, (Đorđa) Milenko, 1932. - Gornje Hrasno/Čapljina - "Logos" 495
DIMITRIĆ, (Srđe) Jovan, 1949. - G. Brodac/Bijeljina - "Jelen" 497
FILIPOVIĆ, (Mihajla) Brano, 1950. - Otežina/Zavidovići - "Svetozar" 499

GAČIĆ, (Novaka) Stevan, 1944. – Teslić - "Konsantin" 501
GATAREVIĆ, (Momčila) Ratko, 1966. - Brezik/Brčko - "Danilo" 503
HAJDUKOVIĆ, (Živana) Dragan, 1938. - Kitovnica/Zvornik - "Okean" 505
IGNJIĆ, (Miloša) Dragomir, 1945. - Čović Polje/Orašje - "Miloš" 507
ILIĆ, (Veselina) Vaskrsije, 1953. - Repovac/Bratunac - "Safet" 508
IVANOVIĆ, (Zdravka) Cvjetko, 1955. - Ugljevik - "Janez" 510
JANJIĆ, (Vlajka) Ilija, 1953. - Brčko - "Gradina" 512
JAŠIĆ, (Staniše) Radojka, 1942. - Crvine/Srebrenica - "Feroda" 514
JEVTIĆ, (Radovana) Stevan, 1938. - D. Čađavica/Bijeljina - "Majevica" 516
JOSIPOVIĆ, (Vojina) Milan, 1941. - Čaklavica/Zvorik - "Hajdar" 517
JOVIČIĆ, (Save) Duško, 1944. - Milino Selo/Lukavac - "Milena" 519
JOVIĆ, (Jove) Slobodan, 1954. - Puškovac/Lopare - "Olimp" 520
KAČAVENDA, (Ljubomira, vanbr.) Vasilije, 1933. - Sarajevo - "Pablo" 522
KRSMANOVIĆ, (Dimitrija) Mitar, 1945. - Malešivci/Ugljevik - "Dečani" 524
KRSTIĆ, (Vojina) Srđa, 1921. - Velino Selo/Bijeljina - "Fišer" 526
LAZIĆ, (Uroša) Radomir, 1950. - Ravno Polje/Ugljevnok - "F-1" 528
LAZAREVIĆ, (Žarke) Dragomir, 1958. - Ajdanovića/Olovo - "Karmen" 530
MAĐAREVIĆ, (Ljubomira) Pero, 1936. - Višnjić/Vlasenica - "Vanja" 532
MAJSTOROVIĆ, (Branislava) Đokan, 1962. - Lukići/Vlasenica - "Jovan" 533
MARJANOVIĆ, (Mihajla) Brane, 1950. - Velino Selo/Bijeljina - "Damir" 534
MARKOVIĆ, (Milorada) Rado, 1950. - Pirkovci/Lopare - "Dositej" 537
MARKOVIĆ, (Teodora) Milan, 1948. - Velika Obarska/Bijeljina - "Rino" 535
MIČIĆ, (Cvijetana) Vidak, 1935. - D. Trnova/Ugljevik - "Traper" 538
MIJATOVIĆ, (Đoke) Žarko, 1968. - Tuzla - "Miron" 542
MIJATOVIĆ, (Jovana) Rosa, 1960. - Prijanovići/Kladanj - "Maja" 540
MILAKOVIĆ, (Jelisija) Đoko, 1951. - Potpeč/Srebrenik - "Sabanta" 544
MILANOVIĆ, (Dimše) Dušan, 1930. - Vrnojevići/Živinice - "Duško" 545
MILIĆ, (Dušana) Slobodan, 1945. - Zalukovik/Vlasenica - "Branimir" 547
MILINKOVIĆ, (Žarka) Lazar, 1944. - D. Magnojević/Bijeljina - "Dražen" 549
MILOŠEVIĆ, (Lazara) Nenada, 1945. - G. Čaklovići/Tuzla - "Odisej" 551
MITROVIĆ, (Živana) Nedeljko, 1955. - Maleševica/Leopare - "Živorad" 553
NENIĆ, (Radovana) Milivoj, 1951. - G. Brijasnici/Lukavac - "Podgora" 555
NIKOLIĆ, (Luke) Zarije, 1922. - Krvici/Bratunac - "Ribar" 557
OLJAČA, (Uroša) Đorđe, 1930. - Bos. Novi - "Luka" 558
PANIĆ, (Pane) Živan, 1946. - D. Čađavica/Bijeljina - "Učo" 560
PEIN, (Mladena) Svetislav, 1938. - Bukovac/Brčko - "Majna" 561
PETRIČEVIĆ, (Svetozara) Drago, 1944. - Bogutovo Selo/Ugljevik - "Petko" 562
PETROVIĆ, (Čedomira) Borislav, 1958. - Krtova/Lukavac - "Zagora" 563
RADIĆ, (Marijana) Nikola, 1959. - Bukovac/Brčko - "Bole" 564
RIKIĆ, (Riste) Srećko, 1948. - Puškovac/Lopare - "Rugovo" 566
RISTIĆ, (Vitomira) Živojin, 1938. - Đurići/Šekovići - "Zodijak" 567
ROSIĆ, (Dragoljuba) Stojan, 1926. - Šabac/Srbija - "Ahil" 569
SEKULIĆ, (Jovana) Gordana, 1960. - Bijeljina - "Vanja" 571
SIVČEV, (Branka) Dobrivoj, 1934. - Donji Tovarnik/Pećinci - "Bosut" 572

ŠOJIĆ, (Novice) Radivoje 1943. - Pločnik/Kalinovik - "Ronac" 573
ŠUŠIĆ, (Marka) Žarko, 1922. - Kljet/Gacko - "Zis" 575
TASOVAC, (Save) Slavko, 1949. - Čaklovica/Zvornik - "Vasko" 577
VIDOVIĆ, (Vinka) Duško, 1963. - Derventa - "Ralf" 579
ZAGORAC, (Nedeljka) Mijat, 1955. - Vilčevići/Kalesija - "Serđo" 581

ZENICA

BABIĆ, (Dušana) Dušan, 1942. - Maslovare/Bos. Novi - "Progresivac" 585
BERA, (Vase) Mihajlo, 1936. - Vitasovci/Bos. Novi - "Mirko" 586
BOJANIĆ, (Spasoje) Niko, 1946. - Zvirnjače/Kupres - "Milač" 588
BUVAČ, (Mihaila) Mihajlo, 1947. - Maglajci/Bosanska Dubica - "Stamen" 590
CVJETKOVIĆ, (Dušana) Milan, 1959. - Gračanica - "Tokar" 591
DESANČIĆ, (Boška) Vladimir, 1947. - Banja Luka- "Nadzornik" 593
DURIĆ, (Janka) Dušan, 1942. - Neprivaj/Vareš - "Kole" 596
DUVNJAK, (Vojislava) Luka, 1933. - D. Malovan/Kupres - "Monah" 598
ĐUKIĆ, (Pere) Boško, 1932. - Bos. Dubica - "Posrednik" 594
ĐURKIĆ, (Riste) Novo, 1946. - Suljići/Donji Vakuf - "Ban" 595
ILIĆ, (Milana) Miloš, 1928. - Kragujevac/Srbija - "Niš" 601
ILIĆ, (Stojice) Jakov, 1934. - Babušnica/Srbija - "Rožaj" 600
IVIČIĆ, (Riste) Nikola, 1930. - Donji Vakuf - "Darko" 603
JAČIMOVIĆ, (Čedomira) Vojislav, 1949. - Bistrica/Bijelo - "Lim" 605
KEKEROVIĆ, (Velimira) Grujo, 1957. - Korićani/Travnik - "Vijeko" 607
KNEŽIĆ, (Riste) Mihajlo, 1949. - Šemeno/Kupres - "Šerbo" 608
KOLONJA, (Bogdana) Nikola, 1937. - D. Malovan/Kupres - "Gavran" 610
KOVAČEVIĆ, (Rajka) Vojislav, 1933. - Banja Luka - "Oki" 613
KOVAČEVIĆ, (Riste) Milorad, 1937. - Jablan/D. Vakuf - "Ranko" 611
KRSTANOVIĆ, (Nikole) Ljerka, 1961. - Travnik - "Jovana" 614
LAZAREVIĆ, (Radivoja) Milisav, 1934. - Kakmuž/Gračanica - "Galeb" 615
MACURA, (Mirka) Draško, 1935. - Rakelići/Prijedor - "Stjepan" 617
MILJUŠ, (Petra) Vladislav, 1934. - Zrenjanin/Srbija - "Arsen" 619
MIŠKOVIĆ, (Mihajla) Risto, 1943. - Drivuša/Zenica - "Pišta" 621
POPOV, (Vladimira) Mihajlo, 1931. - Ogulin - "Kosta" 623
POPOVIĆ, (Branka) Ratko, 1917. - Glamoč - "Svetislav" 624
RADOVANOVIĆ, (Živojina) Dragan, 1950. - Aranđelovac/Srbija - "Taster" 626
SALAMADIJA, (Uroša) Milija, 1948. - Kruščica/Foča - "Slavko" 628
SLAVIĆ, (Luke) Jovan, 1939. - Veličani/Trebinje - "Instruktor" 629
TRBIĆ, (Marka) Jovo, 1942. - Ponijevo/Kakanj - "Novica" 630
TRNINIĆ, (Vase) Vojin, 1945. - Bulići/Jajce - "Đakon" 632
VESELJAK, (Mirka) Mladen, 1952. - Zenica - "Paramon" 634

KAZALO SLUŽBENIKA UDBE IZ KNJIGE ČUVARI JUGOSLAVIJE - I, II, III, IV

ABAZOVIĆ, Mirsad - H: 1169, 1173, 1183, 1195, 1257, 1299, 1304, 1324, 1351, 1356
M: 524, 529, 549, 551, 563, 603
S: 597, 599, 604

ABDIHODŽIĆ, Salih - M: 101

ABDIHODŽIĆ, Amir – H: 132

ABELJIĆ, Ivan - H: 671

ADŽEMOVIĆ, Enes – H: 1145, 1146, 1157, 1158, 1169, 1170, 1251
M: 538, 554, 555, 557, 567, 568
S: 613

AGANOVIĆ, Esad – H: 920, 991, 1005
M: 416
S: 483

AHMEDBAŠIĆ, Osman - H: 1036
M: 477

ALADŽIĆ, Milanko – S: 185, 188, 200, 206, 242

ALEKSIĆ, Miljana – H: 1026, 1058, 1062, 1064, 1089, 1091, 1108, 1115, 1133, 1136
M: 477, 495
S: 531, 552

ALIBABIĆ, Munir – H: 870, 907, 915, 936, 940, 947, 959, 989, 1004
M: 343, 345, 352, 355, 365, 380, 393, 396, 435
S: 431, 437, 441, 454, 458, 467, 468

ALIJAGIĆ, Husein – M: 81, 86, 94, 95, 103, 119, 130

ALIBABIĆ, Osman – H: 113, 147

ALIĆ, Ahmed - H: 1235

ALIKADIĆ, Fadil – H: 877, 896, 922

ALISPAHIĆ, Bakir – H: 943, 944

ANDAN, Dragan – H: 841, 863, 920, 931, 1005

ANDRIĆ, Slavko – S: 328, 377

ANĐELKOVIĆ, Branko – H: 951
S: 401, 439

ANIĆ, Mladen – H: 1149, 1158, 1159, 1165, 1189, 1191, 1205, 1207, 1209, 1213, 1230, 1246, 1248, 1255, 1260, 1270, 1279, 1285, 1293, 1294, 1320
M: 408, 513, 531, 533, 542, 544, 572, 579, 584, 593, 594
S: 590, 592, 620

AUSIĆ, Josip – H: 930, 933

BAGARIĆ, Božo – H: 1245, 1246

BAJIĆ, Mladen – S: 524, 525, 557

BAJRIĆ, Hajrudin – H: 194
M: 170, 179, 180, 499

BAJRIĆ, Mehmed - S: 550

BAKIĆ, Željko – H: 1208, 1209, 1229, 1351

BANUŠIĆ, Marinko - H: 61
S: 89

BANDIĆ, Ivan – H: 568, 569, 626, 627

BANJAC, Miloš – H: 53
S: 28, 43, 44

BARAĆ, Anto – H: 31, 41, 79, 81
S: 87

BAŠANOVIĆ, Rifat – H: 121, 123, 124, 135

BAŠIĆ, Brane – S: 161

BAŠIĆ, Enver – H: 1149, 1155, 1156, 1171, 1174, 1212, 1213, 1292, 1293, 1311
M: 539

BAŠIĆ, Mirsad – M: 392, 393

BAŠIĆ, Muhidin – M: 367

BAŠIĆ, Stanislav – H: 1038, 1093, 1101
M: 457

BEBA, Salko – H: 1154, 1182, 1183, 1301
M: 534
S: 595, 607, 608

BEĆAREVIĆ, Vlado – H: 1109, 1110

BEGANOVIĆ, Smajo – M: 90, 97, 124, 127, 132

BEGIĆ, Jorgovan - M: 452

BEJDIĆ, Mersad – H: 915, 916
M: 343, 352, 353, 359, 384, 406, 424, 425

BEJIĆ, Mehmed - H: 1078

BEKTAŠ, Dino – M: 295, 303, 318, 319

BENDERAĆ, Danilo – M: 285
S: 317

BEŠIĆ, Edhem - M: 142

BEŠIĆ, Muhamed – H: 39, 103, 119, 120, 122, 124, 126, 147, 179, 189, 191, 195, 209, 214, 255, 260, 262, 289, 298, 304, 343, 375, 383, 405, 449, 498, 500, 506, 523, 526, 530, 574, 600, 607, 611, 616, 634, 774, 839, 972, 1049, 1076, 1119, 1123, 1167, 1198, 1322, 1333, 1340, 1362
M: 28, 39, 46, 48, 51, 53, 76, 78, 98, 115, 128, 133, 150, 156, 161, 165, 292, 296, 337, 366, 368, 438, 446, 486, 492, 506
S: 38, 85, 123, 124, 144, 147, 150, 158, 169, 188, 196, 200, 202, 206, 213, 243, 282, 309, 317, 320, 327, 328, 338, 374, 382, 426, 443, 451, 466, 470, 531, 556, 576, 578, 587, 631

BEŠIĆ, Nedžad - M: 588
S: 628

BIBLIJA, Milorad – S: 61, 72, 73, 77, 80, 93, 98, 99, 117

BIČAKČIĆ, Enver - H: 949

BIJEDIĆ, Emir – H: 445, 460, 539, 647, 673, 732, 733, 735, 752, 772, 778, 793, 808, 809, 924

BIUKLIĆ, Martin – H: 912

M: 388

BILIĆ, Tomislav - H: 1228

BJELANOVIĆ, Mijo - S: 447

BLAGOJEVIĆ, Novak – H: 315

BLAGOVČANIN, Branislav – S: 402, 418, 419

BLAŽANOVIĆ, M. – S: 34

BOKARIĆ, Stevo – H: 1154,1233, 1241, 1267, 1276, 1283, 1326, 1336, 1356, 1360
M: 123, 515, 517, 522, 570, 589, 599
S: 606, 616, 633, 635

BOŠNJAK, Boso – H: 877, 888, 891, 971

BOŠNJAK, Pavle - H: 914

BRADAC, Mate – H: 234

BRADVICA, Jerko - H: 920

BRADVICA, Sanja – H: 729

BREZONJIĆ, Marko – H: 158, 161, 174, 179, 189, 191, 195, 202, 208, 212, 214, 229, 255, 260, 262, 264, 275, 289, 298, 304, 306
M: 150, 156, 161, 165
S: 186, 188, 196, 200, 202, 206, 213, 231, 243

BRKOVIĆ, Nikola – H: 202, 253

BRTAN, Zlatko – H: 90, 91, 96

BRZOVIĆ, Dean – H: 58

BUKARIĆ, Stevo - H: 1250

BUKIĆ, Amir – M: 27, 50

BUKVIĆ, Osman - H: 1136

BUNOZA, Ivan – H: 456, 525, 566, 597, 598, 602, 616, 634, 669, 670, 671, 694, 713, 722, 723, 725, 768, 780, 791, 814, 815

BUŠATLIJA, Omer – H: 1231, 1258, 1296, 1297
M: 530, 531, 542, 587, 597
S: 593, 603, 604, 609

BUTORAC, Zdravko – H: 134, 138, 150, 154
M: 86, 88, 97, 105, 109, 119, 125, 127, 130, 138
S: 126, 137, 141, 149, 152, 156, 160,166, 168

CEBIĆ, Muhamed – H: 1247, 1248

CESIĆ, Vladimir – H: 1159, 1166

CRNOGORAC, Ante – H: 476, 488, 502, 620, 653, 654, 743, 770, 771

CVIJANOVIĆ, Borislav – H: 159, 184, 185
S: 177, 178, 179, 194, 209, 234, 235

ČARAPIĆ, Slava – H: 317, 328
M: 190, 196, 198, 200, 206, 218, 230, 234, 236, 251
S: 252, 254, 259, 261, 272, 274, 276, 290, 292, 297, 299, 300, 304

ČEHAJIĆ, Ibrahim – S: 176

ČELEBIĆ, Sead - H: 496
M: 293, 294, 331, 332

ČIZMIĆ, Enes – M: 371, 430, 431

ČOHADŽIĆ, Dževad – M: 357
S: 392

ČOKORILO, Jovo - M: 287
S: 321, 322, 381

ČOLAK, Drago – H: 456, 461, 462, 471, 472, 488, 489, 502, 504, 512, 534, 554, 556, 558, 560, 562, 581, 583, 593, 627, 650, 660, 664, 668, 673, 675, 680, 681, 683, 692, 694, 698, 702, 713, 715, 733, 743, 744, 756, 758, 760, 764, 765, 771, 776, 782, 787, 791, 809, 812, 815
S: 335, 356

ČOLAK, Stanko – H: 623

ČOLO, Džemal – M: 191, 192, 198

ĆEBIĆ, Muhamed – H: 1277, 1284, 1285

ĆERANIĆ, Predrag – H: 939, 940
M: 355, 422
S: 393, 432

ĆESIĆ, Vladimir – H: 1236, 1360

ĆIŠIĆ, Sead – M: 279, 280, 316, 317

ĆURAK, Ivan – H: 282

ĆURIĆ, Jozo – H: 337, 339, 345, 351, 353, 374, 379, 380, 419, 430

DAUTBAŠIĆ, Asim – S: 421, 448, 472

DEJANOVIĆ, Vukašin – S: 49, 57, 66

DELIĆ, Boriša – H: 839, 877, 888, 891, 915, 924, 940, 944, 947, 959, 968, 970, 971, 972, 989, 993, 1004
M: 341, 343, 347, 351, 352, 355, 365, 366, 367, 368, 380, 390, 391, 393, 396, 414, 425, 427, 434, 438
S: 393, 404, 426, 431, 433, 437, 441, 443, 451, 454, 466, 470, 483

DELIĆ, Hasim – H: 205, 218, 218, 219, 229, 232, 237, 245, 300
S: 229

DELIĆ, Zijad – H: 306
M: 146, 152, 157, 166, 167, 175, 176
S: 209, 231

DEVEDLAKA, Dragan - S: 424

DODIĆ, Hasib – H: 128

DOMUZ, Živko - H: 1233

DROBILOVIĆ, Slaviša – S: 245

DROCA, Veljko - M: 211

DRONJIĆ, Pavo – H: 433, 437

DUJMOVIĆ, Ivan - H: 648, 650, 666, 668, 786, 787
M: 84, 136

DURAN, Ismet – M: 266

DURSUM, Spaso – S: 324

DŽALTO, Slobodan – H: 346, 399, 401, 408, 409, 428

DŽEBA, Mirko – H: 165, 172, 176, 197, 202, 203, 204, 229, 230, 237, 238, 239, 249, 273, 290, 291

DŽEFEROVIĆ, Musin – M: 515

DŽINIĆ, Dario – H: 1140, 1141, 1199, 1221, 1222, 1327, 1328, 1336
M: 528, 529, 560, 561, 562, 563
S: 596, 597, 600

DŽUBUR, Nazif - H: 983

M: 376, 381, 382

ĐELIĆ, Zijad – H: 175

ĐONKO, Zikrija - H: 590
M: 293, 294, 295, 310, 311

ĐUKARIĆ, Nedeljko – H: 47, 67, 72, 75
S: 71

ĐUKIĆ, Andrija – H: 264
M: 146, 157, 176, 180
S: 190, 221, 233, 235

ĐUKIĆ, Omica - H: 490
M: 315
S: 347, 348, 364, 383

ĐUKIĆ, Stipo – H: 29, 92, 93
S: 39, 40

ĐUKIĆ, Vanjko – S: 134

ĐURICA, Boro – H: 476, 534, 573, 587, 606, 636, 655, 662, 690, 698, 737, 763, 782, 816
M: 275, 280, 282, 288, 298, 304, 317, 322
S: 318, 319

ĐURIĆ, Momčilo – H: 69
S: 86, 87

FAZLOVIĆ, Ferid - H: 1023

FERIZOVIĆ, Omer – H: 118, 143, 144, 150

FINCI, Rafael "Braco" – H: 958
S: 399

FIŠO, Nezir - M: 391

GAGOVIĆ, Mitar – S: 198, 225

GALIĆ, Mijo - H: 981

GAŠPAR, Augustin – H: 511, 594, 606, 655, 661, 662, 676, 690, 730, 731, 737, 745, 763, 810

GAŠPAR, Ivan - M: 83

GAVRILOVIĆ, Petar – S: 503, 555, 565

GAZIĆ, Hajrudin – M: 29, 30, 31, 52, 54, 55, 67, 68, 485

GLAMOČIKA, Milica – H: 48, 73, 76

GLIBO, Luka – H: 447, 484, 491, 522, 527, 528, 579, 609, 620, 652, 703
M: 294, 301, 306, 309, 311, 321, 324, 329
S: 316, 326, 342, 344, 348

GLUHOVIĆ, Petar – M:513, 527, 540, 541
S: 590, 620

GODINJAK, Edhem – M: 364, 365, 413, 414, 437

GOLUB, Mijo - M: 347

GOVEDARICA, Željko – H: 325, 326
S: 255, 263, 300

GRABOVAC, Vlado - H: 1224

GRADAC, Mate – H: 866, 1006
S: 237

GRGIĆ, Nikola – H: 177, 202, 215, 236, 241, 244, 245, 248, 292, 302
S: 182, 200, 215, 228, 229

GRIZELJ, Stipe – H: 445, 452, 454, 460, 462, 464, 476, 495, 504, 507, 525, 539, 554, 564, 573, 587, 590, 598, 606, 629, 636, 655, 657, 658, 662, 671, 690, 692, 707, 731, 735, 737, 741, 752, 754, 756, 762, 765, 766, 772, 773, 789, 799, 804, 816
M: 275, 277, 280, 287, 288, 299, 304, 313, 317, 322, 327
S: 318, 319, 356, 370, 372, 379

GRK, Zdravko – H: 714, 715
M: 289, 291
S: 335, 336, 337, 362, 367, 370, 372, 379

HADŽIĆ, Uzeir – M: 154

HASELJIĆ, Mirsad - H: 1040

HATIBOVIĆ, Sanida – H: 130, 1235

HELDIĆ, Hakija – S: 111

HERCEG, Ivan - H: 644

HERDIĆ, Đevad – S: 241

HERO, Elvedin – M: 321, 335, 336

HRGIĆ, Anđelko – H: 338, 339, 340, 345, 354, 380, 381, 384, 392, 407,

410, 416, 421, 422, 425, 430, 440
M: 267

HRNJIĆ, Mirsad – M: 32, 33, 36, 37, 38, 64, 65, 66, 69

IBRAHIMBEGOVIĆ, Mira - H: 65
M: 42, 71

IMAMOVIĆ, Emin – M: 186
S: 259

IMAMOVIĆ, Hasib – H: 1024, 1032, 1036, 1049, 1051, 1053, 1060, 1076, 1080, 1119, 1121, 1123, 1127
M: 446, 448, 463, 475, 484, 487, 489, 492, 503, 504, 506, 508, 509
S: 511, 516, 518, 525, 531, 556, 557, 574, 576, 578, 582

IMAMOVIĆ, Rasib - M: 467

IMŠIRIJA, Nurudin - H: 896
M: 421

IVANKOVIĆ, Vlado – H: 861

IVANOVIĆ, Radoš - S: 445

IVETIĆ, Stevo – S: 62, 63, 74, 75, 115, 116

JAHJEFENDIĆ, Aziz – H: 410, 440

JANKOVIĆ, Ostoja – H: 845, 905, 995

JANKOVIĆ, Peko – H: 1070, 1096

JANJIČIĆ, Ljubomir – S: 496, 509

JARIĆ, Marinko – M: 84, 93, 117, 136
S: 129, 131, 139, 141, 162

JAŠAREVIĆ, Senad - M: 505

JELAVIĆ, Srećko - H: 685

JERKOVIĆ, Drago - S: 59

JERKOVIĆ, Mile – M: 35

JEŠIĆ, Mirko – H: 34, 82, 83
M: 56, 57
S: 50, 51, 84, 90

JOVIČIĆ, Delivoje – S: 264, 265, 288

JOVIŠEVIĆ, Duško - S: 412

JOZIĆ, Jozo – H: 845, 859, 873, 877, 882, 903, 904, 905, 910, 979
S: 404, 469

JURIĆ, Ivica – H: 1175, 1177, 1180, 1181, 1196,1278, 1291, 1295, 1309, 1312, 1334, 1357, 1358

JURIĆ, Mile – H: 647, 699

JURIĆ, Tomislav - M: 546

JURIŠIĆ, Vladimir - H: 1237, 1238, 1294, 1298, 1299, 1302, 1303, 1304, 1316, 1317
S: 621, 622

JUROŠEVIĆ, Smilja - S: 529

JUŠIĆ, Smajo – M: 35

KAČAVENDA, Željko – S: 83

KADIĆ, Zijo - H: 1047
M: 501
S: 515

KADRIBAŠIĆ, Dževad - M: 178
S: 232, 233

KAHRIMANOVIĆ, Abdulah – M: 163

KAMENICA, Mehmed – M: 216, 224

KAPIĆ, Smail – H: 657
S: 332

KARADEGLIJA, Jelenko – H: 976
M: 410
S: 476

KARALIĆ, Olgica - H: 1003
M: 439

KARIĆ, Husein – M: 196

KELEČEVIĆ, Velimir – S: 135

KICO, Ahmed – M: 519, 520, 559

KIJAC, Dragan - M: 395

S: 460

KLINAC, Izet – M: 263, 264, 268, 269, 270

KOBIĆ, Avdo - M: 455

KOKOR, Tomislav – H: 38, 944, 965, 971
M: 333, 447
S: 37, 69

KOSOVIĆ, Mufid – H: 482, 587, 618
M: 288

KOSTIĆ, Jerko – H: 452, 511, 546, 565, 591, 594, 731, 810, 820
M: 277, 284, 287, 319, 327
S: 340, 364, 366, 383

KOVAČEVIĆ, Anto – H: 183, 193

KOVAČEVIĆ, Dušan – S: 164

KOZINA, Željko – H: 829, 842, 843, 867, 868, 968, 979, 986, 998
M: 351

KRDELJ, Ivan – H: 1080

KRDŽALIĆ, Almas - S: 448

KRIŽIĆ, Mato – H: 199, 218, 258
M: 167

KRIVOKAPIĆ, Mijat - H: 1112

KRMEK, Vide – H: 744

KRNETA, Nikola – S: 122

KRNJAJIĆ, Milan – H: 984, 1011
M: 348
S: 457

KRNJIĆ, Maro – H: 221

KRSMANOVIĆ, Predrag – M: 386

KUBURIĆ, Miodrag - H: 927

KULIĆ, Jakov – H: 263, 264, 287, 305, 306

KURIBAK, Milorad – H: 593, 758, 777, 778, 820
S: 320

KURILIĆ, Mirko – M: 411, 412

KURT, Esad – H: 105

KUSTEC, Željko – M: 188

KVASINA, Mijo – H: 1239, 1287, 1288, 1300, 1307, 1349
M: 552, 553
S: 614

KVESIĆ, Branko – H: 446, 447, 483, 484, 485, 486, 490, 491, 505, 518, 747, 748

LASIĆ, Ivan – H: 445, 462, 478, 495, 507, 514, 539, 598, 658, 664, 671, 703, 707, 731, 735, 752, 754, 756, 765, 772, 773, 789, 804
S: 370, 372, 379

LEKO, Anđelko – H: 555, 683, 805, 806

LONČAR, Tadija – H: 596

LONČAREVIĆ, Mirko – H: 1144, 1190, 1191, 1289, 1290, 1331, 1341

LOVRIĆ, M. – H: 432, 466, 640, 696
M: 298

LUJIĆ, Mirko – S: 30, 31

LUKIĆ, Stipo – H: 160

LUKIĆ, Viktor – S: 573, 574

LULIĆ, Radovan – H: 1172, 1173
S: 598, 599, 601

LJUBOJA, Božo - M: 98
S: 150

LJUBOJEVIĆ, Milan – H: 113, 115, 116, 120, 122, 124, 126, 136, 141, 142, 144, 147, 148, 152
M: 81, 84, 95, 98, 103, 111, 113, 115, 117, 128, 132, 133, 141
S: 123, 124, 128, 129, 133, 134, 144, 146, 147, 150, 156, 158, 169

MAGLAJLIJA, Ismet - H: 314
M: 202, 211, 234
S: 274, 285, 292

MAGLIĆ, Mustafa – H: 70

MAHMUTEFENDIĆ, Haris – M: 58, 59, 61, 70

MAKSIMOVIĆ, Borislav – H: 198, 199, 220, 221, 223, 257, 258
M: 174
S: 192, 223

MALEŠEVIĆ, Slavko – H: 64
S: 54, 56, 97

MALIĆ, Dušan – H: 900, 1002, 1008

MAMIĆ, Jure – H: 358, 365, 432, 439

MAMIĆ, Mirjana – H: 363, 372
M: 266

MANDIĆ, Mile – H: 79, 81, 93
M: 37, 44, 66, 74
S: 32, 40, 87, 92, 104

MANOJLOVIĆ, Dragiša - H: 883

MARELJA, Branko – H: 341, 342, 381, 384, 387, 388, 391, 392, 394, 403, 407, 442

MARIĆ, Dobriša - H: 934

MARIĆ, Miroslav - S: 360

MARIĆ, Sead – M: 326, 327

MARIĆ, Zdenko – H: 523, 574, 607

MARIN, Dušan – H: 61, 1129

MARKIĆ, Drago – H: 640, 818

MATOŠEVIĆ, Milan – S: 122

MEĐOVIĆ, Dragan – H: 992

MEHIĆ, Mehmedalija – H: 1032, 1045, 1104
M: 470, 471, 503

MEHMEDOVIĆ, Esad – S: 498, 529, 539

MEHMEDOVIĆ, Ferid – H: 50, 78
M: 44

MESIHOVIĆ, Džemil – M: 342, 435

MEŠIĆ, Pašaga – M: 461, 484, 488, 504, 507, 508

MEŠIĆ, Safet – H: 207, 227

MIČIĆ, Jovan - H: 1072

MIDŽIĆ, Mesud – H: 167

MIDŽIĆ, Sulejman – M: 114, 128

MIHALJČIĆ, Marko – H: 187, 204, 212, 213, 225, 230, 239, 243, 250, 256, 267, 310
S: 204

MIHALJEVIĆ, Damjan – S: 308

MIHALJEVIĆ, Goran – H: 343, 369, 382, 404, 421, 425

MIHALJEVIĆ, Milan – M: 227, 228

MIHIĆ, D. – H: 475, 721, 739, 768, 795, 802
S: 368, 376

MIJATOVIĆ, Perica – H: 969, 970
M: 426, 427

MIKIĆ, Marjan - H: 1106

MIKULIĆ, Marko – H: 169, 187, 189, 210, 212, 219, 255, 256, 266, 274, 275, 296, 308, 309, 310

MILADIN, Branko – H: 657

MILIĆ, Mile – M: 92

MILIČEVIĆ, Neđo – H: 902

MILINKOVIĆ, Dušan – S: 100, 101

MILOŠEVIĆ, Duško – M: 190, 244, 253

MILOVIĆ, Radmila – M: 186

MITRAŠEVIĆ, R. - M: 473

MUHOVIĆ, Mirsad - M: 341

MUJIČIĆ, Kasim - H: 1354

MULAOMEROVIĆ, Salih - H: 1338

MUSA, Zlatko – H: 995, 997

MUSIĆ, Miroslav – H: 502, 544, 545, 581, 704, 743, 796

MUSIĆ, Rešid - H: 883

M: 256, 473
S: 622

MUSIĆ, Zulfikar – M: 408, 517, 522, 523, 524, 526, 533, 544, 550, 551, 565, 566, 576, 577, 580, 581, 602, 603

MUSTAČ, Zdravko – H: 458, 546

MUŠIĆ, Teufik – H: 836, 837, 991

NEDOKLAN, Ivan – H: 1162, 1163, 1188, 1189, 1240, 1255, 1259, 1260
S: 626, 627

NEŠKOVIĆ, Duško – H: 835, 904, 1005

NIKOLETIĆ, Nenad - S: 571

NIKOLIĆ, Bogdan – H: 239
S: 178, 235

NIKOLIĆ, Budimir - M: 471

NIKOLIĆ, Ilija – H: 1068, 1117

NIKOLIĆ, Zvonko – H: 28, 34, 43, 58, 87, 91
M: 33, 55, 57, 59, 64, 68
S: 28, 31, 54, 57, 66, 73, 76, 77, 80, 83, 90, 93, 97, 99, 103, 109, 117

NIŠKANOVIĆ, Čedo – H: 63, 98
S: 95

NOVAKOVIĆ, Nebojša - H: 1055
S: 490, 510, 511, 582

NOVIĆ, Sredoje – H: 39, 103, 113, 120, 124, 126, 136, 141, 142, 144, 147, 148, 158, 179, 189, 191, 195, 202, 208, 214, 260, 262, 275, 289, 298, 304, 343, 349, 370, 375, 379, 383, 406, 419, 449, 458, 496, 498, 500, 506, 523, 526, 530, 545, 546, 569, 574, 600, 607, 611, 616, 634, 670, 705, 722, 748, 774, 778, 793, 806, 839, 884, 924, 972, 979, 1024, 1049, 1051, 1076, 1080, 1119, 1121, 1123, 1127, 1143, 1151, 1167, 1198, 1306, 1310, 1314, 1322, 1328, 1333, 1340, 1365
M: 28, 39, 46, 48, 51, 53, 76, 78, 98, 111, 115, 128, 133, 150, 156, 161, 165, 204, 210, 213, 214, 221, 226, 237, 291, 292, 296, 332, 334, 336, 337, 366, 368, 438, 446, 448, 486, 487, 489, 492, 506, 508, 509, 561, 591, 595
S: 28, 38, 63, 85, 114, 122, 123, 124, 135, 144, 147, 150, 158, 169, 186, 188, 196, 200, 202, 206, 213,

243, 262, 263, 282, 300, 309, 317, 320, 327, 328, 338, 344, 374, 382, 393, 404, 426, 433, 437, 443, 448, 451, 454, 466, 470, 516, 518, 531, 556, 574, 576, 578, 587, 589, 627, 631

NOŽIĆ, Mirza - H: 884
M: 400

OBRADOVIĆ, Dragan – H: 562, 792

OBRADOVIĆ, Jusuf – H: 558, 608, 609
M: 283, 284, 300, 301, 308, 309, 328, 329, 330, 337
S: 315, 316, 282

OMANOVIĆ, Jusuf – H: 320
M: 237
S: 280

OMERAGIĆ, Esad – M: 203, 204, 206, 212, 213, 221, 247
S: 279

OMEREFENDIĆ, Jakuta – H: 1016, 1022, 1034, 1099
S: 490, 506, 521

ORMAN, Mehmed – M: 262, 272

OSTOJIĆ, Nikola – H: 535, 552, 687, 711

OVČINA, Muharem – M: 350, 375, 429

PANJKOVIĆ, Todor – H: 110
M: 94, 99
S: 126, 130, 152, 161

PAPAC, Pero – H: 79, 84

PAŠAJLIĆ, Marko - H: 1148
M: 590
S: 616

PAVIĆ, Božo – H: 336, 373, 395
M: 269

PAVIĆ, Zoran - M: 463

PAVLOVIĆ, Čedo - H: 1084

PAVLOVIĆ, Dušan – H: 101
S: 64, 65, 69, 76, 91, 92

PEJIĆ, Zdravko – H: 37

PERIĆ, Jozo – H: 333, 334, 352, 356, 364, 368, 376, 377, 429, 436

M: 270

PERIĆ, Momčilo - S: 570

PERKOVIĆ, Ivan – H: 335, 338, 340, 343, 345, 347, 348, 349, 352, 354, 356, 368, 370, 375, 376, 379, 380, 381, 383, 384, 387, 391, 392, 403, 405, 406, 407, 410, 413, 419, 421, 425, 426, 429, 430, 440
S: 309, 311

PETKOVIĆ, Mirko – M: 267
S: 311

PETRIC, Nikola – H: 1204, 1205, 1206, 1207, 1220, 1320, 1348
M: 574, 579, 582, 583, 584, 593, 594
S: 591, 592, 594, 629

PETROVIĆ, Dragan - S: 534

PETROVIĆ, Jozo – H: 463, 464, 471, 480, 505, 525, 613, 741, 764, 765, 774, 785, 788, 789

PETROVIĆ, Stjepan – H: 335, 386, 388, 412

PEZER, Boro – H: 573, 636, 816

PINJUH, Stanislav – H: 497, 534, 567, 610, 658, 709, 730, 807

PJANIĆ, Milan – H: 1167, 1268, 1361

PLETIKOSA, Branko – H: 1000

POGANOVIĆ, Nenad – M: 354

POPOVIĆ, Ilija – S: 162, 166, 168

POTOGIJA, Muhamed – S: 430, 462

PRAVDIĆ, Božo – H: 396, 397, 434, 435

PRELO, Miro – H: 504, 564, 565, 644, 681

S: 315, 316, 325, 326

PREPIĆ, Kemal – H: 835, 874, 955, 956

PRIMORAC, Ljiljana – M: 389

PRSKALO, Ljubo – H: 487, 594, 658

PUŠONJA, Željko – H: 946, 959, 960
M: 441

RADIŠIĆ, Marko – H: 83
M: 57
S: 103

RADULOVIĆ, Predrag – H: 163, 168, 246, 247, 271
M: 164
S: 211, 230, 231, 239

RAHMANOVIĆ, Fadil - H: 1230

RAKANOVIĆ, Hajrudin – H: 27, 28, 34, 43, 54, 87, 100

RAMARČUK, Adam – H: 199, 300

RAMIĆ, Dušan – H: 350
S: 310

RAMIĆ, Enver – M: 99

RAMIĆ, Salko – H: 269
M: 148

RAMIĆ, Sead – M: 111, 116, 117, 136, 140

RAMIĆ, Zlatan – H: 869, 947
M: 434
S: 431

RATAJC – Vladimir - H: 1086, 1103,1125

RATKOVIĆ, Spaso – H: 624, 759, 760
S: 327, 342

RENOVICA, Mile – H: 945
M: 433
S: 397, 403, 404, 443, 474

RENOVICA, Zoran - H: 1004
M: 396
S: 454

RIBICA, Zlatko – H: 729, 812

RIJIĆ, Bogdan - S: 602

RIMARČUK, Adam – M: 167
S: 229

RISTIĆ, Olga – H: 1018, 1020, 1030
M: 459, 465, 481
S: 493, 504, 513, 543, 554, 559, 568, 570, 580

RODIĆ, Radomir – S: 102, 103

ROGIĆ, Vlado – M: 333, 334

ROGONJIĆ, Dževad – H: 1202, 1203

ROKVIĆ, Mara – H: 51, 56, 60, 63, 70, 75, 89, 98
M: 63
S: 47, 71, 95

RUBEŽ, Dragoslav – M: 379, 380

SABIT, Drnda - H: 886

SABLJIĆ, Ivan – H: 520, 554, 597, 598, 671

SADA, Mijo – H: 922

SADIKOVIĆ, Smajo-Smail - H: 1094
M: 479
S: 506, 517

SAKAN, Slobodan – H: 28, 29, 34, 43, 58, 81, 87, 93, 100
S: 40, 66, 68, 83, 104, 109

SALIHAGIĆ, Amir – H: 843, 864, 904, 949, 965, 974, 1000, 1003, 1011
M: 354, 371, 382, 431, 439
S: 410, 414, 419, 422, 457, 459, 468, 479, 481

SALIKOVIĆ, Sahib – H: 181, 207
M: 163
S: 192, 223

SARAČEVIĆ, Irfan – M: 107

SARAJLIĆ, Asaf – H: 1318, 1319

SARAJLIĆ, Osman - H: 1052, 1053, 1075
M: 474, 475

SARAJLIJA, Ermin - H: 856
M: 390

SARIĆ, Mirsad - H: 855

SAVIĆ, Đuro – H: 39, 96, 100, 103
M: 28, 37, 39, 44, 46, 48, 51, 53, 74, 76, 78, 486
S: 32, 36, 38, 63, 75, 79, 85, 101, 105, 114, 116

SAVOVIĆ, Budimir - H: 1161
M: 573
S: 585, 606

SIKIRIĆ, Smail – S: 107

SIMIĆ, Žarko - M: 497
S: 527

SEJDINOVIĆ, Rizah – H: 1082

SKELO, Tomislav – H: 1142, 1143, 1150, 1151, 1193, 1264, 1265, 1305, 1306, 1321, 1323, 1324, 1332
S: 630

SKROBIĆ, Milinko – H: 167, 183, 234, 253, 269, 282
M: 148, 154
S: 174, 188, 196, 200, 206, 208, 227, 237, 243, 247

SMAJIĆ, Mesud – H: 1179, 1184, 1185, 1249, 1256, 1257, 1263, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1279, 1308, 1313, 1314, 1315, 1329, 1330, 1347, 1363
M: 535, 556

SMAJLOVIĆ, Hakija – M: 47, 49, 75

SOČE, Bruno - S: 450

SOLOMUN, Dušan - M: 83, 92, 101,107
S: 427

SPAHIĆ, Salih – M: 135

SPEČKIĆ, Ilija – H: 330, 342, 417, 423, 910, 926, 945, 998
M: 264, 270, 378, 435, 441

SPREMO, Ranko – S: 334, 346, 356, 357, 379, 380

SPUŽIĆ, Edhem – S: 319

SRDIĆ, Milan – H: 962

STANIĆ, Veselin – H: 1143, 1146, 1151, 1168, 1222, 1238, 1239, 1244, 1265, 1268, 1274, 1278, 1281, 1286, 1288, 1295, 1306, 1310, 1314, 1319, 1322, 1328, 1330, 1333, 1334, 1340, 1343, 1349, 1352, 1362, 1365
M: 520, 526, 559, 561, 581, 591, 595
S: 587, 589, 622, 627, 631

STEVANČEVIĆ, Anka – H: 841, 849, 851, 853, 855, 861, 876, 882, 907, 918, 933, 935, 976, 977, 983
M: 345, 350, 361, 363, 370, 402, 404, 410, 419, 429
S: 395, 435, 456, 462, 463, 476, 477

STEVANOVIĆ, Slobodan – S: 184, 186, 188, 196, 200, 203, 204, 206, 243

STEVIĆ, Đorđe – H: 1034

STOJIČEVIĆ, Borka – H: 53, 69, 105
S: 53, 89, 111

SUBOTIĆ, Jovan – S: 295

SUBOTIĆ, Mirko – M: 367, 391, 422
S: 393, 414, 440, 441, 480, 481

SUČIĆ, Anto – H: 1280, 1281

SUHONJIĆ, Damir – H: 1050
M: 483

SUŠIĆ, Muhamed - H: 925

SVRAKA, Sulejman – S: 413, 422, 436

ŠARAN, Ahmed – M: 275, 278, 292, 296, 299, 305, 306, 322, 324, 325

ŠARENAC, Slobodan – H: 565, 583, 591, 593, 594, 673, 733, 758, 820
M: 284
S: 330, 340, 350, 352, 364, 383, 385

ŠARGANOVIĆ, Husein – M: 132

ŠEHAGIĆ, Mirza - S: 567

ŠEHOVIĆ, Midhat – S: 262

ŠEREMET, Stipo – H: 406
S: 309

ŠIKANIĆ, Jovan - S: 523

ŠIMIĆ, Marijan – H: 134, 140

ŠIMIĆ, Miro – H: 450, 499, 541, 559, 560, 599, 615, 804

ŠIMUNAC, Grga – H: 360, 366

ŠKALJIĆ, Avdo – S: 408

ŠKIPINA, Slobodan – H: 181, 868, 956, 986
S: 413

ŠKORIĆ, Miroslav - H: 1050

ŠKORO, Dušan – H: 766, 769

ŠMITRAN, Rajko – S: 37, 109

ŠOBOT, Slavko - S: 137

ŠOŠIĆ, Vlado – H: 346, 366, 373, 401, 408, 413, 426

ŠURKOVIĆ, Nedžad - H: 873

ŠUŠAK, Zvonko – H: 200, 202, 215, 228, 229, 267

ŠUVALIJA, Himzo – H: 887, 952, 953

TADIĆ, Đorđe – S: 417

TADIĆ, Jovo – H: 927

TAHTO, Halil – H: 1120, 1121

TANASILOVIĆ, Mijo – S: 543, 580

TANASKOVIĆ, Dragiša - M: 389
S: 458

TANASKOVIĆ, Goran – S: 254, 269

TANKOSIĆ, Boris - S: 485

TANOVIĆ, Radoš – S: 261, 276, 284, 285, 304
H: 317, 319, 324, 329
M: 192, 228, 238

TARANIN, Omer – H: 330
M: 210, 214, 226

TEPAVČEVIĆ, Milenko – S: 409, 410

TERZIĆ, Novica - M: 404
S: 390

TIPURA, Filip – H: 285, 294, 295

TOLPA, Borislav – H: 1117, 1125
M: 455
S: 502, 523, 546

TOLJ, Ante – H: 516, 543, 602, 631, 638, 642, 660, 696, 717, 775, 776

TOMIĆ, Ivanka – H: 651, 652

TOMIĆ, Slavica – M: 375

TOPČIĆ, Sead – H: 128, 1141, 1181, 1200, 1211, 1217, 1253, 1272, 1290

M: 537, 553, 570, 571, 572, 605
S: 618

TOROMANOVIĆ, Halid – M: 88, 93, 105, 138
M:315
S: 339, 340, 347, 348, 383

TUCAKOVIĆ, Omer – H: 665, 691, 692
M: 277, 304, 313, 326, 327
S: 346, 378

TURČINOVIĆ, Muhamed – M: 377, 378

UDOVIČIĆ, Zlatko – H: 469, 489, 493, 507, 509, 550, 556, 582, 583, 613, 706, 707, 746, 762, 782, 785

UBIPARIPOVIĆ, Ranko – S: 625, 635

UGLJEN, Nedžad – H: 494, 495, 496, 498, 500, 506, 523, 526, 530, 560, 562, 569, 574, 600, 607, 611, 616, 627, 634, 652, 691, 692, 705, 748, 773, 774, 793, 797, 806
M: 285, 292, 296, 332, 334, 337
S: 317, 320, 327, 328, 338, 374, 382

VARAGIĆ, Srđan - H: 967

VARUNEK, Željko – H: 884
M: 27, 41, 45, 50, 52, 128, 485

VAŠALIĆ, Vladimir – S: 473, 479

VEREM, Bahrija - H: 1262
M: 123, 548, 586

VIDAKOVIĆ, Milan - M: 450

VIŠKOVIĆ, Anto – H: 1164, 1165, 1243, 1346
VIŠEKRUNA, Nenad – H: 936, 989
M: 398

VOJIN, Bera – H: 70

VRDOLJAK, Mladen – H: 352, 367, 368, 376

VREBAC, Zvonimir – H: 864, 894, 965, 974

VUČKOVIĆ, Džemo – H: 456, 471, 484, 522, 545, 556, 558, 579, 609, 620, 650, 668, 670, 675, 681, 683, 715, 722, 760, 771, 776, 812
M: 291, 294, 301, 303, 306, 309, 311, 319, 321, 324, 329, 336
S: 316, 326, 344, 346, 366

VUČKOVIĆ, Đemal – H: 847, 938, 940

VUJISIĆ, Milka – H: 319, 962

VUJIČIĆ, Petar - H: 962

VUJISIĆ, Milka – H: 886, 898, 900, 902, 912, 914, 962, 967, 981, 1002, 1008
M: 244, 253, 388, 416, 421
S: 390, 408, 447, 485

VUKADINOVIĆ, Zoran – H: 326, 330
M: 204, 210, 213, 214, 221, 226, 237, 256
S: 255, 262, 263, 282, 300

VUKAŠINOVIĆ, Dragan – S: 257, 281

VUKIČEVIĆ, Mitar – S: 465

VUKLIŠ, Drago – S: 32, 78, 79

VUKOJA, Drago – H: 832, 833, 1009, 1010

VUKOJEVIĆ, Rade - H: 466

VUKOVIĆ, Borislav – S: 617, 618, 623

VUKOVIĆ, Momir - S: 395

ZAHIROVIĆ, Emir – H: 91
M: 30, 31, 55, 59, 60, 68, 74
S: 43, 44, 54, 73, 75, 77, 80, 93, 97, 99, 116, 117

ZAIMOVIĆ, Senad – M: 194, 232

ZARIĆ, Risto – H: 1019, 1126, 1127
M: 447, 448

ZEKOVIĆ, Velisav - S: 287

ZELIĆ, Željko – H: 1139, 1152, 1176, 1194, 1195, 1218, 1244, 1286, 1342, 1343, 1352, 1364, 1365
M: 518

ZIRDUM, Jure – H: 231, 232, 299, 300
S: 219

ZJAJO, Muharem - M: 33, 64, 66
S: 31, 65, 76, 92

ZOLOTA, Omer – M: 218, 249

ZORIĆ, Zdravko – H: 454, 512, 582, 632, 633, 674, 675, 676, 698, 702, 703

ZOVKO, Zlatko – H: 485

ŽARKOVIĆ, Dragutin – S: 318, 325, 339, 340, 365, 366

ŽDERO, Lazo – S: 588, 589, 612, 633

ŽIGA, Izet – M: 242, 255, 256

ŽILIĆ, Zdravko – H: 526, 527, 529
A: 321

ŽIVKOVIĆ, Dušan – H: 280
S: 186

ŽIVOJEVIĆ, Uzeir – M: 201, 202, 238, 239
S: 265, 278, 284, 293

ŽULJEVIĆ, Dutka – H: 550, 596, 623

KAZALO OBRADA UDBE IZ KNJIGE ČUVARI JUGOSLAVIJE - I, II, III, IV

HRVATI

ABRAMOVIĆ, Ilija – 165, 169, 178, 208
ALEKSIĆ, dr. Ante – 507
ALEKSIĆ, Žarko – 1207
ALILOVIĆ, Franjo – 1316, 1317
ALILOVIĆ, Ivan – 636, 670
ALILOVIĆ, Stipe - 554
ALILOVIĆ, Vlado – 337, 378, 418, 599, 600
AMBROZIĆ, Ksenija - 835
ANĐELIĆ, Ferdo - 758
ANIĆ, Pero – 611
ANTIČEV, Tomislav - 143
ANTIĆ, Mate – 422
ANTUNOVIĆ, Željko - 1172
ANUŠIĆ, Zvonko – 114
ARABADŽIĆ, Marko – 92
ARAPOVIĆ, Augustin – 1237, 1238
ARAPOVIĆ, Vinko – 1237, 1238
ARAR, fra Bono – 1208
ARAR, Luka - 1307
ARLOVIĆ, Stjepan – 121, 135, 303, 787, 1120
ARTUKOVIĆ, Andrija – 525
ASIĆ, Nihad - 1158
AUREVIĆ, Marko – 162
AVDAGIĆ, Hefendija – 1165
AVDIĆ, Anton - 1292
AVDIĆ, Ragib – 955, 1023
AZIZI, Safet – 1104
BABIĆ, Jure - 1329
BABIĆ, Miran – 374
BAGARIĆ, Nikola - 1301
BAKOČEVIĆ, Vladimir - 1011
BAKOVIĆ, Anto - 842

BALEN, Stipe – 123, 124
BALIDEMIĆ, Mustafa - 1184
BALJAK, Hajrudin – 381
BANOVIĆ, Ilija - 820
BANJAVČIĆ, Ivan – 836
BAOTIĆ, Mate – 1056, 1118
BAOTIĆ, Vladimir – 302, 1056
BAOTIĆ, Zvonko – 303, 997, 998, 1056
BARAČ, Božo - 456
BARBARIĆ, fra Bonifacije – 415, 452, 476
BARBARIĆ, fra Slavko – 518, 594, 731
BARBARIĆ, Jakov – 460
BARBARIĆ, Miljenko – 460
BARBIĆ, Branko – 602, 603
BARBIR, Mirko – 1052
BARIĆ, Josip - 1204
BARIŠA, Musa – 460
BARIŠIĆ, Blaž – 541, 559, 1255, 1279, 1305, 1363
BARIŠIĆ, Božidar – 1177, 1357
BARIŠIĆ, Jakov – 154
BARIŠIĆ, Jozo - 1292
BARIŠIĆ, Marko – 1175
BARJEŠIĆ, Šime - 1289
BARUN, Ivan - 387
BAŠIĆ, Ivan – 114
BATINIĆ, fra Bruno - 1231
BAZINA, Ante – 118, 397, 942
BEBEK, Miljenko – 468, 704, 769, 814, 815, 1291
BEBEK, Stanko – 373
BEĆIRI, Enver - 905
BEGIĆ, Ivan - 471
BEGIĆ, Marijan – 186
BEKA, Imer - 1104
BEKAVAC, Ivan – 420
BEKIROVIK, Basri - 1280
BEKONJIĆ, Husnija – 123, 124, 250
BELJAN, Mate – 364, 378
BELJO, Andrija – 529, 1312
BELJO, Ante – 653, 654
BENO, Zdravko – 599, 681, 741
BERIĆ, Frane – 422
BEŠIĆ, Fadil – 120
BEŠKER, Ante - 703
BEŠKER, Ivan – 527, 528

BEŠLIĆ, Grga – 974
BILAČ, Vlado - 1253
BILAJBEGOVIĆ, Zijad - 954
BILALOVIĆ, Vlado - 805
BILANDŽIĆ, Ivan – 299, 395, 1245, 1312
BILANDŽIĆ, Pero – 315, 838, 1245, 1312
BILANDŽIĆ, Stipe – 299, 315, 339, 360, 395, 416, 461, 589, 838, 858, 1245, 1312
BILIĆ, Ante - 965
BILIĆ, Ivan – 369
BILIĆ, Ivica - 1050
BILIĆ, Jozo – 336, 398, 399, 1149, 1180, 1289
BILIĆ, Mato – 340
BILIĆ, Pavo – 157, 177, 215, 284, 1285
BJELAJAC, Gojko - 1207
BLAŽANOVIĆ, Ivo – 261
BOBAN, fra Duje – 797
BONIĆ, Tomislav - 1255
BORAS, Ivan – 397
BORAS, Ivica - 942
BORAS, Vlado – 569
BORIĆ, Ivan - 1289
BORO, Jozo - 832
BOŠNJAK, Gojko – 416, 461, 472, 544, 763, 858, 1255
BOŠNJAK, Marijan – 763, 1176, 1284, 1292, 1298, 1299, 1332, 1333
BOŠNJAK, Slavko – 554, 763, 1176, 1284, 1292
BOŠNJAK, Tomislav – 1298, 1299, 1332, 1333
BOŽIĆ, Ivan - 773
BRADIĆ, - 42
BRBIĆ, Stipe – 1316, 1317
BRČAJEVIĆ, Dušan – 1180
BREKALO, Jozo - 1317
BREKALO, Mate - 365
BRKAN, Ratko – 339, 395, 589, 1177, 1196, 1309, 1356, 1357
BRKIĆ, Miroslav - 1144
BRLJEVIĆ, Nevenko – 267
BROŽ, Ante – 277
BRZICA, Ranko – 636, 816
BUBALO, Franjo – 489, 610
BUBALO, Ivan – 197, 218, 489, 704, 735, 905, 1291
BUDIĆ, Marko – 365
BUDIMIR, Marko – 1159, 1364
BUDIMIR, Mate – 335
BUDIMIR, Željko – 490
BULAJA, Jure - 691

BULIĆ, Pero – 154, 395, 1109
BULIĆ, Vladimir – 126
BULJAT, Stanko – 702
BULJETA, Niko - 1293
BUNGIĆ, Mato – 38, 102, 121, 248, 249, 284, 303, 1079, 1150, 1151, 1202, 1218, 1236
BUNIĆ, Rasim – 1316, 1317
BUNOZA, Milan - 529
BUŠIĆ, Bruno – 416
BUŠIĆ, Ivan - 1218
BUŠIĆ, Zvonko - 499
BUTKOVIĆ, Tvrtko – 495, 603
CECELJA, Vilim – 188, 308, 442, 469, 746, 971, 1194
CEROVIĆ, Dobroslav - 945
CIGIĆ, Franjo – 770
CRNOGORAC, Želimir - 620
CRNOV, Nikola – 1309, 1312, 1356, 1358, 1360
CVITKOVIĆ, Zdravko – 160, 161, 174
ČABRAJA, Petar – 176, 218, 1079, 1202
ČABRO, Milka – 1308, 1315
ČALAGA, fra Franjo – 285, 294
ČAUŠEVIĆ, Adem - 1176
ČAUŠEVIĆ, Enver – 947
ČAVKIĆ, Adem – 123, 124
ČAVKIĆ, Ibro – 123, 905
ČAVLOVIĆ, Mladen – 83
ČAVRAK, Drago – 267
ČAVRAK, Željko – 267
ČEKO, Stipe – 339, 395
ČIČAK, Karla – 1316, 1317
ČIČIĆ, Zvonimir - 1180
ČIŽEK, Vjenceslav – 1199, 1205, 1221
ČOLAK, Andrija - 1289
ČOLIG, Stjepan – 1204, 1206, 1207, 1220, 1348
ČONTIĆ, Ante - 566
ČOVIĆ, Mile – 99, 567, 1175
ČOVIĆ, Vinko – 418, 698, 877
ČUDINA, Ivo – 200, 858, 1202
ČULJAK, Miljenko – 489, 613, 746
ČULJAK, Mirko – 422, 450, 451
ČURČIJA, Nikola – 151
ČURDA, Marko – 692
ČUSTIĆ, Hamdija - 925
ČUVALO, Ante - 769

ČUVALO, fra Mladen – 488, 654, 769
ČUVALO, Kamilo – 671
ČUVALO, Nikola – 804
ĆERIMI, Sejdi - 1180
ĆESIĆ, Jerko – 468, 471, 788, 789, 1291
ĆIRKO, Jakov – 188, 308, 336, 365, 420, 442
ĆIRKO, Petar – 365
ĆORAK, Marijan – 770
ĆORIĆ, Dane - 952
ĆOSIĆ, Ankica - 244
ĆOSIĆ, Ante – 61
ĆOSIĆ, Ivan – 244
ĆOSIĆ, Jakov – 244
ĆOSIĆ, Mato – 1237, 1238
ĆOSIĆ, Pejo – 244, 245
ĆUK, Branko – 1139
ĆUK, Josip – 1332, 1333
ĆULO, Miško - 1194
ĆURIĆ, Jakov - 1144
ĆURIĆ, Mate - 410
ĆURIĆ, Pero – 141
ĆURIĆ, Stipe – 374, 410
ĆUTUK, Slavo - 816
DABIĆ, Josip - 320
DABIĆ, Marko – 157, 1285, 1295
DALALIĆ, Safet – 315
DALMATIN, Miljenko - 681
DALMATIN, Nikola – 681
DAMJANOVIĆ, Vlado – 613, 1289
DEDI, Fetah – 86
DEDIĆ, Dinko – 33, 1075
DEDIĆ, Jozo – 554, 597, 805, 806
DELIĆ, Hasan – 287
DELINAC, Tomislav – 775
DEMŠA, Ćazim - 1280
DESPOTOVIĆ, Slavko - 1182
DIDAK, Josip – 1171, 1188, 1189, 1259, 1363
DIDOVIĆ, Bešir – 143
DILBER, Marinko – 422, 450, 451
DILBEROVIĆ, Branko – 952, 1305
DILBEROVIĆ, Janko – 541
DIZDAREVIĆ, Numo - 874
DIZEP, Antun - 692
DOLIĆ, Josip – 428

DOLIĆ, Mijo – 428
DOLIĆ, Mladen – 461, 472, 647
DOMAGOŠ, Drago – 692
DOMINIKOVIĆ, Ante – 1284
DOMINIKOVIĆ, Ivan - 1292
DOŠLO, Alojz – 796
DOVOĐA, Ivica - 1280
DRAGANOVIĆ, Krunoslav - 842
DRAGIČEVIĆ, Drago - 744
DRAGIČEVIĆ, fra Bertold – 488, 653, 654
DRAGIČEVIĆ, Mirjana - 591
DRAGOJA, Ljubomir – 121, 284, 458, 461, 732, 858, 1150, 1202
DRAGUNICA, Mirko – 302
DRMIĆ, Stipe – 374
DUGANDŽIĆ, Ante - 1302
DUGANDŽIĆ, Zdravko – 691
DUJKOVIĆ, Vinko - 1231
DUJO, Stipe – 151, 336, 350, 351, 374, 497
DUJO, Stjepan – 1149, 1162, 1163, 1184, 1239, 1240, 1278, 1313,1334, 1349
DUMANDŽIĆ, Jozo - 746
DURAKOVIĆ, Asaf - 148
DURAKOVIĆ, Miralim – 125, 148
DUVNJAK, Ilija – 387
DŽAKULA, Slavko – 561, 581, 691, 705
ĐAPIĆ, Ante - 1175
ĐIRIĆ, Marijan - 1139
ĐOKIĆ, Nijaz - 1050
ĐOLO, Drago – 397, 480, 788
ĐONLAGIĆ, Omer – 954
ĐUKIĆ, Josip – 151
ĐURASOVIĆ, Tomislav – 785
ĐUREKOVIĆ, Marijan - 797
EĆIMOVIĆ, Marko – 1075
EKMEŠČIĆ, Izet - 1174
ELŠADI, Hamdija – 905
EREŠ, Tomo – 1207, 1348
ERJAVEC, France – 223
FERIZ, Nezir – 771
FERIZAJIN, Agron - 1011
FICKO, Anton – 867
FICKO, Danica – 867, 868
FICKO, Eduard - 867
FILIPOVIĆ, Augustin – 121, 154, 756, 1079, 1202, 1218, 1236
FILIPOVIĆ, Franjo – 974

FILIPOVIĆ, Milan – 974
FILIPOVIĆ, Željko – 1075
FIŠIĆ, Zdravko - 1251
GALEŠIĆ, Božo – 355
GALIAN, Ivo - 1144
GALIĆ, Darinko – 499
GALIĆ, fra Leon - 535
GALIĆ, Slava - 490
GALIJAN, Ivan - 759
GALIJAŠEVIĆ, Dževad – 287
GAMULIN, Josip – 488
GARIĆ, Ivo – 343, 369
GAŠO, Hrvoje – 1240, 1315, 1324
GAŠPAR, Blaž - 395
GAŠPAR, Drago – 350, 351, 373, 374, 497, 791
GAVRAN, dr. Ignacije – 934
GAVRAN, Mate – 1316, 1317
GAZILJ, Mate – 984, 1262, 1296, 1297
GEOHELI, Drago - 488
GELO, Ante – 120
GELO, fra Marko – 367
GLAVAŠ, Vlado – 626
GLIBO, Ivica - 1194
GLIBOTA, Ivan - 494
GLOBAN, Đuro – 213, 1308, 1315
GOLEMAC, Ilija – 469, 582
GOLIJAN, Ivan - 1104
GORETA, Franjo – 336, 404, 858, 1109
GOTOVAC, Vlado – 426
GRABOVAC, Dragan - 1364
GRABOVAC, Ljupko - 1202
GRABOVAC, Mirko – 121, 154, 284, 343, 369, 404, 1079, 1150, 1151, 1193, 1202, 1218, 1236, 1286, 1352
GRABOVAC, Tadija – 1202
GRBAVAC, Ante - 1264
GRBAVAC, Grgo – 1184
GRBAVAC, Srećko - 1364
GRBAVAC, Tadija - 1184
GRGIĆ, Alojz – 86
GRGIĆ, Nikola – 489
GRGUREVIĆ, Ivan – 1316, 1317
GRUBIŠIĆ, Jozo - 952
GRUBIŠIĆ, Vinko - 654
GUBELJIĆ, Mehmed - 507

GUBO, Slavko – 33, 633
GUDELJ, Jakov – 1032
GUDELJ, Milan - 1032
GUJA, Anto - 1172
HADŽIOMEROVIĆ, Irham – 874
HADŽIOMEROVIĆ, Mahir – 954
HADŽIOMEROVIĆ, Muhamed - 954
HAJDAREVIĆ, Muhamed - 217
HALILOVIĆ, Vlado – 277
HASIBOVIĆ, Husein – 954
HASIBOVIĆ, Mehmed – 954
HELDIĆ, Tomo – 965
HILMI, Efiz - 1180
HINIĆ, Petar – 858
HORVAT, Darko – 1169, 1170
HORVAT, Josip – 759, 1104
HRSTIĆ, Tomo - 796
HUNIĆ, Bećir – 507
ILIĆ, fra Žarko – 690
ILIĆ, Mato – 891, 931, 1323
ILIĆ, Zdravko - 931
IMAMOVIĆ, Enver – 770
IVAČIĆ, Zvonko - 1011
IVANKIĆ, Stjepan – 114, 115
IVANKOVIĆ, Katica – 591
IVANKOVIĆ, Mate - 1313
IVANKOVIĆ, Stanko - 766
IVANKOVIĆ, Vid – 591
IVIĆ, Josip – 450, 451
JAHIĆ, Ahmed – 874, 925
JAILO, Ivan – 397
JAKOVLJEVIĆ, Jakov - 1333
JANJIŠ, Bone - 243
JAŠARAGIĆ, Ismet – 176, 290
JELIĆ, Anto – 151, 969
JELIĆ, fra Krešimir – 1209, 1351
JELIĆ, Ivan – 299, 858, 1278
JELIĆ, Ivica - 1226
JELIĆ, Zvonko – 763
JELINČIĆ, Mirko – 220, 257, 258
JELINIĆ, Ante – 808
JELOVIĆ, Ante - 1317
JERGOVIĆ, Mile - 955
JERKOVIĆ, Mato – 57

JOLIĆ, Ivo - 488
JOLIĆ, Jozo – 409
JONJIĆ, Alojz - 1303
JOSIPOVIĆ, Ante – 874
JOVIĆ, Ivo Miro – 832, 833
JOVIĆ, Miroslav - 992
JOZIĆ, Tomislav - 969
JURETA, Ivan – 284
JURETA, Perko - 1126
JURIĆ, Antiša – 378
JURIĆ, Anto – 1202
JURIĆ, Ilija - 1284
JURIĆ, Jakov – 33, 79, 171, 566, 567, 706, 1175
JURIĆ, Jure – 186
JURIĆ, Mijo - 1070
JURIĆ, Nikola – 490
JURIĆ-LUKAČ, Zdenka - 1294
JURINA, Nada - 1231
JURIŠIĆ, Ivan – 123, 197, 224, 250, 254, 279, 905
JURKOVIĆ, Jozo – 38, 561, 581, 648, 691, 705
JURKOVIĆ, Radojko – 320, 691, 1140, 1327
JUSIĆ, Nezir – 120
JUTOZOVIĆ, Đuro - 1291
KAPULICA, Jure – 378
KAPULICA, Neda – 378, 418
KARAČIĆ, Hasan – 125, 148
KARAČIĆ, Marko – 165
KARAČIĆ, Mirko – 169, 178, 208
KARDUM, Ante – 694, 769
KARDUM, Stanko – 694, 704, 769, 814, 815, 1118, 1180, 1321
KARTALIĆ, Stipo – 1309, 1312
KARTALIĆ, Vinko - 1312
KASIĆ, don Josip – 243, 602, 603, 955, 1332
KASNER, Mate - 1249
KATINIĆ, Ivan – 228
KATINIĆ, Petar – 228
KEGALJ, Petar – 350, 351, 374
KELAVA, Mate - 355
KESEDŽIĆ, Jure - 296
KESEROVIĆ, Idriz – 118
KEŽIĆ, Vinko – 705
KIRIN, Branko - 1094
KLAMIĆ, Iće - 397
KLEPIĆ, Josip – 117

KLIŠANIN, Marko – 382
KNEZOVIĆ, Ika - 1226
KNEŽEVIĆ, Branko – 1190
KNEŽEVIĆ, Čedo - 1207
KOLAK – TOMIĆ, Andrija - 335
KOLAK, Ante – 380
KOLAK, Vladimir – 808, 1180
KOLENDA, Stipe – 1255, 1263
KOLENDA, Žarko - 1272
KOLOBARIĆ, Jozo – 774
KOLONIĆ, Ivica - 786
KOMARICA, Franjo – 90
KOMŠIĆ, dr. Ivo – 832, 833
KONTA, Marijan – 121, 135, 200, 249, 343, 353, 369, 375, 388, 705, 1079, 1218
KOPIĆ, Marijan – 151
KOPIĆ, Mato - 1204
KORDIĆ, fra Lucijan – 631, 660, 1287, 1329
KORDIĆ, Vlajko – 1096
KOROŠEC, Vladimir - 1277
KOS, Jakov - 796
KOSTIĆ, Ante – 785, 888
KOTURIĆ, Ante – 210
KOVAČ, Dinko - 592
KOVAČ, Jure – 205
KOVAČ, Milan – 398
KOVAČEVIĆ, Ante – 161, 219, 295, 296, 1199
KOVAČEVIĆ, Janko – 1202, 1206, 1207
KOVAČIĆ, Mirko - 534
KOVAČIĆ, Niko – 525, 772
KOVČO, Ivan – 375
KOVČO, Marija – 375
KOZIĆ, Radenko - 590
KOZINA, Ante - 1295
KOZINA, fra Vladimir – 486, 499, 747
KOŽUL, Mile – 126
KOŽUL, Mirko – 512, 729, 812
KRAJINA, Mijo - 1317
KRALJEVIĆ, Karlo - 544
KRALJEVIĆ, Luka – 232, 375, 404, 597, 598, 809, 1032, 1308
KRALJEVIĆ, Mate – 592, 820, 1189, 1259, 1260, 1287
KRALJEVIĆ, Ratko - 670
KRASIĆ, fra Ljubo – 654
KRASIĆ, fra Petar – 655
KRAŠ, Ivan - 1175

KRESIĆ, Jozo – 194
KREŠIĆ, Franjo – 101
KREŠIĆ, Ivan – 516, 1011
KREŠIĆ, Milan – 142
KRILIĆ, Marko – 1237, 1238
KRILIĆ, Stipe – 1237, 1238
KRIŠTO, Franjo – 1174, 1247, 1248
KRIŠTO, Ivan – 378
KRIŠTO, Jure - 569
KRIVIĆ, Skender – 335
KRIŽANOVIĆ, Janko - 373
KRIŽIĆ, fra Jozo – 348
KRPAN, Mile - 1289
KRTALIĆ, Ante – 494, 702
KUBAT, Stipe - 1231
KULIŠ, Mate – 382
KULIŠ, Mirko – 382
KULIŠ, Stipo – 382
KUNKIĆ, Frano – 838, 1245, 1309, 1312, 1356,1358, 1360
KURELAC, Josip – 974
KURTEŠA, fra Berislav - 1287
KUTLEŠA, Mijo - 654
KUZMANOVIĆ, Dušan – 246, 247
LANGER, Ivo – 275
LASIĆ, fra Vjekoslav – 512, 729, 812
LASIĆ, Stanko – 600
LAZIĆ, Marko - 1251
LEDIĆ, Josip – 358, 395, 458, 1245, 1309
LEKO, Branko – 1278, 1334
LEKO, Marko - 1079
LIVAJIĆ, Ivan – 353, 705
LIVAJIĆ, Nedeljko – 135, 353, 705
LOGARUŠIĆ, Zdravka – 499
LOKMIĆ, Enver – 223
LONAC, Ivan - 877
LONČAR, fra Vlado - 810
LOPAČ, Mario – 27
LORETIN, Rene – 594
LOVRENOVIĆ, Ivan - 916
LOVRIĆ, Jozo - 302
LOVRIĆ, Vinko – 27, 28
LOZANČIĆ, Dujo - 1236
LOZIĆ, Marko – 340, 1152, 1236, 1286
LUBURIĆ, Ivan - 1052

LUBURIĆ, Marijan – 188, 308, 469, 746
LUCIĆ, Ivo – 256
LUCIĆ, Zvonko – 954
LUČIĆ, Matko - 1224
LUKENDA, Filip – 64
LUKENDA, Vlado – 90
LUKIĆ, Mato – 820
LUKIĆ, Živojin – 1140, 1221
LUŠIĆ, Mišo - 1302
LUŠO, Mato – 185
LJEVAR, Jozo - 788
LJUBAS, Josip – 236, 241
LJUBAS, Mirko – 339, 358
LJUBIČIĆ, fra Perat - 591
LJUBIĆ, Ilija – 143
LJULJ, Ante – 200
MAGANJIĆ, Anđelko - 387
MAGANJIĆ, Anđelko – 387
MAJIĆ, don Srećko – 486, 644
MAJIĆ, Franjo – 489, 610, 735, 769, 807, 808, 1093
MAJIĆ, Ivo - 1104
MAJIĆ, Stipe - 1048
MAJNER, Marjan – 223
MAJSTOROVIĆ, Mile – 117
MAKOTA, Ivo – 27
MALENICA, Ante - 770
MALENICA, Franjo – 205
MANDARIĆ, Stanko – 744
MANDIĆ, Žarko – 745
MAREK, Juraj - 883
MAREK, Mirjana – 883, 884
MARIČIĆ, Zvonko - 1079
MARIĆ, Anđelko – 520
MARIĆ, Ivan - 774
MARIĆ, Nikola - 302
MARIĆ, Vinko – 241
MARINČIĆ, Ivo – 200
MARINKOVIĆ, Tomo – 1249
MARJANOVIĆ, Niko - 1315
MARKIĆ, Ante - 567
MARKIĆ, Ivan – 99, 706, 782
MARKIĆ, Ivo – 1175
MARKOTA, Kruno - 1292
MARKOVIĆ, Dragan – 939, 940, 1004

MARKOVIĆ, Ivan - 1287
MAROJEVIĆ, Anđelko - 1034
MARTIĆ, Nikola - 578
MARTINOVIĆ, Nikola – 232
MARTINOVIĆ, Stanko – 587
MARUŠIĆ, Stanko - 763
MARUŠIĆ, Tomica – 626
MARUŠIĆ, Vlatko - 661
MARUŠIĆ, Zdenko – 489
MASLAĆ, Mijo – 565
MASMURATI, Basrija - 1221
MATIĆ, Ivo – 213, 384, 714, 715, 891, 931, 1323, 1324
MATIĆ, Milenko – 384
MATIJAŠEVIĆ, Mićo – 616
MATIJEVIĆ, Martin – 763
MATKOVIĆ, Ivan - 955
MATOSIĆ, Tomo – 648
MATOŠEVIĆ, Bernard – 1240, 1313
MATOŠIĆ, Nikola – 648
MATOVINOVIĆ, Marko – 654
MATUZIĆ, Stjepan - 1364
MATUZOVIĆ, Ilija – 1056
MAZREKU, Baškim - 1336
MEDIĆ, fra Ante – 1329
MEDUNIĆ, Grgor – 1341
MEDUNIĆ, Nikola - 1341
MEHMEDOVIĆ, Mehmed - 1094
MERČEP, Vlado – 121
MIČIĆ, Tomislav – 303, 705, 1120, 1150, 1151
MIHALJ, Božo - 1166
MIHALJ, Jozo - 770
MIHALJEC, Vlado - 232
MIJATOVIĆ, Janko – 541, 559, 952, 1305
MIJIĆ, Ivan – 215, 284, 299, 1245
MIKULIĆ, Ante – 494, 495
MIKULIĆ, Blago - 676
MIKULIĆ, Jozo – 454, 676
MIKULIĆ, Mate - 1190
MIKULIĆ, Stipe - 633
MIKULIĆ, Vinko – 454, 638, 676, 1190
MILANOVIĆ, Pavao - 874
MILAS, dr. Veselko – 511, 745
MILAS, Ivan – 613, 647
MILETIĆ, Ante - 995

MILETIĆ, fra Jure – 115
MILETIĆ, Grga – 743, 766, 1255
MILETIĆ, Ivan – 461, 472, 504, 544, 709, 743, 766, 1255
MILETIĆ, Slavko - 1229
MILIČEVIĆ, Ante - 785
MILIČEVIĆ, Franjo – 507
MILIČEVIĆ, Gojko - 671
MILIČEVIĆ, Miljenko - 709
MILIČEVIĆ, Nikola – 154, 200, 473, 666, 687
MILIČEVIĆ, Stanko – 446, 660
MILIČEVIĆ, Vinko - 671
MILOBARA, Marko – 99
MILOŠ, Davor - 713
MILOŠ, Petar – 208, 713
MILOVAC, Đuro – 86
MILOŽA, Nikola - 382
MIOČ, fra Gabrijel – 348, 413
MIŠETIĆ, Ivan – 569, 626
MIŠIĆ, Drago - 660
MIŠIĆ, Ivan - 507
MIŠIĆ, Jure – 197, 224, 250, 254, 279, 704, 1118, 1291, 1321
MIŠIĆ, Mladen – 507
MIŠKIĆ, Vlado – 217
MIŠKOVIĆ, Pero – 387
MIŠKOVIĆ. Mijo - 1272
MIŠURA, Jozo - 1180
MIŠURA, Stjepan - 842
MLADINOV, Ivo - 660
MLINARIĆ, Tomo - 147
MOJIĆ, Stjepan – 85
MORO, Mijo – 232
MRAVAK, Josip – 1298, 1332, 1333
MRAVAK, Mladenko – 1298, 1299, 1332, 1333
MRAVAK, Petar – 1212, 1213
MRŠIĆ, Ante – 203
MRŠO, Ivan – 842, 998
MRVELJ, Božo – 243
MUATOVIĆ, Eljez - 925
MUJAGIĆ, Kemal – 171
MUJAGIĆ, Muber – 915
MUJANOVIĆ, Jusuf – 1180
MUMLEK, Stanko - 1284
MURGIĆ, Stjepan – 829
MURSELOVIĆ, Mujaga – 971, 1136

MUSA, Bariša - 772
MUSA, Ivan – 661, 737
MUSA, Mile - 766
MUSA, Vladislav – 85, 399, 497, 762, 785, 791, 971, 1048, 1055, 1278
MUSLIN, Milan – 771
MUSTAPIĆ, Vitomir - 771
MUSULIN, Franjo – 647, 699, 752
MUŠAN, Josip – 1174
MUŠAN, Niko - 1174
NAKIĆ, Gojko - 955
NALETILIĆ, Mladen - 949
NALETILIĆ, Tomislav – 544, 743, 752, 858, 1255
NEIMARLIJA, Hadis – 1050
NIKOLIĆ, Marko - 1184
NIKOLIĆ, Šimun - 703
NIŽIĆ, Blago – 488, 535
NOSIĆ, Marko - 488
NOTERAC, Ivan – 397
NOVAKOVIĆ, Ivica – 1140, 1199, 1206, 1207, 1221, 1327, 1328
NOVAKOVIĆ, Živko - 1311
NOVOSEL, Blaž – 706
NOVOSELAC, Blaž - 1175
ODAK, Žarko – 123, 709, 949, 1321
OJZLER, Đuro – 210
OMAZIĆ, Marina – 410
OPAČAK, Veselko - 544
OREČ, Josip – 299
OREŠKOVIĆ, Petar - 978
ORLOVAC, dr. Ante – 96
ORLOVIĆ, Branko – 315, 1245
ORLOVIĆ, Ivan - 380
ORLOVIĆ, Marinko - 378
OROZ, Augustin – 228, 273, 1315
OROZ, Luka – 213, 214, 228, 232, 238, 273
OROZ, Stjepan – 228, 238
OSTOJIĆ, Mirko - 992
PANDŽA, Žarko – 125
PANDŽIĆ, Jere – 315
PAPAC, Janko – 520
PAPAK, Tomislav – 1075
PAPAK, Zekija - 1075
PAPIĆ, fra Jure – 367
PAPONJA, Anto – 939, 940, 1004
PARADŽIK, Ante – 554, 669, 670, 722, 805

PARIĆ, Vinko – 200
PAŠA, Jozo – 489
PAŠALIĆ, Božo – 123, 250, 343, 416, 417, 709, 905, 949, 1289, 1291, 1321
PAŠALIĆ, Stipe - 1289
PATRUN, Ivan – 1286, 1309, 1342
PAUROVIĆ, Marko – 165, 263, 264, 271
PAVELIĆ, Franjo - 836
PAVELIĆ, Marko – 267
PAVIĆ, Ivan – 365, 420, 1139
PAVIĆ, Stipe – 365, 420, 1139
PAVIĆ, Željko - 869
PAVLOVIĆ, don Luka – 446, 486, 747
PAVLOVIĆ, Jozo – 874
PAVLOVIĆ, Smiljan - 1251
PAZIBAT, Grgo – 418
PAŽIN, Drago – 648
PEHAR, Miljenko – 1320, 1348
PEJAK, Dika – 925
PEJAK, Meho - 925
PEJČIĆ, Anto - 227
PENAVA, Ante – 200
PENAVA, Jure - 733
PENAVA, Petar – 732, 733, 735, 752, 807
PENAVIĆ, Ante – 666, 756
PENAVIĆ, Augustin – 38
PENIĆ, Ivica – 939, 940, 1004
PERČIĆ, Franjo – 243
PERIĆ, Ante – 232
PERKOVIĆ, Danica – 309
PERKOVIĆ, fra Ante – 348, 428, 486, 747, 810
PERKOVIĆ, Ivo – 309
PERKOVIĆ, Jozo - 309
PERKOVIĆ, Vlado – 266, 309
PERVAN, Pero – 796
PEŠORDA, Viktor - 816
PETROVIĆ, Ante - 1104
PETROVIĆ, Ivan – 1104
PETROVIĆ, Mirko - 1144
PEZER, Drago – 299, 1220
PEZER, Ivan - 1348
PICHLER, Alfred – 91
PIEKUT, Ivo – 555
PILEKIĆ, Branko – 1034
PILIĆ, Stanko - 1195

PILIPOVIĆ, Petar – 228, 238
PINTER, Miroslav - 969
PINJUH, Grgo - 763
PINJUH, Stanko - 610
PIPLICA, Ante – 157, 1285
PIŽIR, Alojz – 955
PLANINIĆ, dr. Nikola - 805
PLAZIBAT, Grgo – 337
PLEŠA, Stipe - 836
PLETIKOSIĆ, Ivan – 529
POCRNJA, Ivica - 1280
POPIĆ, Živko - 992
POPOVIĆ, Marko - 955
PRANJEŠ, Ante – 118, 1185, 1272, 1273, 1347
PRANJIĆ, Slavko – 805, 1253
PRAVDIĆ, Darko – 388, 786
PREMEC, Vladimir – 969
PRGOMET, Drago – 1302, 1303
PRIJIĆ, Asim - 1292
PRIMORAC, Ante – 535
PRIMORAC, Vinko – 773
PRKIĆ, Mijo – 891, 931
PRPIĆ, Eugen – 836
PRSKALO, Marko - 1224
PRSKALO, Rudolf – 740, 741
PRUSAC, Ivan – 469, 582
PRUSAC, Jozo – 1237, 1238
PRUSAC, Nikola - 1237
PULJIĆ, Damjan - 608
PULJIĆ, Krešo - 608
PULJIĆ, Vinko – 96
PURIVATRA, Atif - 940
PUŠELJIĆ, Roko – 186, 187
RADAT, Niko - 1315
RADMAN, fra Ivo – 1009, 1010
RADOŠ, Ivan – 380
RADOŠEVIĆ, Zvonko - 770
RADOVIĆ, Đorđe – 714, 715
RAGUŽ, Tonka - 974
RAKIĆ, Šefik – 143
RAKOVIĆ, Smail - 1341
RAMLJAK, Blaž - 771
RAŠE, Jozo – 735, 809
RAŠIĆ, Blago - 1245

RAŠIĆ, Ljubo – 450, 451, 711, 1245
RAŠIĆ, Nikola - 805
RAŠIĆ, Stojan – 494, 495
RAŠIĆ, Vladimir – 770
RAVLIĆ, Ivan - 842
RAVNJAK, Pero – 174
REBRINA, Tomislav – 1177, 1196
RIMAC, Ante – 135, 248, 249
RIMAC, Ivan - 1289
ROGIĆ, Marijan – 299
ROSO, Ivica - 874
ROTIM, Karlo - 655
ROVER, Srećko – 243, 835, 874, 955
ROZIJAN, Vladimir - 729
RUBIĆ, Ante – 387
RUDIĆ, Simo - 1180
RUKAVINA, Ivan - 770
RUKAVINA, Ivica – 85
RUKAVINA, Milan - 1075
RUKAVINA, Mile - 642
RUKAVINA, Pero – 302
RUMORA, Ivan – 796
RUPČIĆ, Ljudevit – 934
SABLJIĆ, Ivan - 1172
SAMARDŽIĆ, Ivan – 648
SARČEVIĆ, Mate - 1120
SARIĆ, Ante – 35
SEČIĆ, Sulejman - 874
SEDIĆ, Augustin – 86
SENIĆ, Pejo - 1292
SERDARUŠIĆ, Ante - 380
SERTIĆ, Ivan – 217
SIVRIĆ, Krešo – 461, 472, 504, 647, 658, 743, 1255
SIVRIĆ, Tihomir – 658
SKOČIBUŠIĆ, Ive - 1184
SKOKO, Miljenko – 705
SLIŠKOVIĆ, Boško – 661
SLIŠKOVIĆ, Božo – 690
SLIŠKOVIĆ, Luka – 763
SLUGIĆ, dr. Vitomir - 934
SMOLČIĆ, Mile – 213, 228, 248
SMOLČIĆ, Anto – 891, 1308, 1323, 1324
SMOLČIĆ, Anton – 228
SMRKULJ, Predrag – 978

SMRKULJ, Vjekoslav – 978
SOFTIĆ, Abid - 1341
SOLDAN, Jakov – 1302, 1303
SOLDIĆ, Ante – 157
SOLDO, Ante - 1295
SOLDO, Blago – 172, 764
SOLDO, Nikola – 172, 764
SOLDO, Viktor – 172, 764, 785
SOLIN, Mirko - 797
SOPTA, Karlo – 488, 535
SOPTA, Marin – 488
SOPTA, Slava - 690
SREBROV, Vladimir – 578
STANIŠIĆ, Jakov – 654
STARČEVIĆ, Martin - 699
STARČEVIĆ, Stipe – 277, 337, 378
STARČEVIĆ, Željko - 569
STIPIĆ, Anto – 435
STIPIĆ, Ilija – 160
STIPIĆ, Marko - 435
STOJIĆ, Rade – 687
STOJNIĆ, Betika - 883
STOPAR, Ludvig – 594
SUBAŠIĆ, Štefan - 1329
SUČIĆ, Ante – 436
SUČIĆ, Mile – 436
SUDAR, Drago – 461
SULIĆ, Vice - 770
SUNKO, Jozo – 699
SUŠIĆ, Dragan - 744
SVRAČIĆ, Ivan - 965
ŠABIĆ, Muharem – 141, 142
ŠAIN, Pavo – 1176, 1231
ŠAKAJ, Remzi - 952
ŠAKIĆ, Dinko – 292, 741
ŠAKIĆ, Drago – 1005
ŠAKIĆ, Petar – 1316, 1317
ŠAKOTA, Tomo – 658
ŠALJA, Ešref - 1280
ŠAMIJA, Ivan - 771
ŠANTIĆ, dr. Ante – 117
ŠAPINA, Slavko – 373, 418
ŠARAC, Dane - 766
ŠARAC, Stjepan – 374

ŠARIĆ, Ante - 1171
ŠARIĆ, Mate – 353
ŠARIĆ, Nedeljko - 1202
ŠEGO, Zdravko – 626
ŠEKERIJA, Anto - 1176
ŠESTO, Grgo – 418
ŠETKA, Branko – 544, 858, 1245, 1255
ŠETKA, Ibro – 480
ŠEVO, Stipe – 299
ŠIKLIĆ, Zvonko - 1199
ŠIMIĆ, Mato - 820
ŠIMIĆ, Stipo – 27
ŠIMOVIĆ, Tomo - 1052
ŠIMOVIĆ, Vjeloslava – 591
ŠIMUNAC, Drago – 1094
ŠIMUNDIĆ, Ivica – 1292
ŠIMUNDIĆ, Ivo - 1311
ŠIMUNDIĆ, Mate - 1284
ŠIMUNOVIĆ, Stipe - 758
ŠIŠKO, Ante – 397, 480
ŠIŠKO, Dobroslav - 836
ŠIŠKO, Mirko – 358
ŠIŠKO, Stjepan – 404, 1342
ŠIŠKO, Vlado - 589
ŠKARO, Božo - 771
ŠKEGRO, Gojko – 658
ŠKORIĆ, Franjo - 1364
ŠLJIVAC, Ante – 397, 422, 450
ŠLJIVAC, Mirko – 397, 422, 450
ŠOKČEVIĆ, Ante – 374
ŠOKČEVIĆ, Marko - 1079
ŠOLA, Marijan - 654
ŠOLA, Mate – 654
ŠTAJDUHAR, Slavko – 648, 1109
ŠTEDUL, Nikola - 1122
ŠUNGO, Jozo – 647
ŠUNJO, Stipo – 1180, 1231, 1291
ŠUŠAK, Mate - 463
ŠUŠNJARA, fra Dominik – 151, 336, 971, 1055, 1149, 1240
ŠUTO, Marijan – 409
ŠUTO, Žarko - 1126
ŠUTO, Žarko – 786
TADEJ, Marijan - 978
TALANGA, Marko – 974

TALANGA, Ruža - 974
TAŠI, Dragotin - 1144
TATAREVIĆ, Vinko – 771
TIPURIĆ, Jozo - 277
TODIĆ, Bogdan – 194
TOKIĆ, Ilija - 1297
TOKIĆ, Mijo – 355, 364
TOKIĆ, Vinko – 785
TOLIĆ, Ilija – 1204, 1206, 1207, 1220, 1348
TOMAŠEVIĆ, Živko – 159, 184, 185
TOMIĆ, Jozo - 1293
TOMIĆ, Mijo - 1139
TOMIĆ, Mirko – 86
TOMIĆ, Rudo – 535
TOMIĆ, Stanko – 745, 807
TOPIĆ, Mladen – 1292
TOT, Josip - 1303
TOT, Vlado - 1226
TOVARIŠIĆ, Boro – 820
TOVILO, Ambrož – 1218, 1236
TOVILO, Mate – 1218, 1236
TRBARA, Ante - 1184
TRHULJ, Sead – 954
TURBIĆ, Franjo - 1329
TUSTONJIĆ, Filip - 399
TUZLAK, Marijan – 274
TVRTKOVIĆ, Marijan - 1341
UDOVČIĆ, Ante - 1237
UDOVČIĆ, Bože - 1237
UDOVČIĆ, Pero – 955, 1237
UDOVIČIĆ, Ivica – 771, 1307
UGARAK, Selim – 1166, 1360
ULJAJ, Binak - 1320
VASILJ, Mato – 838, 1245
VASILJ, Živko – 544, 658
VEGAR, Nedjeljko – 544, 680, 732, 743, 769, 808
VEHABOVIĆ, Ibrahim – 126
VERKIĆ, Mato – 775
VIDAČAK, Žarko - 1184
VIDAKUŠIĆ, Miško - 529
VIDIĆ, Josip – 280
VIDIĆ, Milan – 220
VIDOVIĆ, Marko – 1237, 1238
VIDOVIĆ, Mirko – 341, 978

VILIĆ, Ante – 287
VILIĆ, Jure – 305, 306
VITEZ, Vladimir – 874, 955
VLAŠIĆ, Damjan - 805
VLAŠIĆ, fra Ferdo – 426
VLAŠIĆ, fra Tomislav – 594, 730, 731, 810
VLAŠIĆ, Ljubo – 805
VOLIĆ, Mirko - 1272
VRABAC, Omer - 995
VRANIĆ, Marija - 974
VRANIĆ, Slavko – 154
VRANJEŠ, Tomislav - 636
VRANJKOVIĆ, Ante – 41
VRATARIĆ, Kruno - 1292
VRBIĆ, Ante – 1142
VRBIĆ, Josip - 1142
VRDOLJAK, Nikola – 336
VREBAC, fra Pero – 1209, 1351
VRGOČ, fra Miroslav - 386
VRGOČ, fra Stjepan – 367
VUČAK, Jandro – 336, 350, 351, 374, 399, 420, 1048, 1139, 1175, 1278, 1313, 1334
VUČEK, Ante – 118
VUČEMIJ, Stojan – 355
VUJIČEVIĆ, Ivan – 894
VUJIČEVIĆ, Marko – 894
VUKELJIĆ, Ivan - 971
VUKIĆ, Ante – 277, 418, 599
VUKOJEVIĆ, Rikard – 507, 655
VUKOTIĆ, Zaim – 118
VUKOVIĆ, Gojko – 175
VUKŠIĆ, Branko – 456
VUKŠIĆ, dr. Ante – 511, 651, 745
VUKŠIĆ, fra Rade – 631, 660
VULETA, Ante – 1284
VULETA, Ivica - 1317
VULETA, Mijo – 1316, 1317
VULETIĆ, Anđelko – 578, 915
VULETIĆ, Ante – 1104, 1245
VULETIĆ, don Petar – 377, 486, 747
VULETIĆ, Jozo – 653
VULETIĆ, Mijo - 1245
VULIĆ, Vlado - 1329
VURBIĆ, Mato - 193
ZADRO, Mladen - 737

ZEKO, Branko – 1245, 1309, 1312, 1358, 1360
ZELENIKA, Branko – 770, 771
ZELENIKA, Ivan - 770
ZELIĆ, Franjo – 488
ZELIĆ, Jure – 554, 597
ZELIĆ, Tomislav – 669, 670
ZELIĆ, Veselko – 597
ZLATUNIĆ, fra Ivica – 602, 603
ZNAOR, Pero – 606
ZONIĆ, Jakub – 1140, 1207, 1221
ZORIĆ, Drago – 364
ZOVKIĆ, don Mato – 446, 998
ZOVKO, fra Jozo – 348, 594, 730, 747
ZOVKO, Nikola - 820
ZOVKO, Vid - 592
ZRNO, fra Stojan - 348
ZRNO, Ilija – 335
ZRNO, Mate – 355, 770
ZRNO, Milan – 375
ZUBAC, Drago – 473, 756
ŽANIĆ, don Pavao – 446, 486, 747
ŽEPAČKIĆ, Fabijan - 1303
ŽIVALJ, Ahmed - 925
ŽIVKOVIĆ, Marinko – 250
ŽIVKUŠIĆ, Jure – 797
ŽIŽIĆ, Jozo – 1094
ŽOLJIĆ, Vladin - 1224
ŽULJ, Vencel – 555
ŽUPAN, Vladimir - 1226
ŽVRNJEVIĆ, Miro - 397

MUSLIMANI

ABU BEKER, El Džeziri – 279
ADILOVIĆ, Ahmet - 601
AHMETI, Skender - 592
AHMETOVIĆ, Hasan - 550
AJVAZ, Slađan - 313
ALAGIĆ, Mehmed – 116, 117
ALIMI, Nezir – 292, 296
ASANI, Ramiz – 392
AVDAGIĆ, Hanefija – 565, 572, 576, 577
AVDIBEGOVIĆ, Nusret - 525
AVDIĆ, Ibrahim - 364
AVDIĆ, Ragib – 333, 447
BAJRAMI, Refik - 445
BAJRAMI, Rizah – 293
BAJRAMOVIĆ, Davud - 471
BALAGIĆ, Izet – 268
BALIĆ, Smail – 291, 371, 471, 474
BALIDEMIĆ, Mustafa - 535
BANJEVIĆ, Idriz – 130
BAŠIĆ, Fadil - 227
BAŠIĆ, Ibrahim – 54
BEČIĆ, Šaban - 484
BEČIROVIĆ, Hazim – 310
BEĆIREVIĆ, Faridin – 65
BEĆIRI, Jašara - 84
BEGANOVIĆ, Šefik - 407
BEHMEN, Salih – 288, 318
BEKTIĆ, Zakir – 436, 437
BEŠIĆ, Salih - 331
BEŠIĆ, Salko - 295
BEŠLIJA, Iso - 224
BIBULJICA, Džeko – 93

BICI, Bajazit – 474, 475
BISTRIĆ, Senahid - 373
BIŠČEVIĆ, Ediba – 74
BIŠIĆ, Fuad - 525
BRANKOVIĆ, Dušan – 348
BRKIĆ, Safet – 491, 509
BUBIĆ, Asim - 502
BUDIMLIJA, Abdulah – 447, 488
BUKVIĆ, Džihan - 352
BUSULADŽIĆ, Ishak – 305
BUŠATLIĆ, Ismet – 399
BUTKOVIĆ, Mehmed – 461
ČAJLAKOVIĆ, Muhamed – 532
ČAJO, Husein – 565
ČANČAR, Esad - 601
ČARKADŽIĆ, Hamzo – 81
ČATKOVIĆ, Salko - 462
ČELEBIĆ, Abdulah - 437
ČELEBIĆ, Mithat - 381
ČELJO, Enver – 255
ČEPALO, Husein - 597
ČOLAKOVIĆ, Salih – 310, 319
ČOLIĆ, Mustafi – 69
ČOVIĆ, Izet – 295
ĆATOVIĆ, Džemal - 305
ĆATOVIĆ-BABUNA, Bahrija - 305
ĆERIMAGIĆ, Hivzija – 278, 299, 322
ĆERIMAGIĆ, Sulja – 299
ĆUROVAC, Aga – 232
ĆUSTOVIĆ, Salko – 305
DAUTČEHAJIĆ, Faik - 424
DEDIĆ, Ćatib – 93
DEDIĆ, Mehmed – 131
DELIĆ, Alija - 224
DELIĆ, Hasan – 164
DELIĆ, Muzafer - 504
DELIĆ, Šero – 93
DELIĆ, Vehid – 442
DEMIĆ, Faruk - 442
DERVIŠAJ, Hajzer – 325
DERVIŠI, Balji – 578, 592
DIGLIŠIĆ, Fuad – 364, 365
DIZDARIĆ, Ismet – 275
DRINČIĆ, Halil - 426

DROBIĆ, Esad – 58, 61
DURAKOVIĆ, Asaf – 227, 590
DŽAJIĆ, Osman – 277
DŽAKA, Bećir – 352, 353
ĐOLOVIĆ, Halid – 249
ĐOZO, Husein – 279, 487, 488
ĐUKIĆ, Muhamed - 597
ĐULAN, Teufik - 572
EFENDIĆ, Mustafa – 182
EKINOVIĆ, Esad – 515, 527, 540, 541
ELKAZ, Hidajet – 327
FADILPAŠIĆ, Fadil - 364
FETA, Šerifajet - 270
FILIPOVIĆ, Nadan – 70
FOČAK, Abdulah - 437
FORTO, Munib - 255
GALIJAŠEVIĆ, Dževad – 164
GAŠI, Besnik – 580, 581
GAŠI, Hodi – 580, 581
GERIN, Suad – 284
GURDA, Hazim - 379
HABUL, Kemal – 324
HADRI, Arslani – 580, 581
HADŽIABDIĆ, Fahrija - 123
HADŽIABDIĆ, Zlatko – 58, 60, 61
HADŽIBAJRIĆ, Fejzulah – 436, 437, 550
HADŽIĆ, Ahmet – 227, 452
HADŽIĆ, Nijaz – 125
HADŽIĆ, Salem – 471, 474, 475
HADŽIMEJLIĆ, Behaji - 550
HADŽIZUKIĆ, Ibrahim – 277
HALILOVIĆ, Bego - 539
HALILOVIĆ, Ibrahim – 54
HALILOVIĆ, Muharem – 58
HAMZIĆ, Kadrija – 427
HANDŽIĆ, Mustafa – 436, 437
HASANBEGOVIĆ, Muharem – 224, 232
HASIĆ, Ibrahim – 182
HAZIRI, Mirač – 392, 393
HEDŽIĆ, Jusuf – 146, 157
HISMI, Taći - 578
HODOVIĆ, Senad - 346
HODŽIĆ, Abdulah - 319
HODŽIĆ, Avdo – 296

HODŽIĆ, Hamid – 427
HODŽIĆ, Hasib - 539
HODŽIĆ, Mehmedalija – 413
HODŽIĆ, Mufid - 427
HODŽIĆ, Suad – 32
HONDO, Alija – 304, 316
HOT, Ruždija – 170, 499
HRDŽAN, Ilija – 539
HRNJIĆ, Osman – 32, 33, 64, 538
HUJBER, Ćamil - 224
HUNDUR, Hamzalija – 182
HUSIKA, Hamid - 503
HUSKIĆ, Raif – 468, 491, 509
HUSSEIN, Ahmad - 528
HUZEIROVIĆ, Munib – 49
IBIŠEVIĆ, Salih – 373, 436, 437
IDRIZI, Arif - 462
IMAMOVIĆ, Ahmet – 502
IMAMOVIĆ, Đelal – 517, 570
IMAMOVIĆ, Fadil – 487, 572, 601, 605
IMŠIROVIĆ, Ramo - 484
ISAKOVIĆ, Hasan - 127
ISLAMOVIĆ, Mesud – 36, 37
ISLJAM, Mustafaj - 592
ISMANI, Šefki - 445
IZETBEGOVIĆ, Alija – 364
IZETBEGOVIĆ, Sabina - 364
JAHIĆ, Ahmet – 131, 333
JAŠAREVIĆ, Munir - 408
JELEČEVIĆ, Ibro - 131
JOUDEH ABU SHALBAK, Mohamed – 116
JUSUFOVIĆ, Rizah – 170, 179, 180, 499
JUSUFSPAHIĆ, Hamdija – 279
KABAŠI, Čauš – 392, 393
KADRALIJA, Hazir – 285, 292, 296, 325
KADRIBEGOVIĆ, Aziz – 399, 400, 429
KADRIĆ, Mustafa – 373
KAKNJO, Husein - 491
KALIS, Ismail – 435, 445
KANIŽA, Zakir - 587
KARABDIĆ, Nasir – 408
KARABEG, Midhat – 530, 531
KARAČIĆ, Hasan – 227, 228, 502, 503, 590
KARAČIĆ, Redžep – 227, 228

KARADŽIĆ, Radovan - 395
KARAHODŽIĆ, Nesib – 206
KARALIĆ, Esad – 407
KARALIĆ, Faruk - 532
KARALIĆ, Mahmut – 381
KARALIĆ, Muhamed - 550
KARAMAN, Zahir – 198
KARIĆ, Enes - 399
KARIĆ, Mustafa – 373
KARKIN, Mustafa - 437
KAROVIĆ, Fehim – 191, 192, 198
KASTRATI, Skender – 238, 239
KEDIĆ, Hamid – 29, 30, 67
KELIĆ, Hamid – 531
KERANOVIĆ, Esad - 590
KESO, Nijaz - 538
KLJAKO, Salko – 310, 311
KOMADINA, Želimir – 315
KORIĆ, Enes - 587
KORKUT, Hariz - 488
KOVAČEVIĆ, Idriz – 294, 295
KOVAČEVIĆ, Radoman – 211
KRUPALIJA, Hazim – 436
KULENOVIĆ, Džemil - 523
KURTAGIĆ, Derviš – 90
KURTANOVIĆ, Omer – 93
KURTOVIĆ, Nezir – 300
KURTOVIĆ, Smail - 300
LATIĆ, Alija – 293
LATIĆ, Džemal - 601
LATIĆ, Džemaludin – 335
LEPAJA, Fadil - 592
LEPARA, Semir – 307, 327
LERIĆ, Rašid – 131
LIGETA, Rasim – 227, 228, 502
LIGETA, Šemso - 502
LONČARIĆ, Mujo – 333
LONČARIĆ, Suljo – 333
LJATIFI, Faik – 574, 583
LJATIFI, Tefik – 574, 583
LJEVAKOVIĆ, Hasan – 152
LJEVAKOVIĆ, Muhamed - 182
LJEVAKOVIĆ, Muharem – 152
LJUCO, Džemail – 505

LJUŠI, Sefer - 592
LJUTOLI, Gani – 578
MAĆEDONCI, Šefki - 578
MAGLAJLIĆ, Fikret – 58
MAGLAJLIJA, Jusuf – 488
MAHMUTEFENDIĆ, Kemal - 515
MAHTIĆ, Halil - 532
MAKIĆ, Munir – 99, 442
MAKIĆ, Vehbija – 99, 384, 532, 533, 601
MALAJ, Redžep – 238, 239, 574, 594
MALČIĆ, Ahmet - 487
MAMUTI, Zećiri – 84, 136
MARIĆ, Nusret - 379
MASLIĆ, Rahim – 262
MAŠIĆ, Kasim – 556, 557
MAŠIĆ, Meho – 164
MEDIJA, Ćanin - 84
MEDIJA, Hajrulah – 84
MEHMEDI, Mehmed - 445
MEHMEDOVIĆ, Ahmed – 316, 317
MEHOVIĆ, Abid - 305
MEHTIĆ, Halil – 263, 407, 522, 523, 524, 525, 526, 543, 544, 558, 601, 602
MEMIĆ, Nurag – 333
MEŠIĆ, Sead – 379
MEŠTROVAC, Omer - 538
MIČIJEVIĆ, Senad – 293, 295, 303, 331
MILJKOVIĆ, Nurija – 93
MLAĆO, Dževad – 597
MLIVO, Mustafa - 597
MUHAREMOVIĆ, Husein – 94, 95, 102
MULABEGOVIĆ, Safet - 523
MULAJA, Adem - 327
MULAMEHMEDOVIĆ, Enver – 277
MULAMEHMEDOVIĆ, Omer – 326
MUMINOVIĆ, Rasim – 352, 353
MUMINOVIĆ, Rašid - 436
MURATAGIĆ, Idriz – 95
MURTECI, Sabedin - 462
MUSTAFI, Mair – 445
MUSTAPIĆ, Hazim – 526
MUŠTAGA, Hasan – 567, 568
MUTAPIĆ, Omer - 461
MUTFIĆ, Jakub – 174
NAJETOVIĆ, Hazim - 599

NEIMARLIJA, Hilmo – 279, 316, 317, 399, 587
NEVOLJANI, Ćemail – 572
NUHBEGOVIĆ, Ferid – 264
NURKIĆ, Džemal - 576
OBAIDAT, Husam – 562
OBRALIĆ, Tarik - 567
OMERBAŠIĆ, Derviš - 201
OMERBAŠIĆ, Šefko – 136, 201, 408, 526
OSMANAGIĆ, Sulejman – 216
OSMANI, Aziz – 580, 581
OSMANOVIĆ, Ismet - 461, 484, 507
OSMIĆ, Sadudin - 474
PAJIĆ, Ibrahim – 57
PALIĆ, Hasan – 300, 310, 328
PAŠALIĆ, Enver – 81, 140, 378
PAŠIĆ, Mehmud – 474
PERVA, Bajro – 277
PIRIJA, Osman - 287
PORČA, Mehmedalija – 277
PROLAZ, Enver – 550, 551
PURIĆ, Sead – 93
PURIVATRA, Atif - 427
RADONČIĆ, Muhamed – 373, 376
RAMIĆ, Ibrahim – 310
RAMIĆ, Mirzo - 462
RAZMAN, Halim - 234
REDŽIĆ, Ibrahim – 95
REIS, Kerim - 590
RESULOVIĆ, Ibrahim - 305
RESULOVIĆ, Miralem – 305
RIĐANOVIĆ, Ibrahim – 316
RUKIĆI, Adem – 573, 574, 583
SADŽIAHIĆ, Muhamed - 371
SALIHBEGOVIĆ, Melika – 364, 424, 425
SALIHSPAHIĆ, Džemal – 376, 601
SALKIĆ, Hamdija – 102, 103
SALKIĆ, Muhamed – 399
SAMI, Drmak - 574
SARAJLIĆ, Izet – 395, 534
SARIĆ, Ahmo - 152
SEDIĆ, Ishak – 125
SEFERI, Nesim – 392
SEFERI, Rešad - 392
SEJRAHI, Abdurahman - 392

SELMANI, Osman – 65, 66
SIDRAN, Abdulah - 395
SINANI, Abdilbari – 136
SIRČO, Ibrahim - 346
SJEKIRICA, Meho - 328
SJEKIRICA, Mujo – 328
SMAJIĆ, Asim – 308, 309, 310, 316, 317, 318, 319
SMAJIĆ, Husein – 377, 488
SMAJLOVIĆ, Ahmed – 318, 377, 408, 413, 436, 601
SOFTIĆ, Mustafa - 364
SOPJANI, Etem - 325
SPAHIĆ, Esad – 275, 278, 296, 322
SPAHIĆ, Ismet – 373, 602
SPAHIĆ, Mustafa – 373, 381
STUPAR, Avdo - 532
SUBAŠIĆ, Nihad - 525
SULEJMANI, Agim – 238, 239
SULEJMANI, Bakija – 325
ŠABIĆ, Muhamed - 566
ŠABIĆ, Salem - 487
ŠAĆIRBEGOVIĆ, Osman – 105
ŠAHINOVIĆ, Mirsad - 602
ŠALJA, Halim – 462
ŠEČIĆ, Muhamed – 530, 531
ŠEČIĆ, Ramiz - 526
ŠETO, Ferhat – 319, 359, 413, 436
ŠORLIJA, Redžo - 253
ŠTULANOVIĆ, Muharem – 57, 136, 378
ŠTULANOVIĆ, Omer – 64, 73
ŠUKRIĆ, Nijaz – 316, 317, 376, 413, 429
TABAKOVIĆ, Husein - 484
TAFAJ, Faik – 462
TAHIRBEGOVIĆ, Džafer – 566, 576, 605
TALIĆ, Muharem – 268
TARAHIJA, Hazim – 557
TARAHIJA, Mehmed - 567
TERKO, Ramo - 284
TERZIĆ, Smail – 152
TOKIĆ, Safet – 373
TOPČAGIĆ, Smail - 131
TOPČEVIĆ, Mustafa - 114
TOPIĆ, Alaga – 102, 103
TOPOLJAK, Sulejman - 602
TORLO, Šaban - 311

TOSUM, Šaćir – 294, 295
TRALJIĆ, Mahmud - 601
TUNJA FILIPOVIĆ, Muhamed – 353
ULJAJ, Binak - 594
VEJZAGIĆ, Merzur – 408
VELADŽIĆ, Ismet - 442
VELADŽIĆ, Mirsad – 142
VELAGIĆ, Teufik – 289, 290, 291, 471
VOLIĆ, Ibrahim - 305
VREBAC, Dževdet – 264
ZAHIRAGIĆ, Munib – 364
ZEJNUNI, Maksut - 445
ZEKOTIĆ, Šemso – 32, 33
ZUBČEVIĆ, Halid - 324
ZUBČEVIĆ, Kasim – 275
ZULFIKARPAŠIĆ, Adil - 291
ZULRIĆ, Hakija – 218
ŽUNIĆ, Azem - 503

SRBI

AJDINOVIĆ, Dado – 133
AKŠAMOVIĆ, Milena – 209
ALEKSIĆ, Žarko – 279
ANTELJ, Rajko - 373
ANTUNOVIĆ, Vuko – 325, 326
AREŽINA, Milorad – 130, 208
AREŽINA, Veselin – 131
ARNAUTOVIĆ, Ezher - 616
ATLAGIĆ, Mile – 134
BABIĆ, Živko - 409
BAČKONJA, Milan – 27
BAJČETIĆ, Milutin - 380
BAJIĆ, Luka - 124
BAKIĆ, Milan – 76
BARUDŽIJA, Savo – 92
BAŠIĆ, Petar – 284
BEĆIROVIĆ, Dragomir - 623
BIBERDŽIĆ, Slobodan – 321, 322
BJELAC, Vojin – 161
BJELAJAC, Gojko - 591
BJELANOVIĆ, Momo - 510
BJELICA, Ratko – 315, 325
BLAGOJEVIĆ, Boro – 288, 367
BLAGOJEVIĆ, Vid - 108
BLANUŠA, Živko – 103
BOJANIĆ, Miladin – 135
BOJAT, Manojlo - 619
BOJIĆ - MILIĆ – 418, 419
BORIĆ, Đorđe - 588
BOSNIĆ, Stanko - 414
BOŽIĆ, Gligor – 185
BOŽIĆ, Kosta - 208

BOŽIĆ, Mile – 403, 577
BOŽIĆ, Miodrag – 74
BOŽIĆ, Zdravko – 208
BRANKOVIĆ, Radovan - 620
BRATIĆ, Drago – 377
BRENJO, Dušan - 467
BRENJO, Velimir – 327
BROĆETA, Stojan - 575
BUHA, Milivoje – 254
BULAT, Petar - 380
BULATO, Pero – 182
BULOVIĆ, Irinej – 402
BURMAZ, Rale - 571
CAPRIĆ, Radislav - 559
CICOVIĆ, Jovo - 480
CRNOMARKOVIĆ, Rade – 158
CVIJIĆ, Jovo - 626
ČALDOVIĆ, Rade - 588
ČEKO, Nikola – 131
ČUKTERAŠ, Slavko – 316
ČULJAK, Častimir - 630
ČVORO, Radislav - 480
ĆELOVIĆ, Vidak – 208
ĆUK, Nikola - 544
ĆUMUROVIĆ, Milan – 184, 227
DABARČIĆ, Anđelko – 357
DABARČIĆ, Svetko - 381
DABETIĆ, Lazar - 367
DACIĆ, Milorad – 278, 284, 467
DAUTĆEHAJIĆ, Faik - 422
DAVIDOVIĆ, Vaso – 103, 174, 187, 227
DESPIĆ, Stanko – 195, 227
DESPOTOVIĆ, Slavko - 614
DOBRIĆ, Stevo - 534
DRAŠKOVIĆ, Vidak – 317
DRAŠKOVIĆ, Vuk – 326, 404, 418, 503
DRLJAN, Obren – 373
DUGIĆ, Izudin - 596
DUŠANIĆ, Jovan – 78, 79, 98
DUŠANIĆ, Petar – 184
DUVNJAK, Đoko - 610
DUVNJAK, Nenad – 598, 599
DUVNJAK, Predrag – 598, 599, 610
DUVNJAK, Svetko – 598, 599, 610

DŽAPA, Nikola - 630
DŽOMBETA, Milan - 318
ĐEKIĆ, Ratko - 185
ĐENIĆ, Dušan – 100, 101
ĐERIĆ, Branko – 334
ĐOKIĆ, Krsto – 546
ĐUKANOVIĆ, Đokan – 557
ĐUKANOVIĆ, Pavle - 557
ĐURIĆ, Milorad – 198, 225
ĐURIĆ, Spasoje – 199
ĐURKOVEČKI, Mirko – 39, 40
ĐURMEZ, Luka – 334
EKINOVIĆ, E. - 590
ELEZ, Ratko – 30, 31
GAGIĆ, Stevan - 529
GAJIĆ, Dragoslav - 311
GARIĆ, Miladin – 185
GNJATO, Vukašin – 373
GOLIJANIN, Milorad - 379
GOVEDARICA, Rade - 326
GRBIĆ, Božo – 139
GRUBOR, Mirko – 135
GUŠIĆ, Ratko – 377
GUTALJ, Miloš - 480
GVERO, Zdravko - 311
GVOZDENOVIĆ, Dragan – 161
IGNJATIĆ, Rajko – 621
IGNJATIĆ, Živojin - 621
IJAČIĆ, Vidoje – 617, 623
ILIĆ, Jovo – 279
IVAČIĆ, Zvonko – 457
IVANOVIĆ, Vujadin - 617
IVKOVIĆ, Bogdan – 367
IVKOVIĆ, Danilo - 379
IVKOVIĆ, Milosav - 377
IVKOVIĆ, Vladimir – 346, 379
JAGODIĆ, Krsto – 293
JAHIĆ, Vehid - 575
JAKOVILJEVIĆ, Pavle - 397
JANKOVIĆ, Jovo – 64, 103, 242
JANKOVIĆ, Milivoj - 269
JANKOVIĆ, Milovan – 242
JANJIĆ, Neđo - 402
JARIĆ, Vojin – 154

JEFTIĆ, Atanasije – 402
JOJIĆ, Branislav - 378
JOJIĆ, Konsantin - 288
JOKOVIĆ, Vojin – 203
JONLIJA, Branko – 356
JOVANKOVIĆ, Radmilo – 367
JOVANOVIĆ, Milomir - 403
JOVIĆ, Savo - 555
KAČAVENDA, Vasilije – 441, 524, 530, 555
KAINOVIĆ, Dragan - 555
KAINOVIĆ, Mirko - 208
KAJTEZ, Sava – 161
KARIŠIK, Žarko - 462
KARLOVIĆ, Milan – 247
KEKIĆ, Mitar – 208
KIĆANOVIĆ, Milivoj - 534
KIJAC, Momčilo - 334
KIPEROVIĆ, Nedeljko – 199
KISIN, Mladenko - 612
KNEŽEVIĆ, Aleksandar – 109
KNEŽEVIĆ, Savo - 221
KNEŽIĆ, Ilija – 50
KOLJEVIĆ, Svetozar - 392
KONJHODŽIĆ, Alija - 380
KOVAČ, Božidar – 336, 337
KOVAČEVIĆ, Aleksa - 353
KOVAČEVIĆ, Obrad – 356
KOVAČEVIĆ, Radomir – 432, 433
KOVAČEVIĆ, Radovan – 356
KOVLJENIĆ, Mićo - 158
KRAJIŠNIK, Danilo – 103
KRSMANOVIĆ, Pero – 203, 204
KUBAT, Mile - 147
KULIĆ, Cvijan – 203, 204
KURILIĆ Marek, Mira - 467
KURILIĆ, Slobodan – 325, 326
KUZMANOVIĆ, Dušan – 230, 231
KUZMIĆ, Milorad – 98
LATINOVIĆ, Zdravko – 427
LAZAREVIĆ, Boban – 503, 530
LAZAREVIĆ, Miloš – 509
LAZIĆ, Jeremija - 530
LAZIĆ, Lazo – 208
LEOVAC, Slavko - 392

LONČAR, Milorad – 103, 242
LUBARDA, Vojislav – 418
LUČIĆ, Arso – 480
LUČIĆ, Milan – 441
LUGONJA, Dušan - 588
LUKAĆ, Milorad – 156
LUKIĆ, Đorđe – 199
LUKIĆ, Miladin – 530
LUKIĆ, Milkan - 571
LUKIĆ, Uroš – 185
MAGAŠ, Ljubo - 588
MAKSIMOVIĆ, Slavko - 555
MAKSIMOVIĆ, Vojislav - 431
MAKSUMIĆ, Nedžad – 347, 348
MAMONTOV, Nikola – 129
MANJAK, Miodrag - 457
MAODUŠ, Miloš – 42, 43
MARAVIĆ, Ranko - 612
MARIĆ, Đoka – 228
MARIĆ, Milivoj – 269
MARIĆ, Novica - 377
MARJANOVIĆ, Radovan – 66, 544
MARKOVIĆ, Milisav – 203
MARKOVIĆ, Miodrag – 232, 233
MARKOVIĆ, Miodrag - 567
MEMEDOVIĆ, Sekula - 278
MIKIĆ, Mihajlo – 205
MILETIĆ, Vid – 269
MILIČEVIĆ, Veljko – 316
MILOŠEVIĆ, Ksenija – 397
MILOŠEVIĆ, Radomir – 577
MILOVANOVIĆ, Dragoljub - 580
MILOVANOVIĆ, Petar - 65
MILUTINOVIĆ, - 50, 51
MILUTINOVIĆ, Jefrem - 54, 56, 72, 73, 633
MIRIĆ, Ljubiša – 141
MIRKOVIĆ, Aleksandar – 203
MITROVIĆ, Milan – 619, 620
MITROVIĆ, Niko – 264, 265
MITROVIĆ, Vladislav – 321, 322, 325, 326, 327, 365, 381, 402, 414
MORMIL, Radoslav - 288
MRĐENOVIĆ, Joca – 86
MUČIBABIĆ, Božo - 316
NAERLOVIĆ, Veselin – 310

NEDIĆ, Dejan – 365, 366
NEVOLJANI, Ćemail - 600
NIKOLIĆ, Jovan – 397
NIŠEVIĆ, Đuro - 544
NIŠIĆ, Aleksandra - 445
NOVAKOVIĆ, Dragan – 205
NOVAKOVIĆ, Ivica – 591, 592
OSTOJIĆ, Ranko – 184, 225
PAJIĆ, Mitar – 103
PANTELIĆ, Vasilij - 582
PAROJČIĆ, Nikola – 158
PAVIČEVIĆ, Momčilo – 293
PAVLOVIĆ, Vitomir - 575
PEČANAC, Marinko – 115
PEKIĆ, Petar - 335
PERANOVIĆ, Aleksa – 177, 178, 194
PERIČIĆ, Simo – 161
PERIĆ, Milodrag - 530
PERIĆ, Miodrag – 543, 580
PEŠUT, Mane – 516
PETKOVIĆ, Borivoje - 557
PETKOVIĆ, Milisav - 557
PETROVIĆ, Dragan - 503
PETROVIĆ, Gajo - 460
PETROVIĆ, Stevan – 203
PJEŠĆIĆ, Radomir – 383
POPOVIĆ, Ljubiša - 617
POPOVIĆ, Mladen – 534, 570
POPOVIĆ, Nedeljko - 414
POPOVIĆ, Nevenko – 97
POPOVIĆ, Slavko - 287
POPOVIĆ, Vid – 109
POPOVIĆ, Vojislav - 490
PREČANICA, Dragan - 436
PRPA, Branko – 130
PRTILO, Božidar - 582
PUHALO, Jovo – 326
PUHOVSKI, Žarko – 460
RADOJIČIĆ, Luka – 357, 377
RADOVIĆ, Anfilohije – 402, 441
RADOVIĆ, Božana – 403, 404
RADOVIĆ, Đorđe – 322, 367, 372, 403
RADOVIĆ, Manojlo – 357
RADOVIĆ, Risto - 362

RADUJKOVIĆ, Ratko – 56, 72
RADULOVIĆ, Janko – 154
RAJAK, Vaso – 402, 441
RAJIĆ, Miodrag - 612
RAK, Mlađenko - 597
RAKAS, Ljubinko – 57, 621
RAKAS, Ranko - 621
RAKAS, Ratko – 57
RAKIĆ, Vidosav – 228, 517, 518
REMETIĆ, Veljko - 367
RISTIĆ, Svetomir - 247
RODIĆ, Milivoj – 154
RODIĆ, Stevo – 161
ROMANO-STOJIĆ, Betika – 458
SAIČIĆ, Miloš - 621
SAMARDŽIĆ, Milenko - 397
SAMARDŽIĆ, Slavko – 373
SANTRAČ, Slobodan - 403
SAVIĆ, Jovan – 208
SEDLAR, Dušan – 367
SIMIĆ, Radivoje – 257
SIMIĆ, Veseljko - 425
SIMIĆ, Vojno - 425
SMILJIĆ, Ljubica – 82
SOČEVIĆ, Risto - 623
SOFRENIĆ, Radisav - 534
SPASOJEVIĆ, Savko – 49
SPASOJEVIĆ, Tešo – 221
STAJIĆ, Gedeon - 377
STAJIĆ, Mladen - 575
STAROVLAH, Vaso – 287
STEVANOVIĆ, Dragan – 81, 82
STEVANOVIĆ, Pero - 621
STJEPANOVIĆ, Momčilo – 425
STOJANOVIĆ, Dušan - 557
STOJIĆ, Radiša – 379
STOJŠIĆ, Lazar – 199
SVIRČEV, Jovan – 228, 516
SVITLICA, Relja - 588
ŠEŠELJ, Milan – 339
ŠEŠELJ, Vojislav – 339
ŠEŠLIJA, Bogdan – 339, 381
ŠEŠLIJA, Savo - 357
ŠEŠUM, Danilo – 242

ŠIMUNDIĆ, Vlatko - 541
ŠIPOVAC, Dragomir – 336, 337, 440
ŠIPOVAC, Radmilo – 365
ŠIPOVAC, Radovan - 377
ŠLJIVAR, Slavko – 147
ŠOBIĆ, Miroslav - 623
ŠOIĆ, Vasa – 340
ŠORMAZ, Rade – 607, 608
ŠUŠKOVIĆ, Božidar - 367
ŠUŠKOVIĆ, Vukota - 317
TADIĆ, Jefto – 293
TADIĆ, Ljuba - 460
TEPAVČEVIĆ, Radovan – 322
TERZIĆ, Dragan - 530
TEŠANOVIĆ, Boško – 242
TOMAŠEVIĆ, Mihajlo - 557
TOMAŠEVIĆ, Živko - 234
TOMIĆ, Ljubo – 184
TOMIĆ, Manojlo – 343
TOMOVIĆ, Radoman – 397
TRIFUNOVIĆ, Lavrentij - 588
UBIPARIPOVIĆ, Dragomir – 402, 414
VASIĆ, Nenad - 467
VASILJEVIĆ, Blagota – 342
VAVAN, Dragomir - 610
VESELINOVIĆ, Petko - 403
VLAŠIĆ, Ferdo – 279
VOJINOVIĆ, Lazar - 617
VOJINOVIĆ, Perko - 606
VRANIĆ, Beriša - 402
VRTIKAPA, Trifko - 385
VUJIČIĆ, Vasilij – 264, 265
VUJOVIĆ, Ratko – 377
VUKELIĆ, Brankica - 457
VUKIĆEVIĆ, Simeun – 219
VUKOJČIĆ, Rajko - 544
VUKOVIĆ, Momir - 402
VUKOVIĆ, Rade - 377
VUKOVIĆ, Željko – 343
VULIN, Milutin - 490
ZEC, Miodrag – 78, 79, 98
ZEC, Slobodan – 168
ZEKIĆ, Dragan – 403, 510
ZIROJEVIĆ, Simo - 381

ZOLOTIĆ, Ljubomir – 78, 79, 98
ZONIĆ, Jakub – 591, 592, 626
ZORIĆ, Milan – 154
ZUBAC, Aleksa – 321, 322, 325, 326, 365, 366, 381
ŽDERO, Slavko - 612
ŽERAJIĆ, Borislav – 377
ŽERAJIĆ, Slobodan - 377
ŽERAJIĆ, Žare - 377

KAZALO KRATICA
ZA KNJIGU ČUVARI JUGOSLAVIJE - I, II, III, IV

AA zemlje	– Afričko-arapske zemlje
AIP	– Analitičko-informativni poslovi
AOS	– Američka obavještajna služba
BOS	– Britanska obavještajna služba
CSB	– Centar službe bezbjednosti
DB	– Dogmatizam birokratizam
DKP	– Diplomatsko-konzularna predstavništva
DSIP	– Državni sekretarijat za inozemne poslove
DSZ	– Društvena samozaštita
EE	– Ekstremna emigracija
Ev. broj	– Evidencijski broj
FOS	– Francuska obavještajna služba
FPN	– Fakultet političkih nauka («Veljko Vlahović» u Sarajevu)
GHM	– Gazihusrefbegova medresa (u Sarajevu)
GOK	– Grupna operativna kontrola
GOO	– Grupna operativna obrada
GPOO	– Grupna prioritetna operativna obrada
HBZ	– Hrvatska bratska zajednica
HD	– Hrvatsko društvo
HDP	– Hrvatski državotvorni pokret
HIC	– Hrvatski informativni centar
HNE	– Hrvatska neprijateljska emigracija
HNO	– Hrvatski narodni odbor
HNO-L	– Hrvatski narodni otpor - luburićevci
HOP	– Hrvatski oslobodilački pokret
HNV	– Hrvatsko narodno vijeće
HRB	– Hrvatsko revolucionarno bratstvo
HRS	– Hrvatska republikanska stranka
HSS	– Hrvatska seljačka stranka
IB	– Informbiro
IOS	– Italijanska obavještajna služba

ITF	– Islamski teološki fakultet
IVZ	– Islamska vjerska zajednica
IZ	– Islamska zajednica
JDS	– Jugoslavenska demokratska stranka
JNA	– Jugoslavenska narodna armija
KE SJB	– Krivična evidencija Službe javne bezbjednosti
KPD	– Kazneno popravni dom
KV	– Kvalificirani (radnik)
KZ	– Krivični zakon
MM	– Mladi muslimani
MN	– Muslimanski nacionalizam
MO	– Mjesni odbor
MZ	– Mjesna zajednica
NDH	– Nezavisna država Hrvatska
NIŠP	– Novinarsko izdavačko štamparsko poduzeće
NKV	– Nekvalificirani (radnik)
NOP	– Narodno-oslobodilački pokret
NOR	– Narodno-oslobodilački rat
NOV	– Narodno-oslobodilačka vojska
NP	– Nacionalni park
NPI	– Nositelj putne isprave (jugoslavenske)
NjOS	– Njemačka obavještajna služba
OB	– Organ bezbjednosti (JNA)
OE	– Operativna evidencija
ONO	– Općenarodna obrana
OO	– Operativna obrada
OOUR	– Osnovna organizacija udruženog rada
OP. K.	– Operativna kombinacija
OP. RAD.	– Operativni radnik
OSČ	– Organizacija srpskih četnika
OSUP	– Općinski sekretarijat unutrašnjih poslova
OŠ	– Osnovna škola
OTM	– Operativno tehničke mjere
OTS	– Operativno-tehnička sredstva
PBV	– Počasni bleiburški vod
PI	– Putna isprava
PKV	– Polukvalificirani (radnik)
PO	– Prethodna obrada
POK	– Prethodna operativna kontrola
POO	– Prethodna operativna obrada
PTT	– Pošta telefon telekomunikacije
Reg. br.	– Registracijski broj
RIB	– rezolucija Informbiroa
RJ	– Radna jedinica

RKC	– Rimokatolička Crkva
RO	– Radna organizacija
RSUP	– Republički sekretarijat unutrašnjih poslova
RTV	– Radio-televizija
S	– Suradnik
SAD	– Sjedinjene Američke Države
SAP	– Skupština autonomne pokrajine
SČP	– Srpski četnički pokret
SDB	– Služba državne bezbjednosti
SDK	– Služba društvenog knjigovodstva
SDS	– Služba državne sigurnosti
SFRJ	– Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija
SIZ	– Samoupravna interesna zajednica
SJB	– Služba javne bezbjednosti
SKJ	– Savez komunista Jugoslavije
SKK	– Srpski kraljevski komitet
SKOJ	– Savez komunističke omladine Jugoslavije
SN	– Srpski nacionalizam
SNO	– Srpska narodna odbrana
SO	– Skupština općine
SOK	– Skupna operativna kontrola
SOS	– Sovjetska obavještajna služba
SPC	– Srpska pravoslavna crkva
SR BiH	– Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
SR CG	– Socijalistička Republika Crna Gora
SRH	– Socijalistička Republika Hrvatska
SRNj	– Savezna republika Njemačka
SRVS	– Savez rezervnih vojnih starješina
SSIP	– Savezni sekretarijat inozemnih poslova
SSNO	– Savezni sekretarijat narodne obrane
SSOJ	– Savez socijalističke omladine Jugoslavije
SSRNJ	– Savez socijalističkog radnog naroda Jugoslavije
SSS	– Srednja stručna sprema
SSSR	– Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika
SSUP	– Savezni sekretarijat unutrašnjih poslova
SŠC	– Srednjoškolski centar
ŠUP	– Škola učenika u privredi
TO	– Teritorijalna obrana
TPV	– Tajnopisna veza
UB SSNO	– Uprava bezbjednosti Saveznog sekretarijata narodne obrane
UDB-a	– Uprava državne bezbjednosti
UID SSIP	– Uprava za informiranje i dokumentaciju Saveznog sekretarijata inozemnih poslova
Ul.	– ulica

UHE	– Ujedinjeni Hrvati Europe
UHNj	– Ujedinjeni Hrvati Njemačke
UN	– Ujedinjene nacije
V	– Operativna veza
VKV	– Visokokvalificiran
VKV	– Visokokvalificirani (radnik)
VSS	– Visoka stručna sprema
VŠS	– Visoka školska sprema
ZKP	– Zakon o krivičnom postupku

PRIKAZ KNJIGE "ČUVARI JUGOSLAVIJE" I ANALIZA OBJAVLJENIH DOKUMENATA

Dr. sc. Dražen Živić
znanstveni suradnik

Bruna Esih
asistent

"Čuvari Jugoslavije, Suradnici Udbe u Bosni i Hercegovini"
Knjige I.- IV., Ivan Bešlić (urednik), Vlastita naklada, Pusušje, 2003.

Uvod

Knjiga "Čuvari Jugoslavije, Suradnici Udbe u Bosni i Hercegovini", urednika Ivana Bešlića, sastoji se iz četiri dijela (toma), s ukupno više od 2.500 stranica dokumenata.

U sadržajnom smislu knjiga je podijeljena u tri cjeline. Prvu cjelinu (tom 1 i 2) čini dokumentacija o suradnicima Udbe iz redova hrvatskog naroda, ali su u nju uključeni i drugi suradnici, bez obzira na nacionalnost, kojima je zadatak bio praćenje Hrvata. To je i najopsežniji dio knjige, s malo manje od 1.400 stranica. Drugu cjelinu (tom 3, oko 600 stranica) čine dokumenti o suradnicima Udbe iz redova muslimansko/bošnjačkog naroda koji su bili usmjereni na praćenje svojih sunarodnjaka, kao i pripadnika srpskoga naroda. Konačno, treću cjelinu knjige (tom 4, oko 640 stranica) čini dokumentacija o suradnicima Udbe iz redova srpskog naroda u BiH, koji su ponajviše bili usmjereni na praćenje pripadnika svoje narodnosne skupine.

Uz predgovore svakom pojedinom tomu knjige, koji se sastoje od kompilacije ulomaka iz knjige Bože Vukušića "Tajni rat Udbe protiv hrvatskoga iseljeništva", a u kojima je sažeto prikazana povijest nastanka, organizacijsko ustrojstvo i metode rada bosansko-hercegovačke Udbe, knjiga/e sadrže faksimile dokumenata iz baze podataka dosjea brisanih operativnih veza i suradnika Udbe SR BiH u razdoblju od 1970. do 1990. godine. Radi se o stotinama dokumenata, logički razvrstanih po pojedinim centrima "Službi državne bezbjednosti", čija je autentičnost, prema riječima priređivača i urednika rukopisa, Ivana Bešlića, utvrđena "provjerom kroz niz arhivskih i drugih izvora". Način na koji je građa strukturirana, grupirana i objavljena, sasvim je jasno da se sva četiri toma mogu i moraju iščitavati kao jedno djelo, kao arhivska građa o jednom segmentu djelovanja i

organizacije jugoslavenskih tajnih službi. Međutim, pojedini se tomovi mogu analizirati i vrednovati kao zasebna djela, ukoliko se – dakako – pritom čitatelji i analitičari više osvrću na suradnike iz točno određene narodnosne skupine. Premda i potonji pristup ima svoje metodološko opravdanje, ipak se sustavnija i utemeljenija dokumentarna raščlamba rada jugoslavenskih tajnih službi, zbirno nazvanih Udba, mora zasnivati na ukupnoj građi, bez obzira na narodnosnu pripadnost njezinih suradnika ili žrtava njezinoga djelovanja.

Pri ocjeni ove nadasve opsežne knjige treba voditi računa da je istraživanje problematike osnutka, ustrojstva, organizacije rada, metoda rada i posljedica djelovanja jugoslavenskih tajnih službi (Udba, Kos i druge) relativno novijega datuma, što je i razumljivo, s obzirom na njihovu preventivnu i stvarnu represivnu ulogu u održanju jugoslavenskoga državnog i soc-ideološkog sustava. Tema organizacije, ustrojstva i rada jugoslavenskih tajnih službi bila je jedna od onih tema koje su proteklih desetljeća bile sustavno zanemarivane ili prešućivane u akademskoj, političkoj i široj javnosti. S druge strane, više je razloga zbog čega je problematika jugoslavenskih tajnih službi potresala i još uvijek potresa širu javnost, kako u Hrvatskoj, tako i u Bosni i Hercegovini. Drugim riječima, tek pošto se u sklopu promijenjenih međunarodnih prilika i razvijanjem unutarjugoslavenskih državotvornih pokreta, raspala druga ili federativna Jugoslavija, problematika rada i uloge jugoslavenskih tajnih službi mogle su postati predmetom značajnijeg javnog, znanstvenog, istraživačkog i publicističkog interesa. Tim više, jer se u široj javnosti – sasvim opravdano – razvijala teza prema kojoj nestanak zajedničke jugoslavenske države nije u isto vrijeme značio i nestanak njezinih tajnih službi, koje su, uz pomoć drugih represivnih tijela, jugoslavensku državu i držali na okupu. Stoga su – manje-više – svi istraživači potonje problematike bili suočeni s nekoliko temeljnih i teško prevladavajućih metodoloških problema. Jedan od njih je svakako nedostatak ili nedostupnost izvorne građe, dokumenata i drugih materijala, bez kojih znanstveno-istraživačka rekonstrukcija djelovanja jugoslavenskih tajnih službi ne bi niti bila moguća. Moguće bi bile samo spekulacije, utemeljene tek na opće poznatim činjenicama o radu tajnih službi, ali njihova dokumentarna izvornost i autentičnost ne bi bila dokaziva. Knjiga "Čuvari Jugoslavije", uz još neka već objavljena uglavnom publicistička djela s tematikom jugoslavenskih tajnih službi, s dubokom mijenja mogućnosti ovih istraživanja. Ova knjiga donosi preslike dokumenata koji na vrlo upečatljiv način prikazuju suradničku mrežu Udbe, tj. načine i metode angažiranja suradnika (prisilnost, dragovoljnost), njihovu motivaciju, kao i strukturu samih suradnika (narodnosnu, obrazovnu, ekonomskuL). Time je ova knjiga postala vrijedan izvor za daljnje istraživače ove problematike. Doneseni dokumenti predstavljaju, prije svega, ključno polazište za istraživanje svakog pojedinog slučaja, ali i za sagledavanje ukupne slike rada Udbe na prostoru Bosne i Hercegovine, što ujedno doprinosi cjelovitom vrednovanju bosansko-hercegovačkog političkog, društvenog i nacionalnog života i ozračja u čvrstim okvirima jugoslavenske državne zajednice. U tom kontekstu jedan od metodoloških pristupa dokumentima i građi koji su objavljeni u knjizi "Čuvari Jugoslavije" je njihova znanstvena i objektivna kvantitativna analiza prema odgovarajućim obilježjima ili odrednicama Udbine suradničke mreže. Sadržaj i forma objavljenih dokumenata daju nam mogućnost uvida u neke od važnih elemenata i modela organizacije i načina funkcioniranja Udbine suradničke mreže kao užeg, a time i cjeline jugoslavenskih tajnih službi kao šireg predmeta istraživanja.

Analiza Udbinih dosjea (prema knjizi dokumenata *Čuvari Jugoslavije*)

Kvantitativnom analizom dosjea Udbinih suradnika obuhvaćeni su sljedeći elementi: *vrsta suradnje* i *stupanj pouzdanosti suradnika*, *školska sprema suradnika*, *neprijateljska djelatnost* na koju je suradnik bio usmjeren, *godina aktiviranja ili reaktiviranja* suradnika te *osnova angažiranja suradnika*. Rezultati ove analize nedvojbeno ukazuju na nužnost znanstvenog pristupa ovoj problematici, jer tek detaljnijim istraživanjima dolazimo do relevantnih podataka i argumentiranijih spoznaja koji ruše stereotipe i ukazuju zapravo na količinu neznanja o načinu i metodama djelovanja "*Službe državne bezbjednosti*", te osobito o profilu njezinih suradnika. Ovom analizom, nažalost, iz objektivnih razloga nisu mogli biti obuhvaćeni svi parametri, rezultati kojih bi također pridonijeli boljem razumijevanju rada SDB-a. Nedostatak je, također, i taj što su zbog preglednosti i sažetosti, dokumenti objavljeni tek djelomično, tj. svega stranica ili dvije svakog pojedinog dosjea.

Dosjei Hrvata suradnika u knjizi "Čuvari Jugoslavije" obuhvaćaju otprilike 60% ukupnog broja dosjea u sva četiri sveska, pa je sukladno tom postotku, primjenom metode slučajnog uzorka, u ovoj analizi obrađeno tri stotine dosjea Hrvata (što čini 3/5 ukupnog broja analiziranih dosjea), stotinu dosjea Muslimana (Bošnjaka) suradnika (1/5 ukupnog broja analiziranih dosjea) te stotinu dosjea Srba suradnika (također 1/5 ukupnog broja analiziranih dosjea).

Vrsta suradnje i stupanj pouzdanosti suradnika

Unutar suradničke mreže SDB-a ("Službe državne bezbjednosti") postojala su dva osnovna tipa suradničkog odnosa: *operativna veza* i *suradnik*.

Operativna veza je niži stupanj suradnje, premda to u isto vrijeme ne znači i manje pouzdan suradnik. Operativna veza je mogla kroz cijelo vrijeme suradnje zadržati taj status ili napredovati u viši stupanj suradnje tj. u suradnika. Napredovanje je isključivo stvar njihove pozicioniranosti i provjerenosti, odnosno pouzdanosti. Primjerice, operativna veza je mogla biti vrlo pouzdana, ali i nedovoljno pozicionirana unutar sustava Službe, što joj je priječilo napredovanje u suradnički status. Dakako, vrijedilo je i obrnuto.

Suradnik također može biti prekategoriziran ("degradiran") u operativnu vezu iz istih razloga, dakle gubitka pozicije ili smanjenjem pouzdanosti. Isto se događa i prilikom brisanja suradnika iz suradničke mreže, koje se obrazlaže "nedostatkom objektivnih uvjeta za nastavak suradnje". Ti su "objektivni uvjeti" mogli biti sljedeći: preseljenje, bolest ili smrt suradnika, odnosno smrt osobe na čiju je neprijateljsku djelatnost suradnik bio usmjeren, slučaj da se praćene osobe pasiviziraju (zbog njegovog utjecaja ili nekog drugog razloga), dekonspiriranost tijekom rada ili tijekom suđenja osobi protiv koje je zbog svojih saznanja svjedočio sam suradnik, te – konačno - izvršenje zadatka na koji je suradnik bio usmjeren, što uključuje i pripreme za nečiju likvidaciju. Kod suradnika srpske narodnosne pripadnosti postoji još jedan od manje prozaičnih razloga za «brisanje» iz suradničke

mreže. Naime, kod Srba je "brisanje" često bilo povezano i s prelaskom na neku od partijskih dužnosti. Ako bi neki državni dužnosnik, kao i bilo koji društveno-javni djelatnik (koji je ujedno morao biti i partijski) ili neki samo partijski dužnosnik, iz nekih razloga (objektivni razlozi i dobre pozicije prema osobama ili djelatnosti koju bi trebalo "obraditi") postao interesantan Udbi za vrbovanje u suradničku mrežu, Udba je za takav korak morala imati izričitu suglasnost određenog regionalnog, republičkog ili saveznog partijskog tijela. U suprotnom su se te dvije dužnosti (partijska i suradnička) međusobno isključivale. Drugim riječima, partijski dužnosnik nije mogao biti suradnik Udbe, kao što niti suradnik Udbe nije mogao u isto vrijeme obavljati neku (manju ili veću) partijsku dužnost.

Suradnik ili operativna veza koji su u određenom trenutku morali biti «brisani», bez obzira na razlog toga postupka, u slučaju potrebe ili dobre pozicioniranosti prema osobi ili neprijateljskoj djelatnosti koju su trebalo obraditi, mogli su biti reaktivirani.

Postojalo je nekoliko tipova i područja suradnje. Prema području suradnje suradnik je mogao biti *zagranični suradnik* (radio je na više linija rada, ali izvan granica države), *suradnik po obrambenim pripremama* (u slučaju ratnog stanja), *suradnik po kleronacionalizmu*, suradnik po *nacionalimu* itd. Svako od navedenih područja suradnje moglo se razlikovati i po tipu suradnje, kao što su *ugrađeni suradnik* (ubačen ili instaliran), *suradnik informator* (isključivo za prikupljanje informacija), *suradnik opservator* (opservira određene ljude ili događaje) ili *suradnik baza* (nije smio biti usmjeren na praćenje i prikupljanje informacija već je isključivo pružao usluge konspirativnog boravka službeniku Udbe na zadatku po terenu, ili za pohranjivanje materijala i sredstava, kao što su novac, oružje, dokumenti, te je – shodno tome - morao biti potpuno pouzdan), itd.

Suradnici, čiji su dosjei objavljeni u knjizi "Čuvari Jugoslavije", uglavnom su bili pouzdani ili vrlo pouzdani. Osim iz službenog SDB-ovog formulara u kojem postoji zasebna rubrika o stupnju pouzdanosti (92,7% suradnika Hrvata su pouzdani, a 7,3% potpuno pouzdani; pouzdanih suradnika Muslimana je 98,9%; suradnika Srba 92,4% je pouzdano, a 6,5% potpuno pouzdano), o njoj govore i mnogi drugi pokazatelji o spremnosti za suradnju, kao i veliki broj *informacija* i *depeša* sastavljenih na temelju izjava koje je suradnik dao o neprijateljskoj djelatnosti osobe ili grupe na koju je bio usmjeravan. Te su *depeše* i *informacije* bile pohranjivane u Centru SDB-a za koji je suradnik radio, a ovisno o rangu obrade na koju su se odnosile (regionalne, republičke ili savezne) prosljeđivane su u cijelosti ili dijelom u republičku ili saveznu centralu Udbe.

Vrlo pouzdani ili potpuno pouzdani suradnici bili su obučavani u specijalističkim disciplinama kao što su tajnopis (TPV), prisluškivanje (OTS) i druge šifrirane vještine, kao što je uporaba "javke" (neslužbeni poštanski sandučić dogovorenog mjesta).

Svaki Centar SDB-a bio je podijeljen na uprave tj. odjele koji su imali odsjeke. Na primjer *Odjel unutarnjeg neprijatelja* s odsjecima *hrvatski nacionalizam, muslimanski nacionalizam, albanski, srpski,* itd., ili *Odjel po stranim službama* (kontra-obavještajni rad) s *odsjekom za američke tajne službe*. Tako su i službenici Udbe bili specijalizirani za određeno područje rada, kao što su *operativni radnik po kontra-obavještajnim službama* ili *operativni radnik po problemima unutarnjeg neprijatelja.*

Činjenica je da su gotovo svi suradnici u Udbinu suradničku mrežu pristupali dobrovoljno i iz patriotskih pobuda. Tek u neznatnom broju na to su utjecali drugi čimbenici, poput osobnog poznanstva s operativnim radnikom, protuusluga,

kompromitirajući materijal ili izdržavanje kazne za vrijeme koje je suradnik vrbovan. Tako je "dobrovoljno ili patriotski" bila osnova angažiranja kod 80,9% suradnika Hrvata, 95,8% suradnika Muslimana/Bošnjaka te 86,7% suradnika Srba. Za Hrvate zanimljivo je još istaknuti da je tijekom izdržavanja kazne angažirano 0,7% suradnika, da je zbog osobnog poznanstva s operativnim radnikom angažirano još 5,9% suradnika, da je zbog pružanja protuusluge angažirano daljnjih 2,9% suradnika, te da je zbog kompromitirajućih materijala angažirano čak 9,6% suradnika iz redova hrvatskoga naroda Bosne i Hercegovine.

Školska sprema suradnika

Na osnovi provedene analize i iz nje dobivenih rezultata više je nego razvidno da su Udbini suradnici iz redova sva tri naroda u prosjeku višeg stupnja obrazovanja nego se to u širim krugovima do sada mislilo. Činjenica je to koja nedvojbeno ruši stereotipe o neškolovanim kadrovima koje je Udba vrbovala i kao takve uključila u sustav Službe. S druge je strane jasno da ta činjenica potvrđuje mišljenje kako je riječ o ljudima koji su mogli imati veliki utjecaj u društvu, u potpunosti biti svjesni svojih postupaka i mogućih posljedica i kao takvi za svoje bližnje predstavljati veliku prijetnju i opasnost. Rezultati o školskoj naobrazbi, iako bez velikih odskakanja unutar suradničke mreže, ipak su nešto niži u slučaju Hrvata, što se jednim dijelom može objasniti činjenicom kako se radi uglavnom o emigracijskoj suradničkoj mreži, dakle, o ljudima koji su iz različitih razloga, a najčešće na to izravno ili neizravno prisiljeni, odlazili u inozemstvo, nerijetko mijenjajući životne ciljeve, prekidajući školovanje ili odustajući od njegova nastavka iz jednostavnih, egzistencijalnih razloga.

Potkrijepimo navedeno konkretnim pokazateljima: Među tri stotine analiziranih dosjea Hrvata suradnika, u njih 20,7% nema podataka o školskoj spremi suradnika ili oni nisu dovoljno definirani. Točnije, ako je za suradnika koji je djelovao u inozemstvu, tj., u emigraciji, navedeno samo *radnik* taj podatak nije uvršten u analizu, jer sam pojam *radnik* ne predstavlja školsku spremu već opis posla. Nije nepoznata činjenica da su ljudi različite naobrazbe (od niže do visoke školske spreme) odlazili u inozemstvo gdje su, u najvećem broju slučajeva, obavljali niže kvalificirane poslove.

Od suradnika Hrvata za koje su podaci jasni (79,3%) njih 37,0% završilo je osnovnu školu, 38,7% završilo je srednju školu ili gimnaziju, višu školu završilo je 6,3% a fakultetsku naobrazbu (ili više od nje) imalo je 17,7 % suradnika Hrvata. Bez ikakve školske naobrazbe bilo je tek 0,4% suradnika iz redova hrvatskoga naroda. Kod suradnika Muslimana/Bošnjaka rezultati su sljedeći: pouzdanih podataka nema za 12,0% suradnika, a od postojećih 88% osnovnu školu završilo je 9,1% suradnika, srednju školu 52,3%, višu školu 10,2% a fakultet ili više stupnjeve naobrazbe 28,4% suradnika. Bez školske spreme u analiziranom uzorku nije bio niti jedan suradnik iz redova muslimanskog/ bošnjačkog naroda. Za suradnike srpske narodnosti ne postoje podatci u 19,0% slučajeva. Od 81,0% suradnika za koje su podatci o školskoj spremi dovoljno jasni, njih 16,1% završilo je osnovnu školu, 35,8% srednju školu, višu školu završilo je 14,8% a fakultet ili više stupnjeve naobrazbe čak 33,3%. I kod suradnika Srba bez ikakve školske spreme u analiziranom slučajnom uzorku nije zabilježen niti jedan slučaj.

Neprijateljska djelatnost koju suradnik obrađuje

Analizom neprijateljske djelatnosti na koju je pojedini suradnik bio usmjeren tj., koju je obrađivao, dolazimo do vrlo bitnih i zanimljivih rezultata. Tri su glavne skupine na koje su suradnici tijekom svoje suradničke karijere bili usmjeravani: *emigracija, unutarnja problematika i kleronacionalizam.*

Kleronacionalizam sa svojim bitnim obilježjima pripadao je, dakako, dijelu unutarnje problematike, ali zbog posebnosti statusa Crkve i vjerskih institucija u odnosu na tadašnju jugoslavensku državu, činjenice da ih je zbog toga bilo teže kontrolirati te njihovog velikog utjecaja na populaciju vjernika koji su vjeru smatrali svojim utočištem i tradicijskom konstantom, Udba je problemu klerikalizma i kleronacionalizma posvećivala veliku pažnju pa je iz istih razloga i unutar ove analize razmatrana kao zasebna cjelina.

U formularima SDB-a, *neprijateljske djelatnosti na koju je suradnik usmjeren* nazivaju se još "stručno" i *linijama rada* koje su se vodile pod brojevima (01,02,05); međutim ti su se brojevi tijekom godina mijenjali pa je analizu na osnovu njih bilo puno teže provesti.

Od ukupnog broja analiziranih dosjea suradnika Hrvata za njih 7,0% nepoznat je podatak o usmjerenosti, dok za 93,0% suradnika podatak postoji. To je, dakako, postotak koji nam omogućava donošenje vjerodostojnih zaključaka. Prema hrvatskoj emigraciji tj. hrvatskom iseljeništvu usmjereno je bilo čak 70,3% suradnika. Obrađivanje unutarnje problematike zastupljeno je s 21,1%, a kleronacionalizam je predmet obrade tek 8,6% suradnika Hrvata. Taj izuzetno visok postotak suradnika usmjerenih na hrvatsku emigraciju ukazuje i na opći položaj Hrvata unutar jugoslavenskog državnog poretka. Onemogućenost bilo kakvog oblika radnog, stručnog ili uopće obrazovnog napredovanja, kao i politički sustav koji ih je kao nepoželjne marginalizirao ili čak progonio iz svih državnih, društvenih i socijalnih struktura, doveli su do vala iseljavanja, nakon kojeg hrvatsko iseljeništvo postaje bazom najživljih zbivanja unutar sveukupnog hrvatskog nacionalnog tijela. Jasno je, stoga, odakle je proizašla ta silna potreba i usmjerenost Udbe na praćenje "neprijateljske djelatnosti" upravo u redovima hrvatske emigracije, koju se pokušavalo sustavno, na sve moguće načine rastrojiti i uništiti. Za takvu zadaću koja je dodijeljena Udbi prvenstveno su bile potrebne informacije ili bilo kakav oblik spoznaja o društveno-političkim kretanjima emigracije, njezinih organizacija i naročito istaknutih pojedinaca. Zbog izrazito nepovoljnih prilika u domovini, naročito od 1945. godine, hrvatsko je iseljeništvo, unatoč svojim unutarnjim političkim neslaganjima, postalo jedinim istinskim nositeljem, krajnje pojednostavljeno rečeno, borbe za oživotvorenjem hrvatske državotvorne misli i borbe za stvaranjem samostalne hrvatske države, u čijem su osnutku iseljeni Hrvati, kao i državotvorni Hrvati u domovini, vidjeli jedino pravedno rješenje hrvatskoga nacionalnog i državopravnog pitanja. Za razliku od monopola Komunističke partije Jugoslavije, koja je putem totalitarizma i uz pomoć javnog, ali i tajnog represivnog aparata održavala vladajući položaj u Jugoslaviji, pritom ne dopuštajući niti najmanju mogućnost artikulacije državotvornih političkih interesa hrvatskome narodu, iseljeni Hrvati u demokratskom okruženju tzv. zapadnoga svijeta imali su realne mogućnosti djelovanja u korist hrvatskih nacionalnih interesa, za što su i bili izuzetno motivirani. Tome u prilog ide i činjenica da

je velika većina hrvatskih iseljenika iz domovine tijekom 20. stoljeća, na ovaj ili onaj način, bila prisiljena napustiti Hrvatsku. Potonje se osobito odnosi na dva velika iseljenička vala iz Hrvatske, onoga koji je uslijedio koncem II. svjetskog rata, te onoga koji je započeo 1960-ih godina, tzv. odlaskom na privremeni rad u inozemstvo. Upravo je potonje bio jedan od najvažnijih razloga zbog čega se hrvatsko iseljeništvo našlo na udaru jugoslavenskoga represivnog sustava, koji nije prezao niti od jednoga sredstva, uključujući i likvidacije, kako bi pacificirao, ako ne i posve uklonio hrvatsko iseljeništvo kao političkog čimbenika hrvatske državotvornosti i političke samosvijesti.

Već od prvih masovnijih iseljavanja, a osobito nakon 1945. godine, Hrvati su se u europskim i prekooceanskim zemljama počeli politički organizirati, jer su jedino tako pred svojim sunarodnjacima, ali i zemljama u kojima su se kao iseljenici nalazili, mogli artikulirati i braniti političke interese hrvatskoga naroda. Stoga su te političke organizacije i brojni pojedinci koji su državotvorno mislili i radili, bili pod posebnom pažnjom i, dakako, represijom jugoslavenskoga sustava. Vodeći hrvatski politički emigranti su zbog svojih političkih ideja, planova i međusobnih kontakata predstavljali izrazito veliku opasnost u očima tadašnjih jugoslavenskih vlastodržaca, koji su u znali da ti ljudi svojim ustrajnim radom mogu na hrvatskom državotvornom projektu ujediniti hrvatsku političku emigraciju. To bi, dakako, značilo stvaranje jedinstvene političke bojišnice hrvatskoga iseljeništva i domovinstva protiv socijalističke Jugoslavije, što si jugokomunisti nisu željeli niti mogli priuštiti. Nažalost, veoma često je to rezultiralo planiranim i organiziranim likvidacijama istaknutih ljudi iz hrvatske iseljeničke populacije.

Usmjerenost Muslimana/Bošnjaka također je vrlo specifična. Prema rezultatima ove analize na praćenje emigracije bilo je usmjereno svega 4,3% suradnika; praćenjem unutarnje problematike djelovalo je njih 62,0%, a samo na islamsku zajednicu (kleronacionalizam) bilo je usmjereno čak 33,7% suradnika iz redova muslimanskog/bošnjačkog naroda. Navedeni rezultati su čak i samorazumljivi i uglavnom odgovaraju općim povijesnim činjenicama. Naime, politička emigracija Muslimana/Bošnjaka bila je, ne samo bitno manja od hrvatske, nego i teže dostupna. Osim toga, značajan broj muslimanske/bošnjačke emigracije djelovao je u sklopu hrvatske emigracije (većim dijelom) te unutar srpske emigracije (manjim dijelom), tako da je bio pod obradom suradnika iz redova hrvatskog i bitno manje srpskog naroda iz Bosne i Hercegovine. Visoki postotak suradnika usmjerenih na unutarnju problematiku i islamsku zajednicu proizlazi iz činjenice da je, u skladu s tadašnjim zakonima, islamska zajednica tretirana kao vjerska zajednica, ali ona ima drukčije unutarnje ustrojstvo od npr. Katoličke crkve. Značajniju ulogu u ustrojstvu, osim vjerskih službenika (imami), imaju i *laici* koji su članovi pojedinih predstavničkih tijela (*Sabor islamske vjerske zajednice*), koje su mogle biti posebnim predmetom interesa jugoslavenskih tajnih službi.

Kod suradnika Srba situacija je slijedeća: na emigraciju je bilo usmjereno 37,5% suradnika, na neki od unutarnjih problema 53,4% te na kleronacionalizam unutar SPC-a 9,1% suradnika. Rezultati dovode do jednostavnog zaključka kako tzv. "četnička emigracija" ipak nije u značajnijoj mjeri zabrinjavala centre SDB-a, što - kao što već vidjeli – nije bio slučaj s hrvatskom, tzv. "ustaškom emigracijom". Praćenje SPC-a i pojedinog svećenstva ponajviše se obrazlagalo potencijalnom opasnošću njihovih kontakata i suradnje s četničkim organizacijama. Ipak, suradnici iz redova srpskog naroda

najviše su bili usmjereni na očuvanje unutarnjeg poretka i različitih neprijateljskih djelatnosti usmjerenih na njegovo rušenje, kao što su, primjerice, "liberalizam, anarholiberalističke pozicije, nacionalizam, nacionalističke pozicije građanske desnice, birokratsko-etatističke pozicije, etatizam novokomponirani, birokratski dogmatizam, IB-ovski birokratizam, pojedinci koji djeluju s proibeovskih pozicija, podrivanje ekonomske osnovice samoupravnog socijalističkog društva, tehnokratizam, pročetničke pozicije, neprijateljska djelatnost studenata".

Godina aktiviranja ili reaktiviranja suradnika

Godina aktiviranja ili reaktiviranja pojedinih suradnika također je bitan parametar u okviru analitičkog pristupa Udbinim dosjeima i metodama rada Udbe, jer kada se rezultati povežu sa povijesno-političkim i društvenim zbivanjima, više je nego razvidna spremnost jugoslavenskih državnih tajnih službi da budu u tijeku događaja, naročito onih za koje su smatrali da su potencijalno opasni, kako bi na vrijeme, planski i organizirano reagirali na njih te ih po potrebi gušili u samom začetku. Pritom je jedna od temeljnih metoda rada bila infiltracija suradnika unutar samog izvora tih zbivanja i promjena.

Trend povećanog aktiviranja ili reaktiviranja suradnika započinje krajem sedamdesetih godina prošloga stoljeća, točnije između 1975. i 1980. godine, kada kod Hrvata on iznosi 30,2% aktiviranih suradnika a kod Muslimana/Bošnjaka i Srba po 24,4%. Taj se trend nastavlja, dapače i povećava između 1980. i 1985. kada je Hrvata suradnika aktivirano 32,4%, suradnika Muslimana/Bošnjaka 37,2% i suradnika Srba 31,7%. Taj veliki porast aktiviranih ili reaktiviranih suradnika svakako ukazuje na jačanje potencijalnih opasnosti i prijetnji za nedvojbeno totalitarističku, jugoslavenski komunistički sustav i tekovine tzv. "zajednice jednakih i ravnopravnih naroda", koji su kod velikog broja pojedinaca i pojedinih naroda izazivali nacionalni otpor. Također, te su godine obilježile i Titova bolest i smrt te nakon nje jačanje destabilizacijskih političkih procesa na jugoslavenskoj državnoj sceni, što potvrđuje izrazitu zabrinutost i pojačani oprez Službe na svim područjima. Statistički izraz te zabrinutosti je svakako značajno povećanje broja aktiviranih ili reaktiviranih suradnika Udbe iz redova sva tri naroda u Bosni i Hercegovini.

Najveći porast aktiviranih suradnika unutar navedenih godina zabilježen je kod suradnika usmjerenih na praćenje neprijateljske djelatnosti Hrvata. Analizom je već utvrđeno kako se radi gotovo isključivo o praćenju emigracije u kojoj se očigledno «skrivala» najveća opasnost po jugoslavensku državnu zajednicu i njezine komunističke upravljačke strukture. Međutim, između 1985. i 1990. godine unutar iste skupine suradnika (Hrvati) bilježimo i najveći pad nove angažiranosti, dakle s 32,4% na 19,8%. Evidentna je nevoljkost za suradnju koja se opravdavala različitim izgovorima ili se čak otvoreno odbijalo pružanje usluga i ustupanje informacija operativnim radnicima SDB-a. Tada već sasvim sigurne i - moglo se naslutiti - nedvojbeno velike promjene unutar jugoslavenskoga režima, a koje će se izravno ili neizravno odraziti i na živote pojedinaca, izazivale su strah unutar ne tako male zajednice suradnika Udbe.

No, kad zakažu jedni, Službe se potrude da njihovu zadaću preuzmu drugi. Tako

je kod suradnika Srba u istom razdoblju volja za angažiranjem, na dobrovoljnoj ili patriotskoj bazi, na vrhuncu. Samo tih godina aktivirano je ili reaktivirano 33,0% Srba suradnika koji na taj način potvrđuju svoju privrženost sustavu komunističke vlasti, u kojem su isključivo za njih bile rezervirane najbolje društvene pozicije, te – shodno tome - i slaganje s metodama Udbina rada.

Zaključak

Iz analitičkog pristupa problematici Udbine suradničke mreže na području Bosne i Hercegovine, osobito analizom svojevrsnog socio-psihološkog profila njezinih suradnika, razvidno je da su tu mrežu sačinjavali uglavnom vrlo obrazovani ljudi, provjereni i visokog stupnja pouzdanosti, koji su u najvećem broju prihvatili suradnju upravo u onim godinama u kojima su mnogi "narodni neprijatelji" duboko i trajno unesrećeni. Činjenica koju gotovo i nema potrebe detaljnije dokazivati jest da su još i danas prisutne državno-političke i društveno-socijalne anomalije kao posljedice naslijeđa jednog neprirodnog i nepravednog sustava u kojem su *čuvari Jugoslavije* odigrali (a možda neki još uvijek igraju?) - potpuno svjesni i mirne savjesti - jednu od glavnih uloga.

Knjiga "Čuvari Jugoslavije" na određeni način zaokružuje jedan od aspekata djelovanja i ustrojstva jugoslavenskih tajnih službi, i to na primjeru Udbe, kao – vjerojatno – najzloglasnije tajne službe u tadašnjoj jugoslavenskoj državnoj zajednici. Međutim, istodobno ta knjiga potiče nova istraživanja i razmišljanja o aktivnostima jugoslavenskih tajnih obavještajnih i kontraobavještajnih službi, koje su kao izvršno ili provedbeno sredstvo politički najviše rangiranih jugoslavenskih upravljačkih struktura, raznoliko djelovale protiv "unutarnjih" i "vanjskih" neprijatelja, naročito iz redova hrvatskoga naroda.

Ne treba sumnjati da će ova knjiga, i zbog teme koju obrađuje i zbog dokumenata koje donosi, naići na iznimnu reakciju stručne i šire javnosti. Imena službenika Udbe, načelnika pojedinih odjela, operativaca te – ponajviše – samih suradnika Udbe, izazvat će zasigurno polemike, pa i sporenja. No, time će se samo još više pružiti prilika ili otvoriti javni prostor svima koji bi, s jedne strane, željeli demaskirati prošlu, sadašnju, a možda i buduću ulogu tajnih službi, naročito njihove represivne dimenzije, te s druge strane, ukazati na duboku ideološku i pragmatičnu ukorijenjenost bivših jugoslavenskih tajnih službi (osobito Udbe) u upravljačkim, društvenim i javnim strukturama, ne samo današnje Bosne i Hercegovine, nego i drugih država nastalih raspadom socijalističke Jugoslavije.

U Zagrebu, 7. studenoga 2003.

Prigovori i pritužbe na knjigu "Čuvari Jugodlavije"

UVODNE NAPOMENE

O prigovorima i pritužbama

Pažljivim iščitavanjem svih dostupnih nam novina, publikacija, knjiga i Internet adresa, od prve promocije knjige "Čuvari Jugoslavije" pa do odlaska ove knjige u tiskaru, pronašli smo ukupno dvadesetak osoba koje tvrde da su nepravedno navedene kao suradnici Udbe. Najveći broj njih tvrdi da nisu imali nikakvog posla s SDB-om, a dio prozvanih navodi da nisu bili suradnici Udbe nego da su bili praćeni od Udbe. Neki od njih nisu se izravno obratili medijima nego su u njihovo ime progovorili prijatelji, znanci ili odvjetnici, navodeći da će zaštitu potražiti na sudu.

Pripremajući sa suradnicima materijal za ovu knjigu, vrlo ozbiljno smo provjeravali javno iznesene tvrdnje, dok smo smatrali da ne bi priličilo razmatrati i komentirati tvrdnje iz sudskih tužbi.

Posebno je zanimljivo nekoliko slučajeva u kojima se tvrdi kako je "moguće da su u Udbinim kartonima bili zavedeni kao suradnici, ali da to sami nisu znali niti bi ikada pristali na suradnju s Udbom".

Zabilježena su i dva slučaja u kojima su bivši šefovi u Udbi izjavili da su neke osobe vodili kao svoje navodne doušnike, odnosno da im više nije jasno zašto su im otvorili suradničke kartone. Riječ je o Milanu Andriću iz Tomislavgrada i Ivanu Zoriću «Komjanu» iz Gruda. Udbini šefovi priznaju da su dokumenti autentični ali, tvrde danas, prozvani nisu radili za Udbu.

Boro Pezer, djelatnik Udbe iz Gruda, kaže da je Ivana Zorića "zloupotrijebio" s najboljom namjerom, da bi brisao neke osobe s popisa pod obradom SDS-a, i predložio ga kao operativnu vezu bez njegovog znanja. "Od Zorića - tvrdi Pezer - nisam dobio nikakve negativne informacije, jer ih nisam ni mogao dobiti, s obzirom na to da Zorić nije ni znao da je registriran kao operativna veza Službe državne sigurnosti. Sve navedeno, svi dobronamjernici, mogu provjeriti u dosjeima operativne službe nacionalne sigurnosti", kaže danas Pezer, moleći prijatelja da mu oprosti.

Sličan je i slučaj Milana Andrića. U pismu medijima navodi da je, kao Udbi sumnjiva osoba, bio na više informativnih razgovora, točnije zlostavljanja, kod jednog od šefova Udbe u Centru Livno, Joze Perića "Gojgića". "Što je Perić zapisivao poslije tih "informativnih" razgovora, odnosno zlostavljanja, meni nije poznato", piše Andrić, naglašavajući da mu je, nakon objave knjige "Čuvari Jugoslavije" i "sam Perić priznao da ga je bez njegovog znanja vodio kao svog suradnika".

U sličnom tonu zabilježeno je još nekoliko reagiranja na knjigu "Čuvari Jugoslavije", ali bez komentara Udbinih šefova.

U ostalim reagiranjima češći je upit koje su nakane autora, nego demantiranje sadržaja knjige. Rijetki su oni koji opovrgavaju objavljenje dokumente. Poglavito nakon što su njihovu autentičnost, u svim medijskim istupima, potvrdili brojni zaposlenici Udbe.

Jedini slučaj izravnijeg negiranja točnosti podataka objavljenih u knjizi «Čuvari Jugoslavije» stigao je od službenika mostarske Udbe Ivana Sabljića. Na traženje Stipe Paradžika iz Ljubuškog, koji je prema objavljenom Udbinom dokumentu, potpisanom od tadašnjeg operativca Centra SDB Mostar Ivana Sabljića, u knjizi «Čuvari Jugoslavije» naveden kao suradnik Centra SDB Mostar pod pseudonimom «Car», Sabljić je dao izjavu. Sin Stipe Paradžika, Dragan Paradžik, u popratnom dopisu je naveo:

«Šaljem Vam digitalizirani zapis izjave koju je dao Ivan Sabljić povodom objavljivanja imena mog oca u knjizi 'Čuvari Jugoslavije'. Na ovom mjestu izjavljujem da nikakvih sugestija ili pritisaka nije bilo na gosp. Sabljića. Otac ga je nazvao i tražio odgovor u pisanom obliku na pitanja:

- kada smo nas dvojica kontaktirali u svezi mog odlaska u Australiju zbog 'ugrađivanja u središte ekstremne emigracije', ili kada smo uopće vodili bilo kakav razgovor o sličnoj temi,
- kakvi su me razlozi obiteljskog karaktera spriječili u provođenju iste (ako sam već i 'pristao').

ZAGREB
DANA 05.04.04. GODINE.

IZJAVA

JA, IVAN SABLJIĆ, ROĐEN 29.09.1949 GODINE U KUNEU, LJUBUŠKI - DIPLOMIRANI POLITOLOG, RADIO SAM U SLUŽBI DRŽAVNE SIGURNOSTI - CENTAR MOSTAR OD 1979 DO 1985 GODINE.

VEZANO ZA „SLUČAJ" GOSP. STIPE PARADŽIKA, SPOMINJAN U NAVEDENIM PAPIRIMA KAO SURADNIK „CAR", IZJAVLJUJEM DA, KAO SLUŽBENIK, NISAM JA NJIM KONTAKTIRAO.

VEZANO ZA PAPIRE OKO NAVEDENE KOMBINACIJE „KRALJICA", NAVODIM DA SU PRAVILA SLUŽBE DOZVOLJAVALA DA SE TAKVA MOŽE KAVSTI (KOMBINIRATI) I BEZ PRISTANKA STRANKE. ISTA JE POTOM PRINCIPU I ZAVRŠENA, TE KASNIJE BILJEŠKA, KAKO U PAPIRIMA I PIŠE, ZBOG NELEGALNOSTI ISTE.

NAPOMJEM DA U PAPIRIMA, GDJE SE SPOMINJE DA OD 1981. GODINE SURADNIKA „CAR" DRŽI NA VEZI OPERATIVNI RADNIK IVAN SABLJIĆ PO CIJELOJ OD A NE 03, NIJE MOJ RUKOPIS.

IVAN SABLJIĆ

Faksimil vlastoručne izjave Udbaša Ivana Sabljića

Gosp. Sabljić je napisao izjavu i dostavio je ocu. Naveo je u razgovoru da stoji iza onoga što je napisao, i da nam ona posluži u rasvjetljavanju slučaja. Rekao je da je u to vrijeme stvarno radio na hrvatskoj emigraciji u Australiji, da je kontaktirao sa 5-6 suradnika, ali nije mu poznato da je moj otac uopće bio u Australiji. Izjava je napisana kako je napisana, o cjelovitosti ne mogu suditi, to je sve što sada mogudobiti od navedenog gospodina.

Imao sam namjeru ponovno kontaktirati i Ivana Bunozu. On mi je već u razgovoru u Mostaru, na moje pitanje o nelogičnostima u tekstu koji je sam napisao, natuknuo nešto o načinu na koji se radilo. U telefonskom pozivu supruga je rekla da je teško bolestan od neizlječive bolesti, i ako može da ga sada ne uznemiravam.

Sa štovanjem, Dragan Paradžik.«

Ivan Sabljić je u svojoj izjavi napisao:

«Ja, Ivan Sabljić, rođen 29. 07. 1949. godine na Humcu, Ljubuški - diplomirani politolog, radio sam u Službi državne sigurnosti – Centar Mostar od 1979. do 1985. godine.

Vezano uz 'slučaj' gosp. Stipe Paradžika, spominjan u navedenim papirima kao suradnik 'Car', izjavljujem da, kao službenik, nisam sa istim kontaktirao.

Vezano za papire oko navedene akcije 'Kraljica', navodim da su Pravila Službe dozvoljavala da se takva može zavesti (kombinirati) i bez pristanka stranke. Ista je po tom principu i zavedena, te kasnije brisana, kako u papirima i piše, zbog nerealizirane iste.

Napominjem da u papirima, gdje se spominje da od 1981. godine suradnika 'Car' drži na vezi operativni radnik Ivan Sabljić po liniji 02 a ne 03, nije moj rukopis.

Zagreb, 5. 4. 2004.

Ivan Sabljić.»

Prije svega potrebno je reći da moramo imati razumijevanja za sve koji su se osjetili pogođenima spominjanjem kao suradnika Udbe u knjizi «Čuvari Jugoslavije». Jugoslavija je bila totaliralistička jednopartijska država, tamnica hrvatskog i drugih naroda. Jugokomunistički režim progonio je neistomišljenike, provodio represiju na vjernicima, ubijao političke emigrante itd. Udba je bila produžena, izvršna ruka tog režima koji se nije libio aktivnosti protivnih načelima ljudskih i nacionalnih prava i sloboda, poštivanja međunarodnih zakona i dosegnutih civilizacijskih standarda... Dakle, jasno je da danas nije lako živjeti s biljegom «čuvara Jugoslavije».

Međutim, provjerom navoda iz javnih reakcija dvadesetak tangiranih osoba utvrdili smo da su one bez iznimke neutemeljene. Uvid u baznu dokumentaciju i njena usporedbena provjera s ostalim pisanim i drugim izvorima, potvrđuje da su osnovni podaci izneseni u objavljenoj dokumentaciji o suradnji dotičnih osoba s Udbom – točni.

U nastavku ćemo prenijeti javne reakcije tih konkretnih osoba s primjedbama na knjigu «Čuvari Jugoslavije», ali i objaviti dodatnu dokumentaciju koja nas uvjerava da su te reakcije neosnovane. Nećemo analizirati svaki pojedini slučaj, već ćemo ponoviti osnovne podatke o vrsti dokumenata i stručno-analitičkoj utemeljenosti njezinog proučavanja. Kao prvo, ponovit ćemo da najveći dio dokumenata potječe iz mikrofilmirane baze podataka brisanih operativnih veza i suradnika bosansko-hercegovačke Udbe u razdoblju od 1970. do 1990. godine. Starost baznog materijala, tj. tih mikrofilmova može se lako utvrditi laboratorijskom analizom te tako otkloniti špekulacije o njihovoj autentičnosti.

Pitanje točnosti podataka koji se navode u toj dokumentaciji, može se provjeravati na više načina. Osnovne naznake o metodologiji tog provjeravanja kojeg je obavio stručni suradnik na knjizi Bože Vukušić, vidljive se u iz predgovora ovoj knjizi. Predgovor predstavlja kompilaciju najvažnijih odlomaka iz Vukušićeve knjige «Tajni rat Udbe protiv hrvatskoga iseljeništva», inače publicističkog bestselera u Republici Hrvatskoj.

Zbog dodatnog pojašnjavanja procedure angažiranja i rada «operativnih veza» i «suradnika» Udbe, na početku ovoga poglavlja objavit ćemo u integralnom obliku «Pravila Službe državne sigurnosti» iz 1989. godine. Tijekom razdoblja postojanja i djelovanja Udbe ta su «Pravila» nekoliko puta dopunjavana. Ova verzija iz 1989. godine, u člancima od 40. do 49, jasno definira mjesto i ulogu «operativnih veza» i «suradnika» Udbe, odnosno njihovu svrhu i ciljeve u okviru funkcioniranja te jugoslavenske civilne kontra-obavještajne službe.

Tako se u članku 40. dotičnih «Pravila» definira pojam suradnika: «**Suradnik službe je lice koje svjesno, tajno, organizirano i kontinuirano prikuplja podatke i obavještenja ili izvršava druge zadatke službe**». A u člancima 45., 46. i 47. definirane su obveze «Službe» prema suradniku: «Služba je dužna da suradnika osposobi, pripremi i instruira za izvršenje zadataka i da mu stvori odgovarajuće uslove za rad. Služba je dužna da suradnika angažiranog na zadacima u inostranstvu posebno stručno obuči. Po pravilu, u obuci neposredno učestvuje operativni radnik koji rukovodi suradnikom. Služba je dužna da sa suradnikom unaprijed dogovori način uspostavljanja i održavanja sigurne i efikasne veze i da posebno razradi održavanje veze za slučaj vanrednih prilika, neposredne ratne opasnosti ili rata. Služba nadoknađuje suradniku materijalne troškove i izgubljenu zaradu i ličnu i imovinsku štetu proisteklu iz izvršenja zadataka po zahtjevu službe. Za uložene vanredne napore i postignute rezultate, ispoljenu odvažnost i hrabrost u izvršavanju zadataka služba može nagraditi suradnika. Ako je suradnja zasnovana na materijalno osnovi i ako suradnik ispunjava dogovorene obaveze služba je dužna isplatiti suradniku ugovorenu novčanu sumu.»

Na sličan način definira se i pojam «operativne veze» kao nižeg stupnja suradnika, ali s praktički istim međusobnim obvezama: «**Operativna veza službe je lice koje je u mogućnosti i voljno da svjesno, tajno i organizirano daje podatke i obavještenja od interesa za bezbednost zemlje i rad službe.** Odredbe čl. 46. i 47. ovih pravila primjenjuju se i na operativnu vezu.»

PRAVILA O RADU SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI

Na osnovu člana 23. stav 2. Zakona o osnovama sistema državne bezbjednosti («Službeni list SFRJ», br. 15/84), a u skladu sa Odlukom o jedinstvenim načelima za primjenu sredstava i metoda koje u svom radu primjenjuju organi koji vrše poslove državne bezbjednosti (D.T. 0-11. od 17. aprila 1985. godine i 16. novembra 1988. godine), savezni sekretar za unutrašnje poslove donosi

PRAVILA O RADU SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilima razrađuju se poslovi službe državne bezbjednosti i međusobni odnosi u službi, propisuju sredstva i metodi, uvjeti i načini izvještavanja i informiranja u službi i posebne dužnosti radnika službe u vezi sa vršenjem službenih zadataka.

SAVEZNI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBEDNOSTI

DRŽAVNA TAJNA
ČUVATI U KASI

zabranjeno umnožavanje i prešampavanje

P R A V I L A
O RADU SLUŽBE DRŽAVNE BEZBEDNOSTI

Beograd, 6. januar 1989. godine

Primerak broj -

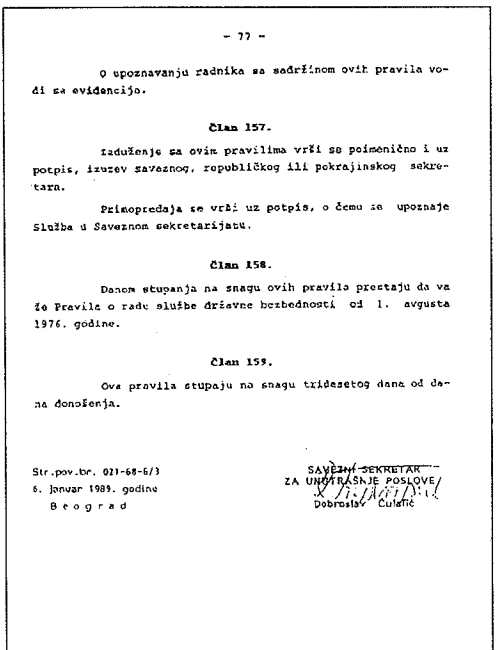

- 77 -

O upoznavanju radnika sa sadržinom ovih pravila vodi se evidencija.

Član 157.

Zaduženje sa ovim pravilima vrši se pojmenično i uz potpis, izuzev saveznog, republičkog ili pokrajinskog sekretara.

Primopredaja se vrši uz potpis, o čemu se upoznaje Služba u Saveznom sekretarijatu.

Član 158.

Danom stupanja na snagu ovih pravila prestaju da važe Pravila o radu službe državne bezbednosti od 1. avgusta 1976. godine.

Član 159.

Ova pravila stupaju na snagu tridesetog dana od dana donošenja.

Str.pov.br. 021-68-6/3
6. januar 1989. godine
B e o g r a d

SAVEZNI SEKRETAR
ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Dobrosav Ćulafić

Faksimil naslovnice i zadnje stranice Pravilnika o radu Udbe

Član 2.

Služba državne bezbjednosti u Saveznom, republičkim i pokrajinskim sekretarijatima za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: služba) prikuplja podatke i obavještenja radi otkrivanja i sprječavanja djelatnosti usmjerenih na podrivanje ili rušenje Ustavom SFRJ utvrđenog poretka i ugrožavanja bezbjednosti zemlje.

U skladu sa svojim djelokrugom, služba prikuplja i obavještajne podatke od značaja za bezbjednost i druge interese SFRJ.

U svom radu služba primjenjuje propisana sredstva i metode i poduzima mjere i radnje, na osnovu zakona i propisa donesenih na osnovu zakona.

Poslove službe u inostranstvu vrše se u skladu sa ovim pravilima, a prema uputama saveznog sekretara za unutrašnje poslove.

Član 3.

Poslove iz svog djelokruga služba izvršava na osnovu zakona, ovih pravila i drugih propisa donesenih na osnovu zakona i u skladu sa stavovima i smjernicama Skupštine SFRJ i skupština republika i autonomnih pokrajina i njihovog izvršnog organa, pridržavajući se pri tom stavova i politike Saveza komunista Jugoslavije.

Služba je dužna da se u svom radu pridržava Ustava, zakona i propisa donesenih na osnovu zakona, da osigura poštovanje sloboda i prava građana i dostojanstva ličnosti i da štiti interese radnih ljudi i građana, samoupravnih organizacija i zajednica i drugih institucija našeg društva.

Savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretari za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar) stara se o izvršavanju poslova službe i postupanju pripadnika službe u skladu sa odredbama st. 1. i 2. ovog člana.

Član 4.

U izvršavanju poslova iz svog djelokruga služba se obraća radnim ljudima i građanima, organizacijama udruženog rada i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama, društveno-političkim i drugim društvenim organizacijama i udruženjima građana i njihovim organima, organima društveno-političkih zajednica i drugim državnim organima za pomoć u otkrivanju i sprječavanju djelatnosti usmjerenih na podrivanje ili rušenje Ustavom SFRJ utvrđenog poretka, i prima obavještenja koja joj samoinicijativno daju radni ljudi i građani, organi i organizacije i državni organi, i postupa po ovim obavještenjima.

Služba u granicama svog djelokruga pruža organizacijama udruženog rada, drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama i državnim organima, po vlastitoj inicijativi ili na njihov zahtjev, stručnu i drugu pomoć u izgradnji i unapređenju društvene samozaštite.

Član 5.

Služba primjenjuje propisana sredstva i metode i poduzima mjere i radnje radi otkrivanja i sprječavanja djelatnosti usmjerenih na podrivanje ili rušenje Ustavom SFRJ utvrđenog poretka i ugrožavanje bezbjednosti zemlje kada postoji sumnja ili podaci da

se takva djelatnost očekuje, priprema ili vrši od strane pojedinaca, grupa ili organizacija, ili je sa takvim namjerama pokušano, odnosno izvršeno krivično djelo, kao i radi otkrivanja inspiratora, organizatora, pomagača i izvršilaca ovih djela.

Član 6.

Poslove državne bezbjednosti organiziraju i neposredno vrše službe državne bezbjednosti u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima za unutarnje poslove, osim poslova koji su saveznim zakonom ili propisom donesenim na osnovu saveznog zakona stavljeni u nadležnost saveznih organa uprave koji vrše poslove državne bezbjednosti.

Član 7.

Polazeći od ustavnog principa da je bezbjednost SFRJ zajednički interes naroda i narodnosti Jugoslavije i pravo i dužnost svih radnih ljudi građana, služba u izvršavanju poslova iz svog djelokruga ostvaruje akciono i funkcionalno jedinstvo, kao i potrebno tehničko i tehnološko jedinstvo u radu na teritoriji cijele zemlje.

Član 8.

U cilju ostvarivanja jedinstvenog i usklađenog djelovanja, službe u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima dužne su da potpuno i blagovremeno izvještavaju Službu u Saveznom sekretarijatu o stanju zaštite ustavnog poretka, provođenju saveznih propisa iz oblasti državne bezbjednosti, mjerama i radnjama koje poduzimaju, primjeni metoda i sredstava i da dostavljaju procjene bezbjedonosnog stanja na svom području, programe i planove svog rada, izvještaje, analize, informacije i druge podatke i obavještenja.

Član 9.

Služba u Saveznom sekretarijatu, na osnovu usmjeravanja koje vrši Skupština SFRJ, usklađivanja i usmjeravanja koje vrše Predsjedništvo SFRJ i Savezno izvršno veće, poduzima radnje kojima osigurava provođenje smjernica i stavova ovih organa i usklađuje provođenje smjernica i stavova ovih organa i usklađuje rad službi u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima.

Usklađivanje u smislu stava 1. ovog člana Služba u Saveznom sekretarijatu ostvaruje, naročito:

- usmjeravanjem i programiranjem rada službe (utvrđivanjem jedinstvene programske orijentacije, zajedničke bezbjednosne procjene i godišnjeg programa svog rada);
- usklađivanjem i organiziranjem konkretnih mjera, radnji i drugih aktivnosti službe u izvršavanju zajedničkih zadataka;
- davanjem prethodne suglasnosti za primjenu određenih sredstava i metoda službe u zemlji i inostranstvu.

Način usklađivanja rada službe državne bezbjednosti razrađuje se ovim pravilima i uputstvom saveznog sekretara.

Član 10.

U skladu sa pravima i dužnostima utvrđenim saveznim zakonom, Služba u Saveznom sekretarijatu vrši inspekciju nad provođenjem saveznih zakona i drugih

saveznih propisa i općih akata, primjenom sredstava i metoda i provođenjem mjera i radnji i završavanjem zadataka iz oblasti državne bezbjednosti u službama u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima.

Član 11.

Služba u Saveznom sekretarijatu neposredno vrši poslove državne bezbjednosti neophodne za ostvarivanje Ustavom SFRJ utvrđene odgovornosti saveznih organa koji su joj zakonom ili propisima donesenim na osnovu zakona stavljeni u nadležnost, priprema propise iz oblasti državne bezbjednosti i stara se o njihovom provođenju.

Član 12.

Služba u Saveznom sekretarijatu može sa službama u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima organizirati vršenje poslova u oblasti razvoja određenih tehničkih sredstava, stručnog obrazovanja i osposobljavanja radnika, kao i druge poslove od zajedničkog interesa.

Član 13.

Službe u Saveznom, republičkim i pokrajinskim sekretarijatima duže su da surađuju i međusobno se pomažu, posebno u primjeni sredstava i metoda, poduzimanju mjera i radnji i ustupanju odgovarajućih podataka i obavještenja.

Izvan svog područja služba može primijeniti određeno sredstvo ili metode ili poduzeti određenu mjeru ili radnju samo uz prethodnu suglasnost službe na čijem području treba da primjeni određeno sredstvo ili metode ili poduzme određenu mjeru ili radnju.

Izuzetno, kada postoji opasnost od odlaganja i kada nije moguće postupiti u skladu sa stavom 2. ovog člana, zainteresirana služba može i bez prethodne suglasnosti primijeniti određeno sredstvo i metode, odnosno poduzeti određenu mjeru ili radnju, o čemu je dužna da hitno obavijesti nadležnu službu i da sa ovom službom u vezi sa konkretnim slučajem postigne dogovor o njihovoj daljoj primjeni.

Služba koja je primijenila sredstvo ili metode, odnosno poduzela mjeru ili radnju na način iz st. 2. i 3. ovog člana dužna je da o tome odmah izvijesti Službu u Saveznom sekretarijatu.

Član 14.

U poslovima od zajedničkog interesa službe u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima dogovaraju se o zajedničkim aktivnostima, međusobno razmjenjuju informacije, obavještenja i podatke, ustupaju analitičke i materijale i odgovarajuće bezbjednosne procjene i organiziraju druge oblike međusobne suradnje.

Član 15.

Kad sporazumno utvrde da za to postoji potreba, službe u Saveznom, republičkim i pokrajinskim sekretarijatima organiziraju zajednički rad kao najviši oblik suradnje u operativnom radu.

Zajednički rad se ostvaruje kroz vođenje određenih operativnih akcija,

operativnih kombinacija ili operativnih istraživanja.

Za realizaciju zajedničkog rada, u svakom konkretnom slučaju sporazumno se naročito:

- utvrđuje jedinstvena procjena bezbjedonosnog problema i definira radni zadatak i zajednički program njegovog izvršenja;
- obrazuje zajednička grupa (ili drugi organizacijski oblik zajedničkog rada) koja organiziraju rad i izvršava zadatak.

U zajedničkom radu u smislu stava 1. ovog člana mogu učestvovati i drugi organi i službe bezbjednosti.

Član 16.

U zaštiti Ustavom SFRJ utvrđenog poretka ostvaruje se jedinstvo u radu organa unutrašnjih poslova, posebno između službi državne i javne bezbjednost.

Služba državne bezbjednosti i služba javne bezbjednosti zajednički organiziraju izvršavanje pojedinih zadataka i akcija i poduzimaju operativne mjere i radnje u vezi sa izvršavanjem zajedničkih zadataka u zaštiti Ustavom SFRJ utvrđenog poretka.

Član 17.

Služba državne bezbjednosti može, na prijedlog službe javne bezbjednosti, primijeniti svoja sredstva i metode u cilju otkrivanja i sprječavanja krivičnih djela od šireg značaja za zaštitu Ustavom SFRJ utvrđenog poretka, ako postoje osnovi sumnje o organiziranjem vršenju tih djela ili povezanosti njihovih učinilaca sa inostranstvom.

Prijedlog iz stava 1. ovog člana podnosi rukovodilac službe javne bezbjednosti u republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu.

Primjena sredstava i metoda na način iz stava 1. ovog člana i korištenje podataka i saznanja dobivenih njihovom primjenom vrši se po ovim pravilima.

Član 18.

U vršenju poslova iz svog djelokruga, služba državne bezbjednosti surađuje sa organima bezbjednosti oružanih snaga i nadležnom službom u Saveznom sekretarijatu za inostrane poslove.

Suradnja iz stava 1. ovog člana ostvaruje se u skladu s uputstvom koje sporazumno donose savezni sekretar za unutrašnje poslove, savezni sekretar za narodnu obranu i savezni sekretar za inostrane poslove.

Član 19.

Po odobrenju nadležnih organa federacije služba uspostavlja i sprovodi povremene ili trajne oblike suradnje s organima bezbjednosti stranih zemalja i drugim stranim organima i organizacijama.

Suradnja iz stava 1. ovog člana ostvaruje se preko Službe u Saveznom sekretarijatu, a prema instrukcijama saveznog sekretara.

Pri provođenju ove suradnje poduzimaju se potrebne mjere za zaštitu izvora saznanja i obezbjeđenje tajnosti propisanih sredstava i metoda službe i drugih podataka od interesa za bezbjednost zemlje i rad službe.

II. POSLOVI SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI

Član 20.

Služba prikuplja podatke i obavještenja primjenjujući propisana sredstva i metode i poduzimajući mjere i radnje u cilju blagovremenog otkrivanja i sprječavanja djelatnosti usmjerene na podrivanje ili rušenje Ustavom SFRJ utvrđenog poretka i ugrožavanje bezbjednosti zemlje.

U tom cilju služba otkriva, prati, istražuje, dokumentira, analizira i sprječava (u daljem tekstu: otkriva i sprječava) djelatnost stranih obavještajnih službi, neprijateljske jugoslavenske emigracije i unutrašnjeg neprijatelja; vrši poslove obezbjeđenja određenih ličnost, političkih skupova i drugih javnih manifestacija i bezbjedonosno štiti radna mjesta, organizacije čija je djelatnost od posebnog društvenog interesa, kao i objekte – određene odlukama nadležnih organa i objekte i područja od interesa za obranu i bezbjednost zemlje, vrši bezbjedonosnu zaštitu državljana SFRJ na privremenom radu i boravku u inostranstvu; otkriva i prati denacionalizatorsku i drugu subverzivnu djelatnost prema dijelovima jugoslavenskih naroda koji žive van granice SFRJ; prikuplja obavještajna podatke od značaja za bezbjednost i druge interese SFRJ i vrši pripreme za rad u izvanrednim prilikama, uvjetima neposredne ratne opasnosti i rata.

Služba vrši i druge poslove koji su joj zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona stavljeni u djelokrug.

OTKRIVANJE I SPRJEČAVANJE DJELATNOSTI STRANIH OBAVJEŠTAJNIH SLUŽBI

Član 21.

Služba otkriva i sprječava obavještajnu i drugu neprijateljsku djelatnost stranih obavještajnih službi i drugih stranih organizacija i institucija koja se protiv SFRJ organizira i vrši iz inostranstva ili u zemlji, a posebno:

- djelatnost stranih obavještajnih službi, njihovih organizacija, centara, punktova, obavještajaca i agenata, kao i policijskih i drugih organa i institucija iz kojih se odvija obavještajna djelatnost;
- djelatnost usmjerene na stvaranje agenture i obavještajnih punktova u zemlji; utvrđuje veze i odnose nosilaca obavještajne djelatnosti sa licima u zemlji i inostarnstvu i djelatnosti ovih lica usmjerene na prikupljanje i pribavljanje povjerljivih podataka vojnog, naučnog, ekonomskog i političkog karaktera i rasvjetljava ustanovljene odnose i veze i poduzima druge potrebne mjere;
- djelatnost iz diplomatskih i konzularnih predstavništava i drugih stranih institucija u zemlji (inostrane informativno-propagandne ustanove, novinska dopisništva, privredna predstavništva i druge institucije) za koje se očekuje ili postoje osnovi sumnje da se bave obavještajnom, obavještajno-informativnom ili drugom subverzivnom djelatnošću;
- djelatnost stranih obavještajnih službi i drugih stranih institucija preko jugoslavenske neprijateljske emigracije i unutrašnjeg neprijatelja;

- djelatnost stranih institucija, organizacija i pojedinaca usmjerene na prikupljanje podataka od značaja za bezbjednost i obranu zemlje kroz ekonomsku, naučnu, tehničku, kulturnu i drugu suradnju naše zemlje sa inostranstvom;
- djelatnost stranih obavještajnih službi koja se odvija putem sredstava telekomunikacija i elektronskog izviđanja (prisluškivanja) iz obavještajnih centara u zemlji ili iz inostranstva;
- ideološko-političku indoktrinaciju i druge subverzivne djelatnosti sračunate i usmjerene na ostvarivanje utjecaja na određene sredine i pridobivanje pojedinaca ili grupa;
- djelatnost stranih međunarodno-terorističkih organizacija i grupa usmjerenu prema SFRJ;
- snimanja, skiciranja i opserviranja vojnih, komunikacionih i drugih objekata i područja od značaja za bezbjednost i obranu zemlje;
- djelatnost stranih obavještajnih i kontraobavještajnih službi na pripremanju i angažiranju specijalnih snaga namijenjenih za djelovanje protiv SFRJ u izvanrednim prilikama, u slučaju neposredne ratne opasnosti i u ratu;
- djelatnost stranih obavještajnih službi prema trećim zemljama preko građana ili teritorije SFRJ.

Služba prati i izučava forme, ciljeve, metode i sredstva rada stranih obavještajnih i drugih službi bezbjednosti i drugih institucija iz kojih se odvija obavještajna djelatnost, njihove međusobne kontakte i povezanost, organizaciju i sistem njihove kontraobavještajne zaštite.

OTKRIVANJE I SPRJEČAVANJE DJELATNOSTI JUGOSLAVENSKE NEPRIJATELJSKE EMIGRACIJE

Član 22.

Služba otkriva i sprječava terorističku i drugu djelatnost jugoslavenske neprijateljske emigracije usmjerenu protiv SFRJ, njenih predstavništava, predstavnika i građana, a posebno:

- namjere, planove, pripreme i pokušaje izvođenje terorističkih akcija u zemlji i inostranstvu;
- namjere, planove, pripreme i pokušaje ubacivanja grupa i pojedinaca u zemlju radi poticanja, organiziranja i izvođenja gerilskih ili diverzantsko-terorističkih akcija, odnosno oružane pobune i druge neprijateljske djelatnost i stvara preduvjete i poduzima potrebne mjere za hvatanje ubačenih grupa i pojedinaca;
- veze i uporišta neprijateljske emigracije u zemlji i inostranstvu i među našim građanima na privremenom radu i boravku u inostranstvu, pristupanje ovih građana neprijateljskim organizacijama i grupama, kao i povezivanje neprijateljske emigracije sa unutrašnjim neprijateljem i udruživanje radi neprijateljske djelatnosti;
- propagandnu djelatnost neprijateljske emigracije usmjerenu na podrivanju ili rušenje Ustavom SFRJ utvrđenog poretka, ugrožavanje bezbjednosti zemlje i povredu njenog međunarodnog ugleda.

Služba prati i izučava sredstva i metode rada i djelovanja neprijateljske emigracije, organizacionu strukturu, izvore financiranja, način nabavke i izrade oružja, eksploziva i druge diverzantske i terorističke opreme, oblike i metode subverzivno-propagandnog djelovanja, međusobne odnose i veze emigrantskih organizacija, grupa i pojedinaca, njihovu spregu sa stranim obavještajnim i policijskim službama i institucijama, stranim državnim i političkim organima i organizacijama, odnose i veze organizacija i grupa jugoslavenske neprijateljske emigracije sa drugim (nejugoslavenskim) organizacijama i grupama koje se bave međunarodnim terorizmom i dr.

S ciljem onemogućavanja organiziranja i izvođenja diverzantsko-terorističkih, propagandnih, subverzivnih i drugih akcija, slabljenja akcione sposobnosti neprijateljskih emigrantskih organizacija, stvaranja i produbljivanja međusobnog razdora, raslojavanja grupacija i pasivizacije pojedinaca, kompromitacije, zastrašivanja ili potpunog onemogućavanja inspiratora i organizatora najgrubljih vidova neprijateljske djelatnosti, služba poduzima psihološke i druge mjere i organiziraju akcije protiv neprijateljske emigracije u inostranstvu.

OTKRIVANJE I SPRJEČAVANJE DJELATNOSTI UNUTRAŠNJEG NEPRIJATELJA

Član 23.

Služba otkriva i sprječava djelatnost unutrašnjeg neprijatelja usmjerenu protiv osnova socijalističkog samoupravnog društvenog uređenja i bezbjednosti zemlje, a posebno:

- kontrarevolucionarno ugrožavanje društvenog uređenja (ograničavanje ili obaranje vlasti radničke klase i radnih ljudi; podrivanje Ustavom utvrđenog društveno-ekonomskog uređenja, društveno-političkog sistema ili sistema samoupravljanja; protuustavno svrgavanje organa društvenog samoupravljanja i vlast, njihovih izvršnih organa ili predstavnika najviših državnih organa; podrivanje ekonomske osnovice zemlje, razbijanje bratstva i jedinstva ili narušavanje ravnopravnosti naroda i narodnosti ili protuustavna promjena federativnog uređenja države);
- vršenje djela oružane pobune, terorizma, sabotaže, uništenja važnih objekata privrede i imovine veće vrijednosti;
- poticanje ili izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti;
- neprijateljsku propagandu (pozivanje ili poticanje na obaranje vlasti radničke klase i radnih ljudi, na protuustavnu promjenu socijalističkog samoupravnog društvenog uređenja, na razbijanje bratstva i jedinstva i ravnopravnosti naroda i narodnosti, na svrgavanje organa društvenog samo upravljanja i vlasti ili njihovih izvršnih organa, na otpor prema odlukama nadležnih organa vlast i samoupravljanja koje su od značaja za zaštitu i razvoj socijalističkih samoupravnih odnosa, bezbjednost ili obranu zemlje ili zlonamjerno i neistinito prikazivanje društveno-političkih prilika u zemlji);

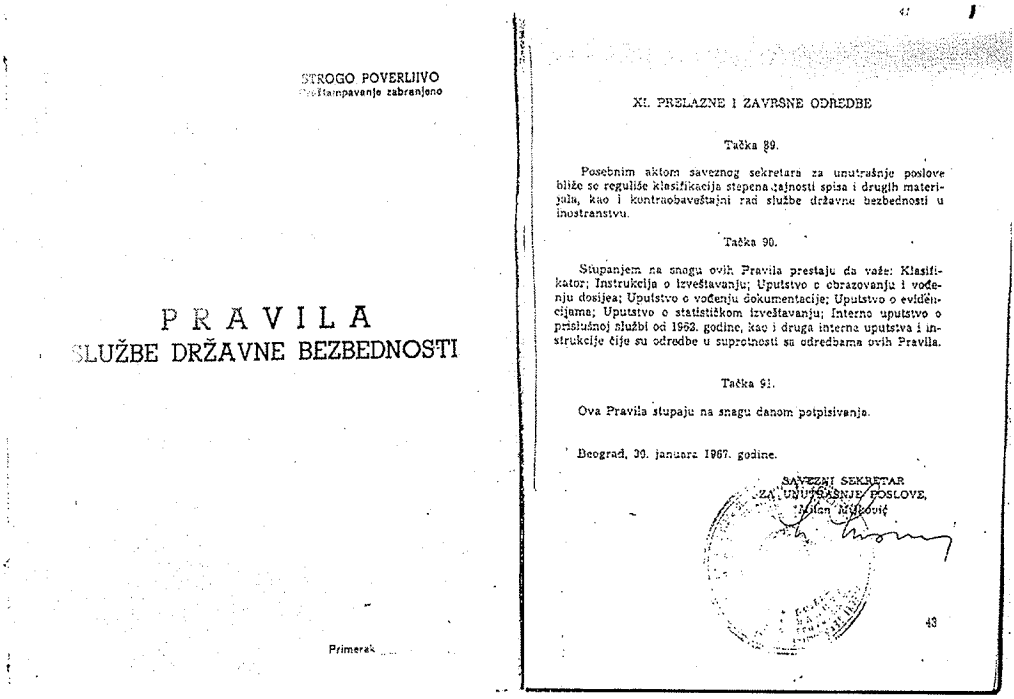

STROGO POVERLJIVO
Preštampavanje zabranjeno

PRAVILA
SLUŽBE DRŽAVNE BEZBEDNOSTI

Primerak

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Tačka 89.

Posebnim aktom saveznog sekretara za unutrašnje poslove bliže se reguliše klasifikacija stepena tajnosti spisa i drugih materijala, kao i kontraobaveštajni rad službe državne bezbednosti u inostranstvu.

Tačka 90.

Stupanjem na snagu ovih Pravila prestaju da važe: Klasifikator; Instrukcija o izveštavanju; Uputstvo o obrazovanju i vođenju dosijea; Uputstvo o vođenju dokumentacije; Uputstvo o evidencijama; Uputstvo o statističkom izveštavanju; Interno uputstvo o prislušnoj službi od 1962. godine, kao i druga interna uputstva i instrukcije čije su odredbe u suprotnosti sa odredbama ovih Pravila.

Tačka 91.

Ova Pravila stupaju na snagu danom potpisivanja.

Beograd, 30. januara 1967. godine.

SAVEZNI SEKRETAR
ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE,
Milan Mišković

43

Faksimil naslovnice i zadnje stranice Pravilnika o radu Udbe iz 1967. godineFaksimil naslovnice i zadnje stranice Pravilnika o radu Udbe

- stvaranje zavjere, bande, grupe, organizacije ili drugog udruženja radi vršenja djela usmjerenih protiv osnova socijalističkog samoupravnog društvenog uređenja i bezbjednosti SFRJ;
- organizirana djelatnost kojom se napada društvena imovina kada se takva djelatnost vrši u sprezi sa inostranstvom, ili ako je takva djelatnost usmjerena na podrivanje ekonomske osnovice zemlje;
- zloupotrebu vjere i crkve u političke svrhe (poticanje na podrivanje društveno-političkog sistema, povezivanje sa pojedincima i grupama iz vjerskih centara, organizacija i institucija u inostranstvu radi neprijateljskog djelovanja, planiranje i organiziranje protuustavnih aktivnosti od strane pojedinaca iz rukovodstva vjerskih zajednica);
- organizirano poticanje ili izazivanje narušavanja javnog reda i mira iz neprijateljskih pobuda (organiziranje neprijateljskih demonstracija i dr.), iskorištavanje javnih skupova i drugih javnih manifestacija u cilju organiziranog neprijateljskog djelovanja ili poticanje, izazivanje, odnosno manipuliranje obustavama rada iz neprijateljskih pobuda.

U otkrivanju i sprječavanju djelatnosti unutrašnjeg neprijatelja, služba primjenjuje sredstva i metode i poduzima mjere i radnje radi otkrivanja međusobne unutrašnje povezanosti i sprege unutrašnjeg neprijatelja sa stranim obavještajnim službama i neprijateljskom emigracijom.

OBEZBJEĐENJE ODREĐENIH LIČNOSTI, POLITIČKIH SKUPOVA I JAVNIH MANIFESTACIJA

Član 24.

Služba u okviru svog djelokruga i primjenom svojih sredstava i metoda i poduzimanjem mjera i radnji, vrši poslove obezbjeđenja članova Predsjedništva SFRJ i šefova stranih država, stranih ličnosti i delegacija za vrijeme njihovog boravka u SFRJ i jugoslavenskih ličnost i delegacija u inostranstvu i drugih ličnost, određenih odlukama nadležnih organa federacije, republika i autonomnih pokrajina.

Član 25.

Poslove obezbjeđenja članova Predsjedništva SFRJ i šefova stranih država za vrijeme njihovog boravka u SFRJ vrši služba u Saveznom, republičkim i pokrajinskim sekretarijatima u skladu sa zakonom, odlukom Saveznog izvršnog vijeća i naredbom Predsjedništva SFRJ i uputstvom saveznog sekretara.

Poslovi obezbjeđenja drugih ličnosti, jugoslavenskih državnih i partijskih delegacija za vrijeme njihovog putovanja i boravka u inostranstvu i stranih državnih i partijskih delegacija za vrijeme njihove posjete SFRJ određenih odlukom Saveznog izvršnog vijeća vrše se u skladu sa zakonom i uputstvom saveznog sekretara za unutrašnje poslove

Član 26.

Poslove obezbjeđenja ličnosti određenih odlukama izvršnih organa skupština republika, odnosno autonomnih pokrajina i određenih stranih ličnost i delegacija koje borave u SFRJ kao gost republičkih i pokrajinskih organa vrši služba bezbjednosti u republičkom, odnosno pokrajinskom sekretarijatu.

U vršenju poslova obezbjeđenja iz stava 1. ovog člana službe u Saveznom, republičkim i pokrajinskim sekretarijatima surađuju i međusobno se ispomažu.

Član 27.

Služba u Saveznom sekretarijatu usklađuje rad službi u republičkim, odnosno pokrajinskim sekretarijatima u poslovima obezbjeđenja ličnosti određenih odlukom nadležnog republičkog ili pokrajinskog organa za vrijeme njihovog boravka u inostranstvu, u poslovima obezbjeđenja stranih ličnosti i delegacija koje u Jugoslaviji borave kao gosti republičkih odnosno pokrajinskih organa i u poslovima obezbjeđenja ličnosti određenih odlukom nadležnih saveznih organa dok borave na području neke od tih službi.

U poslovima obezbjeđenja ličnosti službe u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima surađuju sa organima bezbjednosti stranih zemalja i stranih organa i organizacija preko Službe u Saveznom sekretarijatu.

Član 28.

Služba primjenjuje sredstva i metode i poduzima mjere, radnje i druge aktivnosti

u vezi sa obezbjeđenjem određenih političkih i društveno-političkih skupova (kongres, konferencije i sl.) i javnih manifestacija kada to nalažu razlozi bezbjednosti.

BEZBJEDONOSNA ZAŠTITA ODREĐENIH ORGANIZACIJA, ORGANA, OBJEKATA, PODRUČJA I RADNIH MJESTA

Član 29.

Služba svojim sredstvima i metodama, kao i mjerama i radnjama bezbjedonosno štiti organizacije i organe čija je djelatnost od posebnog društvenog interesa, odnosno objekte i područja od interesa za obranu ili bezbjednost zemlje za koje je to utvrđeno odlukom izvršnog organa Skupštine SFRJ, odnosno izvršnog organa skupštine republike ili autonomne pokrajine.

Služba štiti određena radna mjesta u organizacijama, organima i objektima iz stava 1. ovog člana ako je to utvrđeno odlukom nadležnog izvršnog organa.

BEZBJEDONOSNA ZAŠTITA DRŽAVLJANA SFRJ NA PRIVREMENOM RADU I BORAVKU U INOSTRANSTVU

Član 30.

Služba organiziraju i vrši bezbjedonosnu zaštitu državljana SFRJ na privremenom radu i boravku u inostranstvu od napada i utjecaja stranih obavještajnih službi, neprijateljske emigracije i unutrašnjeg neprijatelja.

U vezi sa tim koordinira rad sa drugim službama bezbjednost, surađuje sa zainteresiranim organima i organizacijama i pruža stručnu pomoć u organiziranju u funkcioniranju sistema njihove samozaštite.

OTKRIVANJE I PRAĆENJE DENANCIONALIZATORSKE I DRUGE SUBVERZIVNE DJELATNOSTI PREMA DJELOVIMA JUGOSLAVENSKIH NARODA KOJI ŽIVE IZVAN GRANICA SFRJ

Član 31.

U skladu sa odlukama i stavovima nadležnih organa, služba radi na otkrivanju, praćenju, dokumentiranju i neutraliziarnju političkih, obavještajnih, policijskih i drugih akcija i mjera usmjerenih na denacionalizaciju, asimiliaciju i drugu subverzivnu djelatnost prema dijelovima jugoslavenskih naroda koji žive izvan granice SFRJ.

OBAVJEŠTAJNI POSLOVI SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI

Član 32.

Služba vrši određene obavještajne poslove u zemlji i inostranstvu prikupljanjem podataka i obavještenja o stranim organima, organizacijama, institucijama ili predstavnicima, njihovim stavovima, ocjenama, namjerama, planovima i konkretnim aktivnostima od značaja za unutrašnju i vanjsku bezbjednost zemlje ili druge interese SFRJ.

Služba svojim sredstvima i metodama koje primjenjuje prikuplja podatke i obavještenja:

- o planovima i aktivnostima na pripremi agresije ili drugih oblika neposrednog ugrožavanja bezbjednosti, slobode, nezavisnosti i teritorijalnog integriteta SFRJ (obezbjeđenje od iznenađenja);
- od značaja za bezbjednosne, političke, ekonomske i druge interese zemlje i obavještavanje društveno-političkog rukovodstva SFRJ;
- o planovima i aktivnostima na poticanju iredentizma i separatizma u SFRJ;
- značajne za zaštitu građana SFRJ na privremenom radu u inostranstvu;
- o djelatnosti stranih organizacija i grupa koje se bave međunarodnim terorizmom, kad je to od interesa za SFRJ.

Član 33.

U vršenju obavještajnih poslova Služba se orijentira na zemlje koje organiziraju i provode subverzivne aktivnosti kojima se ugrožava bezbjednost SFRJ.

Član 34.

U vršenju obavještajnih poslova služba usmjerava i koristi suradničku mrežu koju stvara za izvršavanje ostalih poslova iz svog djelokruga, i stvara suradničke pozicije posebno za ovu namjenu.

PRIPREME ZA RAD U VANREDNIM PRILIKAMA, UVJETIMA NEPOSREDNE RATNE OPASNOSTI I RATU

Član 35.

Služba vrši pripreme za rad u izvanrednim prilikama, uvjetima neposredne ratne opasnosti i ratu (obrambene pripreme).

U skladu sa osnovnim planovima i dokumentima za obranu zemlje kao i planovima za djelovanje u vanrednim prilikama i na osnovu procjene aktualne bezbjednosne situacije, služba utvrđuje vlastite bezbjednosne procjene i odgovarajuće planove (plan za djelovanje na sprječavanju nastajanja i eliminiranje vanrednih prilika, plan obrane), stvara ratnu suradničku mrežu i vrši operativne, operativno-tehničke, organizacione, kadrovske, materijalno-tehničke i druge pripreme neophodne za efikasno djelovanje u ovim uvjetima.

III. SREDSTVA I METODE SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI

Član 36.

Sredstva službe su propisana specifična sredstva, tehnička pomagala, uređaji i druga oprema koja ova služba na propisan način primjenjuje i koristi u cilju tajnog prikupljanja podataka i obavještenja ili za izvršavanje drugih zadataka iz svog djelokruga.

Metode službe su propisani specifični postupci i aktivnosti koje služba tajno i organizirano primjenjuje u svom radu u cilju prikupljanja podataka i obavještenja radi

otkrivanja i sprječavanja djelatnosti usmjerenih na ugrožavanje ili rušenje ustavnog poretka, odnosno podataka od značaja za bezbjednost i druge interese SFRJ.

Služba primjenjuje u svom radu slijedeće metode: tajnu suradnju, tajno prisluškivanje, tajnu kontrolu telefonskog i teleprinterskog saobraćaja, tajnu kontrolu poštanskih pošiljaka, tajni pretres, tajno praćenje i osmatranje, tajno televizijsko foto i tonsko snimanje, kao i operativno procjenjivanje i analiziranje i druge propisane metode.

Metode i sredstva službe mogu se primjenjivati samo pod uvjetima i na način propisan zakonom, odlukom o jedinstvenim načelima za primjenu sredstava i metoda od strane organa u kojima se vrše poslovi državne bezbjednost i ovim pravilima.

Svaka pojedinačna primjena određenog metoda ili sredstava Službe zasniva se na odgovarajućem pismenom rješenju (odluci), odobrenju ili nalogu.

U vršenju poslova iz svog djelokruga služba primjenjuje operativna i operativno-tehnička sredstva i metode.

A) Operativna sredstva i metodi

TAJNA SURADNJA

Član 37.

Služba ostvaruje suradnju sa državljanima SFRJ i strancima u zemlji i inostranstvu radi prikupljanja podataka i obavještenja i izvršavanja drugih zadataka službe u cilju otkrivanja i sprječavanja neprijateljske djelatnost.

Odnos suradnje je, po pravilu, tajan.

Lica sa kojima je služba uspostavila tajnu suradnju (u daljem tekstu: suradnja) su suradnici ili operativne veze (suradnička mreža).

Član 38.

Služba zasniva suradnju sa državnima SFRJ, po pravilu, na principu dobrovoljnost motiviranoj patriotizmom i socijalističkom sviješću.

Izuzetno, ako za to postoje bezbjedonosni ili operativni razlozi, suradnja sa državljaninom SRJ može se zasnovati i na materijalnoj i drugoj zainteresiranosti ili na kompromitirajućem materijalu.

Član 39.

Suradnju sa strancem služba može zasnovati na njegovom ideološkom, političkom i prijateljskom opredjeljenju, materijalnoj i drugoj zainteresiranosti, kao i na kompromitirajućem materijalu.

Suradnja se može uspostaviti i sa pripadnikom strane obavještajne službe ili službe bezbjednosti, vojne strukture strane države ili pripadnicima druge strane organizacije ili institucije, članom neprijateljske grupe i organizacije u inostranstvu, licem zaposlenim u stranom diplomatskom ili konzularnom predstavništvu, informativno-propagandnoj ustanovi, stranom privrednom predstavništvu, stranoj novinskoj agenciji ili drugoj stranoj misiji.

SURADNIK

Član 40.

Suradnik službe je lice koje svjesno, tajno, organizirano i kontinuirano prikuplja podatke i obavještenja ili izvršava druge zadatke službe.

Suradnik po zadacima službe pribavlja podatke i obavještenja o neprijateljskoj djelatnost ili podatke od značaja za bezbjednost i druge interese SFRJ, pribavlja operativnu, sudsku i drugu dokumentaciju za potrebe službe; izvršava zadatke u preventivnoj zaštitit; stvara uvjete za tajni upad i tajni pretres i primjenu drugih operativno-tehničkih i operativnih sredstava i metoda i učestvuje u njihovoj primjeni; neposredno sudjeluje u operativnim akcijama, operativnim kombinacijama i dvojnim kombinacijama: plasira pripremljene informacije i dezinformacije; izučava i stvara uvjete za angažiranje drugih lica za suradnju sa službom; pod određenim uvjetima u ulozi veznika ili rezidenta drži na vezi druge suradnike; učestvuje u identifikaciji, procjeni podataka za lica i drugih podataka i u izvođenju pojedinih akcija; učestvuje u praćenju; izvršava zadatke predviđene za izvanredne prilike, slučaj neposredne ratne opasnosti i rata i druge zadatke koje mu služba povjeri.

Prema isključivoj ili pretežnoj usmjerenosti suradnik može biti: suradnik na preventivnim zadacima službe, suradnik obavještajac, suradnik rezident, suradnik baza, suradnik u razvoju ili primjeni odnosno stvaranju uvjeta za primjenu operativno-tehničkog sredstva, konzervirani suradnik i dr.

Član 41.

Služba ugrađuje suradnika u neprijateljsku organizaciju ili drugu stranu organizaciju i instituciju u zemlji i inostranstvu, ili ga plasira prema pojedincu, grupi ili organizaciji, kad se procjeni da je takvo ugrađivanje ili plasiranje svrsishodno na stanovišta bezbjednosti zemlje i operativnih interesa službe.

Član 42.

Odobrenje za angažiranje (pridobivanje) državljana SFRJ za suradnika daje rukovodilac službe.

Odobrenje za angažiranje stranca za suradnika daje rukovodilac službe u republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu, uz prethodnu suglasnost rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu.

Odluku za angažiranje suradnika zasnovanu na kompromitirajućem materijalu koji povlači krivičnu odgovornost donosi savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar, a za angažiranje stranca po ovom osnovu potrebna je prethodna suglasnost saveznog sekretara.

Član 43.

Odobrenje za angažiranje, ugrađivanje ili plasiranje suradnika prema pojedincu, grupi ili organizaciji u inostranstvu i diplomatskom ili konzularnom predstavništvu u zemlji daje rukovodilac službe u republičkom ili pokrajinskom sekretarijat, uz prethodnu suglasnost rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu.

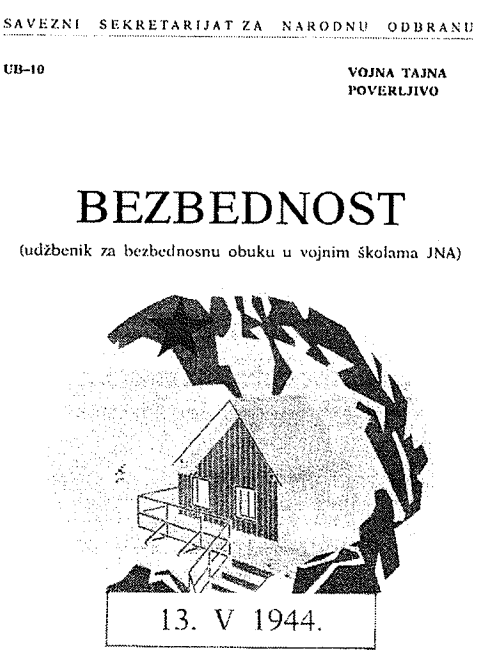

Faksimil naslovnice udžbenika KOS-a

Član 44.

Kad otežani uvjeti onemogućavaju neposredno rukovođenje i održavanje veze s grupom suradnika ili dijelom suradničke mreže u inostranstvu ili u zemlji ili kad postoje posebni razlozi bezbjednosti, a kad se za to steknu potrebni uvjeti, služba stvara rezidenturu.

Rezidentura je grupa pouzdanih suradnika, u zemlji ili inostranstvu, kojom rukovodi suradnik – rezident.

Rezident je suradnik posebno odabran i osposobljen da, po instrukcijama službe, rukovodi rezidenturom.

Odobrenje za stvaranje rezidenture daje rukovodilac službe.

Za stvaranje rezidenture u inostranstvu služba u republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu dužna je da pribavi prethodnu suglasnost rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu.

Član 45.

Služba je dužna da suradnika osposobi, pripremi i instruira za izvršenje zadataka i da mu stvori odgovarajuće uvjete za rad.

Služba je dužna da suradnika angažiranog na zadacima u inostranstvu posebno stručno obuči. Po pravilu, u obuci neposredno učestvuje operativni radnik koji rukovodi suradnikom.

Služba je dužna da sa suradnikom unaprijed dogovori način uspostavljanja i održavanja sigurne i efikasne veze i da posebno razradi održavanje veze za slučaj vanrednih prilika, neposredne ratne opasnosti ili rata.

Član 46.

Služba je dužna da suradniku pruži pravnu i drugu pomoć u ostvarivanju prava iz člana 25. Zakona o osnovama sistema državne bezbjednosti.

Služba nadoknađuje suradniku materijalne troškove i izgubljenu zaradu i ličnu i imovinsku štetu proisteklu iz izvršenja zadataka po zahtjevu službe.

Za uložene vanredne napore i postignute rezultate, iskazanu odvažnost i hrabrost u izvršavanju zadataka služba može nagraditi suradnika.

Ako je suradnja zasnovana na materijalno osnovi i ako suradnik ispunjava dogovorene obaveze služba je dužna isplatiti suradniku ugovorenu novčanu sumu.

Ako zbog uspostavljanja suradnje stranac bude proganjan i prinuđen da napusti zemlju u kojoj živi, služba je dužna da takvom strancu i članovima njegove uže porodice pruži pomoć u rješavanju statusnih pitanja i materijalnog obezbjeđenja.

Član 47.

Odobrenje za isplatu novčane naknade ili nagrade suradniku daje rukovodilac službe ili rukovodilac nadležne organizacione jedinice kojeg rukovodilac službe za to ovlasti.

O zadacima za novčane naknade i nagrade suradnicima u službi se vodi evidencija, po uputstvu saveznog sekretara.

OPERATIVNA VEZA

Član 48.

Operativna veza službe je lice koje je u mogućnosti i voljno da svjesno, tajno i organizirano daje podatke i obavještenja od interesa za bezbjednost zemlje i rad službe.

Odobrenje za uspostavljanje suradnje s operativnom vezom daje rukovodilac nadležne organizirane jedinice službe koji je dužan da o tome obavijesti rukovodioca službe.

Za uspostavljanje suradnje s operativnom vezom – strancem potrebna je prethodna suglasnost Službe u Saveznom sekretarijatu.

Prema isključivoj ili pretežnoj usmjerenosti operativna veza može biti: operativna veza na preventivnim zadacima službe, operativna veza informator, operativna veza konsultant, operativna veza opservator i dr.

Odredbe čl. 46. i 47. ovih pravila primjenjuju se i na operativnu vezu.

Član 49.

Suradnja službe sa određenim licem prestaje kada prestane potreba za suradnjom; kad to lice ne želi dalju suradnju ili kad nije u mogućnosti da nastavi suradnju; kada se zbog njegove neiskrenosti ili iz drugih razloga dalja suradnja ocjeni nesvrsishodan.

Prilikom prestanka suradnje, ako se to licu saopćava, operativni radnik ga upozorava da je dužno čuvati tajnu o suradnji i svim saznanjima do kojih je došlo kroz suradnju i da će za odavanje tajne snositi odgovornost. O tome se, po potrebi, može uzeti i pismena izjava.

INFORMATIVNI RAZGOVOR

Član 50.

U cilju pribavljanja, provjeravanja i dokumentiranja podataka i obavještenja, kao i izvršavanja drugih zadataka iz djelokruga službe, ovlašteni radnici službe obavljaju informativni razgovor sa državljanima SFRJ i strancima.

Odobrenje za obavljanje informativnog razgovora sa određenim licem daje rukovodilac nadležne organizacione jedinice službe.

Izuzetno, ovlašteni radnik službe može obaviti informativni razgovor i bez posebnog odobrenja ako je to u operativnom radu planirano ili kao je to opravdano iznenadnim okolnostima.

Odobrenje za obavljanje informativnog razgovora sa licem neposredno uključenim u strane obavještajne ili policijske institucije i sa stranim diplomatskim, konzularnim ili drugim stranim predstavnikom daje rukovodilac službe u republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu uz prethodnu suglasnost rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu.

Član 51.

Kad ocjeni da je to potrebno, ovlašteni radnik službe pri obavljanju informativnog razgovora upozorava lice sa kojim obavlja razgovor da sam razgovor i njegova sadržaj predstavljaju tajnu.

Po obavljenom informativnom razgovoru ovlašteni radnik službe dužan je da sačini izvještaj.

KORIŠTENJE DOKUMENTACIJE I EVIDENCIJA SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI

Član 52.

Radi provjere i dopune podataka i obavještenja u izvršavanju službenih zadataka ovlaštena službena lica službe koriste dokumentaciju i evidencije službe.

Ovlaštena službena lica mogu ostvariti neposredan uvid u dokumentaciju i evidenciju službe samo po odobrenju rukovodioca službe ili rukovodioca organizacione jedinice službe koga on ovlast.

PLASIRANJE INFORMACIJA I DEZINFORMACIJA

Član 53.

Plasiranje informacija je namjerno pružanje istinitih podataka i obavještenja stranim obavještajnim službama, neprijateljskom dijelu jugoslavenske emigracije ili unutrašnjem neprijatelju kad za to postoji interes službe ili širi društveni interes.

Plasiranje dezinformacija je namjerno davanje ili proturanje poluistinitih ili lažnih podataka ili obavještenja stranim obavještajnim službama, neprijateljskom dijelu jugoslavenske emigracije ili unutrašnjem neprijatelju kad za to postoje potrebe Službe ili širi društveni interes sa ciljem da ih oni prihvate kao istinite.

Služba u Saveznom, republičkim i pokrajinskim sekretarijatima priprema i na odgovarajući način plasira informacije i dezinformacije u cilju ostvarivanja potpunijeg uvida i uspješnijeg onemogućavanja neprijateljske djelatnosti, prodiranja ili ugrađivanja suradnika u obavještajne, bezbjednosne ili druge strukture stranih zemalja ili organizacije i grupe jugoslavenske neprijateljske emigracije i unutrašnjeg neprijatelja, kao i radi diskreditiranja, dezorijentacije i pasiviziranja nosilaca neprijateljske djelatnosti, radi zaštite lica, organizacija, objekata i podataka od interesa za bezbjednost zemlje, zaštite ili učvršćivanja pozicija svojih suradnika, zaštite tajnosti svojih sredstava i metoda, kao i radi postizanja efekata u neprijateljskim redovima.

Član 54.

Služba priprema informacije i dezinformacije za plasiranje na osnovu podataka i saznanja do kojih je došla u svom radu ili podataka koje je dobila iz drugih izvora.

U procesu pripremanja informacija i dezinformacija, a zavisno od njihovog sadržaja i karaktera, služba vrši potrebno usuglašavanje sa nadležnim organima, organizacijama ili službama, ako se podaci koji se pripremaju za plasiranje odnose i na njihov djelokrug.

Informacije i dezinformacije služba, po pravilu, plasira preko suradnika.

Služba plasira informacije i dezinformacije i kroz suradnju s organima bezbjednosti stranih zemalja i drugim stranim organima i organizacijama.

Član 55.

Služba u Saveznom sekretarijatu neposredno usklađuje aktivnost i obezbjeđuje potrebno jedinstvo službe državne bezbjednost u plasiranju informacija i dezinformacija, priprema i plasira određene informacije i dezinformacije, po potrebi dopunjuje ili vrši izmjene u informacijama i dezinformacijama koje predlažu za plasiranje službe u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima i obrazuje i vodi odgovarajuću dokumentaciju.

U pripremanju informacija i dezinformacija Služba u Saveznom sekretarijatu, pored ostalih, koristi i podatke kojima raspolažu organi federacije, a po potrebi s njima usuglašava pitanja ciljeva i opravdanosti plasiranja.

Član 56.

Odobrenje za plasiranje informacija i dezinformacija daje rukovodilac službe.

Služba u republičkom, odnosno pokrajinskom sekretarijatu dužna je da za plasiranje informacija i dezinformacija u inostranstvu dobije prethodnu suglasnost rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu, a da o informacijama i dezinformacijama od šireg značaja koje plasira u zemlji obavijesti ovu Službu.

OPERATIVNO PROCJENJIVANJE

Član 57.

Operativno procjenjivanje je metoda koja se primjenjuje u pripremi za zavođenje, kao i u vođenju operativnog rada prema pojedinom licu, grupi, organizaciji, objektu ili području, a sastoji se:

- u svestranom sagledavanju i ocjenjivanju podataka i obavještenja o neprijateljskoj djelatnosti i drugih saznanja o pojedinim licima, grupama, ilegalnim i stranim organizacijama prema kojima se primjenjuju ili se namjeravaju primijeniti sredstva i metode službe ili poduzeti mjere i radnje, kao i u ocjenjivanju bezbjedonosnog značaja i predviđanju razvoja takve djelatnosti, kao i u sagledavanju problema preventivnog rada službe;
- u ocjenjivanju efikasnosti primijenjenih sredstava i metoda i poduzetih mjera i radnji, kao i rezultata postignutih u otkrivanju, dokumentiranju, presijecanju, odnosno sprječavanju neprijateljske djelatnosti.

Operativno procjenjivanje se vrši radi određivanja ciljeva i pravaca daljeg operativnog rada, kao i radi izbora sredstava i metoda, odnosno mjera i radnji u operativnom radu.

Operativno procjenjivanje se vrši prije zavođenja i zaključivanja operativnog rada u pojedinom predmetu, kao i periodično u tijeku vođenja operativnog rada.

Na osnovu procjenjivanja iz stava 1. ovog člana sastavlja se operativna informacija koja sadrži: a) rezime saznanja sa procjenom daljeg tijeka neprijateljske djelatnosti i b) plan rada (odnosno prijedlog za obustavu operativnog rada) s obrazloženjem.

ANALIZIRANJE

Član 58.

Analiziranje je sastavni dio rada službe.

Analiziranjem u službi ostvaruje se svestrano sagledavanje, ocjenjivanje i procjenjivanje:

a) bezbjedonosno značajnih pojava uopće, a posebno neprijateljske djelatnosti pojedinaca ili grupa, ilegalnih organizacija, institucija i struktura u zemlji i inostranstvu usmjerenih na podrivanje ili rušenje ustavnog poretka, njihovog bezbjedonosnog, društvenog i političkog značaja, formi i metoda ispoljavanja, idejnih i akcionih platformi, odnosno programa, taktike i ciljeva, organiziranosti i sastava, međusobne povezanosti i utjecaja kao i razvoja odnosno tendencija u njihovoj djelatnosti i dr.;

b) rada službe i pojedinih njenih dijelova, programske i radne orijentacije, vršenja pojedinih vrsta poslova službe i izvršavanja programiranih ili vanrednih zadataka. U analitičkom radu služba koristi saznanja i podatke prikupljene primjenom svojih sredstava i metoda i poduzimanjem mjera i radnji, kao i podatke i informacije iz javnih i drugih izvora. Služba pri tome primjenjuje naučno zasnovane metode i postupke i razvija vlastitu metodologiju analiziranja.

Član 59.

Služba u Saveznom sekretarijatu u suradnji sa službama u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima organizira šira analitička istraživanja prema zajednički utvrđenom programu radi analitičkog sagledavanja dorađenih pitanja od značaja za bezbjednost zemlje i rad službe.

Član 60.

Rezultati analiziranja se koriste za usmjeravanje službe, organiziranje i unapređivanje operativne i operativno-instruktorske funkcije, kao i funkcije usklađivanja u službi, jačanje akcionog i funkcionalnog jedinstva i efikasnijeg rada službe, utvrđivanje jedinstvene programske orijentacije, bezbjedonosnih procjena, programa i planova rada i dr.

Rezultati analiziranja iskazuju se kroz određene stalne i povremene edicije, prikaze, osvrte i druge analitičke materijale.

Rezultati analiziranja u službi koriste se i u informiranju i izvještavanju nadležnih organa i organizacija.

B) Operativno-tehnička sredstva i metode

VRSTE I OPĆI UVJETI ZA PRIMJENU

Član 61.

Služba primjenjuje određena operativno-tehnička sredstva i metode u cilju otkrivanju i sprječavanju djelatnosti pojedinaca, grupa i organizacija usmjerenih na podrivanje ili rušenje Ustavom SFRJ utvrđenog poretka i ugrožavanja bezbjednosti zemlje (ofenzivna sredstva), kao i radi zaštite određenih ličnost i bezbjednosne zaštite određenih radnih mjesta i objekata (defanzivna sredstva).

Član 62.

Ofenzivna operativno-tehnička sredstva primjenjuju se za:

- tajno prisluškivanje;
- tajnu kontrolu telefona i teleprintera;
- tajnu kontrolu međunarodnog telefonskog i teleprinterskog saobraćaja;
- tajnu kontrolu pisama i drugih poštanskih pošiljki;
- tajno praćenje i osmatranje;
- tajni pretres;
- tajno foto, televizijsko i tonsko dokumentiranje;
- održavanje tajnih veza za posebne namjene;
- izvršavanje drugih ofenzivnih poslova i zadataka.

Član 63.

Defanzivna operativno-tehnička sredstva koriste se za:

- otkrivanje i sprječavanje ugradnje prislušnih uređaja i zloupotrebe instalacija;
- otkrivanje i uklanjanje radioaktivnih, bioloških, kemijskih i drugih opasnih materija;
- otkrivanje, deaktiviranje i uklanjanje eksplozivnih i zapaljivih naprava;
- otkrivanje vatrenog i hladnog oružja;
- otkrivanje tajnih veza koje koristi neprijatelj;
- otkrivanje falsifikata i zaštitu dokumenata od falsificiranja;
- izradu propusnih i drugih bezbjedonosnih dokumenata;
- operativno-tehničku zaštitu od tajnog prodiranja u objekte, prostorije, trezore, kase i sl.;
- izvršavanje drugih zadataka i poslova bezbjednosne zaštite.

Član 64.

Primjena operativno-tehničkih sredstava službe može biti stalna i privremena (stalna primjena i privremena primjena).

Stalna primjena postoji kada se operativno-tehnička sredstva ugrađuju u objekte, stanove i druge prostorije s namjerom dugoročnog kontinuiranog korištenja.

Privremena primjena postoji kada se operativno-tehnička sredstva primjenjuju za izvršavanje određenog jednokratnog zadatka.

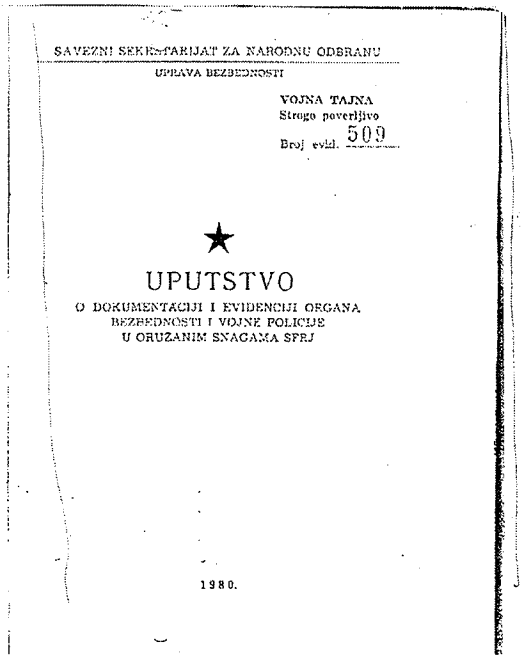

SAVEZNI SEKRETARIJAT ZA NARODNU ODBRANU

UPRAVA BEZBEDNOSTI

VOJNA TAJNA
Strogo poverljivo
Broj evid. 509

★

UPUTSTVO

O DOKUMENTACIJI I EVIDENCIJI ORGANA BEZBEDNOSTI I VOJNE POLICIJE U ORUŽANIM SNAGAMA SFRJ

1980.

SADRŽAJ

	Strana
I. DOKUMENTACIJA	6
II. EVIDENCIJA	24
Evidencija lica	24
Evidencija podataka	29
Evidencija dokumentacije	29
Evidencija operativno-tehničkih sredstava	33
Evidenciona knjiga, kartoteke — datoteke i brisanje iz evidencije	33
Statistička istraživanja	35
Evidencija vojne policije	35
III. ZAVRŠNE ODREDBE	42
IV. PRILOZI	45
1. Objašnjenje za popunjavanje formalizovanog dela zabeleške o primeni metoda rada organa bezbednosti (ZOPMR)	47
2. Rokovnik za čuvanje dokumentacije organa bezbednosti JNA	49
3. Objašnjenje za popunjavanje upitnika za evidenciju u organima bezbednosti	51
4. Objašnjenje za popunjavanje upitnika za evidenciju vojne policije	63
V. NOMENKLATURE	75
1. Jedinice-ustanove (nomenklatura broj 1.)	77
2. Nacionalna pripadnost građana SFRJ (nomenklatura broj 3.)	79
3. Kategorije lica (nomenklatura broj 4.)	80
4. Dužnosti i zanimanja (nomenklatura broj 5.)	82

3

Faksimil naslovnice i sadržaja stranice Pravilnika o radu KOS-a

Član 65.

Operativno-tehnička sredstva koja korist u svom radu služba pribavlja preko Instituta bezbjednosti, vlastitim razvojem i izradom, adaptacijama i nabavkama, kao i kroz suradnju s drugim organizacijama i institucijama gdje su za to stvoreni neophodni uvjeti.

U cilju efikasnijeg i racionalnijeg pribavljanja operativno-tehničkih sredstava službe Savezni, republički i pokrajinski sekretarijati i Institut bezbjednosti koordiniraju rad na istraživanju, razvoju, izradi i izboru tehničkih sredstava. U tom cilju utvrđuju zajednički program na osnovu jedinstvene programske orijentacije Službe državne bezbjednost, usuglašavaju planove naučnoistraživačkog rada, razvojno-konstrukcijskih poslova i izrade tehničkih sredstava; uzajamno se izvještavaju i informiraju o novim tehničkim sredstvima i mogućnostima njihovog korištenja u operativnom radu.

Član 66.

Službe u svom radu mogu primjenjivati samo ona operativno-tehnička sredstva koja zadovoljavaju potrebne operativne i tehničke uvjete.

Operativni i tehnički uvjeti iz stava 1. ovog člana bliže se utvrđuju uputstvom saveznog sekretara.

Podobnost operativno-tehničkih sredstva za uvođenje u primjenu za potrebe službe utvrđuje savezni sekretar na prijedlog komisije koju obrazuje od predstavnika organizacionih jedinica službe u Saveznom, republičkim i pokrajinskim sekretarijatima nadležnih za operativne i operativno-tehničke poslove.

Član 67.

Operativno-tehnička sredstva primjenjuju za to stručno osposobljeni radnici službe državne bezbjednosti, na način propisan uputstvom saveznog sekretara.

Izuzetno, operativno-tehničko sredstvo može primijeniti stručno obučen suradnik, pod uvjetima koji garantiraju bezbjednu primjenu ovih sredstava.

Član 68.

Operativno-tehnička sredstva službe označavaju se kodnim oznakama, prema jedinstvenom kodnom imeniku, koji izrađuje Služba u Saveznom sekretarijatu.

TAJNO PRISLUŠKIVANJE

Član 69.

U svom radu Služba primjenjuje operativno-tehnička sredstva za tajno prisluškivanje u odnosu na lice, grupu, ilegalnu organizaciju ili stranu organizaciju.

Operativno-tehnička sredstva za tajno prisluškivanje služba primjenjuje prema državljanima SFRJ ili grupama i ilegalnim organizacijama u zemlji kada postoji sumnja da neprijateljski djeluju a u cilju otkrivanja, dokumentiranja i sprječavanja takve djelatnosti.

Operativno-tehnička sredstva za tajno prisluškivanje Služba može primijeniti prema strancima, stranim predstavništvima i drugim stranim institucijama u zemlji ili inostranstvu, kada postoji sumnja o njihovoj neprijateljskoj djelatnosti ili se takva djelatnost može očekivati, a u cilju otkrivanja, praćenja i sprječavanja njihove obavještajne, subverzivne i druge neprijateljske djelatnosti kao i u cilju dolaženja do podataka od šireg bezbjedonosnog značaja.

TAJNA KONROLA TELEFONA I TELEPRINTERA

Član 70.

Služba vrši tajnu kontrolu telefonskih razgovora i teleprinterskog saobraćaja određenih lica, institucija i objekata.

Tajnu kontrolu telefonskog i teleprinterskog saobraćaja stranaca i stranih institucija, kao i neprijateljske emigracije služba vrši kada se može očekivati njihova neprijateljska djelatnost ili kada se može doći do podataka od šireg bezbjedonosno-političkog značaja.

Služba primjenjuje tajnu kontrolu telefonskog i teleprinterskog saobraćaja građana Jugoslavije kada postoji sumnja da neprijateljski djeluju ili da su u vezi sa takvom djelatnošću, ili kad to nalažu drugi razlozi bezbjednosti.

TAJNA KONTROLA MEĐUNARODNOG TELEFONSKOG I TELEPRINTERSKOG SAOBRAĆAJA

Član 71.

Služba vrši kontrolu međunarodnog telefonskog i teleprinterskog saobraćaja

pojedinih lica, grupa ili organizacija u zemlji ili inostranstvu u cilju otkrivanja i sprječavanja njihove neprijateljske djelatnosti ili kad se na taj način može doći do podataka od šireg bezbjedonosnog značaja, a prema uputstvu saveznog sekretara.

TAJNA KONTROLA PISAMA I DRUGIH POŠTANSKIH POŠILJAKA

Član 72.

Služba vrši tajnu kontrolu pisama i drugih poštanskih pošiljki određenih lica, institucija i objekata.

Tajnu kontrolu pisama i drugih poštanskih pošiljki stranaca i stranih institucija, kao i neprijateljske emigracije služba vrši kad se može očekivati njihova neprijateljska djelatnost ili kad se može doći do podataka od šireg bezbjedonosno-političkog značaja.

Služba primjenjuje tajnu kontrolu pisama i drugih poštanskih pošiljki građana Jugoslavije kada postoji sumnja da neprijateljski djeluju ili da su u vezi s takvom djelatnošću ili kad to zahtijevaju drugi razlozi bezbjednosti.

Član 73.

Kada je poznata ili se može očekivati organizirana neprijateljska i druga subverzivna djelatnost određenih lica, organizacija i institucija, ili kad to zahtijevaju drugi razlozi bezbjednosti, služba može privremeno zadržavati pisma i druge poštanske pošiljke koje sadrže podatke i materijale u vezi s takvom djelatnošću, pod uvjetima i na način propisan zakonom ili propisima donijetim na osnovu zakona, o čemu je dužna da obavijesti nadležno javno tužilaštvo.

ODLUČIVANJE O PRIMJENI, NAČIN I PRESTANAK PRIMJENE I ZAŠTITA TAJNOSTI PRIMJENE OTS

Član 74.

Odluku o primjeni, odnosno prestanku primjene operativno-tehničkih sredstava iz čl. 69.-73. donosi svojim rješenjem savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar.

Izuzetno, odluku o privremenoj primjeni, odnosno prestanku privremene primjene operativno-tehničkih sredstava iz čl. 69.-73. može donijeti i rukovodilac službe, ako ga za to ovlasti savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar.

Za primjenu operativno-tehničkih sredstava u inostranstvu, prema stranim diplomatskim, odnosno konzularnim predstavništvima i predstavnicima u Jugoslaviji, kao i prema licima na radu u saveznim organima i organizacijama, služba u republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu dužna je da pribavi prethodnu suglasnost saveznog sekretara.

Rješenje o primjeni operativno-tehničkog sredstva sadrži naročito: podatke o identitetu lica i njegovim javnim funkcijama – jer je ovisno o tim funkcijama za primjenu sredstva prema određenom licu potrebna prethodna suglasnost nadležnog organa; bliže podatke o grupi, ilegalnoj ili stranoj organizaciji prema kojoj se sredstvo namjerava primijeniti; naziv, odnosno vrstu sredstva; naznaku svakog pojedinačnog objekt ili mjesta

primjene; vrijeme početka primjene; naziv organizacione jedinice koja predlaže primjenu; obrazloženje prijedloga za primjenu sredstva; naziv organizacione jedinice odgovorne za realizaciju primjene sredstva i organizacione jedinice neposrednog korisnika rezultata dobivenih primjenom sredstva, kao i ime odgovornog operativnog radnika – nosioca operativnog rada prema licu, grupi, odnosno ilegalnoj ili stranoj organizaciji prema kojoj se sredstvo primjenjuje.

Rješenjem o primjeni se određuje i vrijeme primjene operativno-tehničkih sredstava i to: do četiri godine za slučaj stalne primjene operativno-tehničkih sredstava, a do osam dana za slučaj privremene primjene operativno-tehničkih sredstava. Iz opravdanih razloga vrijeme stalne primjene operativno-tehničkih sredstava može se produžiti.

Član 75.

Operativno-tehnička sredstva mogu se primjenjivati samo na tehnički propisan način i pod uvjetima koji garantiraj optimalnu bezbjednost i tajnost upotrebe.

Prijedlog za primjenu operativno-tehničkog sredstva podnosi rukovodilac nadležne organizacione jedinice rukovodiocu službe pismenoj formi.

Kada prestane potreba za primjenom operativno-tehničkog sredstva, rukovodioci nadležnih organizacionih jedinica dužni su da obavijeste rukovodioca službe i da mu predlože mjere koje treba poduzeti i da, po odluci o prestanku dalje primjene, poduzmu mjere da se ugrađeno sredstvo u najkraćem roku povuče.

O svakoj ugradnji, odnosno povlačenju operativno-tehničkog sredstva sačinjava se službena zabilješka koja se dostavlja i organizacionoj jedinici koja je dala prijedlog za primjenu tog sredstva.

Član 76.

U organizacionoj jedinici službe koja tehnički realizira primjenu operativno-tehničkog sredstva, stvara se i čuva operativno-tehnička dokumentacija i odluka o primjeni određenog sredstva.

Član 77.

Razvijena, proizvedena ili nabavljena operativno-tehnička sredstva evidentiraju se i čuvaju u nadležnoj organizacionoj jedinici službe na način koji odredi savezni sekretar.

Svakom primijenjenom operativno-tehničkom sredstvu, kao i licu, grupi, organizaciji ili objektu prema kojem se primjeni, daje se odgovarajuća kodna oznaka koja se obavezno upotrebljava u pismenoj i usmenoj komunikaciji, uključujući i materijale dobivene njihovom primjenom.

TAJNO PRAĆENJE I OSMATRANJE

Član 78.

Tajno praćenje je tajno slijeđenje i osmatranje lica za koje služba prikuplja podatke i obavještenja o njihovoj neprijateljskoj djelatnosti ili lica koja su u vezi s takvom djelatnošću.

Služba primjenjuje tajno praćenje i osmatranje (u daljem tekstu: praćenje) u zemlji i inostranstvu u cilju identifikacija lica, pribavljanja, provjeravanja i dokumentiranja podataka o njegovoj neprijateljskoj djelatnosti, sprječavanja odnosno presijecanja takve djelatnosti, kao i radi ostvarivanja drugih operativnih zadataka. Prilikom praćenja vrši se utvrđivanje identiteta lica koja dolaze u vezu sa praćenim licem.

Praćenje, po pravilu, obavljaju ovlašteni radnici službe. Praćenje i identifikacije se može vršiti i uz pomoć ovlaštenih radnika službe javne bezbjednosti, pouzdanih suradnika ili pouzdanih operativnih veza.

Član 79.

U cilju primjene određenih operativnih ili operativno-tehničkih sredstava i metoda, odnosno poduzimanja mjera i radnji, služba organiziraju i vrši osmatranje i izučavanje pojedinih objekata u zemlji i inostranstvu.

Član 80.

Odobrenje za praćenje lica i osmatranje i izučavanje objekata daje rukovodilac službe ili rukovodilac organizacione jedinice koga on ovlasti.

Za praćenje lica i osmatranje i izučavanje objekata u inostranstvu potrebna je prethodna suglasnost rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu.

U nalogu (odobrenju) za praćenje i osmatranje navode se bliži podaci o licu ili objektu, ciljevima praćenja ili osmatranja kao i o vremenu njihovog trajanja.

TAJNI PRETRES

Član 81.

Služba vrši tajni pretres u zemlji i inostranstvu kada na drugi način nije moguće pribaviti podatke i dokaze o neprijateljskoj djelatnost ili kada to zahtijevaju posebni operativni razlozi.

Služba u svom radu tajno upada u objekte, prostorije i saobraćajna sredstva i vrši tajni pretres prostorija, vozila i prtljaga u cilju pribavljanja podataka, dokumenata, predmeta, sredstava, tragova i drugih dokaza o obavještajnoj, diverzantsko-terorističkoj i drugoj neprijateljskoj djelatnosti, ili podataka od šireg bezbjedonosnog značaja, kao i u cilju stvaranja uvjeta za ugrađivanje, održavanje, zamjenu i povlačenje operativno-tehničkih sredstava.

Izuzetno, tajni upad i tajni pretres može izvršiti i pouzdani suradnik službe.

Član 82.

Odobrenje za tajni pretres daje rukovodilac službe ili rukovodilac organizacione jedinice koga on ovlasti.

Za tajni pretres u inostranstvu ili prostorijama stranih diplomatskih ili konzularnih predstavništava i predstavnika u zemlji, rukovodilac Službe u republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu dužan je da pribavi prethodnu suglasnost rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu.

O tajnom pretresu u objektima i prostorijama drugih stranih predstavništava i predstavnika u zemlji služba u republičkom, odnosno pokrajinskom sekretarijatu prethodno obavještava Službu u Saveznom sekretarijatu.

Tajni pretres se može izvršiti i bez prethodnog odobrenja, suglasnosti ili obavještenja iz st. 1., 2. i 3. ovog člana samo u slučajevima kada su za to iznenadno nastupili povoljni uvjeti i kada se procjeni dane postoji ozbiljan rizik kompromitacije, o čemu se odmah obavještava rukovodilac službe i podnosi pismeni izvještaj.

TAJNO FOTO, TELEVIZIJSKO I TONSKO DOKUMENTIRANJE

Član 83.

U tajnom praćenju i osmatranju i u tajnom pretresu služba primjenjuje sredstva za tajno foto, televizijsko i tonsko snimanje radi otkrivanja i dokumentiranja neprijateljske djelatnosti ili činjenica i okolnosti od interesa za operativni rad službe.

Sredstva za tajno foto, televizijsko i tonsko dokumentiranje primijenit će se ako je to odobreno nalogom za tajno praćenje i osmatranje, odnosno za tajni pretres.

TEHNIČKI PREGLED I TEHNIČKA ZAŠTITA OBJEKATA

Član 84.

U cilju bezbjednosne zaštite određenih objekata i radnih mjesta služba primjenjuje defanzivna operativno-tehnička sredstva.

Služba vrši tehničke preglede objekata koje štiti u cilju otkrivanja prislušnih sredstava, eksplozivnih i drugih opasnih naprava radi otkrivanja i uklanjanja takvih sredstava i naprava ili kada to nalažu drugi razlozi bezbjednosne zaštite.

Odluku o vršenju tehničkog pregleda, kao i o primjeni defanzivnog operativno-tehničkog sredstva u smislu st. 1 i 2. ovog člana donosi savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar, uz suglasnost funkcionara koji rukovodi organom ili organizacijom u kojoj se štite radna mjesta ili objekti.

IV. MJERE I RADNJE SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI

Član 85.

U vršenju poslova iz svog djelokruga, služba poduzima određene mjere i radnje u cilju dopune saznanja dobivenih primjenom sredstava i metode službe, uspješnijeg izvršavanja preventivnih zadataka i presijecanja neprijateljske djelatnosti, kao i mjere i radnje koje poduzima na osnovu zakona o krivičnom postupku ili drugog zakona.

KORIŠTENJE JAVNIH I OSTALIH IZVORA

Član 86.

U provjeri ili dopuni postojećih podataka i obavještenja, u prikupljanju podataka i obavještenja o novim, odnosno nepoznatim neprijateljskim i drugim subverzivnim

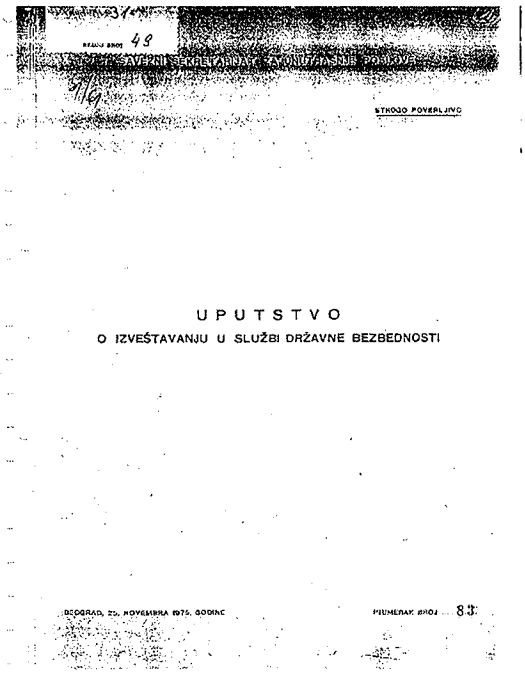

SAVEZNI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

STROGO POVERLJIVO

UPUTSTVO

O IZVEŠTAVANJU U SLUŽBI DRŽAVNE BEZBEDNOSTI

BEOGRAD, 25. NOVEMBRA 1975. GODINE

PRIMERAK BROJ 83

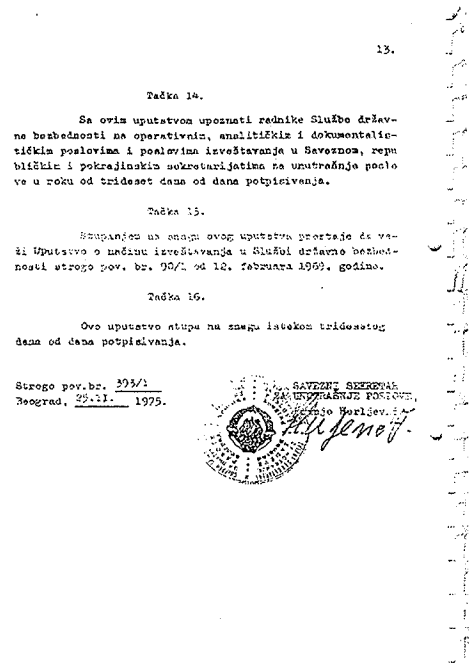

13.

Tačka 14.

Sa ovim uputstvom upoznati radnike Službe državne bezbednosti na operativnim, analitičkim i dokumentalističkim poslovima i poslovima izveštavanja u Saveznom, republičkim i pokrajinskim sekretarijatima za unutrašnje poslove u roku od trideset dana od dana potpisivanja.

Tačka 15.

Stupanjem na snagu ovog uputstva prestaje da važi Uputstvo o načinu izveštavanja u Službi državne bezbednosti strogo pov. br. 90/1 od 12. februara 1969. godine.

Tačka 16.

Ovo uputstvo stupa na snagu istekom tridesetog dana od dana potpisivanja.

Strogo pov.br. 393/1
Beograd, 25.11. 1975.

SAVEZNI SEKRETAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE,
Franjo Herljević

djelatnostima ili o nosiocima takve djelatnosti, kao i za dobivanje drugih za rad korisnih podataka i obavještenja, služba koristi i različite javne i druge izvore saznanja: dokumentaciju i evidencije službe javne bezbjednosti, obavještenja dobivena kroz međunarodnu suradnju, obavještenja od organa društveno-političkih zajednica i državnih organa, pravosudnih i inspekcijskih organa, organizacija udruženog rada, drugih samoupravnih organizacija i zajednica, subjekata društvene samozaštite, organa društvene, samoupravne i interne kontrole, naučnih, stručnih i drugih institucija u zemlji i inostranstvu; obavještenja od radnih ljudi i građana; lična zapažanja radnika organa unutrašnjih poslova, domaću i stranu štampu i druga sredstva javnog informiranja, naučne i stručne publikacije i sl.

OBAVJEŠTAVANJE

Član 87.

U cilju bezbjednosne zaštite organizacije udruženog rada, drugih samoupravnih organizacija i zajednica, državnih organa i građana, služba je dužna da, kad to okolnosti dopuštaju, obavijesti ove organizacije, zajednice, organe i građane o saznanjima do kojih je došla u vršenju poslova iz svog djelokruga koji su od značaja za njihovu bezbjednost.

O poduzimanju ove mjere odlučuje rukovodilac službe ili rukovodilac organizacione jedinice koga se ovlasti.

O izvršenju ove mjere sačinjava se službena zabilješka.

UPOZORENJE

Član 88.

Kad dođe do podataka ili obavještenja o namjeri pridobivanja državljanina SFRJ za neprijateljsku djelatnost ili kad za državljanina SFRJ ili stranca koji boravi u Jugoslaviji sazna da vrši neprijateljsku ili drugu sa njom povezanu djelatnost ili kad sazna da se neodgovorno čuvaju povjerljiva dokumenta i druge tajne, služba će ukoliko to okolnosti dopuštaju i ako ocjeni da je takva mjera svrsishodna, upozoriti ta lica, a u cilju sprječavanja takvih pojava.

Kada dođe do podataka o namjeri uključivanja određene organizacije udruženog rada, druge samoupravne organizacije ili zajednice ili druge institucije u aktivnosti suprotne bezbjednosnim interesima zemlje, služba će o tome upoznati odgovorno liste u toj organizaciji, zajednici, odnosno instituciji.

O primjeni ove mjere odlučuje rukovodilac službe ili rukovodilac organizacione jedinice koga on ovlasti.

O izvršenju ove mjere sačinjava se službena zabilješka.

IDENTIFIKACIJA

Član 89.

Ako služba u svom radu dođe do nepotpunih podataka o identitetu lica koje neprijateljski djeluje ili je u vezi s takvim djelovanjem ili grupom, organizacijom i institucijom koja neprijateljski djeluje, poduzimaju se potrebne mjere za njegovu identifikaciju.

Identifikaciju određenog lica neposredno vrši ili organiziraju ovlašteni radnik službe državne bezbjednost. O rezultatu se podnosi pismeni izvještaj.

TRAGANJE PUTEM OPERATIVNIH GLASNIKA

Član 90.

Traganje putem operativnih glasnika je skup operativnih i operativno-tehničkih mjera koje služba državne bezbjednosti poduzima, samostalno ili u suradnji i uz pomoć službe javne bezbjednosti, u cilju pronalaženja, praćenja i poduzimanja drugih mjera na teritoriji cijele zemlje prema licima (nosiocima neprijateljske djelatnost ili licima koja stoje u vezi s takvom djelatnošću) na osnovu upisa u propisane registre: Operativni glasnik službe državne bezbjednosti i Operativni glasnik organa unutrašnjih poslova.

Član 91.

U Operativni glasnik službe državne bezbjednosti uvode se lica prema kojima treba primijeniti određeno operativno, odnosno operativno-tehničko sredstvo ili metoda službe državne bezbjednosti ili mjeru službe javne bezbjednosti, a u Operativni glasnik organa unutrašnjih poslova ona lica iz Operativnog glasnika službe državne bezbjednosti prema kojima odgovarajuću mjeru poduzima služba javne bezbjednosti.

Mjere, odnosno sredstva i metodi koji se mogu poduzeti na osnovu upisa u Operativni glasnik službe državne bezbjednosti su: obavještavanje o uočavanju lica, identifikacija lica i veza sa drugim licima, tajni pretres, tajno fotografiranje, tajno praćenje i tajno prisluškivanje.

Mjere koje se mogu poduzeti na osnovu upisa u Operativni glasnik organa unutrašnjih poslova su: obavještavanje o uočavanju; zabrana ulaska u zemlju; nadzor i kontrola; zadržavanje, lišenje slobode (hapšenje) i privođenje; privremeno oduzimanje putne isprave; pretres lica, stvari i prijevoznog sredstva; fotografiranje lica, putne isprave i drugih dokumenata.

Član 92.

Operativni glasnik službe državne bezbjednosti i Operativni glasnik organa unutrašnjih poslova izdaje Savezni sekretarijat, a upis lica u ove glasnike i mjera koje prema njima treba poduzimati vrši se na prijedlog službe u republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu kao i odgovarajuće organizacione jedinice u Saveznom sekretarijatu.

Organ koji je prema licu uvedenom u operativni glasnik poduzeo određenu mjeru dužan je da o tome obavijesti Savezni sekretarijat i službu na čiji je prijedlog to lice uvedeno u glasnik, a ako je mjeru poduzela služba javne bezbjednosti i mesno nadležnu organizacionu jedinicu službe državne bezbjednosti.

KRIVIČNO-PROCESNE I DRUGE MJERE I RADNJE

Član 93.

Ovlaštena službena lica službe na osnovu odredaba Zakona o krivičnom postupku i drugih zakonskih propisa mogu da poduzimaju određene krivično-procesne i druge mjere i radnje, a naročito:

- da prikupljaju prethodna obavještenja od građana, da pozivaju građane i da od njih prikupljaju obavještenja i uzimaju izjave;
- da prikupljaju obavještenja i od lica koja se nalaze u pritvoru ili na izdržavanju kazne;
- da izvrše potreban pregled prevoznih sredstava, putnika i prtljaga;
- da ograniče kretanje lica na određenom prostoru za neophodno potrebno vrijeme;
- da raspišu potragu za licem i stvarima za kojima se traga;
- u prisustvu odgovornog lica da izvrše pregled određenih objekata i prostorija državnih organa, organizacija udruženog rada i drugih organizacija i da ostvare uvid u određenu dokumentaciju organa i organizacija, i da poduzmu druge potrebne mjere i radnje;
- da istražnom sudiji upute lice zatečeno na mjestu izvršenja krivičnog djela ili ga na tom mjestu zadrže do njegovog dolaska, a najduže do šest časova;
- da podnesu krivične i prekršajne prijave;
- da, na zahtjev javnog tužioca, poduzmu određene istražne radnje kad je učinilac krivičnog djela nepoznat;
- da vrše istražne radnje u krivičnom postupku po određenim krivičnim djelima koje im povjeri istražni sudac na prijedlog javnog tužioca;

- da, na zahtjev javnog tužioca, saslušaju lice prije pokretanja krivičnog postupka radi dokumentiranja određenih činjenica i okolnosti, naročito u slučajevima kada se ova radnja kasnije ne mogu ponoviti ili kada postoji mogućnost da lice koje treba saslušati neće biti kasnije dostupno našim organima;
- da, u slučajevima kada to zahtijevaju razlozi bezbjednost, narede građanima i odgovornim licima u organizacijama udruženog rada, državnim i drugim organima poduzimanje određenih mjera bezbjednosti i da zahtijevaju pridržavanje utvrđenog režima bezbjednost (ova mjera se naročito poduzima u slučajevima obezbjeđenja članova Predsjedništva SFRJ, šefova stranih država i drugih određenih ličnosti, rasvjetljavanja težih krivičnih dijela, gonjenja bandi i dr.);
- da, pod uvjetima i na način utvrđen zakonom i drugim propisima, upotrebe vatreno oružje i druga sredstva prinude;
- da, u slučajevima predviđenim zakonom, vrše i lišavanju slobode, legitimiranje, zadržavanje, pretresanje i privođenje lica, da određuju pritvor, ulaze u tuđi stan i druge prostorije i, po potrebi, izvrše pretresanje u njima, podnesu prijedlog za oduzimanje, odnosno zabranu izdavanja putne isprave, kao i da poduzimaju druge mjere i radnje za koje su zakonom ovlašteni.

V. OBLICI OPERATIVNOG RADA

Član 94.

Operativni rad obuhvaća primjenu i stvaranje uvjeta za primjenu operativnih i operativno-tehničkih sredstava i metoda Službe u odnosu na pojedino lice, grupu ili organizaciju, odnosno radi rješavanja preventivnih, općih i dugoročnih zadataka bezbjednosne zaštite. Operativni rad se dopunjuje poduzimanjem određenih mjera i radnji službe.

Preventivni operativni rad je posebna vrsta operativnog rada u kojem se određena sredstva i metodi službe primjenjuju u cilju sprječavanju nastanka bezbjednosne ugroženosti ili otkrivanja takve ugroženosti određenih ličnosti, političkih skupova i javnih manifestacija, organizacija, organa, objekata ili područja i radnih mjesta, kao i radi bezbjednosne zaštite državljana SFRJ na radu i boravku u inostranstvu.

Član 95.

Primjena sredstava i metoda službe u određenom predmetu operativnog rada, po pravilu je kombinirana, to jest, istovremeno i usklađeno se primjenjuje više sredstava i metoda (složeni operativni rad).

Izuzetno, određeno sredstvo ili metoda mogu se u odnosu na pojedino lice primijeniti i pojedinačno (prost operativni rad).

Složeni operativni rad podrazumijeva primjenu sredstava i metoda službe u okviru propisanih uvjeta kojima se obezbjeđuje ujednačenost kriterija u odobravanju i vođenju operativnih aktivnosti, sistematičnost i dokumentarnost u radu i stvara osnovu za uspješniji rad službe i za efikasniju kontrolu njenog rada i orijentacije, kao i za

jačanje zakonitosti u radu.

Opći uvjet za vođenje složenog operativnog rada je donošenje: a) odluke o zavođenju kojom se utvrđuje predmet, razlozi, opravdanost i ciljevi rada i b) plana rada.

S obzirom na cilj i posebne uvjete zavođenja odnosno vođenja propisuju se slijedeći oblici složenog operativnog rada: provjera podataka za lice, preventivna zaštita, prethodna obrada, operativna obrada, operativna akcija, operativna kombinacija, dvojna kombinacija i operativno istraživanje.

PROVJERA PODATAKA ZA LICE

Član 96.

Služba vrši provjeru podataka za određeno lice (provjera) u dvije osnovne svrhe, i to:

a) operativnu provjeru radi izvršavanja zadataka u okviru pojedinog predmeta operativnog rada: identifikacije lica koje je u utvrđenoj ili indiciranoj vezi sa neprijateljskom djelatnošću, procjene podobnosti lica za pridobivanje za suradnju, kao i radi primjene određenih operativnih i operativno-tehničkih sredstava i metoda i dr.;

b) bezbjedonosnu provjeru kada to zahtijevaju razlozi zaštite određenih ličnosti, skupova, organizacija, organa, objekata, područja i radnih mjesta ili drugi interesi bezbjednosti, odnosno na zahtjev ovlaštenih organa ili organizacija.

Član 97.

Prema načinu izvršenja i opsegu podataka provjera može biti potpuna ili djelomična.

Potpunom provjerom svestrano se sagledavaju podaci od značaja za bezbjednost – ranija i aktualna djelatnost, ponašanje i držanje lica, posebno njegova društveno-politička opredjeljenja, sklonosti, krug veza i drugi podaci.

Potpuna provjera vrši se putem suradničke mreže i informativnih razgovora, uvidom u dokumentaciju službe, korištenjem javnih i ostalih izvora podataka i dr.

Podaci se provjeravaju preko više izvora.

Djelomična (evidencijska) provjera vrši se uvidom u evidencije i dokumentaciju službe državne bezbjednosti i službe javne bezbjednosti, a po potrebi i u evidencije drugih organa ili organizacija.

Evidencijska provjera dio je svake potpune provjere.

Član 98.

Provjera se vrši na pismeni zahtjev. U zahtjevu se navode svi raspoloživi podaci za lice za koje se provjera traži i konkretna svrha provjere.

Zavisno od cilja, provjera podataka za određeno lice može se proširiti i na provjeru podataka za pojedine srodnike tog lica (otac, majka, braća, supružnik i dr.).

Odluku o vršenju provjere donosi rukovodilac službe ili rukovodilac organizacione jedinice koga on ovlasti.

Provjera se obavlja hitno, a najduže u roku od dva mjeseca.

Član 99.

U službi se vodi jedinstvena evidencija o izvršenim provjerama, koja sadrži: identifikacijske podatke o licu za koje je provjera izvršena, naziv organizacione jedinice ili organa po čijem zahtjevu je provjera izvršena, naziv organizacione jedinice koja je provjeru izvršila i datum dostavljanja izvještaja o provjeri.

Kopija zahtjeva za provjeru, kao i kopije odobrenja i izvještaja o izvršenoj provjeri čuvaju se u organizacionoj jedinici koja je izvršila provjeru.

Član 100.

Potpuna provjera vrši se za:

- lice za koje se zavodi prethodna obrada, operativna obrada ili dvojna kombinacija, a kad to nalažu operativni razlozi i za lica obuhvaćena drugim složenim oblicima operativnog rada;
- lice koje služba namjerava uključiti u tajnu suradnju;
- lice koje je u bezbjedonosno-indikativnoj vezi sa nosiocem neprijateljske djelatnosti i lice u vezi sa izvršenim krivičnom dijelom za čije je otkrivanje nadležna služba (diverzija, sabotaža, špijunaža i dr.);
- lice čija je provjera od značaja za bezbjednost članova Predsjedništva SFRJ i drugih određenih ličnosti;
- lice koje se prima na rad u organe unutrašnjih poslova;
- ostala lica kad je to potrebno iz razloga bezbjednosti.

Član 101.

Djelomična provjera vrši se za:

- lice koje je od značaja za bezbjednost šefova država, vlada i određenih delegacija stranih zemalja za vrijeme boravka u SFRJ i određenih stranih ličnosti;
- lice koje konkurira ili se nalazi na radnom mjestu koje služba bezbjedonosno štiti;
- lice čija se provjera vrši na zahtjev organa bezbjednosti oružanih snaga.

Ako to zahtijevaju razlozi bezbjednost, rukovodilac službe ili rukovodilac organizacione jedinice koga on ovlasti može odlučiti da se i za pojedina lica iz stava 1. ovog člana izvrši potpuna provjera.

PREVENTIVNA ZAŠTITA

Član 102.

Služba zavodi i vrši preventivnu zaštitu organizacije udruženog rada, druge samoupravne organizacije ili zajednice, organa, objekata i područja – kada nadležni organ u federaciji, odnosno republici ili autonomnoj pokrajini utvrdi da je od posebnog društvenog značaja, odnosno od posebnog interesa za obranu ili bezbjednost zemlje.

Kada procjeni da postoje posebni društveni, obrambeni ili bezbjedonosni razlozi za vršenje preventivne zaštite, služba će predložiti nadležnom organu da za određenu organizaciju, zajednicu, organ, objekt ili područje utvrdi odgovarajući status u smislu stava 1. ovog člana.

Cilj preventivne zaštite je sprječavanje nastanka neprijateljske i druge subverzivne djelatnosti stranih obavještajnih službi i drugog vanjskog neprijatelja, neprijateljske emigracije i unutrašnjeg neprijatelja, kao i blagovremeno otkrivanje i presjecanje takve djelatnosti u organizacijama, zajednicama, organima, objektima i područjima iz stava 1. ovog člana.

Član 103.

U preventivnoj zaštiti sredstva i metodi službe primjenjuju se ograničeno. Primjena ofenzivnih operativno-tehničkih sredstava nije dozvoljena.

U izvršavanju zadataka preventivne zaštite služba pruža stručnu pomoć, surađuje i dogovara se s nosiocima društvene samozaštite u organizacijama, zajednicama, organima, objektima i na područjima koje preventivno štiti.

Odluku o zavođenju preventivne zaštite donosi savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar.

PRETHODNA OBRADA

Član 104.

Služba zavodi i vodi prethodnu obradu lica u zemlji ili inostranstvu, i to:

a) lica za koje, na osnovu početnih podataka i obavještenja dobivenih operativnim radom ili na drugi način, postoji polazna sumnja da se bavi neprijateljskom ili drugom subverzivnom djelatnošću;

b) lica za koje se, na osnovu operativnog procjenjivanja, može očekivati da će se baviti neprijateljskom ili drugom subverzivnom djelatnošću ili da je u vezi sa takvom djelatnošću (osuđivano lice ili drugo lice koje je u prošlosti neprijateljski djelovalo, određeno lice zaposleno u stranim institucijama u zemlji);

c) lica prema kojem, u zakonom utvrđenim uvjetima, treba izreći mjeru obaveznog boravka u određenom mjestu ili zabranu napuštanja određenog mjesta s obavezom javljanja (izolacija), ako nije obuhvaćeno operativnom obradom.

Cilj prethodne obrade je da se ostvari početni ili osnovni operativni uvid u djelatnost određenog lica i time potvrdi i operativno dokumentira ili odbaci sumnja, odnosno očekivanje.

Član 105.

U prethodnoj obradi se, po pravilu, ne primjenjuju najsloženija sredstva i metode službe.

Služba državne bezbjednosti može povjeriti službi javne bezbjednosti poduzimanje pojedini mjera i radnji u okviru prethodne obrade određenog lica (prikupljanje obavještenja, osmatranje i nadzor i dr.).

Prethodna obrada može trajati do dvije godine, a izuzetno, na osnovu operativnog procjenjivanja, taj rok se može produžiti.

Odluku o zavođenju, odnosno produženju ili prestanku prethodne obrade donosi rukovodilac nadležne organizacione jedinice službe.

OPERATIVNA OBRADA

Član 106.

Služba zavodi i vodi operativnu obradu u zemlji ili inostranstvu, i to:

a) lica, grupe, ilegalne ili srane organizacije za koju na osnovu višestrukih ili posebno značajnih podataka i obavještenja postoji sumnja da se bavi neprijateljskom ili drugom subverzivnom djelatnošću;

b) lica, grupe, ilegalne ili strane organizacije čija je neprijateljska djelatnost utvrđena kroz preventivnu zaštitu, prethodnu obradu ili na drugi način ako je potrebno dalje razjašnjavanje takve djelatnosti (utvrđivanje kruga lica koja stoje u vezi s neprijateljskom djelatnošću; identificiranje organizatora, izvršilaca, sljedbenika i istomišljenika; razjašnjavanje ili provjera određenih okolnost i činjenica; prikupljanje operativne i sudske dokumentacije i dr.);

c) nepoznatog učinioca kada se radi o krivičnim djelima špijunaže, terorizma, sabotaže, podrivanja ekonomskih osnovica društva, izrade i rasturanja propagandnog materijala neprijateljskog sadržaja, ispisivanja neprijateljskih parola kao i drugih krivičnih dijela usmjerenih na podrivanje ili rušenje ustavnog poretka i ugrožavanje bezbjednosti zemlje;

d) strane organizacije ili institucije (ili njenog dijela), emigrantske organizacije ili grupe kada je to potrebno radi prikupljanja obavještajnih i drugih podataka od značaja za bezbjednost i druge interese SFRJ.

Cilj operativne obrade je da se utvrdi neprijateljska ili druga subverzivna djelatnost lica, grupe ili organizacije koja vrši takvu djelatnost ili je s njom u vezi, razjasne ili provjere određene okolnosti i činjenice vezane za neprijateljsku djelatnost, pribavi operativna i sudska dokumentacija, kao i da se identificira nepoznati učinilac krivičnog dijela usmjerenog na podrivanje ili rušenje ustavnog poretka i ugrožavanje bezbjednosti zemlje i pribave dokazi o takvom dijelu i učionicu.

Član 107.

Odluku o zavođenju, odnosno prestanku vođenja operativne obrade donosi rukovodilac službe.

Kada se radi o grupnoj obradi, tj. obradi grupe, institucije ili organizacije iz toč. a) i d) stava 1. člana 106. ovih pravila, u odluci o zavođenju operativne obrade izričito se navodi koja se lica na početku obrade obuhvaćaju sredstvima i metodama službe, a iz prateće dokumentacije o radu mora biti vidljivo prema kojim licima su se primjenjivale mjere u tijeku rada na grupnoj obradi.

OPERATIVNA AKCIJA

Član 108.

Služba zavodi, organizira i vodi operativnu akciju radi izvršenja konkretnih zadataka u zemlji ili inostranstvu koji zahtijevaju usklađeno i sinkronizirano angažiranje veće broja izvršilaca uz širu primjenu sredstava i metoda, mjera radnji, i to:

a) u obezbjeđenju članova Predsjedništva SFRJ, šefova stranih država i određenih ličnosti, političkih skupova javnih manifestacija, u bezbjednosnoj zaštiti državljana SFRJ na radu i boravku u inostranstvu;

b) radi otkrivanja i sprječavanja složenih ili težih oblika djelatnosti stranih obavještajnih službi, neprijateljske emigracije i unutrašnjeg neprijatelja, radi likvidacije ubačenih terorističkih ili odmetničkih grupa i rasvjetljavanja težih krivičnih dijela.

Odluka o zavođenju, odnosno prestanku vođenja operativne akcije donosi savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar.

Za zavođenje operativne akcije u inostranstvu, operativne akcije u čijem izvršenju se angažiraju službe dva i više republičkih ili pokrajinskih sekretarijata, kao i radi realizacije zajedničkog rada u smislu člana 15. ovih pravila, odluku donosi savezni sekretar.

OPERATIVNA KOMBINACIJA

Član 109.

Operativna kombinacija je sistematsko stvaranje uvjeta i planska primjena sredstava i metoda i poduzimanje mjera i radnji radi postizanja određenog operativnog cilja.

Služba zavodi, organizira i vodi operativnu kombinaciju u cilju prodora u inostrane obavještajne, policijske i druge institucije, žarišta neprijateljske emigracije i unutrašnjeg neprijatelja, otkrivanja, dokumentiranja i sprječavanje neprijateljske djelatnosti, kao i stvaranja kvalitetnih pozicija za prikupljanje obavještajnih podataka i za rad službe u narednim prilikama, uvjetima neposredne ratne opasnosti ili ratu.

Odluku o zavođenju, odnosno prestanku vođenja operativne kombinacije donosi savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar.

Za zavođenje operativne kombinacije u inostranstvo operativne kombinacije u čijem izvršenju se angažiraju službe dva i više republičkih ili pokrajinskih sekretarijata, kao radi realizacije zajedničkog rada u smislu člana 15. ovih pravila, odluku donosi savezni sekretar.

DVOJNA KOMBINACIJA

Član 110.

Dvojna kombinacija je specifičan operativni odnos službe državne bezbjednosti prema stranoj obavještajnoj službi, neprijateljskoj organizaciji ili ilegalnoj grupi koji se ostvaruje preko suradnika službe koga kao svog agenta ili pripadnika istovremeno tretira i strana obavještajna služba, odnosno neprijateljska organizacija ili ilegalna grupa.

Služba organizira i uspostavlja dvojnu kombinaciju radi ostvarivanja potpunijeg uvida u neprijateljsku djelatnost i stvaranje uvjeta za efikasnije suprotstavljanje djelatnosti stranih obavještajnih službi, neprijateljske emigracije i unutrašnjeg neprijatelja.

Dvojne kombinacije se organiziraju i uspostavljaju naročito radi:

- otkrivanja dugoročnih strateških ciljeva neprijatelja i obezbjeđivanja od

iznenađenja;
- otkrivanja agenture i veza u zemlji;
- prodiranja u obavještajne centre, policijske i druge strane institucije i emigrantske organizacije, kao i u ilegalne organizacije i oružane grupe u zemlji;
- otkrivanja i sprječavanja namjera za izvođenje terorističkih akcija, subverzivno-propagandne aktivnosti, sprega neprijateljske emigracije i unutrašnjeg neprijatelja stranim faktorom;
- otkrivanja metoda i sredstava rada i interesiranja, kao i nosilaca obavještajne i druge neprijateljske djelatnosti;
- plasiranja informacija i dezinformacija;
- stvaranje kvalitetnih pozicija službe za rad u vanrednim prilikama, uvjetima neposredne ratne opasnosti ili ratnog stanja.

Odluku o zavođenju, odnosno prestanku vođenju dvojne kombinacije donosi rukovodilac službe.

Za uspostavljanje i vođenje dvojne kombinacije prema stranoj obavještajnoj službi (u zemlji i inostranstvu) i prema organizacijama neprijateljske emigracije u inostranstvu rukovodilac službe u republičkom i pokrajinskom sekretarijatu dužan je da pribavi prethodnu suglasnost rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu.

OPERATIVNO ISTRAŽIVANJE

Član 111.

Služba zavodi, organizira i vodi operativno istraživanje u zemlji ili inostranstvu s ciljem svestranog sagledavanja i ocjene složenijih problema i pojava od značaja za bezbjednost i druge interese zemlje, kao i radi produbljivanja saznanja, odnosno potvrde ili odbacivanja pretpostavki o uzrocima i karakteru određene neprijateljske djelatnosti.

U operativnom istraživanju objedinjuju se operativne i analitičke funkcije službe.

Operativno istraživanje se oslanja na analize i sudove naučnih i stručnih institucija, podatke i procjene subjekata sistema društvene samozaštite, kao i na podatke iz drugih izvora od interesa za predmet istraživanja.

Odluku o zavođenju, odnosno prestanku vođenja operativnog istraživanja donosi savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar.

Za zavođenje operativnog istraživanja u inostranstvu, operativnog istraživanja u čijem istraživanju se angažiraju službe u dva i više republičkih ili pokrajinskih sekretarijata kao i radi realizacije zajedničkog rada u smislu člana 15. ovih pravila, odluku donosi savezni sekretar.

VI. INFORMATIKA

Član 112.

Informatika je unutrašnja funkcija službe koja obuhvaća poslove dokumentacije, evidencije, statistike i automatske obrade podataka.

Poslovi informatike organiziraju se i izvršavaju u okviru jedinstvenog

informacionog sistema službe državne bezbjednosti koji je, u funkciji izvršavanja poslova i zadataka službe, dio jedinstvenog informacionog sistema organa unutrašnjih poslova.

POSLOVI DOKUMENTACIJE

Član 113.

Služba obrazuje i vodi dokumentaciju o:

a) podacima, obavještenjima i drugim saznanjima o neprijateljskoj djelatnosti ili od značaja za bezbjednost;
b) svom radu, odnosno o primjeni sredstava i metoda i poduzimanju mjera i radnji službe.

Dokumentacija se razvrstava u odgovarajuća dosjea i dokumentacione fondove.

Član 114.

Dokumentaciju službe čine primarna dokumenta i dokumenta višeg stepena obrade (izvedena dokumenta).

Primarna dokumenta su:

- dokumenta sastavljena u vezi s primjenom sredstava i metoda ili poduzimanjem mjera i radnji (prijedlozi, odobrenja, odluke, službene zabilješke i dr.);
- dokumenta sastavljena neposredno na osnovu podataka, obavještenja i saznanja dobivenih primjenom sredstava i metoda ili poduzimanjem mjera i radnji (suradnički i drugi izvještaji i ostali oblici materijalizacije podataka);
- originalna dokumenta ili njihove reprodukcije, kao i dokazni predmeti pribavljeni primjenom određenih sredstava ili metoda i mjera ili radnji službe;
- dokumenta dobivena od drugih organa koji vrše poslove državne bezbjednosti i drugih subjekata društvene samozaštite, ako sadrže podatke iz djelokruga službe;
- dokumenta dobivena od stranih službi i organa bezbjednosti.

Član 115.

Dokumenta višeg stepena obrade su ona koja se sastavljaju na osnovu operativnog procjenjivanja ili se stvaraju u analitičkom radu, odnosno u vršenju funkcije izvještavanja i informiranja.

Osnovni dokument višeg stepena obrade koji služi funkciji izvještavanja i informiranja u predmetima operativnog rada naziva se operativna informacija (odnosno izvještaj o provjeri kad se radi o provjeri podataka za lice).

DOSJEI

Član 116.

Služba obrazuje i vodi dosjea koji objedinjavaju dokumentaciju o neprijateljskom radu ili dokumentaciju od značaja za bezbjednost, kao i dokumentaciju o radu i rezultatima rada u pojedinim predmetima operativnog rada, i to: dosje lica, dosje objekata, dosje organizacije i dosje akcije.

Dosje lica obrazuje se za lice u prethodnoj obradi kao i za lice i grupu u operativnoj obradi.

Dosje objekta obrazuje se za organ, objekt i područje u preventivnoj zaštiti.

Dosje organizacije obrazuje se za organizaciju ili instituciju u operativnoj obradi.

Dosje akcije obrazuje se za operativnu akciju, operativnu kombinaciju, dvojnu kombinaciju i operativno istraživanje. Dosjea iz ovog člana obrazuju se po automatizmu na osnovu odluke o zavođenju pojedinog predmeta operativnog rada.

Član 117.

Služba obrazuje i vodi dosjea u svom radu i operativno značajnim saznanjima u izvršavanju ostalih poslova iz svog djelokruga, a koji nisu obuhvaćeni članom 116. ovih pravila, i to:

- dosje o poslovima obezbjeđenja određenih ličnosti, poslova i zadataka (radnih mjesta) i objekata;
- dosje o poslovima bezbjednosne zaštite naših građana na radu ili boravku u inostranstvu;
- dosje o poslovima obrambenih priprema i pripremama za druge vanredne prilike i dr.

Ova dosjea obrazuju se na osnovu odluke rukovodioca službe.

Član 118.

Kao sastavni dio dosjea iz čl. 116. i 117. ovih pravila vodi se operativni dnevnik.

U operativni dnevnik operativni radnik unosi kronološkim redom kratke podatke o sredstvima i metodama, odnosno mjerama i radnjama koje je poduzimao u odnosu na predmet dosjea.

Član 119.

Služba obrazuje i vodi dosjea suradnika.

Dosjea suradnika se obrazuje na osnovu izvještaja izvršenom angažiranju suradnika i u njemu se vode podaci o suradniku, osnova angažiranja i međusobne obaveze, pseudonim suradnika, njegova opća i posebna orijentacija, procjena njegovih mogućnosti, izvještaji i podaci koje suradnik daje, podaci o instruktaži, podaci o operativnim radnicima koji su ga držali na vezi i o nagrađivanju, kao i svi drugi podaci od značaja za suradnju i ocjenu suradničkog odnosa.

Dosje suradnika – dvojnika se posebno obilježava i vodi, a u njega se odlažu i svi podaci koji su preko dvojnika plasirani neprijatelju.

Dosje suradnika – rezidenta i dosjei suradnika koje rezident drži na vezi objedinjavaju se u dosje rezidenture.

Član 120.

Za ostvarivanje zadataka i funkcija, po osnovu unutrašnje podijele rada, služba obrazuje i vodi:

- osnovni dosje – za lice, objekt, organizaciju ili akciju i suradnika u neposrednom operativnom radu. U službi se može obrazovati samo jedan osnovni dosje;

- pomoćni dosje – za lice, objekt, organizaciju ili akciju, odnosno suradnika kada se aktivnost službe odvija na području dvije ili više organizacionih jedinica službe (u istoj ili različitim republikama i autonomnim pokrajinama). Sve aktivnosti organizacione jedinice službe koja vodi pomoćni dosje moraju se usuglasiti s organizacionom jedinicom koja vodi osnovne dosje;
- operativno-instruktorski dosje u službi u republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu u koji se unose podaci o mjerama poduzetim u sklopu izvršavanja instruktorske funkcije ove službe;
- usklađujući dosje Službe u Saveznom sekretarijatu, u koji se unose podaci o ostvarivanju funkcije usklađivanja, inspekcije i drugih funkcija ove službe.

Član 121.

Dokumenti ili čitavi dosjei uništavaju se ako se primjenom sredstava i metoda ili poduzimanjem mjera i radnji službe došlo do saznanja da se ne radi o neprijateljskoj djelatnosti i da u dokumentima nema podataka od značaja za bezbjednost zemlje ili šireg društvenog značaja.

Dokumenti se uništavaju na prijedlog komisije koju obrazuje savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar, a trajno se čuva zapisnik o uništavanju i popis uništenih spisa.

Komisija se može obrazovati kao stalno tijelo, a može se i za svaki konkretan slučaj obrazovati posebna komisija.

Odluku o uništavanju dokumenata ili dosjea iz stava 1. ovog člana donosi savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar.

Član 122.

Zbirka dokumenata se obrazuje i vodi radi ulaganja, po sadržaju ili formi tipiziranih dokumenata, obično višeg stepena obrade – informacija, analitičkih i drugih materijala, programa rada, izvještaja o radu, izvještaja i drugih materijala o inspekciji i sl.

DOKUMENTACIONI FONDOVI

Član 123.

Služba obrazuje i vodi dokumentacione fondove (koji se sastoje od propisanih dosjea) o:

- djelatnosti stranih obavještajnih službi i drugih stranih činilaca;
- neprijateljskoj djelatnosti jugoslavenske emigracije;
- djelatnosti unutrašnjeg neprijatelja.

Dokumentacioni fondovi iz stava 1. ovog člana dijele se na:

- fondove iz neposrednog operativnog rada;
- fondove za potrebe vršenja operativno-instruktivne i kontrolne funkcije službe u republičkom, odnosno pokrajinskom sekretarijatu;
- fondove za potrebe vršenja funkcija usklađivanja i drugih funkcija Službe u Saveznom sekretarijatu.

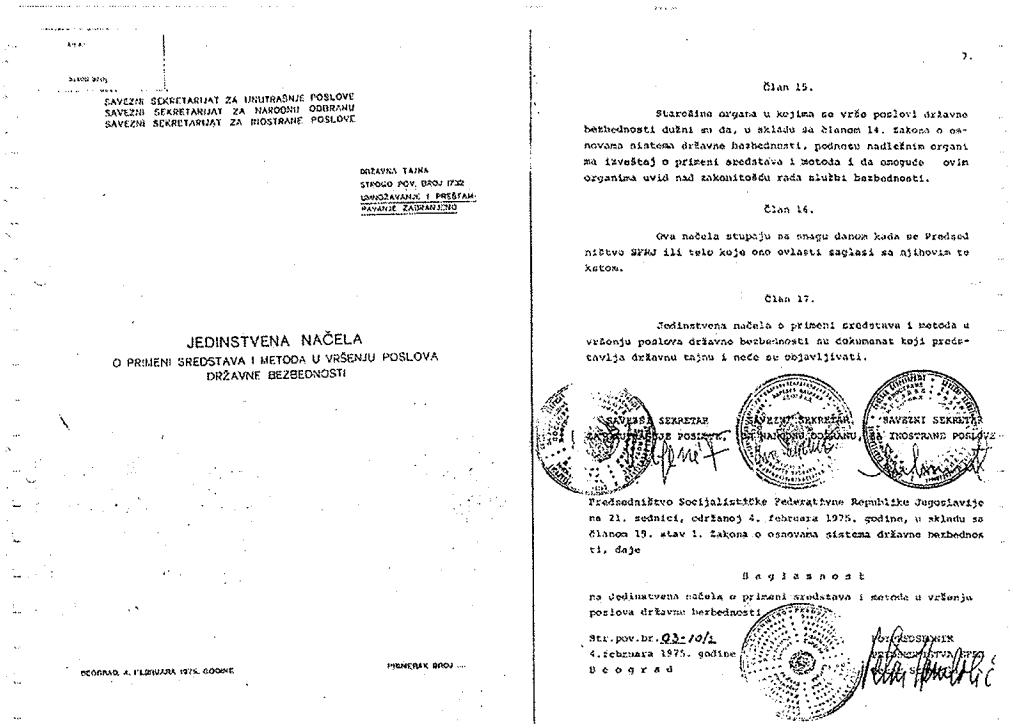

SAVEZNI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SAVEZNI SEKRETARIJAT ZA NARODNU ODBRANU
SAVEZNI SEKRETARIJAT ZA INOSTRANE POSLOVE

DRŽAVNA TAJNA
STROGO POV. BROJ (TSP)
UNOŠENJE I PREŠEFAM:
PAZANJE ZAKRANJENO

JEDINSTVENA NAČELA
O PRIMENI SREDSTAVA I METODA U VRŠENJU POSLOVA
DRŽAVNE BEZBEDNOSTI

BEOGRAD, 4. FEBRUARA 1975. GODINE

PRIMERAK BROJ ...

7.

Član 15.

Starešine organa u kojima se vrše poslovi državne bezbednosti dužni su da, u skladu sa članom 14. Zakona o osnovama sistema državne bezbednosti, podnose nadležnim organima izveštaj o primeni sredstava i metoda i da omoguće ovim organima uvid nad zakonitošću rada službi bezbednosti.

Član 16.

Ova načela stupaju na snagu danom kada se Predsedništvo SFRJ ili telo koje ono ovlasti saglasi sa njihovim tekstom.

Član 17.

Jedinstvena načela o primeni sredstava i metoda u vršenju poslova državne bezbednosti su dokumenat koji predstavlja državnu tajnu i neće se objavljivati.

SAVEZNI SEKRETAR ... POSLOVE

SAVEZNI SEKRETAR ... NARODNU ODBRANU

SAVEZNI SEKRETAR ... INOSTRANE POSLOVE

Predsedništvo Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije na 21. sednici, održanoj 4. februara 1975. godine, u skladu sa članom 19. stav 1. Zakona o osnovama sistema državne bezbednosti, daje

S a g l a s n o s t

na Jedinstvena načela o primeni sredstava i metoda u vršenju poslova državne bezbednosti.

Str.pov.br. 03-10/1
4.februara 1975. godine
B e o g r a d

PREDSEDNIK

**Faksimil naslovnice i zadnje stranice "Načela"
o zajedničkom radu jugoslavenskih tajnih službi**

Član 124.

Služba obrazuje i vodi i određene posebne fondove, kao što su:

- fondovi pasivne dokumentacije;
- fondovi analitičkih materijala;
- izdvojeni fondovi;
- fondovi historijske građe (arhivski).

Fond pasivne dokumentacije sačinjavaju dosjea i pojedina dokumenta trajnije vrijednosti na kojima je završen ili prekinut tekući operativni rad, a koji su od značaja za poslove službe i povremeno se koriste.

Fondove analitičkih materijala sačinjavaju dokumenta višeg stepena obrade podataka (informacije, pregledi, analize, elaborati, studije i dr.).

Izdvojeni fondovi obrazuju se i kao takvi utvrđuju kada bezbjedonosni razlozi nameću potrebu da se ograniči krug korisnika određene dokumentacije i pooštri režim njenog čuvanja. Odluku o obrazovanju ovih fondova i režim njihovog korištenja određuje savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar.

Arhivski fond se vodi u Saveznom, odnosno republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu i u njemu se čuvaju dokumenti koji su trajno izgubili operativni i bezbjedonosni značaj, a mogu imati i širu društvenu ili historijsku vrijednost. Dokumenti i podaci u ovom fondu čuvaju se i koriste u skladu sa zakonskim propisima.

Član 125.

Sva dokumentacija službe se mikrofilmira i u tom obliku korist u tekućem radu, ako odlukom rukovodioca službe nije drugačije određeno.

Podaci službe koji se nalaze na računaru također se mikrofilmira.

Papirna dokumentacija koja je mikrofilmirana, po pravilu se uništava, izuzev dokumenata koji imaju trajniji operativni i krivično-procesni značaj ili su od značaja za bezbjednost, historiju i naučno-stručna istraživanja.

Broj kopija mikrofilmskog materijala određuje se odlukom rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu.

POSLOVI EVIDENCIJE

Član 126.

U službi se vode slijedeće evidencije, i to:

- evidencija lica;
- evidencija objekata;
- evidencija organizacija;
- evidencija akcija;
- evidencije dokumentacije;
- evidencije o radu;
- evidencija suradnika i operativnih veza.

Evidencije u službi se vode na jedinstven način.

Član 127.

U evidenciju lica se uvode lica koja neprijateljski djeluju ili su djelovala, lica koja su u vezi s neprijateljskom djelatnošću, lica koja rade u stranim organizacijama i institucijama iz kojih se osjeća ili se osnovano može očekivati neprijateljska djelatnost, državljana SFRJ koji su emigrirali a prije toga su radili na bezbjedonosno značajnim mjestima, kao i lica od značaja za bezbjedonosnu zaštitu objekata i ličnosti.

Uvjeti za uvođenje lica u evidenciju, minimum podataka koji se evidentira, način vođenja i korištenja evidencija, kao i postupak za brisanje lica iz evidencije utvrđuje se posebnim uputstvom saveznog sekretara.

Član 128.

U Službi u Saveznom sekretarijatu se vode jedinstvene evidencije lica:

- pod prethodnom obradom i operativnom obradom;
- državljana SFRJ i stranaca prema kojima se poduzimaju određene mjere u vanrednim prilikama, uvjetima neposrednog ratnog stanja ili rata;
- lica navedenih u operativni glasnik službe;
- lica lišenih slobode za krivična dijela protiv osnova socijalističkog samoupravnog društvenog uređenja i bezbjednosti SFRJ;
- lica koja mogu ugroziti bezbjednost objekata i ličnosti koje služba štiti.

Jedinstvene evidencije se obrazuju na osnovu podataka iz evidencija službi u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima, kao i podataka do kojih je došla Služba u Saveznom sekretarijatu.

Iz razloga bezbjednost, jedinstvene evidencije lica mogu se formirati i za lica iz drugih kategorija, o čemu odluku donosi rukovodilac Službe u Saveznom sekretarijatu, a dogovoru s rukovodiocima službi u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima.

Član 129.

Evidencija objekata se vodi za objekte, područja, organe i organizacije u odnosu na koje služba primjenjuje svoja sredstva i metode.

Član 130.

Evidencija organizacija se vodi za organizaciju i institucije u operativnoj obradi.

Član 131.

Evidencija akcija se vodi za operativne akcije, operativne kombinacije, dvojne kombinacije i operativna istraživanja.

Član 132.

Evidencija dokumentacije obuhvaća:

- dosjee i zbirke dokumenata;
- propise dokumenata u svakom dosjeu i zbirci dokumenata.

Član 133.

Evidencija o radu sadrži podatke o svim primijenjenim sredstvima i metodama, odnosno poduzetim mjerama i radnjama, bez obzira na rezultate do kojih se došlo.

Član 134.

U službi se vodi jedinstvena evidencija suradnika i operativnih veza koja obavezno sadrži slijedeće podatke:

- pseudonim;
- zemlja i mjesto gdje se suradnik, odnosno veza koristi;
- državljanstvo suradnika, odnosno veze;
- linija rada na kojoj se koristi;
- kratak opis njihove usmjerenosti, odnosno mogućnosti;
- služba ili organizaciona jedinica koja ih koristi.

Član 135.

U Službi u Saveznom sekretarijatu se vodi jedinstvena evidencija saradnika i operativnih veza službe u inostranstvu i evidencija suradnika i veza uključenih u obradu stranih predstavništava u zemlji.

Podaci o suradnicima i operativnim vezama iz stava 1. ovog člana dostavljaju se i koriste na posebno propisan način.

U Saveznom sekretarijatu mogu se voditi i druge jedinstvene evidencije službe ako to odluči savezni sekretar u dogovoru s republičkim i pokrajinskim sekretarima.

Član 136.

Lice uvedeno u evidencije službe briše se iz evidencije kada prestane potreba za daljim vođenjem ili kad se ustanovi da je pogrešno vođeno.

Iz evidencije se brišu i svi podaci koji su izgubili značaj, kao i podaci za koje se ustanovi da su netočni ili pogrešno uvedeni.

STATISTIKA

Član 137.

Prikupljanje statističkih podataka i statistička istraživanja za potrebe službe vrši se po jedinstvenim metodologijama i uz primjenu jedinstvenih standarda.

Osnova za statistiku i statistička istraživanja predstavljaju evidencije službe.

Program statističkih istraživanja donosi savezni sekretar po pribavljenom mišljenju republičkih i pokrajinskih sekretara, a za period od pet godina.

AUTOMATSKA OBRADA PODATAKA

Član 138.

Automatska obrada podataka za potrebe službe vrši se po jedinstvenim metodologijama koje propisuje savezni sekretar, a uklapaju se u jedinstvene metodologije, standarde i nomenklature organa unutrašnjih poslova.

Projektiranje i modifikacije banki podataka, kao i njihovo korištenje i zaštita obavljaju se, po pravilu, isključivo u službi.

Svaka metodologija za automatsku obradu podataka službe obavezno sadrži i odredbe o zaštiti podataka.

VII. IZVJEŠTAVANJE I INFORMIRANJE

Član 139.

U cilju uspješnijeg izvršavanja poslova i zadataka i postizanja jedinstva u funkcioniranju službe, a u skladu sa ustavnim načelima i zakonskim obavezama, utvrđuje se jedinstveni sistem izvještavanja i informiranja u službi (interno izvještavanje i informiranje) i sistem izvještavanja i informiranja predstavničkih tijela društveno-političkih zajednica i njihovih izvršnih organa, kao i nosilaca određenih državnih i političkih funkcija i subjekata sistema društvene samozaštite (eksterne izvještavanje i informiranje).

Sadržaj i metodologija izvještavanja i informiranja bliže se razrađuje uputstvom saveznog sekretara.

Član 140.

Služba u republičkom, odnosno pokrajinskom sekretarijatu dužna je da potpuno i blagovremeno izvještava Službu u Saveznom sekretarijatu o svim događajima, pojavama i saznanjima od značaja za bezbjednost zemlje i o poduzetim i planiranim mjerama.

Služba u Saveznom sekretarijatu dostavlja službama u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima sve podatke i saznanja od značaja za izvršavanje njihovih operativnih i drugih bezbjedonosnih poslova i zadataka.

Službe u republičkim i pokrajinskim sekretarijatima vrše i neposrednu međusobnu razmjenu podataka i obavještenja.

Član 141.

Za podatke koji su predmet izvještavanja i informiranja obavezno se označava stepen njihove pouzdanosti i provjerenost.

Član 142.

Izvještavanje i informiranje se ostvaruje dostavljanjem dokumenata višeg stepena obrade (informacije, izvještaji, analize i sl.), a kad to nalažu operativni ili drugi bezbjedonosni razlozi i dostavljanjem primarnih dokumenata.

Član 143.

Izvještavanje i informiranje u službi je redovno i vanredno.

Redovno izvještavanje i informiranje može biti tekuće, periodično i hitno, i to:

- tekuće izvještavanje i informiranje je sistematsko i kontinuirano dostavljanja podataka i dokumenata;
- periodično izvještavanje i informiranje se odvija prema utvrđenoj dinamici (terminima), dostavljanjem prethodno utvrđenih vrsta materijala;
- hitno se izvještava i informira o pojavama, događajima i saznanjima od posebnog značaja za bezbjednost zemlje i za rad službe (pripreme, pokušaji i izvršenje terorističkih akcija, otkrivanje neprijateljskih organizacija i grupa, neprijateljske demonstracije širih razmjera, dekonspiracija operativnih pozicija i operativno-tehničkih sredstava, mjere poduzete prema stranim diplomatskim predstavnicima i sl.). U slučaju hitnog izvještavanja i informiranja mogu se vršiti i određena odstupanja od propisanih postupaka izvještavanja i informiranja.

Vanredno izvještavanje i informiranje se vrši na osnovu i zahtjeva predstavničkih i izvršnih organa društveno-političkih zajednica i organa i tijela nadležnih za usmjeravanje i kontrolu zakonitosti rada službe, ili po odluci saveznog, odnosno republičkih ili pokrajinskih sekretara ili rukovodioca službe.

VIII. POSEBNE DUŽNOSTI RADNIKA SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI

Član 144.

U skladu sa pravima i dužnostima utvrđenim zakonom i propisima donijetim na osnovu zakona, radnik službe je dužan da izvršava zadatke iz djelokruga službe koje mu odredi nadležni rukovodilac, bez obzira da li su ti zadaci u opisu radnog mjesta na koje je postavljen.

Član 145.

Radnik službe je odgovoran za točno i blagovremeno izvještavanje i informiranje

koje vrši na osnovu prikupljenih i drugih njemu dostupnih podataka i obavještenja dobivenih metodama i sredstvima rada službe i dužan je da o tome sačini odgovarajući dokument.

Član 146.

Radnik službe obavezan je da primi i sasluša građanina koji želi da obavještenje ili pruži podatak koji, po ocjeni građanina, govori o određenoj neprijateljskoj djelatnosti.

O obavljenom razgovoru radnik službe sačinjava zabilješku, provjerava motive, okolnosti i navode prijave ili obavještenja.

Član 147.

Radnik službe dužan je da provjeri točnost dobivenih podataka i obavještenja, bez obzira iz kog izvora potiču.

Član 148.

Radnik službe ima pravo na nadoknadu stvarnih troškova i pretrpljenu štetu, koja je nastupila kao posljedica izvršavanja povjerenih mu zadataka.

Član 149.

Odobrenje za službeno putovanje radnika službe u inostranstvo daje rukovodilac službe, a za službeno putovanje radnika službe u republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu potrebna je i prethodna suglasnost rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu.

Za ostala putovanja u inostranstvo odobrenje daje rukovodilac službe.

Član 150.

Radnik službe dužan je da čuva službenu tajnu, kako za vrijeme trajanja, tako i po prestanku radnog odnosa.

Član 151.

Radnik službe upoznaje se samo s onim podacima i saznanjima iz djelokruga službe čije je poznavanje neophodno za vršenje povjerenih mu zadataka i poslova.

Radnik službe može s pojedinim podacima koji predstavljaju službenu tajnu da upozna druge radnike službe samo po ovlaštenju rukovodioca organizacione jedinice.

Član 152.

Rukovodilac organizacione jedinice službe dužan je da sa sadržinom ovih pravila upozna sve radnike u organizacionoj jedinici kojom rukovodi, a kojima je to neophodno za vršenje zadataka i poslova koji su im povjereni.

Radnik službe dužan je da se u svom radu pridržava odredaba ovih pravila.

Nepridržavanje ili kršenje odredaba ovih pravila predstavlja težu povredu radne dužnost.

IX. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 153.

Pravila predstavljaju državnu tajnu.

Pravila se čuvaju kod rukovodioca organizacione jedinice službe. Umnožavanje, preštampavanje i pravljenje izvoda iz ovih pravila, kao i iznošenje iz službenih prostorija nije dozvoljeno.

Član 154.

Ova pravila odštampana su u 300 (tri stotine) primjeraka i svaki primjerak je numeriran.

Zamjenu oštećenih i pohabanih primjeraka vrši Služba u Saveznom sekretarijatu, uz povrat oštećenog ili pohabanog primjerka.

Član 155.

Ova pravila dostavljaju se: saveznom, republičkim i pokrajinskim sekretarima, rukovodiocima službi i rukovodiocima samostalnih organizacionih jedinica u službi.

Član 156.

Sa sadržajem ovih pravila upoznaju se ovlaštena službena lica, a ostali radnici u službi u obimu koji je neophodan za uspješno obavljanje njihovih poslova i zadataka.

O upoznavanju radnika sa sadržajem ovih pravila vodi se evidencija.

Član 157.

Zaduženje sa ovim pravilima vrši se poimenično i uz potpis, izuzev saveznog, republičkog ili pokrajinskog sekretara.

Primopredaja se vrši uz potpis, o čemu se upoznaje Služba u Saveznom sekretarijatu.

Član 158.

Danom stupanja na snagu ovih pravila prestaju da važe Pravila o radu službe državne bezbjednosti do 1. augusta 1976. godine.

Član 159.

Ova pravila stupaju na snagu tridesetog dana od dana donošenja.

Str.pov.br. 021-68-6/3
6. januar 1989. godine
Beograd

SAVEZNI SEKRETAR
ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Dobroslav Ćulafić

PRIGOVORI I PRITUŽBE

MILE ALILOVIĆ REAGIRA NA KNJIGU "ČUVARI JUGOSLAVIJE"

Ranili ste me bez argumenata

Ne poznajemo se, nikada se nismo vidjeli a toliko zla hoćete nanijeti meni osobno, a i mnogima iz mog okružja, rodbini i prijateljima. Pretpostavjam da Vam učinak nije namjera, ali potpisujući se kao autor morali ste razmisliti o istini.

Moćna je vani bila UDBA, ali ne zaboravite gospodine Bešlić: najmoćnija je bila ovdje, u Jugoslaviji. Sve njihove metode su danas poznate našem čovjeku a jedna od njih je diskreditacija potencijalnih protivnika. Čijih sada? Preživjela je tu epohu emigracija plaćajući cijenu, ali preživio je to i ovaj narod koji nije otišao vani. A Oni su bili najmoćniji tu.

Svaka čast emigraciji, njihove zasluge za stvaranje Države su goleme, ali ne zaboravimo opet je najveći teret bio ovdje, tu gdje se stvarala Država, krvareći, mrznući, sahranjujući... A ovdje tražimo dezertere, ratne profitere, izdajice, izručujemo "koljače po službenoj dužnosti", dijelimo se na ustaše i partizane, dobrovoljce i silom dovedene, dijelimo se, dijelimo se na HDZ-ovce i HSP-ovce, Širokobriježane i Ljubušake...

A tko nas to dijeli? Ne zaboravite: Država je stvorena idejom našeg Predsjednika o jedinstvu korpusa, novcem emigracije i plećima ovih ovdje. I našim novcem, i mi smo kupovali puške da stvaramo Državu. Poželjno je znati protivnika ali nije presudno. Presudno je znati njegov sistem i način rada.

Prema Vašoj knjizi, ja sam bio "na drugoj strani", i nisam niti napustio tu stranu. Na toj strani sam bio u kući, u PI "Đuri Salaj" i kada sam išao u SR Hrvatsku da i ja stvaram Hrvatsku, i u TO, i u "Bušićima" i sada kao javni službenik? Ne brinite za moju savjest niti za moju stranu - ja znam koja je, ma kako teško bilo u njoj. Ranili ste me ali ne brinite ni za to, nije mi prvi put. To me jača na stazi kojom kročim. A Vi gospodine Bešlić? Kakva je Vaša savjest. poslije literarnog rada?

Preživjet će ovaj narod i to, preživjet će i sve podjele. Ali, hoće li poslije preživjeti Ideja i Država? Možda i ne treba, možda nije trebala niti zaživjeti? Pita li tko iskrvarene, uplakane i isplakane za to? Da li ste toga bili svjesni kada ste sastavljali "svoju" knjigu? A mog potpisa ni tamo nema, jer ja sam znao i još uvijek znam koja je moja strana.

Nismo neprijatelji, ali dirnuli ste mi u dvije svetinje: Vjeru i Rod, i zato ne mogu i neću kruhom, ni svježim niti starim, ističe se u reagiranju Mile Alilovića iz Mostara.

Slobodna Dalmacija, 15. 11. 2003.

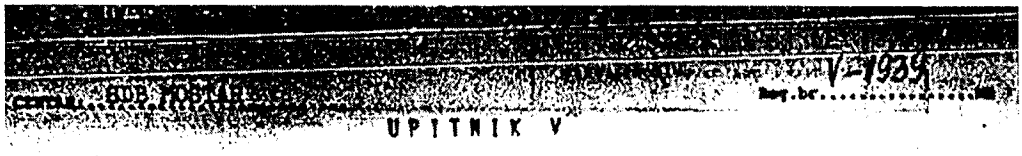

UPITNIK V

1.	Prezime, očevo ime i ime	ALILOVIĆ , Nikole , MILE
2.	Pseudonim	" MARIN "
3.	Godina,mjesto, općina i SR rodjenja (za strane državljane i država)	2.1.1965.g. u Biogracima - Lištica , SR BI
4.	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Biograci - Lištica
5.	Bračno stanje	neoženjen
6.	Narodnost	Hrvat
7.	Državljanstvo	SFRJ
8.	Završena škola ili fakultet stručna kvalifikacija	IV razred Ekonomske škole
9.	Naziv i mjesto radne organizacije gdje je zaposlen	
1o.	Radno mjesto	učenik
11.	Vrsta (grana) djelatnosti	
12.	Znanje stranih jezika	
13.	Individualne osobine - sklonosti mane, hobi	
14.	Da li je član SK	NE
15.	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	- istupo sa pozicija hrvatskog nacionaliz. - sa njim rašćišćavano i službeno upozoren

DOPUNE I PROMJENE

PO UPITNIKU V

1	Prezime, očevo ime i ime	ALILOVIĆ Nikole MILE
2	Pseudonim	" MARIN "

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
23	Vodi ga KVESIĆ Branko, a ne Djukić Omica .

U Mostaru dana 1.10.1985 god.

PROMJENU IZVRŠIO

Milada J.

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI MOSTAR
SEKTOR SDB
OP.RADNIK: KVESIĆ BRANKO
Datum: 18.2.1988. godine

Strogo povjerljivo

I-6140
29.2.88.

P R I J E D L O G

za angažovanje saradnika na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB.-

ALILOVIĆ Mile, sin Nikole i Milke r. Mišić, rodjen 2.1.1965. godine u Biogracima-Listica, Hrvat, državljanin SFRJ, ekonomski tehničar, zaposlen u PI "Djuro Salaj" u Mostaru, stalno nastanjen u mjestu rodjenja, nije član SKJ.

Alilović je u julu 1984. godine registrovan kao operativna veza SDB sa pseudonimom "Marin", i od tada nas je kontinuirano, uz prihvatanje i uvazavanje svih sugestija i instrukcija, obavjestavao o svim bezbjednosno-interesantnim saznanjima do kojih je dolazio. Ukazivao je na bezbjednosno-interesantna ponašanja nekih lica iz sredine u kojoj je nastanjen i zaposlen. Na osnovu njegovih podataka tri lica su, prekršajno kažnjena, a sa jednim je raščišćavano i službeno je upozoreno. Pored toga, angažovan je na operativnom pokrivanju dolazaka na naš teren Mišić Drage, utvrdjena veza ekstremnog emigranta Milićević Stanka, OO ovog Sektora.

Tokom 1986. i 1987. godine, upućivan je u više navrata na razne vjerske skupove (hodočašća, vjerske tribine, krizme i dr.) koje su predvodili bezbjednosno-interesantni svećenici (Zanić don Pavao - OO, Zovkić don Mato - OO, Pavlović don Luka - POO i dr.), kojom prilikom je uspjesno koristio i "sasvim pouzdanog" izvora.

Do sada je Službi ustupio više bezbjednosno-interesantnih obavjestenja, o čemu smo informisali sa devet dopisa i pet redovnih informacija. Podatke koje nam je ustupao provjerili smo i preko drugih izvora(saradnika "Matej","Tomislav"i "sasvim pouzdanog" izvora)i isti su potvrdjeni kao tacni.

Imajući u vidu njegovu spremnost, provjerenost, smi-
lao za prepoznavanje i zapažanje bezbjednosnih pojava i pro-
blema, kao i da je osposobljen za korištenje "sasvim pouzda-
nog" izvora ("Nayra"), predlažemo da se Alilović registruje
kao saradnik sa pseudonimom "Justin".

Mostar, 18.2.1988. godine

PREDLAŽE OP.RADNIK:
KVESIĆ BRANKO

SAJLASAN NAČELNIK ODJELJENJA 03
GLIBO LUKA

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB odobrava se registracija saradnika "JUSTIN".

Mostar, 18.2.1988. godine

NAČELNIK SEKTORA SDB
[illegible]ačković

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI MOSTAR
SEKTOR SDB
OP.RADNIK: KVESIĆ BRANKO
Datum: 6.7.1990.godine

Službena tajna
Strogo povjerljivo
A-6140
(reg. broj)
15.8.90
(dat. evid.)

P R I J E D L O G
za brisanje saradnika

Na osnovu člana 49 Pravila o radu SDB predlažemo da se iz aktivne saradničke mreže SDB briše saradnik "JUSTIN".

ALILOVIĆ Mile, sin Nikole i Milke r. Mišić, rodjen 2.1. 1965. godine u Biogracima-Ličtica, Hrvat, državljanin SFRJ, zaposlen u PI "Djuro Salaj" u Mostaru, stalno nastanjen u mjestu rodjenja.

R A Z L O Z I:

Alilović je u junu 1984. godine kao op. veza angažovan za saradnju sa SDB, na dobrovoljnoj i patriotskoj osnovi, pod pseudonimom "MARIN", u cilju praćenja neprijateljske djelatnosti lica koja se eksponiraju sa pozicija hrvatskog nacionalizma i kleronacionalizma iz RKC.

S obzirom da je "MARIN", uglavnom Službi prezentirao tačna i provjerena saznanja o neprijateljskoj djelatnosti pojedinih svećenika RKC (Žanić don Pavao, Majić don Srećko, Vuletić don Petar, Pavlović don Luka, Kozina fra Vlado i dr.), istog smo početkom 1988. godine prekategorisali u saradnika SDB pod pseudonimom "JUSTIN".

Imajući u vidu da je "JUSTIN" uglavnom bio usmjeren na praćenje verbalne neprijateljske djelatnosti najprije navedenih lica, koji se u posljednje vrijeme neprijateljski ne eksponiraju, a neki od njih ne zaslužuju interes SDB, da isti za sada nema objektivnih mogućnosti za preusmjeravanje na neke ko-

nkretne bezbjednosne probleme, predlažemo da se briše iz aktivne saradničke mreže SDB.

... je da podaci o njegovim ... sa Službom predstavljaju tajnu i da ih treba čuvati od dekonspiracije, što je i prihvatio.

Materijal ćemo dostaviti VII Upravi radi uništenja.

Mostar, 6.7.1990.godine

PREDLAŽE OP.RADNIK:

Branko Kvesić

SAGLASAN NAČELNIK SEKTORA SDB

... Nedjad

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 42 Pravila o radu SDB odobravam da se saradnik "JUSTIN" briše iz aktivne saradničke mreže SDB.

Sarajevo,

PODSEKRETAR ZA SDB

Sredoje Lović

OTVORENO PISMO AUTORU IVANU BEŠLIĆU

Milan Andrić: Nikada nisam bio pripadnik Udbe

Otvoreno pismo Ivanu Bešliću, autoru knjige "Čuvari Jugoslavije", uputio je Milan Andrić zbog navođenja njegova imena u toj knjizi kao suradnika Udbe. Andrić to demantira i postavlja pitanje zašto autor knjige i njegovi suradnici nisu provjerili servirane im informacije, te najavljuje sudsku tužbu kako bi zaštitio sebe i svoju obitelj. U pismu stoji: "Vama i Vašim konzultantima, želim reći da ste stavljanjem mog imena i prezimena u Vašu knjigu "ČUVARI JUGOSLAVIJE – SURADNICI UDBE u Bosni i Hercegovini", odnosno stavljanjem mog imena pod takav sramotni naslov, bez ikakva razloga učinili veliko zlo meni osobno i mojoj cijeloj obitelji. Bacili ste veliku ljagu na mene i cijelu moju obitelj, a da za to niste imali nijednog valjanog argumenta. Nije istina, gospodine Bešliću, da sam ja ikada bio suradnik Udbe kao što vi pokušavate dokazati svojom knjigom. Udbini dokumenti vezani za moje ime i prezime koji Vama služe kao dokaz da sam ja bio suradnik, ne odražavaju istinu nego laž. Kao što se iz potpisa tih dokumenata vidi, njih je načinio operativac Udbe Jozo Perić "Gojgić". Za to sam doznao tek iz Vaše knjige. Vi se gospodine Bešliću, a izgleda i Vaš konzultant, niste potrudili ni na koji način provjeriti vjerodostojnost navoda iz dokumenata nego ste bezrezervno i bezobrazno povjerovali operativcu Udbe Jozi Periću "Gojgiću", što niste smjeli ako uistinu imate poštene namjera kako to želite pokazati. Istina je ovo, gospodine Bešliću:

davaču knjige "Čuvari Jugoslavije" Ivanu Bešliću

nisam bio pripadnik Udbe

Andrić: Teret Udbe i Bešlića teško je nosili, ali sam uvjeren da će na kraju ipak pobijediti istina

Stvarno sam bio član Građevinskog vijeća Mostarsko-duvanjske biskupije, istina je i to da me je Udba tri puna privodila na takozvani informativni razgovor i to su svi moji kontakti s njim. Uostalom, ovakav oblik razgovora, odnosno ispiranja mozga iskusilo je barem 50 posto Duvnjaka, nikada nisam "pratio" niti "otkucavao" bilo kojeg svećenika niti bilo koju drugu osobu. Što je pisao Jozo Perić "Gojgić" poslije ovih "informativnih" razgovora, odnosno zlostavljanja, meni nije poznato.

Mogao je napisati što god je htio, ja to nisam mogao znati niti utjecati na to, ali sada jedino znam da će mi to morati objasniti jednog dana kad se sretnemo na sudu. A kada je u pitanju moj odnos prema Jugoslaviji, samo Vam želim reći da ja Domovinski rat nisam proveo u Austriji, Njemačkoj ili SAD-u, nego u HVO-u. I na kraju Vam želim reći da je teret koji ste mi bez ikakva razloga nametnuli Udba i Vi gospodine Bešliću teško nositi, ali sam uvjeren da će na kraju ipak pobijediti ISTINA".

Dnevni list, Mostar, 20. 10. 2003.

UPITNIK V

	Prezime, očevo ime i ime	ANDRIĆ (IVANA) MILAN
	Pseudonim	"MIRKO"
	Godina, mjesto, općina i SR rođenja (za strane državljane i država)	1o.1o.1957. Vojkovići-Duvno SR BiH
	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Vojkovići - Duvno
	Bračno stanje	oženjen
	Narodnost	Hrvat
	Državljanstvo	SFRJ i SR BiH
	Završena škola ili fakultet stručna kvalifikacija	Dipl. inženjer arhitekture
	Naziv i mjesto radne organizacije gdje je zaposlen	građevinarstvo ZGZ "Tehnogradnja"
9.	Radno mjesto	inženjer
1.	Vrsta (grana) djelatnosti	
12.	Znanje stranih jezika	
13.	Individualne osobine - sklonosti mane, hobi	
14.	Da li je član SK	Ne
15.	Podaci iz prošlosti i [illegible] karakteristike vezane za prošlost	

	Linija reda	03
	Neprijateljska djelatnost na koju je usmjeren	kleronacionalizam iz RKC-a
	Obrada na koju je usmjeren	Križić fra Jozo
d.	Popuniti samo za op. vezu u inostranstvu — a) Mjesto, država i svojstvo boravka	
	b) Mjesec i godina odlaska u inostranstvo	
	c) Da li je korišten prije odlaska u inostranstvo i sa kojim zadacima (linijii)	
	d) Način održavanje veze	
21.	Stepen pouzdanosti	pouzdan
22.	Koji je operativni radnik drži na vezi	Perić Jozo 922
23.	Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o op. vezi i saradnji	

Ispitnik popunio:

[redacted]

6.6.1988.

P R I J E D L O G

za registraciju op. veze "Mirko"

Andrić Milan sin Ivana i Andje rodj. Kelava, rodj. 1o.1o.1957.god. u Vojkovićima, opština Duvno, Hrvat, državljanin SFRJ, dipl. ing. arhitekture, zaposlen u ZGZ "Tehnogradnja" u Duvnu, nije član SKJ, vojni rok regulisao, oženjen, stalno nastanjen u mjestu rodjenja.

Raspolažući operativnim podatkom da je Andrić član laičkog vijeća mostarsko-duvnajsko-trebinjske biskupije, početkom decembra 1987. godine sa istim smo obavili informativni razgovor u cilju donošenja ocjene o mogućnosti za operativno kombinovanje. Od tada pa nadalje, kroz susrete i razgovore,Andrić nam je dostavio više operativno korisnih saznanja o pojedinim svećenicima na području Duvna /Križić, OO, Dragičević, povremeno istupa sa klerikalnih pozicija/, zatim nas je upoznao ko su ostali članovi pomenutog vijeća, odnos Žanića i ordinarijata prema istom, itd.

Od ovih saznanja sačinjene su dvije redovne informacije, pet službenih zabilješki, te tri depeše. Podatke koje je Andrić dostavljao provjeravali smo preko pouzdanih i sasvim pouzdanog izvora, i isti su se pokazali uglavnom tačnim.

Imajući u vidu naprijed navedeno, objektivne mogućnosti Andrića da prati bezbjednosne pojave vezano za rad laičkih struktura u biskupiji, predlažemo da se Andrić Milan registruje kao op. veza pod pseudonimom "Mirko".

Način održavanja veze: neposredno - ličnim kontaktom; posredno - putem telefona.

Livno, 26.5.1988. god.

Odgovorni radnik

Perić Vozo

O D O B R E N J E

Na osnovu prijedloga op. radnika, odobravam da se Andrić Milan registruje kao op. veza pod pseudonimom "Mirko".

Livno, 26.5.1988. god.

Načelnik Sektora SDB

[redacted] Sprečkić

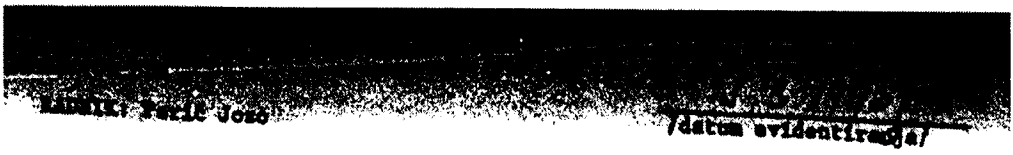

Na osnovu člana 49 Pravila o radu SDB, podnosi se

P R I J E D L O G

za brisanje op. veze "Mirko"

Andrić Milan sin Ivana i Andje rodj. Kelava, rodj. 1o.1o.1957. god. u Vojkovićima, opština Duvno, Hrvat, državljanin SFRJ, dipl. ing. arhitekture, zaposlen u ZGZ "Tehnogradnja" u Duvnu, oženjen, vojni rok regulisao, stalno nastanjen u Duvnu.

Početkom decembra 1987. god. stupili smo u kontakt i obavili prvi informativni razgovor sa Andrićem. Od tada pa nadalje, kroz neposredne kontakte i razgovore, Andrić nam je dostavio više operativno-korisnih saznanja o neprijateljskoj djelatnosti kleronacionalista u FS u Duvnu. Zbog toga, kao i na osnovu drugih prezentiranih saznanja krajem maja 1988. godine istog smo registrovali kao op. vezu "Mirko". Tokom 1988. i u prvoj polovini 1989.god., "Mirko" je shodno objektivno datim mogućnostima nastavio da nam prenosi bezbjednosno-interesantna saznanja za lica na koje je bio usmjeren /D-5979 i D-5931/. Medjutim, krajem 1989. god., a naročito u posljednje vrijeme uočili smo da "Mirko" izbjegava kontakte sa Službom, isto obrazlažući da je izgubio ranije pozicije koje je imao prema bezbjednosnim licima. S druge strane cijenimo da, nakon ukidanja operativnog tretmana nad licima na koje je "Mirko" bio usmjeren, su prestali operativni interesi za nastavak saradnje sa istim.

Imajući u vidu naprijed navedeno predlažemo da se op. veza "Mirko" briše.

Livno, 26.2.199o. god.

Saglasan, rukovodilac linije 03

Perić A. Jozo

O D O B R E N J E

Na osnovu prijedloga op. radnika, a u smislu člana 49 Pravila o radu SDB, odobravam da se op. veza "Mirko" briše.

O d o b r a v a:

REAGIRANJE PROF. SULJE BOROVINE

Na osnovu lažnog upitnika proglašen sam saradnikom Udbe

U knjizi "Čuvari Jugoslavije" lažno se navodi da sam saradnik Službe sa dva pseudonima

- U Vašem listu od 4. novembra 2003. godine, u tekstu u kojem je prenesena tvrdnja Envera Demirovića, imenovan sam saradnikom SDB-a pod pseudonimom "Profesor". Prozvan, iznenađen i povrijeđen pronašao sam izvor Demirovićevih informacija u knjizi "Čuvari Jugoslavije - saradnici Udbe u BiH", "autora" Ivana Bešlića - piše u svom reagiranju Suljo Borovina, profesor Fakulteta političkih nauka u Sarajevu.

- U toj (zelenoj) "knjizi" na stranici 197/8. objavljena je kopija "moga" upitnika sa datumom 15. april 1985., a pod pseudonimom "Tara", na kome nema moga potpisa i koji vrvi od netačnosti i materijalnih grešaka. Upisana adresa mog stanovanja je pogrešna. U vrijeme kada je datiran taj od mene nepotpisani upitnik, ja sam već godinu dana stanovao u drugom stanu i na drugoj adresi, iz čega jasno proizlazi da nisam učestvovao u popunjavanju upitnika. Ne bih valjda pogriješio adresu stanovanja.

Pored toga, upisani naziv ustanove u kojoj sam radio, a koja je bila "bezbjednosno interesantna", također je pogrešan, što dokazuje da nisam ja popunjavao upitnik (valjda bih znao upisati tačan naziv ustanove u kojoj radim), a da je onaj ko je to uradio bio krajnje površan. Tako se desilo da sam ovih dana, čitajući tu knjigu, prvi put saznao da sam "saradnik" Udbe sa dva pseudonima, na pogrešnoj adresi, zaposlen u nepostojećoj ustanovi.

Iz te knjige, odnosno upitnika objavljenog u njoj, također saznajem tek sada da sam bio na "operativnoj vezi" mog školskog "druga" Džemala Čole, sa kojim sam od proljeća do jeseni te godine par puta popio kafu razgovarajući o svakodnevnim, uobičajenim stvarima. Ta naša komunikacija koju sam ja shvatio kao normalan razgovor ljudi koji su četiri godine zajedno studirali, prekinuta je s moje strane onog trenutka kada sam shvatio da on zloupotrebljava naše studentske poznanstvo što pokušava iskoristiti za svoj posao.

Činjenicu da je taj moj "drug" par mjeseci nakon našeg posljednjeg viđenja izbačen iz Udbe moguće je protumačiti njegovom nesposobnošću da procijeni ko može biti stvarni saradnik Službe, što slučaj pokušaja moga angažovanja dobrano potvrđuje.

Očito je da je dotični "drug" sa fakulteta u svojoj bolesnoj ambiciji za karijerom "stvorio" paukovu mrežu nepostojećih saradnika, na papiru, što ga je koštalo istjerivanja iz službe i oduzimanjem stana.

Budući da ovim lažnim i podmetnutim upitnikom u knjizi koju potpisuje Ivan Bešlić nisam uvrijeđen i pogođen samo ja nego i ljudi i familije koje sam navodno špijunirao, ja ću svojom tužbom za klevetu i podmetanje u dokaznom postupku pred sudom protiv vinovnika ove ujdurme dokazati da nikada ni na koji način nisam " sarađivao sa tom službom, već da me je ona bez moga znanja, malicioznošću moga "druga" sa fakulteta registrirala za svoga, "saradnika".

Zbog toga molim i apeliram na organe vlasti naše države da stave na uvid javnosti arhive i dosjee kako bi se izbjegli slučajevi poput moga, jer bi prosti uvid u tu arhivu pokazao da nijednom riječi, niti slovom, nisam bio saradnik te službe. Naravno, moj slučaj ilustrira način i metode rada Udbe i sigurno nije jedini ovakve vrste - piše na kraju pisma "Avazu" profesor Suljo Borovina.

Reagiranje profesora Sulje Borovine

Na osnovu lažnog upitnika proglašen sam saradnikom Udbe

U knjizi "Čuvari Jugoslavije" lažno se navodi da sam saradnik Službe sa dva pseudonima

- U Vašem listu od 4. novembra 2003. godine, u tekstu u kojem je prenesena tvrdnja Envera Demirovića, imenovan sam saradnikom SDB-a pod pseudonimom "Profesor". Prozvan, iznenađen i povrijeđen pronašao sam izvor Demirovićevih informacija u knjizi "Čuvari Jugoslavije - saradnici Udbe u BiH", "autora" Ivana Bešlića - piše u svom reagiranju Sulja Borovina, profesor Fakulteta političkih nauka u Sarajevu.

Netačni podaci

- U toj (zelenoj) "knjizi" na stranici 197/8. objavljena je kopija "moga" upitnika sa datumom 15. april 1985., a pod pseudonimom "Tara", ne[illegible] nema [illegible] potpisa [illegible] od

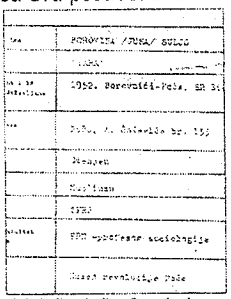

Faksimil upitnika: Pseudonim "Tara"

Činjenicu da je taj moj "drug" par mjeseci nakon posljednjeg viđenja [illegible] Udbe moguće je [illegible] zovom [illegible]

Dok se ne otvore arhivi i ne provede dokazni postupak na sudu, u ovoj za mene i moju familiju teškoj situaciji, izazvanoj munafiklukom određenih ljudi i struktura, ostaje mi satisfakcija u istini pred Bogom i ugodnom osjećanju u društvu sa cijenjenim: rahmetli dr. Ahmedom Smajlovićem, Nerminom Jašarević, Halilom Brzinom, Muharemom Omerdićem, Besimom Spahićem, Gajom Sekulićem, Darkom Lukićem... i svima onima koji su kao i ja "sarađivali" sa SDB-om.

Dnevni avaz, 14. 11. 2003.

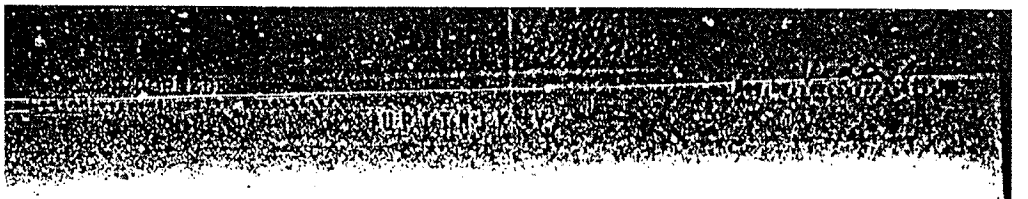

1.	Prezime, očevo ime i ime	BOROVINA /JUSA/ SULJO
2.	Pseudonim	"TARA"
3.	Godina,mjesto, opština i SR rodjenja (za strane državljane i država)	1952. Borovnići-Foča, SR BiH
4.	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Foča, A. Šoševića br. 135
5.	Bračno stanje	Oženjen
6.	Narodnost	Musliman
7.	Državljanstvo	SFRJ
8.	Završena škola ili fakultet stručna kvalifikacija	FPN -profesor sociologije
9.	Naziv i mjesto radne organizacije gdje je zaposlen	Muzej revolucije Foča
10.	Radno mjesto	Kustos
11.	Vrsta (grana) djelatnosti	Istorijsko-kulturna
12.	Znanje stranih jezika	Arapski i djelimično ruski
13.	Individualne osobine - sklonosti mane, hobi	-
14.	Da li je član SK	Da
15.	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	-

[illegible]	[illegible]		[illegible]
18.	Neprijateljska djelatnost na koju je usmjeren		Muslimanski nacionalizam
19.	Obrada na koju je usmjeren		Karaman Zahir i Karović Fehim
20.	Popuniti samo za op. vezu u inostranstvu	a) Mjesto, država i svojstvo boravka	
		b) Mjesec i godina odlaska u inostranstvo	
		c) Da li je korišten prije odlaska u inostranstvu i na kojim zadacima (liniji)	
		d) Način održavanje veze	
21.	Stepen pouzdanosti		Pouzdan
22.	Koji ga operativni radnik drži na vezi		Čolo Džemal
23.	Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o op. vezi i saradnji		

U Goraždu dana 15.4. 1985.

Upitnik popunio:

[illegible]

/Čarović Elvan/

DOPUNE I PROMJENE
PO UPITNIKU V

1	Prezime, očevo ime i ime	BOROVINA /JUSA/ SULJO
2	Pseudonim	"TARA"

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
22.	Kamenica Mehmed

U Goraždu dana 23.8. 19 85. g

PROMJENU IZVRŠIO

"Sarajevo"

/Čarapić Slava/

DOPUNE I PROMJENE
PO UPITNIKU V

1	Prezime, očevo ime i ime	BOROVINA /JUSA/ SULJO
2	Pseudonim	"TARA"

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	T E K S T P R O M J E N E
22.	Žiga Izet

Goraždu dana 22.12. 1987.

PROMJENU IZVRŠIO:

/Čarapić Slava/

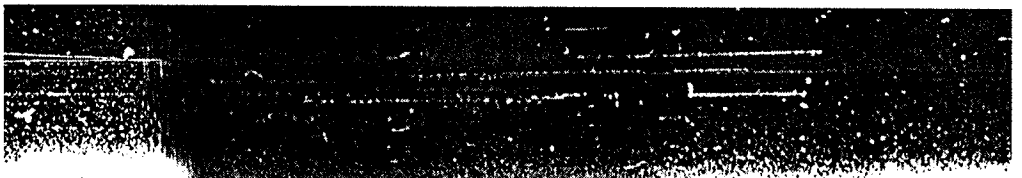

Op. radnik Žiga Izet
Linija [illegible] 03

Registarski broj: V-205A
Datum evidentir.: 20.4.1990

P R I J E D L O G
za brisanje op. veze "Tara"

Na osnovu člana 49 Pravila o radu SDB predlažemo brisanje Borovine Sulja, operativne veze pod pseudonimom "Tara".

BOROVINA SULJO, sin Jusa, rodjen 1952. godine u selu Borovnići, opština Foča, Musliman, državljanin SFRJ, završio FPN-profesor sociologije, zaposlen kao kustos u Muzeju revolucije u Foči, oženjen, stalno nastanjen u Foči.

R A Z L O Z I

Borovina je angažovan kao operativna veza informator aprila mjeseca 1985. godine u cilju praćenja neprijateljske djelatnosti lica koja su bila obuhvaćena tretmanom SDB, a istupala su sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma. U dosadašnjem korištenju uglavnom je davao periferne podatke za lica prema kojima je bio usmjeren. U poslednje vrijeme nastoji da izbjegne kontakte sa SDB obrazlažući to zauzetošću privatnim obavezama. Pored toga, prestao je i bezbjednosni interes za lica prema kojima je operativna veza bila usmjerena, jer su brisana sa daljeg vodjenja obrade.

S obzirom da ne postoje uslovi za preusmjeravanje op. veze na druga bezbjednosna lica, te činjenice da izbjegava dalje kontakte sa Službom, predlažemo da se ista briše, a njen dosije uništi.

Goražde, 17.4.1990. godine

Predlaže op. radnik
Žiga Izet

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 48 i 49 Pravila o radu SDB, odobrava se brisanje Borovine Sulja iz evidencije op. veza.

Goražde, 17.4.1990. godine

NAČELNIK SEKTORA
Zoran Vukadinović

PLAĆENI OGLAS

Demanti na pisanje u knjizi "Čuvari Jugoslavije"

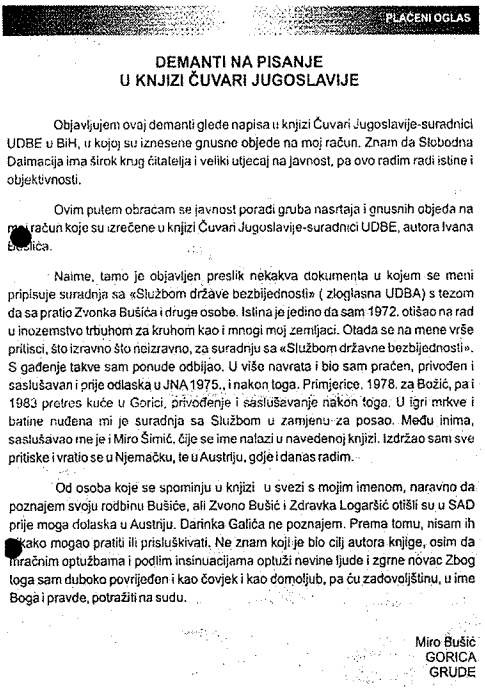

PLAĆENI OGLAS

DEMANTI NA PISANJE
U KNJIZI ČUVARI JUGOSLAVIJE

Objavljujem ovaj demanti glede napisa u knjizi Čuvari Jugoslavije-suradnici UDBE u BiH, u kojoj su iznesene gnusne objede na moj račun. Znam da Slobodna Dalmacija ima širok krug čitatelja i veliki utjecaj na javnost, pa ovo radim radi istine i objektivnosti.

Ovim putem obraćam se javnosti poradi gruba nasrtaja i gnusnih objeda na moj račun koje su izrečene u knjizi Čuvari Jugoslavije-suradnici UDBE, autora Ivana Bešlića.

Naime, tamo je objavljen preslik nekakva dokumenta u kojem se meni pripisuje suradnja sa «Službom države bezbijednosti» (zloglasna UDBA) s tezom da sa pratio Zvonka Bušića i druge osobe. Istina je jedino da sam 1972. otišao na rad u inozemstvo trbuhom za kruhom kao i mnogi moj zemljaci. Otada se na mene vrše pritisci, što izravno što neizravno, za suradnju sa «Službom državne bezbijednosti». S gađenje takve sam ponude odbijao. U više navrata i bio sam praćen, privođen i saslušavan i prije odlaska u JNA 1975., i nakon toga. Primjerice, 1978. za Božić, pa i 1983. pretres kuće u Gorici, privođenje i saslušavanje nakon toga. U igri mrkve i batine nuđena mi je suradnja sa Službom u zamjenu za posao. Među inima, saslušavao me je i Miro Šimić, čije se ime nalazi u navedenoj knjizi. Izdržao sam sve pritiske i vratio se u Njemačku, te u Austriju, gdje i danas radim.

Od osoba koje se spominju u knjizi u svezi s mojim imenom, naravno da poznajem svoju rodbinu Bušiće, ali Zvono Bušić i Zdravka Logaršić otišli su u SAD prije moga dolaska u Austriju. Darinka Galića ne poznajem. Prema tomu, nisam ih nikako mogao pratiti ili prisluškivati. Ne znam koji je bio cilj autora knjige, osim da mračnim optužbama i podlim insinuacijama optuži nevine ljude i zgrne novac. Zbog toga sam duboko povrijeđen i kao čovjek i kao domoljub, pa ću zadovoljštinu, u ime Boga i pravde, potražiti na sudu.

Miro Bušić
GORICA
GRUDE

Objavljujem ovaj demanti glede napisa u knjizi Čuvari Jugoslavije-suradnici UDBE u BiH, u kojoj si iznesene gnusne objede na moj račun. Znam da Slobodna Dalmacija ima širok krug čitatelja i veliki utjecaj na javnost, pa ovo radim radi istine i objektivnosti.

Ovim putem obraćam se javnosti poradi gruba nasrtaja i gnusnih objeda na moj račun koje su izrečene u knjizi Čuvari Jugoslavije-suradnici UDBE, autora Ivana Bešlića.

Naime tamo je objavljen preslik nekakva dokumenta u kojem se meni pripisuje suradnja sa "Službom državne bezbjednosti" (zloglasna UDBA) s tezom da sam pratio Zvonka Bušića i druge osobe. Istina je jedino da sam 1972. otišao na rad u inozemstvo trbuhom za kruhom kao i mnogi moji zemljaci. Otada se na mene vrše pritisci, što izravno, što neizravno, za suradnju sa "Službom državne bezbjednosti". S gađenjem takve sam ponude odbijao. U više sam navrata i bio praćen, privođen i saslušavan i prije odlaska u JNA 1975., i nakon toga. Primjerice, 1978. za Božić, pa i 1983. pretres kuće u Gorici, privođenje i saslušavanje i nakon toga. U igri mrkve i batine nuđena mi je suradnja sa Službom u zamjenu za posao. Među inima, saslušavao me je i Miro Šimić, čije se ime nalazi u navedenoj knjizi. Izdržao sam sve pritiske i vratio se u Njemačku, te u Austriju, gdje i danas radim.

Od osoba koje se spominju u knjizi u svezi s mojim imenom, naravno da poznajem svoju rodbinu Bušiće, ali Zvonko Bušić i Zdravko Logarušić otišli su u SAD prije mog dolaska u Austriju. Darinka Galića ne poznajem. Prema tomu, nisam ih nikako mogao pratiti ili prisluškivati. Ne znam koji je bio cilj autora knjige, osim da mračnim optužbama i podlim insinuacijama optuži nevine ljude i zgrne novac. Zbog toga sam duboko povrijeđen i kao čovjek i kao domoljub, pa ću zadovoljštinu, u ime Boga i pravde, potražiti na sudu.

Miro Bušić, Gorica, Grude

Slobodna Dalmacija, 10. siječnja 2004.

SDB
OP.RADNIK ŠEMIĆ MIRO
DANA: 21.10.1982. GOD.-

SDB
SIB.POVJERLJIVO
V - 1538
(reg. broj)
8.11.82.
(datum evid.)

P R I J E D L O G

da se na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB, registruje kao op. veza SDB

BUŠIĆ MIRO, sin Marka i Ive, rođene Galić, rođen 3.7.1952. godine u Gorici - Grude, Hrvat, državljanin SFRJ, i SR BiH, nije član SKJ, završio osmogodišnju školu, oženjen, zemljoradnik, stalno nastanjen u Gorici - Grude.

Tokom prošle, a posebno ove godine sa BUŠIĆEM smo u više navrata razgovarali u cilju ocjene mogućnosti njegovog angažovanja na operativnom pokrivanju i kontroli veza na terenu, ustaških terorista BUŠIĆ Zvonke, GALIĆ fra LEONA i LOGARUŠIĆ, rođene BUSIĆ Zdravke, koji se vode pod operativnim tretmanom ovog Centra.

BUSIĆ je kroz razgovore u više navrata isticao volju, i spremnost da se u granicama svojih mogućnosti angažuje na pomenutim poslovima. Tako nas je tokom ove godine a posebno u ljetnim mjesecima blagovremeno obavještavao o dolasku na teren GALIĆ Ivana i GALIĆ Cvitana, braće GALIĆ fra LEONA, koji borave na privremenom radu u SR Njemačkoj i sa kojim smo vodili razgovore u cilju njihovog pozitivnog uticaja na pasivizaciji brata. Takodjer nas je blagovremeno informisao o dolasku na teren BUŠIĆ Ante i BUŠIĆ Stipe, braće LOGARUŠIĆ Zdravke i BUŠIĆ Zvonke, kao i o njihovom reagovanju na mjere i radnje SDB koje je pri mjenjivala prema ovim teroristima, a posebno na akciju "STO PISAMA".

BUŠIĆ nas je takodjer tačno informisao o kontaktu LOGARUŠIĆ Zdravke sa njenom sestrom koja živi u Klevelandu - SAD, dao zajedničku adresu na kojoj su obe nastanjene u istoj zgradi i sl. Isto tako, blagovremeno nas je obavijestio o namjeri majke BUŠIĆ Zdravke da putuje u SR Njemačku na kontakt LOGARUŠIĆ Zdravki koja je tokom ovog ljeta bila planirala dopustovati u Evropi.

Imajući u vidu potrebe Službe, na tom i bezbjednosne probleme na dotičnom području predlažemo da se [illegible] pomenuta lica i imenom fa BUŠIĆ ima obje[illegible] mogućnosti da se [illegible] kao aktivna op. veza sa [illegible] "KALIFORNIJA".

SARAJEVO, 21.10.1982.god.-

PREDSJEDNIK RADNIK:

[redacted]

OP.RADNIK: ŠIMIĆ MIRO

V-1698

/ reg. broj /

16. 10 1990

/ datum evide./

P R I J E D L O G

za prestanak saradnje

Na osnovu tačke 17 Pravila o radu SDB predlažem prestanak saradnje sa op. vezom "KALIFORNIJA".

BUŠIĆ MIRO,sin Marka i Ive,rodjen 3.7.1952.g. u Gorici , Grude,Hrvat,drzavljanin SFRJ,vojnu obavezu regulisao,završio osmogodišnju školu,oženjen,nosilac našeg pasoša,povremeno odlazi i boravi na privremenom radu u SR Njemačkoj,stalno nastanjen u mjestu rodjenja.

R A Z L O Z I:

Op. veza "KALIFORNIJA" angažovana je za saradnju 8.11. 1982.g.,na dobrovoljnoj i patriotskoj osnovi u cilju praćenja i kontrole rodbinskih i drugih veza Bušić Zvonke,Galić Darinka i Logarušić Zdravke u zemlji,kao i praćenja neprijateljske djelatnosti Kozina fra Vladimira (bio obrada ovog Sektora), zbog istupanja sa kleronacionalističkih pozicija,kao i nekih ekstremnih emigranata sa područja Frankfurta-SR Njemačka.

Za protekli period "KALIFORNIJA" je u granicama svojih mogućnosti bio angažovan na ovim problemima i pružao neke bez bjednosne podatke od interesa za vodjenje op. obrade navedenih lica.

U posljednje vrijeme "KALIFORNIJA" je zbog objektivnih razloga izgubio poziciju za praćenje neprijateljske djelatnosti navedenih lica i bitno su mu smanjene mogućnosti za daljnje angažovanje na ovim i sličnim zadacima.

[redacted] op. vezom, "KALIFORNIJA" da se njegov materijal zadrži u Sektoru, jer ga namjeravamo registrovati kao saradnika - kurira.

Prema op. vezi "KALIFORNIJA" Služba nema nikakvih neizvršenih obaveza.

Mostar, 13.9.1990.g.

P R E D L A Ž E
Z. NAČELNIKA SEKTORA SDB ,
Nedjad Ugljen

S A G L A S A N
PODSEKRETAR ZA SDB,
Sredoje Nović

O D L U K A

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu SDB donosim odluku da se iz evidencija op. veza briše op. veza "KALIFORNIJA".

Sarajevo,

REPUBLIČKI SEKRETAR ZA
UNUTRAŠNJE POSLOVE
Muhamed Bešić

ŠM/JK

UDBA NAPADA ZAKLETOG USTAŠU FAHRUDINA CERIĆA

Ova Udbina izvorišta se prelijevaju preko Mate Bašića u Hrvatskom vjesniku

Poštovani uredništvo Hrvatskog tjednika Spremnost, zamolio bih za objavu ovog mog dopisa kako bi se raskrinkalo one koji siju mržnju prema hrvatskoj zajednici Australije.

Novine Hrvatski vjesnik, petak 13. veljače, stranica 11., donosi kakvi su orginalni dosieri objavljeni 2003. u četverotomnoj knjizi o suradnicima Udbe u Bosni i Hercegovini. Čuvari Juge, priredio Mate Bašić.

Mate Bašić redoviti je izvjestitelj SBS-a radio postaje na hrvatskom jeziku, Doduše, moram priznati da nisam redoviti slušatelj tog programa, ali iza Božića 2003. pa do nedavno, veljače 2004., Matin glas se nije čuo na radiopostaji. Nešto mi je govorilo da je Mate poslan po svom poslodavcu u Bosnu i Hercegovinu kako bi ispitao i iznio u poslodavčevim novinama imena ljudi koji su radili za Udbu.

E, dragi čitatelju hrvatskog tjednika Spremnost, tu je zapravo na nišanu Hrvatski Oslobodilački Pokret (HOP) i njegov vijećnik Fahrudin CERIĆ. Da je Fahrudin CERIĆ preko svog brata Hajrudina radio za Udbu.

Pametan i državotvoran Hrvat kad pročita Matin dopis u Vjesniku može lako doći do zaključka da je to namješteno po još vladajućoj Udbi. Namješten takav dosier zatim preslikan i objavljen. Martav Fahrudin se ne može braniti, ali ja Nikola Klarica koji sam radio i djelovao preko 30 godina, stupam u obranu mog Vijećnika i životom garantiram da se on, kao zakleti ustaša, po vjeri i ispovijesti musliman, od 1941. pa do kraja svog života borio za samostalnu i nezavisnu Hrvatsku Državu. Za Hrvatsku Državu s granicom gdje je zadnji Krešimiri ostaviše. Drina je bila prava međa između Srbije i Hrvatske.

No, vratimo se dopisu Mate Bašića. Interesantno je da u prekopiranom dosieru ne stoji Ustaša suradnik preko svog brata radi za tajnu službu jugo satrapije, nego je, po Mati Bašiću, navedeno Vijećnik HOP-a, jer Matinom poslodavcu je dobro bio poznat pokojni Cerić.

U ranih 80-ih dotični poslodavac je služio u Adelaide i dobro je poznavao Vijećnika HOP-a gospodina Cerića. Pod kraj 1984-te isti dolazi na službu u Melbourne. I sam sam radio za istu osobu i dolazim do spoznaje da je to sumnjiva osoba i odstupam što dalje. Mene sada ne čudi da njegoovi dobro plaćeni slugani mogu izvesti unaprijed priređeno maslo.

Molio bih urednika Spremnosti da preštampa dopis iz Vjesnika pa će čitatelji sami zapaziti kako se radi o Mati Jerkoviću. Vjesnik dotičnoga brani jer je Mate Jerković znao glancati cipele Bašićevog poslodavca. Udbina je uvijek bila da prije negoli izađu dosieri o meni baciti ću svoju prljavu rabotu na drugoga dok sam u takvim mogućnostima, ako pravi dosier ikada vidi svjetlo.

Nikola Klarica,
Melbourne, 25. 02. 2004.

Hrvatski tjednik "Spremnost", Sydney, 2. ožujka 2004.

P R I J E D L O G

za angažovanje saradnika "ARTUR", na osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti.

L I C E: CERIĆ HAJRUDIN, sin Mehe i Ćelebije, rodjene Filipović, rodjen 6.12.1919. godine u Sanskom Mostu, Musliman, drža vljanin SFRJ, oženjen, otac dvoje djece, nije član SKJ, po zanimanju trgovac, zaposlen u "UNIMI" - Sarajevo, stalno nastanjen u Sarajevu ul. Palmira Toljatija br. 29/I.

RAZLOZI: Radeći na raščišćavanju sa vezama ekstremne fašističke emi gracije, stupili smo u toku 1978. godine u kontakt sa CERIĆ HAJRU DINOM, rodbinskom vezom /brat/ ekstremiste CERIĆ FAHRUDINA iz Adelaida - Australija, vijećnikom HOP-a za Australiju i predsje dnikom ogranka iste organizacije za Južnu Australiju. U toku raščišćavanja isti nam je prenio svoja zapažanja iz kontakta sa Fahrudinom u Beču, kada je on po zadacima emigracije putovao u SAD i Evropu. Na osnovu rezultata raščišćavanja ocjenjeno je da postoje realni uslovi za kombinovanje prema Fahrudinu, i u tom kontekstu se Hajrudin pojavljuje kao posrednik. Postavljene zadatke koji su se sastojali u ažuriranju korespodencije i uspostavljanu češćih telefonskih kontakata , kroz koje je vršio pozitivan uticaj na Fahrudina, Hajrudin je vrlo uspješno i korektno izvršavao. Zahvaljujući njegovom zalaganju, ispunjavanju i drugih zadataka, započeto kombinovanje se dobro realizuje.

Obzirom na planirane mjere koje se realizuju i koje će se reali zovati u toku operativnog kombinovanja, cijenimo da će nam Hajru nova pomoć biti dragocjena, stoga predlažemo da se isti i izvani čno angažuje i registruje kao saradnik pod pseudonimom "ARTUR".

Sarajevo, 27.1.1981. godine.

Predlaže op. radnik:
/Vrebac Zvonimir/

O D O B R E N J E

Odobrava se angažovanje CERIĆ HAJRUDINA za saradnika, na osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti.

Sarajevo, _____

NAČELNIK CENTRA SDB
Salihagić Adil

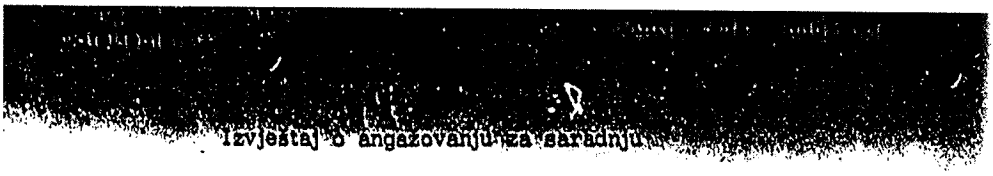

Izvještaj o angažovanju za saradnju

1. CERIĆ HAJRIDIN zv. Hajro" sin Mehe i Ćelebije, rodjene Filipo vić, rodjen 6.12.1919. godine , nastanjen u Sarajevu ul. Palmira Toljatija br. 29/I, zaposlen u "UNIMI" robna kuća "Sarajka".
2. Saradnik je dobio pseudonim: "ARTUR".
3. Angažovao ga op. radnik: VREBAC ZVONIMIR.
4. Datum podnošenja izvještaja o angažovanju saradnika 27.1.1981. godine.
5. Cilj angažovanja: Stvaranje posrednika u operativnom kombinovanju i omogućavanje uslova za uspješno kombinovanje.
6. Na kojoj osnivi je izvršeno angažovanje:
   Na osnovi dobrovoljnosti i karijerizma.
7. Kako je lice prihvatilo saradnju : Saradnja je prihvaćena dobrovoljno , jer je Hajrudin želio da dokaže da ne stoji na istim ideološkim pozici jama kao brat mu Fahrudin koji je učestvovao u ustaškim vojnim formaci jama, a sada je ekstremista i neprijatejski djeluje protiv SFRJ. Rekao je "da je osjetio na sebi, u poslu i lično životu da nije mogao napraviti nikakvu karijeru jer je slučaj njegovog brata kao, Damaklov mač, visio mu nad glavom, Pristankom na saradnju, Hajrudin je izjavio da do penzi je želi da napreduje na poslu.

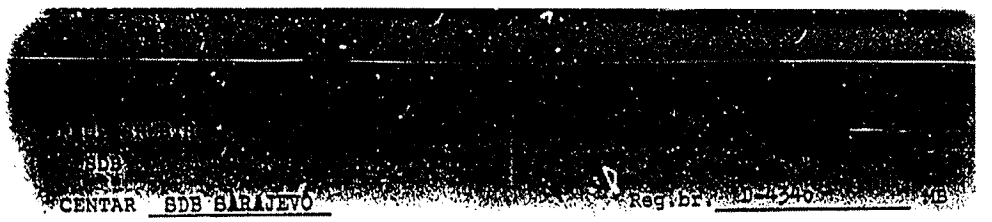

DOPUNE I PROMJENE
po upitniku S

1.	Prezime,očevo ime i ime	ĆERIĆ Meho HAJRUDIN
2.	Pseudonim	"DŽEKSON"

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
	Briše se iz aktivne saradničke mreže Centra SDB Sarajevo,zbog realizacije poslova na koje je saradnik bio usmjeren.Predlažemo da se materijal arhivira.

U Sarajevu dana 16.2. 1982. g

PROMJENU IZVRŠIO:
Anka Stevančević

Zlatko Dizdarević

AMBASADOR BiH U HRVATSKOJ IGNORIŠE OPTUŽBE

Dizdarević bez komentara

Zlatko Dizdarević, ambasador BiH u Republici Hrvatskoj, jedno je od onih imena koje se, kao agent Udbe, spominje u knjizi. On o tome nije želio razgovarati, kazavši u telefonsku slušalicu:

"Ta knjiga ne zaslužuje nikakav komentar".

Dnevni avaz, 7. 11. 2003.

PSUP [illegible]
S [illegible]

[illegible]

Reg.br. [illegible]

UPITNIK V

1.	Prezime, očevo ime i ime	DIZDAREVIĆ (Mustafe) ZLATKO
2.	Pseudonim	"Pariz"
3.	Godina, mjesto, opština i SR rodjenja (za strane državljane i država)	22.1.1948, Beograd, SR Srbija
4.	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Sarajevo, Vlatka Markovića 7.
5.	Bračno stanje	neoženjen
6.	Narodnost	Musliman
7.	Državljanstvo	SFRJ
8.	Završena škola ili fakultet stručna kvalifikacija	Fakultet političkih nauka
9.	Naziv i mjesto radne organizacije gdje je zaposlen	NIŠP "Oslobodjenje" - Sarajevo
10.	Radno mjesto	novinar
11.	Vrsta (grana) djelatnosti	novinarstvo
12.	Znanje stra[illegible] jezika	francuski
13.	Individualne osobine - sklonosti [illegible], kobi[illegible]	
14.	[illegible]	da
15.	[illegible]	

[redacted]

RSUP SR BIH
[redacted]

CENTAR _____ Reg.br.: [redacted] MB

DOPUNE I PROMJENE
po upitniku V

1	Prezime,očevo ime i ime	[redacted]
2	Pseudonim	[redacted]

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
	[redacted]

U Sarajevu dana 24.10. 19[redacted]

PROMJEN. IZVR. [redacted]

[redacted]

RSUP SR BIH
SDb

CENTAR [redacted] Reg.br.: [redacted] MB

DOPUNE I PROMJENE
po upitniku V

1	Prezime,očevo ime i ime	[redacted]
2	Pseudonim	"[redacted]"

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	T E K S T P R O M J E N E
[redacted]	[redacted]

U Sarajevu dana [redacted] 19[redacted]s

PROMJENU IZVRŠIO:
[redacted]

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI

Sektor SDB Sarajevo
Linija rada - ol
Radnik - 55900

Registarski broj V-514
Datum evidentir. 29.12.82

P R I J E D L O G
za brisanje operativne veze "PARIZ"

Na osnovu tačaka 6.i 16. Pravila o radu SDB predlažemo da se briše kao operativna veza SDB: DIZDAREVIĆ /Mustafe/ ZLATKO, rodjen 22.1.1948.godine u Beogradu, državljanin SFRJ, završio FPN, zaposlen kao glavni i odgovorni urednik časopisa "Nedjelja", nastanjen u Sarajevu ulica Vlatka Markovića broj 7.

OBRAZLOZENJE:

Služba je u kontaktu sa Dizdarevićem od polovine 1977.godine , a angažovan je za saradnju avgusta 1978.godine i korišten je prema licu koje je pod operativnim tretmanom SDB /broj dosijea D-482/ kao i članovima tzv. "Pariške grupe NDA". U protekłom periodu je Službi prezentirao više kvalitetnih saznanja o pomenutim licima kao i više operativno korisnih podataka iz svojih kontakata sa stranim DKP i novinarima.

Obzirom da Dizdarević više nije u objektivnoj mogucnosti za korištenje po zadacima SDB, predlažemo da se briše kao operativna veza, a da se njegov dosije uništi.

Tokom operativnog korištenja, nije obučavan iz specijalističkih disciplina SDB. Izvor nije nagradjivan, a Služba prema njemu nema neizmirenih obaveza.

Sarajevo, 6.12.1990.godine

PREDLAŽE
NAČELNIK SEKTORA SDB
DELIĆ BORISA

SAGLASAN
PODSEKRETAR ZA SDB
NOVIĆ SREDOJE

O D L U K A

Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB odobravam da se Dizdarević Zlatko briše kao operativna veza SDB pod pseudonimom "PARIZ".

Sarajevo,_____

ODOBRAVA
REPUBLIČKI SEKRETAR
ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
BEŠIĆ MUHAMED

[illegible] SDB

28.12.90 (6)

[illegible] CSB SARAJEVO [illegible] Reg. br. V [illegible]

[illegible] i pune i promjene
po [illegible] V

1	[illegible] DIZDAREVIĆ MUSTAFE ZLATKO "PARIZ"
2	[illegible]

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
	Briše se kao op.veza CSB Sarajevo - Sektora SDB jer nema uslova za dalji rad.
	Predlažemo da se materijal op.veze uništi.

U Sarajevu dana 13.12.1990. [illegible]

PROMJENU IZVRŠIO

STEVANČEVIĆ ANKA

PROFESOR MUSTAFA FESTIĆODBACIO OPTUŽBE

Veze s Udbom mi je podmetnula ekstremna ustaška emigracija

Profesor Mustafa Festić odbacio optužbe

Veze s Udbom mi je podmetnula ekstremna ustaška emigracija

Mogući razlog podvale je to što sam tražio da se sa zida skine karta NDH, kaže Festić

Mustafa Festić, profesor ekonomije na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu, ocijenio je knjigu Ivana Bešlića „Čuvari Jugoslavije" kao „podmetanje ekstremne ustaške emigracije", a dokumentaciju prezentiranu kao „ključni dokaz" njegovog navodnog „udbaštva", pod kodnim imenom „Mićigen", kao „čisti falsifikat".

Zloupotrebljeni podaci

- Ja sa Udbom nikada nisam imao bilo kakve kontakte, a kamoli saradnju. Što se tiče u knjizi prezentiranog „upitnika SDB-a Sarajevo", kojim se „predlaže moje brisanje kao

Festić: Falsificirana dokumentacija

Navodi iz knjige

itniku" pogrešno predstavljen kao d... socioloških nauka, ... poja... „au-

Mustafa Festić, profesor je na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu, ocijenio je knjigu Ivana Bešlića "Čuvari Jugoslavije" kao "podmetanje ekstremne ustaške emigracije", a dokumentaciju prezentiranu kao "ključni dokaz" njegovog navodnog "udbaštva", pod kodnim imenom "Mičigen", kao "čisti falsifikat".

- Ja sa Udbom nikada nisam imao bilo kakve kontakte, a kamoli saradnju. Što se tiče u knjizi prezentiranog "upitnika SDB-a Sarajevo", kojim se "predlaže moje brisanje kao operativne veze", očito je da su tu zloupotrebljeni neki lični podaci koje sam negdje nekad davao u potpuno drugu svrhu, a koje je "nečija ruka" poslije prilagođavala svojim potrebama - kazao je za "Dnevni avaz" Festić.

On je pritom procijenio da su "vjerovatno prepravljeni podaci koje sam u tadašnjem SUP-u i Konzulatu u Čikagu davao 1978. godine prilikom odlaska na stručno usavršavanje u Sjedinjene Američke Države". U prilog takvoj pretpostavci, Festić je naglasio i činjenicu da je u spornom "upitniku" pogrešno predstavljen kao doktor socioloških nauka, što su, kako je pojasnio, "autori falsifikata sigurno zaključili usljed toga što su na Simpoziju učestvovali uglavnom sociolozi". Upravo svoje učešće i određene istupe tokom Simpozija na Koledžu "Alen Dejl" u gradu Grend Repids, država Mičigen, on je naveo kao "mogući razlog velike podvale kojom se moje ime veže za Udbu".

- Prvog jutra boravka na Koledžu na zidu u prijemnoj prostoriji primijetio sam dvije geografske karte koje su mi "bole oči" - jedna je bila Nezavisne države Hrvatske (NDH) na kojoj nije bilo Bosne i Hercegovine, a druga Poljske sa zapadnim granicama u granicama Hitlerove Njemačke.

To nisam mogao prešutjeti i tražio sam da se karte skinu, što je i učinjeno. Ako je taj moj gest mogao biti razlog ustaškoj emigraciji da me optuže za udbaštvo, onda nemam daljih komentara takvog revanša - zaključio je Festić.

U Bešlićevoj knjizi Festiću je posvećena 369. i 370. stranica toma koji tretira "Bošnjake -udbaše". Na njima je prezentiran dokument sarajevskog SDB-a, datiran na 26. aprila 1984. godine, kojim izvjesna Anka Stevančević predlaže raskid saradnje sa Festićem "Mičigenom", jer su prestali uslovi za njegovo dalje usmjeravanje".

Dnevni avaz, 10. 11. 2003.

Sarajevo Reg.br. V-534

UPITNIK V

1.	Prezime, očevo ime i ime	FESTIĆ (Idema) MUSTAFA
2.	Pseudonim	"Mičiger"
3.	Godina, mjesto, opština i SR rodjenja (za strane državljane i država)	26.4.1935. u Burmori - SO Stolac, SR BiH
4.	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Sarajevo, H.Brkića 16.
5.	Bračno stanje	oženjen
6.	Narodnost	Musliman
7.	Državljanstvo	SFRJ
8.	Završena škola ili fakultet stručna kvalifikacija	FPN - doktor sociloških nauka
9.	Naziv i mjesto radne organizacije gdje je zaposlen	Fakultet pol. nauka u Sarajevu
10.	Radno mjesto	profesor
11.	Grana djelatnosti	nauka i obrazovanje
12.	Znanje stranih jezika	engleski
13.	Individualne osobine - sklonosti mane, hobi	nema
14.	Da li je član SK	da
15.	Podaci iz prošlosti i druge karakteristične crte za prošlost	

DOPUNE I PROMJENE

PO UPITNIKU V

1	Prezime, očevo ime i ime	Festić Adem MUSTAFA
2	Pseudonim	"MIČIGEN"

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
22.	Škrbić Slobodan

U Sarajevu dana 18.7. 1979.g

PROMJENU IZVRŠIO:

Anka Stevanović

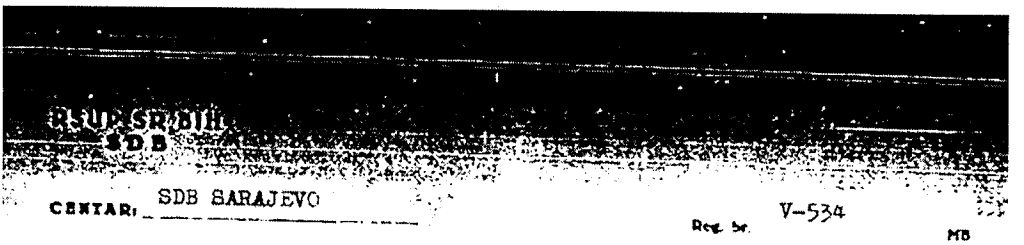

SDB

CENTAR: SDB SARAJEVO

Reg. br. V-534 MB

Dopune i promjene
po upitniku

1	Prezime, očevo ime i ime	FESTIĆ Adem MUSTAFA
2	Pseudonim	"MIČIGEN"

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
22.	Sarić Mirsad

U Sarajevu dana 30.9. 1981.

PROMJENU IZVRŠIO

CENTAR SDB SARAJEVO Reg.br.: V-534 MB

DOPUNE I PROMJENE
po upitniku V

1	Prezime,očevo ime i ime	FESTIĆ Adem MUSTAFA
2	Pseudonim	"MIČIGEN"

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
	Briše se kao op.veza Centra SDB Sarajevo,jer su prestali uslovi za njegovo dalje usmjeravanje. Predlažemo da se materijal op.veze arhivira.

U Sarajevu dana 26.4. 1984g

PROMJENU IZVRŠIO:
Anka Stevančević

ANTO FRANJUŠIĆ IZ RIPACA, RAMA

Nisam radio za Udbu

U gotovo svim našim općinama proteklih dana dosta je bure izazvalo izlaženje knjige Čuvari Jugoslavije-suradnici Udbe **Ivana Bešlića**. Spomenuta je knjiga postala udarna tema svih razgovora, a u pojedinim sredinama je došlo i do fizičkih obračuna. Sada je očigledno da će knjiga izazvati više prašine nego što se očekivalo jer s određenih strana se čuju i prve najave o privatnim tužbama protiv autora knjige i još nekih drugih osoba koje se u knjizi spominju.

U sličnom smjeru se kreću i namjere **Ante Franjušića** iz Ripaca, koji se također našao u spomenutoj knjizi. On najavljuje tužbu protiv **Zdravka Žilića,** koji stoji u potpisu njegovog dosjea, i autora Ivana Bešlića, koji je po njemu olako iznio u javnost neprovjerene informacije. Anto smatra da ga je Žilić uvrstio u popis suradnika prilikom jednog informativnog razgovora bez njegovog znanja iako mu tom prilikom nije dao nikakve informacije.

- Udba se interesirala za vozača moga autobusa Wolfganga koji se sumnjičio da radi za njemačku obavještajnu službu - napominje Anto, koji je dugi niz godina organizirao prijevoz ramskih radnika u Njemačku. Anto priznaje da mu je tom prilikom ponuđena suradnja, koju je odbio. Za osobe koje je navodno pratio napominje da dvojicu uopće ne poznaje.

Vjerojatno priča oko knjige "Čuvari Jugoslavije" tek počinje, pogotovo ako znamo da je najavljen i njezin nastavak.

Rama net, 29.10. 2003.

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI MOSTAR
- SEKTOR SDB -
DETAŠMAN SDB KONJIC

SLUŽBENA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

1'-2711
(reg.broj)

12.3.1990
(datum evid.)

Linija rada: 02 -
OP.RADNIK: ŽILIĆ ZDRAVKO

P R I J E D L O G

za registraciju operativne veze na osnovu člana 48 Pravila o radu SDB

FRANJUŠIĆ Ante, sin Franje i Mare, rođene Mišura, rođen 27.5.1942.godine u Ripcima-Prozor, Hrvat, državljanin SFRJ, po zanimanju vozač, nalazi se na privremenom radu u SR Njemačkoj, zaposlen u građevinskoj firmi "Majer" u Sindelfingenu-SR Njemačka, stalno nastanjen u Ripcima-Prozor, nije član SKJ.

Sa Franjušić Antom Služba kontaktira od 1985.godine kada je korišten na pokrivanju bezbjednosno interesantnih vozača zapadnonjemačkih autobusa koji su u to vrijeme boravili na području Prozora.

U proteklom periodu sa Franjušićem smo redovno održavali kontakte prilikom njegovih dolazaka u zemlju, tokom kojih nam je prenosio niz bezbjednosno-interesantnih saznanja do kojih je došao boraveći u Sindelfingenu i Stutgartu. Tako nam je prenio bezbjednosne podatke za Beljo Andriju, emigranta u Kelnu; Bunoza Milana i Pletikosić Ivana, emigranti u Stutgartu i Vidakušić Miška, veza emigracije, boravi u Baden-Badenu, kao i druga bezbjednosna saznanja do kojih je došao boraveći u mjestu rođenja.

Na osnovu bezbjednosnih saznanja koja nam je Franjušić prenio napisano je 5 redovnih informacija, 2 informativne depeše i

3 službene zabilješke.Podaci koje je prenosio provjereni su preko drugih uporišta Službe.

Veza sa Franjušićem do sada je ostvarivana neposrednim kontaktima prilikom dolazaka u mjesto rođenja,telefonskim putem,kao i pismenim putem.
Franjušić posjeduje smisao za konspirativnost,zavidan stepen bezbjednosne kulture,na kontakte dolazi po dogovoru,pridržava se datih instrukcija i uputstava.

S obzirom da Franjušić i dalje ima objektivne mogućnosti da nas obavještava o određenim bezbjednosnim saznanjima,jer je u kontaktu sa jednim brojem bezbjednosno interesantnih lica, predlažemo da se registruje kao op.veza sa pseudonimom "KRUPAC".

Konjic,21.2.1990.godine.

PREDLAŽE OP.RADNIK:
Žilić Zdravko

S A G L A S A N
NAČELNIK ODJELJENJA 02
Čolak Drago

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 48 Pravila o radu SDB,odobrava se registracija op.veza "KRUPAC".

Mostar,22.2.1990.godine.

NAČELNIK SEKTORA SDB:
Ljubomir Vučković

ŽŽ/DN

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI MOSTAR
– SEKTOR SDB –

SLUŽBENA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

Linija rada: 02
OP.RADNIK: ŽILIĆ ZDRAVKO

V - 2711
(reg.broj)

12.11.1990.g
(datum evidentir.)

P R I J E D L O G
o prestanku saradnje

Na osnovu tačke 17 Pravila o radu SDB,predlažem prestanak saradnje sa op.vezom "KRUPAC".

FRANJUŠIĆ Ante,sin Franje i Mare,rođene Mišura,rođen 27.5. 1942.godine u Ripcima-Prozor,Hrvat,državljanin SFRJ,po zanimanju vozač,nalazi se na privremenom radu u SR Njemačkoj, zaposlen u građevinskoj firmi "Majer" u Sidelfingenu-SR Njemačka,stalno nastanjen u Ripcima-Prozor.

Sa op.vezom "Krupac" Službe je u kontaktu od 1985.godine i korišten je za pokrivanje veza emigracije:Beljo Andrije u Kelnu,Vidakušić Miška u Baden-Badenu,te Bunoza Milana i Pletikosić Ivana u Stutgartu kao i na prikupljanju bezbjednosnih saznanja za vozače zapadnonjemačkih autobusa koji su u to vrijeme boravili na našem području.

Sobzirom da su većina lica preme kojima je bio usmjeren regulisala svoj status i dolaze u zemlju,te ne predstavljaju interes Službe,a op.veza "Krupac" nema objektivne mogućnosti da se koristi po drugim linijama rada,predlažemo da

prestane saradnja sa ovom op.vezom,a da se njen dosje uništi. Za vrijeme saradničkog odnosa op.veza nije nagrađivana,niti Službi ima bilo kakvih obaveza prema istoj.

Na posljednjem sastanku op.veza je upozoren da je dužna čuvati tajnu o saradnji,kao i o svim saznanjima do kojih je kroz saradnju dolazila,te da će za odavanje tajne snositi odgovornost.

Mostar,22.10.1990.god.

RADNIK SEKTORA SDB
Ugljen Redžad

S A G L A S A N
PODSEKRETAR ZA SDB
Sredoje Nović

O D L U K A

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu SDB,donosim odluku da se op.veza "Krupac" briše iz evidencije saradničke mreže.

REPUBLIČKI SEKRETAR ZA
UNUTRAŠNJE POSLOVE
Muhamed Bešić

Sarajevo,

DAVOR GLAMUZINA, NASTAVNIK IZ ČERINA KOD ČITLUKA

Zbog laži u knjizi opet dobio srčane probleme!

Dugogodišnji nastavnik iz Čerina kod Čitluka Davor Glamuzina

Zbog laži u knjizi opet dobio srčane probleme!

ČERIN - Što da vam kažem - počinje ogorčeno svoju priču ugledni dugodišnji nastavnik iz malog mjesta Čerina kod Čitluka Davor Glamuzina - kad sam vidio svoje ime u knjizi o udbašima "Čuvari Jugoslavije" ponovno sam doživio srčane probleme, a prije nekoliko godina imao sam tešku operaciju srca. Po tvrdnjama Glamuzine to mu je sve, navodno nehotice, smjestio njegov rođak Stanislav Pinjuh Braco, bivši radnik SDB-a Mostar, u narodu poznatog kao zloglasna Udba. Kako tvrdi Glamuzina, Pinjuh i Niko Ostojić Žuti jedne su noći došli njemu kući i pokušali ga vrbovati da za SDB prati svoga kolegu nastavnika Mirka Kovačića, čija su dvojica braće tada bili u Njemačkoj.

Davor Glamuzina

otišao Mirku i rekao: "Slušaj Mirko, Udba želi da te ja pratim, eto, neka znaš, a ja to ne mogu! Rekao sam Braci Pinjuhu "jesi li normalan, i ti s Mirkom radiš petnaest godina, čovjek se nikad nije loše ponašao, izjašnjavao". Međutim, navodno da bi Pinjuh brisao iz dosjea Kovačića morao je navesti da netko o njemu tvrdi da nema veze s "neprijateljskim djelatnostima" i da je dobar čovjek, pa je u spisima spomenuo rođaka Glamuzinu, što je sastavljačima "Čuvara Jugoslavije" bilo dovoljno da ga okarakteriziraju kao suradnika Udbe. Ovih je dana bivši esdebeovac Stanislav Braco Pinjuh pred sudom u Čitluku dao pismenu izjavu da Davor Glamuzina nikad nije dao pismeni ili usmeni pristanak da bude suradnik Udbe te da se Glamuzina neopravdano našao u kontroverznoj knjizi.

Ćaća mi je bio u hrvatskoj vojsci, a ja se 1944. godine rodio u Jasenovcu, zbog čega sam imao velikih problema ranije kad bih vadio neke dokumente - kaže Glamuzina - a 1978. su me tužili da sam ustaša i evo...

Ilko BARBARIĆ

- Nisam mogao pa sam otišao Mirku i rekao: "Slušaj Mirko, Udba želi da te ja pratim, eto, neka znaš, a ja to ne mogu! Rekao sam Braci Pinjuhu "jesi li normalan, i ti s Mirkom radiš petnaest godina, čovjek se nikad nije loše ponašao, izjašnjavao". Međutim, navodno da bi Pinjuh brisao iz dosjea Kovačića morao je navesti da netko o njemu tvrdi da nema veze s "neprijateljskim djelatnostima" i da je dobar čovjek, pa je u spisima spomenuo rođaka Glamuzinu, što je sastavljačima "Čuvara Jugoslavije" bilo dovoljno da ga okarakteriziraju kao suradnika Udbe. Ovih je dana bivši esdebeovac Stanislav Braco Pinjuh pred sudom u Čitluku dao pismenu izjavu da Davor Glamuzina nikad nije dao pismeni ili usmeni pristanak da bude suradnik Udbe te da se Glamuzina neopravdano našao u kontroverznoj knjizi.

Ćaća mi je bio u hrvatskoj vojsci, a ja se 1944. godine rodio u Jasenovcu, zbog čega sam imao velikih problema ranije kad bih vadio neke dokumente - kaže Glamuzina - a 1978. su me tužili da sam ustaša i evo...

(*Završna misao teksta u novinama nije objavljena; nap. uredništva*)

Večernji list, 6. 11. 2003.

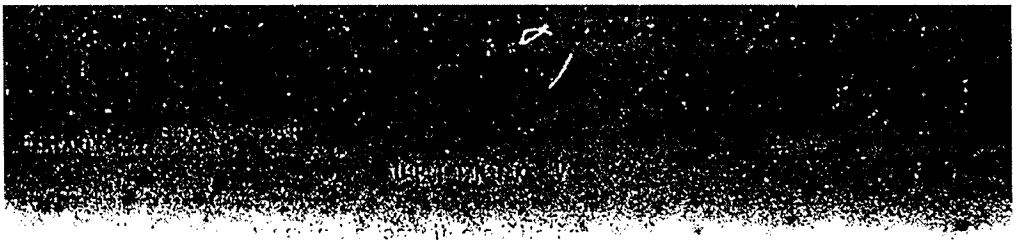

1.	Prezime, očevo ime i ime	GLAMUZINA (Ivana) DAVORIN "Darko"
2.	Pseudonim	"LJILJKO"
3.	Godina,mjesto, općina i SR rodjenja (za strane državljane i država)	26.7.1944.godine u Jasenovcu - Novska, SR H
4.	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Čein - Čitluk, SR BiH
5.	Bračno stanje	Oženjen
6.	Narodnost	Hrvat
7.	Državljanstvo	SFRJ
8.	Završena škola ili fakultet stručna kvalifikacija	Pedagoška akademija
9.	Naziv i mjesto radne organizacije gdje je zaposlen	Nastavnik u OŠ Čerin - Čitluk
10.	Radno mjesto	Nastavnik mate matike i fizike
11.	Vrsta (grana) djelatnosti	Školstvo
12.	Znanje stranih jezika	-
13.	Individualne osobine - sklonosti mane, hobi	-
14.	Da li je član SK	Nije
15.	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	-

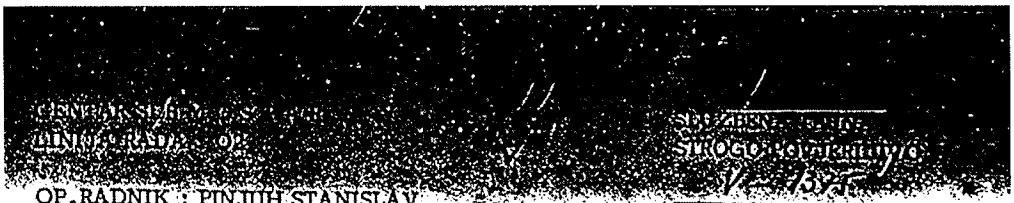

OP.RADNIK : PINJUH STANISLAV

(reg.broj)

14.10.1980. godine.

(datum eviden.)

PRIJEDLOG

za registraciju operativne veze na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB:

GLAMUZINA DAVORIN zv."Darko", sin Ivana i Ljubice rodjene Pinjuh, rodjen 26.7.1944.godine u Jasenovcu - Novska, SR Hrvatska, Hrvat, državljanin SRBiH i SFRJ, nije član SKJ, vojnu obavezu regulisao, oženjen, završio višu pedagošku školu, nastavnik matematike, fizike i OTO, zaposlen u Osnovnoj školi "Čerin" u Čerinu, stalno nastanjen u Čerinu - Čitluk.

Za Glamuzinu smo raspolagali provjerenim informacijama da je u vrijeme "MASPOKA" djelovao sa nacionalističkih pozicija, da je u dobrim odnosim sa Kovačić Mirkom (obrada ovog Centra) i da Kovačić u njega ima povjerenje. Glamuzina je u rodbinskoj vezi sa Glamuzina Mirkom, ekstremista u Linzu - Austrija (obrada ovog Centra).

Sa Glamuzinom smo u ovoj godini obavili vi še razgovora u cilju angažovanja za saradnju.

U razgovorima je priznao svoju raniju neprijateljsku djelatnost. Prihvatio je prijedlog da SDB blagovremeno obavještava o ponašanju, držanju i eventualnim komentarima Kovačića. Informisao je da je Kovačić u vrijeme "MASPOKA" aktivno djelovao sa pozicija hrvatskog nacionalizma, ističući obespravljenost Hrvata u SFRJ, o kontaktima Kovačića sa Musa Barišom (Obrada ovog Centra) i Miletić Perom, brat ekstremista Miletić Ivana i Grge.

Glamuzina je obećao da će ubuduće redovno kontaktirati sa Kovačićem i da će o svim interesantnim zapažanjima blagovremeno obavještavari SDB.

Sa Glamuzinom je dogovoren način održavanja veze i date mu instrukcije u cilju što uspješnijeg postavljanja prema Kovačiću.

Koncem marta ove godine Glamuzina nas je informisao o neprijateljskim komentarima Kovačića u vezi zdravstvenog stanja Predsjednika Republike,o čemu smo pisali u depeši broj O2-737 od 25.3.198o.godine.

Imajući u vidu njegove izjave i volju da SDB obavještava o neprijateljskoj djelatnosti Kovačića i o svim drugim bezbjednosno interesantnim zapažanjima do kojih dolje kao i podatke koje je do sada dao, mišljenja smo da će i u narednom periodu redovno informisati SDB.

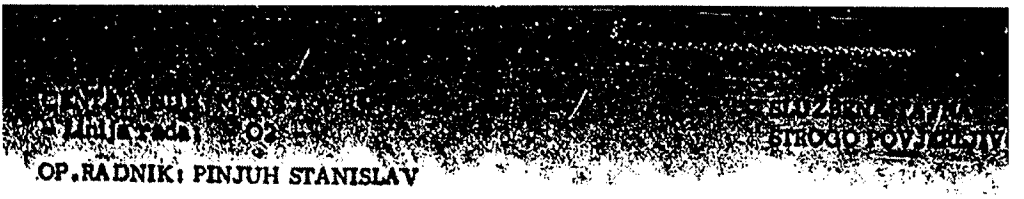

OP.RADNIK: PINJUH STANISLAV

(reg. broj)

(datum evide.)

P R I J E D L O G

da se iz evidencije op. veza briše op. veza "LJILJKO".

Op. veza "LJILJKO" angažovana je za saradnju sa SDB početkom oktobra 1980. godine i korišten je na praćenju neprijateljske aktivnosti KOVAČIĆ Mirka (POK ovog Centra) i drugih veza ekstremne fašističke emigracije u zemlji.

"LJILJKO" se u svojoj radnoj organizaciji i mjestu stanovanja isticao kao vrijedan radnik i aktivno učestvovao u svim akcijama koje su organizovane na podru čju MZ pa je biran u samoupravne organe u radnoj organizaciji, a početkom 1983. godine primljen je u članstvo SKJ. Zbog ovakvog ponašanja izgubio je povjerenje kod Kovačića pa više nije u mogućnosti da se angažuje na zadacima SDB.

Na osnovu naprijed navedenog predlažemo da se "LJILJKO" briše iz evidencije op. veza SDB.

Mostar, 21.9.1983.g.

PREDLAŽE OP. RADNIK ,

Pinjuh Stanislav

S a g l a s a n

NAČELNIK ODJELJENJA O2

Čolak Drago

O d o b r e n j e

da se op. veza "LJILJKO" briše iz evidencije op. veza SDB.

Mostar ,21.9.1983.g.

ZAMJENIK NAČELNIKA CENTRA S

Đoro Đurica

SF/JI

ZDRAVKO HRSTIĆ

Podvaljuju mi laži!

U povodu pojavljivanja knjige Čuvari Jugoslavije gdje je spomenuto ime Zdravka Hrstića, predsjednika HSP-a BiH vezano za njegovo navodno djelovanje u zloglasnoj jugoslavenskoj organizaciji Udbi, Hrstić je reagirao javnim demantom ističući kako se tim potezom ciljano blati njegov ljudski integritet kao i politički status HSP-a i u BiH i u Hrvatskoj.

"Najoštrije protestiram i odbacujem sve navode jer se radi o gnusnom, tendencioznom podvaljivanju laži, kako bi netko u vrlo teškom vremenu za opstojnost Hrvata, po tko zna koji put u predizborno vrijeme Hrvatima podvalio dovodeći u sumnju sve vrijednosti u kojima postoji bar još tračak nade za opstanak. Ti pokušaji moga diskreditiranja nisu počeli jučer i već sam se zbog toga na sudu u Ljubuškom našao oči u oči s podmetačima te prljave igre, gdje sam dokazao svoju nevinost.

Sve što se događa dostiže smišljenu kulminaciju upravo pred Sabor HSP-a BiH, kako bi me se kao čovjeka i Hrvata politički diskreditiralo iako su dobro poznata moja stajališta i cjelokupan rad u interesu Hrvata na ovim prostorima" — stoji među ostalim u reagiranju Zdravka Hrstića, predsjednika HSP-a BiH.

Slobodna Dalmacija, 25. 10. 2003.

UPITNIK S

1	Prezime, očevo ime i ime	HRSTIĆ /Petra/ ZDRAVKO
2	Pseudonim	"ZAIM"
3	Godina, mjesto, općina i SR rođenja (za strane državljane i država)	1947.g. u Grabu - Ljubuški
4	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Sohlberg 2o 76 Offenburg - SR Njemačka
5	Bračno stanje	Oženjen
6	Narodnost	Hrvat
7	Državljanstvo	SFRJ
8	Zanimanje (vrsta posla)	Radnik
9	Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen	-
10	Vrsta (grana) djelatnosti	Gradjevinarstvo
11	Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija	Osnovna škola
12	Znanje stranih jezika	Njemački
13	Individualne osobine — sklonosti mane, hobi	-
14	Da li je član SK	-
15	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	-

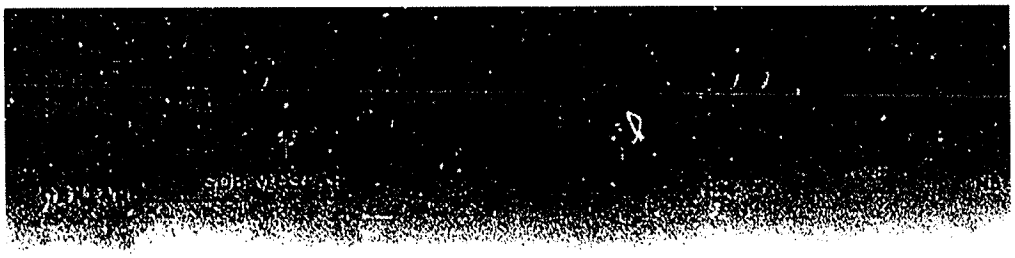

Dopune i promjene

po upitniku **S**

1	Prezime, očevo ime i ime	HRSTIĆ (PETRA) ZDRAVKO
2	Pseudonim	"ZAIM"

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
22.	ČOLAK DRAGO

U dana 9.2. 1981. g.

PROMJENU IZVRŠIO

M. Lovrić

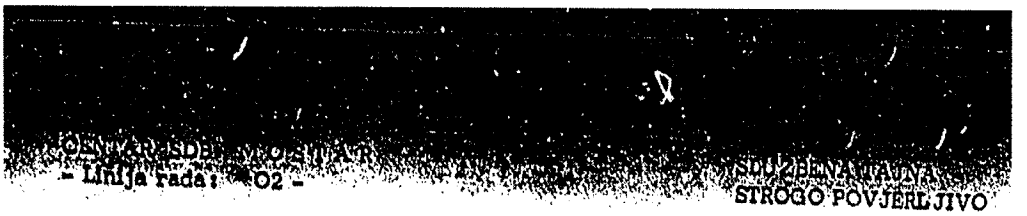

OP.RADNIK: SABLJIĆ IVAN

0-1148
(reg. broj)
15 6 1983
(datum evide.)

P R I J E D L O G

za prekategorizaciju saradnika "ZAIM" u op. vezu.

"ZAIM" je angažovan za saradnju 1973.godine na dobrovoljnoj i patriotskoj osnovi. Korišten je na praćenju neprijateljske djelatnosti BOŠNJAK Slavka, ALILOVIĆ Stipe i drugih ekstremista iz Offenburga, Bodenzea i šire u SR Njemačkoj. Radi se o potpuno pouzdanom i provjerenom saradniku.

Saradnik se definitivno povratio u zemlju, te je izgubio objektivne mogućnosti na praćenju neprijateljske djelatnosti ekstremista iz Offenburga-SR Njemačka. Cijenimo da se u buduće može koristiti na praćenju neprijateljske djelatnosti veza emigracije i pojedinih nacionalista sa područja gdje živi za šta ima i objektivne mogućnosti. (DEDIĆ Jozo, PARADŽIK Ante, ZELIĆ Jure i drugi).

Predlažem da se zbog toga saradnika "ZAIM" prekategoriše u op. vezu SDB sa istim pseudonimom.

Mostar, 16.5.1983.g.

PREDLAŽE OP. RADNIK,
Sabljić Ivan

S a g l a s a n
NAČELNIK ODJELJENJA O2
Drago Čolak

O d o b r e n j e

da se izvrši prekategorizacija saradnika "ZAIM" u op. vezu sa istim pseudonimom.

Mostar, 16.5.1983.g.

NAČELNIK CENTRA SDB
Stipe Orizović

IS/IP

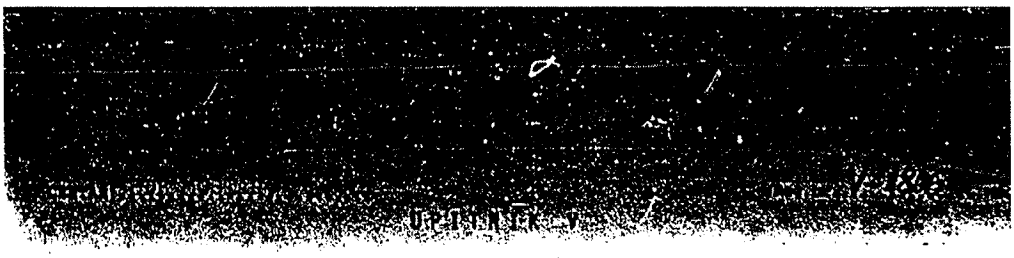

(10)

1.	Prezime, očevo ime i ime	HRSTIĆ (Petra) ZDRAVKO
2.	Pseudonim	" ZAIM "
3.	Godina,mjesto, općina i SR rodjenja (za strane državljane i država)	[illegible] Grab - Ljubuški , BIH.
4.	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Ulčće Mirka Mucića bb- Ljubuški
5.	Bračno stanje	oženjen
6.	Narodnost	Hrvat
7.	Državljanstvo	SFRJ
8.	Završena škola ili fakultet stručna kvalifikacija	Osnovna škola
9.	Naziv i mjesto radne organizacije gdje je zaposlen	trenutno nezaposlen
10.	Radno mjesto	-
11.	Vrsta (grana) djelatnosti	-
12.	Znanje stranih jezika	njemački
13.	Individualne osobine - sklonosti mane, hobi	
14.	Da li je član SK	
15.	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	

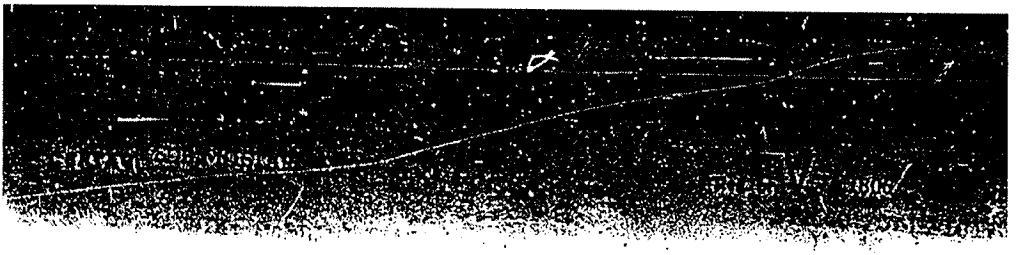

DOPUNE I PROMJENE

PO UPITNIKU V

1	Prezime, očevo ime i ime	HRSIĆ Petra ZDRAVKO
2	Pseudonim	" ZAIM "

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
23	Briše se , izgubio objektivne mogćnosti za rad .-

U Mostaru dana 26.10.1984. ljubim .-

PROMJENU IZVRŠIO

Milada J.

ANKICA IVKOVIĆ BRANI SUPRUGA FRANU IVKOVIĆA

Zeusi

Osvrt Ankice Ivković na dvije stranice iz knjige "Čuvari Jugoslavije" Ivana Bešlića

ZEUSI

"Kada vas ljudi ogovaraju obično slučajno saznate - zadnji. Na jedvite jade pronađoh dva fotokopirana lista iz knjige (koju nitko nema, a mnogi znaju za nju) "Čuvari Jugoslavije", izvjesnog "domoljuba" Ivana Bešlića iz Posušja, čija obitelj živi u Americi.

Ljudi moji, saznam da živim, nakon dvadeset dvije godina braka, ništa manje nego s Titanom. Znam da Titani, divovi, gorostasi u starogrčkoj mitologiji žele ovladati nebom i zato se sukobljavaju sa Zeusom, bogom groma i munje, koji ih pobjeđuje i baca u pakao. Iz priloženog "dokumenta" proizlazi da su ga potpisali zeusi u Livnu: Jozo Perić, rukovoditelj Službe državne sigurnosti, Ivan Perković, načelnik Sektora SDS-a i operativac Mladen Vrdoljak. Kakvo društvo. Poistovjetili se ljudi s bogovima pa uvjerili sebe da vladaju nebom i zemljom. Radili što su htjeli, pisali i potpisivali laži. Igrali se kao mačka s mišem, prijetili i zlostavljali.

Znala sam za sve pritiske, a znali su i naši malobrojni prijatelji kojima smo se žalili. Izdržali smo i tu kušnju i nastavili dalje živjeti ne tražeći osvetu. Naivno smo vjerovali da je njihovo vrijeme prošlo. I evo ih ponovno "uspješno" odrađuju započeti posao. Tresu ustajalu atmosferu malih mjesta i ponovno nanose zlo blateći ono što je najsvetije.

Nećete uspjeti, vaši mitovi su mrtvi!!! Ponosna sam na svoju obitelj, supruga i četvero djece. Mi možemo hodati uzdignute glave. A vi? S vama, Ivane Bešliću, Jozo Periću i ostali, razgovarat ćemo u sudnici, stoji u osvrtu Ankice Ivković, supruge lažno oklevetanog Frane Ivkovića."

Dnevni list, 25. 10. 2003.

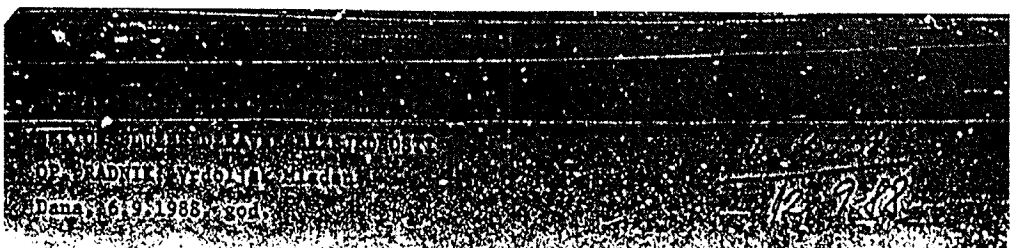

P R I J E D L O G
za registraciju op. veze "Titan"

IVKOVIĆ FRANO sin Veselka i majke Ivke rodj. Mihaljević, rodj. 9.5.1954.g. u Livnu, Hrvat, državljanin SFRJ, dipl. ing. cestovnog saobraćaja, zaposlen kao referent u RO "Bosna-Livno", OOUR "Teretni saobraćaj", oženjen, stalno nastanjen u Livnu, Ul. Ćefina br. 5.

Koncem prošle godine, formiranjem biskupskog vijeća kao strateškog opredjeljenja RKC da u vjerske aktivnosti uključi što više mladih i fakultetski obrazovanih lica, Ivković Frano je kao "veoma pogodan" ispred livanjske dekanije izabran za člana ove laičke institucije u banjalučkoj biskupiji.

Saznanja do kojih smo došli nakon izučavanja njegove ličnosti /intelektualac, bez poroka, savjestan i cijenjen radnik/ te gore navedena činjenica, opredjelili su nas da sa Ivkovićem u januaru ove godine obavimo informativni razgovor u cilju davanja ocjene o mogućnostima operativnog kombinovanja i angažovanja za saradnju.

Tokom operativnog procesa u proteklom periodu sa Ivkovićem je ostvareno više neposrednih i telefonskih kontakata tokom kojih je ostvareno zadovoljavajuće medjusobno povjerenja, a iz istih je proisteklo više operativno korisnih saznanja u vezi globalnih zbivanja u banjalučkoj biskupiji i livanjskoj dekaniji. Značajno je napomenuti da je Ivković svakodnevno u kontaktu sa nekoliko operativno-interesantnih svećenika ove dekanije /Gelo fra Marko, naša POO, Papić fra Jure, Vrgoč fra Stjepan, i dr./, kao i da se zakazivanim kontaktima redovno odazivao i tokom istih davao tačne podatke. Isto tako Ivković je izrazio voljnost za nastavak kontakata sa Službom, tokom kojih ćemo i u narednom periodu stalno imati u vidu elemenat konspirativnosti istih i provjeravati dobijena saznanja.

Imajući u vidu navedeno, kao i njegove objektivne i subjektivne mogućnosti na planu praćenja neprijateljske djelatnosti kleronacionalista u zatvorenim

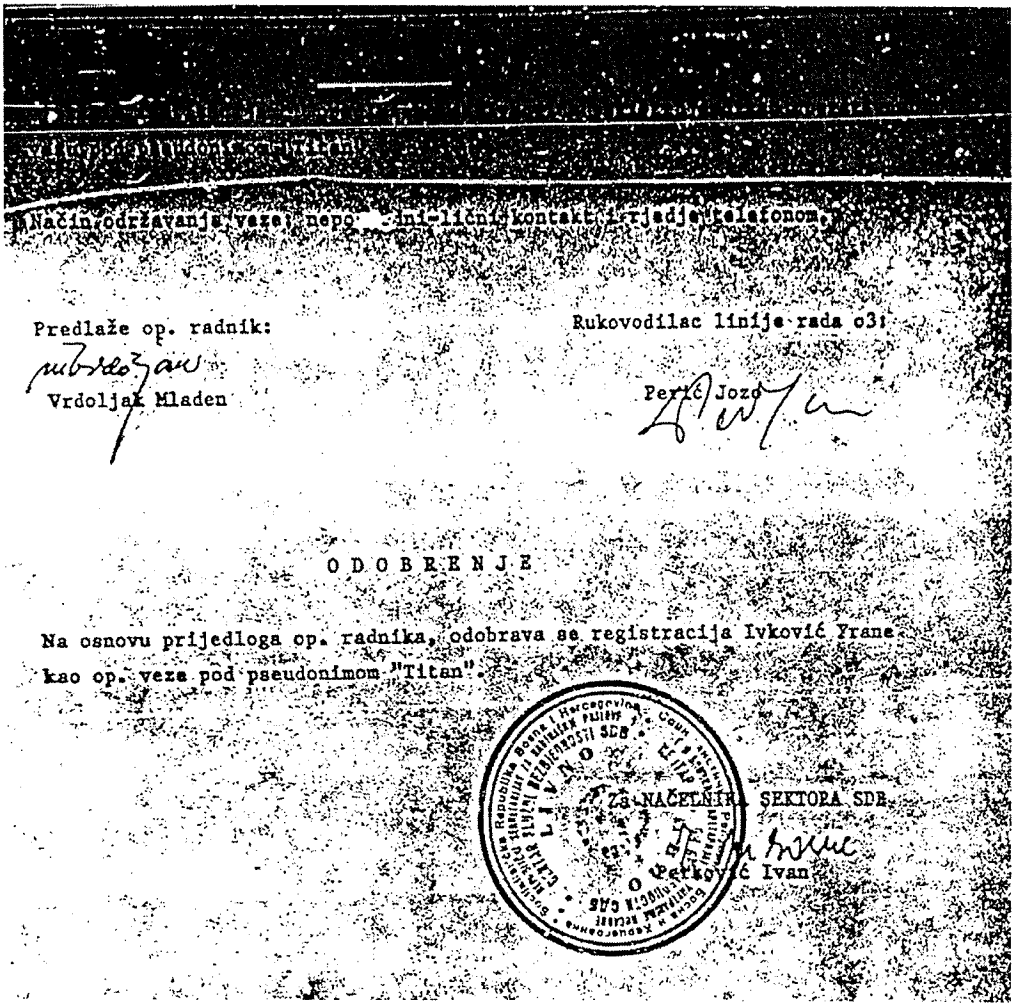

Način održavanja veze: neposredni-lični kontakt i rijadje telefonom.

Predlaže op. radnik:

Vrdoljak Mladen

Rukovodilac linije rada 03:

Perić Jozo

O D O B R E N J E

Na osnovu prijedloga op. radnika, odobrava se registracija Ivković Vrane kao op. veza pod pseudonimom "Titan".

Za NAČELNIKA SEKTORA SDB

Petković Ivan

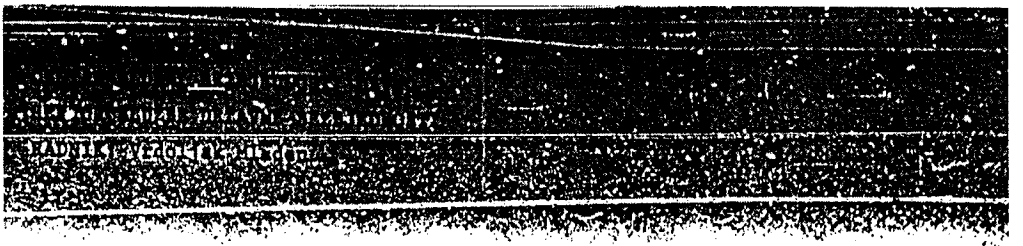

PREDMET: Plan korištenja op. veze "Titan".-

1. Imajući u vidu da ej izvoru poznat predmet interesovanja Službe, istome u narednom periodu davati konkretnije i za Službu kvalitetnije zadatke na praćenju neprijateljskog djelovanja kleronacionalista iz RKC.

2. Skupa sa "Titanom" što kvalitetnije legendirati njegove nastupe i postavljanje prema Gelo fra Marku, naša POO, Papić Juri, Vrgoč Stjepanu i dr. operativno-interesantnim svećenicima livanjske dekanije.

3. Sobzirom da je za očekivati da će se do kraja tekuće godine održati prvi radni sastanak biskupijskog vijeća banjalučke biskupije, čiji je "Titan" član, istoga kvalitetno instruisati na planu praćenja detalja i prenošenju zaključaka ovog laičkog tjela u biskupiji.

4. Ovakve sastanke, kao i drugim raspoloživim načinima i dalje provjeravati njegovo držanje, kvalitet i tačnost dostavljenih saznanja.

5. Sobzirom da "Titan" često boravi u prostorijama župe Livno, odnosno i dekanatu livanjske dekanije, sa istim kroz razgovor doći do detalja u vezi rasporeda prostorija, trpezarije, spavaonice, telefonskih aparata i sl. u cilju izučavanja mogućnosti ugradnje OTS "Merkur" što predstavlja jedan od prioritetnijih zadataka.

6. U narednim kontaktima "snimiti" lica koja najčešće navraćaju u prostoriju župe Livno; odnosno kontaktiraju sa Gelo fra Markom, potom ih selektirati u cilju obavljanja informativnog razgovora.

7. Preko "Titana" i dalje operativno pokrivati eventualne odlaske vjernika i svećenika na hodočašća i boravke svećenika - misionara i pastoralaca na našem području.

8. I u narednom periodu neophodna pažnja biće posvećena redovitosti susreta i njihovoj konspiraciji.

[redacted]

SEKTOR SDB

LINIJA RADA 03 [redacted] 3.199.0

RADNIK: Vrdoljak Mladen /datum evidentiranja/

Na osnovu člana 49 Pravila o radu SDB, podnosi se:

P R I J E D L O G

za brisanje op. veze "Titan"

IVKOVIĆ FRANO sin Veselka i majke Ivke rodj. Mihaljević, rodj. 9.5.1954.g. u Livnu, Hrvat, državljanin SFRJ, dipl. ing. cestovnog saobraćaja, zaposlen u RO "Bosna-Livno", oženjen i stalno nastanjen u Livnu, Ćefina 5.

Shodno postavljenim zadacima po saveznoj akciji "Partner", sa Ivkovićem je početkom 1988. godine započet proces op. kombinovanja, da bi nakon nekoliko ostvarenih kontakata, septembra iste godine bio registrovan kao op. veza "Titan".

U proteklom periodu "Titan" je usmjeravan prema D-5o53, PO i drugim bezbjednosno-interesantnim licima iz RKC vezano za rad biskupijskog vijeća, o čemu je davao samo periferna saznanja.

U posljednje vrijeme "Titan" se nerado odazivao kontaktima, da bi u posljednjem /sredinom januara o.g./ iznio da više ne želi biti u kontaktu sa Službom.

Imajući u vidu navedeno, uz to cijeneći kvalitet dostavljanih saznanja u posljednje vrijeme, predlažemo da se op. veza "Titan" briše.

Livno, 26.2.199o. god.

Rukovodilac linije 03

Perić Jozo

O D L U K A

Na osnovu prijedloga op. radnika, a u smislu člana 49 pravila o radu SDB, odobravam da se op. veza "Titan" briše.

O d o b r a v a:

NAČELNIK SEKTORA SDB

Perković Ivan

GOJKO MARKIĆ O KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE"

Iskorišten sam i odbačen

Svi Vi, kojima sam se ranije obratio, da me bar saslušate što ja imam za reć, ostalo je uzaludno.

To isto je bilo i prije duže vremena kad sam se obratio za pomoć susjedima, vjerskim i javnim radnicima za pomoć.

Nitko nije imao snage da kaže u brk momu "tadašnjem kumu" da to nije način niti je moralno ni zdravo činiti ono što mi je činio. On to dobro zna o čemu ja ovdje govorim. A ako se želi podsjetiti na neke pojedinosti možete ga komotno "pozdraviti" i poručiti da je sve arhivirano.

Vas, gospodine Vukušiću sam htio kontaktirati da bi se, možda, našlo zajedničko rješenje za ove problematične teme ali Vi niste ni odgovorili.

Meni je moja obitelj puno važnija i od Hrvatske ili Bosne i Hercegovine. Ja sam svoje pošteno zaradio u rudnicima Kanade da bih osigurao egzistenciju sebi i svojoj djeci s kojom se ponosim. A suosjećao sam boli kroz koje moj narod prolazi. Nisam nikad dozvolio da mi netko remeti moj obiteljski i bračni život tako isto nisam niti ću dozvoliti da kreteni kao što je Ante Beljo iskorištavaju moje kumstvo i povjerenje i da mi iza leđa kopka po braku.

Vjerujte mi da sam sve te neugodnosti bio oprostio, ali ne i zaboravio. Pojavom ove knjige gdje se mene visoko rangira kao Udbina "saradnika" ponovno sam podsjećen na nemile događaje u mojim odnosima s gospodinom Beljom.

I zato objelodanjujem ove stranice koje su samo "kap u moru" u odnosu na sve što posjedujem. Kako su god ispuštena imena mnogih drugi, da se ne brukaju, tako je isto mogao urgirati i moj "kum" kod Gane (*nadimak Ivana Bešlića, nap. ured.*) da se i mene ispusti jer on dobro zna što ja znam o njemu i njegovim manipulacijama dok je živio u Sudburiju. Nego, naprotiv u toj "knjizi srama" smo ja i moj brat u Kočerinu. Bog i narod znaju sve što je tko radio. Ali izgleda da se i Bog a i narod mogu potplatiti. Nemam namjeru ništa više poduzimati a za daljnje diskusije sam nespreman.

Gojko Markić, Kanada.

CENTAR: SDB MOSTAR Reg.br. V-674 KB

UPITNIK V

1.	Prezime, djevojačko ime i ime	MARKIĆ /Ambroza/ GOJKO
2.	Pseudonim	"ANDRIJA"
3.	Godina,mjesto, općina i SR rodjenja (za strane državljana i država)	28.3.1943.godine Kočerin - Ličtica, SR BiH
4.	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	35o Danovan st.Sudburyi - Ont.Kanada
5.	Bračno stanje	Oženjen
6.	Narodnost	Hrvat
7.	Državljanstvo	SFRJ
8.	Završena škola ili fakultet stručna kvalifikacija	Škola učenika u privredi - mašinbravar
9.	Naziv i mjesto radne organizacije gdje je zaposlen	Sudburiy - Kanada
1o.	Radno mjesto	Mašinbravar
11.	Vrsta (grana) djelatnosti	Zanatstvo
12.	[illegible] jezika	Engleski
	[illegible]	Inteligentan, snalažljiv, komunikativan
	[illegible]	Nije
		-

16.	Mjesec i godina [illegible]		septembar 1978.g.
17.	Linija rada		04 02
18.	Neprijateljska djelatnost na koju je usmjeren		Hrvatska politička emigracija u Kanadi.- Beljo Ante, Martić Ante i dr.
19.	Obrada na koju je usmjeren		
20.	Popuniti samo za op. vezu u inostranstvu	a) Mjesto, država i svojstvo boravka	Sudbury - Kanada, pa privremenom radu
		b) Mjesec i godina odlaska u inostranstvo	mart 1966.godine
		c) Da li je korišten prije odlaska u inostranstvo i na kojim zadacima (liniji)	Nije
		d) Način održavanje veze	Neposredno, prilikom dolaska u zemlju, pismeno i telefonski.
21.	Stepen pouzdanosti		Pouzdan
22.	Koji ga operativni radnik drži na vezi		Ostojić Nikola
23.	Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o op. vezi i saradnji		

Mostaru 19.9. 78

Ostojić Nikola

— 674

CENTAR: SDB MOSTAR

Reg. br. V — na registracji MB

DOPUNE I PROMJENE

PO UPITNIKU V

1	Prezime, očevo ime i ime	MARKIĆ /Ambroza/ GOJKO
2	Pseudonim	"ANDRIJA"

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
18.6.1979.	, briše se, registrovan kao saradnik "ALEKSANDAR".

Nostaru 18.6. 79

PROMJENU IZVRŠIO

M. Lovrić

[illegible] SEKTOR SDB – MOSTAR Reg. br. D – [illegible]

UPITNIK S

.	Prezime, očevo ime i ime	MARKIĆ (Ambroza) GOJKO
1.	Pseudonim	"DOBROTVOR"
3.	Godina, mjesto, opština i SK rođenja (za strane državljane i država)	28.7.1943. godine u Kočerinu-Li[illegible]
4.	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	350 DANOVAN St.SUDBURY-ONT.CANADA
5.	Bračno stanje	oženjen
6.	Narodnost	Hrvat
7.	Državljanstvo	SFRJ
8.	Zanimanje (vrsta posla)	mašin-bravar
9.	Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen	–
10.	Vrsta (grana) djelatnosti	industrija
11.	Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija	ŠUP
12.	Znanje stranih jezika	–
13.	Individualne osobine – sklonosti mane, hobi	–
14.	Da li je član SK	
15.	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	

16	Mjesec i godina angažovanja, odnosno reaktiviranja	MART 1988.godine.-
17	Osnov angažovanja	na patriotskoj osnovi
18	a) Linija rada	02
	b) Neprijateljska djelatnost koju obrađuje	ustaška-fašistička emigracija 100
	c) Obrada na koju je usmjeren	SOPTA MARIN (00)
19	Vrsta saradnika	informator
20	Popuniti samo za zagraničnog saradnika: a) Mjesto, država i svojstvo boravka	
	b) Mjesec i godina upućivanja u inostranstvo	
	c) Da li je korišten prije odlaska u inostranstvo i na kojim zadacima (linija)	
	d) Vrsta saradnika	REGULAR STATUS
	e) Način ugrađivanja	
	f) Način održavanja veze	
21	Stepen pouzdanosti saradnika	pouzdan
22	Koji ga operativni radnik drži na vezi	CRNOGORAC ANTE 462
23	Ostali podaci [illegible] saradnika	-

Montaga [illegible]

Uvitrik Sapanje

D.Mihičć

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI MOSTAR
SEKTOR SDB
- Linija rada: 703
OP.RADNIK: MUSIĆ MIROSLAV

DATUM: 3.9.1990. GODINE.

SLUŽBENA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

D - 6171
/ reg. broj /

/ datum evid. /

P R I J E D L O G
za prestanak saradnje

Na osnovu tačke 17 Pravila o radu SDB,predlažem prestanak saradnje sa saradnikom "DOBROTVOR".

MARKIĆ GOJKO,sin Ambroza i Zlatke,rodjena Ćuk,rodjen 28. 3.1943.g. u Kočerinu-Ličtica,Hrvat,državljanin SFRJ,završio SUP , smjer mašinbravar,oženjen,otac jednog djeteta,boravi na radu u Sudburyu-Kanada,nastanjen na adresi : 1243 Cadinal STR, Sudbury ONT Canada,P3A3B2.

R A Z L O Z I:

Sa Markićem smo, prilikom njegovog boravka u zemlji,jula 1978.g.,obavili razgovor kojom prilikom je iznio niz bezbjedno sno interesantnih saznanja o neprijateljskoj djelatnosti pripa dnika ekstremne emigracije sa područja Sudburya i šire u Kana- di. Ovom prilikom posebno je istakao neprijateljsku djelatnost Beljo Ante,Dragičević fra Bertolda,Vuletić Joze i drugih ekstre mista koji su svoju djelatnost ispoljavali kroz emigrantske or- ganizacije HNV ,HSS,HOP i kanadsko-hrvatski klub. Markić je bio u stalnom kontaktu sa navedenim licima,a Beljo Ante mu je kum i kućni prijatelj, što mu je obezbjedjivalo solidnu poziciju prema Belji i ostali- ekstremistima u Sudburiju i šire u Kan...

U oktobru 1978.g. Markić je registrovan kao operativna veza "ANDRIJA",nakon čega je redovno,pismeno i telefonski,obav-

ještavao o neprijateljskoj djelatnosti naprijed navedenih lica i organizacija. Imajući u vidu interes Službe za praćenje neprijateljske djelatnosti grupacije ekstremista u Sudburyu, kao i Markićevu spremnost da se angažuje na tim zadacima istog smo 24.5.1979. godine registrovali kao saradnika pod pseudonimom "ALEKSANDAR" (D-3805).

Saradnik se redovno javljao do 1984. godine kada, zbog odlaska u penziju op. radnika koji ga je držao na vezi, prestaje kontakt sa njim, nakon čega je brisan 24.10.1985. godine.

Sa njim smo ponovo stupili u kontakt 1986. godine, po njegovom dolasku u zemlju, kojom prilikom je objasnio da se nije javljao zbog toga što je saznao da je operativni radnik koji ga je držao na vezi, penzionisan, pa nije bio siguran da li će njegovi izvještaji stizati na dogovorenu adresu. Nakon što smo s njim u detalje razradili sistem veze i dali mu konkretne instrukcije, Markić se po dolasku u Sudbury pridržavao dogovora i redovno je informisao o svim bezbjednosnim zapažanjima. Tako je informisao o neprijateljskoj djelatnosti Beljo Ante, Grubišić Vinka, Matovinović Marka, Šola Mate i Marijana, Stanišić Jakova, Kutleša Mije i drugih članvoa HSS, HOP i HNV-a u Sudburiyu, kao i o neprijateljskoj djelatnosti ekstremnih svećenika Čuvalo fra Mladena i Krasić fra Ljube.

Pored toga, Markić nam je tokom 1987. i 1988. godine dostavljao razne, priručnike, izvode iz emigrantske štampe i drugi propagandni materijal koji je u Kanadi štampala i rasturala ekstremna emigracija ("Jugoslavija-genocid", "Zemljopis hrvatske"; "Pholiphony" i sl.), nakon čega smo ga 20.4.1988. godine registrovali kao saradnika pod pseudonimom "DOBROTVOR".

Saznanja koja je u kontinuitetu dostavljao pokazala su se tačnim, a on sam pouzdan i provjeren, što se naročito potvrdilo u njegovom angažovanju na prikupljanju podataka koji su se odnosili na pokušaje pripadnika emigracije da se učlane

u članstvo HBZ, kako bi u njoj razvijali djelatnost sa pozicija HNV.

Tokom 1989. godine, Markić je iz porodičnih razloga došao u sukob sa Beljo Antom, preko koga je inače i dolazio do saznanja o neprijateljskoj djelatnosti ekstremne emigracije, tako da je izgubio ranije stečene pozicije, a mišljenja smo da nema uslova za njegovo preusmjeravanje posebno da prati terorističku djelatnost pojedinaca,a u novije vrijeme zbog svoje projugoslovenske orjentacije pripadnici ekstremne emigracije ga izbjegavaju pa predlažem prestanak saradnje sa "DOBROTVOROM".

Prema saradniku službe nama stvorenih, a ne izmirenih obaveza.

Materijal saradnika "DOBROTVOR" ćemo dostaviti RSUP SR BIH SDB VII Uprava, radi uništenja.

Mostar, 3.9.1990.godine

ZAMJENIK SEKTORA SDB
[illegible] Kedjad

S A G L A S A N
PODSEKRETAR ZA SDB
Nović Sedoje

O D L U K A

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu SDB donosim odluku da se iz evidencije saradničke mreže briše saradnik "DOBROTVOR".

Sarajevo,

REPUBLIČKI SEKRETAR ZA
UNUTRAŠNJE POSLOVE
Muhamed Šešić

TAJIB PAŠANBEGOVIĆ ODGOVARA NA OPTUŽBE

Moj odgovor njima

Kad sam saznao da se i mene optužuje u knjizi "Čuvari Jugoslavije", bio sam potresen kao i mnogi, ali nisam smatrao da ima potrebe da se oglašavam, jer obično, jednom iznesena potvora nikad se ne može adekvatno izbrisati. Sve što sam rekao onima s kojima sam razgovarao o optužbama je da su oni koje sam "oštetio" najpozvaniji da se jave i ispostave mi validan račun.

Sad je, međutim, kampanja protiv mene poprimila neshvatljive razmjere. Ja, koji sam se uistinu trudio da uradim nekog dobra (što je poznato poštenim i u B. Luci, i Zenici, i ovdje u Torontu i šire) i posebno uvijek pazio na svoj odnos prema ljudima, doživljavam, evo, od pojedinih Bošnjaka (!?) takve udarce da se s pravom pitam: Jesam li to, ja, gospodo, doista primaran cilj na vašoj listi za odstrijel?

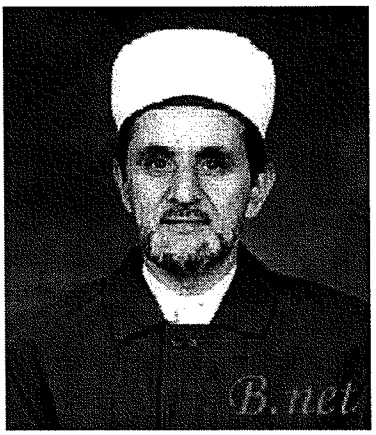

Tajib Pašanbegović

Da bih onim koji ovo pročitaju koliko - toliko pomogao da makar donekle shvate kako je počela ova bjesomučna kampanja, navest ću pozadinu čitave hajke.

Krenulo je od aprila prošle godine od strane onih koji hoće da otmu zgradu i imanje Centra Bošnjačke islamske zajednice Gazi Husrev-beg u Torontu. Znalo se da postoje takve snage, ali su one u dobroj mjeri razotkrivene tek kad sam se ja usprotivio organiziranju kulturne (?) manifestacije 'Karavan' u Centru, jer sam neke njene elemente smatrao udarom na svetost i ugled islamskog centra (Džamije).

Pred agresivnim naletima Odbor džemata nije bio osobito jedinstven, ali je ipak donesena odluka, koja je osnažila stav mene kao Imama, da se Karavan ne drži u Centru (a da Odbor nije protiv da se drži u nekom drugom prostoru).

Tom prilikom, vođa "pokreta" Sanija Hodžić je članovima Nadzornog Odbora, inače utemeljiteljima džemata i najvećim donatorima, rekao na jednom širem sastanku: "Gospodo, mi ne poričemo da ste vi nešto uradili. Za vaše zasluge ćemo vam slike vaše staviti na zid, a vi siđite, jer su došli neki novi klinci (da preuzmu upravljanje ovim)." Uslijedila je potom serija uvrijedljivih pisama od ovog gospodina, u kojima je on mene i članove Odbora (ali mene prevashodno) nazivao svim i svačim, od šalabajzera do diletanata, proglašavajući me za glavnu prepreku na putu bošnjačkog osvješćenja i progresa.

(Usput ću spomenuti da sam ja dotičnog gospodina, prije nekoliko godina, ubrzo po doseljenju u Toronto iz pokrajine Quebec, primio kao najrođenijeg i izrazio nadu da će on, ako Bog da, biti inicijator organiziranja u Centru jako potrebnih seminara, tribina, okr. stola i sl. Čak sam mu predložio da jedna od tema za okrugli sto bude "Islam kao faktor u izgradnji i očuvanju bošnjačkog identiteta". Nikad S. H. nije prstom

mrdnuo u tom pravcu, ali jest u suprotnom. Odbor našeg džemata mu je na njegov zahtjev, naime, dao priliku da pokrene list "BiH pogledi" i brinuo o sredstvima za štampanje, a on je, umjesto da nam direktno kao Bošnjak dobrih namjera iznese svoje primjedbe, sugestije i sl., a imao je priliku za to svake nedjelje kad smo u kafiteriji sjedili i pili kahvu, čekao da nam "očita lekciju" u svojim "BiH pogledima". U jednom broju je tu lekciju očitao u uvodniku pod naslovom "Mi" i "Oni". Da ne spominjem sad neke druge stvari.).

S. H. je sa nekoliko sljedbenika nastavio svoju kampanju blaćenja i rušenja mene i džemata, ističući da niko "nema pravo da Bošnjacima ograničava krug kulturnog i svakog drugog djelovanja...".

Kad god bi meni neko uputio takvo pitanje, ja bih replicirao da postoje holivudski okviri "kulture" i neki normalni bošnjački, a pogotovu džematski, te da sebi ne dajem pravo da išta ikom ograničavam bilo gdje osim kad pod džamijski krov neko hoće da stavi ono što karakteru i renomeu takve institucije ne odgovara. Da ne spominjem sada da je gospodin S. H. zahtijevao od nekih bošnjačkih rukovodilaca ovdje da se od mojih napada zaštite bosanski velikani poput književnika Ive Andrića.

Početkom jeseni prošle godine izgledalo je da je gosp. S. H. izgubio onaj početni entuzijazam za napade. Ali mu, onda, odjednom, kao kec na desetku, knjiga "Čuvari Jugoslavije" obezbjeđuje novo "oružje" protiv mene i on, ne gubeći ni momenta i dajući sve od sebe, svaki atom snage i slobodnog vremena (takav entuzijazam kod njega nikad nismo vidjeli u borbi protiv brojnih zločinaca što mu se ispod nosa šeću Torontom i drugim mjestima u koja ide da mene blati), kreće u akciju: piše svakom živom, obilazi naše biznise, skupove i velikodušno dijeli materijal protiv mene. Izgubio je, doduše, nekoliko prijašnjih sljedbenika, uglavnom mlađih i još neiskvarenih, ali ih je izgleda namirio sa znatno većim brojem sebi sličnih, jer u Torontu svaki general može lahko sebi skupiti vojsku.

Da li je ovo ustaško štivo protiv Bošnjaka?

U vezi S. H. ne bih više, osim da učinim jednu dovu: DABOGDA BOSNA I BOŠNJACI IMALI OVAKO GORLJIVIH BORACA U BORBI PROTIV ONIH KOJI SU TOJ ZEMLJI I NJENOM NAJNAPAĆENIJEM NARODU NANIJELI TOLIKO ZLA I JOŠ GA NANOSE. PA, AKO I JA TOJ LISTI PRIPADAM, NEKA BUDE!

A sada moj koncizan odgovor na optužbe protiv mene u predmetnoj knjizi. Kako god da su se u njoj našli "originalni" dokumenti, ono što jeste istina o meni i Udbi je da sam bivao privođen, kao i hiljade drugih i pozivan na suradnju. Ni o kom nisam "obavještavao". Na pitanja o pojedincima (u nekoliko privođenja sam namjerno prvo spominjao četnike) odgovarao sam da razne anti-jugosl. organizacije rade javno, oglašavaju se preko radija, te da oni to znaju, kao što (može da) zna svako.

Ali, pošto su navodi u predmetnoj knjizi optužbe protiv mene za račun od mene "oštećenih" , najpozvaniji da reagiraju su upravo ti ljudi, te ja sebe stavljam na raspolaganje da mi oni kao moje "žrtve" slobodno ispostave račun. Što se tiče "advokata" koji im se nude, njihovo je hoće li ih angazirati. Tim advokatima ja kažem: Meni moja vjera, vama vaša; meni moja djela (i grijesi), a vama vaša. I ne zaboravite, ako je ovaj svijet ovakav kakav je, pa u njemu svako, najčešće bez ikakvih dunjalučkih posljedica, može pljuvati po kome hoće, obračun pred Allahom dž.s. na Sudnjem danu neće ostaviti

nikakav račun neprovjeren i nenaplaćen.

Predmetna knjiga moju suradnju s Udbom proteže na nekih 10 godina!?

Daje se dojam da je "suradnja" počela u B. Luci 1977. Sve što je istina od te "suradnje" je da mi je Udbin čovjek došao krajem septembra 1977. na vrata džematske kuće u Desnoj Novoseliji i u prizemlju me ispitivao 10-15 minuta, u toku kojih je od mene na pitanje o ustašama čuo samo to da u Torontu i četnici i ustaše javno i (po kanadskim zakonima) legalno rade, što svako zna. Poslije je taj Udbin čovjek napisao u izvještaju šta je htio. Nikad ga više nisam ni čuo ni vidio, a on je, izgleda, redovno predpostavljenim dostavljao svoje "izvještaje". Ja ništa više od suradnje koja mi se pripisuje u banjalučkom periodu ne znam. Ako Banjalučani znaju nešto što ja ne znam, možda se mogu javiti.

Ovaj susret u B. Luci je uslijedio nakon što sam ja, u toku ramazanskog boravka u Torontu, za samo mjesec dana snimio stanje naših muslimana, u većini okupljenih oko organizacije koja se zvala "Islamska bratska zajednica muslimana iz Jugoslavije", te 15. novembra 1977. g, sa nekoliko džematlija (na čelu sa rahmetli H. Hasanom Karačijem), organizirao Osnivačku skupštinu na kojoj je donesena odluka o formiranju današnjeg džemata, koji je registrovan kod vlasti pod imenom Association of Islamic Community 'Gazi Husrev-beg'. Još je puno živih među osnivačima ovog džemata, koji znaju da je nakon njegovog osnivanja naprijed spomenuta Islamska bratska zajednica ubrzo nestala sa scene.

U toku mog službovanja u Zenici (od 1. 2. 1978 do 1. 6. 1982) bio sam vođen na "razgovor" nekoliko puta. Od mene se tražilo da dajem informacije o skupovima na području zeničkog odbora i šire. Moj odgovor na to je bio da je rad Islamske zajednice javan i da svako može doći i dobiti informaciju o radu. Naravno, nije me se tek tako puštalo. Pokušavalo me se uhvatiti na strah, posebno kad bi u Zenicu bahnuli neki muslimani, poput pakistanskih "Tebligija" u misiju da've (širenja Islama).

Jednog nezgodonog supovca sam se oslobodio (a poslije osokolio i jednog mlađeg Imama iz Travniha (inicijali H.T.) da učini isto, ali su mi ubrzo zalijepili drugog koji je dobio stan iznad mog u zgradi u kojoj sam lično stanovao u Pionirskoj ul.br. 9.

Dok su trajali pokušaji da mi se ne da mirno spavati, u isto vrijeme su me njihovi ljudi pratili. Fuad P. iz Zenice, čovjek koji je po svoj prilici zalutao u tu službu, jer su ga ljudi poznavali kao prefinog za takav posao, je priznao jedne prilike da je na "sastanku" bila analizirana moja hutba, u kojoj sam ja u džematu Lokvine, govoreći o važnosti islamskog odgoja djece i vjeronauke u tom kontekstu, rekao:

"Kad bih morao birati između dvoje:

- da mi dijete bude ateista na visokom polozaju, ili
- da nafaku zarađuje u rudniku ali da je vjernik, radije bih izabrao ovo drugo."

U ljeto 1981. umalo sam se našao u zatvoru zbog ustajanja u odbranu mezarluka u džematu Gornja Vraca, koji su bili nešto izvan džemata, uz novo srpsko naselje zvano Perin Han. O tom znaju mnogi Zeničani i tadašnji predsjednik Odbora IZ-e Zenica Fadil Duvnjak.

Shvatajući da mi Zenica nije rješenje za teško bolesno dijete, odlučio sam u proljeće 1982. godine da prihvatim ponudu Bošnjaka Toronta i okoline za imama.

Pasoš, međutim, nisam tek tako dobio. Nakon više pokušaja da ga podignem na šalteru kao i svako, konačno mi je receno da odem po pasoš na sprat. Dočekala su me trojica i počela ispitivati i zahtijevati suradnju. Sve što sam "obećao" je "da ću o Jugoslaviji govoriti istinu".

Nadalje, u toku zeničkog razgovora su mi rekli da oni znaju sve što zele da znaju o zivotu naših u Torontu i Kanadi, uključujući i sve o meni. Pri tom je "glavni" mahao nekim pismom i rekao da u njemu ima ponešto i o meni. Replicirao sam da mislim da znam od koga je i kazao ime (inic. M. A.), te dodao da tog čovjeka uglavnom ne smatraju normalnim. Na tome se uglavnom i završio zenički "informativni razgovor". A ja sam Allahu dovu činio, kao i moj rahmetli babo, koji je meni i familiji poželio "da avion s nama što prije uzleti", da što prije idem nazad.

Ovo sam obećanje poslije ispoštovao, jer sam o Jugoslaviji stvarno govorio istinu, ali punu. Na pitanje bilo koga u Kanadi o toj zemlji (novinara, ili muslimana iz ma koje zemlje, a takvi su nacionalnosti) odgovarao sam "da muslimani u Jugoslaviji imaju više slobode nego u drugim komunističkim zemljama", ali sam tome redovno dodavao "da su intelektualci i aktivniji Imami pod stalnom prismotrom i često na udaru." Naravno da sam govorio i to da mi nismo nikakvi "hrvatski" muslimani. Predmetna knjiga daje snažan dojam da sam ja "pružao korisnu informaciju" i o našim ljudima u BiH, iako se ti ljudi ne navode pod imenima. A istina je, tako mi Milosnog Allaha, da sam ja samo jednom bio upitan za jednog od Bošnjaka u zemlji, i to rahmetli Dr.-a Ahmeda ef. Smajlovića, na što sam odgovorio skoro prkosno da je to čovjek širokog poznavanja Islama, velikog općeg obrazovanja, čvrste vjere i kosmopolitskog duha - građanin kojeg bi svaki narod i zemlja poželjeli. Ko god je "vodio evidenciju" i pribavio onako "originalne dokumente za knjigu", očito je da prekovremeno radio na svojoj domaćoj zadaci i da je morao impresionirati svoje predpostavljene. Mom imamskom i ljudskom djelovanju u Torontu oni koji su živjeli i radili sa mnom nemaju šta prigovoriti.

Od dolaska u Toronto, počeli smo, uz vjerske aktivnosti u albanskoj džamiji, organizirati i sijela u iznajmljenim salama, i to BEZ ALKOHOLNIH PIĆA I BEZ JUGOSLOVENSKIH DIPLOMATA KAO GOSTA. NIKAD NAM, OD 19. JUNA 1992. KAD SAM STUPIO NA POZICIJU STALNOG IMAMA, NI NA JEDNOM SIJELU NIJE GOSTOVAO JUGO AMBASADOR NI KONZUL.

Još od prvih mjeseci po dolasku počeo sam sa rahmetli Hasanom, rahm. Hajrudinom, te Farukom i Almasom Bajrić raditi na pripremanju i distribuiranju materijala koji su imali za cilj da snažnije pokrenu proces buđenja islamske i bošnjačke svijesti kod našeg svijeta. Godinama su često i uporno distribuirane relevantne brošure od rahmetli Mehmeda Handžića, Suljage Salihagića, pa i knjige koje su se bavile nasom nacionalnošću, prvenstveno od rahmetli Ćamila Avdića i Dr. Smaila Balića.

Džemat nije otvoreno djelovao protiv Jugoslavije, a nisam ni ja. Svaki takav pokušaj bi rasuo džemat, jer su se ljudi osjećali Jugoslovenima. Cijenio sam, međutim, one koji su, kao gospodin Kerim Reis, mogli javno govoriti o polozaju naših muslimana, iako se, naravno, nisam htio nikada složiti s tim da smo mi nečiji drugi muslimani.

Materijali koje smo dijelili nisu mogli odgovarati ni Jugoslaviji, a niti onim koji su htjeli, mnogi iz neznanja, da nacionalno budemo ono što nismo. Svejedno, naš rad se nije mogao okvalificirati kao otvoren rad protiv Jugoslavije. Ali, ja jesam radio na svoj način o širenju prave istine o Jugoslaviji i položaju muslimana u njoj, i to ne sam, nego u suradnji sa rahmetli Hasanom Karačijem i isto tako rahmetli Hajrudinom Dubrovcem. Prvi put smo ja i rahmetli Hasan poslali pisanu informaciju o tome Rabiti (to je svemuslimanska organizacija). Ako me sjećanje dobro služi, bilo je to još krajem 1982. Druga, znatno šira informacija, u kojoj je prikazana i sama struktura u Islamskoj zajednici u zemlji, je jasno ukazala ne samo na položaj muslimana, nego i na miješanje komunista u izbor kadrova u IZ-i.

U proljeće 1983. smo porodično, na navaljivanje svoje supruge koja je htjela da vidi roditelje (i iskoristi povratnu kartu), otišli u zemlju. Nastojali smo da za naš odlazak zna što manji broj ljudi. Ubrzo po dolasku saznao sam za hapšenje rahm. Izetbegovića i grupe muslimanskih intelektualaca i pokajao se što sam došao. Tražili su me, a ja sam uglavnom išao u posjete i molio Boga da me ne privedu. Ipak, odveden sam jednog dana na razgovor, u toku kojeg su mi bila postavljena očekivana pitanja o tzv. "anti-jugosl. Elementima". Bivao sam neodređen, ukazujući na činjenicu da svako može na raznim legalno emitiranim radio programima čuti više od onog što ja znam.

Za Božje čudo, niko me nije ni riječ upitao o bilo kome od uhapšenih u "Sarajevskom procesu". Ne znam da li su znali da je rahmetli Izetbegović krajem prethodne godine bio u posjeti kod rahmetli Hasana i da smo nas trojica zajedno sjedili u Hasanovoj kući. Uzgred rečeno, za dolazak rahmetli Izetbegovića i moj susret s njim nije znalo više od dva Bošnjaka u Kanadi, te moja hanuma. Na razgovoru u Supu su me pitali za rahmetli Hasana. Rekao sam da je to poznat i priznat čovjek, koji ima velik uticaj u Kanadi i šire, i da sam čuo da nije bilo Jugo-ambasadora ni konzula koji kod njega nije bio pozvan na ručak ili večeru. Ponizak, crnomanjasti službenik je nekako revoltirano izletio "da oni znaju ko je Hasan", opsovao mu majku i rekao "da će ga se dočepati." Ne mislim da mu je predpostavljeni opravdao taj verbalni izlet. Moj odgovor u vezi rahmetli Hasana je bio tipičan za sve situacije kad su me pitali o bilo kome. Nisam se pravio herojem pred onim koji su me ispitivali (ne znam ko jeste), ali iz mojih usta nije moglo ni tada ni nikada poteći ništa s namjerom da nekom naškodim. Rahmetli Hasana sam, naravno, obavijestio o prijetnji koju sam čuo prilikom ispitivanja u Zenici i on nikad nije otišao tamo.

Nadalje, u toku zeničkog razgovora su mi rekli da oni znaju sve što žele da znaju o životu naših u Torontu i Kanadi, uključujući i sve o meni. Pri tom je "glavni" mahao nekim pismom i rekao da u njemu ima ponešto i o meni. Replicirao sam da mislim da znam od koga je i kazao ime (inic. M.A.), te dodao da tog čovjeka uglavnom ne smatraju normalnim. Na tome se uglavnom i završio zenički "informativni razgovor". A ja sam Allahu dovu činio, kao i moj rahmetli babo, koji je meni i familiji poželio "da avion s nama što prije uzleti", da što prije idem nazad.

OVO JE BIO MOJ PRVI I POSLJEDNJI ODLAZAK U ZEMLJU JUGOSLAVIJU. NISAM OTIŠAO (JER NISAM SMIO) NI KAD MI JE BABO RAHMETLI, U LJETO 1987., PRESELIO NA DRUGI SVIJET.

A trebalo je da se ne bojim ako sam surađivao čak do 1987. A moj babo mi je

oporučio da ga lično ogasulim i spustim u kabur i rekao da bi mi mogao razumjeti ako mu ne bih udovoljio želji jedino ako moj dolazak spriječi nešto golemo.

Poznato mi je, na osnovu onog što su mi rekli neki naši ljudi koji su odlazili u Jugoslaviju, da su mnoge o meni ispitivali, i to tokom svih prvih 7-8 godina mog boravka u Torontu.

Od poznate vampirske piranije na Gazimestanu, ja sam sa nekoliko džematlija počeo otvoreno raditi protiv Jugoslavije. A u 1990., kad je tamo počelo formiranja političkih stranaka, naš džemat se sa svim svojim potencijalima uključio u pokret našeg buđenja i političkog i svakog drugog animiranja naših ljudi.

O našoj informativnoj aktivnosti, o humanitarnom i političkom djelovanju, o mojim čestim vrlo otvorenim javnim nastupima (putem medija, na donatorsklim večerama, međukonfesionalnim skupovima širom Sjeverne Amerike, i o brojnim prijetnjama koje su mi upućivane iz oba dušmanska tabora tokom čitavog trajanja agresije da ne govorim. To zna ko hoće da zna.

Ponavljam, stojim na raspolaganju svim našim ljudima i svakom općenito da mi ispostavi račun za bilo kakvu vrstu štete. A u krajnjoj liniji, svi računi, moji i svačiji koji se na dunjaluku ne naplate, naplatit će se u drugom životu-na Sudnjem danu u koji vjerujem i u koji se uzdam.

Neka Allah uputi one koji Uputu i Istinu traže, a neka omete one koji svjesno drugima zlo nanose.

Tajib Pašanbegović, Toronto

TEME; 06. Feb. 2004.

RSUP SR BIH
S D B

CENTA ZENICA

UPITNIK

1.	Prezime, očevo ime i ime	PAŠANBEGOVIĆ /Latifa/ TAIB
2.	Pseudonim	"Derviš"
3.	Godina, mjesto, opština i SR rodjenja (za strane državljane i država)	7.5.1948. u s. Urije - Zenica
4.	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Zenica, Fadila Španca br. 1
5.	Bračno stanje	oženjen
6.	Narodnost	Musliman
7.	Državljanstvo	SFRJ
8.	Završena škola ili fakultet stručna kvalifikacija	"Gazihusrefbegova medresa"-Sarajevo
9.	Naziv i mjesto radne organizacije gdje je zaposlen	Odbor IZ-a u Zenici
10.	Radno mjesto	Vjersko prosvjetni referent
11.	Vrsta (grana) djelatnosti	vjere
12.	Znanje stranih jezika	arapski, turski i engleski
13.	[illegible]	odan
14.	[illegible]	ne
	[illegible]	-

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
CENTAR ZENICA

LINIJA RADA: Unutrašnja problematika Reg. br. [illegible]
Op. radnik: Musić Zulfikar Datum evid. [illegible]

P R I J E D L O G

za brisanje operativne veze na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB i tačke 5 Uputstva o dokumentaciji u SDB.

PAŠANBEGOVIĆ Taib, sin Latifa i Nure, rodjene Alispahić, rodjen 7.5.1948. godine u Urlijama - Zenica, stalno nastanjen u Zenici, Ulica Pionirska br. 9/4, završio "Gazihusrefbegovu" medresu u Sarajevu, zaposlen u Odboru IZ-a Zenica kao vjersko-prosvjetni referent, oženjen, Musliman, državljanin SFRJ.

R a z l o z i

Pašanbegović Taib angažovan je za saradnju krajem novembra 1978. godine na dobrovoljnoj osnovi, te registrovan kao op. veza pod pseudonimom "Derviš". Bio je usmjeren na praćenje neprijateljske djelatnosti lica koja djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i šovinizma u Odboru IZ-a Zenica. Do sada je pružio više interesantnih podataka o djelovanju pojedinih lica iz redova političke emigracije u Torontu - Kanada, kao i aktivnosti pojedinih lica iz redova IZ-a u Zenici.

Medjutim, Pašanbegović je već nekoliko puta izrazio želju da prekine saradnju na Službom, izbjegavajući pri tom svaki kontakt sa radnicima Službe, želeći time da nam stavi do znanja da se na njega više ne računa. I pored naših nastojanja koja su se ogledala u obavljanju više informativnih razgovora, Pašanbegović nije pristao na dalju saradnju. Osim toga, Taib je u posljednje

vrijeme istupao sa pozicija muslimanskog nacionalizma i šo
vinizma, kojom prilikom je prijetio "da će ukoliko skupšti
nski organi ne udovolje zahtjevima Odbora IZ u Zenici oko
otvaranja nekoliko vjerskih objekata, iznijeti u javnost sve
probleme sa kojima se Odbor susreće u svom radu, počev od
totalnog nerazumijevanja društveno-političkih faktora za nji
hovo rješavanje i anarhije skupštinskih organa prema radu Od
bora, pa sve do nemogućnosti ispoljavanja slobode vjeroispov
jesti." Po Taibovim riječima "on to mora uraditi, zbog toga što
su muslimanske mase krajnje nezadovoljne, jer su im prava sve
više zatvorena". Svoje nacionalističko-šovinističko raspolože
nje Taib ispoljava kroz razgovore sa istomišljenicima /Karalić
Esadom, Alispahić Edibom i dr./, radi čega predlažemo da se br
iše kao po. veza i stavi pod operativni tretman.

Zenica, 25.2.1980. godine

PREDLAŽE Op. RADNIK:
Musić Zulfikar

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB i tačke 5 Uputstva o dokumentaciji odobrava se - ne odobrava se brisanje operativne veze PAŠANBEGOVIĆ Taib pod pseudonimom "Derviš".

Zenica, 25.2.1980. godine

NAČELNIK CENTRA:
Borić[illegible]

MZ/NP

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB ZENICA

LINIJA RADA: Emigracija
Op. radnik: Marko Pašajlić

Reg. br. 4935
Datum evid. 12. 11. 1990.

P R I J E D L O G

za brisanje saradnika u inostranstvu na osnovu tačke 17 Pravi la o radu SDB, za:

PAŠANBEGOVIĆ TAIB, sin Latifa i Nure, rodjen 7.5.1948. godine u s. Urije, Zenica, Musliman, državljanin SFRJ, završio Gazihusre fbegovu medresu u Sarajevu i Filozofski fakultet u Beogradu - gru pa jezika /engleski i arapski/, trenutno na pastoralnom radu u To rontu - Kanada.

R a z l o z i

Služba je sa Pašanbegovićem prve kontakte ostvarila 1977. godi ne od kada je pružao bezbjednosno-interesantna saznanja o neprija teljskoj djelatnosti lica okupljenih oko IZ-a koja su djelovala sa pozicija muslimanskog nacionalizma, a od januara 1979. godine ange žovan je kao op. veza u zemlji pod pseudonimom "Derviš", ali je na njegovu želju saradnja prekinuta početkom 1980. godine i brisan je kao op. veza.

Sredinom 1982. godine, uoči Pašanbegovićevog odlaska na pastora lni rad u Toronto, Kanada, intenzivirani su kontakti na kojima je Pašanbegović pristao na ponovnu saradnju na planu praćenja neprija teljske djelatnosti ekstremne muslimanske emigracije u Torontu.Tom prilikom mu je dat konkretan instruktaž i dogovoren način održava nja veze /neposredni kontakt, pismeno i telefonska veza/. U skladu sa datim instrukcijama Pašanbegović se od kraja juna 1982. godine pridržavao dogovorenih zadataka i blagovremeno i na dogovoreni na čin obavještavao o neprijateljskoj djelatnosti ekstremista Reis Ke rima, Karačić Hasana, Durakovića dr. Asafa, Keranović Esada i dr.,

pa je juna 1983. godine angažovan kao saradnik u inostranstvu pod pseudonimom "Derviš".

Od tada pa do početka 1987. godine redovno se javljao sa korisnim bezbjednosno-interesantnim saznanjima o ekstremistima okupljenim oko HIC-a u Torontu, koja su potvrdili i drugi izvori /izmedju ostalih i izvori SDB SSUP-a i SID-a/.

Nakon ovoga, saradnik se rijedje javljao zbog težeg oboljenja sina, a izražavao je i strah od represivnih mjera kanadske policije pa su kontakti postali rjedji da bi, i pored upućenih pisama i telefonskih razgovora sasvim prestali.

Imajući u vidu navedeno, predlažemo da se "Derviš" briše kao saradnik u inostranstvu, a njegov dosije uništi.

Saradnik nije upoznat sa suptilnijim mjerama i radnjama Službe, niti SDB prema njemu ima obaveza. "Derviš" će po prvom dolasku u zemlju biti upozoren na obavezu čuvanja tajnosti kontakata sa Službom.

Zenica, 16.10.1990. god.

P R E D L A Ž E:
NAČELNIK SEKTORA
Veselin Stanić

S A G L A S A N
PODSEKRETAR ZA SDB:
Srećko Ković

O D O B R E N J E

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu SDB odobravam brisanje iz aktivne saradničke mreže PAŠANBEGOVIĆ TAIBA, koji se vodi pod pseudonimom "Derviš".

Sarajevo,_____/90.

O D O B R A V A
REPUBLIČKI SEKRETAR ZA
UNUTRAŠNJE POSLOVE

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
CENTAR ZENICA

LINIJA RADA: Emigracija
Os. radnik : Enver Bašić

reg. broj: A-4935
Datum evid. 23.6.1983.

P R I J E D L O G

Za angažovanje saradnika u inostranstvu na osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji SDB.

PAŠANBEGOVIĆ TAIB, sin Latifa i Nure, rodjen 7.5.1948. godine u s. Urije, Zenica, stalno nastanjen u Zenici, Ul. Pionirska br. 9/IV, Muslimas, državljanin SFRJ, završio Gazihusrefbegovu medresu u Sarajevu i Filozofski fakultet u Beogradu - grupa jezika (engleski i arapski), zaposlen u Odboru IZ-a u Zenici, nosilac NPI, trenutno boravi na pastoralnom radu u Torontu - Kanada, privremeno nastanjen na adresi: 3390 Weston Rd., o Weston Ont., Kanada.

R a z l o z i

Služba je sa Pašanbegovićem prve kontakte ostvarila 26.6. 1980. godine kada smo došli do saznanja o neprijateljskoj djelatnosti pojedinih lica okupljenih oko IZ koja djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma.

Intenzivniji kontakti su uspostavljeni sredinom 1982. godine, uoči odlaska Pašanbegovića na pastoralni rad u Toronto - Kanada. S tim u vezi, sa imenovanim je obavljeno više razgovora u cilju sagledavanja njegovih objektivnih i subjektivnih mogućnosti na planu praćenja neprijateljske djelatnosti ekstremne muslimanske emigracije u Torontu, utvrdjivanja načina održavanja veze, instruktaže i davanja zadataka.

[illegible] na [illegible] rad u [illegible] državno [illegible] zadatke, [illegible] ekstremistima (Rais Kerim, [illegible], [illegible]ković dr. [illegible]), [illegible] je [illegible] govremeno i na dogovoreni način [illegible].

Pošto cijenimo da Pašanbegović ima objektivne i su jektivne mogućnosti na daljem praćenju neprijateljske djelatnosti navedenih lica, predlažemo da se koristi kao saradnik u inostranstvu pod pseudonimom "Derviš".

Zenica, 6.6.1985. god.

PREDLAŽE Op. RADNIK:
Enver [illegible]
[illegible]

O D O B R A V A J E

Na osnovu člana 46. Pravila o radu [illegible] odobravam - ne odobravam angažovanje PAŠANBEGOVIĆ T[illegible] za naradnika u inostranstvu.

[illegible]
[illegible]

EB/TD

BOŽIDAR SEKULIĆ NEGIRA DA JE BIO AGENT SDB-a

Udbaška prodaja duša

DANI: Jeste li dokučili čime ste Vi zaslužili montažere spiskova navodnih saradnika Udbe da se i Vaše ime nađe na listi? Kako objašnjavate motive i ciljeve sastavljača tih spiskova?

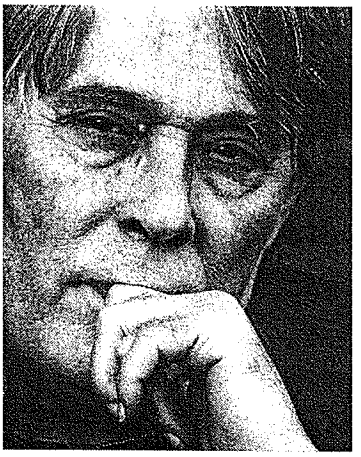

Božidar Sekulić

SEKULIĆ: Prvo o drugom dijelu pitanja: svrha knjige *Čuvari Jugoslavije* jeste prvenstveno u političkom zastrašivanju. Dakle, sasvim desničarski motivirana. Ali, njeno objavljivanje otvorilo je jedno veliko pitanje: ko je dozvolio i izvršio trostruku etničku pljačku arhiva bivše Državne tajne policije (na njemačkom GESTAPO) i time bitno oskrnavio njenu autentičnost. Lično sam veoma zainteresovan za svoj dosije, čija vjerodostojnost, nažalost, više nije dokaziva. Od odgovora na ovo pitanje zavisi i najvjerovatnija pretpostavka da su u ovoj dogovorenoj pljački državne tajne arhive najznačajni saradnici iz redova "mog" naroda - kojih je i te kako bilo - "spašeni", mada onaj plodni pisac iz Posušja priprema još iznenađenja. Osim, toga, nasljednici SKJ moraju raspolagati i vlastitom arhivom slične vrste, budući da je SDB naredbe dobivao iz Centralnog komiteta.

Naprimjer, znam da je za mene krajem 70-ih bio zadužen bezbjedanjak Terzić, a ispred Partije Ivica Mišić. Zašto sam i ja na jednom izmišljenom dokumentu Dragana Kijca, Karadžićevog ministra policije, pouzdano ne znam. Taj dokument je, u stvari zahtjev nekog Kijčevog operativca da se prekine saaradnja SDB-a sa mnom, koja je navodno trajala nekoliko godina, zato što sam kao raniji "anarho-liberal" opet poslije tih nekoliko godina postao anarho-liberal koji sarađuje i peticionaši zajedno s praksisovcima. Dokument dobro poznaje moju biografiju, ali nedovoljno, jer ne zna da sam još početkom šezdesetih bio "špijuniran", taj put kao antikardeljevaac i čovjek blizak tzv. "humanistima". Da li je Kijac još 1983. napravio taj izmišljeni dokaz o mojoj saradnji ili sada da bi ga prodao za dobre pare bezbjednosnom lihvaru iz Posušja - ne zanima me uopšte. Žao mi je samo što je tragični Željko Kopanja neprofesionalno nasjeo na ovu podvalu, pa mi čak objavio i neku staru sliku (možda mu ju je Kijac dao?), dodao još sedam godina saradnje sa SDB-om što čak ni Dragan Kijac nije učinio, te pritom, objavljujući ispod moje slike dva nečitljiva faksimila nekih dokumenata, sugerisao čitaocu da su to dokazi o saradnji. Sramno!

Dio bivših Udbaša, čuvara socijalizma, radeći za nacionalističke elitne mafije, prodao je dušu đavolu i zaslužuju samo prezir. Ako su prije lagali da su komunisti, onda i sada lažu kao nacionalisti. Možda je sljedeći - fašistički - korak već napravljen?

Dani, 5. 3. 2004.

CENTAR: SDB SARAJEVO Reg. br. 1-3529

UPITNIK S

1	Prezime, očevo ime i ime	SEKULIĆ(Radojica)BOŽIDAR
2	Pseudonim	"KAUCKI"
3	Godina, mjesto, opština i SR rođenja (za strane državljane i država)	1938.g.u selu Kovren-Bijelo Polje, SR Crna Gora.
4	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Sarajevo,ul.Rave Jankovića br.51.
5	Bračno stanje	Oženjen
6	Narodnost	Crnogorac
7	Državljanstvo	
8	Zanimanje (vrsta posla)	Docent na FPN u Sarajevu
9	Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen	FPN u Sarajevu
10	Vrsta (grana) djelatnosti	Prosvjeta
11	Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija	Doktor filozofskih nauka
12	Znanje stranih jezika	
13	Individualne osobine — sklonosti mane [illegible]	
14	[illegible] SK	Da
	[illegible]	Pod tretman službe došao 197[illegible].g.s zbor negativnog i opozicionog djelovanja 1972.g.isključen iz SKJ.

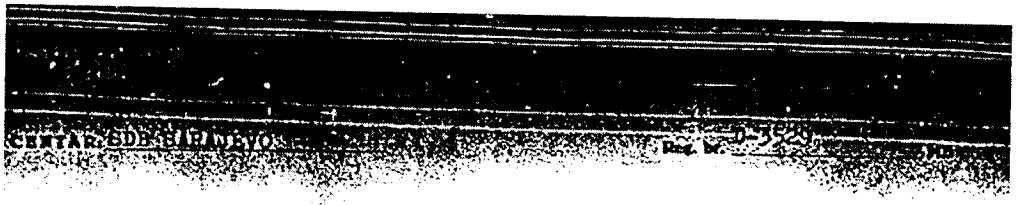

Dopune i promjene

po upitniku S

1	Prezime, očevo ime i ime	SEKULIĆ(Radojica)EĆŽIDAR
2	Pseudonim	"KAUCKI"

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
22.	Bečkanović Zlatko - Ol

U Sarajevu dana 1.2.1979. 19 g

PROMJENU IZVRŠIO

CENTAR: [redacted] Reg. br. D-3523 [redacted] MB

Dopune i promjene
po upitniku S

1	Prezime, očevo ime i ime	[redacted] Radojice BOŽIDAR
2	Pseudonim	[redacted]

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
12.	Devedžića Dragan

U [redacted] dana [redacted] 19 [redacted] g.

PROMJENU IZVRŠIO:

[redacted]

Centar SDB Sarajevo Reg.br. [illegible]
Odjeljenje: 03 Dat.evid. 30.3.1984.
Op.radnik: Kijac Dragan
Dana: 21. septembra 1983.god.

P R I J E D L [illegible]

Za brisanje saradnika "K A U C K I" [illegible] osnovu člana 46. Pravila o radu SDB,za:

SEKULIĆ BOŽIDARA, sin Radojice i Žore, rodjen 1o.1.1938.g. u selu Kovren - Bijelo Polje - SR Crna Gora, doktor filozofskih nauka, profesor na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu, stalno nastanjen u Sarajevu,ulica Rave Janković broj 51, član je SKJ.

R a z l o z i

Sekulić Božidar je vodjen od 1973. do 1977.godine pod obradom SDB u sklopu GOO "Logos",zbog djelovanja sa anarholiberalističkih pozicija i povezanosti sa ekstremnim anarholiberalima iz Beograda i Zagreba /Ljuba Tadić, Rudi Supek, Žarko Puhovski, Gajo Petrović i dr./. Zbog navedenog je 1972.godine, isključen iz SKJ. Medjutim, od 1976.g., Sekulić se aktivno uključuje u društveno-politički život i 1977. je ponovo primljen u SKJ. Nakon obavljanja više informativnih razgovora sa istim, a u kojima je argumentovano informisao SDB o interesantnim zapažanjima, vezanim za djelovanje anarholiberala u našoj sredini i šire, Sekulić je angažovan, na dobrovoljnoj osnovi, za saradnika i vodjen pod pseudonimom "K A U C K I" od maja 1978.godine.

Medjutim, navedeni saradnik ne želi više dosadašnji vid saradnje, smatra da se kontakti mogu nastaviti samo kroz jedan novi oblik saradnje, a to su predavanja, koja bi on držao odredjenom broju radnika SUP-a. Istovremeno, raspolažemo podacima, da imenovani sve više istupa sa ranijih, anarholiberalističkih pozicija, bio je i potpisnik peticije za oslobadjanje Milana Soklića, profesora sociologije iz Tuzle.
Sekulić je peticiju potpisao tokom boravka u Zagrebu, gdje je učestvovao na simpoziju "Marks i naše vreme", u organizaciji Hrvatskog filozofskog društva, [illegible] do 4.juna [illegible] godine.

[illegible] navedenog, predlažemo da se Božidar [illegible] kao [illegible] da se njegov saradnički dosije arhivira.

Sarajevo, 21.septembra 1983.god.

PREDLAŽE:
Op. radnik
[illegible]

MOSTARSKI MUFTIJA SEID EF. SMAJKIĆ GOVORI ZA "PREPOROD"

Sva moja saradnja sa UDBOM bili su "informativni razgovori" od kojih je malo ko bio pošteđen

6 INTERVJU Preporod

Sva moja saradnja sa UDBOM bili su „informativni razgovori", od kojih je malo ko bio pošteđen

Među brojnim licima koja su u periodu od 1970. do 1990. godine bili uposleni u Islamskoj zajednici, a koja su u knjizi "Čuvari Jugoslavije" autora Ivana Bešlića, označeni kao saradnici UDBE, nalazi se i ime aktualnog mostarskog muftije Seida ef. Smajkića. Za njega se, pored ostalog, navodi da je Službi državne bezbjednosti dao "više korisnih obavještenja o nekim bezbjednosno interesantnim licima koja su djelovala s pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma", te da je u SDB-u bio registrovan pod saradničkim imenom, odnosno pseudonimom, "Rusmir", a kasnije "Adi".

Kada smo kontaktirali muftiju Smajkića on je prvo iznenađeno reagirao, jer zbog brojnih poslova i obaveza u ramazanu, kao i angažovanja na rješenju pitanja statusa Mostara, nije bio upoznat sa izlaskom knjige, ni sa njegovim imenom u knjizi. Kad smo mu predočili što je o njemu napisano i predložili da kao javna ličnost na visokoj poziciji u Islamskoj zajednici, govori za naš list, on je bez ikakvog dvoumljenja pristao.

PREPOROD: Kakvi su Vaši prvi dojmovi nakon što ste pročitali što o Vama piše u knjizi "Čuvari Jugoslavije"?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Sa najvećom indignacijom odbacujem svaki pokušaj dovođenja moje ličnosti u vezu sa pomagačima UDBE i njenim zavrbovanim pijunima koji su cinkarili svoje kolege i radili protiv interesa Islamske zajednice. To smatram nedopustivim po vjeri, moralu, karakteru i poštenju svake zdrave i čestite ličnosti. Pogotovo ako se radi o denunciranju prijatelja i podrivanju interesa zajednice, o čemu, navodno, govore dokumenti u spomenutoj knjizi.

PREPOROD: Hoćete da kažete da uopće niste imali kontakt sa nekadašnjom UDBOM, odnosno kasnije Službom državne bezbjednosti?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Bože sačuvaj! Mislim da među nama u Islamskoj zajednici, ali i šire kad su Bošnjaci u pitanju, nema onoga ko nije na ovaj ili onaj način dio u doticaju sa tim službama. Ali, jedno je imati kontakte sa organima UDBE u smislu

informativnog razgovora, čega je malo ko od nas bio pošteđen, i u tim razgovorima sačuvati obraz i dostojanstvo, dok je nešto sasvim drugo pristati na to da vas taj sistem zloupotrijebi i okrene vas protiv svega što vam je sveto.

PREPOROD: Vi, dakle, niste imali nikakvih saznanja da Vas UDBA vodi kao saradnika?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Apsolutno! Da sam imao takvih naznaka, ja bih to demonstrativno odbio! Kako bih mogao bilo što znati, kad osim "informativnih razgovora", i to samo po njihovom pozivu, ja toj službi nikada nisam ostavio ništa napismeno, niti sam ikada za nju išta poptisao.

PREPOROD: Sjećate li se početka tih "informativnih razgovora"?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Za to bi se trebalo podobro vratiti u prošlost, ali evo pokušat ću. Kao prvo, želim da naglasim da je moja generacija iz sedamdesetih bila pravo kadrovsko osvježenje u Islamskoj zajednici, te kao takva dočekana s krajnjom odbojnošću od strane društvene zajednice, jer je to ozbiljan udarac planiranoj ateizaciji muslimana u BiH. Sve što je vodilo nacionalnoj, kulturnoj i duhovnoj afirmaciji muslimana bilo je inkrimisano, pa je i aktivnost organa IZ-e bila reducirana na minimum. Onda se pokreću prve omladinske tribine, počinje izlaziti list "Preporod", pokreću se i druga predavanja i okupljanja omladine, posebno u Sarajevu i dr. Što se tiče ambijenta koji sam zatekao u Mostaru, on je ličio na društvo penzionera, a u džamijama nije bilo ni jednog mladića naše generacije koji bi se s nama htio družiti na ulici ili kafani. Tolika je odizonost bila prema hodžama i uopće IZ-u.

PREPOROD: Ali, zato ste, sigurno, imali "pratnju", zna se već koga?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Meni su odmah pokazali na čovjeka, člana Odbora IZ-e Mostar, koji je bio borac NOR-a i uživao ugled u gradu, a koji je nakon svake sjednice referisao SUP-u što se događalo na sjednicama. Iako su svi članovi Odbora to znali njega nisu dirali jer su vjerovali da njegova prisutnost može biti brana od eventualnih komunističkih neprijatnosti u obavljanju strogo vjerskih dužnosti, pošto se o radu Odbora ionako nije imalo što tajiti. No, pored njega bilo je i drugih koji su se slično ponašali, ne samo kao obavještajci nego demonstrirajući svoju moć kako "nogom otvaraju vrata komiteta", zatim oni čiju su sinovi bilo deklarirani komunisti i sl. Gdje ste got krenuli i pokušali nešto učiniti na aktiviranju vjerskog života, sudarili ste se ideološki neprobojnim zidom ili čaršijskim ismijavanjem. No, teže od svega bile su insinuacije ili iskrivljene priče o meni i nekim drugima, te sam od strane SUP-a bio pozvan da dokazujem svoju ispravnost čak i za najobičnije gluposti. To mi je u jednom trenutku prekipjelo pa sam odličio da otvoreno i smjelo kažem obavještajcima: za sve što vas interesuje u vezi s mojim aktivnostima i mojom osobom, stojim vam na raspolaganju, mene pitajte, a ne da vam uhode i špijuni prenose iskrivljenu sliku o mojim istupima. Ja se ne plašim izrečenoga, jer što govorim i radim privatno i službeno, to sam spreman u svako doba reći javno na trgu "Musala". Jedino čega se bojim jesu laži i iskrivljivanja, a ovdje se ljudi zbog riječi osuđuju na robiju.

PREPOROD: I kakav je bio odgovor sa njihove strane?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Rekli su mi da je to uzajamno korisno i da će uvažavati moje stavove u tom smislu. Naravno, bio sam svjestan da će oni željeti doći i do nekih drugih informacija s obzirom na pedigre koji sam familijarno posjedovao (svi moji su

učesnici NOR-a) i obzirom na lokalitet - Podveležje - stjecište učesnika NOB-a i baza za oslobođenje Mostara i šire. Mene to nije nimalo uplašilo, znajući da je aktivnost IZ-a, njeni normativi i ukupna angažovanost u službi čovjeka (u ime Boga) humano pozitivna, patrotski opredijeljena i da su muslimani časni i pošteni ljudi. Uostalom, rekao sam im, kako su se moji borili protiv neprijatelja, tako bih i ja sve učinio da onemogućim nekoga ko je stvarni neprijatelj zemlje i naroda.

PREPOROD: Možete li se sjetiti nekih od tih "informativnih razgovora"? Što ih je najviše zanimalo?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Ono što mi sada pada na pamet jeste da su se posebno raspitivali o pokušaju otvaranja Islamskog bošnjačkog kulturnog centra u Torontu 1979. godine. Ja sam, po nalogu starješinstva IZ-a u BiH, i uz blagonaklonost i podršku muslimanskih struktura u republičkim organima vlasti (tada je već bila priznata nacionalnost Muslimanima) bio poslan u Toronto ne bih li formirao zajednicu od dvije komponente: poslijeratne (rane) emigracije, koja se u nacionalnom smislu identificirala s hrvatstvom, i onih koji su rođeni u socijalizmu (prosrpsko- projugoslavnsko orjentirane). Prva - sa vjerskom podlogom, druga - duhovno izgubljena.

Iako je teško raditi u sredini gdje se međusobno optužuje za ustaštvo ili komunizam, ipak je projekat, hvala Allahu dž. š., uspio, stvorena je jezgra i duhovi su se približili. Poslije mene došao je Taib ef. Pašanbegović, koji je tamo i danas i vrši svoju misiju.

PREPOROD: I, što je tu bilo sporno?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Sporno je bilo to što su u našoj ambasadi i konzulatu stigle brojne optužbe na moju političku opredjeljenost, kolaboracju sa ustašama i sl. i to sve od džematlija sa kojima sam radio. Sreća da se taj projekat uklapao u generalni plan emancipacije Muslimana i njihovog nacionalnog i kulturnog identiteta pa nisam imao ozbiljne štetne posljedice. Međutim to me je, bez moje volje, gurnulo u fokus interesovanja obavještajnih organa. No, ja sam u svim kontaktima bio dosljedan i principijelan i nikada nisam podlegao da nekome učinim bilo kakvu štetu.

Zatim, nakon imenovanja za muftiju mostarskog, a ubrzo i izborom za predsjednika IO Udruženja ilmije na volonterskoj osnovi, nakon eliminacije Husein ef. Đoze iz vjerskog života muslimana BiH, imao sam, razumljivo, brojne informativne razgovore, kako na republičkom tako i na lokalnom nivou, (Komisija Izvršnog vijeća Skupštine BiH za odnose s vjerskim zajednicama) ali kod mene savjest i dostojanstvo nikad nisu bili dovedeni u pitanje. Allah dž. š. zna da sam tu dužnost obavljao časno i s velikom odgovornošću, a to znaju i moji tadašnji prvi saradnici. Drago mi je da su neki još na životu i oni to mogu posvjedočiti. Prilikom promicanja pojedinih osjetljivih prijedloga i projekata kojima bi se ojačala Islamska zajednica i islamska misao, te njena deblokada dogmatskih komunističkih okova, inicijatori su se nerijetko oslanjali na mene kao povjerljivu osobu da ih plasiram, ili, ako je ideja već postojala, podržim u zakonodavnim okvirma IZ-e.

PREPOROD: U knjizi o kojoj je riječ kaže se da ste UDBU informisali o "neprijateljskoj djelatnosti" Ibrahima Riđanovića, svojevremeno predsjednika Odbora IZ u Sarajevu, Alije Honde, otpravnika vozova u Konjicu, Nijaza Šukrića, službenika Gazi Husrevbegove biblioteke u Sarajevu i još nekih lica zaposlenih u Islamskoj zajednici?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Naravno, sve su to ordinarne gluposti. Da bih vam to pokazao uzet ću samo slučaj hafiza Ibrahima ef. Riđanovića. Hafiz Riđanović je bio prijatelj naše kuće i veoma sam ga cijenio. Zajedno s mojim amidžom Arif ef. išao je u Koski Mehmed-pašinu medresu i on je u nekoliko navrata bio moj gost u Mostaru. Dao mi je u punomoć - rukom napisanu - za prodaju njegovog komada zemlje u Opinama kod Mostara jer su to prigradsko naselje počeli naseljavati Podvelešci, a njegova je želja bila da tu zemlju netko od njih kupi.

"Drugovi" su odmah saznali za posjete Riđanovića pa su tražili više informacija o njemu. Znam da su spominjali njegovu "konzervativnu orjentaciju" te neku opoziciju Islamskoj zajednici. Ja sam im samo kazao ono što sam znao, a to je da je razlog njegovog posjeta prodaja komada zemlje. Eto, to je ta "neprijateljska djelatnost" hafiza Ibrahima Riđanovića! Ne zna čovjek da li da se smije ili da plače.

Kasnije sam saznao da su prisluškivali moj telefon pa nisam imao što kriti. Slično je bilo i sa drugim licima. Ako sam imao šta pozitivno kazati o njima, to sam i kazao, nastojeći da ih odbranim od insinuacija i potvora, jer su sve to bili čestiti ljudi, poznanici, prijatelji i kolege. Međutim očito je da je sve što je rečeno o onima koje su oni zacrtali kao "neprijatelje", "kleronacionaliste" i sl., ma koliko bilo pozitivno, sve su podvodili pod "neprijateljsku djelatnost". Agentima UDBE koji su sa mnom razgovarali, a razgovor je uvijek vođen i četiri oka, trebalo je imati dokaze da su nešto radili. Što su oni zapisivali, kakve su zaključke izvodili iz razgovora i što su prosljeđivali svojm pretpostavljenim, to je, naravno, druga, uglavnom poznata priča.

PREPOROD: Interesantno je da se tamo navode i Vaši neprijateljski istupi jer ste, kako se tamo tvrdi, "nekoliko puta istupali sa pozicija kleronacionalizma IZ-e stavljajući se u odbranu pomenute grupe". Radi se, naravno, o suđenju "muslimanskim nacionalistima" 1983. godine na čelu sa rahmetli Alijom Izetbegovićem?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Otvoreno sam stao u odbranu rahmetli Saliha Behmena, štiteći njegov ljudski dignitet. UDBA se raspitivala okolo da li Behmen dolaskom u džamiju protura ideju "Kosovo republika" i da li širi ideje Islamske iranske revolucije i sl. Energično sam zaštitio Behmena rekavši progoniteljima da Salih Behmen i kad ponekad svrati u džamiju, dođe posljednji a džamiju napušta prvi, isključivo stoga da ne bi s kim riječi progovorio. Koliko zbog sebe, toliko i zbog sugovornika koga bi odmah izvrgnuli policijskom propitivanju. Ovo je svakome u Mostaru bilo poznato, pa i meni. Međutim, to nije spasilo dobrog čovjeka Saliha od zatvora.

Također, postavljenje Hasana Čengića te godine za imama u Stolac upisano mi je kao neoprostiva greška. Govorili su da sam ja znao za njegovu "neprijateljsku djelatnost", da sam im to prešutio i njega poturio. Nakon toga sam pozvan u Stolac u SO-e na sastanak sa svim ondašnjim općinskim glavešinama i komitetlijama i Hasan Čengić je bio jedina tema dnevnog reda. Nastojao sam im ukazati da je razlog postavljanja Hasana Čengića za imama u Stocu isključivo potreba za visokoškolskim kadrovima, a oni su samo govorili o njegovoj neprijateljskoj angažovanosti na rušenju sistema, kako je on ukaljao Stolac, a nije Stočanin, pa mi čak otvoreno rekli kako bih se ja, zajedno s njim, mogao naći iza rešetaka. I tako dalje, da ne govorim o svim tim sličnim bedastoćama i ucjenama koje su se posebno pokazale tokom suđenja 1983.

PREPOROD: U knjizi se tvrdi da je nakon toga prema vama kao muftiji primjenjena "metoda operativno pokrivanja preko OTS i drugih suradnika", što znači da ste Vi postali predmet njihova špijuniranja?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Svi smo bilo svjesni da, ma koliko iskreno nastupali i govorili, samom činjenicom da smo imami i radili u Islamskoj zajednici, bili smo sumnjivi i potencijalni neprijatelji. Ja sam, nažalost, mada sam i ranije sumnjao, tek 1993. godine otkrio kako je moj telefon cijelo vrijeme bio prisluškivan To mi je u toku najveće agresije na BiH otkrio tehničar iz SUP-a koji je priznao da je on lično postavio uređaje za prisluškivanje u mojoj kući. To mu je, kako je rekao, bio dio praktičnog ispita za ostanak u kriminalističkoj službi. Tada mi je rekao da još uvijek točno zna nacrte po kojima je postavljao kabele i druge potrebne uređaje za prisluškivanje u mojoj kući.

PREPOROD: Jeste li ikada dobili kakav poklon od te Službe, jesu li vas na taj način pokušali vezati za sebe? Jeste li imali kakvih obećanja da će Vam pomoći u daljnjoj karijeri i napredovanju?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Nikada, doista. Znajući, valjda, kakav je moj odnos prema svemu, tako nešto nisu ni pokušali uraditi. Mislim da su čak radili suprotno.

PREPOROD: Hoćete li pojasniti?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Pa, evo, ispičat ću vam jednu epizodu. Kada sam odlukom Vrhovnog starješinstva IZ-e za Jugoslaviju, na sjednici održanoj u Beogradu, kao član republičkog starješinstva IZ-e BiH postavljen za vršioca dužnosti predsjednika Starješinstva IZ-e BiH, nakon smjene dr. Ahmeda Smajlovića, on mi je telefonom iz Beograda poručio da mu je satisfakcija da je makar mene uspio progurati na tu funkciju, kao i da ima saglasnost reisa Hadžiabdića da tako i ostane. Pouzdano znam da je reis Hadžiabdić upotrijebio sav svoj autoritet da se ispoštuje Smajlovićeva volja, ali nije bilo tako. Izabran je drugi čovjek, a ja sam siguran da su u tome bili duboko upetljani prsti UDBE.

PREPOROD: Na kraju, kakav je Vaš zaključak o namjerama ove knjige?

MUFTIJA SMAJKIĆ: Mislim da će Islamska zajednica iz ovoga izvući korisne pouke i konzekvence i da neće, kako bi to neprijatelj želio, okrećući se prošlosti, baviti se sobom, nego da će svoje poglede i napore okrenuti dobru i budućnosti muslimana u BiH u cjelini. Ovo je, očito, bila samo mala mučna epizoda u izrastanju i stasanju Bošnjaka Bosne i Hercegovine. Uništili su nam sve institucije države, pa je, valjda, sada na red došla i Islamska zajednica kao temeljna institucija Bošnjaka. Takvo što spletkarošima ne smijemo dozvoliti.

Preporod, Sarajevo, 15. 11. 2003.

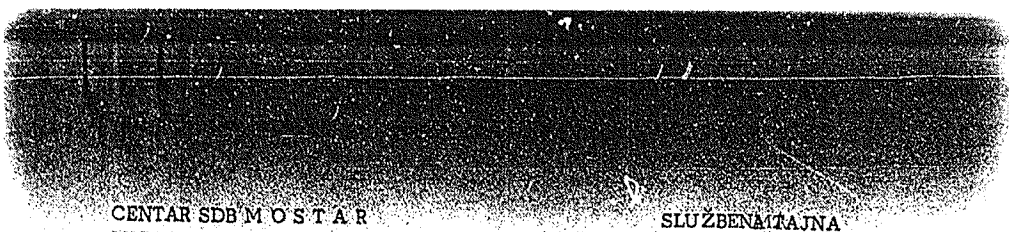

CENTAR SDB M O S T A R
LINIJA RADA : 03

OP.RADNIK: ĆIŠIĆ SEAD

SLUŽBENA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO
Δ - 4118
(reg.broj)
13.3 1980.
(datum eviden.)

P R I J E D L O G

za angažovanje saradnika na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB.

SMAJKIĆ SEID, sin Derviša i majke Emine, rodjena Berberović, rodjen 9.2.1947. godine u Svinjarini, opština Mostar, Musliman, državljanin SFRJ, završio Islamski teološki fakultet u Kairu - Egipat, zaposlen u Odboru IZ u Mostaru kao glavni imam za Hercegovinu, stalno nastanjen u Mostaru, Maršala Tita broj 191.

U protekle četiri godine Smajkić je Službi državne bezbjednosti pružao više korisnih obavještenja o nekim bezbjednosno interesantnim licima koja neprijateljski djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma. i kleronacionalizma, pa je u julu 1978.godine registrovan kao op.veza pod pseudonimom "ADI".

Do sada je informisao Službu o neprijateljskoj djelatnosti IBRAHIMA RIDJANOVIĆA, svojevremeno predsjednik Odbora IZ u Sarajevu (naša depeša broj O1-2116 od 16.8.1976.godine i informacija broj 334 od 19.8.1976.godine), HONDO ALIJE, otpravnik vozova u Konjicu, bio član Odbora IZ u Konjicu, vodi se kod ovog Centra kao OO zbog neprijateljske djelatnosti sa pozicija muslimanskog nacionalizma (naša depeša broj O1-1776 od 13.12.1978. i informacija broj 7 od 8.1.1979. godine), ŠUKRIĆ Mr.NIJAZA, zaposlen u Gazi Husrefbegovoj biblioteci u Sarajevu (naše depeše broj O1-471 od 1o.3.1977. i O1-1419 od 9.1o.1978.godine), SMAJIĆ ASIMA, imama iz Ljubuškog i MEHMEDOVIĆ AHMEDA, imama iz Trebinja (naše depeše broj O1-1829 od 25.12. i O3-275 od 31.1.198o.godine), HILME NEIMARLIJE, bivšeg glavnog urednika "Preporoda", sada asistenta na Islamskom teološkom fakultetu u Sarajevu, koji se neprijateljski eksponirao svojim napisima u "Preporodu" protiv Sušićevog feljtona "Parergon" (naše depeše broj O1-471 od 1o.3.1977. i broj O3-472 od 22.2.198o.godine). Pored toga, Smajkić je dao podatke i o sukobima i razmimoilaženjima izmedju "Islamske bratske zajednice Muslimana iz Jugoslavije", s jedne strane, i "Udruženja Bošnjaka" i "Odbora IZ Gazi Husrefbeg", s druge strane, čija se sjedišta nalaze u Torontu - Kanada, gdje je po nalogu Vrhovnog starješinstva IZ, u toku 1979.godine, boravio kao glavni imam u "Odboru IZ Gazi Husrefbeg" (naša op.informacija broj O2-148 od 25.1.1979.g. i informacija broj 212 od 2.7.1979.godine).

Neka obavještenja dobivena od Smajkića provjerena su preko saradnika "LISIN" op.veze "PRENJ" i "SLOVENA" i pokazala su se tačnim.

Smajkić, kao glavni imam za Hercegovinu, ima objektivne mogućnosti da prati i obavještava Službu o bezbjednosno interesantnim zbivanjima unutar Odbora IZ i Udruženja ilmije za Hercegovinu, prvenstveno o djelatnosti lica iz ovih vjerskih udruženja, koja su se do sada eksponirala neprijateljskim komentarima (Smajić Asim, Mehmedović Ahmed), kao i o djelatnosti nekih eksponiranih lica iz Islamske zajednice iz Sarajeva (Neimarlija Hilmo, Šukić Nijaz i dr.),pa su mu u tom pravcu i date potrebne instrukcije.

S obzirom da je Smajkić do sada izrazio punu spremnost da svjesno, organizovano, tajno i kontinuirano izvršava odredjene zadatke Službe, a imajući u vidu njegovu iskrenost, volju i umješnost koju je pokazao na ovim poslovima, predlažemo da se registruje kao saradnik SDB pod pseudonimom "RUSMIR".

MOSTAR, 6.3.198o.g.

PREDLAŽE OP-RADNIK :
Sead Cisić

S A G L A S A N
NAČELNIK ODJELJENJA O3
Boro Djurica

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB odobrava se registracija saradnika "RUSMIR".

MOSTAR, 6.3.198o.g.

NAČELNIK CENTRA SDB
Stipe Grizelj

CENTAR SDB MOSTAR
LINIJA RADA: 03
OP- RADNIK: DJONKO Zikrlja

SLUŽBENA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

Ž-4118
/ reg. broj /

28.6.1983
/ datum evident. /

P R I J E D L O G

za prekategorizaciju saradnika " RUSMIR " u op. vezu .

Saradnik je angažovan za saradnju marta 1980. godine . Korišten je na praćenju bezbjednosno - interesantnih zbivanja unutar Odbora IZ i Udruženja ilmije za Hercegovinu , prvenstveno o djelatnosti lica izovih vjerskih udruženja , koja su se do sada eksponirala neprijateljskim komentarima (Smajić Asim , Mehmedović Ahmet) , kao i o djelatnosti nekih eksponiranih lica iz Islamske zajednice iz Sarajeva (Neimarlija Hilmo i dr.) .

S njim smo održavali redovne sastanke , ali nas nije kontinuirano obavještavao o neprijateljskoj djelatnosti lica na koje je usmjeren . Uglavnom nas je informisao o terminima , programima i radu vjerskih skupova koje organizuje IZ , Udruženja ilmije i dr.

S obzirom da se i dalje može koristiti na ovim ili sličnim zadacima , a da nema uslova da bude saradnik , predlažemo da se prekategoriše u op. vezu SDB pod istim pseudonimom .

Mostar , 14.6.1983. godine.-

PREDLAŽE OP. RADNIK :
Djonko Zikrija

S A G L A S A N
NAČELNIK ODJELJENJA 03 :
Jerko Kostić

O D O B R E N J E

da se izvrši prekategorizacija saradnika " RUSMIR " u op. vezu pod istim pseudonimom .

Mostar, 14.6.1983.g.

ZAM. NAČELNIKA CENTRA SDB:
Boro Djurica

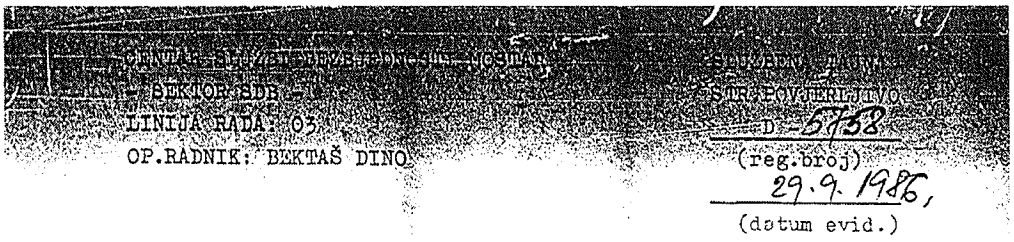

CENTAR SLUŽBE BEZBJEDNOSTI MOSTAR
- SEKTOR SDB -
LINIJA RADA: 03
OP.RADNIK: BEKTAŠ DINO

SLUŽBENI TAJNI
STR.POVJERLJIVO
D-5758
(reg.broj)
29.9.1986,
(datum evid.)

P R I J E D L O G

za angažovanje saradnika na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB:

SMAJKIĆ SEID, sin Derviša i Emine, rodjene Berberović, rodjen 9.2. 1947. godine u selu Svinjarina-Mostar, Musliman,državljanin SFRJ, završio Islamski-teološki fakultet u Kairu Egipat, zaposlen u Odboru IZ u Mostaru, kao glavni imam za Hercegovinu, stalno nastanjen u Mostaru, ul. M.Tita broj 191.

Kontakte sa SMAJKIĆEM smo započeli 1975. godine i usmjeravali ga na praćenje bezbjednosno-interesantnih ponašanja nekih lica u Odboru IZ Mostar, Udruženju Ilmije za Hercegovinu i Starješinstvu IZ u Sarajevu (BEHMEN Salih, SMAJIĆ Asim, SMAJLOVIĆ dr Ahmed i dr.). U periodu do 1983. godine korišten je kao saradnik "RUSMIR " i op.veza "ADI".

Tokom sudjenja grupi muslimanskih nacionalista i kleronacionalista 1983. godine u Sarajevu,SMAJKIĆ je nekoliko puta neprijateljski istupao sa pozicija kleronacionalizma IZ,stavljajući se u odbranu pomenute grupe (informisano našim depešama br. 03-1605 od 24.8.1983., 03-1622 od 25.8.1983., informacija CSB - Sektor SDB Zenica br. 331/83 od 7.9.1983. god.), pa smo ga zbog toga brisali kao op.vezu. Nakon što smo ga brisali kao op.vezu, prema njemu smo primjenili mjeru operativnog pokrivanja preko OTS i drugih saradnika. Medjutim,nismo došli do novih podataka da neprijateljski istupa. S obzirom da SMAJKIĆ nije više neprijateljski istupao, s njim smo,u dogovoru sa linijskom upravom, nastavili kontakte, a sve podatke koje nam je davao provjeravali smo preko pouzdanih izvora i svi su se potvrdili tačnim. Tako je u periodu od aprila 1985. do avgusta 1986. godine pružio više značajnih bezbjednosno-interesantnih podataka o kojima smo informisali nadležnu upravu RSUP SR BiH SDB: 8 informacija, 4 inf.depeše (inf.

"A" br. 03-599 od 12.9.1985., inf. "B" br. 03-[illegible] od [illegible].10.1985., inf. "A" br. 03-719 od 21.10.1985., inf. "B" br. 03-728 od 24.10.1985., inf."A" br. 03-147 od 20.3.1986., inf. "B" br. 03-236 od 7.5.1986., inf. "B" br. 03-257 od 22.5.1986., inf."B" br. 03-333 od 3.7.1986., depeše br. 03-1[illegible] od 28.4.1985., br. 03-93 od 14.1.1986., 03-1789 od [illegible].6.1986., 03-[illegible] od 20.[illegible].1986. godine).

SMAJKIĆ, kao mostarski muftija i član Republičkog starješinstva IZ ima objektivne mogućnosti da prati i obavještava Službu o bezbjednosno-interesantnim zbivanjima unutar IZ, a u narednom periodu usmjeravat ćemo ga na praćenje bezbjednosno-interesantnih ponašanja SMAJIĆ Asima (POO), HODŽIĆ Abdulaha (POO), ČOLAKOVIĆ Saliha i ŠETA Ferhata, bezbjednosno interesantni i dr.

S obzirom da je SMAJKIĆ tokom navedenog perioda 1984. - 1986. godine izrazio punu spremnost da svjesno, organizovano i tajno i kontinuirano izvršava odredjene zadatke Službe, a imajući u vidu njegovu iskrenost i umješnost koju je pokazao, predlažemo da se registruje kao saradnik SDB pod pseudonimom "A N E L".

MOSTAR, 8.9.1986.god.-

PREDLAŽE OP. RADNIK
Bektaš Dino
Bektaš Dino

S A G L A S A N
NAČELNIK ODJELJENJA-03
Kostić Jerko
Kostić

O D O B R A V A

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB odobrava se registracija saradnika "A N E L".

MOSTAR, 8.9.1986.god.-

NAČELNIK SEKTORA SDB:
Džemo Ručković
Ručković

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI MOSTAR
SEKTOR SDB
LINIJA RADA: 03
OP.RADNIK: DJONKO ZIKRIJA

Strogo povjerljivo
D - 5758
(reg. broj)

~~29.9.1986.g.~~ 12.10.1990 g.
(datum evid.)

P R I J E D L O G
o prestanku saradnje

Na osnovu tačke 17 Pravila o radu SDB predlažem prestanak saradnje sa saradnikom "ANEL".

SMAJKIĆ Seid, sin Derviša i Emine r. Berberović, r. 9.2.1947. godine u Podveležju-Mostar, Musliman, državljanin SFRJ, završio Islamski-teološki fakultet u Kairu-Egipat, zaposlen u Odboru IZ u Mostaru, kao glavni imam za Hercegovinu, nastanjen u Mostaru M. Tita 191.

R A Z L O Z I

Sa Smajkićem je septembra 1986. godine uspostalvjena saradnje na dobrovoljnoj osnovi, s ciljem prikupljanja podataka o neprijateljskoj djelatnosti Čolaković Saliha, Smajić Asima, Hodžić Abdulaha, bili obrade ovog Sektora, zbog neprijateljske djelatnosti sa nacionalističkih pozicija.

S obzirom da Čolaković Salih, Hadžić Abdulah, Smajić Asim nisu više pod operativnim tretmanom, te da "ANEL" nema mogućnosti da prati neprijateljsku djelatnost drugih bezbjednosno interesantnih lica, predlažemo prestanak saradnje i uništenje njegovog materijala.

Za vrijeme saradničkog odnosa "ANEL" nije nagradjivan niti Služba ima bilo kakve obaveze prema njemu. Ukazano mu je da podaci o njegovim kontaktima sa Službom predstavljaju tajnu i da istu treba čuvati od dekonspiracije, što je i prihvatio.

Mostar, 21.9.1990.godine

NAČELNIK SEKTORA SDB
Ugljen Nedjad

S A G L A S A N
PODSEKRETAR ZA SDB
Sredoje Nović

O D L U K A

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu SDB donosim odluku da se saradnik "ANEL" briše iz evidencije saradničke mreže.

Sarjevo,

REPUBLIČKI SEKRETAR ZA
UNUTRAŠNJE POSLOVE
Muhamed Bešić

PROFESOR FAKULTETA POLITIČKIH NAUKA U SARAJEVU ENVER DEMIROVIĆ TVRDI:

Besim Spahić i Gajo Sekulić su radili za UDBU

8 teme

Profesor FPN Enver Demirović tvrdi:

Besim Spahić i Gajo Sekulić su radili za UDBU

Nekadašnji profesor na FPN uputio žalbu Etičkom komitetu Univerziteta u Sarajevu u kojoj tvrdi da ovim fakultetom upravljaju bivši „udbaši"

Lista „udbaša"

Primitivne kvalifikacije

Zahtjev Komitetu

SARAJEVO: Nekadašnji profesor na Fakulteta političkih nauka (FPN) u Sarajevu uputio žalbu Etičkom komitetu Univerziteta u Sarajevu u kojoj tvrdi da ovim fakultetom upravljaju bivši "Udbaši"

U skladu s tim stavom, Demirović je u žalbi Upućenoj Etičkom komitetu Univerziteta u Sarajevu, povodom odbijanja njegovog zahtjeva za vraćanje zaposlenja na Fakultetu zatražio da se ispita prošlost Besima Spahića, šefa Odsjeka žurnalistike na FPN, za kojeg tvrdi da je "vođa svojevrsne podružnice bivše Udbe, koja vodi nezapamćenu harangu protiv mene".

U izjavi za "Dnevni avaz" Demirović je optužbe protiv Spahića dopunio čitavim nizom imena "udbaša", pozivajući se na dokaze objavljene u knjizi "Čuvari Jugoslavije" autora Ivana Bešlića.

- Uz Spahića, kojeg su Nenad Kecmanović i Joco Marjanović funkcijom šefa Odsjeka nagradili za dugogodišnji rad u Udbi (od 1982. do 1988. godine), tu su i Božidar Gajo Sekulić, kodnog imena "Lovćen", Mustafa Festić "Mičigen" i Suljo Borovina "Profesor".

Pitam se za šta oni mogu pripremati studente nego za odnose s organizacijama poput UDBE, CIE ili KGB-a - kazao nam je Demirović, napomenuvši da se "Spahić, koji je djelovao pod kodnim imenom "*Vezir*", naročito istakao u akcijama "*Komar*" i "*Indeksi*".

Prozvani profesori do kojih smo jučer uspjeli doći nisu željeli posebno komentirati Demirovićeve tvrdnje.

- Ja sam šef Odsjeka i bavim se studentima, jer kada bih se bavio Demirovićem, ne bi mi nizašta drugo ostalo vremena. Što se tiče mog navodnog "udbaštva", ne znam ni šta da komentiram kada je to čista laž i izmišljotina - kratko nam je kazao Spahić.

- Ispod mog moralnog i intelektualnog nivoa je da ulazim u te bedastoće, jer kvalifikacije koje dolaze od Demirovića smatram primitivizmom i ne želim ih komentirati - sličan odgovor smo dobili i od Sekulića.

Uz zahtjev za istragu o "udbašima", Demirović je od Etičkog komiteta zatražio suspendiranje izbora nastavnika predmeta. "Metode novinarstva", čiji je on predavač bio do prelaska u diplomatiju.

S obzirom na to da je Jusuf Žiga, predsjednik Etičkog komiteta, bio odsutan zbog službenog puta u inozemstvo, jučer nismo mogli saznati da li će i u kojoj mjeri Demirovićevi zahtjevi biti uvaženi.

Dnevni avaz, 4. 11. 2003.

CENTAR SDB SARAJEVO
Linija rada: 004 i 005
Radnik: Lekić Mirko

26.1.1982.g.

P R I J E D L O G

za angažovanje operativne veze na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB

SPAHIĆ (Saliha) BESIM, rodjen 10.3.1953. godine u Travniku, SR BiH, državljanin SFRJ, Musliman, magistar, zaposlen na Fakultetu političkih nauka "Veljko Vlahović" u Sarajevu, neoženjen, stalno nastanjen u Sarajevu, Ulica Nikole Kašikovića broj 14, član SKJ.

SPAHIĆ BESIM je ostvario prisan kontakt sa Službom u toku realizacije akcije "Komar" koji se produžio i dalje. U tom periodu SPAHIĆ je dao niz značajnih podataka i informacija o stanju na Fakultetu političkih nauka. Veoma savjesno i odgovorno, na patriotskoj osnovi, izvršavao je postavljene zadatke. S obzirom da je svojim podacima omogućio bolji uvid u stanje na Fakultetu, cijenimo da je SPAHIĆ dobio operativno uporište i da se kao takav može na duže vrijeme koristiti.

Niko od članova uže porodice ne prolazi kroz OE Centra SDB Zenica niti kroz KE OSUP-a Travnik.

Sarajevo, 4.1.1982. godine

P r e d l a že
Operativni radnik
Mirko Lekić,
Mirko Lekić

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 46 Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, odobrava se zavodjenje op. veze pod pseudonimom "VEZIR".

Sarajevo, 4.1.1982. godine

ZAMJENIK NAČELNIKA CENTRA
Esad Aganović

Op.radnik: Milan Krnjajić Dat.evid. [illegible]
Dana: 12.9.1984.god.-

P R I J E D L O G

Za prekategorizaciju op.veze "Vezir" u saradnika pod pseudonimom "V e z i r", na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, za:

SPAHIĆ BESIMA, sin Saliha i majke Hamide, rodjen 1o.marta 1953. godine u Travniku, Musliman, državljanin SFRJ, doktor političkih nauka, zaposlen na FPN-a u Sarajevu, stalno nastanjen u Sarajevu,ulica Skenderija broj 7o, član je SKJ.

R a z l o z i

Tokom dosadašnjih kontakata, op.veza "Vezir" je, pored dobrih saznanja, vezano za akciju "Komar", isto tako doprinio je i uspješnom okončanju akcije "Indeksi".

Pored usmjeravanja na praćenje neprijateljske djelatnosti Vojislava Šešelja, op.veza "Vezir" nas je informisao i o neprijateljskim komentarima pojedinih profesora FPN-a, kao napr. Božidara Gaje Sekulića, Joce Marjanovića, Emila Vlajkija /o saznanjima dobivenim od op.veze, informisali smo u našim posebnim informacijama br. 133 od 15.12.81, 486 od 13.12.83.,18 od 1.3.84., 24 od 3o.3.84., 3.3. od 17.5.84. i 43 od 25.5.1984.g. i dr./.

Takodje, op.veza "Vezir" informisao nas je i o interesantnim komentarima Vladimira Dedijera /o istom informisano u inf.br. 74 od 6.9.84.g./. Imajući u vidu sve navedeno, te da se radi o licu koje sa patriotske osnove saradjuje sa SDB, odnosno da mislimo op.vezu i dalje usmjeravati prema interesantnim pojedinim profesorima sa FPN-a, predlažemo prekategorizaciju Spahić Besima iz op.veze "Vezir" u saradnika pod pseudonimom "Vezir".

Sarajevo, 12.9.1984.g.

PREDLAŽE:
Op. radnik
/Milan Krnjajić/

O D L U K A

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, odobrava se prekategorizacija op.veze "Vezir" u saradnika "Vezir" za SPAHIĆ BESIMA.

Sarajevo,_____

NAČELNIK CENTRA SDB
Amir Salihagić

[redacted]

SEKTOR ZA SDB

Odjeljenje: 03

Op. radnik: RAmić Zlatan

Dana, 14.1.1988. godine

REG.br. D-5229

DAT.ev. 7.3.88.

P R I J E D L O G

Za brisanje saradnika "Vezir", na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, za:

- SPAHIĆ BESIMA, sin SAliha i majke Hamide, roden 1o.3.1953.g. u Travniku, Musliman, državljanin SFRJ, doktor političkih nauka, zaposlen na FPN-u u Sarajevu, stalno nastanjen u Sarajevu, Ul. Skenderija br.7o, član SKJ.

R A Z L O Z I

Sa saradnikom "Vezir" počelo se kontaktirati od 1982. godine i kroz kontakte sa istim, došli smo do više bezbjednosno-interesantnih saznanja vezanih za akciju "Komar", te akciju "Indexi".

Međutim, u posljednje vrijeme, tačnije tokom prošle godine, "Vezir" je počeo da izbjegava kontakte sa Službom, a i u nekoliko ipak ostvarenih kontakata, isti nije pružio ni jedno bezbjednosno interesatno saznanje. Takođe, preko naših drugih op. pozicija, došli smo do nekih saznanja da je "Vezir" i sam neprijateljski istupao sa pozicija građanske desnice. Zbog svega navedenog, mišljenja smo da su prestali razlozi dalje saradnje sa saradnikom "Vezir", te predlažemo njegovo brisanje iz postojeće saradničke mreže.

Sarajevo,_____

P R E D L A Ž E

Op. radnik

Ramić Zlatan

(Ramić Zlatan)

O D L U K A

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, odobrava se brisanje saradnika Spahić Besima pod pseudonimom "VEZIR".

Sarajevo,_____

NAČELNIK SEKTORA ZA SDB

Jaunović Boris

JELIĆ BORIŠA

POLJULJANO PRIJATELJSTVO IZMEĐU BORE PEZERA I IVANA ZORIĆA

Zloporabio svog prijatelja zbog Udbe

GRUDE - Da se neke zamjerke knjizi "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u Bosni i Hercegovini", autora Ivana Bešlića, apsolutno opravdane najzornije svjedoči potresna priča Ivana Zorića Komjana iz Gruda. Premda on, kako tvrdi, nikada nije bio suradnik Udbe, njegovo se ime ipak našlo na toj policijsko-obavještajnoj knjizi jer mu je namjestio njegov kolega i prijatelj Boro Pezer, bivši operativni djelatnik Službe državne sigurnosti. On ga je, kako kaže Zorić, bez njegova znanja stavio na popis operativnih veza. Kad je prije nekoliko dana od susjeda doznao da mu je ime obajvljeno u Bešlićevoj knjizi Zorić je doživio pravi šok. Nije mogao vjerovati u to što mu je učinio prijatelj. Njihovo gotovo trideset godina staro prijateljstvo zamalo je uništio sporni podatak objavljen u Bešlićevoj knjizi.

- Šokiran spoznajom da se moje ime kao "Čuvara Jugoslavije" spominje u istoimenoj knjizi, ne želim polemizirati s autorom, ali želim svoga kolegu iz gimnazijskih i studentskih dana Boru Pezera upitati: 'Otkud ja tamo i zašto? Jesam li tamo zato što smo zajedno tiliko puta u studentskim domovima u Zagrebu budili Bana, slavili Vilu Velebita, prizivali zvizde iznad Metkovića, suradnik Udbe, u kojoj si ti poslije radio. Jesam li suradnik Udbe zato što sam i kasnije znao s tobom sjesti u Grudama i popiti čašu pića uz ćakulanje', postavljao je pitanja vidno potreseni Zorić.

- Boro Pezeru, otkad sam saznao za to da se moje ime spominje u ovoj knjizi proživljavam ono što, ne daj Bože da itko doživi, ali sam uzdignuta čela išao svojom dragom hrvatskom zemljom. Žao mi je i zamjeram kojekakvim prijateljima što me nisu obavijestili o čemu se radi. Boro, molim te, reci mi jesam li ti ikada rekao bilo što za nekoga?

Znam da nisam i opet se pitam otkud mene tamo. Pozivam te da mi odgovoriš, ne toliko zbog mene, koliko zbog moje obitelji, rodbine, prijatelja i svih koji me poznaju - reveoltirano je nizao pitanja Ivan Zorić, objašnjavajući svoju priču.

Želeći doznati zbog čega se uistinu njegovo ime našlo na popisu suradnika Udbe jučer smo to pokušali saznati od Bore Pezera. Pronašli smo ga u stanu u Grudama. On je širokogrudno prihvatio razgovor jer se želio ispričati svom prijatelju i objasniti, kaže, da je naapravljen veliki propust.

- Za svaku negativnu informaciju koja se nađe od Ivana Zorića spreman sam se javno spaliti. Naglašavam da sam s najboljom namjerom, da bih brisao neke osobe s popisa pod obradom SDS-a "zloupotrijebio" ime Ivana Zorića i predložio ga kao operativnu vezu bez njegova znanja. Razlika je između operativne veze i suradnika, što je u ovoj knjizi neopravdano poistovjećeno. Operativna veza registrira se na osnovi procjene operativnog djelatnika i bez znanja osobe koja se predlaže kao operativna veza, koja prerasta u status suradnika ili se briše - objašnjava Pezer.

On pretpostavlja da u Bešlićevoj knjizi ima puno operativnih veza čiji dosjei nisu nimalo deblji od jednog lista u knjizi. Odnosno, tvrdi Pezer, ona se sastoji od prijedloga za registraciju i prijedloga brisanje.

- Što se tiče konkretnog slučaja, mog prijatelja Komjana, uz dužnu ispriku što sam ga bez njegovog znanja doveo u ovako neugodnu situaciju, želim reći da sam nakon nekoliko godina provedenih u SDS-u raspoređen na poslove problematike hrvatskog nacionalizma s područja Gruda. Tada sam dobio na uvid dosje o nekolicini osoba iz Gruda nad kojima operativnu obradu vodi SDS. Sve sam te ljude osobno poznavao i bio uvjeren da oni ne zaslužuju takav tretman kroz SDS. Za njihovo brisanje s popisa osoba nad kojima SDS treba obavljati nadzor trebao sam predložiti ljude koji će ih navodno "nadzirati". Za jednog od njih izabrao sam svog prijatelja Komjana i to bez njegova znanja - priča Pezer.

Rezultat toga bilo je, nakon izvjesnog vremena, brisanje tzv. operativnih obrada SDS-a nad tim osobama, odnosno, prestalo je zanimanje Službe sigurnosti za te osobe.

Prema tome, još jednom naglašavam, da sam s najboljom namjerom, da bih brisao neke osobe s popisa pod obradom SDS-a, "zloupotrijebio" ime Ivana Zorića i predložio ga kao operativnu vezu bez njegovog znanja.

Od njega nisam dobio nikakve negativne informacije, jer ih nisam mogao dobiti, s obzirom na to da, još jednom naglašavam, Zorić nije ni znao da je registriran kao operativna veza Službe državne sigurnosti. Sve navedeno, svi dobronamjernici, mogu provjeriti u dosjeima operativne službe nacionalne sigurnosti - zaključio je Boro Pezer, moleći prijatelja da mu oprosti.

Večernji list, 16. 1. 2004.

SUDBINA Knjiga "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u BiH" gotovo promije

Zloporabio svog prijatelja zbog Udbe

Boro Pezer se ispričao prijatelju Ivanu Zoriću

DALIBOR RAVIĆ

GRUDE - Da su neke zamjerke knjizi "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u Bosni i Hercegovini", autora Ivana Bešlića, apsolutno opravdane, najzornije svjedoči potresna priča Ivana Zorića Komnjana iz Gruda. Premda on, kako tvrdi, nikad nije dio suradnik Udbe, njegovo se ime ipak našlo u toj policijsko-

- Šokiran spoznajom da se moje ime kao "Čuvara Jugoslavije" spominje u istoimenoj knjizi, ne želeći polemizirati sa autorom, ali stvarno želim svoga kolegu iz gimnazijskih i studentskih dana Boru Pezera upitati: "Otkud ja tamo i zašto? Jesam li tamo zato što smo zajedno toliko puta u studentskim domovima u Zagrebu budili Bana, slavili Vilu Velebita,

o čemu se radi. Boro, molim te, reci mi jesam li ti ikada rekao bilo što za nekoga?

Znam da nisam i opet se pitam otkud mene tamo. Pozivam te da mi odgovoriš, ne toliko zbog mene koliko zbog moje obitelji, rodbine, prijatelja i svih koji me poznaju", revoltirano je nizao pitanja Ivan Zorić, objašnjavajući svoju priču.

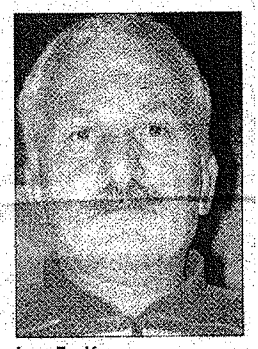

Ivan Zorić

SDB MOSTAR

		ZORIĆ (Jakova) IVAN
		"ZVONKO"
		7.6.1948.godine u Grudama, SR BiH
		G-rude
		Oženjen
		Hrvat
		SFRJ
		Srednja škola, sada opsolvent Više upravne škole
		OOUR za otkup i preradu duhana - Grude
		Likvidator
		Prerađivačka industrija
		-
		-
		Da
		-

CENTAR SDB M O S T A R
LINIJA RADA : 03

OP.RADNIK: BORO PEZER

SLUŽBENA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

(reg.broj)

(datum eviden.)

P R I J E D L O G

da se na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB registruje kao operativna veza:

ZORIĆ IVAN, sin Jakova, rodjen 7.6.1948.godine u Grudama, Hrvat, državljanin SFRJ, član SKJ, apsolvent Više upravne škole u Sarajevu, zaposlen kao likvidator u OOUR za otkup i preradu duhana Grude, stalno nastanjen u mjestu rodjenja.

Zorić je u januaru 198o.godine angažovan na praćenju neprijateljske aktivnosti BRZICA RANKA (POK D-39o3), s obzirom da za to ima dobre uslove (rade zajedno u kancelariji, a u razgovoru je rekao da se Brzica prema njemu , ne drži rezervisano). Od tada se sa njim redovno kontaktira i dao je više interesantnih zapažanja za Brzicu (sl.zabilješke od 1.2, 4.2. i 15.4.198o.godine).

S obzirom da Zorić ima dobre pozicije kod Brzice, kao i na njegove mogućnosti i spremnost da sa radijujo sa Službom, mišljenja smo da će i ubuduće pružati korisne podatke o Brzici i još nekim licima iz Gruda, koja su se eksponirala kao nacionalisti (Čutuk Slavo, Pešorda Viktor), te predlažemo da se isti registruje kao operativna veza pod pseudonimom "ZVONKO".

MOSTAR, 28.4.198o.g.

PREDLAŽE OP.RADNIK :
Boro Pezer

S A G L A S A N
NAČELNIK ODJELJENJA 03
Boro Djurica

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB odobrava se registracija operativne veze "ZVONKO".

MOSTAR, 28.4.198o.g.

NAČELNIK CENTRA SDB
Stijepo Arbanija

CENTAR SDB M O S T A R
LINIJA RADA : 03

OP.RADNIK : BORO PEZER

SLUŽBENA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

I - 129o
(reg.broj)
[illegible]
(datum evid.)

P R I J E D L O G

da se operativna veza "ZVONKO" briše iz evidencije op.veza Centra SDB Mostar.

Operativna veza "ZVONKO" angažovan je u maju ove godine na patriotskoj osnovi i korišten je na praćenju neprijateljske djelatnosti BRZICA RANKA.

S obzirom da je u decembru o.g. obrada nad BRZICA RANKOM brisana, a op. veza "ZVONKO" se ne može usmjeriti na neku drugu obradu, u skladu sa zaključkom Radne grupe SDB RSUP, predlažemo da se op.veza briše iz evidencije operativnih veza Centra SDB Mostar.

MOSTAR, 24.12.198o.g.

PREDLAŽE OP.RADNIK :
Boro Pezer

S A G L A S A N
NAČELNIK ODJELENJA 03
Boro Djurica

O D O B R E N J E

da se operativna veza "ZVONKO" briše iz evidencije operativnih veza Centra SDB Mostar.

MOSTAR, 24.12.198o.g.

NAČELNIK CENTRA SDB
Stipe Grizelj

3 Feljtoni prema knjizi "Čuvari Jugoslavije"

Nezavisne novine: *FELJTON: Tko su bili suradnici UDB-e u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine*

Gajo Sekulić "Kaucki", dobrovoljni doušnik (1)

FELJTON 9

Ko su bili saradnici UDBA u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (1)

Gajo Sekulić "Kaucki", dobrovoljni doušnik

FELJTON ČUVARI

BOŽIDAR - GAJO SEKULIĆ, doktor filozofskih nauka, profesor na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu, za suradnika Udbe angažovan je na dobrovoljnoj osnovi. Pod pseudonimom "Kaucki" Udba ga je zavela u maju 1978. godine. Bio je zadužen dostavljati informacije o djelovanju anarholiberala u BiH i šire, o čemu je, kako piše u depeši operatvnog radnika Dragana Kijca, argumentovano informisao SDS i bio pouzdan saradnik.

Gajo Sekulić je i sam bio predmet obrade Udbe od 1973. do 1977. godine, u sklopu GOO "Logos", a zbog djelovanja s anarholiberalnih pozicija i povezanosti s anarholiberalima iz Beograda i Zagreba Ljubom Tadićem, Rudijem Supekom, Žarkom Puhovskim i Gajom Petrovićem. Zbog toga je 1972. isključen iz SK, u koji je ponovno primljen 1977. godine.

Dragan Kijac je 21. rujna 1983. godine predložio Službi državne bezbjednosti brisanje suradnika Božidara (Radojice) Sekulića,.

"Navedeni saradnik ne želi više dosadašnji vid suradnje, smatra da se kontakti mogu nastaviti samo kroz jedan novi oblik suradnje, a to su predavanja, koja bi on držao određenom broju radnika SUP-a", navodi se u prijedlogu za brisanje Sekulića sa popisa saradnika Udbe.

Dalje se navodi da da Udba raspolaže podacima da Sekulić ponovo istupa s ranijih anarholiberalnih pozicija, te da je bio potpisnik peticije za oslobađanje profesora sociologije iz Tuzle Milana Sokulića.

Gajo Sekulić zaposlen je i danas na FPN u Sarajevu. Član je "Kruga 99".

VINKO (Nikole) ANTUNOVIĆ, direktor marksističkog centra u Visokom u kontaktu s UDB-om bio je od februara 1988. godine, a podnosio je izvještaje o grupi osoba koja se eksponirala s pozicija hrvatskog nacionalizma i građanske desnice. Kako se navodi u službenom dokumentu Udbe u toj grupi bili Ivo Komšić, Ivo Jović, Nikačević, Rafael Musa i drugi.

"Antunović nam je govoreći o dr. Ivi Komšiću, profesoru Filozofskog fakulteta u Sarajevu i Ivi Miri Joviću, direktoru Radničkog univerziteta Kiseljak, naveo da isti,

vezano za trenutnu situaciju u zemlji i aferu "Agrokomerc", ističu da afera "Agrokomerc" predstavlja čisti dokaz krize i neodrživosti našeg društveno-političkog sistema u čijem vrhu postoje politički klanovi i čitave dinastije", navodi se u prijedlogu za angažovanje Vinka Antunovića za stalnog suradnika Udbe pod konspirativnim imenom "Hegel", koji je 27. 6. 1988. CSB Sarajevo podnio operativac Drago Vukoja.

U planu operativnog rada doušnika "Hegela" navodi se da će tokom 1988. biti usmjeren na pokrivanje i praćenje neprijateljske djelatnosti grupe intelektualaca s područja Visokog koji neprijateljski djeluju s pozicija hrvatskog nacionalizma i građanske desnice.

"U tom pravcu planiramo sljedeće radnje: Prioritet u radu s operativnom vezom "Hegel" staviti na usmjeravanje prema neprijateljskoj djelatnosti Ive Mire Jovića, Ive Komšića, Bore Joze i drugih lica koja istupaju s pozicija hrvatskog nacionalizma. Posebnu pažnju posvetiti instruktaži operativne veze "Hegel" radi potpunog približavanja pomenutoj grupi iz Kiseljaka u cilju efikasnijeg praćenja njihove nerpijateljske djelatnosti", stoji u Planu operativnog rada Udbe s Vinkom Antunovićem.

MUMAMED (Mehdina) JAŠAREVIĆ: Republički sekretar za unutrašnje poslove BiH Muhamed Bešić 14.11. 1990. Odbrio je prestanak suradnje s doušnikom Muhamedom (Mehdina) Jašaravićem iz Banja Luke, jer je obolio i bio pred penzijom..

Jašarević, čije je konspirativno ime bilo "Kiklop", kao suradnik Udbe angažiran je 14. 03. 1983 godine "na patriotskoj osnovi".

"Bio je usmjeren na praćenje djelatnosti sigurnosno interesantnih osoba koja se eksponiraju s pozicija kleronacionalizma iz Islamske zajednice. U suradnji s SDS-om voljno je i korektno prihvatio postavljene mu zadatke, a pružao je i točna i, preko drugih izvora, potvrđenja saznanja.

U toku suradničkog odnosa izvor nije nagrađivan, ali su mu pružane razne sitne usluge", navodi se u depeši Udbe.

"Nezavisne novine", 31. 10. 2003.

Muharem Insanić "Kolibri", agent aktiviran po potrebi (2)

MUHAREM (Jusufa) INSANIĆ iz Banje Luke prestao je stalnu saradnju s UDB-om 8. oktobra 1990. godine na prijedlog operativca Amira Bukića, a Odluku o prestanku saradnje potpisao je republički sekretar za unutrašnje poslove Muhamed Bešić.

Insanić, profesor muzike zaposlen u SIZ kulture Banja Luka, za saradnika (agenta) UDBE angažovan je 14. marta 1983. godine na patriotskoj osnovi, a konspirativno ime bilo mu je "Kolibri".

Bio je zadužen za praćenje djelatnosti lica koja se eksponiraju sa pozicija muslimanskog nacionalizma, za koja je, kako se navodi u depeši SDB-a, davao istinita i značajna saznanja.

FELJTON 9

Ko su bili saradnici UDBA u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (2)

Muharem Insanić "Kolibri", agent aktiviran po potrebi

FELJTON: ČUVARI

UDBA je otkazala saradnju Insaniću jer su se lica koja je špijunirao "pasivizirala", ali je ostavljena mogućnost ponovnog aktiviranja "Kolibrija" u slučaju potrebe.

Muharem Insanić dirigent je orkestra "Arion" iz Banje Luke. Bio je kandidat Građanske demokratske stranke BiH za predsjednika Republike Srpske na izborima 2002. godine.

NIKOLA (Ante) DUGANDŽIĆ iz Ljubuškog 22. 10. 1982. godine izbrisan je sa popisa doušnika UDBAE, zbog saobraćajne nesreće i privatnih problema.

Dugandžić je koristio konspirativno ime "Miki", a za UDBU je radio od prosinca 1997. godine, a zadatak mu je bio praćenje neprijateljske djelatnosti Nike Kovačevića i Andrije Artukovića, ekstremista u Stutgarttu, Njemačka.

Bio je zaposlen kao vozač u Stutgarttu.

MIHAJLO (Vase) BERA, rođen u Novom Gradu/Bosanskom Novom, a nastanjen u Zenici, sa liste aktivnih saradnika UDBE izbrisan je 21. novembra 1990. godine i prešao je u operativnu vezu Službe.

Mihajlo Bera, čije konspirativno ime je bilo "Mirko", bio je komercijalist zaposlen u RMK "Promet" u Zenici, a suradnik UDBE postao je marta 1985. godine.

SDB je sa njim prve kontakte uspostavila 1983. godine kada im je kazao sve što je znao o B.M. koji je osuđen zbog srpskog nacionalizma.

"Bera je pružio više podataka i obavještenja o aktivnosti bezbjednosno-interesantnih lica prema kojima je bio usmjeravan. Uz to je bio konspirativan i pouzdan. Nakon brisanja obrada D-4980 i D-4395, Bera je preusmjeren na praćenje aktivnosti osoba pod operativnim tretmanom D-5495 i D-5458 o kojima je pružio kvalitetna saznanja", navodi se u izvješću SDB-a.

BLAŠKO (Peje) PAVIĆ iz Tuzle pod konspirativnim imenom "Lipik" za saradnika UDBA angažovan je 1972. godine kada je bio student druge godine Medicinskog fakulteta. Pratio je osumnjičene za anarholiberalizam i prijavljivao ih radniku SDB-a Mijatu Krivokapiću.

OSMAN (Omera) VELAGIĆ: Ustašku emigraciju u Minhenu cinkario je Osman (Omera) Velegić od 23. novembra 1984. godine. Velagić kojeg je UDBA konspirativno nazvala "Bolero" rodom je iz Janje u opštini Bijeljina i radio je u Munchenu u fabrici automobila.

Posebno je bio usmjeren na cinkarenje Mulage Murselovića, a sve informacije davao je operativcu SDB-a Osmanu Bukviću.

Podatke dobivene od informatora UDBA je koristila za kontrolu sredina i punktova. Sastanke sa njima održavala je tajno, uvijek na isti način: operativac UDBA je samo slušao, a informator govorio. Na taj način Služba informatoru nikada nije dala do znanja da se njegove informacije koriste.

RADOVAN (Alekse) MARIĆ, upravnik Pošte u Kifinom Selu kod Nevesinja, za operativnu vezu UDBA angažovan je 4. septembra 1980. godine.

"Pošto smo prethodno za Marića izvršili provjeru, sa istim smo početkom januara obavili razgovor i u svjetlu tadašnje međunarodne političke situacije i zdravstvenog stanja druga Tita, ukazali smo mu na potrebu angažovanja na kontroli ponašanja veza emigracije na terenu", navodi se u depeši kojom je operativac UDBA Ranko Spremo zatražio unapređenje Marića.

Dodaje se da su kao rezultat njegovog prethodnog rada potpuno obrađeni Savo Šešlija i Manojlo Radović. Dalji zadatak ostao mu je da prati Anđelka Dabarčića i "unutrašnjeg neprijatelja" Luku Radojčića.

Pod pseudonimom "Petar", Marić je od te 1980. godine UDBA svakodnevno informisao o "neprijateljskim djelatnostima emigracije".

"Nezavisne novine", 1./2. 11. 2003.

Put kroz SDB Darka Lukića - od cinkaroša do agenta (3)

DARKO (Štefana) LUKIĆ: Operativac DB Željko Pušonja, uz saglasnost načelnika Munira Alibabića za doušnika Udbe 15. oktobra 1987. godine angažovao je u to vrijeme nezaposlenog svršenog studenta Filozofskog fakulteta Darka (Štefana) Lukića iz Sarajeva pod pseudonimom "Kritičar".

Lukić je angažovan za saradnika SDB-a nakon informacija koje im je dao o rođendanskoj proslavi popularno nazvanoj "Bal crnih košulja" koji je u svom stanu sredinom decembra 1986. godine organizovala Isidora Bjelica.

Lukić, koji je i sam bio na zabavi, u prvom razgovoru sa operativcima Udbe, kako stoji u službenoj depeši, "izrazio je iskreno kajanje što je kao član SKJ sebi dozvolio da učestvuje u pripremi i održavanju takve jedne manifestacije".

U dopisu kojim se traži angažovanje Lukića kao doušnika navedeno je da se nakon toga isti samoinicijativno javljao i pružao informacije za lica obuhvaćena akcijom koju je Udba vodila pod šifrom "Emona", kao i druga lica sa Filozofskog fakulteta u Sarajevu."S obzirom na to da je Lukić pokazao spremnost da na konspirativan način sarađuje sa Službom, a kako je u mogućnosti da prati i informiše nas o bezbjednosno interesantnim komentarima Manojla Tomića, kao i drugih lica pod operativnim tretmanom sa Filozofskog fakulteta i šire, predlažemo da se isti angažuje kao operativna veza i vodi pod pseudonimom 'Kritičar'", navodi se u prijedlogu depeše kojom se traži uključenje Lukića u mrežu stalnih doušnika Udbe.

NEZAVISNE FELJTON 9

Ko su bili saradnici UDBA u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (3)

Put kroz SDB Darka Lukića – od cinkaroša do agenta

FELJTON: ČUVARI

Lukić je uz saglasnost Alibabića 1988. godine iz tzv. operativne veze (cinkaroša) preimenovan u saradnika (agenta) pod istim konspirativnim imenom, jer je u proteklom periodu Udbi dao interesantna saznanja o licima sa Filozofskog fakulteta i kulturnim radnicima.

"Kroz kontakte sa operativnom vezom "Kritičar" došli smo do više bezbjednosno interesantnih saznanja vezanih za Envera Čauševića koja su se odnosila na identifikaciju njegovih veza i zalazišta kao i o daljim namjerama i aktivnostima Čauševića", navodi se u razlozima kojima se obrazlaže prijedlog za angažovanje Lukića kao saradnika.

Dalje stoji da je Lukić bio iskren i konspirativan, te da će u narednom periodu biti angažovan za praćenje novinara, posebno Envera Čauševića.

"Predlažemo prekategorizaciju operativne veze Kritičar u saradnika pod pseudonimom Kritičar", zaključuje se u prijedlogu.

Udba je za svakog saradnika uvijek imala spreman kompromitujući materijal u slučaju da otkaže saradnju. Veze sa njim održavala je u neposrednim kontaktima i rijetko telefonom, a za svoj rad je nagrađivan novčano, poklonima i uslugama. U slučaju preseljenja u drugi grad preuzimao ga je drugi operativni radnik SDB-a.

Lukić je danas ugledni dramski pisac.

DRAGO (Stojana) JANJIĆ iz Banje Luke od 3. decembra 1975. do 5. jula 1990. godine pratio je i Udbi davao informacije o pojedincima i interesantnim pojavama koje su se dešavale je Studentskom centru "Veljko Vlahović" u Banjoj Luci.

Pod konspirativnim imenom "Upravnik" Janjić je za cinkaroša angažovan na patriotskoj osnovi, a usmjeravan je prema licima zaposlenim u Studentskom centru, kao i studentima koji su se eksponirali sa nacionalističkih pozicija. Službi je davao potpuno tačne informacije, a za to nije novčano nagrađivan.

Njegov stalni doušnički angažman prekinut je nakon što je penzionisan i nije imao objektivnih uslova za dalji rad.

"Radi se o provjerenom i povjerljivom licu kome se i ubuduće u slučaju potrebe Služba može obraćati za pomoć", zaključuje se u prijedlogu za brisanje Janjića iz saradničke mreže Udbe, koje je odobrio podsekretar SDB-a Sredoje Nović.

MUSTAFA (Nuhana) BEŠLIĆ, imam u Konjicu, za cinkaroša Udbe angažovan je 1981. godine i kao operativna veza pod pseudonimom "Enver" radio je dvije godine. Pratio je i prijavljivao Envera Mulaomerovića, Bajru Pervu iz Islamske zajednice, te Osmana Džajića, mehmedaliju Porču, Ibrahima Džizukića, koji su djelovali sa pozicija muslimanskog nacionalizma.

Zbog zasluga koje je imao Udba ga je u prvoj polovini 1983. godine unaprijedila u saradnika pod konspirativnim imenom "Orhan". Specijalnost mu je bila otkrivanje i sprečavanje djelatnosti unutrašnjeg neprijatelja.

"Nezavisne novine", 3. 11. 2003.

Vojislav Šešelj "Magistar" obrađivao nacionaliste (4)

FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (4)

Vojislav Šešelj "Magistar" obradivao nacionaliste

FELJTON: ČUVAR

VOJISLAV (Nikola) ŠEŠELJ, rođen 1945. godine u Sarajevu, za informatora (cinkaroša) Udbe angažovan je na dobrovoljnoj osnovi februara 1979. godine.

Neprijateljska djelatnost koju je Šešelj obrađivao bila je liberalizam i nacionalizam, a Udba mu je dala konspirativno ime "Magistar".

U vrijeme angažovanja u doušničkoj mreži Udbe Šešelj je bio asistent na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu, a bio je usmjeren na praćenje i cinkarenje Žarka Karišika.

U Šešeljevom dosijeu navedeno je da je bio pouzdan informator, te da ga je na vezi držao operativni radnik Muhamed Potogija.

Šešelj je predsjednik Srpske radikalne stranke i četnički vojvoda, a trenutno mu se sudi u Haškom tribunalu.

FUAD (Seida) DIGLIŠIĆ, vlasnik radnje "Kopir servis" u Sarajevu, angažovan je uz saglasnost Munira Alibabića za operativnu vezu Udbe pod pseudonimom "Paus", jer se najveći broj materijala iz vjerskih institucija, posebno iz Islamske zajednice i studenata iz afro-azijskih zemlja, fotokopirao u njegovoj radnji.

Udba je Diglišića angažovala nakon informativnog razgovora na koji je pozvan nakon što je kod njega fotokopiran i umnožavan bezbjednosno interesantan materijal za potrebe izvjesnih profesora Islamskog teološkog fakulteta i Gazihusrevbegove medrese u Sarajevu. Imao je obavezu da Udbi dostavlja po jedan primjerak sumnjivih materijala, kao i interesantna saznanja.

"Paus" je angažovan u sklopu raščišćavanja sa grupom muslimanskih nacionalista Muniba Zahiragića, Fadila Fadilpašića i Ibrahima Avdića.

Udba se odlučila da ga aktivira u doušničku mrežu nakon što je u njegovoj radnji umnožena "Islamska deklaracija" Alije Izetbegovića, koju je donijela njegova kćerka Sabina, kao i predstavke i žalbe čiji su autori bili Ibrahim Avdić, Melika Selimbegović, Sabina Izetbegović, Mustafa Softić i inostrani studenti i novinari.

ZVONKO (Alberta) SIGMUND, građevinski inženjer iz Banje Luke, za operativnu vezu Udbe registrovan je drugi put 18. januara 1988. godine, a linija rada bila mu je otkrivanje i sprečavanje rada unutrašnjeg neprijatelja.

Sigmund, koga su skoro 25 godina velikodostojnici Banjalučke biskupije angažovali kao građevinskog stručnjaka prilikom gradnje ili sanacije vjerskih objekata, za saradnika Udbe prvi put je angažovan novembra 1967. godine pod pseudonimom "Iljušin". Sigmunda je Udba primorala na saradnju na osnovu kompromitujućeg materijala kojim je raspolagala.

"U tim kontaktima Iljušin je Službi davao niz korisnih saznanja o sveštenicima Rimokatoličke crkve, o planovima i namjerama Biskupije na planu gradnje vjerskih objekata, a saradnju sa SDB nikada nije provalio. Kao takav korišten je do 1978. godine kada je SDB s njim prestala kontaktirati, jer je izgubio pozicije koje je imao. Međutim u toku 1987. sveštenici Banjalučke biskupije ponovo su zatražili njegovu pomoć", navodi se u prijedlogu za ponovno angažovanje Sigmunda kao operativne veze Udbe.

Dalje stoji da je Služba kontakte sa Sigmundom obnovila te da joj je u pet kontakata dao korisne informacije, koje su potvrđene kao tačne.

Ističe se da je Sigmund u neposrednom kontaktu sa sveštenicima Banjalučke biskupije koji su interesantni Udbi, kao što su biskup Franjo Komarica i pomoćni biskup Vlado Lukenda.

"Iz navedenih razloga predlažemo da se Sigmund Zvonko registruje kao operativna veza SDB za praćenje neprijateljske djelatnosti pojedinaca sa pozicije klerikalizma i kleronacionalizma iz Rimokatoličke crkve i hrvatskog nacionalizma. Vodili bi ga pod pseudonimom 'Zagi'", navodi se u prijedlogu za aktiviranje Sigmunda koji je dao operativac Zlatko Brtan, a odobrio načelnik Sektora SDB Zvonko Nikolić.

"Nezavisne novine", 4. 11. 2003.

Muftija Edhem Čamdžić aktivni saradnik Udbe (5)

FELJTON 9

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (5)

Muftija Edhem Čamdžić aktivni saradnik Udbe

FELJTON: ČUVAR

EDHEMA (Ahmeta) ČAMDŽIĆA, rođenog 1947. godine u Zavidovićima, Udba je registrovala kao svog saradnika 3. jula 1986. godine sa zadatkom "praćenja bezbjednosno interesantnih lica iz reda ekstremnog muslimanskog nacionalizma". Konspirativno ime bilo mu je Zuko.

U vrijeme angažovanja za agenta Udbe, Čamdžić je bio vjersko-prosvjetni referent u Odboru Islamske zajednice u Doboju. Čamdžić je danas muftija banjolučki.

Uz saglasnost podsekretara SDB-a Sredoja Novića i odlukom republičkog

sekretara za unutrašnje poslove Muhameda Bešića, Čamdžić je 28. decembra 1990. godine izbrisan sa spiska saradnika Udbe.

"Pošto su brisana lica pod tretmanom Službe prema kojima je saradnik usmjeravan, prestali su dalji razlozi korištenja izvora, pa predlažemo da se saradnik Zuko briše kao aktivan izvor Službe. Predlažemo da se dosije saradnika Zuka komisijski uništi", navodi se u Prijedlogu za brisanje Čamdžića iz saradničke mreže Udbe.

IBRAHIM (Jakuba) HALILOVIĆ: Saradnik Udbe bio je i muftija banjolučki Ibrahim (Jakuba) Halilović. Halilović je dužnost imama Ferhadija džamije u Banjoj Luci preuzeo sredinom 1967. godine. Potom je godinama obavljao funkciju glavnog imama Odbora Islamske zajednice Banja Luka, a za muftiju banjolučkog izabran je 1984. godine i na ovom mjestu ostao do smrti 20. jula 1998. godine. Naslijedio ga je muftija Edhem Čamdžić.

U dosjeu se ne vidi datum kada je Halilović angažovan za saradnika Udbe, niti oblast za koju je bio zadužen. Navodi se samo da je sveštenik Islamske vjerske zajednice u Banjoj Luci, nastanjen u Ulici maršala Tita bb, te da mu je pseudonim pod kojima ga vodi Udba Kastel.

ZIJAD (Ferida) AŠIĆ: Operativna veza Udbe od 1. novembra 1982. godine bio je i imam u Bronzanom Majdanu Zijad (Ferida) Ašić, rođen 1964. godine u Banjoj Luci.

Ašić, čije konspirativno ime je bilo Mali, bio je zadužen za praćenje neprijateljske djelatnosti pojedinaca koji djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma.

"Cijenimo da je Ašić, u proteklih pet godina intenzivne saradnje sa SDB kao i zbog uspješnog približavanja neprijateljski eksponiranim licima koja su pod tretmanom SDB, stekao uslove da bude brisan kao operativna veza, i registrovan kao saradnik", navodi se u Prijedlogu za unapređenje Ašića u saradnika (agenta) Udbe od 8. juna 1987. godine.

ABDULAH (Mustafe) JOLDIĆ, mujezin u džamiji Ferhadija u Banjoj Luci, za saradnika Udbe pod pseudonimom Diskrecija angažovan je 8. maja 1984. godine kao "uporište za praćenje neprijateljske djelatnosti pojedinaca koji su se eksponirali sa pozicija kleronacionalizma iz Islamske zajednice (Ibrahim Bašić, Ibrahim Halilović i drugi)", navodi se u Joldićevom dosjeu.

Njegovo brisanje iz mreže saradnika predloženo je 13. oktobra 1988. godine jer je imao periferna saznanja o licima koja je cinkario, budući da je bio "hijerarhijski drugorazredan i povučen po prirodi".

Dalje se navodi da je uplašen da će biti otkriven, da je neiskren i da je prikrivao neprijateljsku djelatnost lica na koja je usmjeren.

BESIM (Šerifa) ŠEPER, imam iz Bosanske Gradiške, za saradnika Udbe angažovan je 31. decembra 1986. godine nakon što je SDB-u pružio niz korisnih informacija o kleronacionalističkoj djelatnosti pojedinih vjerskih službenika iz Gradiške.

"Posebno nam je ukazao na neprijateljsko istupanje Hamida Kedića, vjersko-prosvjetnog referenta i glavnog imama Islamske zajednice u Gradišci.

Njegovo konspirativno ime bilo je Rovac.

FADIL (Sulje) VAREŠLIJA, imam iz sela Zgon kod Ključa, za informatora Udbe angažovan je na dobrovoljnoj osnovi aprila 1984. godine. Obrađivao je muslimanski kleronacionalizam i klerikalizam, a posebno je bio usmjeren na Omera Šulanovića.

Konspirativno ime bilo mu je Piri.

MUHAMED (Mehdina) JAŠAREVIĆ, imam iz Čelinca, nastanjen u Banjoj Luci, angažovan je za saradnju sa SDB-om 14. marta 1983. godine na patriotskoj osnovi.

Jašarević, konspirativno Kiklop, bio je usmjeren na praćenje lica koja se eksponiraju sa pozicija kleronacionalizma u Islamskoj zajednici.

U dosjeu se navodi da je Udbi pružao tačna saznanja, da nije dekonspirisao saradnju, te da u toku saradničkog odnosa nije nagrađivan, ali da su mu pružane sitne usluge.

Njegova saradnja prekinuta je 14. novembra 1990. godine nakon što su se lica koja je obrađivao pasivizirala.

Prestanak saradnje za Kiklopa odobrio je Muhamed Bešić, republički sekretar za unutrašnje poslove.

"Nezavisne novine", 5. 11. 2003.

Vladika Vasilije saradnik i stalni predmet obrade Udbe (6)

FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (6)

Vladika Vasilije saradnik i stalni predmet obrade Udbe

FELJTON: ČUVAR

VASILIJE (Ljubomira) KAČAVENDA za saradnika Udbe angažovan je 1960. godine na osnovu kompromitujućeg materijala protiv njega kojim je Udba raspolagala.

U dosijeu se navodi da je Kačavenda bio pouzdan saradnik usmjeren na problem pravoslavnog klera.

Na vezi ga je držao rukovodilac Centra SDB-a Jovan Šikanić, a konspirativno ime bilo mu je Pablo.

Vasilije Kačavenda je episkop zvorničko-tuzlanski SPC.

NENIĆ MILIVOJ: Bez obzira na saradnički status Kačavende, Udba je 1981. godine angažovala sveštenika SPC iz Bijele u opštini Brčko Nenić Milivoja sa zadatkom da prati i prijavljuje sve što radi Vasilije Kačavenda.

"Sa Nenićem su prvi kontakti uspostavljeni 1981. godine, kojom prilikom nam je prenio podatke o eksponiranju pojedinih lica sa pozicija srpskog nacionalizma i izrazio spremnost da se dalje angažuje na zadacima SDB-a, te je u daljem radu angažovan na praćenje djelatnosti Kačavenda Vasilija i Maksimović Slavka. S obzirom na to da je Službi ustupio više korisnih operativnih podataka o djelatnosti navedenih lica, 1984. godine registrovan je kao saradnik Službe pod pseudonimom "Podgora", navodi se u Nenićevom dosjeu.

Bio je zadužen da Udbu informiše o ponašanju Kačavende i Maksimoviće, te sveštenika SPC Save Jovića i Dragana Kainovića na crkvenim manifestacijama.

Saradnju sa Nenićem Udba je prekinula 16. oktobra 1990. godine jer je iz obrade brisan Slavko Maksimović, kao i zbog toga što su njegove pozicije kod Kačavende oslabile.

Kako se navodi u dosijeu, za vrijeme saradnje Neniću nisu činjeni nikakvi značajni ustupci od strane Službe, niti je materijalno nagrađivan.

"Predlažemo da se Nenić briše iz evidencije saradnika Službe, u kojoj je vođen pod pseudonimom Podgora, a da se njegov dosije uputi u Upravu za analitičko-informativne poslove i dokumentaciju SDB-a i razvoj informacionog sistema radi uništenja", navodi se u prijedlogu za prestanak statusa saradnika sveštenika Nenića, na koji je saglasnost dao podsekretar SDB-a Sredoje Nović, a odobrio sekretar RSUP-a BiH Muhamed Bešić.

STEVAN (Novaka) GAČIĆ: Za praćenje srpskog nacionalizma u istupima Vasilija Kačavende bio je angažovan i sveštenik SPC iz Dubnice Stevan (Novaka) Gačić.

Gačić, čije konspirativno ime je bilo Konstantin za saradnika Udbe angažovan je 12. jula 1978. godine, a u dosijeu stoji da je bio veoma pouzdan.

MITAR (Dimitrija) KRSMANOVIĆ, sveštenik SPC iz Fakovića kod Bratunca od početka 1988. godine, takođe, je pratio neprijateljsku djelatnost vladike Vasilija. U novembru iste godine registrovan je kao operativna veza Udbe pod pseudonimom Dečani.

Krsmanović je Udbu informisao "o Kačavendinim incijativama na obnovi rada Bogomoljačkog pokreta Zvorničko-tuzlanske eparhije i formiranju metoha manastira Hilandar u Sasama kod Srebrenice". On je prenosio i komentare koje je iznosio Kačavenda, kao i dostavljao materijale koje je vladika distribuisao sveštenicima.

"Iz kontakata sa Krsmanovićem napisane su četiri depeše i šest službenih zabilješki koje se odnose na djelatnost Kačavende Vasilija", navodi se u njegom dosijeu.

Udba je saradnju sa Krsmanovićem prekinula 21. decembra 1989. godine jer

se sukobio sa "širom društvenom zajednicom u Fakovićima" i "sve češće se odaje prekomjernom konzumiraju alkohola".

DRAGOMIR (Žarka) LAZAREVIĆ, sveštenik u selu Mačkovac, opština Lopare, saradnik Udbe, bio je od 1984. godine, kada je Službi prenio podatke "o protuustavnoj djelatnosti Kačavenda Vasilija i Terzić Dragana", nakon čega je 1985. godine registrovan kao operativna veza Vladan, a 1987. godine preregistrovan u saradnika pod pseudonimom Karmen.

Na vezi su ga držala dva operativna radnika SDB-a, a nakon što je bio udaljen iz Kačavendine blizine, dobio je zadatak da prati Jeremiju Lazića i Bobana Lazarevića. Iz saradničke mreže je obrisan u decembru 1990. godine, nakon što je prestao interes Udbe za Lazića i Lazarevića, te što su njegove pozicije kod Kačavende i dalje bile slabe. Još sedam sveštenika SPC u mjestima koja je pokrivao Centar SDB-a Tuzla bili su saradnici ili informatori Udbe.

RATKO (Momčila) GATAREVIĆ, vanredni učenik Bogoslovije u Sremskim Karolcima, stalno nastanjen u Breziku za operativnu vezu Udbe angažovan je 14. novembra 1988. godine pod pseudonimom Danilo.

Gatarević je prvi kontakt sa Udbom uspostavio samoincijativno u novembru 1987. godine kada je SBD-u ustupio podatke o eksponiranju nekoliko bogoslova i sveštenika iz Karlovaca. On je Udbu informisao o povremenim istupima sa pozicija srpskog nacionalizma sveštenika SPC u Buzekari Dragana Petrovića i Bobana Lazarevića.

"Gatarević nam je prenio neprijateljske komentare Lazarevića o međunacionalnim odnosima u našoj zemlji. Lazarević je iznosio kako su Srbi pod stalnim pristiscima od strane Muslimana, pri čemu se povjerio da je u bliskoj vezi sa Vukom Draškovićem, sa kim je, kako kaže, razgovarao o tome kako će Srbi zbog toga silom srušiti tiraniju i izboriti se za svoju državu", navodi se u obrazloženju za angažovanje Gatarevića kao operativne veze Udbe.

"Danilo" je zbog izuzetnih rezultata 1989. godine unaprijeđen u saradnika Udbe pod pseudonimom Elize.

SLOBODAN (Jove) JOVIĆ, sveštenik iz crkve u Slavonskom Kobašu, iz mreže saradnika Udbe izbrisan je 5. aprila 1982. godine jer je izbjegavao saradnju. Pseudonim mu je bio Olimp.

PERO (Ljubomira) MAĐAREVIĆ: Saradnik Udbe bio je i Pero (Ljubomira) Mađarević sveštenik iz parohije u Janji. Konspirativno ime bilo mu je Vanja, te svršeni bogoslov Đokan (Branislava) Majstorović iz Lukića kod Vlasenice. Konspirativno ime bilo mu je Jovan a angažovan je nakon Udbine obrade u vrijeme kada je služio vojsku.

RADO (Milorada) MARKOVIĆ pod psedunimom Odisej, sveštenik SPC u selu Zagon kod Bijeljine za saradnika Udbe angažovan je 1982. godine.

NEDELJKO (Živana) MITROVIĆ, Sveštenik iz sela Mačkovac sa spiska saradnika Udbe izbrisan je 1987. godine nakon što je počeo da se bavi švercom deviza i automobila. Konspirativno ime bilo mu je Živorad.

DUŠKA VIDOVIĆA, sveštenika iz Zvorničko-tuzlanske eparhije Udba je 1987. godine angažovala Na patriotskoj osnovi sa zadatkom da prati neprijateljsku djelatnost kleronacionalista, posebno Dragoljuba Milovanovića i Miodraga Perića. Pseudonim mu je bio Ralf.

"Nezavisne novine", 6. 11. 2003.

Teološki fakultet i "Bosna Srebrena" pod budnim okom doušnika Slavka (7)

ANTE (Jakova) KOVAČIĆ, magistar bibliotekarstva, nekadašnji profesor istorije na Teološkom fakultetu u Nedžarićima za operativnu vezu Udbe angažovan je 9. aprila 1984. godine na prijedlog operativnog radnika Dobriše Marića.

FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (7)

Teološki fakultet i "Bosna Srebrena" pod budnim okom doušnika Slavka

FELJTON: ĆUVAR

Kovačić, koji je istoriju doktorirao u Rimu 1970. godine, kontakte sa Službom uspostavio je sredinom 1982. godine. U tom periodu, Kovačić je dao Službi niz korisnih obavještenja, kako opštih tako i pojedinačih, o neprijateljskoj djelatnosti Ljudevita Rupčića, dr Ignjacija Gavrana, dr Vitomira Slugića i drugih profesora sa Teološkog fakulteta u Nedžarićima. "Kovačić još uvijek održava prisne kontakte sa svojim bivšim kolegama - profesorima iz Nedžarića, i to ne samo prijateljske, nego i poslovne kontakte, kao npr. prilikom realizacije raznih istorijskih projekata i radova, gdje se, po pravilu, Kovačić redovno konsultuje. U tim poslovima, Kovačić često ustupa franjevačkim profesorima i stručnu literaturu Univerzitetske biblioteke iz Sarajeva. U dosadašnjem radu sa našom Službom, Kovačić je dao presjek podataka za sve profesore sa Teološkog fakulteta u Nedžarićima, koji su se, uglavnom, slagali i sa našim dotadašnjim saznanjima", navodi se u prijedlogu za angažovanje Kovačića za operativnu vezu Udbe.

Dalje se dodaje da je Kovačić u situaciji da SDB obavještava o cjelokupnoj izdavačkoj djelatnosti provincije "Bosna Srebrena", jer još uvijek redovno dobiva svu publicistiku iz produkcije franjevačke provincije "Bosna Srebrena".

Kovačić je za saradnika Udbe angažovan pod pseudonimom Slavko.

MLADEN (Ilije) ŠIMIČIĆ, koji je poziv sveštenika RKC-a napustio 1956. godine, saradnik Udbe postao je 24. aprila 1954. godine pod konspirativnim imenom Miler.

Šimičić je saradnik Udbe postao u vrijeme kada je bio župnik u Podhumu - Konjic odakle je otišao 1956. godine u Lištane - Livno, gdje se poslije dva mjeseca oženio i napustio svešteničkí poziv.

Iz saradničkog odnosa je obrisan 1966. godine, a reaktiviran avgusta 1967. godine.

"Miler je usmjeravan na praćenju neprijateljske djelatnosti Čalaga fra Franje, tadašnjeg župnika u Novom Šeheru. Poslije brisanja obrade nad Čalagom i nemogućnosti daljnjeg korištenja saradnika Milera, izvršeno je njegovo brisanje iz evidencije aktivno saradničke mreže 23. januara 1968. godine", navodi se u Šimičićevom dosijeu.

Dodaje se da je on ponovo aktiviran 1977. godine i usmjeren na praćenju kleronacionalističke djelatnosti (na ovom mjestu je dosije prekinut i u knjizi nema nastavka dosijea Šimičić).

VIKTOR (Blaža) ANDRIĆ (1966), rodom iz Travnika, kontakt sa Udbom ostavario je 1984. godine u vrijeme kada je pohađao Franjevačku gimnaziju u Visokom.

U toku školovanja Udbi je pružio više korisnih saznanja o komentarima interesantnih lica iz redova RKC-a, studenata i sveštenika.

Tokom služenja vojnog roka u Mostaru, predat je na "korištenje" oficiru Vojne bezbjednosti, da bi za aktivnog saradnika Udbe bio angažovan maja 1986. godine pod pseudonimom Radislav.

Zbog opasnosti da bi mogao biti otkriven 1987. godine Andrić je dobio novo konspirativno ime Arion.

Nakon što je napustio poziv sveštenika iste godine, a 1988. se zaposlio u Hrvatsku katoličku misiju u Švajcarskoj, Udbu je redovno informisao o aktivnostima RKC-a i interesantnim licima.

Za svoj rad dva puta je novčano nagrađen, a saradnju sa njim Udba je prekinula 22. maja 1990. godine, jer je napustio rad unutra RKC-a i obavijestio SDB da želi da se posveti porodici.

Ovo dva imena sveštenika RKC-a su jedina koja se pominju kao saradnici Udbe kada je u pitanju RKC u knjizi "Čuvari Jugoslavije - saradnici Udbe u BiH".

"Nezavisne novine", 7. 11. 2003.

Novinari u službi Udbe (8)

NEZAVISNE FELJTON 9

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (8)

Novinari u službi Udbe

FELJTON: ČUVAR

ZLATKO (Mustafa) DIZDRAEVIĆ, glavni i odgovorni urednik sarajevske "Nedjelje", u kontaktu sa Udbom bio je od polovine 1977. godine, a za saradnika je angažovan u avgustu 1978. godine.

Dizdarević, čije konspirativno ime je bilo Pariz, bio je usmjeren prema licu koje je bilo pod operativnim tretmanom Udbe, a čiji broj dosijea je bio D-482, te prema članovima tzv. Pariske grupe NDA.

Linija rada bila mu je otkrivanje i sprečavanje neprijateljske djelatnosti stranih obavještajnih službi.

Saradnju sa Dizdarevićem SDB je prekinula 6. decembra 1990. godine, jer nije bio u objektivnoj mogućnosti za korištenje po zadacima SDB.

"Tokom operativnog korištenja, nije obučavan iz specijalističkih disciplina SDB. Izvor nije nagrađivan, a Služba prema njemu nema neizmirenih obaveza", navodi se u prijedlogu za brisanje operativne veze Pariz na koji je saglasnost dao podsekretar za SDB Sredoje Nović, a odobrio republički sekretar za unutrašnje poslove Muhamed Bešić.

Zlatko Dizdarević je aktualni ambasador BiH u Hrvatskoj.

JOVAN (Mirka) BABIĆ, rođen 1934. godine u Grahovu, kao saradnik Udbe radio je pod pseudonimom Bajo.

Babić je u vrijeme početka saradnje sa Udbom bio dopisnik zagrebačkog "Vjesnika" iz Banje Luke.

U njegovom dosijeu se ne vidi djelatnost koju je pratio, niti kada je počeo saradnju sa Udbom.

Jovan Babić bio je do penzije dopisnik Tanjuga iz Banja Luke.

JAKOV (Luke) **JURIŠIĆ**, zaposlen u sarajevskom "Oslobođenju" kao glavni urednik "Vesele sveske", nastanjen u Sarajevu iz statusa operativne veze u saradnika Udbe unaprijeđen je 18. avgusta 1987. godine uz saglasnost Munira Alibabića i odlukom načelnika Sektora SDB Boriše Delića.

Konspirativno ime bilo mu je Kafka.

"Kroz kontakte sa operativnom vezom Kafka, tokom ove godine, isti nam je dao niz bezbjednosno interesantnih podataka o negativnom djelovanju pojedinih lica iz Udruženja književnika BiH, odnosno o narušenim međuljudskim odnosima koji postoje

unutar članova Udruženja", navodi se u razlozima za unapređenje Jurišića, koje je dao operativni radnik Udbe Mersad Bejdić.

Dodaje se da je Kafka kroz kontakte koje je samoinicijativno inicirao, ukazao na neprijateljske istupe Anđelka Vuletića, Ranka Sladojevića i Mubere Mujagić, kao i druga lica iz Udruženja književnika koja "destruktivno djeluju".

"Imajući u vidu, inicijativu Kafke, njegovu angažovanost i rezultate, kao i to da se radi o licu koje je iskreno i konspirativno, te da istog u narednom periodu namjeravamo i dalje usmjeravati na praćenje bezbjednosno interesantnih pojava u Udruženju književnika BiH, predlažemo prekategorizaciju operativne veze Kafka u saradnika Kafka", stoji u dosijeu Jakova Jurišića.

U planu za korištenje saradnika Kafka u 1987. godini navodi se da će ga Udba usmjeriti na praćenje negativnih pojava u Udruženju književnika BiH.

"Saradnika Kafka usmjeriti na praćenje neprijateljske djelatnosti Ivana Lovrenovića, književnika iz Sarajeva, kao i na pojedina lica koja istupaju sa pozicija hrvatskog nacionalizma iz tzv. književnih struktura", navodi se u planu Jurišićevog rada kojim ga je zadužila Udba.

Dalje se navodi da će s obzirom da Jurišić ostvaruje kontakte sa pojedinim operativno interesantnim licima iz Beograda, Zagreba i Ljubljane, biti usmjeren na praćenje nastojanja ovih lica da u "našoj sredini stvaraju svoja uporišta", te da će saradnik Kafka biti angažovan za praćenje bezbjednosno interesantnih pojava u "Oslobođenju", gdje je zaposlen.

Jurišić, inače pjesnik, je u ljeto 1991. godine izabran za predsjednika Udruženja književnika BiH.

Poginuo je 1992. godine u sarajevskom naselju Grbavica, koje su kontrolisali Srbi. Ubijen je snajperom u trenutku kada je sa radnim vodom kopao rovove. Radne vodove u ratu u BiH činili su pripadnici naroda koji nisu bili većinski na teritoriji koju je kontrolisala jedna od zaraćenih strana i obično su se koristili za kopanje rovova na linijama razgraničenja.

MUSTAFA (Fehima) AHMETOVIĆ za saradnika Udbe angažovan je avgusta 1978. godine. U to vrijeme bio je urednik lista "Maglić" u Foči.

Konspirativno ime bilo mu je Informator, a po zadatku Udbe pratio je Peru Vukadina i Blagoja Vukovića.

"Nezavisne novine", 8./9. 11. 2003.

Radivoje Gutić cinkario urednika, "Peđa" pratio Galijaševića (9)

FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (9)

Radivoje Gutić cinkario urednika, "Peđa" pratio Galijaševića

FELJTON ČUVAR

RADIVOJE (Vladimira) **GUTIĆ - "REPORTER",** dugogodišnji dopisnik beogradskih "Večernjih novosti", za operativnu vezu Udbe angažovan je kao student Fakulteta političkih nauka u Sarajevu 1987. godine.

Budući da je SDB-u davao iscrpne i kvalitetne informacije februara 1988. godine unaprijeđen je u saradnika ili agenta Udbe pod pseudonimom Reporter.

Zadatak mu je bio da prati "neprijateljsku djelatnost lica koja su se eksponirala sa pozicija građanske desnice i nacionalizma".

Posebno je bio zadužen za cinkarenje Željka Vukovića, koji će mu kasnije biti urednik u "Novostima", te Envera Čauševića, urednika "Valtera", Manojla Tomića iz "Oslobodjenja", koji su bili pod operativnim tretmanom Službe.

Krajem 1988. godine Gutić je postavljen za šefa Dopisništva "Večernjih novosti" u Mostaru, a na vezu ga je preuzeo operativni radnik SDB Mostar.

"Tokom saradničkog odnosa u Mostaru Reporter je pružio više bezbjednosno interesantnih saznanja za lica prema kojima je usmjeren, kao i u vezi ukupnih bezbjednosnih zbivanja na području Nevesinja i Gacka (protestni mitinzi, međunacionalna podvajanja i sl).

Međutim, Udba je 18. januara 1990. godine predložila njegovo brisanje iz saradničke mreže jer je Gutić više puta dezavuisao.

"U dva navrata objavio je tekstove koji su direktno uticali na remećenje međunacionalnih odnosa na područjima u Hercegovini (Ličtica, Čitluk, Nevesinje). Pored toga, tokom novembra i decembra 1989. godine izbjegavao je neposredne kontakte, pravdajući se zauzetošću, a po našoj procjeni nije želio kontakt zbog toga što je obećao da će nam prezentovati određene materijale koje ne posjeduje, a na osnovu kojih je navodno pisao naprijed pomenute tekstove", navodi se u obrazloženju za brisanje Gutića iz saradničke mreže.

Dodaje se da SDB prema Gutiću nema obaveza, te da je za saradnju dobio poklon magnetofon od Sektora SDB Sarajevo, marta 1988. godine.

"Tokom septembra i oktobra 1989. godine saradnik je tražio da mu pomognemo oko rješavanja zahtjeva za nabavku i nošenje oružja (pištolja), ali mu se iz objektivnih razloga nije moglo udovoljiti zahtjevu", navodi se u dosijeu.

Odluku za brisanje Gutića iz saradničke mreže Udbe potpisao je Sredoje Nović, tadašnji podsekretar SDB-a.

NEDIM (Fikreta) RIFATBEGOVIĆ, rođen 1943. godine u Bijeljini, za saradnika Udbe angažovan je 11. septembra 1973. godine na dobrovoljnoj osnovi. Bio je usmjeren na "probleme po unutrašnjoj problematici (pojedince koji djeluju sa antisamoupravnih pozicija).

U vrijeme angažovanja za saradnika Rifatbegović je bio dopisnik sarajevskog "Oslobodjenja" za područje Brčkog. Kako se navodi u njegovom dosijeu bio je pozudan, a na vezi ga je držao operativni radnik SDB-a Žarko Simić.

Imao je isto konspirativno ime kao i Gutić - Reporter.

PERU (Mate) SOVIĆA, novinara Radio Maglaja, Udba je angažovala sa zadatkom da prati "neprijateljsku djelatnost Hasana Delića i Dževada Galijaševića zbog djelovanja sa pozicija građanske desnice, te lica koja istupaju sa pozicija hrvatskog nacionalizma, posebno Antu Vilića".

U planu korištenja i usmjeravanja Sovića od 12. decvembra 1988. godine navodi se da će on biti i dalje usmjeravan na praćenje Galijaševića, Delića i Vilića. Galijašević i Delić bili su mu stalni zadatak, dok je za inženjera Vilića trebalo da prikupi interesantne komentare i snimi karakter njegovih veza na području Maglaja do 15. janura 1989. godine.

Stalni zadatak Sovića, kojem je pseudonim bio Peđa, bio je da prati i interesantne pojave i lica iz Novog Šehera.

ANICA (Đorđija) JOVOVIĆ, novinarka ŠIP "Romanija" sa Sokoca, bila je saradnik Udbe. Anica je koristila konspirativno ime Odžak, ali u dosijeu nema više detalja o njenom angažmanu.

"Nezavisne novine", 10. 11. 2003.

Koga je cinkario Kemal Coco, a koga Ruža Komar "Obala"? (10)

FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (10)

Koga je cinkario Kemal Coco, a koga Ruža Komar Obala?

FELJTON ĆUVAR

KEMAL (Huseina) COCO, novinar iz Banje Luke, za operativnu vezu Udbe registrovan je 19. novembra 1984. godine.

Udba je kontaktirala Cocu radeći na "proširivanju saznanja o neprijateljskoj djelatnosti lica koja se eksponiraju sa pozicija muslimanskog nacionalizma".

"U kontaktu sa SDB-om Coco se ponio veoma korektno i u tom smislu dao nam je određene interesantne podatke u vezi eksponiranja Mensuda Islamovića zvanog Medo sa pozicija muslimanskog

nacionalizma i druga saznanja dobijena od Coce potvrdila su istinitost podataka do kojih smo došli putem drugih izvora", navodi se u prijedlogu za angažovanje Coce u saradničkoj mreži Udbe.

Dalje stoji da je Coco izrazio spremnost da se stavi Službi na raspolaganje, te da nije otkrio kontakte sa Udbom.

"Pošto je Kemal Coco u odličnoj poziciji da prati neprijateljsku djelatnost pojedinaca iz kulturno-umjetničkog života Banje Luke i šire, koji istupaju sa pozicija muslimanskog nacionalizma, a naročito Mensuda Islamovića, te s obzirom na njegov korektan odnos prema Službi predlažemo da se registruje kao operativna veza SDB-a, pod pseudonimom Pjesnik", navodi se u Cocinom dosijeu.

Aktiviranje Coce u saradničku vezu Udbe potpisao je načelnik Centra SDB-a Mile Mandić.

Kemal Coco radi i živi u Bihaću. Nedavno mu je iz štampe izašla knjiga pjesama, u kojoj je jednu pjesmu posvetio Mensudu Islamoviću.

RUŽA (Jovana) **KOMAR**, novinar-urednik u Republičkom komitetu za informisanje u Sarajevu, za operativnu vezu Udbe pod konspirativnim imenom "Obala" angažovana je 26. novembra 1987. godine, sa zadatkom da prati djelatnost unutrašnjeg neprijatelja.

Udba je kontakte sa Ružom Komar ostvarila u proljeće 1987. godine kada je svojevoljno ustupila saznanja o Meliki Selimbegović.

"Nakon toga Ruža Komar nastavila je da pruža bezbjednosno interesantna saznanja vezana za operativno interesantna lica iz Udruženja književnika BiH, a prije svega Josipa Ostija i Feridu Duraković, književnicu iz Sarajeva, te za lica sa Filozofskog fakulteta koja djeluju sa neprijateljske pozicije (Muhamed Filipović)", navodi se u dosijeu Ruže Komar.

Ističe se da je kroz kontakte sa Službom "Obala" pokazala spremnost da na dobrovoljnoj osnovi i na konspirativan način sarađuje.

"Kako je u mogućnosti da prati i da nas informiše o bezbjednosno interesantnim komentarima Josipa Ostija, kao i drugih interesantnih lica iz Udruženja književnika (Ferida Duraković, Vojislav Maksimović i dr.) predlažemo da se ista angažuje kao operativna veze", navodi se u prijedlogu za angažovanje Ruže Komar koji je podnio operativni radnik Udbe Zlatan Ramić.

Odluku o angažovanju Komarove donio je načelnik sektora SDB-a Boriša Delić.

Ruža Komar u toku posljednjeg rata u BiH radila je u Pres-centru Hercegovačkog korpusa i bila dopisnik "Srpskog Oslobođenja" iz Bileće. Trenutno je zaposlena u Osnovnoj školi u Bileći.

ILIJA (Ive) **ANDRIĆ**, viši stručni saradnik fizičkog obezbjeđenja u NIŠRO "Oslobođenje" u Sarajevu, za operativnu vezu Udbe pod pseudonimom "Perun" angažovan je 1987. godine.

On je SDB informisao o zapažanjima iz domena privrednog i opšteg kriminala, kao i o licima koja je SDB pratila u "Oslobođenju".

"Andrić nam je ukazao na neprijateljske stavove Stjepana Murgića o čemu nas je vrlo iscrpno, decidno i opširno informisao. Pošto je Andrić iskazao voljnost za dalje kontinuirano kontaktiranje Murgića, to ostaje mogućnost njegovog daljeg ugrađivanja i prema Murgićevim vezama, a obzirom na njegovu voljnost, samoinicijativnost i provjerenost, Andrića ćemo obučiti u rukovanju 'nagrom', te je upotrijebiti pri prvom kontaktu sa Murgićem", navodi se u dosijeu Ilije Andrića.

MILAN (Teodora) MARKOVIĆ iz Velike Obarske kod Bijeljine za saradnika Udbe angažovan je u vrijeme kada je bio grafički radnik u preduzeću za štamparsku djelatnost "Bosna" u Bijeljini.

Radio je pod konspirativnim imenom "Rino", a iz aktivne saradničke mreže je izbrisan 24. februara 1988. godine, nakon što je završena operativna kombinacija "Korab". U dosijeu se ne navodi o kakvoj se kombinaciji tačno radi.

"Nezavisne novine", 11. 11. 2003.

Džemaludin Alić cinkario književnike, Miroslav Avram srpske nacionaliste (11)

BESIM (Ibrahima) CERIĆ, rođen 1943. godine u Bosanskom Novom, urednik na Radio-televiziji Sarajevo, za saradnika Udbe angažovan je 31. jula 1978. godine.

Cerić, koji je u to vrijeme bio urednik u informativnom programu RTV Sarajevo, Udbi je dojavljivao informacije o licima koja u "objektu RTV" nastupaju sa pozicija liberalizma i anarholiberalizma.

U njegovom dosjeu se navodi da je bio pouzdan saradnik, te da ga je na vezi držao operativni radnik SDB-a Dževad Čohadžić.

Konspirativno ime bilo mu je "Monitor".

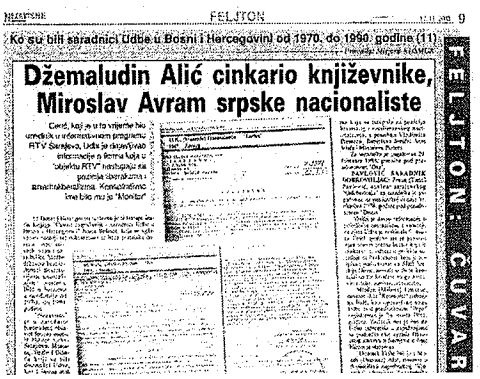
FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (11)

Džemaludin Alić cinkario književnike, Miroslav Avram srpske nacionaliste

FELJTON ČUVAR

DŽEMALUDIN (Mustafe) ALIĆ za operativnu vezu Udbe pod pseudonimom "Lorka" agažovan je 20. avgusta 1987. godine u vrijeme kada je bio pomoćnik glavnog urednika u izdavačkoj djelatnosti NIŠRO "Oslobođenja".

"Obavili smo informativni razgovor sa Džemaludinom Alićem, pomoćnikom glavnog urednika NIŠRO 'Oslobođenje' OOUR Izdavačka djelatnost, inače članom Udruženja

književnika BiH. Tokom navedenog djelovanju pojedinih lica iz Udruženja književnika BiH i šire, kao i trenutnom stanju u Udruženju, odnosno o narušenim međuljudskim odnosima koji postoje unutar članstva Udruženja", stoji u razlozima za angažovanje Alića u saradničku mrežu Udbe.

Ističe se da je Alić istakao spremnost da na dobrovoljnoj osnovi i na konspirativan način sarađuje sa Službom.

Alić, koji je i poznati sarajevski pjesnik, kao saradnik Udbe dobio je konspirativno ime "Lorka".

Saglasnost za angažovanje Alića dao je načelnik Odjeljenja za otkrivanje i sprečavanje djelatnosti unutrašnjeg neprijatelja Munir Alibabić, a odluku potpisao načelnik Sektora SDB-a Boriša Delić.

Džemaludin Alić radi u Njemačkoj kao nastavnik maternjeg jezika za izbjeglice iz BiH.

MIROSLAV (Rista) AVRAM, urednik "Prosvjetnog lista" Sarajevo, pratio je srpske nacionaliste i liberale, posebno Slavka Leovca i Svetozara Koljevića. Za saradnika Udbe angažovan je 17. jula 1978. godine pod pseudonimom "Bekret". U dosjeu se navodi da je bio potpuno pouzdan te da ga je na vezi držao operativac Udbe Dževad Čohadžić.

STJEPAN (Marka) MURGIĆ, doktor ekonomskih nauka, zaposlen u "Oslobođenju" vođen je pod aktivnim tretmanom SDB-a zbog istupa sa pozicija hrvatskog nacionalizma da bi se nakon upozorenja Službe povinovao zahtjevima da bude doušnik. Od maja 1987. godine Udbi je davao informacije o licima koja su istupala s pozicija hrvatskog i muslimanskog nacionalizma, a posebno Vladimira Premeca, Tomislava Jozića, Ante Jelića i Miroslava Pintera.

Za saradnika je angažovan 29. februara 1988. godnine pod pseudonimom "Osa".

ZORAN (Tome) PAVLOVIĆ, novinar sarajevskog "Oslobođenja" za saradnika je angažovan na patriotskoj osnovi 31. oktobra 1978. godine pod pseudoninom "Dunav".

Službi je davao informacije o pojedinim novinarima, a saradnju sa njim Udba je raskinula 5. marta 1990. godine jer je prestao njen interes prema licima koja je cinkario. U odluci o prekidu saradnje sa Pavlovićem, koju je potpisao podsekretar za SDB Sredoje Nović, navodi se da se kontakti sa Pavlovićem mogu nastaviti i dalje, zavisno od potreba.

MLADEN (Milana) TIMARAC, novinar lista "Komunist" izdanja za BiH, kao operativna veza Udbe pod psedunimom "Pepe" registrovan je 26. marta 1981. godine. Zadatak mu je bio da Udbu informiše o zapažanjima sa područja oko zgrade Okružnog zatvora u Sarajevu u čijoj blizini je stanovao.

MUNIB (Osmana) ALIĆ: Doušnik Udbe bio je i Munib (Osmana) Alić, novinar u dopisništvu zagrebačkog "Vjesnika" u Sarajevu. Za saradnika je angažovan septembra 1975. godine na dobrovoljnoj osnovi, a bio je usmjeren na "praćenje neprijatelja sa anarholiberalističkih pozicija".

U dosjeu se navodi da je bio pouzdan, te da ga je na vezi držao operativac Udbe Munir Alibabić. Pseudonim mu je bio "Sokrat".

NERMINA (Hadžage) JAŠAREVIĆ, tehnički sekretar u redakciji "Front slobode" u Tuzli iz saradničke mreže SDB-a izbrisana je 23. avgusta 1989. godine "zbog gubljenja pozicija za dalje praćenje lica koja su predstavljala interes za SDB". Pseudonim koji je koristila bio je "Tijana".

AHMET MUMINOVIĆ, tehnički urednik lista "Male novine" saradnik Udbe postao je decembra 1972. godine na patriotskoj osnovi. Bio je usmjeren na obradu muslimansih klerikalno nacionalističkih krugova, a konspirativno ime bilo mu je "Dinko".

"Nezavisne novine", 12. 11. 2003.

Alija Kebo cinkario Abdulaha Sidrana i Vladimira Srebrova (12)

FELJTON 9

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (12)

Alija Kebo cinkario Abdulaha Sidrana i Vladimira Srebrova

FELJTON: ČUVAR

ALIJA (Hasana) KEBO, dopisnik "Oslobođenja" iz Mostara i član Podružnice pisaca Hercegovine, za saradnika Udbe registrovan je 3. aprila 1987. godine pod konspirativnim imenom "Aleksa".

U dosijeu se navodi da je Udba kontakte sa Kebom započela u oktobru 1986. godine tokom održavanja "Trebinjskih večeri poezije" sa zadatkom da informiše SDB o svemu što je na toj informaciji bilo bezbjednosno interesantno.

Kebo je nakon završetka manifestacije prenio Udbi ono o čemu su razgovarali Abdulah Sidran i Vladimir Srebrov.

Poslije ovoga aktivno je nastavio da prati i cinkari Anđelka Vuletića, Abdulaha Sidrana i Vladimira Srebrova, te o zahtjevu Nikole Martića, književnika iz Splita, da pristupi podružnici književnika za Hercegovinu.

BOŽO (Ilije) KIJAC, rođen 1951. godine u Mostaru u saradničku mrežu Udbe upisan je 18. avgusta 1987. godine kao glavni i odgovorni urednik lista "Lom" u Mostaru.

Bio je zadužen za praćenje neprijateljske djelatnosti Nedžada Maksumića, novinara ovog lista, koji je po mišljenju Službe objavljivao bezbjednosno-interesantne tekstove. Udbi je dostavljao i tekstove Maksumića koje je slao u redakciju u vrijeme kada je služio vojsku, a koji nisu objavljeni.

Dodaje se da je Kijac informisao Udbu o razgovoru koji je obavio sa Maksumićem po njegovom povratku iz JNA, te da mu je predložio da "Lom" koncipira po ugledu na avangardne omladinske listove kao što su bili "Polet" i "Mladina".

Takođe nas je informisao o nekim bezbjednosno-interesantnim saznanjima u vezi SORA "Neretva 87" koja se održava u Salakovcu kod Mostara.

Cijenimo da je Kijac u razgovoru sa nama bio iskren, da je spreman da nas i ubuduće informiše o svim bezbjednosno-interesantnim zapažanjima, predlažemo da se registruje kao operativna veza SDB-a pod pseudonimom "Logos", navodi se u prijedlogu za upis Kijca u saradničku mrežu SDB-a.

Božo Kijac je novinar "Srpskog Oslobođenja".

AVDO (Hruste) BUĆAN, zaposlen u izdavačkom preduzeću "Svjetlost" u Sarajevu, za saradnika Udbe angažovan je novembra 1961. godine na dobrovoljnoj osnovi.

U dosijeu se navodi da je "omogućio izvođenje akcije stalni 'Merkur' na objektu 'Zapad I' i 'Zapad II' - Katolički kler".

Bućan, koji je bio sekretar "Svjetlosti", vodio se pod pseudonimom "Lovćen", a u dosijeu se navodi da je bio vrlo strašljiv, te da je volio da komplikuje postavljene zadatke, ali da je pouzdan.

Ljubomir (Branka) Cvijetić, kao saradnik Udbe vodio se takođe pod pseudonimom "Lovćen". Bio je urednik sarajevskog časopisa "Pregled", a za saradnika je angažovan oktobra 1973. godine na dobrovoljnoj osnovi. Bio je usmjeren na obradu lica koja istupaju sa nacionalističkih pozicija, a koja je Udba zavela pod šifrom "Verona".

MIHAJLO (Vladimira) POPOV, dopisnik "Večernjih novina" iz Zenice, u saradničku mrežu Udbe upisan je 7. marta 1988. godine. Kontakte sa SDB-om održavao je i tokom 1987. godine i informisao ih o novinaru Esadu Hećimoviću i advokatu Vidoju Iljačiću.

"Kroz razgovore sa Popovim došlo se do saznanja da ima dobre pozicije za praćenje neprijateljske djelatnosti advokata Riste Sočevića i pojedinih novinara koji zbog svojih komentara i ponašanja predstavljaju interes SDB-a (Dragomir Bećirović, Miroslav Šobić i drugih obuhvaćeni OIR-om)", stoji u dosijeu Mihajla Popova, koji je za saradnika Udbe registrovan pod pseudonimom "Kosta".

DRAŠKO (Save) BUBREŠKO, rođen 1942. godine u Trebinju, za saradnika Udbe angažovan je novembra 1973. godine na patriotskoj osnovi. Bubreško, koji je bio zaposlen u "Ilustrovanoj politici" Beograd, usmjeren je tada na praćenje obavještajnih službi SAD-a, kako se navodi u dosijeu, posebno na kontrolu pseudo diplomata. Pseudonim mu je bio "Rezak".

ABID (Izeta) AJKUNIĆ, rođen 1955. god. u Bugojnu, za saradnika Udbe angažovan je u vrijeme kada je radio kao novinar u Centru za marksističko obrazovanje i informisanje u RO "TBM" Bugojno. Prvi kontakt sa Ajkunićem Udba je uspostavila polovinom 1988. godine, a davao joj je saznanja o interesantnim licima sa kojima je radio, a koja su istupala "sa pozicija unutrašnjeg neprijatelja" kao što su Tomo Visković, Predrag Rajić, Čedo Lugonja i Nenad Tepavac.

"S obzirom da je u toku 1987. i 1988. u 'TBM' došlo do pojava ispisivanja neprijateljskih parola, Ajkunić je dao određene podatke za pojedina lica za koja se pretpostavlja da znaju ko su njihovi autori (Gavrić Pero)", navodi se u Ajkunićevom dosijeu.

Dodaje se da je Službu informisao blagovremeno i disciplinovano i da kontakte nije uslovljavao. Pseudonim mu je bio "Meteor".

ILIJA (Milana) MANDIĆ, dopisnik sarajevskog "Oslobođenja" iz Bihaća, za saradnika Udbe angažovan je u junu 1978. godine. Službu je informisao o istupima nacionalista, a posebno Ilije Knežića. U dosijeu stoji da je bio pouzdan, te da mu je konspirativno ime bilo "Zelengora".Slobodan (Luke) Vasilić, novinar dobojskog "Glasa komune", u saradničku mrežu Udbe upisan je 12. oktobra 1969. godine na osnovu kompromitujućeg materijala koji je SDB imala protiv njega.

Bio je usmjeren na ekstremnu neprijateljsku djelatnost studenata i pojedinaca koji istupaju sa nacionalističko-šovinističkih pozicija. Konspirativno ime bilo mu je "Jupiter".

VLADIMIR (Antona) ŠKARIĆ: Tehnolog u Štampariji "Oslobođenja" Vladimir Škarić saradnik Udbe bio je pod pseudonimom "Škaro", ali u dosijeu nema detalja o njegovom angažmanu.

"Nezavisne novine", 13. 11. 2003.

Miroslav Vještica "Šain" špijunirao srpske nacionaliste (13)

MIROSLAV (Čedomira) VJEŠTICA, rođen 1947. godine u Bosanskoj Krupi, bio je saradnik Udbe od 13. juna 1988. godine. Vještica koji je u to vrijeme bio šef Opšte i pravne službe u Rudnicima boksita i mangana u Krupi, pratio je unutrašnje neprijatelje, a posebno srpske nacionaliste.

FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (13)

Miroslav Vještica "Šain" špijunirao srpske nacionaliste

FELJTON: ČUVAR

Bio je usmjeren na praćenje srpskog nacionaliste Dinka Žujića, a Udba ga je vodila kao pouzdanog saradnika. Na vezi ga je držao operativac SDB-a Ilija Popović. Konspirativno ime koje mu je dala Udba bilo je "Šain".

Miroslav Vještica jedan je od osnivača Srpske demokratske stranke u Krajini. Bio je poslanik SDS-a u prvom sazivu Skupštine RS, jedno vrijeme potpredsjednik Vlade, a potom potpredsjednik Narodne skupštine RS.

ALEKSANDAR (Boška) ŽIVLAK, rođen 1968. godine u Drvaru, gdje je bio i stalno nastanjen, saradnik Udbe postao je 1986. godine u vrijeme kada je studirao Filozofski fakultet u Beogradu.

Angažovan je na praćenju djelatnosti pojedinaca koji su istupali sa pozicija srpskog nacionalizma i kleronacionalizma, a Udbi je davao bezbjednosna saznanja o licima za koja je bio zadužen da cinkari.

Saradnju sa njim SDB prekinula je 28. novembra 1990. godine, jer više nije bio u mogućnosti da ispunjava zadatke službe.

Saglasnost za brisanje Živlaka iz saradničke mreže dao je podsekretar SDB-a Sredoje Nović, a odobrenje potpisao republički sekretar za unutrašnje poslove Muhamed Bešić.

Pseudonim pod kojim je vođen u SDB-u bio je "Posejdon".

DUŠAN (Jove) ZMIJANJAC u saradničkoj mreži Udbe registrovan je 27. aprila 1989. godine sa zadatkom da prati "birokratizam-etatizam novoeksponirani i srpski nacionalizam".

Bio je usmjeren posebno na praćenje Slobodana Zeca. Zmijanjac koji je bio komercijalni referent u RO "Elektrotehno" Zagreb u trgovini u Bosanskoj Krupi imao je konspirativno ime "Vinko".

Kao i Miroslava Vještcu i njega je na vezi držao operativac SDB-a Ilija Popović.

JOVO (Laze) VIDOVIĆ upravnik biblioteke Narodnog univerziteta u Grahovu, saradnik Udbe postao je na osnovu kompromitujućeg materijala kojim je SDB protiv njega raspolagala. Pod pseudonimom "Ljubo" bio je zadužen za praćenje srpskih nacionalista.

ŽELJKO (Pere) TABAKOVIĆ, rođen 1958. godine u Bileći, za saradnika Udbe angažovan je za vrijeme kada je radio u Rudnicima boksita i mangana u Bosanskoj Krupi.

Njegovo upisivanje u saradničku mrežu predložio je takođe Ilija Popović uz ocjenu da je sposoban i spreman da prati lica koja istupaju sa birokratsko-etatističkih pozicija.

Navedeno je da je dao više korisnih i provjerenih obavještenja za Dinka Žujića u vezi sa njegovim nacionalističkim istupima i veze sa interesantnim licima iz Beograda. Ulaskom u saradničku mrežu Udbe Tabaković je dobio specijalni zadatak da prati isključivo Žujića, u čemu mu se jednu godinu kasnije pridružio Miroslav Vještica.

Pseudonim pod kojim je Udba vodila Željka Tabakovića bio je "Rudnik".

ČEDO (Stojana) STUPAR iz Bosanske Krupe za saradnika Udbe angažovan je nakon što se "izjasnio za RIB i ilegalno pobjegao u Rumuniju gdje je pisao članke neprijateljske sadržine".

Bio je direktor projektantskog biroa u Institutu Ministarstva privrede u Bukureštu. Saradnju sa njim Udba je prekinula 2. juna 1982. godine, jer je bila nezadovoljna količinom i kontradiktornošću informacija koje joj je davao.

Konspirativno ime bilo mu je "Rubin".

ZDRAVKO (Mihajla) KOSTADINOVIĆ, profesor marksizma u Školskom centru "Marija Bursać" u Drvaru kao saradnik Udbe angažovan je pod pseudonimom "Enej" 4. juna 1986. godine na patriotskoj osnovi.

Bio je zadužen za praćenje srpskih nacionalista iz Drvara kao što su Mirko Grubor, Mirko Vukobrat i Miladin Bojanić.

Iz saradničke mreže obrisan je 19. juna 1989. godine nakon što je izabran "na društveno-političku funkciju" u Titovom Drvaru.

SVETO (Dušana) JELIĆ, zaposlen u "Energoinvestovoj" fabrici u Bihaću, cinkario je SDB-u Milu Atlagića, koji je istupao sa pozicija srpskog nacionalizma, i pravoslavnog sveštenika Miladina Spasojevića, obojicu iz Bosanskog Petrovca.

Kao operativna veza "Bojan", Jelić je Udbi davao provjerene podatke o ovim i drugim licima sa područja sela Krnjeuša kod Bosanskog Petrovca gdje je često odlazio u posjetu rodbini.

Zbog veoma savjesnog rada 16. aprila 1986. godine unaprijeđen je iz statusa operativne veze u saradnika SDB-a.

"Nezavisne novine", 14. 11. 2003.

Saradnici Udbe univerzitetski profesori Ćehić, Festić i Spahić (14)

FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (14)

Saradnici Udbe univerzitetski profesori Ćehić, Festić i Spahić

FELJTON: ĆUVAR

EJUB (Husnije) ĆEHIĆ, doktor psihologije, zaposlen na Filozofskom fakultetu u Sarajevu iz operativne veze Udbe u saradnika je unaprijeđen 26. januara 1988. godine, jer se dokazao samoinicijativno prijavljujući neprijateljske komentare Vladimira Srebrova, Bećira Džaka, Rasima Muminovića i Džihana Bukvića sa Filozofskog fakulteta.

"Imajući u vidu inicijativu, angažovanost i rezultate, kao i to što se radi o licu koje je iskreno i konspirativno, te da istoga u narednom periodu namjeravamo i dalje usmjeravati na praćenje neprijateljske djelatnosti Rasima Muminovića i drugih bezbjednosno interesantnih lica sa Filozofskog fakulteta, predlažemo prekategorizaciju operativne veze 'Neven' u saradnika pod pseudonimom 'Zola'", navodi se u Ćehićevom dosjeu.

U Planu korištenja saradnika "Zola" za 1988. godinu navodi se da će saradnik "Zola" biti usmjeren na praćenje neprijateljske djelatnosti Rasima Muminovića, koga Udba namjerava staviti pod operativni tretman i Bećira Džaka, koji istupaju sa pozicija muslimanskog nacionalizma.

"Sagledati mogućnost usmjeravanja saradnika 'Zole' prema Muhamedu Tunji Filipoviću. Saradnika 'Zolu', također, usmjeriti na praćenje neprijateljskih komentara Srebrov Vladimira sa pozicija građanske desnice. Isto tako saradnika 'Zolu' usmjeriti na praćenje svih bezbjednosno interesantnih pojava na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, odnosno u Društvu filozofa BiH. Plan po potrebi dopunjavati i inovirati", stoji u Planu za korištenje Ćehića u saradničkoj mreži SDB-a.

MUSTAFA (Adema) FESTIĆ, profesor sociologije na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu, iz saradničke mreže Udbe izbrisan je 26. aprila 1984. godine.

U njegovom dosjeu ne navodi se koliko dugo je bio angažovan kao operativna veza SDB-a, kao ni to koga je po nalogu Udbe pratio.

Stoji samo da mu je konspirativno ime bilo "Mičigen" i da se briše kao operativna veza, jer su prestali uslovi za njegovo dalje usmjeravanje.

MEHMED KURBEGOVIĆ, rođen 1927. godine u Banjoj Luci, za saradnika Udbe angažovan je u vrijeme kada je bio sekretar Filozofskog fakulteta u Sarajevu.

U saradničku mrežu Udbe upisan je juna 1973. godine na dobrovoljnoj osnovi, a neprijateljska djelatnost koju je pratio bila je anarholiberalizam.

Konspirativno ime bilo mu je "Gorki".

BESIM (Saliha) SPAHIĆ, doktor političkih nauka sa Fakulteta političkih nauka u Sarajevu, saradnju sa Udbom počeo je 1982. godine i davao joj saznanja vezana za akciju "Komar" i akciju "Indexi". Iz saradničke mreže Udbe izbrisan je 7. marta 1988. godine nakon što je počeo da izbjegava kontakte sa Službom, te zbog toga što je SDB došla do saznanja da je Spahić i sam neprijateljski istupao sa pozicija građanske desnice.

U saradničkoj mreži SDB-a vođen je pod pesudonimom "Vezir".

ENES (Safeta) HAŠIĆ, asistent na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci, za saradnika Udbe angažovan je jula 1982. godine, a bio je usmjeren na praćenje lica koja su se eksponirala sa nacionalističkih pozicija. U njegovom dosjeu stoji da je bio svjestan svog saradničkog odnosa prema službi, da je čuvao tajnost tog odnosa, da je davao tačne informacije te da u toku saradničkog odnosa nije nagrađivan.

Udba je saradnju sa Hašićem prekinula 5. decembra 1990. godine nakon što su se lica koja je pratio "pasivizirala".

"Imajući u vidu da se radi o licu koje je provjereno i povjerljivo i ubuduće mu se u slučaju potrebe Službe, može obraćati za pomoć. Iz navedenih razloga, predlažemo prestanak saradnje sa Hašić Enesom, saradnik "Plovak". Materijal ćemo nakon odobrenja prestanka saradnje arhivirati", stoji u Hašićevom dosjeu.

SEAD (Muharema) SMAJLAGIĆ, zaposlen na Medicinskom fakultetu u Banjoj Luci od 1984. godine pratio je muslimanske nacionaliste i kleronacionaliste.

Udbi je davao podatke o "neprijateljskoj djelatnosti", profesora na Medicinskom fakultetu u Banjoj Luci Nadana Filipovića.

"Filipović je u više navrata istupao sa nacionalističkih pozicija govoreći da se u BiH atakuje na Muslimane, da Muslimani ne smiju da se sastaju i da se druže, da se to odmah kvalifikuje kao druženje Muslimana u cilju neprijateljske propagande i druge djelatnosti protiv SFRJ. Pored toga, Filipović je Smajlagiću govorio da Muslimani moraju da šute, jer ako bilo šta kažu, takvi se odmah proglase za nacionaliste uz istovremeno isticanje da se licima hrvatske i srpske nacionalnosti toleriše bilo šta da kažu i urade, navodi se u dosjeu Seada Smajlagića.

Smajlagić je za saradnika Udbe angažovan 5. decembra 1986. godine pod pseudonimom "Mokri" a dvije godine kasnije izbrisan je iz saradničkog odnosa nakon što je "Služba sa Filipović Nadanom obavila raščišćavanje".

FARUK (Esada) PAVLOVIĆ, asistent na Mašinskom fakultetu u Mostaru, u saradničkoj mreži Udbe bio je registrovan pod pseudonimom "Digitron".

"Digitron" je za saradnika angažovan krajem 1978. godine a bio je zadužen za praćenje asistenta na Pravnom fakultetu u Mostaru Slađana Ajvaza.

MUHAMED (Sulejmana) LILIĆ, kao portir na Pravnom fakultetu pratio je Udbi zanimljiva lica sa ovog fakulteta, a pseudonim pod kojim je zaveden kao saradnik bio je "Alen".

"Nezavisne novine", 15./16. 11. 2003.

U saradničkoj mreži Udbe Benac, Degan, Pašalić, Šindić, Šipka (15)

ALOJZ (Romana) BENAC, redovni profesor Filozofskog fakulteta u Sarajevu, 3. septembra 1975. godine izbrisan je iz aktivne saradničke mreže Udbe.

U njegovom dosijeu navodi se da je imao pozitivnu prošlost i da nije volio da piše izvještaje i da mijenja operativne radnike koji su ga držali na vezi.

Dodaje se da mu je konspirativno ime bilo "Neolit".

Iz aktivne saradničke mreže Centra SDB-a Sarajevo brisan je jer je Udba na Filozofskom fakultetu i pored njega imala dovoljan broj saradnika, kao i u Centru za balkanološko ispitivanje.

"Saradnik 'Neolit' je prezauzet redovnim poslovima. Po potrebi će se kontaktirati kao operativna veza. Materijal arhivirati", navodi se u obrazloženju za prekid aktivne saradnje Alojza Benca.

VLADIMIR (Rudolfa) DEGAN, docent na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu, iz aktivne saradničke mreže Centra SDB-a Sarajevo izbrisan je 16. februara 1982. godine zbog preseljenja u Zagreb. Njegov dosije je 25. marta iste godine upućen Udbi u Hrvatskoj po njihovom zahtjevu.

Konspirativno ime pod kojim je Udba vodila Degana bilo je "Toni".

VOJISLAV (Miladina) BAJIĆ, asistent na Elektrotehničkom fakultetu u Banjoj Luci, bio je registrovan kao operativna veza SDB-a pod pseudonimom "Kabare".

Udbi je davao interesantne podatke o neprijateljskoj djelatnosti pojedinih lica sa Elektrotehničkog fakulteta u Banjoj Luci.

Udba je prekinula saradnju sa njim 13. novembra 1986. godine zbog bolesti.

BORO (Marka) PAŠALIĆ, docent na Ekonomskom fakultetu u Banjoj Luci, saradnik SDB-a postao je nakon više informativnih razgovora i prijetnji kojima je bio izložen.

FELJTON 9

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (15)

U saradničkoj mreži Udbe Benac, Degan, Pašalić, Šindić, Šipka

FELJTON: ČUVAR

"Tek kada smo Pašaliću dali do znanja da za njega raspolažemo podacima o nacionalističkim istupima i nekim kriminalnim radnjama koje je počinio od kada se nalazi na Ekonomskom fakultetu u Banjoj Luci, izrazio je kajanje i ispoljio spremnost da Službi pomogne", navodi se u dosijeu Bore Pašalića.

Udba je tražila od Pašalića da prati Jovana Dušanića, Miodraga Zeca i Ljubomira Zolotića koji su istupali sa nacionalističkih i anarholiberalističkih pozicija, budući da se s njima družio i privatno.

U saradničku mrežu Udbe upisan je 6. decembra 1982. godine pod pseudonimom "Kent".

MILJKO (Veselina) ŠINDIĆ, profesor na Pedagoškoj akademiji u Banjoj Luci, SDB-u je samoinicijativno davao informacije o neprijateljskoj djelatnosti pojedinih lica na Pedagoškoj akademiji, o Udruženju književnika Banja Luka i o izdavačkoj djelatnosti.

"Pošto je kroz dosadašnji rad pokazao spremnost da SDB-u pruži podatke o neprijateljskoj djelatnosti lica i sredina u kojima on radi predlažemo da se Šindić angažuje za saradnju sa SDB-om pod pseudonimom 'Urednik'", navodi se u prijedlogu za angažovanje saradnika Šindića.

MILAN (Nikole) ŠIPKA, profesor na Višoj pedagoškoj školi u Banjoj Luci, iz saradničke mreže Udbe izbrisan je 29. marta 1972. godine nakon što je postao član Savezne konferencije SSRNJ. Iako je izbrisan iz aktivne saradničke mreže u dosijeu se navodi da će ga SDB i dalje kontaktirati po potrebi kao operativnu vezu.

Šipka je u aktivnu saradničku mrežu Centra SDB Banja Luka upisan 18. maja 1970. godine, a Udbi je davao podatke o neprijateljskoj djelatnosti za više lica.

Konspirativno ime bilo mu je "Lektor".

RATKO (Mirka) KOVAČ, profesor književnosti u Osnovnoj školi "Simon Bolivar" u sarajevskom naselju Dobrinja, iz saradničke mreže Udbe izbrisan je 12. jula 1989. godine zbog opasnosti da bi mogao da oda saradnju.

Kao saradnik pod pseudonimom "Profesor" Kovač je angažovan 4. februara 1983. godine i korišten za praćenje neprijateljske djelatnosti lica koja su istupala sa pozicija srpskog nacionalizma i koja su, kako se navodi u dosijeu, bila obuhvaćena akcijom "Cer".

Dodaje se da je Kovač tokom raščišćavanja sa pomenutom grupacijom korišten kao svjedok na suđenju Radomiru Kovačeviću, čime je dobrim dijelom dekonspirisan kao saradnik, te da je od 1987. godine preusmjeren na praćenje neprijateljske djelatnosti sa pozicija građanske desnice Josipa Ostija i Abdulaha Sidrana, članova Udruženja književnika BiH.

U razlozima za prekidanje saradnje navodi se da je u nekim medijima Kovač direktno prozvan kao policijski provokator što dodatno doprinosi njegovom otkrivanju kao saradnika Udbe i gubljenju pozicija u književnim strukturama.

Navodi se da Kovač nije znao za svoj saradnički pseudonim "Profesor" te da je više puta novčano nagrađivan i da mu "Služba ničim nije ostala dužna".

"Nezavisne novine", 17. 11. 2003.

Dragan Kijac angažovao Kalača da prati Karadžića (16)

FELJTON 9

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (16)

Dragan Kijac angažovao Kalača da prati Karadžića

FELJTON: ČUVAR

ISO (Abe) KALAČ održavao je kontakte sa Udbom od 1974. godine. Kao književnik i književni kritičar Kalač je informisao Udbu "o neprijateljskom djelovanju negativno eksponiranih književnika Rajka Noga, Radovana Karadžića, Izeta Sarajlića, Abdulaha Sidrana i drugih".

Zbog zasluga u cinkarenju navedenih pjesnika na prijedlog operativnog radnika Dragana Kijca Kalač je angažovan za saradnika Udbe pod pseudonimom "Homer".Iz saradničke mreže Kalač je izbrisan 1. juna 1983. godine, zbog izrazito lošeg zdravstvenog stanja. Nakon izvjesnog vremena Udba je obnovila kontakt sa Isom Kalačem, koji je nastavio da joj daje podatke koji su je interesovali kada su u pitanju književni krugovi u BiH.

"Imajući u vidu da se zdravstveno stanje Kalača vidno poboljšalo, te da je ponovo u mogućnosti da na konspirativan način i na dobrovoljnoj osnovi ostvaruje kontakte sa Službom, predlažemo da se isti angažuje kao saradnik pod pseudonimom 'Prometej'", zatražio je operativni radnik Zoran Renovica, a odobrio načelnik Odjeljenja za otkrivanje i sprečavanje djelatnosti unutrašnjeg neprijatelja Munir Alibabić.

MIŠO (Ljube) KULIĆ, profesor na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, iz saradničke mreže Udbe izbrisan je nakon što je prestao interes Službe za pojedina lica na koja je bio usmjeren.

Kulić je za saradnika pod pseudonimom "Kant" angažovan 3. jula 1975. godine

i od tada je SDB-u davao informacije o licima koja istupaju sa pozicija građanske desnice i nacionalizma. U njegovom dosijeu stoji da mu nije saopšteno da SDB sa njim prekida kontakt, te da se ovaj kontakt može zavisno od uslova nastaviti.

Kulić je nagrađivan dva puta stručnom literaturom i nije bio obučen u specijalističkim disciplinama.

ZORAN (Slobodana) VIDAKOVIĆ, profesor Fakulteta političkih nauka u Sarajevu, izbrisan je iz saradničke mreže Udbe 21. januara 1982. godine nakon što je preselio za Beograd.

Njegov dosije dostavljen je SDB-u Srbije na dalje korištenje.

Pseudonim pod kojim je vođen u aktivnoj saradničkoj mreži bio je "Didro".

MILAN (Vlade) KRNJAJIĆ, u saradničku mrežu Udbe bio je upisan u vrijeme dok je studirao na Pravnom fakultetu u Sarajevu. Pseudonim pod kojim je vođen bio je "Poeta".

Iz aktivne saradničke mreže Centra SDB-a Sarajevo izbrisan je 13. decembra 1979. godine nakon što je zasnovao radni odnos u Udbi.

PREDRAG (Vojina) ĆERANIĆ, takođe kasnije radnik SDB-a, u vrijeme kada je studirao na Filozofskom fakultetu u Sarajevu bio je registrovan u saradničkoj mreži Udbe pod pseudonimom "Slavuj".

On je pratio Željka Pavića koji je istupao sa pozicija građanske desnice i hrvatskog nacionalizma.

Ćeranić je 15. maja 1986. godine iz operativne veze prekategorisan u saradnika Udbe.

RAJKO (Dušana) UBIPARIP, u vrijeme dok je bio student Ekonomskog fakulteta u Banjoj Luci Udbu je informisao o neprijateljskoj djelatnosti studenata ovog fakulteta kao i studenata nastanjenih u Studentskom centru "Veljko Vlahović". On je identifikovao veći broj studenata koji posjećuju vjerske institucije, a davao je informacije i o pojedinim profesorima i asistentima na Mašinskom fakultetu u Banjoj Luci.

Pseudonim pod kojim ga je vodila Udba bio je "Metro".

MILOŠ (Vidoja) KRSTONIJEVIĆ, profesor filozofije i sociologije, zaposlen u NIRO "Glas" Banja Luka, saradnik Udbe postao je 20. maja 1977. godine kada je zadužen za praćenje neprijateljske djelatnosti Ante Ćosića sa kojim je radio u Medicinskoj školi.

Saradnju sa njim Udba je prekinula 1. marta 1978. godine, nakon što se zaposlio u "Glasu" i nije bio u mogućnosti da prati Ćosića.

Konspirativno ime bilo mu je "Milko".

ANTO (Nike) LUKENDA, nastavnik u Osnovnoj školi "Filip Macura" u Banjoj Luci, od 1983. godine davao je Udbi korisna saznanja o ustaškoj i albanskoj emigraciji u Švajcarskoj, gdje je otišao na privremeni rad.

Iz saradničke mreže izbrisan je 1987. godine nakon što se vratio u zemlju. Pseudonim pod kojim ga je Udba vodila bio je "Palma".

"Nezavisne novine", 18. 11. 2003.

Davor Krajnc SDB-u cinkario goste i zaposlene u CEDUS-u (17)

NEZAVISNE FELJTON 9

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (17)

Davor Krajnc SDB-u cinkario goste i zaposlene u CEDUS-u

FELJTON: ČUVAR

DAVOR (Branka) KRAJNC u aktivnu saradničku mrežu Udbe bio je registrovan u vrijeme dok je bio izvršni sekretar sarajevskog CEDUS-a, SDB je informisao o licima koja su radila unutar ili pod okriljem CEDUS-a od 9. marta 1983. godine.

Saradnički status izgubio je zbog pasivizacije i nemotivisanosti za dalju saradnju. SDB ga je vodila pod pseudonimom "Kultura".

IVAN (Frane) GRGUROV, profesor na Učiteljskoj školi u Sarajevu, za saradnika Udbe angažovan je 1954. godine na osnovu kompromitujućeg materijala kojim ga je SDB ucijenila. Prethodno je bio suđen zbog neprijateljske djelatnosti.

SDB ga je 27. februara 1970. godine registrovala pod pseudonimom "Zoran" i zadužila da prati katolički kler.

NJEGOSLAV (Gojka) ELEZ, vaspitač iz Kazneno-popravnog doma Foča, od 1980. godine obavještavao je SDB o neprijateljskoj djelatnosti osuđenika iz KP doma Alije Izetbegovića, Josipa Dabića, Radojka Jurkovića i drugih.

Nakon njihovog puštanja na slobodu, Elez je iz saradničke mreže Udbe obrisan 13. marta 1990. godine. Pseudonim mu je bio "Radan".

MIRKO (Šima) JELINIĆ, magistar na Ekonomskom fakultetu saradnik Udbe bio je dok je bio na izdržavanju kazne u KP domu Foča. Iz saradničke mreže izbrisan je nakon što je izdržao kaznu.

Konspirativno ime bilo mu je "Indeks".

KOSTA (Mitra) STANKIĆ, profesor opštenarodne odbrane iz Zvornika, za saradnika Udbe pod pseudonimom "Ferid" angažovan je u vrijeme dok je izdržavao kaznu u KP domu Foča.

Saradnik Udbe bio je i vaspitač u KP domu Milutin (Vladimira) Tijanić. Konspirativno ime bilo mu je "Mratinje".

MILE (Gojka) MERDŽAN, upravnik Studentskog naselja "Bratstvo jedinstvo" u Nadžarićima u Sarajevu, operativna veza Udbe pod pseudonimom "Paviljon" bio je od 1996. godine. Zadatak mu je bio da SDB informiše o stavovima studenata i njihovim reakcijama na poskupljenja ishrane i smještaja u studentskim domovima.

Zbog veoma dobrog rada, 1987. godine je unaprijeđen u saradnika pod istim pseudonimom.

Zadužen je da SDB informiše o raspoloženju studenata, stanara Studentskog doma, o dolasku bezbjednosno interesantnih lica iz drugih sredina u dom. U dosijeu se navodi da će SDB sa saradnikom "Paviljon" kontaktirati jednom sedmično, a po potrebi i češće ukoliko se dogodi nešto što bi moglo da izazove eksces među studentima koji žive u domu "Bratstvo jedinstvo".

MERSED (Hamida) BEJDIĆ, za saradnika Udbe angažovan je 9. aprila 1981. godine u vrijeme kada je bio student treće godine Filozofskog fakulteta u Sarajevu.

Udbu je informisao o interesantnim komentarima studenata Poljoprivrednog fakulteta Žarka Aržine i Dušana Brankovića kao i studenta Filozofskog fakulteta Dragiše Čvore.

Za saradnika je angažovan iz patriotskih razloga, a vođen je pod pseudonimom "Filozof".

Na vezi ga je držao operativni radnik SDB-a Milan Krnjajić.

MESUD (Mehmeda) MESIĆ iz saradničke mreže Udbe izbrisan je nakon što je završio Fakultet političkih nauka u Sarajevu, 8. oktobra 1990. godine.

Mesić je od 1988. godine cinkario studente i profesore Fakulteta političkih nauka, a posebno Mustafu Topčagića, u to vrijeme novinara studentskog lista "Valter", i Ina Ovadija-Musafija. Imajući u vidu važnost i značaj podataka koje joj je dao, SDB ga je kao operativnu vezu pod pseudonimom "Kec" registrovala 3. avgusta 1988. godine. U junu 1989. godine unaprijeđen je u saradnika.

LEJLA (Rasima) KAROVIĆ iz Foče kao operativna veza SDB-a registrovana je 1981. godine i bila je usmjerena na praćenje interesantnih aktivnosti u gradu.

U periodu od 1984. do 1989. godine Lejla Karović boravila je u Kairu gdje je studirala arapsku književnost na Univerzitetu "Al Azhar" i nastavila saradnju sa SDB-om.

Iz saradničke mreže izbrisana je 13. decembra 1990. godine zbog nemogućnosti da se angažuje prema bezbjednosno interesantnim problemima.

Konspirativno ime bilo joj je "Nada".

STANKO (Franje) BLATNIK, magistar na Tehnološkom fakultetu u Tuzli. U saradničku mrežu Udbe bio je upisan do 1985. godine. Saradnju sa SDB-om prekinuo je zbog preseljenja.

Konspirativno ime bilo mu je "Mirza".

"Nezavisne novine", 19. 11. 2003.

Sveštenici cinkarili vladiku Jefrema (18)

NEZAVISNE FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (18)

Sveštenici cinkarili vladiku Jefrema

FELJTON: ČUVAR

Kretanje i komentare vladike banjolučkog Jefrema pratilo je i Udbi cinkarilo više sveštenika Srpske pravoslavne crkve u njegovoj eparhiji.

SLAVKO (Vase) GAKOVIĆ, sveštenik iz Bosanskog Novog, u saradničku mrežu Udbe upisan je 5. novembra 1986. godine pod pseudonimom "Jablanica".

Udbi je davao informacije o banjolučkom vladiki Jefremu koji je zbog gradnje novog crkvenog objekta često dolazio u Bosanski Novi i sa njim kontaktirao.

SDB je informisao i o aktivnostima Srpske akademije nauka koja je u to vrijeme ispitivala podatke o stradanju srpskog stanovništva i objekata SPC u NDH-a.

Iz saradničke mreče Udbe izbrisan je 6. jula 1987. godine nakon što je Udba presjekla aktivnosti Srpske akademije nauka i umjetnosti na području Krajine.

Na vezi ga je držao operativac SDB-a Banja Luka Mirko Ješić.

SLAVOJKA (Đorđa) ILIĆ, kaluđerica Srpske pravoslavne crkve, u saradničkoj mreži Udbe bila je od 1982. godine.

"Službi je davala korisna i bezbjednosno-interesantna saznanja o neprijateljskoj djelatnosti episkopa Jefrema zbog čega je registrovana kao operativna veza SDB-a", navodi se u njenom dosijeu. Zbog veoma savjesnog rada 27. avgusta 1987. godine operativni radnik SDB-a Slavko Malešević zatražio je da se Slavojka Ilić unaprijedi u saradnika SDB-a.

Konspirativno ime pod kojim je Udba vodila bilo joj je "Slava".

ZORAN (Predraga) IVANIĆ, bogoslov Srpske pravoslavne crkve iz Čelinca, saradnju sa Udbom prihvatio je 1987. godine kada je iskazao spremnost da pomogne SDB-u.

Dobio je zaduženje da prati neprijateljsku djelatnost episkopa Jefrema i sveštenika Ratka Radujkovića kao i druga kretanja u Srpskog pravoslavnoj crkvi.

Vođen je pod pseudonimom "Ivan".

VESELKO (Stanka) LJUBOJEVIĆ, sveštenik Srpske pravoslavne crkve u Laktašima, za operativnu vezu Udbe angažovan je 1989. godine, nakon što je Službi u više navrata davao informacije iz krugova SPC.

Saznanja koja je davao odnosila su se episkopa Jefrema, sveštenika Ratka Radujkovića, kao i na opšta kretanja SPC.

"Od Ljubojevića smo svojevremeno uzeli izjavu po članu 151 ZKP u kojoj je ukazao na neprijateljsku djelatnost episkopa Jefrema i drugih", stoji u njegovom dosijeu.

U aktivnu saradničku mrežu Udbe upisan je sa zadatkom da nastavi da prati neprijateljske komentare vladike Jefrema jer sa njim često kontaktira i ima mogućnosti da mu se približi.

Konspirativno ime bilo mu je "San".

VELJKO (Nede) STOJANOVIĆ iz Skender Vakufa u saradničku mrežu Udbe upisan je 22. oktobra 1985. godine pod pseudonimom "Vlatko". Saradnju sa Udbom uspostavio je 1984. godine informišući o neprijateljskoj djelatnosti Nevenka Popovića, takođe bogoslova SPC.

Iz saradničke mreže Udbe izbrisan je novembra 1988. godine nakon što je upisao Bogoslovski fakultet u Beogradu.

ANDREJ (Stevana) FRUŠIĆ, bivši vladika banjolučki i član Svetog arhijerejskog sabora SPC, u aktivnu saradničku mrežu Udbe upisan je 12. aprila 1977. godine pod pseudonimom "Timok".

U dosijeu stoji da je Frušić prije Drugog svjetskog rata završio gimnaziju, a 1939. godine diplomirao na Teološkom fakultetu u Beogradu i bio profesor vjeronauke u Gimnaziji u Novom Sadu.

Dodaje se da je "u aprilu 1941. godine bio uhapšen od njemačkih i mađarskih okupacionih vlasti i protjeran u Beograd, gdje je ostao sve do oslobođenja". U toku rata deklarisao se kao pripadnik četničkog pokreta Draže Mihailovića i pomagao ga. Poslije rata Frušić je doktorirao opštu istoriju na Beogradskom univerzitetu, a potom postao vikarni episkop u patrijaršiji SPC.

Na dužnost vladike banjolučkog došao je 1961. godine. Udba ga je angažovala kao saradnika u Odjeljenju "01" koje se bavilo otkrivanjem i sprečavanjem djelatnosti stranih obavještajnih službi.

Iz saradničke mreže izbrisan je 2. decembra 1981. godine nakon što je premješten u Sremske Karlovce.

"Nezavisne novine", 20. 11. 2003.

Nastavnik pratio Antu Kovačevića (19)

Iz evidencije Udbe, stavljene na uvid u ovoj knjizi, vidljivo je da je veliki broj saradnika ove službe angažovan iz reda nastavnika, profesora, ali, ponekad čak i "najobičnijeg" školskog kadra, poput kućnih majstora.

STIPO (Ante) SVETINOVIĆ i iz Mrkonjić Grada, je operisao pod pseudonimom "Brzi". Njega je Služba angažovala 1981. godine, sa zadatkom da kao kućni majstor u školi "Petar Kočić" u Mrkonjić Gradu, prati Franju Krešića i Grgicu Sarić, majku teroriste Ante Sarića. U evidenciji se navodi da je majstor dostavio više "bezbjednosno interesantnih saznanja" o djelovanju Krešića sa pozicija kleronacionalizma. Potreba za njegovim angažmanom, prestala je, međutim, krajem 1986. godine, kad se Krešić odselio iz Mrkonjić Grada. Dvije godine, kasnije Sektor Službe državne bezbjednosti Banja Luka predložio je da se Svetinović izbriše sa statusa "operativne veze".

DANIJELA (Danka) TEKLIĆ: U mnogo većoj mjeri je SDB angažovala profesore. Jedna od takvih bila je i Danijela (Danka) Teklić iz Bihaća, profesor u lokalnoj Muzičkoj školi, vođena pod pseudonimom "Ksenija". Za saradnju je angažovana 1979. godine, sa zadatkom da prati neprijateljsku djelatnost lica koja su se pozicionirala sa pozicije hrvatskog nacionalizma. "Ksenija" se pokazala korisnom, pa je u nekoliko navrata dobijala i poklone od Službe. To je, kako se navodi u njenom dosijeu, bila nagrada za produktivan i konspirativan rad. Zbog bolesti, skinuta je sa saradničke evidencije 1990. godine. Ali, ona to nije znala, jer je SDB odlučila da joj se ne kaže da je skinuta sa liste saradnika, pošto je, kako je navedeno, i u narednom periodu može "operativno iskoristiti".

Četiri godine prije "Ksenije", SDB je angažovala Dobojliju Živka (Dušana) Božičkovića, nastavnika matematike i fizike. Ovaj saradnik, vođen pod pseudonimom "Soča", angažovan je po patriotskoj liniji, a bio je zadužen za praćenje katoličkog klera. Ocijenjen je kao "pouzdan".

MLADEN ŠIMIČIĆ: Neki od saradnika iz reda profesora imali su veoma dug staž u Službi. Neki, poput Mladena Šimičića, pseudonim "Miler", profesora latinskog jezika iz Maglaja, Službi su bili vjerni i po trideset godina. Za Službu je počeo da radi još 1954. godine, dok je bio katolički sveštenik u Podhumu kod Konjica. Iako je u međuvremenu napustio ovaj poziv i zaposlio se kao profesor, Služba ga je, tokom 60-tih i 70-tih godina u dva navrata ponovo aktivirala. Sa liste saradnika izbrisan je 1981. godine.

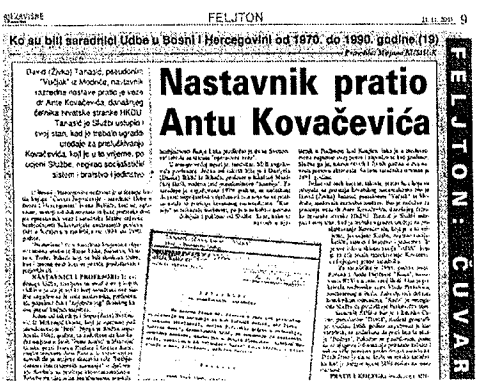
FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (19)

Nastavnik pratio Antu Kovačevića

FELJTON: ČUVAR

DAVID (Živka) TANASIĆ: Jedan od onih koji je, također, pratio lica koja su istupala sa pozicija hrvatskog nacionalizma bio je David (Živka) Tanasić, pseudonim "Vučjak" iz Modriče, nastavnik razredne nastave. Bio je zadužen za praćenje veza dr Ante Kovačevića, današnjeg čelnika hrvatske stranke HKDU. Tanasić je Službi ustupio i svoj stan, kad je trebalo ugraditi uređeje za prisluškivanje Kovačevića, koji je u to vrijeme, po ocjeni Službe, negirao socijalistički sistem i bratstvo i jedinstvo. To je sve bilo u sklopu akcije "ADA", koja je za cilj imala razotkrivanje Kovačevića i njegove grupe saradnika.

ANĐA PUPČEVIĆ "Kaća": Za saradnika je 1985. godine angažovana i Anđa Pupčević "Kaća", nastavnica RTV-a u osnovnoj školi. Ona je pokrivala rodbinske veze Vlade Perkovića, nastanjenog u Beču. Zahvaljujući dobrim komšijskim odnosima, "Kaća" je omogućila Službi da prisluškuje Perkovićev stan.

ZDENKO ĆAVAR, "David": Saradnik SDB-a bio je i Zdenko Čavar, pseudonim "David", student geografije. Godine 1986. godine angažovan je kao saradnik, sa zadatkom da prati lica iz akcije "Bednja". Pokazao se pouzdanim, pošto su se njegove informacije pokazale tačnim i nakon više provjera preko drugih saradnika. Predloženo je da se briše sa spiska saradnika kad je njegov agent SDB otišao na novu dužnost.

MATE ĆERDIĆ, "Tonći": Evidencija SDB-a ukazuje da je veliki broj saradnika angažovan na fakultetu, ali ne samo među profesorima, već i studentima. Takav je i slučaj Mate Čerdića, pseudonim "Tonći". Dok je bio student druge godine elektrotehnike na Osječkom univerzitetu, Službi je davao informacije o licima koja su pjevala nacionalističke pjesme. U aktivnu saradničku mrežu angažovan je 1985. godine.

BOŽO GALEŠIĆ, "Mario": Saradnik Službe bio je i Božo Galešić, "Mario", profesor u Srednjoškolskom centru Duvno. Služba ga je izabrala za saradnika 1989. godine, s ciljem "pokrivanja" profesora koji su istupali sa pozicija hrvatskog nacionalizma.

ILIJA KULIŠ, "Učo": U saradničkoj mreži vođen je i nastavnik iz Livna Ilija Kuliš, pseudonim "Učo". U evidenciju je ušao 1980. godine, od kada je špijunirao više gastarbajtera iz njegovog kraja. Sa spiska je izbrisan poslije deset godina, 1990. godine, nakon što je odselio u Zagreb.

"Nezavisne novine", 21. 11. 2003.

Udba u školama (20)

Udba je, u razvijanju saradničke mreže, vidljivo je iz ovih dokuemnata, posebnu pažnju usmjeravala na praćenje djelovanja emigracije. U današnjem nastavku donosimo priču o saradnicima Službe državne bezbjednosti iz reda prosvjetnih radnika

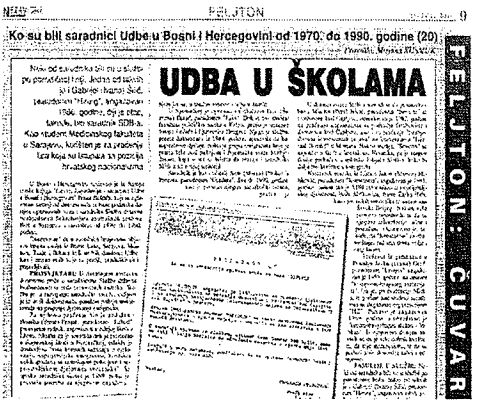

BRANKO (Tome) PENJAK, pseudonim "Labud", prosvjetni radnik, zaposlen u srednjoj školi u Livnu. Služba ga je koristila dok je predavao u dopunskoj školi u Njemačkoj, odakle je dostavljao "više korisnih saznanja o djelovanju neprijateljske emigracije, kontaktu naših građana sa tamošnjom policijom i neprijateljskom djelovanu svećenika". Sa spiska saradnika skinut je 1989. pošto je prestala potreba za njegovim angažovanjem jer se, u međuvremenu vratio u zemlju.

PERO (Šimuna) BARAĆ: U Njemačkoj je operisao i Čitlučanin Pero (Šimuna) Barać, pseudonim "Faks". Dok je bio student fakulteta političkih nauka u Kelnu, pratio je teroriste Josipa Ledića i Ljubomira Dragoja.

Njega je služba, prema dokumentu iz 1989. godine, upozorila da konspirativno djeluje, pošto je grupa emigranata koje je pratio bila pod pažnjom i Njemačke služe bezbjednosti, koja je uz to željela da otkrije i saradnike SDB-a na svojoj teritoriji.

ANTE (Marka) DŽOLAN: Saradnik je bio i učitelj Ante Džolan iz Prozora, pseudonim "Gradina". Sve do 1990. godine, kad je prestao njegov saradnički odnos, pratio je djelatnost lica koja su istupala sa pozicija hrvatskog nacionalizma, kao i na pokrivanju nekih veza emigracije. Služba je s njim prekinula saradnju pošto su izgubili interes za praćenje lica koja je pratio.

DAVORIN (Ivana) GLAMUZINA: Saradnik SDB-a bio je i nastavnik iz Čitluka Davorin (Ivana) Glamuzina, pseudonim "Ljiljko". Sa liste saradnika izbrisan je 1983. godine, nakon što je tri godine pratio Mirka Kovačića iz "drugih veza" ekstremne fašističke emigracije unutar zemlje. Sa liste je skinut, jer je izabran u samoupravne organizacije u školi i postao član Saveza komunista.

Zbog toga je Kovačić izgubio povjerenje u njega, pa Služba više nije mogla da ga koristi.

MLADEN (Pere) JELČIĆ: U dokumentima SDB-a navodi se da je saradnik bio i Mladen (Pere) Jelčić, pseudonim "Severin" iz Grabovine kod Čapljine. Angažovan je 1982. godine na praćenju nacionalista sa područja Grabovine i Zvirovića kod Čapljine, kao i za praćenje "bezbjednosno interesantnih pojava" na Univerzitetu "Džemal Bijedić" u Mostaru. Nakon studija, "Severin" se zaposlio u školi u Imotskom, Hrvatska, pa je njegov dosije prebačen u splitsku Filijalu SDB-a, kako bi dalje bio korišten u tom gradu.

JAKOV (Marice) MILJKOVIĆ: Nastavnik muzike iz Ličtice Jakov (Marice) Miljković, pseudonim "Konstantin", angažovan je 1981. godine, nakon što je SDB informisao o neprijateljskoj djelatnosti Bože Sliškovića, fratra Žarka Ilića, kao i još nekih svećenika iz samostana Široki Brijeg. Nakon više provjera ispostavilo se da su njegove informacije tačne i pouzdane. Ocijenjeno je, takođe, da "Konstantin" za obavještajni rad ima dosta volje i umješnosti.

JERKO (Ivana) OREČ: Profesor iz gimnazije u Posušju Jerko (Ivana) Oreč, pseudonim "Livijus" angažovan je 1959. godine, na osnovu "kompromitirajućeg materijala". On je, po evidenciji SDB-a, te godine kao student sarađivao sa ilegalnom organizacijom "HZ". Ponovo je angažovan 1969. godine, a obrađivao je "kontraobavještajnu službu - Vatikan". U njegovom dosijeu navodi se da je vrlo dobrih kvaliteta, da nije materijalista, te da su podaci koje dostavlja tačni i odmjereni.

GABRIJEL (Ivana) ŠILIĆ: Neki od saradnika bili su u službi po porodičnoj liniji. Jedan od takvih je Gabrijel (Ivana) Šilić, pseudonim "Hirurg", angažovan 1986. godine, čiji je otac, takođe, bio saradnik SDB-a. Kao student Medicinskog fakulteta u Sarajevu, korišten je za praćenje lica koja su istupala sa pozicija hrvatskog nacionalizma. "Pokrivao" je Stjepana Verkića (vođen kao veza ustaške emigracije u zemlji) i Matu Verkića, nastanjenog u Melburnu, Marka Verkića, Tomislava Delinca i još neke emigrante iz Australije.

ESAD (Husnije) KURTOVIĆ, pseudonim "Krupa", iz Krupe, angažovan je 1989. godine, dok je bio student četvrte godine na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Služba ga je angažovala zbog "operativnog kombinovanja s drugim licima". Davao je informacije o studentima Draganu Markoviću, Ivici Peniću i Anti Paponji. On je ukazivao Službi na neprijateljsku djelatnost Penića i Paponje sa "nacionalističkih pozicija i građanske desnice."

"Nezavisne novine", 22./23. 11. 2003.

Prisluškivali Studentski dom (21)

FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (21)

Prisluškivali Studentski dom

FELJTON ČUVAR

SLOBODAN (Bože) BOBIĆ, "Tiki ": Za saradnike SDB-a često su angažovani i ljudi koji su bili u mogućnost da prate djelovanje studenata. Jedan od takvih bio je i Slobodan (Bože) Bobić, pseudonim "Tiki", koji je počeo da sarađuje 1989. godine.

Pošto je bio pomoćnik upravnika Studentskog naselja na Bjelavama u Sarajevu, SDB-u je davao informacije o "bezbjednosno interesantnim studentima", ali i omogućavao da se ugradi oprema za prisluškivanje u njihovim sobama. Takve usluge, prema njegovom dosijeu, pružao je i prije nego što ga je Služba zvanično angažovala za saradnika.

ŽELJKO (Slavka) ŠIMUNOVIĆ, "Geograf": Najbrojniji saradnici Udbe na fakultetima bili su upravo studenti. U dosijeima SDB-a tako se navodi i ime Željka (Slavka) Šimunovića, pseudonim "Geograf", koji je, dok je bio student na sarajevskom PMF-u 1981. godine Službu upoznao sa "negativnim komentarima" njegovog kolege Mate Gazilja. Pored praćenja "negativnih komenatara", bio je angažovan i za praćenje tzv. banalnih pojava, koje su, po mišljenju SDB-a, mogle biti uzrok "neželjenog grupnog ili pojedinačnog eksponiranja studenata".

ŽELJKO (Mirka) PAVIĆ: Dosijei SDB-a, ukazuju i na to da su često pribjegavali tome da nekoga "uhvate" u kompromitirajućoj poziciji, pa bi u daljnjoj proceduri iskoristili za pokrivanje ozbiljnijih pojava. Takav je slučaj sa Željkom (Mirka) Pavićem, koji je djelovao pod pseudonimom "Modriča".

Pošto je SDB 1986. godine "raščistila" s njim (djelovanje sa pozicije hrvatskog nacionalizma) iskorišten je da prati studente koji su, takođe istupali sa pozicija hrvatskog nacionalizma. Saradnja s "Modričom" prekinuta je 1990. godine, kad se preselio u Modriču, a i SDB je izgubila interes za praćenje lica koje je on pokrivao.

OSMAN (Mustafe) TRAPO: Student četvrte godine Filozofskog fakulteta u Sarajevu Osman (Mustafe) Trapo, pseudonim "Galija", prvi kontakt sa SDB-om imao je 1987. godine, kad je dao informacije o istupanjima Ante Paponje, Ivice Penića i Dragana Markovića.

Bio je zadužen da identifikuje njihove bliske veze, neprijateljske komentare i istupe. Pošto je izrazio spremnost da i dalje dobrovoljno sarađuje na pokrivanju ovog trojca, SDB ga je angažovala kao operativnu vezu 1988. godine.

BRANKICA (Nikole) VUKELIĆ: Dok je bila na trećoj godini Veterinarskog fakulteta u Sarajevu, Brankica (Nikole) Vukelić, pseudonim "Knjiga", sa SDB-om je sarađivala od 1981. godine, kad je dala neka saznanja o kolegama sa fakulteta - Ivana Krešića, Zvonka Ivačića i Agrona Ferizajina. Služba je "Knjigu" usmjerila i na praćenje studenta Vladimira Bakočevića, koji je istupao sa pozicije liberalizma i anarholiberalizma. Na saradnju je pristala dobrovoljno, iz patriotskih razloga.

VILDANU (Ibrahima) HODŽIĆ iz Brčkog, studenta Tehnološkog fakulteta u Tuzli, Udba je angažovala 1986. godine. Operisala je pod pseudonimom "Koni". Prvobitno je davala informacije o studentima koji su se bunili u vezi sa studenatskim standardom, da bi kasnije dala više informacija o istupima studenta Ivice Bilića, koji je istupao sa pozicija hrvatskog nacionalizma. Saradnja sa SDB-om raskinuta je 1988. godine, pošto više nije iskazivala spremnost za angažman, pravdajući se porodičnim problemima i materijalnim teškoćama.

ANTO (Mije) MARJANOVIĆ iz Živinica, student Rudarskog fakulteta u Tuzli, angažovan je u junu 1970. godine. Ovaj saradnik, koji je radio pod pseudonimom "Odisej", radio je iz patriotizma. Pokrivao je lica koja su istupala sa šovinističko-nacionalističkih pozicija. Služba je ocijenila da je riječ o pouzdanom saradniku.

MARIJAN (Nikole) NIKOLIĆ iz Vareša, student Više pedagoške akademije, radio je pod pseudonimom "Cesarec". Tokom '73. i '74. godine SDB ga je u statusu "saradnika u pripremi" angažovala na osnovu "protivusluge". Pokrivao je katolički kler. Motivi saradnje, prema njegovom dosijeu, nalazili su se u prijateljskim odnosima sa SDB-om, ali je, kako se naglašava, prilikom angažmana iskorišten i "neznatan kompromitirajući materijal". Kod sklapanja dogovora za saradnju, Službu je zamolio da mu obezbijedi kredit za nastavak studija, što mu je, navodi se u dosijeu - i obećano.

BLAŠKO (Peje) PAVIĆ: Student Medicinskog fakulteta Blaško Pavić iz Gornje Lipnice kod Tuzle pokrivao je lica koja su istupala sa pozicija anarholiberalizma. Služba ga je okarakterisala kao pozudanog saradnika.

"Nezavisne novine", 24. 11. 2003.

Zatvorenik odao "Službu" (22)

LOVRO (Ilije) SLUGANOVIĆ, učitelj iz Vitanovića kod Brčkog, počeo je sarađivati sa SDB-om u oktobru 1986. godine, kad je i dobio pseudonim "Domagoj". Služba ga je angažovala samo nekoliko mjeseci nakon što se zaposlio u Podružnici katoličke humanitarne organizacije "Karitas" u Frankfurtu. Njegov zadatak bio je da prati djelovanje hrvatske crkvene emigracije, a u dosijeima SDB-a vođen je kao "saradnik na poslovima istraživanja i opserviranja". Sa agentima SDB-a kontaktirao je posredstvom "operativnih radnika agenture u inostranstvu i zemlji". Bio je okarakterisan kao pouzdan saradnik.

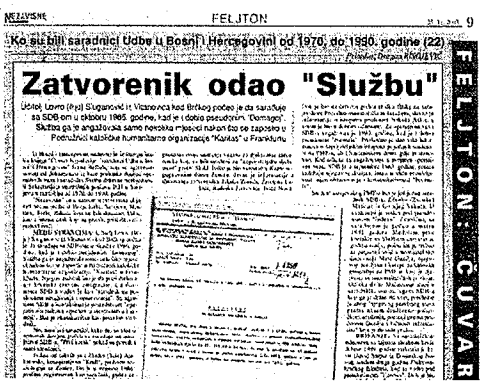
NEZAVISNE FELJTON 9

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (22)

Zatvorenik odao "Službu"

FELJTON: ČUVAR

ZLATKO ALEKSOVSKI: Nisu svi saradnici, kako što se vidi iz njihovih dosijea, počeli da sarađuju na inicijativu SDB-a. "Prvi korak" nekad su pravili i sami saradnici. Jedan od takvih je i Zlatko (Tale) Aleksovski, konspirativno "Kraft", profesor sociologije iz Zenice. On je u avgustu 1988. godine registrovan kao saradnik, pošto se prethodno sam javio u SDB-a, kako bi im prenosio svoja saznanja vezana za djelovanja zatvorenika koji su bili osuđeni za "neprijateljsku djelatnost" protiv SFRJ. Pošto je bio vaspitač u Kazneno-popravnom domu Zenica, davao je informacije o djelovanju zatvorenika Jakuba Zonića, Živojina Lukića, Radojka Jurkovića, Ivice Novakovića (osuđen zbog veza sa neprijateljskom emigracijom). Prije nego što je registrovan za saradnika, pružio je 20 informacija, koje su se, u naknadnoj provjeri, pokazale tačnim. Služba ga je okvalifikovala veoma pogodnim za saradnju, pošto je, po njihovoj ocjeni, bio u mogućnosti da nesmetano i bez sumnje kontaktira sa osuđenicima. Kod zasnivanja saradničkog statusa, agent SDB-a, koji je bio zadužen da održava vezu sa njim, naveo je da je "Kraft" do informacija dolazio tako što je osuđenike pozivao na razgovor, dok ih je obilazio na radnim mjestima, tokom zatvorske šetnje...

DRAŽENKO (Slavka) BATINIĆ: Iz dosijea se može vidjeti da je posebno veliki broj saradnika angažovan na fakultetima među studentima. Najčešće su špijunirali svoje kolege, ali ponekad, kao u slučaju Draženka (Slavka) Batinića iz Viteza, i profesore. Dok je bio na četvrtoj godini studija fizike na sarajevskom Prirodno-matematičkom fakultetu, davao je informacije o istupima profesora Nihada Asića, s kojim je bio u dobrim odnosima. Za operativnu vezu SDB-a angažovan je 1983. godine, kad je i dobio pseudonim "Formula". Prethodno je dao više informacija o neprijateljskim istupima pojedinih studenata na PMF-u, ali i Studentskom domu gdje je stanovao. Kod odluke za angažovanje u svojstvu operativne veze, SDB je u septembru 1983. godine, prema sadržaju njegovog dosijea, imao u vidu pronicljivost, nivo obrazovanja i komunikativnost "Formule".

ZDENKO (Zvonke) MALINAR, student sarajevskog PMF-a Gornjeg Vakufa u evidenciji Udbe je vođen pod pseudonimom "Indeks". Zvanično, sa saradnjom je počeo u martu 1981. godine. Međutim, prve kontakte sa Službom ostvario je godinu ranije, pošto im je trebao za potpuniji uvid u neprijateljsko djelovanje Mate Gazilja, njegovog zemljaka i kolege sa Odsjeka geografije na PMF-u, koji je djelovao sa nacionalističkih pozicija. Odluku da sa Malinarom stupi u saradnički odnos, agent SDB-a koji ga je držao na vezi, predložio je zbog "njegovog pravilnog stava prema našem društveno-političkom uređenju, poziciji prema praćenom Gazilju i tačnosti informacija" koje je do tada pružio.

ELVIR (Jove) STUPAR, "Hermes", student druge godine Elektrotehničkog fakulteta iz Bosanskog Novog, saradnički odnos sa tajnom službom bivše države raskrstio je 1989. Godine. Dok je bio na odsluženju 13-godišnje zatvorske kazne u KP domu Zenica, "Hermes" je priznao saradnju sa Službom i čak poslao pismenu predstavku Forumu za zaštitu ljudskih prava i pravnu sigurnost građana iz Beograda. To je učinio zbog toga što mu je Udba obećala, ali i potom iznevjerila da mu angažuje advokata i pomogne oko objedinjavanja njegovog predmeta, jer je bio osuđen za više krivičnih djela širom BiH. Pošto SDB-u to nije pošlo za rukom, "Hermes" je odao saradnju sa tajnom službom, zbog čega je usmeno upozoren i s njim je "raščišćeno".

Inače, u KP domu je pratio aktivnosti više osuđenika iz reda onih koji su izdržavali kaznu zbog neprijateljske djelatnosti - Ivice Novakovića, Basrija Musmuratija, Radojka Jurkovića i drugih "bezbjedonosno-interesantnih" osuđenika.

"Nezavisne novine", 25. 11. 2003.

Špijuni u mantiji (23)

Prema knjizi Ivana Bešlića, veliki broj saradnika SDB-a angažovan je među sveštenicima Srpske pravoslavne crkve, koji su uglavnom "pokrivali" djelovanje pojedinaca iz crkvenih krugova, za koje se sumnjalo da su nacionalistički nastrojeni.

KRSTAN (Milana) BIJELJAC: Jedan od dugogodišnjih saradnika iz svešteničkih redova bio je Krstan Bijeljac iz Drvara, pseudonim "Faust".

Dok je bio sekretar Republičkog odbora Crvenog krsta, dobrovoljno je, od oktobra 1973. godine "pokrivao" djelovanje sveštenika iz Dabrobosanske eparhije. Služba ga je u svojoj evidenciji vodila u svojstvu "informatora", a okarakterisan je kao "pouzdan".

SIMO (Sime) LJUBOJA: U svojstvu informatora vođen je i sveštenik iz Glamoča Simo Ljuboja, pseudonim "Dinara". Bio je usmjeren na praćenje Ljubiše Mirića, a angažovan je 1990. godine, i to iz patriotizma. U dosijeima SDB-a za njega se navodi da je snalažljiv i konspirativan, kao i da je i prije zvaničnog početka saradnje, radio za Službu.

BUDIMIR (Boška) ANĐELIĆ: Nisu samo sveštenici na službi u zemlji, bili angažovani za saradnju. Neki od njih, poput Budimira (Boška) Anđelića iz Doboja, pseudonim "Trifko", "radio" je u inostranstvu. On je "operisao" u Srpskoj pravoslavnoj crkvenoj opštini u Trstu, gdje je bio zaposlen.

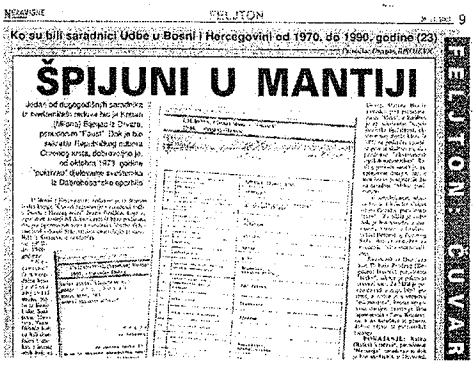
FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (23)

ŠPIJUNI U MANTIJI

FELJTON ČUVAR

VASILIJE (Veselina) CVIJANOVIĆ: Dio doušničke mreže u inostranstvu bio je i Vasilije (Veselina) Cvijanović, pseudonim "Kule". Sa saradničkog spiska doušnika na teritoriji SAD-a, skinut je 1990. godine, pošto je prekinuo kontakte sa Službom.

Za SDB je počeo da radi 1983. godine dok je službovao u Doboju, gdje je pratio "neprijateljske djelatnosti srpskih nacionalista i kleronacionalista". Kad je otšao na rad u SAD, upoznat je sa "neprijateljskom djelatnošću" Miladina Garića, Uroša Lukića, Gligora Božića i Ratka Đekića. Iz Amerike se, međutim, javio samo tri puta. Posljednji put se javio 1987. godine. Svi dalji pokušaji da se stupi u vezu s njim ostali su bez uspjeha.

SLAVKO (Đorđa) KASIPOVIĆ: Sa saradničke mreže 1990. godine skinut je i Slavko (Đorđa) Kasipović, sveštenik na službi u Liješću kod Bosanskog Novog. Za SDB je počeo da radi 1986. godine, pod pseudonimom "Jozef", a zadanim ciljem da prati djelovanje ekstremnog srpskog nacionalizma. Sa spiska je skinut, pošto je Služba 1990. godine izgubila interes za praćenje lica koje je "Jozef" pokrivao.

MILAN (Lazara) PAJKANOVIĆ radio je na drugom kraju BiH, u Zvorničko-tuzlanskoj eparhiji, parohiji Gornja Slatina. Bio je zaveden pod pseudonimom "Miha", a korišten je za pokrivanje "neprijateljske djelatnosti ekstremnog dijela klera iz SPC na području eparhije gdje je službovao, ali i praćenju "ekstremnih srpskih nacionalista". Razlog prekida saradnje, po njegovom dosijeu, leži u tom što se posljednjih dana saradnje "Miha" pasivizirao.

CVIJAN (Ilije) PARAKLIS, pseudonim "Edo", za SDB je radio dok je bio kaluđer u manastiru "Ozren" u Gračanici kod Bosanskog Petrovog Sela. Bio je zadužen za praćenje "kleronacionalizma".

Sveštenik iz Osječana kod Doboja Predrag (Bogdana) Popović, pseudonim "Isidor", takođe je pokrivao crkveni kler. Za SDB je počeo da radi u maju 1987. godine, a vođen je u svojstvu "informatora". Prema njegovom dosijeu, pratio je Tešu Spasojevića i Savu Kneževića, a na saradnju je pristao dobrovoljno, iz patriotskih razloga.

RATKO (Ratka) VRAČEVIĆ, pseudonim "Nemanja", sarađivao je dok je bio sveštenik u Derventi. Počeo je da radi tako što je Služba 1982. godine s njim obavila "raščišćavanje", kad je na jednoj sahrani u Boljaniću kod Gračanice imao "neprijateljski istup".

Pošto je u razgovoru sa operativcima SDB-a, "priznao i pokajao se zbog svog neprijateljskog istupa", počeo je da dostavlja podatke o aktivnostima u crkvi. Posebna pažnja bila je usmjerena na sveštenike Dragana Terzića, Miloša Subića i Vasilija Kačavendu.

DOBRISAV (Koste) POPOVIĆ, pseudonim "Priboj", sveštenik na službi u Štrpcima kod Rudog, sa spiska saradnika skinut je 1976. godine, pošto se razbolio, a uz to i Služba je izgubila interes za praćenje sveštenika Slavka Popovića i Vase Starovlaha, koje je pratio. U njegovom dosijeu navedeno je da je u toku rata bio u četnicima, da bi 1946. godine bio osuđen na šest godina zatvora.

"Nezavisne novine", 26. 11. 2003.

Hercegovački sveštenici u Udbi (24)

ĐORĐO (Save) STAVNJAK: Jedan od onih koji su špijunirali sveštenike SPC-a bio je Đorđo (Save) Stavnjak, penzioner iz Duvna, pseudonim "Laufer". Stavnjak je u svojstvu informatora angažovan 1982. godine, a pratio je "lica koja su istupala sa pozicija kleronacionalizma iz redova SPC". Sa spiska saradnika skinut je 1990. godine, kad je Služba izgubila interes za praćenje lica koja je pokrivao. Prema njegovom dosijeu, "Laufer" je u osmogodišnjoj doušničkoj karijeri uglavnom davao manje važne podatke o licima na koja ga je SDB usmjerila.

ILIJA (Pere) LETIĆ: Saradnja sa Ilijom (Pere) Letićem, pseudonim "Janj", iz Vrbe kod Glamoča, počela je 1981. godine. Odavao je informacije o toku i načinu izgradnje crkve u svom selu, kao i "neprijateljskoj djelatnosti" Nikolaja Mrđe, dalmatinskog episkopa. O njemu, "Janj" je davao podatke koji su bili u vezi sa episkopovom aktivnošću na području Dalmatinske eparhije. Prema dosijeu, najviše podataka je davao o tome kako episkop Nikolaj "namjerno, u cilju omasovljenja vjernika", organizuje proslave vjerskih praznika na dane koji se podudaraju sa državnim praznicima. Kao primjer, SDB je navela slučaj proslave Vidovdana 1983. godine, koji je zakazan uoči Dana borca.

RADOMIR (Bogdana) BRENJO: Sa sveštenikom iz Nevesinja Radomirom (Bogdana) Brenjom, SDB je počela da "operativno kombinuje" 1981. godine, kad je u tim, prvim kontaktima dao "konkretne podatke o neprijateljskom djelovanju mitropolita Vladimira Mitrovića". Kod zasnivanja saradničkog odnosa, SDB ga je usmjerila i na praćenje sveštenika Alekse Zupca i Slobodana Biberdžića. Podaci koje je pružio, potvrdili su ranija saznanja o djelovanju mitropolita Mitrovića. Nakon tih, prvih kontakata Brenjo je počeo da sarađuje, kad je i dobio pseudonim - "Zenon".

Njegova saradnja trajala je svega dvije godine, pošto je 1983. godine prestao da daje informacije o licima koja je pratio. Osim toga, odao se i pijančenju, zbog čega je izgubio ugled među sveštenicima iz kraja.

VELIMIR (Jovana) BRENJO: Još jedan sveštenik iz Nevesinja, i to sa istim prezimenom - Brenjo, sarađivao je sa SDB. Velimir (Jovana) Brenjo, pseudonim "Ozren", sveštenik na službi u Ljubinju, sarađivao je od maja 1964. godine. Angažovan je na

osnovu "patriotizma i određenih usluga", a pratio je "kler SPC". U dijelu njegovog dosijea, sačinjenog 1970. godine, navedeno je da se nalazi u sredini gdje "nema povoljne uslove za rad". Nema detaljnijih podataka o nastavku njegove saradnje sa SDB-om.

BOGOLJUB (Petra) ČANIĆ, sveštenik, pseudonim "Prokopije", zvanično je registrovan kao saradnik u maju 1985. godine. Prve kontakte SDB je ostvarila godinu ranije, pošto ih je interesovalo to da im on prenese svoja saznanja o djelovanju mitropolita Vladislava Mitrovića, kao o i sveštenicima Aleksi Zupcu i Radetu Govedarici. Službu su, takođe, interesovala i njegova saznanja o djelovanju još nekih lica, koja su istupala s pozicija srpskog nacionalizma: Slobodana Kurilića, profesora iz Stoca, Ratka Bjelice, akvizitera iz Berkovića, Vuka Antunovića, radnika iz Stoca. Prema dosijeu SDB-a, "Prokopije" je insistirao na konspirativnom djelovanju, a kao razlog za saradnju naveo je - patriotizam.

ARSENIJE (Marka) ĆORKOVIĆ: Na saradničkom spisku nalazi se i ime trebinjskog sveštenika Arsenija (Marka) Ćorovića, pseudonim "Ognjen". Za Službu je radio osam godina, u periodu od 1982. do 1990. godine, kad je SDB izgubila interes za praćenje sveštenika Velimira Brenje i mitropolita Vladislava Mitrovića. U posljednjim kontaktima sa agentima SDB-a "Ognjen" je upozoren da mora čuvati tajne do kojih je došao kroz dugogodišnju saradnju.

IVAN (Jovana) GRGUR, pseudonim "Tihi", još jedan sveštenik iz Hercegovine, sarađivao je za Tajnu službu bivše države. Angažovan je u maju 1978. godine, a pratio je djelovanje "klero-nacionalizma". Posebno je bio usmjeren na "pokrivanje" Blagote Vasiljevića. "Tihi" je službovao u pravoslavnoj crkvi u Avtovcu pri Zahumsko-hercegovačkoj eparhiji. U njegovom dosijeu, pod stavkom "individualne osobine", navedeno je da je - iskren.

"Nezavisne novine", 27. 11. 2003.

Kako su vrbovani sveštenici (25)

MILUTIN (Steve) ĐUROVIĆ: Mreža saradnika SDB-a među, ali i oko sveštenika, bila je dobro razvijena, i to ne samo unutar bivše SFRJ, već i inostranstva.

Kao primjer takvog rada može se uzeti primjer Brčaka Milutina (Steve) Đurovića, metalskog radnika, kojeg je SD angažovala u junu 1979. godine. Tokom tog, prvog kontakata sa agentima SDB-a, Đurović je, koji će kasnije dobiti pseudonim "Manfred", prenio "neka interesantna saznanja o neprijateljskoj djelatnosti" Živka Babića, pravoslavnog sveštenika iz okoline Bilefilda u Njemačkoj.

Po nalogu Službe, "Manfred" je redovno bio usmjeravan na praćenje Babića. Na osnovu takvih naloga, "Manfred" će se 4. juna 1980. godine sresti sa Babićem u Zagrebu. Tamo mu je sveštenik predložio da dođe u Bilefild, gdje bi radio na održavanju

FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (25)

KAKO SU VRBOVANI SVEŠTENICI

FELJTON ČUVAR

štamparskih mašina u "političkom centru" kojim su rukovodili Babić i vladika iz Bilefilda.

Prema dosijeu SDB-a, u Službi su tada ocijenili da je "Manfreda" potrebno poslati po zadatku u Njemačku, kako bi upao u "mogućnost operativnog kombinovanja" prema Babiću i grupi "četničkih ekstremista okupljenih oko njega". Prije odlaska u Njemačku, Služba ga je poslala na obuku u štampariju sarajevskog "Oslobođenja" kako bi se upoznao sa štamparskom tehnikom i bio bolje pripremljen za zadatak u Njemačkoj.

CVIJAN (Marka) GOLUBOVIĆ, pravoslavni sveštenik na službi u Nišićima, kod Ilijaša, prerastao je status "operativne veze" u status "saradnika" 1982. godine, pošto je prethodno svoje zadatke izvršavao savjesno i na vrijeme.

Kako se navodi u njegovom dosijeu, ovaj sveštenik je i sam, dobrovoljno ukazivao na "pojedine bezbjednosne - interesantne stavove pojedinaca i organa Srpske pravoslavne crkve".

Prema izvodima iz njegovog dosijea, moguće je vidjeti da je Golubović davao informacije o sveštenicima Stanku Bosniću, Dragomiru Ubiparipoviću i Nedeljku Popoviću iz Trnova. Te, 1982. godine, kad je postao saradnik SDB-a, dobio je pseudonim "Bor".

GOJKO (Milorada) LJUBINAC, sveštenik iz Sokoca, pseudonim "Raška", angažovan je 1987. godine, pošto je prethodno pristao da iznosi neka saznanja o djelatnosti Dragomira Šipovca, raskolničkog sveštenika iz SAD-a.

Ta saznanja o djelovanju Šipovca iznio je nakon što ga je Služba dovela na razgovor zbog indicija da istupa sa pozicija kleronacionalizma.

Krajem 1987. godine, kontakti sa Ljubincem su intenzivirani. Tada je pružio "više kvalitetnih saznanja o neprijateljskoj djelatnosti pojedinaca iz SPC-a i nekih ljudi koji su istupali sa pozicija srpskog nacionalizma."

Koliko je bio odan Službi, govori i to što je, po njegovom dosijeu, agentima SDB-a prenio saznanja do kojih je došao kad mu se ispovijedio njegov kolega, sveštenik Vaso Rajak. Ljubinac je prenio agentima da mu je Rajak na ispovijesti priznao da je on autor anonimnog pisma, u kojem napada Udruženje pravoslavnih sveštenika i sekretara Milana Lučića sa "kleronacionalističkih pozicija".

Istovremeno, Ljubinac je ukazao i na "neprijateljsku djelatnost" velikodostojnika SPC-a, pogotovo Vasilija Kačavende i Amfilohija Radovića.

MILIVOJ (Luke) MANDIĆ: U izvodima dosijea nekih od sveštenika, koji su bili doušnici SDB-a podaci su izdašni, dok su kod nekih, kao što je slučaj sa Milivojem (Luke) Mandićem, sveštenikom sa službom u Rogatici, dosijei svedeni na njegove kratke biografske crte i individualne osobine.

Ovaj sveštenik, koji je tokom Drugog svjetskog rata, po njegovom dosijeu, "učestvovao u neprijateljskim formacijama", angažovan je neposredno nakon rata - 1948. godine. Kako se može vidjeti iz dosijea SDB-a, angažovan je na osnovu kompromitujućeg materijala. Tokom doušničke karijere, "pokrivao je" djelovanje sveštenika SPC-a. Ocijenjeno je da je bio pouzdan saradnik, koji je, doduše - volio kocku i novac.

VOJIN (Vase) TRNINIĆ, paroh na službi u Donjem Vakufu, za informatora SDB-a vrbovan je 1984. godine. Tada je dobio i pseudonim "Đakon". Ocijenjeno je da je riječ o pouzdanom informatoru, koji je pokrivao djelovanje banjolučkog vladike Jefrema. No, i prije ovog kontakta, SDB ga je u svojim dosijeima imala zavedenog pod rubrikom "operativna veza". I tada je "radio" pod tim pseudonimom.

"Nezavisne novine", 28. 11. 2003.

Hodže odavale kolege iz džamije (26)

FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (26)

Hodže odavale kolege iz džamije

FELJTON ČUVAR

HAZIM (Hamde) ALIĆ, imam u Orahovi pored Gradiške, sa spiska saradnika SDB-a izbrisan je 1989. godine.

Taj imam, pod pseudonimom "Alhaz", je u novembru davao informacije o "držanju i ponašanju" Hamida Kedića, glavnog gradiškog imama, zbog njegovih istupa sa pozicije muslimanskom kleronacionalizma.

U njegovom dosijeu se navodi da je bio svjestan saradnje sa agenturom bivše države, te da je sa spiska saradnika skinut 1989., pošto je premješten na službu u drugi grad.

ZIJAD (Ferida) AŠIĆ, hodža u Bronzanom Majdanu kod Banje Luke, anagažovan je u novembru 1982. godine, kako bi pratio "neprijateljske djelatnosti lica koja istupaju sa pozicije muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma".

Pod pseudonimom "Mali", kako je vođen u dosijeima Službe, davao je informacije o muslimanskom kleronacionalizmu u Ismaskoj zajednici u Banjoj Luci. Pošto se pokazao kao dobar doušnik, 1987. godine SDB ga je iz svojstva "operativne veze" prebačen u status "saradnika"

EKREM (Derviša) SALČINOVIĆ, imam iz Humića kod Ključa, pseudonim "Esko", počeo je da sarađuje u maju 1985. godine.

Odavao je informacije o "neprijateljskoj djelatnosti" imama Osmana Hrnjića i Omera Štulanovića. Ocjena Službe je da je riječ o pouzdanom saradniku, koji okolini nije "provalio" saradnju sa SDB-om niti je izbjegavao kontakte sa agentima.

BESIM (Šerifa) ŠEPER, konspirativno "Rovac", Gradiški imam Udbi je davao informacije o "kleronacionalističkoj djelatnosti" hodža iz njegovog okruženja, što se pogotovo odnosilo na Hamida Kedića, glavnog gradiškog imama. Status saradnika "Rovac" je dobio 1986. godine.

SMAIL (Hasana) ŽUŽO: Za saradnicima iz reda Islamske zajednice Služba je tragala i među penzionisanim imamima. Takav je slučaj sa Smailom (Hasana) Žužom, penzionisanim imamom iz Jajca.

Pod konspirativnim imenom "Smoki", angažovan je na patriotskoj osnovi u januaru 1988. godine. Sa spisa saradnika skinut je 1990. godine, pošto su se "pasivizirala" lica koje ja pratio, a koja su se eksponirala sa pozicija muslimanskog kleronacionalizma.

ABDULAH (Hasana) BEĆIREVIĆ, imam iz Šturlića kod Cazina, sarađivao je od 1969. godine. Dobrovoljno je dostavljao podatke o "obradi ostalih problema turske obavještajne službe u inostranstvu". Ovaj saradnik, vođen pod psesudonimom "Lasta" dobro je radio, ali uz novčane i druge nagrade Službe. Uz to, Služba ga je okarakterisala kao doušnika sklonog "dekonspirisanju saradnje".

ENVER (Husnije) IKIĆ: Dok je bio učenik Medrese u Sarajevu, Bišćanin Enver (Husnije) Ikić, konspirativno "Redžo", odavao je informacije o svojim kolegama Muniru Makiću i Mirsadu Šahinoviću, takođe učenicima Medrese.

U izvještajima je Službu informisao o "omladinskim iftarima i sijelima", na koje je bio poslan po zadatku. U dosijeima SDB-a, navodi se da su agenti, na osnovu njegovih informacija obavili informativne razgovore sa Vehbijom Makićem i Munirom Makićem. Pretreseni su im stanovi i oduzete putne isprave. Pored toga, agenti Službe su ih "upozorili" na njihovo ponašanje.

Kontakti s "Redžom" su prekinuti 1983. godine, kad je otišao na odsluženje vojnog roka. Služba je tada svoje informacije o ovom saradniku proslijedila JNA, kako bi i tamo bio korišten kao doušnik.

"Nezavisne novine", 29./30. 11. 2003

Hodže špijunirale i iz penzije (27)

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (27)

Hodže špijunirale i iz penzije

HAMZALIJA (Huseina) MEMIĆ, imam u penziji, sarađivao je sa SDB-om od januara 1981. godine, kad je i dobio konspirativno ime "Ostožac". Od tada će Memić biti usmjeravan na praćenje djelovanja "neprijateljske djelatnosti" lica koja su istupala sa pozicija muslimanskog nacionalizma. Za vrijeme sedmogodišnje saradnje, "Ostožac" je pratio djelovanje devet lica, od kojih su četvorica bili saradnici Službe. Iz njegovog dosijea može se vidjeti da je bio pouzdan i provjeren saradnik. Sa saradnjom je, međutim, stao 1989. godine, kad se razbolio. Da je prestao biti saradnikom, to nije mogao ni da zna, jer je SDB, upravo zbog njegove bolesti, zaključila da je bolje da mu se to ne otkriva.

ENVER (Mahmuta) MORANJKIĆ: Kod vrbovanja doušnika Služba je često, kako se može vidjeti iz njihovih dokumenata, prvo kompromitovala svoje saradnike, da bi ih kasnije iskoristila za svoje potrebe. Upravo je takav primjer vidljiv kod Envera (Mahmuta) Moranjkića, pseudonim "Hakija", imama na službi u Bihaću. "Mjere" nad Moranjkićem su zavedene 1982. godine, zbog njegovih istupa sa pozicija kleronacionalizma.

Tri godine kasnije, on će biti iskorišten za "operativno kombinovanje" prema drugim licima, nakon što su agenti SDB-a obavili "razgovor raščišćavanja", u kojem su uvidjeli da "Hakija" popravio. U tom razgovoru ukazao je na "kleronacionalističku i panislamsku djelatnost" nekih bezbjednosno interesantnih lica. Služba ga je usmjerila na praćenje Mohameda Joudeh Abu Shalbaka, Palestinca sa jordanskim državljanstvom i Mehmeda Alagića, predsjednika Odbora Islamske zajednice u Bosanskoj Krupi.

Status saradnika dobio je u decembru 1987. godine.

ZUHDIJA (Muhameda) MULALIĆ: Saradnik agenture bivše države bio je i imam Zuhdija (Muhameda) Mulalić, konspirativno "Hazim". Sarađivao je dok je obavljao dužnost imama u Bužimu kod Bosanske Krupe. U njegovom škrtom dosijeu, u kojem se ne preciziraju imena lica na koje je bio usmjeren, navodi se samo da je riječ o "konspirativnom i povjerljivom" saradniku.

ASIM (Mustafe) NUHIĆ: Malo podataka o saradnji sa SDB-om ima i kod Asima (Mustafe) Nuhića, imama na službi u selu Konjodar kod Bosanske Krupe. Osim kratkih biografskih navoda i pseudonima ("Mirko"), ocijenjeno je tek da on "obazriv i konspirativan" saradnik.

DERVIŠ (Nazifa) ŠEHAGANOVIĆ: Tek nešto malo više pojedinosti poznato je iz doušničkog dosijea Derviša (Nazifa) Šehaganovića iz Zenice, penzionera koji je završio islamsku vjersku školu - Medresu. Za saradnju je angažovan 1975. godine, a bio je usmjeren na praćenje muslimanskog nacionalizma. Za ovog saradnika, vođenog pod pseudonimom "Hafiz", navodi se da je snalažljiv, oprezan i da voli putovanja.

MUHAMED (Hasana) SKENDEROVIĆ, hodža iz Gata kod Bihaća, vođen je pod konspirativnim imenom "Kum". Korišten je za "pokrivanje" albanskog nacionalizma i islamskog kleronacionalizma. Davao je informacije o Muhamedu Skenderoviću, imamu iz Bosanskog Novog, Šefku Omerbašiću, glavnom zagrebačkom imamu, Zećiriju Mamutiju i Sinaniju Abilardiju. Godine 1989. angažovan je kao informator SDB-a.

HASAN (Mustafe) MEKIĆ, imam iz Gračanice, takođe je bio saradnik Službe. Pored kratkih biografskih podataka, u njegovom dosijeu navodi se samo da je riječ o obazrivom i konspirativnom saradniku, koji je vođen pod pseudonimom "Senad".

AHMET (Ahmeta) MEŠIĆ, imam iz Tešnja, s Udbom je sarađivao punih deset godina, od juna 1980. do ljeta 1990. godine kad je SDB je izgubila interes za praćenje lica koje je pokrivao. Vrbovan je da prati "bezbjednosno interesantne" djelatnosti lica koja su djelovala sa pozicija ekstremnog muslimanskog nacionalizma. Služba ga je skinula sa spiska saradnika 1990. kad je izgubila interes za praćenje lica na koje je bio usmjeren.

"Nezavisne novine", 1. 12. 2003.

Služba plaćala hodže (28)

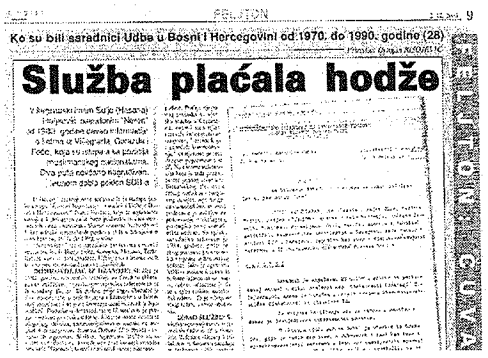
Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (28)

Služba plaćala hodže

FERID (Hasana) OSMIČIĆ: Služba je 1980. godine ozvaničila saradnju sa Feridom (Hasana) Osmičićem, vjersko-prosvjetnim referentom iz Bosanskog Broda. Tri godine prije toga, Osmičić je dao informacije o pojedincima i kretanjima u Islamskoj zajednici i to pred šestomjesečni boravak u Njemačkoj. Podatke o dešavanjima u IZ nastavio je pružati i nakon povratka u Brod. Kako se može vidjeti iz njegovog dosijea, samoinicijativno je snimio na magnetofon razgovore članova Odbora IZ u Brodu i ustupio ih agentima SDB-a. Agentima Službe su sa ovim saradnikom, zavedenim pod konspirativnim imenom "Osman", kontaktirali telefonom i pismeno.

MEHMED (Halila) SINANOVIĆ, imam iz Gornjih Koliba kod Bosanskog Broda, stupio je u vezu sa tajnom agenturom, kad je SDB saznala sa njegove istupe sa nacionalističkih pozicija. Prvi kontakti sa tim saradnikom, vođenim u evidenciji pod pseudonimom "Zikret", ostvareni su u junu 1981. godine. Poslije njegovog prelaska na vjersku službu u Gračanicu, agenti su s njim obavili informativni razgovor, "upozorili ga i započeli kombinovanje" usmjereno prema drugim pojedincima iz IZ. Na osnovu informacija koje je tada pružio, protiv jednog imama iz Bosanskog Petrovca (zbog nečitkosti njegovog dosijea, nije moguće razaznati ime imama) podnesen je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka pred tamošnjim sudom. Sa spiska saradnika izbrisan je 1984. godine, pošto je zbog paranoje proveo neko vrijeme u brčanskoj bolnici. Iako je agentima SDB-a nakon izlaska iz bolnice izjavio da se osjeća dobro, odlučeno je da se s njim raskine saradnički odnos. To je učinjeno zbog težine i vrste oboljenja.

REŠID (Behrije) BILALIĆ: Sa vjersko-prosvjetnom referentom Odbora IZ u Goražde Rešidom (Behrije) Bilalićem u Sarajevu saradnja je raskinuta 1988. godine, nakon sedmogodišnje saradnje. Prve informacije dao je 1981. godine, kad se vratio sa studija u Kairu. U periodu od 1983. do 1987. godine odavao je informacije o djelatnosti pojedinaca iz reda Islamske zajednice. U tom periodu, djelovao je pod pseudonimom "Menfis".

HUSEIN (Uzeira) ČORBO, imam u Foči, konspirativno "Arab", sa Službom je sarađivao osam godina, od 1982. do 1990. godine kad je brisan sa saradničkog spiska. Prve kontakte sa agentima imao je u junu 1982., kad je dobio status saradnika i zadatak da prati "jedan broj lica obuhvaćenih tretmanom", a koja su istupala sa pozicija muslimaskog kleronacionalizma. Tokom saradničkog staža, a pogotovo u periodu od angažovanja do kraja 1986. godine, "Arab" je dao više korisnih podataka o nacionalističkom djelovanju lica prema kojim je bio usmjeren. Zbog tih zasluga, Služba ga je nagradila sa dva poklona. Godinu kasnije je, međutim, dostavljao sve manje informacija, tražeći, uz to prekid dalje saradnje sa SDB-om, zbog, kako je rekao "opterećenosti". Po navodima iz njegovog dosijea, u jednom slučaju je odao saradnju sa agenturom bivše države i to prema emigrantu na kojeg ga je usmjerila Služba. Iz tog razloga, a još više što je SDB 1990. godine izgubila interes za "pokrivanje" djelatnosti lica na koje je bio usmjerevan, s "Arabom" je raskinut saradnički odnos.

SULJO (Hasana) HALJKOVIĆ: Da mu je saradnja sa SDB-om postala "opterećenje", 1990. godine se požalio i višegradski imam Suljo (Hasana) Haljković, pseudonim "Neron". U periodu saradnje, od 1983. godine davao je informacije o licima iz Višegrada, Goražda i Foče, koja su istupala sa pozicija muslimanskog nacionalizma. Zbog toga što je davao informacije koje su se pokazale korisnim, dva puta je novčano nagrađivan, dok je jednom dobio i poklon Službe. Posljednje dvije godine saradnje se "ulijenio", pa je slao sve manje informacije i to uglavnom onih nevažnih. Pošto je SDB ionako bila ukinula "operativni tretman" prema licima na koje je bio usmjeren, 1990. godine skinut je sa saradničkog spiska.

ABDULAFGAR (Džemila) JUKIĆ: Godine 1981. godine agenti SDB-a vrbovali su za saradnju još jednog imama - Abdulafgara (Džemila) Jukića, pseudonim "Šeh". Dok je bio student u Sarajevu, pratio je neprijateljsko djelovanje Sulejmana Osmanagića, imama iz Goražda i drugih pojedinaca iz IZ, koji su ocijenjeni kao nosioci "kleronacionalističke djelatnosti". Pošto se u međuvremenu preselio u Dubrovnik njegov dosie prebačen je 1982. godine na korištenje hrvatskom odjelu SDB-a.

"Nezavisne novine", 2. 12. 2003.

Bokser uhodio ekstreme (29)

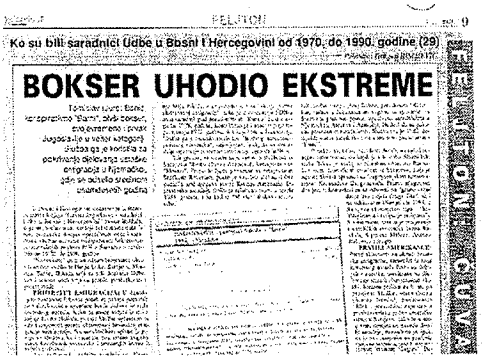
FELJTON

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (29)

BOKSER UHODIO EKSTREME

U današnjem nastavku feljtona posebnu pažnju posvetili smo doušnicima agenture bivše države iz reda hrvatskog naroda. Kako se iz dokumenata može vidjeti pažnja Službe uglavnom je bila usmjerena prema ekstremnoj hrvatskoj emigraciji izvan zemlje. Na suradničkom spisku je najviše službenika i radnika, bez imena angažiranih katoličkih svećenika i poznatijih imena iz svijeta politike.

KRUNOSLAV (Fabijana) ANTIĆ, vozač iz Vareša na radu u Štutgartu, je pratio djelovanje hrvatske emigracije. Konkretno, bio je usmjeren na praćenje Mije Prkića, a pripreman je i za "akcije prema ekstremnoj emigraciji". Iako je u evidenciju SDB-a ovaj saradnik pod pseudonimom "Ranko" ušao u avgustu 1978. godine, kontaktiran je i mnogo prije toga, u maju 1973. godine, dok je još bio u Jugoslaviji. Služba ga je okarakterisala kao "hrabrog, samoinicijativnog saradnika", ocjenjujući, ipak, da su mu za dalje operacije potrebne instrukcije agenata SDB-a.

MIRKO (Pere) ARAPOVIĆ: Tih godina, za suradnika je vrbovan službenik iz Sarajeva Mirko (Pere) Arapović, konspirativno "Mostar". Pratio je ljude povezane sa emigrantom Srećkom Roverom, pošto je već bio stekao dobre pozicije kod njegove sestre Ksenije Ambrozić. Do prestanka saradnje došlo je relativno brzo, u travnju 1984. godine, i to kad je "Mostar" doživio srčani udar.

BRUNO (Rude) ARČON iz Sarajeva, tesar po zanatu, fudbaler po profesiji, pratio je djelovanje ustaške emigracije u Kanadi. Igrao je u tamošnjem Nogometnom klubu Croatia, gdje je, kako je prenio agentima SDB-a, bio izložen pritiscima da se eksponira u antijugoslovenskom pokretu. Pošto je 1977. godine prešao u Nogometni klub Italija, Službu je informirao o tim pritiscima, nakon čega je angažiran u statusu "operativne veze" u inostranstvu. Tokom prvih kontakata, ovaj saradnik, vođen pod pseudonimom "Artur", davao je informacije o neprijateljskom djelovanju hrvatskih emigranata.

DRAGO (Ive) BABAN, pseudonim "Kurir", kao radnik u željezničkom vagonu za spavanje, za Službu je prenosio pisma, upućivana saradnicima u Njemačkoj, Americi i Australiji. Budući da se pokazao pouzdanim saradnikom, Služba mu je 1982. dodijelila status saradnika i dala mu novi pseudonim - "Frend".

MIRKO (Pere) ARAPOVIĆ: Ponekad su, saradnici davali, naizgled, benigne informacije, do kojih je u to doba Službi bilo stalo. Takav je slučaj sa Nikolom (Antona) Badankovićem, tehničkim crtačem iz Sarajeva, koji je agente SDB-a upoznao sa "neprijateljskim komentarima" Krunoslava Draganovića. Prema njegovom dosijeu, ti komentari su se odnosili na "grubo vrijeđanje lika i djela druga Tita", ali i na održavanje Olimpijade 1984. u Sarajevu (komentari tipa - "hohštapliranje i rasipanje milijardi"). S vremenom, stekao je povjerenje i katoličkih svećenika Ivana Ravlića, Stjepana Mišure, Antona Bakovića i drugih.

GORAN (Šime) BENČIĆ: Pored aktivnosti na obradi hrvatske emigracije, saradnici iz reda hrvatskog naroda često su dobijali i zadatke, usmjerene na djelovanje stranih obavještajnih službi. Idealnu priliku za to je, po procjeni Službe, imao Goran (Šime) Benčić, pseudonim "Blek", prevodilac zaposlen u predstavništvu jedne američke firme u Sarajevu. Iako se u njegovom dosijeu ne navode detalji saradnje, naznačeno je, ipak, da je bio usmjeren na praćenje čovjeka vođenog pod konspirativnim imenom "Gigant". Datum njegove saradnje datira od februara 1976. godine.

TOMISLAV (Jure) BONIĆ: Mnogo poznatiji saradnik iz Sarajeva je Tomislav (Jure) Bonić, "Barni", bivši bokser, svojevremeno i prvak Jugoslavije u velter kategoriji. Služba ga je koristila za pokrivanje djelovanja ustaške emigracije u Njemačkoj, gdje se odselio sredinom osamdesetih godina. Davao je informacije o djelovanju više emigranata, nastanjenih u Njemačkoj. Prilikom jednog kontakta sa agentima SDB-a, dostavio je snimak razgovora i fotografije učesnika sastanka "Hrvatsko-njemačkog društva". Pošto je u okolini Karlsruea pokrenuo privatni biznis za koji mu je trebao novac, tražio je pare od Službe, međutim dato mu je do znanja da SDB saradnike - ne plaća.

"Nezavisne novine", 3. 12. 2003.

Hrvati špijunirali emigraciju (30)

U današnjem, posljednjem nastavku feljtona, izdvojili smo imena nekoliko doušnika iz reda hrvatskog naroda, koji su, kako se može vidjeti iz dosijea SDB-a, uglavnom bili usmjerevani na praćenje ekstremnih emigranata.

PETAR (Mate) DELIĆ, konspirativno ime "Simo", je od 1976. godine dostavljao informacije o ustaškoj emigraciji u Duizburgu, Njemačka. Na osnovu

Ko su bili saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini od 1970. do 1990. godine (30)

Hrvati špijunirali emigraciju

usmjeravanja SDB-a, "Simo" je pratio djelovanje Vinka Čovića i Ivana Lonca, kao i drugih ekstremista nastanjenih u Duizbrugu i Esenu. U kontaktu sa Službom ostao je sve do 1989. godine, kad je izbrisan sa spiska saradnika, zbog porodičnih problema i gubljenja pozicija kod ustaških emigranata.

PAVO (Mije) FILIPOVIĆ iz Vareša, pseudonim "Grgur", radnik na privremenom radu u Njemačkoj, Udbi je dostavljao je informacije o djelovanju ekstremista Mije Prkića, Mate Ilića, Ive Matića, Ante i Mile Smolčića. Do saradnje je došlo tako što je saradnik Službe pod konspirativnim imenom "Jorgovan" spojio agente sa Filipovićem, koji je pod uticajem ekstremističkih krugova u Augzburgu postao član organizacije HNO. Nakon obrade, Filipović je 1977. godine počeo da informiše Službu o djelovanju ekstremista, pod čijim uticajem je i postao član ove emigrantske organizacije. Prema njegovom dosijeu, sarađivao je sve do 1989. godine, kad se preslio u drugi grad i izgubio kontakt sa ekstremistima, na čije praćenje je bio usmjeravan.

ZORAN (Mate) GUDELJ iz Kiseljaka, vlasnik privatne firme u Fridrishafenu, Njemačka, vrbovan je na sličan način. Pošto ga je Služba pet godina pratila zbog neprijateljske djelatnosti i članstva u emigrantskim udruženjima, 1977. godine posjetili su ga agenti SDB-a i preobratili u doušnika. Do 1984. godine pružio je svega pet informacija o djelovanju ekstremista. Služba je, međutim, bila nezadovoljna radom ovog saradnika, registrovanog pod pseudonimom "Srna", pošto su sumnjali da i dalje održava kontakte sa ekstremistima, te da sarađuje sa njemačkom i ruskom obavještajnom službom. Iz svih tih razloga, skinut je sa spiska saradnika 1984. godine.

MATE (Luke) JOZIĆ: O tome da na meti agenture bivše države nisu bili isključivo emigranti, dokazuje i dosije Mate (Luke) Jozića iz Ilijaša, vlasnika prevodilačkog biroa u Frajburgu. Njegova saradnja datira od sredine osamdesetih godina, kad ga je Služba uočila kao solidan izvor, pošto je, kao prevodilac radio za njemačku policiju kod prevođenja dokumenata. Godine 1986. dobio je pseudonim "Adorno".

ANTO (Ive) LOVRIĆ: Kao emigrant, saradnik je postao i Anto (Ive) Lovrić, pseudonim "Lok", koji je, prije ilegalnog bijega preko granice u Njemačku, u bivšoj SFRJ odležao 12 godina zatvora. Agenti SDB-a uzeli su ga "pod svoje" pošto se po dolasku u Njemačku učlanio u ekstremne hrvatske organizacije u Ahenu. Tokom doušničke karijere, koja je potrajala sve do 1989. godine, pratio je djelovanje hrvatske emigracije u Ahenu. Prekid saradnje obrazložen je time što "Lok" nije uspio da obnovi kontakte sa vodećim hrvatskim emigrantima u Njemačkoj, što je on pravdao time da se

razbolio i već odavno prekinuo svaki kontakt s njima. Kako se može vidjeti iz njegovog dosijea, tokom saradnje je odbijao novac koji mu je Služba davala za nadoknadu troškova, ističući da ne sarađuje za novac, već zbog patriotizma.

BRANKO (Ivana) MARKOVIĆ: Kao posljednji slučaj u ovom feljtonu, posvećenom doušnicima SDB-a, navešćemo slučaj Branka (Ivana) Markovića iz Kiseljaka, koji je bio na privremenom radu u Australiji. Pod pseudonimom "Dioklecijan" sarađivao je od 1979. godine, pošto su agenti u Službi s njim "raščistili" odnose zbog njegovog djelovanja u ekstremnim hrvatskim organizacijama u Sidneju. Tokom saradnje, odavao je informacije o djelovanju ustaške emigracije u Melburnu, prije svega o članovima udruženja "Rakovica", "Slobodna Hrvatska" i "AHD". Pet godina kasnije, prestaće sa javljanjem agentu koji ga je držao na vezi, zbog čega su u Službi posumnjali da iza ovakve promjene stoji australijska policija.

"Nezavisne novine", 4. 12. 2003.

LJILJAN: IZDAVAČKI BESTSELER: IZ ŠTAMPE IZAŠLA ČETIRI TOMA KNJIGE "ČUVARI JUGOSLAVIJE - SURADNICU UDB-e U BiH" (1)

Udbini sinovi iz našeg susjedstva

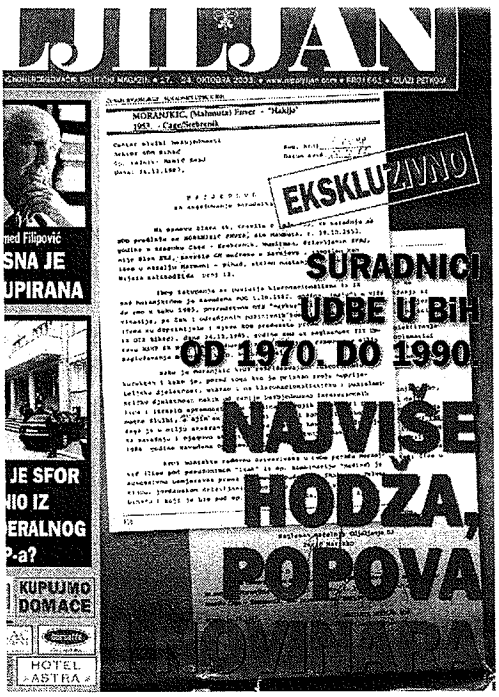

Vjerovatno najprodavanija knjiga u nekoliko narednih mjeseci, pa i duže u BiH, bit će četverotomno, izdanje posuškog "Samizdata", privatne naklade Ivana Bešlića, sa nazivom "*Čuvari Jugoslavije - suradnici UDB-e u BiH*". Riječ je o četiri knjige sa istim naslovom, istom opremom, u kome su sadržani originalni dokumenti tzv. brisanih operativnih veza i saradnika UDB-e, odnosno SDB RBiH, u svih devet regionalnih Centara službi bezbjednosti, u razdoblju od 1970. do 1990. godine. U ovom svojevrsnom bestseleru, nema priče niti nekih komentara, već su samo publicirani orginalni dokumenti SDB-a (lični dosjei) sa imenima saradnika, o njihovom djelovanju, načinu vrbovanja, vezama sa operativnim radnicima SDB-a, ponašanju, informacijama koje su pružali, licima koja su opservirali.

U prva dva toma (plava boja korica) autor tretira Hrvate, odnosno dokumentaciju o saradnicima UDB-e iz reda hrvatskog naroda u BiH, ali su tu uključeni i svi saradnici iz drugih naroda koji su pratili Hrvate (posebno emigracije), uključujući i muslimane koji su se izjašnjavali etničkim Hrvatima. Treći, "zeleni" tom, čine dokumenti o suradnicima UDB-e iz redova Bošnjaka usmjerenih na svoje sunarodnike i Srbe. Uz njih je i dio Albanaca koji su pratili albansku iredentu. Četvrti, "crveni" tom, štampan je kad i "zeleni", a sadrži dokumente o suradnicima Srbima koji su špijunirali uglavnom sami sebe - zbog velikosrpskog kleronacionalizma, Informbiroa i podrivanja ekonomske osnovice društva.

Vjerski službenici najbrojniji

Najzvučnije ime među srpskim saradnicima UDB-e svakako je **Vojislav Šešelj**, četnički vojvoda, kome se trenutno sudi u Haagu.

Na osnovu ponuđenih dokumenata može se sa velikom sigurnošću - prema profilu saradnika, naravi i kvaliteti saradnje, svjesnog i dobrovoljnog angažmana, podijeliti u nekoliko kategorija. U prvoj su saradnici, bez obzira na motivaciju, u potpunosti predati zahtjevima Službe, osobe koje su uživale veliki ugled (novčano i na

Spy Book Scandal

A book released in Bosnia lists the names of over a thousand alleged operatives and informants of the communist-era secret service

By Aaron Allr
Transitions Online

No book in recent history has caused as much controversy in Bosnia as the very innocently titled Ozemi Jugoslavije (The Guardians of Yugoslavia), by Ivan Ilesic, which was released in Sarajevo in early November. The Guardians of Yugoslavia is composed of top-secret documents from the Bosniak branch of the former Yugoslav State Security Service (SDB), and a list of 1,350 names of informants and operatives active from 1970 until 1990.

According to the book, those listed were responsible first of all for keeping tabs on Bosniak (Bosnian Muslim), Bosnian Croat, and Bosnian Serb nationalists living in the country and abroad. Many of those listed were journalists, writers, and members of religious institutions and universities.

The work is a four-volume set. Two volumes deal with Bosnian Croat agents and informants, one with Bosniaks, and a fourth with Bosnian Serbs.

According to the book, some 60 percent of the alleged informants and operatives were responsible for spying on people and institutions inside Bosnia and Herzegovina, while some 30 percent kept tabs on the diaspora. The remaining 10 percent watched keep an eye on the country's economy.

The book's author, Ilesic, was born in the region of Herzegovina, in the town of Posusje. Ilesic claims that the SDB had been spying on him and his family for some time after he refused to become an informant. In 1978, under the threats of prosecution, he says, he decided to move to the United States.

There he joined a radical organization of Croatian nationalist émigrés. In Chicago, he opened a private business through which he financed the Croatian organization. In August 1991, the FBI arrested him on charges of buying illegal weapons that had been stolen from U.S. military bases. Ilesic was later sentenced to 36 days in prison, five months of house confinement, and three years of probation, according to the U.S. Immigration Naturalization Service (INS). He was then expelled from the U.S.

And now he says he wants everyone to know who their real friends and enemies were.

"The time has come for the public to hear what the communist regime was doing to mostly ordinary people. The public has to know," Ilesic said in Sarajevo, during the promotion of his newly released book.

But here in Sarajevo, hardly anyone believes that Ilesic's motives were as simple and benign.

Fadilpasic Zuvdi

According to Ilesic, SDB had many collaborators inside institutions of higher education, including professors, teaching assistants, members of student associations - even cafeteria workers and cleaners.

Professor Miodrag Sreckj - now the leader of the Serbian Radical Party (SRS) - is listed as one of the highest ranking agents serving intellectual circles. Earlier this year, Sreckj had voluntarily turned himself in to the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY) in The Hague, where he is facing charges of war crimes.

The book also names Sefko Bosnjcina, a professor at Sarajevo University's Political Science Faculty, as an operative. According to the book, Bosnjcina's code name was "Professor."

In an 18 November interview with TOL, Bosnjcina denied the book's allegations, saying that everything is a fabrication, including the information contained on the alleged data sheet (a personal information form supposedly signed by all agents and informants).

"That form is full of false information: my address, date of birth, marital status, and the institutions in which I work. And above all, it wasn't signed," Bosnjcina said.

He also pointed out that in a different document published in the book, his code name was not "Professor," but "Tara."

When he read the book, Bosnjcina said he realized that he had become an unwitting informant - when his former colleagues turned him up as a cooperative without him knowing.

"This was a man with whom I had spoken several times about studies and the political situation in Yugoslavia. I had no idea he was an SDB agent," Bosnjcina said.

Another Political Science Faculty professor, Mustafa Festic, is also listed as an operative, nicknamed "Michigan." Like Bosnjcina, Festic says that most of the information on his chart is false, as well "In 1985 - when I supposedly became an SDB cooperative - I and several other professors traveled to Grand Rapids, Michigan for a long seminar" said Festic, speaking in TOL on 18 November. "My personal information chart, which I never filled in, says that I am a sociologist by profession, though I am actually an economist. They made that mistake because most of the people at the seminar were, in fact, sociologists." Festic's abbreviated chart was also unsigned.

Both Bosnjcina and Festic have said they plan to sue the book's author and publisher.

Jusuf Jasic, a former SDB chief, told TOL that most of those named as operatives and informants, like Bosnjcina, weren't even aware they were working for intelligence. And many of those named weren't working for the SDB at all, despite the dossiers on them.

Jasic said it was easy for people to unwittingly become SDB informers. You always had to be careful who you did favors for. If a friend or relative asked you to deliver some documents to a third party, for instance, and that friend or relative happened to be an SDB member (a fact you would not have been aware of), you would automatically become an informant yourself, with your own dossier. "People were using other people close to them all the time to fulfill their agent and informant duties," Jasic said.

What intrigues the public most is how the author got his hands on the classified documents in the first place. During the promotion of his book, Ilesic only said he had obtained the documents from "certain friends" in the Croatian diaspora.

Ilesic said he had set out to get a hold of the top secret documents in early 1990, with the help of radical Croats in the

druge načine stimulirani) i stepen pouzdanosti, koji su najčešće prevođeni iz statusa "operativne veze" u "saradnika" - agenta. U drugoj su saradnici koji su se potpuno angažirali i bili pouzdani u određenom razdoblju, a potom počinju eskivirati i na kraju prekidaju veze. Vrlo često do prekida dolazi i zbog pogoršanja zdravstvenog slanja ili preseljenja osobe koju su za potrebe UDB-e pratili i kontaktirali, itd. U trećoj su osobe koje su prisilno angažirane za saradnju (ucjenama, prijetnjama i sl.), te su je od početka izbjegavale i na kraju definitivno prekinule. U četvrtoj su saradnici - dvojnici, osobe u koje Služba sumnja od početka saradnje, da igraju dvostruku igru i da o tim kontaktima informiraju i druge, osobe i ponašaju se prema njihovim uputama. Praviti neki generalni profil (prema profesiji) saradnika UDB-e prosto je nemoguće, jer ima svega, od univerzitetskih profesora i studenata, preko učitelja, nastavnika i srednjoškolskih profesora, do penzionera, KV i VKV radnika, općinskih službenika, sudija, inžinjera, direktora, poštara, trgovaca, matičara, zatvorskih stražara, osuđenika u KPD-ima, radnika na privremenom radu u inozemstvu, umjetnika, novinara, vjerskih službenika sve tri konfesije, itd. Zanimljivo je da su hodže, fratri, novinari i popovi najbrojniji saradnici UDB-e.

Optuži, pa vrbuj

Naime, tadašnjim poznatim "pluralizmom samoupravnih interesa" režim je, kroz svoje vidove političkog djelovanja (SK, SSRN, SSO, SINDIKAT, SUBNOR...) pokrivao najšire slojeve društva, ali su mu velika tajna ostajale vjerske zajednice, kao opasna legla ekstremnog nacionalizma i klerikalizma, uporišta neprijateljskog djelovanja usmjerenog protiv socijalističkog samoupravnog društva. Zbog toga su ateistički odgajani udbaši najveću pažnju posvećivali upravo vjerskim zajednicama i njenim službenicima, služeći se svim metodama ucjena i pritisaka, da uđu u njihove strukture i razore ili, da spriječe svako drugo i drukčije mišljenje od utvrđenog komunističkim klišeom. Uglavnom, vjerski službenici prate sami sebe - kolege po struci i članove crkvenih i odbora IZ. Koliko daleko su išli, najbolje ilustrira primjer jednog mladog imama u Gračanici, zavedenog pod pseudonimom "*Zikret*", koga su najprije optužili za "neprijateljsko djelovanje sa pozicija muslimanskog kleronacionalizma", jer se, navodno, na hutbama "negativno izjašnjavao o Sušićevom "Parergonu", potom

"nagovarao članove SK da se učlane u IZ" i sl. Poslije brojnih "informativnih razgovora" i maltretiranja, on "pristaje na saradnju", ali u sukobu sa svojom savješću, ubrzo doživljava nervni slom, završava na neuropsihijatriji u Brčkom i odlazi u prijevremenu penziju. Odmah iza vjerskih službenika slijede gastarbajteri - radnici na privremenom radu u inozemstvu - koji se pod prijetnjom oduzimanja pasoša, prisiljavaju na suradnju i praćenje emigracije. Vjerovatno na trećoj poziciji su osoblje KPD-omova i osuđena lica, posebno u Foči i Zenici.

Bošnjačka "zelena" knjiga sramote

U nastavku teksta bavit ćemo se isključivo Bošnjacima i njihovim uhodama. Tek sa čitanjem ove knjige, ma koliko ona bila nepotpuna, jer nema sumnje da je broj saradnika UDB-e i SDB-a daleko veći, mnogi u Bošnjačkom korpusu bit će svjesni kakvi su im bili prvi susjedi, komšije, kućni prijatelji, radne kolege... Puna imena vrbovanih saradnika nećemo navoditi, već samo njihove pseudonime, prvenstveno zbog članova njihovih porodica, da im mi ne nanosimo bol, jer će se ionako sve ubrzo saznati i ostati im kao teret, na njihovoj savjesti.

U Banjoj Luci magistar sa Pravnog fakulteta "*Plovak*" i njegov student III godine "*Lotos*", zatim profesor muzike "*Kolibri*" i poznati novinar "*Pjesnik*" usmjereni su na praćenje neprijateljske aktivnosti u svojim okruženjima, posebno u oblasti "nauke i kulturno - umjetničkog života". Imami "*Alhaz*" i "*Rovac*" zaduženi su za glavnog imama u Bosanskoj Gradišci, **Hamida Kedića**, a njihove kolege "*Mali*", "*Kastel*", "*Kiklop*" i "*Diskrecija*" (iz Ferhadije)" za "interesantna lica" u IZ Banje Luke. Vlasnik butika u Ključu pod kodnim imenom "*Caco*", kao i efendije "*Esko*" i "*Piri*", iz istog grada, usmjereni su na tamošnjeg glavnog imama **Osmana Hrnjića** i izvjesne **Šemsu Zekotića** i **Omera Štulanovića**. Vjerovatno rođaci, kafandžija "*Lovac*" i građevinac "*Čik*" kontaktiraju i prate **Zlatka Hadžiabdića**, a ekonomski tehničar sa Medicinskog fakulteta "*Mokri*" profesora **Nadana Filipovića**. Efendija "*Dugi*" zadužen je za **Ćolić Mustafu**, njegov kolega "*Suka*" **Pajić Ibrahima** i **Muharema Štulanovića**. Tašnar "*Delta*" iz Bosanske Gradiške usmjeren je na osumnjičenog **Ediba Biščevića** i dr., a imam "*Smoki*" na čelnike IZ u Jajcu.

Udbaši u Bihaću ili današnjem USK su se više oslanjali na inteligenciju i vjerske službenike, te rjeđe na zanatlije i druga zanimanja. Tako je "*Ajaks*", profesor ONO iz Kladuše, uhodio kolege **Džeku Bubuljicu** (pjesnik, u ratu velika žrtva "abdićevaca"), **Nuriju Miljkovića, Ćatiba Dedića i Omera Kurtanovića**, a kad je započela afera "Agrokomerc", Abdićevog novinara **Seada Purića i Šeru Delića**. Njegov kolega "*Amir*" iz Bihaća, inače profesor hemije, bio je zadužen za **Danijela Teklića**. Nastavnik u Baškim Vodama, "*Damir* ", pratio je muslimanski nacionalizam u Bosanskoj Krupi, a kolega iz Kladuše, "*Sabina*", **Envera Pašalića** i **Hamzu Čarkadžića**, dok je učitelj, a kasnije novinar "*Princ*" iz Cazina kleronacionalizam i šovinizam u tom gradu. Sudija općinskog suda iz Kladuše, "*Poštar*", pratio je ilegalne neprijateljske grupe koje djeluju na šovinističkoj osnovi. Njegov kolega, pravnik u SO Kladuša, kleronacionaliste na čelu sa kasnijim guvernerom USK-a, **Mirsadom Veladžićem**, dok

je "*Jasik*", pravnik iz "Kombiteksa" pratio "birokratski etatizam i informbiro". Direktor "*Saniteksa*" u Kladuši bio je zadužen za "podrivanje ekonomske osnove društva", a stolar iz istog grada za klerikalizam IZ.

Hodža Hakija, cinkanje je gore nego rakija

Za udbaše iz Cazinske krajine studenti su bili zanimljvi gotovo isto kao i hodže. Tako su studenti, po jedan sa III godine Građevine, i II godine Metalurgije, te dva sa FPN-a ("*Kec*" i "*Kartum*") u Sarajevu, bili zaduženi za kolege i profesore na svojim fakultetima, nacionaliste koji se eksponiraju, među kojima su, između ostalih, **Mustafa Topčagić** i **Ina Ovadija Musafija**. Krojač "*Patriot*" iz Bihaća bio je zadužen za IB-ovce i **Derviša Murlagića**, a ekonomski tehničar "*Ronhil*" iz TZP u Cazinu za **Huseina Muharemovića**. Gimnazijalac u cazinskom Domu zdravlja, "*Sedra*" usmjeren je na **Idriza Muratagića, Ibrahima Redžića i Huseina Muharemovića**, dok je građevinac "*Cincer*" iz Gornjeg Vakufa uhodio **Fahriju Hadžiabdića**. Vozač "Une" iz Bos. Krupe, "*Drvo*" bio je zadužen za **Idriza Badnjevića**, a tesar "*Salko*", gastarbajter u Melburnu, u Australiji, za zemljake u toj državi, **Smaila Topčagića, Muhameda Dedića, Ahmeta Jahića, Rašida Lerića** i **Ibru Jelečevića**. Poljoprivredni tehničar "*Rođak*", inače student Tehnologije u Zenici zadužen je za kolege i "građansku desnicu". Inženjer - profesor u SŠC u Cazinu uhodio je **Alagu Topića, Hamdiju Salkića i Huseina Muharemovića**, a direktor "Telekoma", "*Haris*" sređivao prisluškivanje.

Centar službi bezbjednosti
Sektor SDB Bihać
Op. radnik: Ramić Sead
Dana: 16.12.1987.

Reg. broj [illegible]
Datum evid. [illegible]

P R I J E D L O G
za angažovanje saradnika

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, za saradnju sa SDB predlaže se MORANJKIĆ ENVER, sin Mahmuta, r. 19.10.1953. godine u zaseoku Cage - Srebrenik, Musliman, državljanin SFRJ, nije član SKJ, završio GH medresu u Sarajevu, zaposlen kao imam u naselju Harmani - Bihać, stalno nastanjen u Bihaću, ul. Nijaza Salihodžića broj 12.

Zbog istupanja sa pozicija kleronacionalizma iz IZ nad Moranjkićem je zavedena POO 1.10.1982. godine. Imajući u vidu da smo u toku 1985. posredstvom OTS "Merkur" bili svjedoci pasivizacije, pa čak i određenih pozitivnih komentara Moranjkića (čemu su doprinijele i mjere SDB preduzete prema nekim licima iz OIZ Bihać), dana 26.12.1985. godine smo uz saglasnost III Uprave RSUP SR BiH s njim obavili raščišćavajući razgovor u cilju sagledavanja mogućnosti op. kombinovanja.

Kako je Moranjkić kroz raščišćavajući razgovor bio korektan i kako je, pored toga što je priznao svoju neprijateljsku djelatnost, ukazao i na kleronacionalističku i panislamističku djelatnost nekih od ranije bezbjednosno interesantnih lica i izrazio spremnost da u granicama svojih mogućnosti pomogne Službi, s njim su nastavljeni daljnji kontakti, nakon čega je u cilju stvaranja uslova za njegovo kasnije angažovanje za saradnju i njegovo svestranije op. korištenje, dana 10.2. 1986. godine zavedena op. kombinacija "Medina".

Kroz kontakte redovno ostvarivane u ovom periodu Moranjkić (lice pod pseudonimom "Isak" iz op. kombinacije "Medina") je sukcesivno usmjeravan prema Mohamedu Joudeh Abu Shalbaku, Palestincu, jordanskom državljaninu, koji je donedavno studirao u Bihaću i koji je bio pod op. tretmanom Službe, kao POO, Alagić Mehmedu, predsjedniku OIZ Bos. Krupa, POO, kao i prema licima iz hijerarhijskog vrha IZ prilikom njihovih dolazaka na naše područje. Prilikom kontakata sa ovim licima Moranjkić se ponašao u duhu datih instrukcija, a da je svoja zapažanja iz razgovora koje je vodio sa njima, korektno prenosio, provjeravali smo preko OTS "Merkur", kao i drugih saradničkih pozicija.

Pored toga, sem što je korišten na planu selektiranja lica zahvaćenih operativno-preventivnim radom po problematici kleronacionalizma iz IZ, Moranjkić je ukazivao i na neke bezbjednosno interesantne pojave i probleme po ovoj problematici, koji su se u ovom periodu dešavali na našem području.

Cijeneći korisnost dosadašnjih saznanja koje je Moranjkić dao, njihovu provjerenost, kao izraženu spremnost da se i dalje angažuje na konkretnim bezbjednosnim problemima, predlažemo da se op. kombinacija "Medina" briše, a da se Moranjkić Enver registruje kao saradnik SDB, te da se i dalje usmjerava prema Alagić Mehmedu, POO, prema licima iz hijerarhijskog vrha IZ prilikom njihovih boravaka na našem području, kao i prema pojedinim bezbjednosno interesantnim licima albanske narodnosti koji žive u Bihaću.

Moranjkić bi se vodio pod pseudonimom "Hakija".

Bihać, 16.12.1987.

Predlaže op. radnik
Ramić Sead

Saglasan načelnik Odjeljenja 03
Jarić Marinko

O D L U K A

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB odobrava se angažovanje za saradnju Moranjkić Envera, sin Mahmuta, r. 19.10.1953. godine u zaseoku Cage - Srebrenik, pod pseudonimom "HAKIJA".

Bihać, 16.12.1987.

NAČELNIK SEKTORA SDB
Milan Tjubojević

Lista vjerskih službenika i u CSB Bihać je podugačka. Pošto je na adresu Ljiljana ovih dana stigla sudska tužba od **Envera ef. Morankića** iz Bihaća, jer ga je naš dopisnik iz tog grada **Adnan Kurtović** ranije prozvao za saradnju sa UDB-om (u tužbi on se smatra žrtvom), odustajemo od pravila i otkrivamo mu identitet. Efendija Morankić, sa kodnim imenom "*Hakija*" bio je zadužen i godinama informirao UDB-u o aktivnostima Odbora IZ, zatim studenta Palestinca, porijeklom iz Jordana, **Muhameda Joudeh Abu Shalbaka, Mehmeda Alagića** i drugih. Imam "*Lasta*" iz Šturlića informirao je o radu IZ, kao i njegove kolege, "*Hazim*" iz Bužima i "*Hafiz*" iz Zenice. Još kao učenik Medrese u Sarajevu, efendija "*Redžo*" angažiran je za saradnju sa UDB-om, a po povratku u zavičaj, usmjeren je na kolege **Munira Mekića** i njegovog brata **Fehbiju** (tada studirao u Rijadu), te na **Mirsada Šahinovića**. Imam "*Mirko*" je u Bosanskoj Krupi pratio rad klerikalista u IZ i kolege **Nijaza ef. Hadžića**, a poznati bihaćki efendija, "*Kum*", **Muharema Štulanovića**, muftiju **Ševku ef. Omerbašića, Zećirija Mahmutija, Abdilbarija Sinanija** i dr.

KPD Foča zlatna koka UDB-e

U goraždanskom odjelu UDB-e akcent je stavljen na KPD Foča i dijasporu, pa tek na unutrašnje neprijatelje. Fočanski zatvori (muški i ženski) važili su za najliberalnije u BiH, pa je prelazak, recimo iz zeničke kaznione, u taj grad bio ravan nagradi i odlasku na godišnji odmor. U njemu su za UDB-u ili SDB radili svi, i stražari, i vaspitači, i uprava, ali i osuđenici. Svak je cinkano svakoga. Posebna meta Službe bili su i radnici na privremenom radu u inozemstvu, ali i osobe za praćenje "muslimanskih ekstremista, dogmata, IB-ovaca, podrivača sistema"...

Bivši urednik lista "*Maglić*", ekonomist "*Informator*" bio je zadužen za dogmatsko-birokratsko djelovanje prijatelja u obrazovanju. Nastavnik "*Dino*" i efendija - sociolog "*Tara*" uhodili su i cinkarili uvaženog fočanskog profesora **Fehima Karovića**, a ovaj drugi i ustikoljanskog imama **Zahira Karamana**. Učitelj "*Amon*" pomogao je Službi da razotkrije doktora **Đorđa Janjića**, nekadašnjeg ljekara **Draže Mihajlovića**, koji je iz svoje vikendice u Bastasima održavao vezu sa četničkom emigracijom u Švicarskoj. Šef ustikoljanske Zadruge "*Kolina*" pratio je rad i djelovanje komšije **Derve Omerbašića**, a preko njega i njegovog sina **Ševke**, muftije zagrebačkog, dok je "*Kolinin*" kolega, direktor OOUR-a u Foči, pseudonim "*ZZ*", uhodio jednog od najstarijih fočanskih pravnika, **Halima Razmana**. Studentica književnosti na Al-Azharu, pratila svoje kolege u Kairu, a matičar iz jednog sela kod Višegrada izvjesnog **Nesiba Karahodžića**. Direktor jedne goraždanske škole, "*Raf*", cinkano je svoje kolege, nezaposleni trgovac "*Triglav*" uticajne ljude u IZ, posebno **Aliju Delića, Isu Bešliju i Čamila Hubjera**, dok je njegov kolega, trgovac "*Kasparov*" iz Vranića, to isto radio **Munibu Forti** i **Enveru Čelji**. Komunalac "*Mirza*" iz Čajnića pratio je "muslimansku emigraciju i njene veze u zemlji", dok su efendije iz jugoistočne Bosne ("*Menfis*", "*Arab*", "*Neron*", "*Šeh*" i "*Gandi*") cinkarili jedni druge, a posebno **Moharema ef. Hasanbegovića** i hadžiju **Agu Ćurovca**.

Sanitarni inspektor ekspert za anarholiberalizam

U dobojskom CSB-u mesar "*Krpom*" pratio je "ekstremni nacionalizam", dok je **Jusufa Hadžića**, referenta za održavanje lokomotiva "*Lira*" optužio da djeluje sa "dogmatsko-tehnokratskih i nacionalističkih pozicija". Za Hadžića je bio zadužen i inžinjer iz ŠTO Doboj, "*Izolator*". Medicinski tehničar "*Filip*" iz Teslića izvještavao je o muslimanskom šovinizmu, kao i knjigovođa "*Brajko*" iz Gračanice. Ista zaduženja u IZ Doboj i Teslić imale su efendije "*Zuko*" i "*Edib*".

Imam iz Gračanice "*Senad*" i njegov kolega "*Omer*" iz Tešnja, nadzirali su "ekstremni muslimanski nacionalizam", a sanitarni inspektor iz Gračanice postao je ekspert za anarholiberalizam. Zanatlija iz "Natrona" pratio je tzv. moševačku grupu (**Galijašević, Delić, Mašić**...), a krojač "*Klaver*" emigraciju u Parizu. Inžinjer "*Senegal*" iz Industrije papira u Modriči usmjeren je na izvjesnog **Suljića,** a računovođa iz "Gradesa" u Gračanici na "tehnokratizam i podrivanje ekonomskog sistema". Ugostitelja **Rizaha Jusufovića** iz Bosanskog Šamca, drvni tehničar iz "Stila" optužio je za iredentu, jer je izjavio "da mu je žao što nema sliku **Envera Hodže** da je stavi pored **Titine**". Penzionirani pekar, "*Feriz*" iz Tešnja, slobodno vrijeme trošio je na uhođenje "mladih muslimana i nacionalista", odnosno **Mustafe ef. Efendića, Ibrahima ef. Hasića, Muhameda Ljevakovića, Hamzalije Hundura**, itd.

Ljekar "*Karpov*" iz Livna pratio je "nacionalizam" i **Rahima Maslića**, dok je imam "*Pjesnik*" bio ažurniji i upozorio na neprijatelje: **Halila Mehtića, Dževdeta Vrepca, Ferida Nuhbegovića, Ismaila Selimovića** i dr. Penzioner "*Iko*" iz Livna nadzirao je "birokratsko-dogmatske snage", a njegov kolega "*Roda*" iz Duvna emigraciju. Učitelj i novinar "*Mornar*" pratio je djelovanje **Muharema Talića, Svetozara Ljuboje i Izeta Balagića**, ugostitelj "*Omar*" **Šerifajeta Fetu**, a efendija "*Tribanj*" vrh IZ Livno.

Hodže "Rusmir" i "Lisnin" najbolji agenti

Zvuči gotovo nevjerovatno da su dvojica hodža, od kojih jedan danas zauzima visoko mjesto u hijerarhiji IZ, biti glavni doušnici udbe u Mostaru. Sva saznanja od ostalih saradnika provjeravali su kod "*Rusmira*", kasnije "*Adija*" iz Mostara i "*Lisina*" iz Konjica. Prvi je obrađivao **Ibrahima Riđanovića, Nijaza Šukrića, Hilmu Neimarliju, Abdulaha Hodžića, Saliha Behmena, Ahmeda Smajlovića, Ferhata Šetu** i dr., a drugi je ("*Lisin*") nakon suđenja **Aliji Izetbegoviću** i ostalim iz grupe, 1983. godine, razotkriven i postao bezvrijedan. Primao je, kako mu piše u kartonu, prijeteće pozive, posebno od osuđenog **Džemaludina Latića**. I treći imam, također u IZ visoko rangirani "*Akšam*" (mnogima je od njega pao mrak na oči) iz Mostara, radio je za UDB-u, prateći posebno beogradskog muftiju **Hamdiju Jusufspahića, Huseina Đozu i Hilma Neimarliju**, a za njim nije zaostajao ni kolega "*Enver*" iz Konjica koji je nadzirao rad **Envera Mehmedovića, Bajre Perve, Osmana Đajića, Mehmedalije Porče, Ibrahima Hadžizukića**. Autoprevoznik "*Molunat*" cinkario je **Esada ef.**

Spahića, Ismeta Dizdarića i Kasima Zubčevića, tokar iz Fabrike alata **Spahića i Hivziju Ćerimagića**. Hodža "*Asker*" svoju doušničku energiju usmjerio je na **Aliju Latića, Senada Mićijevića** (izuzetno tražen), **Rizaha Bajramija, Mustafu Vučicu**, i dr., dok se njegov rođak "*Kerim*" koncentrirao na Mićijevića i derviše **Salku Bešića, Izeta Čovića, Šaćira Tosuma, Idriza Kovačevića**...

Poslovođa "Alata" iz Trebinja "*Lovćen*" nije ispuštao iz **vida Hivziju i Sulju Ćerimagića, Izeta Kabila, Izeta Šarana i Vuka Milojevića**, a bravar "Armatura" u Čapljini, "*Hrid*", **Nezira Kurtovića, Hasana Palića, Benu Adolfa**... VKV radnik "Alata" iz Trebinja, "*Koral*" uhodio je **Ibrahima Volića, Salku Čustovica, Miralema i Ibrahima Resulovića, Ishaka Busuladžića, Abida Mehovića, Džemala i Bahriju Čatovića**... Ni nevesinjski hodža "*Boto*" nije zaostajao za kolegama pa je Službu redovno informirao o **Salihu Čolakoviću, Asimu Smajiću, Hasanu Paliću, Ibrahimu Ramiću, Hazimu Ćiroviću**, te emigrantima iz Chicaga, **Salku Kljaku** i imenjaka mu Torlu. Imam "*Rasim*" iz Konjica svoje senzore usmjerio u pravcu **Omera Mulamehmedovića, Samira Lepira, Adema Mujale i Hidajeta Elkaza**.

Bilo je u Hercegovini još udbaških doušnika i podrepaša, ali ovo su najistaknutiji.

Ljiljan, 17. 10. 2003.

"ČUVARI JUGOSLAVIJE - SURADNICI UDB-e U BiH" (2)

Sarajevski neprijatelji sistema

U Sarajevu se UDB-a, odnosno Odjel 03 (Odjel za poslove i zadatke otkrivanja i sprječavanja djelatnosti unutrašnjeg neprijatelja) koji je vodio Munir Alibabić Munja, fokusirala na unutrašnje neprijatelje u dva domena. U prvom, svjetovnom, akcent je stavljen na Filozofski fakultet, FPN, Udruženje književnika i medije, a u duhovnom na Islamsku zajednicu i džemate

Tekst u prošlom broju sa ekskluzivnm informacijama o saradnicima Udbe u BiH od 1970. do 1990. godine, objavljne u četiri toma knjige "*Čuvari Jugoslavije*", izazvao je pravi šok u bh. javnosti. Posebno kod Bošnjaka, jer smo se u tom tekstu bavili isključivo saradnicima iz tog naroda u okruzima Banja Luka, Bihać, Doboj, Goražde, Livno i Mostar, a u ovom nastavljamo po istom principu o doušnicima i agentima u Sarajevu. Naše informacije govore da se Ljiljan čitao s velikim zanimanjem po kafanama, kućnim sijelima, na radnim mjestima, i uglavnom, odgonetavala su se kodna imena vrbovanih udbaša, odnosno identitet tih ljudi. Šok su izazvala saznajnja da su dojučerašnji ugledni i cijenjeni prijatelji, komšije, radne kolege, profesori, studenti, novinari, vjerski službenici i sl. bili dugogodišnji suradnici Udbe i SDB-a, odnosno da su cinkarili svoje najbliže.

Činjenica je da se malo ko mogao oduprijeti UDB-i. Sredstva koja su korištena išla su u najboljem slučaju od ucjena i progona, pa do prijetnji tamo gdje su suradnici najosjetljiviji: uništavanjem djece ili razaranjem porodice. Iščitavanje ove knjige jasno pokazuje da su vrijeme predratnog haosa (možda i u ratu) izbrisani krupni - najvažniji

suradnici, odnosno njihovi dosjei počišćeni, posebno onih koje su na vezi držali šefovi Udbe. Također, ostala je ista tema, isto odstojanje, jer isti ljudi su na funkcijama, isti u SIPA-i, FOSS-u i drugim sigurnosnim službama, što podrazumijeva obaveznu lustraciju, "čišćenje od grijeha" i jednih i drugih.

NIŠRO "Oslobođenje" leglo doušnika

POLITIKA I DRUŠTVO

SARAJEVSKI neprijatelji sistema

Gledajući generalno, u Sarajevu UDB-a se, odnosno Odjel 03 (Odjeli za posloeve i zadatke otkrivanja i sprječavanja djelatnosti unutrašnjeg neprijatelja) koji je vodio **Munir Alibabić**, fokusirala na unutrašnje neprijatelje u dva domena. U prvom svjetovnom, akcent je stavljen na Filozofski fakultet, FPN, Udruženje književnika i medije, a u duhovnom n Islamsku zajednicu i džemate. Otprlike tako ćemo i poredati doušnike UDB-e u ovom tekstu.

Urednik "*Oslobođenja*", poznati pjesnik sa pseudonimom "*Lorka*", izvještavao je o "muslimanskom nacionalizmu" u vlastitoj kući i Udruženju književnika. Njegov kolega "*Pariz*", urednik poznatog nedjeljnika "*Oslobođenja*", danas ambasador BiH, angažiran je još daleke 1977. godine da prati "*Parišku grupu NDA*", a potom što zatreba Službi. Tu je i jedan od urednika "*Malih novina*" koji je bio vjern UDB-i gotovo 30 godina. Tu je i nastavnik S-H jezika i dugogodišnji dopisnik ove kuće iz Brčkog, "*Reporter*", koji je bio zadužen za praćenje "antisamoupravnih aktivnosti pojedinaca".

Novinarskoj doušničkoj eliti "*Oslobođenja*" treba dodati i kolegu s RTV Sarajevo, urednika i direktora ove kuće, "*Monitora*", inače profesora Filozofije, koji je bio zadužen za "liberalizam i anarholiberalizam u sivom domu", kao i kolegu "*Sokrata*", dopisnika zagrebačkog "*Vjesnika*", Zeničanina kojeg je na vezi od 1975. godine osobno držao Munja. I "*Sokrat*" je bio zadužen za "neprijatelje s anarholiberalističkih pozicija".

Krajišnik iz Bihaća, inače doktor psihologije na Filozofskom fakultetu "*Zola*" (ranije imao pseudonim "*Neven*") bio je zadužen za praćenje i izvještavanje o čemu pričaju **Vladimir Srebrov, Bećir Džeko, Rasim Muminović, Džihan Bukvić** i dr. Kao revnosan doušnik, napredovao je, pa je usmjeren isključivo na **Mujinovića, Džeku i Muhameda Tunju Filipovića**.

I sekretar tog fakulteta Banjalučani "*Gorki*", bio je zadužen za

"anarholiberalizam" na Filozofiji, dok je referent studentske službe na toj visokoškolskoj instituciji "*Katalog*", inače iz Kalinovika, od 1980. godine omogućio udbašima da nesmetano koriste arhivu i vrše provjeru podataka za "bezbjednosno interesanta lica" među studentima i profesoriama. U to vrijeme student III. godine Filozofije iz Bosanskog Petrovca, "*Filozof*", više je bio usmjeren na dešavanja u Studentskom domu u Nedžarićima i kolege s Poljoprivrednog fakulteta (**Žarka Arežinu, Dušana Brankovića i Dragišu Ćvoru**), nego na kolege sa svog fakulteta.

Književnici "opasna" i "kvarljiva" roba

Na Političkim naukama, izuzimajući haškog slučaja **Vojislava Šešelja**, najzvučnija imena su profesori "*Mičigen*" i "*Vezir*". Prvi je doktor sociologije iz Stoca, a drugi žurnalistike iz Travnika. Ovaj drugi, za pet godina saradnje dao je više bezbjedonosno interesenatnih saznanja" vezanih za akcije "*Komar*" i "*Indeksi*", a onda prestao sa komunikacijom, postavši sam praćen kao "bezbjedonosno interesantan". Ovim stopama krenuli su i studenti FPN-a, među kojima ja su "*Prvi*" iz Cazina, koji je pratio kleronacionalizam", zatim "*Vitez*" iz Viteza (studirao ONO) zadužem za kolege i "*Livio*" iz G. Vakufa, koji je zadužen za dešavanja na FPN-u i u Domu u Nedžarićima. Tu je i kolega im "*Toplica*" sa Kosova, koji je po odlasku sa studija prebačen u nadležnost SDB Prizren.

Tehnički sekretar udruženja književnika "*Esej*" bila je zadužena za praćenje "bezbjedonosnosno interesantnih lica" u Udruženju književnika, dok je već preminuli književnik "*Homer*"iz Rožaja, punih deset godina (jedno vrijeme nosio pseudonim "*Prometej*") pratio šta rade i pričaju **Avdo Sidran, Rajko Nogo, Radovan Karadžić i Izet Sarajlić**. Riječ je o čovjeku koji se u Srbiji proslavio pamfletom o Muhamedu.

Portir Narodne biblioteke "*Liber*" iz Tušila kod Trnova pratio je ljubitelje knjige koji navraćaju u biblioteku, ali je usput omogućio izvođenje akcije "*Leoprad*" i ugradnju "*Merkura*", odnosno prislušnih uređaja, da se mogu snimiti razgovori pojedinih književnika.

Kurir Skupštine SR BiH, "*Beg*" sa Pala, pratio je političare, a magistar društvenih nauka, "*Rođak*" iz Kiseljaka, šef kabineta direktora u Narodnoj banci, "neprijateljsku djelatanost" u toj ustanovi, posebno **Ristu Jugovića i Halila Drinčića**, a kasnije **Atifa Purivatre, Kadriju Hamzića, Muradifa i Hamida Hodžića**, koji su bili povezani s licima iz akcije "*Trebević*".

Portir Pravnog fakulteta "*Alem*" iz Han Pijesaka pratio je komentare i kretanje profesora, a student istog fakuletata, "*Pravnik*" iz Kruševca u Srbiji, nakon što se dokazao uhođenjem kolega studenata i profesora Prava, postao je profesionalni udbaš, odnosno radnik SDB-a. I referent studentske službe Prirodno-matematičkog fakulteta "*Ozon*" omogućio je UBD-i stalni uvid u dokumentaciju studenata, ali je izvještavao o svim događajima na Primatu. Sin poznatog hodže, suđen je za učešće u neprijateljskoj vojsci, inače profesor, prevodilac u "Energoinvestu", usmjeren je na muslimanski nacionalizam i emigraciju. Profesorica ruskog jezika u republičkom prosvjetnom zavodu, "*Načaljnik*", imala je ista zaduženja, ali je zbog narušenog zdravlja, poslije desetak godina rada, brisana iz evidencije. Profesor odbrane i zaštite u SŠC "*Janko Balorda*" u Visokom pratio je kolege, posebno **Slobodana Lukića, Milorada Milanovića, Ibrahima Sriću i Senada Hodovića**.

Praćenje Islamske zajednice

Penzionirani major JNA "*Borac*" i njegov sin "*Besa*" pratili su albanski nacionalizam, kao i student Veterine, "*Baškim*" Zatvorenci KPD Foča i Zenica, cinkarili su kolege iz zatvora, a mehaničar "*Paus*", vlasnik fotokopitnice u Sarajevu, preko **Munje i Ede Godinjaka**, cinkario je lica koja su navraćala u radnju i umnožavala "*Islamsku deklaraciju*" rahmetli **Alije Izetbegovića**. Među tim licima su **Sabina Izetbegović, Munib Zahiragić, Fadil Fadilpašić, Ibrahim Avdić i Mustafa Softić**.

Činjenica je da su pod najvećim udarom donedavne aktualne udbine strukture bili upravo svećenici svbih konfesija, ali, ipak, najviše oni iz IZ-a, jer je struktura morala pokazati objektivnost i nacionalnu "nepristranost". Obrađivanje ljudskih mozgova je zatim obična rutina, a ljudsko neso preosjetljiv materijal.

Štampanje knjižica IZ je krivično djelo

Imam iz Trnova sa šifrom "*Imam*" bio je zadužen za kleronacionalizam u IZ, a ekonom Gazi Husrev-begove medrese "*Ajvaz*", za iste stvari, sa posebnim usmjerenjem na **Ferhata Šetu**. Inače, angažiran je daleke 1973. godine. Isto je radio i njegov kolega, službenik u Medresi, "*Sabah*" iz Foče, koji je posebno opservirao **Nijaza Šukrića, Muhameda Radončića i Džemala Salispahića**. Profesor arapske književnosti i jezika "*Mozel*" imao je širok spektar zaduženja među kojima je i praćenje kolega **Mustafe Spahića Mujkija, Mustafe Kadrića, Saliha Ibišević, Senahida Bristrića, Safeta Tokića, Mustafe Karića, Muhameda Radončića i Halida Hadžibajrića**.

Efbendija "*Iftar*" u Olovu naditao je "muslimanski nacionalizam u kleronacionalizam", u Olovu , ali i u Sttutgartu u Njemačkoj, a kolega mu "*Hari*" iz Kalesije, vanredni student Parava i Sekretar Odbora IZ u Sarajevu, također istu djelatnost i kolege **Mustafu Spahića, Mahmuta Karalića i Midhata Čelebića**. Orjentalist "*Kabul*", zaposlen u Starješinstvu IZ za BiH, Hrvatsku i Sloveniju angažiran je 1983. godine. Najprije od UDB-e optužen za "neprijateljsku djelatnost (da je po nagovoru **Ahmeda Smajilovića** huškao narod i išao suđenje Huseinu ef. Smajiću)", a kada je slomljen bio je zadužen za **Muharema Štulanovića i Envera Pašalića**. "*Ribar*", rodom iz okoline Foče, imam u Sarajevu, nadzirao je "muslimanske nacionaliste okupljene oko D-5991". Volio je primati poklone, a na vezi ga je držao sadašnji visoki funkcioner (direktor) FOSS-a. Kurir Vrhovnog Starješinstva IZ , Žepljak "*Aladin*", redovno je UDB-u informirao o svojim kontaktima i ponašanju **Aziza Kadribegovića, Hilme Neimarlije, Enesa Karića, Asmeta Bušutalića, Muhameda Salkića** i dr. Student prve godine fakulteta u medini, "*Hadis*" iz Zenice, morao je pratiti **Halila Mehtića**, imama zeničke *Sultan Ahmetove* džamije, inače za udbaše najiteresantnijeg čovjeka, potom **Šefika Beganovića, Ahmeda Smajilovića, Merzura Vejzagića, Šefku Omerbašića, Munira Jašarevića, Nasira Karabdića**...

Zastupnik- distributer iz "ŠIPAD-a", doušnik "*Zlatko*", inforimrao je o **Nijazu Šukriću** i **Azizu Kadribegoviću**, a teolog sa Al-Azhara, "*Saud*", o "muslimanskom nacionalizmu". Najprije je bio pod stalnim tretmanom UDB-e, a još od 1975. godine, optuživan za nacionalizam, jer je "odobrio štampanje matičnih kartona i članskih

iskaznica IZ", što je, kako tvrde udbaši, naišlo na "osudu javnosti", potom je putovao po svijetu, a po povratku u zemlju "punio stranice 'Preporoda' neprijateljskom propagandom.". Slomljen je 1981. godine i vrbovan za UDB-u.

Ljudi su lomljeni svim sredstvima. Imam jedne o najpoznatijih sarajevskih džamija, "*Peć*", iz Travnika cinkario je derviše, odnosno **Zakira Bektića, Fejzulaha Hadžibajrića, Saliha Ibiševića, Hazima Krupaliju, Rašida Mumunovića**....

Učenik pete godine GHM "Miradž" referirao je o stanju u medresi i odavao pojedince koji "veličaju Iran i imama Homeinija", među kojima su **Munir Mekić, Vahid Delić i Faruk Demić**.

Ljiljan, 24. 10. 2003.

"ČUVARI JUGOSLAVIJE - SURADNICI UDB-e U BiH" (3)

Zidari i moleri - zaštitnici poretka

Prema informacijama eksperata, čelnicima i operativcima UDB-e, odnosno SDB-a, pred raspad Jugoslavije sugerirano je sa najvišeg mjesta da kolaboriraju sa novim vlastima i zadrže pozicije u službi. Stoga danas i ne čudi situacija da agenti jugoslovenskih, političkih tajnih službi drže sve konce u novonastalim tajnim službama u zemljama bivše SFRJ. Lustracija - čišćenje od grijeha - za njih je nepoznata kategorija

Koliko je sarajevska UDB-a temeljito pristupala vjerskim službenicima kao ključnim neprijateljima "samoupravnog društva", govore i slijedeća dva primjera iz Sarajeva. Zidar, rodom iz sela Vrela kod Rogatice, šifra "*Lahor*", bio je zaposlen kao "zidar - nastavnik u Građevinskom školskom centru" u Sarajevu, ali je stanovao blizu "bezbjednosno interesantnih lica". Stoga je dobio zaduženje da "dobro prati kretanje, boravak i odsustvo "**Derviša**" i **Vehbije ef. Makića**", sa Kobilje Glave, radi "pravovremenog stvaranja uslova za izvođenje akcije "*Leopard*" i ugradnje OTS "*Merkur*". "Lahor" se usmjerava i na direktnu vezu sa Makićem, a o tome dva puta mjesečno izvještava operativca, UDB-e **Mersada Bejdića**. I "Lahorov" prezimenjak i rođak iz okolice Rogatice, inače diplomirani ekonomist i rukovodilac prodaje u Fabrici duhana, preko operativca **Predraga Krsmanovića**, bio je usmjeren na "praćenje FDS-ovog uvoza opreme od "Filipa Morisa" za cigarete Marllboro.

Trnovske bube

U odnosu na "Lahora", još značajniju ulogu za UDB-u imao je drugi zidar, "*Trn*" iz Trebečaja kod Trnova, koji je sa bratom **Avdom** izvodio privatne preduzetničke poslove, uglavnom kod hodža, službenika i profesora u GH medresi, Starješinstvu IZ, Islamsko-teološkom fakultetu...

Sve po instrukcijama operativca **Ede Godinjaka** i saradničkim vezama uspostavljenim s "Trnom" još 1979. godine. U izvještaju šefu, **Boriši Deliću**, Godinjak za "Trn" piše: "Tako smo preko njega vršili realizaciju operativnih mjera, OTS "Merkur" i "Leopard" prema operativno interesantnim licima GH Medrese, ITF-a i ostalim insti-

"Čuvari Jugoslavije - suradnici UDB-e u BiH" (III)

Zidari i moleri - zaštitnici poretka

Prema informacijama eksperata, čelnicima i operativcima UDB-e, odnosno SDB-a, prvi raspad Jugoslavije sugerirano je sa najvišeg mjesta da kolaboriraju sa novim vlastima i zadrže pozicije u službi. Stoga danas i ne čudi situacija da agenti jugoslovenskih, poštičkih tajnih službi drže sve konce u novonastalim tajnim službama u teritorijama bivše SFRJ. Lustracija - čišćenje od grijeha za njih je nepoznata kategorija

Trnovske bube

Ministar "Rožaj" iz Brčkog bio zadužen za "dogmate"

28 LIBERAN

tucijama IZ na području Starješinstva IZ za BiH, Sloveniju i Hrvatsku, što je imenovani u više navrata uspješno omogućio". Dakle, dok "Trn" iz Trnova (sin mu je danas hadžija i veliki vjernik) i njegov brat Avdo zidaju, maltaju ili kreče stanove vjerskih službenika, obavijeste Godinjaka i on dolazi sa ekipom da ugradi kamere, razne "bube i bubice" i sl. U nastavku "Prijedloga o angažiranju "Trna" kao saradnika - agenta", kaže se da je "imenovani bezbjedno i konspirativno omogućio vrlo interesantne informacije o predsjedniku Starješinstva IZ **Ferhatu Šeti** (operativno ga UDB-a u svojim akcijama vodila kao "*Prezident*"), profesoru ITF-a **Nijazu Šukriću** (OO "**Kovači**") i **Mehmedaliji Hodžiću** (OO "*Aman*"), a trenutno je u fazi pripreme za praćenje i kontakt sa **Ahmedom Smajlovićem**, profesorom ITF-a". Više doušnika u Sarajevu poput "*Navjestitelja*", službenice SDK, pratilo je "Jehove svjedoke", opasnu "hrvatsku vjersku zajednicu" kako je tada tituliraju UDB-aši, a u Olovu više saradnika "nacionalistička" gibanja u "Stupčanici" i "Primarnoj preradi".

Ministar "Rožaj" iz Brčkog bio zadužen za "dogmate"

U Tuzli, buregdžija "*Samir*", rodom iz Kičeva, nadzirao je i cinkario je svoje zemljake u Tuzli (tri lica), Vlasenici i na Ilidži, a "*Isak*", radnik PTT Bijeljina, rodom Bratunčanin, odrađivao je "hrvatskog nacionalistu" **Ragiba Avdića** i glavnog imama **Abduiaha ef. Budimliju**. Nezaposleni stolar "*Miner*" iz Bijeljine, nastavnik u OŠ u Mramoru ("Mermer") i efendija "*Memfis*", inače teolog iz Ugljevika, bili su zaduženi za muslimanski kleronacionalizam i IZ.

Direktor nekadašnje RO "*Laser*", "Rožaj" iz Rožaja, bio je usmjeren na "novoeksponirani dogmatizam i birokratizam", u što je teško povjerovali. Naime, njega je, navodno, UDB-a davno po zadatku dovela sa Kosova i kao saobraćajnog tehničara odmah ga postavila na mjesto direktora (smijenjen dipl. ekonomist sa iskustvom) velike transportne firme, a da je riječ o pouzdanom partneru tajnih službi, govori i njegov nagli uspjeh u distriktu Brčko, nakon rata koji je proveo u inozemstvu (Turska, Švedska...). Odmah je doveden na funkciju, sada je ministar u Vladi Distrikta i siva eminencija grada, a kako se šuška, "*Roćaj*" bi uskoro sandžačko-udbaškim vezama trebao preći u Vijeće ministara u Sarajevo ili u diplomaciju. Naravno, u međuvremenu se završio fakultet, magistriralo, doktoriralo...

"*Gradina*" iz Banovića, inače imam u Gračanici, svrstan je u posljednju kategoriju saradnika i brisan je ubrzo, jer je bio nepouzdan i "dupli igrač", a dvije godine prije angažiranja, prošao je pravi džehenem UDB-e koja ga je optuživala za kleronacionalizam. I pravnik u GIP "Rad" u Bijeljini, "*Komis*", bio je zadužen za nacionalizam, ali je i sam bio praćen od UDB-e i u kartonu mu piše da je "volio žene i privodio ih često na radno mjesto". Veliki broj gastarbajtera, radnika na privremenom radu u inozemstvu, "*Zoran*" iz Čelića (Njem.), "*Gostelja*" iz Kladnja (Švic.), "*Oliver*" iz Srebrenika (Austrija), "*Ranzes*" iz Tuzle (Kanada), "*Sebastijan*" iz Čelića (Austrija), "*Šejn*" iz Kalesije, "*Foka*" iz Živinica (Njem.) i dr., pratili su emigraciju i svoje prijatelje, a od emigranata, najinteresantniji su **Muhamed Pašić, Smail Balić** pa izvjesni **Teufik** i **Salem H.**

"*Jadranka*" radnica MZ Milići kod Vlasenice 1989. godine unaprijeđena je u agenta, dok je komercijalista "Agrosirovine" u Tuzli sa tenkovskom šifrom, "**T-54**", uživao taj status od 1972. godine, a pratio je "unutrašnju problematiku i IB". Referent za studentski standard u studentskim domovima u Tuzli, "*Miroslav*" iz Lopara, nadzirao mladalački "anarholiberalizam", student IV godine Tehnologije "*Kas*" građansku desnicu, a pravnica "*Tijana*", tehnički sekretar lista "Front slobode", "bezbjednosno interesantna lica u politici, medijima, kulturi i umjetnosti". Privatni poduzetnik "*Bego*" iz Lukavca, angažiran je 1987. godine, a uhodio je **Huseina Tabakovića, Ramu Imširovića, Šabana Bečića** i sve ideološke veze **Ismeta Osmanovića**. Brico "*Arap*" iz Gornjeg Ranica i profesor filozofije u TŠC "Hasan Brkić" u Brčkom, "*Ficibajer*", rodom iz Čapljine, bili su zaduženi za muslimanski nacionalizam, kao i knjigovođa "*Drina*" iz Zvornika u tamošnjoj Hidroelektrani. Tehnolog u brčanskoj Tvornici akumulatora "Tesla", izvjesni "*Kolobara*", od 87-me pratio je opasnog "nacionalistu" **Džemala Ljucu**, koji je tvrdio, kakvog li grijeha, da je "afera Agrokomerc izmišljena samo da se našteti muslimanima BiH".

I vrhovni poglavar IZ agent UDB-e

Ni tuzlanska regija nije oskudijevala u hodžama - saradnicima UDB-e, a najznačajniji među njima je "*Veteran*", bivši poglavar IZ SFRJ, nastanjen u Tuzli. Vrbovan je daleke 1952. godine za nadziranje "neprijateljske djelatnosti u IZ", a kao odličan agent, po zadatku UDB-e je odlazio u Tursku i Egipat (praćenje i veza sa **Hazirom Korkutom, Jusufom Maglajlijom** i dr.) gdje se dodatno dokazao i usmjeren na tursku obavještajnu službu. Od 1979. godine vodi se pod pseudonimom "*Veteran*", a bio je posebno usmjeren na **Huseina Đozu, Abdulaha Budimliju, Huseina Smajića** i dr. Imam brčanske Hadžipašine džamije, "*Badarka*", angažiran je 1977. godine i najčešće je donosio informacije o **Huseinu Kaknji, Raifu Huskiću, Safetu Brkiću** i dr., a efendija "*Oskova*" iz Živinica o **Ismetu Osmanoviću, Omeru Mutapčiću, Mehmedu Butkoviću** iz Đurdevika, itd. Imam u Klisi, "*Sabaša*" iz Zvornika bio je zadužen za kleronacionalizam u IZ, kao i njegov zemljak, imam "*Paša*" u Prnjavoru. Penzionirani hodža "*Senad*" iz Gračanice prošao je odličnu školu UDB-e, održavajući decenijama veze sa operativcima putem "javke", "tajnika" i "lozinke". Aktiviran je 1964. godine

pod imenom "*Zora*", da bi nakon kraće stanke 1975. bio reaktiviran pod šifrom "*Senad*". Poseban tretman u njegovim izvještajima tokom saradnje sa UDB-om imali su **Fadil Islamović, Husein Đozo, Ahmet Malkić, Salem Šabić** i dr. Tuzlanski imam, "*Huso*" iz Kalesije, famozne 1983. godine pratio je tzv. "**Muslimansku braću**", potom kolege, **Muzafera ef. Delića i Uzeira ef. Halilovića** u Beču, ali im se 89-te otrgnuo ili, kako piše u kartonu, "izbjegava kontakte i negativno se eksponira", pa je brisan iz evidencije. I imam "*Hazna*" iz Gradačca rano je započeo saradnju sa UDB-om, čak 1980. godine, a uglavnom, najviše ih je filovao podacima o **Raifu Huskiću i Safetu Brkiću.**

Bošnjački progonitelji i dželati

U BiH, stari udbaši zadržali su sve značajnije pozicije. **Muhamed Bešić** je do jučer bio ministar FMUP-a, **Sredoje Nović** je šef SIPA-e, krovne obavještajne službe BiH, **Risto Zarić** je šef OBS-a RS u Banjoj Luci, **Boriša Delić** doskora je bio u AID-u, a tu su i **Munir Alibabić, Zikrija Džonko, Nazif Džubur, Nezir Fišo, Amir Salihagić, Edhem Bešić**...

O bošnjačkom "biti i ne biti" u periodu od 1970. do 1990. godine odlučivali su između ostalog: **Dragan Kijac, Anka Stevančević, Željko Varunek, Mladen Anić, Rešid Musić, Enes Čizmić, Džemo Vučković, Boro Đurica, Stipe Grizelj, Jerko Kostić, Luka Glibo, Ahmed Šaran, Sead Čišić, Sead Čelebić, Jusuf Obradović, Dino Bektaš, Zvonko Nikolić, Marko Radišić, Muharem Zjajo, Mile Mandić, Đuro Savić, Emir Zahirović, Hajrudin Gazić, Milan Ljubojević, Husein Alijagić, Todor Panjković, Zdravko Butorac, Hajrudin Bajrić, Andrija Đukić, Marko Brezonjić, Adam Rimarčuk, Sead i Enver Ramić, Ismet Maglajlija, Veljo Droca, Uzeir Živojević, Zoran Vukadinović, Radoš Tanović, Izet Klinac, Ilija Sprečkić, Ivan Perković, Božo Pavić, Anđelko Hrgić, Jozo Perić, Dragiša Tanasković, Hasib Imamović, Budimir Nikolić, Veselin Stanić, Mirsad Abazović, Salko Beba, Zulfikar Musić, Omer Bušatlija, Mirko Ješić**...

Ljiljan, 31. 10. 2003.

FELJTON IZ "DNEVNOG LISTA" - MOSTAR,
30 NASTAVAKA, OD 9. PROSINCA 2003. DO 13. SIJEČNJA 2004.

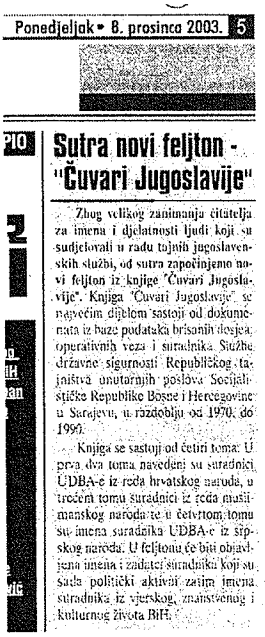

Ponedjeljak • 8. prosinca 2003. 5

Sutra novi feljton - "Čuvari Jugoslavije"

Zbog velikog zanimanja čitatelja za imena i djelatnosti ljudi koji su sudjelovali u radu tajnih jugoslavenskih službi, od sutra započinjemo novi feljton iz knjige "Čuvari Jugoslavije". Knjiga "Čuvari Jugoslavije" se najvećim dijelom sastoji od dokumenata iz baze podataka brisanih dosjea, operativnih veza i suradnika Službe državne sigurnosti Republičkog tajništva unutarnjih poslova Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u razdoblju od 1970. do 1990.

Knjiga se sastoji od četiri toma: U prva dva toma navedeni su suradnici UDBA-e iz reda hrvatskog naroda, u trećem tomu suradnici iz reda muslimanskog naroda te u četvrtom tomu su imena suradnika UDBA-e iz srpskog naroda. U feljtonu će biti objavljena imena i zadaci suradnika koji su sada politički aktivni, zatim imena suradnika iz vjerskog, znanstvenog i kulturnog života BiH.

PALIJA (Zdravka) SAŠA - pseudonim "Kost"

Predmet: Palija Saša, prijedlog za brisanje op. veze

Palija Saša, sin Zdravka i Jelice Mizdrak, rođen 20.07.1962. u Rumi, državljanin SFRJ, Srbin, diplomirani pravnik, stalno nastanjen u Banjoj Luci, Gradiška cesta 216, je tokom 1985. registriran kao op. veza i vođen je pod pseudonimom "Kost". Palija, dok je bio student Pravnog fakulteta u Banja Luci, je ustupao bezbjednosno-interesantna saznanja o neprijateljskoj i drugoj djelatnosti studenata ovog fakulteta. Također, ukazivao je na bezbjednosno-interesantne komentare pojedinih profesora i asistenata koji su zaposleni na Pravnom fakultetu. Preko Palije, vršeno je operativno pokrivanje većeg broja studentskih manifestacija, u kojim prilikama je ustupao bezbjednosno interesantna saznanja o djelatnosti studenata i dr. Obzirom da je Palija diplomirao na Pravnom fakultetu i da nije u objektivnoj mogućnosti da nam ustupa bezbjednosno-interesantne podatke, predlažemo da se briše kao op.veza. Materijal ćemo arhivirati.

Dnevni list, 9. 12. 2003.

Novinari na zadacima Udbe (2)

VASILIĆ (Luke) SLOBODAN - pseudonim Jupiter rođen 1945. u Doboju, SO Doboj, SR BiH; nastanjen u Doboju, Ul. Radnička broj 26; neoženjen; Srbin, zanimanje novinar, štamparija "Glas komune" u Doboju, vrsta djelatnosti - novinsko izdavačka djelatnost NIP "Glas komuna"; obrazovanje - srednja škola (Gimnazija), vanredan student VPŠ u Tuzli; djelomično poznaje njemački jezik; individualne osobine: uporan i snalažljiv, sklon preuveličavanju, hobi - poezija i filatelija, član je SK, pisao je neprijateljske parole i crtao kukaste križeve, 12.19.1967, osnov angažovanja - na kompromitujućem materijalu; djelatnost koju obrađuje: usmjeren na ekstremnu neprijateljsku djelatnost u redovima studenata i pojedinaca koji istupaju sa nacionalističko-šovinističkih pozicija - unutarnja problematika; stepen pouzdanosti - pouzdan, slobodan, a na vezi ga drži operativac Gradac Mate.

ABRAMOVIĆ (Alekse) NIKOLA - pseudonim Ston

Prijedlog za registraciju op. veze na osnovu člana 48. Pravila o radu SDB:

Abramović Nikola, sin Alekse, rođen 1.10.1946.u Berkovićima - Stolac, Srbin, državljanin SFRJ, završio učiteljsku školu, zaposlen kao učitelj u Poplatu kod Stoca,

stalno nastanjen u mjestu rođenja, član SKJ. Nakon izvršenih potrebnih provjeravanja, sa Abramović Nikolom je sredinom 1986. obavljen informativni razgovor u cilju ocjene mogućnosti angažiranja na op. pokrivanju Bjelica Ratka iz Berkovića, koji je tada bio obuhvaćen Planom operativno-preventivnog rada, zbog djelatnosti sa pozicija srpskog nacionalizma. Kroz razgovor je dao bezbjednosno interesantne podatke o Bjelici, o čemu je tada informisano, a tom prilikom je izrazio želju i spremnost da uz garanciju konspirativnosti, Službu blagovremeno informiše o bezbjednosnim saznanjima do kojih dođe kroz kontakte sa Bjelicom i drugim licima, pa je sa njim dogovoren i način održavanja veze.

Na dogovoreni način redovno je informisao o komentarima i ponašanjima Bjelice do kraja 1986., kada je Bjelica odselio na područje SR Srbije. Od tada sa Abramovićem nije kontaktirano, ali se tokom 1983. samoinicijativno više puta javio na ranije dogovoren način i Službu informisao o bezbjednosno-interesantnim komentarima Mučibabić Bože, Miličević Veljka, Čukteraš Slavka zv. Kampanjola i drugih lica koja istupaju sa pozicija srpskog nacionalizma i birokratskog etatizma, o čemu je redovno informisano. Na osnovu podataka koje je ustupio tokom 1988. pisane su četiri informativne depeše i tri službene zabilješke, a podaci su provjereni i tačni. Imajući u vidu da je kroz dosadašnje kontakte ispoljio smisao za konspirativnost i prepoznavanje bezbjednosno interesantnih pojava, kao i izraženu spremnost da blagovremeno informiše o neprijateljskim komentarima spomenutih i drugih lica koja su obuhvaćene planom op. preventivnog rada (Mihić Milan i drugi), predlažemo da se registruje kao op. veza STON. Čapljina, 22.2.1989.

Dnevni list, 10. 12. 2003.

Studenti na izvršenju zadataka Udbe (3)

DEDOVIĆ (Milovana) MILAN - pseudonim Agava rođen je 7.3.1950. u Ljubljani SR Slovenija, nastanjen u Trebinju, Ul. maršala Tita broj 17; neoženjen; po nacionalnosti Srbin; državljanin SFRJ; zanimanje ekonomista; upravnik JUR PTT Trebinje, PTT saobraćaj; stručna sprema - visoka; nije član SK; angažiran na dobrovoljnoj osnovi, linija rad - 03; neprijateljska djelatnost koju obrađuje: praćenje djelatnosti ekstremne emigracije i njihovih veza putem prepiske; vrsta suradnika - informator, stepen pouzdanosti - pouzdan. Operativni radnik koji ga drži na vezi je Šarenac Slobodan - detašman Trebinje.

MOKRIĆ (Milana) STEVO - pseudonim Kristifor

Prijedlog da se na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB registruje kao operativna veza Morkić Stevo, sin Milana i Petra, rođena Vajić, rođen 10.7.1961. u Gornjoj Slatini - Bosanski Šamac, Srbin, državljanin SFRJ, vanredni student Pravnog fakulteta u Mostaru, nastanjen u Mostaru, nije član SKJ. Kontakti sa Mokrićem započeti su početkom 1985. kada je samoinicijativno informisao Službu u neprijateljskim istupima Kolarić Milivoja, POO ovog Sektora zbog neprijateljske djelatnosti s pozicija srpskog nacionalizma, o čemu smo informisali informacijom "B" broj 03-86 od 2.2.1985. Mokrić

Feljton

Novinari na zadatcima Udbe

nas je informisao o nekim nep. istupima Nedić Dejana svešteničko ime Jovan, iguman u manastiru Žitomislić kod Mostara s kojim povremeno kontaktira jer su rodom iz istog mjesta. Posredstvom Nedića Mokrić je stupio u kontakt i sa mitropolitom Vladislavom Mitrovićem (OO Sektora SDB Sarajevo) koji je također pred njim neprijateljski istupao o čemu smo informisali informacijom "B" broj 03-85 od 2.2.1985. Mokrić je u aprilu 1985. prisustvovao crkvenoj svečanosti u manastiru Žitomislić i informisao nas o neprijateljskim istupima mitropolita Mitrovića i Šipovac Radmila, pravoslavni svešetnik iz Konjica (POK ovog Sektora po kleronacionalizmu) o čemu smo informisali informacijom "B" broj: 03-339 od 9.5.1985. Ovu informaciju smo provjerili preko OTS "Merkur" i saradnikom "Simeon", a Mokrić je bio i u Sabornoj crkvi u Mostaru, povodom vjerskog praznika "Vaskrsnije" 1985. kada je istupao Zubac Aleksa, paroh iz Mostara (OO ovog Sektora po kleronacionalizmu SPC). O nep. istupu Zubca informisali smo informacijom "B" broj 03-441 od 7.6.1985. I ove podatke provjerili smo preko izvora "Merkur" i saradnika "Simeon". Pošto je Mokrić pokazao spremnost za saradnju sa SDB-om, a provjeravanjem smo utvrdili da su podaci koje je dao tačni, usmjerili smo ga na operativno pokrivanje Nedić Dejana - Jovana koji istupa sa kleronacionalističkih pozicija. Koristeći poznanstvo sa Nedićem, Mokrić može doći u konakt sa mitropolitom Mitrovićem, koji često boravi u manastiru Žitomislić pa smo ga usmjerili i uputili i na te kontakte. Mokrić je kroz kontakte sa Nedićem stekao određene mogućnosti da posjećuje manastir Živomislić, i time na određen način prikuplja podatke od bezbjednosnog značaja. Predlažemo da se Mokrić registruje kao op. veza SDB pod pseudonimom Kristifor.

Dnevni list, 11. 12. 2003.

Nastavnici u službi praćenja pristaša četničkog pokreta (4)

RADOVIĆ (Luke) NOVO - pseudonim Lorka:

Prijedlog za angažovanje saradnika na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB-a:

Radović Novo, sin Luke, rođen 5.1.1948. u Bratači - Nevesinje, Srbin, državljanin SFRJ, završio Pedagošku akademiju - smjer razredna nastava, zaposlen kao upravnik Radničkog univerziteta u Nevesinju, stalno nastanjen u Kilovcima - Nevesinje, član SKJ. Početkom oktobra 1982. sa Radovićem smo započeli kontakte u cilju operativnog kombinovanja. Kroz četiri neposredna i više telefonskih kontakata dao je bezbjednosno-interesanta zapažanja sa konkretnim podacima o neprijateljskoj djelatnosti Marić Novice, Žerajić Borislava, Stajić Gedeona (svi POO), kao i u drugim

licima njima bliskim: Žerajić Žari, Gušić Ratku, Radojičić Luki, Vuković dr. Radu, Šipovac Radovanu zv. Rašku, Bratić Dragu, Žerajić Slobdanu, Vujović Ratku i Ivković dr. Milosavu, o čemu smo informisali posebnim informacijama.

Određeni podaci o djelatnosti navedenih lica potvrđeni su preko OTS "Merkur" i Hebibović Fazlije. Cijenimo da Radović ima realne mogućnosti da prati neprijateljsku djelatnost navednih lica. S obzirom da je kroz dosadašnje kontakte izrazio punu spremnost da svjesno, tajno i kontinuirano izvršava određene zadatke Službe, a imajući u vidu njegovu iskrenost i volju koju je pokazao na ovim poslovima, predlažemo da se registruje kao saradnik SDB-a pod pseudonimom Lorka.

GOLUBOVIĆ (Bože) SRETEN - pseudonim Gonzales rođen 1936. Ravne, Mostar, SR BiH; mjesto boravka - Hadžići, Slobodana Principa 106. Vorms - SR Njemačka; oženjen; Srbin, SFRJ; završena škola - viša pedagoška, nastavnik u Vormsu - SR Njemačka; nastavnik u školi za djecu Jugoslovena; vrsta djelatnosti - školstvo; jezik - njemački djelomično, poezija.

MANDIĆ (Milorada) BRANE - pseudonim Savo, rođen 1908. Zaovike - Titovo Užice SR Srbija; Sarajevo, ul. M. Tita br. 71 a; oženjen; Srbin, sveštenik, parohija Rogatica, crkvena institucija, školska sprema - Teološki fakultet, znanje engleskog jezika; osobine - voli da se karta, voli novac; nije član SK; suđen zbog učestvovanja u neprijateljskim formacijama; godina angažovanja 1958.; osnov angažovanja - kompromitirajući materijal; neprijateljska djelatnost koju obrađuje - pravoslavni kler; pouzdan; operativni radnik koji ga drži na vezi je Bjelanović Mijo.

POPOVIĆ (Jovice) ALEKSANDAR - pseudonim Veterinar, Maglaj.

Prijedlog za angažovanje operativne veze na osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti za: Popović Aleksandra, sin Jovice i majke Radmile, rođen 21. januara 1955. u Maglaju, Srbin, državljanin SFRJ, redovan student II. godine Veterinarskog fakulteta u Sarajevu, stalno nastanjen u Sarajevu, ulica Hasana Brkića broj 48, član je SKJ. Sekretar OOSSO druge godine navedenog fakulteta. Ima R.R. u rezervnom sastavu Ratne milicije u OSUP-a Centar Sarajevo.

Razlozi: Sa Popović Aleksandrom, počeli smo kontaktirati od januara mjeseca ove godine. Do kontakta između Službe i Popovića došlo je njegovom inicijativom i tim prilikom upoznao nas je o zapažanjima Brankice Vukelić za Ivačić Zvonka. Sa Popovićem smo nastavili i dalje kontaktirati i kroz kontakte smo došli do uvjerenja da je iskren, konspirativan i spreman na saradnju.

Tako, pored usmjeravnja imenovanog prema Ivačiću, pokušat ćemo sa Popovićem op. kombinovati prema Manjak Miodragu (OO ovog Centra), sekti "Raj Joga", i dr.

Iz navedenih razloga predlažemo angažovanje Popović Aleksandra za saradnju, te da se isti vodi pod pseudonimom Veterinar.

Odobrenje: Na osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti.

TODOROVIĆ (Nikole) JANKO - pseudonim Mrgud 1950. - Letevci/Vareš. Prijedlog za brisanje op. veze Mrgud na osnovu člana 49. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, za: Todorović Janko, sin Nikole i Koviljke Gavrić, rođ. 24.3.1950.u selu Letevci, SO Vareš, Srbin, državljanin SFRJ, po zanimanju radnik, zaposlen u automobilskoj industriji "Citroen", nastanjen na adresi: 16 AV. Du MUGNET 8000 Charleville Mezieres, France, u zemlji prijavljen selo Kaderići, SO Ilijaš, nije član SKJ. Razlozi: Od 1970. Janko boravi na radu u Francuskoj. Do polovine 1989. radilo je u Mecu odakle je preselio u Charleville Mezieres. Dok je boravio u Mecu, upoznao je i kontaktirao jedan broj četničkih emigranata i pripadnika četničke organizacije OSČ "Ravna Gora". Tokom 1984. kroz akciju "Odmor" obavljen je razgovor sa Todorovićem kojom prilikom je dao bezbjednosno interesantne podatke o pomenutoj grupaciji. Po njegovom povratku u Francusku nastavljeni su kontakti sa Todorovićem kroz koje je i dalje dostavljao bezbjednosno interesantne podatke, te je kao takav početkom 1988. registrovan kao op. veze Mrgud. Septembra 1989. Todorović je iz Meca preselio u Charleville Mezires, Francuska, tako da je izgubio objektivne mogućnost za praćenje neprijateljske djelatnosti četničke emigracije čije je žarište u Mecu.

Nije obučavan specijalističkim disciplinama niti su mu poznate druge metode rada SDB-a osim što je poštu dostavljao na "Crvenu Liru". Obzirom na ove okolnosti, predlažemo da se Todorović briše kao op. veza.

IVANOVIĆ (Zdravka) CVJETKO - pseudonim Janez - Ugljevik. Na osnovu člana 49. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, podnosi se Prijedlog za brisanje operativne veze Ivanović Cvjetka, sin Zdravka, rođen 4.7.1955. u Ugljeviku, Srbin, državljanin SFRJ, nosilac naše PI, boravi na radu u Esenu, SR Njemačka, vlasnik restorana "Bosna", stalno nastanjen u mjestu rođenja. Obrazloženje: Prvi kontakt sa Ivanovićem ostvaren je 1977. nakon dobijenih saznanja da je u vezi sa Bjelanović Momom, emigrant, kao i sa još jednim brojem bezbjednosno-interesantnih lica, te pripadnicima njemačke policije. Tom prilikom, a i kasnije, uglavnom prilikom dolazaka u zemlju informisao nas je o djelatnosti pojedinih emigranata iz redova srpske političke emigracije (Bjelanović Momo i drugi), kao i pojedinih nosilaca naše PI. U februaru 1980. registrovan je kao operativna veza pod pseudonimom Janez nakon čega je usmjeren na praćenje neprijateljske djelatnosti Zekić Dragana, 00 našeg Sektora, sve do Zekićevog hapšenja 1987. Podaci koji su se odnosili na Zekića uglavnom su provjeravani preko drugih izvora SDB i bili su tačni. Tokom 1987. primijećeno je da Ivanović izbjegava kontakte sa SDB-a, a prilikom posljednja dva kontakta januara 1988. i 1989. tražio je da se SDB-om angažuje na rješavanju njegovih imovinsko-pravnih odnosa, a nakon što mu iz objektivnih razloga nije udovoljeno prestao je da se javlja operativnom radniku koji ga drži na vezi.

Kontakti sa Ivanovićem obavljeni su neposredno u zemlji, te putem pisma pri čemu nije korišten kod. Više puta je upozoravan na obavezu čuvanja tajne u kontaktima sa SDB. Ivanovića je kontaktiralo prije registrovanja više operativnih radnika, koji sada ne rade u SDB. Ivanović nije nagrađivan, niti Služba prema njemu ima bilo kakvih obaveza.

Linija rada: 02 Reg.broj:
Radnik: Novaković Nebojša Datum, god. 21.6.90

Na osnovu člana 49 Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, podnosi se

P R I J E D L O G

za brisanje operativne veze IVANOVIĆ CVJETKA, sin Zdravka, rodjen 4/7-1955. godine u Ugljeviku, Srbin, državljanin SFRJ, nosilac naše PI, boravi na radu u Esenu, SR Njemačka, vlasnik restorana "Bosna", stalno nastanjen u mjestu rodjenja.

O b r a z l o ž e n j e

Prvi kontakt sa Ivanovićem ostvaren je 1977.godine nakon dobijenih saznanja da je u vezi sa Bjelanović Momom, emigrant, kao i sa još jednim brojem bezbjednosno-interesantnih lica, te pripadnicima njemačke policije. Tom prilikom, a i kasnije, uglavnom prilikom dolazaka u zemlju informisao nas je o djelatnosti pojedinih emigranata iz redova srpske političke emigracije /Bjelanović Momo i drugi/, kao i pojedinih nosilaca naše PI. U februaru 1980. godine registrovan je kao operativna veza pod pseudonimom "Janez" nakon čega je usmjeravan na praćenje neprijateljske djelatnosti Zekić Dragana, OO našeg Sektora, sve do Zekićevog hapšenja 1987.godine. Podaci koji su se odnosili na Zekića uglavnom su provjeravani preko drugih izvora SDB i bili su tačni.

Tokom 1987.godine primijećeno je da Ivanović izbjegava kontakte sa SDB, a prilikom posljednja dva kontakta januara 1988. i 1989.godine tražio je da se SDB angažuje na rješavanju njegovih imovinsko-pravnih odnosa, a nakon što su iz objektivnih razloga nije udovoljeno prestao je da se javlja operativnom radniku koji ga drži na vezi.

Kontakti sa Ivanovićem obavljani su neposredno u zemlji, te putem pisama pri čemu nije korišten kod. Više puta je upozoravan na obavezu čuvanja tajne o kontaktima sa SDB. Ivanovića je kontaktiralo prije registrovanja više operativnih radnika, koji sada ne rade u SDB.
Ivanović nije nagrađivan, niti Služba prema njemu ima bilo kakvih obaveza.

Imajući u vidu navedeno, predlažemo da se Ivanović Cvjetko briše iz evidencije operativnih veza gdje je vođen pod pseudonimom "Janez". Njegov materijal ćemo dostaviti na arhiviranje Upravi za analitičko-informativne poslove i dokumentaciju SDB i razvoj informacionog sistema.

Predlaže operativni radnik
Novaković Nebojša

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 49 Pravila o radu SDB, odobrava se brisanje operativne veze IVANOVIĆ CVJETKA, koji je vođjen pod pseudonimom "JANEZ".

TUZLA, 6/4-1990.godine.

ZA NAČELNIKA SEKTORA SDB
Hazim Ahmović

Imajući u vidu navedene, predlažemo da se Ivanović Cvjetko briše iz evidencije operativnih veza gdje je vođen pod pseudonimom Janez. Njegov materijal ćemo dostaviti na arhiviranje Upravi za analitičko-informativne poslove i dokumentaciju SDB i razvoj informacionog sistema. Odobrenje: Na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB-a odobrava se brisanje operativne veze Ivanović Cvjetka, koji je vođen pod pseudonimom Janez.

Dnevni list, 12. 12. 2003.

Radnici na privremenom radu u inozemstvu na zadacima Udbe (5)

JEVTIĆ (Radovana) STEVEN - "Majevica".

Prijedlog za brisanje saradnika: Na osnovu tačke 17. Pravilnika o radu Službe državne bezbjednosti, predlažemo da se iz aktivne saradničke mreže briše Jevtić Stevan, sin Radovana, rođen 17/12. 1938. u D. Čađavici, općina Bijeljina, Srbin, državljani SFRJ, po zanimanju zavarivač, boravi na privremenom radu u Dusseldorfu, SR Njemačka, stalno nastanjen u mjestu rođenja.

Obrazloženje: Prvi kontakti s Jevtićem ostvareni su početkom 1976. kad nam je samoinicijativno ustupio saznanja o pojedinim pripadnicima četničke organizacije SNO u Dusseldorfu. Nakon što smo provjerili tačnost podataka sa istim smo nastavili organiziranu saradnju, te ga instruirali na planu praćenja prtivustavne djelatnosti ekstremnih emigranata Pešut Maneta i Svirčev Jovana. Vezu sa Jevtićem smo održavali pismenim i telefonskim putem kao i neposredno za vrijeme njegovih boravaka u zemlji (obučavan je TPV-om).

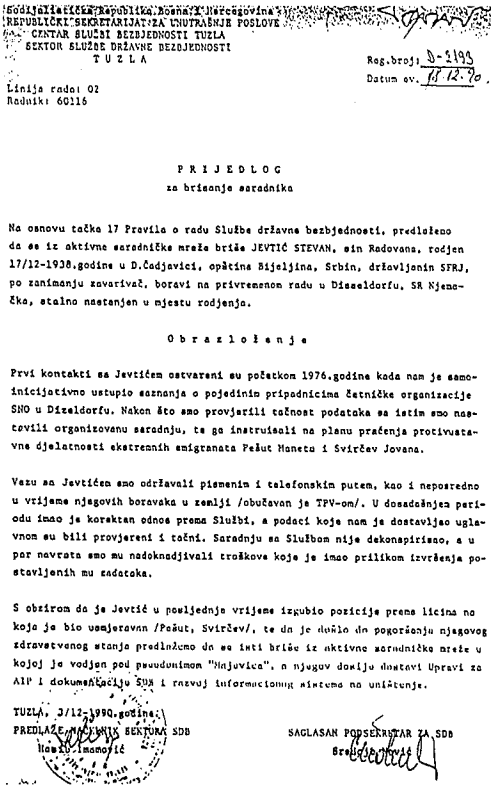

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI TUZLA
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
T U Z L A

Reg.broj: D-2193
Datum ev. 18.12.90.

Linija rada: 02
Radnik: 60116

P R I J E D L O G
za brisanje saradnika

Na osnovu tačke 17 Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, predlaženo da se iz aktivne saradničke mreže briše JEVTIĆ STEVAN, sin Radovana, rođen 17/12-1938.godine u D.Čadjavici, opština Bijeljina, Srbin, državljanin SFRJ, po zanimanju zavarivač, boravi na privremenom radu u Disseldorfu, SR Njemačka, stalno nastanjen u mjestu rodjenja.

O b r a z l o ž e n j e

Prvi kontakti sa Jevtićem ostvareni su početkom 1976.godine kada nam je samoinicijativno ustupio saznanja o pojedinim pripadnicima četničke organizacije SNO u Dizeldorfu. Nakon što smo provjerili tačnost podataka sa istim smo nastavili organizovanu saradnju, te ga instruisali na planu praćenja protivustavne djelatnosti ekstremnih emigranata Pešut Maneta i Svirčev Jovana.

Vezu sa Jevtićem smo održavali pismenim i telefonskim putem, kao i neposredno u vrijeme njegovih boravaka u zemlji /obučavan je TPV-om/. U dosadašnjem periodu imao je korektan odnos prema Službi, a podaci koje nam je dostavljao uglavnom su bili provjereni i tačni. Saradnju sa Službom nije dekonspirisao, a u par navrata smo mu nadoknadjivali troškove koje je imao prilikom izvršenja postavljenih mu zadataka.

S obzirom da je Jevtić u posljednje vrijeme izgubio pozicije prema licima na koja je bio usmjeravan /Pešut, Svirčev/, te da je došlo do pogoršanja njegovog zdravstvenog stanja predlažemo da se isti briše iz aktivne saradničke mreže u kojoj je vođen pod psudonimom "Majevica", a njegov dosije dostavi Upravi za AIP i dokumentaciju SDB i razvoj informacionog sistema na uništenje.

TUZLA, 3/12-1990.godine.
PREDLAŽE NAČELNIK SEKTORA SDB
Hasib Imamović

SAGLASAN PODSEKRETAR ZA SDB
Srećko Nović

U dosadašnjem periodu pokazao je korektan odnos prema Službi, a podaci koje nam je dostavljao uglavnom su bili provjereni i tačni. Saradnju sa službom nije dekonspirisao, a u par navrata nadoknadili smo mu troškove koje je imao prilikom izvršenja postavljenih mu zadataka. S obzirom da je Jevtić u posljednje vrijeme izgubio pozicije prema licima na koja je bio usmjeravan (Pešut, Svirčev), te da je došlo do pogoršanja njegovog zdravstvnog stanja, predlažemo da se isti briše iz aktivne saradničke mreže u kojoj je vođen pod psudonimom "Majevica", a njegov dosije dostavi Upravi za AIP i dokumentaciju SDB i razvoj informacionog sistema na uništenje.

MAJSTOROVIĆ (Branislava) ĐOKAN - "Jovan", 1962. Lukići/ Vlasenica, SR BiH, SFRJ. Srbin, neoženjen, djelomično govori engleski, nije član SK, na službi u manastru Krka u mjestu Kistanje kod Zadra.

Tokom JNA bio je pod obradom, a nakon rasčišćavanja od strane VB je angažovan za saradnju, U februaru 1984. godine predat je na vezu operativnom radniku našeg Centra.

Dnevni list, 13. 12. 2003.

Imami Islamske zajednice suradnici Udbe (6)

BAJRIĆ (Muhameda) MUHAMED- pseudonim "Caco": Predmet: Bajrić Muhamed, prijedlog za angažovanje saradnika. Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, predlažem angažovanje za saradnju SDB. Bajrić Muhamed, sin Muhameda i Ajše djev. Ahmetović, rođen 1.10.1959. u mjestu Hadžići, opština Ključ, Musliman, državljanin SFRJ, privatni obrtnik, posjeduje "Butik" u Ključu, stalno nastanjen u Ključu, ul. Ibre Hodžića bb, nije član SKJ. Razlozi:

Već duži period, nakon što je samoinicijativno izrazio želju za saradnju, Služba kontaktira sa Bajrić Muhamedom u cilju dobivanja saznanja o neprijateljskoj djelatnosti lica koja se eksponiraju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma. Kroz kontakte sa Bajrićem Služba je došla do potvrde skoro svih dosadašnjih saznanja

o pojedinim bezbjednosno interesantnim licima sa područja Ključa, a naročito za imena Hrnjić Osmana (POO) ovog Centra. Isto tako Bajrić nam je dao i niz početnih saznanja za glavnog ključnog imama Zekotić Šemsu kao i za Zupčević Ozera i Hodžić Guada koji se povremeno eksponiraju sa pozicija muslimanskog nacionalizma. U svim kontaktima sa Službom, Bajrić je izražavao spremnost za saradnju, a podaci koje je ustupio Službi uvijek su bili tačni i blagovremeni. Stepen bezbjednosne kulture kod Bajrića je veoma visok, tako da su njegovi kontakti sa Službom ostali neprimjećeni i konspirativni. Obzirom da se Bajrić Muhamed bavi takvim poslom da svakodnevno stupa u kontakt sa velikim brojem lica, da je lični prijatelj sa imamimom Hrnjić Osmanom (POO) i Zekotić Šemsom, da je izrazio spremnost da ustupa podatke Službi i da kontakte sa Službom nije provalio, te da je u mogućnosti da i dalje prati neprijateljsku djelatnost lica iz redova muslimanskog klera i drugih struktura, predlažemo da se Bajrić Muhamed registruje kao saradnik SDB pod pseudonimom "CACO".

HASANI (Halita) IDRIS - pseudonim "Rubin" 1946. - Prizren/Kosovo, rođen 1936. Podujevo, Prizren, SAP Kosovo, nastanjen u Banjoj Luci, Ejuba Kobašlića bb; oženjen; Albanac, SFRJ, student 4. godine Elektrotehničkog fakulteta u Banjaluci, viša, potpuno vlada albanskim jezikom, fotoamater.

Dnevni list, 14. 12. 2003.

Mujezin u džamiji Ferhadija suradnik Udbe (7)

HAMULIĆ (Ahmeta) ISMET - pseudonim "Rizo" Prijedlog za prestanak saradnje sa operativnom vezom "Rizo". Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB, predlažemo prestanak saradničkog odnosa sa op. vezom: Hamulić Ismet, rođen 1.6.1950. u selu Hambarine, opština Prijedor, Musliman, državljanin SFRJ, dipl. pravnik, zaposlen u Organu uprave Skupštine opštine Prijedor, stalno nastanjen u Prijedoru. Vođen pod pseudonimom "Rizo". Obrazloženje: Sa Hamulić Ismetom Služba kontaktira od 1984. na dobrovoljnoj i patriotskoj osnovi, a 1987. registrovan je kao op. veza "Rizo", u cilju praćenja jednog broja lica koja su djelovala neprijateljski sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma iz IZ. Op. veza "Rizo" ustupio je više bezbjednosno interesantnih saznanja vezano za neprijateljsku djelatnost kako lica pod obradom Službe, tako i za bliske veze lica pod obradom. Obzirom da su lica koja su bila pod obradom Službe odselila sa ovog područja, a ostala se lica pasivizirala od neprijateljske djelatnosti, "Rizo" nema objektivne uslove da bude i dalje.

HUZEIROVIĆ (Muse) HAMDIJA - pseudonim "Slavko" Prijedlog za angažiranje operativne veze na osnovu čl. 151. Pravila o radu SDB. Huzeirović Hamdija, sin Mire i Ajše, rođ. Uzeirović, rođen 01.07.1930.u Blagaj Rijeci, opština Bos. Novi, državljanin SFRJ, Musliman, zaposlen u Radnoj zajednici mjesnih zajednica Bos. Novi, na poslovima referenta za ONO i DSZ, član SK-a, stalno nastanjen u Bos. Novom, ul. Oslobođenje br. 16. Hamdija potiče iz porodice koja je za vrijeme NOB-a bila na strani

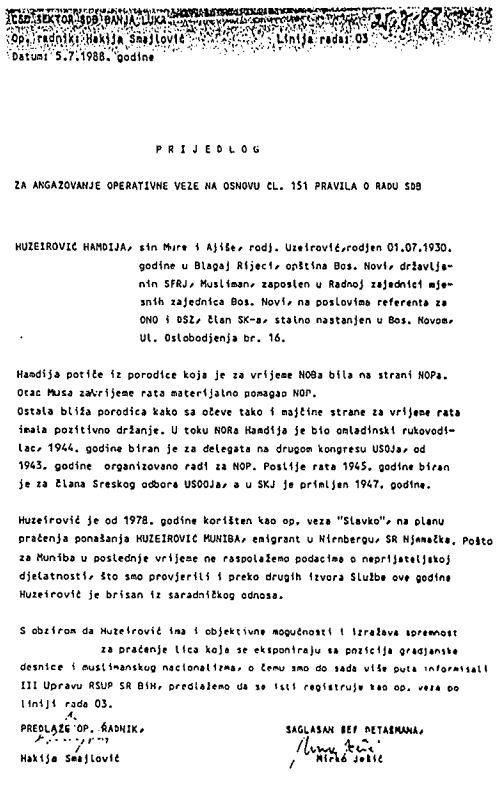

CSD SEKTOR SDB BANJA LUKA
Op. radnik: Hakija Smajlović Linija rada: 03
Datum: 5.7.1988. godine

P R I J E D L O G

ZA ANGAŽOVANJE OPERATIVNE VEZE NA OSNOVU CL. 151 PRAVILA O RADU SDB

HUZEIROVIĆ HAMDIJA, sin Mure i Ajiše, rodj. Uzeirović, rodjen 01.07.1930. godine u Blagaj Rijeci, opština Bos. Novi, državljanin SFRJ, Musliman, zaposlen u Radnoj zajednici mjesnih zajednica Bos. Novi, na poslovima referenta za ONO i DSZ, član SK-a, stalno nastanjen u Bos. Novom, Ul. Oslobodjenja br. 16.

Hamdija potiče iz porodice koja je za vrijeme NOBa bila na strani NOPa. Otac Musa za vrijeme rata materijalno pomagao NOP.
Ostala bliža porodica kako sa očeve tako i majčine strane za vrijeme rata imala pozitivno držanje. U toku NORa Hamdija je bio omladinski rukovodilac, 1944. godine biran je za delegata na drugom kongresu USOJa, od 1943. godine organizovano radi za NOP. Poslije rata 1945. godine biran je za člana Sreskog odbora USOOJa, a u SKJ je primljen 1947. godine.

Huzeirović je od 1978. godine korišten kao op. veza "Slavko", na planu praćenja ponašanja HUZEIROVIĆ MUNIBA, emigrant u Nirnbergu, SR Njemačka. Pošto za Muniba u poslednje vrijeme ne raspolažemo podacima o neprijateljskoj djelatnosti, što smo provjerili i preko drugih izvora Službe ove godine Huzeirović je brisan iz saradničkog odnosa.

S obzirom da Huzeirović ima i objektivne mogućnosti i izražava spremnost za praćenje lica koja se eksponiraju sa pozicija gradjanske desnice i muslimanskog nacionalizma, o čemu smo do sada više puta informisali III Upravu RSUP SR BiH, predlažemo da se isti registruje kao op. veza po liniji rada 03.

PREDLAŽE OP. RADNIK, Hakija Smajlović

SAGLASAN SEF DETAŠMANA, Mirko Ješić

NOP-a. Otac Musa za vrijeme rata materijalno pomagao NOP. Ostala bliža porodica kako sa očeve tako i majčine strane za vrijeme rata imala pozitivno držanje. U toku NOR- Hamdija je bio omladinski rukovodilac, 1944. biran je za delegata na drugom kongresu USOJ-a, od 1943. organizovao radi za NOP. Poslije rata 1945. biran je za člana Sreskog odbora USOJ-a, u SKJ je primljen 1947. Huzeirović je od 1978. korišten kao op. veza <Slavko>, na planu praćenja ponašanja Huzeirović Muniba, emigrant u Nirnbergu, SR Njemačka. Pošto za Muniba u posljednje vrijeme ne raspolažemo podacima o neprijateljskoj djelatnosti, što smo provjerili i preko drugih izvora službe ove godine Huzeirović je brisan iz saradničkog odnosa. S obzirom da Huzeirović ima objektivne mogućnosti i izražava spremnost za praćenje lica koja se eksponiraju sa pozicija građanske desnice i muslimanskog nacionalizma, o čemu smo do sada više puta i informisali III Upravu RSUP SR BiH, predlažemo da se isti registruje kao op. veza po liniji rada 03.

MAČKOVIĆ (Derviša) ISMET - pseudonim "Suka" Prijedlog za angažovanje saradnika. Na osnovu čl. 46. Pravila o radu SDB predlažemo za saradnju sa SDB: Mačković Ismeta sin Derviša i Hate r. Mahić, rođen 15.3.1947. u Ulišnjaku, opština Maglaj, Musliman, državljanin SFRJ, završio Gazihusrefbegovu medresu u Sarajevu, sada radi kao imam u dženatu Urije, opština Bos. Novi, stalno nastanjen u Bos. Novom, Ulica Prvog maja bb. Prema podacima Sektora SDB Doboj Ismet potiče iz zemljoradničke porodice koja je u toku rata imala lojalno držanje. U poslijeratnom periodu kao i sada o Ismetu i članovima njegove porodice ne raspolažemo negativnim podacima. S obzirom da Ismet potiče iz porodice čije su materijalne mogućnosti bile skromne, roditelji su ga nakon završene osnovne škole upisali u Gazihusrefbegovu medresu u Sarajevu koju je uspješno završio. Po završetku medrese duže vrijeme radio je kao imam u Otoci, optšina Bos. Krupa. Prema podacima Sektora SDB Bihać Mačković je operativno korišten i tom prilikom davao je korisna bezbjednosna saznanja o licima koja istupaju sa pozicija muslimanskog kleronacionalizma. Mačković je također za vrijeme boravka na području Novog Sada od 1980. do 1983. Službi državne bezbjednosti ustupio korisna saznanja o neprijateljskoj djelatnosti albanskih nacionalista i iredentista. Po povratku iz Novog Sada stalno se nastanio i počeo raditi u Bos. Novom kao imam. Do sada je više puta kontaktiran.

U kontaktima je iznosio bezbjednosno interesantna saznanja za Pajić Ibrahima, imam i donedavno, vjersko-prosvjetni referent u Bos. Novom, o čemu smo informisali Treću upravu SDB. Podatke koje nam je ustupio Mačković na našem području dijelom smo provjerili preko saradnika "Kula" te se kao takav pokazao provjeren i pouzdan. U narednom periodu Mačkovića bi usmjeravali i koristili prema Štulanović Muharemu, koji je početkom 1986. odlukom Starješinstva IZ iz Sarajeva iz Velike Kladuše, prešao raditi kao imam i vjersko prosvjetni referent u Bos. Novi.

Štulanović je Islamski fakultet završio u Riajdu a po povratku u zemlju počeo je djelovati sa pozicije muslimanskog kleronacionalizma zbog čega je nad istim u sektoru SDB Bihać vođena POO, a njegovim preseljenjem u Bos. Novi nastavljena u Sektoru SDB Banja Luka.

Budući da je Mačković kroz dosadašnje kontakte izrazio spremnost za dalju saradnju sa Službom i da ima objektivne mogućnost za dalje praćenje ponašanja Štulanovića i njegovih istomišljenika predlažemo da se isti registruje kao suradnik po pseudonimom "Suka".

Dnevni list, 15. 12. 2003.

Suradnici Udbe pratili učenike Medrese u Sarajevu (8)

BAHTIĆ (Hadže) EJUB - pseudonim "Sabina" Izvještaj o angažovanju saradnika. Za saradnika je angažovan Bahtić Ejub, sin Hadže, rođen 5.3.1946. u s. Bešnjevo, opština Šipovo, Musliman, državljanin SFRJ, nije član SKJ, nastavnik zaposlen u OŠ Todorovska Slapnica - Velika Kladuša, gdje je stalno i nastanjen.

Saradnik je dobio pseudonim "Sabina". Angažovao ga je operativni radnik Alijagić Husein. Izvještaj se podnosi 18.11.1987. Cilj angažovanja: Saradnik "Sabina" angažovan je u cilju praćenja lica koja se eksponiraju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma na području Velike Kladuše, a usmjeren je na praćenje djelatnosti Pašalić Envera (POO) iz S. Todorovo i Čarkadžić Hamze, nastavnika u s. Todorovksa Slapnica - Velika Kladuša. Angažovan je izvršeno na patriotskoj osnovi.

U dosadašnjem radu Bahtić Ejub je savjesno izvršavao povjerene mu zadatke. Nalog za registraciju saradnika. Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, nalažem da se saradnik "Sabina" registruje u evidencijama SDB-a.

HAMULIĆ (Arifa) SENAD pseudonim "Ronhil" Izvještaj o angažovanju saradnika. Za saradnika je angažovan Hamulić Senad, sin Arifa, rođen 18.2. 1962. u Varešu, Musliman, državljanin SFRJ, član SKJ, završio ekonomsku školu, zaposlen u RO "Krajinametal OOUR T2P Cazin" iz Cazina, stalno je nastanjen u s. Bajrići Cazin. Saradnik je dobio pseudonim "Ronhil". Angažovao ga je op. radnik Alijagić Husein. Izvještaj se podnosi 14.1.1984. Cilj angžiranja: Saradnik "Ronhil" angažovan je u cilju praćenja djelatnosti lica koja djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma na području Cazina, a usmjeren je na praćenje Muharemović Huseina,

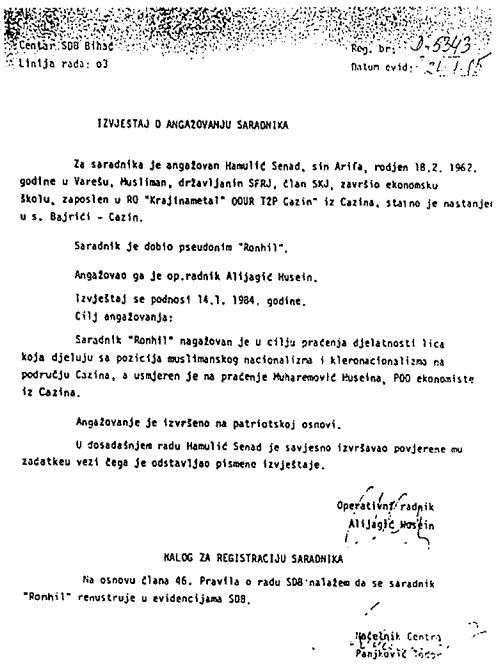

Centar: SDB Bihać Reg. br. 1-5343
Linija rada: 03 Datum evid: 21.1.85

IZVJESTAJ O ANGAŽOVANJU SARADNIKA

Za saradnika je angažovan Hamulić Senad, sin Arifa, rodjen 18.2. 1962. godine u Varešu, Musliman, državljanin SFRJ, član SKJ, završio ekonomsku školu, zaposlen u RO "Krajinametal" OOUR T2P Cazin" iz Cazina, stalno je nastanjen u s. Bajrići - Cazin.

Saradnik je dobio pseudonim "Ronhil".

Angažovao ga je op.radnik Alijagić Husein.

Izvještaj se podnosi 14.1. 1984. godine.
Cilj angažovanja:

Saradnik "Ronhil" nagažovan je u cilju praćenja djelatnosti lica koja djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma na području Cazina, a usmjeren je na praćenje Muharemović Huseina, POO ekonomiste iz Cazina.

Angažovanje je izvršeno na patriotskoj osnovi.

U dosadašnjem radu Hamulić Senad je savjesno izvršavao povjerene mu zadatkeu vezi čega je odstavljao pismeno izvještaje.

Operativni radnik
Alijagić Husein

NALOG ZA REGISTRACIJU SARADNIKA

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB nalažem da se saradnik "Ronhil" renustruje u evidencijama SDB.

Načelnik Centra
Panjković

POO ekonomiste iz Cazina. Angažovanje je izvršeno na patriotskoj osnovi.

U dosadašnjem radu Hamulić Senad je savjesno izvršavao povjerene mu zadatke u vezi čega je dostavljao pismene izvještaje. Nalog za registraciju saradnika. Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB nalažem da se saradnik "Ronhil" registruje u evidencije SDB.

Dnevni list, 16. 12. 2003.

Mirza Sadiković "Princ" na zadacima Udbe (9)

PERVANIĆ (Mubekira) ALDO - pseudonim "Spektrum" Prijedlog o brisanju op. veze. Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB predlaže se brisanje operativne veze Pervanić Alda, sin Mubekira i Šehre Pašalić, r. 2. 1.1964. u Bihaću, Musliman, državljanin SFRJ, bivši student Više tehničke škole u Bihaću, stalno nastanjen u ul. Prilaz Voje Stnarevića bb, koji je vođen pod pseudonimom "Spektrum". Kontakt sa Pervanićem prvi put je osnovan početkom 1988. kada je kao student Više tehničke škole u Bihaću ukazao na određena bezbjednosna saznanja vezana za aktivnost pojedinih eksponenata iz reda studenata i profesora s ciljem podrobnijeg informisanja Službe o njihovim namjerama, komentarima i eventualnim akcijama u cilju organizovanja studenata za protestna okupljanja, bojkot nastave, demantiranje i sl. U periodu od 2.2.1988. kada je ostvaren prvi kontakt sa Pervanićem pa do 30.6.1988. kada je isti registrovan kao op. veza Službe pod pseudonimom "Spektrum.". Služba je bila za cijeli taj period, a i poslije detaljno informisana u svim bezbjednosno-interesantnim saznanjima vezano za pojedina lica u višoj tehničkoj školi, a koja su za nju bila od posebnog bezbjednosnog značaja za pravovremeno postavljanje prema istima. S obzirom da je po završetku školovanja na Višoj tehničkoj školi u Bihaću Pervanić Aldo izgubio realne osnove za svoj dalji rad na zadacima za koja je bio angažovan, predlažemo da se briše iz mreže op. veze Službe i da se njegov materijal uništi. Odobrenje: Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB odobrava se brisanje operativne veze Pervanić Alda, sin Mubekira i Šehre Pašalić, r. 2.1.1964. u Bihaću, koji je vođen pod pseudonimom "Spektrum".

SADIKOVIĆ (Šerifa) MIRZA - pseudonim "Princ" Prijedlog za brisanje op veze. Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB-a, predlaže se brisanje op. veze Sadiković Mirze, sin Šerifa, r. 30.6.1956. u s. Stijena - Cazin, Musliman, državljanin

SFRJ, završio pedagošku akademiju, prosvjetni ratnik u Osnovnoj školi Pećigrad, nastanjen u Cazinu, H. Mujazinovića br. 10, vođen pod pseudonimom "Princ". Sadiković je kao op. veza "Princ" registrovan krajem 1988. Usmjeravan je na praćenje pojedinaca na području Cazina koji su se eksponirali sa pozicije muslimanskog nacionalizma. Saradnju je sa razumijevanjem prihvatio i nije dovodio u pitanje konspirativnost svog odnosa sa Službom. Obzirom da sada nema objektivne mogućnosti za angažovanje na zadacima iz djelokruga SDB-a, predlažem da se briše kao op. veza, a da se njegov materijal uništi. Odobrenje: Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB-a odobrava se brisanje op. veze pod pseudonimom "Princ".

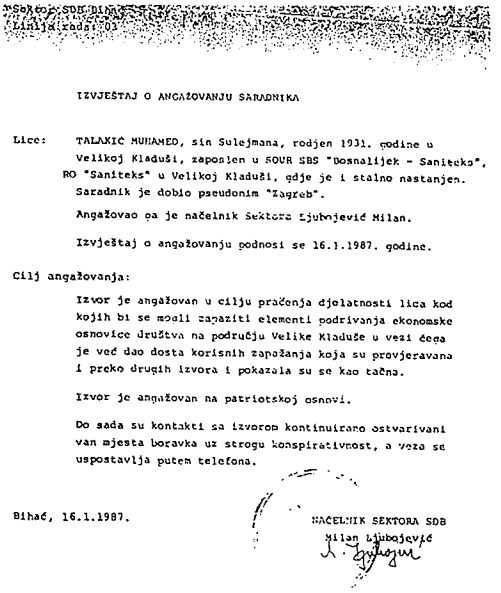

IZVJEŠTAJ O ANGAŽOVANJU SARADNIKA

Lice: TALAKIĆ MUHAMED, sin Sulejmana, rodjen 1931. godine u Velikoj Kladuši, zaposlen u SOUR SBS "Bosnalijek - Saniteks", RO "Saniteks" u Velikoj Kladuši, gdje je i stalno nastanjen. Saradnik je dobio pseudonim "Zagreb".

Angažovao ga je načelnik Sektora Ljubojević Milan.

Izvještaj o angažovanju podnosi se 16.1.1987. godine.

Cilj angažovanja:

Izvor je angažovan u cilju praćenja djelatnosti lica kod kojih bi se mogli zapaziti elementi podrivanja ekonomske osnovice društva na području Velike Kladuše u vezi čega je već dao dosta korisnih zapažanja koja su provjeravana i preko drugih izvora i pokazala su se kao tačna.

Izvor je angažovan na patriotskoj osnovi.

Do sada su kontakti sa izvorom kontinuirano ostvarivani van mjesta boravka uz strogu konspirativnost, a veza se uspostavlja putem telefona.

Bihać, 16.1.1987.

NAČELNIK SEKTORA SDB
Milan Ljubojević

TALKIĆ (Sulejmana) MUHAMED - pseudonim "Zagreb" Izvještaj o angažovanju saradnika

Lice: Talakić Muhamed, sin Sulejmana, rođen 1931. u Velikoj Kladuši, zaposlen u SOUR SBS "Bosnalijek - Saniteks", RO "Saniteks" u Velikoj Kladuši, gdje je i stalno nastanjen, saradnik je dobio pseudonim "Zagreb". Angažovao ga je načelnik Sektora Ljubojević Milan. Izvještaj o angažovanju podnosi se 16.1.1987.

Cilj angažovanja:Izvor je angažovan u cilju praćenja djelatnosti lica kod kojih bi se mogli zapaziti elementi podrivanja ekonomske osnovice društva na području Velike Kladuše u vezi čega je već dao dosta korisnih zapažanja koja su provjeravana i preko drugih izvora i pokazala su se kao tačna. Izvor je angažovan na patriotskoj osnovi. Do sada su kontakti sa izvorom kontinuirano ostvareni van mjesta boravka uz strogu konspirativnost, a veza se uspostavlja putem telefona.

Dnevni list, 17. 12. 2003.

Studenti školovani u islamskim zemljama u službi Udbe (10)

HAJDARPAŠIĆ (Agana) RAIF - pseudonim "Raf" Predmet: Prijedlog za uspostavljanje saradničkog odnosa sa Hajdarpašić Raifom. Hajdarpašić Raif, sin Agana i majke Šerife Bošnjak, rođen 9.9.1935. u Vrševu - Ivangrad, SR Crna Gora, Musliman, profesor - direktor ŠUP u Srednjoškolskom centru Goražde, član SKJ, oženjen, stalno nastanjen u Goraždu Maršala Tita bb. Razlozi: Hajdarpašić je duže vremena korišten kao op. veza u Goraždu za pružanje podataka o neprijateljskim istupima među prosvetnim

radnicima u Goraždu. Kao istoričar dao je dragocjen doprinos na raskrinkavanju profesora iz Beograda koji su pokušali iskriviti istorijske činjenice na savjetovanju istoričara na Tjentištu. Korišten je i za praćenje grupaških i nacionalističkih istupa kao i liberalističkog djelovanja u Srednjoškolskom centru u Goraždu.

Do sada je dao niz dragocjenih podataka o neprijateljskoj aktivnosti Gajić Božidara i dr., PPR i Kovačević Radomana, PI o čemu je napisano više informacija. Na njihovim obradama će se i u buduće koristiti, jer ima dobre preduslove da dođe do podataka o njihovoj nep. djelatnosti.

Svojim dosadašnjim radom je pokazao dobru volju za pružanje podataka i ispoljio afinitet za saradnju. Zbog svoje iskrenosti i principijelnih stavova u sredini gdje radi uživa dobar ugled. Konspirativan je i povjerljiv. Iz navedenih razloga predlažemo da se Hajdarpašić Raif registruje kao suradnik SDB i da mu se da pseudonim "Raf".

Op. radnik: Omeragić Enad
Linija rada: 03

Registarski broj: V-1588
Datum evidentir.: _____

P R I J E D L O G
za brisanje operativne veze "Klek"

Na osnovu člana 49 Pravila o radu SDB predlažemo brisanje Ramović Muhameda, operativne veze pod pseudonomom "Klek".

RAMOVIĆ MURAMED, sin Asima, rodjen 7.4.1960. godine u selu Zabuš, opština Goražde, Musliman, državljanin SFRJ, završio medresu, zapo slen u odboru IZ Goražde, imam u Ilovači, oženjen, regulisao vojnu obavezu, stalno nastanjen u Ilovači - Goražde.

R A Z L O Z I

Ramović je angažovan kao operativna veza informator decembra mjeseca 1981. godine u cilju praćenja neprijateljske djelatnosti lica koja su bila obuhvaćena tretmanom SDB, a istupala su sa pozicija muslimanskog klaronacionalizma. U dosadašnjem korištenju uglavnom je davala periferne podatke za lica prema kojima je bila usmjerena. U zadnje vrijeme nastojala je i da izbjegava kontakte obrazlažući to zauzetošću privatnim obavezama. Pored toga, tokom 1988. godine i 1989. prestao je bezbjednosni interes za lica prema kojima je op. veza bila usmjerena i brisana su sa daljeg vodje nja obrade.

S obzirom da ne postoje uslovi za preusmjeravanje op. veze na druga bezbjednosno interesantna lica, te činjenice da izbjegava dalje kontakte sa Službom, predlažemo da se ista briše, a njen dosije uništi.

Goražde, 27.3.1990. godine

Predlaže op. radnik
Omeragić Enad

RAMOVIĆ (Asima) MUHAMED - pseudonim "Klek"

Prijedlog za brisanje operativne veze "Klek".

Na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB predlažemo brisanje Ramović Muhameda, operativne veze pod pseudonom "Klek".

Ramović Muhamed, sin Asima, rođen 7.4.1960. u selu Zabuš, opšina Goražde, Musliman, državljanin SFRJ, završio medresu, zaposlen u odboru IZ Goražde, imam u Ilovači, oženjen, regulisao vojnu obavezu, stalno nastanjen u Ilovači - Goražde. Razlozi: Ramović je anažovan kao operativna veza informator decembra mjeseca 1981. u cilju praćenja neprijateljske djelatnosti lica koja su bila obuhvaćena tretmanom SDB-a, a istupala su sa pozicija muslimanskog kleronacionalizma. U dosadašnjem korištenju uglavnom je davala periferne podatke za lica prema kojima je bila usmjerena. U zadnje vrijeme nastojala je i da izbjegava kontakte obrazlažući to zauzetošću privatnim obavezama. Pored toga, tokom 1988. i 1989. prestao je bezbjednosni interes za lica prema kojima je op. veza bila usmjerena i brisana su sa daljeg vođenja obrade.

S obzirom da ne postoje uslovi za preusmjeravanje op. veze na druga bezbjednosno interesantna lica, te činjenice da izbjegava dalje kontakte sa Službom, predlažemo da se ista briše, a njen dosije uništi.

ALIJAGIĆ (Aziza) HAJRUDIN - pseudonim "Karpov" rođen je15.2.1942. Agići - Bos. Novi, mjesto boravka: Livno, Proleterskih brigada bb; oženjen; Musliman, SFRJ, zanimanje: ljekar - neuropsihijatar, zaposlen: Medicinski Centar Livno, visoka školska sprema, djelomično znanje francuskog i ruskog jezika; osobine: obazriv, konspirativan, osjetljiv na davanje pismenih izvještaja, član je SK.

PALIĆ (Muhke) AMER - pseudonim "Omar": Prijedlog za registraciju operativne veze "Omar".

Palić Amor, sin Muhke i Safije, rođene Alčelebić, rođen 2.7.1963. u Livnu, Musliman, državljanin SFRJ, završio gimnaziju, zaposlen kao ugostiteljski radnik u Livnu, oženjen, stalno nastanjen u Livnu, ulica Safeta Gagića bb. Početkom ove godine ostvarili smo početne kontakte sa Palićem u cilju donošenja ocjene u mogućnostima za operativno kombinovanje.

Od prvog kontakta, kao i u narednim Palić se korektno držao kojom prilikom je iznio opšta zapažanja o licima koja djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma u Livnu. Isto tako dostavio je korisna saznanja o neprijateljskoj djelatnosti Feta Šerifajeta (POO ovog Sektora) koji djeluje sa pozicija albanskog nacionalizma. Također Palić je dao više operativno interesantnih saznanja o licima sa područja ovog Sektora koje se eksponiraju sa nacionalističkih pozicija o čemu su sačinjeni primarni i sekundarni dokumenti.

Imajući u vidu činjenicu da je Palić i u buduće voljan da dostavlja bezbjednosna saznanja o neprijateljskoj djelatnosti Fete Šerifajeta i drugih lica koja istupaju sa sličnih pozicija, te blagovremenost i tačnost dostavljanja saznanja, predlažemo da se Pašalić Amer registruje kao op. veza pod pseudonimom "Omar". Način održavanja veze: Neposredno ličnim kontaktom sa op. radnikom i posredno putem telefona. Odobrenje: Na osnovu prijedloga op. radnika odobrava se registracija Palić Amera kao op. veze pod pseudonimom "Omar".

ČOLAKOVIĆ (Ahmeta) SALIH - pseudonim "Akšam" Prijedlog za angažovanje saradnika na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a: Čolaković Salih, sin Ahmeta i majke Merke, rođene Tipura, rođen 1.6.1945. u Podgoranima, opština Mostar, Musliman, državljanin SFRJ, završio Islamski teološki fakultet u Kuvajtu, zaposlen kao islamski vjerski službenik u Mostaru, nije član SKJ, stalno nastanjen u Mostaru, Škorina broj 2. Sa Čolakovićem smo započeli kontakte u decembru prošle godine, kada smo sa njim obavili prvi razgovor u okviru zadataka iz akcije "Bembaša".

Kao povod za taj razgovor poslužio nam je njegov dugogodišnji boravak u Kuvajtu, gdje je završio Islamski teološki fakultet i magistrirao početkom januara 1979. Pored toga, prema obavještenjima dobivenim od saradnika "Lisin" i "Rusmir", Čolaković je, na sastancima Udruženja Ilmije u Mostaru, kao i u razgovorima sa nekim vjernicima i imamima iz Hercegovine, imao pozitivan stav povodom pisanja "Preporoda" u odnosu na Sušićev "Parergon", a osuđivao je i istupe Djoze i Jusufpahića na otvorenju džamije u Poriću kod Bugojna.

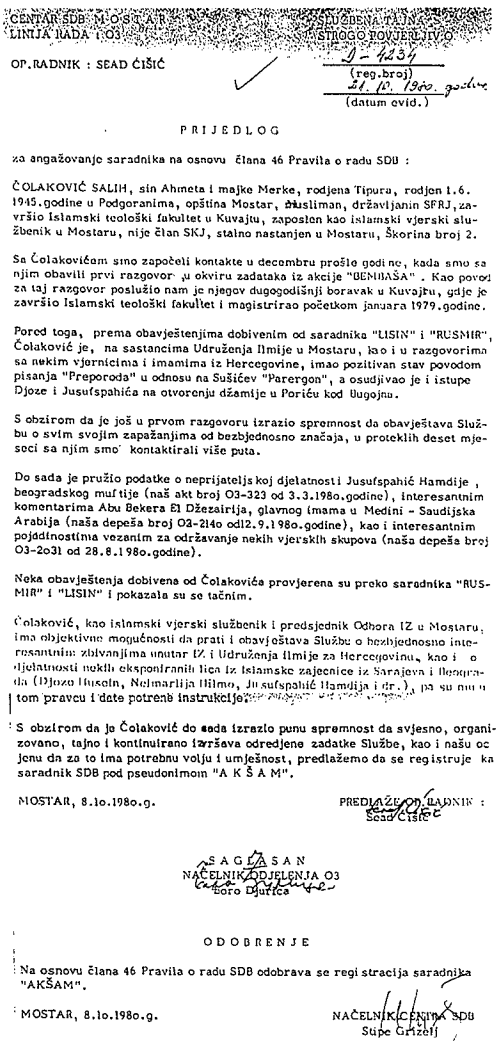

CENTAR SDB MOSTAR — SLUŽBENA TAJNA — STROGO POVJERLJIVO

LINIJA RADA I/03

OP.RADNIK : SEAD ĆIŠIĆ

I-4234
(reg.broj)
21.10.1980. godine
(datum ovid.)

PRIJEDLOG

za angažovanje saradnika na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB :

ČOLAKOVIĆ SALIH, sin Ahmeta i majke Merke, rodjena Tipuru, rodjen 1.6. 1945.godine u Podgoranima, opština Mostar, Musliman, državljanin SFRJ, završio Islamski teološki fakultet u Kuvajtu, zaposlen kao islamski vjerski službenik u Mostaru, nije član SKJ, stalno nastanjen u Mostaru, Škorina broj 2.

Sa Čolakovićem smo započeli kontakte u decembru prošle godine, kada smo sa njim obavili prvi razgovor u okviru zadataka iz akcije "BENDAŠA". Kao povod za taj razgovor poslužio nam je njegov dugogodišnji boravak u Kuvajtu, gdje je završio Islamski teološki fakultet i magistrirao početkom januara 1979.godine.

Pored toga, prema obavještenjima dobivenim od saradnika "LISIN" i "RUSMIR", Čolaković je, na sastancima Udruženja Ilmije u Mostaru, kao i u razgovorima sa nekim vjernicima i imamima iz Hercegovine, imao pozitivan stav povodom pisanja "Preporoda" u odnosu na Sušićev "Parergon", a osudjivao je i istupe Djoze i Jusufspahića na otvorenju džamije u Poriču kod Ugojnu.

S obzirom da je još u prvom razgovoru izrazio spremnost da obavještava Službu o svim svojim zapažanjima od bezbjednosno značaja, u proteklih deset mjeseci sa njim smo kontaktirali više puta.

Do sada je pružio podatke o neprijateljskoj djelatnosti Jusufspahić Hamdije, beogradskog muftije (naš akt broj 03-323 od 3.3.1980.godine), interesantnim komentarima Abu Bekera El Džezairija, glavnog imama u Medini - Saudijska Arabija (naša depeša broj 02-2140 od12.9.1980.godine), kao i interesantnim pojedinostima vezanim za održavanje nekih vjerskih skupova (naša depeša broj 03-2031 od 28.8.1980.godine).

Neka obavještenja dobivena od Čolakovića provjerena su preko saradnika "RUSMIR" i "LISIN" i pokazala su se tačnim.

Čolaković, kao islamski vjerski službenik i predsjednik Odbora IZ u Mostaru, ima objektivne mogućnosti da prati i obavještava Službu o bezbjednosno interesantnim zbivanjima unutar IZ i Udruženja Ilmije za Hercegovinu, kao i o djelatnosti nekih eksponiranih lica iz Islamske zajednice iz Sarajeva i Beograda (Djozo Husein, Neimarlija Hilmo, Jusufspahić Hamdija i dr.), pa su mu u tom pravcu i date potrebne instrukcije.

S obzirom da je Čolaković do sada izrazio punu spremnost da svjesno, organizovano, tajno i kontinuirano izvršava odredjene zadatke Službe, kao i našu ocjenu da za to ima potrebnu volju i umješnost, predlažemo da se registruje ka saradnik SDB pod pseudonimom "A K Š A M".

MOSTAR, 8.10.1980.g.

PREDLAŽE OP.RADNIK :
Sead Ćišić

SAGLASAN
NAČELNIK ODJELENJA 03
Đoro Đurića

ODOBRENJE

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB odobrava se regi stracija saradnika "AKŠAM".

MOSTAR, 8.10.1980.g.

NAČELNIK CENTRA SDB
Stipe Grizelj

S obzirom da je još u prvom razgovoru izrazio spremnost da obavještava Službu o svim svojim zapažanjima od bezbjednosno značaja, u proteklih deset mjeseci sa njim smo kontaktirali više puta. Do sada je pružio podatke o neprijateljskoj djelatnosti Jusufspahić Hamdije, beogradskog muftije (naš akt broj 03-323 od 3.3.1980.), interesantnim komentarima Abu Bekera El Džezairija, glavnog imama u Medini - Saudijska Arabija (naša depeša broj 02-2140 od 12.9.1980.), kao i interesantnim pojedinostima vezanim za održavanje nekih vjerskih skupova (naša depeša broj 03-2031 od 28.8.1980.).

Neka obavještenja dobivena od Čolakovića provjerena su preko saradnika "Rusmir" i "Lisin" i pokazala su se tačnim. Čolaković, kao islamski vjerski službenik i predsjednik Odbora IZ u Mostaru, ima objektivne mogućnosti da prati i obavještava Službu o bezbjednosno interesantnim zbivanjima unutar IZ i udruženja Ilmije za Hercegovinu, kao i o djelatnosti nekih eksponiranih lica iz Islamske zajednice iz Sarajeva i Beograda (Djozo Husein, Neimarlija Hilmo, Jusufspahić Hamdija i dr.), pa su mu u tom pravcu i date potrebne instrukcije.

S obzirom da je Čolaković do sada izrazio punu spremnost da svjesno, organizovano, tajno i kontinuirano izvršava određene zadatke Službe, kao i našu ocjenu da za to ima potrebnu volju i umješanost, predlažemo da se registruje kao suradnik SDB-a pod pseudonimom "Akšam". Odobrenje: Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a odobrava se registracija saradnika "Akšam".

Dnevni list, 18. 12. 2003.

Glavni imam za Hercegovinu Seid Smajkić Adi u službi Udbe (11)

ĐURAJ (Muse) HASAN - pseudonim "Egej" Prijedlog za brisanje saradnika: Na osnovu člana 49 Pravila o radu SDB-a predlažemo da se briše suradnik Egej. Đuraj Hasan, sin Muse, rođen 6.8.1954. u Gorčinu-Đakovica, Albanac, državljanin SFRJ, privatni pekar, stalno nastanjen u Trebinju, Stari Grad bb. Razlozi: Imenovani je 15.9.1985. angažovan kao suradnik sa pseudonimom Egej, a korišten je na praćenju neprijateljske djelatnosti Kadralije Hazira i Pecaloj Deda iz Trebinja, vođen kao OO po albanskom nacionalizmu. S obzirom da pomenuta lica više ne predstavljaju interes SDB, da se Egej od 1987. nalazi na privremenom radu u SR Njemačkoj i da se od aprila 1989. nije javljao, predlažemo da se briše iz evidencije saradnika SDB-a, a da se njegov materijal uništi prema uputstvu o dokumentaciji.

GUŠIĆ (Mehmeda) AHMET - pseudonim "Fudo" Prijedlog da se na osnovu člana 51.-a. Pravila o radu SDB-a registruje kao operativna veza: Gušić Ahmet, sin Mehmeda i Emine, rođene Golubović, rođen 15.3.1944. u Mostaru, Musliman, državljanin SFRJ, VKV moler, zaposlen u RO "RAD" u Mostaru, stalno nastanjen u Mostaru, Ulica Živote Neimarovića broj 11, nije član SKJ. Sa Gušićem su započeti kontakti u januaru 1980. sa ciljem praćenja kretanja i kontakata Rehmen Saliha (OO). Tokom godine, a posebno u zadnje vrijeme Gušić je dao više interesantnih zapažanja o odlascima Behmena u Sarajevo kao i o nekim Behmenovim planovima (naša depeša broj 03-20 od 8.1.1981.). Gušić stanuje u neposrednoj blizini Behmena i ima mogućnosti da prati kretanje Behmena, kao i eventualne posjete drugih lica Behmenu. Također Gušićeva supruga kontaktira sa Behmenovom suprugom, međusobno se posjećuju, pa je Gušić zbog toga u mogućnosti da ostvaruje još potpuniji uvid o planovima i kretanju Behmena. S obzirom da Gušić ima dobre pozicije kod Behmena, da je sposoban i voljan za saradnju sa SDB-om, predlažemo da se Gušić registruje kao operativna veza "Fudo".

JELOVAC (Mustafe) SENAD - pseudonim "Kerim" Prijedlog za angažiranje saradnika na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a: Jelovac Senad, sin Mustafe i Rifije r. Puce, rođen 17.3.1964. u selu Do-Podveležje, Mostar, Musliman, državljanin SFRJ, student I. godine Građevinskog fakulteta u Mostaru, nije član SKJ, nastanjen u Mostaru, A. Buća b.b. Sa Jelovcem smo započeli kontakte u januaru 1985., kada smo sa njim obavili prvi razgovor u cilju prikupljanja bezbjednosno interesantnih podataka za neka lica koja pripadaju derviškom redu (Mićijević Senad i dr.) iz Mostara. S obzirom da je u toku razgovora izrazio spremnost da obavještava Službu o svim svojim zapažanjima od bezbjednosnog značaja, s njim smo nastavili kontakte.

Do sada je pružio podatke o neprijateljskoj djelatnosti Mićijević Senada, POO, koji je govorio da će učenici Medrese koji nisu odali počast Titu i Štafeti mladosti 1984. biti odani borci za "pravi islam" (naša "B" informacija broj 03-181 od 13.3.1985. g.), da su Muslimani u Mostaru u podređenom položaju u odnosu na Hrvate i Srbe

(naša informacija "B" broj 03-240 od 8.4.1985.) te da će Tekija u Blagaju biti glavna baza za širenje islama u Hercegovini i da će on neka mjesta u Hercegovini, gdje izumire islam, vratiti na "stare staze islama" (naše depeše broj 03-1008 od 17.4.1984.; 03-1115 od 25.4.1985. i 03-1200 do 30.4.1985.).

Pored toga, informirao nas je i o neprijateljskoj djelatnosti nekih derviša iz Hercegovine za koje do sada nismo imali bezbjednosnih zapažanja (Bešić Salko, Čović Izet, Tosum Šažir, Kovačević Idriz) o čijoj smo neprijateljskoj djelatnosti informisali III Sektor SDB.

Jelovac ima objektivne mogućnosti da prati i obavještava Službu o bezbjednosno-interesantnim zapažanjima unutar derviškog reda, kao i bezbjednosno-interesantnim ponašanjima nekih pripadnika Islamske zajednice u Mostaru, koji su se neprijateljski eksponirali. S obzirom da je Jelovac do sada izrazio punu spremnost da savjesno, organizovano, tajno i kontinuirano izvršava određene zadatke Službe, a imajući u vidu njegovu iskrenost, volju, umješanost, provjerenost pouzdanost koju je pokazao na ovim poslovima, predlažemo da se registruje kao suradnik SDB-a pod pseudonimom "Kerim".

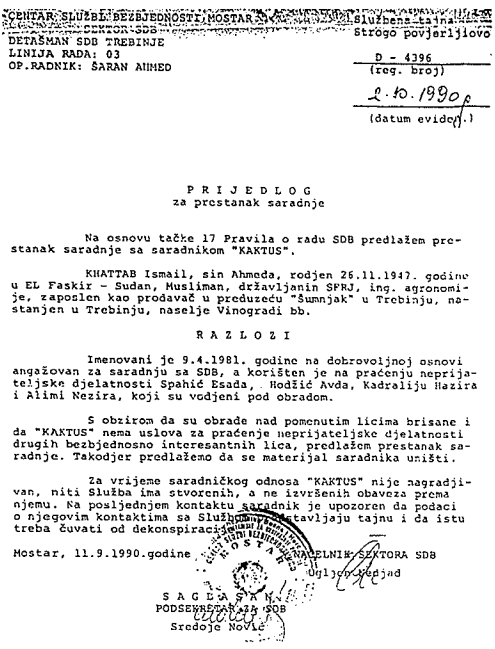

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI MOSTAR — Služben tajna
CENTAR SDB — Strogo povjerljivo
DETAŠMAN SDB TREBINJE
LINIJA RADA: 03
OP.RADNIK: ŠARAN AHMED

D - 4396
(reg. broj)
2.10.1990
(datum evid.)

P R I J E D L O G
za prestanak saradnje

Na osnovu tačke 17 Pravila o radu SDB predlažem prestanak saradnje sa saradnikom "KAKTUS".

KHATTAB Ismail, sin Ahmeda, rodjen 26.11.1947. godine u EL Faskir - Sudan, Musliman, državljanin SFRJ, ing. agronomije, zaposlen kao prodavač u preduzeću "Šumnjak" u Trebinju, nastanjen u Trebinju, naselje Vinogradi bb.

R A Z L O Z I

Imenovani je 9.4.1981. godine na dobrovoljnoj osnovi angažovan za saradnju sa SDB, a korišten je na praćenju neprijateljske djelatnosti Spahić Esada, Hodžić Avda, Kadraliju Hazira i Almi Nezira, koji su vodjeni pod obradom.

S obzirom da su obrade nad pomenutim licima brisane i da "KAKTUS" nema uslova za praćenje neprijateljske djelatnosti drugih bezbjednosno interesantnih lica, predlažem prestanak saradnje. Takodjer predlažemo da se materijal saradnika uništi.

Za vrijeme saradničkog odnosa "KAKTUS" nije nagradjivan, niti Služba ima stvorenih, a ne izvršenih obaveza prema njemu. Na posljednjem kontaktu saradnik je upozoren da podaci o njegovim kontaktima sa Službom predstavljaju tajnu i da istu treba čuvati od dekonspiracije.

Mostar, 11.9.1990.godine

NAČELNIK SEKTORA SDB
Ugljen Vojislav

S A G L A S A N
PODSEKRETAR ZA SDB
Sredoje NOVIĆ

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu SDB donosim odluku da se saradnik "KAKTUS" briše iz evidencije saradničke mreže.

Sarajevo,

REPUBLIČKI SEKRETAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Bešić Muhamed

KHATTAB (Ahmeta) ISMAIL - pseudonim "Kaktus" Prijedlog za prestanak saradnje:

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB-a predlažem prestanak saradnje sa saradnikom Kaktus. Khattab Ismail, sin Ahmeda, rođen 26.11.1947. u El Faskir, u Sudanu, Musliman, državljanin SFRJ, ing. agronomije, zaposlen kao prodavač u preduzeću "Šumnjak" u Trebinju, nastanjen u Trebinju, naselje Vinogradi b.b. Imenovani je 9.4.1981. na dobrovoljnoj osnovi angažovan za saradnju sa SDB-a, a korišten je na praćenju neprijateljske djelatnosti Spahić Esada, Hodžić Avda, Kadraliju Hazira i Almi Nezira, koji su vođeni pod obradom. S obzirom da su obrade nad pomenutim licima brisane i da Kaktus nema uslova za praćenje neprijateljske djelatnosti drugih bezbjednosno interesantnih lica, predlažem prestanak saradnje. Također predlažemo da se materijal saradnika uništi. Za vrijeme saradničkog odnosa Kaktus nije nagrađivan, niti Služba ima stvorenih, a neizvršenih obaveza prema njemu. Na posljednjem kontaktu saradnik je upozoren da podaci o njegovim kontaktima sa Službom predstavljaju tajnu i da istu treba čuvati od dekonspiracije.

SMAJKIĆ (Derviša) SEID - pseudonim "Adi" Prijedlog za angažovanje saradnika na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a: Smajkić Seid, sin Derviša i majke Emine, rođene Berberović, rođen 9.2.1947. u Svinjarini, opština Mostar, Musliman, državljanin SFRJ, završio Islamski teološki fakultet u Kairu, Egipat, zaposlen u Odboru IZ-a u Mostaru kao glavni imam za Hercegovinu, stalno nastanjen u Mostaru, Maršala Tita broj 191. U protekle četiri godine Smajkić je Službi državne bezbjednosti pružao više korisnih obavještenja o nekim bezbjednosno interesantnim licima koja neprijateljski djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma, pa je u julu 1978. registrovan kao op. veza pod pseudonomom "Adi".

Do sada je informisao Službu o neprijateljskoj djelatnosti Ibrahima Riđanovića, svojevremeno predsjednik Odbora IZ u Sarajevu (naša depeša broj 01-2116 od 16.8.1976. i informacija broj 334 od 19.8.1976.), Hodno Alije, otpravnik vozova u Konjicu, bio član Odbora IZ u Konjicu, vodi se kod ovog Centra kao OO zbog neprijateljske djelatnosti sa pozicija muslimanskog nacionalizma (naša depeša broj 01-1776 od 13.12.1978. i informacija broj 7 od 8.1.1979.), Šukrić mr. Nijaza, zaposlen u Gazi Husrefbegovoj biblioteci u Sarajevu (naše depeše broj 01-471 od 10.3.1977. i O1-1419 od 9.10.1978.), Smajić Asima, imama iz Ljubuškog, i Mehmedović Ahmeda, imama iz Trebinja, (naše depeše broj 01-1829 od 25.12 i 03.-275 od 31.1.1980.), Hilme Neimarlije, bivšeg glavnog urednika "Preporoda", sada asistenta na Islamskom teološkom fakultetu u Sarajevu, koji se neprijateljski eksponirao svojim napisima u "Preporodu" protiv Sušićevog feljtona "Parergon" (naše depeše broj 01-471 od 10.3.1977. i broj 03-472 od 22.2.1980.).

Pored toga, Smajkić je dao podatke i o sukobima i razmimoilaženjima između "Islamske bratske zajednice Muslimana iz Jugoslavije" s jedne strane i "Udruženja Bošnjaka" i "Odbora IZ Gazi Husrefbeg" s druge strane, čija se sjedišta nalaze u Torontu, Kanada, gdje je po nalogu Vrhovnog starješinstva IZ, u toku 1979., boravio kao glavni imam u "Odboru IZ Gazi Husrefbeg" (naša op. informacija broj 02-148 od 25.1.1979. i informacija broj 212 od 2.7.1979.). Neka obavještenja dobivena od Smajkića provjerena su preko saradnika.., op. veze Prenj i Slovena i pokazala su se tačnim. Smajkić kao glavni imam za Hercegovinu ima objektivne mogućnosti da prati i obavještava Službu o bezbjednosno interesantnim zbivanjima unutar Odbora IZ i Udruženja ilmije za Hercegovinu, prvenstveno o djelatnosti lica iz ovih vjerskih udruženja, koja su se do sada eksponirala neprijateljskim komentarima (Smajić Asim, Mehmedović Ahmed), kao i o djelatnosti nekih eksponiranih lica iz Islamske zajednice iz Sarajeva (Neimarlija Hilmo, Šukić Nijaz i dr.), pa su mu u tom pravcu i date potrebne instrukcije. S obzirom da je Smajkić do sada izrazio punu spremnost da svjesno, organizirano, tajno i kontinuirano izvršava određene zadatke Službe, a imajući u vidu njegovu iskrenost, volju i umješanost koju je pokazao na ovim poslovima, predlažemo da se registruje kao suradnik SDB-a pod pseudonimom Rusmir. Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a odobrava se registracija saradnika Rusmir.

Dnevni list, 19. 12. 2003.

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI MOSTAR — Službena tajna!
SEKTOR SDB — Strogo povjerljivo
OP.RADNIK: DJONKO ZIKRIJA
Datum: 22.1.1988. godine

D-6129
(reg. broj)
9.2.88.
(datum evident.)

P R I J E D L O G

za angažovanje saradnika na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB

OMERIKA Adem, sin Huse i Nafize r. Bojčić, rodjen 8.5.1950. godine u Kljunama-Nevesinje, Musliman, državljanin SFRJ, završio Gazihusrevbegovu medresu u Sarajevu, vanredni student Pravnog fakulteta u Mostaru, imam u Nevesinju, stalno nastanjen u Nevesinju, ul. Omladinska broj 2, nije član SKJ.

U sklopu mjera i radnji na planu operativno istraživačkog rada po problematici kleronacionalizma iz IZ, došli smo do podataka o kleronacionalističkim istupima Omerika Adema, imam u Nevesinju, kao i njegovim povremenim kontaktima sa nekim bezbjednosno interesantnim licima u zemlji (Čolaković Salih, Smajić Asim, Palić Hasan, svi POO ovog Sektora) i inostranstvu (Kljako Salko, emigrant u Čikagu, rodbinska veza Omerika Adema i dr.).

Januara 1987. godine sa Omerikom smo na okolnosti njegovog odlaska u Čikago-SAD, obavili informativni razgovor u kojem smo mu ukazali na neke njegove negativne i društveno neprihvatljive komentare i istupe, te ga upozorili na potrebu korektnog držanja za vrijeme njegovog boravka u Čikagu. Tokom ovog razgovora Omerika je imao korektno držanje, samokritično se osvrnuo na ukazane propuste i naveo neka bezbjednosno interesantna ponašanja pojedinih imama, za koje smo i od ranije raspolagali podacima da istupaju sa kleronacionalističkih pozicija, (Smajić Asim, Palić Hasan, oba POO ovog Sektora, te Bećirović Hazim i Ramić Ibrahim, imami u Ljubuškom i Mostaru), a na kraju razgovora samoinicijativno je predložio ponovni kontakt po povratku iz Čikaga.

Po povratku iz Čikaga, aprila 1987. godine, sa Omerikom smo stupili u kontakt i obavili razgovor, kada nam je pružio više bezbjednosno-interesantnih podaka o neprijateljskoj djelatnosti lica u Islamskom centru u Čikagu (Kljako Salko, Torlo Saban, emigranti sa našeg područja i dr.) o čemu smo informisali nadležnu Upravu (informacija "B" br. 02-226 od 21.4.1987.g. i depeše brojevi 03-1136 od 4.5.1987. i 03-1613 od 24.6.1987.godine)

Nakon toga sa njim smo nastavili kontakte, davali mu potrebne instrukcije i usmjeravali ga na bezbjednosno interesantna lica, a o njegovim zapažanjima smo informisali jednom redovnom informacijom i tri depeše.

Podatke koje nam je prezentirao provjeravali smo preko drugih izvora i isti su potvrdjeni kao tačni. Stekli smo utisak da je u kontaktima sa Službom bio iskren, da ima smisao za zapažanja bezbjednosnih problema, a u kontaktima je inicirao konspirativnost sastanaka.

Imajući u vidu navedeno, kao i to da je Omerika ispoljio spremnost za saradnju sa Službom i na tim poslovima pokazao volju, umješnost i konspirativnost, predlažemo da se registruje kao saradnik SDB, pod pseudonimom "BOTO".-

Mostar, 22.1.1988. godine

PREDLAŽE OP.RADNIK:
DJONKO ZIKRIJA

SAGLASAN NAČELNIK ODJELJENJA 03
GLIBO LUKA

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB odobrava se registracija saradnika

Mostar, 22.1.1988. godine

NAČELNIK SEKTORA SDB
Dzemal Vujković

Omerika Adem - "Boto" špijunirao hercegovačke imame (12)

OMERIKA (Huse) ADEM - pseudonim "Boto" Prijedlog za angažovanje saradnika na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a. Omerika Adem, sin Huse i Nafize r. Bojčić, rođen 8.5.1950. u Kljunama - Nevesinje, Musliman, državljanin SFRJ, završio Gazihusrevbegovu medresu u Sarajevu, vanredni student Pravnog fakulteta u Mostaru, imam u Nevesinju, stalno nastanjen u Nevesinju, ul. Omladinska broj 2, nije član SKJ. U sklopu mjera i radnji na planu operativno istraživačkog rada po problematici kleronacionalizma iz IZ došli smo do podataka o kleronacionalističkim istupima Omerika Adema, imam u Nevesinju, kao i njegovim povremenim kontaktima za nekim bezbjednosno interesantnim licima u zemlji (Čolaković Salih, Smajić Asim, Palić Hasan, svi POO ovog Sektora) i inostranstvu (Kljako Salko, emigrant u Čikagu, rodbinska veza Omerika Adema i dr.). Januara 1987. sa Omerikom smo na okolnosti njegovog odlaska u Čikago - SAD obavili informativni razgovor u kojem smo mu ukazali na neke njegove negativne i društveno neprihvatljive komentare i istupe, te ga upozorili na potrebu korektnog držanja za vrijeme njegovog boravka u Čikagu. Tokom ovog razgovora Omerika je imao korektno držanje, samokritično se osvrnuo na zakazane propuste i naveo neka bezbjednosno interesantna ponašanja pojedinih imama, za koje smo i od ranije raspolagali podacima da istupaju sa kleronacionalističkih pozicija, (Smajić Asim, Palić Hasan, oba POO ovog Sektora, te Bećirević Hazim i Ramić Ibrahim,

imami u Ljubuškom i Mostaru, a na kraju razgovora samoinicijativno je predložio ponovni kontakt po povratku iz Čikaga.

Po povratku iz Čikaga aprila 1987. sa Omerikom smo stupili u kontakt i obavili razgovor kada nam je pružio više bezbjednosno-interesantnih podataka o neprijateljskoj djelatnosti lica u Islamskom centru u Čigaku (Kljajo Salko, Torlo Šaban, emigranti sa našeg područja i dru.) o čemu smo informisali nadležnu Upravu (informacija "B" br. 02-226 od 21.4.1987. g. i depaše brojevi 03-1138 od 4.5.1987. i 03-1613 od 24.6.1987.)

Nakon toga sa njim smo nastavili kontakte, davali mu potrebne instrukcije i usmjeravali ga na bezbjednosno interesantna lica, a o njegovim zapažanjima smo informisali jednom redovnom informacijom, tri depaše. Podatke koje nam je prezentirao provjeravali smo preko drugih izvora i isti su potvrđeni kao tačni. Stekli smo utisak da je u kontaktima sa Službom bio iskren, da ima smisao za zapažanja bezbjednosnih problema, a u kontaktima je inicirao konspirativnost sastanka. Imajući u vidu navedeno, kao i to da je Omerika ispoljio spremnost za saradnju sa Službom i na tim poslovima pokazao volju, umješnost i konspirativnost, predlažemo da se registruje kao suradnik SDB, pod pseudonimom "Boto".

Odobrenje: Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB odobrava se registracija saradnika.

REZAGIĆ (Mustafe) NEDŽAD - pseudonim "Orbis" Prijedlog da se na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-a registruje kao operativna veza Rezagić Nedžad, sin Mustafe i Amire, rođene Avdić, rođen 11.8.1963. u Mostaru, Jugoslaven, državljanin SFRJ, redovni student II. godine Pedagoške akademije u Mostaru - odsjek biologija i hemija, nastanjen u Mostaru, Rudarska broj 50, član SKJ. Kontakte sa Rezagićem smo započeli u martu 1985. u cilju našeg preventivnog djelovanja na Univerzitetu u Mostaru, odnosno u cilju prikupljanja eventualnih bezbjednosno-interesantnih saznanja u toj sredini.

Kako je Rezagić izrazio spremnost za saradnju, prilikom održavanja VI. susreta studenata pedagoških akademija nastavničkih fakulteta i sl. institucija u našoj zemlji. U Ulcinju u maju ove godine dali smo mu potrebne instrukcije i konkretna zaduženja kako bi nas mogao informisati o svemu bezbjednosno - interesantnom pa nam je po povratku prezentirao saznanja o istupu Grabovac Elizabete, o čemu smo pisali u našoj depeši broj 03 - 1438 od 28.5.1985. S obzirom da je Rezagić imao mogućnosti za povremene kontakte sa Grabovčevom instruisali smo ga za to, kao i za praćenje reakcije ostalih studenata Pedagoške akademije u vezi sa tim pa nas je informisao o svojim zapažanjima o kojima smo pisali u depeši broj 03-1533 od 7.6.1985.

U kontaktima sa Rezagićem smo došli i do bezbjednosno-interesantnih saznanja o Komadina Želimiru, student u Sarajevu, prema podacima centra SDB-a Sarajevo djeluje sa pozicija građanske desnice o čemu smo informisali našim aktom broj 03-1964 od 7.6 1985. pa smo s obzirom da su komšije, Rezagića instruirali da u skladu sa svojim mogućnostima ostvaruje kontakte sa Komadinom prilikom njegovih boravaka u Mostaru i da nas o svemu interesantom blagovremeno obavještava.

SUBAŠIĆ (Ibre) IBRAHIM - pseudonim "Viljak" Prijedlog za registraciju operativne veze na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-a. Subašić Ibrahim, sin Ibre i Emine, rođene Trtić, rođen 3.10.1961. u selu Dugma - Prozor, Musliman, državljanin SFRJ, završio ŠUP u Prozoru, po zanimanju tkač, nezaposlen, regulisao vojnu obavezu, neoženjen, stalno nastanjen u mjestu rođenja nije član SKJ. Od decembra 1986. sa Subašić Ibrahimom je ostvareno više neposrednih kontakata tokom kojih je izrazio punu spremnost i volju da se angažuje na bezbjednosnim zadacima i da nas o svim bezbjednosnim saznajima blagovremeno informiše.

Subašić na kontakte dolazi redovno, pridržava se svih datih instrukcija, posjeduje određeni stepen bezbjednosne kulture i smisao za konspirativnost. Bezbjednosna saznanja koja nam je prenio provjerena su preko saradnika "Kenan" i nekih preventivnih uporišta.

S obzirom da je Subašić stalno nastanjen u Dugama - Prozor, gdje se u posljednje vrijeme eksponiralo više lica sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma iz IZ-a povremeno odlazi u Prozor gdje kontaktira sa jednim brojem lica koja također povremeno neprijateljski istupaju, smetamo na isti ima objektivne uslove da o bezbjednosno-interesantnim pojavama blagovremeno obavještava Službu. Na osnovu obavještenja koja je Subašić do sada prenio Službi napisane su tri redovne informacije, dvije informativne depeše i dvije službene zabilješke sa bezbjednosnim sadržajem: "B" informacija broj 03-105 od 20.2.1987., "A" informacija broj 02-120 od 26.2.1987.; "A" informacija broj 01-248 od 28.4.1987., depeša broj 03-259 od 4.2.1987. godine i depeša broj 03-1908 od 14.7.1987..

Predlažemo da se imenovani registruje kao operativna veza sa pseudonimom "Viljak"

Odobrenje: Na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-a, odobrava se registracija op. veze "Viljak".

ŠOLJIĆ (Ibrahima) JUNUZ - pseudonim "Rasim" Prijedlog za angažovanje saradnika na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a. Šoljić Junuz, sin Ibrahma i majka Rabije, rođen 4.10.1947. u Solakovoj Kuli - Konjic, Musliman, državljanin SFRJ, završio Gazihusrevbegovu medresu u Sarajevu, radio kao imam u Jablanici do 1982., kada je zbog zdravstvenih razloga napustio to zanimanje i zaposlio se kao kinooperater u Radničkom univerzitetu u Jablanici, član je Odbora islamske zajednice u Jablanici, nastanjen u ulici Pero Bilić broj 36 - Jablanica, nije član SKJ. Šoljić Junuz je u dosadašnjem radu tretiran od strane Službe kao veza Mulamehmedović Omera (POO), imam u Jablanici, koji djeluje za pozicija muslimanskog kleronacionalizma.

Na osnovu provjere i operativne procjene sa Šoljićem je od januara 1983. pa do sada obavljeno više informativnih razgovora s ciljem angažovanja za saradnju.

U kontaktima sa Službom Šoljić je izrazio punu spremnost i volju da se angažuje na bezbjednosnim zadacima i da nas o svim eventualnim zapažanjima u tom smislu i blagovremeno informiše. U informativnim razgovorima koji su vođeni sa njim Šoljić je upoznao SDB o bezbjednosnim obavještenjima na osnovu kojih su napisane

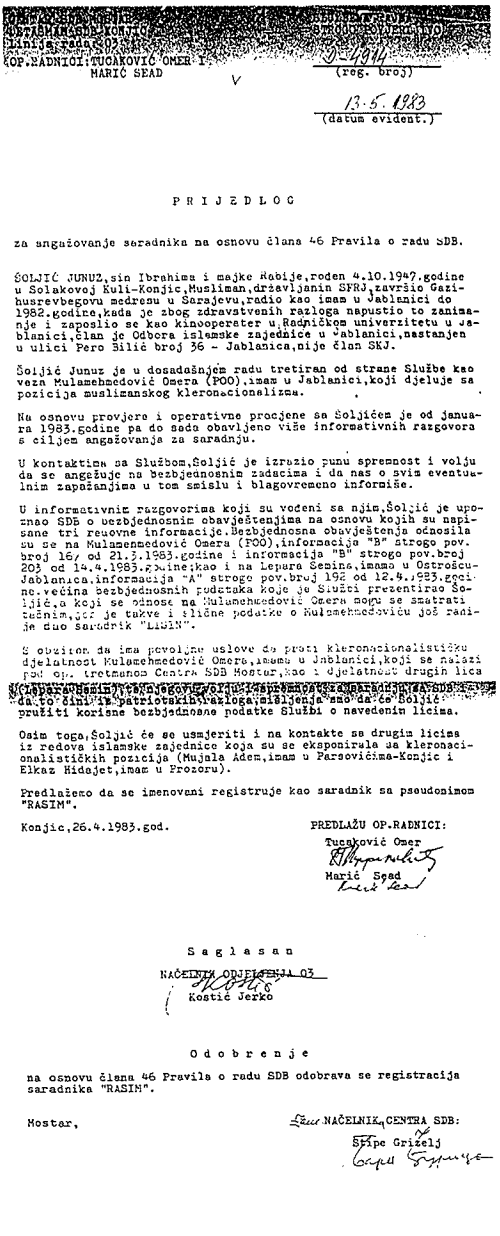

OP.RADNICI:TUCAKOVIĆ OMER I
MARIĆ SEAD

V-494
(reg. broj)

13.5.1983
(datum evident.)

P R I J E D L O G

za angažovanje saradnika na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB.

ŠOLJIĆ JUNUZ,sin Ibrahima i majke Rabije,rođen 4.10.1947.godine u Solakovoj Kuli-Konjic,Musliman,državljanin SFRJ,završio Gazi-husrevbegovu medresu u Sarajevu,radio kao imam u Jablanici do 1982.godine,kada je zbog zdravstvenih razloga napustio to zanimanje i zaposlio se kao kinooperater u Radničkom univerzitetu u Jablanici,član je Odbora islamske zajednice u Jablanici,nastanjen u ulici Pero Bilić broj 36 - Jablanica,nije član SKJ.

Šoljić Junuz je u dosadašnjem radu tretiran od strane Službe kao veza Mulamehmedović Omera (POO),imam u Jablanici,koji djeluje sa pozicija muslimanskog kleronacionalizma.

Na osnovu provjere i operativne procjene sa Šoljićem je od januara 1983.godine pa do sada obavljeno više informativnih razgovora s ciljem angažovanja za saradnju.

U kontaktima sa Službom,Šoljić je izrazio punu spremnost i volju da se angažuje na bezbjednosnim zadacima i da nas o svim eventualnim zapažanjima u tom smislu i blagovremeno informiše.

U informativnim razgovorima koji su vođeni sa njim,Šoljić je upoznao SDB o bezbjednosnim obavještenjima na osnovu kojih su napisane tri redovne informacije.Bezbjednosna obavještenja odnosila su se na Mulamemedović Omera (POO),informacija "B" strogo pov. broj 167 od 21.3.1983.godine i informacija "B" strogo pov.broj 203 od 14.4.1983.godine;kao i na Lepara Semina,imama u Ostrošcu-Jablanica,informacija "A" strogo pov.broj 192 od 12.4.1983.godine.većina bezbjednosnih podataka koje je Službi prezentirao Šoljić,a koji se odnose na Mulamehmedović Omera mogu se smatrati tačnim,jer je takve i slične podatke o Mulamehmedoviću još ranije dao saradnik "LISIN".

S obzirom da ima povoljne uslove da prati kleronacionalističku djelatnost Mulamehmedović Omera,imama u Jablanici,koji se nalazi pod op. tretmanom Centra SDB Mostar,kao i djelatnost drugih lica (Lepara Semin),te njegovu volju i spremnost za saradnju sa SDB-om i da to čini iz patriotskih razloga,mišljenja smo da će Šoljić pružiti korisne bezbjednosne podatke Službi o navedenim licima.

Osim toga,Šoljić će se usmjeriti i na kontakte sa drugim licima iz redova islamske zajednice koja su se eksponirala sa kleronacionalističkih pozicija (Mujala Adem,imam u Parsovićima-Konjic i Elkaz Hidajet,imam u Prozoru).

Predlažemo da se imenovani registruje kao saradnik sa pseudonimom "RASIM".

Konjic,26.4.1983.god.

PREDLAŽU OP.RADNICI:
Tucaković Omer
Marić Sead

S a g l a s a n

NAČELNIK ODJELJENJA 03
Kostić Jerko

O d o b r e n j e

na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB odobrava se registracija saradnika "RASIM".

Mostar,

NAČELNIK CENTRA SDB:
Stipe Grizelj

tri redovne informacije. Bezbjednosna obavještenja odnosila su se na Mulamehmedović Omera (POO), informacija "B" strogo pov. broj 167 od 21.3.1983. i informacija "B" strogo pov. broj 203. od 14.4.1983., kao i na Lepara Semina, imama u Ostrošcu - Jablanica, informacija "A" strogo pov. broj 192 od 12.4.1983., većina bezbjednosnih podataka koje je Službi prezentirao Šoljić, a koji se odnose na Mulamehmedović Omera mogu se smatrati tačnim, jer je takve i slične podatke o Mulamehmedoviću još ranije dao suradnik "Lisin".

S obzirom da ima povoljne uslove da prati kleronacionalističku djelatnost Mulamehmedović Omera, imama u Jablanici, koji se nalazi pod op. tretmanom Centra SDB Mostar, kao i djelatnost drugih lica (Lepara Semin) te njegovu volju i spremnost za saradnju sa SDB-om i da to čini iz patriotskih razloga, mišljenja smo da će Šoljić pružiti korisne bezbjednosne podatke Službi o navedenim licima.

Osim toga, Šoljić će se usmjeriti i na kontakte sa drugim licima iz redova islamske zajednice koja su se eksponirala sa kleronacionalističkih pozicija (Mujala Adem, imam u Parsovićima - Konjic i Elkaz Hidajet, imam u Prozoru). Predlažemo da se imenovani registruje kao suradnik sa pseudonimom "Rasim". Odobrenje: Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB odobrava se registracija saradnika "Rasim".

Dnevni list, 20. 12. 2003.

Doktori znanosti na prljavim zadacima Udbe (13)

VOLODER (Jusufa) SENAD - pseudonim "Silvio" Prijedlog za brisanje saradnika. Na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB-a predlažemo da se briše suradnik "Silvio". Voloder Senad, sin Jusufa i Zijade, rođene Husković, rođen 5.11.1951. u

Mostaru, Musliman, državljanin SR BiH i SFRJ, završio školu učenika u privredi - VKV frezač, nosilac našeg pasoša, boravi na privremenom radu u Melburnu - Australija, nastanjen na adresi: 3 Ahern Street; Noble park North 3174 Vic Melburn. Razlozi: "Silvio" je angažovan kao suradnik u septembru 1983. na patriotskoj osnovi i bio je usmjeren na praćenje neprijateljske djelatnosti grupacija ekstremnih emigranata u Melburnu (Jahić Ahmet, Memić Nuraga, Lončarić Mujo i Suljo, Kasić don Josip i dr.), kao i na praćenje djelatnosti emigranata iz drugih grupacija koji su povremeno dolazili u Melburn (Avidć Ragib i dr.). Podaci o neprijateljskoj djelatnosti navedenih lica koje je suradnik dostavljao pokazali su se kao tačni i provjeravani su preko drugih izvora. Međutim, među nosiocima naših PI žao i među emigrantima suradnik se u pojedinim slučajevima ispoljavao kao patriotski opredijeljen građanin. Takođe, saradnikov brat u zemlji zaposlen je kao milicionar u Stanici javne bezbjednosti, djelatno je usmjeravan što je izazvalo podozrenja kao i suradnja u "Silviji" kao saradnika Službe. Pored ovoga neka od lica na koja je "Silvio" bio usmjeren su se pasivizirala ili distancirala od antijugoslavenske djelatnosti, te više ne predstavljaju značajniji bezbjednosni interes. Imajući u vidu navedeno predlažemo da se suradnik "Silvio" briše iz saradničke mreže, a njegov materijal dostavi Upravi za AIP RSUP-a SR BiH radi uništavanja. Prema saradniku "Silvio" Služba nema stvorenih, a neizvršenih obaveza. Odobrenje: Na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB-a odobrava se brisanje saradnika "Silvia".

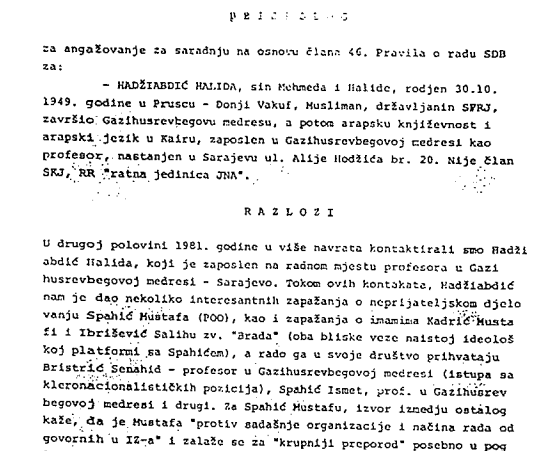

P R I J E D L O G

za angažovanje za saradnju na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB za:

- HADŽIABDIĆ HALIDA, sin Mehmeda i Halide, rodjen 30.10. 1949. godine u Pruscu - Donji Vakuf, Musliman, državljanin SFRJ, završio Gazihusrevbegovu medresu, a potom arapsku književnost i arapski jezik u Kairu, zaposlen u Gazihusrevbegovoj medresi kao profesor, nastanjen u Sarajevu ul. Alije Hodžića br. 20. Nije član SKJ, RR "ratna jedinica JNA".

R A Z L O Z I

U drugoj polovini 1981. godine u više navrata kontaktirali smo Hadži abdić Halida, koji je zaposlen na radnom mjestu profesora u Gazi husrevbegovoj medresi - Sarajevo. Tokom ovih kontakata, Hadžiabdić nam je dao nekoliko interesantnih zapažanja o neprijateljskom djelo vanju Spahić Mustafa (POO), kao i zapažanja o imamima Kadrić Husta fi i Ibrišević Salihu zv. "Brada" (oba bliske veze naistoj ideolož koj platformi sa Spahićem), a rado ga u svoje društvo prihvataju Bristrić Senahid - profesor u Gazihusrevbegovoj medresi (istupa sa kleronacionalističkih pozicija), Spahić Ismet, prof. u Gazihusrev begovoj medresi i drugi. Za Spahić Mustafu, izvor iznedju ostalog kaže, da je Mustafa "protiv sadašnje organizacije i načina rada od govornih u IZ-a" i zalaže se za "krupniji preporod" posebno u pog ledu "bolje organizovanosti i rada IZ-a sa vjernicima, pridobija nju omladine" i potrebe "otvaranja čajdžinica uz džamije isklju čivo za okupljanje muslimanske omladine" isl.
Kako Hadžiabdić radi u Gazihusrevbegovoj medresi, to preko njega možemo pratiti eventualno interesantne komentare na medresi kao i djelatnost pojedinaca koji su se još ranije eksponirali, kao što su Bristrić Senahid, Tokić Safet, Karić Mustafa (oba sudjena po "NK- Radončić Muhamed brisana (POO) i dr. Prvenstveno, Hadžiabdić Halida

HADŽIABDIĆ (Mehmeda) HALID - pseudonim "Mozel" profesor, Gazihusrefbegova medresa u Sarajevu, vjerska institucija, završio Gazihusfrebegovu medresu i zatim arapsku književnost i arapski jezik u Kairu, govori arapskim jezikom, a poznaje i engleski jezik, nije član SK.

Prijedog za angažovanje za saradnju na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a za:

Hadžiabdić Halida, sin Mehmeda i Halida, rođen 30.10.1949. u Pruscu - Donji Vakuf, Musliman, državljanin SFRJ, završio Gazihusrefbegovu medresu, a potom arapsku književnost i arapski jezik u Kairu, zaposlen u Gazihusrevbegovoj medresi kao profesor, nastanjen u Sarajevu ul. Alije Hodžića br. 20. Nije član SKJ, RR "ratna jedinica JNA".

Razlozi: U drugoj polovini 1981. u više navrata kontaktirali smo Hadžiabidć Halida, koji je zaposlen na radnom mjestu profesora u Gazihusrefbegovoj medresi - Sarajevo. Tokom ovih kontakata Hadžiabdić nam je dao nekoliko interesantnih zapažanja o neprijateljskom djelovanju Spahić Mustafa (POO), kao i zapažanja o imamima Kadrić

Mustafi i Ibrišević Salihu zv. "Brada" (oba bliske veze na istoj ideološkoj platformi sa Spahićem), a rado ga u svoje društvo prihvataju Bristrić Senahid - profesor u Gazihusrefbegovoj medresi (istupa sa kleronacionalističkih pozicija), Spahić Ismet, prof. u Gazihusrefbegovoj medresi i drugi. Za Spahić Mustafu, izvor između, ostalog kaže da je Mustafa "protiv sadašnje organizacije i načina rada od govornih iz IZ-a", i zalaže se za "Krupniji preporod" posebno u pogledu "bolje organizovanosti i rada IZ-a sa vjernicima, pridobivanju omladine" i potrebne "otvaranje čajdžinice uz džamije isključivo za okupljanje muslimanske omladine" i sl. Kako Hadžiabdić radi u Gazihusrefbegovoj medresi, to preko njega možemo pratiti eventualno interesantne komentare na medresi kao i djelatnosti pojedinaca koji su se još ranije eksponirali, kao što su Bristrić Senahid, Tokić Safet, Karić Mustafa (oba suđena po "MM" Radončić Muhamed brisana (POO) i dr. Prvenstveno, Hadžiabdić Halida.

HADŽIMEŠIĆ (Mehmeda) MURAT - pseudonim "Sabah" Prijedlog za brisanje iz aktivne saradničke mreže saradnika "Sabah" - Hadžimešić Murat i njegovo registrovanje kao operativne veze "Sabah", a ne osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti za: Hadžimešić Murat, sin Mehemda, rođen 1925. u Foči Musliman, državljanin SFRJ, oženjen - službenik, zaposlen u Gazihusrefbegovoj medresi - Sarajevo, na radnom mjestu sekretara medrese, nastanjen u Sarajevu, ul. Danića Djokića, br. 1., član SKJ-u. Razlozi: Hadžimešić je 1973. angažovan za saradnju na dobrovoljnoj osnovi pod pseudonimom "Sabah", a bio je usmjeren na praćenju op. interesantnih lica (Šukrić Nijaza (oo), Radončić Muhameda - brisana (POO), Salihspahić Džemala - brisana (POO) i bezbjednosno interesantnih događaja na Gazihusrefbegovoj medresi. U posljednju godinu dana "Sabah" je izgubio pozicije prema navedenim licima, jer isti više ne radi na Medresi. Podatke koje je Služba u posljednje vrijeme dobivala od saradnika mogu se ocijeniti kao periferni, a odnosili su se isključivo na pribavljanje spiskova učenika medrese, vršenja provjera za neka bezbjednosno interesantna lica, kao i zapažanja o posjetima op. interesantnih lica u medresi, a posebno stranaca. S obzirom da suradnik nema objektivnih mogućnosti na praćenju lica interesantnih za SDB, predlažemo brisanje iz aktivne saradničke mreže saradnika "Sabah" i njegovu prekategorizaciju u op. vezu "Sabah".

HERIĆ (Ibre) NURIF - pseudonim "Hari" Prijedlog za angažovanje operativne veze na osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti za: Herić Nurifa sin Ibre, rođen 12. januara 1948. u selu Vukovije - Kalesija, Musliman, državljanin SFRJ, završio Gazihusrefbegovu medresu - vanredni student II. godine Pravnog fakulteta u Sarajevu, zaposlen u Stariješinstvu IZ u Odboru IZ za Sarajevo kao sekretar Odbora, imam "Alipašine džamije" u Sarajevu, nastanjen u Sarajevu, ulica Čapajeva broj 4. Razlozi:

Sa Herić Nurifom Služba je uspostavila kontakt početkom juna 1982. i do sada je dao više podataka o op. interesantnim licima, kao i zapažanja o bezbjednosno-interesantnim kretanjima u strukturama IZ. Herić nam je ukazao na komentare i aktivnost Karalić Mahmuta - vjersko-prosvjetnog referenta u Odboru IZ za Sarajevo - Spahić

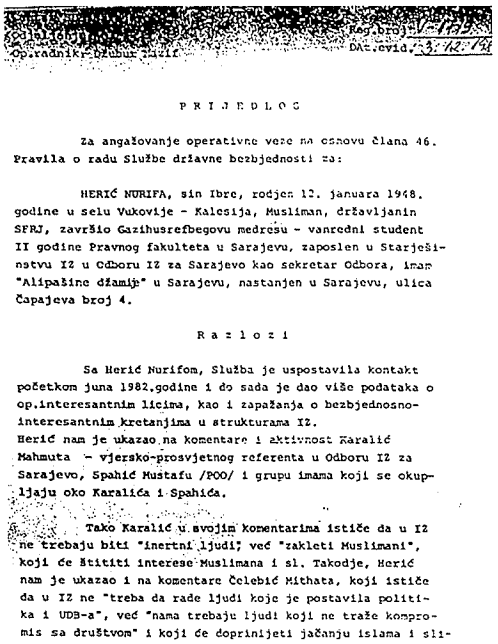

Odjeljenje [illegible] Reg.broj V-1779
Op.radnik: Džubur Nazif Dat.evid. 3.12.198[illegible]

P R I J E D L O G

Za angažovanje operativne veze na osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti za:

HERIĆ NURIFA, sin Ibre, rodjen 12. januara 1948. godine u selu Vukovije - Kalesija, Musliman, državljanin SFRJ, završio Gazihusrefbegovu medresu - vanredni student II godine Pravnog fakulteta u Sarajevu, zaposlen u Starješinstvu IZ u Odboru IZ za Sarajevo kao sekretar Odbora, imam "Alipašine džamije" u Sarajevu, nastanjen u Sarajevu, ulica Čapajeva broj 4.

R a z l o z i

Sa Herić Nurifom, Služba je uspostavila kontakt početkom juna 1982.godine i do sada je dao više podataka o op.interesantnim licima, kao i zapažanja o bezbjednosno-interesantnim kretanjima u strukturama IZ.
Herić nam je ukazao na komentare i aktivnost Karalić Mahmuta - vjersko-prosvjetnog referenta u Odboru IZ za Sarajevo, Spahić Mustafu /POO/ i grupu imama koji se okupljaju oko Karalića i Spahića.

Tako Karalić u svojim komentarima ističe da u IZ ne trebaju biti "inertni ljudi", već "zakleti Muslimani", koji će štititi interese Muslimana i sl. Takodje, Herić nam je ukazao i na komentare Čelebić Mithata, koji ističe da u IZ ne "treba da rade ljudi koje je postavila politika i UDB-a", već "nama trebaju ljudi koji ne traže kompromis sa društvom" i koji će doprinijeti jačanju islama i slično.

Dosadašnja saznanja koja nam je pružao Herić, proc[illegible] vjeravali smo i preko drugih izvora i pokazalo se da su bila tačna, a kako imenovani radi kao sekretar Odbora IZ za Sarajevo, to preko njega i dalje možemo biti u toku aktivnosti i eventualnih komentara op.interesantnih imama koji pripadaju Odboru IZ - Sarajevo i šire.

U proteklim kontaktima, Herić je izrazio spremnost za saradnju sa nama. Procjenjujemo da imenovani uz plansko korištenje i usmjeravanje ima mogućnosti da daje bezbjednosno-interesantne podatke za naprijed navedena lica i šire, pa iz tih razloga predlažemo angažovanje HERIĆ NURIFA za op.vezu pod pseudonimom "H A R I".

Sarajevo, 10.11.1982.god.

PREDLAŽE:
Op. radnik
Džubur Nazif
/Džubur Nazif/

O D L U K A

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, odobrava se angažovanje operativne veze HERIĆ NURIFA, pod pseudonimom "H A R I".

Sarajevo, _____

NAČELNIK CENTRA SDB
Amir Salihović

Mustafu (POO) i grupu imama koji se okupljaju oko Karalića i Spahića. Tako Karalić u svojim komentarima ističe da u IZ ne trebaju biti "interni ljudi", nego "zakleti Muslimani", koji će štititi interese Muslimana i sl. Također, Herić nam je ukazao i na komentare Čelbić Mithata, koji ističe da u IZ ne "treba da rade ljudi koje je postavila politika i UDB-a", već "nama trebaju ljudi koji ne traže kompromis sa društvom", i koji će doprinijeti jačanju islama i slično.

Dosadašnja saznaja koja nam je pružao Herić vjerovali smo i preko drugih izvora i pokazalo se da su bila tačna, a kako imenovani radi kao sekretar Odbora IZ za Sarajevo, to preko njega i dalje možemo biti u toku aktivnosti i eventualnih komentara op. interesantnih imama koji pripadaju Odboru IZ - Sarajevo i šire. U proteklim kontaktima Herić je izrazio spremnost za saradnju sa nama. Procjenjujemo da imenovani uz plansko korištenje i usmjeravanje ima mogućnosti da daje bezbjednosno-interesantne podatke na naprijed navedena lica i šire, pa iz tih razloga predlažemo angažovanje Herić Nurifa za op. vezu pod pseudonimom "Hari".

Odluka: Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a odobrava se angažovanje operativne veze Herić Nurifa, pod pseudonimom "Hari".

Dnevni list, 21. 12. 2003.

Imam džamije "Ferhadija" špijunirao lica iz derviških redova (14)

KALČO (Asima) SENAD - pseudonim "Vitez" Prijedlog za angažovanje op. veze pod pseudonimom "Vitez" na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a za:

Kalčo Senada, sin Asima i Ize, rođen 19.6.1962. u D. Večerskoj, SO Vitez, Musliman, državljanin SFRJ, student III godine FPN - odsjek ONO i DSZ, privremeno nastanjen u Sarajevu, ul. Marije Bursač br. 28-a, a stalno u Vitezu, nije član SKJ.

Razlozi: Tokom 1984. g. i 1985. g. Služba je došla do saznanja da Kalčo Senad istupa sa pozicija muslimanskog nacionalizma. Tako, Kalčo je u svojim komentarima veličao muslimansku naciju, u odnosu na druge, ističući da je "muslimanska nacija najčistija i da jedino treba da egzistira u BiH". U više navrata, odvraćao je svoje kolegice Muslimanke da se zabavljaju sa licima druge nacionalisti govoreći da to "vrijeđa muslimansku vjeru". Isto tako, Kalčo je savjetovao svoje kolegice kako "trebaju da se druže sa studentima iz Irana, kako bi se islam mogao što brže širiti i jačati." U cilju dokumentovanja navedenih saznanja nad Kalčom je u junu 1995. g., zavedena prethodna operativna obrada (POO), na čijem radu su potvrđena i proširena saznanja o njegovoj neprijateljskoj djelatnosti. Zbog toga sa Kalčom je 28.1.1986., g. obavljen informativni razgovor na okolnosti njegovih neprijateljskih aktvnosti s pozicija muslimanskog nacionalizma. Tom prilikom Kalčo je u potpunosti potvrdio, kao i proširio saznanja Službe vezano za svoju neprijateljsku djelatnost, te ukazao na više bezbjednosno.

MAHMUTOVIĆ, (Mustafe) MIRSAD - pseudonim "Hadis" Prijedlog Za angažovanje saradnika u zemlji i inostanstvu na osnovu čl. 46 Pravila o radu Službe državne bezbjednosti i tačke 5. Upustva o dokumentaciji u SDB-u. Mahmutović Mirsad, sin Mustafe i Hatidže, r. Talam, rođen 4.9.1953. u s. Biškovići - Babino - Zenica, državljanin SFRJ, Musliman, student I godine ITF u Medini - Saudijska Arabija, ima završenu Medresu u Sarajevu, sa privremenim boravkom u Saudijskoj Arabiji - Medina, PO BOX 10228, stalno nastanjen u Babinu bb - Zenica oženjen, otac jednog djeteta. Razlozi: Sa Mahmutovićem je Služba ostvarila kontakt avgusta 1982. godine. Od tada je Mahmutović pružio više bezbjednosno-interesantnih saznanja o ponašanju i aktivnosti bezbjednosno-interesannih lica (Mehtić Halil, Haralić Esad, Beganović Šefik - tretirani u akciji "Trebević") i gibanjima unutar IZ-a, kao i studentima iz naše zemlje koji studiraju u Saudijskoj Arabiji. Na osnovu dobijenih saznanja do sada je napisano 4 depeše /03 - 742 od 24.8.1982. g., 03-557 od 14.6.1983. g. 03-586 od 16.6.1983. g. i 03-784 od 15.8.1983. i 3 službene zabilješke i nekoliko provjera za lica iz redova IZ-a.

U kontaktima zapaženo je kod Mahmutovića postoji dobra volja i da se trudi kroz kontakte sa drugim licima (imamima, učesnicima Medrese i studentima ITF u zemlji i inostranstvu) da dođe do bezbjednosno-interesantnih podataka. Inače, redovno je obavještavao (2 pisma) o svim aktivnostima IZ-a u Saudijskoj Arabiji, kontaktima dr. Smailović Ahmeda, predsjednika Starješinstva, Vejzagić Merzura, urednika "Preporoda", Omerbašić Šefke, imama iz Zagreba, sa predstavnicima "Rabite" i našim studentima.

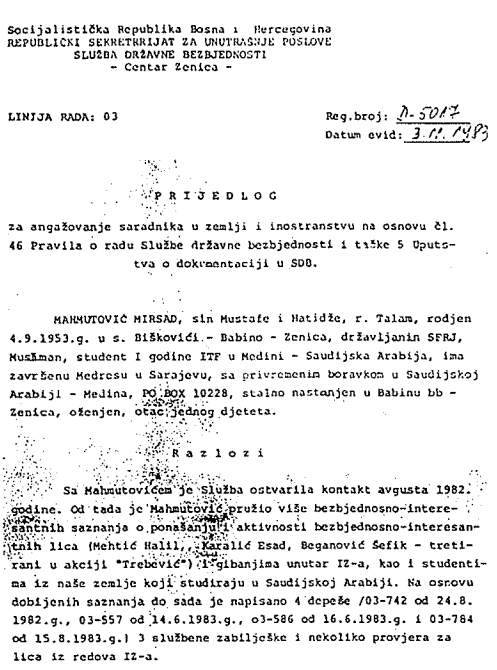

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETRIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
- Centar Zenica -

LINIJA RADA: 03

Reg.broj: 11-5017
Datum evid: 3.11.1983

P R I J E D L O G

za angažovanje saradnika u zemlji i inostranstvu na osnovu čl. 46 Pravila o radu Službe državne bezbjednosti i tačke 5 Uputstva o dokumentaciji u SDB.

MAHMUTOVIĆ MIRSAD, sin Mustafe i Hatidže, r. Talam, rodjen 4.9.1953.g. u s. Biškovići - Babino - Zenica, državljanin SFRJ, Musliman, student I godine ITF u Medini - Saudijska Arabija, ima završenu Medresu u Sarajevu, sa privremenim boravkom u Saudijskoj Arabiji - Medina, PO BOX 10228, stalno nastanjen u Babinu bb - Zenica, oženjen, otac jednog djeteta.

R a z l o z i

Sa Mahmutovićem je Služba ostvarila kontakt avgusta 1982. godine. Od tada je Mahmutović pružio više bezbjednosno-interesantnih saznanja o ponašanju i aktivnosti bezbjednosno-interesantnih lica (Mehtić Halil, Karalić Esad, Beganović Šefik - tretirani u akciji "Trebević") i gibanjima unutar IZ-a, kao i studentima iz naše zemlje koji studiraju u Saudijskoj Arabiji. Na osnovu dobijenih saznanja do sada je napisano 4 depeše /03-742 od 24.8. 1982.g., 03-557 od 14.6.1983.g., 03-586 od 16.6.1983.g. i 03-784 od 15.8.1983.g.i 3 službene zabilješke i nekoliko provjera za lica iz redova IZ-a.

U kontaktima zapaženo je da kod Mahmutovića postoji dobra volja i da se trudi kroz kontakte sa drugim licima (imamima, učenicima Medrese i studentima ITF u Medini i inostranstvu) da dodje do bezbjednosno-interesantnih podataka. Inače, redovno je obavještavao (2 pisma) o svim aktivnostima IZ-a u Saudijskoj Arabiji, kontaktima dr Smailović Ahmeda, [illegible] Starješinstva, Vejzagić Herzura, urednika "Preporoda", Omerbašić Šefke, imama iz Zagreba, sa predstavnicima "Rabite" i našim studentima. Isto tako došao je i do podataka o komentarima i sukobu izmedju Jašarević Munira (završio ITF u Medini) i Karabdić Nasira iz Sarajeva (student II godine ITF u Medini) kojom prilikom je Jašarević optužio Karabdića da je Smailovićev "špijun".

Izvor, pored ostalog, redovno je obavještavao o svim događajima od značaja unutar IZ-a na ovom području, gdje za vrijeme ramazana ispred Starješinstva obavlja praksu.

Imajući sve ovo u vidu kao i potrebu ofanzivnijeg nastupa Službe prema žarištima neprijateljske djelatnosti iz redova vjerskog podmlatka iz zemlje i inostranstva, a budući da Mahmutović studira ITF u Medini - Saudijska Arabija, gdje boravi veći broj Jugoslovena na školovanju u vjerskim školama i fakultetima, kao i odlazak tamo većeg broja hodočasnika iz zemlje, predlažemo da se Mahmutović Mirsad angažuje za saradnika informatora u zemlji i inostranstvu pod pseudonimom "HADIS".

Zenica, 24.10.1983.g.

PREDLAŽE Op. RADNIK:
[illegible]

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB odobravam angažovanje MAHMUTOVIĆ MIRSADA za saradnika u zemlji i inostranstvu.

Zenica, [illegible]

O D O B R A V A
NAČELNIK CENTRA
Mladen Anić

Isto tako došao je i do podataka o komentarima i sukobu između Jašarević Munira (završio IFT u Medini) i Karabdić Nasira iz Sarajeva (student II godine ITF u Medini) kojom prilikom je Jašarević optužio Karabdića da je Smailovićev "špijun". Izvor, pored ostalog, redovno je obavještavao o svim događajima od značaja unutar IZ-a na ovom području, gdje za vrijeme ramazana ispred Starješinstva obavlja praksu. Imajući sve ovo u vidu kao i potrebu ofanzivnog nastupa Službe prema žarištima neprijateljske djelatnosti iz redova vjerskog podmlatka iz zemlje i inostranstva, a budući da Mahmutović studira ITF u Medini - Saudijska Arabija, gdje boravi veći broj Jugoslavena na školovanju u vjerskim školama i fakultetima, kao i odlazak tamo većeg broja hodočasnika iz zemlje, predlažemo da se Mahmutović Mirsad angažuje za saradnika informatora u zemlji i inostranstvu pod pseudonimom "Hadis" Odobrenje: Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a odobravam angažovanje Mahmutović Mirsada za saradnika u zemlji i inostranstvu.

TALIĆ (Abdulaha) NESIB - pseudonim "Peć". Prijedlog za angažovanje op. veze pod pseudonimom "Peć" na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a za: Talić Nesiba, sin Abdulaha, rođen 25.5.1955. godine u selu Višnjevo, SO Travnik, Musliman, državljanin SFRJ, završio GH Medresu i Pravni fakultet u Sarajevu, zaposlen u Odboru IZ Grada Sarajeva na radnom mjestu pravnog referenta, imam džamije "Ferhadija", stalno nastanjen u Sarajevu ul. Abdesthana br. 2, nije član SKJ. Razlozi: U sklopu operativno istraživačkog rada po liniji muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma, izdiferencirali smo jedan broj lica iz struktura IZ, bliskih licima koja djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma. Na taj način smo došli do saznanja

da je Talić Nesib u čestim kontaktima sa pojedinim bezbjednosno-interesantnim licima iz derviških redova među kojima su Bektić Zakir (POO), imam džamije "Čeljigovići, šejh Hadžibajrić Fejzulah, imam Sinanove tekije, bliska veza Smajlović Ahmeda (OO), Ibišević Salih, imam džamije na Vratniku (bliska veza Šeta Ferhata (POO), predsjednik Starješinstva IZ), i dr. Početkom februara 1987. godine, cijeneći Talićeve pozicije i njegovo držanje, sa istim smo obavili inf. razgovor, koji nam je tom prilikom ukazao na više bezbjednosno-interesantnih pojava u okvirima IZ-a i samoinicijativno informisao o neprijateljskoj djelatnosti jednog broja vjerskih službenika u IZ (Handžić Mustafa, predsjednik Odbora IZ (bliska veza Šeta Ferata POO) Krupalija Hazim, imam (blizak grupi muslimanskog nacionalista suđenoj 1983. g.), Muminović Rašid, imam na Kobiljoj glavi i dr.).

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SARAJEVO
SEKTOR ZA SDB
Odjeljenje ...03...
Broj:_____ Reg.br. V-1160
Dat.ev. 17.3.86.

Dana, 10.3.1986.godine

P R I J E D L O G

za angažovanje op.veze pod pseudonimom "O Z O N", na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, za:

TRTAK MUSTAFU, sin Salke, rodjen 29.9.1940.godine u Mostaru, Musliman, državljanin SFRJ, zaposlen na "PRIMAT"-u, kao referent studentske službe, na odsjeku hemija, stalno nastanjen u Sarajevu, ulica Balibegovića 39-a, nije član SKJ, završio gimnaziju, vanredni je student Arhitektonskog fakulteta.

R a z l o z i

Obzirom da Trtak radi u studentskoj službi odsjeka hemija, a pored toga vodi vježbe u laboratoriji odsjeka za fiziku, isti je u mogućnosti, da prati i ukazuje na bezbjednosno-interesantne pojave lica, kao i probleme koji mogu izazvati eventualne ekscesne pojave medju studentima pomenutih odsjeka na "PRIMAT"-u.

Kroz kontakte sa Trtkom, tokom prošle i ove godine, došli smo do niza bezbjednosno-interesantnih saznanja, vezano za rad Instituta za hemiju, koji egzistira na pomenutom fakultetu. Takodje, isti nas je blagovremeno u više navrata upoznao o narušavanju javnog reda i mira medju studentima /tučama/, koje se dešavalo o prostorijama fakulteta. Sa posebnom pažnjom Trtak prati i redovno izvještava o pojavama nacionalizma, kako medju studentima, tako i medju zaposlenim licima na fakultetu. Preko Trtka, tokom prošle godine, bili smo u toku aktivnosti oko upisa dvojice studenata iz Duvna, koji su uljeto 1984.godine, pjevali nacionalističke pjesme u mjestu D.Brišnik /Belić Milenko i Tomić Ivan/. Isto tako , Trtak nas je redovno obavještavao o ponašanju i komentarima Ćurčić Marijana /lice koje se eksponiralo sa pozicija hrvatskog nacionalizma/, kao i lica bliskim njemu, tako da smo na osnovu njegovih saznanja prema Ćurčiću mogli planirati odgovarajuće mjere.

Osim pomenutog, Trtak je dao i niz drugih interesantnih saznanja, o bezbjednosnoj situaciji na fakultetu. Kroz dosadašnje kontakte Trtak je pokazao spremnost da na dobrovoljnoj osnovi i na konspirativan način saradjuje sa Službom, a kako je u mogućnosti da nas blagovremeno informiše o svim bezbjednosno-interesantnim zbivanjima medju studentima i radnom osoblju pomenutog fakulteta, te da nam omogućava uvide u dokumentaciju studenata odsjeka hemija, kao i stanje na fakultetu, predlaženo da se isti angažuje kao op.veza i vodi pod pseudonimom "O Z O N".

Sarajevo, 10.3.1986.godine

P R E D L A Z E:
Op. radnik
/Pušonja Željko/

O D L U K A

Na osnovu člana _____ Pravila o radu SDB, odobrava se angažovanje TRTAK MUSTAFE , za op.vezu pod pseudonimom "O Z O N".

Sarajevo._____

NAČELNIK SEKTORA ZA SDB
/Ilija S[illegible]/

TRTAK (Salke) MUSTAFA - pseudonim "Ozon". Prijedlog za angažovanje op.veze pod pseudonimom "OZON" na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a, za: Trtak Mustafu, sin Salke, rođen 29.9.1940. godine u Mostaru, Musliman, državljanin SFRJ, zaposlen na "Primat-u", kao referent studentske službe, na odsjeku hemija, stalno nastanjen u Sarajevu, ulica Balibegovića 39-a, nije član SKJ. Završio gimnaziju, vanredni je student Arhitektonskog fakulteta.

Razlozi: Obzirom da Trtak radi u Studenskoj službi odsjeka hemija, a pored toga vodi vježbe u laboratoriji odsjeka za fiziku, isti je u mogućnosti, da prati i ukazuje na bezbjednosno-interesantne pojave lica, kao i probleme koji mogu izazvati eventualne ekscesne pojave među studentima pomenutih odsjeka na "Primat-u".Kroz kontakte sa Trtkom, tokom prošle i ove godine, došli smo da niza bezbjednosno-interesantnih saznanja, vezano za rad Instituta za hemiju, koji egzistira na spomenutom fakultetu. Takođe, isti nas je blagovremeno u više navrata upoznao o narušavanju javnog reda i mira među studentima (tučama), koje se dešavalo o prostorijama fakulteta. Za posebnom pažnjom Tarik prati i redovno izvještava o pojavama nacionalizma, kako

među studentima, tako i među zaposlenim licima na fakultetu. Preko Trtka, tokom prošle godine, bili smo u toku aktivnosti oko upisa dvojice studenata iz Duvna, koji su u ljeto 1984. godine pjevali nacionalističke pjesme u mjestu D.Brišnik Bešlić Milenko i Tomić Ivan). Isto tako, Trtak nas je redovno obavještavao o ponašanju i komentarima Čurčić Marijana lice koje se eksponiralo sa pozicija hrvatskog nacionalizma kao i lica bliskih njemu, tako da smo na osnovu njegovih saznanja prema Čurčiću mogli i planirati odgovarajuće mjere. Osim pomenutog Trtak je dao i niz drugih interesantnih saznanja o bezbjednosnoj situaciji na fakultetu. Kroz dosadašnje kontakte Trtak je pokazao spremnost da na dobrovoljnoj osnovi i na konspirativan način sarađuje sa Službom, a kako je u mogućnosti da nas blagovremeno informiše o svim bezbjednosno-interesantim zbivanjima među studentima i radnom osoblju pomenutog fakulteta, te da nam omogućava uvide u dokumentaciju studenata odsjeka hemije, kao i stanje na fakultetu, predlažemo da se isti angažuje kao op. veza i vodi pod pseudonimom "Ozon".

VELIĆ, (Ćamila) SENAD - pseudonim "Miradž". Prijedlog. Za angažovanje operativne veze na osnovu člana 48. Pravila o radu SDB-a za: Velić Senada, sin Ćamila i majke Zehre rođene Kovačević, rođen 27.8.1962. godine u selu Bukovik - Breza, Musliman, državljanin SFRJ, učenik V razreda Gazihusrefbegove medrese u Sarajevu, nastanjen u selu Bukovik broj 115 - Breza, privremeno nastanjen u Internatu Gazihusrefbegove medrese, nije član SKJ, nema RR.

Razlozi: Sa Velić Senadom, Služba je uspostavila kontakt početkom ove godine i do sada je dao više podataka o op. Interesantnim licima, kao i zapažanja o aktualnim zbivanjima u Medresi. Tokom kontakata sa "Velićem, isti nam je ukazao na komentare Veladžić Ismeta- vaspitača u medresi, kao i na Makić Munira, Delić Vehida, Demić Faruka /svi učenici Gazihusrefbegove medrese. Pomenuta lica veličaju ulogu Irana i imama Hominija u "Preporodu" islama i ističu da se treba "ugledati na njih (Irance), ali nije potrebno da se odmah tako počne, već ima i drugih načina borbe za islam" i ističu potrebu "pridržavanja džihada". Navedena lica su se protivila formiranju omladinske organizacije u Medresi i isticali da su "oni vjernici" i da im ništa "drugo nije potrebno, jer islam ne može prihvatiti ništa što je van vjere", a za uvođenje članskih knjižica IZ-a za vjernike su govorili da je "akcija IZ-a bezrazložno kritikovana, jer je potrebno da postoji evidencija o tačnom broju članova IZ-a i sl." Kako Velić Senad pohađa Gazihusrefbegovu medresu, te preko njega možemo pratiti eventualno interesantne komentare na Medresi od strane učenike i profesora Medrese. U proteklim kontaktima Velić je izrazio spremnost za saradnju sa nama. Procjenjujemo da imenovani uz plansko korištenje i usmjeravanje ima mogućnost da daje bezbjednosno interesantne podatke za pomenuta lica i šire, pa iz tih razloga predlažemo angažovanje Velić Senada za op. vezu pod pseudonimom "Miradž".

Dnevni list, 22. 12. 2003.

Zlatko Dizdarević radio na prikupljanju informacija za Udbu (15)

SPAHIĆ (Saliha) BESIM - pseudonim "Vezir". Prijedlog. Za brisanje saradnika "Vezir" na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a, za: Spahić Besima, sin Saliha i majke Hamide, rođen 10.3.1953. g. u Travniku, Musliman, državljanin SFRJ, doktor političkih nauka, zaposlen na FPN- u u Sarajevu, stalno nastanjen u Sarajevu, ul. Skenderija br. 70, član SKJ. Razlozi. Sa saradnikom "Vezir" počelo se kontaktirati od 1982. godine i kroz kontakte sa istim, došli smo do više bezbjednosno-interesantnih saznanja vezanih za akciju "Komar", te akciju "Indexi". Međutim, u posljednje vrijeme, tačnije tokom prošle godine, "Vezir" je počeo da izbjegava kontakte sa Službom, a i u nekoliko ipak ostvarenih kontakata, isti nije pružio ni jedno bezbjednosno interesantno saznanje. Također, preko naših drugih op. pozicija, došli smo do nekih saznanja da je "Vezir" i sam neprijateljski istupao sa pozicija građanske desnice. Zbog svega navedenog, mišljenja smo da su prestali razlozi dalje saradnje sa saradnikom "Vezir" te predlažemo njegovo brisanje iz postojeće saradničke mreže.

ŠEHIĆ, (Ramiza) MEHMED - pseudonim "Rođak". Prijedlog. Za registrovanje op. veze pod pseudonimom "ROĐAK" na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a, za: Šehić Mehmeda zv. "Meho" sin Ramiza i Have, dj. Delić rođen 10.12.1949. godine u s. Višnjica, opština Kiseljak, Musliman, državljanin SFRJ, po

SEKTOR SDB

Odjeljenje: 03
Op. radnik: MIjatović Perica
DAna, 3.2.1989. godine

REG.br. V-2608
DAT.ev. 20.2.1989

P R I J E D L O G

Za registrovanje op. veze pod pseudonimom "ROĐAK" na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB, za:

- ŠEHIĆ MEHMEDA zv. "Meho", sin Ramiza i Have dj. Delić, roden 10.12.1949. godine u s. Višnjica, opština Kiseljak, Musliman, državljanin SFRJ, po zanimanju magistar društvenih nauka, zaposlen u Narodnoj banci SR BiH na radnom mjestu šefa kabineta, stalno nastanjen u SArajevu Ul. Tome Masarika br.5, član SKJ.

R A Z L O Z I

Nakon obavljenog informativnog razgovora u SDB, na okolnosti vezane za aferu "Agrokomerc", Meho Šehić je ponudio svoje usluge i angažman po zadacima Službe, što je ubrzo iskorišteno za provjeru navoda jedne anonimke koja je indicirala prisustvo narušenih međunacionalnih odnosa u Narodnoj banci SR BiH. Šehić je rado prihvatio zadatke na provjeravanju tih indicija i ubrzo došao do podataka koji su donekle potvrdili navode anonimke, a i je došao i do podataka koji u dobroj mjeri dekonspirišu i autora anonimke. Na osnovu podataka o neprijateljskoj djelatnosti koje je do sada ustupio Službi zbog učestalog eksponiranja, u Planu op. istraživačkog rada za 1989. godinu, uvršteni su Jugović Risto, savjetnik u Narodnoj banci, koji istupa sa pozicija srpskog nacionalizma i Halil Drinčić, referent za ONO i DSZ, koji istupa sa pozicija muslimanskog nacionalizma.

Postupnim radom sa izvorom, kao i korištenjem nekih njegovih kvaliteta (komunikativnost, volja, intelektualni nivo i pouzdanost), iskoristili smo za usmjeravanje imenovanog prema više lica o čijoj neprijateljskoj djelatnosti su postojale indicije, pa je isti, vrlo brzo dao potvrdu indicija o neprijateljskom eksponiranju Purivatra Atifa (POO), Hamzić Kadrije i dr., a i ukazao na slična eksponiranja braće Hodžić Mufida i Hamida iz SArajeva, koji su bili u vezi sa pojedinim licima iz akcije "Trebević".

Po zavođenju POO nad Purivatra Atifom, počeli smo, vrlo oprezno, sa pripremom izvora na obnovu kontakta sa istim, za što je Šehić iskazao spremnost i volju, tako da je, kroz nekoliko susreta sa istim, stekao vrlo dobru poziciju prema Purivatri i došao do podataka koji potvrđuju saznanja o djelatnosti istog sa pozicija muslimanskog nacionalizma.

Tokom 1988. godine, vrlo često na inicijativu samog izvora, sa istim je ostvareno više kontakata, a o njegovim bezbjednosno-interesantnim zapažanjima informisana je III Uprava sa 15 depeša, 2 informacije i 2o službenih zabilješki. Šehića nismo imali priliku provjeriti putem sasvim pouzdanih izvora, ali sama činjenica da je imenovani vrlo disciplinovan u izvršavanju zadataka, da nam je ustupao razne materijale koji mogu imati inkriminirajuću i sudsku prepoznatljivu važnost, te i to da o svojim zapažanjima podnosi pismene izvještaje - dovoljno govori o stepenu njegove pouzdanosti.

Na osnovu iznesenog, predlažemo da se izvrši registrovanje Šehić Mehmeda za op. vezu pod pseudonimom "ROĐAK".

SArajevo, 3.2.1989. godine

P R E D L A Ž E
Op. radnik,
Mijatović Perica
(MIjatović Perica)

O D L U K A

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB, odobrava se registrovanje Šehić Meho za op. vezu "ROĐAK".

SArajevo, _____

NAČELNIK SEKTORA SDB
DELIĆ BORIŠA

zanimanju magistar društvenih nauka, zaposlen u Narodnoj banci SR BiH na radnom mjestu šefa kabineta, stalno nastanjen u Sarajevu ul. Tome Masarika br. 5, član SKJ. Razlozi: Nakon obavljenog informativnog razgovora u SDB-u, na okolnosti vezane za aferu "Agrokomerc", Meho Šehić je ponudio svoje usluge i angažovan po zadacima Službe, što je ubrzo iskorišteno za provjeru navoda jedne anonimke koja je indicirala prisustvo narušenih međunacionalnih odnosa u Narodnoj banci SRBiH. Šehić je rado prihvatio zadatke na provjeravanju tih indicija i ubrzo došao do podataka koji su donekle potvrdili navode anonimke, ali je došao i do podataka koji u dobroj mjeri dekonspirišu i autora anonimke. Na osnovu podataka o neprijateljskoj djelatnosti koje je do sada ustupio Službi zbog učestalog eksponiranja, u Planu op. istraživačkog rada za 1989. godinu, uvršteni su Jugović Risto, savjetnik u Narodnoj banci, koji istupa sa pozicija srpskog nacionalizma i Halil Drinčić, referent za ONO i DSZ, koji istupa sa pozicija muslimanskog nacionalizma.

Postupnim radom sa izvorom, kao i korištenjem nekih njegovih kvaliteta (komunikativnost, volja, intelektualni nivo i pouzdanost), iskoristili smo za usmjeravanje imenovanog prema više lica o čijoj neprijateljskoj djelatnosti su postojale indicije, pa je isti, vrlo brzo dao potvrdu indicija o neprijateljskom eksponiranju Purivatra Atifa (PO), Hamzić Kadrije i dr., a i ukazao na slična eksponiranja braće Hodžić Mufida i Hamida iz Sarajeva, koji su bili u vezi sa pojedinim licima iz akcije "Trebević". Po zavođenju POO nad Purivatra Atifom, počeli smo, vrlo oprezno, sa pripremom izvora na obnovu kontakata sa istim, za što je Šehić iskazao spremnost i volju, tako da je, kroz nekoliko susreta sa istim, stekao vrlo dobru poziciju prema Purivatri i došao do podataka koji potvrđuju saznanja o djelatnosti istog sa pozicija muslimanskog nacionalizma. Tokom 1988. godine, vrlo često na inicijativu samog izvora, sa istim je ostvareno više kontakata, a o njegovim bezbjednosno-interesantnim zapažanjima informisana je III Uprava sa 15 depeša, 2 informacije i 20 službenih zabilješki. Sehića nismo imali priliku provjeriti putem sasvim pouzdanih izvora, ali sama činjenica da je imenovani vrlo disciplinovan u izvršavanju zadataka, da nam je ustupao razne materijale koji mogu imati inkriminirajuću i sudsku prepoznatljivu važnost, te i to da o svojim zapažanjima podnosi pismene izvještaje - dovoljno govori o stepenu njegove pouzdanosti. Na osnovu iznesenog, predlažemo da se izvrši registrovanje Šehić Mehmeda za op. vezu pod pseudonimom "Rođak". Odluka. Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB-a odobrava se registrovanje Šehić Mehe za op. vezu "Rođak".

Dnevni list, 23. 12. 2003.

Veličanje Irana i isticanje potrebe džihada (16)

SMAILOVIĆ (Alije) AHMED - pseudonim "Saud": Prijedlog za brisanje saradnika pod pseudonimom "Saud" na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a za: Smajlović Ahmeda, sin Alije i Ajše, rođen 17.8.1939. godine u selu Tokaljac - opština Srebrenica, Musliman, državljanin SFRJ, završio Teološki fakultet - "Al-Azhar" u Kairu, gdje je i doktorirao, sada radi na mjestu predsjednika Republičkog starješinstva IZ-a za SB BiH, Hrvatsku i Sloveniju, neoženjen, nastanjen u Sarajevu, ulica JNA broj 71.

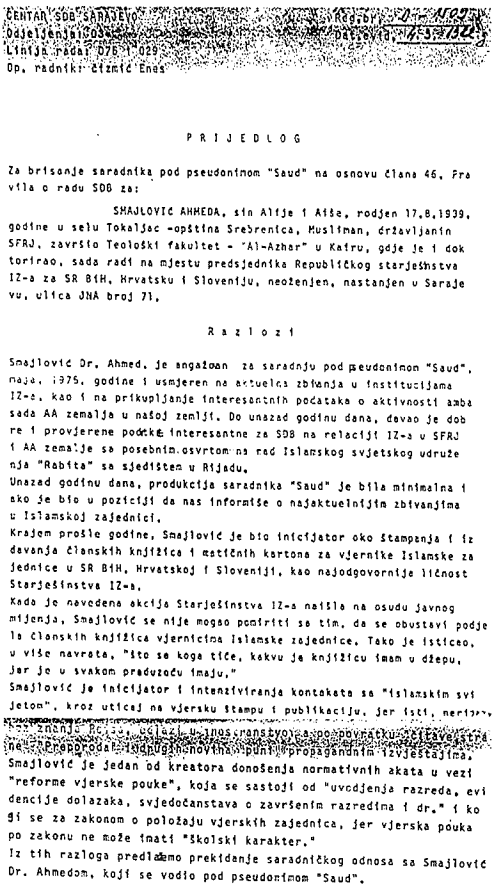

CENTAR SDB SARAJEVO
Odjeljenje/odsjek
Linija rada: 076 - 029
Op. radnik: Čizmić Enes

P R I J E D L O G

Za brisanje saradnika pod pseudonimom "Saud" na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB za:

SMAJLOVIĆ AHMEDA, sin Alije i Ajše, rođen 17.8.1939. godine u selu Tokaljac -opština Srebrenica, Muslimana, državljanin SFRJ, završio Teološki fakultet - "Al-Azhar" u Kairu, gdje je i doktorirao, sada radi na mjestu predsjednika Republičkog starješinstva IZ-a za SR BiH, Hrvatsku i Sloveniju, neoženjen, nastanjen u Sarajevu, ulica JNA broj 71.

R a z l o z i

Smajlović Dr. Ahmed, je angažovan za saradnju pod pseudonimom "Saud", maja, 1975. godine i usmjeren na aktuelna zbivanja u institucijama IZ-e, kao i na prikupljanje interesantnih podataka o aktivnosti ambasada AA zemalja u našoj zemlji. Do unazad godinu dana, davao je dobre i provjerene podatke interesantne za SDB na relaciji IZ-a u SFRJ i AA zemalje sa posebnim osvrtom na rad Islamskog svjetskog udruženja "Rabita" sa sjedištem u Rijadu.
Unazad godinu dana, produkcija saradnika "Saud" je bila minimalna i ako je bio u poziciji da nas informiše o najaktuelnijim zbivanjima u Islamskoj zajednici.
Krajem prošle godine, Smajlović je bio inicijator oko štampanja i izdavanja članskih knjižica i matičnih kartona za vjernike Islamske zajednice u SR BiH, Hrvatskoj i Sloveniji, kao najodgovornije ličnost Starješinstva IZ-a.
Kada je navedena akcija Starješinstva IZ-a naišla na osudu javnog mijenja, Smajlović se nije mogao pomiriti sa tim, da se obustavi podjela članskih knjižica vjernicima Islamske zajednice. Tako je isticao, u više navrata, "što se koga tiče, kakvu je knjižicu imam u džepu, jer je u svakom poduzeću imaju."
Smajlović je inicijator i intenziviranja kontakata sa "islamskim svijetom", kroz uticaj na vjersku štampu i publikaciju, jer isti, nerijetko bez znanja reisa, odlazi u inostranstvo, a po povratku čitave strane Preporoda i drugih novina "puni" propagandnim izvještajima.
Smajlović je jedan od kreatora donošenja normativnih akata u vezi "reforme vjerske pouke", koja se sastoji od "uvođenja razreda, evidencije dolazaka, svjedočanstava o završenim razredima i dr." i kosi se za zakonom o položaju vjerskih zajednica, jer vjerska pouka po zakonu ne može imati "školski karakter."
Iz tih razloga predlažemo prekidanje saradničkog odnosa sa Smajlović Dr. Ahmedom, koji se vodio pod pseudonimom "Saud".

Sarajevo, 11.2.1982. godine

PREDLAŽE OP. RADNIK
Čizmić Enes

O D L U K A

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, odobrava se prekid saradničkog odnosa sa Smajlović Dr. Ahmedom, pod pseudonimom "Saud".

Sarajevo, _____

NAČELNIK CENTRA SDB
/Amir Isaković/

Razlozi: Smajlović dr. Ahmed je angažovan za saradnju pod pseudonimom "Saud" maja 1975. godine i usmjeren na aktualna zbivanja u institucijama IZ-a, kao i na prikupljanje interesantnih podataka o aktivnosti ambasada AA zemalja u našoj zemlji. Do unazad godinu dana davao je dobre i provjerene podatke interesantne za SDB na relaciji IZ-a u SFRJ i AA zemlje sa posebnim osvrtom na rad Islamskog svjetskog udruženja "Rabita" sa sjedištem u Rijadu. Unazad godinu dana produkcija saradnika "Saud" je bila minimalna i ako je bio u poziciji da nas informiše o najaktualnijim zbivanjima u Islamskoj zajednici. Krajem prošle godine Smajlović je bio inicijator oko štampanja i izdavanja članskih knjižica i matičnih kartona za vjernike Islamske zajednice u SR BiH, Hrvatskoj i Sloveniji, kao najodgovornija ličnost Starješinstva IZ-a. Kada je navedena akcija Starješinstva IZ-a naišla na osudu javnog mnijenja. Smajlović se nije mogao pomiriti sa tim da se obustavi podjela članskih knjižica vjernicima Islamske zajednice. Tako je isticao, u više navrata: "Što se koga tiče kakvu ja knjižicu imam u džepu, jer je u svakom poduzeću imaju."

Smajlović je inicijator i intenziviranja kontakata sa "islamskim svijetom", kroz uticaj na vjersku štampu i publikaciju, jer isti, nerijetko bez znanja reisa, odlazi u inostranstvo, a po povratku čitave strane Preporoda i drugih novina "puni" propagandnim izvještajima. Smajlović je jedan od kreatora donošenja normativnih akata u vezi "reforme vjerske pouke" koja se sastoji od "uvođenja razreda, evidencije dolazaka, svjedočanstava o završenim razredima i dr.". i kosi se za zakonom o položaju vjerskih zajednica, jer vjerska pouka po zakonu ne može imati "školski karakter". Iz tih razloga predlažemo prekidanje saradničkog odnosa sa Smajlović dr. Ahmedom, koji se vodio pod pseudonimom "Saud". Odluka: Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a odobrava se prekid saradničkog odnosa sa Smajlović dr. Ahmedom, pod pseudonimom "Saud".

HALILOVIĆ (Mehmeda) FEHIMA - pseudonim "Adem": Prijedlog za brisanje operativne veze: Na osnovu tačke 6. i 17. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, predlažemo da se iz evidencije operativnih veza briše Halilović Fehim, sin Mehmeda i Ćosić Ćamile, rođen 23.4.1954. u Rašljanima, opština Brčko, Musliman, državljanin SFRJ, zaposlen kao vjerski službenik u Gornjem Rahićuk, opština Brčko, gdje je stalno i nastanjen, kućni broj b.b., u kojoj je vođen pod pseudonimom "Adem". Obrazloženje: Halilović je angažovan u aprilu mjesecu 1984. na kompromitirajućoj osnovi, kojom prilikom je izrazio spremnost da se angažuje na zadacima SDB-a, te smo ga u daljem radu usmeravali na praćenje protuustavne djelatnosti Huskić Raifa, brisane OO našeg sektora. Halilovića su na vezi do sada držala tri operativna radnika SDB-a, a tokom rada sa njim nismo došli do podataka da je dekonspirisao kontakte sa Službom. Inače, Haliloviću nisu činjeni nikakvi značajni ustupci od strane Službe, niti je materijalno nagrađivan. Imajući u vidu da nakon brisanja OO rad Huskićem nemamo konkretno usmjerenje za Halilovića, niti uslova za eventualno preusmjeravanje te predlažemo da se isti briše iz evidencije operativnih veza Službe u kojoj je vođen pod pseudonimom "Adem" a da se njegov dosije uputi u Upravu za analitičko-informativne poslove i dokumentaciju SDB-a i razvoj informacionog sistema radi uništenja.

LATIFOVIĆ (Zejnil) JUSUF - pseudonim "Paša". Prijedlog za prestanak saradnje sa saradnikom "Paša": Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB predlažem prestanak saradnje sa saradnikom Latifović Jusufom, sinom Zejnila, koji je rođen 1950. u selu Goduš, opština Zvornik, Musliman, državljanin SFRJ, vjerski službenik IZ, imam u selu Konjuhovci,

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB BANJA LUKA
Op. radnik: Gazić Hajrudin
Odjeljenje: 03

Reg. broj: 13.12.90

Saglasan
Načelnik III uprave SDB
Željko Varunek

P R I J E D L O G
za prestanak saradnje sa saradnikom "PAŠA"

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB, predlažem prestanak saradnje sa saradnikom:

LATIFOVIĆ JUSUF, sin Zejnila, rodjen 1950. godine u selu Goduš, opština Zvornik, Musliman, državljanin SFRJ, vjerski službenik IZ, imam u selu Konjuhovci, opština Prnjavor, stalno nastanjen u Prnjavoru, Konjuhovci bb.

Vodjen je pod pseudonimom "PAŠA".

R A Z L O Z I

Latifović Jusuf, angažovan je marta 1977. godine kao saradnik SDB, na patriotskoj osnovi, a usmjeren na praćenje djelatnosti lica koja se eksponiraju sa pozicija kleronacionalizma iz IZ. U kontaktima sa SDB pružao je pouzdane, provjerene podatke koji su se odnosili na bezbjednosno-interesantna lica sa područja Prnjavora, Banjaluke i Sarajeva.

Putem saradnika "Paša", u ranijem periodu u nekoliko navrata smo vršili primjenu OTS, a koristili smo ga i za osperviranje bezbjednosno interesantnih lica i objekata. I ove zadatke je izvršavao korektno, a kontakte sa Službom nije provalio.
U toku saradničkog odnosa materijalno ga nismo nagradjivali niti stimulisali, ali smo mu više puta činili sitnije usluge.

Imajući u vidu da su se lica na koja je "Paša" bio usmjeren pasivizirala, prestali su objektivni razlozi za njegovo dalje korištenje.

Medjutim, kako se radi o provjerenom i pouzdanom izvoru, mišljenja smo da se "Paša" i dalje, shodno potrebama i okolnostima može koristiti pri realizaciji odredjenih mjera i radnji SDB.

Obzirom da Latifović Jusuf više nije u poziciji da bude usmjeravan od SDB na konkretna zaduženja, predlažem prestanak saradnje sa Latifovićem - saradnikom "Paša". Materijal ćemo nakon odobrenja prestanka saradnje arhivirati.

Banja Luka, 14.11.1990. godine.

PREDLAŽE
NAČELNIK SEKTORA SDB
Djuro Savić

SAGLAŠAN
PODSEKRETAR ZA SDB
Sredoje Nović

O D O B R E N J E

Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB, odobrava se prestanak saradnje sa saradnikom "Paša".

REPUBLIČKI SEKRETAR ZA
UNUTRAŠNJE POSLOVE
Muhamed Bešić

opština Prnjavor, stalno nastanjen u Prnjavoru, Konjuhovci b.b. Vođen je pod pseudonimom "Paša". Razlozi:

Latifović Jusuf angažovan je marta 1977. kao suradnik SDB-a, na patriotskoj osnovi, a usmjeren na praćenje djelatnosti lica koja se eksponiraju sa pozicija kleronacionalizma iz IZ. U kontaktima sa SDB-om pružio je pouzdane, provjerene podatke koji su se odnosili na bezbjednosno-interesantna lica sa područja Prnjavora, Banjaluke i Sarajeva.

Putem saradnika "Paša" u ranijem periodu u nekoliko navrata smo vršili primjenu OTS, a koristili smo ga i za opserviranje bezbjednosno interesantnih lica i objekata. I ove zadatke je izvršavao korektno, a kontakte sa Službom nije provalio. U toku saradničkog odnosa materijalno ga nismo nagrađivali niti stimulisali, ali smo mu više puta činili sitnije usluge.

Imajući u vidu da su se lica na koja je "Paša" bio usmjeren pasivizirala, prestali su objektivni razlozi za njegovo dalje korištenje. Međutim, kako se radi o provjerenom i pouzdanom izvoru, mišljenja smo da se "Paša" i dalje, shodno potrebama i okolnostima, može koristiti pri realizaciji određenih mjera i radnji SDB-a. Obzirom da Latifović Jusuf nije u poziciji da bude usmjeravan od SDB-a na konkretan zaduženja, predlažem prestanak saradnje sa Latifovićem - saradnikom "Paša". Materijal ćemo nakon odobrenja prestanka saradnje arhivirati.

Odobrenje: Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB-a odobrava se prestanak saradnje sa saradnikom "Paša".

NUMANOVIĆ (Hasiba) DŽEVAD - pseudonim "Badarka": Prijedlog za brisanje saradnika:

Na osnovu tačke 6. i 17. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti predlažemo da se iz saradničke mreže SDB-a briše Numanović Dževad, sin Nasiba i Mujkanović Muhibe, rođen 20.6.1950. u Maoči, opština Brčko, Musliman, državljanin SFRJ, zaposlen kao imam u Hadžipašinoj džamiji u Brčkom, oženjen, otac dvoje djece, stalno nastanjen u Brčkom, Ulica Hadžiefendića broj 14. Obrazloženje: Prvi kontakt sa Numanovićem ostvaren je početkom 1977. kada nam je prenio zapažanja o protivustavnoj djelatnosti Kaknjo Huseina, brisana OO našeg sektora, a krajem 1980. registrovan je kao operativna veza pod pseudonimom "Dado". Nakon toga Numanović nas je i dalje obavještavao o djelatnosti Kaknja i još jednog broja lica pa je krajem 1984. registrovan kao suradnik pod pseudonimom "Badarka". Numanović nam je, pored podataka o držanju Kaknje, ustupao i periferna saznanja o eksponiranju Huskić Raifa, brisana OO, i Brkić Safeta, brisana PO našeg sektora. Numanovića su na vezi do sada držala tri operativna radnika SDB, a tokom rada sa njim nismo došli do podataka da je dekonspirisao kontakte sa Službom. Inače, Numanoviću nisu činjeni nikakvi značajni ustupci od strane Službe, niti je materijalno nagrađivan. Sa Numanovićem smo obavili razgovor u kome smo ga u skladu sa odredbama Pravila o radu SDB-a upozorili na obavezu čuvanja tajnosti saradničkog odnosa sa SDB. Imajući u vidu da je obrada nad Kaknjom realizovana, a nakon brisanja OO nad Huskićem i PO nad Brkićem nemamo

konkretno usmjerenje za Numanovića, predlažemo da se isti briše iz evidencije saradničke mreže SDB u kojoj je vođen pod pseudonimom "Badarka", a njegov dosije uputi u Upravu za AIP i dokumentaciju SDB-a i razvoj informacionog sistema za uništenje.

Odluka: Na osnovu tačke 5 Pravila o radu službe državne bezbjednosti odobrava se brisanje Numanović Dževada iz registra saradničke mreže SDB-a u kojoj je vođen pod pseudonimom "Badarka".

Dnevni list, 24./25./26. 12. 2003.

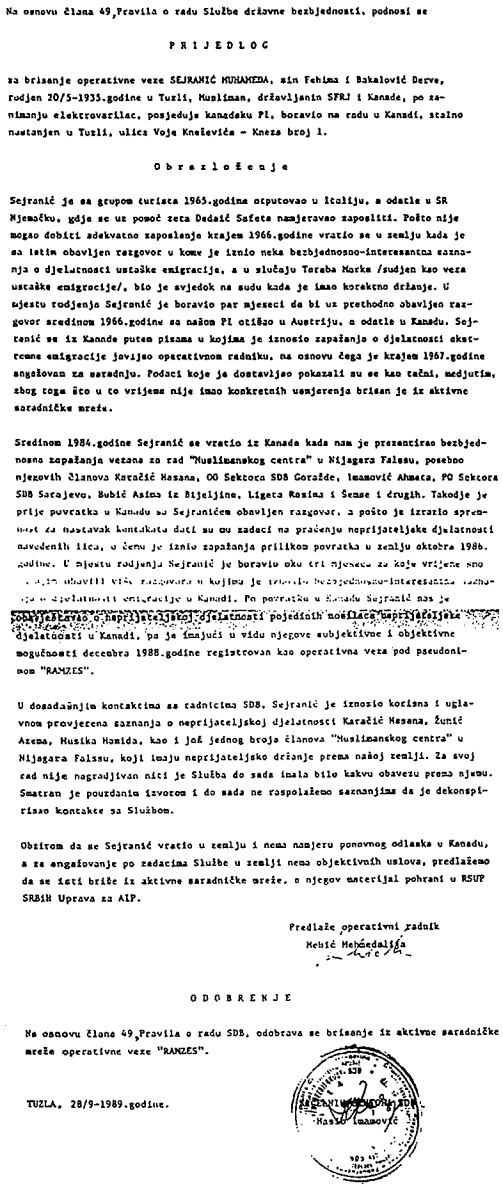

Na osnovu člana 49,Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, podnosi se

P R I J E D L O G

za brisanje operativne veze SEJRANIĆ MUHAMEDA, sin Fehima i Bakalović Derve, rodjen 20/5-1935.godine u Tuzli, Musliman, državljanin SFRJ i Kanade, po zanimanju elektrovarilac, posjeduje kanadsku PI, boravio na radu u Kanadi, stalno nastanjen u Tuzli, ulica Voje Kneževića - Kneza broj 1.

O b r a z l o ž e n j e

Sejranić je sa grupom turista 1965.godina otputovao u Italiju, a odatle u SR Njemačku, gdje se uz pomoć zeta Dedaić Safeta namjeravao zaposliti. Pošto nije mogao dobiti adekvatno zaposlenje krajem 1966.godine vratio se u zemlju kada je sa istim obavljen razgovor u kome je iznio neka bezbjednosno-interesantna saznanja o djelatnosti ustaške emigracije, a u slučaju Taraba Marka /sudjen kao veza ustaške emigracije/, bio je svjedok na sudu kada je imao korektno držanje. U mjestu rodjenja Sejranić je boravio par mjeseci da bi uz prethodno obavljen razgovor sredinom 1966.godine sa našom PI otišao u Austriju, a odatle u Kanadu. Sejranić se iz Kanade putem pisama u kojima je iznosio zapažanja o djelatnosti ekstremne emigracije javljao operativnom radniku, na osnovu čega je krajem 1967.godine angažovan za saradnju. Podaci koje je dostavljao pokazali su se kao tačni, medjutim, zbog toga što u to vrijeme nije imao konkretnih usmjerenja brisan je iz aktivne saradničke mreže.

Sredinom 1984.godine Sejranić se vratio iz Kanada kada nam je prezentirao bezbjednosna zapažanja vezana za rad "Muslimanskog centra" u Nijagara Falsu, posebno njezovih članova Karačić Hasana, OO Sektora SDB Gorašde, Imamović Ahmeta, PO Sektora SDB Sarajevo, Bubić Asima iz Bijeljine, Ligeta Rasima i Šemse i drugih. Takodje je prije povratka u Kanadu sa Sejranićem obavljen razgovor, a pošto je izrazio spremnost za nastavak kontaktaa dati su mu zadaci na praćenju neprijateljske djelatnosti navedenih lica, o čemu je iznio zapažanja prilikom povratka u zemlju oktobra 1986. godine. U mjestu rodjenja Sejranić je boravio oko tri mjeseca za koje vrijeme sno [illegible] obavili više razgovora u kojima je iznosio bezbjednosno-interesantna zapažanja o djelatnosti emigracije u Kanadi. Po povratku u Kanadu Sejranić nas je [illegible] o neprijateljskoj djelatnosti pojedinih neoficira neprijateljske djelatnosti u Kanadi, pa je imajući u vidu njegove subjektivne i objektivne mogućnosti decembra 1988.godine registrovan kao operativna veza pod pseudonimom "RAMZES".

U dosadašnjim kontaktima sa radnicima SDB, Sejranić je iznosio korisna i uglavnom provjerena saznanja o neprijateljskoj djelatnosti Karačić Hasana, Žunić Azema, Hustika Hamida, kao i još jednog broja članova "Muslimanskog centra" u Nijagara Falsu, koji imaju neprijateljsko držanje prema našoj zemlji. Za svoj rad nije nagradjivan nici je Služba do sada imala bilo kakvu obavezu prema njemu. Smatran je pouzdanim izvorom i do sada ne raspolažemo saznanjima da je dekonspirisao kontakte sa Službom.

Obzirom da se Sejranić vratio u zemlju i nema namjeru ponovnog odlaska u Kanadu, a za angažovanje po zadacima Službe u zemlji nema objektivnih uslova, predlažemo da se isti briše iz aktivne saradničke mreže, o njegov materijal pohrani u RSUP SRBiH Uprava za AIP.

Predlaže operativni radnik
Mehić Mehedalija

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 49,Pravila o radu SDB, odobrava se brisanje iz aktivne saradničke mreže operativne veze "RAMZES".

TUZLA, 28/9-1989.godine.

Načelnik SDB
Hasib Imamović

Muslimani djelatnici Udbe u redovima ustaške emigracije (17)

SEJRANIĆ (Fehima) MUHAMED - pseudonim "Ramzes". Na osnovu člana 49, Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, podnosi se Prijedlog za brisanje operativne veze Sejranić Muhameda, sin Fehima i Bakalović Derve, rođen 20/5-1935. godine u Tuzli, Musliman, državljanin SFRJ i Kanade, po zanimanju elektrovarilac, posjeduje kanadsku PI, boravio na radu u Kanadi, stalno nastanjen u Tuzli, ulica Voje Kneževića - Kneza broj 1. Obrazloženje. Sejranić je sa grupom turista 1965. godine otputovao u Italiju, a odatle u SR Njemačku, gdje se uz pomoć zeta Dedaić Safeta namjeravao zaposliti. Pošto nije mogao dobiti adekvatno zaposlenje krajem 1966. godine vratio se u zemlju kada je sa istim obavljen razgovor o kome je iznio neka bezbjednosno-interesantna saznanja o djelatnosti ustaške emigracije, a u slučaju Taraba Marka /suđen - veza ustaške emigracije/, bio je svjedok na sudu kada je imao korektno držanje. U mjestu rođenja Sejranić je boravio par mjeseci da bi uz prethodno obavljen razgovor sredinom 1966. godine sa našom PI otišao u Austriju, a odatle u Kanadu. Sejranić se iz Kanade putem pisama u kojima je iznosio

zapažanja o djelatnosti ekstremne emigracije javljao operativnom radniku, na osnovu čega je krajem 1967. godine angažovan za saradnju. Podaci koje je dostavljao pokazali su se kao tačni, međutim, zbog toga što u to vrijeme nije imao konkretnih usmjerenja brisan je iz aktivne saradničke mreže.

Sredinom 1984. godine Sejranić se vratio iz Kanade kada nam je prezentirao bezbjednosna zapažanja vezana za rad "Muslimanskog centra" u Nijagara Falssu, posebno njegovih članova Karačić Hasana, OO Sektora SDB Goražde, Imamović Ahmeta, PO Sektora SDB Sarajevo. Bubić Asima iz Bijeljine, Ligeta Rasima i Šemse i drugih. Takođe je prije povratka u Kanadu sa Sejranićem obavljen razgovor, a pošto je izrazio spremnost za nastavak kontakata dati su mu zadaci na praćenju neprijateljske djelatnosti navedenih lica o čemu je iznio zapažanja prilikom povratka u zemlju oktobra 1986. godine. U mjestu rođenja Sejranić je boravio oko tri mjeseca za koje vrijeme smo obavili više razgovora u kojima je iznosio bezbjednosno-interesantna razmatranja u djelatnosti emigracije u Kanadi. Po povratku u Kanadu Sajranić nas je obavještavao o neprijateljskoj djelatnosti pojedinih nosilaca neprijateljske djelatnosti u Kanadi, pa je imajući u vidu njegovu subjektivnu i objektivne mogućnosti decembra 1988. godine registrovan kao operativna veza pod pseudonimom "Ramzes". U dosadašnjim kontaktima sa radnicima SDB-a, Sejranić je iznio korisna i uglavnom provjerena saznanja o neprijateljskoj djelatnosti Karačić Hasana, Žanić Azema, Husika Hamida, kao i još jednog broja članova "Muslimanskog centra" u Nijagara Falssu, koji imaju neprijateljsko držanje prema našoj zemlji. Za svoj rad nije nagrađivan niti je Služba do sada imala bilo kakvu obavezu prema njemu. Smatran je pouzdanim izvorom i do sada ne raspolažemo saznanjima da je dekonspirisao kontakte sa Službom. Obzirom da se Sejranić vratio u zemlju i nema namjeru ponovnog odlaska u Kanadu, a za angažovanje po zadacima Službe u zemlji nema objektivnih uslova, predlažemo da se isti briše iz aktivne saradničke mreže, a njegov materijal pohrani u RSUP SRBiH Uprava za AIP.

Odobrenje. Na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB-a, odobrava se brisanje iz aktivne saradničke mreže operativne veze "Ramzes".

SPAHIĆ (Smaje) HASAN - pseudonim "Huso". Na osnovu člana 49. Pravila o radu službe državne bezbjednosti podnosi se Prijedlog za brisanje iz evidencije operativnih veza Spahić Hasana, sin Smaje i Derve Mešić, rođen 1/3.-1951. godine u Donjim Raincima, opština Kalesija, Musliman, državljanin SFRJ, zaposlen kao imam u Tuzli, gdje je i nastanjen, ulica Birčanske broj 18.

Obrazloženje: Kao operativna veza Spahić je angažovan na patriotskoj osnovi 1983. godine i bio usmjeren na praćenje aktivnosti i pripadnika vjersko-terorističke organizacije "Muslimanska braća" u Tuzli, kao i preventivnim zadacima na planu praćenja djelatnosti sa pozicije muslimanskog nacionalizma. U proteklom periodu davao je određena bezbjednosno-interesantna zapažanja o Delić Muzaferu, imam u Srebreniku i Haličević Uzeiru, imam na pastoralnom radu u Beču, Austrija, koja su potvrđena kao tačna. Međutim, od sredine 1989. godine izbjegava kontakte sa Službom, a u razgovorima prezentira "dozirana" saznanja, odnosno saznanja za koja on smatra da treba ustupiti Službi. Pored toga, početkom ove godine Spahić se u više navrata negativno eksponirao

na vjerskim skupovima iznoseći tvrdnje kako se "na Kosovu vrši genocid nad muslimanima", da se "bezrazložno ubijaju djeca i žene", zbog čega se "svi muslimani moraju ujediniti i pružiti pomoć svojoj braći na Kosovu".

Imajući u vidu navedeno predlažemo da se Spahić briše iz evidencije operativnih veza u kojoj je vođen pod pseudonimom "Huso", a da se dosije dostavi RSUP- u SRBiH Uprava za AIP i dokumentaciju SDB i razvoj informacionog sistema na uništenje.

TINJIĆ (Mustafe) SENAD - pseudonim "Laser" Na osnovu člana 49. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, podnosi se Prijedlog za brisanje iz evidencije saradničke mreže SDB Tinjić Senada, sin Mustafe i Safete, rođen 15.3.1961. godine u Puračiću, opština Lukavac, Musliman, državljanin SFRJ, završio gimnaziju, zaposlen u GRO "Napredak" u Beogradu, gdje je i nastanjen, ulica 25. novembra broj 10. Obrazloženje Tinjić je krajem 1986. godine angažovan za saradnju na patriotskoj osnovi i usmjeren na praćenje neprijateljske djelatnosti Osmanović Ismeta, OO našeg Sektora. U dosadašnjim kontaktima redovno nas je obavještavao o kleronacionalističkoj djelatnosti Osmanovića koji je u svojim istupima zagovarao stvaranje "etnički čiste Bosne u kojoj bi živjeli samo Muslimani", kao i njegovim vezama sa drugim bezbjednosno-interesantnim licima, a korišten je i na primanju uslova za primjenu OTS kod istog. Podaci koje nam je Tinjić prezentirao provjeravani su i preko drugih izvora i uvijek su se pokazali tačnim. Međutim, sredinom 1989. godine zaposlio se i nastanio u Beogradu i time izgubio mogućnost za kvalitetno i redovno praćenje neprijateljske djelatnosti i Osmanovića. Tinjić nije koristio OTS, niti je obučavan u korištenju sistema veza, a tokom saradnje nije nagrađivan i prema njemu nemamo obaveza koje bi proizašle iz dosadašnjeg saradničkog odnosa. Imajući u vidu navedeno, predlažemo da se Tinjić Senad briše iz evidencije saradničke mreže SDB-a u kojoj je vođen pod pseudonimom "Laser" jer su prestale mogućnosti za njegovo dalje korištenje, a njegov dosije da se pohrani u Upravi za analitičko-informativne poslove i dokumentaciju SDB-a i razvoj informacionog sistema.

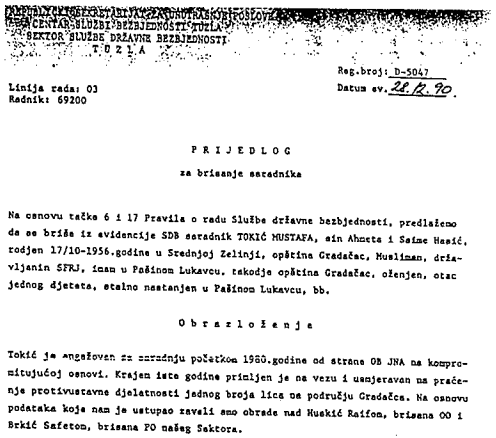

SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
T U Z L A

Reg.broj: D-5047
Datum ev. 28.12.90.

Linija rada: 03
Radnik: 69200

P R I J E D L O G

za brisanje saradnika

Na osnovu tačke 6 i 17 Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, predlažemo da se briše iz evidencije SDB saradnik TOKIĆ MUSTAFA, sin Ahmeta i Saime Hasić, rodjen 17/10-1956.godine u Srednjoj Zelinji, opština Gradačac, Musliman, državljanin SFRJ, imam u Pašinom Lukavcu, takodje opština Gradačac, oženjen, otac jednog djeteta, stalno nastanjen u Pašinom Lukavcu, bb.

O b r a z l o ž e n j e

Tokić je angažovan za saradnju početkom 1980.godine od strane OB JNA na kompromitujućoj osnovi. Krajem iste godine primljen je na vezu i usmjeravan na praćenje protivustavne djelatnosti jednog broja lica na području Gradačca. Na osnovu podataka koje nam je ustupao zavela smo obrade nad Huskić Raifom, brisana OO i Brkić Safetom, brisana PO našeg Sektora.

Budući da su brisanjem obrada nad Huskićem i Brkićem prestali razlozi za njegovo dalje angažovanje predlažemo da se Tokić briše iz evidencije saradničkih veza Službe državne bezbjednosti u kojoj je vođjen pod pseudonimom "Hazna" i da se njegov dosije dostavi Upravi za AIP i dokumentaciju SDB i razvoj informacionog sistema na uništenje.

Tokića su na vezi držala tri operativna radnika SDB, a tokom rada sa njim nismo došli do podataka da je dekonspirisao kontakte sa Službom.
Osim nekoliko novčanih nagrada i sitnijih usluga, Tokiću nisu činjeni nikakvi drugi ustupci.
Sa Tokićem smo obavili razgovor u kome smo ga u skladu sa odredbama Pravila o radu SDB upozorili na obavezu čuvanja tajnosti saradničkog odnosa sa SDB.

TUZLA, 7/12-1990.godine

PREDLAŽE NAČELNIK SEKTORA SDB
Hasib Osmanović

SAGLASAN POMOĆNIK NAČELNIKA ZA SDB
Srećko Nović

Odobrenje Na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB-a, odobrava se brisanje saradnika Tinjić Senada iz evidencije saradničke mreže u kojoj je vođen pod pseudonimom "Laser".

TOKIĆ (Ahmeta) MUSTAFA - pseudonim "Hazna". Prijedlog za brisanje saradnika. Na osnovu tačke 6. i 17. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, predlažemo da se briše iz evidencije SDB suradnik Tokić Mustafa, sin Ahmeta, i Saime Hasić, rođen 17.10.1956. godine u Srednjoj Zelinji, opština Gradačac, Musliman, državljanin SFRJ, imam u Pašinom Lukavcu, takođe opština Gradačac, oženjen otac jednog djeteta, stalno nastanjen u Pašinom Lukavcu, bb.

Obrazloženje: Tokić je angažovan za saradnju početkom 1980. godine od strane OJ JNA na kompromitirajućoj osnovi. Krajem iste godine primljen je na vezu i usmjeravan na praćenje protivustavne djelatnosti jednog broja lica na području Gradačca. Na osnovu podataka koje nam je ustupio zaveli smo obrade nad Huskić Raifom, brisana OO i Brkić Safetom, brisana PO našeg Sektora. Budući da su brisanjem obrada nad Huskićem i Brkićem prestali razlozi za njegovo dalje angažovanje predlažemo da se Tokić briše iz evidencije saradničkih veza Službe državne bezbjednosti u kojoj je vođen pod pseudonimom "Hazna" i da se njegov dosije dostavi Upravi za AiP i dokumentaciju SDB-a i razvoj informacionog sistema na uništenje. Tokića su na vezi držala tri operativna radnika SDB-a, a tokom rada sa njim nismo došli do podataka da je dekonspirisao kontakte sa Službom. Osim nekoliko novčanih nagrada i sitnijih usluga, Tokiću nisu činjeni nikakvi drugi ustupci. Sa Tokićem smo obavili razgovor o kome smo ga u skladu sa odredbama Pravila o radu SDB-a upozorili na obavezu čuvanja tajnosti saradničkog odnosa sa SDB-om.

Dnevni list, 28. 12. 2003.

Udba preko Hafize Begagić špijunirala zeničkog imama Mehtić Halila (18)

ABAZOVIĆ (Fahrije) AMIR - pseudonim "Mašinac" Prijedlog za brisanje op. veze na osnovu čl. 51 Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji SDB-a. Abazović Amir, sin Fahrije, rođen 21.4.1955. godine u Bistrici, SO-e. G. Vakuf, nastanjen u G. Fakufu, apsolvent Mašinskog fakulteta u Zenici. Razlozi. Abazović je angažovan kao op. veza pod pseudonimom "Mašinac" 1978. godine, a bio je usmjeren na praćenje neprijateljskih pojava u studentskim sredinama. Obzirom da je stanovao u Studentskom domu ostvarivao je mnogobrojna kontakte s drugim studentima i sa upravom Studentskog centra. Dao je određene podatke o antisamoupravnom ponašanju bivšeg direktora Studentskog centra Miliše Rakočevića o čemu su pisane i informacije. Korišten je pored ostalog, i kao preventivna veza. Budući da je sada stalno nastanjen u Gornjem Vakufu i da samo povremeno dolazi u Zenicu, ne postoje uslovi za njegovo dalje angažovanje u studentskim sredinama pa se u tom smislu predlaže brisanje Abazovića kao op. veze.

BEGAGIĆ (Muje) HAFIZA - pseudonim "Fiza" Prijedlog za angažovanje operativne veze na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB-a. Begagić Hafiza zv. "Fiza", kći Muje i Vasvije r. Kučuković,

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB Z E N I C A

Linija rada: 075
Op.radnik: Musić Zulfikar

Reg.broj: V-2404
Datum evid. 9.11.87

P R I J E D L O G

za angažovanje operativne veze, na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB i tač ke 5 Uputstva o dokumentaciji u SDB.

BEGAGIĆ HAFIZA zv. "Fiza", kći Muje i Vasvije r. Kučuković, rođena 5.5.1950.godine u Hamamdžićima, SO Travnik, Muslimanka, državljanka SFRJ, po zanimanju daktilograf, zaposlena u RZ "Zenicatrans", OOUR "Putnički saobraćaj", stalno nastanjena u Zenici, Ul. Pionirska br. 9.

R A Z L O Z I

Početkom 1987.godine, Služba je sa Begagić Hafizom uspostavila konta kt u cilju dobijanja bezbjednosno interesantnih saznanja o ponašanju i aktiv nosti MEHTIĆ HALILA, POO, imama iz Zenice, njegove rodbine, branilaca i isto mišljenika, jer je kao komšinica, u prijateljskim odnosima sa Mehtićevom sup rugom ZAHIDOM.

Kroz dosadašnje kontakte Hafiza nam je pružila više bezbjednosno inte resantnih saznanja o aktivnosti i ponašanju Mehtića, njegovih branilaca i dru gih lica koja su se eksponirala na planu pružanja moralne i materijalne podr ške Mehtiću (Kulenović Džemila, Mulabegović Safeta i dr.). Također, prilikom glavnog pretresa Mehtiću na Vrhovnom sudu SR BiH, Hafiza je davala korisna saznanja o njihovim aktivnostima na planu ostvarivanja uticaja na svjedoke optužbe, kako bi odustali od svojih iskaza. Pored toga, Hafiza je preko Meh tićeve supruge Zahide dolazila do veoma korisnih saznanja o kontaktima Mehti ća i njegovih branilaca sa pojedincima iz sredstava informisanja, a u cilju Mehtićeve potpune rehabilitacije. Pored toga, dala je posebno interesantna zapažanja o pomoći Mehtićevoj porodici, koja se putem dobrovoljnih priloga prikuplja od strane kleronacionalističkih orijentisanih lica.

Imajući u vidu saznanja koja je Hafiza dala, njenu spremnost na sara dnju, kao i pozicije koje ima kao prijateljica Mehtićeve supruge, Zahide, predlažemo da se registruje kao op. veza pod pseudonimom "FIZA".

Zenica, 18.10.1987.god.

P R E D L A Ž E
OPERATIVNI RADNIK
Musić Zulfikar

O D O B R A V A

Na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB i tačke 5 Uputstva o dokumentaci ji, odobravam angažovanje BEGAGIĆ RAFIZE kao op. vezu pod pseudonimom "FIZA".

Zenica, 22.10.1987.god.

O D O B R A V A
NAČELNIK SEKTORA
Mirsad Abazović

rođena 5.5.1950. godine u Hamamdžićima S0 Travnik, Muslimanka, državljanka SFRJ, po zanimanju daktilograf, zaposlena u RZ "Zenicatrans", OOUR "Putnički saobraćaj", stalno nastanjena u Zenici, ul. Pionirska br. 9.

Razlozi: Početkom 1987. godine, Služba je sa Begagić Hafizom uspostavila kontakt u cilju dobijanja bezbjednosno interesantnih saznanja o ponašanju i aktivnosti Mehtić Halila, POO, imama iz Zenice, njegove rodbine, branilaca i istomišljenika, jer je kao komšinica, u prijateljskim odnosima sa Mehtićevom suprugom Zahidom.

Kroz dosadašnje kontakte Hafiza nam je pružila više bezbjednosno interesantnih saznanja o aktivnosti i ponašanju Mehtića, njegovih branilaca i drugih lica koja su se eksponirala na planu pružanja moralne i materijalne podrške Mehtiću (Kulenović Džemala, Mulabegović Safeta i dr.).

Takođe, prilikom glavnom pretresa Mehtiću na Vrhovnom sudu SR BiH, Hafiza je davala korisna saznanja o njihovim aktivnostima na planu ostvarivanja uticaja na svjedoke optužbe, kako bi odustali od svojih iskaza. Pored toga, Hafiza je preko Mehtićeve supruge Zahide dolazila do veoma korisnih saznanja o kontaktima Mehtića i njegovih branilaca sa pojedincima iz sredstava informisanja, a u cilju Mehtićeve potpune rehabilitacije. Pored toga, dala je posebno interesantna zapažanja o pomoći Mehtićevoj porodici, koja se putem dobrovoljnih priloga prikuplja od strane kleronacionalističkih orijentisanih lica. Imajući u vidu saznanja koja je Hafiza dala, njenu spremnost na saradnju, kao i pozicije koje ima kao prijateljica Mehtićeve supruge, Zahide, predlažemo da se registruje kao op. veze pod pseudonimom "Fiza". Odobrava

Na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji, odobravam angažovanje Begagić Rafize kao op. vezu pod pseudonimom "Fiza".

BEGIČEVIĆ (Omera) ENES - pseudonim "Bega". Prijedlog: Za angažovanje operativne veze na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB. Begičević Enes, sin Omera i Habibe, r. Viteškić, rođen 6.7.1953. u Zenici, Musliman, državljanin SFRJ, po zanimanju elektromehaničar, zaposlen u turističkoj agenciji "Olimpikurs", Zenica na mjestu zamjenika šefa poslovnice, stalno nastanjen u Zenici Ul. H. Brkića br. 85-a, nije član SKJ. Razlozi Sa Begičevićem Služba je ostvarila prvi kontakt u septembru prošle godine, kada nas je obavijestio o aktivnosti bezbjednosno-interesantnih lica iz IZ-a vezano za organizovan odlazak vjernika na otvaranje džamije u Zagrebu. Od tada sa njim su nastavljeni redovni kontakti; kroz koje je, obzirom da je i sam vjernik, pružio više bezbjednosno-interesantnih saznanja o učešću, ponašanju i aktivnosti bezbjednosno-interesantnih lica iz redova IZ-a na vjerskim manifestacijama koje su održavane na našem području i šire.

Takođe, Begičević nam je pružio korisna saznanja o kleronacionalističkoj aktivnosti lica /Mehtić Halil, POO, imam iz Zenice, Avdibegić Nusret, vjersko-prosvjetni referent Odbora IZ-a u Travniku, Bišić Fuada, imam u Preočici-Vitez, Subašić Nihada, apsolvent Metalurškog fakulteta u Zenici obuhvaćenih POIR-om po muslimanskom nacionalizmu i kleronacionalizmu/ vezano za njihovo reagovanje povodom pojave "Proglasa" imama i službenika IZ-a za SR BiH, Hrvatsku i Sloveniju i njihovog zahtjeva za smjenjivanje pojedinih rukovodilaca Starješinstva IZ-a i dr. Pored toga, Begičević nam je ustupio interesantne podatke o aktivnosti bezbjednosno-interesantnih lica iz redova Odbora IZ-a u Zagrebu (Omerbašić Šefko i dr.) koji se odnose na njihovo kontakte iz bezbjednosno-interesantnim licima sa našeg područja (Mehtić Halil i dr.) U vezi s tim, dao je posebno interesantna zapažanja o ponašanju ekstremista iz redova Odbora IZ- a u Zenici /Mutapčić Hazim, Šečić Ramiz i dr./ vezano za njihovu aktivnost na planu prikupljanja novčanih sredstava za izgradnju Kočevske džamije u Zenici i dr. Osim toga, Begičević je korišten za provjeravanje operativnih saznanja koja se odnose na podatke o namjerama i aktivnostima bezbjednosno-interesantnih lica iz redova IZ-a povodom aktualnih društveno-političkih prilika u zemlji. Imajući u vidu saznanja koja je Begičević pružio, njegovu spremnost na saradnju, kao i konspirativnost u dosadašnjem radu, te činjenicu da postoje objektivne mogućnosti za njegovim daljim angažovanjem na bezbjednosnim zadacima, predlažemo da se angažuje kao op. veza pod pseudonimom "Bega". Odobrenje. Na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB i tačke 5. Upustva o dokumentaciji odobravam - ne odobravam angažovanje Begičević Enesa kao op. vezu pod pseudonimom "Bega".

ČOSIĆ (Hajrudina) BENJAMIN - pseudonim "Skaut". Prijedlog Za angažovanje op. veze u zemlji, na osnovu čl. 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5 Uputstva o dokumentaciji SDB-a. Čosić Benjamin, sin Hajrudina i Sabire r. Verem, rođen 01.02.1970. godine u Turbetu, opština Travnik, gdje je i nastanjen Ul. M.Tita br. 57, državljanin SFRJ, Musliman, učenik III godine CSUO "Taib Dautović", Travnik, zanimanje metalostrugar, neoženjen, član SKJ. Razlozi. Sa Banjaminom su prvi kontakti ostvareni u septembru mjesecu 1986. godine. Od tada nam je pružio više bezbjednosno

interesantnih saznanja o neprijateljskim istupima Izeta Sarajlića (OO), Marjanović Jadranka, člana KVZ "Jehovi svjedoci", koji je osuđen na tri godine zatvora zbog odbijanja prijema oružja u JNA. Isto tako, upoznao nas je i o neprijateljskim istupima Dragović Zvjezdana, lice koje je od ranije sklono pisanju neprijateljskih simbola i parola.

Obzirom da Benjanim ima objektivne mogućnosti da prati bezbjednosnu situaciju u školi, ponašanje pojedinaca koji su interesantni po OO "Grafičar", te aktivnosti i ponašanje pripadnika KVZ "Jehovi svjedoci" u Turbetu, kao i da prati bezbjednosno gibanje na mikropodručju "Vlašić" a imajući u vidu njegovu komunikativnost, snalažljivost i izraženu spremnost za saradnju, predlažemo da se koristi kao op. veza pod pseudonimom "Skaut".

HEGIĆ (Bahrije) ZEID - pseudonim "Dule". Prijedlog. Za angažovanje op. veze u zemlji na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji SDB. Hegić Zeid, sin Behrije i Fatime Bajramović, rođen 07.12.1968. godine u Travniku, gdje je i nastanjen, Ul. Trg Republike, Centar III/7, Musliman, državljanin SFRJ, učenik III razreda ŠUP "Taib Dautović" u Travniku, smjer - metalski, nije član SKJ. Razlozi. Sa Hegićem smo ostvarili prvi kontakt septembra 1985. godine, radeći na realizaciji mjera i radnji iz OO "Grafičar". Od tada nam je pružio više bezbjednosno interesantnih saznanja za više lica koja su dovođena u vezu sa ispisivanjem neprijateljskih patrola i simbola (provjere, identifikacije, izuzimanje sveski i rukopisa, praćenje ponašanje i komentara i sl.). kao i praćenjem vjerskih skupova, a posebno je usmjeravan prema Horvat Darku. Obzirom da Hegić posjeduje objektivne mogućnosti

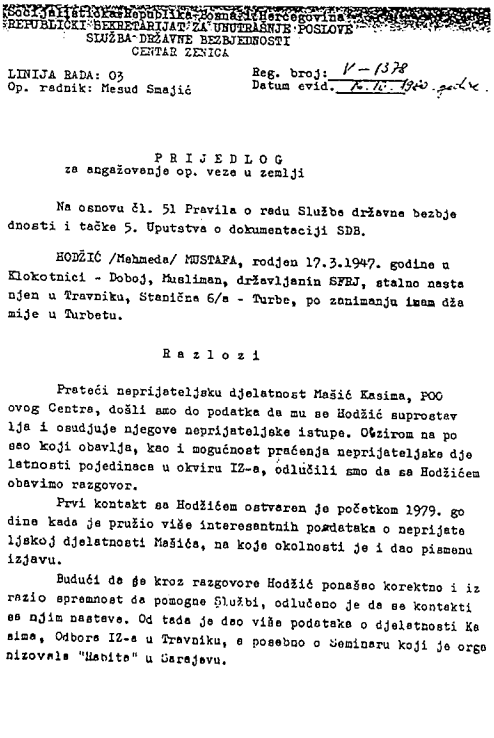

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
CENTAR ZENICA

LINIJA RADA: 03
Op. radnik: Mesud Smajić

Reg. broj: V-1378
Datum evid. 26.12.1940. godine

P R I J E D L O G
za angažovanje op. veze u zemlji

Na osnovu čl. 51 Pravila o radu Službe državne bezbje dnosti i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji SDB.

HODŽIĆ /Mehmeda/ MUSTAFA, rodjen 17.3.1947. godine u Klokotnici - Doboj, Musliman, državljanin SFRJ, stalno nasta njen u Travniku, Stanična 6/a - Turbe, po zanimanju imam dža mije u Turbetu.

R a z l o z i

Prateći neprijateljsku djelatnost Mašić Kasima, POO ovog Centra, došli smo do podatka da mu se Hodžić suprostav lja i osudjuje njegove neprijateljske istupe. Obzirom na po sao koji obavlja, kao i mogućnost praćenja neprijateljske dje latnosti pojedinaca u okviru IZ-a, odlučili smo da se Hodžićem obavimo razgovor.

Prvi kontakt sa Hodžićem ostvaren je početkom 1979. go dine kada je pružio više interesantnih podataka o neprijate ljskoj djelatnosti Mašića, na koje okolnosti je i dao pismenu izjavu.

Budući da je kroz razgovore Hodžić ponašao korektno i iz razio spremnost da pomogne Službi, odlučeno je da se kontakti sa njim nastave. Od tada je dao više podataka o djelatnosti Ka sima, Odbora IZ-a u Travniku, a posebno o Seminaru koji je orga nizovala "Habita" u Sarajevu.

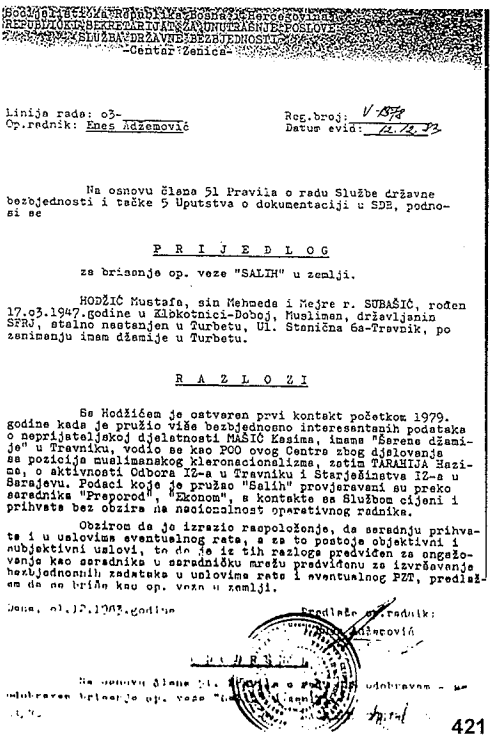

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
-Centar Zenica-

Linija rada: 03-
Op.radnik: Enes Ađemović

Reg.broj: V-1378
Datum evid: 26.12.93

Na osnovu člana 51 Pravila o radu Službe državne bezbjednosti i tačke 5 Uputstva o dokumentaciji u SDB, podnosi se

P R I J E D L O G

za brisanje op. veze "SALIH" u zemlji.

HODŽIĆ Mustafa, sin Mehmeda i Mejre r. SUBAŠIĆ, rođen 17.03.1947.godine u Klokotnici-Doboj, Musliman, državljanin SFRJ, stalno nastanjen u Turbetu, Ul. Stanična 6a-Travnik, po zanimanju imam džamije u Turbetu.

R A Z L O Z I

Sa Hodžićem je ostvaren prvi kontakt početkom 1979. godine kada je pružio više bezbjednosno interesantnih podataka o neprijateljskoj djelatnosti MAŠIĆ Kasima, imama "Šarene džamije" u Travniku, vodio se kao POO ovog Centra zbog djelovanja sa pozicije muslimanskog kleronacionalizma, zatim TAHAHIJA Hazime, o aktivnosti Odbora IZ-a u Travniku i Starješinstva IZ-a u Sarajevu. Podaci koje je pružao "Salih" provjeravani su preko saradnika "Preporod", "Ekonom", a kontakte sa Službom cijeni i prihvata bez obzira na nacionalnost operativnog radnika.

Obzirom da je izrazio raspoloženje, da saradnju prihvati i u uslovima eventualnog rata, a za to postoje objektivni i subjektivni uslovi, to da je iz tih razloga predviđen za angažovanje kao saradnika u saradničku mrežu predviđenu za izvršavanje bezbjednosnih zadataka u uslovima rata i eventualnog PZU, predlažem da se briše kao op. veza u zemlji.

Zenica, 01.12.1993.godine

Predlaže op.radnik:

da i dalje prati ponašanje lica koja se dovode u vezu sa ispisivanjem neprijateljskih patrola, kao i praćenjem drugih bezbjednosnih pojava među srednjoškolskom omladinom i studentima, iz njegove subjektivne mogućnosti (izražena volja, komunikativnost, pronicljivost), predlažemo da se koristi kao op. veza pod pseudonimom "Dule".

HODŽIĆ (Mehmeda) MUSTAFA - pseudonim "Salih". Prijedlog. Za angažovanje op. veze u zemlji Na osnovu čl. 51. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji SDB-a. Hodžić (Mehmeda) Mustafa, rođen 17.3.1947. u Klokotnici - Doboj, Musliman, državljanin SFRJ, stalno nastanjen u Travniku, Stanična 6/a - Turbe, po zanimanju imam džamije u Turbetu. Razlozi Prateći neprijateljsku djelatnost Mešić Kasima POO ovog Centra, došli smo do podatka da mu se Hodžić suprotstavlja i osuđuje njegova neprijateljske istupe. Obzirom na posao koji obavlja, kao i mogućnost praćenja neprijateljske djelatnosti pojedinaca u okviru IZ-a, odlučili smo da sa Hodžićem obavimo razgovor. Prvi kontakt sa Hodžićem ostvaren je početkom 1979. godine kada je pružio više interesantnih podataka o neprijateljskoj djelatnosti Mešića, na koje okolnosti je i dao pismenu izjavu. Budući da je kroz razgovore Hodžić ponašao korektno i izrazio spremnost da pomogne Službi, odlučeno je da se kontakti sa njim nastave. Od tada je dao više podataka o djelatnosti Kasima, Odbora IZ-a u Travniku, a posebno o Seminaru koji je organizovala "Rabita" u Sarajevu.

Dnevni list, 29. 12. 2003.

Djelovanje pripadnika Udbe u Studentskom centru Zenica (19)

HRUSTIĆ (Sadika) HAJRUDIN - pseudonim "Hajro" Prijedlog za brisanje op. veze "Hajro" na osnovu člana 51. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB-u. Hrustić Hajrudin, sin Sadika i Nezire r. Mahmić, rođen 20.2.1964. godine u Klopču - Zenica, Musliman, državljanin SFRJ, po zanimanju KV metalurg, zaposlen u OOUR-u "Valjaonice I" Željezare "Zenica", stalno nastanjen u Zenici Ul. Todora Butine br. 22.

Razlozi: Sa Hrustićem je ostvaren pravi kontakt 28.11.1984. godine kada nas je obavijestio o kleronacionalističkoj djelatnosti Mehtić Halila, POO, suđenog imama iz Zenice. Od tada sa Hrustićem su nastavljeni kontakti, kojom prilikom je pružio više bezbjednosno-interesantnih saznanja o ponašanju i aktivnosti Mehtića, kao i drugim licima koja djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma. Međutim, u krivičnom postupku protiv Mehtić Halila izvor je korišten kao svjedok optužbe, kojom prilikom je potvrdio u cijelosti navode iz svoje izjave. Od tada objektivno nema više mogućnosti za njegovim daljim korištenjem na bezbjednosnim zadacima.

HUSIĆ (Avde) MAHMUT - pseudonim "Taksista" Prijedlog za brisanje operativne veze u zemlji, na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB-a, podnosi se za:

Husić Mahmuta, sin Avde, rođ. 21.11.1957. godine u Bugojnu, gdje je stalno i nastanjen, ul. M.Tita br. 97, Musliman, državljanin SFRJ, KV vozač, zaposlen u RO TEM Bugojno.

Razlozi: Husić je na dobrovoljnoj osnovi, angažovan 1980. godine, kao op. veza pod pseudonimom, "Taksista". Bio je usmjeren i na planu praćenja ponašanja i držanja pojedinih bezbjednosno interesantnih lica. Na ovim zadacima, op. veza Taksita dao je više op. korisnih obavještenja i saznanja. Budući da su objekti, koji su štićeni sa aspekta SDB izgubili raniji status, kao i to da u njima više ne borave ličnosti koje se takođe štite sa stanovišta SDB, predlažemo da se op. veza "Taksista" briše. Dosadašnju saradnju nije ničim uslovljavao, tako da Služba nema obaveza prema njemu. Upozoren je na dalju konspirativnost u odnosu na dobijene zadatke. Predlažemo da se dosje op. veze "Taksista" uništi. Odobrenje. Na osnovu člana 49 Pravila o radu SDB-a odobravam brisanje op.veze "Taksista".

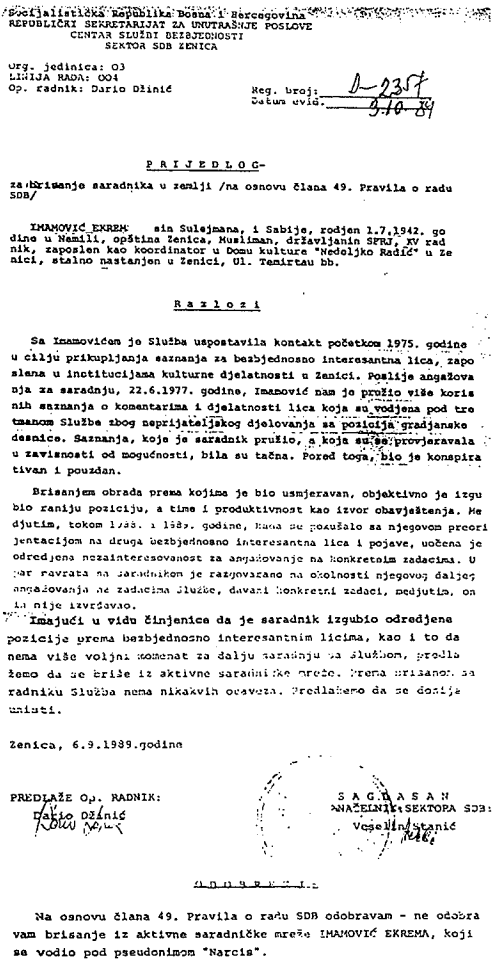

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB ZENICA

Org. jedinica: 03
LINIJA RADA: 004
Op. radnik: Dario Džinić

Reg. broj: 0-2357
Datum uvid. 9.10.89

P R I J E D L O G-

za brisanje saradnika u zemlji /na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB/

IMAMOVIĆ EKREM sin Sulejmana, i Sabije, rođen 1.7.1942. godine u Nemili, opština Zenica, Musliman, državljanin SFRJ, KV radnik, zaposlen kao koordinator u Domu kulture "Nedeljko Radić" u Zenici, stalno nastanjen u Zenici, Ul. Temirtau bb.

R a z l o z i

Sa Imamovićem je Služba uspostavila kontakt početkom 1975. godine u cilju prikupljanja saznanja za bezbjednosno interesantna lica, zaposlena u institucijama kulturne djelatnosti u Zenici. Poslije angažovanja za saradnju, 22.6.1977. godine, Imamović nam je pružio više korisnih saznanja o komentarima i djelatnosti lica koja su vođena pod tretmanom Službe zbog neprijateljskog djelovanja sa pozicija građanske desnice. Saznanja, koja je saradnik pružio, a koja su se provjeravala u zavisnosti od mogućnosti, bila su tačna. Pored toga, bio je konspirativan i pouzdan.

Brisanjem obrada prema kojima je bio usmjeravan, objektivno je izgubio raniju poziciju, a time i produktivnost kao izvor obavještenja. Međutim, tokom 1988. i 1989. godine, kada se pokušalo sa njegovom preorijentacijom na druga bezbjednosno interesantna lica i pojave, uočena je određena nezainteresovanost za angažovanje na konkretnim zadacima. U toku razrata sa saradnikom je razgovarano o okolnosti njegovog daljeg angažovanja na zadacima Službe, davani konkretni zadaci, međutim, on ih nije izvršavao.

Imajući u vidu činjenice da je saradnik izgubio određena pozicije prema bezbjednosno interesantnim licima, kao i to da nema više voljni momenat za dalju saradnju sa Službom, predlažemo da se briše iz aktivne saradničke mreže. Prema brisanom saradniku Služba nema nikakvih obaveza. Predlažemo da se dosije uništi.

Zenica, 6.9.1989.godine

PREDLAŽE Op. RADNIK:
Dario Džinić

S A G L A S A N
NAČELNIK SEKTORA SDB:
Veselin Stanić

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB odobravam - ne odobravam brisanje iz aktivne saradničke mreže IMAMOVIĆ EKREMA, koji se vodio pod pseudonimom "Narcis".

Sarajevo, _____/89.

O D O B R A V A
PODSEKRETAR ZA SDB:
Srećko Jović

IMAMOVIĆ (Sulejmana) EKREM - pseudonim "Narcis": Prijedlog za brisanje saradnika u zemlji/ na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB. Imamović Ekrem, sin Sulejmana i Sabije, rođen 1.7.1942. godine u Nemili, opština Zenica, Musliman, državljanin SFRJ, KV radnik, zaposlen kao koordinator u Domu kulture "Nedeljko Radić" u Zenici, stalno nastanjen u Zenici Ul. Temirtau bb.

Razlozi: Sa Imamovićem je Služba uspostavila kontakt početkom 1975. godine u cilju prikupljanja saznanja za bezbjednosno interesantna lica, zaposlene u institucijama kulturne djelatnosti u Zenici. Poslije angažovanja za saradnju 22.6.1977. godine, Imamović nam je pružio više korisnih saznanja o komentarima i djelatnosti lica koja su vođena pod tretmanom Službe zbog neprijateljskog djelovanja sa pozicija građanske desnice. Saznanja koja je saradnik pružio, a koja su se provjeravala u zavisnosti od mogućnosti, bila su tačna. Pored toga, bio je konspirativan i pouzdan. Brisanjem obrada prema kojima je bio usmjeravan, objektivno je izgubio raniju poziciju, a time i produktivnost kao izvor obavještenja. Međutim, tokom 1988. i 1989. godine, kada se pokušalo sa njegovom preorijentacijom na druga

bezbjednosno interesantna lica i pojave, uočena je određena nezainteresovanost za angažovanje na konkretnim zadacima. U par navrata sa saradnikom je razgovarano na okolnosti njegovog daljeg angažovanja na zadacima Službe, davani konkretni zadaci, međutim, on ih nije izvršavao. Imajući u vidu činjenice da je saradnik izgubio određene pozicije prema bezbjednosno interesantnim licima, kao i to da nema više voljni moment za dalju saradnju sa Službom, predlažemo da se briše iz aktivne saradničke mreže. Prema brisanom saradniku Služba nema nikakvih obaveza. Predlažemo da se dosije uništi.

Odobrenje: Na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB-a odobravam - ne odobravam brisanje iz aktivne saradničke mreže Imamović Ekrema, koji se vodio pod pseudonimom "Narcis".

ISLAMBEGOVIĆ (Osmana) MENSUR - pseudonim "Ismar" : Prijedlog za angažovanje operativne veze, na osnovu člana 52. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB-u. Islambegović Mensur, sin Osmana i Munire r. Serdarević, rođen 18.6.1952. godine u Zenici, Musliman, državljanin SFRJ, po zanimanju komercijalista, zaposlen u Studentskom centru RO Studentski dom u Zenici kao referent za studentski smještaj, član je SKJ, stalno nastanjen u Zenici Ul. Ive Andrića br. 21a.

Razlozi : Kontakt Službe sa Islambegovićem uspostavljen je početkom 1981. godine. Do sada je pružio više korisnih obavještenja bezbjednosnog karaktera o stanju u studentskom domu te studentima koji studiraju na Mašinskom i Metalurškom fakultetu u Zenici. Tokom 1986. godine Islambegović je pružio i korisna saznanja o povećanju cijena studentskog smještaja i ishrane u drugim univerzitetskim centrima u SR BiH te refleksu tog povećanja na studente u Zenici. Osim ovih saznanja, preko Islambegovića smo došli i do nekih bezbjednosno-interesantnih saznanja o ponašanju i komentarima A.A. studenata koji su nastanjeni u studentskom domu /Obaidat Husan i dr.). Obzirom da priroda posla i radno mjesto na kojem radi (referent za studentski smještaj) te svakodnevni kontakti sa studentima pružaju mogućnost praćenja gibanja među studentima, Islambegovića bi u narednom periodu i dalje koristili na pokrivanju bezbjednosno-interesantnih pojava i lica u studentskom domu u Zenici.

Na osnovu navedenog, predlažemo da se registruje kao operativna veza pod pseudonimom "Ismar".

Odobrenje : Na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-u i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB-u, odobravam angažovanje Islambegović Mensura za op. vezu pod pseudonimom "Ismar".

JAGANJAC (Džemala) HIVZIJA - pseudonim "Dizdar" – Prijedlog: Za rekonstrukciju saradnika, na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a Jaganjac Džemila Hivzija rođ. 20.10.1920. godine u s. Zaušje, SO-e Bileća, muški, Musliman, državljanin SFRJ, VŠ, završio Višu komercijalnu školu, zaposlen u Željezari "Zenica" u RZ za EKRP kao rukovodilac Odjeljenja robnog knjigovodstva i knjigovodstva realizacije,

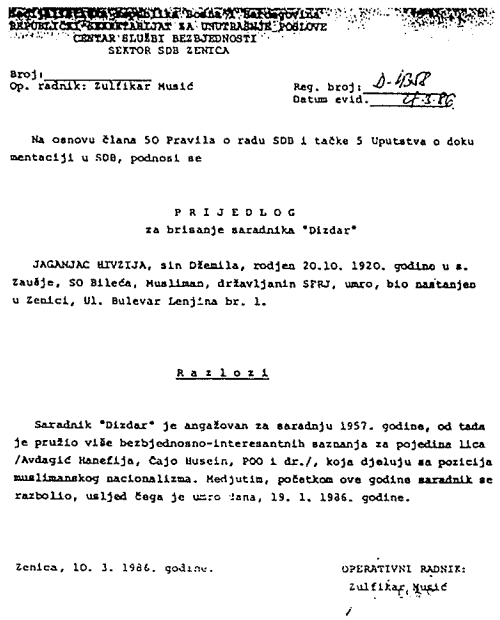

[illegible] Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB ZENICA

Broj:
Op. radnik: Zulfikar Musić

Reg. broj: D-4358
Datum evid. 4.3.86

Na osnovu člana 50 Pravila o radu SDB i tačke 5 Uputstva o dokumentaciji u SDB, podnosi se

P R I J E D L O G
za brisanje saradnika "Dizdar"

JAGANJAC HIVZIJA, sin Džemila, rodjen 20.10. 1920. godine u s. Zaušje, SO Bileća, Musliman, državljanin SFRJ, umro, bio nastanjen u Zenici, Ul. Bulevar Lenjina br. 1.

R a z l o z i

Saradnik "Dizdar" je angažovan za saradnju 1957. godine, od tada je pružio više bezbjednosno-interesantnih saznanja za pojedina lica /Avdagić Hanefija, Čajo Husein, POO i dr./, koja djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma. Medjutim, početkom ove godine saradnik se razbolio, usljed čega je umro dana, 19. 1. 1986. godine.

Zenica, 10. 3. 1986. godine.

OPERATIVNI RADNIK:
Zulfikar Musić

stalno nastanjen u Zenici, Ul. Bulevar Lenjina broj 1.

Razlozi: Jaganjac je angažovan za saradnju 1958. godine pod pseudonimom "Čeličanac" i kao kvalitetan suradnik bio je angažovan na opštim zadacima u privredi i obradi ostataka "IM". Iz aktivne saradničke mreže brisan je 1967. godine. Za vrijeme dok je bio u aktivnom saradničkom odnosu, ocijenjen je kao provjeren i siguran suradnik koji radi sa voljom.

Sa Jaganjcem su i dalje povremeno održavani kontakti, a ponekad se i samoinicijativno javljao sa bezbjednosno interesantnim saznanjima. Dobre rezultate je pokazivao na planu pokrivanja bezbjednosno interesantnih lica. boravka Predsjednika Republike. U periodu od 1978-1980. godine sa Jaganjcem je rjeđe kontaktirano zbog njegovog zdravstvenog stanja, ali nakon poboljšanja istog, ponovno se samoinicijativno javio interesantnim zapažanjima.

KADRIĆ (Mehmeda) ASIM - pseudonim "Luna"- Prijedlog za brisanje saradnika u zemlji, na osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB. Kadrić (Mehmeda) Asim, rođen 2.5.1915. godine u sl. Ričicama - Zenica, Musliman, državljanin SFRJ, penzioner, nastanjen u Peharama broj 69. Zenica.

Razlozi: Saradnički odnos sa Kadrić Asimom pod pseudonimom "Luna" zasnovan je sredinom 1976. godine. Kroz dosadašnju saradnju davao je određene podatke o ponašanju i aktivnosti lica koja djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i šovinizma (Šabić Muhamed, brisana POO, Tahirbegović Džafer, POK i dr.). Međutim, u posljednje vrijeme suradnik ne želi više da sarađuje sa Službom, zbog čega izbjegava kontakte sa op. radnikom koji ga drži u vezi. Takav svoj odnos "Luna" obrazlaže riječima o je "dugo u saradničkom odnosu", te da je "narušenog zdravstvenog stanja i nije u mogućnosti kao nekada da se angažuje na izvršenju zadataka". Imajući u vidu iznešeno, predlažemo da se suradnik "Luna" briše iz aktivne saradničke mreže.

Dnevni list, 30. 12. 2003.

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB Z E N I C A

Linija rada: 03-02.3
Dana, Adjamović Enes

Reg.broj: 1-6/38
Datum evident: 29.2.88

P R I J E D L O G

za angažovanje saradnika u zemlji na osnovu čl. 46 Pravila o radu SDB i tač ke 5 Uputstva o dokumentaciji u SDB

KARAJKO REUF, sin Hasana i Šećire Skrobo, rodjen 1.3.1965.godine u s. Goleš-Travnik, gdje je i nastanjen, Musliman, državljanin SFRJ, student III godine filozofskog fakulteta, odsjek arapski i perzijski jezik u Sarajevu,ni je član SKJ.

R A Z L O Z I

Sa Karajkom je prvi kontakt ostvaren u maju 1987.godine od kada nam je u nekoliko navrata pružio bezbjednosno interesantna saznanja za više lica o čemu smo informisali Upravu. Tako nam je pružio saznanja o komentarima Hasa na Muštaga, iz Irana, prof. perzijskog jezika u Sarajevu vezano za položaj is lama i Muslimana u Jugoslaviji, njegove kontakte sa bezbjednosno-interesant nim licima obuhvaćenih akcijom "Trebević" i pružanje materijalne pomoći tim licima.

Osim toga Karajko nas je obavijestio i o neprijateljskim istupima Tara hija Mehmeda iz Viteza, završio medresu, povodom suđenja licima muslimans ke nacionalnosti, obuhvaćenim akcijom "Una 87".

Isto tako, Karajka u posljednje vrijeme intenzivnije usmjeravano prema Obralić Tariku (POO) iz Turbeta, sa kojim je ostvario kontakt i pružio nam odredjena saznanja o njegovom ponašanju, kontaktima u Sarajevu, kao i njego vim planovima. Kroz dosadašnje kontakte, Karajko nam je ukazao i na indikati vna okupljanja i druženja studenata orijentalistike sa polaznicima medrese i ITF-a za što ima objektivne mogućnosti da im se u narednom periodu približi i prati karakter njihovog okupljanja.

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB Z E N I C A
DETAŠMAN- T R A V N I K
Op.radnik: ENES Adjamović
Dana, 16.2.1988.god.

Linija rada - 03

P L A N

korištenja saradnika "Ornel" u 1988.god.

Saradnik "Ornel" je angažovan na patriotskoj osnovi , na praćenju pona šanja i komentara lica koja istupaju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma IZ-a, ta praćenju ponašanja i kontakata Hasana Muštaga iz Irana prof. perzijskog jezika.

U narednom periodu saradnika ćemo usmjeravati na izvršavanju slijedećih zadataka:

- da na legendiran način (pomoć oko iznalaženja mogućnosti za odlazak u Jordan na usavršavanje jezika) nastoji stvoriti što bliskiji kontakt sa Obralićem u cilju praćenja njegovih komentara, kontakata sa licima u Turbetu kao i Sarajevu.

- da se, obzirom da postoje objektivne okolnosti, angažuje na utvrđivanju karaktera okupljanja studenata orijentalistike i polaznika medrese i ITF-a u Sarajevu, ta da im se približi i prati njihove komentare i ponašanja, sa akcentom na lica sa našeg područja.

- da bude u toku i da po mogućnosti prisustvuje značajnijim skupovima "reda de rviša" u Sarajevu u cilju identifikacije i praćenja ponašanja lica sa našeg područja.

- da se što češće kontaktira Hasan Muštaga u cilju praćenja njegovog ponašanja te utvrđivanju njegovih veza medju licima bezbjednosno interesantnih po mus limanskom nacionalizmu i kleronacionalizmu IZ-a.

Špijuniranje političkih zatvorenika u KPD-u Zenica (20)

KARAJKO (Hasana) REUF - pseudonim "Ornel". Prijedlog. Za angažovanje saradnika u zemlji na osnovu čl. 46. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB-u. Karajko Reuf, sin Hasana i Šećire Skrobo, rođen 1.3.1965. godine u s. Goleš-Travnik, gdje je i nastanjen, Musliman, državljanin SFRJ, student III godine Filozofskog fakulteta, odsjek arapski i perzijski jezik u Sarajevu, nije član SKJ. Razlozi. Sa Karajkom je prvi kontakt ostvaren u maju 1987. godine od kada nam je u nekoliko navrata pružio bezbjednosno interesantna saznanja za više lica o čemu smo informisali Upravu. Tako nam je pružio saznanja o komentarima Hasana Muštaga, iz Irana, prof. perzijskog jezika u Sarajevu vezano za položaj islama i Muslimana u Jugoslaviji, njegove kontakte sa bezbjednosno-interesantnim licima obuhvaćenih akcijom "Trebević" i pružanje materijalne pomoći tim licima. Osim toga Karajko nas je obavijestio i o neprijateljskim istupima Tarahija emheda iz Viteza, završio medresu, povodom suđenja licima muslimanske nacionalnosti, obuhvaćen akcijom "Una 87". Isto tako, Karajka u posljednje vrijeme intenzivnije usmjeravano prema Obralić Tariku (POO) iz Turbeta, sa kojim je ostvario kontakt i pružio nam određena saznanja o njegovom ponašanju, kontaktima u Sarajevu, kao i njegovim planovima. Kroz dosadašnje kontakte, Karajko nam je ukazao i na indikativna okupljanja i druženja studenata orijentalistike sa polaznicima medrese i ITF-a za što ima objektivne mogućnosti da im

se u narednom periodu približi i prati karakter njihovog okupljanja. Centar službi bezbjednosti Sektor SDB Zenica Detašman-Travnik Op. radnik: Enes Adjamović. Plan. Korištenja saradnika Ornel u 1998. godini Suradnik "Ornel" je angažovan na patriotskoj osnovi, na praćenju ponašanja i komentara lica koja istupaju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma IZ-a te praćenju ponašanja i kontakata Hasana Muštaga iz Irana prof. perzijskog jezika.U narednom periodu saradnika ćemo usmjeravati na izvršavanju slijedećih zadataka: Da na legandiran način (pomoć oko iznalaženja mogućnosti za odlazak u Jordan na usavršavanje jezika) nastoji stvoriti što bliskiji kontakt sa Obralićem u cilju praćenja njegovih komentara, kontakata sa licima u Turbetu kao i Sarajevu. Da se, obzirom da postoje objektivne okolnosti, angažuje na utvrđivanju karaktera okupljanja studenata orijentalistike i polaznika medrese i ITF-a u Sarajevu, te da im se približi i prati njihove komentare i ponašanja, sa akcentom na lica sa našeg područja.

Da bude u toku i da po mogućnosti prisustvuje značajnijim skupovima "rada derviša" u Sarajevu u cilju identifikacije i praćenja ponašanja lica sa našeg područja.

Da se što češće kontaktira Hasan Muštaga u cilju praćenja njegovog ponašanja te utvrđivanju njegovih veza među licima bezbjednosno interesantnih po muslimanskom nacionalizmu i kleronacionalizmu IZ-a.

KARIĆ (Ibrahima) RIFAT - pseudonim "F-5". Prijedlog. Za reaktiviranje saradnika na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a. Karić Rifat, sin Ibrahima i majke Hasnije rođene Gadjun, rođen 12.6.1925. godine u selu Mošćanica - Zenica, Musliman, državljanin SFRJ, nije član SKJ, završio osnovnu školu 1937. godine, 6 razreda šerijatske gimnazije do 1946. godine, a kasnije ŠUP- tokar, penzioner, ranije radio kao tokar u Željezari "Zenica", od avgusta do decembra 1944. godine bio je pripadnik neprijateljskih vojnih jedinica - domobrani, kada pristupa u jedinice NOV u čijem sastavu ostaje sve do 1947. godine, hapšen zbog počinjenog krivičnog djela protiv privrede, stalno nastanjen u Zenici u ulici Lace Zahirovića broj 59.

Razlozi: Karić je angažovan za saradnju 1962. godine u KPD Sremska Mitrovica angažovan je na kompromitujućem materijalu. Kao saradnik pokazao je veoma dobre rezultate na obradi pojedinaca koji su djelovali sa pozicija muslimanskog nacionalizma i šovinizma. Iz aktivne saradničke mreže brisan je 22.11.1967. godine, jer je otkazao zbog toga što mu služba nije pomogla kod rješavanja nekih njegovih ličnih problema. Ponovni kontakt sa Karićem uspostavljen je krajem septembra mjeseca 1981. godine, kada je izrazio spremnost za nastavljanje saradnje. Do sada je održano više kontakata i tom prilikom procjenjeno je da ima objektivne mogućnosti na obradi pojedinaca koji djeluju za poziciju muslimanskog nacionalizma i šovinizma, kleronacionalizma iz redova IZ-a i albanskog iredentizma /Avdagić Hanelija, POO, Imamović Fadil, OO, Noveljani Ćezail, Đulan Teufik i dr/. Pokazao je samoinicijativnost i umješnost na prikupljanju bezbjednosno interesantnih saznanja i ocjenjuje se da je dobro obučen saradnik. Do sada je pružio više kvalitetnih obavještenja o neprijateljskim istupima Avdagić Hanefije i Novoljani Ćemaila i dr. Imajući u vidu mogućnost Karića i njegovu spremnost na saradnju, a cijeneći saznanja koja je pružio Službi, predlaže se

njegova reaktiviranje u cilju praćenja neprijateljske djelatnosti lica koja djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma, albanskog iredentizma i kleronacionalizma iz redova IZ-a. Suradnik bi se i dalje vodio pod pseudonimom "F-5".

KOLČAK (Hetema) ESAD - pseudonim "Ćakor". Prijedlog. Za angažovanje saradnika na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a. Kolčak Sead, sin Hetoma i Selime rođ. 23.7.1948. godine u Plavu, SR Crna Gora, radnik, Albanac, drž. SFRJ, stalno nastanjen u Peći, ul. 8 marta br. 12, sada na izdržavanju kazne u KPD-u Zenica. Razlozi. Kolčak se nalazi u KPD-u Zenica od 25.5.1979. godine nakon premještaja iz KPD-a S. Mitrovica prema dogovoru predstavnika SDB PSUP-a SAP Kosovo, RSUP-a SR BiH i Saveznog SUP-a od 26.3.1979. godine. Kaznu izdržava po presudi Okružnog suda Priština K-94/78 od 1978. god. kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 7. god. za krivična djela iz čl. 163/2 KZ-a SR Crne Gore, 135/1, i 143 KZ-a godine.

Kao višestruki povratnik Kolčak je ranije kazne izdržavao u KPD-Spuž i u okružnim zatvorima SAP Kosova, gdje je uspješno korišten kao operativna veza na obradi osuđenika albanskih nacionalista i iredentista, koji su sa njim izdržavali kaznu. Po dolasku u KPD Zenica odmah je stupio u kontakt na osuđenim iredentistima Rukići Ademom i Drmakom Samijem a kasnije i sa Malaj Redžepom koji je u junu ove godine premješten iz Okružnog zatvora, iz Prizrena u ovaj dom na daljnje izdržavanje kazne.

Na osnovu čl. 50. Pravila o radu SDB-a i tačke 5 Uputstva o dokumentaciji u SDB, podnosi se Prijedlog. Za brisanje iz evidencije saradnika "Ćakor"

Kolčak Esad, sin Hetema, rođen 23.7.1948. godine u Plav. C Crna Gora, stalno nastanjen u Titovoj Mitrovici, SAP Kosovo, Albanac, državljanin SFRJ-a, neoženjen, ima završenu osnovnu školu i zvanje PK grafičkog radnika, sa izdržavanja kazne u KPD-u Zenica izišao na slobodu, a bio suđen na 7 godina zatvora zbog počinjenog krivičnog djela iz čl. 153, 143 i 135 KZ SAP Kosovo.

Razlozi: Sa Kolčakom je uspostavljen kontakt polovicom 1979. godine, kada je došao na izdržavanje kazne u KPD- Zenica. Bio je usmjeren na praćenje neprijateljske djelatnosti albanskih nacionalista i iredentista u Domu /Malaj Redžep, Sami Drmaku, Rukići Adem braća Ljetifi Faik i Tefik i drugih u sklopu OO "Zmaj". Angažovan je za saradnju 17.9.1979. godine. Dao je više operativno interesantnih podataka o licima na koja je bio usmjeren Ukazao je i na događaje na Kosovu 1981. godine prateći neprijateljsku djelatnost Rukičija, koji ih je nazvao "proljetna ofanziva". Svojim zapažanjima, pomagao je da se otkrije vođa novosuđenih iredentista iz grupe "marksistilenjinisti". Redovno se javljao, pokazujući visok stepen konspirativnosti. Sve zadatke je izvršavao na vrijeme i okviru dogovorenog.

KULENOVIĆ (Derviša) UZEIR - pseudonim "Domaćin" Prijedlog za brisanje op. veze na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB-a. Kulenović Uzeir, sin Derviša, rođen 11.12.1931. godine u Bosanskom Petrovcu, stalno nastanjen u Zenici, Ul. Hasana Lace Zahirovića 3, oženjen, Musliman, državljanin SFRJ, završio učiteljsku školu, radio u KPD-u Zenica na mjesto šefa odsjeka za prijem i otpust osuđenika, odakle je penzionisan, član SKJ.

Razlozi: Kulenović se koristi od juna 1978. godine kao op. veza pod pseudonimom "Domaćin". Usmjeren je na obradi interesantnih osuđenika svih kategorija koji prilikom odlaska na izdržavanje kazne prođu prijemno odjeljenje KPD Zenica. U dosadašnjim kontaktima pružio je više bezbjedonosno-interesantnih podataka o djelovanju tzv. političkih osuđenika, o njihovom grupisanju i uspostavljanju veza s drugim osuđenicima. Obzirom da ne postoje objektivni uslovi za njegovo daljnje angažovanje, krajem prošle godine je penzionisan, predlažemo da se op. veza "Domaćin" briše iz evidencije aktivnih op.veza, a dosije uništi u Centru.

Dnevni list, 31. 12. 2003./ 1. 1. 2004

Praćenje djelatnosti ustaških emigranata u Švedskoj (21)

BEGIĆ (Šabana) UZEIR - pseudonim "Glišo" Prijedlog za brisanje op. veze na osnovu člana 50. Pravila o radu SDB-a. Begić Uzeir, sin Šabana i Nazife Obić rođen. 7.7.1930. u Bos. Gradišci, Musliman, državljanin SFRJ, NPI na radu u Švedskoj, Geteborg, stalno nastanjen u Bos. Gradišci, ul. Knežepoljska br. 11. Razlozi: Begić je 1978. godine registrovan kao op.veza pod pseudonimom "Glišo". Bio je usmjeren na praćenje neprijateljske djelatnosti pojedinih ustaških emigranata u Geteborgu, Švedska, kao i jednog broja lica iz redova nosilaca naših putnih isprava. Obzirom da je do sada uspješno izvršavao postavljene zadatke, te da ga u posljednje vrijeme koristimo i za praćenje neprijateljske djelatnosti odrađenih lica koja djeluju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i kleronacionalizma za što ima objektivne mogućnosti, odlučeno je da se prekategoriše vid saradnje i registruje kao saradnik.

Imajući naprijed navedeno predlažemo da se Begić Uzeir briše kao op. veza "Glišo".

BLAŽIĆ (Stanoje) MLADEN - pseudonim "Lero". Prijedlog Za angažovanje saradnika. Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a predlažem angažovanje za saradnju sa SDB-om: Blažić Mladen, sin Stanoje, rođen 23.5.1944. u Velikom Blaškom, opština Laktaši, Srbin, državljanin SFRJ, po zanimanju tokar, nosilac naše PI, nalazi se na privremenom radu u Štutgartu, SR Njemačka, stalno nastanjen u Velikom Blaškom broj 99. Razlozi: Obzirom na potrebe za konstantnom primjenom raznovrsnih mjera Službe prema obradama koje vodi ovaj Sektor, planirali smo iznalaženje pogodnog lica kojeg bi koristili na ovom planu. Selekcijom među izdiferenciranim licima započeli smo intenzivnije razgovore a Blažić Mladenom od juna 1985. Kako smo kroz razgovore ocijenili da Blažić, pored ostalih, ima i dobre subjektivne mogućnosti, sa njim smo obavili određene instrukcije i u prvo vrijeme ga angažovali za prenošenje pošiljki iz naše zemlje, koje je Blažić distribuirao na naznačene adrese iz različitih gradova SR Njemačke. Godine pripremali smo ga i na planu primjene i drugih mjera, posebno oko realizovanja mjera psihološkog uznemiravanja putem

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB BANJA LUKA
Odjeljenje 02

Reg.br.: 1-633
Datum ev.: 20.1.1989

P R I J E D L O G
za angažovanje saradnika

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB predlažem angažovanje za saradnju sa SDB:

BLAŽIĆ MLADEN, sin Stanoje, rodjen 23.5.1944. godine u Velikom Blaškom, opština Laktaši, Srbin, državljanin SFRJ, po zanimanju tokar, nosilac naše PI, nalazi se na privremenom radu u Štutgartu, SR Njemačka, stalno nastanjen u Velikom Blaškom broj 99.

R a z l o z i :

Obzirom na potrebe za konstantnom primjenom raznovrsnih mjera Službe prema obradama koje vodi ovaj Sektor, planirali smo iznalaženje pogodnog lica kojeg bi koristili na ovom planu. Selekcijom medju izdiferenciranim licima započeli smo intenzivnije razgovore sa Blažić Mladenom od juna 1985. godine. Kako smo kroz razgovore ocijenili da Blažić, pored ostalih, ima i dobre subjektivne mogućnosti, sa njim smo obavili odredjene instrukcije i u prvo vrijeme ga angažovali za prenošenje posiljki iz naše zemlje, koje je Blažić distribuirao na naznačene adrese iz različitih gradova SR Njemačke.

Kako smo preko drugih izvora SDB utvrdili da je Blažić dobivene zadatke realizovao na dogovoreni način, od maja 1986. godine pripremali smo ga i na planu primjene i drugih mjera, posebno oko realizovanja mjera psihološkog uznemiravanja putem telefona. Ovu mjeru, preko Blažića, smo u više navrata primjenjivali prema Jurić Jakobu, ekstremisti u Nirnbergu, što je dalo dobre rezultate, a to je potvrdjeno i preko drugih izvora SDB. Prilikom realizacije ove mjere, Blažić je pokazao veliku snalažljivost i spremnost da ovakve zadatke i dalje obavlja, pa smo ga početkom 1987. godine angažovali kao op. vezu.

Pored ovoga, Blažića smo koristili i na planu perifernog praćenja neprijateljske djelatnosti ekstremiste Kovačić Nikole, njegove kontakte sa drugim ekstremistima i nosiocima PI, obzirom da povremeno radi u njegovoj trgovini. Na ovom planu smo ga koristili u cilju provjeravanja.I na ovim zadacima Blažić je pokazao dobre rezultate.

Nakon ovoga, Blažića smo instruisali da bude "poštansko sanduče" za vezu sa saradnicima iz prekomorskih zemalja i do sada je taj zadatak uspješno i savjesno obavljao.

Ove godine posebno smo ga angažovali na snimanju lokacija i brojeva telefona na mjestima gdje je ranije odsjedao i boravio Dedić Dinko /naša OO, što je Blažić i pored odredjenih poteškoća uspješno obavio. Na ovom planu preko njega planiramo primjeniti odredjene mjere psihološkog uznemiravanja Dedić Dinka, prilikom njegovog boravka u Evropi.

Tokom ovog ljeta, prilikom njegovog boravka u zemlji, sa Blažićem su dogovorene konkretne mjere psihološkog uznemiravanja putem telefona Gubo Slavka, naše OO u Švedskoj, što je Blažić u nekoliko navrata uspješno realizovao, a preko njega ćemo nastaviti sa primjenom ove mjere.

Pored neposrednog kontakta, je[illegible]

Blažićem se kontakti održavaju pismeno i putem telefona. U tom smislu je obučen i do sada se pridržavao dogovorenih kodova.

U toku dosadašnjeg rada sa izvorom, stvorene su subjektivne i objektivne mogućnosti da se Blažić šire i više koristi na primjeni raznovrsnih mjera Službe, otkrivanju veza ekstremista iz Štutgarta, utvrdjivanja adresa stanovanja emigranata, maraka i registarskih brojeva njihovih automobila i dr., radi čega smo mišljenja da su stvoreni svi potrebni uslovi da se prekategoriše iz op. veze u saradnika i registruje pod pseudonimom "LERO".

Ukoliko ovaj prijedlog bude prihvaćen, sačinićemo konkretan plan operativnog korištenja.

PREDLAŽE
OPERATIVNI RADNIK
Hajrudin Rakanović

SAGLASAN
NAČELNIK ODJELJENJA 02
Slobodan Sakan

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, odobravamo angažovanje za SDB saradnika "LERO".

Banja Luka, 5.12.1988. godine

NAČELNIK SEKTORA SDB
Zvonko Nikolić

telefona. Ovu mjeru, preko Blažića, smo u više navrata primjenjivali prema Jurić Jakobu, ekstremisti u Nirnbergu, što je dalo dobre rezultate, a to je potvrđeno i preko drugih izvora SDB-a. Prilikom realizacije ove mjere, Blažić je pokazao veliku snalažljivost i spremnost da ovakve zadatke i dalje obavlja, pa smo ga početkom 1987. godine angažovali kao op. vezu. Pored ovoga, Blažića smo koristili i na planu perifernog praćenja neprijateljske djelatnosti ekstremiste Kovačić Nikole, njegove kontakte sa drugim ekstremistima i nosiocima PI, obzirom da povremeno radi u njegovoj trgovini. Na ovom planu smo ga koristili u cilju provjeravanja. I na ovim zadacima Blažić je pokazao dobre rezultate. Nakon ovoga, Blažića smo instruisali da bude "poštansko sanduče" za vezu sa saradnicima iz prekomorskih zemalja i do sada je taj zadatak uspješno i savjesno obavljao. Ove godine posebno

smo ga angažovali na snimanju lokacija i brojeva telefona na mjestima gdje je ranije odsjedao i boravio Dedić Dinko, naša OO, što je Blažić i pored određenih poteškoća uspješno obavio. Na ovom planu preko njega planiramo primijeniti određene mjere psihološkog uznemiravanja Dedić Dinka, prilikom njegovog boravka u Evropi. Tokom ovog ljeta, prilikom njegovog boravka u zemlji, sa Blažićem su dogovorene konkretne mjere psihološkog uznemiravanja putem telefona Gubo Slavka, naše OO u Švedskoj, što je Blažić u nekoliko navrata uspješno realizovao, a preko njega ćemo nastaviti sa primjenom ove mjere. Pored neposrednog kontakta sa Blažićem se kontakti održavaju pismeno i putem telefona. U tom smislu je obučen i do sada se pridržavao dogovorenih kodova. U toku dosadašnjeg rada sa izvorom, stvorene su subjektivne i objektivne mogućnosti da se Blažić i više koristi na primjeni raznovrsnih mjera Službe, otkrivanju veza ekstremista iz Stutgarta, utvrđivanja adresa stanovanja emigranata, maraka i registarskih brojeva njihovih automobila i dr., radi čega smo mišljenja da su stvoreni svi potrebni uslovi da se prekatogoriše iz op. veze u saradnika i registruje pod pseudonimom "Lero".Ukoliko ovaj prijedlog bude prihvaćen, sačinićemo konkretan plan operativnog korištenja. Odobrenje Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a, odobravamo angažovanje za SDB saradnika "Lero".Banja Luka, 5.12.1988. godine.

ĆOSIĆ (Marka) JAKO - pseudonim "Ranče" Prijedlog za prestanak korištenja op. veze "Ranče".

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB, predlažem prestanak daljeg korištenja op. veze: Ćosić Jake, sin Marka i Franke, rođen 14.3.1958. u s. Vukičevci, opština Jajce, Hrvat, državljanin SFRJ i SR Njemačke, radnik na privremenom radu u Beču - Austrija, Lazerettgasse 7/15. Razlozi Sa Ćosićem se juna 1984. obavljen informativni razgovor na okolnosti njegovih kontakata sa ekstremnim emigrantima, Bungić Matom, Penavić Augustinom, Jurković Jozom i dr., kada nas je upoznao o djelatnosti kako ovih tako i drugih ekstremnih emigranata iz Franfukrta i istovremeno je sa njim rasvijetljen karakter njegovih kontakata sa navedenim licima. Kroz naredne kontakte koji su uslijedili sa Ćosićem stvoreni su uslovi za operativno korištenje prema ekstremistima iz Frankfurta, te je 1986. godine registrovan kao op. veza "Ranče".Zbog radnih obaveza Ćosić je krajem 1987. godine prešao sa suprugom u Beč -Austrija, gdje je otvorio samostalnu građevinsku firmu, zbog čega je izgubio pozicije prema licima o kojima nas je informisao. U periodu od 1989. godine pa do danas, prestali su i kontakti Ćosića i Službe, s obzirom da nema namjeru da se vraća u Frankfurt mišljenja smo da nema potrebe za dalje op. korištenje. Uzimajući u obzir navedeno predlažemo prestanak daljeg korištenja Ćosića kao operativne veze "Ranče".Materijal arhivirati Odluka

Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB, odobrava se prestanak korištenja op. veze "Ranče".

ĆURIĆ (Ante) SLAVKO - pseudonim "Stipo". Prijedlog Za zavođenje op. veze Ćurić Slavko, sin Ante, rođen 7.1.1950. godine u selu Dobrašin, opština Gornji Vakuf, Hrvat, državljanin SFRJ, radnik na privremenom radu u Bruksalu, SR Njemačka, stalno nastanjen u Mahovljanima broj 86, opština Laktaši. Razlozi: Ovaj Sektor od

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB BANJA LUKA
Odjeljenje 02

Reg. br.: U-2442
Datum ev. 28.1.88.

P R I J E D L O G
za zavodjenje op. veze

ĆURIĆ SLAVKO, sin Ante, rodjen 7.1.1950. godine u selu Dobrašin, opština Gornji Vakuf, Hrvat, državljanin SFRJ, radnik na privremenom radu u Bruksalu, SR Njemačka, stalno nastanjen u Mahovljanima broj 86, opština Laktaši.

R a z l o z i :

Ovaj Sektor od polovine 1983. godine radi na praćenju neprijateljske djelatnosti Bradić Stjepana, da bi sredinom 1986. godine nad njim zaveli POO.

Planovima rada na ovoj obradi planirali smo iznalaženje pogodnih lica sa kojima bi operativno kombinovali prema Bradiću u cilju angažovanja za saradnju. Selekcijom među izdiferenciranim licima započeli smo intenzivnije razgovore sa Ćurić Slavkom, koji je još 1983. godine davao korisna saznanja o neprijateljskoj djelatnosti Bradića i drugih lica koje se neprijateljski eksponiraju u Bruksalu.

Daljim radom sa Ćurićem nastojali smo stvoriti subjektivne mogućnosti za saradnju, tako da je Ćurić shvatio društvenu opasnost neprijateljskog djelovanja Bradića i lica sa kojima se druži, te prihvatio obavezu redovnog javljanja o svim interesantnim zapažanjima.
Nakon ovih razgovora, Ćurić nas je redovno obavještavao o svojim saznanjima.

Na osnovu podataka koje smo dobili od Ćurića, napisane su 4 informacije /02-214 od 15.8.1983. godine, 02-204 od 17.6.1985. godine, 02-213 od 5.9.1986. godine i 02-196 od 4.8.1987. godine/ i depeša broj 02-2123 od 6.10.1987. godine. Svi podaci koje smo dobili od Ćurića bili su tačni, jer su provjereni preko više izvora drugih sektora SDB.

Obzirom na Ćurićeve objektivne i subjektivne mogućnosti da prati neprijateljsku djelatnost Bradića i drugih lica, te da radi na identifikaciji njihovih veza, predlažemo da se angažuje kao op. veza "Stipo".

Banja Luka, 17.11.1987. god.

PREDLAŽE OP. RADNIK
Hajrudin Rakanović

SAGLASAN
NAČELNIK ODJELJENJA 02
Sekan Slobodan

ODOBRAVA
NAČELNIK SEKTORA SDB
Zvonko Nikolić

polovine 1983. godine radi na praćenju neprijateljske djelatnosti Bradić Stjepana, da bi sredinom 1986. godine nad njim zaveli POO.

Planovima rada na ovoj obradi planirali smo iznalaženje pogodnih lica sa kojima bi operativno kombinovali prema Bradiću u cilju angažovanja za saradnju. Selekcijom među izdiferenciranim licima započeli smo intenzivnije razgovore sa Ćurić Slavkom, koji je još 1983. godine davao korisna saznanja o neprijateljskoj djelatnosti Bradića i drugih lica koje se neprijateljski eksponiraju u Bruksalu. Daljim radom sa Ćurićem nastojali smo stvoriti subjektivne mogućnosti za saradnju, tako da je Ćurić shvatio društvenu opasnost neprijateljsko djelovanja Bradića i lica sa kojima se druži, te prihvatio obavezu redovnog javljanja o svim interesantnim zapažanjima. Nakon ovih razgovora, Ćurić nas je redovno obavještavao o svojim saznanjima. Na osnovu podataka koje smo dobili od Ćurića, napisane su 4 informacije /02-214 od 15.8.1983. godine, 02-204 od 17.6.1985. godine, 02-213 od 5.9.1986. godine i 02-196 od 4.8.1987. godine/ i depeša broj 02-2123 od 6.10.1987. godine. Svi podaci koje smo dobili do Ćurića bili su tačni, jer su provjereni preko više izvora drugih sektora SDB-a.

Obzirom na Ćurićeve objektivne i subjektivne mogućnosti da prati neprijateljsku djelatnost Bradića i drugih lica, te da radi na identifikaciji njihovih veza, predlažemo da se angažuje kao op. veza "Stipo."

JAKČIN (Bakula Zdenka) FRANJO - pseudonim "Tranzit" Prijedlog za brisanje saradnika na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a Jakčin Franjo sin Bakula Zdenka i Jakčin Slavice, rođen 31.7.1947. u Županiji, SR Hrvatska, državljanin SFRJ, Hrvat, po zanimanju autoelektričar, stalno nastanjen u županiji, Kolonija broj 54., sada na privremenom radu u SR Njemačkoj- Minhen, Kederbochen str. 16. Razlozi: Jakčin

Franjo je izvanbračni sin Bakula Zdenka emigranta koji se vodio pod operativnim obradom ovog Centra. Nalazeći se na privremenom radu u Minhenu SR Njemačka uspostavio je neposrednu vezu sa ocem. Na ove okolnosti sa njim je prvi put obavljen razgovor u julu 1976. godine poslije čega su nastavljeni redovni kontakti. Izvor je davao kvalitetne i provjerene podatke pa je sa njim uspostavljen saradnički odnos i vodio se pod pseudonimom "Kosmaj" a kasnije "Tranzit". Na našu inicijativu suradnik je uspostavio bliske kontakte sa Bakulom, prihvatio da honorarno radi u njegovoj prodavnici autodijelova i slobodno odlazio u stan kod Bakule. Saradnja se odvijala veoma dobro i izvor je uspješno pratio neprijateljsko djelatnost Bakule i lica okupljenih u HD "Zrinjski". Preko saradnika se od 1980. godine radila i na pasivizaciji Bakule od neprijateljske djelatnosti i sardnik je taj zadatak uspješno završio tako da se Bakula distancirao od neprijateljske djelatnosti ustaške emigracije a početkom 1982. godine je i "samoinicijativno" ustupio iz organizacije HD "Zrinjski".

Dnevni list, 4. 1. 2004.

Udba pratila rad katoličkih svećenika (22)

KURTOVIĆ (Mate) ANĐELKO - pseudonim "Leonard": Prijedlog za brisanje saradnika "Leonard" na osnovu člana 50. Pravila o radu SDB-a. Kurtović Anđelko sin Mate, rođen 17.10.1962. godine u Debeljacima kod Banja Luke, Hrvat, državljanin SFRJ, po zanimanju pekar, zaposlen u "Žitoprodukt" Banja Luka, stalno nastanjen u mjestu rođenja k.br. 41, nije član SKJ.

Razlozi: Kurtović je januara 1984. godine registrovan kao suradnik SDB-a i korišten za praćenje neprijateljske djelatnosti Lukenda Filipa (OO), svećenika RKC iz Presnača.

Od vremena registrovanja, od januara 1986. godine, Kurtović je sistematski davao korisna saznanja o ukupnoj djelatnosti Lukende. Nakon lišenja slobode Lukende, dao je izjavu po članu 151 ZKP na okolnosti Lukendine neprijateljske djelatnosti a u toku sudskog pretresa, saslušan je kao svjedok na sudu. Mada je Kurtović bio istaknuti vjernik - prokurator, obavještavao nas je, pored ostalog, da je Lukenda napadao pripadnike srpske i muslimanske nacionalnosti, da je zagovarao potrebu da Hrvati trebaju biti sami svoji da se ne trebaju miješati.

PETROVIĆ (Vilima) DRAGO - pseudonim "Japra". Prijedlog za angažovanje saradnika Na osnovu čl. 46. Pravila o radu SDB-a, predlažemo za saradnju sa SDB-om: Petrović Dragu, sin Vilima i majke Janje r. Jurić, rođen 1.8.1955. godine u Gornjoj Ravskoj, opština Prijedor, Hrvat, državljanin SFRJ, završio franjevačku gimnaziju u Visokom, a nakon toga četiri godine studirao na Teološkom fakultetu (VFTŠ) u Sarajevu, nakon čega je napustio studij teologije, sada radi kao KV radnik u RO "Agrounija" u Prijedoru, nije član SKJ, stalno nastanjen u Gornjoj Ravskoj, opština Prijedor. Petrović potiče iz porodice koja je u toku rata imala lojalno i držanje. Osnovno obrazovanje stekao je u Podravskim Podgajcima, opština Garešnica, a budući da potiče

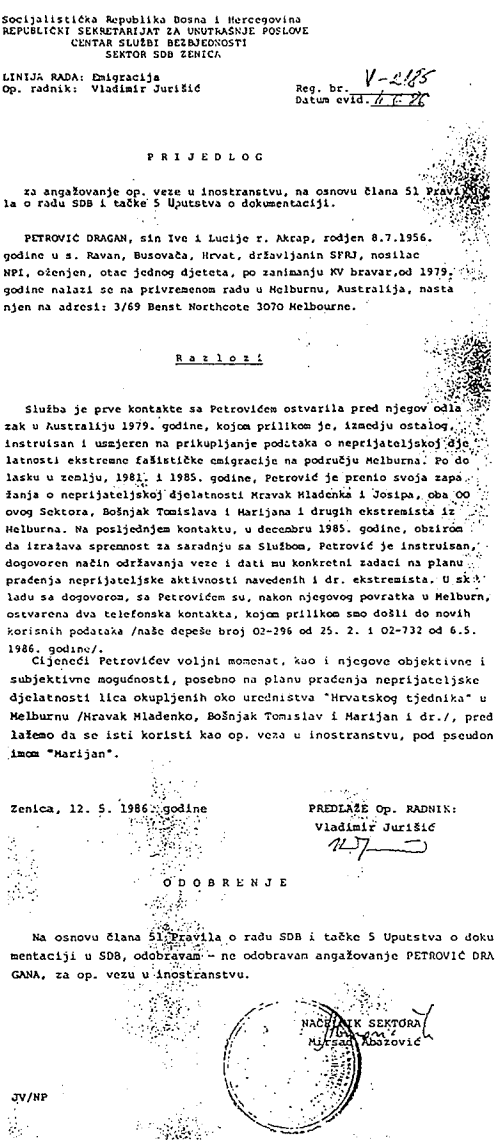

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB ZENICA

LINIJA RADA: Emigracija
Op. radnik: Vladimir Jurišić

Reg. br. V-2185
Datum evid. 11.6.86

P R I J E D L O G

za angažovanje op. veze u inostranstvu, na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB i tačke 5 Uputstva o dokumentaciji.

PETROVIĆ DRAGAN, sin Ive i Lucije r. Akrap, rodjen 8.7.1956. godine u s. Ravan, Busovača, Hrvat, državljanin SFRJ, nosilac NPI, oženjen, otac jednog djeteta, po zanimanju KV bravar, od 1979. godine nalazi se na privremenom radu u Melburnu, Australija, nastanjen na adresi: 3/69 Benst Northcote 3070 Melbourne.

R a z l o z i

Služba je prve kontakte sa Petrovićem ostvarila pred njegov odlazak u Australiju 1979. godine, kojom prilikom je, izmedju ostalog, instruisan i usmjeren na prikupljanje podataka o neprijateljskoj djelatnosti ekstremne fašističke emigracije na području Melburna. Po dolasku u zemlju, 1981. i 1985. godine, Petrović je prenio svoja zapažanja o neprijateljskoj djelatnosti Mravak Mladenka i Josipa, oba OO ovog Sektora, Bošnjak Tomislava i Marijana i drugih ekstremista iz Melburna. Na posljednjem kontaktu, u decembru 1985. godine, obzirom da izražava spremnost za saradnju sa Službom, Petrović je instruisan, dogovoren način održavanja veze i dati mu konkretni zadaci na planu praćenja neprijateljske aktivnosti navedenih i dr. ekstremista. U skladu sa dogovorom, sa Petrovićem su, nakon njegovog povratka u Melburn, ostvarena dva telefonska kontakta, kojom prilikom smo došli do novih korisnih podataka /naše depeše broj 02-296 od 25. 2. i 02-732 od 6.5. 1986. godine/.

Cijeneći Petrovićev voljni momenat, kao i njegove objektivne i subjektivne mogućnosti, posebno na planu praćenja neprijateljske djelatnosti lica okupljenih oko urednistva "Hrvatskog tjednika" u Melburnu /Mravak Mladenko, Bošnjak Tomislav i Marijan i dr./, predlažemo da se isti koristi kao op. veza u inostranstvu, pod pseudonimom "Marijan".

Zenica, 12. 5. 1986. godine

PREDLAŽE Op. RADNIK:
Vladimir Jurišić

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB i tačke 5 Uputstva o dokumentaciji u SDB, odobravam - ne odobravam angažovanje PETROVIĆ DRAGANA, za op. vezu u inostranstvu.

NAČELNIK SEKTORA
Mirsad Abazović

JV/NP

iz siromašne radničke porodice i da je dijete razvedenih roditelja nakon osnovne škole majka ga je upisala u Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom a zatim na Teološki fakultet (VFTŠ) u Sarajevu. Na fakultetu je studirao do januara 1979. godine kada je upućen u JNA, gdje je položio razliku ispita za civilnu gimnaziju u Zagrebu. Nakon odsluženja vojnog roka Petrović je odlučio da napusti studij teologije. Razlog zbog kojeg je napustio klerikalnu sredinu je taj što nije mogao da prihvati nacionalističke i kleronacionalističke komentare pojedinih sveštenika i studenata, o čemu smo pisali u našoj redovnoj informaciji str. pov. br. 341 od 3.12.1981. godine. Dolaskom iz Sarajeva na naše područje više puta je kontaktiran i u kontaktima je dao više interesantnih zapažanja o neprijateljskoj djelatnosti iz redova RKC o čemu smo pisali u našim redovnim informacijama str. pov. Br. 313 od 23.10.1981. godine, 09-350, od 4.11.1982. godine i 09-391 od 9.12.1982. godine.

Nakon prvih saznanja o neprijateljskoj djelatnosti Čavlović Mlađana iz Gornje Ravske, opština Prijedor, Petrovića smo usmjerili prema istom i u dosadašnjem radu isti nam je dao više podataka o djelatnosti Čavlovića sa pozicija hrvatskog nacionalizma i kleronacionalizma o čemu smo pisali u našim redovnim informacijama br. 09-8 od 6.1.1984. godine, 09-25 od 17.2.1984. godine i 09-61 od 19.3.1984. godine što je rezultiralo i zavođenjem POO nad Čavlovićem.

U dosadašnjem radu Petrović se pokazao kao provjeren i pouzdan izvor jer je većina podataka koje nam je prezentirao provjerena preko saradnika "Fabris" i našeg izvora J.N. a i prema podacima vojne bezbjednosti isti je kao vojnik bio vrijedan, disciplinovan i tačan u davanju podataka za bezbjednosno interesantna lica koja su se tada nalazila u JNA. S obzirom da Petrović i dalje ima objektivne mogućnosti da prati ponašanje Čavlović Mlađana, POO našeg Centra i njegovih veza te da izražava spremnost za dalju saradnju sa Službom predlažemo da se registruje kao suradnik pod pseudonimom "Japra".

RADMAN (Ive) IVO - pseudonim "Amir" Prijedlog za brisanje saradnika "Amir"(član 46. Pravila o radu SDB) Radman Ivo, sin Ive, rođen 1930. godine u Šimići, opština Banja Luka, državljanin SFRJ, Hrvat, radnik, sada se nalazi na privremenom radu u Australiji - Geelang.

Sa Radman Ivom smo zasnovali saradnički odnos 20.10.1980. godine, jer je imao objektivne mogućnosti da nas informiše o neprijateljskoj djelatnosti lica iz GOO "Gelong". Nakon odlaska u Australiju pokazao je punu odgovornost, redovno nas obavještavao o svim saznanjima o neprijateljskoj djelatnosti lica rodom sa ovog terena, a koja žive i rade u Geelangu. Nakon nekoliko vremena (posljednje 2 godine) priroda posla mu ne dozvoljava da duže boravi u ovoj sredini, a na neka druge konkretne zadatke nije se mogao usmjeriti.

Imajući sve ovo u vidu predlažemo da se Ramadan Ivo briše iz evidencije aktivne saradničke mreže.

ŠIPURA, (Marka) IIVO - pseudonim "Plavi" Prijedlog za angažovanje operativne veze. Šipura Ivo, sin Marka, rođen 1943. godine u Dabovcima, opšina Kotor Varoš, Hrvat, državljanin SFRJ, po zanimanju radnik, nosilac naše putne isprave, nalazi se na privremenom radu u Dornbirnu, Austrija, stalno nastanjen u mjestu rođenja. Razlozi: Šipura Ivo se već duže vrijeme nalazi na privremenom radu u Dornbirnu, mjestu koje pripada austrijskoj pokrajini Folarberg, u kojoj za naše radnike drži mise svećenik RKC ARA - Bađžić Marko, OO našeg Centra. Kako Ababadžić gotovo svake nedjelje drži mise pored ostalih gradova i u Dornbirnu, Šipura je od samog dolaska na ovo područje odlazio povremeno na njegove mise. Obzirom da Ababadžić koristi te mise za svoje neprijateljske istupe u kojima napada naše društveno-političko uređenje i nastoji poljuljati vjeru naših radnika u naš samoupravni sistem, koristeći pri tom svoj svećenički položaj, sa Šipurom smo u više navrata obavili informativne razgovore kroz koje smo nastojali doći do bezbjednosno interesantnih podataka o neprijateljskoj djelatnosti Arabadžića i usmjerili ga na prikupljanje istih. Kroz razgovor Šipuri smo sugerirali da češće odlazi na Araradžićeve mise, što je on i prihvatio i redovno nas je po dolasku u zemlju obavještava o svim bezbjednosno interesantnim zapažanjima sa tih misa. Podaci koje nam je prezentirao Šipura, kao i naši dogovori sa njim vezani za zadatke koje smo mu davali obrađeni su kroz op. informacije od 23.11.1983. i 12.3.1984. godine i redovnu informaciju br. 02-79 od 1.3.1985. godine. Obzirom da je Šipura voljan da prati neprijateljske istupe Arabadžića na misama, zašto ima i objektivne mogućnosti, predlažem da se angažuje kao op. veza "Plavi". Veza bi se održavala ličnim kontaktom prilikom njegovog dolaska u zemlju.

ŠKARICA (Ivana) IVAN - pseudonim "Muzičar". Prijedlog za angažovanje saradnika Na osnovu člana 42. Pravila o radu SDB-a, predlažem angažovanje za saradnju sa SDB: Škarica Ivan, sin Ivana, rođen 18.2.1941. godine u Drnišu, SR Hrvatska, Hrvat, državljanin SFRJ, privatni obrtnik elektromontažer - PTT instalater) stalno nastanjen u Banja Luci, ul. F. Dedića 11/II, nije član SKJ. Razlozi: Nakon operativnih, ali neprovjerenih, saznanja da je Škarica Ivan anonimno uznemirivao lice srpske

nacionalnosti i prijetio mu, istupajući sa nacionalističkih pozicija, istog smo obuhvatili op. akcijom "preventiva" 1978. godine. U okviru ovoga, Škarici je izvršen pretres stambenih prostorija, sa njim obavljen informativni razgovor i uzeta izjava po članu 151. ZKP, te oduzeta PI. Primjenom ovih mjera, nismo došli do značajnih bezbjednosnih saznanja niti do potvrde da Škarica neprijateljski djeluje, ali su primijenjene mjere uticale na njegovo dalje ukupno držanje i ponašanje. Pored ostalog, on se distancirao od lica koja su za SDB bila interesantna, potpuno se usamio i okrenuo poslovima iz svoje struke. Ovakvo ponašanje Škarica je zadržao do oktobra 1988. godine, kada se samoinicijativno obratio SDB, sa molbom da mu se vrati PI. U ovom kontaktu Škarica je naglasio da je svjestan nekih svojih ranijih grešaka, te u nekoliko navrata posebno naglasio da mu je neobično stalo do rehabilitacije i da je spreman u granicama svojih objektivnih i subjektivnih mogućnosti pomoći Službi. Od tada do danas, Škaricu smo kontaktirali 14 - puta, a oko 10 puta se samoinicijativno javio op. radniku koji je sa njim radio.

U prvim kontaktima Škarici smo "prepustili" inicijativu da slobodno ukaže na sve ono što je po njemu bezbjednosno interesantno (ovo smo uradili da bismo pravilno procijenili njegove namjere i sl.), a u kasnijoj fazi postupno smo radili na planu njegove bezbjednosne izgrađenosti, za praćenje različitih pojava i događaja interesantnih za SDB. U dosadašnjem op. radu, Škarica je dao više bezbjednosnih podataka (u početku je ukazivao na kriminalnu djelatnost pojedinaca, a u kasnijem radu davao je podatke o neprijateljskoj djelatnosti pojedinaca sa pozicije građanske desnice, ukazao na narušene međunacionalne odnose u više sredina, ukazao na aktivnost ekstremnog dijela klera banjalučke biskupije itd.), o čemu smo informisali dvjema informacijama, jednom depešom, a u dva navrata podatke smo ustupili SJB. Većinu podataka na koje je Škarica ukazao operativno smo provjeravali i potvrdila su se kao tačna, a nismo došli do saznanja da je kontakte sa Službom provalio. Inače, više puta je i sam isticao potrebu konspirativnosti i u tom smislu davao konkretne prijedloge i sugestije.

Dnevni list, 5. 1. 2004.

Udbaši u redovima ustaške emigracije u Australiji (23)

SIGMUND (Adalberta) ZVONKO - pseudonim "Iljušin". Prijedlog za registrovanje op. veze

Sigmund Zvonko, sin Adalberta i Zore rođ. Kralj, rođen 18.10.1925. godine u Sarajevu, Hrvat, državljanin SFRJ, po zanimanju građevinski inženjer u penziji, stalno nastanjen u Banjoj Luci, ul. Omladinska broj 32, nije član SKJ. Razlozi: Sigmund je već oko 25 godina u vezi sa velikodostojnicima banjalučke biskupije, koji su ga čitav ovaj period uglavnom angažovali kao građevinskog stručnjaka prilikom gradnje- sanacije vjerskih objekata. Obzirom na karakter veze, Sigmud je na kompromitujućoj osnovi, novembra 1967. godine angažovan za saradnika SDB-a, pod pseudonimom "Iljušin". U tim kontaktima "Iljušin" je Službi dao niz korisnih bezbjednosnih saznanja za pojedine svećenike RKC, zatim podatke o planovima i namjerama biskupije na planu gradnje vjerskih objekata, a saradnju sa SDB-om nikada nije provalio.

Kao takav korišten je sve do 1978. godine kada je SDB s njim prestala kontaktirati, jer je bio izgubio pozicije koje je imao. Međutim, u toku 1987. godine svećenici banjalučke biskupije, ponovo su od Sigmunda zatražili pomoć, u smislu da im svojim stručnim savjetima pomogne u rješavanju nekih pitanja koja se tiču gradnje doma za umirovljene svećenike i sanacionih radova na katedrali, tako da je aktivno učestvovao u radu građevinskog odbora za građenje doma.

S obzirom na sve ovo, zasnovali smo kontakte sa Sigmundom i u pet kontakata ostvarenih u 1987. i 1988. godini, dao je niz korisnih bezbjednosnih saznanja, o tome smo izvještavali u redovnoj informaciji, depeši i sl. zabilješci. Ta saznanja su provjerena i potvrđena kao tačna, a odnosila su se na projektnu dokumentaciju svećeničkog doma, izvođače radova, obezbjeđenje sredstava za finansiranje doma, angažovanje svećenika i sl., te opšta kretanja u RKC. Pošto je Sigmund u neposrednom kontaktu sa svećenicima banjalučke biskupije, od kojih su neki interesantni sa stanovišta SDB-a (Alfred Pichler, OO, biskup; Komarica Franjo, POO, pomoćni biskup; Lukenda Vlado, POO, tajnik/ cijenimo da ima dobre i objektivne i subjektivne mogućnosti da prati i bude u toku svih bezbjednosno interesantnih pojava u redovima banjalučke biskupije. Iz navedenih razloga predlažemo da se Sigmud Zvonko registruje kao op. veza SDB-a za praćenje neprijateljske djelatnosti pojedinaca sa pozicija klerikalizma i kleronacionalizma iz RKC i hrvatskog nacionalizma. Vodili bi ga pod pseudonimom "Zagi".

TOMAŠ (Stipe) IVO - pseudonim "Okno". Prijedlog za prestanak saradnje sa saradnikom "Okno"

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB-a, predlažemo prestanak saradnje sa saradnikom.

Tomaš Ivo, sin Stipe i Kate rođen 14.10.1941. godine u s. D. Bešpelj, opština Jajce, Hrvat, državljanin SFRJ, po zanimanju rudarski radnik, stalno nastanjen u mjestu rođenja, vodi se pod pseudonimom "Okno".

Obrazloženje: Tomaš je tokom vođenja akcije "Vrbas 79" bio obuhvaćen istom, kada je sa njim obavljeno raščišćavanje na okolnosti veze sa Bongić Matom, emigrant u Frankfurtu, SR Njemačka, tada vođen kao OO Sektoru. U obavljenom razgovoru Tomaš je imao konkretan odnos i potvrdio saznanja sa kojima je Služba raspolagala o karakteru veze sa Bungićem, kao i drugim emigrantima u Frankfurtu.

Obzirom da je kroz naredne kontakte sa nama Tomaš zadržao isti odnos, te da je izražavao spremnost za saradnju sa Službom, početkom 1980. godine angažovan je kao op. veze "Kopač". Tokom 1980. godine op. vezi "Kopač" dato je više zadataka na planu praćenja neprijateljske djelatnosti ekstremne emigracija koje je sa uspjehom izvršavao što je bilo provjeravano preko drugih izvora Službe, zbog čega je krajem 1980. godine, prekategorisan u saradnika. Kroz dalje kontakte isti je Službi nastavio da prenosi podatke o djelatnosti ekstremne emigracije u Frankfurtu. Krajem 1981. godine suradnik se vratio u zemlju, gdje se zaposlio i od tada bio je usmjeren uglavnom prema vezama emigracije u zemlji o kojima je takođe prenosio određena saznanja.

Obzirom da su se lica prema kojima je suradnik bio usmjeravan (Bungić,

Šimunović) pasivizirala u neprijateljskoj djelatnosti (brisane i obrade), prestale su i potrebe daljeg usmjeravanja Tomaša. Tomaš je bio svjestan saradničkog odnosa, kojeg ni u kom slučaju nije dekonspirisao ni zloupotrebio. Sagledavajući sve navedeno, cijenimo da je prestala potreba daljeg operativnog korištenja Tomaša i predlažemo da sa njim prestane saradnja, a materijal bi nakon toga arhivirali. Odluka. Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB-a, odobrava se prestanak saradnje sa saradnikom "Okno".

BEŠIĆ (Hasana) MEHO - pseudonim "Paloma" Prijedlog za prestanak saradnje. Na osnovu člana 17. Pravila o radu SDB-a predlažemo prestanak saradnje sa Bešić Mehom, sin Hasana i majke Arife Felić, r. 27.2.1930. godine u Bos. Krupi, Musliman, državljanin SFRJ i Australije, radnik na privremenom radu u Brizbanu - Australija, stalno nastanjen na adresi 4 Charlotte st. Padigton 4064 Brizban CLD Australija, koji je kao op. veza vođen pod pseudonimom "Paloma".

Bešić je 1972. godine otišao na privremeni rad u Brizban - Australija, gdje se i sada nalazi.

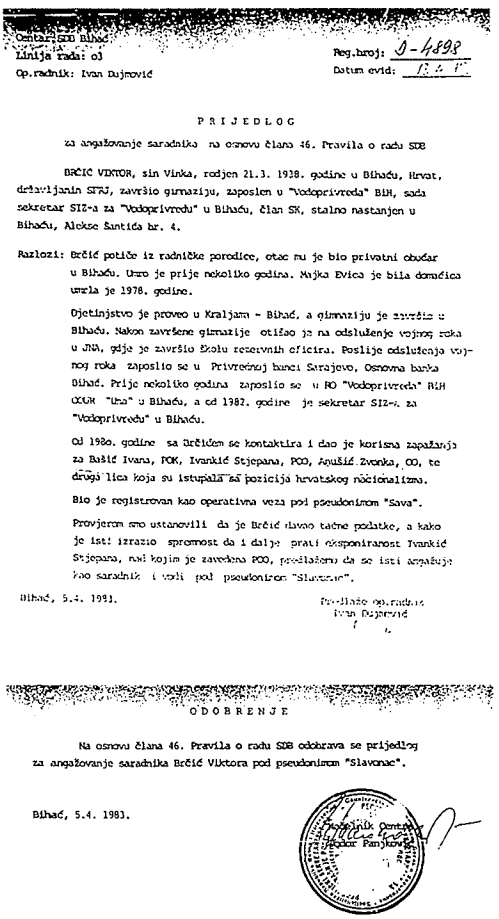

Centar SDB Bihać
Linija rada: 03
Op.radnik: Ivan Bajrović

Reg.broj: 03-4898
Datum evid: 13.4.83

PRIJEDLOG

za angažovanje saradnika na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB

BRČIĆ VIKTOR, sin Vinka, rođen 21.3. 1938. godine u Bihaću, Hrvat, državljanin SFRJ, završio gimnaziju, zaposlen u "Vodoprivreda" BiH, sada sekretar SIZ-a za "Vodoprivredu" u Bihaću, član SK, stalno nastanjen u Bihaću, Alekse Šantića br. 4.

Razlozi: Brčić potiče iz radničke porodice, otac mu je bio privatni obućar u Bihaću. Umro je prije nekoliko godina. Majka Evica je bila domaćica umrla je 1978. godine.

Djetinjstvo je proveo u Kraljam - Bihać, a gimnaziju je završio u Bihaću. Nakon završene gimnazije otišao je na odsluženje vojnog roka u JNA, gdje je završio Školu rezervnih oficira. Poslije odsluženja vojnog roka zaposlio se u Privrednoj banci Sarajevo, Osnovna banka Bihać. Prije nekoliko godina zaposlio se u RO "Vodoprivreda" BiH OOUR "Una" u Bihaću, a od 1982. godine je sekretar SIZ-a za "Vodoprivredu" u Bihaću.

Od 1980. godine sa Brčićem se kontaktira i dao je korisna zapažanja za Bašić Ivana, POK, Ivankić Stjepana, POO, Anušić Zvonka, CO, te drugi lica koja su istupala sa pozicija hrvatskog nacionalizma.

Bio je registrovan kao operativna veza pod pseudonimom "Sava".

Provjerom smo ustanovili da je Brčić davao tačne podatke, a kako je isti izrazio spremnost da i dalje prati eksponiranost Ivankić Stjepana, novi kojim je zavedena POO, predlažemo da se isti angažuje kao saradnik i vodi pod pseudonimom "Slavonac".

Bihać, 5.4. 1983.

Predlagač op.radnik:
Ivan Bajrović

ODOBRENJE

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB odobrava se prijedlog za angažovanje saradnika Brčić Viktora pod pseudonimom "Slavonac".

Bihać, 5.4. 1983.

Prve kontakte sa Bešićem ostvarili smo 1986. godine kada je dao određena saznanja o aktivnosti ustaške emigracije u Brizbanu - Australija, te je iste godine registrovan kao op. veza Službe. Usmjeravan je na Mahmutović Muhu, veze ustaške emigracije i druga lica povezana sa pojedinim pripadnicima ustaške emigracije. Operativna veza tokom saradničkog odnosa nije obučena u specijalističkim disciplinama. Iz navedenih razloga predlažemo da se op. veza briše iz saradničke mreže, a materijal uništi.

BRČIĆ (Vinka) VIKTOR - pseudonim "Slavonac". Prijedlog za angažovanje saradnika na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a. Brčić Viktor, sin Vinka, rođen 21.3.1938. godine u Bihaću, Hrvat, državljanin SFRJ, završio gimnaziju, zaposlen u "Vodoprivreda" BiH, sada sekretar SIZ-a "Vodoprivredu" u Bihaću, član SK, stalno nastanjen u Bihaću, Alekse Šantića br. 4.

Razlozi: Brčić potiče iz radničke porodice, otac mu je bio privatni obućar u Bihaću. Umro je prije nekoliko godina.

Majka Evica je bila domaćica i umrla je 1978. godine.

Djetinjstvo je proveo u Kraljama - Bihać, a gimnaziju je završio u Bihaću. Nakon završene gimnazije otišao je na odsluženje vojnog roka u JNA, gdje ja završio školu rezervnih oficira. Poslije odsluženja vojnog roka zaposlio se u Privrednoj banci Sarajevo, Osnovna banka Bihać. Prije nekoliko godina zaposlio se u "RO Vodoprivreda" BiH OOUR "Una" u Bihaću, a od 1982. godine je sekretar SIZ-a za "Vodoprivredu" u Bihaću. Od 1980. godine sa Brčićem se kontaktira i dao je korisna zapažanja za Bašić Ivana, POK, Ivankić Stjepana, POO Anušić Zvonka, OO te druga lica koja su istupala sa pozicija hrvatskog nacionalizma. Bio je registrovan kao operativna veza pod pseudonimom "Sava".

Provjerom smo ustanovili da je Brčić davao tačne podatke, a kako je isti izrazio spremnost da i dalje prati eksponiranost Ivankić Stjepana, nad kojim je zavedena POO, predlažemo da se isti angažuje kao saradnik i vodi pod pseudonimom "Slavonac".

BUJANOVIĆ (Milana) DAVOR - "Bihać". Izvještaj o angažovanju saradnika. Za saradnika je angažovan Bujanović Davor, sin Milana, rođen 1.8.1957. godine u Bihaću, Hrvat, državljanin SFRJ, diplomirani ekonomist, zaposlen u Privrednoj banci Sarajevo - Osnovna banka Bihać, stalno nastanjen u Bihaću, ul. Braće Obradovića br. 160. Suradnik je dobio pseudonim "Bihać".

Preko imenovanog ćemo pratiti eksponiranje pojedinaca sa pozicija hrvatskog nacionalizma u Bihaću. Angažovanje je izvršeno na patriotskoj osnovi. Na posljednjem sastanku koji je održan 31.3.1987. god. u Bihaću isti je izjavio da je voljan u okviru svojih mogućnosti potpuno se angažovati i pružiti Službi podatke za pojedina lica, koja se neprijateljski ispoljavaju sa nacionalističkih pozicija. Izvještaj se podnosi 15.4.1987. godine.

Nalog za registraciju saradnika: Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a, nalažem da se suradnik "Bihać" registruje u evidencijama Službe državne bezbjednosti. Plan korištenja saradnika "Bihać": U toku ove godine suradnik će biti usmjeravan prema Klepić Josipu, diplomiranom ekonomisti, naša POO po hrvatskom nacionalizmu. Davat ćemo mu zadatke da identifikuje veze Klepić Josipa, te lica pred kojima najčešće istupa. Suradnik često odlazi u s. Zavalje, te ćemo ga usmjeravati prema Majstorović Mili, koji se eksponira sa pozicija hrvatskog nacionalizma.

Takođe ćemo ga usmjeravati prema vezama fašističke emigracije, naročito prema vezama ekstremnog emigranta Bujanović Josipa, zv. Pop "Jole" rodom iz Zavalja. Imajući u vidu da suradnik poznaje Šantić dr. Antu koji se eksponira sa pozicija hrvatskog nacionalizma, instruisat ćemo ga za kontakte sa Šantićem.

Suradnik se bavi karateom, sada je instruktor karatea, te ima dosta poznanstva i prijateljstava među mladima, pa ćemo mu davati zadatke da sa pojedincima ostvari kontakte u cilju otkrivanja skriptera neprijateljskih parola u Bihaću.

Saradnikov otac je bio uvaženi profesor Gimnazije u Bihaću, predavao je Bašić dr. Ivanu, naša POK, zbog istupanja sa nacionalističkih pozicija, te ćemo mu

stvoriti legendu da ostvari kontakt sa Bašićem u cilju dolaženja do novih podataka o njegovoj djelatnosti.

Obzirom da se radi o novoangažovanom saradniku sa njim ćemo sastanke održavati jednom mjesečno van Bihaća, a kasnije i konspirativnom stanu.

Dnevni list, 6. 1. 2004.

Saznanja o djelovanju hrvatskih i muslimanskih emigranata (24)

ČATAKOVIĆ (Mehmeda) SALKO - "Besim" Prijedlog za brisanje operativne veze:

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB predlaže se brisanje operativne veze Čatković Salke, sin Mehmeda rođen 3. 1.1949. godine u s. Polje - Cazin, Musliman, državljanin SFRJ, završio školu za radnička zanimanja - električar, nosilac NPI, radnik na privremenom radu u Hamburgu SRNJ, stalno je nastanjen u mjestu rođenja, koji je vođen pod pseudonimom "Besim".

Na privremeni rad u inostranstvo Čatković je otišao 1970. godine. Deset godina radio je u Hamburgu - SRNJ, a od 1980. do 1986. godine boravio je u Cirihu - Švicarska da bi se ponovo vratio u Hamburg, gdje se i sada nalazi. Za vrijeme boravka u inostranstvu uspostavio je kontakte sa pojedinim emigrantima Vuček Antom, Vuzjak Stevom, Pranješ Antom u Švicarskoj, te Vukotić Zaimom, Keserović Idrizom, Bazina Antom i drugim u SRNJ. Zbog njegove povezanosti sa pojedinim pripadnicima neprijateljske emigracije u Cirihu - Švicarskoj i Hamburgu - SRNJ nad njim smo u vremenu od 23. 3.1988. do 11. 11-1985. godine vodili POO.

Na više kontakata tokom 1986. i 1987. godine Čatkovića smo 14. 3.1988. godine registrovali kao operativnu vezu. Saznanja koja nam je do sada prezentirao bila su uglavnom opšta saznanja o propagandnoj djelatnosti pojedinih emigranta, te namjera pripadnika emigrantskih organizacija o izvođenju određenih antijugoslovenskih aktivnosti, koja su posredstvom drugih izvor potvrđivana.

Tokom trajanja saradničkog odnosa Čatković nije obučavan u pojedinim specijalističkim disciplinama. Na osnovu dosadašnjeg usmjeravanja i angažovanja .te prezentiranih nam saznanja i njihovih objektivnih subjektivnih mogućnosti, cijenimo da isti nema uslova za daljnji rad po zadacima Službe. Iz navedenih razloga predlažemo da se op. veza briše iz saradničke mreže, a materijal uništi.

Odobrenje: Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB-a odobrava se brisanje iz saradničkog odnosa Čatković Salka, sin Mehmeda, rođen 3. 1. 1949. godine u s. Polje - Cazin, koji je vođen pod pseudonimom "Besim".

ČELEBIĆ (Osmana) MEHMED - pseudonim "Vid" Prijedlog za brisanje saradnika. Na osnovu tačke 17. Pravilnika o radu SDB-a, predlaže se brisanje saradnika Čelebić Mehmeda; sin Osmana, r. 21. 7. 1937. godine u s. Golovića - Velika Kladuša,

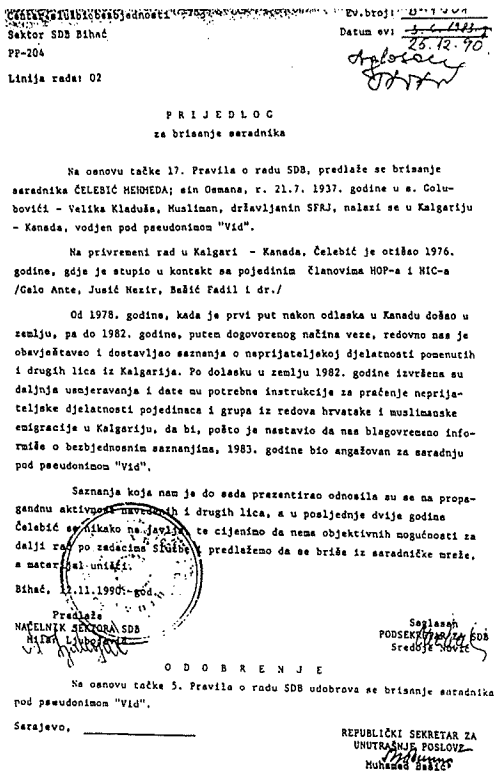

Centar službi bezbjednosti ... Ev.broj: ...
Sektor SDB Bihać Datum ev: 26.12.90
PP-204
Linija rada: 02

P R I J E D L O G
za brisanje saradnika

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB, predlaže se brisanje saradnika ČELEBIĆ MEHMEDA; sin Osmana, r. 21.7. 1937. godine u s. Golubovići - Velika Kladuša, Musliman, državljanin SFRJ, nalazi se u Kalgariju - Kanada, vodjen pod pseudonimom "Vid".

Na privremeni rad u Kalgari - Kanada, Čelebić je otišao 1976. godine, gdje je stupio u kontakt sa pojedinim članovima HOP-a i HIC-a /Galo Ante, Jusić Nazir, Bešić Fadil i dr./

Od 1978. godine, kada je prvi put nakon odlaska u Kanadu došao u zemlju, pa do 1982. godine, putem dogovorenog načina veze, redovno nas je obavještavao i dostavljao saznanja o neprijateljskoj djelatnosti pomenutih i drugih lica iz Kalgarija. Po dolasku u zemlju 1982. godine izvršena su daljnja usmjeravanja i date mu potrebne instrukcije za praćenje neprijateljske djelatnosti pojedinaca i grupa iz redova hrvatske i muslimanske emigracije u Kalgariju, da bi, pošto je nastavio da nas blagovremeno informiše o bezbjednosnim saznanjima, 1983. godine bio angažovan za saradnju pod pseudonimom "Vid".

Saznanja koja nam je do sada prezentirao odnosila su se na propagandnu aktivnost navedenih i drugih lica, a u posljednje dvije godine Čelebić se nikako ne javlja te cijenimo da nema objektivnih mogućnosti za dalji rad po zadacima Službe i predlažemo da se briše iz saradničke mreže, a materijal uništi.

Bihać, 12.11.1990. god.

Predlaže
NAČELNIK SEKTORA SDB
Milan Ljubojević

Saglasan
PODSEKRETAR ZA SDB
Sredoje Nović

O D O B R E N J E

Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB odobrava se brisanje saradnika pod pseudonimom "Vid".

Sarajevo, _____

REPUBLIČKI SEKRETAR ZA
UNUTRAŠNJE POSLOVE
Muhamed Bešić

Musliman, državljanin SFRJ, nalazi se u Kalgariju - Kanada, vođen pod pseudonimom "Vid". Na privremeni rad u Kalgari - Kanada, Čalebić je otišao 1976. godine, gdje je stupio u kontakt sa pojedinim članovima HOP-a i HIC-a /Galo Ante, Jusić Nazir, Bešić Fadil i dr.

Od 1978. godine, kada je prvi put nakon odlaska u Kanadu došao u zemlju, pa do 1982. godine, putem dogovorenog načina veze, redovno nas je obavještavao i dostavljao saznanja o neprijateljskoj djelatnosti pomenutih i drugih lica iz Kalgarija. Po dolasku u zemlju 1982. godine izvršena su daljnja usmjeravanja i date mu potrebne instrukcije za praćenja neprijateljske djelatnosti pojedinaca i grupe iz redova hrvatske i muslimanske emigracije u Kalgariju, da bi, pošto je nastavio da nas blagovremeno informiše o bezbjednosnim saznanjima, 1983. godine bio angažovan za saradnju pod pseudonimom "Vid". Saznanja koja nam je do sada prezentirao odnosila su se na propagandnu aktivnost navedenih i drugih lica, a u posljednje dvije godine Čalebić se nikako ne javlja te cijenimo da nema objektivnih mogućnosti za dalji rad po zadacima Službe i predlažemo da se briše iz saradničke mreže.

Odobrenje. Na osnovu tačke 5. Pravilnika o radu SDB-a odobrava se brisanje saradnika pod pseudonimom "Vid".

ĆORALIĆ (Derviša) MUHAREM - pseudonim "Daut" Prijedlog za brisanje op. veze .

Na osnovu tačke 7. Pravilnika o radu SDB-a predlaže se brisanje operativne veze Ćoralić Muharema zv. "Žućo", sin Derviša, r. 14. 1. 1948.godine u S. Šturlići - Cazin, Musliman, državljanin SFRJ, nosilac naše PI, penzioner, nastanjen na adresi Ostend str. 84. Frankfurt - SRNJ, koji je vođen pod pseudonimom "Daut". Na privremeni rad u inostranstvo Ćoralić je otišao 1970. godine. Po dolasku u Frankfurt, SRNJ, stupio je u kontakt sa Sedlo Tomom, Grabovac Mirkom, Filipović Augustinom, Merčep Vladom, Bungić Matom, Konta Marijanom i drugim emigrantima. Takođe je povremeno neposredno kontaktirao i sa teroristima decembra 1982. do 21. 1. 1984. godine vođena prethodna obrada. Januara 1984. godine prilikom dolaska u zemlju sa Čoralićem smo prvi put na okolnosti raspoloživih saznanja obavili razgovor, a zatim aprila mjeseca iste godine i raščišćavanja. Tada je dao određena bezbjednosno interesantna saznanja u

vezi neprijateljske aktivnosti hrvatske i muslimanske emigracije i naveo razloge svojih neposrednih kontakata sa pojedinim teroristima. Od tada, Ćoralića smo češće kontaktirali u kojim kontaktima je iznosio svoja zapažanja o ponašanju emigranata sa kojima je dolazio u kontakt. Nakon niza neposrednih kontakata procijenili smo da ima određene preduslove za operativno korištenje na osnovu čega smo ga početkom 1988. godine angažovali za saradnju kao op. veza i vođen pseudonimom "Daut". Saznanja koja nam je do sada prezentirao bila su uglavnom opšta saznanja o propagandnoj djelatnosti gore navedenih lica, te namjera pripadnika emigrantskih organizacija o izvođenju određenih antijugoslovenskih aktivnosti koja su posredstvom naših saradnika "Nahid" i "Dževad" i drugih izvora u Republici potvrđena. Tokom trajanja saradničkog donosa Ćoralić nije obučavan u pojedinim specijalističkim disciplinama. Na osnovu dosadašnjeg usmjeravanja i angažovanja op. veze te prezentiranih nam saznanja i njegovih objektivnih i subjektivnih mogućnosti cijenimo da isti nema uslova za dalji rad po zadacima Službe. Iz navedenih razloga predlažemo da se operativna veza briše iz saradničke mreže, a materijal uništi.

Odobrenje: Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB-a odobrava se brisanje iz saradničkog odnosa ĆORALIĆ MUHAREMA, sin Derviša, rođen 14. 1. 1948. godine u Šturlićima - Cazin, koji je vođen pod pseudonimom "Daut".

DELIĆ (Murata) ŠERO - pseudonim "Said" Prijedlog za angažovanje saradnika:

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a predlažem angažovanje za saradnju sa SDB Delić Šeru, sim Murata, r. 10. 1. 1953. godine u s. Orašać - Bihać, Musliman, državljanin SFRJ, nije član SKJ, oženjen otac dvoje djece, tokar, radnik na privremenom radu u Tetnangu - SRNJ, nastanjen na adresi 7992. Tetnang, Tobel strasse br. 34. posjeduje telefon 0754251548. Potiče iz zemljoradničke porodice koja je u toku rata pomagala NOP. Otac Murat, sin Arapa, rođen 1928. godine u s. Orašac - Bihać, umro 1973. godine. Po oslobođenju zemlje Murat je radio kao zidar. U Bihaću žive Šerina braća Huse, r.1954. vodoinstalater, zaposlen u RO "Izgradnja" u Bihaću, Ismet, r. 1958. g. radnik zaposlen u RO "Fama" i četiri sestre, Fatima, r. 1948. g. domaćica, živi u s. Orašac, Kada, r. 1950. g. Rasima, r.1962. g i Katka, r. 1965. godine. Na privremeni rad u SRNJ Delić je otišao 1973. godine, a prije toga radio je kao tokar u RO "Energoinvest". Od 1979. godine pa do 1983. Delića smo prilikom njegovih dolazaka u zemlju povremeno kontaktirali kada nas je obavještavao u vezi neprijateljske djelatnosti pojedinih pripadnika ustaške emigracije u SRNJ. Pored ostalog, Delić je u razgovoru rekao da i povremeno kontaktira emigranta Čavkić Ibru, naša OO, Bekonjić Husniju, Balen Stipu, takođe naše OO, Čavkić Adema, radnik na privremenom radu, koji su u kontaktu sa Pašalić Božom, Odak Žarkom, Jurišić Ivanom i drugim ekstremistima na Bodenseeu. Tokom prošle i ove godine Delića smo češće kontaktirali, kada smo ga usmjeravali na praćenju neprijateljske aktivnosti naprijed pomenutih ekstremista, a što je dalo određene rezultate njegovom češćem javljanju i davanju korisnih saznanja o čemu smo informisali u našim službenim zabilješkama, operativnim depešama i redovnim informacijama. Na osnovu provjeravanja i procjenjivanja iz više kontakata sa Delićem, utvrdili smo da

isti pored voljnog momenta ima objektivne i subjektivne mogućnosti da redovno kontaktira Čavkić Ibru, Bekonjić Husniju, Balen Stipu, naše OO, Čavkić Adama, utvrđena veza emigracije u inostranstvu i druge emigrante, te uvažavajući te razloge usmjerili smo ga u tom pravcu. U dosadašnjim kontaktima postupao je po datim mu uputstvima i na vrijeme nas obavještavao o interesantnim zapažanjima. Materijalno je situiran, neovisno od emigracije, inteligentan je, priseban, komunikativan sa dosta dobrim moći zapažanja i spreman za vršenje povjerenih mu zadataka. Na osnovu navedenog predlažemo da se angažuje za saradnika o liniji emigracije pod pseudonimom "Said".

Odobrenje: Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a odobrava se angažovanje Delić Šere, sin Murata, r. 10. 1. 1953. godine u s. Orašac - Bihać za saradnju sa SDB-om pod pseudonimom "Said".

Dnevni list, 7. 1. 2004.

Hrvati zaposleni u Njemačkoj pod nadzorom Udbe (25)

DERVIĆ (Fehrata) SELIM - pseudonim "Fehrat". Prijedlog za brisanje op. veze: Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB-a predlaže se brisanje op. veze Dervić Selima, sin Fehrata, r. 19.11.1930. godine u s. Konjodor-Bosanska Krupa, Musliman, državljanin SFRJ i Kanade, nastanjen u Nijagara Falsu, Ontario-Kanada, vođen pod pseudonimom "Fehrat". Dervić je 1952. godine preko Austrije emigrirao u SAD, da bi u roku 1987. godine prvi put došao u zemlju, kada je sa njim u više navrata obavljen razgovor, u kojim prilikama je ukazivao na neprijateljsku djelatnost emigranata Duraković Miralema, Karačić Hasana, Pandža Žarka i dr. Nakon povratka u Kanadu sa njim su održavani pismeni kontakti, putem koji je također dostavljao bezbjednosno-interesantna saznanja, zbog čega je 1989. godine angažovan za saradnju pod pseudonimom "Fehrat". Obzirom da su brisane obrade nad licima o čijoj neprijateljskoj djelatnosti nas je Dervić izvještavao, kao i to da su njegova saznanja bila uopštena i odnosila se na verbalne istupe pomenutih lica, predlažemo da se briše iz saradničke mreže, a materijal uništi. Odobrenje Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB-a odobrava se brisanje op. veze pod pseudonimom "Fehrat".

RADOČAJ (Mate) MILE - pseudonim "Amor" Prijedlog za prestanak saradnje: Na osnovu člana 17. Pravila o radu SDB-a predlažemo prestanak saradnje sa Radočaj Milom, sin Mate, r. 14.6.1952. godine u s. Šmrekovac-Velika Kladuša, Hrvat, državljanin SFRJ i Australije, radnik na privremenom radu u Sidneju - Australija, nastanjen na adresi II Wheatley St Johna Park 2166 Sidnej, koji je vođen pod pseudonimom "Amor". Radočaj je 1968. godine otišao na privremeni rad u Sidnej - Australija. Po dolasku u Australiju radio je u hrvatskom klubu "Kralj Tomislav" i kontaktirao sa Mlinarić Tomom, naša OO i drugim emigrantima koji su neprijateljski istupili protiv naše zemlje. Prve kontakte sa Radočajem ostvarili smo 1984. godine, kada je dao određena saznanja o aktivnosti ustaške emigracije u Sidneju - Australija, a 1985. godine angažovan je za saradnju i usmjeravan na Mlinarić Tomu i druga lica koja

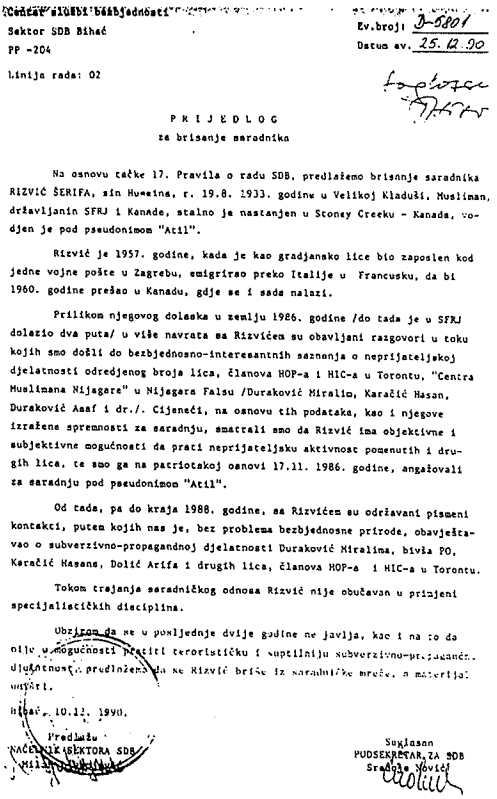

Centar službi bezbjednosti
Sektor SDB Bihać
PP -204
Linija rada: 02

Ev.broj: D-5801
Datum ev. 25.12.90

P R I J E D L O G
za brisanje saradnika

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB, predlažemo brisanje saradnika RIZVIĆ ŠERIFA, sin Huseina, r. 19.8. 1933. godine u Velikoj Kladuši, Musliman, državljanin SFRJ i Kanade, stalno je nastanjen u Stoney Creeku - Kanada, vođen je pod pseudonimom "Atil".

Rizvić je 1957. godine, kada je kao građansko lice bio zaposlen kod jedne vojne pošte u Zagrebu, emigrirao preko Italije u Francusku, da bi 1960. godine prešao u Kanadu, gdje se i sada nalazi.

Prilikom njegovog dolaska u zemlju 1986. godine /do tada je u SFRJ dolazio dva puta/ u više navrata sa Rizvićem su obavljani razgovori u toku kojih smo došli do bezbjednosno-interesantnih saznanja o neprijateljskoj djelatnosti određenog broja lica, članova HOP-a i HIC-a u Torontu, "Centra Muslimana Nijagare" u Nijegara Falsu /Duraković Miralim, Karačić Hasan, Duraković Asaf i dr./. Cijeneći, na osnovu tih podataka, kao i njegove izražene spremnosti za saradnju, smatrali smo da Rizvić ima objektivne i subjektivne mogućnosti da prati neprijateljsku aktivnost pomenutih i drugih lica, te smo ga na patriotskoj osnovi 17.11. 1986. godine, angažovali za saradnju pod pseudonimom "Atil".

Od tada, pa do kraja 1988. godine, sa Rizvićem su održavani pismeni kontakti, putem kojih nas je, bez problema bezbjednosne prirode, obavještavao o subverzivno-propagandnoj djelatnosti Duraković Miralima, bivša PO, Karačić Hasana, Dolić Arifa i drugih lica, članova HOP-a i HIC-a u Torontu.

Tokom trajanja saradničkog odnosa Rizvić nije obučavan u primjeni specijalističkih disciplina.

Obzirom da se u posljednje dvije godine ne javlja, kao i na to da nije u mogućnosti pratiti terorističku i suptilniju subverzivno-propagandnu djelatnost, predlažemo da se Rizvić briše iz saradničke mreže, a materijal uništi.

Bihać, 10.12. 1990.

Predlaže
NAČELNIK SEKTORA SDB

Sukljasan
POMOĆNIK SEKRETARA ZA SDB
Srećko Novičić

su bila uključena u neprijateljsku djelatnost ustaške emigracije. Suradnik nije obučen u specijalističkim disciplinama. Na osnovu dosadašnjeg usmjeravanja i dostavljenih saznanja, cijenimo da sada nema mogućnosti za rad po zadacima Službe. Iz navedenih razloga predlažemo da se briše iz saradničke mreže, a materijal uništi. Odobrenje: Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB-a odobrava se prestanak saradnje sa Radočaj Milom, koji je vođen pod pseudonimom "Amor".

RIZVIĆ (Huseina) ŠERIF - pseudonim "Atil" Prijedlog za brisanje saradnika: Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB-a, predlažemo brisanje saradnika Rizvić Šefika, sin Huseina, r. 19.8.1933. godine u Velikoj Kladuši, Musliman, državljanin SFRJ i Kanade, stalno je nastanjen u Stoney Creeku - Kanada, rođen je pod pseudonimom "Atil".

Rizvić je 1957. godine, kada je građansko lice bio zaposlen kod jedne vojne pošte u Zagrebu, emigrirao preko Italije u Francusku, da bi 1960. godine prešao u Kanadu, gdje se i sada nalazi. Prilikom njegova dolaska u zemlju 1986. godine/do tada je u SFRJ dolazio dva puta/ u više navrata sa Rizvićem su obavljeni razgovori u toku kojih smo došli do bezbjednosno-interesantnih saznanja o neprijateljskoj djelatnosti određenog broja lica, članova HOPA i HIC-a u Torontu.

"Centra Muslimana Nijagare" i Nijagara Falsu /Duraković Miralem, Karačić Hasan, Duraković Asaf i dr. Cijeneći, na osnovu tih podataka, kao i njegove izražene spremnosti za saradnju, smatrali smo da Rizvić ima objektivne i subjektivne mogućnosti da prati neprijateljsku aktivnost pomenutih i drugih lica, te smo ga na patriotskoj osnovi 17.11.1986. godine, anažovali za saradnju pod pseudonimom "Atil".

Od tada, pa do kraja 1988. godine, sa Rizvićem su održavani pismeni kontakti, putem kojih nas je, bez problema bezbjednosne prirode, obavještavao o subverzivno-propaganskoj djelatnosti Duraković Miralema, bivša PO, Karačić Hasana, Dolić Arifa i drugih lica, članova HOP-a i HIC-a u Torontu.Tokom trajanja saradničkog odnosa Rizvić nije obučavan u primjeni specijalističkih disciplina.

Obzirom da se u posljednje dvije godine ne javlja, kao i na to da nije u mogućnosti pratiti terorističku i suptilniju subverzivno-propagandnu djelatnost, predlažemo da se Rizvić briše iz saradničke mreže a materijal uništi.

BLAŽANOVIĆ (Ante) MATO - pseudonim "Ivo" Prijedlog za brisanje operativne veze: Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB, predlažem da se Blažanović Mato, sin Ante, rođen 8.9.1938. godine u Grebnicama, opština Bos. Šamac, državljanin SFRJ, Hrvat, radnik, NPI u Kleganfurtu Austrija, registrovan kao op. veza "IVO", briše iz evidencije operativnih veza SDB-a.

Obrazloženje: Operativna veza "Ivo" je za saradnju sa SDB-om angažovana početkom 1985. godine, na patriotskoj osnovi i principu dobrovoljnosti. Nakon angažovanja "Ivo" je usmjeren prema hrvatskoj neprijateljskoj emigraciji u Klagenfurtu, Austrija, među kojima i prema emigrantima sa našeg područja Abramović Iliji i Karačić Mirku, koji su zbog neprijateljske djelatnosti vođeni pod operativnim tretmanom SDB-a. Kontakti sa operativnom vezom su se održavali neposredno prilikom dolazaka u zemlju. Op. veza nije obučena iz specijalističkih disciplina, niti je upoznata sa posebnim metodama rada SDB. Tokom ove godine izvršili smo biranje obrada Abramović Ilije i Karačić Mirka, na koje je op. veza bila usmjerena, te je op. veza ostala bez konkretnog usmjeravanja, a prema našoj procjeni op. veza nema objektivnih ni subjektivnih mogućnosti za praćenje terorističkog dijela emigracije.

Imajući u vidu navedene činjenice, predlažemo da se, u skladu sa tačkom 17. Pravila o radu SDB operativna veza "Ivo" briše iz evidencija op. veza SDB-a. Prema operativnoj vezi nema neizmirenih obaveza. Prilikom prvog dolaska u zemlju; "Ivu ćemo upozoriti da je dužan čuvati tajnu o saradnji sa SDB-a. Dosije op. veze "Ivo" ćemo dostaviti RSUP-u SR BiH SDB-a, radi uništavanja. Odluka Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB-a, odobravam da se operativna veza "Ivo" briše iz evidencija operativnih veza SDB-a.

GRBAVAC (Ivana) JURE - pseudonim "Brko" Prijedlog za brisanje operativne veze "Brko":

Na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-a predlažem da se prekine operativni odnos u svojstvu operativne veze sa Grbavac Jurom, sin Ivana, rođen 1934. godine u Derventi, Hrvat, državljanin SFRJ, VK bravar, nosilac naše PI na privremenom radu u Rottingenu - SR Njemačka, bio zaposlen u građevinskoj firmi "Miler", stalno nastanjen u mjestu rođenja.

Razlozi: Početkom maja 1977. godine sa Grbavcem je zasnovan operativni odnos u svojstvu op. veze. Korišćen je kao baza SDB-a u Rottingenu, a kasnije i u Frankfurtu.

Pored toga, u ovom periodu korišten je na planu vršenja psiholoških pritisaka, upućivanja prijetnji u cilju zastrašivanja pojedinih ekstremiteta u SR Njemačkoj pod obradom ovog Centra/Serdarević, Bubalo i ranije Čabraja i dr. Koncem jula o. g. Grbavac se vratio u zemlju i nema namjeru da više radi i boravi u SR Njemačkoj. Imajući to u vidu prestale su njegove objektivne mogućnosti za dalji rad. Zbog toga predlažem da se prekine operativni odnos i briše kao operativna veza registrovana pod pseudonimom "Buko". Predlažemo da se materijal uništi.

Dnevni list, 8. 1. 2004.

Udba nadzirala rad svećenika u Samostanu "Sv. Marko" - Plehan (26)

VUKOJE, (Andrije) ANTO - pseudonim "Nikodin". Prijedlog za brisanje saradnika "Nikodin"

Na osnovu člana 50. Pravila o radu SDB-a predlažemo da se Vukoje Anto, sin Andrije, rođen 17.1.1945. godine u Donjem Vučnjiku, opština Derventa, NPI, na privremenom radu u Kölnu, briše iz saradničkog odnosa sa SDB-om, koji je korišten pod pseudonimom "Nikodin".

Razlozi: Sa Vukoja Antom uspostavljen je saradnički odnos 1971 godine i registrovan je kao suradnik "Majna". Od 1972. godine vodi se pod pseudonimom "Nikodin", a bio je usmjeren na emigrant Bilandžić Stipu, Bilandžić Ivana, Jelić Ivana, Rogić Marijana, Seldo Tomu, Mijić Ivu, a posebno na pripadnike HRB-a Oreč Josipa, Petar Dragu, Ševo Stipu i dr. Za navedene emigrante, kao i mnoge druge, dao je značajan broj vrlo kvalitetnih podataka. Posebno je davao značajne podatke za Oreč Josipa i njegove veze. Međutim, poslije pogibije Oreča, pozicije saradnika u redovima ustaške emigracije, na koje je bio usmjeren, znatno su se umanjile. Pored toga, zadnje 2-3 godine ozbiljno mu je narušeno zdravstveno stanje, pa je i to jedan od objektivnih razloga zbog čega ne može više da radi. Usljed njegovog lošeg zdravstvenog stanja, te nakon kraće operacije čira na stomaku smanjen mu je radijus kretanja i nije u mogućnosti da više kontaktira pojedine emigrante. Imajući u vidu navedeno predlažemo da se suradnik "Nikodin" briše iz aktivnog saradničkog odnosa, a njegov materijal pohrani u odgovarajućem sektoru SDB RSUP-a SR BiH. Odobrenje Na osnovu člana 50. Pravila o radu SDB odobravam da se Vukoja Anto, koji je korišten kao suradnik pod pseudonimom "Nikodin", briše iz aktivnog saradničkog odnosa sa SDB-om.

ZIDRUM (Pave) ILIJA - pseudonim "Breza". Prijedlog za brisanje saradnika Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB-a predlažem da se Zidrum Ilija, sin Pave, r. 13.4.1947. godine u G. Vrelima, Bos. Brod, Hrvat, državljanin SFRJ, po zanimanju KV vozač, nosilac NPI u Frankfurtu, stalno nastanjen u Donjoj Vrbi, Slavonski Brod, registrovan kao suradnik "Breza", briše iz saradničkog odnosa sa SDB. Obrazloženje: Suradnik "Breza" je angažovan 1982. godine kao zagranični sastanak informator na patriotskoj osnovi radi praćenja neprijateljske djelatnosti Baotić Zvonke, Bungić Mate, Arlović Stjepana, Mičić Tomislava i drugih pripadnika HNE u Frankfurtu. Prije toga saradnik je korišten kao op. veza "Mijat". U toku saradnje "Breza" je kvalitetno izvršavao dogovorene zadatke. Redovno je informisao o aktivnosti pomenutih emigranata kao i nosilaca NPI bliskih pripadnicima emigracije, posebno rodom sa područja našeg Sektora.

Pozicije saradnika su u početku bile posebno dobre prema Baotić Zvonki i Bungić Mati preko kojih je dolazio do niza korisnih bezbjednosnih saznanja o aktivnosti pripadnika HNE u Frankfurtu, kao i otkrivanju njihovih veza među redovima nosilaca NPI. Pored toga tokom vremena suradnik je postao veoma blizak i sa Mihovilić Ivanom

i Tomljenović Markom, članovima HNV-a također emigrantima u Frankfurtu preko kojih je dobrim dijelom ostvarivao uvid u aktivnost članova ove grupacije u SR Njemačkoj, a posebno u Frankfurtu.

Međutim, nakon pasivizacije i regulisanja statusa od strane emigranata prema kojima je suradnik imao dobre pozicije, njegova produktivnost je u toku ove godine u znatnoj mjeri opala i sem obavještenja o najavama dolaska pojedinih emigranata u zemlju nije davao kvalitetnija operativna saznanja. Imajući u vidu navedene okolnosti kao i nepostojanje mogućnosti sa saradnikovo adekvatno preusmjeravanje i dalje operativno korištenje predlažemo da se na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB-a suradnik "Breza" briše iz saradničkog odnosa. Saradnika ćemo prilikom narednog kontakta upoznati na obavezu čuvanja tajnosti podataka do kojih je kroz saradnju sa Službom došao. Suradnik nije uključivan u neke značajnije akcije Službe, niti je obučen primjeni suptilnijih metoda Službe.

Saradnika na vezi držali op. radnici: Grgić Nikola, Džeba Mirko i Šušak Zvonko. Dosije saradnika ćemo dostaviti RSUP-u SR BiH SDB na uništenje. Odluka Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB-a odobravam da se suradnik "Breza" briše iz saradničkog odnosa sa SDB-om.

ZOVKIĆ (Mate) SLAVKO - pseudonim "Blizanac" Prijedlog za angažovanje operativne veze

Na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-a, predlažem da SDB angažuje za saradnju Zovkić Slavka, sin Mate i Anđe Andrijanić, rođen 19.10.1963. godine u Bunaru, opština Derventa, Hrvat, državljanin SFRJ, po zanimanju mašinski

SEKTOR S D B D O B O J
LINIJA RADA: 026 1.071
RADNIK: KULIĆ JAKOV

/registarski broj/

28.12.1988.

/datum evidentiranja/

P R I J E D L O G

za angažovanje operativne veze

Na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB, predlažem da SDB angažuje za saradnju ZOVKIĆ SLAVKA, sin Mate i Anđe ANDRIJANIĆ, rodjen 19.10.1963. godine u Bunaru, opština Derventa, Hrvat, državljanin SFRJ, po zanimanju mašinski tehničar, zaposlen u RO "Metalpromet" Derventa, nastanjen u mjestu rodjenja.

Operativna veza vodit će se pod pseudonimom "BLIZANAC".

R a z l o z i

Sa ZOVKIĆEM je uspostavljen kontakt polovinom prošle godine u cilju prikupljanja bezbjednosno - interesantnih saznanja o neprijateljskoj djelatnosti VILIĆ JURE /POO/, po kleronacionalizmu RKC, kao i njima bliskih lica koja istupaju sa pozicija RKC i hrvatskog nacionalizma.

Do sada je ZOVKIĆ ustupio više bezbjednosno - interesantnih i operativnih podataka o djelatnosti sveštenika RKC koji službuju u Samostanu "Sv. Marko" - Plehan, kao i o licima sa područja Bunara koja djeluju sa pozicija hrvatskog nacionalizma. Pored navedenog ZOVKIĆ je ustupio i podatke o bezbjednosno - interesantnim kontaktima lica iz Samostana sa rodbinom ekstremnih emigranata u inostranstvu. Na osnovu njegovih saznanja napisane su 4 depeše. Većinu saznanja, koje nam je ustupio ZOVKIĆ uspjeli smo provjeriti preko drugih uporišta, a neka i preko sasvim pouzdanog izvora.

Kroz dosadašnje kontakte ZOVKIĆ je pokazao samoinicijativnost i spremnost za saradnju sa SDB. Posjeduje osjećaj za konspirativnost i prepoznavanje neprijateljskih pojava.

Lica na koja se usmjerava prihvataju ZOVKIĆA, što je pogodna okolnost za njegovo dalje i intenzivnije usmjeravanje.

Cijeneći gore navedeno, kao i društvenu opasnost neprijateljske djelatnosti VILIĆA i drugih lica koja službuju u Franjevačkom samostanu, predlažemo da se ZOVKIĆ angažuje za saradnju sa SDB u svojstvu operativne veze.

Angažovanje se vrši na principu dobrovoljnosti i patriotskoj osnovi.

Sa operativnom vezom kontakti će se održavati direktno i putem telefona.

ZOVKIĆ će se kao operativna veza registrovati pod pseudonimom "B L I Z A N A C".

Doboj, 12.12.1988. godine

P R E D L A Ž E
OPERATIVNI RADNIK
KULIĆ JAKOV

S A G L A S A N
ŠEF ODJELJENJA 03
DELIĆ ZIJAD

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB ODOBRAVAM angažovanje ZOVKIĆ SLAVKA za saradnju sa SDB kao operativne veze pod pseudonimom "B L I Z A N A C".

Doboj, 12.12.1988. godine

O D O B R A V A
NAČELNIK SEKTORA SDB
MARKO BREZOVIĆ

tehničar, zaposlen u RO "Metalpromet" Derventa, nastanjen u mjestu rođenja. Operativna veza vodit će se pod pseudonimom "Blizanac". Razlozi Sa Zovkićem je uspostavljen kontakt polovinom prošle godine u cilju prikupljanja bezbjednosno-interesantnih saznanja o neprijateljskoj djelatnosti Vilić Jure (POO), po kleronacionalizmu RKC, kao i njima bliskih lica koje istupaju sa pozicija RKC i hrvatskog nacionalizma. Do sada je Zovkić ustupio više bezbjednosno-interesantnih i operativnih podataka o djelatnosti sveštenika RKC koji službuju u Samostanu "Sv. Marko" - Plehan, kao i o licima sa područja Bunara koja djeluju sa pozicija hrvatskog nacionalizma. Pored navedenog Zovkić je ustupio i podatke o bezbjednosno - interesantnim kontaktima lica iz Samostana na rodbinom ekstremnih emigranata u inostranstvu. Na osnovu njegovih saznanja napisana su 4 depeše. Većina saznanja, koje nam je ustupio Zovkić uspjeli smo provjeriti preko drugih uporišta, a neka i preko sasvim pouzdanih izvora. Kroz dosadašnje kontakte Zovkić je pokazao samoinicijativnost i spremnost za saradnju sa SDB-om. Posjeduje osjećaj za konspirativnost i raspoznavanje neprijateljskih pojava. Lica na koje se usmjerava prihvataju Zovrkića, što je pogodna okolnost za njegovo dalje i intenzivnije usmjeravanje.

Cijeneći gore navedeno, kao i društvenu opasnost neprijateljske djelatnosti Vilića i drugih lica koja službuju u Franjevačkom samostanu, predlažemo da se Zovkić angažuje za saradnju sa SDB-om u svojstvu operativne veze. Angažovanje se vrši na principu dobrovoljnosti i patriotskoj osnovi. Sa operativnom vezom kontakti će se održati direktno i putem telefona. Zovkić će se kao operativna veza registrovati pod pseudonimom "Blizanac". Odobrenje Na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-a odobravam angažovanje Zovkić Slavka sa saradnju sa SDB-om kao operativne veze pod pseudonimom "Blizanac".

BULJUBAŠIĆ (Hamdije) IZET - pseudonim "Bled" Prijedlog Za angažovanje saradnika Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB predlažem angažovanje za saradnju sa SDB Buljubašić Hamdije Izeta, rođenog 16.10.1950. godine u selu Zebina Šumak, opština Foča, SR BiH, SFRJ, muški, državljanin SFRJ, privatni ugostitelj u SR Njemačkoj, nastanjen na adresi Rojter Str. 26, Stodt Sehenken, 538 Leverkuzen, telefon 038/532-642. Razlozi Sa Buljubašićem je obavljen informativni razgovor krajem 1976. godine. Nakon toga kontaktiran je ukupno tri puta i dao više obavještenja o čemu su napisane tri informacije. Ima dobre pozicije za praćenje grupe ustaških emigranata okupljenih oko Stipe Bilandžića. Lično poznaje Stipova brata Pera, zatim Delalić Safeta i Orlović Branka koji rade u Kelnu, a pripadaju Bilandžićevoj grupi. Dobar je prijatelj sa Pandžić Jerom, koji na željezničkoj stanici u Kelnu drži ugostiteljsku radnju, gdje su česti gosti Bilandžić i njegova grupa. Buljubašić je vlasnik ugostiteljskog lokala u Leverkuzenu, 15 km udaljenom od Kelna, gdje posjeduje telefon broj 038/532-642. Ima automobil marke "Mercedes". Spreman je da nam pruži obavještenja na dobrovoljnoj osnovi.

Obavještenja koja nam je do sada dao provjeravana su preko saradnika "Galeb" i pokazala su se tačnim. Obzirom na navedene uslove, predlažemo da se registruje kao suradnik baza pod pseudonimom "Bled".

Dnevni list, 9. 1. 2004.

Hrvatski oslobodilački pokret u Australiji pod nadzorom Udbe (27)

CERIĆ (Mehe) HAJRUDIN - pseudonim "Džekson" Prijedlog za angažovanje saradnika "Džeksoa", na osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti. Lice. Cerić Hajrudin, sin Mehe i Čelebije, rođene Filipović, rođen 6.12.1919. godine u Sanskom Mostu, Musliman, državljanin SFRJ, oženjen, otac dvoje djece, nije član SKJ, po zanimanju trgovac, zaposlen u "Unimi" - Sarajevo, stalno nastanjen u Sarajevu ul. Palmira Toljatija br. 29/. Razlozi: Radeći na raščišćavanju sa vezama ekstremne fašističke emigracije, stupili smo u toku 1978. godine u kontakt sa Cerić Hajrudinom, rodbinskom vezom (brat) ekstremiste Cerić Fahrudina iz Adelaida - Australija, vijećnikom HOP-a za Australiju i predsjednikom ogranka iste organizacije za Južnu Australiju. U toku raščišćavanja isti nam je prenio svoja zapažanja iz kontakta sa Fahrudinom u Beču, kada je on po zadacima emigracije putovao u SAD i Evropu. Na osnovu rezultata raščišćavanja ocjenjeno je da postoje realni uslovi za kombinovanje prema Fahrudinu, i u tom kontekstu se Hajrudin pojavljuje kao posrednik. Postavljene zadatke koji su se sastojali u ažuriranju korespondencije i uspostavljenju češćih telefonskih kontakata, kroz koje je vršio pozitivan uticaj za Fahrudina, Hajrudin je vrlo uspješno i korektno izvršavao. Zahvaljujući njegovom zalaganju, ispunjavanju i drugih zadataka, započeto kombinovanje se dobro realizuje. Obzirom na planirane mjere koje se realiziraju i koje će se realizovati u toku operativnog kombinovanja, cijenimo da će nam Hajrudinova pomoć biti dragocjena, stoga predlažemo da se isti i zvanično angažuje i registruje kao suradnik pod pseudonimom "Artur". Odobrenje Odobrava se angažovanje Cerić Hajrudina za saradnika na osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti.

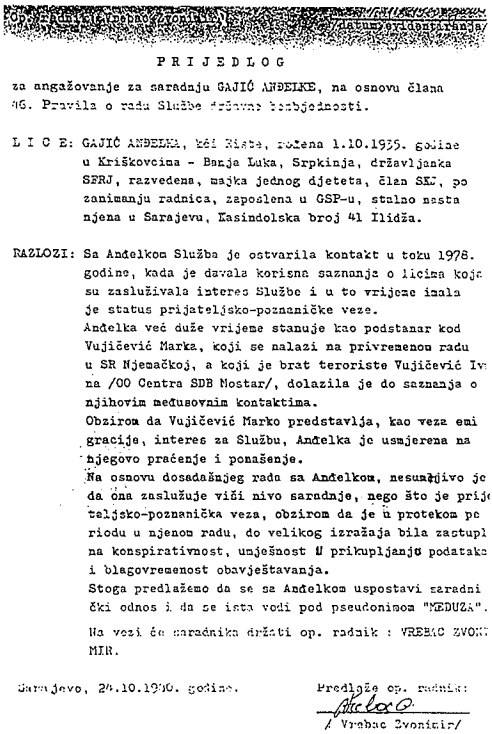

P R I J E D L O G

za angažovanje za saradnju GAJIĆ ANĐELKE, na osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti.

L I C E: GAJIĆ ANĐELKA, kći Riste, rođena 1.10.1935. godine u Kriškovcima - Banja Luka, Srpkinja, državljanka SFRJ, razvedena, majka jednog djeteta, član SKJ, po zanimanju radnica, zaposlena u GSP-u, stalno nastanjena u Sarajevu, Kasindolska broj 41 Ilidža.

RAZLOZI: Sa Anđelkom Služba je ostvarila kontakt u toku 1978. godine, kada je davala korisna saznanja o licima koje su zasluživala interes Službe i u to vrijeme imala je status prijateljsko-poznaničke veze.
Anđelka već duže vrijeme stanuje kao podstanar kod Vujičević Marka, koji se nalazi na privremenom radu u SR Njemačkoj, a koji je brat teroriste Vujičević Ivana /OO Centra SDB Mostar/, dolazila je do saznanja o njihovim međusovnim kontaktima.
Obzirom da Vujičević Marko predstavlja, kao veza emigracije, interes za Službu, Anđelka je usmjerena na njegovo praćenje i ponašenje.
Na osnovu dosadašnjeg radu sa Anđelkom, nesumnjivo je da ona zaslužuje viši nivo saradnje, nego što je prijateljsko-poznanička veza, obzirom da je u protekom periodu u njenom radu, do velikog izražaja bila zastupljena konspirativnost, umješnost u prikupljanju podataka i blagovremenost obavještavanja.
Stoga predlažemo da se sa Anđelkom uspostavi saradnički odnos i da se ista vodi pod pseudonimom "MEDUZA".
Na vezi će saradnika držati op. radnik : VREBAC ZVONIMIR.

Sarajevo, 24.10.1980. godine. Predlaže op. radnik: / Vrebac Zvonimir/

GAJIĆ (Riste) ANĐELKA - pseudonim "Meduza" Prijedlog Za angažovanje za saradnju Gajić Anđelke, na osnovu člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti Lice: Gajić Anđelka, kći Riste, rođena 1.10.1935. godine u Kriškovcima - Banja Luka, Srpkinja, državljanka SFRJ, razvedena, majka jednog djeteta, član SKJ, po zanimanju radnica, zaposlena u GSP-u, stalno nastanjena u Sarajevu, Kasindolska broj 41 Ilidža. Razlozi:

Sa Anđelkom Služba je ostvarila kontakt u toku 1976. godine, kada je davala korisna saznanja o licima koja su zasluživala interes Službe i u to vrijeme imala je status prijateljsko-poznaničke veze. Anđelka već duže vrijeme stanuje kao podstanar kod Vujičević Marka, koji se nalazi na privremenom radu u SR Njemačkoj, a koji je brat teroriste Vujičević Ivana (OO Centra SDB Mostar), dolazila je do saznanja o njihovim međusobnim kontaktima. Obzirom da Vujičević Marko predstavlja, kao veza emigracije, interes za Službu, Anđelka je usmjerena na njegovo praćenje i ponašanje.

Na osnovu dosadašnjeg rada sa Anđelkom, nesumnjivo je da ona zaslužuje viši nivo saradnje, nego što je prijateljsko-poznanička veza, obzirom da je u proteklom periodu u njenom radu, do velikog izražaja bila zastupljena konspirativnost, umješnost u prikupljanju podataka i blagovremenost obavještavanja. Stoga predlažemo da se sa Anđelkom uspostavi saradnički odnos i da se ista vodi pod pseudonimom "Meduza". Na vezi će saradnika držati op. radnik Vrebac Zvonimir.

ROGULJ (Lovre) STIPE - pseudonim "Bonaca" Prijedlog Za brisanje saradnika "Bonaca", na osnovu člana 49. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti: Ragulj Stipu, sin Lovre, rođen 6.4.1945. g. u Solinu - SR Hrvatska, Hrvat, državljanin SFRJ, po zanimanju automehaničar, ima stalnu dozvolu za boravak u Belgiji, nastanjen na adresi Al Louise 26, 1030 Bruxelles, Belgija

Razlozi: Rogulj je angažovan za saradnju 1978. godine, uspješnom realizacijom op. kombinacije "Dalmacija". U proteklom periodu, isti nas je redovito i blagovremeno, u domenu subjektivnih mogućnosti, izvještavao o djelatnosti pripadnika emigrantskih organizacija HNY, HOP i HSS - Belgija, posebno Tadej Marijana, Vidović Mirka, Orešković Petra, Smrkulj Predraga i Vjekoslava i dr. Takođe, Rogulj je kontinuirano slao i emigrantsku štampu sa akcentiranjem eventualnih aktualnih zbivanja iz njegovoga okruženja, koji su bili objavljeni u štampi. Međutim, u posljednje vrijeme, što zbog smanjene aktivnosti emigracije u Belgiji, što zbog okupiranosti poslom i ličnim problemima, Rogulj je umanjio intenzitet javljanja što gledajući u objektivnom svijetlu iziskuje da ga ne vodimo u dosadašnjem statusu.

Rogulj se u dosadašnjem radu služio sistemom pisane i telefonske veze uz korištenje djelomičnog "KOD-a", a neposredno je kontaktiran u zemlji i inostranstvu.

Novčano nije nagrađivan, izuzev što su mu nadoknađivani troškovi proistekli iz angažmana na poslovima od interesa za SDB. Iz navedenih razloga predlažemo da se Rogulj Stipe briše iz aktivne saradničke mreže pod pseudonimom "Bonaca", procjenjujući da ostaje mogućnost da s istim kontaktiramo pri dolascima u zemlju i koristimo ga na zadacima SDB-a.

Odluka: Na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB-a odobrava se brisanje saradnika "Bonaca".

Dnevni list, 10. 1. 2004.

Studenti Fakulteta političkih znanosti pod nadzorom Udbe (28)

TOPALOVIĆ (Zdravka) ZORAN - pseudonim "Vlašić"

Prijedlog za angažovanje op. veze - na osnovu člana 46., Pravila o radu SDB-a:

Topalović Zoran, sin Zdravka i Slavke, rođen 8.5.1962. godine u mjestu Karaula, Travnik, Hrvat, državljanin SFRJ, student Fakulteta političkih nauka, stalno nastanjen u mjestu rođenja, član je SKJ.

Razlozi: Sa Topalović Zoranom SDB je počela kontaktirati početkom 1982. godine i u dosadašnjem periodu dao je niz korisnih saznanja o stanju u Studentskom domu "Bratstvo i jedinstvo". Pored toga, dao je nekoliko kvalitetnih bezbjednosno interesantnih saznanja na osnovu kojih smo informisali III sektor RSUP-a SR BiH - SDB, vezano za djelatnost i zbiranja među pojedinim studentima Fakulteta političkih nauka, kao i nekim studentima nastanjenim u Studentskim domovima.

Kroz dosadašnje kontrole, Topalović se pokazao iskrenim i konspirativnim, a spreman je da na dobrovoljnoj osnovi sarađuje sa SDB-om. Imajući u vidu naprijed navedeno, predlažemo da se Topalović Zoran angažuje kao op. veza pod pseudonimom "Vlašić". Odluka: Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a odobrava se zavođenje operativne veze Topalović Zorana pod pseudonimom "Vlašić".

TREŠNJO (Salke) SULJO - pseudonim "Ciklon" Prijedlog za brisanje operativne veze "Ciklon" na osnovu člana 50., Pravila o radu Službe državne bezbjednosti. Lice: Trešnjo Suljo, sin Salke i majke Đule, rođen 9.4.1951. godine u selu Umoljani - SO Trnovo, Musliman, državljanin SFRJ, po zanimanju radnik, boravi na privremenom radu u SR Njemačkoj - Stutgart, nastanjen u Sarajevu, ul. Gornji Velešići br. 22, nije član SKJ. Razlozi: Početkom februara mjeseca 1980. godine, od RSUP-a SR Hrvatske, obavješteni smo da je Trešnjo u kontaktu sa ekstremnom emigracijom iz Stutgarta. Pošto smo ostvarili uvid u obilazak Trešnje u zemlju, sa istim smo raščišćavali na naprijed pomenute okolnosti. Tokom raščišćavanja isti se držao korektno, prenoseći nam svoja zapažanja o djelatnosti ekstremne emigracije, a prenio nam je i to da je u kontaktu sa ekstremnim emigrantom Šakić Dragom. Cijeneći naprijed pomenuto, a pošto smo sa istim poslije prvog razgovora obavili još nekoliko razgovora, aprila mjeseca smo ga registrovali kao op. vezu "Ciklon". Isti se javljao redovno sa perifernim saznanjima, a svojim ponašanjem i dekonspiracijom saradničkog odnosa, saradniku "Kirk", sa istim smo polovinom aprila ove godine raščišćavali na okolnosti dekonspiracije saradničkog odnosa i pretpostavke da bi mogao biti u kontaktu sa njemačkom policijom. Tokom raščišćavanja isti je priznao da je dekonspirisao "Kirku" saradnički odnos sa Službom, te iz tih razloga predlažemo da se briše iz evidencije operativne veze. Predlažemo da se kroz akciju "Zenit" i Plan obrane Centra SDB-a Sarajevo, takođe briše kao operativna veza. Odobrenje: Na osnovu člana 50., Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, odobrava se brisanje op. veze "Ciklon.".

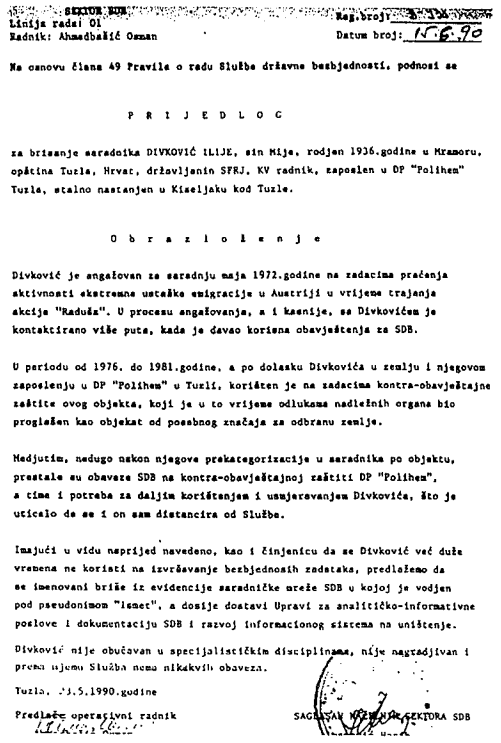

SEKTOR SUP
Linija rada: 01
Radnik: Ahmedbašić Osman
Reg.broj: [illegible]
Datum broj: 16.6.90

Na osnovu člana 49 Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, podnosi se

P R I J E D L O G

za brisanje saradnika DIVKOVIĆ ILIJE, sin Mije, rodjen 1936.godine u Mramoru, opština Tuzla, Hrvat, državljanin SFRJ, KV radnik, zaposlen u DP "Polihem" Tuzla, stalno nastanjen u Kiseljaku kod Tuzle.

O b r a z l o ž e n j e

Divković je angažovan za saradnju maja 1972.godine na zadacima praćenja aktivnosti ekstremne ustaške emigracije u Austriji u vrijeme trajanja akcije "Raduša". U procesu angažovanja, a i kasnije, sa Divkovićem je kontaktirano više puta, kada je davao korisna obavještenja za SDB.

U periodu od 1976. do 1981.godine, a po dolasku Divkovića u zemlju i njegovom zaposlenju u DP "Polihem" u Tuzli, korišten je na zadacima kontra-obavještajne zaštite ovog objekta, koji je u to vrijeme odlukama nadležnih organa bio proglašen kao objekat od posebnog značaja za odbranu zemlje.

Medjutim, nedugo nakon njegove prekategorizacije u saradnika po objektu, prestale su obaveze SDB na kontra-obavještajnoj zaštiti DP "Polihem", a time i potreba za daljim korištenjem i usmjeravanjem Divkovića, što je uticalo da se i on sam distancira od Službe.

Imajući u vidu naprijed navedeno, kao i činjenicu da se Divković već duže vremena ne koristi na izvršavanje bezbjednosnih zadataka, predlažemo da se imenovani briše iz evidencije saradničke mreže SDB u kojoj je vođjen pod pseudonimom "Ismet", a dosije dostavi Upravi za analitičko-informativne poslove i dokumentaciju SDB i razvoj informacionog sistema na uništenje.

Divković nije obučavan u specijalističkim disciplinama, nije nagrađivan i prema njemu Služba nema nikakvih obaveza.

Tuzla, 23.5.1990.godine

Predlaže operativni radnik

SAGLASAN [illegible] SEKTORA SDB

DIVKOVIĆ (Mije) ILIJA - pseudonim "Ismet" Na osnovu člana 49. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, podnosi se Prijedlog za brisanje saradnika Divković Ilije, sin Mije, rođen 1936. godine u Mramoru opština Tuzla, Hrvat, državljanin SFRJ, KV radnik, zaposlen u DP "Folihem" Tuzla, stalno nastanjen u Kiseljaku kod Tuzle. Obrazloženje Divković je angažovan za saradnju maja 1972. godine na zadacima praćenja aktivnosti ekstremne ustaške emigracije u Austriji u vrijeme trajanja akcije "Raduša". U procesu angažovanja, a i kasnije, sa Divkovićem je kontaktirano više puta, kada je davao korisna obavještenja za SDB.

U periodu od 1976. do 1981. godine, a po dolasku Divkovića u zemlju i njegovom zaposlenju u DP "Polihem" u Tuzli, korišten je na zadacima kontra-obavještajne zaštite ovog objekta, koji je u to vrijeme odlukom nadležnih organa bio proglašen kao objekat od posebnog značaja za odbranu zemlje. Međutim, nedugo nakon njegove prekategorizacije u saradnika po objektu, prestale su obaveze SDB-a na kontra-obavještajnoj zaštiti DP "Palihem", a time i potreba za daljim korištenjem i usmjeravanjem Divkovića, što je uticalo da se i on sam distancira od Službe. Imajući u vidu naprijed navedeno, kao i činjenicu da se Divković već duže vremena ne koristi na izvršenje bezbjednosnih zadataka, predlažemo da se imenovani briše iz evidencije saradničke mreže SDB-a u kojoj je vođen pod pseudonimom "Ismet", a dosije dostavi Upravi za analitičko-informativne poslove i dokumentaciju SDB-a i razvoj informacionog sistema na uništenje. Divković nije obuhvaćen u specijalističkim disciplinama, nije nagrađivan i prema njemu Služba nema nikakvih obaveza.

ALILOVIĆ (Radže) MEHO - pseudonim "Vili" Prijedlog za brisanje operativne veze.

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti predlažemo brisanje operativne veze Halilović Mehe, sin Redže, rođen 25.1.1939. godine u Zukićima, opština Kalesija, državljanin SFRJ, kao nosilac naše PI boravi u Mihnenu, SR Njemačka, stalno nastanjen u mjestu rođenja. Obrazloženje: Služba je sa Halilovićem ostvarila kontakt krajem 1988. godine u cilju sagledavanja mogućnosti korištenja na prikupljanju podataka o pojedinim pripadnicima terorističkog dijela emigracije i nosiocima naših PI koji su u vezi sa istim.Obzirom na posjedovanje subjektivnih i objektivnih mogućnosti na praćenju namjera ovog dijela emigracije Haliloviać smo 27.12.1989. godine

registrovali na patriotskoj osnovi kao operativnu vezu pod pseudonimom "Vili". U proteklom periodu informisao nas je o djelatnosti Majić Stipe, Musa Vladislava, Vučak Jandre, kao i o indikativnom držanju pojedinih nosilaca naših PI na radu u SR Njemačkoj. Međutim, u poslednje vrijeme Halilović je izgubio pozicije pod navedenim emigranata, a ne postoje realne mogućnosti za njegovom preusmjeravanju, te stoga predlažemo da se isti briše iz evidencije operativnih veza SDB-a.

Kontakte sa Službom Halilović je ostvarivao neposredno u zemlji, a za angažovanje po zadacima Službe nije nagrađivan niti Služba prema njemu ima bilo kakvih obaveza.

Materijal Halilović Mehe dostavit ćemo Upravi za AIP i dokumentaciju SDB-a i razvoj informacionog sistema na uništenje. Odobrenje: Na osnovu tačke 5. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, odobravam da se Halilović Meho briše iz evidencije operativnih veza SDB-a u kojoj je vođen pod pseudonimom "Vili".

ILIŠEVIĆ (Marka) PAVE - pseudonim "Konto" Na osnovu člana 49. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, podnosi se Prijedlog za brisanje iz registra operativnih veza Ilišević Pave, sin Marka i Filipović Janje, rođen 27/8-1930. godine u Donjoj Mahali, opština Orašje, Hrvat, državljanin SFRJ, penzioner, stalno nastanjen u mjestu rođenja, ulica Partizanska broj 6.

Obrazloženje: Ilišević Pavo je angažovan za saradnju sa SDB-a 1978. godine na patriotskoj osnovi, kao operativna veza na zadacima praćenje djelatnosti veza pripadnika hrvatske neprijateljske emigracije na području Orašja. U dosadašnjem radu ustupio je Službi dosta korisnih zapažanja o djelatnosti pojedinih rodbinskih i drugih veza Matuzović Ilije, brisana OO, suđeni HRB-ovac, Baotić Mate, zvani "Tuš", Baotić Vladimira, obojica OO našeg Sektora, te Baotić Zvonke, brisane OO našeg Sektora. Pored navedenog, preko Ilišević smo bili u toku djelatnosti pojedinih lica koja su eksponirala sa pozicija hrvatskog nacionalizma, a korišten je i prilikom vršenja operativnih provjera podataka.

Posljednjih nekoliko godina zdravstveno stanje Ilišević se pogoršalo, što je i osnovni razlog zbog čega nas već duže vremena nije ustupio nikakve kvalitetna saznanja. Napominjemo da su Ilišević do sada na vezi držala dvojica operativnih radnika, da nije obučavan o načinu održavanja tajne pismene veze i drugim specijalističkim disciplinama, te da do sada nije dekonspirisao svoje kontakte sa radnicima SDB-a. Do sada je samo jednom novčanu nagrađivan / 1000 dinara.

I prema njemu Služba nema nikakvih obaveza. S obzirom na navedeno predlažemo da Ilišević brišemo iz registra operativnih veza SDB-a u kojem je vođen pod pseudonimom "Konto", a da se njegov dosije dostavi RSUP-u SRBiH Uprava za AIP i dokumentaciju SDB-a razvoj informativnog sistema na uništavanje, pošto se svi značajniji podaci koje je ustupio Službi u procesu saradnje nalaze u dosjeima naprijed navedenih operativnih obrada.

Dnevni list, 11. 1. 2004.

Udba u sprječavanju nasilne promjene ustavnog poretka (29)

PRGIĆ (Ive) MATO - pseudonim "Štoper" Prijedlog za brisanje operativne veze: Na osnovu tačaka 6. i 16. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, predlažemo da se iz registara operativnih veza SDB-a briše Prgić Mato, sin Ive i Ilišević Mare, rođen 26.12.1945. godine u Donjoj Mahali, opština Orašje, Hrvat, državljanin SFRJ, po zanimanju frizer, nosilac naše PI, nalazi se na privremenom radu u Binfurtu, SR Njemačka, stalno nastanjen u mjestu rođenja, ulica Partizanska broj 1.

Obrazloženje: Prvi kontakt sa Prgić Matom ostvaren je 1987. godine na osnovu podataka da u Beinfurtu kontaktira sa Baotić Matom, zvani "Tuš", OO našeg Sektora, čija je djelatnost u to vrijeme bila usmjerena na nasilnu promjenu Ustavom utvrđenog društvenog uređenja SFRJ. Tom prilikom Prgić je, prema našoj ocjeni, korektno prenio Službi svoja zapažanja o protivustavnoj djelatnosti Baotić Mate, Kadrum Stanka, Mišić Jure i drugih ekstremnih emigranata sa područja Bodenzea i njihovim kontaktima sa pojedinim nosiocima naših putnih isprava. Tokom 1988. i 1989. godine Prgić nam je dostavljao korisna i provjerena saznanja o djelatnosti Baotića, te smo ga 29.6.1989. godine angažovali za saradnju sa SDB kao operativnu vezu pod pseudonimom "Štoper". U periodu nakon angažovanja za saradnju preko Prgića smo došli do podataka da Baotić Mato, osim sa emigrantima iz SR Njemačke kontaktira i sa Baotić Vladimirom, članom najužeg rukovodstva HDP-a za Kanadu, inače OO našeg Sektora. Identifikovali smo i nekoliko nosioca naših PI preko kojih je Baotić slao svojim vezama u zemlju poruke, poklone i slično. Međutim, nakon svestranog sagledavanja karaktera ličnosti Baotića i njegovog dosadašnjeg angažovanja u radu ekstremne emigracije u čemu su nam pomogli i podaci koje nam je ustupio Prgić /naša primjedba/ i nakon razgovora sa Baotićem početkom avgusta mjeseca ove godine (kada je došao u zemlju), ocijenili smo da njegova djelatnost ne predstavlja izraženiji stepen društvene opasnosti, te smo načinili prijedlog za brisanje Operativne obrade nad istim. S obzirom da je Prgić angažovan za saradnju sa SDB-om prvenstveno sa ciljem praćenja Baotićeve protuustavne djelatnosti, brisanjem obrade nad istim preostaju i razlozi za njegovo dalje usmjeravanje, te predlažemo da se isti briše iz registra operativnih veza SDB-a, a da se njegov materijal dostavi Upravi za AIP i dokumentaciju SDB-a i razvoj informacionog sistema na arhiviranje.

Odluka: Na osnovu tačke 5. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, odobravam da se Prgić Mato briše iz registra operativnih veza SDB u kojem je vođen pod pseudonimom "Štoper".

SARAČEVIĆ (Mule) IBRO - pseudonim "Rojal" Prijedlog za brisanje saradnika: Na osnovu tačke 17. pravila o radu Službe državne bezbjednosti predlažemo da se iz saradničke mreže briše Saračević Ibro, sin Mule, rođen 6.1.1925. godine u Vlasnici, državljanin SFRJ i Engleske, penzioner, stalno nastanjen na adresi 12 Kensington Av. Royton OL2-5 SA u Oldhamu, Engleska. Obrazloženje: Prvi kontakt sa Saračevićem Služba je ostvarila 1978. godine kada je prenio saznanja o djelatnosti

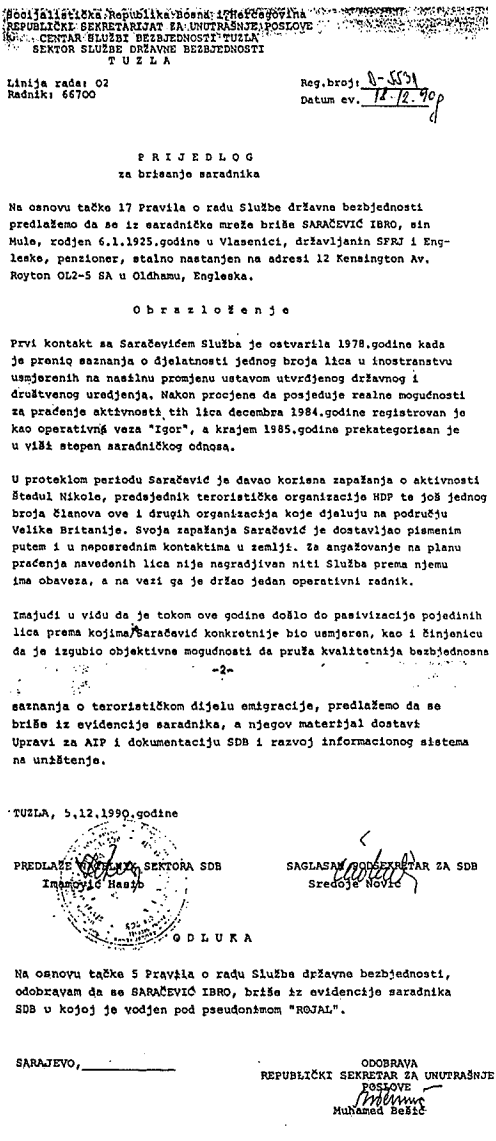

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI TUZLA
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
T U Z L A

Linija rada: 02
Radnik: 66700

Reg.broj: 0-5551
Datum ev. 12.12.90

P R I J E D L O G
za brisanje saradnika

Na osnovu tačke 17 Pravila o radu Službe državne bezbjednosti predlažemo da se iz saradničke mreže briše SARAČEVIĆ IBRO, sin Mule, rodjen 6.1.1925.godine u Vlasenici, državljanin SFRJ i Engleske, penzioner, stalno nastanjen na adresi 12 Kensington Av. Royton OL2-5 SA u Oldhamu, Engleska.

O b r a z l o ž e n j e

Prvi kontakt sa Saračevićem Služba je ostvarila 1978.godine kada je prenio saznanja o djelatnosti jednog broja lica u inostranstvu usmjerenih na nasilnu promjenu ustavom utvrđenog državnog i društvenog uredjenja. Nakon procjene da posjeduje realne mogućnosti za praćenje aktivnosti tih lica decembra 1984.godine registrovan je kao operativna veza "Igor", a krajem 1985.godine prekategorisan je u viši stepen saradničkog odnosa.

U proteklom periodu Saračević je davao korisna zapažanja o aktivnosti Štedul Nikole, predsjednik terorističke organizacije HDP te još jednog broja članova ove i drugih organizacija koje djeluju na području Velike Britanije. Svoja zapažanja Saračević je dostavljao pismenim putem i u neposrednim kontaktima u zemlji. Za angažovanje na planu praćenja navedenih lica nije nagradjivan niti Služba prema njemu ima obaveza, a na vezi ga je držao jedan operativni radnik.

Imajući u vidu da je tokom ove godine došlo do pasivizacije pojedinih lica prema kojima je Saračević konkretnije bio usmjeren, kao i činjenicu da je izgubio objektivne mogućnosti da pruža kvalitetnija bezbjednosna

-2-

saznanja o terorističkom dijelu emigracije, predlažemo da se briše iz evidencije saradnika, a njegov materijal dostavi Upravi za AIP i dokumentaciju SDB i razvoj informacionog sistema na uništenje.

TUZLA, 5.12.1990.godine

PREDLAŽE
VODJA SEKTORA SDB
Imamović Hasib

SAGLASAN
POMOĆNIK SEKRETAR ZA SDB
Sredoje Nović

O D L U K A

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, odobravam da se SARAČEVIĆ IBRO, briše iz evidencije saradnika SDB u kojoj je vodjen pod pseudonimom "ROJAL".

SARAJEVO,_____

ODOBRAVA
REPUBLIČKI SEKRETAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Muhamed Bešić

jednog broja lica u inostranstvu usmjerenih na nasilnu promjenu ustavom utvrđenog državnog i društvenog uređenja. Nakon procjena da posjeduje realne mogućnosti za praćenje aktivnosti tih lica decembra 1984. godine registrovan je kao operativna veza "Igor", a krajem 1985. godine prekategorisan je u viši stepen saradničkog odnosa. U proteklom periodu Saračević je davao korisna zapažanja o aktivnosti Štedul Nikole, predsjednik terorističke organizacije HDP te još jednog broja članova ove i drugih organizacija koje djeluju na području Velike Britanije. Svoja zapažanja Saračević je dostavljao pismenim putem i u neposrednim kontaktima u zemlji. Za angažovanje na planu praćenja navedenih lica nije nagrađivan niti Služba prema njemu ima obaveza, a na vezi ga je držao jedan operativni radnik. Imajući u vidu da je tokom ove godine došlo do pasivizacije pojedinih lica prema kojima je Saračević konkretnije bio usmjeren, kao i činjenicu da je izgubio objektivne mogućnosti da pruža kvalitetnija bezbjednosna saznanja o terorističkom dijelu emigracije, predlažemo da se briše iz evidencije saradnika, a njegov materijal dostavi Upravi za AIP i dokumentaciju SDB-a i razvoj informacionog sistema na uništenje.

Odluka: Na osnovu tačke 5. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, odobravam da se Saračević Ibro, briše iz evidencije saradnika SDB-a u kojoj je vođen pod pseudonimom "Rojal".

STOJANOVIĆ (Vladimira) ĐOKO - pseudonim "Armin"

Na osnovu člana 49. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti podnosi se Prijedlog za brisanje iz aktivnog saradničkog odnosa sa SDB Stojanović Đoke, sin Vladimira, rođen 11.1.1949. godine, u Ljeljanči, opština Bijeljina, Srbin, državljanin SFRJ, radnik na privremenom radu u Cirihu, Švajcarska, stalno nastanjen u mjestu rođenja. Obrazloženje: Stojanović je angažovan za saradnju sa SDB-om 1980. godine na praćenju neprijateljske djelatnosti lica koja djeluju sa pozicija hrvatske neprijateljske

emigracije u Fridbergu, SR Njemačka. Tako nas je kontinuirano obavještavao o neprijateljskoj djelatnosti braće Šuto Žarka i Marjana iz Imotskog, SR Hrvatska, Perko Jureta iz Posušja, emigranti u SR Njemačkoj, i njihovih veza. Podatke koje nam je ustupao o djelatnosti pomenutih lica provjeravani su i preko drugih izvora Službe i potvrđivali su se kao tačni. Podaci koje je Stojanović ustupao Službi su korišteni u cilju pasivizacije od neprijateljske djelatnosti navedenih lica. Krajem 1989. godine Stojanović je iz SR Njemačke prešao na privremeni rad u Cirih, Švajcarska, tako da su prestale objektivne mogućnosti za njegovo dalje angažovanje na ovom planu. Cijenimo da je Stojanović u kontaktu sa Službom bio iskren što potvrđuje i tačnost podataka koje nam je prezentirao, dosadašnji rad nije dekonspirisao, a na vezu su ga držala četiri operativna radnika. Imenovani nije obučavan niti upoznat sa složenijim metodama rada Službe, niti je nagrađivan u dosadašnjem radu. Imajući u vidu navedeno, predlažemo da se Stojanović briše iz evidencije aktivne saradničke mreže u kojoj je vođen pod pseudonimom "Armin", a da se njegov materijal pohrani u RSUP SR BiH- Uprava za analitičko-informativne poslove i dokumentaciju SDB-a i razvoj informacionog sistema. Odobrenje Na osnovu člana 49. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, odobrava se brisanje iz evidencije aktivne saradničke mreže Stojanović Đoke koji je vođen pod pseudonimom "Armin".

ANĐIĆ, (Ilije) MATO - "Lovro"

Prijedlog za brisanje saradnika u zemlji, na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB-a.

Anđić Mato, sin Ilije i Ane r. Martinović, rođen 20.2.1943. godine u sl. Krčevine, SO-e Vareš, Hrvat, državljanin SFRJ, VKV stolar, zaposlen u RJ "Namještaj IV" SOUR-a "Krivaja" Zavidovići, stalno nastanjen u Zavidovićima, Naselje solidarnosti broj 11/III. Razlozi: Sa Anđićem je obavljen informativni razgovor u decembru 1974. godine na okolnosti kontakata sa teroristima Matičević Ivanom i Prpić Matom za vrijeme njegovog boravka u Zavidovićima. Nakon toga, sa njim je ponovno uspostavljen kontakt u avgustu 1977. godine, kada je usmjeren na pokrivanje veza likvidirane terorističke grupe Prpić-Matičević u Zavidovićima i Vrbić Ante, brata ekstremiste Vrbić Josipa. Od tada ustupio je više korisnih saznanja o držanju i ponašanju pomenutih lica, te je u junu 1978. godine angažovan na kompromitujućem osnovu kao op. veza u zemlji, pod pseudonimom "Lovro". U potpunosti izvršavajući zadatke koji su mu davani, u martu 1979. godine prekategorisan je u saradnika u zemlji, pod istim pseudonimom. Polovinom 1980. godine suradnik odlazi na privremeni rad u SAD, kada je između ostalog instruiran za slučaj da dođe u kontakt sa ekstremistima Vrbić Josipom i dr., ali se do povratka u zemlju 1984. godine nije javljao u skladu sa ranijim dogovorom. I kroz naređene kontakte, suradnik je postepeno izbjegavao obaveze, ustupajući periferna saznanja o licima na koje je usmjeravan. Zbog takvog odnosa prema Službi, više puta je upozoravan, što nije rezultiralo odgovornijim prihvatanjem zadataka i kvalitetnijim pokrivanjem bezbjednosno-interesantnih lica. Imajući u vidu navedeno, kao i činjenicu da je prestao naš op. interes za praćenjem lica na koja je bio usmjeren Matičević Branko i Stjepan odselili su s našeg područja, a sa Vrbić Atnom se radi na stvaranju uslova za op.

kombinovanje, predlažemo da saradnika "Lovro" brišemo iz saradničke mreže, a da se njegov dosije pohrani u arhiv RSUP-a SR BIH. Suradnik nije korišten na suptilnijim zadacima, prema njemu Služba nema nikakvih obaveza, a upozoren je na obavezu čuvanja tajnosti podataka iz kontakata sa Službom Odobrenje Na osnovu člana 49. Pravila o radu SDB-a, odobrava se brisanje saradnika "Lovro".

Dnevni list, 12. 1. 2004.

Zanimanje Udbe za predavanja i komentare sveučilišnih profesora (30)

AJANOVIĆ, (Juse) IBRAHIM - "Laufer"

Prijedlog za angažovanje saradnika u inostranstvu na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Upustva o dokumentaciji u SDB-a.

Ajanović Ibrahim, sin Juse, rođen 20.3.1947. godine u selu Voljice, SO G. Vakuf, Musliman, državljanin SFRJ, radnik nalazi se na privremenom radu u Burghauzenu, SR Njemačka, zaposlen kao varioc, stalno nastanjen u mjestu rođenja. Razlozi: Prvi kontakt sa Ajanović Ibrahimom, Služba je uspostavila 1984. godine, od kada se imenovani samoinicijativno javljao i pružao podatke o neprijateljskoj djelatnosti ekstremne fašističke emigracije i jednog broja nosilaca NPI u Burghauzenu. Tako je dao više korisnih obavještenja o neprijateljskoj djelatnosti ekstremnih emigranata Pavić Ivana zvanog "Iko", čiji je bivši lokal služio kao mjesto okupljanja ekstremne emigracije iz svih krajeva SR Njemačke, Pavić Vlade, koji se često neprijateljski eksponira i napada naše lojalne građane na privremenom radu, Pavić Stipe, koji je u stalnom kontaktu sa Vupčak Jadrom, OO ovog centra. Pavići se nalaze pod op. tretmanom CSDB Livno, te pojedinih nosilaca NPI, koji su pali pod uticaj ekstremne fašističke emigracije/Djirić Marijan, Tomić Mijo, Ćuk Branko i dr./. Imajući u vidu naprijed navedeno, kao i objektivne i subjektivne mogućnosti Ajanovića i njegovu spremnost na saradnju sa Službom predlažemo da se Ajanović angažuje kao suradnik u inostranstvu pod pseudonimom "Laufer".

BABIĆ, (Ivice) JOZO - "Miki":

Prijedlog za brisanje op. veze u inostranstvu na osnovu člana 51. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti i tačke 5. Upustva o dokumentaciji SDB-a.

Babić Jozo, sin Ivice, rođen 9.2.1949. godine u Jazvinama, Busovača, stalno nastanjen u mjestu rođenja Hrvat, državljanin SFRJ, nosilac NPI, nalazi se na privremenom radu u Minhenu - SR Njemačka. Razlozi: Bahić Jozo, sa kojim su prvi kontakti uspostavljeni u maju 1979. godine, koristio se kao op. veza "Miki" na planu pokrivanja i praćenja neprijateljske djelatnosti Đuro Stjepana, Šupnjara Dominika, Bilić Joze i dr. u Minhenu - SR Njemačka.

Za pomenuta i druga lica dao je više korisnih saznanja, koja su se kasnije provjeravanjem potvrdila kao tačna. Pošto Babić već duže vremena nije u kontaktu sa

naprijed navedenim bezbjednosno-interesantnim licima, /promijenio posao i mjesto stanovanja/, zbog čega više nije u mogućnosti da prati njihovu neprijateljsku djelatnost, predlažemo da se, usljed prestanka realnih uslova za dalju saradnju, briše iz aktivne saradničke mreže.

Odobrenje: Na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-a odobrava se brisanje op. veze "Miki".

BARIŠIĆ, (Franje) FRANJO - "Rođo" :

Prijedlog za brisanje op. veze "Rođo" na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB-u. Barišić Franjo, sin Franje, rođen 10.1.1936. godine u selu Rastičevo, SO-e Kupres, Hrvat, državljanin SFRJ, trgovački radnik, zaposlen u Kombinatu "INPO"- prodavnica u Kupresu, stalno nastanjen u mjestu rođenja. Razlozi: Kontakt sa Barišićem Služba je uspostavila 1972.godine od kada se uspješno koristio na pokrivanju rodbinskih veza ekstremiste Patrun Ivana, nad kojim se vodi OO, od 1975. godine i na pokrivanju veza ekstremiste Lozić Marka, takođe OO ovog Sektora.Pored toga, pružio je bezbjednosno-interesantna saznanja za lica, naše građana nosioce NPI na privremenom radu u Kelnu - SR Njemačka. Obzirom da je Barišić u međuvremenu promijenio radno mjesto (zaposlio se u Kupresu) i izgubio ranije stečene pozicije, iz tih razloga predlažemo da se briše iz saradničke mreže, a da se ubuduće koristi za preventivno uporište na istom planu.

BUKVIĆ (Đorđa) MARINKO -"Severin":

Prijedlog za angažovanje operativne veze u inostranstvu na osnovu čl. 51 Pravila o radu SDB i tačke 5. Upustva o dokumentaciji u SDB-u.

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB Z E N I C A

Linija rada: 707 i 780
Op.radnik: Lulić Radovan

Reg.broj: U-2392
Datum ev. U 9 87

P R I J E D L O G

za angažovanje operativne veze u inostranstvu na osnovu čl. 51 Pravila o radu SDB i tačke 5 Uputstva o dokumentaciji u SDB.

BUKVIĆ MARINKO, sin Djordja i Milice r. Lugonja, rodj. 5.1o.1946. godine u s. D.Ravno-Kupres, državljanin SFRJ, Srbin, služio JNA, nosilac NPI, nalazi se na privremenom radu u Hokenhajmu-SR Njemačka, gdje je zaposlen u građevinskoj firmi "Renoba", oženjen, otac 2 djece, stalno nastanjen u mjestu rodjenja.

R A Z L O Z I

Prvi kontakt sa Bukvićem od strane Službe ostvaren je početkom 1985.godine. Poslije toga redovno, i samoinicijativno javlja se op. radniku, pri čemu ustupa korisna obavještenja o neprijateljskoj djelatnosti lica, uglavnom nosilaca NPI, zaposlenih u firmi "Renoba". Na ovaj način, izdifenciran je jedan broj naših građana, koji neprijateljski djeluju na propagandno-subverzivnom planu protiv SFRJ. Među ovim licima, posebno se ističu Guja Anto, rodom od Imotskog, Antunović Željko, rodom od Livna, Sabljić Ivan, rodom od Duvna, stalno nastanjen u Djakovu. Takodje, Bukvić pruža korisna saznanja u vezi održavanja raznih vjerskih skupova kod Ruske kapele u Dmštadu, koju povremeno posjećuje i zapadno-evropski episkop Lavrentije Trifunović. O saznanjima Bukvića, do sada su napisane 3 redovne informacije.

2.

Pošto Bukvić izražava spremnost da se i dalje angažuje na prikupljanju bezbjednosno-interesantnih podataka i praćenju neprijateljske djelatnosti ekstremne fašističke emigracije i njenih veza, te da na tom planu ima objektivne i subjektivne mogućnosti, predlažemo da se registruje kao op. veza u inostranstvu pod pseudonimom "SEVERIN".

Bugojno, 14.1o.1987.godine

P R E D L A Ž E :
OPERATIVNI RADNIK
Radovan Lulić

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 51 Pravila o radu SDB i tačke 5 Uputstva o dokumentaciji u SDB odobravam- ne odobravam angažovanje za saradnju BUKVIĆ MARINKA kao op. vezu u inostranstvu pod pseudonimom "SEVERIN".

Zenica: 21 /o /87.god.

O D O B R A V A
NAČELNIK SEKTORA SDB
Mirsad Abazović

Bukvić Marinko, sin Đorđa i Milice, r. Lugonja, rođ. 5.10.1946. godine u sl. Ravno, Kupres, državljanin SFRJ, Srbin, služio JNA, nosilac NPI, nalazi se na privremenom radu u Hokenhajmu - SR Njemačka, gdje je zaposlen u građevinskoj firmi "Renoba", oženjen, otac 2 djece, stalno nastanjen u mjestu rođenja. Razlozi: Prvi kontakt sa Bukvićem od strane Službe ostvaren je početkom 1985. godine. Poslije toga redovno, i samoinicijativno javlja se op. radnja pri čemu ustupa korisna obavještenja o neprijateljskoj djelatnosti lica, uglavnom nosilaca NPI, zaposlenih u firmi "Renoba". Na ovaj način, izdiferenciran je jedan broj naših građana koji neprijateljski djeluju na propagandno-subverzivnom planu protiv SFRJ. Među ovim licima posebno se ističu Guja Anto, rodom od Imotskog, Antunović Željko, rodom od Livna, Sabljić Ivan, rodom od Duvna, stalno nastanjen u Đakovu. Takođe, Bukvić pruža korisna saznanja u vezi održavanja raznih vjerskih skupova kod Ruske kapele u Darmštadu, koju povremeno posjećuje i zapadno-evropski episkop Lavrentije Trifunović. O saznanjima Bukvića do sada su napisane 3 redovne informacije. Pošto Bukvić izražava spremnost da se i dalje angažuje na prikupljanju bezbjednosno-interesantnih podataka i praćenju neprijateljske djelatnosti ekstremne fašističke emigracije i njenih veza, te da se na tom planu ima objektivne i subjektivne mogućnosti, predlažemo da se registruje kao op. veza u inostranstvu pod pseudonimom "Severin". Odobrenje: Na osnovu člana 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5 Upustva o dokumentaciji u SDB-u odobravam - ne odobravam angažovanje za saradnju Bukvić Marinka kao op. vezu u inostranstvu pod pseudonimom "Severin".

CVRTAK (Ive) BOŽO - "Lipi": Prijedlog za angažovanje saradnika o inostranstvu na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB-u.

Cvrtak Božo, sin Ive, rođen 17.9.1942. godine u S. Krupa, SO Gornji Vakuf, Hrvat, državljanin SFRJ, radnik, stalno nastanjen u mjestu rođenja, nalazi se na privremenom radu u SR Njemačkoj, zaposlen u firmi "Sehrot - Wias", stanuje na adresi: 85 Nurnberg - Heinvich - str. br 36.Razlozi: Sa Cvrtkom je uspostavljen kontakt u avgustu mjesecu 1976. godine. Od tada su kontakti sa istim ostvarivani redovno i na dogovoreni način. Do sada je dao više korisnih obavještenja o neprijateljskoj djelatnosti ekstremista: Jurić Jakova, Barišić Marka, Đapić Ante, Jovanović Milenka, Markić Ive, Novoselac Blaža, Čović Mile i dr., te pojedinih nosilaca NPI, koji žive u Nirnbergu, SR Njemačka. Kroz kontakte sa Cvrtkom došli smo do uvjerenja da je pouzdan i voljan da dobivene zadatke izvršava blagovremeno, da pruža obavještenja od interesa za bezbjednost zemlje, za što ima sve objektivne i subjektivne mogućnosti, te mu se mogu dati konkretni zadaci na planu praćenja neprijateljske djelatnosti ekstremne fašističke emigracije u Nirnbergu, SR Njemačka. Cvrtka bi u narednom periodu i dalje koristili na planu praćenja namjera i djelatnosti ekstremne fašističke emigracije u Nirnbergu. Jurić Jakov, Novoselac Blaž, Stojak Miro, Kraš Ivan, Čović Mile, Jovanović Milenko, u Ninbergu, te Vučak J. u Minhenu, gdje Cvrtak povremeno navraća.

Dnevni list, 13. 1. 2004.

"HRVATSKI VJESNIK", AUSTRALIJA:
PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (1)

Čuvari Jugoslavije

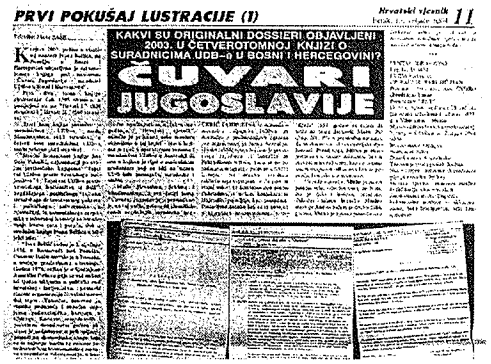
PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (1)
Hrvatski vjesnik 11
KAKVI SU ORIGINALNI DOSSIERI OBJAVLJENI 2003. U ČETVEROTOMNOJ KNJIZI O SURADNICIMA UDB-e U BOSNI I HERCEGOVINI?
ČUVARI JUGOSLAVIJE

Krajem 2003. godine u vlastitoj nakladi Ivana Bešlića, u Posušju u Bosni i Hercegoviniobjavljena je četverotomna knjiga pod naslovom "Čuvari Jugoslavije - suradnici UDB-e u Bosni i Hercegovini". Prva dva toma knjige obuhvaćaju čak 1380 stranica, a podijeljeni su na "Hrvati I." (820 stranica) i "Hrvati II." (560 stranica). Treći tom knjige posvećen je suradnicima UDB-e među Muslimanima (613 stranica), a četvrti tom suradnicima UDB-e među Srbima (642 stranice). Stručni konzultant knjige jest Bože Vukušić, najpoznatiji po svojim prethodnim knjigama "Tajni rat UDB-e protiv hrvatskoga iseljeništva" i "Tajni rat UDB-e protiv hrvatskoga iseljeništva iz BiH", negdašnjega političkoga tajnika Hrvatskoga državotvornog pokreta i političkoga zatvorenika u Njemačkoj, te samostalnoga savjetnika u saborskoj Komisiji za istraživanje žrtava rata i poraća, dok o uredniku knjige Ivanu Bešliću u bilješci piše:

"Ivan Bešlić rođen je 2. siječnja 1956. u Rastovači kod Posušja. Osnovnu školu završio je u Posušju, a srednju građevinsku u Trebinju. Godine 1978. otišao je u Sjedinjene Američke Države gdje se već nakon tri tjedna uključio u politički rad hrvatskog iseljeništva, postavši članom organizacije Hrvatski narodni otpor. Također, osnovao je vlastito poduzeće i započeo uspješnu poduzetničku karijeru u Chicagu. Koncem osamdesetih i početkom devedesetih godina aktivno je sudjelovao u prikupljanju pomoći za domovinske snage koje su se najprije borile za rušenje totalitarističkog komunističkog sustava i uspostavu višestranačja, a kasnije i za obranu hrvatskih prostora od velikosrpske agresije. U kolovozu 1991. biva uhićen na Floridi pod optužbom da je pokušao nabaviti oružje za obranu Hrvatske. Nakon nekoliko mjeseci provedenih u pritvoru biva pušten i nastavlja se baviti privatnim biznisom. Ipak, koncem lipnja 2002. godine vlasti SAD-a oduzimaju mu dozvolu boravka i biva se prisiljen vratiti u domovinu, odnosno u rodno Posušje gdje trenutno živi. Ivan Bešlić je oženjen i otac je dvoje punoljetne djece, Josipa (22) i Petra (21)."

Posebnost ovih knjiga (čije je prvo izdanje već potpuno rasprodano, a da je u Australiju stiglo svega nekoliko kompleta) jest u tome što u njoj - osim uvoda u kojemu se objašnjavaju načela djelovanja jugoslavenskih tajnih službi - gotovo uopće nema autorskih stranica: riječ je o preslikama originalnih suradničkih dossiera iz arhiva UDB-e BiH. No, posebnost ove knjige jest i u tome što se do sada obično govorilo o "neprijateljima Jugoslavije", dakle o onima koji su se nalazili pod UDB-inim nadzorom i koji su često bili - na različite načine - UDB-ine žrtve: ovo je prvi put da se dokumentirano govori o tome tko je radio na prikupljanju "dokaza" o tim "neprijateljima" i tko je takve (često izmišljene) "neprijatelje" nastojao "onemogućiti" u njihovu

djelovanju... S ovakvom knjigom je - zbog njena dokumentarna oblika - teško polemizirati, pa je ona izazvala golemo zanimanje, kako na području Bosne i Hercegovine, tako i diljem svijeta.

Najčešći i gotovo redoviti prigovor bio je da su materijali "odabrani selektivno", tj. da u knjige nisu uvršteni svi suradnici, djelatnici i/ili pomagači UDB-e. Ne upuštajući se u takva nagađanja, "Hrvatski vjesnik" odlučio je prikazati neke dossiere objavljene u toj knjizi - one u kojima je riječ o operativnim vezama i suradnicima UDB-e u Australiji ili one u kojima je riječ o australskim građanima koji su bili na udaru UDB-inih pomagača, suradnika i službi. Među Hrvatima, Srbima i Muslimanima, u ta četiri toma "Čuvara Jugoslavije" pronađeno je, na taj način, gotovo 60 identificiranih negdašnjih suradnika negdašnje UDB-e u Bosni i Hercegovini koji su na bilo koji način bili povezani s Australijom, što je - koliko je javno poznato - nažalost u popriličnom neskladu s onim brojkama koje su javnosti predstavljene kao brojke otkrivene djelatnošću australskih sigurnosnih službi. Ne upuštajući se u raspravu o tim materijalima već objavljenima u munjevito rasprodanoj četverotomnoj knjizi "Čuvari Jugoslavije", "Hrvatski vjesnik" donijet će odabrane prijepise dossiera koji se odnose na emigrante koji žive ili su živjeli na australskom tlu.

SDB SARAJEVO

Linija rada: 02

Op. radnik: Vrebac Zvonimir

PRIJEDLOG za angažovanje saradnika "ARTUR" (Nap. HV: Prekriženo, te rukom nadopisano:) "DŽEKSON", na osnovu Člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti.

LICE: **CERIĆ HAJRUDIN**, sin Mehe i Ćelebije, rođene Filipović, rođen 6. 12. 1919. godine u Sanskom Mostu, Musliman, državljanin SFRJ, oženjen, otac dvoje djece, nije član SKJ, po zanimanju trgovac, zaposlen u "UNIMI" - Sarajevo, stalno nastanjen u sarajevu ul. Palmira Toljatija br. 29/1..

RAZLOZI: Radeći na raščišćavanju sa vezama ekstremne fašističke emigracije, stupili smo u toku 1978. godine u kontakt sa CERIĆ HAJRUDINOM, rodbinskom vezom (brat) ekstremiste CERIĆ FAHRUDINA iz Adelaida - Australija, vijećnika HOP-a za Australiju i predsjednikom ogranka iste organizacije za Južnu Australiju. U toku raščišćavanja isti nam je prenio svoja zapažanja iz kontakta sa Fahrudinom u Beču, kada je on po zadacima emigracije putovao u SAD i Evropu. Na osnovu rezultata raščišćavanja ocijenjeno je da postoje realni uslovi za kombinovanje prema Fahrudinu, i u tom kontekstu se Hajrudin pojavljuje kao posrednik. Postavljene zadatke koji su se sastojali u ažuriranju korespondencije i uspostavljanju češćih telefonskih kontakata, kroz koje je vršio pozitivan utjecaj na Fahrudina, Hajrudin je vrlo uspješno i korektno izvršavao. Zahvaljujući njegovom zalaganju, ispunjavanju i drugih zadataka, započeto kombinovanje se dobro realizuje.

Obzirom na planirane mjere koje se realizuju i koje će se realizovati u toku operativnog kombinovanja, cijenimo da će nam Hajrudinova pomoć biti dragocjena,

stoga predlažemo da se isti i zvanično angažuje i registruje kao saradnik pod pseudonimom "ARTUR".

Sarajevo, 27. 1. 1981. godine

Predlaže op. radnik: Vrebac Zvonimir

ODOBRENJE:Odobrava se angažovanje CERIĆ HAJRUDINA za saradnika, na osnovu Člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti.

NAČELNIK CENTRA SDB: Salihović Amir

SEKTOR SDB BANJA LUKA

Odjeljenje 02

PRIJEDLOG

ZA BRISANJE OP. VEZE POD PSEUDONIMOM "KREŠO" (na osnovu Člana 49. pravila o radu SDB-a):

JERKOVIĆ MIRKO, sin Marka i Mare rođ. Majdandžić, rođen 19. 10. 1933. godine u Ivanjskoj, opština Banja Luka, penzioner, nastanjen u Banjoj Luci, Ulica Miše Stupara, lamela broj 1.

Razlozi: Jerković je registrovan kao op. veza "Krešo" 1984. godine sa ciljem da utiče na brata Jerković Matu, PO (Nap. HV: PO = prethodna obrada), da se distancira od neprijateljske djelatnosti. Pored toga, Mirko je obavještavao i o nekim dolascima lica iz Australije na naš teren, kao i o eventualnim mogućim odlascima lica sa područja Ivanjske u inozemstvo. Uz naše sugestije, Mirko je putem pisama vršio određen uticaj na brata, što je dalo i izvjesne rezultate. Također, tokom boravka Matine supruge Ane na našem području 1984. godine, Mirko je njenim posredstvom uputio određenu poruku bratu u cilju njegove pasivizacije u okviru grupacije HRB u Geelongu. Provjerom preko drugog izvora, saznanja koja nam je pružio Mirko su se pokazala kao tačna i korisna. S obzirom da je Jerković... (Nap. HV - dvije riječi nečitke) imao prebivalište u Zenici, to su nam kontakti sa njim bili u izvjesnoj mjeri otežani, ali i pored toga postignuti su određeni rezultati u mjerama pasiviziranja Jerković Mate, što je doprinijelo da se gotovo u potpunosti distancirao od neprijateljske djelatnosti, na osnovi čega je i PO nad Jerković Matom brisana.

Imajući u vidu naprijed navedeno, kao i činjenicu da nema objektivnih ni subjektivnih mogućnosti da se Mirko koristi na drugim zadacima Službe, predlažemo da se Jerković Marko briše kao operativna veza "Krešo". Materijal bi po brisanju arhivirali.

PREDLAŽE OPERATIVNI RADNIK: Dean Brzović

SAGLASAN NAČELNIK ODJELJENJA 02: Slobodan Sakan

ODLUKA: Na osnovu Člana 49. Pravila o radu SDB-a odobrava se brisanje op.veze "Krešo".

ODOBRAVA NAČELNIK SEKTORA SDB: Zvonko Nikolić

(Nap. HV: Navodi UDB-ina operativca Deana Brzovića kako su "postignuti određeni rezultati u mjerama pasiviziranja Jerković Mate", ipak ne odgovaraju činjeničnom stanju. Naime, kako su "Hrvatskom vjesniku" potvrdili dobro obaviješteni izvori u Geelongu, Mato Jerković ostao je aktivan u Hrvatskom narodnom vijeću i nije se odrekao državotvornoga rada.)

CENTAR SDB MOSTAR

Reg. br.: D-1850

LINIJA RADA: 02

OP. RADNIK: Sabljić Ivan

Prezime, očevo ime, ime: **ČVORO (Predraga) LAZAR,** pseudonim: "ZET" Godina, mjesto, opština i SR rođenja (za strane državljane i država): 1937. g. u Vihovićima – Mostar Mjesto i adresa boravka (prebivališta): Sydney - 9 Collins st. Temppe 2044 NSW

Bračno stanje: Oženjen

Narodnost: Srbin

Državljanstvo: Australsko

Zanimanje (vrsta posla): Radnik

Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen: Sydney

Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija: Osnovna škola

Zanje stranih jezika: engleski

Individualne osobine - sklonosti, mane, hobi: Inteligentan, vrlo konspirativan

PRIJEDLOG: Da se saradnik "ZET" briše iz evidencije aktivne saradničke mreže SDB-a.

Saradnik "ZET", angažovan je za saradnju aprila 1976. godine. Korišten je za pribavljanje informacija o neprijateljskoj djelatnosti MARIĆ ANĐELKA, PAPAC JANKA, braće MLINARIĆ i drugih terorista i njihovih vezau Sidneju. Prilikom posljednjeg neposrednog kontakta sa "ZETOM" u inostranstvu, decembra 1977. godine konstatovano je da ga istovremno kontaktiraju i predstavnici Generalnog konzulata u Sidneju. Po povratku op. radnika iz inostranstva dogovoreno je u RSUP SR BiH da se posredstvom SDB SSUP, sa odgovarajućom službom SSIP utvrdi dalji tretman ovog saradnika. Na sastanku predstavnika RSUP-a i ovog Centra u aprilu o. g. prilikom sagledavanja stanja operativnih obrada i pozicija SDB-a u Australiji, zaključeno je da se "ZET" briše iz aktivne saradničke mreže SDB-a. Na osnovi naprijed navedenog predlažem da se saradnik "ZET" briše iz evidencije aktivne saradničke mreže SDB-a, a da se njegov materijal arhivira u RSUP SR BiH SDB Sektor za analitičko-informativne poslove Sarajevo, prema postojećem Uputstvu o dokumentaciji.

MOSTAR, 12. 10. 1979. g.

PREDLAŽE OP. RADNIK: Ivan Sabljić

ODOBRENJE: Odobrava se brisanje saradnika "ZET" iz evidencije aktivne saradničke mreže SDB-a.

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (2)

Australija i oko nje

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI SEKTOR SDB BANJA LUKA

Op. radnik: Mirko Ješić

Datum: 26. 6. 1987. godine

Linija rada: 02

PRIJEDLOG za brisanje operativne veze

Na osnovu Čl. 50 Pravila o radu SDB-a, **ČAČIĆ IVO**, sin Marka i Ike r. Župan, rođen 20. 6. 1934. godine u Ćeli, opština Prijedor, Hrvat, državljanin SFRJ, KV radnik, zaposlen u RO"CELPAK" u Prijedoru, nije član SKJ, nastanjen u Ćeli bb, Prijedor.

Razlozi: Čačić je u oktobru 1978. godine registrovan kao op. veza "VALENTIN" i usmjeren na operativno pokrivanje i kretanje rodbinskih veza GOO "Teroristi" (Nap. HV: GOO = glavna operativna obrada) (braća BUTKOVIĆ i SARIĆ ANTE) koje (Nap. HV: rodbinske veze) uglavnom žive u Zagrebu a povremeno dolaze i na naše područje. Majka braće Butković posjeduje vikend kuću u Ćeli, Prijedor, i povremeno dolazi u istu. U dosadašnjem radu "Valentin" nam je prezentirao niz operativno interesantnih podataka koji su nam sluzili za naše ukupno operativno postavljanje prema ustaškim teroristima i njihovim rodbinskim vezama.

S obzirom da je "Valentin" svjestan saradničkog odnosa i da ima objektivne uslove i izražava spremnost za dalju saradnju sa SDB-om, te imajući u vidu namjere i planove ustaških ekstremista sa ovog područja predlažemo da se isti briše kao op. veza i preregistruje u saradnika po odbrambenim pripremama.

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI

SEKTOR SDB BANJA LUKA

Odjeljenje 02

Reg. br. D-6335

Datum ev.: 20. 1. 1989.

PRIJEDLOG za angažovanje saradnika

Na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB predlažem angažovanje za saradnju sa SBD: **BLAŽIĆ MLADEN**, sin Stanoje, rođen 23. 5. 1944. godine u u Velikom Blaškom, opština Laktaši, Srbin, državljanin SFRJ, po zanimanju tokar, nosilac naše PI (Nap. HV: PI = putna isprava), nalazi se na privremenom radu u Štutgartu, SR Njemačka, stalno nastanjen u Velikom Blaškom broj 99.

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (2)

KAKVI SU ORIGINALNI DOSSIERI OBJAVLJENI 2003. U ČETVEROTOMNOJ KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE" – SURADNICIMA UDB–a U BOSNI I HERCEGOVINI?

ZAGRANIČNI SURADNICI

Razlozi: Obzirom na potrebe za konstantnom primjenom raznovrsnih mjera Službe prema obradama koje vodi ovaj Sektor, planirali smo iznalaženje pogodnog lica kojg bi kristili na ovom planu. Selekcijom među izdiferenciranim licima započeli smo intenzivnije razgovore sa Blažić Mladenom od juna 1985. godine. Kako smo kroz razgovore ocijenili da Blažić, pored ostalih, ima i dobre subjektivne mogućnosti, sa njim smo obavili određene instrukcije i u prvo vrijeme ga angažovali za prenošenje pošiljki iz naše zemlje, koje je Blažić distriburao na naznačene adrese iz različitih gradova SR Njemačke. Pripremili smo ga i na planu primjene i drugih mjera, posebno oko realizovanja mjera psihološkog uznemiravanja putem telefona. Ovu mjeru, preko Blažića, smo u više navrata primjenjivali prema Jurić Jakobu, ekstremisti u Nirnbergu, što je dalo dobre rezultate, a to je potvrđeno i preko drugih izvora SDB-a. Prilikom realizacije ove mjere, Blažić je pokazao veliku snalažljivost i spremnost da ovakve zadatke i dalje obavlja, pa smo ga početkom 1987. godine angažovali kao op. vezu. Pored ovoga, Blažića smo koristili i na planu perifernog praćenja neprijateljske djelatnosti ekstremista Kovačić Nikole, njegove kontakte sa drugim ekstremistima i nosiocima PI, obzirom da povrmeno radi u njegovoj trgovini. Na ovom planu smo ga koristili u cilju provjeravanja. I na ovim zadacima Blažić je pokazao dobre rezultate. Nakon ovoga, Blažića smo instruisali da bude "poštansko sanduče" za vezu sa saradnicima iz prekomorskih zemalja i do sada je taj zadatak uspješno i savjesno obavljao.

Ove godine posebno smo ga angažovali na snimanju lokacija i brojeva telefona na mjestima gdje je ranije odsjedao i boravio Dedić Dinko, naša OO (Nap. HV: OO = opratívna obrada), što je Blažić i pored određenih poteškoća uspješno obavio. Na ovom planu preko njega planiramo primijeniti određene mjere psihološkog uznemiravanja Dedić Dinka, prilikom njegovog boravka u Evropi. Tokom ovog ljeta, prilikom njegovog boravka u zemlji, sa Blažićem su dogovorene konkretne mjere psihološkog uznemiravanja putem telefona Gubo Slavka, naše OO u Švedskoj, što je Blažić u nekoliko navrata uspješno realizovao, a preko njega ćemo nastaviti sa primjenom ove mjere. Pored neposrednog kontakta, sa Blažićem se kontakti održavaju pismeno i putem telefona. U tom smislu je obučen i do sada se pridržavao dogovorenih kodova. U toku dosadašnjeg rada sa izvorom, stvorene su subjektivne i objektivne mogućnosti da se Blažić šire i više koristi na primjeni raznovrsnih mjera Službe, otkrivanju veza ekstremista iz Štutgarta, utvrđenih adresa stanovanja emigranata, maraka i registarskih brojeva njihovih automobila i dr., radi čega smo mišljenja da su stvoreni svi potrebni uslovi da se prekategoriše iz op. veze u saradnika i registruje pod pseudonimom "LERO". Ukoliko ovaj prijedlog bude prihvaćen, sačinićemo konkretan plan operativnog korištenja.

PREDLAŽE OPERATIVNI RADNIK: Hajrudin Rakanović
SAGLASAN NAČELNIK ODJELJENJA 02: Slobodan Sakan
ODOBRENJE Na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB-a, odobravamo angažovanje za SDB saradnika "LERO".
Banja Luka, 5. 12. 1988. godine
NAČELNIK SEKTORA SDB: Zvonko Nikolić

CENTAR SDB SARAJEVO
Odjeljenje: 02
Dana, 23. 2. 1984. godine
Reg. broj: D-2795
Dat. evid.: 8. 5. 84.

PRIJEDLOG za prekategorizaciju saradnika "Tilava", prema Članu46., Pravila o radu SDB-a u op. vezu, za: **DEDOVIĆ ASAF**, sin Ahmeda, roćen 31. 12. 1937. godine u Vranju, SR Srbija, državljanin SFRJ i Australije, VK vodoinstalater, oženjen, zaposlen u "Fordovoj tvronici" u Gelongu - Australija, nastanjen na adresi 48 PRINCES RD. CORIO 3214 GEELONG - VIC.

RAZLOZI: "Tilava" je za saradnju angažovan od strane Službe 1976. godine na dobrovoljnoj osnovi i bio je usmjeren na pokrivanje ustaške emigracije na području Džilonga. Davao je vrlo kvalitetna i provjerena saznanja koja su se odnosila na HADŽIOMEROVIĆ IRFANA, ROVER SREĆA, VITEZ VLADIMIRA, PAVLOVIĆ JOZU, MILANOVIĆ PAVLA, ROSO IVICU, JOSIPOVIĆ ANTU kao i druge pripadnike HOP-a iz Džilonga. Osim saznanja o neprijateljskoj djelatnosti navedenih lica, fono i foto dokumentovao je neprijateljsku djelatnost muslimanske neprijateljske emigracije kao što su Hadžiomerović Irfan, Dizdarević..... (Nap. HV: nečitko ime), Sečić Sulejman, Jahić..... (Nap. HV: nečitko ime) i drugi. Kao saradnik sa zadacima u zagraničnom radu "Tilava" je kontaktiran u više navrata kako u zemlji tako i u inostranstvu. Osjećajući se velikim patriotom "Tilava" je pored izričite zabrane od strane op. radnika, često odlazio u konzulat SFRJ u Melburnu na proslave 29. Novembra, Dana republike, odlazio u klubove jugoslovenskih radnika, te na taj način skrenuo na sebe pažnju pripadnika ekstremne fašističke emigracije koji su ga proglasili za "UDBINOG Čovjeka" i distancirali se od njega. Izgubivši pozicije i objektivne uslove za rad "Tilava" se u zadnje vrijeme veoma rijetko javljao iako je nekoliko puta iniciran na to od strane op. radnika. Njegova javljanja su se periferno odnosila na djelatnost ekstremnih emigranata na koje je on upućen od strane Službe. Pošto "Tilava" i dalje želi da ostane u kontaktu sa Službom, istog bi unarednom periodu koristili kao operativnu vezu za koju predlažemo pseudonim Nišava. "Nišavu" bi na vezi držao op. radnik KEMAL PREPIĆ, a bio mi usmjeren na pokrivanje muslimanske zajednice u Dandenongu - Melburn.

RSUP SR BiH

CENTAR: SDB DOBOJ

Reg. Br.: D-850

UPITNIK S

Prezime, očevo ime i ime: **MIJIĆ (Bože) MARKO**

Pseudonim: "Ukrina", "Serafin"

Godina i mjesto rođenja (opština i SR): 1949. Novo Selo - opština Bos. Brod, SR Bosna i Hercegovina. Mjesto i adresa boravka (prebivalište): Novo Selo - Bos. Brod. Privremeno nastanjen u Beču.

Bračno stanje: Neoženjen

Narodnost: Hrvat

Državljanstvo: Australsko i SFRJ

Zanimanje (vrsta posla): Radnik

Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen: Bez stalnog zaposlenja Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija: 2 razreda franjevačke gimnazije (nekvalifikovan radnik)

Znanje stranih jezika: Potpuno vlada engleskim, a djelomično njemačkim jezikom. Individualne osobine - sklonosti, mane, hobi: Snalažljiv, odvažan, obazriv i konspirativan. Hobi: Čitanje knjiga iz vojno-naučne oblasti i izrade eksplozivnih sredstava.

Da li je član SK: Ne

Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost: Potiče iz klerikalne porodice. Bio 2 godine u popovskom sjemeništu. Emigrirao 1967. u Australiju i bio aktivni član HRB-a.

Mjesec i godina angažovanja, odnosno reaktiviranja: Januara 1972. - angažovan.

Osnov angažovanja: Na kompromitujućem materijalu.

Koju neprijateljsku djelatnost obrađuje (linija rada): Usmjeren na ekstremne organizacije hrvatske emigracije u inostranstvu - "HRB".

Mjesto, država i svojstvo boravka: Beč - Austrija, emigrant s australskom putnom ispravom.

Mjesec i godina upućivanja u inostranstvo: Emigrirao jula 1967. godine.

Da li je korišten prije odlaska u inostranstvo i na kojim zadacima : Nije.

Vrsta saradnika: Zagranični saradnik.

Način ugrađivanja: Putem operativnog radnika i tajnog pisma. Veza u zemlji se održava u konspirativnom stanu.

Stepen pouzdanosti saradnika: Pouzdan.

Koji ga operativni radnik drži na vezi: LUKOVIĆ Nikola - radi po emigraciji. Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o saradniku i saradnji: Ima uslove da se pravilnom

orijentacijom i radom, razvije u kvalitetnog saradnika.

U Doboju, dana 12. 1. 1971.

UPITNIK POPUNIO: Milinko Škrobić.

(Napomena HV-a: Mijić Marko bio je jedan od suradnika UDB-e koji su radili i na operativnom pokrivanju Bugojanske akcije.

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (3)

Vozači, službenici, trgovci, konobari, zatvorenici...

RSUP SR BiH

CENTAR: SDB DOBOJ

Reg. Br.: D-850

UPITNIK S:

Prezime, očevo ime i ime: **MARIĆ (Pero) MATIJA**

Pseudonim: "Doktor" (Nap. HV: - precrtano i rukom nadopisano:) "Severin"

Godina i mjesto rođenja (opština i SR): 20.9.1945. Novo selo - Odžak, SR BiH

Mjesto i adresa boravka (prebivalište): 7 Austin str. Footscray – Melbourne Vic., Novo Selo - Odžak, SR BiH

Bračno stanje: Oženjen; Narodnost: Hrvat; Državljanstvo: SFRJ

Zanimanje (vrsta posla): Vozač

Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen: Tvornica dijelova za automobile u Melbourneu

Vrsta (grana) djelatnosti: automobilska industrija

Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija: KV radnika

Znanje stranih jezika: Potpuno vlada engleskim jezikom.

Da li je član SK: Ne

CENTAR DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI

SEKTOR: SDB DOBOJ

LINIJA RADA: 703

RADNIK: MIHALJČIĆ MARKO

registarski broj: (Nap. HV: nečitko)

Datum evidentiranja: 26. 11. 87.

PRIJEDLOG za brisanje saradnika

Na osnovu Člana 50. Pravila o radu SDB-a, predlažem da se MARIĆ MATIJA, sin Pere, rođen 20. 9. 1945. godine u Novom Selu, opština Odžak, SR BiH, državljanin SFRJ i Australije, Hrvat, NPI (Nap. HV: NPI = naša putna isprava) u Melburnu, Australija, registrovan kao saradnik "Severin" i usmjeren na ustašku emigraciju u Melburnu, briše se iz evidencije saradnika SDB.

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (3)

Hrvatski vjesnik 13

KAKVI SU ORIGINALNI DOSSIERI OBJAVLJENI 2005. U ČETVEROTOMNOJ KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE" – SURADNICIMA UDB-e U BOSNI I HERCEGOVINI?

Vozači, službenici, trgovci, konobari, zatvorenici...

RAZLOZI: Kao zagranični saradnik je angažovan 2. 12. 1976. godine pod pseudonimom "Doktor", a od 1982. godine "Severin" i usmjeren na praćenje neprijateljske djelatnosti ustaške emigracije u Melburnu, a posebno ekstremista KASIĆ Josipa, BAGARIĆ Marka, ROVER Srećka, PERIČIĆ Franje i dr. kao i nekoliko emigranata s područja Sektora SDB Doboj: JANJIŠ Bone, MRVELJ Bože, i ČELEBIJA Pave nad kojima smo vodili OO (Nap. HV: OO = operativna obrada). Uz saglasnost Službe saradnik je bio uključen u rad nekih emigrantskih organizacija i društava. Tako je 1977. godine primljen u HRM, bio je član MO HNV "Sloboda Hrvatskoj", Zatim HNO-L - ogranak "Slavko Kvaternik" i član uprave "Australsko-hrvatskog društva" (koje je pod kontrolom HOP-a). Saradnik je više puta kontaktiran neposredno u zemlji i četiri puta u inostranstvu, a najčešće posredno.

RSUP SR BiH
CENTAR: SDB SARAJEVO
Reg. Br.: D-1753
UPITNIK S:
Prezime, očevo ime i ime: **ARAPOVIĆ (Pere) MIRKO**
Pseudonim: "MOSTAR"
Godina i mjesto rođenja (opština i SR): 1922. g. - Prača, SO Rogatica
Mjesto i adresa boravka (prebivalište): Sarajevo, Skerlićeva br. 11
Bračno stanje: Oženjen
Narodnost: Hrvat
Zanimanje (vrsta posla): službenik
Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen: Predstavništvo "ZDENKA",
Veliki Zdenci, u Sarajevu
Vrsta (grana) djelatnosti: industrija /prehrambena/
Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija: SSS /gimanzija/

Da li je član SK: Ne

Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost: bio ustaša i zbog toga suđen na 9 godina zatvora

CENTAR SDB SARAJEVO

Reg. broj: D-1753

Dat. evid. (Nap. HV: nečitko)

OP RADNIK: Prepić Kemal

PRIJEDLOG za brisanje suradnika "Mostar", na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB-a.

ARAPOVIĆ MARKO, sin Pere i majke (nečitko), roden 1922. godine u Prači - SO Rogatica, Hrvat, državljanin SFRJ, službenik, stalno nastanjen u Sarajevu, Ulica Skerlićeva br. 11.

Razlozi: Služba je stupila u kontakt sa "Mostarom" u toku 1976. godine. Kao prijateljsko-poznanička veza "Mostar" je usmjeren na pokrivanje, kontrolisanje i prikupljanje obavještenja o Roverovim vezama u zemlji. "Mostar" je u toku ovog rada stekao solidno uporište kod Ambrozić Ksenije, sestre Srećka Rovera. Davao je dosta kvalitetna obavještenja o kontaktima Ksenije sa Srećkom. Poslije smrti Ladislava, "Mostar" je postepeno počeo da gubi pozicije, a i zdravstveno nije bio u mogućnosti da bude stalno u kontaktu sa Ksenijom. Naime, "Mostar" je u posljednje dvije godine pretrpio srčani udar, pa je morao izvjesno vrijeme da provede u bolnici, a kasnije je liječenje nastavio kod kuće. Obzirom da "Mostar" iz prvenstveno zdravstvenih razloga ne može više da nam daje redovna obavještenja o kontaktima Ksenije Ambrozić i Srećka Rovera, predlažemo da ga brišemo iz aktivne saradničke mreže, ali ćemo ga koristiti povremeno kao prijateljsko-poznaničku mrežu.

Sarajevo, 12. 4. 1984. godine.

SAGLASAN NAČELNIK ODJELJENJA 02 Duško Bošković

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA

REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI

SEKTOR SDB ZENICA

Linija rada: Emigracija

OP RADNIK: Skelo Tomislav

Reg. Broj: D-5843

Dat. evid. 10. 10. 1990.

PRIJEDLOG Za brisanje saradnika u inostranstvu na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB-a.

ŠUŠNJA JAGO, sin Pere i Kate r. Batista, rođen 16. 2. 1947. godine u s. Bakija, Busovača, Hrvat, državljanin SFRJ i Australije, oženjen, otac dvoje djece, vlasnik više trgovinskih radnji u Melburnu, emigrant sa regulisanim statusom. Od 1965. godine boravi u Australiji, nastanjen na adresi 10. Wardle Close, Blackburn South 3130, Melbourne.

RAZLOZI: Na osnovu saznanja da Šušnja u Australiji ostvaruje kontakte sa pojedinim pripadnicima HNE (Nap. HV: HNE = Hrvatska neprijateljska emigracija) braćom Mravak Mladenkom i Josipom, braćom Bošnjak Tomislavom i Marijanom, Kasić Josipom, Ćuk Josipom i drugim ekstremistima, u junu 1985. godine zavedena je operativna kombinacija "Gong", s ciljem njegovog dovođenja u zemlju radi stupanja u neposredni kontakt i ocjene mogućnosti angažovanja za saradnju. na tom planu preduzete su adekvatne mjere Službe, te je uz angažovanje posrednika "Menadžer" u junu 1986. godine došlo do realizacije ovih mjera. Nakon razgovora sa Šušnjom, u kojima nam je pružio niz obavještenja o neprijateljskoj djelatnosti naprijed navedenih i drugih ekstremista, kao i pojedinih nosilaca NPI (Nap. HV: NPI = naša putna isprava) u Australiji, ocjenili smo da ima objektivne i subjektivne mogućnosti za angažovanjem za saradnju. Kroz dalje kontakte i nakon adekvatnog instruktaža, u decembru 1986. godine, Šušnja je angažovan za saradnika u inostranstvu pod pseudonimom "Šaja". Poslije toga sa njim je ostvareno više pismenih i telefonskih kontakata, kroz koje nam je, u kontinuitetu pružao bezbjednosno-interesantna saznanja o aktivnosti grupacije oko uredništva emigrantskog lista "Hrvatski tjednik" (braća Bošnjak Tomislav i Marijan, Mravak Mladenko i dr.) i lica okupljenih oko hrvatskog doma "Ante Pavelić" u Melburnu (Ćuk Josip, Jakovljević Jakov, Škrobo Dobroslav i dr.). Saznanja koja je pružao su provjerena preko izvora drugih Sektora i izvora SID-a i pokazala su se kao tačna. Obzirom da je predloženo brisanje OO (Nap. HV: OO = operativna obrada) nad Mravak Mladenkom i Josipom, saradnik je objektivno izgubio pozicije i nije u prilici potpunije pratiti kretanje unutar grupacije ekstremnihemigranata u Melburnu. Imajući to u vidu cijenimo da "Šaja", i pored pokušaja eventualnog preusmjeravanja nije u mogućnosti dalje pratiti aktivnosti HNE, te predlažemo da se briše iz aktivne saradničke mreže, a njegov dosije uništi. Saradnik nije upoznat sa suptilnijim mjerama i radnjama Službe, prema njemu nemamo nikakvih obaveza, a istićena narednom kontaktu, po dolasku u zemlju, biti upozoren na obavezu čuvanja tajnosti kontakata i podataka koje je ustupio Službi.

PREDLAŽE NAČELNIK SEKTORA: Veselin Stanić

SAGLASAN: PODSEKRETAR ZA SDB: Sredoje Nović

ODOBRENJE: Na osnovi tačke 5. Pravila o radu SDB-a odobrava se brisanje iz aktivnesaradničke mreže ŠUŠNJA JAGE, registrovanog pod pseudonimom "Šaja". ODOBRAVA REPUBLIČKI SEKRETAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE: Muhamed Bešić

REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI

CENTAR ZENICA: Linija rada: 090

OPER. RADNIK: Nikola Petrić

PRIJEDLOG za brisanje operativne veze u zemlji, na osnovi Člana 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB-u:

TOKAČA SALKO, sin Safeta, rođen 3. 3. 1954. godine u selu Modriča SO-e Pale, nastanjen u Sarajevu, Prijedorska br. 13, neoženjen, Musliman, drž. SFRJ, osuđenik KPD-a Zenica, radio kao pomoćni radnik, pohađa školu učenika u privredi pri KPD-u Zenica, osuđen presudom Okružnog suda u Sarajevu 1975. godine na kaznu zatvora od 2 godine po Čl. 250. i 254, izvjesno vrijeme bio u bjekstvu.

RAZLOZI: Tokača je angažovan kao op. veza 1978. godine i registrovan pod pseudonimom "Bjegunac". Usmjeren je na praćenje neprijateljske djelatnosti suđenih terorista u KPD-u Zenica, Tolić Ilije, Pehar Miljenka, Pezer Ivana, Čolig Stjepana, Ereš Tome (svi OO), i drugih "političkih" osuđenika. Do sada je dao više korisnih bezbjednosno-interesantnih saznanja o namjerama i planovima osuđenih lica iz ove grupacije. Obzirom da je Tokača u međuvremenu izdržao kaznu i napustio KPD Zenica prestali su objektivni uslovi za njegovo angažovanje te predlažemo da se isti briše iz evidencije aktivnih operativnih veza... (Nap. HV: dalje nečitko)

CENTAR SDB SARAJEVO

Odjeljenje: 02

Dana, 22. 5. 1980. godine

Reg. broj. V-485

Dat. evid. 4. 6. 1980. g.

PRIJEDLOG za briasnje operativne veze "Student" na osnovu Člana 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti.

LICE: **MLADENOVIĆ KATICA**, kći Ante, rođena 3. 12. 1929. godine u Tješnilu - Fojnica, Hrvatica, državljanka SFRJ, razvedena, po zanimanju ugostiteljski radnik, nalazi se na privremenom radu u Adelaidu, nastanjena na adresi: 51 A ST. STR. TORENSVILLA 5031.

RAZLOZI: U toku avgusta 1978. godine angažovana je za saradnju i registrovana kao op. veza "Student" i usmjerena na praćenje neprijateljske djelatnosti lica koja se okupljaju oko "Hrvatskog doma" u Adelaidu, kao što su: Bilić Ante, Heldić Tomo, Svračić (Nap. HV: Skračić?) Ivan i drugi.

Obzirom da op. veza "Student" svojim dosadašnjim radom, zaslužuje jedan viši oblik saradničkog odnosa, stoga predlažemo da se briše izkategorije operativnih veza.

PREDLAŽE: Op. radnik Vrebac Zvonimir

NAČELNIK ODJELJENJA 02: Kokor Tomislav

ODOBRENJE: Na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB, odobrava se brisanje op. Veze "Student".

NAČELNIK CENTRA SDB: Salihagić Amir

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (4)

Mister, Fedža, Odisej, Bosiljko, Rade...

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB
Linija rada: 02
Radnik: Fazlović Ferid
Datum ev. 10. 10. 90.

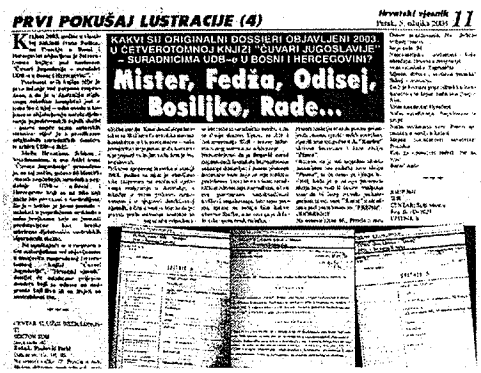
PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (4)

KAKVI SU ORIGINALNI DOSSIERI OBJAVLJENI 2003. U ČETVEROTOMNOJ KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE" – SURADNICIMA UDB-e U BOSNI I HERCEGOVINI?

Mister, Fedža, Odisej, Bosiljko, Rade...

Na osnovi tačke 17. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, podnosi se PRIJEDLOG za brisanje saradnika **BEGOVIĆ ENVERA**, sin Fejze, rođen 1927. godine u Potočarima, opština Srebrenica, Musliman, državljanin SFRJ i Australije, nosilac australijske i jugoslovenske putne isprave, vlasnik privatne detektivske agencije "Inge" u Melburnu, gdje je stalno i nastanjen, pseudonim "Mister".

OBRAZLOŽENJE: Sa Begović Enverom Služba je u kontaktu od 1975. godine, a kao izvor registrovan je 1976. godine od kad nas je izvještavao o neprijateljskoj djelatnosti ekstremne fašističke emigracije u Australiji, kao i drugim bezbjednosnim saznanjima. Do sada je dao niz korisnih saznanja o aktivnosti HRB-a, HNV-a, HNO/L/-a, HDP,-a HSS-a i drugih ekstremnih organizacija u Australiji, putovanjima i namjerama ekstremista, njihovoj povezanosti sa stranim obavještajnim službama i slično.

Počekom 1980. godine zavedena je Operativna kombinacija "Korana" u cilju stupanja u kontakt s Avdić Ragibom, OO (Nap. HV: OO = operativna obrada) našega sektora, a krajem iste godine i operativna kombinacija "Darvin" čiji je krajnji cilj bio stvaranje rezidenture u Australiji, u kojima je Begović imao značajnu ulogu, ali ove kombinacije nisu dale očekivane rezultate. Analizom raspoloživog materijala, odnosno dokumentacije vidljivo je da je Begović od 1945. godine kao izbjeglica boravio i više zemalja Zapadne Evrope, a do 1956. godine, kako i sam tvrdi, radio je za Američku obavještajnu službu po čijim zadacima je putovao u Švicarsku, Englesku, Francusku i neke afričke zemlje. Kroz dosadašnje kontakte sa Službom (u nekoliko navrata kontaktiran je i u inostranstvu - naša primjedba) izbjegavao je da konkretnije pojasni na kojim zadacima je bio angažovan. Prilikom njegovog boravka u zemlji 1988. godine sa njim je obavljeno više razgovora na okolnosti djelovanja emigracije u Australiji, a također je ovom prilikom razgovaramo i o njegovoj detektivskoj agenciji, s čim u vezi je izjavio da po prirodi posla ostvaruje kontakte sa pojedinim pripadnicima policije u Melburnu preko kojih navodno dolazi doodređenih podataka i o aktivnosti australske obavještajne službe - ASIO.

S obzirom da je u toku razgovora, govoreći o raznovrsnosti poslova svoje agencije, istakao mogućnost provjeravanja stanja i prometa na bankovnim računima pojedinaca, kako u australijskim tako i u bankama drugih zemalja, odlučeno je da se sa Begovićem nastave kontakti, odnosno da se on u narednom periodu koristi i na planu realizacije određenih mjera u sklopu akcije "Una '87". Međutim, nakon povratka u Australiju Begović nije na ranije dogovoren način izvršavao svoje zadatke iz ove akcije niti je u povremenim javljanjima tokom 1988. i 1989. godine ustupio Službi kvalitetna saznanja o terorističkim aktivnostima pripadnika neprijateljske emigracije u Australiji. S druge strane tražio je angažovanje Službe u smislu prikupljanja dokumentacije u cilju demantovanja navoda u australskoj štampi koji ga terete kao ratnog zločinca, čemu se nije udovoljilo nego mu je sugerisano da se lično i preko rodbinskih veza angažuje u tom pravcu. Begović je tokom juna mjeseca 1990. godine boravio u zemlji oko 15 dana kojom prilikom se nije javio operativnom radniku koji ga drži na vezi niti je Služba inicirala kontakt sa njim. Imajući u vidu navedeno, kao i činjenicu da se zbog Begovićeve neiskrenosti dalja suradnja sa njim cijeni necjelishodna, predlažem da se isti briše iz saradničke mreže, a da se dosije dostavi Upravi za AIP i dokumentaciju SDB-a i razvoj informacionog sistema na arhiviranje. Napominjemo da je Begović pored neposrednih kontakata bezbjednosna saznanja dostavljao i putem pismene kodovane veze koje se nije striktno pridržavao, kao i to da tokom saradničkog odnosa nije nagrađivan, ali su mu povremeno nadoknađivani troškovi angažovanja. Isto tako prema njemu ne ostaju bilo kakve obaveze Službe, a na vezi ga je držalo više operativnih radnika.

PREDLAŽE NAČELNIK SEKTORA SDB-a: Hasan Imamović

SAGLASAN PODSEKRETAR ZA SDB RSUP-a: Sredoje Nović

TUZLA, 20/9-1990. godine

PRIJEDLOG ZA REGISTROVANJE SARADNIKA:

Na osnovu Člana 46., Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, za obavljanje određenih radnji koje su od značaja za izvršavanje zadataka SDB-a.

LICE: **BABAN DRAGO**, sin Ive, i majke Milosave, rođene Kuzmanović, rođen 11. 2. 1950. godine u Sarajevu, Hrvat, državljanin SFRJ, neoženjen, član SKJ, zaposlen u ŽTP "Sarajevo" - OOUR "Transport-turizam-ugostiteljstvo" - kola za spavanje i ručavanje, stalno nastanjen u Sarajevu, ulica Humska broj 129.

RAZLOZI: Početkom 1979. godine, stupili smo u neposredni kontakt sa istim. Poslije sačinjene operativne provjere istog smo počeli povremeno koristiti, dajući mu periferna zaduženja. blagovremenost i redovno ispunjavanje postavljenih mu zadataka, opredjelilo nas je na povjeravanje i složenijih mu zadataka, nakon čega smo ga registrovali kao operativnu vezu pod pseudonimom "KURIR".

Tokom prošle godine istog smo koristili za distribuiranje naše pošte koju smo očeivali obradama u SR Njemačkoj i drugim zemljama Evrope, kao i Amerike i Australije. Prateći reakciju obrada poslije primljenih pisama (preko naših uporišta), cijenili smo mogućnost da "Kurira" aktivno koristimo i kroz akciju "Pismo". Obzirom da je isti uspješno obavio postavljene mu zadatke kroz akciju "Pismo", te da ćemo ga i dalje koristiti, kada je u pitanju pomenuta akcija koju vodi II Sektor, mišljenja smo da bi istog trebalo prekategorisati iz op. veze "Kurir" u saradnika pod pseudonimom

"FREND". ODOBRENJE: Na osnovu Člana 46., Pravila o radu Službe državne bezbjednosti odobrava se registrovanje saradnika pod pseudonimom "FREND".

Sarajevo, 10. 02. 1982. godine.

ZAMJENIK NAČELNIKA CENTRA: (Nap. HV: nečitko)

CENTAR: SDB SARAJEVO

Reg. Br.: V-471

UPITNIK V

Prezime, očevo ime i ime: **BAŠIĆ Alije FADIL**

Pseudonim: "FEDŽA"

Godina i mjesto rođenja (opština i SR): 22. 3. 1942. god. u Bašićima, Gacko, SR BiH

Mjesto i adresa boravka (prebivalište): Ilidža - Dobrinjska br. 76

Bračno stanje: Oženjen

Narodnost: Musliman

Državljanstvo:SFRJ

Završena škola ili fakultet, stručna kvalifikacija: ŠUP KV trgovac i KV ugostitelj

Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen: "ZZ KOOPERATIVA", prodavnica Stup, Sarajevo

Radno mjesto: Poslovođa prodavnice

Vrsta (grana) djelatnosti: trgovina

Znanje stranih jezika: Poznaje njemački, engleski a djelomično i ruski.

Individualne osobine - sklonosti, mane, hobi: Miran, fizički veoma snažan, oprezan u ponašanju i sa prosječnim intelektualnim sposobnostima.

Mjesec i godina evidentiranja: avgust 1978. godine

Linija rada: emigracija

Neprijateljska djelatnost na koju je usmjeren: Propaganda HIC-a u Melburnu (Nap. HV: HIC=Hrvatski islamski centar).

Mjesec i godina odlaska u inostranstvo: Bio od 1968.-1976. godine.

Način održavanja veze: Direktnim kontaktiranjem sa operativcem.

Stepen pouzdanosti saradnika: Pouzdan.

Koji ga operativni radnik drži na vezi: Vučković Džemal

Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o saradniku i saradnji: kroz dosadašnji rad bio je konspirativan i spreman da dosadašnje zadatke izvršava. Motiv za saradnju proističe iz patriotizma, a povremeno od Službe traži sitne ustupke, koji su realni.

RSUP SR BiH – SDB
CENTAR: BANJA LUKA
Reg. br.: D-1671

UPITNIK S
Prezime, očevo ime i ime: **ĆOSIĆ (Ive) LJUBICA**
Pseudonim: "ODISEJ"

Godina i mjesto rođenja (opština i SR): 21. 4. 1926. g. s. Šargovac, SO Banja Luka
Mjesto i adresa boravka (prebivalište): Australija, 205 Stanmore RD, Stanmore, Sidney 2048
Bračno stanje: Udata
Narodnost: Hrvatica
Državljanstvo: Australija
Zanimanje (vrsta posla): Domaćica
Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija: osnovna škola (4. razreda)
Znanje stranih jezika: Potpuno vlada engleskim.
Individualne osobine - sklonosti, mane, hobi: Komunikativna, snalažljiva, voli putovanja
Da li je član SK: Ne
Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost: U kontaktima je i održava vezu sa emigracijom.
Mjesec i godina angažovanja, odnosno reaktiviranja: Angažovana juna 1975. godine
Osnov angažovanja: Na dobrovoljnoj osnovi.
Linija rada: 04
Neprijateljsku djelatnost koju obrađuje: Hrvatska emigracija.
Vrsta saradnika: Zagranični
Mjesto, država i svojstvo boravka: Sidnej - Australija.
Da li je korišten prije odlaska u inostranstvo i na kojim zadacima linije: Nije.
Vrsta saradnika: Ugrađeni.
Način ugrađivanja: Angažovana iz grupe.
Način održavanja veze: Putem op. radnika u zemlji u kafani
Stepen pouzdanosti saradnika: Pouzdan.
Koji ga operativni radnik drži na vezi: Barać Anto.

RSUP BiH SDB
CENTAR: SDB Mostar
Reg. Br.: D-1020

UPITNIK S
Prezime, očevo ime i ime: **BEBEK (Mate) MILE**
Pseudonim: "Bosiljko"
Godina i mjesto rođenja (opština i SR): 26. 11. 1940. g. u Šipovači - Ljubuški, SR BiH
Mjesto i adresa boravka (prebivalište): Pert - Australija (Nap. HV: Adresa nečitka)
Bračno stanje: Neoženjen
Narodnost: Hrvat
Državljanstvo: SFRJ
Zanimanje (vrsta posla): Radnik
Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen: Pert – Australija
Vrsta (grana) djelatnosti: Industrija
Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija: osmogodišnja škola
Znanje stranih jezika: Služi se engleskim.
Da li je član SK: Nije.
Mjesec i godina angažovanja, odnosno reaktiviranja: 21. 12. 1972. godine.
Osnov angažovanja: Patriotizam.
Koju neprijateljsku djelatnost obrađuje: Usmjeren na ekstremne organizacije i grupe.
Mjesto, država i svojstvo boravka: Pert - Australija, na privremenom radu.
Mjesec i godina upućivanja u inostranstvo: 1973. godine.
Stepen pouzdanosti saradnika: Potpuno pouzdan.
Koji ga operativni radnik drži na vezi: Vukojević Rade.
U Mostaru, dana 13. 3. 1973.
UPITNIK POPUNIO: Lovrić (Nap. HV: ime nečitko)

RSUP SR BiH - SDB; CSB LIVNO
SEKTOR SBD EMIGRACIJA
RADNIK: Aziz Jahjefendić
Na osnovu Člana 49. Pravilnika o radu SDB-a, podnosi se:
PRIJEDLOG za brisanje op. veze "Rade"

VIDOVIĆ MIJO, sin Pere, rođ. 27. 9. 1959. god. u Potočanima, SO Livno, Hrvat, državljanin SFRJ i Australije, po zanimanju bravar, nosilac naše PI (Nap. HV: PI = putna isprava), boravio u Sidneju-Australija, registrovan kao op. veza pod pseudonimom "Rade" od juna 1981. godine. Tokom 1980. god., pred olazak Mije u Sidnej u posjetu kod ujaka Bilić Ante, emigranta u Sidneju, obavljeno je sa Mijom više informativnih razgovora u cilju sagledavanja njegovih mogućnosti po planu praćenja neprijateljske djelatnosti emigracije. Uz činjenicu da je Mijo bio član SK, kao i da ga je Služba do tada koristila za određene zadatke, date su mu i početne instrukcije. U periodu od 1980. do 1983. godine, Mijo je putem pisma Službi dostavio više perifernih bezbjednosno-interesantnih zapažanja vezanih uz neprijateljsku djelatnost emigracije, kao i njezinih nosilaca na području Sidneja. Međutim, od 1983. godine sa Mijom nismo imali nikakve kontakte, a s obzirom da je ove godine izvršio samoubistvo, predlažemo da se op. veza "Rade" briše.

RUKOVODILAC LINIJE RADA 02: Hrgić Anđelko

ODLUKA: Na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB-a i prijedloga radnika, briše se op. veza "Rade".

NAČELNIK SEKTORA SDB: Perković Ivan

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (5)

'Spremnost', 'Rade', 'Fedža'...

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (5)

Hrvatski vjesnik 11

KAKVI SU ORIGINALNI DOSSIERI OBJAVLJENI 2003. U ČETVEROTOMNOJ KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE" – SURADNICIMA UDB-e U BOSNI I HERCEGOVINI?

'Spremnost', 'Rade', 'Fedža'...

NOVA UDBAŠKA IZVORIŠTA SE PRELIJEVAJU PREKO MATE BAŠIĆA U HRVATSKOM VJESNIKU

Krajem 2003. godine u vlastitoj nakladi Ivana Bešlića, u Posušju u Bosni i Hercegovini objavljena je četverotomna knjiga pod naslovom "Čuvari Jugoslavije - suradnici UDB-e u Bosni i Hercegovini". Posebnost ovih knjiga (čije je prvo izdanje već potpuno rasprodano, a da je u Australiju stiglo svega nekoliko kompleta) jest u tome što u njoj - osim uvoda u kojemu se objašnjavaju načela djelovanja jugoslavenskih tajnih službi - gotovo uopće nema autorskih stranica: riječ je o preslikama originalnih suradničkih dossiera iz arhiva UDB-e BiH. Među Hrvatima, Srbima i Muslimanima, u ova četiri toma "Čuvara Jugoslavije" pronađeno je, na taj način, gotovo 60 identificiranih negdašnjih suradnika negdašnje UDB-e u Bosni i Hercegovini koji su na bilo koji način bili povezani s Australijom, što je - koliko je javno poznato - nažalost u popriličnom neskladu s onim brojkama koje su javnosti predstavljene kao brojke otkrivene djelatnošću australskih sigurnosnih službi. Ne upuštajući se u raspravu o tim materijalima već objavljenima u munjevito rasprodanoj četverotomnoj knjizi "Čuvari Jugoslavije", "Hrvatski vjesnik" donijet će odabrane prijepise dossiera koji se odnose na emigrante koj žive ili su živjeli na australskom tlu ili su se pak zanimali onima koji su živjeli u Australiji.

CENTAR: SDB SARAJEVO

Reg. Br.: V-471

UPITNIK V

Prezime, očevo ime i ime: **BAŠIĆ (Alije) FADIL**

Pseudonim: "FEDŽA"

Godina i mjesto rođenja (opština i SR): 22. 3. 1942. god. u Bašićima, Gacko, SR BiH

Mjesto i adresa boravka (prebivalište): Ilidža - Dobrinjska br. 76

Bračno stanje: Oženjen

Narodnost: Musliman

Državljanstvo: SFRJ

Završena škola ili fakultet, stručna kvalifikacija: ŠUP KV trgovac i KV ugostitelj

Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen: "ZZ" KOOPERATIVA", prodavnica Stup, Sarajevo

Radno mjesto: Poslovođa prodavnice

Vrsta (grana) djelatnosti: trgovina

Znanje stranih jezika: Poznaje njemački, engleski a djelomično i ruski. Individualne osobine - sklonosti, mane, hobi: Miran, fizički veoma snažan, oprezan u ponašanju i sa prosječnim intelektualnim sposobnostima.

Mjesec i godina evidentiranja: avgust 1978. godine

Linija rada: emigracija

Neprijateljska djelatnost na koju je usmjeren: Propaganda HIC-a u Melburnu (Nap. HV: HIC=Hrvatski islamski centar).

Mjesec i godina odlaska u inostranstvo: Bio od 1968.-1976. godine.

Način održavanja veze: Direktnim kontaktiranjem sa operativcem.

Stepen pouzdanosti saradnika: Pouzdan.

Koji ga operativni radnik drži na vezi: Vučković Džemal

Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o saradniku i saradnji: kroz dosadašnji rad bio je konspirativan i spreman da dosadašnje zadatke izvršava. Motiv za saradnju proističe iz patriotizma, a povremeno od Službe traži sitne ustupke, koji su realni.

RSUP SR BiH - SDB CSB LIVNO

SEKTOR SBD: EMIGRACIJA

RADNIK: Aziz Jahjefendić

Na osnovu Člana 49. Pravilnika o radu SDB-a, podnosi se:

PRIJEDLOG za brisanje op. veze "Rade":

VIDOVIĆ MIJO, sin Pere, rođ. 27. 9. 1959. god. u Potočanima, SO Livno, Hrvat, državljanin SFRJ i Australije, po zanimanju bravar, nosilac naše PI (Nap. HV: PI = putna isprava), boravio u Sidneju-Australija, registrovan kao op. veza pod pseudonimom "Rade" od juna 1981. godine.

Tokom 1980. god., pred odlazak Mije u Sidnej u posjetu kod ujaka Bilić Ante, emigranta u Sidneju, obavljeno je sa Mijom više informativnih razgovora u cilju sagledavanja njegovih mogućnosti po planu praćenja neprijateljske djelatnosti emigracije. Uz činjenicu da je Mijo bio član SK, kao i da ga je Služba do tada koristila za određene zadatke, date su mu i puputne instrukcije. U periodu od 1980. do 1983. godine, Mijo je putem pisma Službi dostavio više perifernih bezbjednosno-interesantnih zapažanja vezanih uz neprijateljsku djelatnost emigracije, kao i njezinih nosilaca na području Sidneja. Međutim, od 1983. godine sa Mijom nismo imali nikakve kontakte, a s obzirom da je ove godine izvršio samoubistvo, predlažemo da se op. veza "Rade" briše.

RUKOVODILAC LINIJE RADA 02: Hrgić Anđelko

ODLUKA: Na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB-a i prijedloga radnika, briše se op. veza "Rade".

NAČELNIK SEKTORA SDB: Perković Ivan

U niskonakladnom glasilu negdašnjega dijela HOP-a "Spremnost" od 2. ožujka 2004. Nikola Klarica iz Melbournea - objavio je "pismo uredništvu', koje je Fabijan Lovoković (glavni urednik te "Spremnosti' i dopredsjednik HOP-u za Australiju) naslovio kao: "Nova udbaška izvorišta se prelijevaju preko Mate Bašića u Hrvatskom vjesniku". Njih dvojica su tako priređivača ovih tekstova proglasili "udbašem", a posredno i "Hrvatski vjesnik", bez obzira što je riječ tek o prijepisima originalnih dokumenata.

Nikola Klarica tamo je napisao da je Mate Bašić bio odsutan iz Australije iza Božića 2003. pa do nedavno veljače 2004., te tvrdi da je Mate Bašić boravio u BiH, kamo ga je poslao njegov "poslodavac", aludirajući pritom na vlč. Mati Križanca, kojega proglašava "sumljivim".

Tek informacije radi, ako je to ikomu zanimljivo, Mate Bašić je posljednji put na suverenom teritoriju Bosne i Hercegovine boravio na pogrebu pokojnoga mr. Mate Bobana i malo kasnije, zbog susreta s generalom HVO-a Ivanom Andabakom, ali to je ionako bilo davno i ne računa se više, no ne upuštajući se u raspravu o Klaričinoj (ne)pismenosti, niti u njegove nepotrebne laži (jer nijedna od navedenih činjenica koje je - zajedno s Lovokovićem sročio - nije istinita), valjalo bi po tko zna koji put napomenuti kako se četverotomna knjiga "Čuvari Jugoslavije" sastoji od preslika izvornih, originalnih, nespornih i provjerljivih dokumenata UDB-e. Dakle, u "Hrvatskom vjesniku" samo je preneseno ono što je u "Čuvarima Jugoslavije" objavljeno, a tamo su objavljeni stvarni dokumenti UDB-e. Nema autorskih dodataka, poglavito ne Bašićevih ili "Vjesnikovih"... Navodni negdašnji vijećnik HOP-a (Klarica) u ovom slučaju "brani"

Fahrudina Cerića, čiji je brat Hajrudin bio suradnik UDB-e pod pseudonimom "Džekson'. Uz to, tvrdi (Klarica) da je riječ o napadu na HOP, iako čak i u Australiji, posebno u Victoriji, i danas žive časni ljudi, bivši vijećnici HOP-a, koji mogu potvrditi da im je sam Fahrudim Cerić govorio o "sumnjama" u svojega brata. Tobože mudro, ne spominjući ime, Klarica u toj "Spremnosti" o vlč. Mati Križancu piše ovako: "U ranih 80-te godine dotični poslodavac je služio u Adelaide i dobro je poznavao vijećnika HOP-a gospodina Cerića. Pod kraj 84-te isti dolazi u službu u Melbourneu i sam sam radio za istu osobu i dolazim do spoznaje da je to sumljiva osoba i odstupam što dalje. Mene sada ne čudi da njegovi dobro plaćeni slugani mogu ovako nešto izvesti unaprijed priređeno maslo". Ničim izazvan, Nikola Klarica, prešućuje kako je on, zapravo, radio na "kanalizacijskom programu" u Hrvatskom katoličkom centru "Duha Svetoga' u Springvaleu, malo nakon što je taj centar Križanac "zahrvatio", (što je javna tajna), te da on (Nikola Klarica) tom prigodom nije baš bio nezadovoljan zarađenim novcem, osobito ako se u obzir uzme isporučena usluga...

Udba, na svu sreću, više ne postoji, kao što, na svu sreću, više ne postoji ni Jugoslavija, no čini se uplašeni ljudi kao da ne žele razmišljati o tragediji koja se u proteklom stoljeću događala: brat je špijunirao brata, supruga je špijunirala supruga, sin je špijunirao oca.

Vlč. Mate Križanac bio je u prilično gadnoj situaciji zbog toga, što je također javna tajna, koju bi australski Hrvat Klarica ("koji je radio i djelovao preko 30 godina", kako za sebe tvrdi), također trebao znati...

U "Čuvarima Jugoslavije", naime, objavljena je i preslika dokumenta u kojemu stoji:

CENTAR SB MOSTAR

OP. RADNICI: Bunoza Ivan i Tolj Ante

DATUM: 11. 5. 1988. godine

OPERATIVNA INFORMACIJA

LINIJA RADA: 703

(Nap. HV: rukom nadopisano): 24. 5. 1988.

PREDMET: Križanac Mato, svećenik RKC iz Melbournea-Australija, prijedlog za zavođenje operativne kombinacije.

VEZA: Naše op. informacije broj 300 od 28. 1. i broj 986 od 31. 3. 1988. godine.

KRIŽANAC MATO, sin Ivana i majke Anije, rođena Zelenika, rođen 12. 3. 1954. godine u Donjoj Vasti-Prozor, Hrvat, državljanin SFRJ, voju obavezu regulisao, završio teološki fakultet, svećenik RKC, boravi na pastoralnom radu u Melburnu-Australija. Provjerom smo utvrdili da Križanac potiče iz porodice koja je u toku i nakon rata imala lojalno držanje, dok je boravio u zemlji mao i Križanac. Po dolasku u Melburn, Križanac je jedno vrijeme imao dobro držanje. Međutim, nakon preuzimanja župe Springvale u Melburnu i stupanja u kontakt sa Kasić don Josipom, Zlatunić fra Ivicom, Barbić Brankom, a posredno i Butković Ivanom (član HRB-a i urednik emigrantskog lista "Hrvatski vjesnik"), Križanac je otpočeo sa konkretnom neprijateljskom djelatnošću

(postoji više operativnih saznanja, od pouzdanih izvora, koja govore o konkretnoj subverzivno-propagandnoj djelatnosti-n.p.), što je naročito došlo do izražaja u novije vrijeme, odnosno od momenta kada je Križanac sticajem okolnosti, ostao bez jugoslovenskog pasoša. Šire o neprijateljskoj djelatnosti Križanca govori izvještaj o provjeri za istog i naša op. informacija broj 300 od 28. 1. 1988. godine. Iz ukupnih op. saznanja o Križancu izdvajamo najavu njegovog dolaska u Evropu, gdje planira ostati oko mjesec dana.

Križanac u Evropu dolazi sa zadacima hrvatske ekstremne emigracije, odnosno kao predstavnik "Hrvatskog međudruštvenog odbora za Viktoriju", sa ciljem oživljavanja aktivnosti emigrantskih organizacija koje djeluju u sklopu HNV, kompromitacije "Hrvatskog državotvornog pokreta" i njegovog kontinentalnog zastupnika za Australiju, ekstremiste Dedić Dinka. Izvjesno je da iza Križančevog putovanja u Evropu stoje poznati ekstremisti Kasić, Barbić, Butković, Zlatunić i drugi, pa nije isključeno da u svom planu Križanac ima obavljanje 'suptilnijih' zadataka za emigraciju" (...)

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (6)

UDB-a protiv katoličkih svećenika

Kao što je spomenuto u prošlom broju "Hrvatskoga vjesnika", niskonakladna sydneyska "Spremnost" u broju od 2. ožujka 2004., pod zlonamjernim naslovom, objavila je cijeli niz iskonstruiranih i lažnih tvrdnji. Tobože braneći pokojnoga Fahrudina Cerića (kojega, međutim, nitko nikada nigdje u "HV-u" nije optužio za suradnju s UDB-om, jer je naprosto suradnik UDB-e bio njegov brat Hajrudin Cerić), te uza zlonamjerne laži iznesene na račun "Hrvatskoga vjesnika" i Mate Bašića, u "Spremnosti" je glavni urednik Fabijan Lovoković obnaslovio i objavio - dragi Bog zna čime motivirano - ishitreno pismo Nikole Klarice iz Melbournea.

U "Spremnosti" je ipak posebno zlo naneseno vlč. Mati Križancu, današnjemu župniku župe Svetoga Nikole Tavelića na Clifton Hillu u Melbourneu (najstarija hrvatska katolička župa u Australiji), iako je i vlč. Križanac umalo postao tragičnom žrtvom sličnih UDB-inih operativnih kombinacija. Od upadanja u već pripremljenu UDB-inu zamku koja se opisuje u UDB-inu dokumentu, vlč. Križanca sačuvalo je samo to što se 1988. nije pojavio na mjestu na kojemu ga je UDB-a očekivala u Beču. Nešto više od

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (6)

KAKVI SU ORIGINALNI DOSSIERI OBJAVLJENI 2003. U ČETVEROTOMNOJ KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE" - SURADNICIMA UDB-e U BOSNI I HERCEGOVINI?

Udba protiv katoličkih svećenika

ČUVARI JUGOSLAVIJE

dvije godine kasnije, međutim, UDB-a je još jednom pokrenula "lov" na vlč. Križanca, kada je, nakon mnogo godina, konačno došao u posjet rodnom kraju. Doputovao je s australskom putovnicom, jer svoju staru putovnicu nije mogao produžiti zbog političkoga sukoba s jugoslavenskim konzulom u Melbourneu Matom Kuvačićem još u doba dok je služio u župi u Springvaleu (što UDB-a također spominje u svom dokumentu). U Australiji

je do 1992. na diplomatskim mjestima djelovalo nekoliko zloglasnih UDB-inih djelatnika hrvatske nacionalnosti (Rukavina, Dronjić, Polojac, Stanko Nick...), a ništa manje zloglasan nije bio je ni Mate Kuvačić, negdašnji načelnik UDB-ina odjela za "unutarnje neprijatelje" u Splitu, odakle je premješten u republički UDB-in Odjel za emigraciju u Zagreb (u doba priprema ubojstva Bruna Bušića), da bi odatle bio upućen na diplomatsko mjestu u jugoslavenskom konzulatu u Melbourneu.

Vlč. Mato Križanac je s australskom putovnicom u domovinu doputovao uoči prvih demokratskih izbora u BiH, a tom su prilikom mostarska UDB-a i njezini čelnici i operativci Grizelj, Tolj, Crnogorac, Bunoza... pokrenuli lov na njega kao na stvarnoga "terorista", kakav je bio u njihovim očima, te je iz rodnoga mjesta morao pobjeći glavom bez obzira.

O tome na kako je podmukao način vlč. Mati Križancu pripremana zamka 1988., u "Čuvarima Jugoslavije" piše:

CENTAR SB MOSTAR

OP. RADNICI: Bunoza Ivan i Tolj Ante

DATUM: 11. 5. 1988. godine

OPERATIVNA INFORMACIJA

LINIJA RADA: 703 N (Nap. HV: rukom nadopisano): 24. 5. 1988.

PREDMET: Križanac Mato, svećenik RKC iz Melbournea-Australija, prijedlog za zavođenje operativne kombinacije.

VEZA: Naše op. informacije broj 300 od 28. 1. i broj 986 od 31. 3. 1988. godine. KRIŽANAC MATO, sin Ivana i majke Anije, rođena Zelenika, rođen 12. 3. 1954. godine u Donjoj Vasti-Prozor, Hrvat, državljanin SFRJ, voju obavezu regulisao, završio teološki fakultet, svećenik RKC, boravi na pastoralnom radu u Melburnu-Australija. Provjerom smo utvrdili da Križanac potiče iz porodice koja je u toku i nakon rata imala lojalno držanje, dok je boravio u zemlji imao i Križanac. Po dolasku u Melburn, Križanac je jedno vrijeme imao dobro držanje. Međutim, nakon preuzimanja župe Springvale u Melburnu i stupanja u kontakt sa Kasić don Josipom, Zlatunić fra Ivicom, Barbić Brankom, a posredno i Butković Ivanom (član HRB-a i urednik emigrantskog lista "Hrvatski vjesnik"), Križanac je otpočeo sa konkretnom neprijateljskom djelatnošću (postoji više operativnih saznanja, od pouzdanih izvora, koja govore o konkretnoj subverzivno-propagandnoj djelatnosti-n.p.), što je naročito došlo do izražaja u novije vrijeme, odnosno od momenta kada je Križanac sticajem okolnosti, ostao bez jugoslovenskog pasoša. Šire o neprijateljskoj djelatnosti Križanca govori izvještaj o provjeri za istog i naša op. informacija broj 300 od 28. 1. 1988. godine. Iz ukupnih op. saznanja o Križancu izdvajamo najavu njegovog dolaska u Evropu, gdje planira ostati oko mjesec dana. Križanac u Evropu dolazi sa zadacima hrvatske ekstremne emigracije, odnosno kao predstavnik "Hrvatskog međudruštvenog odbora za Viktoriju", sa ciljem oživljavanja aktivnosti emigrantskih organizacija koje djeluju u sklopu HNV, kompromitacije "Hrvatskog državotvornog pokreta" i njegovog kontinentalnog zastupnika za Australiju, ekstremiste Dedić Dinka. Izvjesno je da iza Križančevog putovanja u Evropu stoje poznati ekstremisti Kasić, Barbić, Butković, Zlatunić i drugi,

pa nije isključeno da u svom planu Križanac ima obavljanje 'suptilnijih' zadataka za emigraciju". (Nap. HV: Branko Barbić je bivši, a vlč. Mato Križanac i vlč. Ivica Zlatunić su djelatni svećenici, dok je vlč. Josip Kasić preminuo 1995.) Polazeći od Križančeve pozicije u emigraciji, njegovog intelektualnog nivoa i bliskog srodstva sa saradnikom "RATO", a shodno sugestijama II. Uprave R SUP SDB (akt broj 02/3-560-1 od 20. 1. 1988. godine) predlažemo da se prema Križanac Mati zavede operativna kombinacija sa ciljem stupanja Službe u kontakt sa Križanac Matom i njegovog angažovanja za saradnju sa SDB. (Nap. HV: II. Uprava R SUP SDB = "Druga Uprava Republičke službe unutrašnjih poslova - Služba državne bezbjednosti". "Druga uprava" bavila se neprijateljskom emigracijom, obavljala je poslove usmjeravanja i koordiniranja rada i neposrednog djelovanja prema neprijateljskoj emigraciji u zapadnoeuropskim i prekomorskim zemljama).

Kao posrednik u ovoj kombinaciji koristili bi saradnika "RATO" ("RATO" i Križanac su djeca od dva brata) koji se na zadacima Službe koristi od 1973. godine. Kroz dosadašnju saradnju, "RATO" je dao niz saznanja o terorističkoj i propagandnoj aktivnosti Čuljak Miljenka i drugih lica. Više puta je kontaktiran u inostranstvu, pokazao se kao tačan, pouzdan, odmjeren i konspirativan. Uvažavajući "RATU" kao ličnost i njegovu bliskost sa Križanac Matom, zainteresovanost za njegov (Križančev) slučaj, mišljenja smo da će "RATO" krajnje odgovorno i savjesno izvršiti sve dogovorene radnje u cilju bezbjedne i uspješne realizacije zadataka koji proizilaze iz ove op. (Nap. HV: operativne) kombinacije.

Na neposrednom kontaktu u zemlji koji smo dana 5. 3. ove godine održali sa "RATOM", isti nas je, pored ostalog, informisao da će Križanac u Evropu doputovati koncem maja ove godine (29. 5.), da će kod njega "RATE" boraviti oko sedam dana, da će u Beču-Austrija ostvariti kontakt sa rodbinom iz zemlje, a dao je i niz konkretnih prijedloga o zajedničkom nastupu prema Križancu, pri čemu je istakao da će se maksimalno angažovati i na stvaranju uslova za uspostavljanje kontakta Službe sa Križancem i njegovog angažovanja za saradnju, o čemu smo šire pisali u našoj op. informaciji broj 986 od 31. 3. 1988. godine.

Naše je mišljenje da postoje realni uslovi za stupanje Službe u neposredni kontakt sa Križanac Matom, pa u tom smislu predlažemo da se održi radni dogovor na kojem bi se precizirali "RATINI" zadaci vezani za njegov nastup prema Križancu i sve druge pojedinosti. Također predlažemo da se nakon radnog dogovora ostvari neposredni kontakt sa "RATOM" u cilju njegovog instruktaža i davanja konkretnih zadataka oko njegovog nastupa prema Križancu.

Nedvojbeno je da bi angažovanje Križanca za saradnju sa SDB-om dobili veoma kvalitetno uporište, pa predlažemo da i dalje, sve operativne mjere i radnje realizujemo u dogovoru sa nadležnom Upravom. Radi obezbjeđenja pune konspirativnosti i nesmetanog preduzimanja operativno-tehničkih i drugih mjera, predlažemo da se op. kombinacija vodi pod pseudonimom "DUEL", da se Križanac Mato označava sa pseudonimom "PUTNIK", a posrednik sa postojećim pseudonimom "RATO". Molimo vaš stav i sugestije.

KRIŽANAC (Marka) PERO - "RATO"

Ime i prezime: Pero (Marko) Križanac

Datum rođenja: 20. 11. 1948.

Područje rada: grupacija/država: Beč-Austrija

Pseudonim: "Rato"/"Toni"

Centar SBS: Mostar

Operativac: Dodig Nedo, Udovčić Zlatko

Registriran: 06. 04. 73.

Napomena: E/S ĆD-1041 (K12)

Brisan - 20: 10. 7. 1991.

BUJANOVIĆ (Milana) DAVOR - "BIHAĆ"

SLUŽBI BEZBJEDNOSTI, SEKTOR SDB BIHAĆ

OP. RADNIK: Ivan Dujmović

Linija rada: 03

IZVJEŠTAJ o angažovanju saradnika

Za saradnika je angažovan Bujanović Davor, sin Milana, rođen 1. 8. 1957. godine u Bihaću, državljanin SFRJ, diplomirana ekonomista, zaposlen u Privrednoj banci Sarajevo - Osnovna banka Bihać, stalno nastanjen u Bihaću, Ul. braće Obradovića br. 160. Saradnik je dobio pseudonim "Bihać". Preko imenovanog ćemo pratiti eksponiranje pojedinaca sa pozicija hrvatskog nacionalizma u Bihaću. Angažovanje je izvršeno na patriotskoj osnovi.

Na posljednjem sastanku, koji je održan 31. 3. 1987. god. u Bihaću, isti je izjavio da je voljan u okviru svojih mogućnosti potpuno se angažovati i pružiti Službi podatke za pojedina lica, koja se neprijateljski ispoljavaju sa nacionalističkih pozicija.

Izvještaj se podnosi 15. 4. 1987. godine.

NALOG za registraciju saradnika:

Na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB-a, nalažem da se saradnik "Bihać" registruje u evidencijama Službe državne bezbjednosti.

Bihać, 15. 4. 1987. godine

NAČELNIK SEKTORA SDB: Milan Ljubojević

PLAN korištenja saradnika "Bihać"

U toku ove godine saradnik će biti usmjeravan prema Klepić Josipu, diplomiranom ekonomisti, naša POO (Nap. HV: POO=prethodna operativna brada) po hrvatskom nacionalizmu. Davat ćemo mu zadatke da identifikuje veze Klepić Josipa, te lica pred kojima najčešće istupa. Saradnik često odlazi u s. Zavalje, te ćemo ga usmjeravati prema Majstorović Mili, koji se eksponira sa pozicija hrvatskog nacionalizma. Također ćemo ga usmjeravati prema vezama fašističke emigracije,

naročito prema vezama ekstremnog emigranta Bujanović Josipa zv. pop "Jole" rodom iz Zavalja.

(Nap. HV: Bivši svećenik, Josip Bujanović rodio se 1. siječnja 1914. u Zavalju, a školovao se u Senju te Sjemenište završio na Rijeci. U NDH nosio je čin bojnika, služio u Lici u topništvu i protuzračnoj obrani, a nakon smrti Jurice Frkovića imenovan je velikim županom Like i Gacke, međutim, zbog ratnih prilika dužnost nikada službeno nije preuzeo. Po slomu NDH, sklonio se u Italiju, gdje je surađivao s pokojnim ravnateljem Hrvatskoga zavoda Svetoga Jeronima u Vatikanu dr. Krunoslavom Draganovićem. Potom se prebacio u Argentinu, da bi u Australiju doselio 1964., uz pomoć vlč. Ivana Mihalića, Senjanina koji mi je služio kao dušobrižnik u Južnoj Australiji, a iz Melbournea - gdje je živio u kući u Hrvatskom katoličkom centru na Clifton Hillu u doba dok je župnikom bio pokojni vlč. Josip Kasić - odselio je u Adelaide, gdje je preminuo 15. kolovoza 2001.) Imajući u vidu da saradnik poznaje Šantić dr Antu koji se eksponira sa pozicija hrvatskog nacionalizma, instruisat ćemo ga za kontakte sa Šantićem. Saradnik se bavi karateom, sada je instruktor karatea, te ima dosta poznanstva i prijateljstva među mladima, pa ćemo mu davati zadatke da sa pojedincima ostvari kontakte u cilju otkrivanja skriptera neprijateljskih parola u Bihaću. Saradnikov otac je bio uvaženi profesor Gimnazije u Bihaću, predavao je Bašić dr. Ivanu, naša POK (Nap. HV: POK=prethodna operativna kombinacija) zbog istupanja sa nacionalističkih pozicija, te ćemo mu stvoriti legendu da ostvari kontakt sa Bašićem u cilju dolaženja do novih podataka o njegovoj djelatnosti. Obzirom da se radi o novoangažovanom saradniku, sa njim ćemo sastanke održavati jednom mjesečno van Bihaća, a kasnije i u konspirativnom stanu.

SVETINOVIĆ (Ante) STIPO - "BRZI"

SEKTOR SDB BANJA LUKA

OP. RTADNIK: Dušan Pavlović

Dana: 7. 6. 1988. godine

PRIJEDLOG za brisanje op. veze na osnovu Člana 50. Pravila o radu SDB-a SVETINOVIĆ STIPO, sin Ante i majke Ane, rođen 9. 6. 1926. godine u Mrkonjić Gradu, Hrvat, državljanin SFRJ, završio osnovnu školu, zaposlen kao kućni majstor u osnovnoj školi "Petar Kočić" u Mrkonjić Gradu, nastanjen u M. Gradu, ul. Zbornički vijenac b.b., nije član SKJ. Svetinović je tokom 1981. godine angažovan kao op. veza pod pseudonimom "BRZI" u cilju praćenja nep. djelatnosti KREŠIĆ FRANJE /OO/ (Nap. HV: OO = operativna obrada, a Franjo Kresić bio je tamošnji svećenik) i Sarić Grgice, majke terorista Sarić Ante.

U radu sa Svetinovićem došli smo do više bezbjednosno interesantnih saznanja o nep. djelatnosti Krešića. Međutim, Krešić je krajem 1986. godine odselio sa ovog područja te su time prestale objektivne mogućnosti daljeg ustupanja saznanja o Krešićevoj nep. djelatnosti. Nakon odlaska Krešića sa ovog područja i dolaskom njegovog nasljednika, Svetinović nije uspio kod njega dobiti određeni status kao kod Krešića, te je time do sada ostao po strani u praćenju neprijateljske djelatnosti lica koja se eksponiraju sa pozicijakleronacionalizma iz RKC (Rimokatolička Crkva).

Zbog svega pomenutog, mišljenja smo da Svetinović objektivno nema više mogućnosti na praćenju aktivnosti iz redova RKC, te predlažemo da se briše kao op. veza."

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (7)

Udba među Hrvatima, Srbima i Muslimanima

MARKOVIĆ (Ivana) BRANKO - "DIOKLECIJAN" - 1943. -BRESTOVO/ KISELJAK

CENTRA SDB SARAJEVO
Odjeljenje: 02
OP. RADNIK: Kemal Prpić
Reg. broj: D-4927
Dat. evidencije: 23. 3. 84. g.
PRIJEDLOG za brisanje saradnika "Dioklecijan"

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (7)

KAKVI SU ORIGINALNI DOSSIERI OBJAVLJENI 2005. U ČETVEROTOMNOJ KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE" – SURADNICIMA UDB-e U BOSNI I HERCEGOVINI?

Udba među Hrvatima, Srbima i Muslimanima

Na osnovu Članka 46. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti za: Marković Branka, sin Ivana i Luke, rođen 23. 8. 1943. godine u Brestovskom - Kiseljak, Hrvat, državljanin SFRJ i Australije, nije član SKJ, oženjen, otac troje djece, po zanimanju medicinski tehničar, vojnu obavezu regulisao, nalazi se na privremenom radu u Australiji, nastanjen mna adresi: FLAT 10/100 NAPIER STREET, FITZROY 3065, VICTORIA Australija.

RAZLOZI: Saradnik "Dioklecijan" angažovan je za saradnju na zagraničnim poslovima u toku 1982. godine, ali je još ranije kontaktiran i korišten kao izvor obavještenja. U toku 1968. godine "Dioklecijan" je otišao na privremeni rad u inostranstvo (Francuska), odakle je sljedeće 1969. godine prešao u Australiju i nastanio se u Sidneju. Pristupio je ekstremnoj ustaškoj emigraciji i uključio se u rad HD "Bosna". Kao predsjednik nadzornog odbora ovog društva, zajedno sa ekstremistima NAKIĆ GOJKOM, AVDIĆ RAGIBOM, POPOVIĆ MARKOM, UDOVČIĆ PEROM i drugim, pripojio je HD "Bosnu" organizaciji HNV-a.

Prešavši u Melburn 1973. godine, povezuje se sa KASIĆ JOSIPOM, ROVER SREĆKOM, PIŽIR ALOJZOM, MATKOVIĆ IVANOM, VITEZ VLADIMIROM i drugim ekstremistima i nastavlja sa neprijateljskim djelovanjem. Sa "Dioklecijanom" smo stupili u kontakt početkom 1979. godine i tom prilikom raščišćavali na navedene

okolnosti. Nakon realizacije preduzetih mjera zaveli smo operativnu kombinaciju "Solaris" u cilju njegovog angažovanja za saradnju. Vrativši se u Australiju, "Dioklecijan" je, pridržavajući se dogovora i instruktaže, davao blagovremena saznanja(koja su se pokazala tačnim), o djelatnosti ustaške emigracije u Melburnu, prije svega u MO HNV-u "Rakovica", MO HNV-e "Slobodna Hrvatska", zatim u AHD-u i o drugim emigrantskim organizacijama. Pored takvih saznanja, "Dioklecijan" je fono i foto dokumentovao neprijateljsko istupanje Rover Srećka, Pižir Alojza, Savić Drage, Jergović Mile, Vitez Vladimira i drugih ekstremista iz rukovodstva ustaških emigrantskih organizacija. U toku 1983. godine "Dioklecijan" je iz do sada neobjašnjenih razloga prestao da se javlja op. radniku koji ga je držao na vezi, a kada je op. radnik sa njim uspostavio ponovni kontakt tada je "Dioklecijan" tražio dodatna uputstva za rad, nije mu bilo jasno šta treba da radi, "tražio je novac za svoj rad itd.", i pored činjenice da je u zadnjem neposrednom kontaktu u potpunosti bio obučen za rad i dobio konkretne zadatke. Postojala je opravdana sumnja da iza ovakvih njegovih postupaka stoji australijska policija, što je on u kontaktu sa nama prećutao. U posljednje vrijeme samoinicijativno je prestao sa javljanjem i pored toga što je bio iniciran od strane op. radnika. Imajući sve ovo u vidu, cijenimo da su prestali objektivni uslovi za daljusaradnju, te predlažemo da se isti briše iz saradničke mreže, što je u duhu dogovora sa linijskim sektorom.

Sarajevo, 9. 3. 1984. godine

PREDLAŽE OP. RADNIK: Prepić Kemal

ODOBRENJE: Na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB, odobrava se brisanje saradnika "Dioklecijan" iz aktivne saradničke mreže.

ZAMJENIK NAČELNIKA CENTRA: Škipina Slobodan

ŠEKERAC (Mlađena) DUŠAN - "BALJ"

- 1938. - VERIJA/BOS. DUBICA

CSB SEKTOR SDB BANJA LUKA

OP RADNIK: Rodić Radomir

Datum: 29. 9. 1986. godine

PRIJEDLOG za angažovanje op. veze na osnovu Čl. 51 Pravila o radu SB-a:

ŠEKERAC DUŠAN, sin Mlađana i Dušanke r. Repajić, rođen 12. 10. 1938. godine, u Veriji, opština Bosanska Dubica, emigrant, regulisao status, državljanin SFRJ i Australije, na radu u Australiji, stalno nastanjen u Bosanskoj Dubici. Sa izvorom kontaktiramo od ljeta 1982. godine u cilju prikupljanja bezbjednosno interesantnih saznanja o djelatnosti ekstremene emigracije na području Sidneja. Kako se izvor kroz prvi razgovor pokazao kao dobar poznavalac prilika i lica uključenih u djelatnost ekstremne četničke emigracije na području Sidneja, započete kontakte smo nastavili nastojeći produbiti bezbjednosno interesantna saznanja koja je prezentirao te sagledati mogućnosti za njegovo kvalitetnije op. korištenje. U narednim kontaktima koje smo ostvarili sa izvorom procinenili smo da izvor posjeduje sve uslove za uspješno praćenje neprijateljske djelatnosti u redovima četničke emigracije s područja Sidneja.

Izvor je prihvaćen od jednog broja lica koja se neprijateljski eksponiraju protiv naše zemlje, a da pritom kod istih nije kompromitovan. Psihofizičke osobine izvora u potpunosti odgovaraju osobinama koje su neophodne za ovakvu vrstu posla. Psihički je stabilna ličnost, snalažljiva u novonastalim situacijama, komunikativan je i lako uspostavlja i ostvaruje kontakte a da pri tom nije upadljivo nametljiv. Detaljnom provjerom podataka utvrdili smo da potiče iz porodice koja jeu toku rata bila na strani NOP-a. Izvor je na području Bos. Dubice kupio porodičnu kuću i u zemlju dolazi jednom do dva puta godišnje što takođe predstavlja povoljnu okolnost u pogledu uspostavljanja kontakta i daljnjeg usmjeravanja prema bezbjednosno interesantnim licima i pojavama. U cilju provjere izvorove pouzdanosti istom su davani i određeni konkretni zadaci koje je korektno a u granicama svojih mogućnosti izvršavao na vrijeme.

Pouzdanost prezentovanih podataka potvrđena je i preko izvora drugih Sektora SDB-a. U dosadašnjem radu sa izvorom prikupljeni su određeni bezbjednosno interesantni podaci o četničkoj emigraciji sa područja Sidneja a o kojima smo informisali kroz više informativnih depeša i redovnih informacija. Kroz pomenute informacije obavještavali smo o neprijateljskoj djelatnosti LONČAR MILORADA, JANKOVIĆ JOVE, GOO "Motajica", BLANUŠA ŽIVKA, svi pod op. tretmanom drugih Sektora SDB, KRAJIŠNIK DANILO, PAJIĆ MITAR, DAVIDOVIĆ VASO i dr. U narednom periodu izvora namjeravamo i dalje koristiti na planu praćenja neprijateljske djelatnosti četničke emigracije na području Sidneja uz davanje konkretnih zadataka prema licima koji se nalaze pod našim operativnim tretmanom kao i prema licima pod tretmanom drugih Sektora SDB-a. Izvora takođe namjeravamo koristiti za neposrednu realizaciju određenih konkretnih mjera prema licima pod op. tretmanom koja se nalaze u Australiji.

Cijeneći sve navedene objektivne okolnosti i spremnost izvora da sarađuje na dobrovoljnoj patriotskoj osnovi te rezultate koje u narednom periodu očekujemo predlažemo da se ŠEKERAC DUŠAN registruje kao op. veza pod pseudonimom "BALJ".

PREDLAŽE OP. RADNIK: Rodić Radomil

SAGLASAN ŠEF DETAŠMANA: Marko Radišić

ODLUKA: Na osnovu Čl. 51. Pravila o radu SDB-a, NE - ODOBRAVA se angažovanje op. veze "BALJ".

NAČELNIK SEKTORA SDB-a: Zvonko Nikolić

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI BIHAĆ
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI BIHAĆ
Linija rada: 02
Reg. broj: D-5877
Datum evid. 30. 1. 87.
PRIJEDLOG za angažovanje saradnika

Na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB-a predlažemo angažovanje za saradnju sa SDB-a REKIĆ ELHAMA, zv. "Edo", sin Mehe, rođen 18. 9. 1948. godine u s. Turija - Bihać, državljanin SFRJ, Musliman, završio osnovnu školu, po zanimanju tesar, nalazi se na privremenom radu u Melburnu - Australija, nije član SKJ, stalno je nastanjen na adresi 16 KAWANA CRS, GLEN WAVERLEY 3150, telefon br. 560 3134.

Potiče iz porodice koja je u toku rata bila na strani NOP. Otac Meho, rođen 1919. godine u s. Turija - Bihać, poljoprivrednik, u toku rata nalazio se u mjestu rođenja, pomagao je NOP, umro 1952. godine. Majka Fatima, rođena Kovačević, kći Osmana, rođena 1924. godine u s. Vikići - Bihać, domaćica, živi u s. Turija - Bihać, a potiče iz porodice za koju u toku i poslije rata do sada ne raspolažemo bezbjednosno interesantnim saznanjima. Prije odlaska na privremeni rad u Austriju, a zatim u Australiju, Elham je radio kao tesar u SR Sloveniji. Na privremenom radu u Melburnu - Australija nalazi se od 1969. godine. Za vrijeme boravka u Melburnu upoznao je Topčagić Smaila, Dedić Muhameda, Jahić Ahmeta, Lerić Rašida, Jelečević Ibru i druge članove užeg rukovodstva "Australske islamske zajednice za Dandenong" u Melburnu, koji su odlazili u Libiju i druge AA zemlje radi prikupljanja materijalnih sredstava za potrebe rada pomenute zajednice. Na njihove adrese upućivana je literatura sa panislamističkim sadržajem iz Libije, i vršen uticaj da se pomenuta zajednica stavi u direktnu vezu i pod patronat "Libijskog revolucionarnog pokreta", čije se sjedište nalazi u "Libijskoj narodnoj kancelariji" u Melburnu. Sredinom prošle godine uspostavili smo kontakt sa Rekićem i do sada nas je informisao o bezbjednosno interesantnim saznanjima u vezi rada odbora navedene zajednice, aktivnostima pojedinih članova, njihovom vezom sa "Islamskim revolucionarnim pokretom" i dr. Podaci koje je do sada davao bili su provjereni i tačni, pa cijenimo realnim njegove pozicije za daljnji nastavak operativnog rada sa Službom, uzimajući u obzir i njegov voljni momenat da se angažuje na zadacima Službe. Inteligentan je, priseban, komunikativan, materijalno neovisan od emigracije, ima dobru moć zapažanja, a uživa i određen ugled kod navedenih lica. Na osnovu navedenog predlažemo da se angažuje za saradnika po liniji emigracije pod pseudonimom "Salko". Bihać, 14. 1. 1987.

PREDLAŽE OP. RADNBIK: Šarganović Husein

Saglasan: Begarović Smail

ODOBRENJE: Na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB-a odobrava se angažovanje za saradnju sa SDB-om REKIĆ ELHAMA, sin Mehe, rođen 18. 9. 1948. godine u s. Turija - Bihać, SR BiH, pod pseudonimom "Salko".

Bihać, 14. 1. 1987.

NAČELNIK SEKTORA SDB-a: Milan Ljubojević

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (8)

Amir, Amor, Sabanta, Balon, Kolibri...

CENTAR SDB BANJA LUKA
Linija rada: 02
OP RADNIK: Papac Pero
Datum: 14. 11. 1985. godine
D-4285
Datum: 4. 12. 85.

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (8)
Hrvatski vjesnik
KAKVI SU ORIGINALNI DOSSIERI OBJAVLJENI 2003. U ČETVROTOMNOJ KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE" – SURADNICIMA UDB-e U BOSNI I HERCEGOVINI?
Amir, Amor, Sabanta, Balon, Kalibri....

PRIJEDLOG za brisanje saradnika "AMIR" (Član 46. Pravila o radu SDB)

RADMAN IVO, sin Ive, rođen 1930. godine u Šimići, opština Banja Luka, državljanin SFRJ, Hrvat, radnik, sada se nalazi na privremenom radu u Australiji - Geelong. Sa Radman Ivom smo zasnovali saradnički odnos 20. 10. 1980. godine, jer je imao objektivne mogućnosti da nas informiše o neprijateljskoj djelatnosti lica iz GOO "Geelong" (Nap. HV: GOO = glavna operativna obrada). Nakon odlaska u Australiju pokazao je punu odgovornost, redovno nas obavještavao o svim saznanjima o neprijateljskoj djelatnosti lica rodom sa ovog terena, a koja žive i rade u Geelongu. Nakon nekoliko vremena (poslednje 2 godine) priroda posla mu ne dozvoljava da duže boravi u ovoj sredini, a na neke druge konkretne zadatke nije se mogao usmjeriti. Imajući sve ovo u vidu predlažemo da se RADMAN IVO briše iz evidencije aktivne saradničke mreže.

Materijal ćemo zadržati.

SAGLASAN NAČELNIK ODJELJENJA 02: Sakan Slobodan

CENTAR SDB
Sektor SDB Bihać
OP. RADNIK: Osman Alibabić
Linija rada: 02
PRIJEDLOG za prestanak saradnje

Na osnovu Člana 17. Pravila o radu SDB-a predlažemo prestanak saradnje sa **RADOČAJ MILOM**, sin Mate, r. 14. 6. 1952. godine, u s. Šmrekovac – Velika Kladuša, Hrvat, državljanin SFRJ i Australije, radnik na privremenom radu u Sidneju - Australija, nastanjen na adresi 11 Wheatley St Johns Park 2166 Sidnej, koji je vođen pod pseudonimom "Amor". Radočaj je 1968. godine otišao na privremeni rad u Sidnej - Australija.

Po dolasku u Australiju radio je u hrvatskom klubu "Kralj Tomislav" i kontaktirao sa Mlinarić Tomom, naša OO (Nap. HV: OO = operativna obrada) i drugim emigrantima koji su neprijateljski istupali protiv naše zemlje. Prve kontakte sa Radočajem ostvarili smo 1984. godine, kada je dao određena saznanja o aktivnosti ustaške emigracije u Sidneju - Australija, a 1985. godine angažovan je za saradnju i usmjeravan na Mlinarić Tomu i druga lica koja su bila uključena u neprijateljsku djelatnost ustaške emigracije. Saradnik nije obučen u specijalističkim disciplinama. Na osnovu dosadašnjeg usmjeravanja i dostavljenih saznanja, cijenimo da sada nema mogućnosti za rad po zadacima Službe. Iz navedenih razloga predlažemo da se briše iz saradničke mreže, a materijal uništi.

Bihać, 5. 11. 1990. god.

Predlaže NAČELNIK SEKTORA SDB-a: Milan Ljubojević

Saglasan PODSEKRETAR ZA SDB: Sredoje Nović

ODOBRENJE: Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB-a odobrava se prestanak saradnje sa RADOČAJ MILOM, koji je vođen pod pseudonimom "Amor".

REPUBLIČKI SEKRETAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE: Muhamed Bešić

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI TUZLA
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI TUZLA
Linija rada: 02
Radnik: 60300
Reg. broj: D-5754
Datum. ev. 18. 12. 90.

PRIJEDLOG za brisanje saradnika:

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, predlažemo da se iz saradničke mreže briše **MILAKOVIĆ ĐOKO**, sin Jelisija, rođen 1951. godine u Potpeću, opština Srebrenik, državljanin SFRJ, nalazi se na radu u Sidneju, Australija, stalno nastanjen u mjestu rođenja.

OBRAZLOŽENJE: Prvi kontakti sa Milakovićem ostvareni su 1983. godine, kada nam je prenio bezbjednosno-interesantna saznanja o protivustavnoj djelatnosti Nišević Đure i Marjanović Radeta, u to vrijeme vođeni kao Prethodne obrade Sektora SDB Banja Luka i Sarajevo, na osnovu čega je registrovan kao operativna veza pod pseudonimom "Danko", a polovinom 1986. godine prekategorisan je u saradnički odnos pod pseudonimom "Sabanta".

Milaković je davao korisna saznanja o djelatnosti đuk Nikole i Vukojčić Rajka, članovima OSČ "Ravna Gora" (Nap. HV: OSČ = organizacija srpskih četnika), inače zagovornici izvođenja terorističkih akcija prema našim DKP (Nap. HV: DKP = diplomatsko-konzularna predstavništva) u inostranstvu. Milaković je podatke dostavljao

putem pisama i telefonom, pri čemu je koristio odgovarajući kod, kao i prilikom neposrednih kontakata u zemlji. Za angažovanje na zadacima Službe nije nagrađivan niti Služba prema njemu ima bilo kakvih obaveza, a na vezi su ga držala dva operativna radnika. Imajući u vidu da su Prethodne obrade nad Nišević Đurom i Marjanović Radetom brisane, a Milaković nema objektivnih mogućnosti da prati terorističku i protivustavnu djelatnost drugih lica u Australiji, predlažemo da se isti briše iz evidencije saradničke mreže, a njegov materijal dostavi upravi za AIP i dokumentaciju SDB-u i razvoj informacionog sistema na uništenje.

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB BANJA LUKA
OP. RADNIK: Bukić Amir
(NAP. HV: Amir Bukić danas je glavni urednik Bošnjačkoga programa na Radiju SBS u Melbourneu)
Odjeljenje 03
Reg. broj: V-2069
Datum: 14. 11. 90.
SAGLASAN: Načelnik III uprave SDB Željko Varunek

PRIJEDLOG za prestanak saradnje sa operativnom vezom "Balon". Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB-a, predlažem prestanak saradnje sa operativnom vezom; **ABDULAHI FETI**, sin Ferida, rođen 6. 12. 1933. godine u selu Dobri Dol, opština Gostivar, SR Makedonija, Albanac, državljanin SFRJ, po zanimanju poslastičar, stalno nastanjen u Banjoj Luci, Nurije Pozderca broj 4. Vođen je pod pseudonimom "Balon".

RAZLOZI: Abdulahi je angažovan kao op. veza SDB 20. 5. 1985. godine, na patriotskoj osnovi. Izvor je bio usmjeravan na praćenje djelatnosti lica koja se eksponiraju sa pozicija albanskog nacionalizma i separatizma, kao i muslimanskog nacionalizma. Saznanja i podaci koje je u tom saradničkom odnosu sa Službom davao, potvrđena su saznanjima drugih izvora. Abdulahi nije koristio i primjenjivao OTS (Nap. HV: OTS = operativno-tehnička sredstva), niti su putem njega primjenjivane druge mjere Službe. U toku saradničkog odnosa izvor nije nagrađivan.

U posljednje vrijeme izvor teže prihvata kontakte, što pravda svojom bolešću i iscrpljenošću aktivnostima u privatnoj radnji. Isto tako, kod izvora je primjetna okrenutost ličnim interesima, tako da je i sve manje u kontaktima sa bezbjednosnointeresantnim licima. Inače, izvor je bio svjestan saradničkog odnosa sa Službom, redovno je na kontaktima upozoravan na konspirativnost ovog odnosa i nismo došli do podataka da ih je provalio. Iz navedenih razloga, predlažemo prestanak saradnje sa Abdulahi Fetijem - operativnom vezom "Balon". Materijal bi, nakon odobrenja prestanka saradnje, arhivirali.

Banja Luka, 24. 9. 1990. godine
PREDLAŽE NAČELNIK SEKTORA SDB-a: Đuro Savić

SAGLASAN PODSEKRETAR ZA SDB: Sredoje Nović

ODOBRENJE: Na osnovu točke 5. Pravila o radu SDB--a, odobrava se prestanak saradnje sa operativnom vezom "Balon".

REPUBLIČKI SEKRETAR ZA UNURAŠNJE POSLOVE: Muhamed Bešić

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI

SEKTOR SDB BANJA LUKA

OP. RADNIK: Bukić Amir (*NAP. HV: Amir Bukić danas je glavni urednik Bošnjačkoga programa na Radiju SBS u Melbourneu*)

Odjeljenje 03

Reg. broj: D-4883

Datum: 20. 11. 90.

SAGLASAN načelnik III Uprave SDB-a: Željko Varunek

PRIJEDLOG za prestanak saradnje sa saradnikom "Kolibri"

Na osnovu tačke 17. Pravilnika o radu SDB, predlažem prestanak saradnje sa saradnikom:

INSANIĆ MUHAREM, sin Jusufa i Have Bećirbašić, rođen 1. 1. 1944. godine u Žepču, opština Žepče, Musliman, državljanin SFRJ, profesor muzike, zaposlen u SIZ-u kulture Banja Luka, stalno nastanjen u Banjoj Luci, Marije Bursać 16. Vođen je pod pseudonimom "Kolibri"

RAZLOZI: Insanić je angažovan kao saradnik SDB-a, 14. 3. 1983. godine, na patriotskoj osnovi. Izvor je bio usmjeravan na praćenje djelatnosti lica koja se eksponiraju sa pozicija muslimanskog nacionalizma. U toku saradničkog odnosa izvor je davao istinita i značajna saznanja o licima koja su neprijateljski djelovala, a što je potvrđno i preko drugih izvora. Također, kod izvora je bila prisutna i određena samoinicijativa u izvršavanju zadataka. Uglavnom, za ukupan rad ovog saradnika može se konstatovati da je postavljene zadatke uspješno rješavao i da je davao kvalitetne podatke. Saradnju sa SDB nije provalio. Saradnik nije nije koristio i primjenjivao OTS-om, niti su putem njega primjenjivane druge mjere Službe, mada su mu činjene manje usluge.

Obzirom da su se lica na koja je saradnik "Kolibri" bio usmjeren pasivizirala, prestali su objektivni razlozi za njegovo dalje angažovanje. Također, među licima sa kojima se izvor najčešve susreće nema bezbjednosno interesantnih pojava. Inače, pošto se radi o provjerenom i pouzdanom izvoru, u slučaju potrebe može mu se obratiti za pomoć. Imajući u vidu da Insanić više nije u poziciji da se usmjerava na konkretna zaduženja predlažem prestanak saradnje sa Insanić Muharemom - saradnikom "Kolibri". Materijal ćemo nakon odobrenja prestanka saradnje arhivirati.

Banja Luka, 8. 10. 1990. godine

PREDLAŽE NAČELNIK SEKTORA SDB-a: Đuro Savić

SAGLASAN PODSEKRETAR ZA SDB: Sredoje Nović

ODOBRENJE: Na osnovu tačke 5. Pravilnika o radu SDB-a, odobrava se prestanak saradnje sa saradnikom "Kolibri".

REPUBLIČKI SEKRETAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE: Muhamed Bešić

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (9)

Makarije, Farmer, Car, Silvio, Rudo...

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (9)

KAKVI SU ORIGINALNI DOSSIERI OBJAVLJENI 2003 U BIH U ČETVEROTOMNOJ KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE – SURADNICI UDB-e U BOSNI I HERCEGOVINI"?

Makarije, Farmer, Car, Silvio, Rudo...

Prezime, očevo ime i ime: **HADŽIAHMETOVIĆ (Edhema) MUSTAFA**

Pseudonim: "MAKARIJE"
Godina i mjesto, opština i SR rođenja: 1956. selo Gornje Žešće-Foča, SR BiH

Mjesto i adresa boravka (prebivalište): 106 Blair Street, Dallas 3047, Melbourne Australia

Bračno stanje: Oženjen

Narodnost: Musliman

Državljanstvo: SFRJ

Završena škola ili fakultet, stručna kvalifikacija: završena osmogodišnja, interna kvalifikacija, KV metalski radnik

Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen: "Ford" Melburn - Australija

Radno mjesto: Radnik

Vrsta (grana) djelatnosti: Metalska

Znanje stranih jezika: Engleski

Individualne osobine - sklonosti, mane, hobi: Škrt, slab prema ženama

Da li je član SK: Ne

REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
GORAŽDE
OP. RADNIK: Taranin Omer
Linija rada: 02
Registarski broj: V-1950
Datum evidentiranja: 28. 12. 90.
PRIJEDLOG za brisanje operativne veze "Makarije"

Na osnovu Člana 17. Pravila o radu SDB-a predlažem brisanje Hadžiahmetović Mustafe, operativna veza angažovana pod pseudonimom "Makarije".

HADŽIAHMETOVIĆ MUSTAFA, sin Edhema, rođen 1956. godine u

Gornjem Žešću, opština Foča, Musliman, državljanin SFRJ, KV metalski radnik, NPI (Nap. HV: NPI = naša putna isprava), nalazi se na privremenom radu u Melburnu-Australija, nastanjen na adresi 106 Blair Street, Dalas 3047,Melburn-Australija.

Razlozi:Hadžiahemtović je kao op. veza angažovan 1984. godine. U dosadašnjem korištenju davao je periferna zapažanja vezana uz pojedina bezbjednosno interesantna lica koja se nalaze na privremenom radu u Australiji. S obzirom da je prestao interes prema licima na koje je bio usmjeren i njegovo izbjegavanje kontakata sa Službom, predlažemo da se op. veza briše iz evidencije, a njegov dosije uništi.

Goražde, 26. 11. 1990. godine

PREDLAŽE NAČELNIK SEKTORA: Zoran Vukašinović

Prezime, očevo ime i ime: **OBARAČANIN (Alije) ADEM**

Pseudonim: "FARMER"

Godina i mjesto, opština i SR rođenja: 15. 9. 1923. Goražde

Mjesto i adresa boravka (prebivalište): 600 Moroudoh Hwy Lilydale /Melburn/ 3140 Vic Australija

Bračno stanje: Oženjen

Narodnost: Musliman

Državljanstvo: SFRJ i Australije

Zanimanje (vrsta posla): Trgovac

Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje

je zaposlen: Vlasnik benzinske pumpe u Lilydale

Vrsta (grana) djelatnosti: Trgovina

Školska sprema, odnosnoi stručna kvalifikacija: ŠUP (Nap. Hv: ŠUP = Škola u;enika u privredi)

Znanje stranih jezika: Engleski i Francuski

Da li je član SK: Ne

Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane uz prošlost: Pred kraj rata pripadao NOB-u (Nap. HV: NOB = Narodnooslobodilača borba). Regulisao vojnu obavezu u JNA, a zatim iz ekonomskih razloga emigrirao u inostranstvo.

TEKST PROMJENE: Saradnik se u poslednje vrijeme rjeđe javlja, jer ga koristi naš Konzulat u Melburnu, što je i potvrđeno od strane Konzulata, te predlažemo da se briše iz evidencije saradnika. Materijal dostavljamo na arhiviranje.

PROMJENU IZVRŠIO: Čarapić Slava

SEKTOR SDB

OP. RADNIK: ROGIĆ VLADO

Datum: 21. 4. 1990. godine

SAGALASAN NAČELNIK II UPRAVE: Tomislav Kokor

Reg. broj: D-4973

Datum evid.: 18. 5. 1990.

PRIJEDLOG za brisanje saradnika:

Na osnovu Člana 49 Pravila o radu SDB-a predlažemo da se briše saradnik "SILVIO" **VOLODER Senad**, sin Jusufa i Zijade, rođene Husković, rođen 5. 11. 1951. godine u Mostaru, Musliman, državljanin SR BiH i SFRJ, završio školu učenika u privredi - VKV frezač, nosilac našeg pasoša, boravi na privremenom radu u Melburnu - Australija, nastanjen na adresi: 3 AHERN STREET; NOBLE PARK NORTH 3174 VIC MELBURN.

RAZLOZI: "SILVIO" je angažovan kao saradnik u septembru 1983. godine na patriotskoj osnovi i bio je usmjeren na praćenje neprijateljske djelatnosti grupacije ekstremnih emigranata u Melburnu (Jahić Ahmet, Memić Nuraga, Lončarić Mujo i Suljo, Kasić don Josip i dr.), kao i na praćenje djelatnosti emigranata iz drugih grupacija koji su povremeno dolazili u Melburn (Avdić Ragib i dr.). Podaci o neprijateljskoj djelatnosti navedenih lica koje je saradnik dostavljao pokazali su se kao tačni i provjerevani su preko drugih izvora. Međutim, među nosiocima naših PI (Nap. HV: PI = putna isprava) kao i među emigrantima saradnik se u pojedinim slučajevima ispoljavao kao patriotski opredjeljen građanin. Takođe, saradnikov brat u zemlji zaposlen je kao milicionar u Stanici javne bezbjednosti (...) (Nap. HV: jedan redak nečitak) (...) djelatnost je usmjeravan izazvalo podozrenje i sumnje u "SILVIA" kao saradnika Službe. Pored ovoga neka od lica na koja je "SILVIO" bio usmjeren su se pasivizirala, ili distancirala od antijugoslavenske djelatnosti, te više ne predstavljaju značajniji bezbjednosni interes.

Imajući u vidu navedeno predlažemo da se saradnik "SILVIO" briše iz saradničke mreže, a njegov materijal dostavi Upravi za AIP RSUP-a BiH radi uništavanja. Prema saradniku "SILVIO" Služba nema stvorenih, a ne izvršenih obaveza.

Mostar, 21. 4. 1990.

PREDLAŽE OP. RADNIK: Rogić Vlado

SAGLASAN NAČELNIK SEKTORA SD-aB Ugljen Nedžad

ODOBRENJE: Na osnovu Člana 49. Pravila o radu SDB odobrava se brisanje saradnika "SILVIO"

PODSEKRETAR ZA SDB: Sredoje Nović

LAŠTRO (Stipe) RUDOLF - 1939. - RAVAN/BUSOVAČA

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina

REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI

SEKTOR SDB ZENICA

Saglasan

NAČELNIK UPRAVE: Tomislav Kokor

Reg broj: D-3596

Datum ev: 9. 5. 89.

Linija rada: 02

OP. RADNIK: Vladimir Jurišić

PRIJEDLOG za brisanje saradnika u inostranstvu:

Na osnovu Člana 49. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti i tačke

Uputstva o dokumentaciji SDB-a

LAŠTRO RUDOLF zv. "RUDO", sin Stipe i Anđe r. Petrović, rođen 20. 6. 1939. godine u s. Ravan, Busovača, gdje je i stalno nastanjen, Hrvat, državljanin SFRJ i Australije, po zanimanju ugostiteljski radnik, nosilac naše i australske PI (Nap. HV: PI = putna isprava), od 1963. godine boravi na privremenom radu u Sidneju-Australija, nastanjen na adresi: 46 Nelson ave Belmore 2192 Sydney 2000 N.S.W.

Prve kontakte sa Laštrom, Služba je ostvarila tokom 1974. godine, kada je pružio podatke o neprijateljskoj djelatnosti pojedinih ustaških emigranata u Sidneju-Australija (braće Prusac Joze i Nikole, Udovčić Pere, Bože i Ante, Krilić Stipe i Marka, đosić Mate, OO ovog Sektora (Nap. HV: OO = operativna obrada), Vidović Marka, braće Arapović Vinka i Augusta, OO ovog Sektora i drugih. Na slijedećem kontaktu u zemlji, tokom 1977. godine, Laštro je pružio nova saznanja o držanju i ponašanju naprijed navedenih i drugih lica, kada je instruisan i usmjeren na planu praćenja neprijateljske djelatnosti pojedinih ustaških emigranata i nosilaca NPI (Nap. HV: NPI = naša putna isprava), okupljenih oko hrvatskog doma "Kralj Tomislav" u Sidneju. Nakon toga, Laštro je registrovan kao op. veza, a oktobra 1978. prekategorisan je u saradnika (...) (Nap. HV: dvije-tri riječi nečitke). Tokom 1981. godine, po dolasku u zemlju, s Laštrom su ostvareni novi kontakti, kojom prilikom mu je, između ostalog, s obzirom na njegove mogućnosti, skrenuta pažnja na potrebu njegovog većeg angažovanja i redovnijeg javljanja, što je isti prihvatio. Nakon ovoga, sa saradnikom je obavljen temeljit instruktaž i dati su mu konkretni zadaci. Međutim, po odlasku u Australiju, Laštro je nastavio sa neredovnim javljanjem (uglavnom je slao pisma jednom do dva puta godišnje), od čega je bilo vrlo malo korisnih obavještenja. Zbog neizvršavanja datih obećanja istog smo više puta, kroz pisma, na adekvatan način, inicirali i upozoravali. U odgovorima na naša pisma, Laštro je svoju neaktivnost pravdao prezauzetošću na poslu, porodičnim problemima, pasivizacijom lica na koja je usmjeren (ovo je u izvjesnoj mjeri tačno, jer raspolažemo provjerenim podacima da su se znatno pasivizirali braća Krilić Stipo i Marko, Prusac Jozo, Đosić Mato, Vidović Marko - n.p.) te gubljenjem pozicija kod pojedinih emigranata (braća Arapović August i Vinko i dr.).

Imajući u vidu naprijed navedene činjenice, cijenimo da Laštro više nema objektivnih, a ni subjektivnih mogućnosti da se angažuje na zadacima Službe, te predlažemo da se isti briše iz saradničkog odnosa (što je usaglašeno sa II Upravom SDB depeša br. 02/5-201 od 9. 3. 1989. god.)

Zenica, 13. 4. 1989. god.

PREDLAŽE OPERATIVNI RADNIK: Vladimir Jurišić

SAGLASAN NAČELNIK SEKTORA SDB-a: Stanić Veselin

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (10)

Diki, Kolumbo, Hirurg, Maks...

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI SARAJEVO

SEKTOR SDB

Odjeljenje: 02

OP. RADNIK: Muhamed Sušić

Datum ev: 30. 1. 87.

Reg. broj: V-2299

PRIJEDLOG za registrovanje op. veze u inostranstvu, na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB-a.

KEVELJ Osman, sin Hasana, rođen 22. 9. 1946. godine u Grabovici, Nevesinje, Musliman, državljanin SFRJ i Australije, radnik na privremenom radu u Australiji - Melburn, vojnu obavezu regulisao, nekažnjavan, oženjen, stalno nastanjen u Semizovcu, Svrake 3/10, u Melburnu boravi na adresi 2/25 (Nap. HV: prva riječ nečitka) AVE, WESTALL 3169, nije član SKJ.

RAZLOZI: **KEVELJ Osman** se već duže vremena nalazi na privremenom radu u Australiji, u gradu Melburnu. U posljednje dvije godine, od kako je ostvario invalidsku penziju, u prilici je da kontaktira sa velikim brojem naših iseljenika od kojih je jedan broj otvoreno neprijateljski orijentisan prema SFRJ. Prilikom posljednjeg Keveljevog boravka u zemlji, isti nam je ukazao na pojedine nosioce neprijateljske djelatnosti iz redova muslimanske emigracije, koji nastoje da djelatnost "Muslimanske bratske zajednice" za Futskraj podvrgnu uticaju HIC-a (Nap. HV: HIC = Hrvatski islamski centar) u Melburnu, ili libijsko-iranskih fundamentalističkih grupacija. Podaci koje nam je Kevelj prezentirao o Čustović Hamdiji, Mu....ahović (Nap. V: nečitko prezime) Eljesahu, Živalj Agmedu, Pejak Mehi i njegovoj supruzi Diki, Jahić Muhamedu i drugima, pokazali su se tačnima. Kevelj nam je također spomenuo problem Merđanović Muhameda iz Fojnice, emigranta u Sidneju, kojeg je australska služba bezbjednosti vrbovala za saradnju, i usmjerava ga prema klubovima naših lojalnih iseljenika u Sidneju. U vrijeme priprema za povratak u Australiju, Kevelj je izrazio spremnost da se dobrovoljno angažuje na praćenju neprijateljske djelatnosti pojedinaca iz redova muslimanske emigracije. Od odlaska u Australiju, on nam se tri puta javio sa podacima o kojima smo izvještavali. Budući da su kod izvora izraženi osjećaji za izlučivanje bezbjednosnih podataka i volja da se angažuje na praćenju neprijateljske djelatnosti ekstremne emigracije,

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (10)

Hrvatski vjesnik 13

KAKVI SU ORIGINALNI DOSSIERI OBJAVLJENI 2003. U BIH U ČETVEROTOMNOJ KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE – SURADNICI UDB-e U BOSNI I HERCEGOVINI"?

Diki, Kolumbo, Hirurg, Maks...

predlažemo da se isti registruje kao op. veza u inostranstvu, sa pseudonimom "DIKI". Veza sa izvorom održava se pismom.

Sarajevo, 2. 12. 1986. godine

PREDLAŽE OP. RADNI: Muhamed Sušić

ODLUKA: Na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB-a, odobrava se registrovanje op. veze u inostranstvu.

NAČELNIK SEKTORA SDB-a: Ilija Sprečkić

ŠILIĆ (Jure) IVAN - "KOLUMBO"
- 1939. – FALANOVO BRDO/KONJIC

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI MOSTAR

SEKTOR SDB

Linija rada: 02

OP. RADNIK: Kuribak Milorad

SLUŽBENA TAJNA

STROGO POVJERLJIVO

Reg. broj; D-3239

Datum evid: 24. 10. 90.

PRIJEDLOG o prestanku saradnje

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB-a, predlažem prestanak saradnje sa saradnikom "KOLUMBO" Šilić IVAN, sin Jure i majke Anice, rođena Mlikota, rođen 10. 6. 1939. g. u Falanovom Brdu - Konjic, Hrvat, državljanin SFRJ, po zanimanju staklorezac, vojnu obavezu regulisao, oženjen, radio i bio nastanjen u Konjicu, od početka 1984. g. boravi u Melburnu, Australija, adresa: 16 Jells Rod, Cheltenham East 3192 Vic, telefon 0315841808.

RAZLOZI: Saradnik "KOLUMBO" se od 1977. g. nalazi u saradničkom odnosu sa SDB-om. Od tada, pa do marta 1984. g., kada je otišao u Melburn Australija, koristio se na praćenju neprijateljske djelatnosti lica koja su istupala sa pozicija hrvatskog nacionalizma i utvrđenih veza hrvatske emigracije u zemlji. Po dolasku u Melburn, koristio se za praćenje neprijateljske djelatnosti ekstremista iz ove grupacije o čijoj neprijateljskoj djelatnosti je dostavio više korisnih provjerenih saznanja. Imajući u vidu najnovija zbivanja u zemlji, te činjenicu da su lica na koja je bio usmjeren, uglavnom regulisala svoj status i dolazila u zemlju, a pošto nemamo mogućnosti za njegovo preusmjeravanje i korištenje na praćenju terorističke djelatnosti na području Australije, mišljenja smo da saradnik nije u poziciji da se i dalje koristi na ovim zadacima, pa predlažemo prestanak saradnje sa saradnikom "KOLUMBO", a da se njegov dosije dostavi RSUP SR BiH SDB VII Uprava radi uništenja.

Za vrijeme saradničkog odnosa, "KOLUMBU" su redovno isplaćivani troškovi kojima je bio izložen i SDB prema njemu nema stvorenih, a neizvršenih obaveza.

Mostar, 10. 10. 1999. g.

PREDLAŽE NAČELNIK SEKTORA SDB: Nedžad Ugljen

SUGLASAN PODSEKRETAR ZA SDB: Sredoje Nović

ODLUKA: Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB-a, donosim odluku da se saradnik "KOLUMBO" briše iz evidencije saradničke mreže SDB-a.

REPUBLIČKI SEKRETAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE: Muhamed Bešić

ŠILIĆ (Ivana) GABRIJEL - "HIRURG" - 1962. – KONJIC

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI MOSTAR

SEKTOR SDB

Linija rada: 02

OP. RADNIK: Tolj Ante

SLUŽBENA TAJNA STROGO POVJERLJIVO

Reg. broj: D-5687

Datum evid: 4. 6. 1986.

PRIJEDLOG za agažovanje saradnika:

Na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB-a predlažem angažovanje za saradnju sa SDB Šilić Gabrijela, sin Ivana i majke Ljubice, rođene Šilić, rođen 10. 11. 1962. g. u Konjicu, Hrvat, državljanin SFRJ, nije član SKJ, vojnu obavezu regulisao, neoženjen, student II godine Medicinskog fakulteta u Sarajevu, stalno nastanjen u Konjicu, ulica Maksima Kujundžića broj 41.

RAZLOZI: Šilić je sin saradnika "KOLUMBO". Ranija i dopunska provjeravanja pokazuju da potiče iz porodice od koje niko nije učestvovao u neprijateljskim vojnim formacijama. Kao ličnost Šilić je zreo, odmjeren i inteligentan sa izraženim smislom za uočavanje bezbjednosno interesantnih pojava i problema. Iskren je i pošten. Sa Šilićem smo prvi neposredni kontakt uspostavili polovinom decembra 1983. g. u vremenu iseljenja saradnika "KOLUMBA" u Australiju i od tada do sada sa njim je upriličeno više kontakata. O razlozima ovih kontakata, ponašanju Šilića i drugim pojedinostima šire smo pisali u našoj op. informaciji broj 02-1007 od 3. 4. 1986. godine.

Zbog naprijed navedenih razloga, razloga iz pomenute op. informacije, zadatka Službe po akciji "DOCENT" i drugih potreba Službe, na određenom nivou u ovom Sektoru, dogovoreno je da se na kontaktu sa Šilićem koji je održan u Sarajevu, pored ostalog, razgovara i o njegovim bezbjednosno interesantnim saznanjima, te da se sagleda mogućnost njegovog angažovanja za saradnju sa SDB-om. Na ovom kontaktu Šilić je otvoreno i bez predrasuda govorio o svemu što je ocijenio da je bezbjednosno interesantno. Dao je neka zapažanja po akciji "DOCENT", "PILOT" i drugo.

Od 23. 1. 1986. g. kontakti sa Šilićem su redovni i odvijaju se po dogovoru. Do sada je dao više bezbjednosno interesantnih saznanja o čemu smo informisali depešama broj: 02-232 od 24. 1., 02-309 od 31. 1., 02-527 od 19. 2., 02-534 od 20. 2. i 02-788 od 14. 3. 1986. g., a o nekim saznanjima informisaćemo redovnim informacijama.

Šilić ima veoma solidnu op. poziciju prema Verkić Stjepanu (djeluje sa pozicija hrvatskog nacionalizma i tretira se kao utvrđena veza ustaške emigracije u zemlji) i vezama ekstremiste Verkić Mate, emigrant u Melburnu (obrada ovog Sektora), Verkić Marka, Delinac Tomislava i još nekih emigranata iz Australije, pa cijenimo da ćemo njegovim angažovanjem biti u mogućnosti pratiti neprijateljsku djelatnost više lica.

Polazeći od potreba Službe i činjenica da je Šilić kontakte sa Službom shvatio krajnje ozbiljno i da to proizilazi iz njegovih patriotskih opredjeljenja, predlažem da se registruje kao aktivni saradnik SDB, a da se u budućoj korespodneciji označava sa pseudonimom "HIRURG".

Mostar, 3. 4. 1986. g.

PREDLAŽE OP. RADNIK: Tolj Ante

SUGLASA NAČELNIK ODJELJENJA 02: Drago Čolak

ODOBRENJE: Na osnovu Člana 46. Pravila o radu SDB-a odobravam angažovanje zasaradnju sa SDB-a saradnika "HIRURG".

NAČELNIK SEKTORA SDB-a: Džemo Vučković

KRKIĆ (Nurage) MEHO - "MAKS"

- 1958. - CAGE/SREBRENIK

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI TUZLA

SEKTOR SDB

Radnik: Sarajlić Osman

Dana, 16. 10. 1990. godine

STROGO POVJERLJIVO

Reg. broj: 2441

Datum ev: 6. 11. 1990. g.

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti podnosi se PRIJEDLOG za brisanje Operativne veze KRKIĆ MEHE, sin Nurage i Murathodžić Razije, rođen 23. 6. 1958. godine u Cagama, opština Srebrenik, Musliman, državljanin SFRJ i Australije, nalazi se na privremenom radu u Melburnu, stalno nastanjen u Mramoru, opština Tuzla, ulica Omladinska broj 27.

OBRAZLOŽENJE: Sa Krkićem Služba je u kontaktu od aprila 1987. godine, a kao operativna veza "Maks" registrovan je januara 1988. godine od kada nas je izvještavao o neprijateljskoj djelatnosti jednog broja lica okupljenih u "Hrvatskom centru" u Melburnu koja su djelovala sa pozicija ustaške emigracije. Između ostalog, informisao nas je o djelatnosti Ećimović Marka iz Bosanske Gradiške i Rukavina Milana, rodom iz Zagreba, prema neprovjerenim saznanjima obojica su članovi HDP-a, te Filipović Željka, rodom iz Travnika, nad kojim je Sektor SDB-a Zenica na osnovu Krkićevih podataka zaveo Prethodnu obradu. Posredstvom svog ujaka Murathodžić

Esada, emigrant sa regulisanim statusom, Krkić je stupio u kontakt sa Papak Tomislavom i njegovom bivšom suprugom Zekijom, koju je Sektor SDB-a Sarajevo vodio kao Prethodnu obradu, a preko njih upoznao je i Dedić Dinka, ekstremnog emigranta u Melburnu, za koje je davao određene bezbjednosno-interesantne podatke. Kontakte sa Krkićem smo održavali putem pismene kodovane veze, koje se on striktno pridržavao i ne raspolažemo podacima da je isti dekonspirisao saradnju. Imenovanom su činjene sitne usluge, ali nije nagrađivan, niti je Služba u bilo kakvoj obavezi prema njemu.

Od polovine 1989. godine Krkić se povremeno javljao sa perifernim saznanjima koja se odnose na djelatnost pojedinih pripadnika ekstremne emigracije u Melburnu, a u julu 1990. godine sa njim smo obavili i razgovor u kojem nam je saopštio da zbog svog radnog angažovanja nije više u mogućnosti da posjećuje mjesta gdje se sastaju pripadnici emigracije, te da je u mnogome kod njih izgubio pozicije. Imajući u vidu navedeno, predlažemo da se Krkić briše iz evidencija operativnih veza SDB, a da se njegov dosije dostavi Upravi za AIP i dokumentaciju SDB i razvoj informacionog sistema na uništenje.

PREDLAŽE NAČELNIK SEKTORA SDB-a: Imamović Hasib

SAGLASAN PODSEKRETAR ZA SDB: Sredoje Nović

ODLUKA: Na osnovu tačke 5. Pravila o radu Službe državne bezbjednosti, donosim Odluku o brisanju iz evidencije operativnih veza KRKIĆ MEHE, u kojoj je vođen pod pseudonimom "MAKS"

SEKRETAR RSUP-a SR BiH: Muhamed Bešić

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (11)

Marijan, Dragan, Dejvid, Paloma, Soko, Lola, Srbi...

PETROVIĆ (Ive) DRAGAN - "MARIJAN"
- 1956. - RAVAN/BUSOVAČA

Socijalistčka Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB ZENICA
LINIJA RADA: Emigracija
Op. radnik: Vladimir Jurišić
Reg. broj: V-2185
Datum evid: 4. 6. 86.

PRIJEDLOG za angažovanje op. veze u inostranstvu, na osnovu Člana 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji.

PRVI POKUŠAJ LUSTRACIJE (II)

Hrvatski vjesnik 11

KAKVI SU ORIGINALNI DOSSIERI OBJAVLJENI 2003. U BiH U ČETVEROTOMNOJ KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE – SURADNICI UDB-e U BOSNI I HERCEGOVINI"?

Oni žive s nama, daju dobrotvorne priloge...

PETROVIĆ DRAGAN, sin Ive i Lucije r. Akrap, rođen 8. 7. 1956. godine u s. Ravan, Busovača, Hrvat, državljanin SFRJ, nosilac NPI (Nap. HV: NPI = naša putna isprava), oženjen, otac jednog djeteta, po zanimanju KV bravar, od 1979. godine nalazi se na privremenom radu u Melburnu, Australija, nastanjen na adresi: 3/69 Benst Northcote 3070 Melbourne.

RAZLOZI: Služba je prve kontakte sa Petrovićem ostvarila pred njegov odlazak u Australiju 1979. godine, kojom prilikom je, između ostalog, instruisan i usmjeren na prikupljanje podataka o neprijateljskoj djelatnosti ekstremne fašističke emigracije na području Melburna. Po dolasku u zemlju, 1981. i 1985. godine, Petrović je prenio svoja zapažanja o neprijateljskoj djelatnosti Mravak Mladenka i Josipa, oba OO (OO = operativna obrada, što označava viši stupanj nadziranja od POO = prethodna operativna obrada) ovog Sektora, Bošnjak Tomislava i Marijana i drugih ekstremista iz Melburna. Na posljednjem kontaktu, u decembru 1985. godine, obzirom da izražava spremnost za saradnju sa Službom, Petrović je instruiran, dogovoren način održavanja veze i dati mu konkretni zadaci na planu praćenja neprijateljske aktivnosti navedenih i dr. ekstremista. U skladu sa dogovorom, sa Petrovićem su, nakon njegovog povratka u Melburn, ostvarena dva telefonska kontakta, kojom prilikom smo došli do novih korisnih podataka /naše depeše broj 02-296 od 25. 2. i 02-732 od 6. 5. 1986. godine/.Cijeneći Petrovićev voljni moment, kao i njegove objektivne i subjektivne mogućnosti, posebno na planu praćenja neprijateljske djelatnosti lica okupljenih oko uredništva "Hrvatskog tjednika" u Melburnu /Mravak Mladenko, Bošnjak Tomislav i Marijan i dr./, predlažemo da se isti koristi kao op. veza u inostranstvu, pod pseudonimom "Marijan"

Zenica, 12. 5. 1986. godine

PREDLAŽE OP. RADNIK: Vladimir Jurišić

ODOBRENJE: Na osnovu Člana 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB-u, odobravam angažovanje PETROVIĆ DRAGANA, za op. vezu u inostranstvu.

NAČELNIK SEKTORA: Mirsad Abazović

PUĐA (Fabijana) IVAN - "DRAGAN"
- 1941. - ČAJDRAŠ/ZENICA

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI - Sektor SDB-a Zenica
Linija rada: Emigracija

OP. RADNIK: Vladimir Jurišić

Reg. broj: V-2384

Dat. evid: 21. 10. 87.

PRIJEDLOG za angažovanje op. veze u inostranstvu, na osnovu Člana 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji.

PUĐA IVAN, sin Fabijana i Janje r. Čačura, rođen 19. 5. 1941. godine u s. Čajdraš, Zenica, Hrvat, državljanin SFRJ i Australije, nosilac naše i australske PI, oženjen, otac dvoje djece, po zanimanju građevinski radnik - KV tesar, od 1970. godine nalazi se na privremenom radu u Brisbanu, Australija, stalno nastanjen u mjestu rođenja.

RAZLOZI: Prvi kontakti sa Puđom su ostvareni u julu 1984. godine, kojom prilikom nam je iznio svoja zapaženja o neprijateljskoj djelatnosti ekstremne fašističke emigracije i nekih nosilaca NPI, okupljenih oko katoličke crkve i hrvatskog doma "Alojzije Stepinac" u Salzburiju, predgrađu Brisbana - Australija. Tada su mu dati i određeni zadaci na planu daljeg praćenja aktivnosti lica iz ove grupacije i drugih koja se neprijateljski eksponiraju u Australiji. Nakon toga, sa Puđom su ostvarena još četiri kontakta, kojom prilikom nam je pružio više korisnih obavještenja o neprijateljskoj djelatnosti Soldan Jakova, Prgomet Drage, Tot Josipa, Jonjić Alojza, Žepačkić Fabijana i drugih emigranata i nosilaca NPI u Australiji (naše informacije Str. pov. broj 02-312 od 14. 7. 1984. godine, 02-141 od 29. 5.1986. godine i depeša 02-704 od 24. 4. 1987. godine).

Cijeneći Puđin voljni momenat, kao i njegove objektivne i subjektivne mogućnosti, posebno na planu pravenja neprijateljske djelatnosti lica okupljenih oko "hrvatskih" domova u Brisbanu i Sidneju - Australija, predlažemo da se isti koristi kao op. veza u inostranstvu, pod pseudonimom "DRAGAN".

Zenica, 7. 9. 1987. godine

PREDLAŽE OP. RADNIK:Vladimir Jurišić

ODOBRENJE: Na osnovu Člana 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva odokumentaciji u SDB-u, odobravam angažovanje PUĐA IVANA za op. vezu u inostranstvu.

ODOBRAVANAČELNIK SEKTORA SDB-a: Mirasad Abazović

NOVKINIĆ (Nazifa) DERVIŠ - "DEJVID"
- 1934. - BOSANSKA KRUPA

CENTAR: SDB BIHAĆ

NOVKINIĆ (Nazifa) DERVIŠ

Pseudonim: "DEJVID"

Godina i mjesto rođenja (opština i SR): 04. 05. 1934. g. u Bos. Krupa, SR BiH

Mjesto i adresa boravka (prebivalište): Sydney - Australija, 41 Henry Lawson

Drive, Peakhurst
Bračno stanje: Oženjen
Narodnost: Musliman
Državljanstvo: Australije i SFRJ
Završena škola ili fakultet, stručna kvalifikacija: ŠUP
(ŠUP = Škola učenika u privredi), stolar
Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen:
Samostalni privatni obrtnik
Radno mjesto: Stolar
Vrsta (grana) djelatnosti: Građevinarstvo
Znanje stranih jezika: Potpuno vlada engleskim
Individualne osobine - sklonosti, mane, hobi:
Obazriv i konspirativan, fotoamater
Da li je član SKJ: Ne
TEKST PROMJENE: Briše se iz sastava saradničke mreže.
Razlog: Umro 25. 07. 1986. g.

BEŠIĆ (Hasana) MEHO - "PALOMA"
- 1930. - BOSANSKA KRUPA

Centar službi bezbjednosti
Sektor SDB Bihać
Op. radnik: Osman Alibabić
Linija rada: 02
Ev. broj: V-2228
Datum evid: 6. 11. 1990.
Saglasan: Načelnik II Uprave Tomislav Kokor

PRIJEDLOG ZA PRESTANAK SARADNJE: Na osnovu Člana 17. Pravila o radu SDB-a predlažemo prestanak saradnje sa BEŠIĆ MEHOM, sin Hasana i majke Arufe Felić, r. 27. 2. 1930. godine u Bos. Krupi, Musliman, državljanin SFRJ i Australije, radnik naprivremenom radu u Brizbanu - Australija, stalno nastanjen na adresi 4 Charlotte st. Padigton 4064 Brizban QLD Australija, koji je kao op. veza pod pseudonimom "Paloma".Bešić je 1972. godine otišao na privremeni rad u Brizban - Australija, gdje se i sada nalazi.

Prve kontakte sa Bešićem ostvarili smo 1968. godine, kada je dao određena saznanja o aktivnosti ustaške emigracije u Brizbanu - Australija, te je iste godine registrovan kao op. veza Službe. Usmjeravan je na Mahmutović Muhu, veze ustaške emigracije i druga lica povezana sa pojedinim pripadnicima ustaške emigracije.

Operativna veza tokom saradničkog odnosa nije obučena u specijalističkim disciplinama.Na osnovu dosadašnjeg usmjeravanja i dostavljenih saznanja cijenimo da sada nema mogućnosti za rad po zadacima Službe.Iz navedenih razloga predlažemo da se op. veza briše iz saradničke mreže, a materijal uništi.

Bihać, 25. 10. 1990. god.

PREDLAŽE NAČELNIK SEKTORA SDB--a: Milan Ljubojević

SUGLASAN PODSEKRETAR ZA SDB: Sredoje Nović

RAKOVIĆ (Ljubiše) LJUBINKO - "SOKO"
- 1930. - KRALJEVO/SRBIJA

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
CENTAR ZENICA
LINIJA RADA: 02
OP. RADNIK: Mijo Kvasina
Reg. broj: V-1546
Dat. evid: 4. 12. 85.

PRIJEDLOG za brisanje op. veze u inostranstvu:

Na osnovu Člana 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5. Uputstva o dokumentaciji u SDB RAKOVIĆ Ljubinko, sin Ljubiše, rođen 4. 3. 1930. godine u Kraljevu, SR Srbija, Srbin, državljanin SFRJ, po zanimanju kuhar, od 1963.-1976. godine boravio u Pucarevu, sada stalno nastanjen u Kraljevu.

Razlozi: Služba je prvi kontakt sa Rakovićem ostvarila juna 1979. godine, kada je pružio određena bezbjednosno-interesantna saznanja o neprijateljskoj djelatnosti braće Udovičića /koji su u to vrijeme bili OO ovog Centra/, te Arar Luke i drugih bezbjednosno-interesantnih lica iz Sidneja, Australija. Nakon ocjene da ima objektivne i subjektivne mogućnosti na planu praćenja neprijateljske djelatnosti jednog broja ekstremnih emigranata iz Sidneja - Australija, oktobra 1981. godine angažovan je kao operativna veza, pod pseudonimom "Soko". Od tada, Raković je pružio niz korisnih podataka o neprijateljskoj djelatnosti ekstremne fašističke emigracije u Sidneju, o čemu nas je obavještavao pismeno i neposredno, kada je dolazio u zemlju. U oktobru o. g., Raković se vratio u zemlju i stalno nastanio u Kraljevu, te pošto više ne raspolaže objektivnim mogućnostima za dalje praćenje neprijateljske djelatnosti lica na koja je bio usmjeren, predlažemo da se briše kao operativna veza u inostranstvu, po pseudonimom "SOKO".

Travnik, 4. 12. 1985. godine

PREDLAŽE OP. RADNIK: Mijo Kvasina

SELIMOVIĆ (Fehima) VAHID - "LOLA"
- 1938. - MERDANI/BUSOVAČA

REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB ZENICA
LINIJA RADA: Emigracija
OP. RADNIK: Vladimir Jurišić
Reg. broj: V-2515
Datum ev: 29. 8. 88.
PRIJEDLOG ZA ANGAŽOVANJE OP. VEZE U INOSTRANSTVU
Na osnovu Člana 51. Pravila o radu SDB-a i tačke 5 Uputstva o dokumentaciji.

SELIMOVIĆ VAHID, sin Fahima i majke Nesife r. Šišić, rođen 20. 5. 1938. godine u s. Merdani, Busovača, Musliman, državljanin SFRJ i Australije, noislac naše i australske PI, oženjen, otac dvoje djece, penzioner, bio vlasnik fotografske radnje u Pertu - Australija, gdje boravi od 1970. godine, nastanjen na adresi 48. Chester str. South Frementl 6162 W. Australija.

RAZLOZI: Prvi kontakti sa Selimovićem ostvareni su tokom jula 1986. godine. kojom prilikom nam je iznio svoja zapaženja o neprijateljskoj djelatnosti ekstremne fašističke emigracije i nekih nosilaca NPI okupljenih oko "hrvatskog" doma u Pertu, "HBZ" (Nap. HV: HBZ = Hrvatska bratska zajednica, jedina hrvatska organizacija u Australiji koja nije, poput ostalih, beskompromisno stajala na načelima hrvatske državne samostalnosti) u Frementlu i nekih "jugoslovenskih" klubova i društava u Pertu i Frementlu - Australija. Tada su mu dati i određeni zadaci na planu daljeg praćenja aktivnosti lica iz ovih grupacija i drugih, koja se neprijateljski eksponiraju u Australiji /naša op. informacija od 30. 10. 1986. godine. Nakon toga sa Selimovićem je ostvareno još šest kontakata, korz koje je pružio više korisnih obavještenja o neprijateljskoj djelatnosti Alilović Franje, POO ovog Sektora, Vuleta Mije, Brbić Stipe, Čičak Karla, Grgurević Ivana, Bunić Rasima, Gavran Mate, Šakić Petra i drugih emigranata i nekih nosilaca NPI u Pertu i Frementlu, W. Australija /naše inf. str. pov. br. 02-201 od 29. 7. 1986. godine, 02-16 od 16. 1. 1987. godine, 02-50 od 20. 2. 1987. godine, 02-69 od 10. 5. 1988. i depeše br. 02-1947 od 12. 12. 1986., 02-76 od 14. 1. 1987., 02-185 od 3. 2. 1987. i 02-1423 od 14. 8. 1987. godine.

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB ZENICA
OP. RADNIK: Vladimir Jurišić
Dana, 14. 7. 1988. godine

LINIJA RADA: 02

PLAN korištenja op. veze "Lola"

Op. veza "Lola" usmjeren je na praćenje neprijateljske djelatnosti ekstremne fašističke emigracije i nekih nosilaca NPI u Australiji, okupljenih oko "Hrvatskog doma" i "Hrvatske bratske zajednice" i drugih klubova i društava u Pertu i Frementlu.

U vezi s tim dati su mu slijedeći zadaci:

- da uspostavi što prisnije kontakte sa Alilović Franjom, POO, emigrant, rodom iz Busovače, s ciljem praćenja njegove sadašnje neprijateljske djelatnosti, kao i utvrđivanja uloge u redovima fašističke emigracije.

- da se angažuje na snimanju i praćenju držanja i ponašnja Alilovićevih veza u Australiji, te rasvjetljavanju njegovih kontakata sa vezama iz zemlje i nekih evropskih zemalja gdje borave.

- da ponovo uspostavi kontakt sa Vuleta Mijom, emigrant sa regulisanim statusom i njegovim bratom Ivicom, nosilac NPI u Pertu s ciljem sagledavanja njihove povezanosti sa Alilovićem, kao i na praćenju njihovog daljeg držanja i ponašnja.

- da se angažuje na rasvjetljavanju uzroka i daljeg toka sukoba između "HBZ" i Zajednice jugoslovenskih klubova i društava u Pertu W. Australija.

- da nastavi sa praćenjem neprijateljske djelatnosti Gavran Mate, Krajina Mije, Brekalo Joze, Jelović Ante i drugih članova "Hrvatske bratske zajednice" u Pertu.

- da se angažuje na praćenju neprijateljske djelatnosti Brbić Stipe, Čičak Karla, Šakić Pere, Bunić Rasima, Grgurević Ivana i drugih iz rukovodstva "hrvatskog" doma i ustaške organizacije HOP u Pertu - Australija.

UDB-ini špijuni među australskim Srbima

Tijekom objavljivanja ovoga podlistka, u "Hrvatskom vjesniku" spomenuto je svega nekoliko UDB-inih špijuna srpske nacionalnosti. Bili su to:

Lazar (Predraga) Čvoro, pseudonim "Zet", iz Vihovića pokraj Mostara, r. 1937., djelovao u Sydneyu, i to među Hrvatima, tj. uglavnom unutar i u blizini obitelji svoje supruge, rođene Mlinarić;

Dušan (Mladena) Šekerac, pseudonim "Balj", iz Verije pokraj Bosanske Dubice, r. 1938., djelovao u Sydneyu;

Đoko (Jelisija) Milaković, pseudonim "Sabanta", iz Potpeći pokraj Srebrenika, r. 1951., djelovao u Sydneyu; te

Ljubinko (Ljubiše) Raković, pseudonim "Soko", koji se rodio u Kraljevu, živio u Travniku - što UDB-a naziva imenom "Pucarevo" - r. 1930., djelovao u Sydneyu.

No, osim spomenutih, u posebnoj knjizi "Čuvara Jugoslavije" (crvenih korica) objavljeni su i dossieri još 17 UDB-inih agenata koji su djelovali unutar srpske zajednice, baveći se uglavnom četničkom emigracijom i Pravoslavnom crkvom u Australiji. To su:

UDB-ini špijuni među australskim Srbima

Tijekom objavljivanja ovoga feljtona, u "Hrvatskom vjesniku" spomenuto je svega nekoliko UDB-inih špijuna srpske nacionalnosti. Bili su to:

● **Lazar sin Predraga Čvoro, pseudonim "Zet"**, iz Vitkovića pokraj Mostara, r. 1937., djelovao u Sydneyu, i to među Hrvatima, tj. vjerovao imitar i u blizini obitelji vrše supuge, rodene Milinarić;

● **Dušan sin Mladena Sekerac, pseudonim "Baj"**, iz Vrnje pokraj Branjske Dubice, r. 1938., djelovao u Sydneyu;

● **Đoko sin Jelisija Milaković, pseudonim "Sabanta"**, iz Petpeći pokraj Svrkuška, r. 1951., djelovao u Sydneyu; te

● **Ljubiša sin Ljubše Raković, pseudonim "Soko"**, koji se vodio u Kraljevu, živi u Australiji – sin UDB-a mafija imenom "Pecarac" – r. 1930., djelovao u Sydneyu.

No, nisu spomenutih, u posebnoj knjizi "Čuvara Jugoslavije" (crvenih korica) objavljeni su i dosadri još 17 UDB-inih agenata koji su djelovali unutar srpske zajednice, baveći se uglavnom četničkom emigracijom i Pravoslavnom crkvom u Australiji.

● **Stojan sin Dane Brujić, pseudonim "Zoran"**, iz sela Bugar pokraj Bihaća, r. 1936., djelovao u Sydneyu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a **Zdravko Butorac**);

● **Nedeljko sin Jovana Roković, pseudonim "Velebit"**, iz sela Trubar pokraj Drvara, r. 1934., djelovao u Canberri (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a **Zdravko Butorac**);

● **Milan sin Miloša Šormaz, pseudonim "Janko"**, iz Crnoga Luga pokraj Bosanskoga Grahova, r. 1944., djelovao u Melbourneu;

● **Milenko sin Mile Ašentić, pseudonim "Makso"**, iz Miškovaca pokraj Derventa, r. 1945., djelovao u Canberri i Melbourneu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a **Milinko Škrobić**);

● **Svetozar sin Cvjetka Božić, pseudonim "Miloš"**, iz Gornjega Ruževića pokraj Teslića, r. 1948., djelovao u Sydneyu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a **Slobodan Stevanović**);

● **Dimitrije sin Atanasija Davidović, pseudonim "Miron"**, iz Osojaca pokraj Derventa, r. 1947., koji je od kuće "usmjeravan" prema jednomu od najistaknutijih četničkih vođa u Australiji Vasi Davidoviću (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a pod šifrom 36000, načelnik Sektora SDB-a **Marko Brezonjić**);

● **Vaso sin Save Jotanović, pseudonim "Pero"**, iz Čečave pokraj Teslića, r. 1941., djelovao u New Castleu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a pod šifrom 36000, načelnik Sektora SDB-a **Marko Brezonjić**);

● **Stanko sin Damjana Radonić, pseudonim "Radonja"**, iz Buletića pokraj Teslića, r. 1944., djelovao u New Castleu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a **Milinko Škrobić**);

● **Ilija sin Marka Vidaković, pseudonim "Putnik"**, iz Gnionica pokraj Odžaka, r. 1953., djelovao u Sydneyu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a **Dževad Herdić**);

● **Jovo sin Blagoja Vidaković, pseudonim "Stanimir"**, iz Botajice pokraj Modriče, r. 1940., djelovao u Sydneyu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a **Milanko Aladžić**);

● **Radivoj sin Gvic Erzović, pseudonim "Mladen"**, iz Nevesinja, r. 1943., djelovao u Melbourneu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a **Zdravko Grk**);

● **Nikola sin Risto Glogovac, pseudonim "Đorđe"**, iz Dranijeva pokraj Nevesinja, r. 1935., djelovao u Melbourneu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a **Zdravko Grk**);

● **Slobodan sin Luke Mašić, pseudonim "Jupiter"**, iz Zakona pokraj Nevesinja, r. 1945., djelovao u Ashfieldu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a **Zdravko Grk**);

● **Slobodan sin Živojina Mladenović, pseudonim "Regrut"**, iz Novoga Travnika, r. 1954., djelovao u Aglijskoj (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a **Bruno Soče**)

NOVKINIĆ (Nazifa) DERVIŠ – "DEJVID" – 1934. – BOSANSKA KRUPA

CENTAR SDB BIHAĆ
NOVKINIĆ (Nazifa) DERVIŠ
Pseudonim: "DEJVID"
Godina i mjesto rođenja: ispitana i SR: 04. 05. 1934. g. u Bos. Krupi, SR BiH
Mjesto i adresa boravka (prebivališta): Sidney – Australija, 41 Henry Lawson Drive, Peakhurst
Bračno stanje: Oženjen
Narodnost: Musliman
Državljanstvo: Australija i SFRJ
Zvanična škola ili fakultet, stručna kvalifikacija: ŠUP (*Nije, HV, Šop i Škola učenika u privredi*), stolar
Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen: Samostalni privatni obrtnik
Radno mjesto: Stolar
Vrsta (grana) djelatnosti: Građevinarstvo
Znanje stranih jezika: Potpuno vladа engleskim
Individualne osobine – sklonosti, mane, hobi: Obuzrli i komplikativan, fotomanijer
Da li je član SKJ: Ne
DOSADAŠNJE PROMJENE PO OPŠTINAMA: NIKAD
TEKST PROMJENE
Briše se iz sastava saradničke mreže.
Radnog: Upuro 25. 07. 1986. g.

Milan (Miloša) Šormaz, pseudonim "Janko", iz Crnoga Luga pokraj Bosanskoga Grahova, r. 1944., djelovao u Melbourneu;

Milenko (Mile) Ašentić, pseudonim "Makso", iz Miškovaca pokraj Derventa, r. 1945., djelovao u Canberri i Melbourneu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a Milinko Škrobić);

Svetozar (Cvjetka) Božić, pseudonim "Miloš", iz Gornjega Ruževića pokraj Teslića, r. 1948, djelovao u Sydneyu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a Slobodan Stevanović);

Dimitrije (Atanasija) Davidović, pseudonim "Miron", iz Osojaca pokraj Derventa, r.1947., koji je od kuće "usmjeravan" prema jednomu od najistaknutijih četničkih vođa u Australiji Vasi Davidoviću (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a pod šifrom 36000, načelnik Sektora SDB-a Marko Brezonjić);

Vaso (Save) Jotanović, pseudonim "Pero", iz Čečave pokraj Teslića, r. 1941., djelovao u New Castleu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a pod šifrom 36000, načelnik Sektora SDB-a Marko Brezonjić);

Stanko (Damjana) Radonić, pseudonim "Radonja", iz Buletića pokraj Teslića, r. 1944., djelovao u New Castleu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a Milinko Škrobić);

Ilija (Marka) Vidaković, pseudonim "Putnik", iz Gnionica pokraj Odžaka, r. 1953., djelovao u Sydneyu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a Dževad Herdić);

Jovo (Blagoja) Vidaković, pseudonim "Stanimir", iz Botajice pokraj Modriče, r. 1940., djelovao u Sydneyu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a Milanko Aladžić);

Radivoje (Gaše) Frzović, pseudonim "Mladen", iz Nevesinja, r. 1943., djelovao u Melbourneu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a Zdravko Grk);

Nikola (Riste) Glogovac, pseudonim "Đorđe", iz Dramiševa pokraj Nevesinja, r. 1938., djelovao u Melbourneu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a Zdravko Grk);

Slobodan (Luke) Musića, pseudonim "Jupiter", iz Zaloma pokraj Nevesinja, r. 1945., djelovao u Adelaideu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a Zdravko Grk);

Slobodan (Živojina) Mladenović, pseudonim "Regrut", iz Novoga Travnika, r. 1954., djelovao u Adelaideu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a Bruno Soče);

Dragan (Živana) Hajduković, pseudonim "Okean", iz Kitovnice pokraj Zvornika, r. 1938., djelovao u Sydneyu (na vezi ga držao operativni radnik SDB-a Smail Sadiković); i

Niko (Spasoja) Bojanić, pseudonim "Milač", iz Zvirnjače na Kupresu, r. 1946., koji je djelovao u Frankfurtu, ali je 1984. boravio kod brata Predraga u Sydneyu (na vezi ga držao operativni radnik Lazo Ždero).

4 Novinski članci povodom knjige "Čuvari jugoslavije"

UVODNE NAPOMENE

O knjizi "Čuvari Jugoslavije" u samo mjesec dana objavljeno je više desetina novinskih tekstova, osvrta i komentara, pohvala i pokuda.

U nekoliko prvih tekstova, bilo da je riječ o izvješćima s promocija ili prikazima knjige, pristup je bio neutralan. Dvadesetak dana po objavi knjige uslijedio je mnogo veći broj tekstova koji knjigu nastoje prikazati u negativnom kontekstu u odnosu na članke koji afirmativno govore o knjizi.

U tekstovima koji podržavaju ideju knjige uglavnom se konstatira kako je dobro da se knjiga takvog sadržaja napokon pojavila da bi se upotpunila istina o djelovanju Udbe. U prvim analitičkim tekstovima primjetan je pokušaj osporavanja sadržaja knjige i njezine vjerodostojnosti. Knjigu se nastojalo proglasiti lažnom. Pojavio se i jedan izmišljeni intervju s Ivnom Bešlićem, autorom "Čuvara Jugoslavije", u kome se on, navodno, odriče knjige.

Međutim, kad su bivši šefovi Udbe u BiH potvrdili autentičnost objavljene dokumentacije, kad su i "nevjerne Tome" uvjerene da su objavljeni autentični Udbini kartoni, počelo se polemizirati s autorom i njegovim motivima da publicira takav sadržaj. Najčešće postavljana pitanja su "gdje su krupne ribe", "koje su namjere autora", "kako je došao do podataka", "ima li zakonsko pravo to objaviti", "koliko će zaraditi" itd. (Odgovor na ta pitanja nalazi se u drugom poglavlju ove knjige).

Kako je vrijeme odmicalo tekstovi koji su napadali knjigu postali su brojniji od tekstova koji su o "Čuvarima" imali pozitivno mišljenje. Kakav je stav pojedina redakcija zauzela često pokazuje i koju političku opciju, odnosno stranku, zagovara uredništvo tog lista. Narodski kazano, pokazalo se "tko iza njih stoji". Dio medija zagovara zakonsko definiranje ovih sadržaja kako bi se jednom zauvijek riješili problemi Udbe, a dio njih zagovara tezu da je nabolje sve zaboraviti i okrenuti se budućnosti.

Prihvatimo li da za većinu ljudi suradnja s Udbom, u vrijednosnom smislu, ima negativan predznak razumljivo je da su brojni suradnici željeli zanijekati suradnički odnos s komunističkom tajnom policijom. Zabilježen je samo jedan slučaj bivšeg suradnike Udbe koji je kazao: "Radio sam za Udbu, pa šta? To mi je bilo u opisu radnog mjesta!"

Pripremajući knjigu "Udbini sinovi" prikupili smo sve novinske tekstove (barem sve dostupne nam) i informacije objavljene na Internetu koji govore o "Čuvarima Jugoslavije". Pribavili smo i novine kojih nema u redovnoj prodaji na kioscima nego se distribuiraju isključivo u crkvama, džamijama i drugim vjerskim ustanovama.

Najveći broj tekstova u cjelini je posvećen knjizi "Čuvari Jugoslavije", a ima i tekstova kojima je knjiga povod za razgovor pa je jedna tema u tekstu, ili nekoliko pitanja u intervjuu, posvećeno knjizi, ali smo i te tekstove objavili u cjelini. Dijelom zbog zanimljivosti izrečenoga, a više da bi se bolje razumio kontekst u kome se piše o "Čuvarima Jugoslavije".

Najžešće kritike na račun "Čuvara Jugoslavije" napisali su novinski komentatori tzv. "sveznadari", autori koji se jednako razumiju i pišu o politici i nuklearnoj fizici, o medicini i matematici, o sportu i povijesti. O svemu znaju pomalo, o ničem dovoljno. U pisanju se nastoje prikazati ekspertima koji štite "malog čovjeka", a zapravo štite Udbu.

Unatoč značajnim prigovorima koji se mogu uputiti dijelu tekstova zbog novinarske neupućenosti u temu o kojoj pišu, nekim faktografskim netočnostima koji su uočljivi u člancima i intervjuima, pa i namjernim, svjesno plasiranim lažima, uredništvo "Udbinih sinova" odlučilo ih je sve objaviti bez ikakve cenzure, bez selekcije, poredavši ih da čine zgodnu kompozicijsku cjelinu i budu pregledni za čitanje.

Bilo je mnoštvo prikaza i komentara o "Čuvarima Jugoslavije" i u druga dva medija - radiju i televiziji - ali, razumljivo je, radijske prikaze i televizijske priloge nismo mogli zabilježiti pa ni objaviti u ovoj knjizi.

UOČI PREDSTAVLJANJA KNJIGE "ČUVARI JUGOSLAVIJE"

Hrvati podijeljeni, a duhovi prošlosti uzburkani

Piše: Ivica Glibušić

MOSTAR - Objavljivanje knjige "Čuvari Jugoslavije" uzburkalo je duhove prošlosti koji su se već podobro bili uspavali. Prvo je pitanje je li odabran pravi trenutak za objavljivanje knjige, a drugo i još važnije jest sadržaj knjige. S obzirom da će u Hrvatskoj biti održani izbori na kojima će i Hrvati iz BiH moći glasovati, ova knjiga će posebno kod Hrvata u BiH zbiti redove i vjerojatno dovesti do toga da oni svoje glasove daju desnici koja još uvijek pravi svoje kampanje na obračunu s bivšim komunistima. Tu bi se moglo reći da je objavljivanje knjige ciljano. Druga stvar jest da veliki broj bivših udbaša ili suradnika Udbe također danas djeluje u strankama centra ili čak desno orijentiranim, pa možda u tome leži razlog zašto nema velikih ličnosti.

Sadržaj knjige

Kada je riječ o sadržaju knjige, odnosno njegovu prezentiranju, vidljiva je manjkavost u predstavljanju sadržaja koji nisu jasno odvojeni jedni od drugih, barem kada se radi o suradnicima Udbe i ljudima koje je ta organizacija proganjala. Svjesno ili nesvjesno, napravljen je veliki propust - nema visokih bivših i sadašnjih dužnosnika Hrvata u BiH koji su također bili suradnici Udbe ili su radili na progonu Hrvata koji su se javno borili za nacionalnu ideju. Posebno je zanimljivo da je došlo do toga, vjerojatno pod utjecajem važnih ličnosti kod Hrvata u BiH, da se njihovi očevi ili bliži srodnici izostave iz popisa u knjizi. Može se i pretpostaviti da autor knjige nije imao na raspolaganju tu dokumentaciju. No i tu tvrdnju možemo otkloniti ako znamo da se na istim mjestima gdje se nalazila objavljena dokumentacija, nalazila i dokumentacija o visokorangiranim hrvatskim dužnosnicima ili njihovoj bližoj rodbini koji su bili suradnici Udbe. Razlog ćemo vjerojatno saznati na službenom predstavljanju knjige jer već postoje spekulacije da će i imena "velikih riba" ugledati svjetlo dana.

Podjele i sukobi

Govoreći o ljudima koji su navedeni u knjizi kao suradnici Udbe, treba znati da većina nije uopće bila suradnicima, nego su to bili ljudi proganjani pa isljeđivani, i njihovi zapisnici su se našli na istom mjestu sa suradnicima bez dodatnih objašnjenja, što nije nimalo dobro. Problem je u tome što se u popisu navode ljudi bez obrazovanja ili s nižom stručnom spremom, što pokazuje na kojoj su funkciji mogli biti i koje su podatke mogli imati. Što se tiče učinka objavljenih podataka, došlo je do još veće podijeljenosti i netrpeljivosti medu Hrvatima u BiH, posebno u Hercegovini gdje su posljednjih dana cijele obitelji u svađi, a i rodbina, prijatelji, pa i poznanici su u sukobu, zna se da postoje verbalni i fizički obračuni. Pozitivna stvar je da će dio dokumenata koji su ugledali svjetlo dana, poslužiti za daljnja proučavanja još uvijek nedovoljno poznatih događaj a iz komunističke Jugoslavije.

Dnevni list, 22. 10. 2003.

Izostavljena imena važnih suradnika Udbe

Subota • 25. listopada 2003. 27

magazin

Predstavljena knjiga "Čuvari Jugoslavije" Ivana Bešlića

Izostavljena imena važnih suradnika Udbe

Sin špijunirao oca

Miljenko Miloš: Postoje i određeni propusti jer su neka velika imena izostavljena. Neke osobe nisu ni žive, a pojedini uživaju privilegije i ovog društva od kojih su neki i danas na vlasti.

Realizije posjetitelja

Knjiga faksimila i dokumenata

Suradniki Udbe podijeljeni u četiri kategorije

MOSTAR: Predstavljanje knjige "Čuvari Jugoslavije" privuklo veliku pozornost u Hercegovini, kao malo koje do sada. U četvrtak navečer Galerija kraljice Katarine u Hrvatskom domu hercega Stjepana Kosače bila je pretijesna da primi veliki broj posjetitelja. Na predstavljanju knjige mogli su se vidjeti ljudi iz vrha političkog i kulturnog života bh. Hrvata. Na predstavljanju knjige sudjelovali su, ispred domaćina, Miljenko Miloš, predsjednik Ujedinjene Hrvatske stranke prava BiH, autor knjige Ivan Bešlić, novinar Petar Miloš i stručni konzultant pri nastajanju knjige Bože Vukušić.

Knjiga faksimila i dokumenata

Knjiga "Čuvari Jugoslavije" sastoji se iz četiri dijela, tako da su prva dva dijela dokumenti s podacima o suradnicima Udbe iz redova hrvatskog naroda u BiH i o suradnicima Udbe drugih nacionalnosti koji su bili zaduženi za praćenje Hrvata. U trećem dijelu nalaze se dokumenti o suradnicima Udbe iz redova muslimanskog naroda, dok su u četvrtom dokumenti koji se odnose na suradnike Udbe iz redova srpskog naroda. Unutar pojedinih dijelova dokumenti su poredani prema pojedinim središtima Udbe, a unutar toga abecednim redom prema prezimenima suradnika. U knjizi se osim imena suradnika mogu saznati i niz dugih podataka koji govore o organizacijskom i operativnom ustroju jugoslavenskih tajnih službi. Kada je riječ o knjizi, radi se o faksimilima i dokumentima koji će imati status i vrijednost objavljene građe.

Sin špijunirao oca

Autor i urednik Ivan Bešlić rođen je u Rastovači kod Posušja. Nakon završene srednje škole odlazi u SAD, a kako se na predstavljanju moglo čuti, autor je tijekom boravka u SAD-u radio na prikupljanju pomoći za Hrvatsku zbog čega je i prognan iz SAD-a. Sam autor knjige Ivan Bešlić obratio se posjetiteljima vrlo šturo, pravdajući to svojim prvim nastupom pred velikim brojem ljudi. Stoga su glavnu riječ preuzeli ostali predstavljači. U svojstvu domaćina, obratio se Miljenko Miloš, predsjednik Ujedinjene Hrvatske stranke prava BiH kazavši kako cilj nastanka te knjige nije ići u prošlost da bi se pravile daljnje podjele, nego objašnjavanje rada tajnih službi i njihovih suradnika te dokazivanje kako svi Hrvati nisu bili na istoj crti djelovanja u BiH. O tome, prema Milošu, u knjizi govore dokumenti. Miloš kaže da su u rad Udbe uključivani brojni Hrvati jer su se oni najlakše mogli uklopiti u hrvatsku emigraciju. Inače, hrvatska emigracija je bila najbrojnija iz bivše Jugoslavije. On je istaknuo da nema novca za

koji se može raditi protiv svog naroda, ali neki su, dodao je Miloš, i drukčije odabrali. Prema Miloševim riječima, knjiga nije pisana da bi se narod dalje dijelio, nego da objasni gdje je tko u to vrijeme bio. Zanimljiva je konstatacija koju je Miloš dao na kraju obraćanja kazavši: "Postoje i određeni propusti jer su neka velika imena izostavljena. Neke osobe nisu ni žive, a pojedinci uživaju privilegije i ovog društva od kojih su neki i danas na vlasti. Trebalo je biti i još nekih imena i određenih institucija koje vode brigu o svom hrvatskom katoličkom narodu, ali neka im to služi na čast. "Petar Miloš, novinar i književnik, obratio se u svom duhovitom stilu nasmijavši previše ozbiljnu publiku. Petar Miloš je kazao kako Udba i danas djeluje i da još uvijek od nje postoji strah. Posebno je važno da je knjiga izazvala velike reakcije u narodu i ne može se, kako kaže Miloš, doći u kavanu, u školu ili kod prijatelja, a da se o toj knjizi ne priča. U knjizi se nalaze i podaci koji govore da su određeni ljudi špijunirali svoje bliže rođake, pa čak i da je sin špijunirao oca.

Suradnici Udbe podijeljeni u četiri kategorije

Stručni konzultant Božo Vukušić je na predstavljanju knjige kazao da su primjedbe koje se odnose na knjigu izravno upućene i njemu jer je i on dao doprinos u nastajanju te knjige. Najviše dokumenata odnosi se na Hrvate. Posao odabira dokumentacije je jedan moralni, profesionalni i etički izazov. Pazilo se da se nekoga ne izostavi, a isto tako da se netko, tko ne bi trebao, ne nađe u knjizi. Inače, suradnici Udbe su podijeljeni u četiri kategorije. U knjizi se nalazi najviše podataka o suradnicima iz prve kategorije. Iz druge kategorije odabran je samo jedan manji dio suradnika. Baza podataka koja se odnosi na knjigu govori o vremenskom razdoblju 1970. - 1990. Suradnici koji su završili svoju službu prije 1970. ne nalaze se u toj knjizi. Također i imena suradnika koji su radili nakon 1990. nisu u ovoj knjizi iako su dobro poznata, a što je veliki nedostatak knjige. Vukušić kaže da se podatci o tim osobama očekuju u drugom, dopunjenom izdanju knjige. Na koncu svog izlaganja Vukušić je rekao da je problem što nema lustracijskog zakona kako bi se stanje u državi sredilo.

Reakcije posjetitelja

U vrijeme predstavljanja knjige posjetitelji su umjesto pozornog slušanja predstavljača uglavnom prelistavali knjigu, tražeći sebi poznata imena. Nakon predstavljanja knjige čulo se pitanje pripadnika hrvatske vojske iz Drugog svjetskog rata, gdje su imena onih koji su pobili stotine tisuća Hrvata i zašto se njihova imena drže u tajnosti. Kako je već u Hercegovini počelo prebrojavanje onih koji su radili za Udbu i onih koji nisu, teško će biti naći obitelj iz koje nitko nije radio za tu jugoslavensku tajnu službu. Postavlja se pitanje zašto nisu prvo objavljeni podaci o važnim djelatnicima Udbe, a posljednjih dana se može čuti odgovor da su prvo objavljeni nebitni podaci kako bi važniji podaci, i kad se objave, izgubili na važnosti. Čak se već i na samom predstavljanju knjige izrazila bojazan da će doći do krivotvorenja dokumenata na kojima bi se mogli naći i oni koji nikada nisu radili za Udbu. Sve u svemu, sudovi će imati posla.

Dnevni list, 25. 10. 2003.

U MOSTARU PREDSTAVLJENA KNJIGA "ČUVARI JUGOSLAVIJE, SURADNICI UDBE U BiH"

Strah od Udbe još uvijek živi

U ovoj knjizi su svi žrtve jer su brojni potkazivači bili ucijenjeni i prisiljeni na taj posao, ali bilo je i onih koji su to činili za novac. Jedini junaci su oni koji su se i pod najtežu cijenu oduprli Udbinim pritiscima - kazao je Petar Miloš

MOSTAR - Prvo predstavljanje knjige nazivlja "Čuvari Jugoslavije, suradnici UDBE u BiH" upriličeno je u četvrtak u prepunoj dvorani Hrvatskoga doma Herceg Stjepan Kosača. Knjiga sastavljena iz 4 toma s preko dvije i pol tisuće stranice izazvala je burna i kontroverzna zanimanja, ali i podijelila kritička promišljanja.

Ivan Bešlić, autor knjige i dugogodišnji hrvatski emigrant, kako je kazao, nije očekivao da će upravo njega zapasti ova obveza i odgovornost, ali ju je prihvatio nakon stručnoga savjetovanja s prijateljem Božom Vukušićem koji već ima iskustva i dvije objavljene knjige o jugoslavenskim tajnim službama. Bešlić je poručio kako je ovo tek početak, što je potvrdio i Vukušić istaknuvši da je proučavanjem više od 100 tisuća stranica materijala koje mu je autor dao ostao zatečen unatoč ranijem golemom znanju o tim organizacijama smrti.

Voditeljica predstavljanja, novinarka Misijana Brkić je iščitala brojne statističke podatke o totalitarnom komunističkom sustavu i njegovim tajnim službama, a Miljenko Miloš, predsjednik ujedinjenoga HSP-a je kao domaćim pojasnio podijeljena reagiranja u kojima su neki pitali zašto kopati po prošlosti i produbljivati raskol među Hrvatima, dok su drugi išli u protivnu krajnost žaleći se da nedostaju mnoga imena zločinaca.

- Upravo sada treba znati što je tko bio jer Hrvati, iako nažalost malobrojni, nisu uvijek bili na istoj crti djelovanja, a dokumenti iz knjige govore sami za sebe. Ovo nisu podjele među Hrvatima, nego raskrinkavanje onih koji su slani među emigraciju i pod krinkom prijatelja "izvršavali svoju zadaću". Podsjećam kako mnogi još nisu objavljeni i to oni koji uživaju privilegije ovoga društva ili su čak iz crkvenih redova, ali njihova prošlost neka im ide na čast - zaključio je Miloš.

Miljenko Miloš je još obećao da će pravaši uvijek ostati na istom tragu i s istim ciljevima, ali će im biti teško dok su Račanovi učenici na čelu stranke u Zagrebu s produljenom rukom u Mostaru.

O suradnicima UDBE govorio je i novinar Slobodne Dalmacije Petar Miloš, te pronicljivo, u svom prepoznatljivom stilu, uz brojne savjete rodijaka Ćipe napravio odličan presjek kvalitete načinjenoga literarnog izdanja:

- Iako su me svi odgovarali od ovoga, odlučio sam prozboriti par riječi upravo glede ukorijenjenoga straha od tih organizacija koji u nama još uvijek živi. Potrebno je naglasiti kako su u ovoj knjizi svi žrtve jer su brojni potkazivači bili ucijenjeni i prisiljeni na taj posao, ali bilo je i onih koji su to činili za novčani stimulans.

No, u totalitarnim društvima nitko nije slobodan, a pojedinca i junaka guta sustav. Jedini junaci su oni koji su se i pod najtežu cijenu oduprli Udbinim pritiscima - kazao je Miloš.

On je na koncu konstatirao kako nitko imenovan u knjizi neće biti zakonski gonjen, iako ima i onih zbog čijih su potkazivanja Hrvati ubijani, ali im ne gine teška moralna osuda i društveno izopćenje iz svoga životnog okružja. Kao zaključak kroz Miloša je progovorio rodijak Ćipa sjetivši se dana kada se njegov šapat iz Münchena jasno čuo u Udbinim uredima, primjerice, u Posušju.

Slobodna Dalmacija, 25. 10. 2003.

Predizborno prekopavanje prošlosti

Piše dr. Slavo Kukić

Tijekom druge polovice devedesetih tada jedan od hadezeovih jastrebova - kojemu je za vrijeme rata, prema nekim svjedočenjima, jedna od specijalnosti bilo i silovanje zarobljenih bošnjakinja - često je znao priprijetiti obznanjivanjem imena Udbinih doušnika. Ovih dana dio je njegovih prijetnji i ostvaren. Nedavno mi do ruku dođe dvotomna zbirka dokumenata s podacima o, kako se u njoj precizira, suradnicima Udbe iz redova hrvatskog naroda u BiH, ali i ostalima ukoliko su bili zaduženi za praćenje Hrvata. Kamen mi je sa srca pao kada sam vidio da među gotovo osamstotina imena, koja se seciraju na skoro tisuću pet stotina stranica materijala, naslovljenog kao "Čuvari Jugoslavije – suradnici Udbe u BiH", nema nikoga tko mi je ikada i bilo što u životu značio. No, i laknulo mi je kada sam na popisu odabranih pronašao čak i one koji su mi, i to ne tako davno, optužujući me za izdaju, držali lekcije o hrvatstvu i domoljublju. A neki od njih su na umu imali i još ponešto.

Autorstvo za "Čuvare Jugoslavije" je pripisano apsolutnom anonimusu. No, svakome je i na prvi pogled jasno da je do dokumenata koje materijal sadrži mogao doći samo onaj kome su svakodnevno bili na dohvat ruku. I tako nekoliko godina. Među njima je, po svemu sudeći, i čovjek kojemu je u "Čuvarima..." dodijeljena uloga stručnog konzultanta. Ali, nema dvojbe da je sadržaju priče bitno pripomogao i "junačina" s početka teksta. Kako je odolio izazovu da mu se ime ne pojavi i na koricama objavljenog materijala, sam Bog zna. Izgleda da je presudila pozicija zaštitnika ustavnog poretka susjedne Hrvatske, koja mu je dodijeljena prije nekoliko godina, a koju bi stavljanje imena na materijal ovog tipa moglo i uzdrmati.

"Čuvari Jugoslavije", nema spora, govore o karakteru jednog režima, ali i o sudbinama onih koji su s njim živjeli. To se posebice tiče seciranih tragičara koji nisu imali sreće da iz materijala, ponuđenog javnosti, budu izostavljeni. Jer, mnogima je to ipak pošlo za rukom. I to redom, krupnim ribama. Nekima jer su im dosjei, kako i autor pripomenu, sklonjeni nakon devedesete. Onda, dakle, kada su se dočepali vlasti. Ne bih se iznenadio da je među njima i naš ratni stručnjak za silovanja. Jedno vrijeme imenom su mu, naime, kao doušnikom koji je operirao po Francuskoj i drugim zemljama zapadne Europe, punjeni i novinski stupci. U objavljenom ga materijalu, međutim,

nema. Kao što, s druge strane, nema ni podužeg popisa "čuvara" iz redova katoličkog klera. Informiraniji vele da su im dosjei dostavljeni kardinalu Puljiću osobno. Jer je, navodno, ocjenjeno da bi njihovo javno žigosanje bilo u funkciji blamaže i same Katoličke crkve. A to se, i to pod svaku cijenu, htjelo izbjeći.

Ipak, čemu sve to? Čemu, dakle, prekopavanje prošlosti? I može li ono biti od koristi budućnosti? Kome bi mogla pomoći spoznaja da je među žigosanima bilo i onih od kojih se tražilo cinkarenje rođenoga brata? Baš nikome. U pogovoru "Čuvaru..." nepotpisani recezent će reći - znanosti jer je, smatra on, u pitanju građa koja izravno osvjetljava "najosjetljivija pitanja povezanosti neposredne prošlosti i sadašnjosti". Svaka čast "znanstveniče". Uz napomenu, doduše, da niste precizirali o kakvoj povezanosti između neposredne prošlosti i sadašnjosti radi. A bilo bi dobro da i to učinite.

Može li dio obznanjene istine, pod uvjetom, dakako, da su živi, pokrenuti duhovnu katarzu u prozvanima? Ili, eventualno, pomoći cinkarenima? Ma ne. Može naprotiv, jer se radi o živućim generacijama, pokrenuti samo najniže strasti, mržnju i netrpeljivost. A to je najmanje što nam je u ovoj zemlji danas trebalo. Uostalom, dovoljno ih imamo i bez toga.

Nije, doduše nemoguće da se kalkuliralo i s ocjenom kako kod raje bosanske i hercegovačke posebno mjesto zauzima i sintagma "kruha i igara". A budući je kruha sve manje, izlaz je u novim "igrama". Kojima bi se raja jedno vrijeme mogla baviti, a da i ne osjeti kako joj krči u stomaku. Da je gladna.

No, na postavljeno pitanje - ono, čemu prekopavanje prošlosti? - za odbaciti nije i još neke mogućnosti. Dapače, neki bi među odgovornima mogli imati i posebnu težinu. Zašto, recimo, obznanjivanje "Čuvara Jugoslavije" baš sada? Odgovor koji bi mogao biti logičan je - zbog izbora u Hrvatskoj. Zbog ocjene da bi materijal mogao biti vjetar u leđa tamošnjim nacionalistima - HDZ-u ponajprije, ali i ostalima. A kakve bi veze sve to moglo imati s BiH? I te kakve. Veze koja je i višestruka i intenzivna. Misija "Čuvara..." je, kratkoročno, učvršćivanje uvjerenja ovdašnjega hrvatskoga biračkog tijela da je glas za HDZ u susjednoj državi potrebniji nego ikada prije. S druge strane, glas HDZ-a u stvarnim projektantima "Čuvara Jugoslavije" budi nadu za otvaranje prostora za mogućnost obnove transgranične homogenizacije iz devedesetih.

A time, dakako, i ponovno uskrsavanje ideje "svi Hrvati u jednoj državi". Ili barem njezina najbitnijeg dijela - onog koji bi se zadovoljio prisjedinjenjem i zapadne Hercegovine.

Dnevni list, 14. 10. 2003.

GOSTOVANJE RUDOLFA ARAPOVIĆA POBUDILO VELIKO ZANIMANJE

Tko su bili članovi Udbe u Busovači?

BUSOVAČA – Mjesec studeni, poznat kao i Mjesec knjige, obilježit će se ove godine i u Busovači zahvaljujući HKD "Napredak", podružnici Busovača i Gradskoj knjižnici Busovača koji će organizirati vrlo zanimljivu književnu večer, a koja je ovih dana glavna tema svih razgovora u Busovači.

Naime, u subotu s početkom u 18 sati svoje knjige će promovirati Busovljak u inozemstvu Rudolf Arapović, a one govore o suradnicima Udbe u ovome dijelu Bosne, kao i o preminulom Brunu Bušiću.

No više od svega pozornost građana, koji će sigurno napuniti veliku dvoranu općine Busovača, privlače njegovi gosti, akademik Josip Pečarić, dr. sc. Anđelka Mijatović te pogotovo Božo Vukušić, suradnik na knjizi Ivana Bešlića "Čuvari Jugoslavije".

Ovaj posljednji prezentirat će spomenutu knjigu i to je bilo dovoljno da se u Busovači, koja nije previše poznata po književnim večerima, izazove veliko zanimanje građana koji će sasvim sigurno napuniti veliku dvoranu općine Busovača i koja će biti pretijesna da primi sve građane koje će zanimati tko su suradnici Udbe iz Busovače, a kojih je, što je već otprije poznato, velik broj.

Program ove književne večeri sadržavat će i glazbeno-recitatorski dio koji će izvesti članovi "Napretka" i busovačke FRAME.

Odjek ovoga kulturnog skupa sigurno će biti velik, ali u svakom slučaju, grad u kojemu su ovakve i slične kulturne manifestacije prava rijetkost zaslužuje ovakve događaje.

Slobodna Dalmacija, 8. 11. 2003.

UDBAŠ! I NEUDBAŠI, PRIJENOS UŽIVO

Hrvati više potkazivali nego Bošnjaci i Srbi zajedno

Livnjaci ne pamte kad je neka knjiga izazvala veći interes od ovih dana aktualne knjige Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u BiH autora i izdavača Ivana Bešlića koja je, nakon Mostara, promociju doživjela i u Livnu. Livanjska kino-dvorana je bila prepuna. Ne zna se kojih je bilo više, onih čija su imena u knjizi ili običnih znatiželjnika. Neki su zatražili da se nakon promocije vodi rasprava, što organizatori nisu dopustili, jer bi se sve pretvorilo u okrugli sto, a postojala je velika mogućnost izbijanja i ekscesa, jer je bilo nagovještaja da bi to učinili oni čija se imena navode kao špijunska. U jednom momentu je čak i policija morala uredovati, pa je čin promocije, ipak, priveden kraju.

Bešlić raspolaže i sa dosta podataka o saradnicima i tokom 1991., 1992. itd. godine, tako da će novo izdanje sadržavati i te podatke, koji su, najavljuje se, i najšokantniji.

- U početku sam, kao stručni konsultant, Bešliću govorio kako još nije vrijeme za objavljivanje ovako osjetljivih materijala, ali kad smo vidjeli interes za knjige te tko je sve koga špijunirao i potkazivao, čak svećenici vlastitu zajednicu, kum kuma, sin oca, odlučili smo se na objelodanjivanje podataka - istakao je Bože Vukušić.

- Zgrozio sam se kad sam naišao na slučaj da sin špijunira oca, hodža Islamsku zajednicu, pop crkvu... Znam čovjeka koji je bio dobar sa mnom i sa hrvatskom emigracijom, a izdao je gdje Barešić spava - rekao je autor i izdavač knjige, emigrant Ivan Bešlić, koji je, prema vlastitom priznanju, doživotno protjeran iz Amerike.

Promotor Petar Miloš, novinar Slobodne Dalmacije, doušnike, posebno Hrvate,

nazvao je cepter-potkazivačima, uporedivši njihovu mrežu sa mrežom prodaje cepter-posuda.

- Što je bilo više Udbinih špijuna i potkazivača, to je bilo više para. Potkazivali su Bošnjaci Bošnjake, Srbi Srbe, a Hrvati i Hrvate i Bošnjake i Srbe. Zato su Hrvati predstavljeni u dvije knjige, a u sve četiri knjige, od 1.308 imena, 723 su Hrvati, 366 Bošnjaci i 219 Srbi ili, kad se uzme samo bivši livanjski Centar državne sigurnosti, 74 su Hrvata, 7 Bošnjaka i 4 Srbina. Što se tiče suradnika UDB-e, bilo ih je iz svih slojeva i usmjerenja, i partizanskih i ustaških i četničkih - kazao je Miloš.

Jože Sučić, dugogodišnji emigrant i prijatelj izdavača Bešlića, ukazao je, nakon pojave ovih knjiga, na opasnost daljnjeg sukoba medu Hrvatima te pozvao i prozvao one koji su u dvije plave knjige, a i one koji prozivaju prozvane, na jedinstvo i pomirenje.

Mladen Đapić je s teme o knjizi odlutao na Stepinica, Starčevića, Gotovinu, pa ga je publika skratila, a Jakov Perković, predsjednik NO UDVDR HVO-a Mostar, novinarima je podijelio diskusiju, koja mu nije dopuštena, postavivši i izdavaču 10 pitanja, među kojima su i: Tko je finansirao knjigu, ko stoji, iza izdavača, ko mu je dostavljao podatke, upitavši Bešlića ko je on, za koju tajnu službu radi i ko ga plaća za prljavi posao koji je na sebe preuzeo.

Ljiljan, 31. 10. 2003.

KNJIGA O SURADNICIMA ZLOGLASNE TAJNE SLUŽBE POBUDILA VELIKO ZANIMANJE

Bivši Udbini agenti - najžešći radikali

SARAJEVO – Rukopis knjige dokumenata Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u BiH konačno je ugledao svjetlo dana. Izdanje je objavljeno u četiri toma na blizu 2500 stranica. Iako još uvijek nije održana ni promocija, glavni distributer ove knjige sarajevsko poduzeće Auxilium zadovoljno je interesom javnosti.

Prema izjavi glavnog menadžera ovog poduzeća, već sada je otkupljena polovina tiraža, a polovinom idućeg tjedna moći će se nabaviti u svim knjižarama širom BiH. Premda je cijena jedne knjige 50 KM, a sam pojam kupovine ovog artikla misaona imenica, mnogi ne žale izdvojiti novac.

Budući da se radi o knjizi faksimila dokumenata iz baze podataka brisanih operativnih veza i suradnika Službe državne bezbjednosti Republičkog sekretarijata unutarnjih poslova bivše SR BiH, oni će imati status i vrijednost objavljene povijesne građe.

Iako su se suradnici Udbe dijelili na više kategorija, prilikom odabira dokumenata za ovu knjigu selektirani su uglavnom suradnici iz kategorije koji su se u potpunosti angažirali i koje je Udba smatrala potpuno lojalnima njezinim ciljevima i metodologiji rada.

Međutim, potrebno je naglasiti da knjiga svojom važnošću daleko nadilazi uobičajena izdavanja arhivske građe, jer se radi o dokumentima koji su dosad bili nedostupni više od četrdeset godina javnosti. Čitatelji će osim imena suradnika saznati

i niz drugih podataka koji govore o organizacijskom i operativnom ustroju jugoslavenskih tajnih službi, te što je najvažnije i o koncepcijskom okviru bivšega komunističkog režima.

Iako su se u tisku najavljivala neka zvučna imena među suradnicima Udbe, zanimljivijim se čini spomenuti imena ključnih operativaca iz bivšeg SDB-a. Tako se u objavljenoj dokumentaciji pojavljuju imena Sredoja Novića, sadašnjeg direktora SIPE (državne službe za informacije i zaštitu u BiH), Munira Alibabića Munje, Alijansina direktora FOSS-a, Bakira Alispahića, Izetbegovićeva ratnog ministra unutarnjih poslova bivše Republike BiH, te Ivana Bandića, sadašnjeg konzula Republike Hrvatske u Pečuhu.

Što se, pak, tiče zvučnih imena među Hrvatima koji su radili za Udbu, zapaženo mjesto pripada sadašnjem lideru HSP-a BiH Zdravku Hrstiću koji je navodno djelovao pod kodnim imenom Zaim, a u kartonu Udbe uveden je kao pouzdan i provjeren suradnik.

Najzvučnije ime među srpskim suradnicima Udbe je Vojislav Šešelj, četnički vojvoda kojemu se trenutačno sudi u Den Haagu. Kada su u pitanju Bošnjaci, zanimljivo je istaći kako su pojedinci iz organizacije Mladi muslimani bili glavni Udbini suradnici.

Knjiga "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u BiH" u konačnici dokazuje kako svako zlo koje se događalo, ma koliko se konspirativno odvijalo, ostavlja dokumentirani trag koji će ugledati svjetlo dana.

Još je značajnije što se to ne odnosi samo na prošla vremena, nego je pouka i upozorenje svima koji namjeravaju činiti zlo u sadašnjosti i budućnosti. Drugim riječima, zakon o lustraciji koji su primijenile pojedine zemlje u tranziciji ne bi smio zaobići ni BiH.

Slobodna Dalmacija, 3. 12. 2003.

Popis udbaša bestseler

Knjiga "Čuvari Jugoslavije suradnici Udbe u Bosni i Hercegovini" je za vrlo kratko vrijeme postala pravi policijsko-obavještajni bestseler u susjednoj zemlji. Njezina je potražnja na tržištu gotovo veća od ponude, što je čini apsolutno najprodavanijom knjigom u poslijeratnoj BiH. Tisuće prodanih primjeraka knjige u samo nekoliko tjedana uspjele su potresli cijelu državu. Autor knjige, hrvatski emigrant iz Posušja Ivan Bešlić, kaže da se ne plaši za sebe, iako je svjestan koliko je "vruć" materijal ponudio javnosti.

- Nisam nimalo iznenađen reakcijama. Štoviše, očekivao sam da budu i žešće. No, ne komuniciram puno s ljudima, promijenio sam broj mobitela i nastavljam svojim putem - kaže Bešlić.

A taj put znači da slijede nove knjige već nakon Nove godine iz tiska će izaći novi popisi. Ako su ove četiri knjige obuhvaćale suradnike Udbe u razdoblju od 1970. do 1990., sljedeća će se pozabaviti onima koji su i nakon demokratskih promjena bili bliski s Udbom.

- Te će knjige biti senzacija jer će iznijeti imena ljudi koji su i nakon 1990. surađivali s Udbom i vjerovali u opstanak Jugoslavije. Vidjet će se da je sve do 1993. i do hrvatsko-bošnjačkog sukoba kod njih tinjala nada u opstanak Jugoslavije. A neki su od njih i danas na položajima - tvrdi Bešlić.

Reakcije na knjigu u javnosti su dvojake. Mnogi Hrvati sve to smatraju podmetanjem, odnosno pokušajima izazivanja novih podjela. Najčešće zamjerke odnose se na sumnju daje u knjizi napravljena selekcija, te da su najznačajniji udbaši umaknuli iz knjige.

Daljnje zamjerke odnose se na pretpostavku da će sve to loše utjecati na djecu suradnika Udbe koju bi, ni krivu ni dužnu, javnost mogla osuđivati. Sam autor drži da je knjigu trebalo objaviti kako se u budućnosti takve stvari ne bi ponavljale. Spominje primjer iz Livna, gdje je suradnik Udbe pratio vlastitog oca i brata.

- Vjerujem da moja knjiga neće imati posljedice za djecu jer ona nišu kriva.

Moja jedina želja je poručiti svima da praštaju, te da se to više nikada ne ponovi. To je bio veliki grijeh i sramota za Hrvate, ali i za druge narode. Ljudi koji su se našli na popisima reagirali su na različite načine. Jedni su doživjeli pravi šok, drugi su se pokušali opravdati s oltara tijekom služenja mise.

Treći su, pak, poput Gojka Markića koji živi u Sudburyju u Kanadi, svoju priču objasnili preko medija, odnosno Interneta. Markić je tako svoju priču objavio na jednom bh. portalu. Pri kraju se posvetio samoj knjizi i načinu na koji je dospjela u javnost

- Službene i strogo povjerljive tajne nalaze se u arhivima, a međunarodno priznata država BiH propustila je držati se međunarodno priznatih pravila. Za ovakve propuste, namjerne ili nenamjerne, država bi trebala odgovarati na međunarodnom sudu. U svim meni poznatim demokracijama arhivi se drže u tajnosti nekih 40 godina. Kakvu i koju demokraciju vi tamo slijedite? - pita se Markić.

Medu Srbima knjiga nije izazvala osobite reakcije, čak ni unatoč činjenici da se tu, primjerice, nalazi ime četničkog vojvode Vojislava Šešelja. No, velike potrese izaziva kod Bošnjaka. Čak i autor ističe kako je zadovoljan time što su Bošnjaci na takav način reagirali. Poglavar Islamske zajednice u BiH reis Mustafa ef. Cerić sve je svoje sunarodnjake koji su na bilo koji način bili bliski Udbi nazvao izdajicama. Usput, preporučio im je neka podnesu ostavke i izgube se iz javnog života. Takva se preporuka vjerojatno odnosi i na hercegovačkog muftiju Seida ef. Smajkića, čije se ime također nalazi u Bešlićevoj knjizi. S obzirom na to da se prema pravilima islamske zajednice muftije ne mogu smjenjivati, očekuje se njegova ostavka. Sam je muftija, pak, naglo radikalizirao stavove vjerujući da bi mu oni mogli održati položaj.

Bešlić je svjestan da je unio puno potresa svojom knjigom. No, to ga ne uzbuđuje previše.

Večernji list, Zagreb, 29. 11. 2003.

OBJAVA UDBINIH DOKUMENATA IZAZVALA NEZAMISLIVE POTEZE

Hercegovci otišli u Beograd po pomoć

Skupina hercegovačkih Hrvata, bivših suradnika Udbe, ovih su dana pohodili Beograd, gdje su obavili niz razgovora sa svojim bivšim mentorima na čelu sa zemljakom Stankom Čolakom, a u cilju denunciranja autora knjige Ivana Bešlića

SARAJEVO – Po svemu sudeći, saga o "Čuvarima Jugoslavije" i suradnicima Udbe iz BiH još uvijek nije svršena. I dok je poglavar Islamske zajednice u BiH Mustafa ef. Cerić svojom ramazanskom propovijedi smirio strasti kod Bošnjaka koji su surađivali s Udbom, pozivajući na pokajanje i oprost, pojedini Hrvati još uvijek ne žele prihvatiti istinu. Mnogi ne žale ni novac samo da bi im se ime izbrisalo iz knjige. Tako su ovih dana dvojica Hrvata sa samog sjevera Njemačke, a čija su imena u knjizi medu suradnicima Udbe, potegla čak do Sarajeva i ponudila nekoliko tisuća eura da ih se pobriše, odnosno javno objavi kao autorova greška.

No, najzanimljivija se čini priča vezana za skupinu hercegovačkih Hrvata, suradnika Udbe, koji su ovih dana pohodili Beograd, gdje su obavili niz razgovora sa svojim bivšim mentorima u cilju denunciranja autora knjige Ivana Bešlića.

Riječ je o bivšim suradnicima Udbe iz Livna, Posušja, Gruda, Ljubuškog i Mostara, a čija su se imena našla u knjizi "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe iz BiH". Osoba koja je trebala putovati u Beograd s navedenom skupinom u međuvremenu se predomislila i Ivanu Bešliću, autoru knjige, do detalja predočila cilj i namjeru putovanja u Beograd.

Naime njihov plan se sastojao u tome da se preko bivših mentora pokuša napraviti falsifikat suradničkog kartona, identičan kartonima preslika koji se nalazi u spomenutoj knjizi, a koji bi se potom dostavio svim sredstvima priopćavanja.

Na taj način bi se skrenula pozornost sa spomenute knjige i osoba koje se nalaze u njoj i usmjerila na samog autora, kako bi se javnosti ime Ivana Bešlića prikazalo u svjetlu dojučerašnjeg udbaša, čime bi se dovelo u pitanje vjerodostojnost knjige.

Prema potvrđenim informacijama, ti Hercegovci su za glavnu vezu u Beogradu iskoristili svog zemljaka, bivšeg visokopozicioniranog djelatnika SDB-a Stanka Čolaka koji danas živi Beogradu kao umirovljenik.

Čini se kako su "stari obavještajci" u brojnim stvarima zakasnili, no za neke još uvijek ima vremena. Neka, primjerice, objave dosjee suradnika KOS-a i dosjee suradnika DB-a koji su ostali aktivni i nakon 1990. godine, koji su puno važniji, a kojih u ovim knjigama nema.

Slobodna Dalmacija, 20. 11. 2003.

Allah je svjedok da (ni)sam udbaš

Dvojica nekadašnjih polaznika medrese u Sarajevu, a danas uglednih ljudi (jedan muftija u Hercegovini, drugi profesor na Fakultetu političkih nauka), javno su se ovih dana u Avazu ogradili od svoje aktivnosti i saradnje s UDB-om. Otprilike nisu ništa znali i Allah im je svjedok (svjedok je i onima koji su stradali od njih) da su "časni i pošteni". Prvi je uglavnom "išao na informativne razgovore", a drugi je "pio kafu" sa kolegom sa studija.

Da čovjek umre od smijeha.

Udbaš sa tri pseudonima

U orginalnom dopisu centrali u Mostaru i načelniku **Stipi Grizelju** operativni radnik **Sead Čišić** piše, a načelnik odjela 03, **Boro Đurica** potpisuje, da je "*muftija hercegovački angažiran u ljeto 1976. godine pod pseudonimom 'Adi'. Službi je pružio više korisnih informacija i obavještenaja o bezbjedonosno interesantnim licima koja neprijateljski djeluju s pozicija muslimanskog nacionalizma*" među kojima su **Ibrahim Riđanović, Alija Hondo, Nijaz Šukrić Asim Smajić, Ahmed Mehmedović, Himo Neimarija** i dr. Zbog inih zasluga je 1978. preveden u oparativnu vezu, a 13. 3. 1980. godine, kada se priše i prijedlog, u saradnika-agenta sa novom šifrom "*Rusmir*".

Šest godina kasnije (29.9. 1986.) agent **Dino Bektaš** piše svojim šefovima **Jerku Kostiću** i **Džemi Vučkoviću** o dodatnim zaslugama muftije "*Rusmira*" (pokrivao je još **Saliha Behmena, Ahmeda Smaijlovića, Abdulaha Hodžića, Saliha Čolakovića, Ferhata Čehu**...) i prevodi ga u red najpouzdanijih saradnika u Hercegovini. Tu činjenicu potvrđuju dodatno i sazanaja ako pročitate dosjee ostalih saradnika, gdje se vidi da su sve njihove informacije dostavljane UDB-i i dodatno provjeravane kod najodanijih - "*Rusmira*" i konjičkoh hodže "*Lisina*".

Profesori ne haju za prijeratne grijehe

Nakon što su nonšalantno, ignorantski i s dozom šprdnje odbacili notorne činjenice da su godinama radili za UDB-u i cinkarili svoje kolege i studente, profesorima FPN-a **Festiću, Sekuliću i Spahiću**, pridružio se i kolega **Borovina**. Svoje učešće u đavoljoj raboti "*Tara*" je obrazložio naivnošću, jer je često "pio kahve" sa školskim drugom sa FPN **Džemom Čolom**, koji je nakon studija na FPN-u, zaposlio u goraždanskom SDB-u. Pravda se da "nije pravilno navedena institucija u kojoj je radio", te da je za to "udbaš kažnjen i izbačen iz Službe". Naravno, ništa od toga nije tačno. Udbaša Čolu su zanimale informacije o "profesoru geografije **Fehimu Karoviću**, hodžinom sinu, optuženom za navodni nacionalizam, te o ustikoljinskom imamu **Zahidu Karamanu**, a ne gdje "*Tara*" radi i kako se tačno zove njegova firma.

I Čolino izbacivanje s posla nije vezano "*Taru*" već za unutrašnji obračun u SDB-u, jer je Čolo, kao rijetki fakultetlija u Službi, trebao biti šef goraždanskog SDB-a, ali ga je kolega **Uzeir Živojević** oklevetao da je "osunetio sina" i zasjeo na njegovo mjesto. Stoga je danas ključno pitanje lustracije svih učesnika ove nečasne djelatnosti ljudi iz IZ i fakulteta, pogotovo što su neki od njih samo promijenili gazdu. Prije radili za "službu za borbu protiv unutrašnjeg neprijatelja", a sada rade za strance protiv istog

"neprijatelja". Uz njih, ova država bi se morala najozbiljnije pozabaviti svim udbašima (ne samo doušnicima) iz Bešlićeve knjige "Čuvari Jugoslavije" , jer su se oni debeleo ogriješili o građane BiH prije, tokom i poslije agresije na našu zemlju. Tim prije što se priprema krovna sigurnosna služba (SIPA) ili revizija postojećih, gdje su svi oni itekako aktivni, kao i tokom rata, gdje su bili glavni protagonisti ratnih zločina i etničkog čišćenja.

Plaća ih domaća, rade za inozemne službe

Površnim uvidom u rad SDB-a u perodu raspada Jugoslavije, tokom agresije i poslije, vidi se njihov krvavi trag i rukopis. Već ranije smo naglasili da su pred raspad SFRJ dobili instrukcije sa najvišeg mjesta da se infiltriraju u nove stranke i pokrete, da ostanu aktivni do nekih boljih vremena. U godinama prije rata najodaniji kadrovi SDB-a, zajedno sa MUP-om i KOS-om, radili su na proizvođenju afera ("*Agrokomerc*", "*Neum*" i sl.) i slabljenju odbrambene moći BiH, radili su na razgradnji države, cijepanju službi i institucija, krađi deviznih rezervi i drugog blaga, organizaciji likvidacija, etničkog čišćenja, konc-logora i sl. Izuzimajući Bošnjake, bar većinu njih, svi su radili za tajne službe drugih zemalja. Srbi za SDB Jugoslavije, za **Jovicu Stanišića, Frenkija Šimatovića, Milorada Lukovića Legiju** i druge zločince. Čak je i **Karadžić** u ratu izgubio povjerenje u svoje perjanice (**Sredoje Nović, Dragan Kijac, Risto Zarić**...) i formirao privatnu službu "*Pauk*", jer je znao da mu cijeli SDB radi za **Miloševića**. Kasnije ih je rehabilitirao i uključivao u svoju službu u RS-u., gdje su i danas, izuzev Kijca, koji je u njegovom štabu za skrivanje.

I na hrvatskoj strani je isto. Gotovo svi do jednoga, predvođeni **Branom Kvesićem** i **Brunom Stojićem**, stavili su se na raspolaganje **Tuđmanu, Šušku** i **Bobanu**, zauzimajući visoka mjesta u brojnim njihovim službama, od SZUP-a, UNS-a SIS-a, HIS-a i dr. Radili su u ratu na najprljavijim poslovima, na etničkom čišćenju, otvaranju logora za nehrvate i slično, a rade i sada za centralu u zagrebu. Danas im FOSS i SIPA dođu samo kao pokriće, kao mogućnost da lakše dolaze do informacija i legaliziraju svoj obavještajni rad za inozemnu službu.

Ljiljan, 21. 11. 2003.

Crveni, zeleni i plavi čuvari Jugoslavije

Jesi li, jarane, radio za Udbu i cinkario svoje rođake, prijatelje i poznanike? Ne reci da nisi, prije nego što prolistaš nedavno objavljenu knjigu u četiri toma "**Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u Bosni i Hercegovini**". U toj su knjizi, zajedno s faksimilima njihovih tajnih kartona, navedena imena, zaduženja i konkretan učinak svih Udbinih sinova iz ove bivše jugoslovenske republike. Kartoni sadrže i kodna imena pod kojima su saradnici Udbe djelovali, kao što su Beket, Faust, Lovćen, Terminator, Labirint, Slavuj, Meduza, Kameleon, Kritičar, Filozof, Pjesnik, Akšam, Lovac, Vezir, Fatih itd. Neizbježno načelo etničkih podjela svugdje i u svakoj prilici, primijenjeno je i u ovom slučaju, pa su tako srpski "udbaši" svrstani u knjigu crvenih korica, bošnjački u knjigu zelenih, a hrvatski - jedini kojima su posvećena dva toma - u knjigu plavih korica.

U zemlji u kojoj se oduvijek čitalo malo a ogovaralo na pasja preskakala, "Čuvari Jugoslavije" su postali pravi bestseler. Ljudi ne žale da za knjigu plate 50 konvertibilnih maraka, a za njenu hrvatsku verziju i dvostruko više, samo da bi zadovoljili svoju radoznalost, zavirili u tuđe živote i otkrili "skrivene komunjare" u našim čistokrvnim nacionalističkim redovima.

"Čuvari Jugoslavije" zapravo i nisu knjiga, već zbirka faksimila, iz kojih se, pored ostalog vidi koje je osobe dotični "udbaš" trebao da uhodi. I među onima koji su praćeni i među njihovim angažiranim "sjenkama" najviše je intelektualaca - pjesnika, univerzitetskih profesora, novinara, filozofa... Oni su se međusobno družili po kafanama, često i zajedno opijali, samo što su sutradan "udbaši" odlazili u "centralu" i svom operativcu prenosili šta su Muhamed, Janko ili Ante lajali protiv režima i države.

Na listi Udbinih ljudi je i priličan broj hodža i pravoslavnih popova. Njihovo je bilo da uhode vjerske službenike, svako u svojoj duhovnoj avliji. Međutim, autor knjige nije bio dosljedan: poštedio je blamaže cinkaroše iz reda katoličkog svećenstva i izostavio njihova imena, mada je poznato da su i oni radili za Udbu. Ako se Katolička crkva, kao što tvrdi, dosljedno drži božjih načela, morala bi dići svoj glas protiv ovog moralnog blaćenja pravoslavnih i muslimanskih svećenika na jednoj strani i prešutkivanja grijeha katoličkih svećenika na drugoj. Sličnom selekcijom, gurnuta su pod tepih i imena cijele bulumente komunističkih konvertita, bivših udbaša koji su svojevremeno presvukli dresove i pretrčali u redove nacionalističkog HDZ-a.

Čitaoci "Bosanske pošte" sigurno bi željeli znati tih nekoliko stotina imena sa Udbinih spiskova, bilo da je riječ o progoniteljima ili progonjenima, ali bi to zauzelo bar pola strane ovog lista. Pojedinci su na denunciranje svojih žrtava pristajali iz uvjerenja da time stvarno "čuvaju Jugoslaviju", dok su drugi bili prosto ucijenjeni. Posao, osim u rijetkim slučajevima, nije bio plaćan. Danas, naravno, izgleda časno biti na spisku progonjenih, a krajnje nečasno na spisku progonitelja, ali i jedni i drugi bili su zapravo paćenici, materijal za morbidnu preradu u mračnim Udbinim pogonima. To što su ovom nazovi knjigom njihove kože iznešene na pazar, samo je dokaz da ni priređivače "Čuvara Jugoslavije" nije napustio udbaški duh.

Autor i izdavač knjige je izvjesni Ivan Bešlić (47) iz Posušja. Bešlić je završio srednju građevinsku školu u Trebinju, da bi 1978. otišao u Ameriku, odakle je, kako kaže, protjeran prije dvije godine, navodno zato što je pokušao nabaviti oružje za Hrvatsku. Čudan neki tip! Na promociji svoje knjige u Sarajevu, održanoj početkom novembra, ispostavilo se da Bešlić ima ozbiljnih problema sa hrvatskim jezikom, što je posjetioce dovodilo do smijeha. "Mene je Amerika doživotno otjerala, ja sam htija da se bavim ovim problemima, jer svi znamo da su na jednog Rvata u emigraciji dolazila po trojca doušnika... I svi mi govoru što nema krupnih riba, što su u knjigam' samo sitne. Ja kažem: ovo su krupne ribe, nema krupnijih", veli Bešlić.

Mnogi se s čuđenjem pitaju kako su ovi dokumenti sa oznakom državne tajne uopšte izašli iz čvrsto zamandaljenih Udbinih sefova? Bešlić tvrdi da je za njih "platio Beogradu 25.000 eura", ali malo ko u to vjeruje. Prema pisanju "Slobodne Bosne", u opštem haosu neposredno uoči agresije na Bosnu i Hercegovinu, jedan od šefova Udbe u Sarajevu, Branko Kvesić, kasnije ministar policije samoproglašene Herceg-Bosne,

pokrao je glavninu povjerljive mikrofilmovane dokumentacije i prebacio je u Mostar. Dio dokumenata objavaljenih u Bešlićevoj knjizi prikupio je Ivan Vukšić, doskorašnji drugi čovjek Federalne obavještajno-sigurnosne službe. Opet krađa! Začudo, niko iz državnih institucija u Sarajevu nije se založio da se pokrene istraga o tome ko je odgovoran što su spomenuti dokumenti dospjeli u javnost. Izgleda da se i ovdašnji političari naslađuju listajući ovu nepismenu knjigu, koja će četvorici ljudi zaslužnih za njeno objavljivanje donijeti po nekoliko stotina hiljada maraka.

Bilo kako bilo, virus udbomanije kruži Bosnom i Hercegovinom. Pritom je najzanimljivije to da "Čuvari Jugoslavije" ništa ne govore o samoj Udbi, njenoj strukturi i zastrašujućoj mašineriji. Čak naprotiv, ova knjiga sve to skriva, prikazujući najmoćniju jugoslovensku tajnu službu kao puki servis za registrovanje "dugih jezika". Obično šarlatanstvo sada se u velikom tiražu prodaje kao tobožnje povijesno otkriće. Ali narodu je, izgleda, stalo baš do takve robe, makar za komplet od četiri famozne knjige morao platiti 200 konvertibilnih maraka.

Gojko Berić, Bosanska pošta, novembar 2003.

Svi udbini ljudi

Piše: ***Šemsudin RADONČIĆ***

Tek objavljena knjiga "Čuvari Jugoslavije" sa imenima nekoliko hiljada navodnih saradnika bivše bosanke Službe državne bezbjednosti dobro je uzdrmala i uznemirila javnost u Bosni i Hercegovini. Strasti su tako kulminirale da je prilikom promocije u Livnu, navodni autor knjige Ivan Bešlić, jedva izvukao živu glavu. Od linča pobješnjele publike u posljednji čas spasilo ga je tridesetak snažnih policajaca.

Riječ je o svojevrsnoj zbirci dokumenata. Od prve do posljednje strane nalaze se samo faksimili upitnika sa osnovnim podacima navodnih saradnika, tipa: ime, prezime, dan i godina rođenja, bračno stanje, nacionalnost, stručna sprema, radno mjesto, pseudonim, osnov angažovanja, neprijateljska djelatnost na koju je usmjeren, stepen pouzdanosti... Na upitnicima postoje samo potpisi pripadnika tajne policije. Objavljeni si i faksimili "Predloga za brisanje saradničkog odnosa". Radi se o dokumentima kojima se, navodno, otkazuje saradnja tajne bosanske policije sa svojim saradnicima i to u periodu od 1970. do 1990. godine.

Dvije plave sveske od nekih 1500 strana posvećene su saradnicima Udbe, Hrvatima, jedna crvena sveska od 700 strana posvećena je saradnicima službe, Srbima i treća zelena saradnicima, Muslimanima, iz čega se da zaključiti da autori svesaka nijesu baš građanski nastrojeni.

Kao autor knjige potpisuje se apsolutno nepoznati Ivan Bešlić. Za njega sarajevski mediji tvrde da je dugogodišni ustaški emigrant i da je prošle godine protjeran iz SAD-a zbog nezakonite trgovine oružjem. Iako potpisuje knjigu, Bešlić priznaje da nije njen autor.

"Knjiga je rezultat rada grupe mojih prijatelja. S obzirom da većina njih živi u inostranstvu i da bi njihovo javno pojavljivanje moglo ugroziti njihovu sigurnost,

pao je na mene izbor da publiciram ovu knjigu. Dakle, ja nijesam autor, ali se tako predstavljam", iskren je Bešlić u intervjuu datom "Dnevnom avazu".

Bešlić odbija otkriti ko je autorima dao obavještajne materijale. Sarajevski nedjeljnik "Slobodna Bosna" otkriva da su stvarni autori policijskog bestselera "bivši šef republičkog SDB-a Branko Kvesić, koji je početkom rata pokrao dokumentaciju, automobile, novac i zlato iz DB-a, i nedavno smijenjeni direktor Federalne obavještajne službe Ivan Vukšić".

Optužujući Kvesića da je i ratni zločinac, sarajevski nedjeljnik otkriva i da se autorov stručni konsultant, Božo Vukušić, nakon rata vratio u Hrvatsku iz Njemačke gdje je krajem osamdesetih osuđen na smrtnu kaznu zbog ubistva jugoslovenskog agenta. Prema tvrdnjama "Slobodne Bosne" Vukušić je u stvari bio plaćeni ubica jugoslovenske službe, koji je dobio zadatak da likvidira tog dvostrukog agenta.

"Slobodna Bosna" eksplicitno tvrdi da je knjiga o saradnicima bosanske tajne policije "proizvod hrvatskog obavještajnog podzemlja" i da je selektivno rađena, jer su u njoj izostavljeni visoki katolički sveštenici i drugi ugledni saradnici službe, dok su sa druge strane ubačeni mnogi oni koji sa službom nijesu imali nikakve veze. Ovaj nedjeljnik traži odgovornost svih onih koji su prekršili Zakon o arhivskoj građi, koji doslovce kaže "da se dokumentacija sa oznakom 'strogo povjerljivo' ne smije objaviti prije isteka od 50 godina".

Ivan Lovrenović, možda i najugledniji sarajevski intelektualac je nedvosmislen: "Umjesto demaskiranja represivnog zloglasnoga aparata nekadašnje Države i Partije, dobili smo obnovljeni, samo još pojačani mit o Udbi, a umjesto egzaktnoga pregleda njenih saradnika (kako obećava naslov knjige) - vrlo reduciran i proizvoljan izbor imena, sumnjive prošlosti. Proizvođači knjige su tobože raskrinkavajući Udbu, demonstrirali tipični udbaški duh".

Čuveni sarajevski novinar Zlatko Dizdarević, ambasador BiH u Hrvatskoj, jedno od imena koje se spominje u knjizi, pod kodnim imenom "Pariz", je na poziv novinara da prokomentariše knjigu samo kratko rekao da "ta knjiga ne zaslužuje nikakav komentar".

Mustafa Cerić, profesor ekonomije na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu, čije se ime pominje među navodnim saradnicima, demantovao je takve navode tvrdeći da mu je "vezu sa Udbom podmetnula ekstremna ustaška emigracija", jer tokom jednog simpozijuma u Mičigenu 1978. godine nije htio da drži predavanje ispod geografske karte NDH.

Bosnjaci.com. 11. novembar 2003.

Protokoli udbaških mudraca

Piše: Vladimir MATIJANIĆ

Da nešto polazi po zlu, u to se slučajni prolaznik mogao uvjeriti u petak navečer: polumračnim livanjskim korzom - javna rasvjeta, naime, uglavnom ne radi - iz smjera mjesog kina promicali su deseci ljudi s knjigama pod rukom. A kad je stanovnicima gradića u kojemu su predratne knjižare davno zamijenili kafići i butici, sadržaj dviju knjiga u mekim plavim koricama bio dovoljno poticajan da tu ledenu večer provedu na promociji, bilo je pretpostariti da se radi o nečemu značajnom i velikom ili o nečemu podlom i opakom.

Te je večeri u Livnu, dakle, u organizaciji lokalne Hvidre promovirana knjiga koja je ovih dana ujedinila Bosnu i Hercegovinu: nema valjda mjesta u kojem se ne priča o knjizi u četiri sveska "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u Bosni i Hercegovini", autorskom djelu stanovitoga Ivana Bešlića. Promocije nalikuju političkim skupovima: na njima najprije nastupa neki pravaš koji urla protiv Pusićke, Mesića i Račana, potom govore autor, njegov prvi suradnik Božo Vukušić i još ponetko - u Livnu novinar Petar Miloš. Ljudi zatim hoće postavljati pitanja, ali voditeljica kaže da je promocija gotova i da se knjige mogu kupiti za 50 konvertibilnih maraka po komadu. Masa kupuje knjige i žuri kući: Bešlić i društvo grabe novac i odlaze u drugi grad.

Inače, Bešlićevo četverosveščano djelo koncipirano je po nacionalnom ključu: dva sveska sadržavaju imena navodnih Udbinih suradnika hrvatske nacionalnosti, a po jedan je s imenima bošnjačkih i srpskih "udbaša". To znači da za cjelovit popis osoba hrvatske nacionalnosti koje Bešlić stigmatizira kao "udbaše" morate platiti 100 KM.

Iako je naveden kao urednik - knjiga zapravo i nema autora, jer sadrži samo faksimile kartona jugoslavenske tajne policije - Bešlićev udio u projektu je upitan. Čovjek, koji evidentno ima problema s hrvatskim jezikom, na promociji u Livnu pričao je o tome kako je dobio izgon iz Amerike gdje je živio, pa se vratio u Posušje i pokušao zaposliti u gradskom komunalnom poduzeću, što mu nije uspjelo, pa u tome vidi Udbine prste.

ZAŠTO JE, pak, prognan iz Amerike, ostalo je nejasno. Iz bilješke o autoru otisnute na kraju druge knjige, vidi se tek daje čovjek rođen 1956. godine pored Posušja, da je završio srednju građevinsku školu u Trebinju, da je u SAD-u bio od 1978. godine. Iz konteksta bi se dalo zaključiti da je 2001. godine prognan jer je pokušavao nabaviti oružje za Hrvatsku.

No, glavno ime u čitavu projektu je Božo Vukušić, koji je u impresumu knjige označen kao stručni konzultant. U hrvatski politički život Vukušić je ušao kao izum Vice Vukojevića: bio je tajnik saborske Komisije kojom je predsjedao Vukojević, a čiji je ambiciozni plan bio dokazati da su u Drugome svjetskom ratu stradali samo Hrvati, i to isključivo od partizanske ruke.

Vukušić je i autor knjige "Tajni rat Udbe protiv hrvatskih iseljenika", u kojoj je sličnom metodom detektirao navodne udbaše diljem hrvatske emigracije. Tada je i

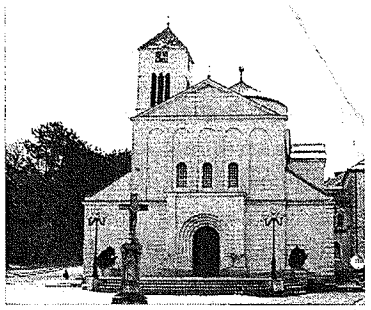

IVAN BEŠLIĆ, AUTOR KNJIGE

DOKUMENTE SU PROVJERILI STRUČNJACI

počeo kopati po Udbinim dosjeima; upravo je Vukušić reprezentativni izdanak političkoga podzemlja koje je godinama zloupotrebljavalo tu dokumentaciju.

Vukušićev udio u Bešlićevoj knjizi je nemjerljiv. Štoviše, Vukušić nam je iz Zagreba faksirao odgovore na pitanja koja smo poslali Bešliću, iako je Bešlić bio kilometrima daleko, negdje u BiH, pa bi se moglo zaključiti da Bešlić nije ni pisao odgovore. Bešlićev udio u kreiranju knjige navodno se svodi na to da je "samo" platio 25 tisuća eura nekome u Beogradu da bi dobio dokumente.

Činjenica je da se, zahvaljujući knjizi, opaki virus "udbomanije" već neko vrijeme širi od Livna do Mostara i dalje čitavom Bosnom i Hercegovinom. Knjige se sastoje isključivo od faksimila kartona navodnih Udbinih suradnika, odnosno kako u uvodnoj riječi piše Bešlić, "ova se knjiga najvećim dijelom sastoji od dokumenata iz baze podataka brisanih operativnih veza i suradnika Službe državne bezbjednosti i Republičkog sekretarijata unutrašnjih poslova Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine u Sarajevu u razdoblju od 1970. do 1991. godine". Riječ je, dakle, o kartonima ljudi koji su navodno bili suradnici jugoslavenske tajne policije, pa su potom, iz različitih razloga, brisani s popisa doušnika.

U BEŠLIĆEVU (ne)djelu tako se kao, Udbini doušnici prepoznaju rođaci, prijatelji, radni kolege... Ljudi označeni kao Udbini doušnici lokalnim medijima danima šalju demantije koji izgledaju kao gašenje šumskoga požara čašom vode. Zbog knjige se dijele obitelji, ugled ni ljudi stigmatiziraju se kao doušnici, knjiga se brzo širi, kopije njezinih stranica dilaju se po birtijama, nad njima provode duge bosanskohercegovačke večeri...

Knjiga je zapravo perfidna podvala: njoj se, kao suradnici Udbe - to se i ovdje koristi kao sinonim za jugoslavensku tajnu policiju, jer je Udba još 1966. godine preimenovana u Službu državne bezbjednosti (ili sigurnosti) - navode oni koji su zaista radili taj posao, ali i ljudi koje su jugoslavenski žbiri zvali na informativne razgovore, jer su im bili sumnjivi bilo zbog kontakata s Crkvom, bilo zbog rada u inozemstvu, bilo zbog nedovoljne privrženosti komunističkoj dogmi ili iz nekog stotog razloga. Takve

su razgovore operativci SDB-a uredno evidentirali i upravo u tome i jest bit Bešlićeve podvale: u knjizi su, naime, kao Udbini suradnici navedeni i ljudi koje je Udba, odnosno SDB, proganjala.

JEDAN od takvih je i Tomislavgrađanin Milan Andrić. Udba ga je, prisjeća se, tri puta privodila na informativne razgovore kao člana Građevinskog vijeća Mostarsko-duvanjske biskupije. Tada je, naime, Andrić bio jedini Tomislavgradski arhitekt koji je radio na projektiranju vjerskih objekata. Uz to, 1987. godine, Andrić kao građevinski inspektor nije htio izdali rješenje za rušenje križa iznad sela Crvenice u tomislavgradskoj općini. Dok objašnjava zašto ga je Udba počela uhoditi, Andrić priča smireno; smirenost nestaje kad se spomene knjiga.

"To je laž, čista laž i podvala! Udba me proganjala onda, proganja me danas. Nisam ni luk jeo, ni luk mirisao, kako bi se ti osjećao na mojemu mjestu", pita Andrić. On je već poslao demanti dnevnim novinama, a kaže da je angažirao i odvjetnika. S autorom knjige, njegovim suradnicima i SDB ovim operativcem koji ga je saslušavao namjerava razgovarali jedino na sudu.

No, navođenje nevinih ljudi nije jedina Bešlićeva podvala; druga je selektiranje dobivene građe: već i sam u uvodu priznaje da nije objavio sve što je dobio, iako tvrdi da mu je glavni kriterij objave dokumenata bila odanost doušnika, odnosno, kako piše u uvodniku, "prilikom odabira dokumenata za ovu knjigu selektirani su uglavnom suradnici iz prve kategorije, dakle, koji su se u potpunosti angažirali i koje je Udba smatrala potpuno lojalnima...", već izletimičnog listanja knjiga očito je da to jednostavno nije točno, odnosno da dobar dio ljudi koji se spominju kao Udbini doušnici niti su to bili, niti su imali želju da to budu. Indikativno je, primjerice, da u knjigama nema ljudi iz Crkve, točnije, spominje se samo jedan svećenik.

Zanimljivo je da se knjiga u Tomislavgradu može kupiti jedino u knjižari Naša ognjišta smještenoj u Župnom uredu. Svakako najzanimljivije jest da je generalni distributer u BiH sarajevska tvrtka "Auxillium", iza koje stoji don Anto Jelić zvani Balta, negdašnji župnik u sarajevskoj župi Marijin Dvor kojega je Slobodna Bosna prije dvije godine prozivala zbog toga što je navodno oštetio Vrhbosansku nadbiskupiju za pola milijuna konvertibilnih maraka. Don Anto je tada u Hrvatskoj riječi izjavio: "Na svojoj sam koži osjetio monstruozna podmetanja i laži - neki se i danas služe istim metodama." Knjiga koju distribuira don Antin "Auxilium" koristi se upravo takvim metodama.

JEDAN OD promotora knjige, tomislavgradski novinar Petar Miloš veli i da je prema onome što on zna knjiga autentična. Zatim nabraja kako su u njoj kao Udbini doušnici navedeni mostarski novinar Alija Kebo, pa i bivši sarajevski novinar, a današnji bosanskohercegovački veleposlanik u Zagrebu Zlatko Dizdarević. Milošev je problem što će se složti i s tvrdnjom da je knjiga, možda, ordinarna podvala.

"Možda je to Udba i podmetnula, a možda neka od stranih obavještajnih službi da zavadi ovdje Hrvate", izjavit će Miloš, a koji tren potom, upitan kome onda koristi objavljivanje knjige, zažareno dodati: "Svaka od tih priča je drama, ima nevjerojatan dramski potencijal."

KAD SMO ga pitali kako to da se knjiga u Tomislavgradu prodaje jedino u crkvenim prostorijama, Miloš je primijetio da mi iz Ferala volimo iskrivljavati činjenice, te da se neke njegove knjige mogu kupiti samo u apotekama!?

Livnjak Frane Ivković, inače inženjer cestovnoga prometa zaposlen u Livno busu, ne razbija glavu s dramskim potencijalom knjige, niti ga zanima gdje se prodaje. Ono što već tjednima okupira Franu, suprugu mu Ankicu i četvero djece, jest činjenica da se njegovo ime našlo na popisu Udbinih suradnika, iako on to nikada nije bio.

"Kada sam poslao član Pastoralnoga vijeća, 1988. godine, pozvali su me na razgovor u tadašnji livanjski centar SDB-a. Nakon toga pozivali su me još nekoliko puta, ali od mene nisu ništa saznali", veli Ivković.

Potvrda njegovih riječi nalazi se i u samoj knjizi. Unutra, naime, stoji sa je "davao samo periferna saznanja", točnije, SDB-u nije govorio baš ništa.

Unatoč tome, Ivković se u knjizi našao u društvu "Čuvara Jugoslavije", u kojem kaže, nikada nije bio.

Livnjak Josip Dolić ima još bizarnije iskustvo: on nikada nije ni pozvan u zgradu SDB-a. Veli da je nekoliko puta kartao u kavani s ljudima koji su radili u SDB-u. Po objavi Bešlićeve knjige saznao je da ga je SDB vodio pod kodnim imenom "Dolina".

"Toga čovjeka koji me tobože držao kao vezu uopće ne poznajem, s njime nisam ni sjedio. To nema veze s istinom", priča Dolić i puši cigaretu za cigaretom. Supruga Paola kroz suze kaže kako ona i suprug ne spavaju otkako je objavljena knjiga, i oni se nadaju da će dobiti sudsku zadovoljštinu.

I iskustvo Feralovog novinara Ivana Lovrenovića upućuje na oprez. Naime, u kartonu jednoga "doušnika" stoji naputak da treba pratili Lovrenovića i još neke osobe koje istupaju s pozicija hrvatskoga nacionalizma. Čovjek koji je navodno imao zadaću uhodili Lovrenovića, ubijen je u Sarajevu, tokom opsade grada. Sada se na njega posthumno baca ljaga. Sličnih primjera, gdje se otkriva navodna Udbaška prošlost mrtvih ljudi, ljudi poginulih u minulom ratu, ima napretek.

Zlatko Dizdarević, pak, napominje da materijal objavljen u knjizi treba uzeti s rezervom. On je kao novinar nekoliko puta izvještavao s Titovih posjeta inozemstvu. "Prije odlaska u inozemstvo zvali su mene i druge novinare u SDB gdje su nam pričali o ekstremnoj emigraciji i o tome kakve bismo probleme mogli imali na putu." To što je neki operativac našao za shodno da ga evidentira kao doušnika pod imenom "Pariz". Dizdarevića ne uzrujava, a za Bešlićevu knjigu veli da je samo jedna glupost u moru sličnih.

A KADA se stiša sva buka i smire bjesovi, te se o svemu bude govorilo hladne glave, knjiga "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u Bosni i Hercegovini" stanovitoga Ivana Bešlića zauzimat će jedno od prva tri mjesta na dugačkoj listi pisanoga beščašća u Južnih Slavena. Kada su, naime, već države zaboravile obaviti pravičnu i neophodnu lustraciju, nje se, s vremena na vrijeme, hvataju amateri sumnjivih pobuda. Rezultat je, zahvaljujući Bešliću i društvu bizaran: ljudi koje je SDB privodio na saslušanje,

prokazuju se kao "udbaši", a istodobno profesionalni "udbaši", koji su pozivali na saslušanja i potpisivali kartone objavljene u Bešlićevoj knjizi danas sjede po MUP-ovima kao profesionalci.

Bešlićeva knjiga zapravo jedna je od najvećih Udbinih podvala.

IVAN BEŠLIĆ, AUTOR KNJIGE

Dokumente su provjerili stručnjaci

Do autora knjige uspjeli smo doći telefonom, jer je, kako sam veli, stalno na putu, pa je inzistirao da mu pitanja postavimo pisanim putem. Nije odgovorio je li za dokumente platio 25 tisuća eura u Beogradu, ali je naglasio: "Autentičnost dokumenata nije stvar moga vjerovanja, nego stručne provjere. Ona je bila višestruka i nedvojbeno je potvrdila autentičnost tih dokumenata." Bešlić se pohvalio i kako je tiskanje knjiga financirao sa svojim prijateljima iz, emigracije, te kako su troškovi promocije mali, a snosi ih osobno, "uz malu pomoć tijela lokalne samouprave".

Da je znanje Bešlića i njegovih pomagača o sadržajima udbinih kartoteka nepresušno, svjedoči i dio u kojemu spominje kategorizaciju udbinih suradnika, pa kaže da su u četvrtoj kategoriji svrstani suradnici "koji su o svojoj 'suradnji' s Udbom obavještavali neku treću stranu i u dogovoru s tom stranom praktički radili protiv Udbe. Takvih je najviše bilo medu katoličkim klerom", stoji u Bešlićevom odgovoru.

Feral Tribune, 1. 11. 2003

Udbaši

Piše: Mile Stojić

O udbašima je već bilo riječi u ovoj rubrici, a, po svoj prilici, ovoj natuknici vraćat ćemo se i ubuduće. Najnoviji izdavački poduhvat nekakva Bešlića iz Posušja, koji je bio emigrant u SAD-u, sastoji se od četveroknjižja pod naslovom Čuvari Jugoslavije, u kome rečeni autor objavljuje dosje Udbe, tajne jugoslavenske policije u BiH.

Udba (Unutrašnja državna bezbjednost) bila je za Jugoslaviju ono što je bio KGB za Sovjete ili CIA za Amere. Vladimir Zinovjev piše da je KGB postao besmislen u trenutku kad je za njega počeo raditi praktično čitav sovjetski narod. Naše socijalističke mladosti bile su protkane strahom od Udbe. Bešlićev uradak otkriva tek sitnije ribe u udbaškoj mreži, dok one krupnije prešućuje. Iako je komunizam pao prije više od deset godina, ja i dalje izbjegavam otvorene telefonske razgovore, govorim samo ono najnužnije, a mobitel nikada neću kupiti. Užasavam se i od pomisli da od mojih, plitkih i beznačajnih naklapanja nepoznat netko s druge strane žice pravi analize o tomu što "misli hrvatska inteligencija", "subverzivni element", itd.

Himera Udbe pojavljuje se, poput onog Bulgakovljevog crnog mačka Behemota, u svakom mračnom kutku i neosvijetljenom budžaku našeg oboljelog društva. Ali, o udbašima u nas vlada pogrešan stereotip: da su oni produkt Rankovića i njegove hegemonističke politike. To nije točno već i stoga što je zamjenik i najveći suradnik Rankovićev bio Hrvat, dr. Maks Bace, intelektualac i filozof, što je jedan od najvećih

udbaša poslije Rankovića bio Hrvat Franjo Herljević.

Po svoj prilici, tzv. Nervalska skupina, koju je Tuđman postavio za protektore bosanskih Hrvata - Šušak, Vukojević, Rojs, bili su dugogodišnji Udbini doušnici. Također zna se da se neki od najaktivnijih udbaša kriju u vrhovima Katoličke crkve.

Osim toga, udbaši zapravo najčešće i nisu politični ljudi. A što je njihov posao špijuniranje i ubijanje, pa, bože moj, netko i to mora. Njima se ne gleda jesu li nedjeljom na misi ili petkom na džumi, ne spočitava im se što su bili u Partiji. Oni rade. Oni rade i kad spavaju. Srdačno se pozdrave sa svojom dojučerašnjom žrtvom: "Pa jesam, stari, prisluškivao sam te, takva su vremena bila, ali bolje da sam to ja radio nego onaj Marko. Ja sam barem bio objektivan, a on ti je mogao štošta i upakovati."

U svim sistemima i vremenima udbaši žive dobro. "Mi ne znamo za radost, za smijeh. Naša probava je neredovita, žuč i gorčina na licu - a udbaše možeš uvijek vidjeti kako jedu velike komade krmetine u Vili "Rebar" ili na terasi hotela "Esplanada" i potom odbijaju dimove, srču kavu i dobacuju duhovitosti sa stola na stol: pokazuju urođeni šarm. I udbaški su sinovi zarana očitovali izrazitu talentiranost i odlazili u Pariz, Švicarsku ili na Orford. I samo krajem ljeta navraćali kućama, navikli na bolje restorane i francuske suknje. S druge strane, sa mnom ni jedna viđenija žena iz zagrebačkog "Ritza", ako imalo držaše do sebe, nije htjela leći. I danas, kad razmišljam o našoj zemlji, meni je jasno da organizacija nužno pripada udbašima. Njihova odijela uvijek pristaju, na njihovim godišnjim odmorima nikad ne kiši. Oni širokom kretnjom izgrađenih, samopouzdanih ljudi rješavaju probleme koji su nas mučili do krvi. Oni su veseli kurvini sinovi," (Boris Maruna: *Udbaši*)

Dani, 7. 11. 2003.

ŠTO JE KRAJNJI CILJ BEŠLIĆEVE KNJIGE "ČUVARI JUGOSLAVIJE"

Smišljena velikohrvatska podvala Bošnjacima

Piše Fatmir ALISPAHIĆ

Ustaški švercer oružjem, robijaš u američkim zatvorima i kriminalac koji je prošle godine protjeran iz SAD, izvjesni Ivan Bešlić, objavljivanjem knjige "Čuvari Jugoslavije" počinio je krivično djelo zbog kojeg bi se i on i mnogi drugi mogli naći iza rešetaka!

Zastrašujuća je činjenica da nijedan državni organ nije reagirao na ovo krivično djelo otuđivanja i protuzakonitog objavljivanja državnih tajni, kakve su kompletan materijal o saradničoj mreži obavještajne službe u BiH.

Jedino organi sigurnosti, i to uz parlamentranu proceduru, mogu skinuti embargo tajnosti sa državnih dokumenata koji, kao i država, imaju kontinuitet, bez obzira na ideološke promjene.

Budući da Bešlićev izdavač iz Širokog Brijega ni od jednog državnog organa nije tražio odobrenje za publiciranje državnih tajni, te da ni policijski ni pravosudni organi nisu reagirali na ovo krivično djelo, suočavamo se sa kriminalnim činom koji je u BiH počinila ustaška emigracija, a koji su odbrili državni organi.

O saučesništvu državnih organa u činjenju krivičnog djela svjedoči promocija

ovog zbornika državnih tajni koja je održana 31. oktobra u Domu Vojske Federacije, po odbrenju ministra obrane Miroslava Nikolića, koji je od promotora dobio posebnu zahvalu. Na promociji je bio gotovo sav hrvatski politički, kulturni i vjerski establišment, uključujući i policijske i pravosudne funkcionere.

Ove ličnosti su po svome obrazovanju i funkciji koju obavljaju sigurno znale da prisustvuju promociji i legalizaciji krivičnog djela, ali im je svenacionalni, separatistički konsenzus o svrsishodnosti ovog kriminalnog čina bio važniji od zakona.

Smiješna je tvrdnja tzv. autora knjige Ivana Bešlića da je "dokumentaciju dobio slučajno". Zar se 2.500 stranica s najvećim državnim tajnama mogu dobiti "slučajno"? Dokumenti koji su državno vlasništvo mogu se samo ukrasti, s jasnim ciljem, i tu nema nikakve "slučajnosti". Dokumenti koje je objavila ustaška emigracija ukradeni su iz SDB-a, jer je samo SDB, na mikrofilmovima imao kompletnu dokumentaciju. Još 1992. podnesena je krivična prijava protiv Branka Kvesića, koji je šef SDB-a postao nakon višestranačkih izbora. Kvesić je, prema toj prijavi, otuđio ogromnu mikrofilmovanu dokumentaciju SDB-a i pobjegao u paradržavu Mate Bobana. Postoje informacije da je ukradenu dokumentaciju prodao ustaškoj emigraciji.

Da je riječ o tzv. istraživačkom radu ustaške emigracije, a ne o dokumentima koje je ukrao Kvesić, u zbirci pod naslovom "Čuvari Jugoslavaije" bi se našli i hrvatski pripadnici Udbe iz Hrvatske, a ne samo iz BiH.

Hrvatska država je sistem koji štiti i koristi sve svoje potencijale, pa i one iz komunističkog vremena. Hrvatskoj državi nije ni na kraj pameti da progoni "čuvare Jugoslavije", jer se radi o hiljade kvalitetnih kadrova na kojima danas počiva hrvatska budućnost. No, hrvatska hegemonija je zaniteresovana za nastavak političkog razaranja BiH, čemu je preduslov razaranje bošnjačkog naroda i otud se pojavljuje ova velika podvala i kukavičje jaje koje je, pokazalo se, jedinu pometnju izazvalo u bošnjačkom narodu.

Bošnjaci su zagrizli udicu i počeli da isljeđuju sami sebe umjesto da ovaj kriminalni čin shvate kao podmetanje svom krhkom jedinstvu. Ispada da je Udba imala saradnike samo u Islamskoj zajednici, ali ne i u Katoličkoj crkvi, što je neistina, i što detektira krajnji cilj ove smišljene i planirane velikohrvatske propagandne operacije.

Državni organi koji su ignorirali ovo krivično djelo nanijeli su u političkom i finansijskom smislu ogromnu štetu bh. državi. Već danas je izvjesno da ličnosti koje se spominju u ovom zborniku državnih tajni mogu tužiti državu u dobiti odštetu za ugrožavanje svojih ličnosti, kojima je upravo država garantovala tajnost i sigurnost u obavljanju državnih poslova.

Dnevni avaz, 8. 11. 2003.

Udbini sinovi

Piše: Ivan Lovrenović

Nedavno objavljena knjiga Čuvari Jugoslavije sa popisom navodnih saradnika tajne službe SFRJ postala je bestseler ali i moćno političko oružje

Četiri knjige koje donose faksimile o navodnim tajnim suradnicima Udbe apsolutni su hit u knjižarama. Čuvari Jugoslavije, međutim, u tome se slaže većina analitičara, ne donose imena najvažnijih figura iz reda bivše jugoslavenske tajne policije. Dani su istražili ovaj fenomen

Sve je dobro i lako dok svijet izgleda podijeljen na progonjene i progonitelje. Sve je tada dobro i lako, zato što je sve jasno: na jednoj su strani oni, "udbini sinovi", na drugoj njihove žrtve - naši bližnji, naši rođaci i prijatelji, mi sami. U toj slici svijeta udbaš je sinonim za nečovjeka, za čeljade koje je prodalo dušu paklu, i nema mu više povratka među ljude.

Taj sinonimitet održao se sve do danas, sličan onome nešto starijemu, sadržanom u izrazu partijaš, koji je ipak mnogo prije počeo blijediti. (Ivo Andrić zabilježio je pričicu iz mahale, kad je 1947. godine, kao poslanik Skupštine Narodne Republike Bosne i Hercegovine, privremeno živio u Sarajevu podstanarski kod neke nene na Bistriku. Ujutro, nakon strašnoga noćnog nevremena, kona se koni ispod glasa povjerava: "Jadna li sam, svunoć oka sklopila nisam: 'naki kijamet, a u mene kuća puna partijaša!")

Kriva slika

Jest, strah je veliki, doseže metafizički karakter, ali u tom dualistički postavljenom svijetu crta između zla i dobra čini se čvrstom i jasnom, i dokle god smo na ovoj, svijetloj strani, imamo uzvišenu zadovoljštinu. Na prvi pogled - nije bogzna što, pogotovo za one kojima je Udba otrovala život, rasturila obitelj, uništila egzistenciju, a, bogme, i pokoji grob napunila...

No, oni koji znaju o čemu govorim, znaju da je s tom turobnom a ponosnom satisfakcijom naprosto bilo lakše živjeti, i sebi i ljudima lakše u oči gledati. Tako ustrojen svijet zna biti dobar i za dobru književnost, za dobru filmsku umjetnost. Njemu suštinski pripadaju, bez njega ih ne bi moglo bili - Selimovićev Derviš i smrt, Kišova Grobnicu za Borisa Davidoviča, Novakovi Mirisi, zlato, tamjan, Milan Kundera, Andrzej Wajda, Peler Bacso, Isrvan Szabo, Dušan Makavejev...

Ljudi koji su priredili, sastavili, objavili knjigu o suradnicima Udbe u Bosni i Hercegovini (dva plava sveska - Hrvati, zeleni - Muslimani, crveni - Srbi), okreću tu sliku naglavačke. Sve njihove deklarirane namjere na kraju rezultiraju vlastitom suprotnošću, pa smo umjesto demaskiranja zloglasnoga represivnog aparata nekadašnje Države i Partije, dobili obnovljeni, samo još pojačan mit o Udbi, a umjesto egzaktnoga pregleda njezinih suradnika (kako obećava naslov knjige) - vrlo reduciran i proizvoljan izbor imena sumnjive, neprovjerljive vjerodostojnosti.

Ovako napravljena, knjiga "priređivača" Ivana Bešlića i "distributera za Bosnu i Hercegovinu" Auxilium d.o.o. Sarajevo (trgovačko-izdavački dućan uz koji se veže ime don Ante Jelića "Balte") ne može polučili nijedan drugi rezultat do - podjarivanje starih i stvaranje novih omraza, i to u pravilu među sunarodnicima. Osobito među Hrvatima u zapadnoj Hercegovini. Da, i još jedan: koju stotinu tisuća maraka u džep priređivaču i izdavaču, a možda i više, ako bude zanimanja za recikliranje ovoga izdanja. Usput rečeno, ono je s uređivačko-redaktorskoga i tehničko-izdavačkoga gledišta katastrofalno nesolidan proizvod, te i na taj način podvala potrošaču.

Pitanja bez odgovora

Nekoliko je krupnih pitanja na koja bi proizvođači ove knjige morali odgovoriti javnosti i svojim kupcima, kad već u Bosni i Hercegovini nema nikoga da ih službeno pita odakle im uopće dokumenti ove vrste, i tko ih je ovlastio da ih krčme kako im se svidi. Najvažnije od tih pitanja jest ono o sudbini Udbinih papira, odnosno o njihovu putu iz čvrstih sefova najmoćnije tajne organizacije bivše Jugoslavije (respective: Bosne i Hercegovine) do ruku "znanstvenika" i "priređivača" kakav je očevidno polupismeni Ivan Bešlić ili "izdavača" kakav je velečasni Balta.

Potom: tko je sve i s kakvim "metodološkim" naputcima filtrirao i selekcionirao materijal, tako, da, zapravo, Udbu mnogo više prikrije nego otkrije. Na taj način ovdje se, umjesto otkrivanja cjeline Udbinoga sustava i hijerarhije njezinih stvarnih šefova i krvavih egzekutora, na pazar javnosti iznosi koža nekoliko stotina naših mrtvih i živih sugrađana, priglupo i, uostalom, nedosljedno etnički sortiranih u "Hrvate", "Srbe" i "Muslimane".

Čak se i sam sastavljač izrijekom ograđuje od vlastite rabote: "Ne može se za sve osobe koje se navodi kao Udbine operativne veze i suradnike s potrebnom sigurnošću odrediti karakter njihove suradnje." To, naravno, ne znači da mnogo toga iz ove knjige nije istinito u onom činjeničnom smislu za koji važi francuska izreka glup kao činjenica, ali to znači da u metodološkome i strukturnom smislu morate temeljito sumnjati u cjelinu ovoga "pothvata", odnosno da nijednoj "činjenici" iz njega ne smijete pokloniti bezrezervnu vjeru. A ima mnogo konkretnih primjera iz knjige, koji svjedoče kako je "karakter suradnje" bio takav, da osoba uredno zavedena u ovaj infamni imenik ni sama nikad nije saznala da je imala ikakav kontakt s Udbom! U tomu se i sastojala mračna moć toga orvelijanskog sistema u sistemu, a to je ono o čemu Bešlić - Baltina krpljačina ne govori ama baš ništa.

A ne može ni govoriti ništa, kad je sastavljačima više nego očevidno bilo najviše stalo do toga da se ni slučajno kroz njihov (ili čiji već?) filter ne provuče ama baš ni jedno jedino ime, koje oni i njihovi mentori iz sjene iz svojih današnjih razloga štede od takve blamaže.

Tako, na primjer, "hrvatski" dio knjige u dva velika sveska, ne sadrži baš ni jedno ime iz dugačke liste HDZ-ovih političkih konvertita, među kojima sasvim sigurno ima udbaša za najmanje pola jednoga Bešlićevog toma. Počev od notornoga dvojca Brana Kvesić - Bruno Stojić, a za Matu Bobana nikad nije uvjerljivo demantirano

višekratno objavljivano otkriće neovisnih medija da je i sam bio na spisku. Kao što su, također, izostavljena imena ljudi iz katoličkih crkvenih struktura, a da ih je, po nevolji, bilo na Udbinim spiskovima oduvijek je javna tajna.

Ako je, međutim, bio obziran prema njima, "priređivač" (ma tko uistinu bio taj koji se skriva iza pitoresknoga Bešlića) nije patio od moralnih ili metodoloških skrupula kad su u pitanju pravoslavni sveštenici ili muslimanski imami - njih je obilato "umočio". Govorim posve hipotetično i načelno: Katolička crkva u Bosni ako na bilo koji način ima ikakva dodira s ovim bestidnim poslom, imala bi golemih razloga, i vjerskih i nacionalnih, o moralnim da se i ne govori, da ga se javno odrekne i demaskira kao neprihvatljivu manipulaciju ljudskom mukom.

Obrađeni i obrađivač

Napokon, mora se reći ovo: nasuprot tvrdnji nekog anonimnog (sve je ovdje nekako anonimno i zakrinkano) recenzenta na kraju knjige da ona "ima status i vrijednost objavljene povijesne građe", ona zapravo funkcionira kao denuncijacija, i isključivo će se tako i doživljavati. Tako njezini proizvođači ponavljaju prastari obrat: deklarirajući da govore u ime progonjenih, oni postaju progonitelji; tobože raskrinkavajući Udbu, oni demonstriraju tipičan udbaški duh.

Napokon, nešto sasvim lično. Ne znam kako to osjećaju drugi pisci koji su u ovoj knjizi pobilježeni kao predmeti obrade, što se mene tiče, mirne duše mogu posvjedočili kako bih se danas, i ljudski i politički, bolje osjećao u društvu onoga kolege koji je, vidim u knjizi, tada bio zadužen za mene po liniji neprijateljskog djelovanja, a kojega će koju godinu kasnije ubiti Karadžićev metak u grbavičkom radnom vodu na Zlatištu, nego u društvu Karadžića, koji se u knjizi također bilježi kao obrađivani, a ne kao suradnik, o čemu inače ima mnogo indicija, samo ne u znanstvenika Bešlića i u distributera Balte.

Dani, 7. 11. 2003.

Čuvari Jugoslavije - saradnici UDBE u Bosni i Hercegovini

U Bosni i Hercegovini nedavno je iz štampe izašla knjiga "Čuvari Jugoslavije - saradnici UDBE u Bosni i Hercegovini", koja se uglavnom sastoji od dokumenata iz baze podataka dosijea operativnih veza i saradnika Službe državne bezbjednosti Sekretarijata unutrašnjih poslova BiH u Sarajevu u razdoblju od 1970. do 1990. godine. Bihweb će u narednim danima objavljivati imena osoba iz Banje Luke, Sarajeva, Mostara, Tuzle, Bihaća koji su bili doušnici Udbe, kao i imena onih koje su pratili, prisluškivali i prijavljivali.

"KOLIBRI" ZADUŽEN ZA MUSLIMANSKE NACIONALISTE:

Muharem (Jusufa) Insanić iz Banje Luke prestao je stalnu saradnju sa Udbom 8. oktobra 1990. godine na prijedlog operativca Amira Bukića, a Odluku o prestanku saradnje potpisao je republički sekretar za unutrašnje poslove Muhamed Bešić.

Insanić, profesor muzike zaposlen u SIZ kulture Banja Luka, za saradnika (agenta) Udbe angažovan je 14. marta 1983. godine na patriotskoj osnovi, a konspirativno ime bilo mu je "Kolibri".

Bio je zadužen za praćenje djelatnosti lica koja se eksponiraju sa pozicija muslimanskog nacionalizma, za koja je, kako se navodi u depeši SDB-a, davao istinita i značajna saznanja.

Udba je otkazala saradnju Insaniću jer su se lica koja je špijunirao "pasivizirala", ali je ostavljena mogućnost ponovnog aktiviranja "Kolibrija" u slučaju potrebe.

Muharem Insanić dirigent je orkestra "Arion" iz Banje Luke. Bio je kandidat Građanske demokratske stranke BiH za predsjednika Republike Srpske na izborima 2002. godine.

"MIKI" U ŠTUTGARTU

Nikola (Ante) Dugandžić iz Ljubuškog 22. oktobra 1982. godine izbrisan je sa spiska doušnika Udbe, zbog saobraćajne nesreće i privatnih problema.

Dugandžić je koristio konspirativno ime "Miki", a za Udbu je radio od decembra 1997. godine, a zadatak mu je bio praćenje neprijateljske djelatnosti Nike Kovačevića i Andrije Artukovića, ekstremista u Štutgartu, Njemačka.

Bio je zaposlen kao vozač u Štutgartu.

Mihajlo (Vase) Bera, rođen u Novom Gradu/Bosanskom Novom, a nastanjen u Zenici 21. novembra 1990. godine izbrisan je sa liste aktivnih saradnika Udbe i prešao je u operativnu vezu Službe.

Mihajlo Bera, čije konspirativno ime je bilo "Mirko", bio je komercijalista zaposlen u RMK "Promet" u Zenici, a saradnik Udba postao je marta 1985. godine.

SDB je sa njim prve kontakte uspostavila 1983. godine kada im je kazao sve što je znao o B.M. koji je osuden zbog srpskog nacionalizma.

"Bera je pružio više podataka i obavještenja o aktivnosti bezbjednosno-interesantnih lica prema kojima je bio usmjeravan. Uz to je bio konspirativan i pouzdan. Nakon brisanja obrada D-4980 i D-4395 Bera je preusmjeren na praćenje aktivnosti lica pod operativnim tretmanom D-5495 i D-5458 o kojima je pružio kvalitetna saznanja", navodi se u depeši SDB-a.

SARADNICI I INFORMATORI

Blaško (Peje) Pavić iz Tuzle pod konspirativnim imenom "Lipik" za saradnika UDBA angažovan je 1972. godine kada je bio student druge godine Medicinskog fakulteta. Pratio je osumnjičene za anarholiberalizam i prijavljivao ih radniku SDB-a Mijatu Krivokapiću.

Osman (Omera) Velegić cinkario je ustašku emigraciju u Minhenu od 23. novembra 1984. godine. Velagić kojeg je Udba konspirativno nazvala "Bolero" rodom je iz Janje u opštini Bijeljina i radio je u Minhenu u fabrici automobila.

Posebno je bio usmjeren na cinkarenje Mulage Murselovića, a sve informacije davao je operativcu SDB-a Osmanu Bukviću.

Podatke dobijene od informatora Udba je koristila za kontrolu sredina i punktova. Sastanke sa njima održavala je tajno, uvijek na isti način: operativac Udbe je samo slušao, a informator govorio. Na taj način Služba informatoru nikada nije dala do znanja da se njegove informacije koriste.

Radovan (Alekse) Marić, upravnik Pošte u Kifinom Selu kod Nevesinja, za operativnu vezu Udbe angažovan je 4. septembra 1980. godine.

"Pošto smo prethodno za Marića izvršili provjeru, sa istim smo početkom januara obavili razgovor i u svjetlu tadašnje medunarodne političke situacije i zdravstvenog stanja druga Tita, ukazali smo mu na potrebu angažovanja na kontroli ponašanja veza emigracije na terenu", navodi se u depeši kojom je operativac Udbe Ranko Spremo zatražio unapređenje Marića.

Dodaje se da su kao rezultat njegovog prethodnog rada potpuno obrađeni Savo Šešlija i Manojlo Radović. Dalji zadatak ostao mu je da prati Anđelka Dabarčića i "unutrašnjeg neprijatelja" Luku Radojčića.

Pod pseudonimom "Petar", Marić je od te 1980. godine Udbu svakodnevno informisao o "neprijateljskim djelatnostima emigracije".

Bihweb, 9. 11. 2003.

STAZAMA ČUVARA JUGOSLAVIJE

Bestseller u selu Mrduša Donja

Tragom knjige čiji se cijeli (prijavljeni) tiraž prodao u rekordnom roku, od sarajevskog Doma Armije i "prave raje" do vispre nih Hercegovaca

Piše: Ahmed Burić

SPUTNIK I POLITIKA

Stazama čuvara Jugoslavije

BESTSELLER U SELU MRDUŠA DONJA

Tragom knjige čiji se cijeli (prijavljeni) tiraž prodao u rekordnom roku, od sarajevskog Doma Armije i "prave raje" do isprenih Hercegovaca

Piše: Ahmed Burić
Foto: Jasmin Fazlagić

Božo Vukušić, Zlatko Tulić, Senad Dorić

Ivan Bešlić

i Bakir Alispahić

Jozo Jozić, Enver Mujezinović

U divnom društvu

PORUKA AUTORU "Znam da nema nekih ljudi u knjizi koji su tu morali biti. To sam rekao i autoru. Da sam, recimo, izašao u knjizi kao suradnik Udbe, a neko ko je bio tu sa mnom – nije, ja bih tom autoru odmah ..."

Na promociji četvoroknjižja znakovitog naslova Čuvari Jugoslavije održanu prošlog petka u sarajevskom Domu Armije, naprosto se moralo otići. Kako se radi o knjigama čiji je zvanični tiraž od 4.000 primjeraka skoro rasprodan, valjalo se pozabaviti fenomenom koji već sad potresa najveći dio zapadne Hercegovine, ali i ostale dijelove BiH. Najobimnija "grada" u dvije knjige posvećena je Hrvatima, ali čini se da ni u Sarajevu čitalačka publika nije ostala ravnodušna.

U Domu Armije skupilo se nekih dvjestotinjak posjetilaca, ali (i pored dobrog poznavanja socijalnog miljea i potrage za poznatim licem s kojim bi se moglo sjesti), nije bilo previše poznatih faca. Nekoliko redova prije kraja primijetio sam malu enklavu čudnog sastava: ispred kolege iz Slobodne Bosne Adnana Buturovića i njegove supruge, sjedjela su dvojica vehabija koja su se spremila za pomno zapisivanje, iza njih je sjedio ugledni sarajevski advokat Nikica Gržić, a malo dalje, jedan do drugog, nekadašnji šef MUP-a Bakir Alispahić, zatim "bezbjednjak" Enver Mujezinović i Jozo Jozić, jedan od prijeratnih šefova sarajevske Udbe. Sve, što bi se u Sarajevu reklo, "fina raja".

Pa, da se pridružim. Na promociji su učestvovali "autor" knjiga Ivan Bešlić, zatim Božo Vukušić, predstavljen kao ekspert u oblasti tajnih dokumenata i specijalnog rata protiv hrvatske emigracije (on je, kao i Bešlić, proveo dobar dio života u emigraciji), sarajevski dopisnik Slobodne Dalmacije, jedinog dnevnika koji u Hrvatskoj i danas baštini naslijede politike Franje Tuđmana, Zlatko Tulić, te Senad Dorić, "novinar" pitoreskne radiostanice sa slikom - NTV 99.

U divnom društvu

Nakon što je Vukušić upoznao prisutne da se radi o autentičnim dokumentima, a "novinari" pročitali tekstove, riječ je uzeo autor. Glasom nagrizenim raznim toksinima, izdeklamovao je sljedeće: "Mene ot'ko je Amerika doživotno otjerala, ja sam htija da se bavin ovin problemima, jer svi znamo da su na jednog 'Rvata u emigraciji dolazila po trojica doušnika." Smijeh.

Lik koji sjedi s desne strane ošinu nas pogledom. "On nije dobio izgon iz Amerike zato što je krao, nego što je švercovao oružje za Hrvatsku. Onda su ga uhvatili i dali mu izgon."

Bešlić je nastavio: "Svi naši judi u emigraciji znaju kako je bilo. Znalo je bit' i tako da čo'jek koji je radija u mene - ja sam bija mali biznismen tamo - otide da zove mostarsku Udbu i kaže di je u mene spava Miro Barešić (legendarni hrvatski emigrant, optuživan i zatvaran zbog terorizma, poginuo u ratu u Hrvatskoj 1992., op. a.). I ne znam ko je koje vire, a ja sam ovo uradija da brat na brata više ne udara, Musliman na Muslimana, 'Rrvat na 'Rvata, Srbin na Srbina... I svi mi govoru 'što nema krupnih riba, što su u knjigam' samo sitni'. Ja kažem: 'Ovo su krupne ribe, nema krupnijih.'" Aplauz.

Za primjer koliko su "Čuvari Jugoslavije" financijski sjajan potez, neka posluži ovaj podatak: dosta izdavača muku muči da rasproda tiraž od 500 primjeraka, a cijene knjiga su najčešće od 12 do 20 KM. Čuvari Jugoslavije su zvanično štampani u 4.000 primjeraka (neki podaci govore da cijeli tiraž nije prijavljen, tako da se procjenjuje da je na tržište izašlo oko 8.000 knjiga). I koštaju - 200 KM.

Distributer, firma Auxilium iz Sarajeva, očigledno je naišao na zlatnu koku. Firma je prijavljena u Sarajevu, na adresi Obala Maka Dizdara 10. Kako se radi o poduzeću koje je financijski support fantomskim, ali zvaničnim hrvatskim (hadezeovskim) organizacijama - Matici hrvatskoj, Hrvatskom katoličkom dobrotvornom društvu, te Hrvatskom informativnom centru, jasno je zašto je projekat pripao upravo njima.

I njega i knjigu

U Hercegovini je javna tajna da je materijal nastao od mikrofilmova koje je prijeratni načelnik Državne bezbjednosti Branko Kvesić zajedno sa sadržajem trezora odnio sa sobom u Hercegovinu, zauvijek napuštajući Sarajevo 1992. Ovaj biznis s knjigama vrijedi od 250.000 do pola miliona KM. I to samo za prvi tiraž. Ko kaže da BiH nije obećana zemlja za izdavače? I zašto se žalimo da se knjige ne prodaju. Samo treba znati izdati. Pa i najbliže ako treba. No, u Ljubuškom, Livnu, Rami i Međugorju, već se sprema nekoliko desetina tužbi koje bi priređivača mogle - kao i u Sjedinjenim Državama, baciti iza rešetaka. Ali, Hercegovci su inteligentan svijet i nije ih lako prevariti: u kafiću u Čitluku, jedan od lokalnih dobrostojećih biznismena koji je, iz razumljivih razloga zatražio da ostane anoniman, komentira: "Prije nekoliko godina, u ratnim godinama i neposredno nakon rata ovo bi zaista bio strašan bum, iako ne kažem da ni danas nije, jer se knjiga sjajno prodaje. Sada nema kačenja na stup srama, iako je bilo incidenata. Nadam se da je prošlo ono vrijeme u kojem si mogao izgubiti glavu ako te neko optuži da radiš za Udbu. Stvar je u novcima, ali i u tome da se ovom knjigom

sadašnja vlasi u Hrvatskoj hoće prikazati komunističkom. Tako je na svim promocijama ove knjige, o kojoj mislim da će njen navodni autor, zbog "metodologije" i principa neuvrštavanja jednih, a forsiranog uvrštavanja drugih, završiti u zatvoru."

U knjižari Znanje u zapadnom Mostaru upravnik je bio vrlo susretljiv: "Da, imam knjigu, prodaje se veoma solidno, danas je otišlo pet komada, puta dva, ali samo plavih; crvene i zelene ovdje nema. Nisam otišao na promociju knjige, jer nešto tu nije u redu. Znam da nema nekih ljudi u knjizi koji su tu morali biti. To sam rekao i autoru. Da sam, recimo, izašao u knjizi kao suradnik Udbe, a neko ko je bio tu sa mnom - nije, ja bih tom autoru odmah j..." Nastavak rečenice sigurno znate.

Ljudi poput Josipa Dolića, Milana Andrića, Ante Franjušića i desetina drugih Livnjaka, Tomislavgrađana, Posušana, Ramljana koji su uvršteni u knjige, sigurno će tužiti Bešlića i njegove političke mentore. Kazne za objavljivanje ovakvih dokumenata, službenih i državnih tajni su zatvorske.

Ove knjige, čini se, prati atmosfera Brešanovog Hamleta u selu Mrduša Donja. Jer, stara poslovica glasi - "reci mi šta čitaš i reći ću ti ko si". Glede na to kakva je (ne samo sadržajno nego i grafički i tehnički) bijedna i opskurna knjiga zapalila ovdašnje tržište, potpuno je jasno u kakvoj sredini živimo. Uglavnom, falsifikatorskoj i doušničkoj. Jer, Udba je bila naša sudba. Od tih se vremena, očigledno, malo šta promijenilo.

"GOTOVO SAM SIGURAN da 90 posto ljudi nije znalo da su registrirani suradnici SDB-a: uostalom, ja više od polovine svojih, kako se to zvalo, operativnih veza, nisam registrirao", kaže danas jedan od dugogodišnjih radnika Službe državne bezbjednosti i sam potpisnik materijala koji su objavljeni u četiri toma Čuvara Jugoslavije.

"Suradnik, odnosno operativna veza, registriran je na osnovu prijedloga operativca, u pravilu nakon više kontakata i nakon što je operativac dobio određene podatke od njega. No, ti su podaci neprovjerivi, kao što je neprovjeriv i sam kontakt. Siguran sam da je bilo pisanja izvještaja o susretu sa suradnikom, a da do susreta i nije došlo, kao što sam siguran da se najveći broj ljudi našao na tim spiskovima i ne znajući da su u nekim situacijama bili zloupotrijebljeni. Suradnik nije potpisivao nikakav dokument, upitnik, bilo šta, a vrlo se rijetko događalo da, recimo, operativac povede na sastanak svog kolegu. Pretpostavljenog tek u iznimnim situacijama. Naravno, tada je suradniku bilo jasno da će taj kontakt biti registriran, kao što su to znali i oni suradnici koji su koristili neku od tehničkih mjera, npr. snimanje. Ja sam za 10 godina rada najviše dva puta platio suradnika: u te svrhe je postojala specijalna kasa. Uostalom, upravo tu kasu je ispraznio Brana Kvesić kada je početkom rata izašao uz Sarajeva i kada je sem novca iz te kase odnio i dokumentaciju", objašnjava ovaj nekadašnji SDB-ov radnik.

Po njegovom sjećanju, upravo je u godinama prije rata intenziviran angažman na prebacivanju dosjea na mikrofilmove, jer je dokumentacija bila preobimna i valjalo je se riješiti. Tako se i mogla čuvati u specijalnoj kasi, odnosno biti dostupna široj javnosti: "Tek kada bi se otvorili dosjei, moglo bi se vidjeti da zapravo najveći broj tih ljudi nikada i nije davao neke podatke, nego su na ovaj ili onaj način susretali operativca.

Pretpostavljam, recimo, da je najveći broj imama u banjalučkoj regiji registriran tako što je jedan od službenika i sam poticao iz takve porodice, pa je, jednostavno, bilježio sve kućne posjetioce", objašnjava ovaj bivši SDB-ovac.

Također ne krije da su i sami operativci, baš kao i vjerski službenici, bili svjesni da se uzajamni susreti registriraju: "Meni se to dogodilo: bio sam kod jednog vjerskog službenika taj dan, a pošto je bio i prisluškivan, snimili smo razgovor u kome on obavještava svoje nadređene o mojoj posjeti i detaljima razgovora."

No, zanimljivo je da su brojni operativci koji su brižljivo ispisivali svoje zabilješke i punili upitnike suradnika, nekad i "na normu" ("Savezni SDB je od nas tražio ažuriranu evidenciju jer se moglo desiti da pošaljemo čovjeka negdje i da, recimo, nastrada, a da ne govorim o zahtjevima koje je vojna služba upućivala prema Saveznom SDB-u, redovno tražeći sve informacije o vjerskim službenicima na odsluženju vojnog roka").

Jedan od najzastupljenijih potpisnika unutar "Čuvara Jugoslavije", Sredoje Nović, danas je najozbiljniji kandidat za prvog čovjeka SIPA-e; njegovog sadašnjeg i budućeg zamjenika Emira Bijedića kolege su početkom rata također optuživale za bijeg iz Sarajeva i to zajedno sa Kvesićem(?!); nedavno smijenjeni direktor FOSS-a Munir Alibabić u "Čuvarima Jugoslavije" zastupljen i kao operativac i kao načelnik sektora, tj. Potpisnik odobrenja za suradnike. Ispotpisivao se i Muhamed Bešić, još kao republički sekretar za unutarnje poslove, pa Zvonko Nikolić, Mile Mandić, Marko Brezonjić...

Naročito aktivnim u prikupljanju suradnika na prostoru Banje Luke pokazali su se Hajrudin Gazić, Emir Zahiragić, Mirsad Hrnjić, Đuro Savić, Mirko Ješić, Marko Radišić... Milan Ljubojević i Duško Solomun uz brojne druge "pokrivali" su bihaćki kraj, dok su za Mostar bili zaduženi Stipe Grizelj, Jerko Kostić, Boro Đurica, Jusuf Obradović, Danilo Benderać...

Nakon svega, kolika je god mreža suradnika i kolika je god njihova izmanipuliranost, ostaje gorak okus manipulatora, operativaca, načelnika, šefova odjeljenja i inih drugih Čuvara Jugoslavije koji su se najčešće sa istim žarom bacili na čuvanje svojih partija, entiteta, a nije im mrsko ni čuvanje državnih kabineta.

Dani, 7. 11. 2003.

Štivo za linč?

KONTROVERZNI autor knjige "Čuvari Jugoslavije - saradnici Udbe iz Bosne i Hercegovine" Ivan Bešlić po ko zna koji put je u jučerašnjem intervjuu sarajevskom "Dnevnom avazu" ponovio da su dokumenti o 1.350 saradnika Službe državne bezbednosti autentični. Međutim, štampa u BiH, ali i Hrvatskoj sve više sumnji stavlja na ovo "dokumentaciono delo". Uz verzije da je reč o plagijatu, ide i bojazan da je sve poziv na linč.

Splitski "Feral tribun" otkriva da je Bešlić do dokumentacije došao tako što je nekom iz Beograda platio 25.000 evra. List tvrdi da je on samo marioneta, a da iza celog projekta stoji kontroverzni hrvatski emigrant i saradnik na knjizi Božo Vukšić.

I sam Bešlić (47) je sumnjive prošlosti. Za sebe kaže da je 1978. emigrirao u SAD, povezao se sa hrvatskim nacionalistima i učlanio u organizaciju Hrvatski narodni otpor. Skupljao je, tvrdi, za Hrvatsku oružje pre i za vreme poslednjeg rata, i zbog toga je hapšen 1991, a 2002. godine vlasti SAD-a su ga proterale.

Bešlić ne vlada dobro maternjim jezikom. Jedan sarajevski novinar na samoj promociji knjige primetio je da on nema intelektualni potencijal za ovakav projekat i da je samo isturen da stvar izgura do kraja.

Sam Bešlić kaže da je knjiga plod rada grupe ljudi, ali da je on istupio u javnost kako ne bi ugrožavao njihovu sigurnost, potvrđuje, napominjući da su na knjizi radili saradnici iz Mostara, Sarajeva, Banjaluke, Beograda i Zagreba.

Senka na "projektu" je i činjenica da je većina pomenutih saradnika Udbe evidentirana iz dosijea koji govore o brisanju iz saradničke mreže Udbe, što pokazuje da je mnogo pomenutih ljudi odbilo ponuđenu saradnju, ali da su ovom knjigom diskreditovani.

Glavni distributer knjige za BiH je preduzeće "Auksilijum" iz Sarajeva, vlasništvo, takođe kontroverznog don Ante Jelića, zvanog Balta. Ovaj katolički sveštenik pre dve godine dovođen je u vezu sa proneverom u Vrhbosanskoj nadbiskupiji oko pola miliona konvertibilnih maraka. Zato, valjda, među saradnicima nema nijednog katoličkog sveštenika, za razliku od mnogobrojnih muslimanskih i pravoslavnih poglavara. Kada se svemu doda i podatak da se u Tomislavgradu knjiga može kupiti samo u Župnoj kancelariji katoličke crkve, kompletira se sumnja u autentičnost i dobru nameru knjige.

Rezultat svega već odmah je bio da su navedeni, navodni, saradnici preko noći ostali bez prijatelja. Život im se pretvorio u pakao. Mnogi za laži već najavljuju tužbe protiv autora.

Frane Ivković iz Livna kaže da je istina da ga je Udba nekoliko puta pozvala na razgovor, ali da od njega nisu ništa saznali. Josip Dolić iz istog grada izjavio je da je jedino tačno da je igrao karte sa Udbašima, ali da za ime čoveka koji je bio njegova navodna veza prvi put čuje. Poznati sarajevski novinar, a sada ambasador BiH u Zagrebu Zlatko Dizdarević, takođe se našao na spisku. Kaže da ga ne uzbuđuje što ga je neko stavio na listu saradnika. Dizdarević priznaje da je SDB pozivala na razgovor pre nego što je kretao da prati Josipa Broza Tita na posetama u inostranstvu. Tvrdi da su ga "udbaši" upozoravali na ekstremnu emigraciju i probleme koje mogu napraviti. Arhitekta iz Tomislavgrada Milan Andrić tvrdi da ga je Udba proganjala jer je projektovao verske objekte. Kaže da je njegova golgota počela kada je kao građevinski inspektor odbio da potpiše rešenje o rušenju krsta iznad sela Crvenice.

Iako nema ni najave da će se sleći prašina podignuta knjigom, Bešlić otkriva da je u pripremi novo izdanje u kojem će biti objavljena imena saradnika Udbe posle 1990. godine, pošto je sadašnje izdanje obuhvatilo saradnike od 1970-1990. godine.

U HRVATSKOJ već ima tvrdnji da je Božu Vukšića, kontroverznog hrvatskog emigranta i autora knjige "Tajni rat Udbe protiv hrvatskih iseljenika", u politiku, kao sekretara Saborske komisije, uveo Vice Vukojević. Zadatak komisije bio je da dokaže da su u Drugom svetskom ratu stradali samo Hrvati i to isključivo od partizanske ruke.

Večernje novosti, 6. 11. 2003.

TOP HIT LISTA POSTMODERNISTA

"UDBA, UDBA, njihova je sudba"

NARODNA MUZIKA

Šefkija ČEKIĆ: "Sto rođaka zapostit ću još, a Ahmeda i onoga Adnana bacit ću u koš"

Adnan TERZIĆ: "Od Sarajva puteve je da radim, a sa Antom pet centrala gradim"

Omer BEHMEN: "Komunisti crni vrani, crni su vam došli dani"

Nedžad BRANKOVIĆ: "Ja smjenjujem ni sam ne znam koga..."

Bakir ALISPAHIĆ: "Bivša UDBA i sad mi je sudba".

ZABAVNA GLAZBA

Branko KVESIĆ BRANA: "Sve udbaše pokro sam iz MUP-a, što smo nekad cinkarili skupa"

Ivan BEŠLIĆ: "Ja sam izdo sve što Brana znade, te spiskove što Kvesić ukrade"

Dragan VRANKIĆ: "Mi nisair sam, nikoga ne šijivim, u Mostaru sad ko lord ja živim"

Ivan VUKŠIĆ: "Još nekoga moram optužiti, kod šefova fotelju zaslužiti"

Dragan ČOVIĆ: "Predsjednik sam, za me suda nema, HDZ se za Hrvatsku sprema"

NARODNA MUZIKA

"UDBA, UDBA, njihova je sudba"

Bakir ALISPAHIĆ:
"Bivša UDBA i sad mi je sudba".
Ivan VUKŠIĆ:
"Još nekoga moram optužiti,
kod šefova fotelju zaslužiti"
Branko KVESIĆ BRANA:
"Sve udbaše pokro sam iz MUP-a,
što smo nekad cinkarili skupa"
Ivan BEŠLIĆ:
"Ja sam izdo sve što Brana znade,
te spiskove što Kvesić ukrade"

Oslobođenje, 8.11.2003.

KNJIGA GODINE:

Ivan Bešlić: "ČUVARI JUGOSLAVIJE"

SARAJEVO, 8. novembar, 2003. - U Sarajevu je promovirana knjiga u četiri toma, naslovljena "**Čuvari Jugoslavije**". Knjiga eksponira velikosrpski projekt, jedan od njegovih mnogih organizama, notornu Službu državne bezbjednosti (SDB), često zvanu i Udba. Nominalni autor knjige, Ivan Bešlić, je Hrvat sa dugogodišnjim emigrantskim pedigreom, što ima svoje duboke temelje.

Kada su 1918. Velika Britanija i Francuska predale Slovence, Hrvate, Bošnjake, Makedonce, Albance, Crnogorce i sve ostale narode u kandže velkosrpskom projektu, te tako malu i ničim zaslužnu Srbiju izdašno nagradile kao svog odabranog klijenta i koljača na jugu Evrope - Hrvati su se odmah počeli vaditi iz njenih kandži. Borbu im je mesijanski najavila famozna rečenica: "Hrvati, ne hrlite kao guske u magli!"

Slovenci i Crnogorci su sa projektom kolaborirali u svoju korist.

Ostali su se narodi borili, a Hrvati su ih po intenzitetu i kvalitetu borbe nadvisivali barem "za deset kopalja". Prvo u Kraljevini Jugoslaviji, zatim u NDH, a nadalje u emigraciji. Paralelno, bilo je Hrvata koji su učestvovali u NOB-u, te surađivali sa jugoslavenskim projektom do 1990. godine, a mnogi - i danas.

Dok je četnicku emigraciju doista stvorio Beograd ("da se ostali ne dosjete" da Jugoslavija radi sve što četnici žele, da iza petokrake i dalje stoji kokarda), hrvatska emigracija je desetljećima bila, blago rečeno, "trn u oku" jugoslavenskim službama širom svijeta. I uz padove, provale, promašaje i amoralno paktiranje sa velikom Srbijom tokom 1990-tih godina, Hrvati su desetljećima bili jedini efikasni protivnici notorne Udbe. Stoga nije iznenađenje da su knjigu napisali Hrvati sa emigrantskim pedigreom.

Knjiga je i pouka i poruka Bošnjacima! Stoga je dobro došla i pored velikog zakašnjenja, jer je među Bošnjacima, i protiv Bošnjaka, razne srpske obavještajne službe organizirale najveće tragedije!

Neki će knjigu "Čuvari Jugoslavije" pokušati odbaciti, diskreditirati, omalovažiti, nazvati podvalom. Ali, je to solidno i veoma značajno djelo.

Poruka Hrvatima i Bošnjacima je da se vade iz kandži srpskih obavještajnih agentura, koje i danas medju njima haraju.

Bošnjačku je dobrodošlicu knjizi iskazao magazin "Ljiljan", tako što u nastavcima prenosi njene značajne djelove. I to bez negativnih konotacija, insinuacija. Ali, što se tiče objeručkog prihvatanja ove knjige od strane "Ljiljana", ostaje dojam da su "žrtvovani pijuni, da bi se spasio kralj".

Nažalost, autori nisu uspjeli skupiti i podastrti dokaze o GLAVNIM agentima velike Srbije - onima koji su kreirali politiku razbijanja Republike BiH, te na kraju potpisali u Daytonu osnivanje Republike Srpske. Onda kada su četnci bili u rasulu i kada su Armija BiH i HV oslobađali po jedan grad dnevno. Naime, po Ustavu iz 1974. godine, federalne jedinice Jugoslavije dobile su znatna ovlaštenja u pogledu unutrašnje sigurnosti. Tako je Udba dosla u republičku nadležnost. Kontrolirali su je velikosrbi onoliko koliko su kontrolirali pojedine republike. Na primjer, u jednom trenutku u BiH se bosansko patriotisko rukovodstvo predvodjeno Hamdijom Pozdercem, Munirom Mesihovićem, Brankom Mikulićem, izborilo za nešto uticaja u Udbi - tako da je ona korištena i u svrhu obrane Republike BiH. Sjetimo se da je policija BiH, pod rukovodstvom u knjizi često spominjannog Muhameda Bešića, stala na stranu Bošnjaka u aferi "Fočatrans", koja je bila na neki način odmjeravanje snaga i uvod u rat. Spominjani Muhamed Bešić je bio borac protiv četičkog uticaja u BiH, i upravo zato ga je odmah Izetbegovićeva vlast smjenila, mada je tada Bešić među četnicima bio najomrznutiji Bošnjak!

Zato što je Udba dosla u republičku nadležnost, vojna kontraobavještajna služba (KOS) je postala glavna snaga razbijanja Repulike BiH, dok se Udba bavila špijuniranjem ljudi za "verbalne" delikte. Zato se je dogodilo da je Udba špijunirala i suradnike velike Srbije, Izetebgovićevu grupu. Zato "Ljiljan" objavljuje ovu knjigu.

Dobro im dođe, jer se njihova grupa u knjizi neopravdano svrstava na pravednu stranu - stranu onih koje špijuniraju "Čuvari Jugoslavije". U njihovom slučaju, Udba je (budući da je tada bila barem pod djelomičnom kontrolom bosanskih državnika i patriota) bila na pravoj strani, jer je špijunirala razbijače Republike Bosne i Hercegovine! Ova knjiga im je dobro došla da se operu, da imaju povoljno svjedočenje istinskih žrtava Udbe. Velika je šteta što gosp Ivan Bešlić nije mogao imati informaciju o ključnoj FEDERALNOJ VELIKOSRPSKOJ agenturi, a to je bio KOS, a ne Udba.

I pored ovih nedostataka, knjiga Ivana Bešlića doista nosi mnogo važnih poruka i pouka.

Croats in the UK, 8. nov. 2003.

BH INTELEKTUALCI O KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE"

Filandra: Djeluje žalosno, uznemirujuće i šokantno

Čak i prije nego što je ugledala svjetlo dana, knjiga "Čuvari Jugoslavije" izazivala je zanimanje javnosti i zbog činjenice da svojim sadržajem skida veo tajnosti kojom je dugo bila obuhvaćena Udba, odnosno kasniji SDB.

Najviše bure izazvali su dokumenti koji imenom i prezimenom svjedoče o saradnji građana s ovom službom. Među njima su brojni oni koji i danas imaju uvažen društveni položaj.

Knjiga "Čuvari Jugoslavije" postavlja stoga vrlo bitno pitanje - kakav stav, pojedinačno, i kao društvo, zauzeti prema tom dijelu zajedničke prošlosti?

Prema mišljenju **prof. dr. Saćira Filandre**, informacije ponuđene u knjizi jesu značajno svjedočanstvo o jednom vremenu i njegovim neprilikama!

- Sve na prvi pogled djeluje šokantno, uznemirujuće i žalosno. Žalosno zbog stanja u kojem su se Bošnjaci nalazili i na različite načine dovođeni u poziciju da rade sami protiv sebe. Međutim mnogo bitnije čini mi se pitanje kakvi obavještajni sustavi djeluju danas, ko ih i s kojim ciljem hrani? Što se tiče iznesenih činjenica u ovoj knjizi, smatram da ti ljudi ne trebaju snositi nikakve konsekvence. Mi na prošlost ne možemo, utjecati, ali na budućnost možemo i moramo - kaže prof. Filandra.

Kako nije imao priliku cjelovitije se upoznati sa sadržajem knjige, **prof. dr. Rešid Hafizović** smatra da ne može dati punovažan sud. Ipak, u načelu se može složiti s autorom knjige koji se zalaže za istjerivanje načistac vlastite prošlosti, kako se ne bi ponovila li još nakaznijem obliku.

- Nijedna prošlost, za dobrobit ljudskog roda, ne smije ostati mithosom najgore vrste, niti tabuom koji će rezati glave svakom ko u njega takne.

Mislim da bi kredibilitet sadržaja niza knjiga, sabran pod naslovom "Čuvari Jugoslavije", bio veći da su ga napisale domaće snage, baš one koje su činile supstancu

državne bezbjednosti u bivšoj Jugoslaviji, naročito u BiH, jer bi ti ljudi na taj način donekle okajali vlastitu, svakako odveć bremenitu savjest, a i žrtvama njihovih rabota bila bi data potpuna zadovoljština. Što se ondje spomenutih imena glavnih aktera tiče, s njima ne bih ni na koji način želio licitirati. U tom smislu dostatno je spomenuti onu latinsku poslovicu "Imena su odvratna, stoga ih ne treba pamtiti" - kaže prof, dr. Hafizović.

Za **prof. dr. Enesa Karića** posebno je bitan jedan segment knjige - onaj koji svjedoči o saradnji vjerskih službenika, posebno iz Islamske zajednice BiH s Udbom.

- U doba naše verzije komunizma hodže i svećenici su, uz ostale narodne neprijatelje kao što su četnici, ustaše, te ideološki neprijatelji, na ljevici kao što su informbiroovci, bili najuhođenija grupacija ljudi. To znači da su bili saslušavani decenijama i uhođeni iz dana u dan. Otuda se postavlja pitanje da li su navodni Udbini saradnici hodže u ovoj zelenoj knjizi doista svojom voljom saradnici ili su ljudi koji su bili dugogodišnji objekt Udbinih saslušanja?

Stoga je za mene vrlo važno pitanje - ako spomenuti ljudi nisu saradnici Udbe, zašto se onda nisu javno oglasili i zaštitili svoj integritet? Ako, pak, jesu saradnici Udbe, zašto priređivač knjige nije uvrstio i njihova današnja svjedočanstva, jer mnogi od njih su i danas živi i mogu rasvijetliti čitav slučaj. U svakom slučaju, stvar je vrlo delikatna i smatram da se čelnici Islamske zajednice moraju oglasiti i stvar amortizirati na najbolji način - kaže prof. dr. Karić.

Pozorišni redatelj **Haris Pašović** smatra "odvratnom činjenicu da se dugi niz godina kretao i družio sa ljudima za koje se danas tvrdi da su radili za Udbu". Ipak, neophodno je, prema i njegovom mišljenju, sačuvati zdrav rezon, kako se ne bi napravile katastrofalne greške.

- Treba biti izrazito pažljiv prema tim informacijama da se ne bi optužili nevini ljudi. To bi bio veliki haram. Mislim da treba sačekati zakon koji će omogućiti uvid u arhive tih službi, kada će se crno na bijelo svako moći uvjeriti u istinit podataka - kaže Pašović.

Na pitanje kako se postaviti prema činjenici da neki od tih ljudi i danas uživaju zavidan društveni status, Pašović iskreno priznaje da nema neki odgovor.

- Što se tiče njihovih radnih mjesta, onda sam mišljenja da njihova profesionalnost treba prevagnuti nad njihovom prošlosti ukoliko je ona zaista prošlost, odnosno ako ti ljudi nisu ponovo angažirani u nekim drugim službama - kaže Pašović.

Dnevni avaz, 7. 11. 2003.

SULEJMAN TIHIĆ, ČLAN PREDSJEDNIŠTVA BiH

Zakonski regulisati otvaranje arhiva

- Ponajprije moram reći da tu knjigu nisam vidio, čitao, da ne znam koje su joj namjere, ciljevi, što je, naravno, čini teškom za komentiranje. Smatram da se imena ljudi koji su se bavili tom aktivnošću trebaju znati, ali pri tome terba biti krajnje oprezan,

jer se može i pogriješti, mogu se izostaviti stvarni akteri, a ubaciti ljudi koji su se u tom kolopletu našli slučajno.

Stoga smatram da tu problematiku treba smjestiti u zakonske okvire, otvoriti arhive i onda mjesta sumnji neće biti. Ovako, imamo pravo misliti da u knjizi ima i grešaka i nepotpunih informacija - smatra član predsjedništva BiH Sulejman Tihić.

- Već samim objavljivanjem njihovih imena, ti ljudi se - prema Tihićevim riječima - dovode u situaciju da gube javni utjecaj i kredibilitet. Smatram da je njihov daljni ostanak na funkcijama, ako ih već obavljaju, stvar institucije u kojoj rade i njihovog stava spram te činjenice.

Dnevni avaz, 7. 11. 2003.

NAKON OBJAVLJIVANJA KNJIGE "ČUVARI JUGOSLAVIJE"

Ukoliko je država BiH zaštitila podatke, onda je počinjeno krivično djelo

Je li Ivan Bešlić objavljivanjem knjige "Čuvari Jugoslavije" počinio krivično djelo odavanja državne i službene tajne?

4 aktuelno

Nakon objavljivanja knjige "Čuvari Jugoslavije"

Ukoliko je država BiH zaštitila podatke, onda je počinjeno krivično djelo

Mora postojati posebna odredba kojom se regulira preuzimanje arhiva SDB-a ● Dokumentacija o saradničkoj mreži je najosjetljivija

Da li je Ivan Bešlić objavljivanjem knjige "Čuvari Jugoslavije" počinio krivično djelo odavanja državne i službene tajne?

Kako je korištenje dokumentacije bivšeg SDB-a regulirano zakonom i da li je takvo šta, bez obzira na promjene režima te gašenje službe jedne države i formiranje službe druge države, uopće dozvoljeno dok se sa nje ne skine oznaka državna, odnosno službena tajna?

Nova zabrana

Sudija Suda BiH Vlado Adamović kaže da mora postojati posebna odredba o preuzimanju arhiva kojom se regulira pitanje stavljanja nove zabrane.

Adamović: Zaštita arhiva

Alispahić: Status saradnika

- Dakle, ako je takvo šta urađeno, a ja zaista ne znam da li je, takav arhiv više nije zaštićen po osnovu zaštite SDB-ovih podataka, već po osnovu zaštite podataka koje je BiH preuzela od bivše SDB. Dakle, time se štite i podaci o mreži špijuna, saradnika. Ukoliko je država BiH zaista zaštitila te podatke onda to jeste krivično djelo. Pitanje je samo da li je to i uradila. Jer, ako nije onda krivičnog djela nema - pojašnjava za "Avaz" sudija Adamović.

Vlada FBiH morala bi sagledati ovo pitanje

Propao ili promijenjen

Gradonačelnik Brčkog o aktuelnim optužnicama

Kako je korištenje dokumentacije bivšeg SDB-a regulirano zakonom i da li je takvo šta, bez obzira na promjene režima te gašenje službe jedne države i formiranje službe druge države, uopće dozvoljeno dok se sa nje ne skine oznaka državna, odnosno službena tajna?

Sudija Suda BiH Vlado Adamović kaže da mora postojati posebna odredba o preuzimanju arhiva kojom se regulira pitanje stavljanja nove zabrane.

- Dakle, ako je takvo šta urađeno, a ja zaista ne znam da li je, takav arhiv više nije zaštićen po osnovu zaštite SDB-ovih podataka, već po osnovu zaštite podataka koje je BiH preuzela od bivše SDB. Dakle, time se štite i podaci o mreži špijuna, saradnika. Ukoliko je država BiH zaista zaštitila te podatke onda to jeste krivično djelo. Pitanje je samo da li je to i uradila. Jer, ako nije onda krivičnog djela nema - pojašnjava za "Avaz" sudija Adamović.

Bivši ministar policije RBiH i bivši direktor AID-a Bakir Alispahić navodi da je Zakonom o osnovama državne bezbednosti RBiH definiran status i pozicija nekoga ko je saradnik službe. Takva osoba je zaštićena i ima status kao i aktivni pripadnik službe.

- "Čuvari Jugoslavije", tu nema ni "k" od knjige. Bio sam na promociji i mogu reći da je sramno što je dozvoljeno da se kao knjiga pojavi dokumentacija koju je u martu 1992.godine iz službe ukrao Branko Kvesić. Protiv njega su nadležni podnjelni podnijeli krivičnu prijavu, ali to nikada nije procesuirano - kaže Alispahić.

Pojašnjavajući da u biti nije propao režim i da na vlasi nije došla huntu, već da je promijenjen, Alispahić navodi primjer Alijanse za promjene. Kaže da bi se po toj logici arhiva koju je pravila Alijansa sada mogla otvorili i da niko ne bi trebao onda odgovarati za to. Alispahić kaže da se radi o dokumentaciji o saradničkoj mreži koja je najosjetljivija i koja se najviše može koristiti.

- To se ne može otvarati i koristiti kad kome padne na pamet. O korištenju te dokumentacije morao bi odlučivati Parlament BiH. U svakom slučaju, morao bi se donijeti državni zakon o otvaranju arhiva. No, bez obzira na to što nažalost nemamo takvog zakona, ne bi se smjelo u javnosti objavljivati nešto što je dokumentacija tajne policije. Mislim da bi Vlada FBiH morala sagledati pitanje objavljivanja knjige "Čuvari Jugoslavije", da se vidi odakle je taj autor uzeo tu dokumentaciju, kako je došao u posjed, ima li za to dozvolu ili odobrenje - kaže za naš list dopredsjednik FBiH Šahbaz Džihanović, dugogodišnji federalni dominstar pravde.

Dnevni avaz, 9. 11. 2003.

JOZO JOZIĆ, RATNI ŠEF SDB RBiH za "DNEVNI AVAZ"

Branko Kvesić i tzv. autori knjige zaslužuju Krivično procesuiranje

Ovakve stvari se nisu dešavale u povijesti nijedne obavještajne službe u svijetu
• U knjizi "Čuvari Jugoslavije" nema imena novinara i klera

Jozo Jozić naslijedio je Branka Kvesića na mjestu prvog čovjeka Službe državne bezbjednosti Republike BiH 1992. godine i na toj poziciji ostao i tokom naredne godine. U razgovoru za "Dnevni avaz" kaže da zbog svoje tadašnje pozicije osjeća odgovornost da progovori o knjizi "Čuvari Jugoslavije" u kojoj je objavljen "dio autentične dokumentacije koju je nekadašnji pripadnik SDB-a Branko Kvesić otuđio iz službe u martu 1992. godine".

- Poznato mi je da je Kvesić otuđio mikrofilmove saradničke mreže i najvjerojatnije u nekim mutnim kombinacijama sa tzv. autorima knjige ustupio dio autentične dokumentacije. Oni su onda željni lake zarade i senzacionalnosti kopiranjem

i montažom isfabricirali najveći dio podataka, što je, po meni, nedopustivo - naglašava Jozić.

Gledano s pravnog stajališta, Jozić smatra da i Kvesić i autori knjige zaslužuju krivično procesuiranje. S moralnog stanovišta pak, ukoliko javnost navedenu dokumentaciju prihvati kao autentičnu, to je jednostavno, po njemu, katastrofa.

- Koliko je meni poznato, ovakve stvari se nisu dešavale u povijesti nijedne obavještajne službe u svijetu. Takvi podaci se eventualno objavljuju nakon 50 godina ili najčešće nikada. Tzv. autori knjige su također zaboravili ono što je minimum korektnosti, a to je da traže komentar operativaca koji su radili na stvaranju - vrbovanju saradničke mreže o kojoj je riječ, a oni su u najvećem broju živi. Ovo govorim posebno zbog toga što veliki broj navedenih tobožnjih saradnika ne zaslužuje "težinu" koja mu je data u obrazloženjima za tzv. registraciju ih brisanje - pojašnjava Jozić.On tvrdi da se kod jednog dijela navedenih saradnika nije uopće radilo o tzv. špijunskoj aktivnosti, nego su bili posrednici u određenim kombinacijama koje je služba vodila uz njihovo posredovanje. Navodi primjer kako je često kao saradnik registriran neko iz kruga rodbinskih veza koji je samo poslužio da se dođe u kontakt sa nekim emigrantom radi pospješivanja njegovog povratka u zemlju. U suštinu, kaže, nikakve klasične obavještajne aktivnosti nije bilo.

- Jedan broj saradnika uopće nije bio svjestan svog suradničkog odnosa sa službom, odnosno oni su kroz tzv. informativne razgovore pružali upotrebljiva saznanja za službu, a nikada nisu trebali biti registrirani kao saradnici. Jer, saradnički odnos sa službom mora podrazumijevati svjesno, dobrovoljno, tajno i kontinuirano angažiranje uz potpisanu izjavu o pristanku na zadatke službe, a takvih i mnogih drugih (strukture novinara, klera i si.) uopće nema u navedenoj knjizi - kaže Jozić.

- Kvesić je kao rukovodilac SDB-a uz znanje najbližih saradnika mogao u neposrednoj ratnoj opasnosti skloniti i bio je dužan zaštiti mikrofilmove, jer su za takve situacije i ti materijali, ali ih nikako nije smio otuđiti. Za takav postupak se mora odgovarati. O tome postoji solidna operativna dokumentacija koju treba samo pretočiti u sudsku i podići krivičnu prijavu o njegovoj konkretnoj kriminalnoj djelatnosti - krađi 100.000 KM iz kase i nekoliko auta, o čemu također postoji dokumentacija. Na potezu je nadležno tužilaštvo - kaže Jozić.

Dnevni avaz, 10. 11. 2003.

4 aktuelno

Jozo Jozić, ratni šef SDB RBiH za „Dnevni avaz"

Branko Kvesić i tzv. autori knjige zaslužuju krivično procesuiranje

Ovakve stvari se nisu dešavale u povijesti nijedne obavještajne službe u svijetu ● U knjizi „Čuvari Jugoslavije" nema imena novinara i klera

Jozo Jozić naslijedio je Branka Kvesića na mjestu prvog čovjeka Službe državne bezbjednosti Republike BiH 1992 godine i na toj poziciji ostao i tokom naredne godine. U razgovoru za „Dnevni avaz" kaže da zbog svoje tadašnje pozicije osjeća odgovornost da progovori o knjizi „Čuvari Jugoslavije" u kojoj je objavljen „dio autentične dokumentacije koju je nekadašnji pripadnik SDB-a Branko Kvesić otudio iz službe u martu 1992 godine".

Saradnička mreža

- Poznato mi je da je Kvesić otudio mikrofilmove saradničke mreže i najvjerojatnije u nekim mutnim kombinacijama sa tzv. autorima knjige ustupio dio autentične dokumentacije. Oni su onda željni lake zarade i senzacionalnosti kopiranjem i montažom isfabricirali najveći dio podataka, što je, po meni, nedopustivo - naglašava Jozić.

Gledano s pravnog stajališta, Jozić smatra da i Kvesić i autori knjige zaslužuju krivično procesuiranje. S moralnog stanovišta pak, ukoliko javnost navedenu dokumentaciju prihvati kao autentičnu, to je jednostavno, po njemu, katastrofa.

- Koliko je meni poznato, ovakve stvari se nisu dešavale u povijesti nijedne obavještajne službe u svijetu. Takvi podaci se eventualno objavljuju nakon 50 godina ili najčešće nikada. Tzv. autori knjige su također zaboravili ono što je minimum korektnosti, a to je da traže komentar operativaca koji su radili na stvaranju - vrbovanju saradničke mreže o kojoj je riječ, a oni su u najvećem broju živi. Ovo govorim posebno zbog toga što veliki broj navedenih tobožnjih saradnika ne zaslužuje „težinu" koja mu je data u obrazloženjima za tzv. registraciju ili brisanje - pojašnjava Jozić.

Jozić: Isfabriciran najveći dio podataka

Na potezu je nadležno tužilaštvo

- Kvesić je kao rukovodilac SDB-a uz znanje najbližih saradnika mogao u neposrednoj ratnoj opasnosti skloniti i bio je dužan zaštiti mikrofilmove, jer su za takve situacije i ti materijali, ali ih nikako nije smio otuđiti. Za takav postupak se mora odgovarati. O tome postoji solidna operativna dokumentacija koju treba samo pretočiti u sudsku i podići krivičnu prijavu o njegovoj konkretnoj kriminalnoj djelatnosti - krađi 100.000 KM iz kase i nekoliko auta, o čemu također postoji dokumentacija. Na potezu je nadležno tužilaštvo - kaže Jozić.

Obavještajna aktivnost

On tvrdi da se kod jednog dijela navedenih saradnika nije uopće radilo o tzv. špijunskoj aktivnosti, nego su bili posrednici u određenim kombinacijama koje je služba vodila uz njihovo posredovanje. Navodi primjer kako je često kao saradnik registriran neko iz kruga rodbinskih veza koji je samo poslužio da se dođe u kontakt sa nekim emigrantom radi pospješivanja njegovog povratka u zemlju. U suštinu, kaže, nikakve klasične obavještajne aktivnosti nije bilo.

Jedan broj saradnika uopće nije bio svjestan svog saradničkog odnosa sa službom, odnosno oni su kroz tzv. informativne razgovore pružali upotrebljiva saznanja za službu, a nikada nisu trebali biti registrirani kao saradnici. Jer, saradnički odnos sa službom mora podrazumijevati svjesno, dobrovoljno, tajno i kontinuirano angažiranje uz potpisanu izjavu o pristanku na zadatke službe, a takvih i mnogih drugih (strukture novinara, klera i sl.) uopće nema u navedenoj knjizi - kaže Jozić. E. SARAĆ

IVAN BEŠLIĆ, AUTOR KNJIGE "ČUVARI JUGOSLAVIJE"

Dokumenti o saradnicima Udbe su potpuno autentični

Knjiga "Čuvari Jugoslavije" Ivana Bešlića, u kojoj se kroz prikaz stotina ekskluzivnih dokumenata otkriva mračna prošlost saradnika zloglasnog SDB-a, uzburkala je duhove u našoj zemlji.

U razgovoru za "Dnevni avaz" Bešlić tvrdi da će njegovo djelo imati značajnu ulogu u rasvjetljavanju naše tajne prošlosti, a samim tim i indirektno utjecati na trenutnu društveno-političku situaciju.

Mislite li da se ovakav efekt knjige mogao očekivati i prije njenog štampanja u Zagrebu?

- Ona je, istina, uznemirila one političke krugove koji su bili pupčanom vrpcom vezani uz komunistički sustav. S druge strane, obradovala je one koji su bili žrtve ili žele graditi društvo na sasvim novim, slobodarskim i demokratskim osnovama, oslobođenim od svakog totalitarnog naslijeđa.

Kako ste došli na ideju da realizirate ovakav projekat?

- Zajedno sa nekoliko suradnika iz razdoblja kada sam boravio u emigraciji, početkom devedesetih godina počeo sam sakupljati podatke o suradnicma Udbe u iseljeništvu. S vremenom smo uspjeli doći do dokumenata o radu Udbinih suradnika u Jugoslaviji, posebice BiH, jer su nas oni najviše zanimali, budući da većina nas vodi porijeklo iz BiH.

Kako ste dolazili do dokumentacije?

- Dokumentaciju koju smo prezentirali u knjizi dobili smo skoro slučajno. Odlučili smo je objaviti jer smo smatrali da je potrebno poznavati prošlost kako bismo na dobrim temeljima gradili budućnost.

Šta je bio Vaš glavni cilj?

- Cilj jeste da se o ovom djelu naše prošlosti prestane špekulirati, odnosno da se na osnovu činjenica raspravlja o tom djelu povijesti. Svakako, cilj je bio da ova knjiga bude upozorenje da se slična zla u budućnosti ne događaju. Nikakva politika, a posebno stranačka, nije utjecala na našu odluku.

pogledi 5

Intervju Ivan Bešlić, autor knjige "Čuvari Jugoslavije"

Dokumenti o saradnicima Udbe su potpuno autentični

O pojedinostima ne smijem govoriti zbog svoje sigurnosti

● Izetbegovića Udba pratila jer je bio religiozan

Razgovarao: Faruk VELE

Knjiga "Čuvari Jugoslavije" Ivana Bešlića, u kojoj se kroz prikaz stotina ekskluzivnih dokumenata otkriva mračna prošlost saradnika zloglasnog SDB-a, uzburkala je duhove u našoj zemlji.

U razgovoru za "Dnevni avaz" Bešlić tvrdi da će njegovo djelo imati značajnu ulogu u rasvjetljavanju naše tajne prošlosti, a samim tim i indirektno utjecati na trenutnu društveno-političku situaciju.

Bešlić: Radio sa grupom pitanja

Pupčana vrpca

□ *Mislite li da se ovakav efekt knjige mogao očekivati i prije njenog štampanja u Zagrebu?*

- Ona je, istina, uznemirila one političke krugove koji su bili pupčanom vrpcom vezani uz komunistički sustav. S druge strane, obradovala je one koji su bili žrtve ili žele graditi društvo na sasvim novim, slobodarskim i demokratskim osnovama, oslobođenim od svakog totalitarnog naslijeđa.

□ *Kako ste došli na ideju da realizirate ovakav projekat?*

- Zajedno sa nekoliko suradnika iz razdoblja kada sam boravio u emigraciji, početkom devedesetih godina počeo sam sakupljati podatke o suradnicma Udbe u iseljeništvu. S vremenom smo uspjeli doći do dokumenata o radu Udbinih suradnika u Jugoslaviji, posebice BiH, jer su nas oni najviše zanimali, budući da većina nas vodi porijeklo iz BiH.

Bio član Hrvatskog narodnog otpora u SAD

- Iz emigracije sam otišao još 1978. godine i nastanio se u SAD, gdje sam se već nakon nekoliko mjeseci uključio u politički rad hrvatskog iseljeništva, postavši članom Hrvatskog narodnog otpora. Uporedo sa političkim radom u emigraciji imao sam privatno područje u Čikagu. Koncem osamdesetih i početkom devedesetih bavio sam se prikupljanjem pomoći za domorinske snage u Hrvatskoj i BiH, najprije za uništenje komunizma, a potom i borbu za oslobođenje naroda.

Zajedno sa grupom prijatelja, suradnika u Mostaru, Sarajevu, Banjoj Luci, Beogradu i Zagrebu i nekoliko drugih drževa tragali smo za suradnicima službenicima Udbe koji su se u svome radu susretali s ovim dokumentima.

Neobično je teško prepostaviti da bi neko krivotvorio na stotine dokumenata, odnosno izmislio hiljadu podataka i informacija koji su objavljeni na 2500 stranica. To mogu urediti oni koji u strahu od istine izmišljaju.

□ *Koliko dugo ste prikupljali informacije?*

- Zapravo, postoje su tri grupe ljudi u emigraciji prije propasti Jugoslavije, koji su se bavili prikupljanjem podataka o Udbi i njenim suradnicima, što je

Hapšenje na Floridi

- Godine 1991. godine u Ohiou sam na Floridi pod opravdanim sumnjama da sam ostavljao oružje, te sam nekoliko mjeseci proveo u zatvoru. Nakon napuštanja kazmionice, ponovo sam započeo raditi u emigraciji i tako je bilo do 2003. godine kada sam protjeran iz SAD.

korisno u ratne svrhe. Taj posao je nastavljen i nakon propasti Jugoslavije. Ja sam osobno sudjelovao u tom poslu devedesetih.

Veliki interes

□ *Pored Udbinih službenika koji su pratili Hrvate i Srbe, u knjizi se našla i obimna građa onih koji su pratili ukrivanje Bošnjaka, a posebno utjecaj u svemu tome u Vašem djelu ima Islamska zajednica.*

- Svakako. Oni su imali veliki interes da znaju što se događa u Islamskoj zajednici BiH. Stoga su koristili različite metode dokaza do podataka, a najčešći su vrbovanje pojedinih dužnosnika u IZ. Udba je također primjenjivala metodu masovnog prisluškivanja prostorija IZ i stambenih prostora gdje su stanovali ojeni službenici. Ovim toga, pošta i telekomunikacije također su bile predmeta

Mnogi pretpostavljaju da Vi zapravo i niste autor ove knjige, odnosno da ste istureni član grupe ljudi kojima je bio cilj da se ovakvi materijali objave. Šta je prava istina?

- Rekao sam da je ova knjiga rezultat rada grupe ljudi, odnosno mojih prijatelja. Budući da većina njih i dalje živi u inozemstvu i da bi javno pojavljivanje moglo ugroziti njihovu sigurnost, te da sam se ja zahvaljujući okolnostima vratio u domovinu, pao je na mene izbor da publiciram knjigu s ovim dokumentima. Dakle, ja nisam sam autor, ali se tako predstavljam.

Možete li objasniti kako ste došli do važnih podataka i dokumenata iz centrala SDB-a u većim bh. centrima, a koji su predočeni u "Čuvarima Jugoslavije". Postoje mišljenja *koja* govore da su objavljeni dokumenti krivotvorine.

- Zajedno sa grupom prijatelja, suradnika u Mostaru, Sarajevu, Banjoj Luci, Beogradu i Zagrebu i nekoliko drugih država tragali smo za suradnicima Udbe za koje smo mogli pretpostaviti da bi mogli raspolagati tim dokumentima.

Na kraju je uspjeh bio veći od očekivanog. O pojedinostima javno zaista ne smijem govoriti do daljnjeg radi vlastite sigurnosti. Dokumentacija je apsolutno autentična. Također, provjere smo napravili i kroz razgovore sa nekadašnjim visokopozicioniranim službenicima Udbe koji su se u svome radu susretali s ovim dokumentima.

Neozbiljno je uopće pretpostaviti da bi neko krivotvorio na stotine dokumenata, odnosno izmislio hiljadu podataka i informacija koji su objavljeni na 2.500 stranica. To mogu uraditi oni koji u strahu od istine izmišljaju.

Koliko dugo ste prikupljali informacije?

- Zapravo, postojale su tri grupe ljudi u emigraciji prije propasti Jugoslavije, koji su se bavili prikupljanjem podataka o Ud-bi i njenim suradnicima, što je korišteno u razne svrhe. Taj posao je nastavljen i nakon propasti Jugoslavije. Ja sam osobno sudjelovao u tom poslu devedesetih.

Pored Udbinih službenika koji su pratili Hrvate i Srbe, u knjizi se našla i obimna građa onih koji su pratili aktivnosti Bošnjaka, a posebno mjesto u svemu tome u Vašem djelu ima Islamska zajednica.

- Svakako. Oni su imali veliki interes da znaju što se događa u Islamskoj zajednici BiH. Stoga su koristili različite metode dolaska do podataka, a najčešći su vrbovanje pojedinih dužnosnika u IZ. Udba je također "primjenjivala metodu masovnog prisluškivanja prostorija IZ i stambenih prostora gdje su stanovali njeni službenici. Osim toga, pošta i telekomunikacije također su bile predmetom Udbina rada.

Pored Islamske zajednice i njenih službenika, praćeni su i drugi ugledni Bošnjaci.

- Razloge za njihovo praćenje Udba je najčešće definirala u okviru stavke kleronacionalizam i islamski fundamentalizam. Mnogo je primjera bošnjačkih intelektualaca, ali ja bih izdvojio da je rahmetli Alija Izebegović bio praćen samo zbog činjenice što je bio religiozan.

U dokumentima ništa treće nikada nije upisano, sve je izmišljeno. Poznato je da je bivša Jugoslavija bila ateistička, točnije antiteistička država čije se uređenje zasnivalo na marksističko-komunističkom mišlju koje je vjeru smatralo opijumom za narod. Većina Bošnjaka praćena je upravo samo zbog javnog ispoljavanja vjere.

Dnevni avaz, 5. 11. 2003.

PREDSTAVLJENA NOVOIZAŠLA KNJIGA IVANA BEŠLIĆA

"Čuvari Jugoslavije" izazvali veliko zanimanje u Njemačkoj

FRANKFURT – U prostorijama Hrvatske katoličke misije Frankfurt predstavljena je novoizašla knjiga autora Ivana Bešlića "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u BiH".

PREDSTAVLJENA NOVOIZAŠLA KNJI[illegible] IVANA BEŠLIĆA

"Čuvari Jugoslavije" izazvali veliko zanimanje u Njemačkoj

FRANKFURT – U prostorijama hrvatske katoličke misije Frankfurt predstavljena je novoizašla knjiga autora Ivana Bešlića "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u BiH".

Knjiga je izazvala veliko zanimanje upravo zbog toga i zato jer su u njoj objavljena imena Hrvata koji su surađivali sa zloglasnom Udbom.

Branko Markota, Marko Marković i Andrija Bartolić su predstavljali knjigu ispred sedamdesetak ljudi i naglasili više puta kako se knjiga ne oslanja na rekla, kazala, nego su u njoj predstavljeni faksimili dokumenata suradnika Udbe.

Posebno je naglašeno kako knjiga svojom važnošću daleko nadilazi uobičajna izdanja arhivske grade, jer se radi o građi koja je dosad bila nedostupna. M.Š.

Knjigu su promovirali Branko Markota, Marko Marković i Andrija Bartolić

Tajne UDBE okupile su veliku pozornost tamošnjih Hrvata

Knjiga je izazvala veliko zanimanje među ostalim i zato jer su u njoj objavljena imena Hrvata koji su surađivali sa zloglasnom Udbom.

Branko Markota, Marko Marković i Andrija Bartulić su predstavljali knjigu ispred sedamdesetak ljudi i naglasili više puta kako se knjiga ne oslanja na rekla, kazala, nego su u njoj predstavljeni faksimili dokumenata suradnika Udbe.

Posebno je naglašeno kako knjiga svojom važnošću daleko nadilazi uobičajna izdanja arhivske grade, jer se radi o građi koja je dosad bila nedostupna.

Slobodna Dalmacija, 7. 11. 2003.

U PREPUNOJ DVORANI HRVATSKOG DOMA
PREDSTAVLJENA KNJIGA "ČUVARI JUGOSLAVIJE" AUTORA IVANA BEŠLIĆA

Udba proganjala i ubijala državotvorne Hrvate

Fotografija sa promocije knjige "Čuvari Jugoslavije" u Munchenu

MÜNCHEN – U organizaciji Hrvatske akademske zajednice "Dr. Ante Starčević" u prepunoj dvorani Hrvatskog doma u Münchenu održana je 7. akademska tribina o temi: "Suradnici Udbe u BiH".

Kao gosti tribine nazočili su Ivan Butković, bivši politički emigrant iz Australije i urednik tjednika "Hrvatski vjesnik" u Australiji, trenutačno djelatnik Ministarstva vanjskih poslova RH, Bosiljko Mišetić, poznati zagrebački odvjetnik, branitelj "gospićke skupine" u Rijeci, bivši potpredsjednik Vlade RH i ministar pravosuđa, i Branko Markota, djelatnik Ministarstva vanjskih poslova RH.

U okviru tribine predstavljena je i promovirana knjiga: "Čuvari Jugoslavije" (1. i 2. dio) autora Ivana Bešlića. Strukovni savjetnik knjige je Bože Vukušić, koji je široj hrvatskoj javnosti poznat kao autor knjige o tajnom ratu Udbe protiv hrvatskog iseljeništva.

Domaćin predstavljanja knjige je bio Emilio Jurić, predsjednik Akademske zajednice "Dr. Ante Starčević" München, a novo lice tribine je dr. Monika Kalauz, koja je uspješno vodila dvosatni program.

Na početku tribine se i ravnatelj HKM-a München fra Tomislav Dukić obratio skupu pozdravnim govorom. Ivan Butković, koji je i sam žrtva progona Udbe, kazao je da ta sustavna i famozna organizacija proganjala državotvorne Hrvate širom svijeta. Mnogi su mučki ubijeni, a medu njima i njegovi osobni prijatelji iz Münchena Ante Kostić, politički emigrant i igrač tadašnjeg nogometnog kluba FC Croatije i Stipe Rukavina, aktivni politički emigrant koji se tada zatekao u Münchenu.

Bosiljko Mišetić je spomenuo likvidaciju obitelji Ševo u Italiji i pritom kazao da se u Hrvatskoj nitko ni dandanas od novinara nije javio i napisao pravu istinu o mučkom ubijanju njihove male dvogodišnje kćerke. Na tribini su viđene mnoge poznate osobe iz javnog života Münchena, među kojima su bili i predstavnici hrvatskih državotvornih političkih stranaka, udruga i klubova iz Bavarske. Na žalost, mnogi nisu mogli doći do knjige, jer nije bilo dovoljno primjeraka za sve, te je na koncu tribine organizator obećao da će je svi dobiti naknadno.

Pokrovitelj tribine bio je novouređeni hrvatski restoran "Maestral", bivši "Kroatische Adriaküste", u vlasništvu obitelji Zoričić.

Slobodna Dalmacija, 4. 12. 2003.

U JAJCU PREDSTAVLJENA KNJIGA "ČUVARI JUGOSLAVIJE"

Na promociji osobno nazočio autor Ivan Bešlić

Poznati jajački ugostiteljski objekt Caffe Queen, u središtu grada, bio je mjesto gdje je 16. studenog u 18.00 sati upriličeno predstavljanje knjige Čuvari Jugoslavije.

Relativno mali broj zainteresiranih žitelja Jajca, većinom redoviti gostiju i poneki intelektualac, pozorno je pratilo riječi oficijelne voditeljice, djelatnice Radio Jajca, Anđeline Kotromanović, potom Ivice Karamatića koji je ukratko predstavio autora Ivana Bešlića, te knjigu i njezin sadržaj.

Već su mnoga sredstva javnog priopćavanja prezentirala Čuvare Jugoslavije, knjigu od Četiri sveska koja «donosi» preslike originalne dokumentacije s popisom svih suradnika nekadašnje UDBA-e u BiH.

Razgovarajući s autorom saznali smo kako je dokumentaciju sakupio većinom, da ne kažemo svu, u inozemstvu. Tvrdi također kako bi mnogo drugačije bilo tijekom posljednjeg desetljeća drugog milenija da su ovi dokazi bili poznati javnosti a ne čuvani kao tajna, ali neka za to odgovaraju drugi.

Autor je zadovoljan prodajom knjiga a u nekim mjestima BiH je velika potraga pa još uvijek razmišlja hoće li učiniti pretiske ili tiskati nove knjige za koje već ima još prikupljenih a neobjavljenih dokumenata.

Sve četiri knjige Čuvari Jugoslavije tiskane su tijekom ove 2003. godine a predgovor napisao Božo Vukušić..

Što reći na koncu našeg izvješća? Knjige treba pomno prelistati i dokumente proanalizirati ne s ciljem daljnjeg širenja mržnje i ometanje suživota već kao ono na čemu se nekada temeljila povijest svih što su živjeli u Jugoslaviji.

Jajce portal, 16. novembar 2003.

PREDSTAVLJENA KNJIGA "ČUVARI JUGOSLAVIJE - SURADNICI UDBE U BOSNI I HERCEGOVINI"

Za novce poreznih obveznika izdana knjiga sumnjivih nakana

ZAGREB – Na preko 2.500 stranica u četiri sveska Ivan Bešlić kao urednik i Bože Vukušić kao stručni konzultant objavili su knjigu "Čuvari Jugoslavije. Suradnici Udbe u Bosni i Hercegovini". U dva sveska obraduju se Udbini doušnici iz redova hrvatskog naroda, u trećoj knjizi iz redova Bošnjaka i u četvrtoj knjizi iz redova srpskog naroda.

Na prezentaciji knjige, u Hrvatskom novinarskom domu, bili smo zamolili autora Ivana Bešlića da nam kaže koju riječ za naše novine, no on se ispričao, jer da ima neugodna iskustva s novinarima koji izvrću njegove riječi. U kolovozu 1991. godine navodno je skupljao oružje za Hrvatsku u SAD-u, ali su ga uhapsili na Floridi. U kolovozu 2002. Amerikanci mu oduzimaju dozvolu boravka i protjeruju iz zemlje. Sada je u rodnom Posušju.

Za novce poreznih obveznika izdana knjiga sumnjivih nakana

Nevjerojatno je da je organizator promocija ili izdavač ovakve vrste knjiga Klub hrvatskih povratnika iz iseljeništva

ZAGREB – Na preko 1.500 stranica u četiri sveska Ivan Bešlić kao urednik i Bože Vukušić kao stručni konzultant objavili su knjigu «Ustavi Jugoslavije, Sarajevski Ustav u Bosni i Hercegovini». U dva sveska obrađuju se Ustavi saborni iz tredeset hrvatskog naroda, a u trećoj knjizi iz redova Bošnjaka i u četvrtoj knjizi iz redova srpskog naroda.

Na prezentaciji knjige u Hrvatskom novinarskom domu bili smo zamoljeni autora Ivana Bešlića da nam kaže koju riječ za naše novine, no on se ispričao, jer da ima neugodan iskustvo s novinarima koji kroz objavu tih tri godina novinarskog ubojstva za Hrvatsku u SAD-u, ali se ga sjećali na Dvorišli. U kolovozu 2002. Amerikanci su oslobodili dužnosti bosanskog predsjednika iz redova Srba, što je u redovni Posušju.

Bavljenje tuđim sudbinama

Stručni konzultant knjige Bože Vukušić bio je nekadašnji politički zatvorenik u Nje-

Bože Vukušić

Ivan Bešlić

mačkoj, po povratku u Hrvatsku djelatnik SZUP-a, a danas je dopredsjednik Kluba povratnika iz iseljeništva.

Na naš upit nije li se neozbiljno na ovakav način baviti tuđim sudbinama i ne očekuje li možda tužbe ljudi koji su navedeni u knjigama, naš sugovornik nam je kazao: "Na neke moje knjige koje se bave ovom problematikom stigle su mi tri tužbe, jedna je ona Vinka Sindičića, druga je jednog emigranta iz Beča, Pere Križanca i treća je Damira Petrića iz Splita. Ono što je bila moja uloga jest da provjerim autentičnost dokumentacije i to sam učinio. Unutra su podaci za oko 1.350 suradnika, ali dosad je protestiralo ili se javno javilo da iskaže nezadovoljstvo njih četiri ili pet, dakle manje od jedan posto".

Moguće zlouporabe

Ovakve knjige po našem mišljenju čine čak četverostruku pogrešku.

Bavljenje tuđim sudbinama

Stručni konzultant knjige Bože Vukušić bio je nekadašnji politički zatvorenik u Njemačkoj, po povratku u Hrvatsku djelatnik SZUP-a, a danas je dopredsjednik Kluba povratnika iz iseljeništva. Na naš upit nije li se neozbiljno na ovakav način baviti tuđim sudbinama i ne očekuje li možda tužbe ljudi koji su navedeni u knjigama, naš sugovornik nam je kazao: "Na neke moje knjige koje se bave ovom problematikom stigle su mi tri tužbe, jedna je ona Vinka Sindičića, druga je jednog emigranta iz Beča, Pere Križanca i treća je Damira Petrića iz Splita. Ono što je bila moja uloga jest da provjerim autentičnost dokumentacije i to sam učinio. Unutra su podaci za oko 1.350 suradnika, ali dosad je protestiralo ili se javno javilo da iskaže nezadovoljstvo njih četiri ili pet, dakle manje od jedan posto".

Moguće zlouporabe

Ovakve knjige po našem mišljenju čine čak četverostruku pogrešku. Najprije, kose se s temeljnim uzusima arhivske struke, koja među ostalim nalaže da se ovakvom vrstom dokumenata krajnje pažljivo rukuje, kako bi se izbjegle manipulacije i zloupotrebe, posebno u političke svrhe. Takvi bi se dokumenti trebali nalaziti u državnim arhivima, a zainteresirane strane bi mogle pročitati dosjee, ali samo pod uvjetom da ih ne zloupotrebljavaju. Osim toga, moraju se zatamniti i imena trećih osoba, onih koji se u dokumentima spominju, a nemaju izravnih veza s dosjeom, jer bi ih to moglo povrijedili. Nadalje, nevjerojatno je da je organizator promocija ili izdavač ovakve vrste knjiga Klub hrvatskih povratnika iz iseljeništva, koji svoje sjedište ima u Matici hrvatskih iseljenika, dakle da se za novce poreznih obveznika rade stvari sumnjivih nakana. I na kraju, sam nam je Vukušić kazao da je do nekih saznanja i dokumenata došao na osnovi rada u saborskoj Komisiji za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava. Krajnje je neprofesionalno svoja saznanja na takvim poslovima kasnije prodavati u ovakvoj vrsti privatnih izdanja.

Novi list, Rijeka, ,10. 11. 2003

Knjiga o bivšim suradnicima Udbe izazvala brojne reakcije u BiH

SARAJEVO - Odavno jedna knjiga nije izazvala takvo zanimanje u Bosni i Hercegovini kao stoje to slučaj s uratkom Ivana Bešlića "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u BiH". Autor, bivši emigrant, objavio je tajne dokumente o doušnicima bivše zloglasne jugoslavenske komunističke sigurnosne službe, a javnost posebno intrigira činjenica da su među nekadašnjim suradnicima Udbe navedene i osobe koje danas obnašaju značajne uloge u javnom i političkom životu.

Promocije koje se događaju širom BiH ponekad su na rubu incidenta jer se prozvani u knjizi često žele verbalno pa i fizički obračunati s autorom i demantirati navodne neistine koje su o njima iznesene u knjizi koja će po početnim rezultatima prodaje najvjerojatnije postati bestseler. Sam Bešlić, rođeni Posušak, inače bivši emigrant u SAD-u i pripadnik tamošnjih hrvatskih političkih organizacija tvrdi da se knjiga sastoji od dokumenata i dosjea suradnika službe "Unutrašnje državne bezbjednosti" Republike BiH u razdoblju od 1970. do 1990. godine.

"Nakana projekta je otkriti istinu i osvijetliti neka politička pitanja povezana s događanjima iz nedavne prošlosti. Nakon ove i sljedećih knjiga koje su već u pripremi, događaji iz naše prošlosti biti će jasniji, a, također, osvijetliti će se neka osjetljiva pitanja povezanosti neposredne prošlosti i sadašnjosti", kaže Bešlić, kojemu je, kako tvrdi, trebalo četiri godine i dosta novca da bi sa skupinom suradnika okončao rad na ovoj knjizi.

Zasluga za objavljivanje "Čuvara Jugoslavije", po autorovom priznanju, pripada i nekolicini hrvatskih iseljenika koji su još od početka 90-ih započeli rad na prikupljanju podataka koji su dobiveni uglavnom od bivših službenika Udbe. Bešlić naravno ne želi otkriti bivše djelatnike Udbe koji su u zamjenu za novac ili iz drugih razloga ustupili dugo vremena skrivane dokumente. No, sugovornik Vjesnika, bivši visokopozicionirani službenik Udbe u BiH, govoreći pod uvjetom zadržavanja diskrecije, kaže da je vrlo malo dvojbe o tome da su glavninu dokumenata nakon svog odlaska iz Sarajeva odnijeli bivši visoki hrvatski dužnosnici u MUP-u RBiH, a kasnije istaknute figure u Bobanovoj Herceg-Bosni, poput Branka Kvesića ili Brune Stojića. "Nisam još stigao temeljito proučiti knjigu, no iz onoga što sam do sada vidio čini mi se da su objavljeni dokumenti uglavnom autentični. No, treba biti vrlo oprezan, jer je posebno s mogućnostima današnje tehnologije vrlo lako među vjerodostojne papire uvrstiti i neke krivotvorine, i tako nekome "napakirati" da je bio suradnik Službe", kaže naš sugovornik, dodajući da nije isključeno da se to čini u dnevnopolitičke svrhe. Bešlić se tako suočio s optužbama da objavljivanje knjige smišljeno vremenski koincidira s predstojećim izborima u Republici Hrvatskoj, te da bi očekivani publicitet mogao pomoći desnici da ostvari bolji uspjeh 23. studenoga. No, autor tvrdi da to nema nikakve veze, te da je tiskanje započelo još dok se nije ni znalo kada će biti održani izbori u RH. Neki od prozvanih već su putem novina demantirali istinitost navoda navedenih u knjizi o njima. Primjerice, Zdravko Hrstić, predsjednik HSP-a BiH Neki od prozvanih zasad šute, kao

mostarski muftija Seid efendija Smajkić ili aktualni veleposlanik BiH u Zagrebu Zlatko Dizdarević.

U knjizi se spominju i brojna imena iz kulturnoga života. Na primjer, hrvatskoj javnosti dobro poznati kazališni kritičar, pisac i teatrolog Darko Lukić. On je u dosjeima Udbe navodno bio naveden kao suradnik pod pseudonimom Kritičar, a povjerenje djelatnika Službe stekao je špijunirajući novinare i kulturne djelatnike te otkrivajući informacije o "fašističkom balu", rođendanskoj proslavi Isidore Bjelice na kojoj se 1986. okupila tadašnja elita mladih intelektualaca u Sarajevu, a štoje svojedobno preraslo u veliki skandal.

Vjesnik; Zagreb, 4. 11. 2003.

OSVRT NA KNJIGU "ČUVARI JUGOSLAVIJE

Opet jaše stara Udba

Od četiri debele knjige navodnih fotokopija dokumenata jugoslavenske tajne službe (Udbe), dvije se ovih zadnjih dana naveliko promoviraju po mjestima u BiH u kojima u većem broju žive Hrvati. U njima dvjema nalaze se uvezani dokumenti s podacima o bosanskohercegovačkim Hrvatima koji su, navodno, bili doušnici ove tajne službe. Knjigu je izdao anonimni emigrant Ivan Bešlić, rodom iz Rastovače kod Posušja, kojega su američke vlasti, nakon više od dva desetljeća boravka u SAD-u, protjerale iz zemlje. On je jednoga dana došao stručnjaku za pitanja Udbe g. Boži Vukušiću s naramkom od stotinjak tisuća stranica fotokopiranih dokumenata, tražeći savjete što da učini s njima. Poslušao je, kako sam kaže u uvodnoj riječi, sve savjete ovoga stručnjaka, osim onoga glavnoga: da dokumente ne izdaje u javnost. Zašto nije poslušao taj savjet i zašto, usprkos tome, Božo Vukušić sudjeluje u promocijama ovih knjiga, o tome dvoje oni koji se lako ne oduševljavaju senzacijama, pa makar one bile, navodno, dokumentirane.Knjiga je naslovljena imenom Čuvari Jugoslavije a glavni distributer joj je poduzeće Auxilium iz Sarajeva, koje vodi svećenik vlč. Ante Jelić.

Nije zgorega pripomenuti kako samo dvije knjige dokumenata o navodnim hrvatskim doušnicima koštaju 100 KM, a ne mogu se kupiti pojedinačno, i kako je upravo g. Vukušić na promociji u Mostaru izjavio: Nisam bio siguran treba li te dokumente pokazati javnosti, no s obzirom koliko je zanimanje ova knjiga pobudila i prije njezinog tiskanja, ne sumnjam da smo obavili dobar posao.

Ako je u pitanju samo dobar posao, knjiga je pogodila u sridu, jer će naklada planuti usprkos paprenoj cijeni (tiskanje knjige košta oko 10 KM!). Ljudi, naime, teško mogu pobijediti znatiželju, pogotovo ako im netko nudi otkrivanje tajni o kojima se dugo ništa nije znalo. No u pitanju nije samo posao i zarada, nego nešto mnogo, mnogo veće i dramatičnije.

Sve ako bi ovakvi dokumenti donijeli epohalan boljitak nekome društvu i narodu, moralan i human istraživač stotinu puta bi se upitao ima li pravo pred Bogom

OSVRT NA KNJIGU *ČUVARI JUGOSLAVIJE*

Opet jaše stara Udba?

Piše: Mirko FILIPOVIĆ

Debele knjižurine fotokopija popisa navodnih suradnika Udbe izdane su ili zbog dobre zarade ili zbog maskiranja glavnih 'čuvara Jugoslavije'; oba razloga duboko su nemoralna i nehumana

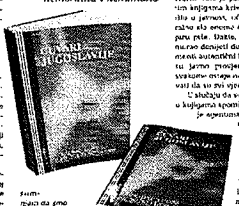

i ljudima takve spise iznijeti na tržnicu. Razloga za to ima na stotine, a navesti treba barem neke. Ljudi relativno lako krivotvore i novac a da se obični papiri sa šabloniziranim formularima ne bi dali krivotvoriti. Ako je pak ijedan dokument u tim knjigama krivotvoren a s njime se išlo u javnost, učinjeno je veliko moralno zlo onome čije ime na tome papiru piše. Dakle, sakupljač je u knjizi morao donijeti dokaze da su svi dokumenti autentični i to takve dokaze koji su javno provjerljivi. U suprotnom, svakome ostaje na volju jednako vjerovati da su svi vjerodostojni ili nijedan. U slučaju da su doista svi oni koji se u knjigama spominju davali informacije agentima Udbe, važno je znati tko je od njih iz zaista slobodne i zle volje išao Udbi otkucavati svoje poznanike, kakvo je informacije davao i kakav su učinak one imale. Tek tada bi moralno bilo dopušteno donositi o njima valjane prosudbe, ali ni tada ne bi bilo slobodno sve te stvari iznositi u javnost, jer se u civiliziranim društvima uobičajilo da se dokumenti iz arhiva u javnost ne daju prije nego prođe barem četrdeset godina od njihova stvaranja.

Svatko dobro zna da Udba nije bila kulturno-umjetničko društvo nego svemoćni policijski aparat jedne totalno ideologizirane države, kojem se nije lako bilo oprijeti ni u inozemstvu kamoli na teritoriji bivše Jugoslavije. Sasvim je sigurno da su većina onih koji su davali bilo kakve informacije udbašima bili na ovaj ili onaj način prisiljeni na to. Samo manjina je to dobrovoljno radila. U slučaju da je neki agent zapikirao nekoga za koga je bio uvjeren da mu može pribaviti važne ili manje važne informacije, stoje taj mogao učiniti? Reći jednostavno da neće?! Ili pokušavati izvrdavati igrajući s agentima igru, u kojoj je uvijek mogao biti nadigran, jer je on pojedinac i amater, a oni ekipa i profesionalci. Svatko takav mogao je pretpostavljati da je ucijenjen ako mu to i nije rečeno. Ta ucjena nije morala biti neko tajno loše učinjeno djelo, nego jednostavan strah da će mu Udba napakovati što god poželi. Tko će ga braniti od nje? Kojem sudu će se moći obratiti? Kakva je ljudska prava imao pred tom hobotnicom? Gotovo sa sigurnošću se može "reći kako su većina njih bili žrtve Udbe jednako kao i oni o kojima su morali davati informacije.

U knjigama pak kojima se sada naveliko trguje zapisana su sve sama imena onih od kojih je Udba odustajala jer joj nisu mogli davati neke atraktivne podatke. Informatora od formata ondje nema, a imena onih koji su potpisani kao agenti čitalačkoj publici već nisu zanimljiva, jer je navikla da takvi i u novoj državi obavljaju neke značajne, pa često i svoje stare bezbednosno-agentske poslove.

Važno je isto tako napomenuti kako među navedenim imenima navodnih Udbinih doušnika gotovo da i nema članova SKJ, oficira, policajaca i drugih pravih čuvara Jugoslavije. Oni nisu bili suradnici Udbe, nego dio sistema koji je Udbu stvorio i vodio. A takva gospoda su u ovih zadnjih deset godina postajali očima nacije, vođama spasonosnih nacionalnih partija, nedodirljivim nacionalnim veličinama i nitko im ni bijelu ni crnu ne prigovori. Ove pak sitne ljude iz navodnih Udbinih zapisnika pribijaju sada na stup srama, kopiraju u debele knjižurine i prodaju za debele pare. Ili je zaista narod zaboravio tko je čuvao Jugoslaviju, ili možda opet jaše stara Udba!

Svjetlo riječi, Sarajevo, studeni, 2003.

KARDINAL VINKO PULJIĆ:

Knjiga o Udbi zavađa Hrvate

U Božićnom intervjuu, o knjizi se očitovao i kardinal Vinko Puljić:

Nedavno je objavljena knjiga "Čuvari Jugoslavije" u kojoj je objavljen velik broj muslimanskih i srpskih vjerskih službenika koji su bili suradnici Udbe. Navodno, uskoro će iz tiska izići knjiga u kojoj će se objaviti i imena katoličkih svećenika. Što bi objavljivanje takvih popisa značilo za Katoličku crkvu?

- Da su odmah objavili takvu knjigu nakon pada komunizma i te države, smatrao bih to procesom "katarze" i jasnih stavova. Danas, nakon tolikih ratnih rana, a da se uopće nije napravila analiza komunizma i postkomunizma, ne smatram nimalo korisnim objavljivanje te knjige. Posebno ne znam cilj objavljivanja knjige u kojoj su objavljena imena malih ljudi koji su bili žrtve toga policijskog i udbaškog sustava, a svjesno izostavljene "krupne i najodgovornije ribe". Kad sam vidio da je napravljena čistka knjige posumnjao sam u dobronamjernost te knjige, i stoji li iza te knjige kakav novi "udbaški sustav" kojem je stalo da se još više hrvatski narod zavadi unutar sebe i s drugima. Sada, dok postoje tolike sumnje i nepovjerenje, čemu unositi još veće nepovjerenje.

Što se tiče svećenika uhvaćenih u "udbaške mreže" nije mi čudno, jer sam upoznat s nekim imenima. Međutim, mnoga imena koja su u tom popisu izmanipulirana su. Osjećam svjesnu zlobu ili nedobronamjernost stvaranja nepovjerenja na svim razinama. Potrebno je pristupiti temeljitoj analizi komunizma, Udbe, zločina toga sustava, tako da se može znanstveno sve prostudirati i tako učiniti jedan nužan proces unutarnjeg oslobađanja. Kako se lako bacaju osude na jednu stranu, a drugu se olako opravdava: volio bih da se izbroje žrtve zločina fašizma i komunizma pa da se vidi koliko je zla učinjeno malom čovjeku. Jako me smeta politiziranje sa žrtvama, potrebno je znanstveno prosuđivanje i argumentiranje kako bi se izgrađivala zdrava javnost.

Večernji list, Zagreb, BiH izdanje, 24. 12. 2003.

KNJIGA O SARADNICIMA UDBE ZA BiH
TRENUTNO NAJZANIMLJIVIJE ŠTIVO U SARAJEVU

Najviše bošnjačkih špijuna među imamima

Poslednjih nedelja bosansko-herecegovačku javnost ne prestaje da uzbuđuje jedna knjiga gotovo benignog naslova i potpuno nepoznatog autora - "Čuvari Jugoslavije", u kojoj su sadržani dokumenti sa imenima nekoliko hiljada saradnika bivše Službe državne bezbednosti, autora Ivana Bešlića.

Bešlić je rođen 1956. godine u selu Rastovača kod Posušja. U SAD je otišao 1978. godine i tamo se priključio jednoj proustaškoj organizaciji. U Čikagu je otvorio privatnu kompaniju iz čijeg je poslovanja izdvajao novac za rad i akcije hrvatske ekstremne emigracije. U avgustu 1991. godine agenti Ef-Bi-Aja su ga uhapsili na Floridi zbog nabavke oružja ukradenog iz američkih vojnih baza. Nakon što je, posle nekoliko meseci provedenih u pritvoru pušten, u julu 2002. godine doživotno je protoran iz Amerike i od tada živi u Posušju.

Promocija ove knjige održana je prošle nedelje u sarajevskom Domu armije. U četiri toma objavljen je deo strogo poverljive dokumentacije Službe državne bezbednosti BiH za period od 1970. do 1990. godine. Knjige su predstavili izdavač, urednik i priređivač Ivan Bešlić, stručni konsultant Božo Vukušić i promotor, dopisnik splitske "Slobodne Dalmacije" iz Sarajeva Zlatko Tulić.

U publici se našlo zanimljivo društvo - direktor bošnjačke tajne policije Bakir Alispahić, ratni šef sarajevskog SDB-a Enver Mujezinović i njegov zamenik Jozo Jozić, najstariji "mladomusliman" Omer Behmen, sarajevski pomoćni biskup Pero Sudar, federalni ministar odbrane Miroslav Nikolić, bivši i aktivni agenti AID-a, SNS-a i FOŠ-a...

Stručni konsultant Božo Vukušić je rekao da ga je pre više od godinu dana Ivan Bešlić obavestio da je preko svojih prijatelja iz emigracije došao do "dokumentacije bosanske UDBE" i zamolio ga da pregleda i izvrši selekciju dokumenata kako bi ih Bešlić objavio. Istovremeno je Vukušić otkrio da iza četiri toma knjige u kojima su sakupljena imena hrvatskih, srpskih i bošnjačkih "izdajnika naroda" ne stoji samo anonimni Bešlić, već i Institut za sigurnost pri Obaveštajnoj akademiji u Zagrebu.

Analiza objavljenih dokumenata obuhvata imena 1.350 saradnika, od čega više od polovine čine saradnici hrvatske nacionalnosti. Među otkrivenim "muslimanskim doušnicima", 62 odsto je radilo po unutrašnjem neprijatelju, pet odsto po emigraciji i 33 odsto po neprijateljima unutar islamske zajednice. Oko 37 odsto srpskih doušnika je radilo po četničkoj emigraciji, 50 odsto po unutrašnjem neprijatelju, devet odsto po pravoslavnom sveštenstvu i ostalo po tzv. ekonomskom destabilizovanju BiH. U odnosu na Srbe i Hrvate, Muslimani su u proseku bili najmlađi saradnici.

I Vukušić i Bešlić su potom obećali da će objaviti i ostalih 5.500 imena saradnika SDB-a BiH koji su nastavili saradnju sa službom i posle 1990. godine. Prema saznanjima "Slobodne Bosne", u ostatku poverljivog materijala nalaze se imena

visokorangiranih političara HDZ-a, SDA, SDS-a, kao i verska elita Islamske zajednice, Katoličke crkve i Srpske pravoslavne crkve.

Objašnjenje prema kome je navodni autor knjige Bešlić do poverljivih podataka SDB došao uz pomoć svojih prijatelja iz emigracije, obična je izmišljotina, pišu mediji. Naime, svi dokumenti koje je Bešlić javnosti prezentovao su autentični i do proleća '92. godine bili su čuvani u arhivi SDB-a u Sarajevu. Po nalogu tadašnjeg podsekretara bosanskog SDB-a Branka Kvesića, glavnina mikrofilmovane dokumentacije sa kompletnom saradničkom mrežom izmeštena je u Mostar, odakle je ukradena.

U vreme kada je evidencija SDB-a za period od 1970. do početka '90. godine neovlašćeno otuđena, Kvesićev pomoćnik za analitiku je bio Bakir Alispahić. Zato se i sumnja da pojedini dokumenti nisu mogli biti objavljeni bez pomoći aktuelnog rukovodstva Federalne obaveštajne službe. Pored toga, Bešlić i strukture koje se kriju iza njega, sigurno ne bi krenuli u taj posao da prethodno nisu dobili čvrste garancije da, posle objave dokumenata sa kojih nije skinuta oznaka tajnosti, protiv njih neće biti pokrenut krivični postupak.

U dve knjige koje obrađuju Hrvate, kako tvrdi "Slobodna Bosna", navodno su izostavljeni aktuelni visoki katolički sveštenici koji su prema takođe pouzdanoj, ali neobjavljenoj dokumentaciji radili za SDB BiH. Pod kodnim imenom Hegel krije se Vinko Antunović iz Kiseljaka, trenutno šef ureda odbrane za središnju Bosnu. Tu je i bivši ministar vera u ratnoj Vladi BiH Darko Lukić koji je zaveden pod šifrom Kritičar. On je izveštavao o licima koja su u decembru 1986. u Sarajevu bila na rođendanu Isidore Bjelice, poznatom pod nazivom "Bal crnih košulja". Pod šifrom Kafka saradnik je bio Jakov Jurišić koji je pratio pisce Ivana Lovrenovića, Anđelka Vuletića, Ranka Sladojevića.

Među profesorima i asistentima Univerziteta u Sarajevu saradnici SDB-a su bili i Vladimir Đuro Degan (Toni), Alojz Benac (Neolit), Vojislav Šešelj (Magistar), Božidar Gajo Sekulić (Kaucki), Besim Spahić (Vezir), Mustafa Festić (Mičigen), Ejub Čehić...

Od bošnjačkih doušnika najviše ih je bilo među imamima i u Starešinstvu IZ-a. Tu su mostarski muftija Seid Smajkić (šifre Adi i Rusmir), imam džamije Ferhadija Nesib Talić (Peć), predsednik Starešinstva IZ BiH Ahmed Smailović (Saud)... Od novinara tu su bili tadašnji glavni i odgovorni urednik "Oslobođenja" Zlatko Dizdarević pod šifrom Pariz, sada ambasador BiH u Zagrebu. Dopisnik "Vjesnika" iz Sarajeva Munib Alić (Tetovo), urednik RTV SA Besim Cerić (Monitor), književnik Iso Kalač (Homer) i mnogi drugi.

Inače, komplet od četiri knjige "Čuvari Jugoslavije" prodaje se po ceni od 200 KM. Sudeći po nezapamćenom interesovanju, trenutno je najprodavanija knjiga u posleratnoj BiH.

Glas javnosti, 11. 11. 2003.

MUSTAFA SPAHIĆ O KNJIZI "ČUVARI JUGOSLAVIJE"

Može li hodža biti špijun?

Mada je ovo selektivna, nepotpuna, neobjektivna i tendeciozna knjiga (navodi popove i hodže, a ne svećenike) i mada u njoj nema nijednog dobra, ipak ima nekih, uvjetno rečeno relativnih koristi.

Prvi, nisu više samo u cara Trojana kozje uši, nego i u UDB-e.

Drugo, oni koji su zanemarivali sve zemaljske oblike procedura i odgovornosti i koji su sve prebacivali na kabur i Ahiret morat će se od sada navikavati i na dunjalučke rezultate i posljedice svojih nedjela.

Treće, različite je reakcije izazvala. Jedni crkoše od smijeha i veselja te pričaju kako su s UDB-om sarađivali i nagrade dobivali. Čak su sada i na UDB-ina kodna imena, bez ljutnje, odazivaju. Drugi su pak od srama, stida, hrza i obraza u bolnicama završili.

Četvrto, bez obzira što je ramazan, narod najviše o toj knjizi priča i ne može se čudom načuditi što su neka imena u njoj nalaze.

Peto, dvije vrste reakcija ljudi na tu knjigu su degutantne i fatalno štetne. To su imena ljudi koji s profesionalno radili u službi, vojnoj ili policijskoj, svejedno, i imena ljudi koji se navode kao saradnici UDB-e. šta got oni sada kažu ili suvislo napišu, to je kao gašenje vatre benzinom. Oni su o tim stvarima mogli govoriti i pisati od 1992., do pojave *Čuvara Jugoslavije*. Sada oni ne trebaju ništa objašnjavati, nego sve prepustiti kompetentnim i objektivnim stručnjacima na ovom i Božijem sudu i presudi na Onom svijetu. Njihova je sada pozicija da im malo ko u tim stvarima vjeruje. To je kao kad čovjek žuri u javnu kuću da spasi dijete od požara. Ko će mu vjerovati da se nije pošao kurvati.

Šesto, saradnja s UDB-om kroz imamsko-hodžinski poziv preko džamije nikada nije bilo i nikada nikada neće biti privatno pitanje, privatna stvar, privatni interes i privatno zadovoljenje pravde, nego sudbinsko i sudbonosno pitanje organizirane Islamske zajednice. "Vjernici imaju pravo naplatiti cijenu štete u korist drugih vjernika, ako je prolivena krv za stvar vjere". (Član 19.Poslanikova ustava). Špijunažom u korist Partije preko Službe bila je ugrožena IZ-e, a vjernici su bili izloženi neprestanoj šteti i opasnosti.

Kad su mi na Proces 1983. godine od devet svjedoka doveli devet hodža - kolega, uzviknuo sam: "Od 23 milona niste mogli naći nijednog čovjeka nego ste probrali i doveli devet hodža - kolega, prijatelja, sve kandidata za zatvor. Dovedite mi i crnog đavola za svjedoka, samo nemojte hodže dovoditi!"

Nisam tada, prije 20 godina, mogao ni sanjati kamoli znati da će izaći knjiga *Čuvari Jugoslavije*. Zna se ahiretska kazna ili nagrada za imama-hodžu, ovisno kakav je bio, kao i za svakog čovjeka. Kako se na dunjaluku zaštiti od zalutalog, pogrešnog i promašenog imama-hodže? Što bi napisao Meša - *što ima više svetih mjesta iza kojih se ljudi kriju to je veća šansa i mogućnost za njihovo griješenje* - ili Bloh -*davno su izmiješane nebeske i zemaljske karte.*

Jesu li hodže smjele biti saradnici UDB-e?

Na ovo pitanje svak će kazati nisu, ali ih je ipak bilo. Zašto nisu smjeli biti doušnici, cinkaroši ni uhode, pa ni potkazivači, ni provokatori, ni saradnici UDB-e! Ima milion razloga zašto nisu smjeli, a nema ni jedan zašto jesu.

Evo najbitnijih.

Prvo, svi su službenici UDB-e bili članovi Partije. Drugo Partija je u ontologiji zagovarala materijalizam, u ideologiji ateizam, a u društveno-političkom sistemu komunizam. Oni prihvataju teoriju faktora da klima, geografija i biologija u bitnom određuju čovjeka ili u potunosti prihvataju teoriju evolucije o biološko-evolutivnom nastanku i razvoju čovjeka, ali uz presudnu ulogu ljudskog rada i prakse kroz društvenu proizvodnju. Isključuju bilo kakvo Božije stvaranje i zakonitost i za njih su jedina dva zakona svijeta neprestani razvoj materijalnih proizvodnih snaga i proizvodni odnosi koji iz njih slijede, i klasne razlike i klasne borbe. Po ideologiji Partija i komunisti zagovaraju ateizam. Za marksiste - komuniste, religija je opijum za narod, iluzorno sunce oko kojeg se čovjek okreće dok ne dođe na pravo sunce, izraz bijede u društvu, a drugim dijelom protest protiv te bijede. Treće, Partija i UDB-a negiraju Sud države, "ne priznajem Sud države, priznajem samo sud Partije". Četvrto, Partija i UDB-a negiraju pravo i zakon: "naše rodno tlo nije tlo nego Revolucija" i "pravo nije ništa drugo nego volja vladajuće klase". Peto, oni negiraju državu - za njih je država relikt i ostatak klasnog društva i organizirano nasilje jedne klase protiv drugih klasa. Zato je terba smjestiti u muzej starina.

Kako je onda hodža preko UDB-e mogao raditi za Partiju koja negira Boga, vjeru, religiju Zakon, pravo, običaj, tradiciju, umjetnost, filozofiju, samosvjest, um, praktični, teorijski i slobodni duh, brak, porodicu i privatnu imovinu?

Partija je igrala na kartu nemogućeg

Kako je hodža preko Službe mogao radit za Partiju kad je partija u religiji gledala glavni izvor metafizičkog i transcedentalnog svijeta, izvor pravnih normi i moralno.etičkih vrijednosti, vrlina, kreposti, principa i načela. Zato je Služba po nalogu Partije, po neminovnosti usuda svoga učenja, teorije i prakse, bila usmjerena na praćenje religijskih organiziranih zajednica. To je zadnji i posljednji prostor gdje su ljudi sigurni i gdje ne mogu zamisliti da su praćeni, da su uhođeni, cinkareni, pogotovo od svog hodže-imama. Upravo na tu kartu nemogućeg igrala je Partija preko UDB-e. Jesu li doista neke hodže morali biti službeni saradnici od 1970. do 1990.? Nisu! Nijedan u tom periodu koji to nije prihvatio ipak nije ubijen, rijetko je koji bio uhapšen samo radi odbijanja saradnje. Ko nije mogao odoljeti pritisku, morao je napustiti imamski poziv.

Kada je svojevremeno jedan profesor muzike ponudio prof. etike **Milošu N. Đuriću** da potpiše "Apel podrške srpskog naroda fašističkoj vlasti", on je rekao: "Ne mogu i neću, ja sam profesor". Ovaj mu je uzvratio: "I ja sam profesor". Đurić mu je uzvratio: "Jesi, kolega, ali ti predaješ klavir, a ja etiku.To nije isto." Kad sam sam 1983. godine uhapšen i kada su mi prvi put braća došla u posjetu, stariji brat mi je rekao: "Mustafa, babo te je poselamio i poručio ti da samo na jedan način možeš ostati njegov

sin, što si zdrobio to i kusaj. Ako išta slažeš na Aliju, ili bilo koga drugoga, više nisi njegovo dijete". Doista, meni je bilo ponuđeno da budem svjedok samo za smrtno bolesnog **Rušida Prgudu**, u smislu da se pojavim na sudu kao svjedok. Znao sam i ja i isljednik da je Rušid smrtno bolestan i da već bio polumrtvac. Njemu svjedočenjem nisam mogao odnemoći, a sebi sam mogao koristiti. "Ukoliko ne budeš Rušidu svjedok, slijedi ti pet godina u Foči", uzviknuo je isljednik. Ja odabirem Foču i pet godina robije. Odluka je bila moralna i principijelna. Rušidu nekorisna, a meni štetna. Nisam se pokajao.

O hodžama, koji su prihvatili saradnju za novac, za nagrade, za pozicije, suvišno je trošiti riječi. Čini se da vrh Islamske zajednice sve moguće oblike saradnje s UDB-om, pa i one najužasnije iz najnižeg koristoljublja, svodi na osvetu, lične i interperosnalne odnose i kategoriju oprosta: "Ako se neko osjeća žrtvom zato što neko drugi iz Islamske zajednice nije mogao odoljeti pritisku UDB-e, ima pravo da tuži toga koji mu je eventualno nanio štetu. Ali, to je lično pravo pojedinca i zato može biti samo lična odmazda. To lično pravo i ta lična potreba za odmazdom ne mogu se ni na koji način podizati na stupanj kolektivne krivice IZ-e".

Islam i odmazda su nespojivi

Prvo što se tiče odmazde, ona je svojstvo i karakteristika zavjereničkih i terorističkih grupa i plemensko-tribalnih zajednica u okviru kolektivne zaštite. Bitna odrednica odmazde je da se činom individualno-personalne osvete bez suda, zakona i procesa kazni pripadnika drugog roda ili plemena i to bilo koji koji i ne mora uopće biti počinilac zločina nad njegovim rodom i plemeneom. U Islamu kazna može biti izvršena samo nad utvrđenim krivcem i to na strukturalno-sistemski, sudsko-proceduralni i zakonom utvrđenim putem. Nikada oštećeni ne kažnjava krivca nego kaznu izvršava sud na temelju zakona. Nema u islamu ni pojedinačne, ni posebne, ni opće, ni nikakve odmazde (osvete) nego samo preko suda na temelju zakonski zadovoljene pravde pa i recipročne pravde po Tevratu glava za glavu, oko za oko, zub za zub. Nakon oslobođenja Mekke Poslanik zabranjuje odmazdu (osvetu) a to čini i u govoru na Oprosnom hadžu. Odmazda kolektivizira krivca na sve i ne procesuira po zakonu pred sudom, a recipročna pravda u islamu inividualizira i putem suda na temelju zakona procesuira i kažnjava krivca. Dakle, islam i odmazda su nespojivi.

Drugo, pošto su imami-hodže najvjernije, najčasnije i najznačajnije ličnosti i zastupnici i pravednici džemata i pošto oni rade u džamijama, Allahovim kućama, ne može se nikakva aktivnost i suradnja za UDB-u tako jakih ličnosti, na tako javnim i sudbonosno značajnim mjestima kao što su džamije, svesti na "lično pravo pojedinca i zato može biti samo lična odmazda".

Stav islamske zajednice

Bez obzira na to što islam ne poznaje i ne priznaje nikakvu odmazdu, imam-hodža u svojoj funkciji i na poslu nikada nije privatna osoba. Drugo bi bilo da je on uhodio, pratio i cinkario ljude u svojoj kući. Naprotiv, on je to radio u džamiji, u haremu i pri vršenju vjerskih obreda. Od takva cinkaroša i doušnika ljudi su bili ugroženi u vršenju najvetijeg prava, u vršenju propisa vjere. U tom smislu Islamska zajednica

mora osigurati zaštitu u Allahovoj kući za sve vjernike pa i od potkazivača i cinkaroša, ma ko oni bili. Zato bi stajale ove riječi: "To lično pravo i ta lična potreba za odmazdom ne mogu se ni koji način podizati na stupanj koletivne krivnje Islamske zajednice", ukoliko IZ imam-hodže tretira kao privatna lica a njihove dužnosti kao privatne funkcije. Organizirana zajednica, i po i Božijem i po prirodnom pravu, mora zaštitti vjernike u vjerskim objektima od svih špijuna. To nisu privatni, nego najbitniji vjersko-društveni i pravno-moralni odnosi. Interesantno je da vrh IZ-a nikada javno od 1945. do 1990. godine nije stao u obranu nijednog suđenog imama-hodže i muslimana, a da je čak i "Mlade muslimane" izopćio iz Zajednice. Sada sve one imame koji se navode kao saradnici UDB-e svodi na oprost, odmazdu i interpesonalne odnose između dvije individualne svijesti. Ali, sada je bar posredno stavom o nezauzimanju stava i svođenjem na ove odnose stao u obranu onih čija su imena navedena u knjizi *Čuvari Jugoslavije.*

Ljiljan 21. 11. 2003.

Je li UDBA naša sudba?

Piše Aziz Kadribegović

Ovih dana ramazanski mir i kontemplaciju je, bar kad se radi o Bošnjacima, ako ne poljuljala i pomutila, a ono dobrano pomjerila knjiga "Čuvari Jugoslavije", autora i izdavača Ivana Bešlića, čiji je podnaslov "Saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini". Zapravo u knjizi, odnosno u knjigama (radi se o četiri toma: po jedan za Srbe i Bošnjake, a dva za Hrvate) i nema ničeg autorskog osim kratkog predgovora stručnog konzultanta Bože Vukušića. Sav ostali sadržaji predstavljaju faksimili dokumenata o navodnim UDB-inim saradnicima u periodu od 1970. do 1990. godine.

Kad se radi o knjizi o Muslimanima kao navodnim saradnicima Udbe, u knjizi koja obuhvata 613 stranica spominju se imena njih 311, a među njima oko 70 njih je bilo u direktnoj vezi s Islamskom zajednicom: ili su bili učenici i studenti Gazi Husrefbegove medrese ili Fakulteta islamskih nauka.

Treba kazati da je izdavač ovih knjiga bivši hrvatski emigrant Ivan Bešlić, apsolutno nepouzdana osoba, koji je, prema vlastitom priznanju, bio nekoliko mjeseci u američkim zatvorima a potom je 2001. godine potpuno protjeran iz SAD-a.

Ostavimo li sada po strani koliko su objavljeni dokumenti autentični, kao i kolika je moralna odgornost onih koji su tamo spomenuti, a koje samo Allah dž.š. može ustanoviti, prvi utisak koji se nameće je BROJ onih koji su, posebno kad se radi o Islamskoj zajednici, tamo navedeni kao saradnici. To je čitava lepeza različitih dobnih, socijalnih, intelektualnih, funkcionerskih i drugih karakteristika i osobenosti (od učenika i studenata, preko imama i muftija do reisu-l-uleme!), što je još jedna potvrda da je UDBA (kasnije SDB) u svojoj totalitarističkoj opsjednutosti ateističkim ili antiteističkim nazorom, kao idejnim postulatom Komunističke partije na vlasti, za glavnog NEPRIJATELJA i objekat operativne obrade imala VJERU i VJERNIKE, tj. Islamsku zajednicu kao jedinu organiziranu vjersku instituciju Muslimana koja nije bila pod

njihovim direktnim nadzorom. Posebno naglašavamo ovo "direktnim" jer je više nego očito da je različitih NADZORA itekako bilo. U svim drugim institucijama sistema djelovale su organizacije Komunističke partije (SK) koja je bila idejni postulat i promicatelj društvenih i državnih načela i odluka, ali istovremeno i budno oko i čvrsta brana za sve "neprijatelje sistema", drugim riječima SDB u malom, pa je UDBA tamo imala malo ili nimalo posla.

Onaj ko imalo poznaje bližu povijest Islamske zajednice, zna da je ona bila maksimalno otvorena za sve ono što je država od nje tražila. Zašto je to tako ne treba puno mudrovati: Muslimani su tek 1970. godine dobili svoju nacionalnost, uspostavljeni su kao narod, ali i ti njihovi nazovi nacionalni predstavnici bili su samo "vojnici partije" koji su zdušno održavali sve ono što je se od njih tražilo, a što je uključivalo i borbu protiv vjere. Na koga su se, dakle, vjernici ili Islamska zajednica kao organizacija, mogli osloniti: NI NA KOGA, osim na Allaha dž- š. Zato je njena otvorenost bila imperativ opstanka. I stoga je jasno da ni jedan značajniji događaj, a posebno izbor ličnosti na neka ključna mjesta u Islamskoj zajednici, uključujući i poglavara, nije mogao proći bez prethodnog amenovanja u institucijama sistema. Uprkos toj otvorenosti i maksimalnoj saradnji na svim poljima, zbog čega je primala razumljive kritike i neobjektivne napade, Islamska zajednica je, kao što se vidi iz ovih dokumenata, bila pod takvom UDBINOM totalitarističkom presijom i prismotrom kao da se radi o najvećem NEPRIJATELJU sistema, države, društva! Stiče se utisak da što se više otvarala, što je bila iskrenija i otvorenija, što je više promovirala saradnju u svim oblastima i na svim nivoima, to su udbaši, (ali ne samo oni) sve uzimali kao njenu slabost i mogućnost da se što više i što potpunije infiltriraju u njene redove i, ne birajući sredstva i načine, za svoje mračne naume koriste čak i nevinu djecu iz Medrese.

Naravno, objavljivanje ovih dokumenata, zapravo samo imena ljudi, jer mnogi od njih ništa drugo ne posjeduju, na ovakav način, bez ikakve naučne elaboracije, valorizacije i povjesnog konteksta, kao i onoga što ta saradnja sadrži i koliko je trajala, može donijeti brojne zabune i nesporazume, a nikako biti perspektiva za oslobađanje iz povijesnog "protucivilizacijskog i protunacionalnog zarobljeništva", kakva je bila, navodno, namjera izdavača. U ovom kontekstu, poredani bez reda i smisla, potpuno isti tretman imaju učenici vjerske škole koji su tamo privođeni da bi ih udbaši ispitivali što govore nastavnici na časovima nastave, kao i oni zaposlenici Islamske zajednice koji su bili na određenim značajnijim funkcijama i kojima je priroda posla podrazumijevala saradanju s vlastima na različitim nivoima i sl.

No, po dosadašnjim reagiranjima i izjavama onih koji su spomenuti u ovoj knjizi, sasvim je jasno da je većini "slučajeva saradnje" sa UDBOM, odnosno CSB-om svodila na tzv. "informativne razgovore", kao patriotsku dužnost svakog građanina, koje su onda različiti Udbini referenti kvalificirali kao "saradnju" Ovo tim prije što su ti "informativni razgovori" bili sistematski vođeni i odvijali se u dužem vremenskom periodu, posebno ako je "subjekt" bio "pogodan" za "razgovor". To opet ne znači da među njima nije bilo iskrenih saradnika koji su bili ideološki dopingovani i da su svoj rad u CSB-u smatrali doprinosom za razvoj društva i države u kojoj su živjeli, kakav je,

recimo, bio čovjek koji je, nažalost, jedno vrijeme bio na funkciji poglavara Islamske zajednice. No, po onome koliko je ljudi pozvano ili bilo privođeno na "informativne razgovore", čudo je da spisak "saradnika" nije bar desetak puta veći. Jer, sama činjenica da je neko vjernik bila je dovoljan razlog i motiv za njegov "bezbjednosni" tretman: vjernici su bili ne samo građani drugog, trećeg ili ne znam kojeg reda, već su konstantno bili potencijalni neprijatelji, koje je UDB-a mogla kad joj to zatreba kao "argument", izvaditi iz šešira. Farsični sudski proces iz 1983. godine najbolja je potvrda svega toga.

Namjera ovog teksta nije, niti to može biti, nastojanje da se nečije odgovornosti smanje ili dokinu - svak će odgovaraati pred svojom savješću, zajednicom, povješću, te konačno, pred Allahom dž.š - već je samo pokušaj naznake, i to djelimične, represivnog i totalitarnog sistema, nehumanih metoda koje je taj sistem koristio u odnosu prema vjernicima kao apsolutno najlojalnijim građanima. Kako se ko u njemu snalazio, to je pitanje duhovne konstitucije, morala, vjere, čvrstine, hrabrosti i niza drugih karakteristika. Kičme - što bi jednom riječju rekao narod.

Ono što je ironija sudbine, jeste da se duh UDB-e, *post mortem*, javio na ramazanskim danima, da nas svojim ljigavim pipcima još jednom obuhvati. Udbaši, očito, zarađuju debele pare prodajući "dokumente" - slike svojih tortura - dok bivši emigranti, ne gledajući na moguće posljedice ovako nakradno objavljenih podataka, vode neku svoju tajnu politiku i šire novčanike. UDB-a tako djeluje i nakon svog nestanka sa političke scene.

Nadati je se bez većih dubioza među nama. Neka nam ramazan pomogne da prevladamo sve poteškoće i ujedini naša srca u svim teškim situacijama.

Preporod, 15. 11. 2003.

KAKO, KONAČNO, UPOKOJITI VAMPIRA

Partija i Udba nad mislimanima

Jedino suvisli stav da Islamska zajednica ne izgubi povjerenje, autoritet, zalog, uspravnost i čast među muslimanima jeste preispitati sve daleke modalitete, načine i stepene saradnje njenih službenika sa UDB-om. Tu ima do ludila i nervnog sloma dovedenih ljudi, ima saradnika koji su prije toga svim mogućim ucjenama, pritiscima, silama i strahovima prisiljavani na saradnju, samo kada su nužno morali, a ima i onih, hvala Bogu manjina su, koji su tamo visoki ugled, povjerenje, angažman, status ali i materijalna primanja ostvarili. Na kraju, da li je, ipak, iko u komunizmu, pored Partije i UDB-e mogao živjeti i preživjeti na nekomunistički način. Da!

Na do kraja zaoštreno, dramatično pitanja svjetski poznatog pisca i donedavnog češkog predsjednika Vaclava Havela - da li je uopće u komunizmu moguće bilo živjeli na nekomunistički način, odgovor je prije postavljenog pitanja ponudio rahmetli Alija Izetbegović sa tvrdnjom da sva ateistička društva imaju nemoralne ljude i moralne heroje pojedince. Sva komunističko - ateistička društva počivaju na osnovnoj političkoj premisi Saint Juista - ko nije s nama, taj je protiv nas.

POLITIKA I DRUŠTVO

Kako, konačno, upokojiti vampira

Partija i Udba nad mislimanima

Jedino suvisli stav da islamska zajednica ne izgubi povjerenje, autoritet, zalog, uspravnost i čast među muslimanima jeste preispitati sve daleke modalitete, načine i stepene saradnje njenih službenika sa UDB-om. Tu ima do ludila i nervnog sloma dovedenih ljudi, ima saradnika koji su prije toga svim mogućim ucjenama, pritiscima, sllama i strahovima prisiljavani na saradnju, samo kada su nužno morali, a ima i onih, hvala Bogu manjina su, koji su tamo visoki ugled, povjerenje, angažman, status ali i materijalna primanja ostvarili. Na kraju, da li je, ipak, iko u komunizmu, pored Partije i UDB-e mogao živjeti i preživjeti na nekomunistički način. Da!

Oko Velikog Brata

Bez Udbe, ni bez žene

Oko Velikog Brata

Komunistička vlast je monstruoznim jednostranim aktima odvajala religiju i vjerski organizirane zajednice od sebe, oslobađala ih sve imovine i egzistencijalne osnove a sebe nikada nisu odvajali od religije i vjerskih zajednica, u smislu njihovog uhođenja, praćenja, nametanja, podmetanja i vođenja kadrovske politike u njima. Tu i takvu politiku surovo i zorno svjedoči najnovija knjiga u privatnom izdanju Ivana Bešlića iz Posušja Čuvari Jugoslavije - suradnici UDB-e u BiH, u razdoblju od 1970. do 1990. godine. Doista u toj knjizi, koja se odnosi na muslimane (dvije se odnose na Hrvate a jedna na Srbe) ima takvih "imena iznenađenja" za koje bi čovjek prije stavio ruku na Kur'an i položio zakletvu da nisu saradnici, doušnici, krtice, provokatori i šejtanski poštari UDB-e nego za sebe, svoje roditelje ili braću. Ima u te četiri knjige, pa i u onoj koja se odnosi na muslimane, ljudi svih zvanja, znanja, titula i zanimanja. U skladu sa poznatom Lenjinovom ČEKO-om, - ČEKA svakoga dočeka, Titovom OZNO-m - OZNA sve dozna i UDB-om - neprijatelj nikada ne spava a UDBA je uvijek budna. Partija je o vjerskim zajednicama sve morala znati i sve doznati! Sjetimo se kada se glavni junak u Orvelovoj 1984. malo uzvrpolji i na sekund pokuša slobodno ponašati, nevidljivi i neuhvatljivi a svemoćni i zastrašujući glas mu uzvikuje: "Ne mrdaj i ne skreći. Oko Velikog Brata vas neprestano posmatra". Taj glavni junak sav skrhan i sav smožden, sve nemoćno uzvikuje: "Pobijedio sam sebe, zavolio sam Velikog Brata".

Bez Udbe, ni bez žene

Isti red stvari kao i kod Staljinovog generala - njegovog glavnog ađutanta koji je sedam dana uzastopce imao dizenteriju - proljev. Tek nakon sat vremena što mu je problem prestao poziva ga Staljin na razgovor i čestita mu što ga više ne boli stomak. S obzirom da tu sramotu nije kazao nikome, general je na takvu informiranost Staljina pao u nesvijest od straha jer je pomislio da se nalazi pred božanstvom. O čemu je, zapravo, riječ? U banalnom detalju da je generala u stopu pratila supruga, pokrivala i cinkarila svoga muža Džugašviliju, pa i o stanju stolice i dizenterije.

Kada je uhapšena i iz kreveta u logor odvedena supruga Molotova, ministra vanjskih poslova SSSR-a, on se nikada za tri mjeseca, koliko je ona držana u logoru, nije okrenuo na onu stranu na kojoj je ona ležala, a kamoli da je Staljina upitao gdje mu je, šta mu je sa ženom i šta je skrivila. Jer, Partija je uvijek u pravu. Svečujuće uši i svevideće oči i sveznajući Demijurg Partije je Tajna, isključivo Partijska, politička,

privatna Služba koja ne radi ni po Božjem određenju, ni po ustavu, ni po zakonu, ni po statutu nego po Nalogu i Zadatku Partije. Ta Tajna služba ne odgovara ni pred Bogom, ni pred Parlamentom, ni pred ustavom, ni pred zakonom, nego pred Partijom. Što bi rekao Tito na "Bombaškom procesu 1928" - "ne priznajem Sud države, priznajem samo Sud svoje Partije". Priznaju da ne počivaju na toposu i humusu prava i norme, jer pravo i norma imaju metafizičko, nadnaravno, transcendentalno porijeklo: "Pravo je volja vladajuće klase pretvorena u zakon. Naše rodno tlo nije tlo prava i zakona nego tlo revolucije".

Ostale organizirane likove društva pokrivali su članstvom u Savezu komunisti. Filozofi, pjesnici, književnici, slikari, svako ko je živ, postao je organizirani lik (od ribara do lovaca), te bio pokriven Osnovnom organizacijom Saveza komunista. Sve druge društvene organizacije bile su transmisije i kaiševi Partije. Njihovu ulogu u vjerskim zajednicama odmjenjivala je, vršila i obavljala UDB-a, kasnije SDB. Ona je to radila preko svojih uhoda, doušnica, špijuna, konfidenata, saradnika. Do njih je dolazila na sve moguće načine: Prevarama, ucjenama, podmićivanjem, kompromitacijom, strahom, prijetnjom zatvorom, premlaćivanjem, izolacijom, navođenjem i zavođenjem da se čuva ustavni red i poredak.

Ko nije s nama - s rešetkama je

Poredak je bio totalan i totalitaran - ko nije sa nama, on je protiv nas. Čovjek je imao samo izbor: Ili biti svjedok ili optuženi, drugi izbor je bio biti doušnik ili uhođena osoba. Prije uhođenja UDB-i bi bio čovjek (mladić koji se neće pozdraviti sa djevojkom) neobičan, zatim čudan, zatim sumnjičav, zatim sumnjiv i onda ga pozovu na razgovor i frapiraju detaljima i podacima, kao, neuzubillahi, da znaju sve o njemu. Ponude mu spas od beznađa i provalije u koju se zaputio - saradnju i zaštitu. Ukoliko to odbije, neprestano biva praćen, pokrivan i provociran. On je kasnije, ovisno od strukture vlastite ličnosti i temperature na kojoj se topi (neko je ko olovo, neko ko bakar, neko kalaj, neko, pak, ko željezo; obavezno ili svjedok ili optuženi na sudu. Tu velikog izbora nema. Samo pomaže nalog vjere i imperativ savjesti: "Više volim, neka budem i mozahist, ali zaista više volim da pripadam narodu potlačenih i ubijanih". Riječ narod upotrebljavam uvjetno, kaže Ivan Ivanji. Ustvari, Partija je preko UDB-e sve vjernike, organizirane u religijskim zajednicama, svodila na slijedeće kategorije: Na svoje doušnike, provokatore i saradnike (cinkaroše), na sumnjive (po definiciji čim su tamo) i stalno praćene osobe, na svjedoke, koji su se najviše fabricirali iz cinkaroša malog kalibra i slabića iz stalno praćenih osoba da ne bi i oni zaglibili i, konačno na optužene, po UDB-i nepopravljive osobe. Sve optužbe i političke presude u komunizmu su izrečene za neučinjeno, a što se moglo učiniti. Svaki elektro i mašinski inžinjer mogao je (u djelu Solženjicina) biti osuđen za služenje zapadnim radiostanicama, zato što po struci zna šta je radio, iako nikada nije vidio i slušao tranzistor. Drugo, sve te kazne su egzamplar i primjer narodu kako se kažnjava za neučinjeno, a kako bi se tek kažnjavalo za urađeno! Sve religijske zajednice, naravno, od UDB-e su u stopu praćene i pokrivane, a Islamska zajednica neusporedivo i bez konkunrencije najviše. Zašto? Razlozi su dvostruke, unutrašnje i vanjske naravi. Prema habitusu, credu, sadržaju, doktrini i cilju

svoga učenja islam se od svih religija, po svim tačkama, više razilazi i suprotstavlja materijalizmu, marksizmu, ateizmu i komunizmu. To je unutrašnji razlog, a vanjskih ima više. Ne samo da komunisti-ateisti imaju frustracije, fobije i stereotipi je o islamu i muslimanima, nego to imaju i mnogi Evropljani, jer to, nažalost, u njima u velikoj mjeri razvija i sama Crkva.

Ko nije s nama - izvan sebe je

Drugi vanjski razlog zašto je neusporedivo vršen najveći pritisak UDB-e na Islamsku zajednicu, da je, pored novinara i popova, najviše za UDB-u radilo hodža, leži u egzistencijalnom usudu i udesu svih muslimana (Albanaca, Bošnjaka, Turaka, Gorana) na prostorima SFRJ, da su jedini bili svedeni na jedan jedini organizirani izvanjski lik Islamske zajednice. Treći razlog zašto je, naprimjer, mnogo veći atak bio UDB-e na hodže nego na katoličke svećenike, fratre i časne sestre, ne leži u većoj naklonosti Partije i UDB-e prema katoličanstvu i Crkvi, nego prema islamu i Islamskoj zajednici, već u poziciji veće zaštićenosti Katoličke crkve, svećenika i fratara preko pape Vatikana i čitavog Zapada. Iza svakog katoličkog svećenika i fratra, kako sada tako i tada, stajala je pred UDB-om kompletna hijerarhija Katoličke crkve, Vatikan i Papa, a optuženi i osuđeni imam (hodža) imao je, kao što i danas samo ima, svoju savjest i oslonac - tevekkul na Dragog i Jedinog Boga. Četvrti razlog, gdje je Islamska zajednica, kako tada lako i sada, bitno kriva, jeste jako niska, kod značajnog broja hodža gotovo nikakva politička svijest i savjest, politička i sigurnosna kultura, što i nemali broj njih, kada se suočio sa UDB-om, isključivo promišljao i rezonirao kako spasiti samo sebe, a to je sa UDB-om fatalno. Dalje, imama i hodžu u mihrab kao vođu i predvodnika niko nije natjerao sa puškom na gotovs. Slijedom poslanika koji među posljednjim čini Hidžru, imam je prvi u obavezama i podnošenju iskušenja a među zadnjima u privilegijama i užicima. Kada sam jednom od mojih isljednika u procesu 1983. kazao: Kako ste vi naopaki ljudi, hoćete li tražiti da za vas radi ili hodža, ili mutevelija, ili mujezin? On se prvi grohotom nasmijao i onda kazao: E, moj Mujki, budalo i naivčino jedna, mi hoćemo da i hodža i mutevelija i mujezini budu naši saradnici istovremeno. Što se tiče Islamske zajednice, u odnosu na imena saradnika UDB-e, od 1970.-1990., a koja zauzimaju izuzetno značajne pravne i moralno osjetljive funkcije i pozicije u Islamskoj zajednici: muftija, profesora, odgajatelja u medresama, i glavnih imama na svim nivoima od tri stava i odnosa: Prvi kao noj zagnjuriti i glavu u pijesak i ne miješati se sebi u posao, što je do sada unazad 10 godina osnovni princip rada Islamske zajednice. Drugi, slijepi, odbranaški, apologetski i aprioristički stav odbrane ljudi za neobranjiv i nedopustiv posao saradnje sa ateističko-komunističkom tajnom službom koja je, po nalogu Partije, imala cilj razoriti i rastočiti Islamsku zajednicu iznutra. Treći, jedino suvisli stav da Islamska zajednica ne izgubi povjerenje, autoritet, zalog, uspravnost i čast među muslimanima jeste preispitati sve daleke modalitete, načine i stepe-ne saradnje njenih službenika sa UDB-om. Tu ima do ludila i nervnog sloma dovedenih ljudi, ima saradnika koji su prije toga svim mogućim ucjenama, pritiscima, silama i strahovima prisiljavani na saradnju, samo kada su nužno morali, a ima i onih, hvala Bogu manjina su, koji su tamo visoki ugled, povjerenje, angažman, status ali i materijalna primanja ostvarili. Na kraju, da li je, ipak, iko u komunizmu,

pored Partije i UDB-e mogao živjeti i preživjeti na nekomunistički način. Da! To su pravi, iskreni, do kraja predani i Alahu pokoreni vjernici, koji su u suočenju sa UDB-om prvo mislili na vjeru, pa na vjernike, pa onda i na sebe. Da nije tako, svijet vrline, vrijednosti, principa, načela, normi, moralnih sudova i krijeposti, komunizam bi zatrao i iz ljudskih srca izbrisao.

Ljiljan, 31. 10. 2003.

Neka više nikad brat ne radi protiv brata i prijatelj protiv prijatelja

Piše Kemal Baković

Odavno u Bosni i Hercegovini nije vladalo toliko toliko interesivanje za knjigu kao što je ovih zadnjih desetak dana. Nisu ni Bosanci ni Hercegovci naglo zavoljeli književnost. Radi se o nečem sasvim drugom. Iz štampe je nedavno izišla knjiga koja je odmah po objavljivanju postala bestseler. Radi se o dokumentima skupljenim iz arhiva Službe državne bezbjednosti, koje je urednik Ivan Bešlić, hrvatski emigrant, sada nakladnik iz Posušja, sakupio kao knjigu i nazvao je "Čuvari Jugoslavije - saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini".

Na promociji knjige u Sarajevu rečeno je da su dokumenti uzeti iz arhive SDB-a i da su stari oko 20 godina. Tada sigurno nikome nije palo na pamet da falsificira podatke kako bi se danas nekoga komprovitrao. Moguće je da su neki podaci netačni, ali je sigurno da su dokumenti autentični.

U četiri toma objavljeni su dokumenti 1350 saradnika UDB-e iz sva tri bh. naroda To nisu svi saradnici. Od toga je 350 Bošnjaka. Zbog nedostatka financijskih sredstava nije objavljeno još oko 5.000 njih. Veliki je broj danas poznatih imena, ali primjetno je i da mnogi nedostaju.

Čitajući sva četiri toma zapaža se da se priređivači knjige nisu držali pravila da saradnici jedne nacionalnosti budu u jednoj knjizi. U tomu plave boje korica, i koji bi trebao da bude hrvatski, ima i Bošnjaka koji su bili zaduženi da prate hrvatske "nacionaliste" i emigrante A nigdje nisu navedeni Hrvati koji su pratili Bošnjake. U zelenoj knjizi su Bošnjaci koji su bili zaduženi da prate i izvještavaju o radu svojih najbližih prijatelja i saradnika.

Ne čudi to što je među saradnicima UDB-e veliki broj imama i vjerskih službenika. Oni su bili najviše na udaru komunističke vlasti i nije im bilo lahko. Ali, čudno je da je veliki broj njih taj posao radio iz čisto patriotskih pobuda. Ne može biti jasno da su ljudi uporedo imali dva života. Jedan od njih je predvodio ljude u namazu, a onda bi otišao i u SDB-u pričao kako njegov kolega imam propovijeda ljudima da je jedina vjera koja je kod Boga priznata islam; kako njegov kolega Halil Mehtić vjernicima u džamiji priča da muslimanke ne trebaju da se udaju za nemuslimane i kako je kopirao sebi "Jasin".

Mogu reći da je ova knjiga udar na bošnjačku, hrvatsku i srpsku inteligenciju. Neki već idu dotle da kažu kako je ova knjiga još jedan napad na islam. Urednik Bešlić o tome kaže: "Ovo sam objavio da bih spriječio da se takve stvari u budućnosti događaju. Ovo je poruka svima koji žele svojim rođacima, prijateljima i saradnicima činiti zlo, da prije nego što to urade razmisle o posljedicama".

Knjiga je već u prodaji i svako ko želi može je imati. Njen sadržaj nije nikakva tajna i zato bi trebali da se oglase oni koji su praćeni i oni koji su ih pratili i otežavli život drugima. Mi smo se potrudili da kontaktiramo neke ljude i neki od njih su prvi put javno progovorili. Rijaset Islamske zajednice, kao ni jedna zvanična ainstitucija, još nema zvaničan stav niti komentar na ovu knjigu. Neki ljudi su razgovarali sa nama, ali još ne žele da im se ime spominje u javnosti. I oni koje smo kontaktirali stidljivo i nerado u javnosti žele davati veće izjave.

Hfz Halil Mehtić, koji je bio najpraćeniji u Bošnjaka, rekao nam je da knjigu nije uspio pročitati. Trenutno se nalazi u Danskoj i ne bi davao izjave povodom onoga što nije pročitao, ali da bi, svakako, imao puno toga reći i onome što se događalo njemu i njegovoj porodici u periodu od 1980. do 1990. godine.

Jedan od najviše obrađivanih i praćenih je mr. Muharem ef. Štulanović. Postavili smo mu nekoliko pitanja i evo što je odgovorio:

- Nedavno je objavljena "Čuvari Jugoslavije". Najviše suradnika UDB-e bilo je među imamima. Šta Vi mislite o knjizi?

ŠTULANOVIĆ: Mislim da konstatacija o najviše saradnika iz redova imama ne stoji. Da ih nije bilo, bilo ih je. Međutim, činjenica je da, također, da su vjerski službenici bila jedna od rijetkih kategorija koja nije bila direktno uključena u vladajuću partiju i zbog toga je sigurno bila periferna populacija u koju je trebalo prodrijeti i imati je na oku. Drugi su bili ili pioniri ili partijska omladina, ili članovi partije ili neke druge partijske ili državne organizaacije. Zbog toga samo prividno izgleda da je najviše njihovih saradnika bilo iz redova vjerskih službenika. Istina je upravo obrnuta jer je kategorija vjerskih službenika bila izvan tog kruga, ili zajedno s vjerom "odvojena" od države.

Knjiga o kojoj je riječ sigurno će izazvati kontroverze, iako je sastavljena od originalnih UDB-inih dokumenata. Da sam bio u mogućnosti da zaustavim njezino štampanje vjerovatno bih je zaustavio zbog negativnih posljedica koje će, možda, izaazvati u Islamskoj zajednici. Mi nikako ne znamo međusobno korespondirati niti graditi islamske korelacijske veze. A informacije iz ove knjige samo će dati povoda da se ova teorija potvrdi i na ovom praktičnom primjeru.

- Vi ste u knjizi spominjani u kontekstu pozivanja iskamskom ekstremizmu i osoba ste koja bila "dobro pokrivena" Šta mislite o ljudima koji su Vas pratili?

ŠTULANOVIĆ: Lijepljenje etiketa "nepodobnima" vid je političkog i državnog žargona koji treba opravdati represiju nad onima koji drukčije misle ili se drukčije ponašaju. To je realnost svakog sistema i svake vlasti, pa čak i one vjerske. Samo što se terminologija razlikuje. Tada su bile u modi i upotrebljavane kao floskule

o kleronacionalizmu. Rabljeni su termini *ekstremizam, fundamentalizam, panislamizam*; kod Albanaca *iredentizam* i sl. Te terminologije nikada ne nedostaje. Ona je jednostavno potrošna roba. Oni koji se brinu o muslimanima nađu naziv koji prilijepe muslimanu praktičaru i eksploatiraju ga u medijima i u javnosti tako da je i sada trenutno jedan od najrasprostranjenijih termima s kojim se operiše u dnevnim izvještajima o muslimanima riječ "terorista", zatim "vehabija", "taliban" i sl. Kad se nekome nalijepi takva etiketa ona podrzumijeva da ta osoba spada u kategoriju osoba za praćenje i sistem se jednostavno pobrine za to. I to se ne mijenja padom jedne vlasti. O ljudima iz naše profesije koji su to radili nemam šta posebno reći. Možda bi se oni trebali oglasiti i ispričati svoju priču. Vjerujem da su mnogi bili žrtve i zarobljenici tog sistema, bez obzira na njihov status "saradnika" Taj sistem je imao svoju propagandu kojoj je bila podređena i država i obrazovanje i sve poluge vlasti i bilo je teško oduprijeti joj se.

Saff, 1. 11. 2003.

Hfz HUSEIN ČAJLAKOVIĆ, IMAM IZ ZENICE

Smatrali su me svojom inteligencijom

Ja sam 1983. godine bio u vojsci. Tada se sudilo mom rođaku Muhamedu Čajlakoviću. Adilović i Ibro u svjedočili na njegovom suđenju a i ja sam s njima išao u medresu. Meni su rekli da će vidjeti što će sa mnom raditi: da li će me staviti kao svjedoka ili će me spašavati. Kad sam došao iz vojske odmah su mi došli kući i rekli mi: "Vidjet ćemo na čijoj si ti strani" Ja nisam imao pojma ni o čemu. Oni su me držali kao da sam njihov saradnik. Vukli su to dvije tri godine kao da sam ja njihov. To nije nikakva tajna. Ja sam to u javnosti ispričao. Dolazio mi je ovaj Zulfo, koji je i sada u krim službi, prijetio mi je i govorio kako moram raditi za njih. Pitali su me o tome šta se pričalo na seminarima imama, šta je pričao koji hodža i tako to. Oni su mene smatrali da sam ja njihova inteligencija. Nisu mi dali ni da budem svjedok jer bi me tada, navodno, otkrili".

Na pitanje je li davao Udbi podatke koje su tražili od njega, Čajlaković je odgovorio: "Morao sam im reći nešto. Govorio sam ono što je svako mogao znati."

O navodima iz knjige da je pratio ponašanje Halila Mehića, kaže da to nije istina i da oni sada mogu pričati šta hoće.

"Oni su meni govorili da je trideset posto hodža radilo u njihovj službi. Njihovi metodi bili su razrađeni do perfekcije. Meni je dolazio Musić Zulfo. Ja sam mu govorio da se prođe toga, a on je rekao: 'Nek ja Bogu odgovaram'. I Zulfo je bio prisiljen da radi. Ja znam da je taj posao radio pod pritiskom. Bog zna sve, nek piše šta ko hoće. Nimalo nisam time opterećen. Zlato kad padne u đubreluk opet je zlato. Ja sam to radio, a nek on misli da sam njegov, šta me briga", ispičao je Čajlaković.

Saff, 1. 11. 2003.

ISPOVIJEST BIVŠEG UDBAŠA

Po službenoj dužnosti sam pratio kolege

I u ovom broju nastavljamo priču o "čuvarima Jugoslavije", muslimanima koji su u vrijeme komunističkog režima tadašnjem Centru službi bezbjednosti prenosili "bezbjedonosno" interesanstna saznanja o svojim kolegama, komšijama i prijateljima. Podsjećamo da je knjiga "Čuvari Jugoslavije- saradnici Udbe u BiH" objavljena u četiri toma, a donosi dokumente iz baze podataka brisanih operativnih veza iz perioda od 1970.-1990. godine. Ova, za javnost intrigantna knjiga, izazvala je različite komentare i reakcije, naročito nakon saznanja da je autor knjige Ivan Bešlić 2002. godine protjeran iz SAD-a zbog šverca oružja koje je prodavao Izraelu i ustaškim pokretima u Hrvatskoj i BiH.

Na temelju dokumenata objavljenih u knjizi, i u ovom broju razgovarali smo s praćenima, ali i saradnicima UDB-e koji otvoreno govore o svom angažmanu. Međutim, većina je onih koji ne žele komentirati objavljene podatke, ili, pak negirala da se to ikada desilo poput Nurifa Herića, bivšeg imama Alipašine džamije, koji za Saff kaže: "Knjigu nisam čitao niti ću je čitati. To su obične laži i podvale muslimanima." Herić, također, ne priznaje da je ikada pratio Mustafu Spahića i Mahmuta Karalića, što je suprotno s objavljenim dokumetima iz 1982. godine kad je Herić pod pseudonimom "Hari" izvještavao o "interesantnim kretanjima i struktirama unutar Islamske zajednice", radeći kao sekretar Odbora IZ.

Zanimljivo je da Rijaset IZ još uvijek nema zvaničan stav o ovim događajima mada je općepoznata stvar da su djelatnici Rijaseta sarađivali s UDB-om. Na naš upit o njihovoj šutnji šef kabineta reisu-l-uleme kaže: "Rijaset IZ još ne smatra da se treba oglasiti o ovom pitanju." No ipak, nakon pristiska medija Reisu-l-ulema Mustafa ef. Cerić odlučio je progovoriti o ovome u ramazanskoj hutbi u Gazi Husrev-begovoj džamiji u Sarajevu gdje je od svih onih koji su svjesno sarađivali s tajnom policijom tražio da se pokaju pred Bogom.

Pored onih koji šute ima i onih koji su spremni o svemu javno progvoriti. U prošlom broju smo vam donijeli ispovijest žrtava UDB-e, a u ovom donosimo ispovijest Udbaša.

Jedan od praćenih, direktor Zavičajnog muzeja u Visokom, prof Senad Hadović objašnjava nam kako je Udba vrbovala svoje saradnike: "Tri su osnovna metoda vrbovanja saradnika UDB-e. Najčešće je primjenjivan metod ucjene, gdje se ljudima osumnjičenim za krivična djela nuđeno da rade za Udbu u zamjenu za svoju slobodu. Zatim, plaćanje u gotovini ili nekretninama, a nemali broj njih radio je dobrovoljno."

Hodovića je pratio Halim Avdagić, rođen 1959. godine u selu Radovlje kod Visokog, saradnik Udbe pod pseudonimom "Škorpion". Avdagić ne krije da je za svoje aktivnosti primao novac i to preko platne liste kao profesor u srednjoj školi. Zbog korisnih informacija koje je u periodu od 1986. do 2. 6. 1988. godine davao o svojim kolegama Miloradu Milanoviću, Senadu Hodoviću, Ibrahimu Sirči i drugima, biva unaprijeđen u bližeg saradnika. Avdagić je unaprijeđen na prijedlog Mije Goluba, jer je

ocijenjen kao karakterna i samoinicijativna ličnost s izraženim bezbjednosnim smislom, te ga je načelnik SDB-a Boriša Obelić unaprijedio.

Avdagić je i dalje ponosan na ono što je radio jer je, kako tvrdi, samo radio svoj posao profesora u srednjoj školi. "Ja sam bio referent za ONO i DSZ što sve spada u društvenu samozaštitu. Kontaktirao sam ne samo sa Službom državne bezbjednosti nego i sa svim drugim organima koji su po zakonu tada bili dužni da nadziru i kontrolišu. To je, između ostalog, bio moj posao i ja sam za to primao novac."

Avdagić i danas vjeruje u aktivnost svoje organizacije, iako tvrdi da više ne sarađuje sa njima: "To je jedan udbaški metod objavljivanja imena i jasno je da iza svega stoji UDB-a. Ja sam po prirodi svoga posla radio ne samo sa njima. Oni su redovno dolazili do mene i interesirali su se za neke ljude. Oni su preko mene provjeravali šta se dešava u školi gdje sam ja radio. Sarađivao sam i sa JNA, teritorijalnom odbranom, civilnom zaštitom, sa Općinom, pa kad jednog dana i oni otvore arhive vjerovatno će me naći i na tim spiskovima, jer sam, po prirodi svoga posla pravio planove za vanredne prilike. Prema tome, ovo ko je radio, to je neki naivac koji stvarno ne zna šta se dešava."

Iako Senad Hodović tvrdi da ga je Halim Avdagić pratio, Avdagić tvdi suprotno. Također negira da je pratio Hasana Hadžiosmanovića sadašnjeg direktora Gimnazije "Visoko" u Visokom, iako se u Visokom priča da je Avdagić, u želji da se dočepa mjesta direktora Gimnazije, prije tri godine SFOR-u dostavio Hadžiosmanovićev dosje nakon čega su snage SFOR-a, tražeći oružje, izvršile pretres Hadžiosmanovićeve porodične kuće u selu Radovlje, mjestu gdje je rođem i Avdagić. Unatoč objavljenim dokumentima, gdje se jasno vide Avdagićeve "mete", on tvrdi: " Ne, nikada nisam obavještavao o tim ljudima. UDB-a je provjeravala neke ljude koji su bili u nekim jedinicama i neke događaje, da li se nešto desilo ili ne. Meni je savjest potpuno čista, potpuno mirna. radio sam ono što mi je bilo u opisu posla. Prije mene su to radili drugi ljudi. Ja sam samo naslijedio ono što je započeto. Poslije toga prebačen sam na neke druge zadatke i od tada nemam nikakve kontakte s tim ljudima."

Na pitanje je li ga UDB-a ikad ucjenjivala zbog nečega Avdagić kaže: "Ja ne mogu reći da sam bio ucjenjivan, jer ljudi koji su dolazili tadašnjem direktoru i koji su dolazili meni, to su ovdje neke komšije, pa čak i rođaci, daidžići. Jedan od njih bio je Brđanović Tihomir - Tiho šef UDB-e u Visokom koji je sa mnom studirao. To je sve bila moja raja, sa kojom sam se družio. Sad, kako su oni mene vodili, to mene nije zanimalo. Nikada nisam potpisao nikakvu izjavu o pristanku na bilo što. Te poslove su radili svi drugi i ne znam zašto su objavljena samo neka imena".

Iako Halim Avdagić - "Škorpion" - kaže, da ne zna kako su ga vodili u Službi, aktom br. 1-5/95. od 27. 5. 1988. godine Sektor SDB-a Sarajevo donosi Odluku gdje se "na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB-a odobrena prekategorizacija op. veze "Škorpion" u saradnika "Škorpion".

Avdagić danas radi u Gimnaziji u Visokom, predajući, kakve li ironije, ljudska prava.

Saff. 15. 11. 2003.

PITANJE SVIJESTI I SAVJESTI

Reis Cerić - između odobravanja i osuđivanja

Nakon medijske euforije oko slučaja saradnje vjerskih radnika sa UDB-om, reis Mustafa Cerić je, poslije duže šutnje, odlučio da progovori i to na hutbi u Gazi Husref-begovoj džamiji u Sarajevu. O svojoj hamletovskoj dilemi je rekao: "U nametnutom iskušenju govora o određenim grijesima iz naše prošlosti, odlučio sam da između šutnje, koju su neki smatrali kao znak odobravanja, i govora, koji neki mogu razumjeti kao znak osuđivanja, izabirem govor koji, međutim, nije ni odobravanje ni osuđivanje."

Cerić je tražio od svih koji su radili za UDB-u i ugrožavali sigurnost Islamske zajednice tako što su odvali tajnu njezinog poslovanja i time počinili grijeh prema Bogu, da se iskreno pokaju.

"Svi oni koji su dobrovoljno i svjesno sarađivali sa tajnom policijom, bilo kada i na bilo koji način, na štetu pojedinca i Zajednice, dužni su se pokajati pred Bogom, pred sobom i pred onima kojima su eventualno nanijeli duševnu bol i materijalnu štetu. Izričući taj zahtjev ja ispunjavam svoju moralnu obavezu." Cerić dalje kaže da ne smijemo upasti u zamku "političkog pamfleta kojim se želi moralno okaljati Islamska zajednica, a time i cijeli naš narod kao moralno kvaran i ljudski nepouzdan."

Saff, 15. 11. 2003.

IZ HUTBE REISU-L-ULEME MUSTAFE EF. CERIĆA

Svi koji su svjesno surađivali sa tajnom policijom dužni su se pokajati pred Bogom

8 teme

Iz hutbe reisu-l-uleme Mustafe ef. Cerića

Svi koji su svjesno surađivali sa tajnom policijom dužni su se pokajati pred Bogom

Ne smijemo upasti u zamku političkog pamfleta kojim se želi moralno okaljati islamska zajednica, a time i cijeli naš narod

Nema osvete

Reisu-l-ulema dr. Mustafa ef. Cerić održao je treću ramazansku hutbu u Gazi Husref-begovoj džamiji u Sarajevu, javlja Mina.

Tom prilikom on je, među ostalim, kazao da je u nametnutom iskušenju govora o određenim grijesima iz naše prošlosti odlučio da, između šutnje koju si neki tumačili znak odobravanja i govora, koji neki mogu razumjeti kao znak osuđivanja, izabere govor koji, međutim, nije ni odobravanje ni osuđivanje.

- Odobravanje nije zato što se ne može ničim opravdati odavanje poslovne tajne onome ili onima koji imaju namjeru ometati uspješno i pošteno djelovanje Islamske zajednice. Prema tome, svaki onaj koji je bilo kada i bilo na koji način ugrožavao sigurnost Islamske zajednice tako što je odavao tajnu

njezinog poslovanja počinio je grijeh prema Bogu, jer je iznevjerio emanet vjeri u Boga i počinio je grijeh prema Zajednici, jer je iznevjerio emanet zajedništva u vjeri. Stoga, oni koji su dobrovoljno i svjesno surađivali sa tajnom policijom, bilo kada i bilo na koji način na štetu pojedinca i Zajednice, dužni su se pokajati pred Bogom, pred sobom i pred onima kojima su eventualno nanijeli duševnu bol ili materijalnu štetu. Izričući taj zahtjev, ja ispunjavam svoju moralnu obavezu koja proizlazi iz Menšure i moje zakletve da ću dužnost reisu-l-uleme obavljati savjesno i odgovorno.

Trebalo bi da je povod da pokažem savjest i preuzmem odgovornost u ovom trenutku svima jasan. Ja to činim sa pobožnošću pred Allahom Uzvišenim i sa poštovanjem prema velikim alimima, mudrim muftijama i vrijednim imamima koji časno nosili emanet islama u ovim krajevima, žrtvujući i svoje živote, ako je trebalo, za islam i slobodu muslimana, o čemu najbolje svjedoči više od osamdeset šehidskih imena u haremu Gazi Husref-begove medrese. Upravo ta imena upozoravaju nas da se sustegnemo od generalizacije i da ne upadnemo u zamku političkog pamfleta kojim se želi moralno okaljati Islamska zajednica, a time i cijeli naš narod, kao moralno kvaran i ljudski nepouzdan - rekao je, između ostalog, reis ef. Cerić.

Objašnjavajući da bi bilo nesavjesno i neodgovorno donositi ozbiljan sud na temelju jedne knjige, kao političkog pamfleta, koji više služi za mahalske i minderske gibete i nemimete, nego za ozbiljnu analizu jednog tužnog i ružnog vremena u kojem smo živjeli, on je dodao:

- Dabome, teško nam je prihvatiti činjenicu da je neko između nas iz sitne lične koristi pristao da surađuje s onima koji su radili protiv naše vjere, protiv naše zajednice, protiv naših ljudi, i na kraju, protiv našeg naroda.

Ali, isto tako, teško nam je razumjeti potrebu za osvetom. Naravno, Kur'an daje pravo da se uvreda vrati istom mjerom, ali pri tome preporučuje oprost kao otkup od grijeha. Prema tome, ako se neko osjeća žrtvom zato što neko drugi iz Islamske zajednice nije mogao odoliti Udbinom pritisku, ima pravo da tuži toga koji mu je eventualno nanio moralnu ili materijalnu štetu. Ali, to je lično pravo pojedinca i zato može biti samo lična odmazda. To lično pravo i ta lična potreba za odmazdom ne može se ni na koji način podizati na stupanj kolektivne krivnje Islamske zajednice, - rekao je, između ostalog, u hutbi reisu-l-ulema Mustafa ef. Cerić.

Dnevni avaz, 15.11. 2003.

REIS MUSTAFA EF. CERIĆ O SURADNICIMA UDBE:

Doušnici, pokajte se

SARAJEVO – Knjiga "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u BiH" još uvijek je top-tema u svim medijima, a o knjizi je progovorio i sam Reisu-l-ulema Islamske zajednice u BiH Mustafa ef. Cerić. Poglavar islamske zajednice je na ramazanskoj propovijedi u Gazi Husref-begovoj džamiji pozvao na pokajanje one koji su dragovoljno i svjesno surađivali s tajnom policijom, ali je istodobno pozvao na izbjegavanje bilo kakve osvete.

Jasno je da se Cerićeva propovijed oslanjala na nedavno objavljenu knjigu u kojoj se kao suradnici Udbe spominju i vjerski službenici. Po svemu sudeći knjiga "Čuvari Jugoslavije", nije ostavila ravnodušnim ni jednu vjersku zajednicu u BiH i s pravom se može kazati da je zauzela prostor u policama njihovih knjižnica.

Propovijed sa sličnom tematikom najavili su i franjevci samostana sv. Ante na Bistriku. Naime, u obavijestima za vjernike, koje se čitaju nedjeljom, posebno je naglašena propovijed za utorak na temu konvertiti, kolaboracionisti i obraćenici, o čemu će govoriti profesor Luka Markešić.

Nije teško pogoditi da se najavljena tema odnosi na objavljenu knjigu "Čuvari Jugoslavije -suradnici Udbe u BiH".

Slobodna Dalmacija, 18. 11. 2003.

RELSU-L-ULEMA MUSTAFA EF. CERIĆ

Neka se pokaju suradnici UDBE

Reisu-l-ulema Mustafa ef. Cerić

Neka se pokaju suradnici UDBE

Teško je prihvatiti činjenicu da je neko pristao da suraduje s onima koji su radili protiv islama

Reisu-l-ulema dr. Mustafa ef. Cerić u petak je u ramazanskoj hutbi u Gazi Husref-begovoj džamiji u Sarajevu govorio o knjizi Čuvari Jugoslavije i odnosu prema vjerskim službenicima islamske zajednice, koji se pominju kao suradnici UDBE u toj knjizi. Reis je pozvao one koji su dobrovoljno i svjesno surađivali sa tajnom policijom da se pokaju.

On je dodao kako njegov govor ne znači osuđivanje, jer, smatra, bilo bi nesavjesno i neodgovorno donositi ozbiljan sud na temelju jedine knjige kao političkog pamfleta. Kazao je i da ta knjiga više služi za mahalske i minderske gibete, nego za ozbiljnu analizu jednog vremena u kojem smo živjeli.

"Dabome, teško nam je prihvatiti činjenicu da je neko između nas iz sitne lične koristi pristao da surađuje sa onima koji su radili protiv naše vjera, protiv naše zajednice, protiv naših ljudi i, na kraju, protiv našeg naroda. Ali, išlo tako, teško nam je razumjeti potrebu za osvetom. Naravno, Kur'an daje pravo da se uvreda vrati istom mjerom, ali pri tome preporučuje oprost kao otkup od grijeha. Prema tome, ako se neko osjeća žrtvom zato što neko drugi iz Islamske zajednice nije mogao odoljeti pritisku UDBE, ima pravo da tuži toga koji mu je eventualno nanio moralnu ili materijalnu štetu. Ali to je lično pravo pojedinca i zato može biti samo lična odmazda. To lično pravo i ta lična potreba za odmazdom ne može se ni na koji način podizati na stupanj kolektivne krivnje Islamske zajednice", rekao je reis.

Jasno je poručio na kraju – nema osvete u Islamskoj zajednici, ali ima iskreni poziv da se onaj koji se eventualna ogriješio o islamski etički kod ponašanja, koristeći se blagodatima islama i svojim položajem u Islamskoj zajednici, iskreno pokaje i traži oprost od onog za kojeg zna da mu je nanio štetu.

Oslobođenje, 14. 11. 2003.

Cinkarenje cinkaroša

Piše Hamza BAKŠIĆ

Knjiga "Čuvari Jugoslavije - saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini", na koju je potpisan Ivan Bešlić, eksplodirala je u ovdašnjoj javnosti kao senzacija, da bi se ubrzo pokazalo kako protiv nje djeluju dva dokazana pravila. Prvo - ovdje postoji toliko pokrenutih a nezavršenih afera da za novu jednostavno nema mjesta, drugo - ovdje se o knjigama mnogo više priča nego što se knjige kupuju.

Bešlićev zbornik dokumenata ili pretpostavljenih dokumenata neće kupiti oni koji su u njoj spomenuti, jer nemaju čime da se hvale. Neće je kupiti ni njihovi prijatelji ili neprijatelji, jer im je relevantan samo dio građe. Ono što smatraju poslasticama izvukli su neki mediji, uglavnom zaobilazeći pravilo da treba čuti i drugu stranu. I tu bi trebalo da bude kraj priče, bar što se javnosti tiče. Nije, jer je zaobiđena ključna činjenica. Prije desetak godina poveden je ubilački rat protiv Bosne i Hercegovine. Sve naše biografije ponovo se pišu od dana kad su arkanovci počeli da ubijaju po Bijeljini ili od dana kad je ubijena Suada Dilberović. Spoznali smo ciničnu tačnost aforizma Stanislava Leca da *negdje duboko u svakom čovjeku leži govno*, ali smo vidjeli i ljude koji su prije rata bili nevidljivi, a u ratu su bljesnuli plemenitošću i hrabrošću: mahom neuzvraćenim. Rat nam je pokazao naivnost naše igre žandara i lopova... Ljudi pomenuti u knjizi prezivjeće, možda, teške drame, ali - ko mačem siječe, od mača i gine. Neko je ocinkario cinkaroše. Poslovi kojim su se bavili su različiti. Neki su, jednostavno, bili ono što im Bešlić zamjera, čuvari Jugoslavije, a to im je bila domovina. Neki su djelovali protiv inostranih obavještajaca, što se svugdje na svijetu smatra normalnom građanskom dužnošću. Ili - ako se neko tukao protiv ustaša ili četnika četiri godine Drugog svjetskog rata, što bi nakon rata zatvarao oči pred njihovim djelovanjem?

U poslu koji traje od pamtivijeka, od prve države i prve policije, neki su bili ucijenjeni. Neki sebi na ovaj način osiguravali osjecaj društvene važnosti. Neki su uletjeli slučajno, pa vidjeli da izlaska nema. Neki su očekivali novac. Neki su očekivali privilegije. Svi su završili u koricama Bešlićeve knjige, uredno podijeljeni po nacionalnostima. Svi? Vjerovatno ne. Jedan dio agenata Udbe prevrbovale su obavještajne službe nove vlasti, što je rutinski postupak: ako su Rusi mogli prevrbovati cijelu mrežu Gestapoa u Jugoslaviji, jer su se dočepali kartoteke, što bi se ovdašnje nove službe odrekle usluga uvježbanih doušnika? Znate na koga mislim. Nisu svi, zacijelo, jer inače udio Hrvata ne bi bio ovako visok. Neki Hrvati i Bošnjaci su zaštekani, teško je reći da je Bešlić napravio kakav dil sa obavještajnim službama u Banjaluci. Ovdašnja provala policijskih kartona nije nov fenomen. Ranije se to desilo u Sloveniji,

posao je tamo bio tehnički savremeniji i imena su izbačena na Internet. Početno interesovanje brzo je splasnulo. Slovenci, ljevica i desnica, bivši špijuni i bivše sumnjive osobe, nastavili su da rade svoje poslove. Leglo je desetak privatnih tužbi protiv autora sajta i postupak je u toku.

Pojava Bešlićeve knjige, iz tematike u kojoj se ništa ne događa slučajno, ne spada ni u bezočno tezgarenje ni u osvetničke postupke, iako i tih elemenata ima. Ona ostavlja jasne posljedice, i te posljedice grupa oko autora i htjela je izazvati. Informatori sadašnjih obavještajnih službi svakako nisu oduševljeni činjenicom da za nekoliko godina i njihov karton može biti objavljen u kakvom zborniku. Ugrožena je infrastruktura državne sigurnosne službe, što je, vjerovatno, i bila meta cijelog ovog poduhvata. Nastanak i funkcionisanje ove službe, daj, Bože, da bude kakva treba biti, ugrožava jaranski mentalitet izgrađen pod direktnom vlašću stranaka. Nije slučajno da se tako dugo traže prostorije, nije slučajna ni pojava ovog zbornika. Slučajnosti su, inače, duhovna hrana za naivne, u ovakvim poslovima posebice.

Oslobođenje, 5. 12. 2003.

IVAN BEŠLIĆ, AUTOR KNJIGE"ČUVARI JUGOSLAVIJE" - SURADNICI UDBE

Knjiga s popisom udbaša potresa cijelu BiH

Knjiga Čuvari Jugoslavije izazvala je neviđenu zainteresiranost na prostorima BiH. Knjiga nije zanimljiva samo Hrvatima nego i Srbima i Bošnjacima. Sadrži četiri toma, u dva su dokumentirano predstavljeni suradnici Udbe iz hrvatskoga naroda, u jednom bošnjačkoga kao i srpskoga naroda. Činjenica da je broj hrvatskih suradnika jednak broju bošnjačkih i srpskih zajedno svakako je indikativan. Knjiga je gotovo svakodnevno tema članaka u hrvatskim dnevnim tiskovinama, ali i bošnjačkim i srpskim. Komentirajući knjigu Reis ulema efendija Mustafa Cerić, poglavar islamske zajednice u BiH, analizirao je činjenicu da su se mnoge hodže našle u knjizi kao suradnici Udbe rekavši da se ti koji su činili takve stvari moraju javno pokajali i moliti narod za oproštenje, a muftije trebaju podnijeti ostavku. Knjiga o udbašima bila je tema i Centralnog dnevnika, najgledanije bošnjačke emisije, u kojoj su o knjizi govorili mnogi uglednici iz javnog života BiH. Ministar SUP-a RBiH je kazao da, ni on, kao ministar, nije imao uvid u to tko je sve udbaš, a kamoli neki obični čovjek iz Posušja. Zamolili smo tog "običnog čovjeka", autora knjige, da nam najprije kaže nešto o sebi, a poslije i o knjizi.

Ivan Bešlić rođen je u Rastovači kraj Posušja 1956., a već je 1978. otišao u Ameriku gdje je nakon tri tjedna postao član Hrvatskoga narodnog otpora (HNO). Jozo Mustapić koji je radio u SUP-u Posušja ostao je bez posla jer je Bešliću dao putovnicu. Osim političkog djelovanja Bešlić se u SAD-u odmah počeo bavili biznisom i to vrlo uspješno.

Knjigu je objavio jer želi da izađu na vidjelo sva zla i sve ono što se radi iza kulisa, a s ciljem da se to više nikad ne ponovi. Auktor knjige kaže da udbašima oprašta. Živo se sjeća kad je 1973. išao po pokojnog Miru Barešića u Chichago. Jedan član

HNO išao je iz Chichaga u Milwoki 300 milja i odatle zvao mostarsku Udbu kako bi im javio u kojoj sobi i kojem hotelu spava Miro Barešić. Auktor nam je otkrio iz svojih dokumenata da je taj čovjek Jago Soldo. Taj će podatak izaći u drugoj knjizi koja je u tisku. "Taj dokument me je šokirao da nisam mogao spavati cijelu noć" - priča auktor knjige Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe. Na upit zašto je morao napustiti Ameriku kaže kako je 1991. krenuo u akciju nabave oružja i pomaganja domovini, iako je poznavao Kikaša nije s njim zajedno radio jer je Kikaš bio u Kanadi. Bilo mu je puno lakše raditi jer je on oružje nabavljao iz trećih zemalja, dok je Bešlić oružje nabavljao u SAD-u pa mu je bio problem kako uopće izaći iz SAD-a s naoružanjem. Otkrili su ga na Floridi gdje su ga zatvorili. Bio je u kućnom zatvoru gotovo šest godina. Prvi put je u došao Hrvatsku 1996. i ostao tri tjedna. Po povratku imao je neugodnosti jer je odmah u zračnoj luci u Chichagu uhićen. Supruga je platila 10 000 dolara kaucije. Sa slobode se branio sve do prošle godine kad su mu živci popustili jer su ga opet zatvorili. Odležao je 90 dana. Koncem lipnja je došao u Hrvatsku jer je dobio progon iz Amerike. Vidjevši situaciju s hrvatskim narodom doživio je veliko razočaranje.

Neki kažu kako Vaša knjiga ne otkriva "velike ribe" iz Udbe. Hoćete li se n novoj knjizi, koju najavljujete, više baviti takvima?

- U uvodu moje knjige Čuvari Jugoslavije piše da će druga knjiga pokazati sve. O ubojicama nemam materijala jer su oni nešto drugo. Suradnici Udbe nisu ubojice. Drugo su oni koji su ubijali. To su profesionalci koji su radili profesionalni posao.

Jeste li doživljavati neugodnosti zbog knjige?

- Jesam. Bilo je neugodnih poziva tijekom noći, ali to je sve sastavni dio poziva za koji sam se odlučio. Nije iako raskrinkavati zle ljude. Svakako da oni neće mirovati. Osobito takva sorta ljudi kao što su bivši udbaši. Najviše su mi prijetili "moji" Posušaci. Tó je ubij Bože!

Kako ste došli na samu ideju da objavile knjigu?

- Proganjalo me je sve to što se sa mnom dogodilo, a ponajviše to kad sam se vratio i vidio situaciju kakva je ovdje u nas. Narod potajice priča da su sve odreda bivši udbaši danas na vlasti i vode hrvatski narod u BiH. Ja sam uspio to dokumentirano potkrijepili. Jednom za uvijek ili treba skinuti i reći im da idu kod Kastra ako opet žele komunizam.

Kako se najuspješnije boriti protiv komunizma?

- Isključivo na demokratski način. U prvom redu ekonomijom. Komunistički sustav je gospodarski neodrživ, to smo svi vidjeli. Sve komunističke zemlje prije ili poslije došle su na rub gladi. Dovoljno je usporediti zapadni i istočni Berlin pa da vidite šio je zapad, a što istok. Mislim da će i moja knjiga pridonijeti razvoju demokratske svijesti. Nepojmljivo mi je da se narod u BiH boji HDZ-a kao što se bojao za vrijeme Tite. Zašto smo onda ratovah i ginuli? Ja sam izgubio sve što sam imao, a imao sam puno, zbog Hrvatske, a bivši udbaši i danas uživaju plodove svoga djelovanja.

U knjizi se nalaze i mnoga poznata imena kao što je primjerice Vojislav Šešelj s prebivalištem u Haagu, Zlatko Dizdarević, aktualni veleposlanik BiH u

Zagrebu, zatim muftija hercegovački Mustafa efendija Smajkić, Zdravko Hrstić, aktualni predsjednik HSP-a BiH?

- Sve objavljeno su originalni dokumenti o njima, kad su primljeni u Udbu, pod kojim imenom i ostalo. Nažalost, najviše je Hrvata.

Zdravko Hrstić, predsjednik HSP-a BiH, je demantirao dokumenta, ali nije rekao da će podnijeti tužbu protiv Vas?

- Ja bih volio da podnese tužbu. Svakome tko demantira knjigu obećavam da ću u drugoj knjizi iznijeti sve papire koje o njemu imam jer sam u prvoj objavljivao, zbog skučenosti prostora, samo osnovno. Ja nemam što drugo protiv njega reći, on jako dobro zna što je radio.

Da se malo vratimo na emigraciju i egzekucije poznatih emigranata kao što su bili Bruno Bušić, Miličević Beban, Šego itd. Jesu li njih ubili udbaši i jesu li te ubojice i danas medu nama?

- Sasvim sigurno jesu. Moramo znati da je 86 Hrvata ubijeno na takav kukavički način, zahvaljujući izdajama ovih udbaša. Analizirajmo ubojstvo Ševine obitelji. Ubili su curicu od tri godine i to zasigurno zato što je to malo dijete znalo egzekutora, kućnog prijatelja, udbaša. Zna se 99,9 posto tko je njegov ubojica. Nažalost, to nikad nije izašlo na vidjelo.

Neki tvrde kako knjiga nije dobra zato što će dovesti do raslojavanja medu hrvatskim pukom?

- Ja to vidim sasvim oprečno. Mislim da je knjiga ujedinila Hrvate. Hrvati koji su bili nacionalno svjesni, ostali su takvi. Ovo je pravi potez da ujedinimo prave Hrvate na nacionalnom interesu, a onda treba preći na gospodarski program koji je još važniji. Ova knjiga treba biti opomena svima da se ne može sakriti nikakvo zlo. U Livnu se dogodilo to dalje sin izdavao oca i brata. To je žalosno.

Dugo ste živjeli u SAD-u. Jesu li se Amerikanci imalo osvijestili nakon 11. rujna i je li se njihovo stajalište prema nama promijenilo?

- Apsolutno. No, glede 11. rujna, njihova tajna služba nije radila kako treba. Da su radili kako treba nikad im se ovo ne bi dogodilo. Tajnu službu kakvu je imala bivša Jugoslavija nije imao nitko drugi. Bili su najjači na svijetu. Amerikanci nisu mogli vjerovati da se njima to ikad može dogodili jer su oni najjača sila na svijetu. Na drugoj strani Udbaši su valjda bili na oprezu i uvijek su očekivali da ćemo ih napasti. Jedan od pilota koji je upravljao jednim zrakoplovom tražio je američku vizu četiri godine prije tog događaja kako bi tamo studirao. Oni su mu odobrili vizu tek šest mjeseci poslije famoznog 11. rujna. On je na divlje ušao u Ameriku, naučio pilotirati i srušio im je Twins. Eto kakva im je služba.

Kakvo je stanje danas među našom emigracijom, držite li se i dalje zajedno?

- Naravno. Više organizacije nisu hvala Bogu političke, nego kulturne, športske i slično. Služe za druženje. Hrvatski otpor smo ukinuli 1981. kad smo završili u zatvoru. Tada smo se priključili Štedulovoj organizaciji sve do Domovinskog rata 1991.

Hrvati u RH i u BiH su očekivali da će se više naših emigranata vratiti kad se Hrvatska osamostali. Međutim, to se nije dogodilo. Zašto?

- Teško je odgovorili na to pitanje. Ja sam osobno razočaran. Moj prijatelj Bubalo, emigrant iz Kanade, bio je tu tri godine, počeo biznis kod nas, ali mu je sve propalo i morao se vratiti natrag. To je bio sigurno jedan od najbogatijih Hrvala na svijetu. Što je još gore to je sve bilo za vrijeme našega HDZ-a. Isto je tako prošao moj prijatelj Roko koji je uložio milijune dolara i sve izgubio zahvaljujući velikim porezima i lošoj gospodarskoj politici koja ne potiče ulaganja nego oprečno, ne dopušta čovjeku razvijali biznis. Porezne uprave su prepisale zakon iz bivšega komunističkog sustava i Hrvatska nikad ne će ići naprijed dok bude lako. Proizlazi da su se domaći ljudi bojali ljudi izvana koji imaju radne navike, znanje i poštenje. Dijaspora je prevarena jer su politiku nastavili vodili oni koji su do jučer služili Udbi. Zato sam i napisao ovu knjigu kako bi jednom zauvijek riješio to pitanje.

Kakav je bio odnos Udbe i SKJ?

- Prema mojoj procjeni puno su opasniji doušnici, suradnici Udbe nego oni koji su bili u Komitetu, SKJ-u, "miliciji" ili "oficiri" JNA. Za njih je svatko znao tko su i što su, dok su udbaši - suradnici s tobom sjedili, jeli i pili, kumili se, a zabijali li nož u leđa. Oni su puno nemoralniji od onih legitimnih Jugoslavena i komunista. To su ljudi bez karaktera i morala. Kad sam došao do dokumenta i vidio da su suradnici ljudi kao Soldo i slični koji je 20 godina prije mene došao u Otpor, to je na mene jako djelovalo. Sanjati nisam mogao da bi on mogao biti suradnik Udbe. On je bio nazočan na svakom našem sastanku kad smo se o bilo čemu dogovarali. Mora se žito očistiti od kukolja.

Hrvatsko slovo, Zagreb, 5. 12. 2003.

Objavljene dokumente SDB-a pokrao je početkom rata Bobanov ministar policije Branko Kvesić; Dio dokumenata prikupio je i Ivan Vukšić!

Već nekoliko nedjelja četverotomna knjiga "Čuvari Jugoslavije" u kojoj su sadržani dokumenti s imenima nekoliko hiljada suradnika bivše Službe državne bezbjednosti ne prestaje uzbuđivati i uznemiravati javnost u Bosni i Hercegovini; naši novinari istražili su ko su pravi autori ovog skandaloznog projekta i ko se krije iza navodnog autora Ivana Bešlića, opskurnog hrvatskog emigranta protjeranog iz SAD-a.

Na promociji knjige Čuvari Jugoslavije koja je prošlog petka održana u sarajevskom Domu Armije okupilo se raznoliko društvo. Razlog je bio sadržaj četiri knjige u kojima je objavljen dio strogo povjerljive dokumentacije Službe državne bezbjednosti RBiH za period 1970.-1990. godina. Riječ je o zbirci dokumenata u kojima se otkazuje suradnja tajne bosanske policije s ljudima koji su u raznim akcijama špijuniranja vanjskih i unutarnjih neprijatelja Jugoslavije bili zavedeni kao operativne veze i suradnici SDB-a BiH. Knjige su predstavili izdavač, urednik i priređivač Ivan

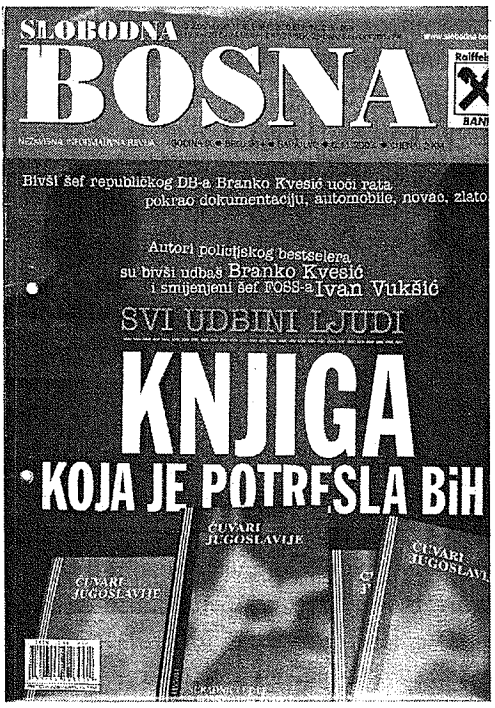

Bešlić, stručni konzultant Božo Vukušić i promotor, dopisnik splitske Slobodne Dalmacije iz Sarajeva Zlatko Tulić. U publici su zajedno sjedili ratni ministar MUP-a BiH i direktor bošnjačke tajne policije AID-a Bakir Alispahić, ratni šef SDB-a Sarajevo i pomoćnik šefa AID-a Enver Mujezinović i zamjenik ratnog šefa SDB-a Jozo Jozić. Nekoliko redova niže, u pratnji dvojice tjelohranitelja, smjestio se najstariji "mladomusliman" Omer Behmen, a nedaleko od njega vlasnik visočkog islamskog Radio Naba Muedib Šahinović, izvještači Islamskog časopisa SAFF, Preporoda, članovi Aktivne islamske omladine, bivši i aktivni agenti AID-a, SNS-a i FOSS-a, dok su u prvim redovima sjedili sarajevski pomoćni biskup Pero Sudar i federalni ministar obrane Miroslav Nikolić.

UDBAŠI PROTIV UDBAŠA

Stručni konzultant Božo Vukušić je rekao da ga je prije više od godinu dana Ivan Bešlić obavijestio da je preko svojih prijatelja iz emigacije došao do "dokumentacije bosanske UDBA-e" i zamolio ga da pregleda i izvrši selekciju dokumenata kako bi ih Bešlić objavio. Istodobno je Vukušić otkrio da iza četiri toma knjige u kojima su sakupljena imena hrvatskih, srpskih i bošnjačkih "izdajnika naroda" ne stoji samo anonimni Bešlić, već i Institut za sigurnost pri Obavještajnoj akademiji u Zagrebu. Jedini predavač koji se bavi proučavanjem djelovanja bosanskih obavještajnih službi od 1945. godine je predratni načelnik SDB-a Mostar, ratni šef SIS-a i poslijeratni šef HIS-a za BiH Ivica Lučić iz Ljubuškog. Analiza objavljenih dokumenata obuhvaća imena 1.350 suradnika, od čega više od polovice čine suradnici hrvatske nacionalnosti. Među njima, 70 posto su suradnici koji su radili po "ekstremnoj hrvatskoj emigraciji", 20 posto prema unutarnjem neprijatelju i 10 posto po kleronacionalizmu. Među otkrivenim "muslimanskim doušnicima" 62 posto je radilo po unutarnjem neprijatelju, pet posto po emigraciji i 33 posto po neprijateljima unutar islamske zajednice. Oko 37 posto srpskih doušnika je radilo po četničkoj emigraciji, 50 posto po unutarnjem neprijatelju, devet posto po pravoslavnom kleru i ostalo po tzv. ekonomskom destabiliziranju BiH. Devedeset posto svih suradnika bilo je angažirano po patriotskoj osnovi, pat posto kroz osobno poznanstvo sa radnicima SDB-a i pet posto pod raznim vidovima pritisaka. U odnosu na Srbe i Hrvate, Muslimani su u prosjeku bili najmlađi suradnici.

I Vukušić i Bešlić su potom obećali da će objaviti i ostalih 5.500 imena suradnika SDB-a BiH koji su nastavili suradnju sa službom i poslije 1990. godine.

Međutim, nema sumnje da je objavljivanje dokumenata sa kojih nikada nije skinuta oznaka "službena tajna" protuzakonito djelo usmjereno na kompromitaciju samo određenih osoba, jer se prema saznanjima Slobodne Bosne, u ostatku povjerljivog materijala nalaze imena visokorangiranih političara HDZ-a, SDA, SDS-a, kao i vjerska elita Islamske zajednice, Katoličke crkve i Srpske pravoslavne crkve. Naravno, Ivan Bešlić je odbio otkriti novinarima ko mu je ustupio ove obavještajne materijale?

NAVODNI AUTOR BEŠLIĆ

Objašnjenje prema kojem je navodni autor knjige Ivan Bešlić do povjerljivih podataka Službe državne bezbjednosti došao uz pomoć svojih prijatelja iz emigracije, dakako, obična je izmišljotina.

Naime, svi dokumenti koje je Bešlić javnosti prezentirao su autentični i do proljeća '92. godine bili su pohranjeni u arhivi SDB-a u Sarajevu. Dodajmo tome kako su informacije o operativnim vezama i suradničkoj mreži, nakon prvih višestranačkih izbora 1990., u detašmanima SDB-a brisani, s tim da je operativna evidencija mikrofilmovana, odnosno snimljena na diskete i čuvana u sarajevskoj centrali. No, u razdoblju od 1. marta do početka aprila prve ratne godine, a po nalogu tadašnjeg podsekretara bosanskog SDB-a Branka Kvesića, glavnina mikrofilmovane dokumentacije sa kompletnom suradničkom mrežom izmještena je (pokradena) je u Mostar. Pored Kvesića, koji će kasnije postati prvi ministar policije u hercegbosanko vladi Mate Bobana, u toj je operaciji sudjelovalo više tada visokorangiranih bosanskih obavještajaca. Na prvom mjestu valja spomenuti Zdravka Zorića, u to vrijeme načelnika Uprave za emigraciju, te bivšeg načelnika Uprave za obavještajne poslove Omicu Đukića i inspektora Emira Bijedića koji trenutačno obavlja funkciju jednog od direktora Državne agencije za informacije i zaštitu.

Krađa povjerljive dokumentacije nije, međutim, jedini ratni plijen koji su Kvesić i njegovi suradnici, koristeći kaos u kojem je SDB BiH djelovao s početka rata, odnijeli iz Sarajeva. Prije nego što su krenuli prema Mostaru oni su, opet po Kvesićevom naređenju, iz kase u kojoj su čuvana sredstva za posebne namjene, otuđili nekoliko stotina tisuća maraka (u raznim valutama) i najmanje deset luksuznih automobila. U sva ukradena vozila je prethodno ugrađena kompletna policijska oprema, a završila su u vlasništvu MUP-a bivše Herceg-Bosne, što potvrđuje da je posrijedi bila unaprijed isplanirana i ciljana pljačka. Zanimljivo je, također, da se Bijedić, nakon stoje u Mostar odvezao jedan automobil, ponovno vratio u Sarajevo po drugo vozilo i da se kasnije branio kako je to morao uraditi, mada njegova uloga nije nikada do kraja rasvijetljena. Recimo da je Emir Bijedić kasnije završio kao oficir sigurnosti u Četvrtom korpusu Armije BiH, dok je Omica Đukić ostao do kraja lojalan Branku Kvesiću i parastrukturama "Herceg Bosne".

No, vratimo se prijeratnoj arhivi SDB-a čije je publiciranje proteklih dana izazvalo burne reakcije, ali i prave drame u životima ljudi koji su nerijetko, ni krivi ni dužni, prokazani kao suradnici Državne bezbjednosti. U vrijeme kada je operativna evidencija SDB-a za period od 1970. do početka '90. godine neovlašteno otuđena,

Čuvari Jugoslavije Suradnici UDBE

Objavljene dokumente SDB-a pokrao je početkom rata Bobanov ministar policije Branko Kvesić; Dio dokumenata prikupio je i Ivan Vukšić!

Adnan Buturović i Suzana Mijatović

Kvesićev pomoćnik za analitiku je bio Bakir Alispahić, dok je šefica odsjeka u sklopu kojeg se čuvala arhiva bila Emira Teftedarija. Teftedarija je poslije napustila Službu i trenutno radi kao inženjer u poduzeću Alden-print čiji je vlasnik nekadašnji zamjenik direktora ATD-a Irfan Ljevaković. Poznato je, isto tako, da je nakon što je otkriveno s kakvim su plijenom Kvesić i njegovi najbliži suradnici napustili Sarajevo, u SDB-u formirana posebna komisija koja je trebala napraviti popis otuđenih sredstava kako bi se protiv bivšeg podsekretara Kvesića podigla kaznena prijava. U tom je kontekstu istraga trebala utvrditi i odgovornost Alispahića i Teftedarije, do čega nikada nije došlo, ponajviše zaslugom Kvesićevog nasljednika Joze Jozića koji je, umjesto kažnjavanja krivaca, samo nastavio kontinuitet pljačke. Već smo pisali daje upravo Jozić iz arhive SDB-a odnio dosje katoličkog svećenika Krunoslava Draganovića čija je kopija vraćena u Sarajevo, dok su originalni dokumenti ostali u Zagrebu.

NEZAKONITA DISTRIBUCIJA ARHIVSKE GRAĐE

Jednako kao što nema sumnje ko je stvarni autor knjige "Čuvari Jugoslavije" i odakle potiče stotine dokumenata objavjenih u četiri toma, jasno je i kako pojedini dokumenti nisu mogli biti objavljeni bez pomoći aktualnog rukovodstva FOSS-a. To e posebno odnosi na prijedloge za angažiranje suradnika, budući da su originali tih dokumenata sačuvani u arhivi federalne tajne službe, a Bešliću ih je mogao ustupiti jedino doskorašnji zamjenik direktora FOSS-a Ivan Vukšić. Osim toga, Ivan Bešlić i strukture koje se kriju iza njega, zasigurno ne bi krenuli u taj posao da prethodno nisu dobili čvrste garancije da poslije objave dokumenata sa kojih nije skinuta oznaka tajnosti, protiv njih neće biti pokrenut krivični postupak. Naime, prema Zakonu o arhivskoj građi, dokumentacija s oznakom strogo povjerljivo ne smije se objelodaniti do isteka roka od 50 godina. Pored toga, objavljivanje operativne evidencije o suradničkoj mreži s punim imenima i prezimenima kao i pseudonima pod kojima su suradnici zavedeni, te osnovama angažiranja i njihovoj usmjerenosti, predstavlja ozbiljno narušavanje zaštite sredstava i metoda rada tajne službe. No, sve dok su na čelnim pozicijama u FOSS-u kadrovi odani Vukšiću (među njima i pomoćnik direktora za analitiku Ahmet Kico), iluzorno je očekivati da će neko zatražiti sankcioniranje autora i zabranu daljeg tiskanja knjige. Recimo, na koncu, da je Ivan Vukšić nedavno viđen u društvu s Ivanom Bešlićem i Brankom Kvesićem i da je od svojih suradnika u FOSS-u tražio da mu se dostavi

popis i status svih dosadašnjih radnika SDB-a, što se može tumačiti kao najava novih uradaka sa sličnom tematikom u izdanju hrvatskog obavještajnog podzemlja u BiH.

KOGA IMA A KOGA NEMA U KNJIZI

Zanimljivo je da su u dvije knjige koje obrađuju "suradnike Hrvate" izostavljeni aktualni visoki katolički svećenici koji su prema također pouzdanoj, ali neobjavljenoj dokumentaciji radili za SDB BiH. Pod kodnim imenom Hegel krije se Vinko Antunović iz Kiseljaka, trenutno šef ureda obrane za središnju Bosnu. On je bio zadužen za praćenje Ive Komšića, bivšeg direktora RO "Kiseljak" Ive Mire Jovića i još nekoliko lica zbog hrvatskog nacionalizma. Tu je i bivši ministar vjera u ratnoj Vladi BiH Darko Lukić koji je zaveden pod šifrom Kritičar. On je izvještavao o licima koji su u decembru 1986. u Sarajevu bili na rođendanu Isidore Bjelice (sada beogradske umjetnice), poznatom pod nazivom "Bal crnih košulja". Bio je zadužen za praćenje novinara Oslobođenja Manojla Tomića i urednika Waltera Envera Čauševića. Pod šifrom Kafka suradnik je bio Jakov Jurišić koji je pratio pisce Ivana Lovrenovića, Anđelka Vuletića, Ranka Sladojevića i Muberu Mujagić. Na početku rata 1992. Jurišića su ubili četnici na Grbavici.

Na fakultetima Univerziteta u Sarajevu suradnici SDB-a su bili portiri, šefovi studentskih službi, konobari studentskih menzi, referenti za narodnu odbranu. Među profesorima i asistentima to su bili Vladimir Đuro Degan (Toni), Alojz Benac (Neolit), Vojislav Šešelj (Magistar), Božidar Gajo Sekulić (Kaucki), Besim Spahić (Vezir), Mustafa Festić (Mičigen), Ejub Čehić...

Od bošnjačkih doušnika najviše ih je bilo među imamima i u Starješinstvu IZ-a. Tu su mostarski muftija Seid Smajkić (šifre Adi i Rusmir), imam džamije Ferhadija Nesib Talić (Peć), predsjednik Starješinstva IZ BiH Ahmed Smailović (Saud), bihaćki imami Muhamed Skenderović (Kum) i Enver Moranjkić (Hakija), visočki imam Mirsad Mahmutović (Hadis), bivši imam Alipašine džamije Nurif Herić (Hari), profesor GHB Medrese Halid Hadžiabdić (Mozel), sekretar GHBM Murat Hadžimešić (Sabah)...

Suradnik SDB-a bio je i komandant Sedme muslimanske brigade ABiH Halil Brzina sa kodnim imenom Ismet. Vrbovan je 1979. u Švicarskoj, a pratio je ustašku emigraciju. Od oslobođenih haških optuženika spominje se Zejnil Delalić (Nil) iz Ostrošca.

Od novinara tu su bili tadašnji glavni i odgovorni urednik Oslobođenja Zlatko Dizdarević pod šifrom Pariz, sada ambasador BiH u Zagrebu. Dopisnik Vjesnika iz Sarajeva Munib Alić (Tetovo), urednik RTV SA Besim Cerić (Monitor), književnik Iso Kalač (Homer), novinar FTV Mirza Sadiković (Princ), Kemal Coco (Pjesnik).

KO ĆE SE OBOGATITI NA "ČUVARIMA"

Komplet od četiri knjige "Čuvari Jugoslavije" prodaje se po cijeni od 200 KM. Sudeći po nezapamćenom interesovanju i gužvama na promocijama širom BiH kao i izvještajima iz knjižara, te nezapamćenoj medijskoj promociji, "Čuvari Jugoslavije" je apsolutno najprodavanija knjiga a poslijeratnoj BiH. Izdavač „Samizdat" (vlastita

naklada Ivana Bešlića) nije saopćio kolika je naklada knjige, ali je izvjesno da će ova udbaško-špijunska poslastica doseći prodatu nakladu od 10-ak tisuća primjeraka. To, pak znači, da će se oko ovog biznisa vrtiti čak dva milijuna KM. Imajući u vidu krajnje primitivnu opremu, grafički nezahtjevne materijale iz kojih je jasno da su troškovi štampe minimalni, gledno je da će 4-5 ljudi angažiranih na ovom projektu (Kvesić, Vukšić, Vukušić, te potpisnik knjige Bešlić) između sebe podijeliti plijen od najmanje milion i pol maraka!? Koliko je otprilike novčani dio nagrade koja se plaćuje dobitnicima Nobelove nagrade za književnost!?

ZAŠTO LIKUJU KOS-ovci

Iako se u uvodnoj rijeci autora knjige Čuvari Jugoslavije ističe kako su selektirani uglavnom suradnici iz prve kategorije koje je Udba smatrala potpuno lojalnim, bolji poznavatelji prilika tvrde da se u najvećem broju slučajeva radi o tzv. operativnim vezama, a da su neki od dugogodišnjih suradnika izostavljeni. Pored toga, s rezervom treba uzeti i najave novih projekata u kojima će, navodno, biti raskrinkana suradnička mreža KOS-a, budući da se arhiva bivše Kontraobavještajne službe JNA čuva u Beogradu. Čak i pod pretpostavkom da Bešlić i njegovi mentori dođu do dokumentacije KOS-a, teško je povjerovati da bi ta knjiga, kao uostalom i Čuvari Jugoslavije, bila objavljena bez stroge cenzure. Naime, za razliku od nekadašnjeg SDB-a, KOS je imao neuporedivo razgranatiju suradničku mrežu, naročito u vjerskim zajednicama i emigrantskim krugovima, čije bi razotkrivanje donijelo mnoga neugodna iznenađenja.

ZAŠTO SE KVESIĆU NE SUDI ZA RATNE ZLOČINE?

Nije zanemarljiv broj bivših suradnika SDB-a čija se imena spominju u arhivama koje je iz Sarajeva ukrao Branko Kvesić, a koji su kasnije završili u nekom od hercegovačkih logora HVO-a. Podsjetimo, također, da je u to vrijeme ministar hercegbosanske policije bio upravo Kvesić, te da je Kantonalnom tužiteljstvu u Mostaru, pod oznakom "A", još prije dvije godine, stiglo odobrenje za procesuiranje prvog Bobanovog policajca. Međutim, optužnica protiv Branka Kvesića još uvijek nije podignuta, a svi naši pokušaji da u Kantonalnom tužiteljstvu saznamo u kojoj se fazi istraga nalazi, ostali su bez uspjeha.

KO JE IVAN BEŠLIĆ

Samostalni izdavač knjiga Čuvari Jugoslavije Ivan Bešlić rođen je 1956, godine u selu Rastovača kod Posušja. U Sjedinjene Američke Države je otišao 1978. godine i tamo se priključio proustaškoj organizaciji Hrvatski narodni otpor (HNO). U Čikagu je otvorio privatnu kompaniju iz čijeg je poslovanja izdvajao novac za rad i akcije hrvatske ekstremne emigracije. U augustu 1991. godine agenti FBI-ja su ga uhapsili na Floridi zbog nabavke naoružanja koje je ukradeno iz američkih vojnih baza. Nakon što je, poslije nekoliko mjeseci provedenih u pritvoru pušten, u julu 2002. godine doživotno je protjeran iz Amerike i od tada živi u Posušju.

Na promociji knjige Čuvari Jugoslavije u Livnu Bešlić je odbio odgovarati na

pitanja prisutnih koji su ga proglasili "srbočetničkim špijunom". Iz Livna su Bešlić i promotori pobjegli u pratnji trideset policajaca. Predsjednik Nadzornog odbora HVIDR-e iz Livna Jakov Perković napisao je u Slobodnoj Dalmaciji da je knjiga običan falsifikat jer su u njoj oklevetani i osuđeni nedužni Hrvati, kao što su Livnjak Jure Mihaljević i Ivica Cember iz Posušja.

KO JE BOŽE VUKUŠIĆ

Stručni konzultant Bože Vukušić se također aktivno bavi objavljivanjem dokumentacije SDB-a BiH (izdao knjigu "Tajni rat UDBE"). Nakon rata Vukušić je u Hrvatsku došao iz njemačkog zatvora gdje je još krajem osamdesetih godina bio osuđen na doživotnu robiju zbog ubistva jugoslavenskog agenta. Prema tvrdnjama hrvatskih obavještajnih izvora, Vukušić je također bio plaćeni ubica jugoslavenske službe koji je poslan da ubije dvostrukog agenta. Prema svjedočenju predratnog načelnika SDB-a Hrvatske Josipa Perkovića na suđenju Vinku Sindičiću za ubistvo hrvatskog emigranta Brune Bušića u Parizu 1978. godine, Vukušić je po dolasku u Hrvatsku oteo, mučio i ispitivao Blagoja Zelića, bivšeg šefa SDB-a Split koji je navodno bio organizator atentata na hrvatske emigrante (Bušića, Senića, Jelića, Ševu i Štedula). Vukušićevo izručenje iz Njemačke su isposlovali Franjo Tuđman i Gojko Šušak preko kancelara Hansa Ditriha Genshera i ministra vanjskih poslova i bivšeg šefa tajne policije BND Klausa Kinkela. Pred sudom je Perković ustvrdio kako je Vukušić imao zadatak da otme Petra Gudelja, jednog od atentatora na Bušića, da ubije predratnog šefe odjeljenja za emigraciju SDB-a Mostar Ivana Lasića i otme iz Sarajeva Iliju Stanića, ubicu ustaškog zločinca Vjekoslava Maksa Luburića.

Sve Vukušićeve akcije su pomagali sudija Ustavnog suda Hrvatske i član HDZ-ove desnice Vice Vukojević, ozloglašeni ustaški emigrant Dane Šarac, a izvršioci su bili sadašnji haški uznik i zapovjednik Kažnjeničke bojne Mladen Naletilić Tuta i njegov pomoćnik Ivan Andabak. Zato nije čudno što u knjigama nema imena Mladena Naletilića kojeg je SDB zavrbovala na italijanskom jezeru Como 1990. godini pod šifrom Kobra.

Zanimljivo je da je haški uznik Naletilić u augustu 1992. godine ubio Udbinu dugogodišnju metu iz Australije, zapovjednika HOS-a Blaža Kraljevića, a sumnjiči se za ubistvo Ludviga Pavlovića koji je 1972. upao s ustaškim teroristima u BiH i bio osuđen na 20 godina zatvora. Pušten je pred rat a onda likvidiran u Hercegovini.

Slobodna Bosna, 6. 11. 2003.

HALIL BRZINA OKLEVETAN U "SLOBODNOJ BOSNI"

Nisam bio ničiji doušnik niti saradnik

Nekadašnji komandant Sedme muslimanske viteške oslobodilačke brigade Halil Brzina oklevetan je u "Slobodnoj Bosni" kao saradnik KOS-a.

Ovaj magazin objavio je u svom posljednjem broju da je Brzina bio zavrbovan

od KOS-a i da je u Švicarskoj pratio ustašku emigraciju.

Brzina u svom reagiranju tvrdi da nikada nije bio "saradnik SDB-a niti bilo koje druge tajne niti javne obavještajne službe".

- Nisam bio ničiji doušnik niti saradnik, pa nisam nosio ni konspirativna imena, prema tome ni kodno ime "Ismet" - piše Brzina "Slobodnoj Bosni" i dodaje da nikada nije bio ni od koga vrbovan, niti je ikada ikoga pratio "pa ni ustašku emigraciju".

Inače, u knjizi na koju se poziva "Slobodna Bosna" navedeno je da je saradnik Udbe bio izvjesni Halil Bezina, sin Alije, rođen 5. augusta 1944. godine u Žepču. Bivši komandant Sedme muslimanske, međutim, rođen je 23. decembra 1953. godine u Donjoj Bitunji, općina Stolac, a otac mu se zove Salko. Već poređenje tih podataka, kao i činjenica da general Brzina nikada nije boravio u Švicarskoj, pokazuje koliko je "Slobodna Bosna" promašila.

Dnevni avaz, 8.novembar 2003.

ŠTO SE KRIJE IZA KNJIGE"ČUVARI JUGOSLAVIJE - SARADNICI UDBE BiH"

Biznis ili postrojavanje nacije

Piše Enes Ratkušić

Objavljivanje višetomnog izdanja knjige "Čuvari Jogoslavije - Saradnici Udbe u BiH" malo je koga ostavilo ravnodušnim, osim onih, nažalost rijetkih, koji povijesno promišljaju o našoj prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Jedni su zadovoljni jer ih tamo nema, drugi su zabrinuti jer su objelodanjeni. Treća kategorija ljudi su preplašeni za vlastiti život, jer za potrebe Udbe nisu šmekali, pratili , nego obavljali "prljavije poslove". Riječ je, naravno, o ljudima akoji su pristajali skoknuti do Njemačke, ili neke druge zemlje, "ohladiti" kakvog rođaka ili prijatelja, za dobrobit razvoja socijalizma, samoupravljanja i bratstva i jedinstva. Zbog takvih je, uglavnom u Zapadnoj Hercegovini, stanje napeto Dovoljno je napomenuti da je riječ o prvim promocijama knjige gdje se policija službeno pojavljuje kao garant sigurnosti skupova ovakve vrste.

Lupetanje pseudo inteligencije

Najtužnija su objašnjenja prozvanih intelektualaca koji nas, u režiji raznih institucija za afirmaciju ljudskih prava, godinama masiraju svojim "visokoumnim" savjetima i bespoštednim kritikama svega postojećeg. Oni su se prihvatili rasprave o odgovornosti izdavača, što nije njihov posao, nego, prije svega, posao suda. Takvi na najilustrativniji način pokazuju da je svako njihovo isticanje nezavisne pozicije providan paravan za intelektulanu prostituciji kojom se bave.

Cijela njihova priča je jasno motivirana strahom od gubitka pozicije kad su vlatite autoritete izgrađivali uglavnom na "obaranju studenata", a ne na kritici "društvene zbilje". To je, uostalom, jedina vrsta straha koji ova populacija prepoznaje i drži razložnim. Uostalom, strah od gubitka društvene pozicije ih je, uglavnom, i vodio u Službu državne sigurnosti.

Dio njih, u nesuvislim pokušajima skretanja teme, pokušava govoriti o falsifikatima, što je notorna budalaština. Knjiga je lišena bilo kakvog popratnog teksta, u pitanju su faksimili orginalnih kartona u koje ne može biti velike sumnje. Daleko bi ljudskije i moralnije bilo objašnjenje da su na takve rabote bili primorani. Ali, takvo priznanje je u sprotnosti sa napredovanjem u službi ili ugodnim životom uz privilegije. Bilo bi ludo da te netko prisiljava, pa čak i muči, za bolji život.

I ovu, kao i brojne druge teme, mediji će, naravno, iskoristiti za "selektivnu pucnjavu", u skladu sa željama vlastitih mentora. *Slobodna Bosna* potrudila se objaviti masu zvučnih imena, kako onih koji su zaista unutar četverotomnog izdanja, ali, uzgredno, i neke kojih tamo nema, a koje bi uredništvo tog lista, očito , željelo vidjeti.

General **Halil Brzina** je najilustrativniji primjer te više nego bolesne potrebe. Iako su u *Slobodnoj Bosni* dobro znali da nije riječ o Halilu Brzini, nekadašnjem komanadantu 7. muslimanske, kako tamo napisali autori članka **Adnan Buturović** i **Suzana Mijatović**, i kako bi uredništvo *Slobodne Bosne* očito jako željelo, nego je riječ o njegovom imenjaku i prezimenjaku iz Žepča.

Kakve implikacije može imati objavljivanje imena saradnika Službe državne sigurnosti bivše Jugoslavije nije teško pretpostaviti. Dakako, najveći problem predstavljaju imena bivših saradnika Udbe koji nisu objavljeni. U kontekstu ovakvog pristupa treba podvući da je ovo tek manji dio materijala kojim izdavač raspolaže. Onaj neobjavljeni je, naravno, daleko interesantniji i mogao bi za njegovog vlasnika biti daleko opasniji od svih kritika i prijetnji koje stižu na njegovu adresu.

U Hercegovini se već uveliko priča o "biznisu" koji može producirati ova arhiva. Računa se da bi parali pojedinci mogli krenuti u otkupljivanje vlastitih kartona, čime bi za dobre novce bili eliminirani iz nekih narednih izdanja.

Punjači gaća i velike ribe

Govori se da su neki vlastiti izostanak u već objavljenim knjigama izgladili upravo na nevedeni način. Činjenica je da sve vrvi od ljudi čiji je ulazak u Službu bio posljedica "punjenja gaća", a izostanak "velikih riba", jasno govori da je biznis mogao biti važan motiv, pokretač cijelog projekta. Da ovakva razmišljanja imaju logičku pozadinu u velikoj mjeri svjedoči činjenica da Ivan Bešlić, bez obzira na ideološko-političke motive vlastitog boravka u Sjedinjenim Državama, nije mogao ostati imun na američku školu biznisa.

Koliko, međutim, u svemu ima politike? Mnogi smatraju da su upravo politički motivi u prvom planu. Pitanje je zbog čega je ova knjiga objavljena baš sada i zbog čega u njoj nema onih za koje se pouzdano zna da su bili saradnici Udbe, poput Mate Bobana, Mladena Naletilića Tute i dr. Dakako da su ta pitanja vrlo važna i da će odgovori na njih rasvijetliti moguće skrivene namjere autora i grupacije koja stoji iza cijelog projekta.

Prema nekim razmišljanjima ova knjiga je upozorenje svim zalutalim ovčicama koje svojim ponašanjem i djelovanjem opstruiraju, odnosno ugrožavaju koncept Velike Hrvatske. HDZ predstojeće izbore drži kao posljednju šansu mobiliziranja nacije kako

u Hrvatskoj tako i dijaspori, na realizaciji Tuđmanovog projekta. Neobjavljivanje imena svećenika saradnika Udbe, jeste, također u funkciji cijelog projekta, jer njima je obaveza da sve međunacionalne probleme izglade za dobrobit tog uzvišenog cilja.

Ljiljan, 14. 11. 2003.

Šef SDB-a BiH Jozo Jozić početkom rata otkrio UDBA-še Šuška, Vukojevića, Čolaka, Bradvicu...

Zašto se nad knjigom "Čuvari Jugoslavije" zgražava bivši šef RMUP-a i AID- a Bakir Alispahić – Zašto je ratni šef SDB-a BiH Jozo Jozić nezadovoljan – Ko je oklevetao bivšeg šefa obavještajnog sektora Ministarstva odbrane HrvatskeJosipa Perkovića

Tek nakon sto je "SB" u prošlom broju otkrila kako su prikupljeni dokumenti objavljeni u skandaloznoj knjizi "Čuvari Jugoslavije" uslijedila je javna polemika na ovu temu. Naš list ide dalje otkrivajući šta će navodni autor Ivan Bešlić "otkriti" u narednom izdanju te kako je bosanska SDB participirala u političko-obavještajnim sukobima u Hrvatskoj

Nakon što je prije sedam dana Slobodna Bosnti prva razotkrila odakle potiče dokumentacija koju je anonimni hrvatski emigrant Ivan Bešlić koristio u knjizi "Čuvari Jugoslavije" i nakon što smo sa zakonskog aspekta problematizirali objavljivanje strogo povjerljivih informacija bivše SDB BiH, uslijedila je serija reakcija. No, umjesto konkretnih poteza sudskih i pravosudnih institucija, te čelnika Federalne obavještajno-sigurnosne službe kojoj je distribucijom podataka o suradničkoj mreži prijeratne bosanske tajne policije nanesena i najveća šteta, prvi su reagirali oni od kojih se to najmanje očekivalo, Bakir Alispahić i Jozo Jozić. Alispahić je, podsjetimo, u proljeće 1992. godine, kada je tadašnji podsekretar SDB-a Branko Kvesić iz Sarajeva neovlašteno odnio glavninu mikrofilmovane dokumentacije sa kompletnom evidencijom suradnika i tzv. operativnih veza, bio njegov pomoćnik za analitiku. Jozić, također dugogodišnji djelatnik SDB-a BiH, Kvesića je zamijenio na funkciji podsekretara.

ALISPAHIĆEV PROTEST

"Bio sam na promociji i mogu reći da je sramno što je dozvoljeno da se kao knjiga pojavi dokumentacija koju je u martu '92. iz Službe ukrao Branko Kvesić. Protiv njega su nadležni podnijeli krivičnu prijavu, ali to nikada nije procesuirano", izjavio je u Dnevnom avazu Bakir Alispahić. On, međutim, nije razjasnio vlastitu, kao ni ulogu svoje kolegice Emire Teftedarije koja je u vrijeme Kvesićeve pljačke bila šefica odsjeka u sklopu kojeg se čuvala arhiva. "Poznato mi je da je Kvesić otuđio mikrofilmove suradničke mreže i, najvjerojatnije, u nekim mutnim kombinacijama sa tzv. autorima knjige ustupio dio autentične dokumentacije", objasnio je u istoj tiskovini Kvesićev nasljednik Jozo Jozić. Zanimljivo je da su se Alispahić i Jozić, osim oko izvora podataka,

složili i kako objavljivanje dokumentacije SDB-a predstavlja nezakonit čin koji se nužno mora sankcionirati. Ostaje još da u to uvjere samoproglašenog, pravnog eksperta, suca Suda BiH Vladu Adamovića koji, po svemu sudeći, uvijek nije siguran da li je u ovom slučaju počinjeno krivično djelo?!

Budući da je nakon potvrde njegovih nekadašnjih kolega bjelodano ko stoji iza skandaloznog projekta "Čuvari Jugoslavije", red je nakratko se pozabaviti i angažmanom Kvesićevog nasljednika Joze Jozića koji je, isto tako, trgovao povjerljivim dokumentima i dao veliki "doprinos" u raskrinkavanju suradničke mreže SDB-a. U prošlom broju smo podsjetili da je upravo Jozić iz sarajevske arhive Službe državne bezbjednosti odnio u Zagreb dosje katoličkog svećenika Krunoslava Draganovića čiji original nikada nije vraćen u BiH, niti je u tom smislu pokretano pitanje njegove odgovornosti. Manje je, međutim poznato da je Jozić stvarni autor pisma koje je navodno, koncem juna 1992. prijeratni podsekretar SDB-a Hrvatske a tadašnji pomoćnik hrvatskog ministra obrane Josip Perković uputio Saveznoj službi državne bezbjednosti u Beogradu. Radi se, dakako o grubom falsifikatu na memorandumu Ministarstva obrane Hrvatske upućenom, navodno, iz Budimpešte. Perkovićev dopis, kako se navodi, trebao bi predstavljati odgovor na "neosnovane optužbe i ucjene" koje su iznesene protiv njega, te Gojka Šuška i Vice Vukojevića od strane Savezne SDB, a zapravo je posrijedi najobičniji pamflet koji je trebao poslužiti za kompromitaciju čelnika HDZ-a Hrvatske i nekolicine visokopozicioniranih djelatnika SDB-a iz Sarajeva i Zagreba. Tako Jozić u dokumentu na kojem je falsificiran Perkovićev potpis, između ostalog, navodi da su, suprotno klevetničkoj praksi po kojoj su svi Hrvali iz Hercegovine prikrivene ustaše, oni bili kičma jugoslavenske UDB-e.

Uz podsjećanje na "profesionalni angažman" Stanka Čolaka, Ivana Lasića, Jerke Bradvice, Stipe Grizelja, Rade Vukojevića, Jozić piše kako se ne smiju zaboraviti ključni tajni operativci koji su djelovali u inozemstvu. A to su, "otkriva" Jozić u svojoj obavještajnoj podvali, bili Vice Vukojević (tada već etablirani HDZ-ovac), Ilija Stanić (koji je likvidirao ustaškog generala Maksa Luburića), Željko Šušak, Ivan Galić i budući hrvatski ministar obrane Gojko Šušak.

HRVATSKI KRVNICI

Napominjući kako je tijekom studentskih nemira 70-tih godina Vice Vukojević svojim konspirativnim radom dao ogroman doprinos slamanju hrvatskog separatizma, Jozić mu imputira i ključnu ulogu kako piše, "perfektnoj egzekuciji" poznatog hrvatskog emigranta Brune Bušića. U nastavku tog obavještajnog pamfleta koji je početkom ljeta '92. sročen u Sarajevu, Jozić "razotkriva" kako su zahvaljujući tajnim operativcima SDB-a Marinu Sopti i Gojku Šušku u Kanadi i SAD-u razbijeni ustaški teroristi, a među našim ljudima je zavladao mir. Potom se ističu i zasluge Željka Šuška koji je, navodno, za svog tajnog djelovanja medu hrvatskom emigracijom na vezi imao visokog funkcionera SDB-a u Sarajevu Branka Pletikosu. Na kraju pisma Perković se, navodno, žali Saveznoj SDB kako njega, Vicu Vukojevića i Gojka Šuška ucjenjuju Branko Pletikosa i bivši šef SDB-a u Osijeku Marko Berzer, te da od njih traže novac i imenovanje na visoke funkcije.

Da je navodno pismo Josipa Perkovića monstruozna obavještajna konstrukcija koja je plasirana iz više razloga, potvrđuje nekoliko detalja preko kojih je pravi autor (Jozo Jozić) olako prešao. Naime, prijeratni inspektor za emigraciju u SDB-u BiH Branko Pletikosa zarobljen je odmah na početku rata u sarajevskom naselju Grbavica, gdje je nekoliko mjeseci bio zatočen u srpskim zatvorima. Ubrzo poslije oslobađanja, Pletikosa je ubijen snajperskim hicem u blizini zgrade Oslobođenja i nema ni govora da se mogao baviti ucjenama i iznuđivanjem novca.

Pored toga, iskusni dugogodišnji operativac kakav je (potpisani) Josip Perković, sve i daje ostao na vezi sa prijeratnim šefovima u Beogradu u što je, također, teško povjerovati, ne bi im zasigurno referirao pismenim putem, i to na službenom memorandumu Ministarstva obrane Hrvatske!!! Međutim, i pored svih nedostataka, taj je loše sročeni falsifikat koji je, uz Perkovića, trebao kompromitirati neke od članova tadašnjeg najužeg političkog i vojnog rukovodstva Hrvatske, ali i nekolicine dugogodišnjih čelnika SDB-a BiH, ipak poslužio namjeni. Poznato je da se navodno Perkovićevo (a zapravo Jozićevo) pismo dugo koristilo u međusobnim obračunima HDZ-ovskog vodstva u Zagrebu, ali su neuporedivo teže posljedice Jozićevog pamfleta osjetile njegove kolege iz Sarajeva. Prije svih Rade Vukojević, prijeratni inspektor zadužen za emigraciju i načelnik jedne od uprava u SDB-u BiH koji se, nakon što je 1988. godine otišao u mirovinu, vratio u rodni Ljubuški. Vukojević, za kojeg je Jozić napisao daje na vezi držao tajnog agenta Iliju Stanića, te da je imao ključnu ulogu u organiziranju ubojstva Maksa Luburića, prošao je pravu torturu HVO-vlasti na početku rata?!

No bilo kako bilo, Jozo Jozić je tokom rata postao jedan od prvih ljudi Hrvatske seljačke stranke u BiH, čijeg su predsjednika Ivu Komšića iz Kiseljaka u Sarajevo doveli pripadnici zločinačke grupe Ševe predvođeni Nedžadom Herendom. Nakon rata Komšić i Jozić su se posvetili privatnom biznisu...

EMIR BIJEDIĆ IZ SIPA-e POMAGAO KVESIĆU!

Bivšem podsekretaru SDB-a BiH Branku Kvesiću tokom pljačke koju je počinio u RMUP-u (mikrofilmovi, zlato, novac, automobili..) i bijega u Mostar na usluzi je cijelo vrijeme bio tadašnji radnik SDB-a a današnji zamjenik direktora državne agencija SIPA-e Emir Bijedić. Nakon što su zajednički prebacili glavninu pokradene dokumentacije i nakon što je Kvesić ostao u Hercegovini, Bijedić je nekoliko nedjelja prije rata u više navrata dolazio u Sarajevo kako bi u Mostar prebacio sve važno što prema Kvesićevim procjenama nije do tada pokradeno.

Bijedić je tokom rata bio prvi čovjek bezbjednosti Četvrtog korpusa i jedini čovjek koji je preživio hapšenje u zgradi Vraniće. Bijedića je na jedno od čelnih mjesta u SIPA-i predložio SDP, tačnije tadašnji premijer Alija Behmen, ali ga to nije sputavalo da tokom nedavne dženaze Aliji Izetbegoviću bude u prvim redovima i među najožalošćenijim posjetiocima dženaze rahmetli Izetbegoviću. Još se niko nije sjetio upitati Bijedića šta on zna o krađi dokumentacije SDB-a i njenom objavljivanju u knjizi emigranta Ivana Bešlića.

ŠTA DONOSI NASTAVAK KNJIGE "ČUVARI JUGOSLAVIJE"

Vukšić isplatio 30 hiljada eura za nove dokumente

Navodni autor knjige "Čuvari Jugoslavije" hrvatski emigrant protjeran iz SAD-a Ivan Bešlić je najavio i drugi nastavak svog obavještajnog bestselera. Kako je kazao tokom nekoliko promocija te u više medijskih intervjua, drugi nastavak će biti mnogo zanimljiviji, sadržajniji i tematski raznovrsniji od prvog koji je bio tek puka zbirka dokumenata porijeklom iz SDB-a BiH koji govore o saradničkoj mreži ove tajne službe. No da bi sljedeći nastavak "Bešlićeve knjige" mogao biti doista zanimljiv i, dakako, tiražan, svjedoče informacije koje smo ovih dana dobili iz vrha Federalne obavještajno-sigurnosne službe (FOSS). Prema ovim izvorima, bivši direktor FOSS-a Ivan Vukšić (koji je uz predratnog šefa republičkog SDB-a Branka Kvesića prikupljao građu za knjigu "Čuvari Jugoslavije) prije dva mjeseca dao je nalog svojim saradnicima u FOSS-u da prikupe i analiziraju dokumentaciju bivšeg SDB-a (čiji je pravni nasljednik FOSS) o operacijama koje je tajna služba BiH vodila u posljednjih dvadesetak godina protiv političkih i drugih neprijatelja tadašnjeg ustavnog poretka u BiH. Isti izvor potvrđuje da je nekoliko desetaka inspektora FOSS-a po nalogu direktora Vukšića odmah prionulo na posao i tokom višenedjeljnog marljivog rada obavili povjereni im zadatak. Cijelom operacijom rukovodio je visoki dužnosnik FOSS-a zadužen za arhivsku građu Ahmed Kico. Ovaj obavještajac, rođen u Bugojnu, prije rata sitni doušnik, tokom rata je prosperirao i napredovao u karijeri zahvaljujući podršci koju je imao od bugojanskih šefova, prije svega Dževada Mlaće. U AID-u je važio za čovjeka od zadatka a blizak je bio bošnjačkim strukturama, pogotovo nakon što je magistrirao na Islamskom fakultetu u Sarajevu. Tema Kicinog magistarskog rada bio je naučni i filozofski opus izvjesnog mislioca iz Bugojna koji je, inače, Kicin rođeni dajidža!?Ahmed Kico je, tvrde naši izvori, nakon što su njegovi inspektori izvršili analizu svih operacija SDB-a BiH u posljednjih dvadesetak godina, sav materijal predao šefu Ivanu Vukšiću koji će tu građu, pouzdano, uskoro objaviti pod pseudonimom "Ivan Bešlić" kao nastavak storije o "Čuvarima Jugoslavije". Učesnicima u ovoj akciji prikupljanja građe Ivan Vukšić je isplatio 30 hiljada eura, što je više nego simbolično u poređenju sa novcem koji će dobiti autor(i) budućeg obavještajnog bestselera kojeg će, ponovo, potpisati Ivan Bešiić!

Slobodna Bosna, 13. 11. 2003.

SAMOUBOJSTVO U TUZLI: *Nermina Berbić (42) bivša radnica tuzlanskog lista "Front slobode", supruga i majka dvoje djece, tragično je završila život skokom sa sedmog kata zgrade u kojoj je živjela*

Tuzlanka Nermina Berbić prva je žrtva odvratne Bešlićeve knjige "Čuvari Jugoslavije"

Sat vremena iza ponoći 11. januara 2003. inspektori MUP-a Tuzlanskog kantona konstatovali su smrt **Nermine Berbić** u naselju Ši Selo u Tuzli. Prema onome što stoji u zapisniku koji je sačinila Kantonalna policija, Nermina Berbić je nekoliko minuta iza ponoći izvršila samoubojstvo skakanjem sa prozora svog stana koji se nalazi na sedmom spratu zgrade. Nakon izvršene rekonstrukcije događaja i nalaza koji je Tužilaštvu dostavio odjel patologije Univerzitetsko kliničkog-medicinskog centra u Tuzli, utvrđeno je da smrt nije nastupila nasilno, već da se žrtva samovoljno odlučila na suicid.

U Tuzli se narednih dana spekuliralo da je je Nermina prije smrti ostavila tri oproštajna pisma, namijenjena mužu i djeci, ali da se u tim pismima ne može pronaći odgovor na najznačajnije pitanje: zašto se Nermina Berić, četrdesetdvogodišnja porodična i veoma ugledna žena, majka dvoje djece i supruga sa stabilnim brakom i relativno dobrog imovinskog stanja, odlučila ma samoubistvo?

Tužilaštvo Tuzlanskog kantona posljednih dana izvršilo je vještačenje ovih pisama i utvrđeno je da ih je ona pisala, ali iz njih nije dobijen nikakav odgovor. Iako posljednjih dana nervoznija nego inače zbog spominjanja njenog imena u nekoliko navrata zbog povezanosti sa Službom državne bezbjednosti u knjizi *Čuvari Jugoslavije*, Nermina Berbić je ipak bila stabilnog psihološkog stanja.

Tokom dana sastala se s prijateljicom sa kojom je provela nekoliko sati u opuštenom razgovoru. Navečer je uobičajeno bila s djecom i mužem. Nakon što su te večeri djeca zaspala, ona se pripremila za počinak - istuširala se, obukla spavaćicu, uključila mašinu za veš i krenula na spavanje. Muž **Aid** tokom večeri se vratio s puta i kako nije mogao spavati ostao je pored TV-a. Odjednom, na vratima se pojavila supruga, obučena kao da želi izaći van i kazala: "**Ja odoh**!" Za nekoliko trenutaka Nermina Berbić već je bila na prozoru i njena silueta, praćena vrsikom, stopila se sa mrklim mrakom.

Prvo otkaz pa optužbe

U tašni koju je pripremila za jutarnji odlazak na posao, pored šminke, novčanika, pripremljenog pazara, jedino što je pronađeno bio je novinski članak, uredno izrezan iz *Fronta slobode*, u kojem se govori o Nermini Jašarević, nekadašnjem uposleniku u toj novinskoj kući. U njemu je stajalo da je u knjizi *Čuvari Jugoslavije* ona prozvana kao dugogodišnji suradnik Službe državne bezbjednosti, te da je radila pod kodnim imenom *Tijana*. Ona je, prema navodima u tom članku, kao sekretar u redakciji imala obavezu da "pokriva" novinare uposlene u *Frontu slobode* i da o tome

obavještava UDB-u. Taj članak je, prema riječima njenog muža Aida Berbića, imao presudan utjecaj na ovakav razvoj događaja.:

"U posljednje vrijeme bila je preopterećena onim što je pisano po novinama, ali ju je najviše pogodilo kada je članak izašao u *Frontu slobode*. Ona je u toj kući radila i bilo joj je teško što su upravo kolege pisale te gluposti i likovale zbog javnog linča potpuno nevine osobe. Nermina je bila na čekanju u *Frontu slobode* i kad se, u junu prošle godine, trebala vratiti na posao, oni su joj dali otkaz. Čak je u *Frontu* izašao članak kako je sudstvo korumpirano i kako na posao vraća ženu koja već radi. To je već mjesecima kod nje i u kući stvaralo nervozu, iako smo imali izuzetno stabilan i skladan brak. Ovo je sada valjda prelilo svaku čašu... Sve su nam uništili..."

Još uvijek u šoku, njen muž, koji je inače uposlen u općini Tuzla gdje radi kao pomoćnik načelnika za stambeno-komunalne poslove, smatra da su novinari *Fronta slobode* tendeciozno vršili pritisak ana porodice Berbić: **"Godinama dana pokušavali su me uništiti, pišući o meni sve i svašta, onda su udarili na ženu vjerujući da je ona slabija. Nevjerovatno je da su se u to upustili jer oni su je poznavali i znali su da čestita i poštena žena i da nema veze s tim glupostima. Kakav je ona bila čovjek najbolje govori dženaza na koju je došlo pola grada kako bi je ispratilo. Samo je *Front slobode* tvrdio drugačije"**.

Kontradiktorne izjave smo dobili od **Aida Berbića** i **Sinana Alića**, direktora *Fronta slobode*, pokušali smo provjeriti na Sudu gdje nam je rečeno da je Frontu slobode izdano pravomoćno rješenja za vraćanje Nermine Berbić na posao, ali da to nije urađeno, tako da je jedini način bio prisilno uvođenje na radno mjesto.

Tužilaštvo će naložiti hapšenje autora?!

Ono što se zamjera Frontu u drugom slučaju, pisanju o navodnoj suradnji Nermine Berbić sa Državnom bezbjednošću, jeste nasjedanje na laži iznesene u knjizi *Čuvari Jugoslavije* u kojoj se ona spominje kao operativna veza UDB-e. Jedan od naših sugovornika, inače dobar poznavalac prilika u obavještajno-bezbjedonosnim krugovima u Tuzli, ustvrdio je za naš list kako je najvjerovatnije da Nermina Jašarević, ako i ima istine da je bila izvor informacija, nije ni znala da njene informacije koristi Državna bezbjednost.

"Ovdje se pojavljuje nekoliko nelogičnosti jer u Tuzli je bilo mnogo suradnika UDB-e, a oni se ne spominju u ovoj knjizi, koja je običan ustaški pamflet. Razlog za to leži u činjenici da se neki od tih ljudi još uvijek koriste kao izvori tajnih službi, a neki od njih su ucijenjeni i koriste se prije svega u svrhu stjecanja financijske moći jakog lobija koji je cijelu regiju pretvorio u ekonomsku koloniju. Dalje, nejasno je šta je Nermina mogla špijunirati, čak i da je surađivala s SDB-om, kad su novinari *Fronta* bili naslonjeni na vlast tako da su oni bili jači od UDB-e. Nermina Berbić klasična je žrtva vještog pokušaja maskiranja još uvijek aktivnih obavještajaca koji haraju Tuzlom", kazao je naš izvor.

Prema informacijama do kojih je posljednjih dana došla *Slobodna Bosna* Tužilaštvo Tuzlanskog kantona po službenoj dužnosti morat će provesti kompletnu

istragu kako bi utvrdilo uzroke koji natjerali Nerminu Berbić da počini samoubistvo. Ukoliko osobe koje budu saslušane u toku istrage ustanove da su zaista na Nerminu Berbić presudan utjecaj izvršili napisi u medijima i u knjizi *Čuvari Jugoslavije*, Tužilaštvo će zatražiti od (grupe) autora da dokumentuju navodnu suradnju Nermine Berbić s SDB-om. Ako ne budu imali validnu dokumentaciju, mogli bi doći u situaciju da se autori knjige osumnjiče da su svjesno izazvali psihičku destabilizaciju ličnosti Nermine Berbić i time prouzrokovali njenu smrt. Također, ovakav razvoj događaja mogao bi ponukati još mnoštvo onih koji su su spomenuti u knjizi da pokrenu sudske postupke protiv grupe autora, odnosno **Ivana Bešlića**, koji se predstavlja kao autor knjige *Čuvari Jugoslavije*, posebice stoga što knjiga ne predočava dokumente koji svjedoče o stvarnom angažiranju spomenutih osoba za potrebe UDB-e.

Prijatelji porodice Berbić sa kojima smo razgovarali također smatraju da je neophodno podnijeti tužbe protiv nekoliko osoba koje su važne za samoubojstvo Nermine Berbić. Oni će, po svemu sudeći, već narednih nekoliko sedmica pripremiti kompletnu dokumentaciju i, ukoliko se muž nastradale odluči da pokrene sudski postupak, financirat će tužbu:

"**Ovdje se ne radi o samoubistvu. Ovo je ubistvo koje su izvršili špijuni i obavještajci skriveni iza knjige *Čuvari Jugoslavije* i mi to želimo dokazati**", kazao nam je jedan od naših sugovornika.

Nakon smrti Nermine Berbić izvjesno je da mnoge stvari neće biti iste kao prije jer će izdavaštvo u Bosni i Hercegovini morati da dobije jednu novu dimenziju, kao i odnos tužilaštva prema otkrivanju državnih tajni koje po važećim zakonima naše zemlje moraju biti čuvane najmanje pedeset godina. Zabrinjavajuće je da Tužilaštvo u Sarajevu nije naložilo privođenje deklarativnog autora Ivana Bešlića prilikom promocije državnih tajni u Sarajevu. Za nadati se da će Tužilaštvo u Tuzli, nakon što je knjiga odnijela prvu žrtvu, postupiti drugačije.

SINAN ALIĆ, DIREKTOR LISTA FRONT SLOBODE:

Morala je znati da će se kad-tad saznati da je radila za Udbu

- Posljednih desetak dana spekulira se da je povod, pa čak i uzrok, samoubistva Nermine Berbić, nekadašnje uposlenice Fronta Slobode, upravo tekst koji je objavljen u ovom listu, a koji govori o navodnoj povezanosti gospođe Barbić sa UDB-om. Kakav je Vaš stav po pitanju ovih optužbi?

- Ne vjerujem da da je povod, pa ni uzrok samoubistva gospođe Nermine Berbić bio tekst koji smo objavili u Frontu slobode jer je prije toga njeno ime spomenuto u knjizi *Čuvari Jugoslavije*, a potom i u *Nezavisnim novinama* iz Banja Luke. Kako je u *Nezavisnim* s imenom Nermine Jašarević u kontekst dovedena i naša Redakcija, to smo imali obavezu da čitaocima pojasnimo o čemu se radi i objavili smo smo jedan kratak tekst u kojem smo napisali tko je zapravo Nermina Berbić, koja je svojevremeno bila uposlena u *Frontu slobode*. Zapravo, radi se o malom komentaru u kojem smo

kazali da bismo voljeli vidjeti te analize koje je pravila "*Tijana*".

- To je ipak moglo izazvati psihičku krizu?

- Ne vjerujem, ona je bila suviše sitan igrač u tom sistemu. Šta je ona mogla uraditi - pročitati naše tekstove prije štampe i to je sve, a morala je biti i svjesna činjenice da će kad-tad izaći na vidjelo ono što je radila. Ja mislim da su drugi razlozi po srijedi i da su oni privatne prirode, ali ja ne želim ulaziti u sve to.

- Je li tačno da ste Nermini Berbić nedavno dali otkaz?

- To je tačno, ali to nije bilo nedavno, kako kažete. To se desilo prije možda godinu dana. Mi smo je htjeli vratiti na posao i dobila je u novoj sistematizaciji radnih mjesta raspored u službu marketinga, ali ona to nije željela raditi. Čak smo bili i na sudu, i prvostepeni i drugostepeni Sud presudio je u našu korist, tako da je ona, odbivši da radi, dobila otkaz. Ona je pokušala da ovdje završi penziono osiguranje, a da i dalje bude na čekanju, a da radi u zlatari koju joj je otvorio muž. Ja sam rekao da to ne može tako i jedsnostavno, sama je odlučila da ode iz Fronta.

- Dakle, ništa što ste spomenuli, prema Vašem mišljenju, nije moglo biti uzrok samoubistva?

- Nema govora. Kad majka ostavlja dvoje djece razlozi moraju biti mnogo teže prirode i oni su između četri zida porodice Berbić, a ne u Frontu slobode.

Slobodna Bosna, 24. 01. 2004.

MEDIJSKO UBOJSTVO:
Lokalo glasilo tuzlanskog SDP-a otjeralo u smrt uglednu Tuzlanku

Prvo "ubistvo" Sinana Alića

Kad je u oktobru u sarajevskom Domu Vojske Federacije održana promocija knjige "Čuvari Jugoslavije", koju je, k'o fol, napisao izvjesni ustaški emigrant **Ivan Bešlić**, malo je ko mogao pretpostaviti koji će haos među Bošnjacima napraviti ova knjiga, koja krupne ribe ne spominje, a sitne stavlja na rub srama. Umjesto da se prozvani povuku i pokaju i da se čitava stvar smjesti tamo gdje pripada, u historiju, samo su se Bošnjaci upecali na udicu i počeli, iz različitih interesa, isljeđivati sami sebe. Napisano je desetine tekstova i sve se na kraju pretvorilo u lov na vještice. Jedan takav tekst u kriminalnom tuzlanskom glasilu *Front slobode*, vjerojatno je bio uzrok samoubistva ugledne Tuzlanke, majke dvoje djece, 42-godišnje **Nermine Berbić**.

U reakcijama koje su uslijedile na (samo)isljeđivanje Bošnjaka, ispostavilo se da desetine ljudi uopće nisu znali da su evidentirani kao saradnici Udbe. Oni su, možda, tek imali kontakt sa nekim od Udbinih uposlenika, a da im nikada nije rečeno da su saradnici. Pojednostavljeno, moglo se dogoditi da popijete kafu i proćaskate s nekim Udbinim agentom, a da vas on zavede kao saradnika.

Nema nikave dvojbe da je rahmetli Nermina Berbić iz Tuzle bila žrtva ovog i ovakvog evidentiranja saradnika Udbe. Ona je prije rata bila sekretarica u tuzlanskom listu *Front slobode*, za koji se govorilo da je početkom agresije na BiH, ostao odan

LOKALNO GLASILO TUZLANSKOG SDP-A OTERALO U SMRT UGLEDNU TUZLANKU

PRVO "UBISTVO" SINANA ALIĆA

fs front SLOBODE

SINANOVE MANIJAKALIJE

vojnim i KOS-ovim strukturama. Prema tome, nema šansi da je sekretarica *Fronta slobode*, kao teničko lice, mogla biti saradnik Udbe prije nego direktor ili urednik lista, koji su postavljeni uz saglasnost komunističkih vlasti i vojno-obavještajnih organa JNA. Ovdje se ponovo potvrđuje teza da "Čuvari Jugoslavije" više skrivaju nego otkrivaju.

List koji je prije agresije na BiH izlazio utorkom i petkom imao je desetak stalnih i oko 20 vanjskih saradnika, nakon rata je kriminalno privatizovan zahvaljujući tadašnjem načelniku Tuzle **Selimu Bešlagiću**. U toku agresije list je primao brojne donacije predstavljajući se kao neovisan, iako je izlazio povremeno. Danas ovaj list izlazi jednom sedmično na 16 stranica, upošljava tri ili četri nazovi novinara i proda se bukvalno u 60 primjeraka, ali SDP-ova administracija izdvaja ogromna sredstva za ovaj list i time ga održava na životu. Za kompletnu javnost je irelevantno što napiše ovaj lokalni list, jer ga niko ne čita, a jedini vid njegova postojanja su najave tekstova koje se kao reklama objavljuje na lokalnim radio stanicama.

Na čelu lista je spomenuti Sinan Alić, koji je debelo zagazio u šestu deceniju života, a čiji su dometi u karijeri što njegovu novinu čita 60-ak ljudi. Frustracije su učinile svoje, i Alić na radio i tv reklamu meće sve koji mu se ne svide. Tako je plasirao tekst o bivšoj radnici ovog lista koja je navodno bila doušnik Udbe. Nermina Berbić i njen suprug **Aid**, inače službenik u općini Tuzla, našli su se na Alićevoj listi za odstrel nakon što je Nermina dobila parnicu na sudu kojom je dokazala da je protuzakonito otpuštena. Otad počinje haranga na porodicu Berbić.

Nema nikakve dileme, u Tuzli, a i šire, nikada niko ne bi saznao da je Nermina Berbić bila navodni saradnik Udbe da to u knjizi nije pronašao Sinan Alić i dao na talambase u svom kriminalnom glasilu. Jednostavno, ime Nermine Berbić, rođ. Jašarević, nikad niko ne bi tematizirao jer njena pojava nije medijski interesantna, da Sinan Alić nije imao potrebu za osvetom. On se osvetio, a ova ugledna Tuzlanka nije imala snage da otrpi uvredu. Izvršila je samoubistvo. U mantilu su pronašli isječke iz Alićevog glasila.

Nije kriv Sinan Alić što je posvađan s moralom i etikom. Kriva je lokalna SDP-ova administracija jer financira jedan kriminalno privatizovan list i time omogućava jednom frustriranom nazovi novinaru da progoni, a evo i medijski ubija ugledne Tuzlake.

Walter, 2. 3. 2003.

Za budućeg reisa grčevito se bore Mustava Ccerić, Enes Karić i Senahid Bristić

Posljednjih nedjelja mediji i javnost u BiH sve češće su poprište i svjedoci nimalo nježnih polemika i javnih obračuna visokih predstavnika Islamske zajednice Bosne i Hercegovine:

"Teško je povjerovati da Mustafa efendija Cerić neće opet biti izabran za reisu-l-ulemu Islamske zajednice BiH. Ali, ako se to i desi, novi reis može biti samo alim (učenjak op.a.) **koji je odan grupi ljudi koju vi mediji nazivate "desna frakcija Stranke demokratske akcije". Sva nesloga unutar Islamske zajednice koja traje u zadnjih petnaest godina svodi se na sukob između vjerskih starješina. Prvi su od IZBiH napravili vjersku podružnicu SDA, a drugi traže neovisnost vjerskih starješina od političkih stranaka i centrale IZBiH u Sarajevu, bolje reći ne priznaju titulu reisa. Bojim se da i jedni i drugi vode naše muslimane u podjelu i sukob, jer su im vlast i pare preče nego sloga. Neka nam se svima smiluje Allah dž.š.".**

Ovo je mišljenje bivšeg člana Sabora Islamske zajednice BiH, tijela koje je potvrdilo prvi sedmogodišnji mandat aktuelnog reisa **Mustafe ef. Cerića.** Većina konsultovanih izvora mišljenja je da agresivni politički angažman reisa Cerića svjedoči da je njegova namjera da samostalno određuje ne samo vjersku politiku bosanskih muslimana, već i politički smjer SDA, nakon smrti **Alije Izetbegovića**. Iako je Cerić zbog svoje političke retorike i miješanja u rad pravosuđa, policije, vojske, zakonodavne i izvršne vlasti stekao veliku medijsku popularnost, istovremeno je izgubio podršku ključnog "elementa" koji ga je i promovirao za reisu-l-ulemu; mladomuslimanske halke SDA.

KAKO SE POSTAJE REIS

Mustafa ef. Cerić rođen je 1952. u Visokom. Gazi Husref-begovu medresu je završio u Sarajevu, a 1978. godine Fakultet arapskog jezika i književnosti Univerziteta Al-Azhar u Kairu. Po povratku u Bosnu, IVZ ga postavlja za imama džemata u selu Gračanica pored Doboja. Tri godine kasnije, 1981. reis Islamske vjerske zajednice **Jugoslavije Naim ef. Hadžiabdić** imenuje tridesetdvogodišnjeg Mustafu Cerića za imama Islamskog kulturnog centra u Chikagu. U to vrijeme kadrovska politika vjerskih zajednica bila je pod kontrolom komunističke partije i njenih policijskih službi. Unutar tadašnje IVZ nije bilo veće i snažnije opozicije komunističkoj vlasti. Međutim, dio nižih vjerskih službenika školovanih u Egiptu, Saudijskoj Arabiji, Iranu i Pakistanu među studentima islamskih nauka i vjernicima propagirali su revolucionarne ideje iranskog imama **Homeinija** i Muslimanske braće iz Egipta i Sudana koji su baš 1981. u ime islamskog preporoda ubili egipatskog predsjednika **Anvara al Sadata**. Politički izraz ovakvih ideja u Bosni niži vjerski službenici su prepoznavali u pokretu Mladi muslimani.

Vođe pokreta Mladi muslimani, kojima se u Sarajevu tada sudilo za pripadnost i djelovanje "sa panislamističkih pozicija" dvije godine nakon postavljanja Mustafe Cerića za imama u Chicagu, istrajavali su na tezi da su vjerske starješine u BiH

nesposobne za revolucionarnu obnovu muslimanske zajednice u BiH. Antagonizam između Mladih muslimana i vrha IVZ potiče od Vakufskog sabora IVZ-a održanog 14. augusta 1949. godine. Tada je IVZ, pod uticajem komunističkih vlasti, donio Rezoluciju kojom je mladomuslimanski pokret proglašen panislamističkim i kontrarevolucionarnim, a njenim članovima zabranjeno zapošljavanje u institucijama i vjerskim objektima IVZ-a. Do danas, nijedan reisu-l-ulema nije se javno ogradio i osudio sadržaj Rezolucije iz 1949. godine (...)

"Mi smo u Mladim Muslimanima uvijek imali antiklerikalističku tendenciju, i ona je bila vrlo snažna. Mi smo uvijek vjerovali da je stalež hodža i šejhova nesposobna da obnovi Islam, da ne treba upirati pogled u tom pravcu, jer tu nade nema. To treba da urade neki drugi ljudi koji nisu opterećeni formalizmom. Jer, svećenički stalež je bio opterećen i sputan formalističkim gledanjem na Islam, nije tu bilo mašte, a ni smionosti da se napravi neki radikalan korak u pravcu napretka i preporoda Islama", objašnjavao je korijene sukoba sa legalnim vjerskim institucijama u knjizi Mladi Muslimani nedavno preminuli lider mladomuslimanskog pokreta **Alija Izetbegović.**

Prije nego što će 1986. godine postati imam Zagrebačke džamije Mustafa Cerić je doktorirao na čikaškom univerzitetu i postao predavač na Američkom islamskom koledžu. Komunističke vlasti nisu blagonaklono gledale na obnovu i otvaranje džamije u Zagrebu koju su srušili poslije Drugog svjetskog rata. Prema mišljenju poznavalaca tadašnjih prilika u IVZ, spremnost da postane vjerski lider muslimana **Jugoslavije** Cerić je pokazao organizovanjem dva simpozija zagrebačke džamije 1988. i 1990. godine. Prvi je nosio naziv "Refleksije o porijeklu i razvoju sufizma", a drugi "Suvremena duhovna kretanja u islamskom svijetu". Simpozijima prisustvuje muslimanska ulema (učenjaci), ali i veliki broj političkih disidenata, kojima je jugoslovenska tajna policija 1987. godine podijelila pasoše i dozvolila povratak u domovinu. Do prvog zagrebačkog simpozija imam Cerić je objavljivao isključivo stručne radove o mjestu medicine u islamu. Međutim, u Cerićevoj karijeri sve se promijenilo kada je u oktobru 1988. godine iz zatvora izašao Alija Izetbegović i kada je u svom prvom intervjuu na slobodi rekao: **"Još više volim Jugoslaviju, još manje volim vlast"**.

Paralelno sa organizovanjem zagrebačkih simpozija, Mustafa Cerić prihvata ponudu poznatog i proganjanog bosanskomuslimanskog intelektualca **Rusmira Mahmutćehajića** i početkom 1989. postaje član Instituta za religijsko-duhovna pitanja, čiji je Mahmutćehajić predsjednik. Uz Cerića u Institutu se nalaze Alija Izetbegović, **Munib Maglajlić** i **Osman Muftić**. Institut je bio intelektualni embrion formiranja Stranke demokratske akcije. Svi članovi Instituta ujedno su i stalni posjetioci divanhane u Zagrebačkoj džamiji, u kojoj Cerićev pomoćnik hodža **Hasan Čengić,** zagrebački krojač i saradnik Kontraobavještajne službe JNA rahmetli **Salim Šabić,** budući predsjednik SDA Hrvatske **Šemso Tanković** i drugi razmjenjuju gledišta o formiranju muslimanske političke stranke i njenog programa.

Osnivanje SDA definitivno dogovaraju Izetbegović i Mahmutćehajić. Nekoliko dana poslije, 24. februara 1989. godine, Alija Izetbegović odlazi u Bošnjački institut u Cirihu gdje sa najpoznatijim bošnjačkim disidentom **Adilom Zulfikarpašićem,** te svojim

prijateljima Hasanom Čengićem, **Omerom Behmenom,** Salimom Šabićem i **Teufikom Velagićem** osniva novu muslimansku stranku. Saznavši da ga je Izetbegović slagao, Mahmutćehajić napušta "politički projekat" i odlazi u Francusku, tvrdeći da je Adil Zulfikarpašić vrhunski agent Jugoslavenske obavještajne službe. U tim okolnostima Mustafa Cerić izražava odanost Izetbegovićevu. Nakon ciriškog dogovora, **Bakir Izetbegović**, tada radnik Zulfikarpašićevog Instituta, dolazi u Zagreb gdje prenosi pozdrave i selame imamu Ceriću od svog oca, novog i tada još uvijek ilegalnog političkog vođe muslimana. Prema tvrdnjama jednog Cerićevog bliskog prijatelja, **Bakir Izetbegović** je upitao Cerića da li bi se kandidovao na izborima za reisu-l-ulemu koji će se održati 1991. godine. Imam zagrebačke džamije je iskreno rekao da ne poznaje dovoljno stanje u IVZ **Jugoslavije**, da nema kontakte sa vjernicima u cijeloj državi, pa ni u BiH, budući da je u posljednjih deset godina uglavnom bio u Americi i obilasku islamskih zemalja, posebno Malezije. Bakir Izetbegović mu je odgovorio da ga ne pita to, već da li bi bio kandidat ili ne. Mustafa Cerić je odgovorio potvrdno.

ZA SDA I(LI) BOGA

Članove mladomuslimana koji su 1983. osuđeni u "sarajevskom procesu" njihov vođa Alija Izetbegović je nazivao "kažnjenicima". Za pripremu i izvođenje puča u IVZ-u i dovođenje Cerića za reisa Izetbegović je izabrao dvojicu "kažnjenika"; Omera Behmena zakletog antikomunistu, željnog osvete nad "crvenim hodžama", rušitelja svih vjerskih institucija koje ne kontroliraju "vječni" mladomuslimanski zavjerenici, i Hasana Čengića, ambicioznog hodžu iz Foče koji je i prije izbora za reisa vodio razgovore sa muslimanskim učenjacima i donosio kadrovska rješenja u tada još nepostojećoj Islamskoj zajednici BiH.

Istovremeno kada Cerić organizuje prvi zagrebački simpozij, a Izetbegović se već mjesec dana nalazi na slobodi, u Sarajevu dolazi do pobune vjerskih starješina protiv tadašnjeg "crvenog reisa" **Huseina** ef. **Mujića**. Razlog je smrt visokog funkcionera Starješinstva IVZ (kasnije preimenovanog u Mešihat IZBiH) **Ahmeta** ef. **Smajlovića**, omiljenog i vrlo učenog profesora Islamskog teološkog fakulteta. Kako se vidi iz dokumenata Službe državne bezbjednosti BiH, objavljenih u knjizi ***Čuvari Jugoslavije***, Smajlović je pod kodnim imenom **Saud** bio informator tajne policije od 1975. do 1982. godine zadužen za praćenje situacije i ljudi u IVZ-u. Kada je pokušao prekinuti kontakte sa tajnom policijom, SDB je preko reisa Mujića zabranio Smajloviću istupanja u džamijama, kompromitovao ga i, na kraju, izložio psihološkoj torturi od čijih je posljedica, po tvrdnjama njegovih kolega, i umro. Ovo je iniciralo stvaranje "pokreta imama" koji su se javno usprotivili potčinjenosti vrha IVZ-a komunističkoj vlasti, birokratizmu, nepotizmu i netrasparentnom raspolaganju ogromnim količinama novca. Pokret su predvodili Mostarac **Salih** ef. **Čolaković** i Zeničanin hafiz **Halil** ef. **Mehtić** uz podršku oko 1200 imama, tada okupljenih u organizaciju Ilmije BiH.

U oktobru 1990. godine SDA pobjeđuje na prvim višepartijskim izborima. Istovremeno, vođa "pokreta imama" efendija Čolaković, također na prvim izborima za vjerskog starješinu oslobođenih uticaja političke vlasti, u decembru 1990. godine postaje predsjednik Mešihata Islamske zajednice BiH. Tada je Čolaković dobio 18 glasova a

njegov protivkandidat **Senahid** ef. **Bristrić** šest glasova manje. Predsjednik SDA Alija Izetbegović nikada nije čestitao Čolakoviću na pobjedi, a službeno ga je posjetio tek deset mjeseci kasnije u ulozi predsjednika Predsjedništva RBiH. Uskoro će se potvrditi da je Bristrić bio predložen ispred mladomuslimanskog kruga, odnosno Hasana Čengića, sa kojim je bliski prijatelj još iz sarajevske Gazi Husref-begove medrese.

Novoizabranom vrhu u IZ BiH tada postaje jasno da se SDA bori za prevlast svojih kadrova u Islamskoj zajednici po istom principu kao što je to radila i bivša komunistička vlast. **"Sjahali komunisti, a sad nam se na vrat navalili ovi iz SDA. Hoćemo li mi ikada džematlije upućivati na islam i pokornost Allahu dž. š., ili na pokornosti ovozemaljskoj politici"**, tražili su odgovore od efendije Čolakovića imami iz bosanskohercegovačkih medžlisa.

Nakon Bristrića, i drugi mladomuslimanski kadrovik i osnivač SDA Omer Behmen gubi na izborima za predsjednika Sabora IZBiH. Potpuni neuspjeh u prvom pokušaju preuzimanja IZBiH od strane mladomuslimanskog vrha u SDA završava otvorenim sukobom.

List Mešihata IZ *Preporod*, kojeg u to vrijeme uređuju Izetbegovićevi zatvorski prijatelji **Džemaludin Latić i Mustafa Spahić**, nesmiljeno blati Čolakovića i podržava Bristrića. Tada Čolaković smjenjuje mladomuslimansko uredništvo Preporoda, a Latić štampa vanredni broj Preporoda u kojem svaki novinar u svom tekstu do bizarnosti šikanira Saliha Čolakovića, novoizabranog predsjednika Mešihata. Pored Čolakovića, glavna meta medijskih napada Latićevog Preporoda je i novoizabrani predsjednik Ilmije (udruženja imama) Halil ef. Mehtić i tadašnji sekretar Mešihata IZ, jedan od vrhunskih teologa i islamskih filozofa **Adnan Silajdžić**. I Mehtić i Silajdžić su lažno optuživani da su bili svjedoci optužbe u "sarajevskom procesu" iako je prava istina da su Mehtić i Silajdžić prošli policijsku torturu upravo zato što nisu pristali lažno svjedočiti protiv Izetbegovića i ostalih. Pravi razlozi Latićevih napada na ove muslimanske intelektualce bilo je njihovo otvoreno protivljenje ljudima iz vrha stranke SDA da preuzmu kontrolu nad vrhom IZBiH. Sukob je kulminirao kada se Adnan Silajdžić usprotivio izboru Omera Behmena za muteveliju Gazi Husref-begovog vakufa, zbog čega je krvnički pretučen u Sarajevu. Tako je Behmen izabran za muteveliju i preuzeo kontrolu nad vakufima koje IZBiH smatra svojim vlasništvom.

PRVI PUT NA IZBORE

"Ilmija je 1990. odigrala presudnu ulogu u prvim demokratskim i slobodnim izborima, ne samo unutar IZBiH, nego je, ukazujući na nacionalni i politički interes muslimana u tom trenutku, doprinijela rezultatima općih izbora unutar BiH. Upravo tada je došlo i do razlika u stavovima Ilmije i jednog krila naše najjače političke stranke SDA. Krilo predvođeno zagrebačkim lobijem smatralo je da IZBiH treba biti nekom filijalom i instrumentom političke stranke. Mešihat IZBiH na čijem sam se čelu našao oštro se suprotstavilo takvim tendencijama", rekao je za *Slobodnu Bosnu* Salih Čolaković.

Ustavom IVZ iz 1990. godine izmijenjen je postupak biranja reisu-l-uleme.

Do tada je mogao biti predlagan samo jedan kandidat za reisa IVZ **Jugoslavije**. Ustavnim promjenama je omogućeno da pet saborskih područja predlaže svoje kandidate. Kako je reis Husein ef. Mujić podnio ostavku na zasjedanju Rijaseta, prvi slobodni izbori za posljednjeg reisa **Jugoslavije** održani su u prvoj polovici 1991. godine. Kandidati za reisa su bili beogradski imam **Hamdija Jusufspahić**, predsjednik Starješinstva IZ Makedonije **Jakub** ef. **Selimoski**, iz BiH član Mešihata IZBiH i predavač na GHB medresi Senahid Bristrić i sa hrvatskog saborskog područja imam Mustafa Cerić. Članovi Sabora IVZ **Jugoslavije** su većinom glasova izabrali Selimoskog na funkciju vršioca dužnosti reisu-l-uleme IVZ **Jugoslavije**. Mustafa Cerić, razočaran u vrh SDA koji mu je obećao funkciju reisa, odlazi u Maleziju, Kuala Lumpur, za vanrednog profesora na Međunarodnom Institutu za islamsku misao i civilizaciju.

Vidjevši da nisu uspjeli ni na izborima za reisa, ogorčeni mladomuslimanski vrh SDA otvoreno zagovara novo rješenje: ako nema **Jugoslavije**, ne postoji ni IVZ **Jugoslavije**, zato treba formirati IZBiH i izabrati svoga reisa.

O izborima za reisa tadašnji predsjednik Mešihata IZ Salih Čolaković je za naš magazin izjavio: **"Vrlo je važno da danas kažem našoj javnosti da bi Mustafa ef. Cerić, kao jedan od kandidata za reisu-l-ulemu 1991. najvjerovatnije dobio najviše glasova da nije bio iz sastava zagrebačkog političkog lobija. Članovi Sabora mu, najviše zbog toga, nisu ukazali povjerenje".**

Međutim, upravo će uklanjanjem efendije Čolakovića Mustafa Cerić izvršiti puč i od strane SDA biti postavljen za prvog vršioca dužnosti reisu-l-uleme samostalne Islamske zajednice BiH.

(U sljedećem broju: Kako je izveden puč u IZBiH 1993; Zašto Islamska konferencija nije izabrala Cerića za "muftiju Evrope"; Koga ne kontroliše reis u IZBiH; Hoće li sljedećeg reisa izabrati pripadnici vehabijskog pokreta)

Na šta i na koga računa profesor Enes Karić

SILAJDŽIĆEV MINISTAR SA ZULFIKARPAŠIĆEVOM PODRŠKOM

Prema Ustavu IZBiH, Sabor predlaže tri kandidata za reisa i tri za njegovog zamjenika, od čega nijedan ne smije imati manje od 40 godina života. Najozbiljniji protivkandidat sadašnjem reisu **Mustafi** ef. **Ceriću** je profesor islamskih nauka **Enes Karić**. Po obrazovanju i bibliografiji Karić je jednak Ceriću. Po vjernosti i podršci SDA Karić je trenutno ispred Cerića. Po stanju i raspoloženju u IZBiH Cerić ima minimalnu prednost nad Karićem.

Enes Karić je rođen 1958. godine u Višnjevu kod Travnika. U Sarajevu je završio GHB medresu, Islamski teološki fakultet i Fakultet političkih nauka. Magistrirao je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, a doktorirao na Filološkom fakultetu u Beogradu. Završio postdiplomske kurseve na egipatskom Al-Azharu, i Univerzitetima Oxford i Yale. U ratnoj vladi premijera **Harisa Silajdžića** bio je ministar za obrazovanje, kulturu i sport. Preveo je Kur'an, a trenutno se nalazi na funkciji dekana Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu.

Trenutno Karićev izbor za reisa podržavaju predsjednik Sabora IZBiH i član GO SDA **Hilmo Neimarlija**, mladomuslimanski krug **Hasan Čengić**, **Omer Behmen, Mustafa Spahić**, neformalni lider sarajevske SDA **Mustafa Mujezinović,** direktor GHB medrese **Zijad Ljevaković,** predsjednik *Preporoda* **Šaćir Filandra, Ahmed Mešić,** sekretar Fonda za izgradnju GHB biblioteke čiji je direktor **Bakir Izetbegović.**

Trenutno se zbog srčanih tegoba Hilmo Neimarlija, koji je dugogodišnji šef kadrovske komisije SDA, nalazi na liječenju, što unutar IZBiH tumače kao Neimarlijin nezavidan položaj; Cerićev je zemljak i njegov najbolji saradnik u malezijskim misijama, a opet je odan volji mladomuslimanskog kruga SDA. Također, Karić ima podršku i uticajnog **Adila Zulfikarpašica,** donatora vakufa Bošnjačkog instituta u Sarajevu, čiji je Karić član i jedan od najproduktivnijih naučnika.

Na šta računa Mustafa ef. Cerić

DOSJEIMA UDBE PROTIV PROTIVNIKA

Pojedini članovi Rijaseta IZ smatraju da je nedavno objavljivanje knjige ***Čuvari Jugoslavije*** "aminovala" upravo mladomuslimanska frakcija u IZ BiH kako bi kompromitovala pojedine vjerske službenike kao saradnike komunističke tajne policije, a na koje u podršci za reizbor računa reis Cerić. Tako je odstrijeljen mostarski muftija **Seid** ef. **Smajkić** koji se na dvije strane u posljednjem broju Preporoda pravda da je privođen na informativne razgovore, ali da nije bio saradnik policije pod šifrom "Adi". Potom je proskribiran član Rijaseta i bivši imam u Pruscu **Muharem** ef. **Omerdić**, koji je za republičku UDB-u radio pod šifrom "Fatih". Na tapet je došao i imam džamije u Gračanici kod Visokog i šef Ureda za bošnjačku dijasporu **Mirsad Mahmutović** pod šifrom "Hadis", kao i još desetak visokih vjerskih službenika koji su informisali policiju o mladomuslimanima i njihovom uticaju na IZ. Omerdić je posebno istaknut kao uhoda koja je UDBA-i prijavljivala **Enesa Karića** i **Hilmu Neimarliju.**

"Desna ruka" reisa Cerića je predsjednik Ilmije i njegov šef kabineta **Muharem Hasanbegović,** koji kontrolira kako imame tako i muftije. Inače, Hasanbegovića je Cerić imenovao za predsjednika Ilmije kada je srušio svog najvećeg oponenta među muslimanskim vjernicima i imamima koji su tokom rata nosili pušku hafiza **Halila Mehtića**. Nezadovoljni Mehtić je kasnije ušao u Bosansku patriotski stranku **Sefera Halilovića** i bio njen poslanik u Parlamentu BiH. Aktuelni reis ima podršku i od strane zeničkog muftije **Ejuba ef. Dautovića,** kojeg je Cerić postavio kada je po drugi put srušio Mehtića sa funkcije muftije.

Brat muftije Dautovića, **Ferid** ef. **Dautović** je predsjednik Medžlisa IZ Sarajevo. Uz reisa su i tuzlanski muftija **Husein ef. Kavazović** i bihaćki muftija **Hasan** ef. **Makić**. Jednom od ove dvojice reis Cerić je navodno obećao mjesto zamjenika, umjesto hafiza **Ismeta** ef. **Spahića,** ako bude ponovno izabran.

Kao mogući kandidati za zamjenike nalaze se nedavno imenovani ambasador BiH u Teheranu **Senahid Bristrić**, hafiz **Mensur Malkić.**

Slobodna Bosna, 25. 12. 2003.

Rat spiskovima

Piše: Šeki RADONČIĆ

Iako i bosanskohercegovački zakon jasno nalaže da se strogo povjerljivi policijski dokumenti mogu objavljivati tek nakon isteka roka od pedeset godina, nekome se strašno žurilo. Kao autor knjige "Čuvari Jugoslavije" potpisuje se potpuno nepoznati Ivan Bešlić. Sarajevski mediji optužuju Bešlića da nije autor knjige, da je dugogodišnji ustaški emigrant te da je prošle godine protjeran iz SAD-a zbog nezakonite trgovine oružjem.

"Knjiga je rezultat rada grupe mojih prijatelja. S obzirom na to da većina njih živi u inostranstvu i da bi njihovo javno pojavljivanje moglo ugroziti njihovu sigurnost, pao je na mene izbor da publiciram ovu knjigu. Dakle, ja nijesam autor, ali se tako predstavljam", iskren je Bešlić.

Knjiga je svojevrsna zbirka, tehnički gledano, loše iskopiranih dokumenata. Od prve do posljednje strane nalazimo samo na faksimile policijskih upitnika, sa osnovnim podacima o navodnim saradnicima, tipa: "Ime, prezime, dan i godina rođenja, nacionalnost, stručna sprema, radno mjesto, pseudonim, osnov angažovanja..." Objavljeni su i faksimili "prijedloga za brisanje saradničkog odnosa". Na upitnicima postoje samo potpisi pripadnika tajne policije, ali ne i saradnika. Dvije plave sveske "Čuvara Jugoslavije", od nekih 1.500 strana, posvećene su saradnicima SDB-a BiH - Hrvatima, jedna crvena sveska od 700 strana saradnicima Službe - Srbima, i treća, zelena, saradnicima - Bošnjacima.

U knjizi su navedeni i pseudonimi saradnika. Najzanimljiviji su: Filozof, Faust, Lorka, Kant, Homer, koji navodno pripadaju piscima, saradnicima bosanske tajne policije. Urednik, Lektor, Monitor, Nin i Reporter kodna su imena novinara - saradnika SDB-a. Lovćen, Rožaj, Krupac... pseudonimi su navodnih saradnika bosanske tajne policije porijeklom iz Crne Gore. Najpoznatije ime među saradnicima bosanske Udbe svakako je haški pritvorenik Vojislav Šešelj, navodno sa kodnim imenom "Magistar".

Sarajevska "Slobodna Bosna" otkriva da su stvarni autori policijskog bestselera "ratni zločinac i bivši šef republičkog DB-a Branko Kvesić, koji je početkom rata pokrao dokumentaciju, automobile, novac i zlato iz DB-a, i nedavno smijenjeni direktor Federalne obavještajne službe Ivan Vukšić". Ovaj nedjeljnik optužuje i Boža Vukušića, stručnog konsultanta autora knjige, "da se nakon proteklog rata vratio u Hrvatsku iz Njemačke, gdje je krajem osamdesetih osuđen na smrtnu kaznu zbog ubistva jugoslovenskog agenta". "Slobodna Bosna" pojašnjava da je "Vukušić u stvari bio plaćeni ubica jugoslovenske službe, koji je dobio zadatak da likvidira tog dvostrukog agenta".

Većina bosanskih medija smatra da je knjiga o saradnicima bosanske tajne policije "proizvod hrvatskog obavještajnog podzemlja" i da je rađena selektivno, jer su u njoj izostavljeni visoki katolički sveštenici - saradnici tajne policije. S druge strane, navedena su brojna imena hodža i drugih visokih članova Islamske zajednice Bosne i Hercegovine, koji su navodno radili za službu bezbjednosti. Tim povodom reagovao je i bosanskohercegovački reis Mustafa Cerić. Pozivajući sve koji su radili za Udbu da se

pokaju pred Bogom, pred sobom i pred onima kojima su eventualno nanijeli bol ili štetu, reis je upozorio Bošnjake da ne upadnu "u zamku političkog pamfleta kojim se želi moralno okaljati Islamska zajednica, a time i cijeli narod, kao moralno kvaran i ljudski nepouzdan".

"Bilo bi nesavjesno i neodgovorno donositi ozbiljan sud na temelju jedne knjige, kao političkog pamfleta, koji više služi za mahalske i minderske gibete, nego za ozbiljnu analizu jednog tužnog i ružnog vremena u kojem smo živjeli", zaključuje Cerić.

Reagovao je i Ivan Lovrenović, jedan od najuglednijih sarajevskih intelektualaca. On je nedvosmislen: "Umjesto demaskiranja represivnog zloglasnoga aparata nekadašnje Države i Partije, dobili smo obnovljeni, samo još pojačani mit o Udbi, a umjesto egzaktnoga pregleda njezinih saradnika (kako obećava naslov knjige) - vrlo reduciran i proizvoljan izbor imena, sumnjive neprovjerene prošlosti...Proizvođači knjige su tobože raskrinkavajući Udbu, demonstrirali tipični udbaški duh."

Oglasili su se i bivši rukovodioci tajne policije. Jozo Jozić, ratni šef bosanske tajne policije, tvrdi: "Takozvani autori knjige su, željni lake zarade i senzacionalizma, kopiranjem i montažom isfabricirali najveći dio podataka, što je nedopustivo. Ovakve stvari se nijesu dešavale u povijesti nijedne obavještajne službe na svijetu... Za ovakav postupak se mora odgovarati. Na potezu je nadležno tužilaštvo."

Bakir Alispahić, nekadašnji šef bosanske tajne policije, izjavio je da je "sramno što je dozvoljeno da se kao knjiga pojavi dokumentacija koju je u martu 1992. godine iz Službe ukrao Branko Kvesić". On, baš kao i Jozo Jozić, smatra da "objavljivanje dokumentacije SDB-a predstavlja nezakonit čin koji se nužno mora sankcionisati". Sarajevski nedjeljnik "Naši dani" objavljuje svjedočenje neimenovanog dugogodišnjeg radnika bosanskog SDB-a, koji kaže: "Gotovo sam siguran da 90 posto ljudi nije znalo da su registrirani saradnici SDB-a. Siguran sam da je bilo pisanja izvještaja o susretu sa saradnikom, a da do takvog susreta uopšte nije došlo, kao što sam siguran da se najveći broj ljudi našao na tim spiskovima i ne znajući da su bili zloupotrijebljeni."

Sarajevski političko-policijski analitičari smatraju da su stvarni autori "Čuvara Jugoslavije" iz bosanskog susjedstva te da su postigli svoj cilj: dodatno su oslabili bosansko-hercegovačku tajnu policiju tako što su napravili pravu pometnju u njenoj saradničkoj mreži. A zna se: nema jake službe bez jake saradničke mreže.

No, to nije kraj. Iako je, prilikom promocije u Livnu, navodnog autora knjige Ivana Bešlića od linča pobješnjele publike u posljednji čas spasilo tridesetak snažnih policajaca, on najavljuje nastavak svog obavještajnog bestselera. Kako je izjavio, "drugi nastavak će biti mnogo zanimljiviji, sadržajniji i tematski raznovrsniji od prvog koji je tek puka zbirka dokumenata porijeklom iz SDB-a BiH". Bosansko-hercegovačka javnost će tako imati priliku da čita novi Bešlićev proizvod. Pod uslovom da ga u toj nakani ne spriječi kakva dugačka saradnička ruka.

Krivično djelo

Mnoge javne ličnosti u BiH smatraju da su "proizvođači" knjige "Čuvari Jugoslavije" objavljivanjem državnih tajni počinili krivično djelo. Fatmir Alispahić, poznati publicista iz Sarajeva, kategoričan je: "Ustaški švercer oružjem, robijaš u američkim zatvorima i kriminalac, izvjesni Ivan Bešlić, objavljivanjem knjige 'Čuvari Jugoslavije' počinio je krivično djelo zbog kojeg bi se i on i mnogi drugi morali naći iza rešetaka. 'Slobodna Bosna' traži odgovornost svih onih koji su prekršili Zakon o arhivskoj građi."

Sulejman Tihić, član Predsjedništva BiH, smatra da "treba biti krajnje oprezan jer se mogu izostaviti stvarni akteri, a ubaciti ljudi koji su se u tom kolopletu našli slučajno".

Montaže ustaške emigracije

Poznati sarajevski novinar Zlatko Dizdarević, ambasador BiH u Hrvatskoj, koji se spominje u knjizi pod kodnim imenom "Pariz", na poziv novinara da je prokomentariše, kratko je rekao: "Ta knjiga ne zaslužuje nikakav komentar." Mustafa Cerić, profesor ekonomije na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu, čije je ime također među navodnim saradnicima, kaže da mu je "vezu sa Udbom podmetnula ekstremna ustaška emigracija", jer tokom jednog simpozijuma u Mičigenu 1978. godine nije htio da drži predavanje ispod geografske karte NDH (Nezavisne države Hrvatske). Reagovao je i predsjednik hrvatskog Udruženja boraca Jakov Perković u "Slobodnoj Dalmaciji", tvrdeći da je "knjiga običan falsifikat".

Monitor, Podgorica, SiCG, Novrembar 2003.

BOŽIDAR SPASIĆ, SRBIJANSKI OBAVJEŠTAJAC

Nagovorili smo Vukušića da u Njemačkoj ubije nevinog čovjeka kako bi pokazao da je "PRAVI USTAŠA"!

Božu Vukušića je iz zatvora u Njemačkoj 1991. pustio šef BND-a Klaus Kinkel na molbu hrvatskog predsjednika Tuđmana. Tajne službe Srbije i Hrvatske i prije rata su špijunirale Državnu bezbjednost BiH. Željko Ražnatović Arkan nije bio saradnik SDB-a nego naš agent za "specijalne zadatke". Iz Saveznog SDB-a još 1991. godine zbog saradnje s Irakom i straha od Bushove odmazde odneseno je i uništeno hiljade dosjea

Knjiga "Čuvari Jugoslavije" koja je, otkrivajući imena hiljade saradnika i operativaca SDB-a BiH, uznemirila bosansku javnost napisana je selektivno i iz nje su izostavljena brojna imena saradnika koji su u međuvremenu prevrbovani, a pravi autor knjige je Bože Vukušić, hrvatski emigrant, govori za naš list Božidar Spasić, bivši inspektor najvišeg ranga saveznog SDB-a, koji osobno poznaje Vukušića s kojim je godinama prije rata održavao redovnu vezu u hrvatskim emigrantskim krugovima u Evropi.

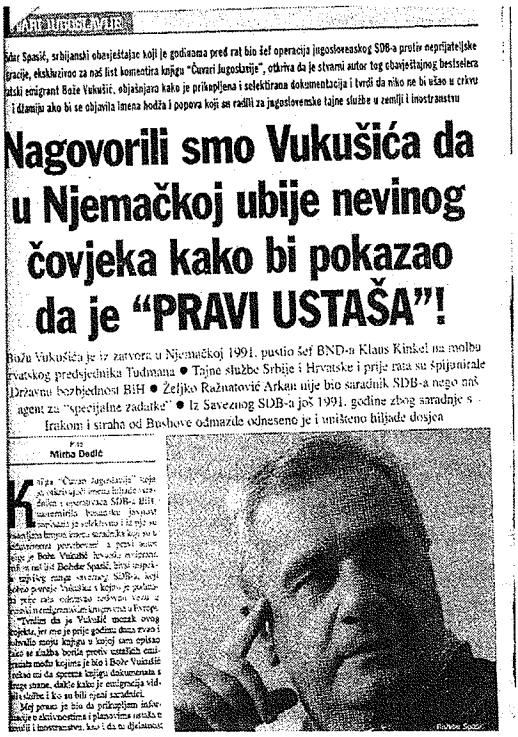

Ante Tugonić Vidić

Božo Vukušić, srbijanski obavještajac koji je godinama pred rat bio šef operacija jugoslovenskog SDB-a protiv neprijateljske emigracije, ekskluzivno za naš list komentira knjigu "Čuvari Jugoslavije", otkriva da je stvarni autor tog obavještajnog bestselera također emigrant Bože Vukušić, objašnjava kako je prikupljena i selektirana dokumentacija i tvrdi da niko ne bi ušao u crkvu i džamiju ako bi se objavila imena hodža i popova koji su radili za jugoslovenske tajne službe u zemlji i inostranstvu

Nagovorili smo Vukušića da u Njemačkoj ubije nevinog čovjeka kako bi pokazao da je "PRAVI USTAŠA"!

Božu Vukušića je iz zatvora u Njemačkoj 1991. pustio šef BND-a Klaus Kinkel na molbu hrvatskog predsjednika Tuđmana • Tajne službe Srbije i Hrvatske i prije rata su špijanirale Državnu bezbjednost BiH • Željko Ražnatović Arkan nije bio saradnik SDB-a nego naš agent za "specijalne zadatke" • Iz Saveznog SDB-a još 1991. godine zbog saradnje s Irakom i straha od Bushove odmazde odnesene je i uništeno hiljade dosjea

Piše
Mirna Dedić

Knjiga "Čuvari Jugoslavije" koja je odavno izašla iz štampe, a u kojoj se Službi i emigrantima SDB-a BiH ...

"Tvrdim da je Vukušić mozak ovog projekta, jer me je prije godinu dana zvao i pohvalio moju knjigu u kojoj sam opisao kako se služba borila protiv ustaških emigranata među kojima je bio i Bože Vukušić i rekao mi da sprema knjigu dokumenata s druge strane, dakle kako je emigracija vidjela službu i ko su bili njeni saradnici.

Moj posao je bio da prikupljam informacije o aktivnostima i planovima ustaša u zemlji i inostranstvu, kao i da tu djelatnost onemogućavam prije svega propagandno-psihološkim pritiscima i akcijama. Imao sam u tom poslu odriješene ruke, naročito u periodu kada je odjeljenje vodio Hercegovac Stanko Čolak. On je jedna od najznačajnijih ličnosti savezne Službe. Poznavao je ustaše kao rijetko ko, jurio se s njima i vodio najvažnije akcije i kombinacije Službe.

Krajem 1983. godine, tada mladi splitski novinar, Bože Vukušić pobjegao je u Štutgart sa novinarkom Slobodne Dalmacije Dragicom Dujmović. Razlog je bio izbjegavanje služenja vojnog roka. Da bi dobio papire, predstavljao se kao politički emigrant i priključio se tamošnjoj hrvatskoj političkoj emigraciji. Njegov dolazak u emigrantskim krugovima je slavljen kao veliki događaj, jer je stigao neko stručan ko može uređivati list Hrvatski tjednik, inače glasilo organizacije Hrvatski državotvorni pokret.

Njegov lagodni emigrantski život kratko je trajao. Jedne večeri u kafani pripito društvo za stolom provociralo ga je da nije "pravi ustaša", da je "udbaški agent" i slično. Ponudili su mu nagodbu: "Ako ubiješ onog za dugim stolom od nas, onda ćemo znati da si naš". Pokazali su mu na Jusufa Tartara, navodno agenta UDBE. Iste noći u toaletu kafane Bože Vukušić ubio je Tartara. Vrlo brzo je bio uhapšen i osuđen na doživotnu robiju. Kaznu je služio u Stanheimu, zatvoru za teroriste.

KAKO SAM MANIPULIRAO VUKUŠIĆA

"Tako se završila jedna epizoda slučaja Vukušić organizovana u našoj režiji, jer je u društvu koje je nagovaralo Božu na ubistvo najglasniji bio naš obavještajac. Bože je iz zatvora nastavio da piše za svoje novine. Njegovi tekstovi imali su uticaja u hrvatskim ekstremnim krugovima i to smo namjeravali da zaustavimo. Počeo sam kao njegov "odani ustaški prijatelj" da mu svakih petnaest dana pišem pisma. Pisao sam mu

da je iskorišten i izmanipulisan, a da oni koji su sve to smislili lagodno žive, dok će on do kraja života trunuti u zatvoru.

Potom sam ga obavijestio kako sam počeo da skupljam novac za bolje advokate i za obnovu procesa u kojem može biti oslobođen, i u svakom sljedećem pismu pitao sam da li je primio pare koje sam mu navodno poslao po ljudima u koje on ima povjerenja", navodi Spasić.

Novac, naravno, nije stizao, a Bože Vukušić ne samo što se unervozio, već je počeo sam da piše pisma uglednim hrvatskim emigrantima koje je poznavao, obavještavajući ih koje sve pronevjerio pare za njegovo oslobađanje i šta se nekim od uglednih Hrvata u emigraciji radi iza leđa. Za novine, je prestao da piše, a nekolicina do tada emigranata od autoriteta izgubila je povjerenje svojih istomišljenika."

Čitava operacija oko Vukušića bila je, po mišljenju našeg sagovornika, jedna od vrhunskih obavještajnih akcija savezne Službe državne bezbjednosti.

"Kada je Tuđman došao na vlast u Hrvatskoj, preko Međunarodnog crvenog krsta doveo je Bozu Vukušića i Miru Barešića u Hrvatsku, da navodno kaznu služe u svojoj zemlji. Oslobodio ga je lično Klaus Kinkel, tadašnji šef njemačke tajne službe BND, kome je Vukušić slao desetine pisama ubjeđujući ga da je on hrvatski borac i da mu je sve namješteno. Kada se vratio u zemlju, tražio je da se kao i neki drugi hrvatski emigranti (primjerice Nikola Štedul) zaposli u MUP-u Hrvatske. Dobio je mjesto u arhivi gdje je imao savršen i nesmetan pristup dokumentima."

Naš sagovornik tvrdi da se u centrali u Zagrebu nalazilo dosta dokumenata iz arhive u Sarajevu, te pritom otkriva da je Sarajevo uvijek bilo predmet špijuniranja Zagreba i Beograda.

"Hrvati su to radili zbog Hercegovine, a ovi iz Beograda zbog Srba u BiH. Uvijek smo špijunirali jedni druge i praktično nije postojalo veliko međusobno povjerenje. Kad se radilo u emigraciji, radilo se timski, međutim, kada je bio u pitanju unutrašnji neprijatelj, stvari su izgledale sasvim drugačije.

Uvijek se recimo postavljalo pitanje da li je Vojislav Šešelj veći neprijatelj od Alije Izetbegovića. Ovdje u Beogradu se pitalo zar je moguće da je Šešelj uhapšen zbog sedam strana teksta. Dok se u Bosni govorilo zar je moguće daje Alija uhapšen zbog toga što je trebao putovati kod Homeinija.

Dakle, dokumentacija o bh. saradnicima dugo se skupljala u Zagrebu. Dalje znam da je za vrijeme rata veliki dio dokumentacije iz Sarajeva prebačen u Mostar a potom u Zagreb.

Hrvati su na najpokvareniji način krali iz Sarajeva. Sjećam se da su nam neki operativci službe u Hercegovini govorili - ljudi, oni nam otkrivaju ko su saradnici, dešifruju ih. Zapadna Hercegovina bila nam je najzanimljivije područje jer se tu sudaralo najviše obavještajaca."

Spasić koji je imao priliku vidjeli trotomnu knjigu "Čuvari Jugoslavije" kaže kako je Bože Vukušić kao autor knjige iz dokumentacije kojom je raspolagao izbacio 20 do 30 posto saradnika.

"Zašto? Zbog toga što su u međuvremenu prevrbovani, i sada rade za njih. To je inače opasnost za agenta kada jednom počne da radi, ostaje agent cijelog života.

Osim toga, sigurno desetak posto onih koji nisu pomenuti u rodbinskim je vezama i postoji treća grupa saradnika čija imena nisu objavljena s određenom namjerom. Jednostavno, da bi se ucijenili za određene poslove, a moguće je da za neke i nemaju dokumentaciju. Pogotovo se teško otkrivaju ljudi iz vjerskih zajednica a njih je bilo dosta. Kada bismo mi sada objavili koji su sve popovi Srpske pravoslavne crkve bili saradnici, ljudi nikada ne bi išli u crkvu, jer nije bilo popa koji nije htio da sarađuje sa službom."

ARKAN JE BIO SPECIJALNI AGENT SDB-a

Naš sagovornik, inače vrhunski obavještajac i bivši šef specijalnog tima za borbu protiv ekstremne terorističke emigracije, objašnjava kako je funkcionisala savezna Služba SDB-a i ko su bili njeni saradnici u zemlji i inostranstvu.

Po njegovim riječima, "savezna policija po Zakonu i pravilima o radu SDB-a sve do 1990. godine nije imala prava na angažovanje saradnika i agenata na području republika". Dakle, savezni agenti u zemlji nisu postojali.

"Naša osnovna funkcija bila je koordinacija među republičkim tajnim policijama. Zbog toga nikada nećete naći ni jednog saradnika savezne službe jer su se njihovi osnovni dosjei nalazili u republikama. Govorilo se daje Željko Ražnatović Arkan saradnik savezne policije, to nije bilo tačno, on je bio naš specijalni agent kojeg je jugoslovenska tajna policija slala u inostranstvo po specijalnim zadacima."

Spasić ističe da bi po Zakona o lustraciji u Srbiji uskoro trebala da bude objavljena slična knjiga - agenata i saradnika tajne policije Srbije. Međutim, slična knjiga dokumenata iz saveznog SUP-a nikada neće biti objavljena jer je gotovo sva dokumentacija saveznog SUP-a uništena prije nego što je srpski MUP upao u prostorije saveznog.

STRAHOVALO SE OD AGRESIJE BUSHA SENIORA

"Gotovo čitava arhiva je uništena 1991., kada je započeo rat u Zalivu. Savezni savjet za zaštitu ustavnog poretka donio je tada naredbu da se uništi sva dokumentacija savezne Službe koju je imala o republikama i pokrajinama jer je došlo do invazije na Irak i postojao je strah da ne dođe do invazije na našu zemlju. SFRJ je tada bila u vrlo dobrim odnosima za Irakom, postojale su informacije da mi naoružavamo Irak, da su naši piloti i vojni instruktori tamo i tada je Bush Senior zaprijetio da će se vrlo oštro obračunati sa svom logističkom podrškom Iraku. Sjećam se da je dokumentacija uništavana danima. Potom je pakovana u zelene platnene džakove koji su zapečaćeni odvezeni u fabriku hartije u Ostružnicu gdje su zapaljeni. Savezni SUP bio je zadužen da vodi evidenciju koliko kojih dokumenata je uništeno, svi su bili šifrovani. Sekretar savjeta koji je donio odluku o uništenju arhive bio je baš čovjek iz Sarajeva, Anđelko Maslić.

Takođe, veliki dio dokumenata uništen je u augustu 1992. godine kada je Milan Panić smijenio Mihalja Kertesa", tvrdi Hožidar Spasić i otkriva: "Tada me je

pozvao Kertes kome sam bio šef kabineta, i rekao mi da sve iznesem iz njegovog i mog kabineta. Međutim, kod svakog obavještajca ostalo je bar po dvadesetak kvalitetnih dokumenta.

Negdje u maju 1992. godine Kertes je usplahiren uletio u kabinet i kazao mi:

- Milošević je naredio da zauzmemo sve vile republika i pokrajina u Beogradu i da ih legalizujemo na Srbiju. Kreni odmah!"

Već narednog mjeseca, u junu, Kertes je dobio novi zadatak: da se zgrada savezne policije vlasnički i u zemljišnom katastru prebaci na Republiku Srbiju, čime se izbjegava njeno uključivanje u zajedničku imovinu bivše Jugoslavije.

Jednim pištoljem podmitio sam sudiju da zgradu SSUP-a upiše na moje ime, a odmah potom je sačinjen drugi dokument kojim mi se imovina nacionalizuje u korist Republike Srbije.

Tada su se i kadrovi iz drugih republika rasuli.

OPASNI TOMO NALETILIĆ

"Jedan od najopasnijih hrvatskih emigranata rodom iz Gruda bio je Tomo Naletilić. On se najvjerovatnije sada nalazi negdje u Hercegovini. Naša služba mu je u Njemačkoj bacila kiselinu u oči od čega se Naletilić dugo oporavljao. Njegova supruga Tereza pristala je da sarađuje s bosanskom tajnom policijom da bi mužu sačuvala život. Naletilić o tome naravno ništa nije znao. Žene su bile česti saradnici."

DOGOVOR GRAČANIN-DELIMUSTAFIĆ

"Naša Služba je imala jak i stabilan kadar sve do početka raspada zemlje, kada su kontraobavještajci i drugi pripadnici SDB-a, zbog ucjena ili svojevoljno, počeli da pristupaju separatistički nastrojenim strankama.

Gračanin se tada dogovorio s Alijom Delimustafićem da se policajci iz SSUP-a zajedno s policajcima sarajevskog SUP-a rasporede po većim centrima u BiH i zajednički rade na sprečavanju rata. Ja sam raspoređen u Mostar, međutim, tamo se nisam dugo zadržao, već prve noći auto mi je dignut u vazduh. Kada sam se vratio u Beograd, general Gračanin me nije pitao ni kako sam preživeo atentat, za njega je to bilo normalno i očekivano."

HODŽE I POPOVI U INOSTRANSTVU MASOVNO SU RADILI ZA SLUŽBU!

"Kada se radi o saveznim organima, jedino je svoje saradnike imala naša diplomatija. Savezni sekretarijat za spoljne poslove imao je svoju obavještajnu službu koja se zvala Služba za informisanje i dokumentaciju - DIP. Ona je bila jedina služba koja je na saveznom nivou mogla da ima svoje saradnike i to samo u inostranstvu.

Diplomatija nam nikada nije govorila ko su joj saradnici po imenu, svi su imali isključivo pseudonime. Njihov identitet od nas se krio jer je postojao strah da ne dođe do "provale". Ti saradnici su najčešće vrbovani u konzulatima i najveći broj njih bili su sveštena lica - popovi i hodže."

SVEŠTENICI KOJI SU BORAVILI VANI MORALI SU SARAĐIVATI!

Poglavar Islamske zajednice u BiH Mustafa efendija Cerić nedavno je, nakon izlaska knjige "Čuvari Jugoslavije", najavio obračun sa svim vjerskim službenicima koji su sarađivali s tajnim službama bivše Jugoslavije. Je li zbilja toliko bila razgranata saradnja DB-a, sa konkretno, islamskim velikodostojnicima?

"Nemoralno je i neljudski danas otkrivati koji su vjerski službenici radili za tajne službe a pogotovo ih na takav način diskreditirati, jer ako se krene, mislim da neće biti kraja. Pazite, nijedan vjerski službenik u bivšoj SFRJ nije mogao otići, recimo, na studije ili pastoralni rad, u inostranstvo bez dozvole tadašnjeg Saveznog komiteta za naučnu, kulturnu i prosvjetnu saradnju. A taj je komitet, opet, tijesno sarađivao sa obavještajnim sektorom u diplomatiji ili saveznim DB-om, ili KOS-om JNA. Dakle, svi ti ljudi koji su odlazili vani, da bi uopšte dobili dozvolu da napuste zemlju, morali su se obvezati na neku vrstu saradnje sa jugoslovenskim službama, razmjenu informacija u najblažoj varijanti. Koliko mi je poznato, Mustafa Cerić boravio je nekoliko godina u Americi i time ne želim ništa drugo reći nego da je morao proći kroz istu proceduru kao i sva ostala svešnena lica...

Slobodna Bosna, 11. 12. 2003.

KONGRES BOŠNJAKA SJEVERNE AMERIKE

Pašanbegović nije bio Udbaš!

Upravni odbor Kongresa Bošnjaka Sjeverne Amerike (UO KBSA) odbacuje optužbe iznesene protiv Imama i člana svog Upravnog Odbora **Tajiba Pašanbegovića** u knjizi "Čuvari Jugoslavije".

UO KBSA smatra da se radi o knjizi jednostranog sadržaja, te da je na osnovu jedne strane ne može donositi sud o ličnosti. Najmanje što je potrebno, to je sačekati izvještaje više komisija u BiH koje rade na provjeri činjenica iznesenih u knjizi.

Do izvještaja pomenute komisije, a znajući da je Tajib ef. Pašanbegović uživao i da uživa poštovanje džematlija iz mjesta Bosne i Hercegovine u kojima je službovao (Banja Lula i Zenica) kao i velikog broja Bošnjaka općenito, te Bošnjaka Toronta i mjesta širom Kanade i SAD-a, imajući u vidu njegove dogogodišnje napore i rezultate na planu uvezivanja i homogeniziranje bošnjačkih redova na ovim prostorima, Upravni Odbor KBSA daje podršku Tajibu ef. Pašanbegoviću želeći mu svako dobro i nadajući se da ovo kroz što on prolazi neće poljuljati njegov moral u daljoj borbi za dobrobit svog naraoda.

Upravni odbor KBSA ujedno izražava veliko žaljenje što mnogi Bošnjaci danas atakuju jedni na druge, dok se protiv njihove zemlje Bosne i Hercegovine vodi beskurpulozna kampanja i u isto vrijeme u gradovima diljem BiH i dijaspore nesmetano šeću oni što su nad njima počinili stravične zločine.

Poznata je činjenica o radu KBSA na planu izlaska Bošnjaka iz kronične obamrlosti spram historijskih zbivanja i napuštanja individualne odgovornosti za

kolektivnu egzistenciju, što se može postići zdravim bošnjačkim aktivizmom i dijaloškim promišljanjem bitnih egzistencijalnih pitanja čime se otvara put bošnjačkog preporoda.

Dijalog je put suprotstavljanja bošnjačkom nestanku. Kroz dijalog sve bošnjačke različitosti se stapaju u jednu bitnost, opstanak i prosperitet bošnjačkog naroda. Bošnjačke razlike tako postaju uslov za realizaciju bošnjačke zrelosti. Dijalog širi svijest o potrebi bošnjačkog susretanja i razgovora. Bošnjački dijalog je najbrži, najefikasniji i najprihvatljivi put do konačne realizacije bošnjačkog preporoda. Bošnjaci imaju svoju vjeru - Islam; svoju naciju - Bošnjaštvo; svoju domovinu - Bosnu i Hercegovinu, svoj jezik - Bosanski jezik, svoju kuluru, tradiciju, historiju - Bošnjačku. To su elementi koji su odbranili bošnjačko biće u turbulentnoj historiji Balkana, Europe i Svijeta. To su elementi oko kojih se Bošnjaci mogu okupiti na startu svog unutarnje dijaloga,

Dakle, umjesto netrpeljivosti i sukoba UO KBSA poziv na bošnjački dijalog.

UO KBSA poziva sve Bošnjake i Bošnjakinje da kao odgovorni ljudi prihvataju, priznavaju poštuju i tolerišu jedni druge, da se ne donose sudovi na osnovu jedostranih informacija, te da se okrenu unutar bošnjačkom dijalogu i tako energiju svog djelovanja preusmjere na odbranu Bošnjaka i njihovih institucija od sve izraženijih napada kako u matici tako i u dijaspori.

UO KBSA poziva sve Bošnjake i Bošnjakinje i njihove organizacije na učvršćivanje međusobna povjerenja, na nestanak straha, zlobe i svijesti među Bošnjacima, te na vraćanje zajedništva i međusobnog povjerenja.

Ali Lejlić, predsjednik UO KBSA

Prof. Emir Ramić, predsjednik KBSA za Kanadu

Preporod, Sarajevo, 15. 2. 2004.

KBSA je otvorio karte: Pašangebović je bio agent Udbe

Kongres Bošnjaka Sjeverne Amerike (KBSA) je organizacija osnovana od Izetbegovićevih vlasti sa zadatkom da ometa rad Bosanskog kongresa na širenju istine o izdaji. Saopštenjem kojim brane Tajiba Pašanbegovića oni samo rade posao zbog kojega su i osnovani - staju u zaštitu dokazanog doušnika komunističke policije, vjerskog službenika koji je pao toliko nisko da špijunira ljude kojima ujedno propovijeda vrline. KBSA JE, DAKLE, OTVORIO KARTE.

Točno je sa imamo samo dvije kucane stranice dokaznog materijala: faximl dokumena SDB Zenice u kojem Pašanbegovićevi šefovi, inspektor SBD Marko Pašalić, nečelnik sektora Veselin Stanić i podekretar za SDB Sredoje Nović svojim originalnim potpisima potvrđuju njegov uspješan rad na uhođenju muslimana, ali je točno i to da špijuni, doušnici i izdajnici kriju svoj rad, pa je velika sreća da što smo došli do takvog jednog nedvosmislenog dokaza. Pa zar nam, npr. kad idemo u banku podići novac treba sto dokumenata da bi se idenificirali, ili samo jedan. Uostalom, čak se ni sam Pašanbegović nije usudio negirati svoj špijunski rad, nego je smao rekao da za to nije osuđen. Naravno da nije osuđen, a kad su i on i oni koji su ga zadužili da osnuje KBSA i da se ponovno aktivira, sada protiv Bosanskog kongresa, igrači istog tima, tj. velikosrpskog projekta uništenja Bošnjaka.

Pitamo se zašto je Izetbegović imao više povjerenja u Pašanbegovića, a ne u one koje je Pašanbegović uhodio. Tako dolazimo i do reisa Mustafe Cerića, koji uporno odbija da pokrene makar disciplinsku odgovornost službenika Islamske zajednice koji su špijunirali muslimane i predavali ih četnicima preobučenim u partizane.

I ovo saopštenje KBSA dokazuje koliko su muslimanski Srbi prigrabili vlast u svim BiH institucijama pa umjesto da dođe do diferencijacije patriotskih snaga od izdajnika, izdajnici pokreću diferencijaciju od onih koji ukazuju na doušnike i izdajnike.

Međutim, jedno je sigurno. Ovim saopštenjem KBSA je potpuno izgubio svaki utjecaj među Bošnjacima. Bošnjaci koji pročitaju saopštenja KBSA shvatit će da je ta organizacija potpuno u posjedu srpskih špijuna i njihovih poslušnika koji u svojoj čežnji da budu blizu vlasti nepovratno kaljaju vlastiti obraz. KBSA je ovim sebe osudio da bude malena začahurena organizacija izdajnika i njihovih satelita željnih vlasti, bez ikakvog uticaja u narodu.

Dr. Muhamed Borogovac

On line Glasnik Bosnaskog kongresa, br. 28. 2. 2004.

SREDOJE NOVIĆ, DIREKTOR AGENCIJE ZA INFORMACIJE I ZAŠTITU BIH

U "Čuvarima Jugoslavije" nisu objavljena imena VELIKIH ZVJERKI

- Gospodine Noviću, u vrijeme afere Agrokomerc i Neum Vi ste bili šef SDB-a BiH. Kako danas gledate na ta dešavanja?

NOVIĆ: U to vrijeme nisam bio šef šef Službe državne bezbjednosti. Šef SDB-a bio je Rešid Musić, a ja sam bio pomoćnik republičkog sekretara za unutrašnje poslove BiH za pitanja kriminaliteta.

Mislim da je to bilo vrijeme koje je već tada determiniralo neka kasnija dešavanja u BiH. Taj je period nesumnjivo imao bitni odraz na BiH, posebno afera Agrokomerc. Tim više što je riječ o aferama koje su izašle iz policijskih i kriminalnih okvira i ušle u političke.

- Možete li se sjetiti okolnosti pod kojima je došlo do političkog ubojstva Hamdije Pozdreca, koje je kasnije rezultiralo i njegovom stvaranom smrću?

NOVIĆ: Očigledno je da je ovo pitanje, pogotovo ovako formulisano, treba postaviti akterima koji su tada bili u politici. Istine radi treba istaći da tadašnja kriminalistička policija nije bila involvirana u taj dio afere. Njen je zadatak bio da se utvrdi je li postojao kriminal u Agrokomercu. Mislim da je to neosporno utvrđeno i to u značajnom obimu.

- Vaš nadređeni u tom periodu bio je, po mnogo čemu neobičan, Duško Zgonjanin. Kakva su Vaša sjećanja na tog ministra unutrašnjih poslova, simbola policijske države?

NOVIĆ: Sviđalo se to komu ili ne, Duško Zgonjanin je u policiji BiH obilježio jedan dugi period. O njemu su davane vrlo različite ocjene. Moje mišljenje je da je on bio veoma dobara policajac, znao je veoma mnogo i hrabro ulazio u raščišćavanje mnogih veoma teških kriminalnih i sličnih aktivnosti. Policija će ga, nesumnjivo, pamtiti zbog činjenice da je materijalno podigao njihov status, riješio brojne stanove, a posebno je učinio ogroman korak za penzionisane policajce. Njegov nedostatak, što se kasnije pokazalo sasvim tačnim, bio je u nekritičkom odnosu prema nekim suradnicima. Vjerovao im je bezgranično i to ga je, u nekim slučajevima, koštalo ugleda kod građana.

U nekim prelomnim trenucima nije pokazao dovoljno odlučnosti da se izdigne iznad zahtjeva pojedinih političara i da odlučno kaže NE. Mislim da je on bio bolji policajac nego političar.

- Uredbom Ante Markovića imenovani ste, neposredno pred rat, na mjesto podekretara SDB-a bivše države. Uslijed početka rata niste stupili na dužnost. Koji je bio razlog Vašeg napuštanja Sarajeva?

NOVIĆ: Neposredno pred rat ja sam u redovnoj proceduri, predložen na funkciju saveznog podsekretara za SDB. Savezno izvršno vijeće tada je donijelo odluku da se ja imenujem na tu funkciju. Nakon što su se desili višestranački izbori, nisam htio da odem i preuzmem tu dužnost bez saglasnosti svih političkih stranaka jer su neke

Sredoje Nović u društvu svojih kolega Udbaša

izražavale rezervu prema mom imenovanju. Naravno, mogao sam otići i prije, ali nije mi žao što to nisam učinio. Nakon toga sam od Alije Delimustafića, koji je bio ministar unutrašnjih poslova BiH, dobio rješenje da me se, sa mjesta podekretara za Državnu bezbjednost Jugoslavije, raspoređuje na mjesto operativca za krvne delikte u OSUP Novi Grad. Procjenio sam da je moj put u toj službi završen. Ono za što sam se zalagao u toku svog cjelokupnog rada, a to je borba za ravnopravnost i slobodan život svih građana u BiH i Jugoslaviji, palo je u vodu.

Besmisleno je bilo da tada prilazim nekoj stranci i busam se u prsa kako sam i ja bio šikaniran kao pripadnik ovog ili onog naroda. Ja sam se opredjelio za odlazak Shvatio sam koja je to demokratija na pomolu, a posebno sam shvatio kako je gorak hljeb policijski.

Iz Sarajeva sam otišao aprila 1992. godine. Krenuo sam na sahranu kćerke od brata u Derventu, koja je umrla u 22. godini. Nakon toga se više nisam mogao vratiti u Sarajevo. Tom prilikom sam ostavio ključ komšiji, ne ponijevši ništa sa sobom. Zabrinjavajuća je činjenica da su kompletne stvari iz mog stana odnesene 1999. godine od strane jednog pripadnika AID-a, a sada funkcionera Bosne i Hercegovine.

- Jeste li znali da će se desiti opsada Sarajeva?

NOVIĆ: Zaista je bilo ko mogao očekivati ili predvidjeti u kakvoj će poziciji biti Sarajevo i neki drugi gradovi u BiH.

- Zašto se čovjek Vaših sposobosti, po mnogima najbolji obavještajac u bivšoj Jugoslaviji, opredjedlio za bavljenje privatnim biznisom u vrijeme rata?

NOVIĆ: U uslovima u kojima sam se našao morao sam razmišljati kako da prehranim porodicu. Čovjek, koji je danas vrlo poznat privrednik u Banjoj Luci, ponudio mi je da radim kod njega za platu kakva je tada mogla biti. Naravno, zahvalan sam mu za to. Poslije su neki, kojima je taj čovjek pomogao više nego drugima, razvili teoriju kako sam ja u biznisu. Priče kako sam imao privatnu firmu samo su plod mašte zlonamjernih ili bolesnih ljudi. Kamo sreće da sam bio u biznisu i da imam firmu.

- Je li vam neko u toku rata nudio neku funkciju?

NOVIĆ: Moram priznati da mi je u dva navrata nuđeno da budem ministar MUP-a RS. Odbio sam to. Srećom, nisu mi zamjerili. Godine 1998., kad je u RS-u došlo do značajnijih promjena i kad je središte entiteta premješteno s Pala u Banju Luku, ponovo mi je ponuđeno mjesto ministra MUP-a RS. Odbio sam to s obrazloženjem

da se ja ne namjeravam više baviti tim poslom. Tek nakon nekoliko poziva odgovornih ljudi u RS-u prihvatio sam 1998. godine mjesto rukovodioca Službe državne bezbjednosti, koja je, nakon toga, Zakonom izdvojena iz MUP-a RS i postala Obavještajno bezbjedonosna služba RS. Potom sam 1999. godine izabran za ministra MUP-a RS.

- Je li istinita anegdota da su Vas, dok ste bili ministar MUP-a BiH, zaustavili policajci i tražili Vam novac kako ne bi napisali kaznu?

NOVIĆ Da, o njoj su pisale gotovo sve novine.

- Nedavno je Carla del Ponte rekla da ima saznanja da neko iz vrha SIPA-e štiti Radovana Karadžića. Vaše kolege Lukač i Bijedić požurili su se o tome izjasniti kazavši da se ne prepoznaju u toj optužbi. Kako Vi komentirate izjavu Carle del Ponte?

NOVIĆ: Žalim zbog izjave tužiteljice Carle del Ponte koja je, bez ikakvog argumenta, vjerovatno neinformisana o radu SIPA-e, ili je od nekoga zlonamjerno dezinformisana. Takve izjave ne doprinose formiranju institucija BiH. O tome je svoju ocjenu dao i EUMP.

- Onaj ko uhapsi Radovana Karadžića u bližoj budućnosti svašta može očekivati. Bit će proglašen Brankovićem, turskim vazalom, postat će nacionalni antiheroj. Ako budete direktor Agencije za istrage i zaštitu BiH, jeste li to spremni učiniti ponovo?

NOVIĆ: Meni jako smeta kad se špekulira što bi bilo kad bi bilo, stalno se to pripisuje gotovo sve i jednom Srbinu.

Sad je već izvjesno da će direktor SIPA-e biti Hrvat, a zamjenik Bošnjak. Time će ovo pitanje biti izlišno i onim dušobrižnicima koji stalno operišu vjerovatno će olakšati dušu. Jer, slijepima ne treba dati da čitaju, gluhima da slušaju tihu muziku, oni to ne mogu. To je grijeh. Zato pravdanje nije potrebno. Ja sam, uostalom, profesionalac.

- Akcija SFOR-a s ciljem hapšenja Karadžića postaje ne samo folklor naše svakodnevnice. Je li zaista moguće da mu se u ovom parčetu zemlje ne može ući u trag?

NOVIĆ: SFOR je, očito, raspolagao nedovoljno provjerenim i neblagovremenim obavještajnim podacima. Prepoznatljivo je da je nedavna akcija na Palama imala neki drugi cilj. Sama činjenica da je tad uhapšeno jedno lice pokazuje da ima napretka. I svaka naredna akcija, uvjeren sam, ima imat će novi zaplet ili rasplet. Nažalost, taj folklor o kojem govorite na našim prostorima je svakodnevan, ne samo kad je u pitanju hapšenje Radovana Karadžića. Neprihvatljivo je da samo SFOR poduzima mjere na hapšenju nekih lica u BiH, bilo da su osumnjičeni za ratne zločine bilo za terorizam i sl. To dokazuje da mi u BiH nemamo plan, to ukazuje na potrebu potpune rekostrukcije sistema bezbjednosti.

Zato je dobro da se na nivou cijele BiH formira jedinstvena obavještajna služba koja podrzumijeva jedinstveni sistem prikupljanja obavještajnih podataka. Time će se prevazići onaj veliki jaz između entiteta. Reforma našeg bezbjednosnog sistema dovest će do toga da će SIPA biti državna služba sa policijskim ovlašćenjima.

- Kako komentirate stavove da čitava ova ujdurma oko objedinjavanja obavještajne službe na nivou države za cilj ima da SIPA izuzme dokumentaciju koju je AID tokom proteklih godina prikupio o ratnim zločinima. Neki tvrde da bi u tom slučaju došlo do bunkerisanja, pa čak i uništavanja, te dokumentacije?

NOVIĆ: Plasiranje različitih dezinformacija o tome je svojevrstan specijalni rat koji se vodi iz sasvim drugih kuhinja i potreba. Možda je to nekome čudno, SIPA će imati, to se jasno mora znati, nadležnost da vodi istrage o osumnjičenima za ratne zločine.

U ovom trenutku se zna da je u FBiH sve poslove u vezi s istragama vodio AID i to nema nikakve veze s FOSS-om. U hrvatskom narodu time se bavio SNS, a u RS to je dijelom činila kriminalistička policija, a dijelom Služba nacionalne bezbjednosti. Sve to znači da je prikupljena dokumentacija na različitim mjestima, a danas se spominju samo AID i FOSS. Gdje se nalazi ostala dokumentacija, gdje je tu ravnopravan odnos prema dokumentaciji!?

Sigurno je da će u SIPA-i biti formirano odjeljenja za ratne zločine koje sada postoji u službama. Ali mora se imati zadovoljavajuća kvalificirana struktura, nacionalna izbalansiranost, čista ratna prošlost svih koji rade na tim poslovima. Moraju proći javni konkurs, testiranja i intervjue. Svi koji to zadovolje bit će radnici SIPA-e.

- Je li tačno da da je OHR dao instrukciju da u budućoj državnoj službi neće biti mjesta za otpuštene radnike AID-a, njih oko 200?

NOVIĆ: Nije mi poznato da se OHR bavio tim pitanjem.

Kada je riječ o SIPA-i pogrešno se interpretira stav OHR-a da se u Odjeljenje za krivične informacije privremeno ne primaju kadrovi koji nemaju certifikat IPTF-a. Takav stav zauzet je zbog činjenice da je Zakonom o SIPA-i utvrđeno da su poslovi Odjeljenja za krivične informacije policijski poslovi. To je poslužilo pojedincima da kažu kako je neko zabranio prijem obavještajaca u SIPA-u.

- Kako komentirate otpuštanje 200 radnika AID-a?

NOVIĆ: Uvijek je tragično kad veliki broj ljudi, posebno iz obavještajnog sistema, ostane bez posla. Ali, ako su otpušteni u skladu s utvrđenim principima, ako su bili višak, tada je tim ljudima trebalo naći rješenje, a ne da izađu na ulicu. Ti ljudi su odlučni boriti se na zakonit način - putem suda dokazati da su nezakonito otpušteni.

- Jesu li opasne, i koliko, osobe sa obavještajno-sigurnosnim iskustvom kad ostanu na ulici, ako svoje znanje i iskustvo stave na raspolaganje kriminalnim skupinama?

NOVIĆ: Sigurno je da je opasnost realna. To je pokazalo tranzicijsko iskustvo nekih država. Jedan broj ljudi labilnog karaktera, misleći da će moći unovčiti svoje sposobnosti, kreće u negativnost, pa i u kriminal. To nije dobro za njih, a nije ni za postratnu BiH.

Tim ljudima treba pomoći. Nisu oni krivi što se moraju boriri za komad hljeba.

- Sigurno ste upućeni, pa vas molimo da ocijenite ratno i poratno djelovanje svake od obavještajnih službi ponaosob: OS RS, SNS-a i AID-a?

NOVIĆ: Nije korektno da ja iz ove pozicije dajem ocjenu o tim službama. Za mnoge njihove neuspjehe kriv je, između ostalog, neustrojen sistem bezbjednosti u BiH u cjelini. Nijedna služba nije brinula o opštim interesima države, svi su služili svojim interesima, špijunirali se međusobno, dodvoravali se pojedinim političarima.... To je još jedan dokaz da BiH ne treba tolike obavještajne službe, niti joj treba 20.000 policajaca.

- O Obavještajnoj službi RS zaista se malo zna. Ona je obavijena velom tajnosti i u tom slučaju se može govoriti o pravoj tajnoj službi. Nasuprot tome afere u FOSS-u, koje je javnost nemilosrdno pretresala, toliko su često dobivale vašaraski prizvuk. Kako objašnjavate tu razliku između FOSS-a i OSRS-a?

NOVIĆ: Obavještajna služba RS je već 1998. godine preuzela brojne mjere na ozbiljnoj rekostrukciji, ne samo kadrovskoj već i organizacijskoj. Nije se od toga pravila buka u javnosti. Novi zakon omogućio je da te probleme udaljimo od javnosti. S druge strane Obavještajna služba FBiH, u to vrijeme AID, bila je pod okriljem Ministarstva unutrašnjih poslova, imala je policijska ovlaštenja. Potom je došlo do objedinjavanja sa SNS-om, što sigurno nije teklo bezbolno. Naprotiv, bilo je tu, uvjeren sam, mnogo problema, nepovjerenja, kadrovskih promašaja...

Nije dobro da se takve službe nađu u aferama, pogotovo kada su one uzrok istima. Ne brinu mene oni koji su to radili, brinu me oni koji su to odobravali. Indikativno je što je se veliki broj novinara involvira u te afere. Kome je to trebalo? Da li je to trebalo da ponovo posluži za ucjene i pisanje po diktatu?!

- Hoće li agencija za informacije i zaštitu preuzeti nerazjašnjene slučajeve atentata na Jozu Leutara i Nedžada Ugljena?

NOVIĆ: Nadležnost Agencije jesu krivična djela pod ingerencijom Suda BiH. Sve ono što je u krivičnim zakonima entiteta, neće biti u nadležnosti Agencije za istrage i zaštitu. Ukoliko Sud BiH preuzme taj predmet i da Agenciji nalog za rad, onda će to biti u nadležnosti Agencije. Špekulisati o tome bilo bi neprofesionalno.

- Dugo nešto nije diglo toliko prašine kako kao izdavanje knjige "Čuvari Jugoslavije"?

NOVIĆ: S objavljivanjem te dokumentacije moralo se sačekati još dugo godina, kako je to svugdje u svijetu. Ovo pogotovo što je riječ o prodaji dokumentacije, koja je u osnovi uništena čak kao i arhivska građa za ubuduće. Vrlo je bitno, a to se prešućuje, da se radilo o brisanju tzv. saradničkih pozicija. To je dokaz da se ipak krenulo u drugačiji pristup radu SDB. Međutim, postavlja se pitanje zašto je vršena selekcija imena, posebno nekih profesija, istaknutijih ličnosti, novinarskih pera, sveštenstva... Vjerovatno to nekome treba da može, kad ocjeni potrebnim, da ucjenjuje.

- Sarađivali ste s Munirom Alibabićem prije rata. Kako ocjenjujete njegove sposobnosti? Usput, kako komentirate njegovu potrebu za tolikim estradnjačkim slikanjem u sredstvima javnog informisanja?

NOVIĆ: Alibabića poznajem iz perioda kad sam ja bio podsekretar Državne bezbjednosti BiH. On je slovio za dobrog poznavatelja muslimanskog nacionalizma,

kako se to tada zvalo. Kasnije nisam pratio njegov rad. Što se tiče slikanja, kako Vi kažete, ja to ne mogu komentarisati. Sigurno je bio u situaciji da u svojoj obrani i to koristi.

- U ratnom i poratnom periodu došlo je do poplave knjiga čiji su autori bivši obavještajci. Kako to komentarišete?

NOVIĆ: Ja nemam simpatija prema takvim pisanjima.

- Ima li u BiH tzv. islamskog terorizma?

NOVIĆ: Po tom pitanju BiH je neistraženo područje. Međutim na neka pitanja moraju se dati odgovori građanima BiH ima li u zemlji pojedinaca ili grupa koje su spremne poduzeti terorističke akcije. Ukoliko tog odgovora ne bude BiH će postati tamna slika na karti svijeta. Ipak, ne treba terorizam promatrati samo kao tzv. islamski terorizam. S takvim se izjednačavanjem muslimani opravdano ne slažu, bune se jer se osjećaju povrijeđenim. Zar nije terorizam i kad se postavi eksplozivna naprava ispod kuće nekog povratnika samo zato što je druge nacionalnosti.

- Treba li, po Vašem mišljenju, obavještajna služba imati policijske ovlasti?

NOVIĆ: Ne treba. Snažno se zalažem da takvih ovlaštenja Služba nema. Obavještajne službe treba da budu samo nadgradnja policijskim organima. Obavještajac mora biti ekstra obrazovana i komunikativna osoba, koja će se znati postaviti u svim situacijama. Prošlo je tzv. informativnih razgovora.

- Vaš kolega Dragan Lukač nedavno je u medijima ustvrdio da neki ljudi ne žele da SIPA počne s radom. Izbjegao je imenovati te ljude. Slažete li se s tim njegovim stavom i, ako se slažete, možete li imenovati te ljude?

NOVIĆ: Kolega Lukač je sasvim u pravu. Ako je činjenica da nam za godinu dana nije obezbjeđen prostor za rad, da nisu prihvaćeni brojni prijedlozi, da nismo mogli dobiti odobrenje za iznajmljivanje prostora, onda neka javnost prosudi da li i ko vrši opstrukciju rada SIPA-e.

- Što kažete na zahtjeve o provođenju lustracije u pravosuđu i policiji, vjerskim zajednicama, politici?

NOVIĆ: Nemam komentar kada znam od koga dolaze takvi zahtjevi.

Walter, 17. 2. 2004.

UDBAŠI SU JOŠ MEĐU NAMA:
Naš čitalac poručuje da se Islamska zajednica BiH treba očisti od pojedinaca koji rovare po toj našoj, a ne njihovoj, duhovnoj instituciji

Već dvadeset godina MI RADE O GLAVI

Piše: Alija Fejzić, Sarajevo

Povodom serijala tekstova u našem magazinu o knjizi Čuvari Jugoslavije - suradnici UDB-e, Alija Fejzić iz Sarajeva napisao je dramatičnu ispovijest svoga života. A sve je počelo kad je, daleke 1983. godine, kao učenik Medrese, odbio postati doušnik...

"Čitajući u 561. broju magazina Ljiljan tekst o knjizi Čuvari Jugoslavije - suradnici UDBE u BiH, zahvalih se Allahu što je došlo vrijeme za iznošenje istine o pojedincima koji su, pod plastom vjere, ahmedije i mihraba, nanosili veliko zlo nama Bošnjacima. Nadam se da će, ako Bog da, spomenuta knjiga biti podsticaj da se, najzad, naša Islamska zajednica BiH oslobodi i očisti od pojedinaca koji su pustili svoje izdajničke pipke i koji godinama rovare po toj našoj, a ne njihovoj, duhovnoj instituciji. Kao doprinos tome, ispričat ću svoj slučaj, a glavne aktere ćete, vjerovatno, prepoznati u toj knjizi. Ovom prilikom neću spominjati njihova imena. Prije svega, zbog sigurnosnih razloga. Oni će se sami prepoznati.

Pozivam sve koji su preživjeli slično (a znam da takvih ima), da javno iznesu svoje slučajeve. Vrijeme šutnje je iza nas.

Koordinirana akcija vrbovanja

Decembra 1983. godine, sa dvojicom svojih školskih kolega iz GHB medrese u Sarajevu, autobusom smo krenuli svojim kućama, ne sluteći da će to putovanje promijeniti čitav moj život i moje planove. Poslije nešto više od dva sata vožnje, autobus se zaustavlja pred kafanom radi odmora. Kondukter kaže nama trojici da uzmemo svoje torbe sa sobom da ih "ne bi neko ukrao". Poslušasmo ga i s torbama u rukama uđosmo u kafanu sa ostalim putnicima. Nismo bili ni posluženi, a za naš sto sjedoše dva krupna čovjeka i ne pitajući je li slobodno. Jedan izvadi nekakvu legitimaciju, koju brže vrati u džep nego što je izvadio. "Mi smo iz policije i imamo nalog da vas privedemo. Idemo!", ustadoše, a mi za njima, jer smo tada bili djeca, neiskusni i uplašeni. Jedan od njih je namignuo i pozdravio rukom konduktera. Sve je bilo isplanirano i koordinirano sa - u to nema sumnje - nekim iz GHB medrese.

Poslije kraće vožnje i grobne tišine, auto se zaustavi pred SUP-om u Priboju. Uvode nas u prostoriju. Na sredini je bio sto i na njemu nekoliko slika Alije Izetbegovića (rahmetullahi alejhi vasiah), Džemaludina Latića, Omera Behmena, Edhema Bičakčića i jedne ženske osobe, za koju sam kasnije saznao da se zove Melika. Za stolom sjedi prosijeda osoba starosti oko 50-55 godina, pedantno obučen. Sa njegove lijeve i desne strane stoje dva tipa čije strašne face ne mogu nikad zaboraviti. Nisu riječ progovorili već su nas napadno gledali krvavim očima. U ćošku sobe, za manjim stolom, sjedi srednjovječna gospođa za mašinom za kucanje. Čovjek za stolom ustaje, ljubazno nam pruža ruku, predstavlja se kao Stojanović i pokazuje nam da sjednemo. Svoj prljavi zadatak započinje, na vidno ekavskom dijalektu, pitanjima: da li smo umorni, gladni,

žedni, je li bilo grijanja u autobusu, jesu li ljudi koji su nas sproveli bili korektni prema nama itd. Sjetih se mog muallima **Ramiza ef. Hote** iz Rožaja, koji nam je u mektebu, pored ostalo, govorio da je lijepo nahraniti i napojiti kurban prije klanja. Kada je vidio da nismo baš raspoloženi za razgovor, ljubazno je rekao da se ne trebamo ništa i ničega plašiti jer je ovo samo jedan prijateljski razgovor poslije kojeg možemo slobodno ići svojim kućama. Nastavio je sa pitanjima: "Kako nam je u Medresi, je li nam gradivo teško, kakva nam je hrana i smještaj, mogu li naši roditelji podnijeti troškove školovanja, ko nam predaje pojedine predmete, šta mislimo o svojim profesorima, koji je profesor blag, a koji ljut, kojih naslova knjiga ima najviše u našoj školskoj biblioteci, gdje provodimo slobodno vrijeme kada nismo na nastavi", itd.?

Odgovarali smo površno, a svaka naša riječ je zapisivana. Poslije toga nas je upitao poznajemo li osobe sa fotografija na stolu. Odgovorili smo mu da ih lično ne poznajemo, ali da znamo kako ih se većina zovu i prezivaju. Vidno nezadovoljan polovičnim odgovorom, povišenim tonom je rekao: "To su vaše idejne vođe, a vi se školujete da budete njihovi sljedbenici i budući teroristi. Mislim da ste pogriješili u odabiru svog školovanja. Mi smo vas ovde doveli da vam ponudimo jednu vrstu saradnje koja bi vam pomogla da, i pored te greške, preživite lepu budućnost. Iz iskustva vam mogu reći da sam zadovoljan sa radom i saradnjom sa ljudima iz vaše branše koji nam pomažu u borbi protiv unutrašnjeg neprijatelja koji žele da unište ovu lepu državu. Ta njihova uspešna saradnja se ne kosi sa njihovim vjerskim ubeđenjem. Mi znamo da u vašoj školi postoje vannastavni časovi obuke za izvođenje terorističkih napada, kako vam dolaze ovi ljudi azijskog i arapskog porekla i pričaju da su Muslimani u Jugoslaviji ugroženi, znamo da se jedna grupa vaših starijih kolega sprema da ide u Iran na nekakvu obuku, znamo da su vam neki ljudi sa onih fotografija dolazili u školu i držali političke govore, znamo da u vašoj školi postoje magacini za naoružanje i to možemo uvek dokazati", završio je sa lažima, koje je, čini mi se, naučio napamet. Za tako kratko vrijeme nikada od nekoga nisam čuo toliko laži jer ničeg od toga nije bilo u Medresi.

Dobijate sve što mlad čovek može poželeti

"Naravno", nastavio je, "mi ne žurimo i hoćemo da još neko vreme pratimo ta zbivanja u vašoj školi i pojedince koji su na čelu svega toga. Tražimo od vas da nam pomognete protiv te bande. To možete najbolje uraditi angažovanjem u našu službu. S obzirom da ste vi umorni od puta i da je prilično kasno, ja ću vam ostaviti malo vremena da razmislite o predlogu. Vi možete ovde slobodno ostati, neće vam niko ništa, malo se odmorite, a ja ću se pobrinuti da vam nešto donesu za jelo i piće", rekao je i ustao. Kao po komandi, za njim su krenuli dvojica ljudi koji su stajali pored njega, s tim što je jedan ostavio pištolj u ladici od stola. Gospođa koja je sjedila za mašinom za pisanje nas je ljubazno upitala šta bi nam mogla donijeti za jelo i piće. Rekli smo joj da nismo gladni, ali da bismo mogli popiti po čašu soka, što je ona i donijela nakon nekoliko minuta. Izišla je, ne zaključavši vrata. Ostali smo sami u toj prostoriji, umorni, iscrpljeni i, iako je već prošao jedan sat poslije pola noći, bez volje za spavanjem. Vrijeme smo provodili pričajući šta da radimo i kako da postupimo. Otprilike smo donijeli zajednički zaključak da nećemo pristati na nikakvu saradnju, bilo šta da se dogodi.

Ujutru, oko 8,15 sati, došli su isti ljudi i zauzeli iste položaje. Isljednik je iz

fascikle izvadio neke papire. "Jeste li se malo odmorili? Nadam se da će ovaj dan biti povoljan i za nas i za vas. Ja sam u međuvremenu kontaktirao sa svojim šefovima i, mogu vam reći, da sam vas pohvalio. Javio sam našoj vezi u vašoj školi da ste dobro i da će sve biti u redu. Nećemo vas puno zadržavati, a i vaši roditelji se mogu brinuti. Očekujemo vaše potpise za prijedlog za saradnju", rekao nam je pruživši svakom po jedan primjerak otkucan na dvije stranice. "Možemo li pročitali šta ovdje piše?", upitali smo ga. "Naravno", odgovorio je. Pored imena, prezimena itd., itd. u tim papirima je pisalo da smo mi nezadovoljni programom u školi koji propagira mržnju prema drugim narodima, da smo nezadovoljni radom pojedinih profesora u Medresi koji nam govore da ova država radi protiv interesa Muslimana, da izražavamo želju da pomognemo našu vlast u očuvanju države Jugoslavije od unutrašnjeg neprijatelja, da smo spremni da pronosimo izjave i mišljenja naših kolega o sadašnjoj situaciji, da izražavamo volju da uzmemo u djelokrug svog rada pojedine imame na našem području, kao i IZ-u na istom području koje bismo pokrivali, da ćemo obilaziti veći broj džamija i izvještavati o broju džematlija, da ćemo redovno dostavljati kraći sadržaj hutbi iz pojedinih džamija, da ćemo štititi identitet naših kolega koji već rade za njih itd., itd. S obzirom da sam te papire imao u rukama svega 5-6 minuta, možda sam još nešto i preskočio, ali, u suštini, moj zadatak bi bio da pratim rad i pojedince u Islamskoj zajednici Jugoslavije i da redovno šaljem izvještaje. Na njima je pisalo, otprilike, da ja tražim da se primim u Službu kako bih pomogao svojoj državi. U desnom donjem dijelu drugog papira je mašinom bilo otkucano moje ime i prezime, ispod kojega je bila prazna linija, na koju sam trebao staviti svoj potpis. Na moje veliko iznenađenje, jedan od mojih kolega je upitao isljednika: "Šta dobijamo zauzvrat ako ovo potpišemo?" Vidno zadovoljan, isljednik je rekao: "Prije svega, dobijate potpunu zaštitu identiteta, našu finansijsku i ostalu pomoć tokom školovanja, kao i pomoć prilikom zapošljavanja posle završetka škole. Ukratko, sve ono što jedan mlad čovek može poželeti, a da ne spominje to koliko biste uradili za dobrobit ove zemlje u očuvanju mira i slobode", rekao je. U tom trenutku se desilo nešto nevjerovatno. Dvojica mojih kolega stavljaju svoje izdajničke potpise na papire. "Bože, šta ću sada?", pomislio sam u sebi. Ako ovo potpišem, kako ću sutra pogledati u oči mom ocu, mom muallimu, mojim profesorima, mom razrednom (rahmetli) Abdulahu ef. Čelebiću, mojim drugovima Omeru Kurtagiću i Enesu Ramoviću? Kako ću, na Sudnjem danu, dati Bogu dževab? A ako ne potpišem, hoću li odavde izići živ i kakva će biti moja budućnost? Božijom voljom i milošću, došao sam na ideju da riskiram.

Pištolj u ustima

Na mjesto gdje sam trebao staviti potpis, napisao sam: "Nađite nekog drugog". Predali smo papire. Isljednik je likovao, govoreći da smo pametno postupili i da se nećemo nikad pokajali. A onda je nastavio: "Kada odete u Sarajevo, javit će te se našem čovjeku, a vašem kolegi koji se zove... (X). On će vam biti veza sa nama i od njega ćete dobiti upute šta trebate raditi. Odmah poslije prijema u Službu, u što nimalo ne sumnjam, jer ste bili dobri i korektni, odredit ćemo vam kodna imena".

Ali, gospođa koja je kucala na mašini primijetila je šta sam učinio. Isljednik me gledao nekoliko minuta: "Tvoj otac Hasan je stariji čovek, vernik. Često ide na

večernju molitvu u džamiji. Mogao bi se on jedno veče spotaći u mraku i više se ne dići sa zemlje", provokativno je rekao. Te njegove riječi su me dirnule jer moj otac Hasan ima posebno mjesto u mom životu. "Ja to neću nikad potpisati, a moga oca..." Nisam stigao završiti, a udario me da sam odletio sa stolice na pod. Krv mi je šiknula iz svih otvora na glavi. Skočio je na mene i stavio mi pištolj pod grlo: "Je'l nećeš da potpišeš, majku ti ... krvavu?!", urlao je. "Ne", odgovorio sam, padajući u nesvijest od straha i bola.

Kad sam otvorio oči, oko mene je bio mrak. Bio sam u nekom podrumu. Ulazi isljednik u pratnji policajca: "Kako si, junače?" Šutio sam. "Vidiš, ja sam dobar čovek. Došao sam da ti dam još jednu šansu. Tvoji drugovi su sada u svojim kućama, a ti ležiš na betonu. Hajde, potpiši taj papir pa ćeš ići kući. Nećeš se pokajali jer je život pred tobom". Odbio sam. "Dobro, ali zapamti: na sebe si naneo gnev i naših i tvojih", rekao je i izišao.

I dalje me ne ostavljaju na miru

Njegove riječi su se obistinile, i to odmah po povratku u Sarajevu i Medresi, gdje sam preživljavao sve i svašta. Žao mi je što su, zbog mene, još nekoliko učenika doživjeli neprilike. Njegove riječi su me pratile i tokom služenja JNA, u kojoj sam bio izložen neviđenoj nepravdi i torturi. To se nastavilo tokom imamskog posla u Bosanskoj Krupi, pa u Travniku, gdje sam protjeran, a kulminiralo u augustu 1999. godine, također prilikom obavljanja imamske službe.

Punih proteklih 20 godina od tog događaja, na leđa su mi se navalili pojedini ljudi koji me pokušavaju uništiti.

S obzirom da nisu zaključali vrata od podruma, pa krenuo sam uz stepenice. Ali, Allah, dž. š., htio je da pogledam kroz prozor. Spazio sam s puškom naoružanog policajca kako čuči nedaleko od policijske stanice. Odmah sam shvatio: namjerno su ostavili otključana vrata, prazne stepenice i hodnik, da bi me prilikom bjekstva policajac ubio. Isljednik je pred nama trojicom izgovorio ime i prezime naše veze u Sarajevu, misleći da sva trojica pristajemo na suradnju i nije htio riskirati otkrivanje identiteta doušnika sa ahmedijom.

Ujutro su me grubo izbacili.

Izdajnici koji su pristali raditi za UDB-u su, izgleda, dobro odrađivali svoj dio posla. Više su bili po džamijama i kinima nego u školi, ali su dobijali dobre ocjene. Stupili su u kontakt sa osobom X, kojem su, vrlo često, pred Begovom džamijom, u poslastičarnici Specijal te u raznim sarajevskim kinima davali papiriće. Kako je to bilo ružno i nisko gledati! Ali, nažalost, bio sam bespomoćan.

Treba li napomenuti da te dvije osobe imaju lijep ovozemaljski, prolazni život?! Vaze svojim džemailijama šta valja, a šta ne valja, glumeći alime. Doušnik X je dobro napredovao i visoko kotirao u organima IZ-e BiH. Dokle, ne znam. A kako ja i moja porodica živimo, to samo mi znamo. Ali, ne kajem se radi svoje odluke iz 1983. godine, jer ja iskreno vjerujem u Sudnji dan i u Božiju kaznu i nagradu. Meni je to draže od lahgodnog života u srednjoj Bosni. Šta mislite, zašto baš u srednjoj Bosni?"

Ljiljan. 31. 10. 2003.

Zbog Udbe predsjednik HSP-a pred smjenom

MOSTAR: Nakon što je u knjizi "Čuvari Jugoslavije", autora Ivana Bešlića, objavljeno ime Zdravka Hrstića, predsjednika HSP BiH, kao suradnika tajne jugoslavenske policije - Udbe, pod nadimnkom "Zaim", popularnost ove stranke je strahovito opala, a u zadnjim trzajima za ostankom na čelnoj poziciji HSP-a Hrstić stranku vuče u pogubni raskol.

Naime, na sjednici Glavnog stana HSP-a BiH koncem prošle godine u Čapljini, određen je ključ prema kojem će biti birani sabornici na redovitom stranačkom saboru najavljenom za veljaču ove godine u Domaljevcima u Posavini.

Prema Statutu stranke, na Glavnom stanu je donošenje takvih odluka, a na predsjedniku određivanje točnoga nadnevka Sabora i njegov saziv.

No, dvadesetak dana nakon tog zasjedanja Hrstić je javno raspustio sve podružnice i općinska vijeća HSP-a, poništio zaključke Glavnog stana i najavio održavanje izvanrednog sabora u ožujku.

Prema našim izvorima iz vrha HSP-a BiH, Hrstić je te poteze povukao uvidjevši da gubi povjerenje stranačkog tijela i da mu je izgledan gubitak predsjedničkog mjesta, te je, sa šačicom svojih poslušnika, kanio na izvanrednom saboru osigurati svoj položaj.

Kako su Hrstićevi potezi izazvali pomutnju, reagirao je i vrh HSP-a Republike Hrvatske na čelu s predsjednikom Antom Đapićem, koji je u pismu predsjedniku HSP-a BiH, i predsjednicima županijskih vijeća stranke, ustvrdio kako nema osnova za poništenje odluka Glavnog stana, raspuštanje stranačkih tijela i proglašenje izvanrednog stanja.

Đapić je izrazio zabinutost i glede poticanja unutarstranačkih sukoba zatraživši izričito poštivanje Statuta i većinske volje članova HSP-a, dakle ranije određenog ključa za odabir sabornika.

Kako doznajemo Hrstić je okrenuo leđa Đapićevim zahtjevima i djeluje protivno stranačkim odrednicama, a uz njega stoje odani mu stranački dužnosnici Mijo Glamuzina i Stanko Golemac.

Inače, sukobi na ovoj relaciji trajju već dugo: Na prošlim izborima stranka je dobila jedva 5 000 glasova, iako je prije njih, prema istraživanju OHR-a, dostavljenim stranačkom vrhu, uživala popularnost od čak 11 posto biračkog tijela, što je više od 20 000 glasova Hrvata u BiH. Pad je doživljen nakon što je HDZ BiH obznanio kako im je HSP dao punu potporu i usmjerio svoje glasače njima kako ne bi došlo do rasipanja glasova.

Naš izvor tvrdi kako priopćenje s potporom HDZ-u nitko službeno nije poslao, te da je ono odaslano od Hrstićeve struje.

Zasigurno, stanje u HSP-u BiH je zategnuto i poprima zabrinjavajuće razmjere, a sestrinska stranka iz Hrvatske radi svim silama na rješenju problema i očuvanju ugleda stranke. Tako će Sabor u veljači biti održan, a najavljen je dolazak i stranačkog vodstva iz Hrvatske pa i samoga Đapića.

Hrstićeva smjena je postala nedvojbenom, a na mjesto novog predsjednika, sudeći prema raspoloženju HSP-ovaca s kojima smo razgovarali, mogli bi se naći ili dr. Zvonko Jurišić ili Andrija Mendeš.

Slobodna Dalmacija, 3. 2. 2004.

GLAVNI STAN HSP BiH NIJE PODRŽAO ODLUKU PREDSJEDNIKA STRANKE

Jedinstveni Sabor HSP-a u ožujku

Predsjednik Hrvatske stranke prava BiH Zdravko Hrstić donio je odluku kojom raspušta županijska vijeća i podružnice stranke. Uz to proglasio je izvanredno stanje i najavio Izvanredni sabor stranke 7. ožujka u Posušju.

Glavni stan stranke, održan u subotu u Orašju, nije prihvatio odluke predsjednika Hrstića. Naloženo je stranačkim povjerenstvima da pripremaju redoviti Sabor stranke koji bi se, trebao održati 3. ožujka u Domaljevcu.

Predsjednik HSP-a Republike Hrvatske Anto Đapić, koji je nazočio sjednici Glavnog stana u Orašju, nije želio zauzeti stav ni prema jednoj strani, nego je isključivi zagovornik poštovanja Statuta stranke. Kazao je da ga je većina članova Glavnog stana pozvala u Orašje, saslušao ih je i zakazao novo viđenje s njima, ali i s predsjednikom stranke Hrstićem, u Zagrebu.

"Glavni stan je potvrdio odluke donesene 21. prosinca u Čapljini o Domaljevcu kao mjestu održavanja redovnog Sabora, gdje će stranačke interese zastupati 177 izaslanika iz svih županija iz Federacije BiH gdje stranka djeluje", izvijestio je novinare član Glavnog stana Andrija Mendeš.

"Predsjednik stranke, po Statutu, a on je vrlo jasan", kaže Đapić, "ima pravo predložiti raspuštanje izvršnih odbora i županijskih vijeća, ali odluku o raspuštanju donosi Glavni stan. Glavni stan je danas odbio prijedloge te odluke smatrajući da nema razloga za raspuštanje. Najbolja praksa prekidanja svih problematičnih situacija u stranci su parlamentarni izbori i poštivanje odluke najvišeg tijala stranke između dvaju izbora. A najviše tijelo stranke između dvaju izbora je Glavni stan, a ne predsjednik stranke", zaključio je Đapić.

Ukoliko Hrstić ne prihvati prijedlog Glavnog stan, članovi Glavnog stana izražavaju bojazan da će se istog dana, u Posušju i Domaljevcu, održati dva sabora stranke. Đapić je, kako je kazao, svog dobrog prijatelja Hrstića pozvao da podupre jedinstveni sabor:

"Stranka je, u političkom smislu, iznad osobnih interesa i taština", kazao je Đapić.

I Hrstić i Glavni stan imaju, po Statutu, pravo sazvati Sabor, no Đapić se nada da će Sabor biti na istom mjestu i da će na njemu demokratskim i parlamentarnim metodama kandidati za predsjednika stranke testirati svoju kandidaturu ugled u HSP-u."

Osvrćući se na pojavljivanje njegovog imena kao suradnika Udbe, pod kodnim imenom "Zaim" u knjizi "Čuvari Jugoslavije", autora Ivana Bešlića, predsjednik HSP-a Zdravko Hrstić je kazao da to nije prvi put da ga se gnusnim podvaljivanjem laži pokušava oblatiti i da će Ivana Bešlića tužiti sudu zbog iznošenja nesitina na njegov račun.

Dnevni list, 23. 2. 2004.

IZ PRVE RUKE:

Ili UDBA ili gorka sudba

Piše Hari Muslić, bivši djelatnik Udbe

Priča o samoubojstvu ugledne Tuzlanke **Nermine Brbić**, obajvljena u 100. broju magazina Walter, u tekstu pod naslovom "Prvo ubistvo Sinana Alića", manje više potresla je javnost i izazvala gnušanje nad medijskim satanizmom lista Front Slobode. - lokalnog glasila tuzlanskog SDP-a. Tako je u reakciju našeg magazina, direktno iz Njemačke, prispjelo pismo Bosanca **Harija Muslića**, još jedne žrtve raznih kvazišpijunskih konstrukcija. Nekadašnji saradnik Radio Sarajeva i Nove Bosne odlučio je dići svoj glas protiv ovakve satanizacije. Hari Muslić piše:

- Početkom devedesetih u sklopu političke situacije, proveo sam nekoliko godina na poslovimaa i zadacima tadašnjeg SUP-a, kasnije MUP-a BiH. Neminovnost je bila i da sam imao kontakt s tadašnjom Državnom bezbjednošću, KOS-om i drugim službama koje su pripadala sigurnosnom aparatu tadašnje SFRJ i Republike BiH. Zapanjujuće je bilo da su, kao policijski informatori, u najvećem broju, bile osobe koje su pripadale manjinskom narodu u općini u kojoj sam radio. Sve je govorilo u prilog tome, a početak devedesetih to je potvrdio, da su sigurnosne službe bile koncentrirane više prema manjinama i njihovom eventualnom neprijateljskom djelovanju, nego prema većini koja je, prema zakonima društva, trebala predstavljati veću opasnost.

Saradnici informanti su bili podjeljeni u više kategorija:

a) saradnik koji je znao da se vodi kao takav;

b) saradnik koji nije znao da je registrovan;

c) saradnik koji je sarađivao zbog materijalne koristi;

d) saradnik koji je bio prinuđen da sarađuje

Naravno, postojale su i kategorije prema poslu koji je potencijalni saradnik obavljao (politika, ekonomija, religija, mediji). Uglavnom sve pore tadašnjeg života bile su pod kontrolom državne policije ili Udbe. Česta je pojava da su oni koji su bili najglasniji o temama koje su među narodom važile kao zabranjene, upravo na taj način manipulirali svoje prijatelje ili radne kolege i od njih direktno iznuđivali potvrdu neprijateljskih stavova. Onda bi ti "glasnogovornici" te informacije prodavali svojim mentorima iz Udbe ili policije. Zauzvrat, dobijali su određene povlastice, novac,

unapređenje na poslu, opraštanje kriminalnih djela, povoljne kredite, placeve za vikendice, službene automobile itd.

Ni najniži socijalni status (obični radnici najzabačenijih kafana i restorana) nije bio pošteđen ovakvog špijuniranja.

Ljudi skloni čaši, a bez dovoljnih materijalnih sredstava, lako su tračali druge onome tko bi im zovnuo piće, ne znajući pri tome da ga je sugovornik obrađivao u interesu neke službe.

Izlaskom knjige "Čuvari Jugoslavije", kao što Vaš list konstatira, izgleda da smo se upecali na udicu samoisljeđivanja. Vrijeme Udbe pripada državi kojom je vladala jedna partija, jedan čovjek i najmanje deset policijsko-obavještajnih institucija. U tadašnjoj državi ništa se nije moglo desiti, niti je bilo ko mogao doseći do nekog pristojnog života, ako nije dobio blagoslov tih institucija. Taj blagoslov mu je najčešće odrađen iza leđa, a oni koji su imali sreće, znali su da su im sva vrata otvorena. Izdajica je bilo i bit će.

Međutim, na osnovu tog vremena, nakon 13 godina, vršiti čistku, i to među običnim smrtinicima, a ne među krupnim ribama, samo je nastavak spomenutih metoda!

Indirektna podvaljivanja u smislu da "svi koji su išli na studije u europske zemlje morali su proći kroz udbaške kurseve", udica je koju danas, nakon zločina u BiH, niko ne treba uzeti ozbiljno. Samim tim što je neko imao posla sa Udbom, ili bio zaveden u njihove dosjee, ne znači automatski izdajništvo, cinkanje ili špijuniranje. To je bilo vrijeme kad je našem životu pripadala, htjeli mi to ili ne, i ta Udba. Pojedinci su, upravo zbog saradnje s Udbom, davali informacije koje su optužene oslobađale potencijalne odgovornosti za antititoizam, antisrbizam i sl. Svi ti saradnici nemaju samo negativan status.

Drugim riječima, ova knjiga daje neke interesantne podatke o radu Udbe, daje uvid o tome koliko je tadašnja Jugoslavija bila policijska država i diktatorska tvorevina. Ali, ova knjiga ne daje nikakve informacije o navedenim saradnicima s aspekta izdajstva ili špijuniranja. Zbog toga najveću odgovornost za konzekvence koje obajavljivanjem ove knjige mogu nastati snose mediji. Kao što pokazuje primjer iz Tuzle, senzacionalistički i korumpirani mediji će raznim sitno-osvetničkim i špekulantskim stavom, obične ljude koji nisu vični da se brane, ili još gore, koji nisu u mogućnosti da se brane, dovoditi u bezizlaznu situaciju.

Zbog toga apeliram na sve građane Bosne i Hercegovine da imena iz knjige "Čuvari Jugoslavije" gledaju samo kao historiju koja se nikda neće ponoviti. Stavove koji nekoga potvrđuju ili stavljaju u negativno svjetlo samo zbog toga što je bio saradnik Udbe, danas je nerealno primjenjivati."

Walter, 17. 2. 2004.

Sve naše udbaške krtice

Piše Isidora Bjelica

Srbi, Hrvati, muslimani u Republici Srpskoj i Federaciji prvi put su ujedinjeni i to zahvaljujući knjizi "Čuvari Jugoslavije", koja im pruža detaljan uvid u saradnike Udbe i tajne komunističke policije tokom života u bratstvu i jedinstvu. Knjiga, ili tačnije četiri, ide k'o luda, i hrvatski emigrant koji je za ove mikrofilmove platio 25.000 evra kažu da će zaraditi oko 2.000.000 istih.

Tako sam se i ja, posle dugo vremena, našla u pozitivnom kontekstu bosanskih novina, jerbo se pominjem kao jedna od važnih, a "naivnih" žrtava "Udbice". Kao glavni momak za praćenje i nameštanje, za izveštaje i podnošaje moje malenkosti, pod konspirativnim imenom "Kritičar", pominje se moj dragi prijatelj Darko Lukić. Za one koji ne znaju, a takvih je sigurno puno, to je onaj momak što ste ga prošle godine videli kao dramaturga "Hazarskog rečnika". U međuvremenu, taj je lik uznapredovao u direktora Hrvatskog narodnog kazališta.

Darko i ja, kako kažu izveštaji, a ne lažu, upoznali smo se vrelog leta u Subotici na Šekspir festu, dok Ljuša i Borka još nisu glumili na različitim stranama iste službe. Ono što je bilo čudno, posle skandala sa mojim žurom '86., jeste da je - dok sam ja spavala na podu, bez pasoša i frižidera, bez prava da studiram i pod stalnom prismotrom i pljuvačinom - moj drug ubrzo posle toga postao direktor Narodnog pozorišta u Sarajevu, a posle i ministar vjera za vreme rata (jebo te!). To što je on napredovao, a mi najebavali, pripisala sam lošoj sudbi, a ne Udbi! E, sad vidim da u ex-YU nema loše karme, ima samo onih koji su radili za Udbu i drukali svoje prijatelje, pa napredovali, i nas budala koje su nameštali...

Zašto sve to pričam...? Ne da bi vas raznežila svojom sudbinom niti upoznala sa činjenicom da je na mom žuru, izgleda, bilo više policije nego mojih prijatelja, već zato što je i nesrećna Bosna, ona mutna i tamna, vilajetna, otvorila svoje drukadžije. A u Srbiji, i dalje, ništa! U Srbiji crveni policajci i dalje glume ugledne intelektualce, ministre, reditelje, mnogi su i ambasadori i "viđene demokrate", a premijere, predsedničke kandidate i predsednike da, predizborne tišine radi, i ne pominjem.

Zadržaću se na pseudointelektualcima, među kojima mi je najsimpatičniji Srđan Dragojević, najplodniji reditelj Miloševićevog režima, koji, za razliku od srodnih drotina, ne krije dugove. Priznao je na stranicama Mihizovog NIN-a da se sa mnom ne bi sreo u sauni. Ja, svakako, znam da bi njemu pri detoksikaciji u sauni bolje društvo bili producenti koji mu isplaćuju novac koji im je on prosledio iz ministarstva, ili npr. njegov mentor doušnik iz Manježa, do kojeg je stigla lova od mog nesuđenog honorara za "Anđele" (Dragojević je, za razliku od mene, isplaćivao svoje Lukiće - jer im je u službi nadređeni!), ali bih se, uprkos svemu, rado srela u bilo kakvoj magli i tunelu s njegovom malenkošću.

Kad se sve sabere, jedino su nam preostali personalni dužnici. Lukića ne mogu da vijam po Hrvatskoj zato što me je drukao u Bosni, moram da čekam da preko Soroša i Borke stigne u Beograd, u Interkontinental (sa saunom), ali komunističkom kokičaru

Dragojeviću mogu da poručim da ne treba da se nada krvavom Prvom maju, jerbo i njega možda dočeka ta ista "govnjiva motka, katran i perje" - kojom će pre ili posle biti počišćene udbaške vaške iz demokratske Srbije.

Jer, uprkos zabludama prostog puka, postoji ozbiljna razlika između lopova demokrata i običnih udbaških stipendista. Ako Dragojević, pored Kusturice, nije stigao da bude Miloševićeva Rifenštalka, onda je sasvim sigurno bio njegov Veljko Bulajić - što je za jednog devetomartovskog rasturača kokica veliki uspeh. Ali, ako motki i ne bude (ja sam uvek za legalno procesuiranje, a ne katran), verujem da Srbiju čeka dan kada će u desetotomnom izdanju deca videti ko je sve od naših uglednika iz kulture i politike bio ubica, drukator, diler oružja i kokaina, šifrant, kleptoman, pedofil ili naprosto bedni ucenjeni švaler.

Ima deci da svane, a lektira da se pročisti. K'o što verujem da će to čitati moja deca, sigurna sam da će sve o svojim "uglednim" roditeljima saznati i deca mojih bivših prijatelja, mojih malih udbaških krtica.

Kurir, Beograd, 14. novembar 2003.

Krivotvorena knjiga o Udbi

Bosna i Hercegovina je trenutačno država u kojoj se može kupiti najviše krivotvorenih proizvoda, od cigareta i alkohola do bezalkoholnih pića, začina, mineralnih voda, piratskih kartica za praćenje kodiranih TV kanala, a u posljednje vrijeme čak i knjiga.

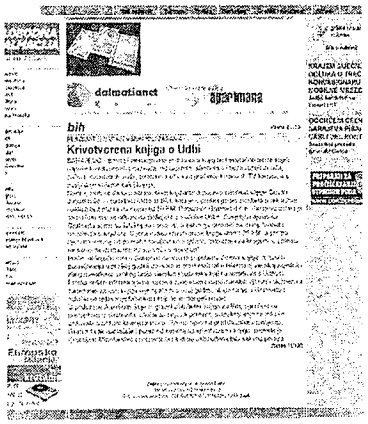
dalmatianet
bih
Krivotvorena knjiga o Udbi

Naime, ovih se dana u sarajevskim knjižarama pojavio falsifikat knjige "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u BiH" koja je prošle godine prodana u rekordnoj nakladi bez obzira na cijenu od 50 KM. Poduzeće Grafoart d.o.o. iz Sarajeva izdalo je samo tom knjige koji se odnosi na Bošnjake suradnike Udbe. Dosjetljivi djelatnici Grafoarta samo su fotokopirali original, a zatim ga umanjili na manji format i proslijedili u knjižare. Cijena ove krivotvorene knjige je 25 KM, a prema riječima jednog od poznatih sarajevskih knjižara "potražnja za knjigom je golema, ne samo na domaćem tržištu već i u dijaspori".

Inače, bošnjački tom u Sarajevu nazvan je popularno Zelena knjiga, a nakon pojavljivanja u prošloj godini izazvala je pravi mali rat u Islamskoj vjerskoj zajednici zbog navođenjaa velikog broja vjerskih službenika koji su surađivali s Udbom.

Prema našim informacaaijama, upravo zbog imena islamskih vjerskih službenika, zanimanje za ovu knjigu nije opalo ni u ovoj godini. Stoga su u Grafoartu odlučili za tiskanje falsifikata koji će im donijeti novac.

U poduzeću Auxilijum, koje je glavni distributer ove knjige za BiH, ogorčeni su postupkom Grafoarta. Slučaj su prijavili poreznoj inspekciji koja se još nije očitovala o kršenju zakona. Prema riječima predstavnika Auxilijuma, Grafoart čak naplaćuje porez od kupaca na krivotvorenu knjigu, premda je rješenjem Ministarstva obrazovanja i kulture oslobođena bilo kakvog poreza.

Slobodna Dalmacija, 7. 1. 2004.

PREDSJEDNIK HSP-a U MÜNCHENU PREDAO VAŽAN DOKUMENT ISTRAŽNIM ORGANIMA

Njemačka policija istražuje ubojstvo Đapićeva strica

ZAGREB: Predsjednik HSP-a Anto Đapić boravio je ovog tjedna u Münchenu gdje je dva dana pred državnim odvjetnikom Bavarske i istražnim sucem davao iskaz u vezi ubojstva svog strica Ante Đapića u Nürnbergu, u lipnju 1989. godine. Riječ je o utemeljitelju Hrvatskog demokršćanskog pokreta, posljednjem ubijenom hrvatskom političkom emigrantu.

- Otac i ja pronašli smo ga mrtvog u njegovom stanu, prisjeća se vođa pravaša koji je i prije 15 godina bio uvjeren da mu je strica likvidirala jugoslavenska tajna policija. To je s ocem sugerirao i njemačkoj policiji koja je tada provela opsežnu istragu, ali počinitelj nije otkriven.

Novi elementi u cijelom slučaju pojavili su 1994. godine kad je Đapić došao u posjed preslike Operativnog glasnika jugoslavenskog Saveznog sekretarijata za unutarnje poslove iz 1989. u kojem je bilo vidljivo da mu je stric bio uveden u registar državnih neprijatelja za koje je određena mjera lišavanja slobode do kraja godine. Đapić je taj dokument odnio njemačkoj policiji.

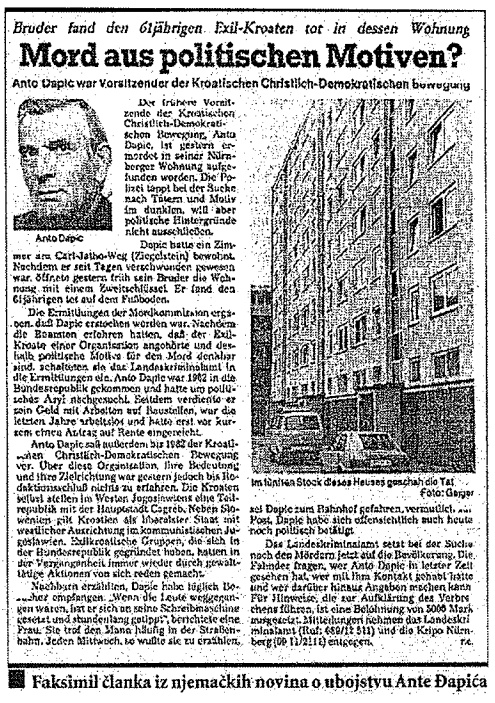

Bruder fand den 61jährigen Exil-Kroaten tot in dessen Wohnung

Mord aus politischen Motiven?

Anto Dapic war Vorsitzender der Kroatischen Christlich-Demokratischen Bewegung

Der frühere Vorsitzende der Kroatischen Christlich-Demokratischen Bewegung, Anto Dapic, ist gestern ermordet in seiner Nürnberger Wohnung aufgefunden worden. Die Polizei tappt bei der Suche nach Tätern und Motiv im dunklen, will aber politische Hintergründe nicht ausschließen.

Anto Dapic

Dapic hatte ein Zimmer am Carl-Jatho-Weg (Ziegelstein) bewohnt. Nachdem er seit Tagen verschwunden gewesen war, öffnete gestern früh sein Bruder die Wohnung mit einem Zweitschlüssel. Er fand den 61jährigen tot auf dem Fußboden.

Die Ermittlungen der Mordkommission ergaben, daß Dapic erstochen worden war. Nachdem die Beamten erfahren hatten, daß der Exil-Kroate einer Organisation angehörte und deshalb politische Motive für den Mord denkbar sind, schalteten sie das Landeskriminalamt in die Ermittlungen ein. Anto Dapic war 1982 in die Bundesrepublik gekommen und hatte um politisches Asyl nachgesucht. Seitdem verdiente er sein Geld mit Arbeiten auf Baustellen, war die letzten Jahre arbeitslos und hatte erst vor kurzem einen Antrag auf Rente eingereicht.

Anto Dapic saß außerdem bis 1982 der Kroatischen Christlich-Demokratischen Bewegung vor. Über diese Organisation, ihre Bedeutung und ihre Zielrichtung war gestern jedoch bis Redaktionsschluß nichts zu erfahren. Die Kroaten selbst stellen im Westen Jugoslawiens ohne Teilrepublik mit der Hauptstadt Zagreb. Neben Slowenien gilt Kroatien als liberalster Staat mit westlicher Ausrichtung im kommunistischen Jugoslawien. Kroatische Gruppen, die sich in der Bundesrepublik gegründet haben, hatten in der Vergangenheit immer wieder durch gewalttätige Aktionen von sich reden gemacht.

Nachbarn erzählten, Dapic habe täglich Besucher empfangen. „Wenn die Leute weggegangen waren, hat er sich an seine Schreibmaschine gesetzt und stundenlang getippt", berichtete eine Frau. Sie traf den Mann häufig in der Straßenbahn. Jeden Mittwoch, so wußte sie zu erzählen,

Im fünften Stock dieses Hauses geschah die Tat. Foto: Geyer

sei Dapic zum Bahnhof gefahren, vermutlich, um Post. Dapic habe sich offenstehtlich auch heute noch politisch betätigt.

Das Landeskriminalamt setzt bei der Suche nach den Mördern jetzt auf die Bevölkerung. Die Fahnder fragen, wer Anto Dapic in letzter Zeit gesehen hat, wer mit ihm Kontakt gehabt hatte und wer darüber hinaus Angaben machen kann. Für Hinweise, die zur Aufklärung des Verbrechens führen, ist eine Belohnung von 5000 Mark ausgesetzt. Mitteilungen nehmen das Landeskriminalamt (Tel.: 650/22 511) und die Kripo Nürnberg (09 11/21 12) entgegen. re.

Faksimil članka iz njemačkih novina o ubojstvu Ante Đapića

Pet godina kasnije u Saboru je svoje izvješće podnijela Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava. Iz njega je Đapić saznao da se jedan agent Udbe, zaveden pod kodnim imenom, približio njegovom stricu. Zatražio je od Komisije dodatne informacije i eventualnu dokumentaciju i kad ih je dobio, ponovno je sve to 2000. godine dostavio njemačkoj policiji.

Oni su sve to temeljito istražili i nedavno je Đapiću stigao poziv da svoj iskaz da pred istražnim organima. Nijemci su također tražili da s njim dođe i Bože

Vukušić, nekadašnji tajnik Komisije i autor nekoliko knjiga o Udbi.

- S iznimnim zanimanjem su poslušali moje svjedočenje i uvjeren sam da će njemačke vlasti stupiti u kontakt s hrvatskom policijom kako bi se u Hrvatskoj otvorila istraga o ovom, ali i još dva ubojstva hrvatskih emigranata u Bavarskoj 1989. godine. Sve upućuje da su ta tri ubojstva povezana, ističe Đapić.

Za njega je iznimno važno da se u navedenom Operativnom glasniku kao osoba u Udbi zadužena za njegova strica spominje čovjek koji je trenutačno jedan od najviše rangiranih Hrvata u policiji u BiH.

- To je konsterniralo Nijemce, ali sam im kazao da tog čovjeka, čije ime radi interesa istrage ne spominjem, štite predstavnici međunarodne zajednice, naglašava Đapić.

Šef HSP-a uvjeren je da će na kraju ipak biti otkrive ubojice njegova strica.

Novi list, Rijeka, RH, 26. 3. 2003.

NJEMAČKO PRAVOSUĐE OTVORILO ISTRAGU O UBOJSTVU HRVATSKOG POLITIČKOG EMIGRANTA:
Ante Đapić svjedočio na sudu u Münchenu

Anđelko Hrgić bio je zadužen za mog strica

ZAGREB: Predsjednik Hrvatske stranke prava i zastupnik u Saboru Anto Đapić u 23. ožujka 2004. svjedočio je na Pokrajinskom sudu u Münchenu, a vezano za ubojstvo njegovog strica Ante Đapića.

Hrvatski politički emigrant Anto Đapić ubijen je Nürnbergu 29. lipnja 1989., a tijelo su pronašli njegov nećak Anto Đapić i pokojnikov brat Ivan (otac zastupnika Đapića). Liječnici su konstatirali da je riječ u ubojstvu, a državno odvjetništvo Bavarske pokrenulo je istragu.

Obitelj Đapić bila je uvjerena da je riječ o političkom atentatu koji je izvela jugoslavenska tajna policija Udba, a po nalogu komunističkih vasti ondašnje države. Istraga njemačke policije i državnog odvjetništvo Bavarske okončana je bez konkretnih rezultata. Ubojica nije otkriven.

Budući da je bio politički emigrant Anto Đapić sahranjen je u Njemačkoj, a deset godina nakon ubojstva, 1999. godine, posmrtni ostaci preneseni su u rodno Livno.

- Nakon promjene vlasti u Hrvatskoj obitelj je pokrenula istragu da bi se utvrdilo tko je počinio ubojstvo. Naime, nakon ubojstva nije bilo uvjeta da se istraga provede do kraja jer vlasti bivše države, iz jasnih nam razloga, za to nisu bile zainteresirane. Iako smo bili uvjereni da iza svega stoji Udba, da je riječ o državnom terorizmu komunističkih vlasti, materijalne dokaze nije bilo lako prikupiti. Tijekom 1994. došao sam u posjed *Operativnog glasnika* Saveznog sekretarijata za unutarnje poslove bivše SFRJ u kojem se, među brojnim drugim emigrantima, nalazi i operativna obrada protiv mog pokojnog strica, a u kojem stoji da ga treba "lišiti slobode", - kaže Đapić nakon povratka iz Münchena.

- Novi moment u cijelom slučaju bilo je Izvješće Saborske komisije za istraživanje žrtava Drugoga svjetskog rata i poraća, u kojem je bilo riječi o načinu rada Udbe, a navode se i atentati na hrvatske političke emigranate, među kojima je spomenut i moj stric.

Kad smo prikupili dokumentaciju dovoljnu za otvaranje istrage moj otac, njegov treći brat i ja 2000. godine otišli smo u Munchen i na državnom odvjetništvu zahtjevali istragu. Istražni sudac Pokrajinskog suda Bavarske proučio je dokumentaciju, pokrenuo istragu i mene pozvao kao svjedoka. Kao svjedok pozvan je i Bože Vukušić, djelatnik spomenute Saborske komisije, a na sudu smo saslušani odvojeno. Istražnom sucu sam objasnio kako smo otac i ja našli strica, a uvjerio sam se da posjeduju obimnu dokumentaciju o tom slučaju. Sud je pokazao veliki interes za moje svjedočenje, a bili su začuđeni saznanjem da je Anđelko Hrgić, koji je u Operativnom glasniku Udbe naveden kao osoba zadužena za operativnu obradu protiv mog strica, danas, u ime HDZ-a BiH, predložen za najvišu policijsku dužnost u BiH. Nijemci to ne mogu vjerovati", kaže Đapić.

- Želio bih istaći da je ovo prvi slučaj da je njemačko pravosuđe, nakon uspostave Republike Hrvatske, otvorilo istragu za ubojstvo nekog hrvatskog političkog emigranta, a Udba ih je likvidirala više desetina. Nadam se - naglašava Đapić- da će ovim smijerom krenuti i obitelji ostalih tragično ubijenih kako bi se sudskim putem utvrdila istina."

Zamoljen za izjavu o suđenju o Münchenu, Vukušić, za koga Đapić kaže da je na sudu saslušavan tri dana, kaže da "ima razloga zbog kojih ne želi govoriti o svjedočenju u glavnom gradu Bavarske".

Suđenje će se nastaviti daljnjom provjerom navoda iz prijave i iskaza svjedoka, a očekuje se bi kao svjedoci (ili čak osumnjičeni?) na sud u München mogle pozvane još neke osobe iz Hrvatske i BiH.

Večernji list, BH izdanje, 28. 3. 2004

ČELNIK HSP-a OPTUŽUJE BOSANSKE OBAVJEŠTAJCE ZA SUDJELOVANJE U UDBINIM PROGONIMA HRVATSKIH EMIGRANATA

Udbaški kadrovi drmaju tajnim službama u BiH

SARAJEVO: Visokonjemački policijski dužnosnici su nedavno ostali šokirani kad su saznali da je je visoki predstavnik u BiH imenovao na čelne dužnosti u službu Državne agencije za informacije i zaštitu (SIPA) ljude koji su u bivšem sustavu naređivali i surađivaali s ubojicama hrvatskih političkih emigranata. Ove informacije nam je potvrdio lider HSP-a iz Republike Hrvatske Anto Đapić nakon svog nedavnog povrataka sa službenog posjeta Njemačkoj.

Prema Đapićem riječima prije nešto više od desetak godina on je došao u posjed dokumenta pod nazivom "Operativni glasnik" u kojem su registrirana imena "državnih neprijatelja" bivše države.

- Među mnogim imenima uočio sam i svog strica Atnu Đapića kojeg je ubila Udba u Njemačkoj jer je utemeljio prvu Demokršćansku stranku među Hrvatima. Uz već prikupljeni dio dokumentacije o mojem stricu, pridružio sam i ovu iz Operativnog glasnika i proslijedio njemačkoj policiji - kazao nam je u telefonskom razgovoru.

Đapić je došao do podataka da je njegova strica ubila osoba pod kodnim

novosti 7

ČELNIK HSP-a OPTUŽUJE BOSANSKE OBAVJEŠTAJCE ZA UJEDINJENJE U UDBINIM PROGONIMA HRVATSKIH EMIGRANATA

Udbaški kadrovi drmaju tajnim službama u BiH

Anđelko Hrgić: Đapićevi navodi nisu točni

imenom "**Karlo**". Đapić također otkriva osobu koja je bila zadužena za praćenje i obradu podataka u Udbinim kartonima o njegovom stricu. Riječ je o sadašnjem direktoru područnog ureda SIPA-e u Mostaru **Anđelku Hrgiću**. Hrgić je prije rata radio u bivšem Centru SDB-a Livno i to upravo na liniji po kodnim imenom 02, koja se odnosila na osobe u emigraciji. Do ovog podatka Đapić je došao čitajući knjigu "Čuvari Jugoslavije - suradnici Udbe u BiHi".

- Zbog istrage koja je ponovno otvorena radi rasvjetljavanja ubojstva moga strica, nedavno sam putovao u Njemačku na poziv tamošnje policije, skupa s ekspertom za otkrivanje Udbinim zločina Božom Vukušićem. Bavarski visoki policijski dužnosnici, pa i odvjetnici s kojima sam razgovarao, nisu mogli vjerovati da se i danas u BiH na tako visokim položajima nalaze osobe koje su upletene u najveće zločine tijekom jugoslavenske diktature, a zbog kojih do danas nitko nije odgovarao - kaže Đapić. Prema njegovim riječima bivše udbaške kadrove danas štite pojedini dijelovi međunarodne zajednice instalirani u BiH.

Podsjetimo, početkom listopada 2002. godine, odlukom visokog predstavnika Paddyja Ashdowna, **Dragan Lukač** zajedno s **Emirom Bijedićem** i **Sredojem Novićem** izabarani su na čelne pozicije u Državnoj agenciji za informacije i zaštitu. Sredoje Nović, današnji direktor SIPA-e, u bivšem je sustavu bio podsekretar SDB-a, što znači najodgovornija osoba koja je odobravala i potpisivala naloge za likvidacije.

Sumnjiva je također i uloga Dragana Lukača koji je kao hrvatski kadar dospio u SIPA-u na mjesto zamjenika direktora, a poznato je da je tijekom rata jedini uspio napustiti srpski logor s kravatom i u ispeglanom odijelu. Emir Bijedić, također jedan od čelnika SIPA-e, jedini je preživjeli iz "Vranicina nebodera" u Mostaru.

Slobodna Dalmacija, 31. 3. 2004

Anđelko Hrgić: Đapićevi navodi nisu točni

MOSTAR: Anđelko Hrgić, voditelj područnog ureda SIPA-e u Mostaru, je u povodu Đapićevog spominjanja njegova imena u kontkestu Udbina agenta koji je bio zadužen za njegova strica, u telefonsakoj izjavi za Slobodnu Dalmaciju, kazao kako žali što se taj slučaj iznova poteže nakon skoro petnaest godina.

- Kad me je 1992. godine gospodin Đapić, koji ne zna kako ja izgledam ni koliko sam godina imao u vrijeme kad se događaju stvari za koje me optužuje, prvi put spomenuo u ovom kontekstu, demantirao sam njegove tvrdnje. Još tada sam ga pozvao da, ako ima ikakva temelja za tekve navode, izađemo na sud pa da to dokaže, što je nemoguće jer njegove izjave nisu točne. Kao i svaka normalna osoba, želim svakog zločinca, pa i stvarno odgovornu osobu za smrt njegova strica i ostalih emigranata, vidjeti pred licem pravde - rekao nam je Hrgić.

Slobodna Dalmacija, 31. 3. 2004.

Hoće li Đapićevo ubojstvo u Nünbergu 1989. biti drugi rasvjetljeni atentat Udbe

Anto Đapić, predsjednik Hrvatske stranke prava (HSP) još je sredinom 90-ih tvrdio da je njegov pokojni stric Anto Đapić, posljednja emigrantska žrtva koju je likvidirala Udba, još 1989. u Nürnbergu.

Stric pravaškog predsjednika bio je utemeljitelj Hrvatskog demokršćanskog pokreta u Njemačkoj, a pedesetih godina robijao je na Svetom Grguru zajedno s Vicom Vukojevićem (današnjim sucem Ustavnog suda) i Ivanom Gabelicom, predsjednikom HČSP-a.

U lipnju 1989. umorenog su Đapića pronašli brat i nećak Anto. Predsjednik HSP-a kaže da su on i otac odmah njemačkoj policiji sugerirali da je ubojstvo izvršeno po nalogu Udbe, ali istraga nije daleko odmakla. A onda je sredinom 90-ih Anto Đapić u ruke dobio Operativni glasnik jugoslavenskog Saveznog sekretarijata za unutarnje poslove iz 1989. u kojem je bilo vidljivo da mu je stric uveden u registar državnih neprijatelja za koje je predviđena mjera lišavanja slobode do kraja godine.

Anto Đapić je potom javno prozvao osobu koja je, kao djelatnik Službe državne sigurnosti u Livnu, bila zadužena za nadzor nad njegovim stricem, da je odgovorna za atentat u Njemačkoj te da je skandalozno što je ta osoba bila časnik HVO-a. Nakon određenog pristiska iz tada vladajućeg HDZ-a, pravaški čelnik prestao je prozivati "odgovornog" za ubojstvo svog strica.

Anto Đapić i Bože Vukušić u društvu Jakova Ćirka, stjegonoše Počasnog bleiburškog voda, na putu u Munchen posjetili su rodnu kuću Wolfganga Amadeusa Mozarta u Salzburgu

Sada Đapić tvrdi da je njemačkoj policiji predao Udbin glasnik i izvješće saborske Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava, prema kojem se jedan Udbin agent približio njegovom stricu neposredno pred ubojstvo.

Početkom ovog tjedna Anto Đapić je svjedočio pred državnim odvjetnikom i istražnim sucem u Münchenu. Navodno je poziv za razgovor dobio i Bože Vukušić, nekadašnji tajnik saborske Komisije za žrtve rata i poraća.

Iako Đapić očekuje da će njemačko pravosuđe istragu o ubojstvu njegova strica uspješno privesti kraju, pa predmet kompletiran kao optužnicu proslijediti hrvatskom pravosuđu, moguće je da sve neće ići baš tako glatko. Krunske dokaze kojima raspolaže Đapić dobio je od Bože Vukušića, čiji su lik i djelo u Hrvatskoj izazvali dosta kontroverzi. Prvo, moguće je da će i sami Nijemci s oprezom gledati na Božu Vukušića,

jer je on u njemačkom zatvoru potkraj osamdesetih proveo nekoliko godina zbog pomaganja u ubojstvu stanovitog Jusufa Tatarina.

Ne odslužívši kaznu, Vukušić se početkom devedesetih, navodno posredovanjem Marka Veselice kod pokrajinskog poglavara Baden-Würtenberga, našao u Hrvatskoj. Strukture oko Vice Vukojevića odmah su ga uključile u rad tadašnjeg SZUP-a, i član spomenute Komisije Vukušić se okrenuo radu s arhivom Udbe, te su vrlo brzo u javnosti počeli pojavljivati "kompromitirajući" dossieri o pojedinim oporbenim političarima kao navodnim suradnicima Udbe..

On je pripremio kaznenu prijavu protiv Vinka Sindičića za ubojstvo Brune Bušića 1978. u Parizu, a bio je i koscenarist filma o Bušićevom umorstvu, koji je prikazanjem na HTV-u izazvao pravi politički potres. Poznato je da je za potrebe filma grupa tajnih agenata SZUP-a i SIS-a, u kojoj je bio i Bože Vukušić, otela nekadašnjeg šefa Udbe u Splitu Blagoja Zelića i prebacila ga u jednu kuću na granici s Hercegovinom gdje je fizički maltretiran.

U filmu su Udbinim agentima označeni pokojni Ivan Cesar, predsjednik HKDS-a, dirigent Ivan Cerovac, emigrant Tomo Sedlo, kasniji član vodstva Mesić-Mnolićevog HND-a i druge javne osobe.

Kaznena prijava za ubojstvo Vinka Sindičića, na osnovu kojega je ovaj izručen iz Škotske Hrvatskoj, kasnije se, kao optužnica, pokazala potpuno promašenom. Još prije izručenja Sindičića Hrvatskoj, analitičari povijesti državnog terora Udbe spram političkih emigranata, zaključili su da Vinko Sindičić nije ubio Bušića, odnosno da je u Bušićevom ubojstvu sudjelovala skupina emigranata, suradnika Udbe, koja optuživanjem Sindičića želi skrenuti pozornost sa sebe.

Od pedesetak atentata za koje se pretpostavlja da su ih suradnici Udbe izvršili nad hrvatskim političkim emigrantima u svijetu, do sada je samo jedan pravosudno okončan osuđujućom presudom. Bila je to presuda britanskog suda kojom je Vinko Sindičić osuđen na 15 godina zatvora jer je, po nalogu jugoslavenske tajne policije, pokušao ubiti hrvatskog emigranta Nikolu Štedula.

Pokaže li se da je ovaj put Bože Vukušić skupio ozbiljnije i čvršće dokaze koji bi se poklapali s nalazima njemačkih istražitelja moguće je da bi se, pored atentata na Štedula, kao drugi atentat uopće, mogla rasvijetliti i smrt Ante Đapića, strica današnjeg predsjednika HSP-a.

U suprotnom, i ova će priča biti zapamćena kao jedan od mnogih političkih obračuna bivših agenata Udbe i nekadašnjih neprijatelja, političkih emigranata.

Vjesnik, Zagreb, 28. 3. 2004.

Anto Đapić i Bože Vukušić kao gosti vlasnika i osoblja restorana "Split" u Munchenu

5 Novi podaci i dokumenti o "operativnim vezama" i suradnicima Udbe u BiH od 1970. do 1992. godine

UVODNE NAPOMENE

Ovo poglavlje sastoji se od tri vrste podataka o "operativnim vezama" i "suradnicima" bosansko-hercegovačke Udbe: 1) od 1970. do 1988. godine, koji nisu objavljeni u knjizi "Čuvari Jugoslavije", jer u trenutku pripreme te knjige, prema kriterijima koji su navedeni u uvodnoj riječi knjige "Čuvari Jugoslavije" i ponovljeni u Uvodnoj napomeni prvog poglavlja ove knjige, nije bilo sigurno da pripadaju u skupinu koja je bila predviđena za objavljivanje, a naknadnim istraživanjem i provjeravanjem je utvrđeno da pripadaju; 2) u 1989. i 1990. godini, od kojih su neki objavljeni u knjizi "Čuvari Jugoslavije", a za neke se naknadno utvrdilo da pripadaju suradničkoj kategoriji koja je zaslužila da bude objavljena; i 3) o "suradnicima" bosansko-hercegovačke Udbe 1991. i 1992. godine, koji bez iznimke pripadaju kategoriji suradnika koje treba objaviti. U ovom, trećem potpoglavlju objavljujemo dio dokumentacije iz arhiva b-h Udbe o nekolicini njezinih najvažnijih suradnika koji su djelovali u tom razdoblju. Za razliku od dokumentacije koja je objavljena u knjizi "Čuvari Jugoslavije", a koja isključivo potječe iz baze mikrofilmiranih podataka o brisanim "operativnim vezama" i "suradnicima" b-h Udbe u razdoblju od 1970. do 1990. godine, pored dokumenata o suradnicima b-h Udbe iz 1991. i 1992. godine, neki od ovdje objavljenih dokumenata potječu i iz drugih baza podataka, primjerice iz centralne kartoteke b-h Udbe i arhive tzv. "Operativnih kombinacija".

Čitatelja ne treba zbuniti činjenica da se podaci o nekolicini "suradnika" i "operativnih veza" ponavljaju u dva potpoglavlja, primjerice u prvom i trećem. To je zato što su se u prvom poglavlju našli nakon brisanja u svojstvu jedne od te dvije kategorije suradnje, ali su nakon nekog vremena reaktivirani te su nastavili suradnju u istom svojstvu ili su prekategorizirani u nižu ili višu razinu suradnje.

Namjerno su, u drugom potpoglavlju, ponovljeni podaci za "operativne veze" i "suradnike" aktivne 1989. i 1990., koji su objavljeni u knjizi "Čuvari Jugoslavije" i preneseni u Kazalu suradnika u prvom poglavlju ove knjige – zato što oni, zajedno s aktivnim suradnicima tijekom 1991. i 1992. godine, s obzirom da se radi o razdoblju neposredno pred i nakon raspada Jugoslavije, čine najinteresantniju skupinu "operativnih veza" i "suradnika".

Dvije najučestalije primjedbe na knjigu "Čuvari Jugoslavije" odnosile su se na navodno neobjavljivanje "krupnih riba" i prešućivanje suradnika iz redova rimokatoličkog svećenstva.

Prva primjedba nije utemeljena. Znanstvena analiza koju su priredili dr. Dražen Živić i prof. Bruna Esih objavljenih podataka u knjizi "Čuvari Jugoslavije" govori da su suradnici Udbe u Bosni i Hercegovini u razdoblju od 1970. do 1990. godine, po starosnoj dobi, svojoj obrazovanosti i životnom iskustvu, predstavljali iznadprosječnu strukturu u odnosu na ostatak stanovništva. Novoobjavljeni podaci, među kojima se nalazi i nekolicina rimokatoličkih svećenika, taj prosjek povećavaju.

Pod pojmom "krupnih riba" mnogi podrazumijevaju bivše partijske i državne dužnosnike za koje pretpostavljaju da su bili suradnici Udbe. Ta pretpostavka je pogrešna. U jugoslavenskoj državi Udba je imala svoje mjesto i zadatke - da otkriva, prati i onemogućava neprijatelje države i komunističke partije. Bilo bi potpuno nelogično da se za tajnu pratnju državnih neprijatelja angažiraju poznati, javni pristaše iste te države. Što bi njima stvarni protivnici jugo-komunističke države bili spremni povjeriti? Zato su u tu svrhu bile angažirane osobe za koje se općenito vjerovalo da pripadaju krugu državnih neprijatelja ili barem nesimpatitzera.

Iako vrlo važna sastojnica jugo-komunističkog aparata, Udba u njemu ipak nije igrala glavnu ulogu. Ona je bila partijska policija i na određenoj razini funkcioniranja države izvršitelj partijskih zadataka. Zato ne bi bilo logično da su partijski funkcionari, uključujući i državne jer su istodobno morali biti i partijski, bili suradnici Udbe. Iz njihovih, partijskih redova regrutirani su službenici i visoki dužnosnici Udbe. Od njih kao suradnika, kao što smo već rekli, Udba ne bi imala velike koristi, jer im nitko ne bi povjerio tajne antidržavne informacije za kojima je Udba tragala. To, naravno, ne umanjuje njihovu odgovornost za posljedice represivnog jugo-komunističkog sustava, nego je uvećava, jer su oni kao poslodavci Udbe kreirali i naređivali njezinu djelatnost.

Druga najučestalija primjedba na knjigu "Čuvari Jugoslavije", koja se na prvi pogled čini opravdanom, odnosila se na neobjavljivanje suradnika Udbe iz redova rimokatoličkih svećenika. Međutim, prema objašnjenju stručnog suradnika Bože Vukušića koji je predlagao kriterije i selekciju za objavljivanje dokumenata, i za taj postupak su postojali opravdani razlozi. Naime, za razliku od Islamske vjerske zajednice i Srpske pravoslavne crkve koje nisu imale priliku izgraditi kvalitetne vlastite obrambene mehanizme niti su u tome mogli dobiti značajnu pomoć izvan vlastitih redova, Katolička crkva u Hrvata u Bosni i Hercegovini bila je u bitno drukčijoj, povoljnijoj poziciji. Općepoznato je da su Katolička crkva i Vatikanska kurija kroz svoju dugu povijest razvili prilično djelotvorne mehanizme obrane od vanjskih, posebice neprijateljskih infiltracija i da ih primjenjuju na cijelom području svoga djelovanja, odn. poslanja. Tko god se bavi proučavanjem te problematike, zna da neprijatelji i suparnici Katoličke crkve vrlo rijetko u potpunosti vjeruju suradnicima među rimokatoličkim svećenstvom, plašeći se njihove dvostruke "igre". Stoga je i u ovom slučaju, ispravno tvrdi Vukušić, bilo potrebno ponašanje s najvećim mogućim stupnjem opreznosti, jer među tada raspoloživim podacima o suradnicima Udbe iz redova rimokatoličkog svećenstva nije bilo dovoljno elemenata da bi se usporednom provjerom potvrdila narav njihove suradnje.

Kad se došlo do dokumenata koji su zadovoljavali opće kriterije za analizu i objavljivanje, njima se pristupilo na isti način kao i svima ostalima. U nastavku se nalaze podaci o nekoliko osoba iz redova rimokatoličkog svećenstva za koje je nepobitno utvrđeno da su surađivali s Udbom i da su prvenstveno njoj (ili KOS-u u određenom razdoblju) bili lojalni. S obzirom na povjerenje koje je hrvatski vjernički narod u njih imao i, stoga, na štetne razmjere njihovoga protunacionalnog i protucrkvenog djelovanja, sasvim sigurno su predstavljali izrazito veliku opasnost za hrvatske nacionalne i crkvene interese.

Objavljivanjem njihovih imena otklonjene su u najvećem dijelu primjedbe, koje je među ostalim izrekao i sarajevski kardinal Vinko Puljić u prošlogodišnjem božićnom intervjuu za b-h izdanje "Večernjeg lista", o proizvoljnoj selekciji dokumentacije za knjigu "Čuvari Jugoslavije".

Na temelju tih dostupnih doku- menta s podacima o suradnicima Udbe u Bosni i Hercegovini iz redova službenika Katoličke crkve - prema načinu anga žiranja, profilu suradnika te naravi i kvaliteti njihove suradnje - može se zaključiti sljedeće:

- Udba nije uspjela infiltrirati veće slojeve hijerarhije Katoličke crkve u Bosni i Hercegovini (ali treba napomenuti da je, kontrolom poštanskih pošiljaka i prisluškivanja telefonskih razgovora, uspijevala dolaziti do brojnih podataka o njihovim namjerama)

- većina suradnika angažirana je iz redova tzv. nižeg klera i pod nekom vrstom prisile, a manji broj na "dobrovoljnoj osnovi"

- angažiranje pod prisilom odn. ucjenom odražavalo se na narav njihove suradnje što potvrđuje činjenica da su većina otkazivala suradnju čim bi im se za to ukazala pogodna prilika.

Nakon dugotrajnih i temeljitih istraživanja možemo smatrati da smo prilično dobro istražili područje "operativnih veza" i "suradnika" bosansko-hercegovačke Udbe u razdoblju od 1970. do 1992. godine, ali ne smijemo biti apsolutno sigurni da smo otkrili sve podatke, odnosno da je baza podataka kojom smo raspolagali bila potpuna. Na to nas upućuju prethodna istraživanja stručnog suradnika ove knjige Bože Vukušića. On je kroz razgovore s visokim dužnosnicima hrvatske, bosansko-hercegovačke i savezne beogradske Udbe saznao da se dokumenti o suradnicima Udbe za "specijalne akcije" nisu pohranjivali u centralnom arhivu nego su za njih važila posebna pravila. To ćemo ilustrirati primjerom Udbina suradnika-profesionalnog ubojice pod pseudonimom "Cico 2". Vukušić u svojoj knjizi "Tajni rat Udbe protiv hrvatskih iseljenika iz BiH" opisuje kako mu je došao na njegov trag i kako je na kraju otkrio njegov stvarni identitet:

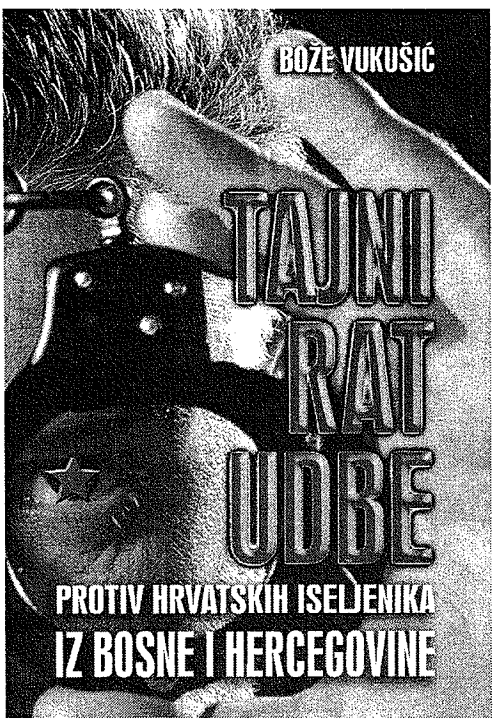

"Mirka Grabovca, rođenog 10. siječnja 1952. u selu Guvno kod Donjeg Vakufa, koji je sumnjičen da je pripremao atentat na Josipa Broza Tita u veljači 1967. u Beču, Udba je pokušala ubiti 23. kolovoza 1969. u Frankfurtu. U ranim jutarnjim satima, oko 4,30 sati, atentator ga je dočekao iza stuba u zgradi u kojoj je stanovao i ispalio prema njemu pet metaka iz pištolja cal. 7,65 bez prigušivača.

Ivan Ćurak na tajnom sastanku u inozemstvu sa "zagraničnim suradnikom" Tomom Sedlom

Pogodio ga je samo jedan metak, i to u vilicu te mu je izbio četiri zuba. Njemačka policija je sumnjičila kao atentatora izvjesnog Vladu Jelića iz Ljubuškog (inače suradnika Centra SDB-a Mostar pod pseudonimom "Prolom").

Međutim, Ivan Ćurak, nekadašnji šef Centra SDB-a Doboj i Druge uprave SDB-a RSUP-a SR BiH, izjavio je autoru ove knjige da je na Mirka Grabovca pucao profesionalni ubojica bosansko-hercegovačke Udbe pod pseudonimom Cico 2. Radi se – prema Ćurkovim riječima - o kriminalcu, kleptomanu, kojega je zavrbovao službenik Centra SDB-a Zenica, Živko Domuz. Domuz, što na turskom znači svinja, podrijetlom iz Prijeboja kod Prijedora, najprije je - zajedno s Duškom Zgonjaninom i Milanom Garićem - službovao u Derventi, zatim u Doboju i na kraju u Zenici. Cicu 2 je zavrbovao na prijedlog Nikole Banoža, suradnika Centra SDB-a Zenica pod pseudonimim Cico, koji

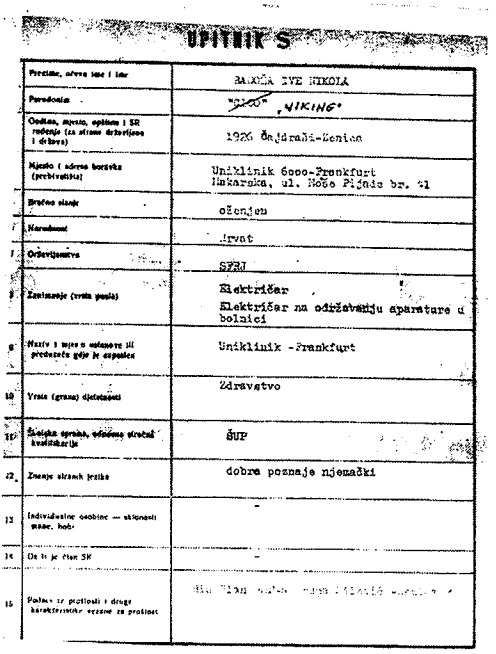

UPITNIK S

Prezime, očevo ime i ime	BANOŽA IVE NIKOLA
Pseudonim	~~"CICO"~~ „VIKING"
Godina, mjesto, općina i SR rođenja (za strane državljane i država)	1926 Đajdraški-Zenica
Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Uniklinik 6000-Frankfurt Njemačka, ul. Boše Pijade br. 41
Bračno stanje	oženjen
Narodnost	Hrvat
Državljanstvo	SFRJ
Zanimanje (vrsta posla)	Električar Električar na održavanju aparature u bolnici
Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen	Uniklinik -Frankfurt
Vrsta (grana) djelatnosti	Zdravstvo
Službeni organi, odnosno stručni kvalifikacije	ŠUP
Znanje stranih jezika	dobre poznaje njemački
Individualne osobine — sklonosti mane, hobi	-
Da li je član SK	-
Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	[illegible]

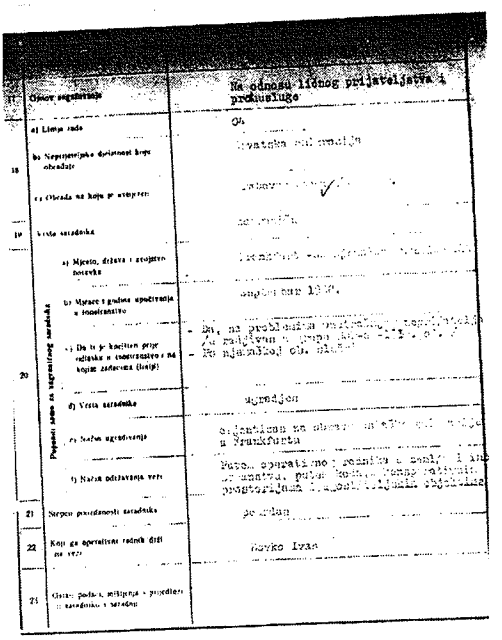

Opasne sklonosti	Na odnosu ličnog prijateljstva i poslušnosti
a) Lično radi	Da
b) Neprijateljske djelatnosti koje obrađuje	[illegible]
c) Obrada na koju je angažovan	[illegible]
Vrsta suradnika	[illegible]
a) Mjesto, država i područje boravka	[illegible]
b) Mjesec i godina upućivanja u inostranstvo	[illegible]
c) Da li je kontakt prije rađenja u inostranstvu i od koga je zadavan (lično)	- Ne, na problematici [illegible] - Ne njemačkoj obl. [illegible]
d) Vrsta suradnika	agenturni
e) Način angažovanja	[illegible]
f) Način održavanja veze	[illegible]
Stepen povjerljivosti suradnika	po ocjeni
Koji su operativni radnici dali na vezi	Živko Ivan
Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o suradniku i saradnji	

je na suradnju pristao za vrijeme izdržavanja zatvorske kazne u KPD-u Zenica, nakon čega je kao doušnik upućen u SR Njemačku.

Udba je, tvrdi Ćurak, najprije nagovarala Banožu da ubije Mirka Grabovca. Banoža je, tvrdi Ćurak, 'bio mudar, temeljit opservator', ali je ponudu odbio s obrazloženjem da nije sposoban ubiti, te je za to predložio osobu koju je procijenio sposobnom za takve zadaće: Cicu 2. Ćurku navodno nije poznat stvarni identitet Cice 2, ali da mu je poznato da su s Cicom 2 kontaktirali Fadil Alikadić i, posebice nakon odlaska Domuza u mirovinu, Tomo Bralo. A za Cicu 2, tvrdi Ćurak, morao je znati i Jerko Bradvica. Cico 2 je živio u Osijeku gdje su, prema Ćurku, za njega morali znati Dragoljub Krnić i Josip Perković.

Također, prema izjavi Ivana Ćurka Cico 2 bio je pripreman i za ubojstvo Stanka Nižića 1981. u Švicarskoj, ali je uhićen prije nego što je izvršio zadatak. Stanko Nižić je ipak 24. kolovoza 1981. ubijen na radnom mjestu u hotelu Kindli u Zurichu, a u dokumentaciji švicarske policije o ubojstvu nalazi se spis koji potvrđuje Ćurkove navode da je ubojstvo najprije trebao izvršiti suradnik Cico 2. Naime, švicarska policija je 19. lipnja 1981., dakle nešto više od dva mjeseca prije ubojstva Stanka Nižića, uhitila izvjesnog Mihajla Paulusa u hotelu u kojem je Nižić radio i u kojemu je ubijen, zbog posjedovanja falsificiranih dokumenata:

'Okrivljenik, navodno Ivan Petrović, rođen 30. 9. 1936. u Jajcu, Bosna, Jugoslavija, jugoslavenski državljanin, vozač, sin Marka i Marije rođ. Lukić, neoženjen, navodno nastanjen u Jajcu, Bosna, - B – Jedinstva, Jugoslavija, legitimirao se njemačkom putovnicom br. D 8569532 koja glasi na Rudolf Habold, rođen 30. 9. 1940, Nijemac, koja je skupa s velikim brojem ostalih isprava, sa strojem za ispisivanje putovnica i

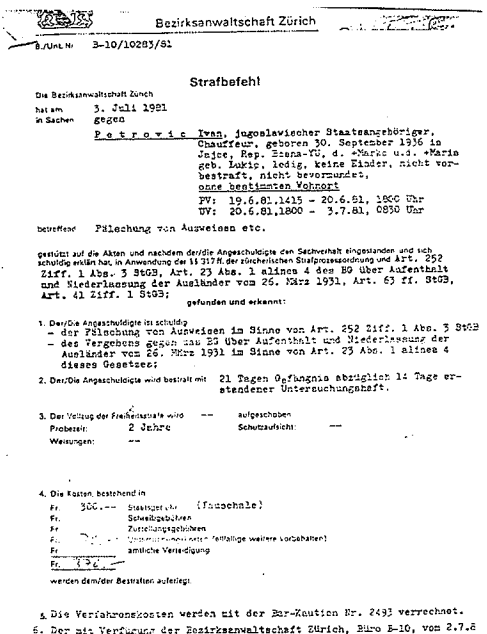

Bezirksanwaltschaft Zürich

B./Unt. Nr. B-10/10283/81

Strafbefehl

Die Bezirksanwaltschaft Zürich
hat am 3. Juli 1981
in Sachen gegen
Petrovic Ivan, jugoslawischer Staatsangehöriger, Chauffeur, geboren 30. September 1936 in Jajce, Rep. Bosna-YU, d. +Marko u.d. +Maria geb. Lukic, ledig, keine Kinder, nicht vorbestraft, nicht bevormundet, ohne bestimmten Wohnort
PV: 19.6.81,1415 - 20.6.81, 1800 Uhr
UV: 20.6.81,1800 - 3.7.81, 0830 Uhr

betreffend Fälschung von Ausweisen etc.

gestützt auf die Akten und nachdem der/die Angeschuldigte den Sachverhalt eingestanden und sich schuldig erklärt hat, in Anwendung der §§ 317 ff. der zürcherischen Strafprozessordnung und Art. 252 Ziff. 1 Abs. 3 StGB, Art. 23 Abs. 1 alinea 4 des BG über Aufenthalt und Niederlassung der Ausländer vom 26. März 1931, Art. 63 ff. StGB, Art. 41 Ziff. 1 StGB;

gefunden und erkennt:

1. Der/Die Angeschuldigte ist schuldig
   - der Fälschung von Ausweisen im Sinne von Art. 252 Ziff. 1 Abs. 3 StGB
   - des Vergehens gegen das BG über Aufenthalt und Niederlassung der Ausländer vom 26. März 1931 im Sinne von Art. 23 Abs. 1 alinea 4 dieses Gesetzes;
2. Der/Die Angeschuldigte wird bestraft mit 21 Tagen Gefängnis abzüglich 14 Tage erstandener Untersuchungshaft.
3. Der Vollzug der Freiheitsstrafe wird -- aufgeschoben
   Probezeit: 2 Jahre Schutzaufsicht: --
   Weisungen: --
4. Die Kosten, bestehend in
   Fr. 300.-- Staatsgebühr (Pauschale)
   Fr. Schreibgebühren
   Fr. Zustellungsgebühren
   Fr. [illegible] (allfällige weitere vorbehalten)
   Fr. amtliche Verteidigung
   Fr. [illegible]
   werden dem/der Bestraften auferlegt.
5. Die Verfahrenskosten werden mit der Bar-Kaution Nr. 2493 verrechnet.
6. Der mit Verfügung der Bezirksanwaltschaft Zürich, Büro B-10, vom 2.7.8[illegible] beschlagnahmte deutsche Reisepass Nr. D 8569532, lautend auf Rudolf Ha[illegible] [illegible] mit dem Passbild des Angeschuldigten, wir[illegible]

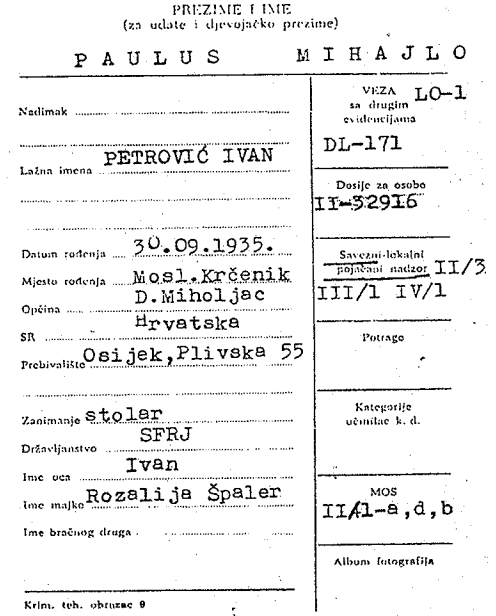

PREZIME I IME
(za udate i djevojačko prezime)

PAULUS MIHAJLO

Nadimak

Lažna imena PETROVIĆ IVAN

Datum rođenja 30.09.1935.

Mjesto rođenja Mosl.Krčenik

Općina D.Miholjac

SR Hrvatska

Prebivalište Osijek,Plivska 55

Zanimanje stolar

Državljanstvo SFRJ

Ime oca Ivan

Ime majke Rozalija Špaler

Ime bračnog druga

Krim. teh. obrazac 9

VEZA sa drugim evidencijama LO-1

DL-171

Dosije za osobo II-32916

Savezni-lokalni pojačani nadzor II/3 III/1 IV/1

Potrage

Kategorije učinilac k. d.

MOS II/1-a,d,b

Album fotografija

Fotografije i dokumenti iz policijske kartoteke

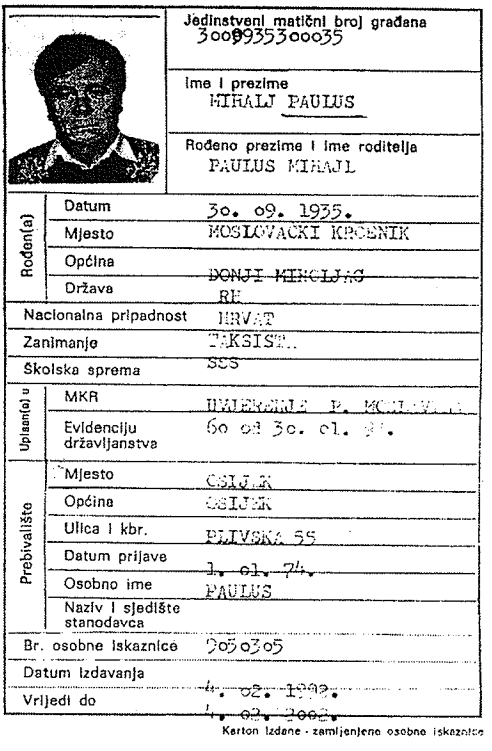

Jedinstveni matični broj građana
3009935300035

Ime i prezime
MIHALJ PAULUS

Rođeno prezime i ime roditelja
PAULUS MIHAJL

Rođen(a)
- Datum: 30. 09. 1935.
- Mjesto: MOSLOVAČKI KRČENIK
- Općina:
- Država: ~~DONJI MIHOLJAC~~ RH

Nacionalna pripadnost: HRVAT
Zanimanje: TAKSIST
Školska sprema: SSS

Upisan(a) u
- MKR: [illegible]
- Evidenciju državljanstva: 6o od 3o. o1. 7[illegible].

Prebivalište
- Mjesto: OSIJEK
- Općina: OSIJEK
- Ulica i kbr.: PLIVSKA 55
- Datum prijave: 1. o1. 7[illegible].
- Osobno ime: PAULUS
- Naziv i sjedište stanodavca:

Br. osobne iskaznice: 305305
Datum izdavanja: 4. o2. 1[illegible].
Vrijedi do: 4. o2. 2oo2.

Karton izdane - zamijenjene osobne iskaznice

raznim žigovima, otuđena 18. 7. '75. u Nieder-Rodenu (Duisburg), Njemačka, prigodom jedne provalne krađe, viđena vlastitom fotografijom za putovnicu.

Imenovani je saslušan o postojećem činjeničnom stanju zapisnički. Naveo je da je tu falsificiranu njemačku putovnicu kupio prije cca. 2 mjeseca u Grazu od nepoznatog Nijemca za 800 DM, jer mu u Jugoslaviji zbog političkih razloga ne izdaju putovnicu. Danas ujutro stigao je vlakom iz Münchena – Lindau u Zürich gdje se smjestio u hotelu 'Kindli'.

Poslan je teleks na razna IP-mjesta, također je pokrenut postupak identifikacije.'

Prema rezultatima međunarodne policijske istrage koja je završena 19. siječnja 1982., utvrđeno je da se iza imena Rudolf Habold i Ivan Petrović zapravo krije Mihajlo Paulus, zvan Miško, sin Ivana, rođen 30. rujna 1935. u Krčeniku, Podravska Moslavina kod Virovitice, s prebivalištem u Osijeku, Plivska 55. On je u Švicarskoj procesuiran zbog posjedovanja lažnih dokumenata, a nakon izdržane kazne protjeran je u Jugoslaviju.

Nakon podataka dobivenih od Ivana Ćurka, još uvijek ne raspolažući rezultatima istrage švicarske policije, započeo sam potragu za Cicom 2. Svi tragovi o njemu u, meni tada dostupnoj, dokumentaciji bosanskohercegovačke Udbe, bili su uništeni. Pokušaji da se o Cici 2 nešto sazna iz razgovora s bivšim djelatnicima Centra SDB-a Zenica i Centra SDS-a Mostar nisu dali rezultata. Preostao je razgovor s Dragoljubom Krnićem, dugogodišnjim načelnikom Centra SDS-a Osijek, koji je bio djelomično uspješan: Krnić je rekao da se sjeća 'bosanskog suradnika' koji je živio u Osijeku, a po zanimanju je bio taksist, inače kleptoman, s kojim su imali problema. Krnić: 'Bilo je nešto u Valpovu, to je Perković znao. Znam da ga je trebalo vaditi, bila je neka intervencija iz Sarajeva.

Tog čovjeka ja ne poznam, Josip je s njim malo kontaktirao. U Valpovu je napravio nekakvu krađu, mislim da je nešto ukrao u nekoj trgovini. Neki Boro Horvatić iz javne sigurnosti je vodio taj predmet.'

U razgovoru s Borom Horvatićem, umirovljenim policajcem iz Osijeka, utvrđen je identitet Cice 2: to je bio već spomenuti Mihajlo Paulus."

Također, povremeno se u tiskanim vjerodostojnim svjedočenjima Udbinih žrtava mogu pronaći podaci o suradnicima Udbe kojih nema u Udbinoj dokumentaciji. Očigledno nisu bili formalno registrirani, jer se radilo o tipu suradnika koji barem u tom trenutku, bez obzira na zlo koje su mogli prouzročiti ili jesu prouzročili, nisu bili od posebne važnosti za Udbu ili općenito nisu bili korišteni kao klasični suradnici Udbe. Ovdje ćemo navesti primjer Ivana Duspare o kojem je pisao danas pokojni fra Miroslav Cvitković u "Biltenu franjevačke teologije u Sarajevu" (br. 1/2000.). Fra Marijan Cvitković bio je gvardijan samostana na Plehanu. Koncem 1975. Udba ga je uhitila pod inkriminacijom "neprijateljske propagande i djelovanja protiv države". Osuđen je na šest godina strogog zatvora, ali su ga jugoslavenske vlasti nakon tri godine pod pritiskom amnestirale. Citiramo dijelove njegovog svjedočenja:

Faksimil naslovne stranice "Biltena" u kojem je objavljen članak fra Marijana Cvitkovića

"U jesen 1975., jednoga su dana k meni došli Drago Gavran, brat žene moga stričevića Ivice, njegova žena i djeca, te njegova polusestra Ljilja s mužem Blažom Miličevićem, koji su bili učitelji u bunarskoj osmoljetki /škola nedaleko od plehanskog samostana/. Ovom zgodom Drago mi je pokazao tri emigrantske knjige. Vidio sam knjižicu od dr. fra Otona Knezovića, hercegovačkog fratra u emigraciji, koji je po struci povjesničar... Sve bi to tako i završilo da to Ljilja nije vjerno prenijela Ivanu (Iki) Duspari, direktoru Osmoljetke. Ovaj je to još vjernije prenio Udbi. S njim sam imao nekoliko susreta i saznao sam da je iz njegove rodne kuće poginulo pet muškaraca na ovom našem Križnom putu kroz Sloveniju i dalje. S njima i njegov otac. Zato sam mu vjerovao ne sluteći u njemu izdajnika... Sigurno je da svaki doušnik mora prenijeti svaku riječ doslovno, pa je tako i moje riječi prenio Iko Duspara. Razgovor je bio o Jasenovcu. Moje izlaganje je počimalo tim da nitko ne može oboriti Jasenovac, posebno jedan vjernik kršćanin. Ali je ipak iz tog zloglasnog Jasenovca netko živ izašao.

A gdje je komunistički Jasenovac i tko je iz njega izašao živ! Svaki potok, svako zarobljavanje ustaša, svaki ugledniji čovjek koji nije s njima, platio je glavom u šumi, pokraj rijeke, posebno u zatvorima. Drava, Jazovka, Križni put... Moj advokat mi jedne prilike reče, kako je advokat Drage Gavrana Stjepan Asančić iz Sl. Broda rekao kako Ljilja veoma žali što mi je učinila. Ona je, naime, rekla za knjige Iki Duspari, koji je bio špijun i kao takav sve izdao. Nije se mogao ni Drago Gavran spasiti od zatvora. Takvi su bili zakoni režima... Drago Gavran osuđen je na tri godine robije. Odležao je dvije i pušten za vrijeme zasjedanja KESS-a u Beogradu... Iko Duspara je avansirao, preselio u Derventu i dobio neki viši položaj."

Nažalost, kao i mnogi drugi, Duspara je pravi napredak u karijeri doživio nakon raspada Jugoslavije. Zajedno sa svojim prijateljima i kumovima, poput Krešimira i Zvonka Zubaka, postao je "gospodar rata" u Bosanskoj Posavini. Zanimljivo je da se njihova imena ne spominju u kontekstu vrlo sumnjivog gubitka Bosanske Posavine, niti je itko do sada taj gubitak problematizirao kao posljedicu moguće izdaje i ratno-profiterskih interesa ljudi iz tog kraja poput Duspare i klana Zubak koji je bio vrlo usko povezan sa strukturama KOS-a JNA.

Tako je Krešimir Zubak kao istražni sudac u Doboju, prema izjavi nekolicine hrvatskih domoljuba i katoličkih svećenika, odigrao vrlo ružnu ulogu prilikom njihovog uhićenja i procesuiranja. Prema pisanju Bože Vukušića u knjizi "Tajni rat Udbe protiv

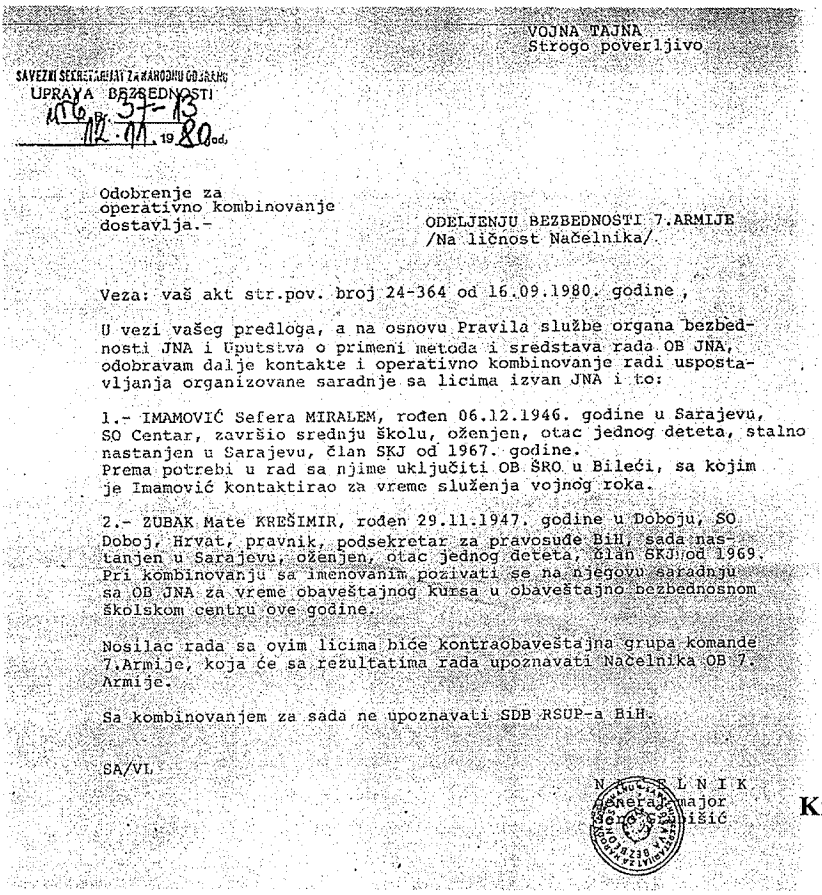

VOJNA TAJNA
Strogo poverljivo

SAVEZNI SEKRETARIJAT ZA NARODNU ODBRANU
UPRAVA BEZBEDNOSTI
UTC Br. 37-13
12.11.1980 od.

Odobrenje za
operativno kombinovanje
dostavlja.-

ODELJENJU BEZBEDNOSTI 7.ARMIJE
/Na ličnost Načelnika/

Veza: vaš akt str.pov. broj 24-364 od 16.09.1980. godine,

U vezi vašeg predloga, a na osnovu Pravila službe organa bezbednosti JNA i Uputstva o primeni metoda i sredstava rada OB JNA, odobravam dalje kontakte i operativno kombinovanje radi uspostavljanja organizovane saradnje sa licima izvan JNA i to:

1.- IMAMOVIĆ Sefera MIRALEM, rođen 06.12.1946. godine u Sarajevu, SO Centar, završio srednju školu, oženjen, otac jednog deteta, stalno nastanjen u Sarajevu, član SKJ od 1967. godine.
Prema potrebi u rad sa njime uključiti OB ŠRO u Bileći, sa kojim je Imamović kontaktirao za vreme služenja vojnog roka.

2.- ZUBAK Mate KREŠIMIR, rođen 29.11.1947. godine u Doboju, SO Doboj, Hrvat, pravnik, podsekretar za pravosuđe BiH, sada nastanjen u Sarajevu, oženjen, otac jednog deteta, član SKJ od 1969.
Pri kombinovanju sa imenovanim pozivati se na njegovu saradnju sa OB JNA za vreme obaveštajnog kursa u obaveštajno bezbednosnom školskom centru ove godine.

Nosilac rada sa ovim licima biće kontraobaveštajna grupa komande 7.Armije, koja će sa rezultatima rada upoznavati Načelnika OB 7. Armije.

Sa kombinovanjem za sada ne upoznavati SDB RSUP-a BiH.

SA/VL

N A Č E L N I K
general major
Šeno Grabišić

Faksimili dokumenata o suradnji Krešimira Zubaka s KOS-om (lijevo i desno)

hrvatskih iseljenika iz BiH", Ivan Čurak, jedno vrijeme šef Udbe u Doboju, problematizirao je Krešimira Zubaka i s ljudske strane: "Kao posebnu zanimljivost u razdoblju dok je bio načelnik Centra SDB-a Doboj, Ćurak je naveo prijateljstvo s Krešimirom Zubakom, koji je najprije bio istražni sudac u Okružnom sudu u Doboju, a kasnije predsjednik suda. Međutim, Zubak je, tvrdi Ćurak, bio sklon ekscesima u alkoholiziranom stanju, što je posebice došlo do izražaja u nekoliko navrata kad bi se vlakom vraćao od ljubavnice iz Tuzle, pa bi zaustavio vlak potezanjem ručke za izvanredno zaustavljanje. Iz prijateljskih razloga Ćurak je te ekscese zataškavao."

I na kraju, kako proizlazi iz arhiva KOS-a sarajevske Vojne oblasti, odnosno 7. armije, jedno vrijeme miljenik tzv. međunarodne zajednice i predsjednika RH dr. Franje Tuđmana Krešimir Zubak postao je početkom osamdesetih godina suradnikom kontra-obavještajne službe JNA pod pseudonim "Radnik".

Taj podatak, među ostalim, jasno pokazuje da istraživanje suradničke mreže Udbe i njezinog utjecaja u razdoblju raspada SFRJ i stvaranja novih država u "avnojevskim granicama" predstavlja tek početak rada na potpunom razotkrivanju starih jugo-komunističkih struktura u tranzicijskom procesu na prostoru bivše Jugoslavije obilježenom kriminalom svih vrsta i planiranom u vrhu političkog i obavještajnog establišmenta bivše države – od raznih pretvorbenih pljački, organiziranog kriminala (napr. pranje prljavog novca, trgovine oružjem, krijumčarenje drogom itd.) do ratnog profiterstva čak u simbiozi, barem kad su u pitanju hrvatski interesi (a o sličnoj problematici među Bošnjacima - muslimanima pisao je Munir Alibabić u knjizi "U raljama KOS-a"), s planiranim ratnim zločinima i ostalim veleizdajničkim djelima.

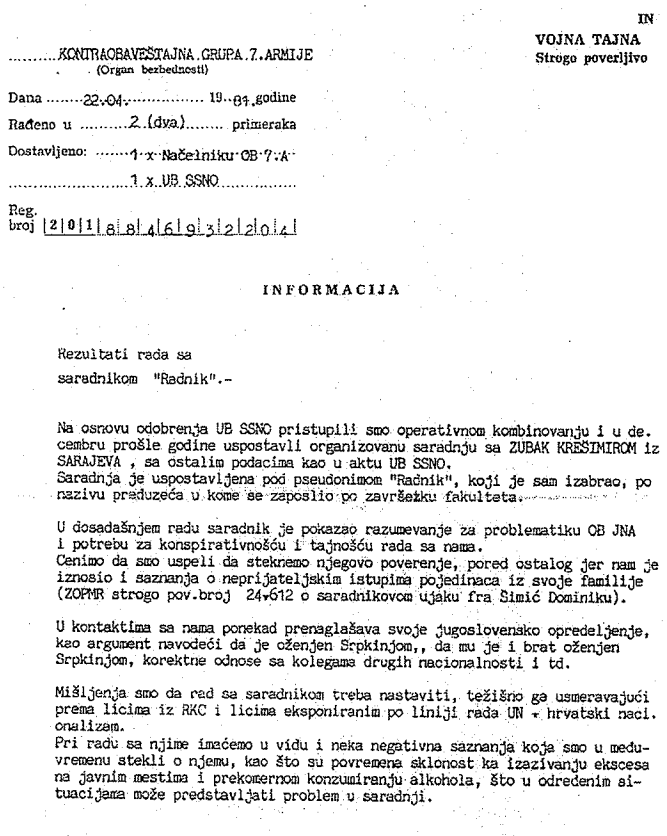

IN
VOJNA TAJNA
Strogo poverljivo

.....KONTRAOBAVEŠTAJNA GRUPA 7.ARMIJE
(Organ bezbednosti)

Dana .....22.04..... 19..81.godine

Rađeno u .....2 (dva)..... primeraka

Dostavljeno: .....1 x Načelniku OB 7.A

.....1 x UB SSNO.....

Reg. broj 2|0|1|a|8|4|6|9|3|2|2|0|4|

INFORMACIJA

Rezultati rada sa saradnikom "Radnik".-

Na osnovu odobrenja UB SSNO pristupili smo operativnom kombinovanju i u decembru prošle godine uspostavli organizovanu saradnju sa ZUBAK KREŠIMIROM iz SARAJEVA , sa ostalim podacima kao u aktu UB SSNO.
Saradnja je uspostavljena pod pseudonimom "Radnik", koji je sam izabrao, po nazivu preduzeća u kome se zaposlio po završetku fakulteta.

U dosadašnjem radu saradnik je pokazao razumevanje za problematiku OB JNA i potrebu za konspirativnošću i tajnošću rada sa nama.
Cenimo da smo uspeli da steknemo njegovo poverenje, pored ostalog jer nam je iznosio i saznanja o neprijateljskim istupima pojedinaca iz svoje familije (ZOPMR strogo pov.broj 24-612 o saradnikovom ujaku fra Šimić Dominiku).

U kontaktima sa nama ponekad prenaglašava svoje jugoslovensko opredeljenje, kao argument navodeći da je oženjen Srpkinjom,, da mu je i brat oženjen Srpkinjom, korektne odnose sa kolegama drugih nacionalnosti i td.

Mišljenja smo da rad sa saradnikom treba nastaviti, težišno ga usmeravajući prema licima iz RKC i licima eksponiranim po liniji rada UN - hrvatski nacionalizam.
Pri radu sa njime imaćemo u vidu i neka negativna saznanja koja smo u međuvremenu stekli o njemu, kao što su povremena sklonost ka izazivanju ekscesa na javnim mestima i prekomernom konzumiranju alkohola, što u određenim situacijama može predstavljati problem u saradnji.

26.03.1981. godine
MM.

Ovo poglavlje započinje Kazalom i objašnjenjem kratica koje prvenstveno tumače oznake djelatnosti "operativnih veza" i "suradnika" Udbe koji se nalaze u popisima koji se ovdje objavljuju.

KAZALO I OBJAŠNJENJA KRATICA

KRATICE

AN	– Albanski nacionalizam
DBT	– Dogmatizam, birokratizam i tehnokratizam
GDL	– Građanska desnica i liberalizam
HE	– Hrvatska emigracija
HN	– Hrvatski nacionalizam
MN	– Muslimanski nacionalizam
OUP	– Ostala unutrašnja problematika
SE	– Srpska emigracija
SN	– Srpski nacionalizam
TMOK	– Tajne mjere operativne kontrole

OBJAŠNJENJA

AN – Pod pojmom "albanskog nacionalizma" također se podrazumijevaju termini Udbe za "baliste", "albanski iredentizam" i "albansku neprijateljsku emigraciju" i sl.

DBT – Pod pojmom "dogmatizam, birokratizam i tehnokratizam" također se podrazumijevaju termini Udbe za "Informbiro", "staljinizam", "trockizam", "praksisovce" i sl.

GDL – Pod pojmom "građanska desnica i liberalizam" također se podrazumijevaju razni drugi termini Udbe za promicanje ili prakticiranje zapadnjačkih svjetonazornih ideja ili ekonomskih programa

HE – Pod pojmom "hrvatska emigracija" također se podrazumijevaju termini Udbe za "hrvatsku neprijateljsku emigraciju" ili «ustašku emigraciju"

HN – Pod pojmom "hrvatski nacionalizam" također se podrazumijevaju termini Udbe za "hrvatski kleronacionalizam", odnosno za "neprijateljsko djelovanje Rimo-katoličke crkve (RKC)" i sl.

MN – Pod pojmom "muslimanski nacionalizam" također se podrazumijevaju termini Udbe za "muslimanski kleronacionalizam" i "islamski fundamentalizam", te za "neprijateljsko djelovanje Islamske vjerske zajednice (IVZ)"

OUP – Pod pojmom "ostala unutrašnja problematika" također se podrazumijevaju termini Udbe za "podrivanje ekonomske osnovice društva (POEOD)", "kontra-obavještajnu zaštitu (KOZ), praćenje raznih nepodobnih skupina ("Grko-katolička crkva", "Jehovini svjedoci", "Evangelistička crkva", "Baptistička crkva") isl.

SE – Pod pojmom "srpska emigracija" također se podrazumijevaju termini Udbe za "srpsku neprijateljsku emigraciju" ili "četničku emigraciju"

SN – Pod pojmom "srpski nacionalizam" također se podrazumijevaju termini Udbe za "srpski kleronacionalizam", odnosno za "neprijateljsko djelovanje Srpske pravoslavne crkve (SPC)"

TMOK – Pod pojmom "tajne mjere operativne kontrole" također se podrazumijevaju se termini Udbe za "tajno prisluškivanje razgovora", "tajnu kontrolu poštanskih pošiljki", "tajnu pratnju" i sl.

Suradnici i operativne veze 1970. -1988.

PREZIME, (Ime oca), Ime	GODINA I MJESTO ROĐENJA	DOSJE BR.	CENTAR SDB	PSEUDONIM	PODR.	ZAVEDEN	BRISAN
ALEKSIĆ, (Njegovana) Mirko	1941. - Bukovica Donja, Maglaj	S - 1236	Doboj	Eleon	TMOK	26. 3. 1974.	6. 4. 1981.
ALIĆ, (Abiba) Muharem	1938. - Miričina, Gračanica	S - 1435	Tuzla	Jezero	OUP	19. 2. 1975.	15. 10. 1981.
ALIHODŽIĆ, (Adjula) Rašid	1949. - Lukavac	S - 1433	Tuzla	Struja	OUP	19. 2. 1975.	15. 10. 1981.
ANĐELIĆ, (Tome) Mirko	1927. - Dubočani, Trebinje	S - 4788	Mostar	Kutija	OUP	16. 11. 1982.	18. 3. 1985.
ARNAUTOVIĆ, (Bajre) Zekerijah	1936. - Vražići, Lopare	S - 2976	Tuzla	B - 118	OUP	30. 6. 1977.	9. 2. 1981.
ARSLANI, (Maira) Ilmi	1944. - Tetovo, Makedonija	S - 4464	Tuzla	Gani	AN	29. 6. 1981.	27. 4. 1987.
ARSOVIĆ, (Milisava) Miloš	1926. T. Užice, Srbija	S - 1551	Zenica	Aco	DBT	23. 6. 1975.	31.10. 1978.
BAHTANOVIĆ, (Hameda) Kasim	1936. - Karačići, Rogatica	S - 1511	Sarajevo	Medeni	HE	19. 5. 1975.	26. 2. 1981.
BAHUN, (Pavla) Petar	1929. - Bare, Despotovac	S - 1436	Tuzla	Katoda	OUP	19. 2. 1975.	15. 10. 1981.
BAJRAMI, (Emina) Daut	1915. - Rajnice Preševo	S - 1576	Doboj	Baštovan	AN	21. 7. 1975.	1. 3. 1979.
BAJREKTAREVIĆ, (Ibrahima) Mustafa	1940. - S. Bužim Bos. Krupa	S - 655	Bihać	Marijan	HE	18. 6. 1970.	18. 11. 1975.
BAJRIĆ, (Rame) Husein	1921. - G. Lukavica Živinice	S - 77	Tuzla	Patrija	HE	18. 3. 1970.	7. 11. 1972.
BAJRIĆ, (Asima) Šemsudin	1945. - Jajce	S - 4190	Bihać	Konrad	OUP	27. 8. 1980.	5. 11. 1987.
BAKALAR, (Pere) Niko	1925. - Trebižat, Čapljina	S - 1199	Zenica	Oskar	HN	28. 2. 1974.	14. 4. 1977.
BALABAN, (Milana) Dragan	1937. - Bastasi Drvar	S - 1173	Drvar	Tehničar	OUP	5. 1. 1974.	28. 10. 1985.
BALAŠEVIĆ, (Spasoja) Savo	1942. - V. Sočanica, Derventa	S - 1628	Doboj	Bis	OUP	19. 8. 1975.	6. 4. 1981.
BALUKOVIĆ, (Safeta) Kemal	1949. - Sarajevo	S - 4283	Sarajevo	Dijagonala	OUP	24. 11. 1980.	9. 12. 1987.
BARAĆ, (Gabre) Ivan	1936. - Otok, Ljubuški	S - 4225	Mostar	Putnik	HE	14. 10. 1980.	3. 3. 1982.
BARJAKTAREVIĆ, (Smaila) Mehmed	1927. - Tešanj	S - 2753	Doboj	Aristotel	MN	22. 3. 1977.	8. 2. 1979.
BARTOLOVIĆ, (Tade) Tadija	1941. - Tišina, Bos. Šamac	S - 798	Doboj	Marko	HE	15. 6. 1971.	29. 4. 1975.
BASLER, (Franje) Đuro	1917. - Sijekovac, Bos. Brod	S - 266	Sarajevo	Etnolog	HN	10. 4. 1970.	9. 11. 1982.
BAŠIĆ, (Sulejmana) Emir	1948. - Banja Luka	S - 723	Banja Luka	Darko	OUP	16. 11. 1970.	15. 6. 1972.
BAŠIĆ, (Sulejmana) Haris	1954. - Sarajevo	S - 5487	Sarajevo	Tvin	TMOK	10. 7. 1985.	7. 4. 1987.
BAŠIĆ, (Petra) Ivan	1954. - Broćanac, Posušje	S - 1956	Sarajevo	Agronom II	OUP	15. 6. 1976.	28. 3. 1978.
BEĆIROVIĆ, (Alije) Mustafa	1926. - Ljubuški	S - 4534	Sarajevo	Gorski	OUP	8. 12. 1981.	3. 10. 1985.

BEĆIRSPAHIĆ, (Šerifa) Esad	1942. - Vinica, Bihać	S - 3257	Bihać	Samir	HE	19. 12. 1977.	15. 7. 1981.
BEGIČEVIĆ, (Basrije) Emin	1933. - Velika Derventa	S - 2876	Bihać	Branko	HE	17. 6. 1977.	2. 10. 1985.
BEGIĆ, (Ale) Ibro	1929. - Bužum, Bos. Krupa	S - 3	Bihać	Zdravko	MN	4. 3. 1970.	2. 6. 1982.
BEGIĆ, (Nikole) Jerko	1931. - Gradac, Posušje	S - 4639	Mostar	Liv	HE	26. 4. 1982.	16. 5. 1985.
BEGIĆ, (Nazifa) Jusuf	1915. - Luka, Srebrenica	S - 3701	Tuzla	Guber	MN	22. 2. 1979.	25. 4. 1984.
BEGOVIĆ, (Ale) Husein	1928. - Bužim, Bos. Krupa	S - 4008	Bihać	Plitvice	MN	12. 9. 1979.	14. 9. 1982.
BEGOVIĆ, (Dušana) Milutin	1924. - Nišavići, Prijedor	S - 3637	Goražde	Lada	SN	21. 12. 1978.	30. 9. 1987.
BEHRIĆ, (Rame) Sulejman	1944. - Todorovo, Vel. Kladuša	S - 3067	Bihać	Atletičar	MN	27. 9. 1977.	24. 10. 1979.
BERBEROVIĆ, (Mehmeda) Ešref	1910. - Žepče	S - 1513	Sarajevo	Omer	OUP	21. 5. 1975.	28. 3. 1978.
BERBEROVIĆ, (Derviša) Osman	1940. - Tešanj	S - 2743	Doboj	Hladni	HE	22. 3. 1977.	13. 3. 1979.
BERNATOVIĆ, (Marjana) Pavo	1945. - D. Mahala, Orašje	S - 3104	Tuzla	Roko	HE	14. 10. 1977.	24. 2. 1981.
BIJELIĆ, (Steve) Đuro	1930. - Jasenje, Bos. Dubica	S - 1241	Banja Luka	Borik	SN	10. 4. 1974.	14. 12. 1976.
BIJELIĆ, (Sime) Radovan	1932. - Međuvođe Bos. Dubica	S - 1545	Banja Luka	Kadet	SN	16. 6. 1975.	9. 10. 1981.
BIKIĆ, (Nikole) Vladimir	1924. - Banja Luka	S - 158	Banja Luka	Zoran	SE	27. 3. 1970.	24. 11. 1986.
BJELAC, (Stanka) Gojko	1949. - Sanski Most	S - 3601	Sarajevo	Pisac	OUP	1. 11. 1978.	28. 5. 1980.
BLAŽEVIĆ, (Marka) Jakov	1917. - Novo Selo, Bos. Brod	S - 151	Doboj	Pitomo	HE	25. 3. 1970.	10. 3. 1972.
BLAŽEVIĆ, (Jure) Nikola	1949. - Bjelo Brdo, Derventa	S - 4442	Doboj	Ruđer	HE	11. 6. 1981.	4. 3. 1985.
BODIĆ, (Čede) Kosta	1929. - Čipuljići, Bugojno	S - 3101	Zenica	Adem	TMOK	14. 10. 1977.	17. 1. 1980.
BOGDANOVIĆ, (Alekse) Drago	1921. - Stojčevac Ilidža	S - 613	Centrala SDB	Drina	TMOK	10. 6. 1970.	26. 12. 1980.
BOGDANOVIĆ, (Đure) Dušan	1943. - Gospić, RH	S - 3167	Zenica	Tisa	TMOK	16.11. 1977.	17. 1. 1980.
BOGDANOVIĆ, (Rajka) Milorad	1924. - Banja Luka	S - 165	Banja Luka	Rudar	SE	27. 3. 1970.	22. 11. 1977.
BOGOSAVAC, (Drage) Miloš	1953. - Cazin	S - 4893	Sarajevo	Jesen	SN	31. 3. 1983.	17. 4. 1984.
BOJANIĆ, (Stevana) Bogdan	1925. - Brčko	S - 1136	Tuzla	Inpuls	TMOK	7. 11. 1973.	29. 2. 1988.
BOJIĆ, (Save) Milisav	1935. - Grabovac, Čelinac	S - 772	Banja Luka	Kozara	TMOK	12. 4. 1971.	18. 11. 1974.
BOJIĆ, (Mihajla) Milorad	1930. - D. Čadavica, Bijeljina	S - 3003	Tuzla	Albin	SE	8. 9. 1977.	6. 3. 1986.

BONIĆ, (Stjepana) Ivan	1938. - Poklečani, Posušje	S - 3096	Mostar	Grguš	SN	13. 10. 1977.	23. 2. 1984.
BOROVINA, (Milivoja) Ranko	1938. - Rijeke, Han Pijesak	S - 3254	Sarajevo	Viski	SE	19. 12. 1977.	26. 11. 1980.
BOŠNJAK, (Nikole) Gavrilo	1919. - Bijela Rudina, Bileća	S - 1324	Mostar	Rujište	DBT	14. 10. 1974.	15. 5. 1979.
BOŽIČKOVIĆ, (Dušana) Živko	1939. - Stanovi, Doboj	S - 1546	Doboj	Soča	OUP	16. 6. 1975.	13. 4. 1976.
BOŽIĆ, (Nede) Cvjetko	1928. - Osojnica Maglaj	S - 1636	Doboj	Razarač	OUP	16. 9. 1975.	12. 5. 1980.
BOŽIĆ, (Tripuna) Jeremije	1922. - Vršani, Bijeljina	S - 3363	Tuzla	Vršič	TMOK	8. 2. 1978.	19. 3. 1984.
BOŽOVIĆ, (Luke) Nikola	1925. - Šainovići, Pale	S - 2354	Sarajevo	Atom	SN	13. 10. 1976.	26. 2. 1981.
BRANKOVIĆ, (Petra) Milivoje	1914. - Krnjeuša, B. Petrovac	S - 604	Sarajevo	Udarnik	TMOK	9. 6. 1970.	7. 10. 1974.
BRATIĆ, (Lazara) Milan	1954. - Beždede, Nevesinje	S - 4159	Mostar	Smiljan	SN	20. 5. 1980.	27. 1. 1983.
BRDAR, (Slavka) Dušan	1943. - Suvaja Bos. Novi	S - 3102	Bihać	Kan	SN	14. 10. 1977.	13. 4. 1979.
BRENJO, (Jovana) Velimir	1936. - Budisavlje, Nevesinje	S - 383	Mostar	Ozren	SN	6. 5. 1970.	25. 1. 1973.
BRENJO, (Novice) Vlado	1937. - Budisavlje, Nevesinje	S - 3170	Mostar	Frle	SE	16.11. 1977.	17. 2. 1983.
BRKOVIĆ, (Peje) Ivica	1926. - Ruževič, Teslić	S - 290	Sarajevo	Turist	HE	10. 4. 1970.	28. 10. 1974.
BRNJOŠ, (Jove) Rade	1948. - Lastva, Trebinje	S - 1474	Sarajevo	Đerdap	OUP	28. 3. 1975.	24. 12. 1980.
BUBALO, (Ivana) Ivko	1923. - Poljari, Derventa	S - 405	Doboj	Orfej	TMOK	8. 5. 1970.	24. 3. 1986.
BUDALIĆ, (Milovana) Radivoje	1944. - Jugovići, Nevesinje	S - 3168	Mostar	Lirik	GDL	16.11. 1977.	29. 1. 1981.
BUDIMLIJA, (Salke) Asim	1929. - Foča	S - 4040	Goražde	Budim	MN	10. 10. 1979.	11. 5. 1982.
BUDIŠA, (Franje) Zvonko	1945. - Česma, Banja Luka	S - 4953	Banja Luka	Roman	HE	2. 8. 1983.	28. 10. 1986.
BUKIĆ, (Smaila) Fadil	1925. - Banja Luka	S - 710	Banja Luka	Davor	GDL	28. 10. 1970.	25. 9. 1978.
BULJUBAŠIĆ, (Hamdije) Izet	1950. - Zebina Šuma, Foča	S - 3006	Goražde	Bled	HE	9. 9. 1977.	4. 9. 1981.
BURSAĆ, (Luke) Dušan	1930. - G. Petrovići, Bos. Krupa	S - 1043	Banja Luka	Jošik	DBT	6. 4. 1973.	3. 3. 1980.
BUSULADŽIĆ, (Mustafe) Muhamed	1944. - Sarajevo	S - 739	Sarajevo	Oliver	MN	29. 1. 1971.	22. 12. 1972.
CEROVIĆ, (Milovana) Ljubomir	1952. - Gučevo, Rogatica	S - 3641	Sarajevo	Jasko	OUP	21. 12. 1978.	29. 3. 1985.
CIKOTA, (Sulejmana) Husein	1928. - Banja Luka	S - 773	Banja Luka	Split	TMOK	12. 4. 1971.	31. 3. 1978.
CIPURKOVIĆ, (Bege) Ferhat	1919. - Tuzla	S - 113	Tuzla	Kurir	TMOK	19. 3. 1970.	7. 2. 1983.

CVETKOVIĆ, (Stojadina) Branislav	1949. - Novi Sad, SiCG	S - 1412	Sarajevo	Medicinar	OUP	12. 2. 1975.	28. 3. 1978.
CVIJANOVIĆ, (Radovana) Nedeljko	1940. - G. Šnjegotin Teslić	S - 1519	Banja Luka	Despot	SN	2. 6. 1975.	9. 11. 1982.
CVIJETIĆ, (Milivoja) Milan	1935. - Džimrije, Han Pijesak	S - 3646	Sarajevo	Silikon	OUP	25. 12. 1978.	7. 8. 1979.
ČAĐO, (Stanka) Savo	1930. - Jelovci, B. Dubica	S - 1174	Bihać	Grmeč	OUP	5. 1. 1974.	27. 9. 1976.
ČARDAKLIJA, (Omera) Asim	1936. - Popovići, Čajniče	S - 4195	Goražde	Damil	OUP	8. 9. 1980.	30. 9. 1988.
ČAUŠEVIĆ, (Muje) Nazif	1928. - Odžak	S - 5205	Doboj	Tomas	AN	24. 7. 1984.	26. 2. 1986.
ČAVČIĆ, (Abida) Himzo	1948. - Žepa, Rogatica	S - 3640	Sarajevo	Kladivar	OUP	21. 12. 1978.	7. 8. 1979.
ČELIĆ, (Mihajla) Dušan	1937. - Ramići Banja Luka	S - 735	Banja Luka	Boris	OUP	17. 12. 1970.	26. 11. 1976.
ČEVRA, (Omera) Mensur	1951. - Bivolje Brdo, Čapljina	S - 3599	Mostar	Lari	DBT	1. 11. 1978.	29. 1. 1987.
ČOVIĆ, (Miloša) Mladen	1919. - Stojčevac, Ilidža	S - 614	Centrala SDB	Ilida	TMOK	10. 6. 1970.	12. 5. 1980.
ČOVIĆ, (Dušana) Momir	1934. - Rogačići, Ilidža	S - 3524	Sarajevo	Metalac	SE	13. 6. 1978.	26. 2. 1980.
ČUKVAS, (Tripe) Radoslav	1935. - Pijavice, Trebinje	S - 5593	Sarajevo	Kolokvij	OUP	31. 12. 1985.	26. 3. 1987.
ČEFO, (Abdulaha) Esad	1953. - Livno	S - 1801	Livno	Marker	TMOK	27. 2. 1976.	25. 2. 1986.
ĆEMALOVIĆ, (Omera) Alija	1925. - Buna, Mostar	S - 363	Mostar	Edo	OUP	5. 5. 1970.	20. 9. 1984.
ĆERANIĆ, (Vojina) Predrag	1964. - Zenica	S - 5697	Sarajevo	Slavuj	GDL	10. 6. 1986.	7. 3. 1988.
ĆOSIĆ, (Mate) Jozo	1943. - Kulina, Derventa	S - 3411	Doboj	Tomi	HN	31. 3. 1978.	5. 5. 1980.
ĆOSIĆ, (Ilije) Stipo	1942. - Priječani, Banja Luka	S - 4949	Banja Luka	Zid	TMOK	28. 7. 1983.	30. 5. 1986.
ĆUK, (Marka) Stevan	1930. - Miletićevo, Plandište	S - 1153	Zenica	Brko	OUP	10. 12. 1973.	19. 3. 1986.
ĆULUM, (Dušana) Radmilo	1933. - Žimća, Visoko	S - 4786	Sarajevo	Ant	SN	16. 11. 1982.	16. 10. 1985.
ĆURIĆ, (Rade) Radoslav	1960. - Ušivac, Bos. Dubica	S - 4460	Banja Luka	Murati	OUP	29. 6. 1981.	19. 9. 1985.
ĆURTOVIĆ, (Rasima) Safet	1942. - Bihać	S - 3350	Bihać	Leon	MN	20. 1. 1978.	15. 10. 1985.
DAČIĆ, (Uroša) Risto	1932. - Delipolje, Zenica	S - 615	Centrala SDB	Marko	TMOK	10. 6. 1970.	21. 4. 1975.
DAKIĆ, (Jovana) Milan	1909. - Ivanjska. Bos. Krupa	S - 2719	Bihać	Neven	OUP	7. 3. 1977.	9. 2. 1981.
DAKIĆ, (Jove) Zdravko	1936. - Očine, Mrkonj. Grad	3506	Centrala SDB	Rizo	TMOK	26. 5. 1978.	6. 6. 1985.
DAVIDOVIĆ, (Mike) Jovan	1926. - Mačkovac Lopare	S - 1237	Tuzla	M - 1	OUP	26. 3. 1974.	27. 9. 1976.

DAVIDOVIĆ, (Vida) Milan	1925. - Majkić Japra, Sanski Most	S - 1487	Sarajevo	Planinar	DBT	10. 4. 1975.	26. 7. 1976.
DEDIĆ, (Salke) Muhamed	1947. - Kladanj	S - 4737	Sarajevo	Dino	MN	28. 9. 1982.	12. 3. 1986.
DEJANOVIĆ, (Dušana) Dejan	1930. - Bos. Petrovac	S - 168	Banja Luka	Viktor	SN	27. 3. 1970.	23. 12. 1977.
DELALIĆ, (Salke) Zejnil	1948. - Ostožac, Jablanica	S - 467	Sarajevo	Nil	HE	15. 5. 1970.	28. 5. 1984.
DELIĆ, (Redžepa) Husein	1928. - B. Gradiška	S - 4425	Banja Luka	Dijamant	MN	18. 5. 1981.	20. 8. 1984.
DELIĆ, (Avde) Mustafa	1919. - Banja Luka	S - 4681	Banja Luka	Brico	MN	22. 6. 1982.	4. 10. 1984.
DELIĆ, (Blagoja) Petko	1928. - Gornja Brda, Goražde	S - 4166	Goražde	Kondor	SN	17. 9. 1975.	26. 11. 1985.
DENDA, (Krste) Savo	1924. - Šobadine Bileća	S - 1535	Mostar	Šešir	SN	5. 6. 1975.	27. 4. 1979.
DERIĆ, (Miće) Vladimir	1911. - Kalifornija SAD	S - 374	Mostar	Patriota	SN	6. 5. 1970.	21. 10. 1974.
DESPENIĆ, (Todora) Jovo	1930. - G. Malovan Kupres	S - 2201	Zenica	Todo	SN	6. 8. 1976.	26. 12. 1984.
DIKIĆ, (Milenka) Ivica	1928. - B. Palanka, SiCG	S - 986	Livno	Slikar	SN	15. 2. 1973.	31. 3. 1975.
DIVLJAKINJA, (Stanka) Milovan	1930. - Sarajevo	S - 1788	Sarajevo	Oktan	OUP	23. 12. 1975.	28. 3. 1978.
DRAGIŠIĆ, (Milana) Predrag	1957. - B. Petrovac	S - 4667	Bihać	Kolunic	SN	14. 6. 1982.	26. 11. 1986.
DUBLJEVIĆ, (Osmana) Meho	1947. - Polog, Mostar	S - 3574	Mostar	Učitelj	HN	11. 10. 1978.	21. 6. 1982.
DUPOVAC, (Mustafe) Salih	1938. - Hadžići	S - 1953	Sarajevo	Patris	OUP	11. 6. 1976.	28. 3. 1978.
DURAKOVIĆ, (Muje) Hadžo	1928. - Vitina, Foča	S - 3523	Zenica	Ugar	DBT	5. 6. 1978.	31. 1. 1986.
DUREK, (Muje) Mirsad	1952. - Mrk. Grad	S - 5115	Banja Luka	Toze	TMOK	28. 2. 1984.	30. 5. 1986.
DŽAJIĆ, (Muje) Ahmed	1942. - Turija, Konjic	S - 1867	Mostar	Igo	DBT	14. 5. 1976.	15. 5. 1979.
DŽAKULIĆ, (Ale) Osman	1935. - Podgredina, Cazin	S - 4678	Bihać	Dario	HE	16. 6. 1982.	4. 12. 1985.
DŽAMBEGOVIĆ, (Ahmeta) Omer	1925. - K. Vakuf, Bihać	S - 3608	Bihać	Patriota	MN	9. 11. 1978.	31. 10. 1985.
DŽELETOVIĆ, (Manojla) Miroslav	1953. Odžak, Nevesinje	S - 3165	Mostar	Riđan	SN	14. 11. 1977.	2. 12. 1987.
DŽEMIDŽIĆ, (Mustafe) Arslan	1929. - Ilovača, Goražde	S - 1364	Sarajevo	Aladin	DBT	20. 11. 1974.	10. 6. 1976.
DŽIPA, (Adila) Orhan	1942. - Sarajevo	S - 248	Sarajevo	Arslan	OUP	7. 4. 1970.	20. 6. 1978.
DŽONLIĆ, (Franje) Zvonko	1928. - Sarajevo	S - 709	Tuzla	Konzul	HN	28. 10. 1970.	15. 1. 1985.
ĐEKANOVIĆ, (Dušana) Nedeljko	1958. - Grabovica, Kotor Varoš	S - 5123	Banja Luka	Điđi	OUP	28. 3. 1984.	12. 11. 1986.

ĐONLIĆ, (Antona) Josip	1907. - Sarajevo	S - 924	Zenica	Lug	HN	27. 9. 1972.	8. 2. 1979.
ĐORĐEVIĆ, (Živojina) Radosalv	1926. - Valjevo, SICG	S - 724	Banja Luka	Marijan	SN	16. 11. 1970.	4. 2. 1977.
ĐUREINOVIĆ, Ratko	1940. - Žepče	S - 249	Sarajevo	Lazar	OUP	7. 4. 1970.	8. 11. 1974.
ĐURKOVIĆ, (Milanka) Branimir	1951. - Braltići, Sokolac	S - 3422	Sarajevo	Ston	OUP	6. 4. 1978.	6. 7. 1983.
ĐUROVIĆ, (Vukole) Velimir	1935. - Kruščica, Foča	S - 2576	Goražde	Bakić	GDL	13. 12. 1976.	15. 12. 1980.
EJUPI, (Fazlije) Sabit	1949. - Podujevo, Kosovo	S - 1739	Tuzla	Visla	GDL	3. 12. 1975.	8. 4. 1977.
EMINOVIĆ, (Muhana) Hasan	1927. - Stolac	S - 1566	Mostar	Hrgud	MN	30. 6. 1975.	19. 12. 1983.
EZGETA, (Nikole) Ivan	1912. - Žepče	S - 112	Tuzla	Nikolin	HN	19. 3. 1970.	11. 4. 1980.
FAZLIĆ, (Irfana) Vedad	1952. - Sarajevo	S - 4451	Sarajevo	Emo	TMOK	17. 6. 1981.	7. 4. 1987.
FEJZIĆ, (Asima) Salko	1934. - Mravinac, Goražde	S - 1547	Goražde	Momo	HE	18. 6. 1975.	23. 12. 1976.
FERHATBEGOVIĆ, (Nezira) Mehmed	1925. - Rogatica	S - 1858	Sarajevo	Franak	OUP	29. 4. 1976.	28. 3. 1978.
FETAHOVIĆ, (Osmana) Džemal	1923. - Sarajevo	S - 3565	Sarajevo	Jasmin	MN	26. 9. 1978.	28. 8. 1984.
GADŽA, (Lazara) Spasoje	1947. - Police, Trebinje	S - 1080	Mostar	Slavuj	SN	8. 8. 1973.	13. 1. 1983.
GAJETIĆ, (Dmitra) Petar	1932. - Kodatovci, Laktaši	S - 5116	Banja Luka	Lugar	TMOK	28. 2. 1984.	30. 5. 1986.
GALIJAŠEVIĆ, (Saliha) Adil	1920. - Tešanj	S - 705	Doboj	Vis	MN	19. 10. 1970.	9. 10. 1986.
GIGOVIĆ, (Milorada) Vojislav	1929. - Dragovići Čajniče	S - 1702	Goražde	Titan	TMOK	14. 11. '75.	11. 2. 1980.
GOLIJANIN, (Gojka) Vuko	1933. - Krekovi, Nevesinje	S - 1843	Mostar	Aleksa	SN	7. 4. 1976.	3. 2. 1981.
GOLIŠEVIĆ, (Sofrena) Milorad	1942. - Mrkalji, Han Pijesak	S - 3261	Sarajevo	Pjenovac	TMOK	20. 12. 1977.	17. 11. 1982.
GRANIĆ, (Lovre) Dragica	1954. - Otok, Ljubuški	S - 5396	Mostar	Zevs	HE	14. 3. 1985.	16. 1. 1987.
GRGIĆ, (Blaža) Milan	1950. - Zavalje, Bihać	S - 2872	Bihać	Lika	TMOK	17. 6. 1977.	7. 9. 1983.
GRGIĆ, (Marka) Pero	1922. - Čepak, Kotor Varoš	S - 834	Banja Luka	Pošta	HE	1. 12. 1971.	26. 11. 1975.
GRUJEVIĆ, (Milana) Vitomir	1921. - Vardište, Višegrad	S - 1791	Sarajevo	Goleš	OUP	26. 12. 1975.	28. 3. 1978.
GRUJIĆ, (Stanka) Rade	1944. - Tmjaci, Brčko	S - 1406	Doboj	Jovan	SN	4. 2. 1975.	25. 2. 1987.
GRUJIĆ, (Pere) Vide	1936. - Zagrađe Sokolac	S - 617	Centrala SDB	Romanija	TMOK	10. 6. 1970.	21. 4. 1975.
GVOZDENOVIĆ, (Miće) Stanko	1927. - Čengić Vila, Sarajevo	S - 618	Centrala SDB	Igman	TMOK	10. 6. 1970.	26. 12. 1980.

HADŽALIĆ, (Ahmeta) Mehmed	1926. - Slatina, Cazin	S - 1467	Bihać	Korana	MN	26. 3. 1975.	20. 1. 1981.
HADŽIHASANOVIĆ, (Muhibije) Ifeta	1930. - Teslić	S - 2809	Doboj	Djevojka	TMOK	20. 4. 1977.	24. 3. 1986.
HADŽIMAHOVIĆ, (Saliha) Hamza	1913. - Mostar	S - 3451	Sarajevo	Saturn	OUP	27. 4. 1978.	30. 5. 1983.
HADŽIOMEROVIĆ, (Sabika) Rešad	1934. - Sarajevo	S - 61	Zenica	Tehna	TT	16. 3. 1970.	14. 11. 1986.
HADŽIOSMANOVIĆ, (Muje) Čazim	1927. - Jajce	S - 3105	Banja Luka	Džems		14. 10. 1977.	18. 7. 1983.
HADŽIPAŠIĆ, (Ahmeta) Šerif	1932. - Pištaline, Bos. Krupa	S - 4404	Bihać	Bruno	HE	22. 4. 1981.	4. 10. 1988.
HADŽOVIĆ, (Mehe) Munib	1929. - Bihovo, Trebinje	S - 2709	Zenica	Sretno	DBT	7. 3. 1977.	21. 5. 1979.
HAUPTMAN, (Franje) Ivanka	1926. - Čitluk	S - 1977	Sarajevo	Pauk	HN	22. 6. 1976.	10. 11. 1978.
HEBIBOVIĆ, (Bećira) Fazlija	1951. - Jablanica	S - 4789	Mostar	Nobel	DBT	16. 11. 1982.	27. 6. 1986.
HEJNY, (Franje) Vladimir	1931. - Banja Luka	S - 4092	Banja Luka	Mejdan	TMOK	28. 1. 1980.	18. 7. 1983.
HODŽIĆ, (Rašida) Hašim	1935. - Borike, Rogatica	S - 581	Sarajevo	Tonča	TMOK	1. 6. 1970.	30. 9. 1981.
HODŽIĆ, (Hasana) Izet	1933. - Bokavić, Lukavac	S - 2744	Tuzla	Dokumentalist	OUP	22. 3. 1977.	20. 9. 1983.
HOLJAN, (Derve) Bajro	1925. - Tušila Trnovo	S - 1079	Sarajevo	Liber	TMOK	8. 8. 1973.	31. 10. 1975.
HONDO, (Osmana) Alija	1941. - Konjic	S - 4738	Mostar	Latif	MN	28. 9. 1982.	20. 9. 1988.
HRGIĆ, (Marka) Stjepan	1935. - Sarajevo	S - 3390	Sarajevo	Piton	HE	22. 3. 1978.	18. 11. 1981.
HUKIĆ, (Hamze) Abdurahman	1921. - Tajišići, Tuzla	S - 1137	Sarajevo	Asab	MN	9. 11. 1973.	11. 9. 1986.
IBRAHIMPAŠIĆ, (Mustafe) Besim	1926. - B. Petrovac	S - 1122	Sarajevo	Denis	GDL	26. 10. 1973.	19. 10. 1976.
IJAČIĆ, (Vase) Svetko	1923. - Tasovčići, Čapljina	S - 1157	Mostar	Bregana	DBT	10. 12. 1973.	30. 6. 1977.
ILIĆ, (Milana) Momir	1941. - Korovi, Srbac	S - 4758	Zenica	Lir	SN	21. 10. 1982.	28. 1. 1985.
JAKOVLJEVIĆ, (Marka) Niko	1930. - Papratnica, Žepče	S - 1642	Zenica	Nikša	HE	19. 9. 1975.	15. 1. 1985.
JAKOVLJEVIĆ, (Ante) Rudolf	1943. - Cvitovići, Jajce	S - 1323	Banja Luka	Umjetnik	HE	14. 10. 1974.	24. 4. 1985.
JANKOVIĆ, (Miloša) Pavle	1939. - Kotraži, Lučani	S - 2355	Sarajevo	Boro	TMOK	19. 10. 1976.	23. 4. 1980.
JANJIĆ, (Janka) Milorad	1926. - Miljevina, Foča	S - 1339	Goražde	Plavi	DBT	29. 10. 1974.	26. 11. 1976.
JAŠAREVIĆ, (Osmana) Mujo	1948. - Slatina, Čajniče	S - 1470	Goražde	Tihin	MN	26. 3. 1975.	31. 12. 1985.
JELIĆ, (Nede) Božo	1930. - Donja Vrućica, Teslić	S - 921	Doboj	Mineral	OUP	18. 9. 1972.	29. 6. 1978.

JELIĆ, (Pere) Vlado	1939. - Humac, Ljubuški	S - 418	Mostar	Prolom	HN	8. 5. 1970.	20. 5. 1971.
JOJIĆ, (Milisava) Dragoljub	1936. - Užice, SICG	S - 1061	Tuzla	Mićo	SN	24. 5. 1973.	20. 9. 1976.
JOSIPOVIĆ, (Franje) Pavo	1940. - Međudražje, Bihać	S - 1176	Bihać	Željko	OUP	5. 1. 1974.	15. 9. 1982.
JOSIPOVIĆ, (Josipa) Tugomir	1948. - Indija	S - 148	Banja Luka	Ivan II	HE	25. 3. 1970.	16. 12. 1975.
JOŠIĆ, (Sekule) Ostoja	1924. - Lisovo, Visoko	S - 5747	Sarajevo	Far	SN	27. 8. 1986.	16. 11. 1988.
JOVANOVIĆ, (Lazara) Mirko	1935. - Kovanići, Zenica	S - 2985	Zenica	Most	OUP	16. 8. 1977.	30. 3. 1979.
JOVANOVIĆ, (Radovana) Petar	1940. - Loznica, SICG	S - 1652	Tuzla	Adam	OUP	26. 9. 1975.	25. 3. 1982.
JOVIČIĆ, (Ostoje) Mićo	1931. - Pirkovci, Lopare	S - 3449	Tuzla	Dobro	OUP	19. 4. 1978.	13. 4. 1981.
JOVIČIĆ, (Steve) Slobodan	1918. - Bijeljina	S - 1320	Sarajevo	Olimp	OUP	11.10. 1974.	28. 3. 1978.
JOVIČIĆ, (Ostoje) Vojo	1935. - Pirkovci Lopare	S - 3420	Tuzla	Radiša	SE	31. 3. 1978.	24. 6. 1986.
JOVIĆ, (Bože) Vojislav	1938. - Banja Luka	S - 4255	Banja Luka	Moneta	OUP	6. 11. 1980.	14. 6. 1984.
JOZINOVIĆ, (Ivana) Marko	1920. - Devetine, Žepče	S - 2986	Sarajevo	Rihard	HN	16. 8. 1977.	12. 2. 1986.
JURIĆ, (Tome) Franjo	1928. - Vedro Polje, Bihać	S - 1064	Bihać	Stanko	HE	24. 5. 1973.	25. 6. 1984.
JURIĆ, (Ivana) Mile	1942. - Veljaci, Ljubuški	S - 4207	Mostar	Pinki	HE	25. 9. 1980.	13. 6. 1983.
JURIĆ, (Stanka) Stevo	1917. - Slabina	S - 178	Banja Luka	Aljoša	DBT	27. 3. 1970.	29. 6. 1979.
KADRIĆ, (Muharema) Emir	1955. - Višegrad	S - 5592	Sarajevo	Sloga	GDL	31. 12. 1985.	18. 8. 1987.
KAJAN, (Ahmeda) Ibn Ibrahim	1944. - Mostar	S - 235	Sarajevo	Narcis	OUP	7. 4. 1970.	22. 12. 1972.
KALENDER, (Alije) Fahrudin	1937. - Komoreni, Mostar	S - 1658	Sarajevo	Dino	OUP	30. 9. 1975.	28. 3. 1978.
KAMERIĆ, (Osmana) Bedrudin	1935. - Sarajevo	S - 2953	Sarajevo	Alis	OUP	29. 6. 1977.	26. 1. 1979.
KARAGIĆ, (Redže) Muharem	1936. - Rizvanovići, Prijedor	S - 4850	Banja Luka	Bravar	OUP	3. 2. 1983.	25. 10. 1984.
KARAMATIĆ, (Stjepana) Ivan	1939. - Posušje	S - 2206	Mostar	Fićo	HN	26. 8. 1976.	23. 2. 1984.
KARANOVIĆ, (Dmitra) Ostoja	1924. - Svodna, Bos. Novi	S - 910	Centrala SDB	Anto	OUP	7. 6. 1972.	13. 10. 1978.
KAZAZIĆ, (Ibrahima) Semir	1947. - Mostar	S - 1151	Sarajevo	Tvrtko	GDL	10. 12. 1973.	19. 10. 1976.
KECMAN, (Lazara) Mirko	1922. - Bravsko, B. Petrovac	S - 2196	Bihać	Tičevo	OUP	26. 7. 1976.	2. 9. 1982.
KECMAN, (Milana) Zdravko	1939. - Smoljana, B. Petrovac	S - 1175	Bihać	Zoran	OUP	5. 1. 1974.	27. 9. 1976.

KELEČEVIĆ, (Marka) Zdravko	1930. - Vrtoče, Drvar	S - 4537	Bihać	Bastašica	SN	9. 12. 1981.	20. 6. 1986.
KEVIĆ, (Mihajla) Dušan	1928. - Miloševo brdo, B. Gradiška	S - 139	Banja Luka	Ledo	OUP	24. 3. 1970.	10. 5. 1982.
KLJAJIĆ, (Spasoja) Drago	1919. - Presjenica, Trnova	S - 621	Centrala SDB	Miljacka	TMOK	10. 6. 1970.	26. 12. 1980.
KNEŽEVIĆ, (Martina) Leonardo	1940. - Donji Vukšić, Brčko	S - 1027	Tuzla	Dominik	HN	29. 3. 1973.	21. 11. 1980.
KOKOLJ, (Branka) Mitar	1947. - Bileća	S - 246	Mostar	Jurist	GDL	7. 4. 1970.	15. 5. 1979.
KONTA, (Nikole) Jovan	1924. - G. Sanica, Ključ	S - 1192	Bihać	24	DBT	15. 2. 1974.	15. 5. 1978.
KOPRIVICA, (Veljka) Milosav	1953. - Dobro Polje, Gacko	S - 5296	Mostar	Globus	TMOK	12. 12. 1984.	30. 4. 86.
KOPRIVICA, (Ivana) Velimir	1914. - Dobro Polje, Gacko	S - 974	Mostar	Jablan	SN	31. 1. 1973.	27. 4. 1979.
KOROPKIN, (Darinke) Zoran	1955. - Zenica	S - 5291	Goražde	Jare	SN	7. 12. 1984.	26. 6. 1987.
KOSO, (Adema) Hazim	1932. - Domanovići, Čapljina	S - 3990	Sarajevo	Oštrelj	OUP	7. 8. 1979.	21. 5. 1984.
KOSORIĆ, (Milije) Ljubiša	1935. - Čitluk, Sokolac	S - 967	Sarajevo	Borac	OUP	28. 11. 1972.	14. 5. 1984.
KOSORIĆ, (Josifa) Vojin	1919. - Kusače, Han Pjesak	S - 948	Sarajevo	Duško	OUP	28. 11. 1972.	4. 1. 1985.
KOSTOVIĆ, (Alesandra) Radoslav zv. Radan	1946. - Sarajevo	S - 1271	Goražde	Omladinac	GDL	18. 6. 1974.	30. 10. 1984.
KOVAČEVIĆ, (Mile) Đuran	1916. - Bukovača, B. Petrovac	S - 4096	Bihać	Ribar	DBT	29. 1. 1980.	10. 9. 1982.
KOVAČEVIĆ, (Mirka) Luka	1945. - G. Ilova, Prnjavor	S - 4867	Banja Luka	Ukrina	SE	28. 2. 1983.	2. 11. 1984.
KOVAČEVIĆ, (Mile) Milimir	1950. - Grabovica, Nevesinje	S - 4224	Mostar	Vlatko	SN	14. 10. 1980.	24. 10. 1984.
KOVAČEVIĆ, (Đure) Rade	1922. - Bjelaj, B. Petrovac	S - 2956	Sarajevo	Ciklon	OUP	29. 6. 1977.	30. 7. 1985.
KOVAČEVIĆ, (Bogdana) Radovan	1930. - Teslić	S - 1228	Banja Luka	Šef	TMOK	20. 3. 1974.	17. 5. 1979.
KOŽUL, (Križana) Jozo	1945. - G. Mamići, Široki Brijeg	S - 1857	Mostar	Križan	HE	26. 4. 1976.	27. 4. 1979.
KOŽUL, (Slavka) Jozo	1959. - G. Mamići, Široki Brijeg	S - 4438	Mostar	Goran	HE	2. 6. 1981.	2. 11. 1983.
KRAJNOVIĆ, (Ahme) Irfan	1921. - Modriča	S - 4082	Doboj	Direktor	TMOK	28. 12. 1979.	14. 7. 1981.
KREHIĆ, (Alije) Nusret	1921. - Sarajevo	S - 603	Sarajevo	Pero	TMOK	9. 6. 1970.	7. 10. 1974.
KREMENOVIĆ, (Milana) Radomir	1942. - Bistrica, Banja Luka	S - 2545	Banja Luka	Uzolomac	TMOK	3. 12. 1976.	10. 12. 1979.
KRESO, (Džafera) Kadrija	1917. - Bileća	S - 1123	Sarajevo	Oto	OUP	26. 10. 1973.	31. 1. 1986.
KRIVOKAPIĆ, (Dušana) Radoslav	1946. - Lovćenac, SiCG	S - 1637	Zenica	Tehničar	TMOK	17. 9. 1975.	19. 10. 1976.

KRSMANOVIĆ, (Gruje) Tošo	1935. - Sokolac	S - 4060	Sarajevo	Adi	SN	22. 11. 1979.	30. 9. 1981.
KRŠIĆ, (Riste) Dušan	1921. - Boljanici, Doboj	S - 108	Tuzla	Mikrofon	TMOK	19. 3. 1970.	23. 12. 1980.
KUNA, (Nike) Branko	1935. - Rastičevo, Kupres	S - 5600	Zenica	Zeko	TMOK	30. 1. 1986.	28. 6. 1988.
KURTAGIĆ, (Huse) Vasvija	1936. - Kulen Vakuf	S - 777	Banja Luka	Vrbanja	TMOK	12. 4. 1971.	18. 11. 1974.
LAKIĆ, (Mlađe) Đuro	1947. - Bistrica, Bos. Gradiška	S - 2836	Zenica	Đula	OUP	12. 5. 1977.	17. 12. 1980.
LALOVAC, (Todora) Miloš	1923. - Beleni, Foča	S - 2575	Goražde	Šoša	DBT	13. 12. 1976.	15. 10. 1984.
LAVRIĆ, (Luke) Blaž	1929. - Radišići, Ljubuški	S - 4550	Mostar	Silvestar	HN	22. 12. 1981.	26. 11. 1984.
LAZAREVIĆ, (Stanka) Milorad	1922. - Bogatići, SiCG	S - 3545	Doboj	Borja	OUP	15. 8. 1978.	6. 4. 1981.
LAZIĆ, (Spasoja) Mihajlo	1927. - Bogutovo, Ugljevik	S - 1805	Tuzla	Sava	SN	9. 3. '76.	30. 6. 1988.
LONČAR, (Mate) Pavo	1927. - Posušje	S - 1147	Mostar	Zrinski	HN	5. 12. 1973.	9. 2. 1981.
LOZIĆ, (Matije) Elizabeta	1930. - Travnik	S - 4211	Zenica	Glorija	HN	30. 9. 1980.	16. 10. 1985.
LUKIĆ, (Riste) Slavko	1929. - Priboj Lopare	S - 3530	Tuzla	Satir	GDL	20. 6. 1978.	23. 5. 1986.
MAJKIĆ, (Gojka) Drago	1933. - Majkić Japra, Sanski Most	S - 2571	Bihać	ZZ	GDL	13. 12. 1976.	15. 11. 1988.
MALTEZ, (Mustafe) Muhamed	1926. - Trebinje	S - 3632	Zenica	Toma	TMOK	18. 12. 1978.	28. 6. 1988.
MARIĆ, (Marija) Čedomir	1928. - Jasenovo, SiCG	S - 2557	Zenica	Feral	TMOK	6. 12. 1976.	12. 4. 1979.
MARIĆ, (Steve) Milorad ?????	1926. - Podnovlje, Doboj	S - 5365	Doboj	Lord	OUP	28. 2. 1985.	27. 6. 1988.
MARJANOVIĆ, (Nikole) Miloš	1926. - Kosjerovo, Laktaši	S - 3061	Banja Luka	Kosjerić	SN	27. 9. 1977.	11. 6. 1981.
MARJANOVIĆ, (Milana) Spasoje	1924. - Mrkovići, Sarajevo	S - 622	Centrala SDB	Bosna	TMOK	10. 6. 1970.	21. 4. 1975.
MARJANOVIĆ, (Uroša) Vukašin	1928. - Božići, Prijedor	S - 725	Banja Luka	Mladen	SN	16. 11. 1970.	29. 6. 1979.
MARKOVIĆ, (Stipe) Ivica	1932. - Šušanj, Zenica	S - 2555	Zenica	Leopold	HN	6. 12. 1976.	30. 3. 1979.
MARKOVIĆ, (Teodora) Milan	1948. - V. Obarska, Bijeljina	S - 5307	Tuzla	Rino	SE	20. 12. 1984.	4. 3. 1988.
MARKOVIĆ, (Đorđa) Mile	1920. - Čađavica, Bijeljina	S - 815	Tuzla	Begej	DBT	28. 9. 1971.	30. 6. 1976.
MARKOVIĆ, (Blaže) Mlado	1928. - Busije, Ključ	S - 4863	Bihać	Jelen	SN	22. 2. 1983.	15. 10. 1984.
MATANOVIĆ, (Ive) Tomo	1924. - Turić, Gradačac	S - 1504	Doboj	Hari	HE	28. 4. 1975.	16. 4. 1986.
MATIJEVIĆ, (Avgustina) Ilija	1949. - D. Skakava, Brčko	S - 4081	Doboj	Erikson	OUP	21. 12. 1979.	06. 4. 1981.

MEDAREVIĆ, (Jovana) Blažo	1927. - Mokronoge, Drvar	S - 1705	Bihać	Borik	SN	19. 11. 1975.	12. 11. 1985.
MEDŽIDI, (Osmana) Arslan	1923. - Tetovo, Makedonija	S - 4497	Tuzla	Ramiz	AN	30. 9. 1981.	17. 2. 1988.
MERZIĆ, (Alije) Mehmed	1930. - Nevesinje	S - 3747	Sarajevo	Prvi	MN	30. 3. 1979.	24. 11. 1980.
MEŠKOVIĆ, (Ahmeta) Rizo	1922. - Dobrnja, Tuzla	S - 744	Tuzla	Sutjeska	DBT	3. 3. 1971.	29. 10. 1979.
MILADINOVIĆ, (Petra) Žarko	1950. - Turmenti, Trebinje	S - 4026	Mostar	Jevrem	SE	10. 10. 1979.	16. 4. 1984.
MILAKOVIĆ, (Đorđa) Veljko	1929. - Arbanaški, Trebinje	S - 623	Centrala SDB	Nenad	TMOK	10. 6. 1970.	21. 4. 1975.
MILIĆEVIĆ, (Riste) Mirko	1927. - Nenovići, Trebinje	S - 624	Centrala SDB	Zelengora	TMOK	10. 6. 1970.	19. 10. 1983.
MILIŠIĆ, (Save) Šćepan	1933. - Glavska, Trebinje	S - 4621	Mostar	Mimoza	SE	23. 3. 1982.	6. 3. 1986.
MILKOVIĆ, (Đure) Vladimir	1921. - Goražde	S - 2360	Sarajevo	Ezop	SN	27. 10. 1976.	11. 4. 1980.
MILOŠEVIĆ, (Drage) Budimir	1951. - Bijeljina	S - 4486	Tuzla	Sinod	SN	27. 8. 1981.	26. 4. 1982.
MILOVANOVIĆ, (Dmitra) Bogoljub	1937. - Gračac, RH	S - 4368	Sarajevo	Asistent	DBT	19. 3. 1981.	30. 4. 1985.
MILOVIĆ, (Rake) Novak	1935. - Nikšić, SiCG	S - 626	Centrala SDB	Pisvir	TMOK	10. 6. 1970.	12. 1. 1982.
MILJATOVIĆ, (Marka) Mile	1932. - Ševarlije	S - 167	Banja Luka	Jadran	SN	27. 3. 1970.	13. 6. 1980.
MIOČ, (Bariše) Ivan	1936. - Šuica	S - 3364	Livno	Kazimir	HE	8. 2. 1978.	30. 9. 1986.
MIOVČIĆ, (Sretena) Dragan	1946. - Sarajevo	S - 1799	Sarajevo	Talas	OUP	23. 2. 1976.	29. 7. 1981.
MIROVIĆ, (Ilije) Gojko	1926. - Titograd, SiCG	S - 674	Sarajevo	Janko	OUP	30. 6. 1970.	20. 6. 1979.
MISIRLIĆ, (Mustafe) Hamdo	1921. - Čajniče	S - 2751	Sarajevo	Argon	OUP	22. 3. 1977.	24. 8. 1982.
MIŠKOVIĆ, (Dragutina) Miloš	1932. - Potočani, Prnjavor	S - 1859	Sarajevo	Geolog	OUP	5. 5. 1976.	4. 1. 1985.
MITROVIĆ, (Milana) Dušan	1942. - Opsina, Doboj	S - 2867	Doboj	Sokrat	OUP	8. 6. 1977.	26. 2. 1981.
MLADENOVIĆ, (Ante) Katica	1929. - Tješilo, Fojnica	S - 3600	Sarajevo	Koala	HE	1. 11. 1978.	8. 5. 1984.
MRAOVIĆ, (Steve) Branko	1921. - Gvozd, RH	S - 2747	Goražde	Kordun	OUP	22. 3. 1977.	9. 3. 1980.
MUHAMEDAGIĆ, (Izeta) Ibrahim	1906. - Bihać	S - 712	Banja Luka	Neven	HE	28. 10. 1970.	2. 12. 1974.
MUJIĆ, (Ibrahima) Bećir	1927. - Čelić, Lopare	S - 2194	Tuzla	Sudac	TMOK	20. 7. 1976.	15. 10. 1979.
MULIĆ, (Ćamila) Hajro	1935. - Tarevci, Modriča	S - 4462	Doboj	Fako	MN	29. 6. 1981.	30. 6. 1987.
MULIĆ, (Ibrahima) Malik	1917. - Travnik	S - 1403	Sarajevo	Šandor	MN	20. 1. 1975.	15. 1. 1981.

MURTIĆ, (Abdulaha) Bego	1950. - Polje, Višegrad	S - 4616	Goražde	Rapid	TMOK	10. 3. 1982.	19. 9. 1985.
NIKIĆ, (Nike) Blagoje	1934. - D. Brijesnica, Lukavac	S - 3375	Tuzla	Rosulja	SN	1. 3. 1978.	13. 3. 1987.
NIKOLIĆ, (Paškala) Vinko	1925. - Jelići, G. Vakuf	S - 4388	Zenica	Stari	HE	31. 3. 1981.	9. 5. 1986.
NOVAKOVIĆ, (Radomira) Milorad	1961. - Višegrad	S - 5785	Sarajevo	Bikavac	OUP	28. 10. 1986.	28. 5. 1987.
NOVOKMET, (Pere) Anđelko	1960. - Tribić, Livno	S - 4487	Livno	Davor	HE	27. 8. 1981.	26. 4. 1984.
OBARČANIN, (Alije) Adem	1923. - Goražde	S - 1338	Goražde	Farmer	HE	29. 10. 1974.	22. 1. 1981.
OMAZIĆ, (Ivana) Pero	1928. - Podhum, Livno	S - 4251	Livno	Marinac	HE	31. 10. 1980.	2. 4. 1985.
OROZ, (Drage) Risto	1948. - Žiljevo, Nevesinje	S - 2248	Centrala SDB	Stojadin	TMOK	29. 9. 1976.	23. 2. 1978.
OSMANAGIĆ, (Sulje) Abdulah	1936. - Cazin	S - 4437	Bihać	Reuf	HE	2. 6. 1981.	17. 12. 1985.
OSMANBEGOVIĆ, (Jusufa) Nevzeta	1933. - Bijeljina	S - 1321	Sarajevo	Kalipso	GDL	11.10. 1974.	4. 3. 1975.
PAČAVRA, (Sime) Mile	1930. - Komar, Travnik	S - 3633	Zenica	Luks	TMOK	18. 12. 1978.	19. 3. 1986.
PAŠANBEGOVIĆ, (Huseina) Sidik	1928. - Zenica	S - 1073	Zenica	Velebit	MN	2. 7. 1973.	11. 7. 1986.
PECO, (Huse) Bećir	1940. - Stanojevići, Čapljina	S - 4640	Mostar	Market	AN	26. 4. 1982.	7. 5. 1984.
PEĆANAC, (Jove) Nikola	1913. - Vrtoče, Drvar	S - 2990	Bihać	Kent	SN	16. 8. 1977.	11. 3. 1982.
PETROVIĆ, (Jovana) Miroslav	1927. - Slovac, Lajkovac	S - 3143	Bihać	Aduna	OUP	21. 10. 1977.	22. 12. 1986.
PETROVIĆ, (Mlađena) Risto	1943. - Grablje, Busovača	S - 1515	Zenica	Mirni	OUP	29. 5. 1975.	4. 3. 1982.
PETROVIĆ, (Milana) Velibor	1921. - Osivica, Teslić	S - 1841	Doboj	Rade	TMOK	7. 4. 1976.	8. 10. 1984.
PETRUŠIĆ, (Luke) Anto	1928. - Trebinje	S - 628	Centrala SDB	Trebišnjica	TMOK	10. 6. 1970.	12. 5. 1980.
PIKIĆ, (Pere) Danilo	1928. - S. Police, Trebinje	S - 629	Centrala SDB	Telefon	TMOK	10. 6. 1970.	26. 12. 1980.
PINJO, Temina	1918. - Sarajevo	S - 609	Sarajevo	Sava	TMOK	9. 6. 1970.	25. 4. 1975.
PJANIĆ, (Osmana) Husein	1944. - Pjanići, Cazin	S - 4984	Bihać	Tošo	HE	22. 9. 1983.	20. 11. 1986.
POPOVIĆ, (Drage) Branko	1938. - Tobut, Lopare	S - 937	Tuzla	Proleter	SE	7. 11. 1972.	11. 11. 1980.
PRANJIĆ, (Nike) Tomislav	1956. - Grabovica, Tuzla	S - 5630	Tuzla	Viki	OUP	13. 3. 1986.	17. 2. 1988.
PRAVICA, (Mirka) Mirko	1923. - Bjelač, Trebinje	S - 1322	Sarajevo	Tomo	DBT	11.10. 1974.	29. 8. 1975.
PREMASUNAC, (Steve) Jovo	1924. - Bos. Dubica	S - 1156	Mostar	Zmaj	DBT	10. 12. 1973.	15. 5. 1979.

PRODANOVIĆ, (Milorada) Lazar	1957. - S. Jelah, Bratunac	S - 4465	Tuzla	Lap	OUP	29. 6. 1981.	18. 3. 1987.
RADIĆ, (Mirka) Luka	1946. - Busovača Kupres	S - 5321	Zenica	Džafer	TMOK	29. 12. 1984.	17. 9. 1986.
RADIVOJEVIĆ, (Mile) Mirko	1949. - Meljeva, Kotor Varoš	S - 4013	Banja Luka	Borika	SE	20. 9. 1979.	29. 6. 1982.
RADLOVIĆ, (Svetka) Boško	1933. - Isjek, Bos. Grahovo	S - 2974	Bihać	Omiš	OUP	30. 6. 1977.	27. 6. 1988.
RADMAN, (Vlade) Pejo	1955. - Šinići, Banja Luka	S - 4823	Banja Luka	Pera	GDL	20. 12. 1982.	3. 11. 1988.
RADOJEVIĆ, (Blaža) Petar	1927. - Lješne, Kolašin	S - 265	Sarajevo	Darko	OUP	10. 4. 1970.	10. 1. 1977.
RADOŠ, (Ante) Mato	1942. - Kolo, Tomislavgrad	S - 395	Livno	Julije	HN	6. 5. 1970.	10. 3. 1982.
RADOŠEVIĆ, (Obrada) Vlado	1931. - S. Vrtoče, B. Petrovac	S - 4801	Bihać	Ozon	SN	1. 12. 1982.	20. 6. 1986.
RADOVIĆ, (Sretena) Milorad	1942. - Pale	S - 4070	Sarajevo	Bosnanac	HN	11. 12. 1979.	19. 4. 1983.
RADOVIĆ, (Dušana) Radoje	1927. - Bratač, Nevesinje	S - 385	Mostar	Garo	SN	6. 5. 1970.	31. 10. 1978.
RADULOVIĆ, (Novice) Obrad	1952. - Mostar	S - 2972	Mostar	Diplomac	GDL	30. 6. 1977.	15. 5. 1979.
RAHIĆ, (Alije) Ćerim	1935. - Trijebine, Sjenica	S - 3007	Goražde	Ćeri	OUP	9. 9. 1977.	29. 4. 1986.
RAMLJAK, (Ruže) Ante	1948. - S. Čitluk Posušje	S - 3240	Mostar	Čarls	HE	9. 12. 1977.	16. 1. 1981.
RAMLJAK, (Pere) Dragutin	1938. - Balići Novi Travnik	S - 1766	Zenica	Rudo	HE	16. 12. ''75.	9. 12. 1983.
RAŠEVIĆ, (Koste) Rajko	1922. - Vogošća	S - 239	Sarajevo	RR	SN	7. 4. 1970.	17. 5. 1983.
REDŽIĆ, (Hasana) Mustafa	1947. - Bihać	S - 837	Bihać	Kemo	HE	1. 12. 1971.	28. 10. 1974.
RELJIĆ, (Ilije) Božo	1926. - Martin Brod, Drvar	S - 2561	Bihać	Romer	TMOK	7. 12. 1976.	12. 9. 1979.
RELJIĆ, (Nikole) Vjekoslav	1919. - Vučijak, Bihać	S - 4350	Bihać	Gospić	OUP	27. 2. 1981.	28. 2. 1986.
RIKIĆ, (Radomira) Pavle- Pajo	1951. - Puškovac, Lopare	S - 3413	Tuzla	Rip	OUP	31. 3. 1978.	4. 9. 1985.
RIKIĆ, (Riste) Srećko	1948. - Puškovac, Lopare	S - 4679	Tuzla	Rugovo	SE	16. 6. 1982.	22. 10. 1987.
RISTIĆ, (Todora) Rajko	1928. - Boljanič, Gračanica	S - 3518	Doboj	Fikus	OUP	1. 6. 1978.	6. 5. 1986.
ROGAN, (Save) Dušan	1901. - Davidovići, Bileća	S - 221	Sarajevo	Crni	SN	6. 4. 1970.	25. 6. 1985.
ROZIĆ, (Vidana) Ivan	1949. - Sretnice, Mostar	S - 3571	Mostar	Milovan	HE	11. 10. 1978.	19. 3. 1982.
ROŽAJAC, (Mehe) Ćazim	1947. - Sigubine, Sjenica	S - 1314	Goražde	Jasminko	DBT	30. 9. 1974.	5. 10. 1984.
RUKAVINA, (Mike) Mato	1926. - Domanevac, B. Šamac	S - 3447	Doboj	Moler	HN	19. 4. 1978.	17. 12. 1981.

SABLJIĆ, (Ivana) Drago	1933. - Brišnik, Tomislavgrad	S - 4075	Sarajevo	Vodnik	DBT	8. 11. 1971.	8. 7. 1982.
SABLJIĆ, (Marka) Milan	1955. Drvar	S - 4617	Zenica	Mač	SN	10. 3. 1982.	22. 6. 1982.
SAMARDŽIĆ, (Drage) Špiro	1920. - Berkovići, Stolac	S - 2713	Sarajevo	Đoker	OUP	7. 3. 1977.	14. 6. 1982.
SARAČEVIĆ, (Salke) Safet	1946. - Orahovo, B. Gradiška	S - 731	Banja Luka	Slavica	HE	7. 12. 1970.	9. 11. 1972.
SARIĆ, (Huseina) Sead	1951. - Grivice, Banovići	S - 4328	Zenica	Ćira	OUP	26. 1. 1981.	14. 6. 1982.
SAVIĆ, (Momčila) Aleksandar	1933. - Novo Selo, V. Plana	S - 5383	Sarajevo	Ćilip	SN	14. 3. 1985.	9. 10. 1986.
SAVIĆ, (Tode) Boško	1927. - Stanari, Doboj	S - 826	Doboj	Gorski	SN	1. 11. 1971.	6. 10. 1976.
SELAK, (Ilije) Fabijan	1948. - Čitluk	S - 4027	Mostar	Salko	HE	10. 10. 1979.	5. 11. 1984.
SERDAREVIĆ, (Mladena) Božidar	1932. - V. Bukovica, Doboj	S - 2712	Doboj	Uroš	HE	7. 3. 1977.	29. 9. 1978.
SIJERĆIĆ, (Rame) Muharem	1949. - Gajani, Visoko	S - 4971	Sarajevo	Behar	MN	8. 9. 1983.	29. 4. 1985.
SIMIĆ, (Sime) Milan	1937. - Brezici, Maglaj	S - 247	Sarajevo	Index	OUP	7. 4. 1970.	17. 12. 1973.
SIMIĆ, (Konstantina) Milenko	1940. - Omarska, Prijedor	S - 3107	Banja Luka	Gomjenica	TMOK	14. 10. 1977.	30. 1. 1986.
SJENAR, (Muje) Mehmed	1942. - Imamovići Sokolac	S - 4286	Bihać	Alen	MN	3. 12. 1980.	14. 9. 1982.
SLIŠKOVIĆ, (Joze) Žarko	1947. - Mokro, Široki Brijeg	S - 344	Mostar	Lazar	HE	29. 4. 1970.	3. 9. 1979.
SMAILBEGOVIĆ, (Adema) Fadil	1920. - Breza	S - 2549	Sarajevo	Sarko	OUP	3. 12. 1976.	13. 10. 1977.
SMILJANIĆ, (Ostoje) Branko	1907. - Banja Luka	S - 2	Bihać	Ranko	OUP	4. 3. 1970.	19. 9. 1975.
SPAHIĆ, (Mustafe) Muhamed	1933. - Bileća	S - 2639	Mostar	Cane	TMOK	27. 12. 1976.	11. 11. 1988.
SPALJEVIĆ, (Branislava) Aleksandar	1950. - B. Petrovo S., Gračanica	S - 3544	Doboj	Atila	DBT	15. 8. 1978.	22. 11. 1979.
SPASOJEVIĆ, (Milutina) Žarko	1930. - Smederevo, SiCG	S - 92	Tuzla	Saša	OUP	18. 3. 1970.	13. 4. 1981.
SPREMO, (Vojislava) Pavle	1926. - Reljići, Kupres	S - 3569	Tuzla	Bajonet	DBT	26. 9. 1978.	28. 12. 1985.
STAJIĆ, (Đorđa) Ratko	1941. - Grabovica, Nevesinje	S - 1741	Mostar	Mihajlo	SE	4. 12. 1975.	11. 5. 1982.
STAJIĆ, (Vlade) Sveto	1953. - Grabovica, Nevesinje	S - 3097	Mostar	Bobek	SE	13. 10. 1977.	12. 3. 1981.
STANKOVIĆ, (Stevana) Milan	1931. - Gračanica, Ivangrad	S - 3629	Tuzla	Tri	GDL	15. 12. 1978.	15. 10. 1979.
STEVKOVIĆ, (Miloša) Borislav	1932. - Lamovita, Prijedor	S - 1349	Sarajevo	Tango	OUP	12. 11. 1974.	28. 3. 1978.
STIJAČIĆ, (Trifka) Slavko	1920. - Klubuk, Trebnje	S - 4787	Mostar	Istoričar	DBT	16. 11. 1982.	18. 3. 1985.

STIPIĆ, (Ive) Martin	1953. - Kuljenovci, Derventa	S - 5692	Doboj	Becanj	HE	29. 4. 1986.	21. 10. 1987.
STOJČEVIĆ, (Marka) Slavko	1928. - Dragočaj, Banja Luka	S - 3595	Banja Luka	Žika	DBT	20. 10. 1978.	10. 11. 1982.
STRINIĆ, (Ivana) Stipo	1942. - Zanasovići, Bugojno	S - 4145	Zenica	Igor	TMOK	29. 4. 1980.	18. 4. 1984.
SUBOTIĆ, (Blagoja) Svetozar	1928. - Sarajevo	S - 630	Centrala SDB	Soko	TMOK	10. 6. 1970.	21. 4. 1975.
ŠAHINOVIĆ, (Mehe) Mehmed	1928. - Bužim, Bos. Krupa	S - 4202	Bihać	Kupa	MN	23. 9. 1980.	6. 6. 1983.
ŠAINAGIĆ, (Šaćira) Mujo	1925. - Pridvorci, Nevesinje	S - 3251	Mostar	Lumbarg	TMOK	19. 12. 1977.	8. 10. 1984.
ŠAKIĆ, (Mustafe) Hasan	1944. - Sibovac, Gradačac	S - 2742	Doboj	Utva	HE	22. 3. 1977.	13. 3. 1979.
ŠEHU, (Ejuba) Mensur	1942. - Debar, Makedonija	S - 4552	Sarajevo	Produkt	OUP	24. 12. 1981.	22. 1. 1986.
ŠIMIĆ, (Križana) Jerko	1942. - Sovići, Grude	S - 2748	Mostar	Valter	HE	22. 3. 1977.	21. 11. 1984.
ŠIMUNOVIĆ, (Nikole) Josip	1912. - Sarajevo	S - 2352	Sarajevo	Gerasin	HN	11. 10. 1976.	31. 1. 1986.
ŠIPČIĆ, (Mitra) Radoje	1942. - Žabljak	S - 315	Sarajevo	Nenad	SN	13. 4. 1970.	26. 11. 1980.
ŠIPKA, (Mitra) Gojko	1937. - Dragočaj, Banja Luka	S - 774	Banja Luka	Grmeč	TMOK	12. 4. 1971.	31. 3. 1978.
ŠKRBA, (Marka) Marko)	1932. - Kasindo, Sarajevo	S - 631	Centrala SDB	Savo I	TMOK	10. 6. 1970.	26. 12. 1980.
ŠKRBIĆ, (Gavre) Miloš	1920. - Prekaja, Drvar	S - 2213	Sarajevo	Adut	SN	6. 9. 1976.	8. 3. 1984.
ŠKRBIĆ, (Ratka) Miloš	1938. - Goleši Banja Luka	S - 1740	Banja Luka	Nenad	TMOK	3. 12. 1975.	26. 11. 1976.
ŠKRELIĆ, (Branka) Momčilo	1940. - Sarajevo,	S - 4547	Sarajevo	Šlajfna	OUP	17. 12. 1981.	22. 1. 1986.
ŠOBOT, (Pere) Stevan	1917. - Vidovo Selo, Drvar	S - 264	Goražde	Košur	OUP	10. 4. 1970.	9. 10. 1981.
ŠORLIJA, (Alije) Šaban	1924. - Ustikolina, Foča	S - 813	Goražde	Vanja	MN	20. 9. 1971.	18. 11. 1975.
ŠTANBAUER, (Ante) Ninoslav	1952. - Sarajevo	S - 5164	Sarajevo	Nino	OUP	25. 5. 1984.	13. 3. 1985.
ŠUŠIĆ, (Đoke) Pero	1924. - Ljubinje	S - 1787	Sarajevo	Admiral	OUP	23. 12. 1975.	28. 3. 1978.
ŠUŠIĆ, (Save) Radmilo	1934. - Luke Hadžići	S - 4327	Sarajevo	Olimpik	SN	26. 1. 1981.	11. 5. 1984.
ŠUTALO, (Jure) Neda	1925. - Metković, RH	S - 4868	Sarajevo	Jurka	OUP	2. 3. 1983.	4. 1. 1985.
ŠUTALO, (Nikole) Pero	1938. - Sarajevo	S - 4069	Sarajevo	Vinko	HE	11. 12. 1979.	2. 12. 1987.
ŠUTIĆ, (Mate) Anto	1953. - Lijeska, Zenica	S - 2866	Zenica	Ljuban	HE	26. 5. 1977.	16. 4. 1980.
TABAKOVIĆ, (Ilije) Milan	1918. - Bileća	S - 240	Mostar	Stari	DBT	7. 4. 1970.	31. 1. 1973.

TANOVIĆ, Mevludin	1944. - Gacko	S - 1310	Sarajevo	Bato	TMOK	23. 9. 1974.	5. 11. 1980.
TEPAVČEVIĆ, (Đure) Miroslav	1917. - Vihovići, Kalinovik	S - 633	Centrala SDB	Satko	TMOK	10. 6. 1970.	29. 7. 1977.
TEŠANOVIĆ, (Milutina) Grujo	1935. - Prosjek, Prnjavor	S - 1345	Banja Luka	Cer	SE	12. 11. 1974.	20. 7. 1977.
TIKVEŠA, (Alije) Smajil	1928. - Šurmanci, Čapljina	S - 2638	Mostar	Glasnik	TMOK	27. 12. 1976.	22. 1. 1980.
TINTAR, (Dane) Rajko	1935. - Tužla	S - 100	Tuzla	Mažestik	TMOK	19. 3. 1970.	15. 1. 1976.
TODOROVIĆ, (Boška) Radomir	1936. - Pjenovac, Han Pijesak	S - 1131	Sarajevo	Tihi	SN	26. 10. 1973.	11. 4. 1980.
TOMIĆ, (Jezdimira) Vučko	1937. - Pljevlja, SiCG	S - 1284	Sarajevo	Ivo	OUP	9. 7. 1974.	24. 12. 1980.
TOŠIĆ, (Bogoljuba) Nada	1948. - Žljebovi, Sokolac	S - 1425	Goražde	Željka	SN	14. 2. 1975.	10. 12. 1976.
TRNINIĆ, (Mile) Branko	1919. - Drvar	S - 238	Sarajevo	Mićo II	DBT	7. 4. 1970.	13. 10. 1977.
TRNJAKOVIĆ, (Jove) Dušan	1926. - Kolunić, B. Petrovac	S - 4163	Bihać	Kadinjača	DBT	3. 6. 1980.	30. 9. 1981.
TUPANJAC, (Mate) Branko	1938. - Podgorje, Bileća	S - 345	Mostar	Felix	HE	29. 4. 1970.	31. 1. 1986.
TUPANJAC, (Đorđa) Radmila	1940. - Jazena, Nevesinje	S - 4597	Mostar	Mirna	SE	9. 2. 1982.	22. 1. 1986.
TURANJANIN, (Mitra) Trifko	1936. - Vodeni, Ljubinje	S - 610	Sarajevo	Student	TMOK	9. 6. 1970.	28. 3. 1978.
TURIĆ, (Rafaela) Ljubomir	1928. - Kralje, Bihać	S - 2578	Bihać	Una	HN	16. 12. 1976.	16. 11. 1988.
ULAK, (Alije) Ekrem	1927. - Sarajevo	S - 217	Sarajevo	Ranisan	DBT	6. 4. 1970.	17. 2. 1976.
VIDAKOVIĆ, (Sime) Pero	1914. - Ilidža	S - 1500	Centrala SDB	Vozač	TMOK	21. 4. 1975.	23. 2. 1977.
VIDOVIĆ, (Jakova) Rodoljub	1911. - Maslovare, Kotor Varoš	S - 175	Banja Luka	Novi	SN	27. 3. 1970.	26. 11. 1976.
VIGNJEVIĆ, (Bogdana) Slobodan	1947. - Lipa, Bihać	S - 1379	Bihać	Albert	SE	16. 12. 1974.	11. 6. 1985.
VLAČIĆ, (Jovana) Milorad	1953. - Zemun	S - 4581	Sarajevo	Otokar	SN	13. 1. 1982.	6. 4. 1987.
VLADIĆ, (Franje) Anđelko	1939. - Vihovići, Mostar	S - 3966	Mostar	Loza	OUP	18. 6. 1979.	10. 11. 1983.
VOLIĆ, (Smajila) Nihad	1947. - Zvornik	S - 2952	Sarajevo	Orhideja	OUP	29. 6. 1977.	10. 11. 1978.
VRANIĆ, (Živka) Ratko	1957. - Crni Lug, B. Grahovo	S - 5193	Bihać	Angel	SE	3. 7. 1984.	25. 3. 1987.
VRANIĆ, (Dmitra) Živko	1931. - Crni Lug, Bos. Grahovo	S - 2814	Bihać	Nebojša	SE	25. 4. 1977.	30. 5. 1984.
VUČAK, (Bogdana) Nenad	1937. - Rogatica	S - 2204	Goražde	Vule	OUP	9. 8. 1976.	29. 3. 1978.
VUČKOVIĆ, (Steve) Milan	1947. - Visoko	S - 5005	Sarajevo	Titan	TMOK	27. 10. 1983.	25. 9. 1985.

VUJATOVIĆ, (Steve) Slobodan	1933. - S. Pečenci, B. Grahovo	S - 4	Bihać	Primorac	SE	4. 3. 1970.	12. 11. 1985.
VUJČIĆ, (Rade) Dušan	1930. - Vojskovi, Bos. Dubica	S - 4097	Banja Luka	Sana	HE	30. 1. 1980.	11. 7. 1986.
VUJOVIĆ, (Mihajla) Nedeljko	1948. - Baljci, Bileća	S - 4389	Sarajevo	Lux	TMOK	2. 4. 1981.	2. 12. 1987.
VUKMAN, (Save) Rade	1941. - V. Brusnica, Bos. Brod	S - 2997	Doboj	Rudi	HE	22. 8. 1977.	3. 8. 1981.
VUKOVIĆ, (Koste) Rade	1932. - Visoko	S - 251	Sarajevo	Neven	DBT	7. 4. 1970.	8. 4. 1974.
VUKŠIĆ, (Mate) Franjo	1927. - Vitina	S - 384	Mostar	Filter	HN	6. 5. 1970.	3. 7. 1986.
VULETIĆ, (Josipa) Petar	1937. - Gradac, Čapljina	S - 656	Mostar	Leon	HN	26. 6. 1970.	30. 6. 1977.
VULETIĆ, (Boška) Spasoje	1930. - Pećina, Trebinje	S - 359	Mostar	Presa	OUP	5. 5. 1970.	20. 5. 1971.
ZAKARIJA, (Maksima) Marko	1948. - Hvar, RH	S - 8	Bihać	Lovćen	OUP	6. 3. 1970.	4. 11. 1974.
ZARIĆ, (Mirka) Jelena	1953. - D. Dubica Odžak	S - 5246	Doboj	Amara	OUP	8. 10. 1984.	20. 10. 1987.
ZEC, (Cvije) Boško	1923. - Vodičevo, Bos. Novi	S - 2835	Mostar	Sonet	OUP	12. 5. 1977.	14. 6. 1982.
ZIROJEVIĆ, (Vukoje) Gojko	1942. - Pločnik, Kalinovik	S - 1847	Sarajevo	Luidi	GDL	14. 4. 1976.	28. 3. 1978.
ŽDERO, (Dušana) Pero	1944. - Mrđanovci, Kupres	S - 2708	Zenica	Kopča	DBT	7. 3. 1977.	15. 2. 1979.
ŽIVKOVIĆ, (Živka) Nikola	1926. - Čačak, SiCG	S - 2641	Banja Luka	Živko	SN	27. 12. 1976.	24. 8. 1983.
ŽIVKOVIĆ, (Radovana) Ratko	1942. - Brezici, Maglaj	S - 2573	Doboj	Lale	OUP	13. 12. 1976.	10. 12. 1980.
ŽUJO, (Mehe) Ahmet	1949. - Prenj, Stolac	S - 3989	Mostar	Foker	OUP	13. 7. 1979.	6. 6. 1980.

Suradnici i operativne veze 1989. - 1990.

PREZIME, (Ime oca), Ime	GODINA I MJESTO ROĐENJA	DOSJE BR.	CENTAR SDB	PSEUDONIM	PODR.	ZAVEDEN	BRISAN
ABAZOVIĆ, (Šemsedina) Džemal	1944. - Kičevo, Makedonija	V - 1929	Tuzla	SAMIR	AN	31. 5. 1984.	28. 12. 1990.
ABDULAHI, (Ferita) Feti	1938. - Gostivar, Makedonija	V - 1929	Banja Luka	BALON	AN	28. 5. 1985.	14. 11. 1990.
ABRAMOVIĆ, (Alekse) Nikola	1946. - Berkovići, Stolac	V - 2613	Mostar	STON	SN	8. 3. 1989.	22. 11. 1990.
ADAMOVIĆ, (Mile) Jovo	1951. - Zalih, Bosanska Krupa	V - 2003	Bihać	VELIZAR	SN	29. 12. 1984.	10. 11. 1989.
ADILOVIĆ, (Ibre) Šefko	1959. - Kljac, Travnik	S - 5470	Zenica	CIGO	GDL	18. 6. 1985.	1. 8. 1989.
AGIĆ, (Hazima) Osman	1957. - Vranovići, Zenica	S - 6063	Zenica	MUSAFIR	MN	20. 11. 1987.	2. 10. 1990.
AHMETOVIĆ, (Šabana) Skender	1950. - Skopje, Makedonija	V - 2035	Sarajevo	BESA	AN	28. 3. 1985.	15. 8. 1990.
AJANOVIĆ, (Juse) Ibrahim	1947. - Voljice, G. Vakuf	S - 5578	Zenica	LAUFER	HE	6. 12. 1985.	24. 8. 1990.
AJKUNIĆ, (Izeta) Abid	1955. - Poriče, Bugojno	V - 2651	Zenica	METEOR	OUP	19. 6. 1989.	28. 12. 1990.
ALEKSIĆ, (Pere) Pavle	1929. - Trijebovo, Mrkonjić Grad	V - 2536	Sarajevo	KONSTRUKTOR	SN	8. 9. 1988.	17. 9. 1989.
ALEKSOVSKI, (Tale) Zlatko	1960. - Pakrac, RH	S - 6260	Zenica	KRAFT	AN	26. 9. 1988.	15. 8. 1990.
ALIBABIĆ, (Ahmeta) Ahmet	1956. - Srbljani, Bihać	V - 2293	Bihać	ALIBABA	MN	22. 1. 1987.	30. 5. 1989.
ALIBEGOVIĆ, (Halida) Šerif	1965. - V. Založje, Bihać	S - 6253	Bihać	ŽARE	TMOK	19. 9. 1988.	25. 12. 1990.
ALIĆ, (Mustafa) Džemaludin	1947. - Zenica	V - 2371	Sarajevo	LORKA	GDL	20. 8. 1987.	21. 5. 1990.
ALIĆ, (Hamde) Hazim	1949. - Busovača	V - 2401	Banja Luka	ALHAZ	MN	5. 11. 1987.	10. 11. 1989.
ALIHODŽIĆ, (Muhameda) Jusuf	1953. - D. Orahovica, Gračanica	S - 5088	Doboj	LOVRO	HE	29. 12. 1983.	14. 8. 1990.
ALIHODŽIĆ, (Jusupa) Mirza	1949. - Zenica	V - 2588	Zenica	NURKO	OUP	28. 12. 1988.	28. 12. 1990.
ALIJAGIĆ, (Aziza) Hajrudin	1942. - Agići, Bos. Novi	S - 5230	Livno	KARPOV	MN	25. 9. 1984.	28. 5. 1990.
ALILOVIĆ, (Nikole) Mile	1965. - Biograci, Široki Brijeg	S - 6140	Mostar	JUSTIN	HN	29. 2. 1988.	15. 8. 1990.
ALILOVIĆ, (Mate) Mirko	1936. - Crveni Grm, Ljubuški	S - 895	Mostar	KORAB	HN	24. 5. 1972.	25. 12. 1990.
ALJIĆ, (Saliha) Osman	1947. - Priluka, Livno	V - 387	Livno	VLAŠIĆ	MN	20. 2. 1979.	31. 10. 1989.
ANDRAŠIĆ, (Josipa) Josip	1923. - Subotica, Srbija	S - 5525	Zenica	VELO	HE	26. 9. 1985.	27. 10. 1989.
ANDRAŠIĆ, (Tome) Stjepan	1958. - Zagreb, RH	V - 2689	Sarajevo	PERHAN	AN	13. 11. 1989.	14. 11. 1990.
ANDRIĆ, (Ive) Ilija	1950. - Polive, Vareš	S - 3749	Sarajevo	PERUN	HN	2. 6. 1987.	13. 12. 1990.
ANDRIĆ, (Ivana) Milan	1957. - Vojkovići, Tomislavgrad	V - 2480	Livno	MIRKO	HN	6. 6. 1988.	5. 3. 1990.

ANDRIĆ, (Blaža) Viktor	1966. - Ričice, Travnik	S - 5684	Zenica	ARION	HN	4. 5. 1986.	28. 6. 1990.
ANĐELIĆ, (Marka) Marko	1946. - G. Svilaj, Odžak	S - 5373	Doboj	GORAN	HKL	5. 3. 1985.	2. 10. 1990.
ANIĆ, (Ivana) Mirko	1949. - Bukovica, Tomislavgrad	S - 5698	Livno	GARBIJEL	HN	10. 6. 1986.	9. 2. 1989.
ANTIĆ, (Sime) Neđo	1937. - Piperi, Lopare	S - 4776	Tuzla	VALD	SE	5. 11. 1982.	28. 5. 1990.
ANTIĆ, (Petra) Rajko	1948. - Klobuk, Ljubuški	V - 2668	Mostar	RADAR	HE	29. 9. 1989.	30. 5. 1990.
ANTUNOVIĆ, (Danila) Milovan	1957. - Kazanci, Gacko	S - 5766	Mostar	OSMAN	SN	15. 10. 1986.	18. 10. 1990.
ARAMBAŠIĆ, (Joze) Anto	1945. - Modran, Derventa	V - 877	Zenica	ARAN	OUP	12. 3. 1979.	16. 10. 1990.
ARNAUTOVIĆ, (Ilijasa) Alija	1948. - Sarajevo	V - 2409	Sarajevo	NIČE	HE	16. 11. 1987.	17. 11. 1990.
ASANI, (Kemala) Sadik	1942. - Tetovo, Makedonija	S - 5933	Zenica	ŠERI	AN	5. 5. 1987.	28. 12. 1990.
AVDAGIĆ, (Salema) Halim	1959. - Radovlje, Visoko	S - 6195	Sarajevo	ŠKORPION	GDL	27. 6. 1988.	28. 12. 1990.
AVDIĆ, (Džafera) Muzafer	1944. - Hajvazi, Kalesija	S - 4520	Tuzla	MOGOR	HE	18. 11. 1981.	9. 2. 1989.
AVDIĆ, (Hasana) Rašid	1940. - Teočak, Ugljevik	S - 4700	Tuzla	SAPUTNIK	HE	28. 7. 1982.	15. 6. 1989.
AVDIĆ, (Mustafe) Sabahudin	1946. - Purači, Prnjavor	V - 2223	Banja Luka	LOVRO	HE	11. 9. 1986.	28. 12. 1990.
AVDIĆ, (Salke) Šaban	1945. - Godenje, Han Pijesak	V - 2426	Tuzla	KRIN	DBT	2. 12. 1987.	27. 2. 1990.
AVDIĆ, (Nurifa) Vehbija	1939. - Suha, Bratunac	S - 3175	Tuzla	ISAK	HE	21. 11. 1977.	18. 5. 1990.
BABAN, (Ive) Drago	1950. - Sarajevo	S - 4604	Sarajevo	KURIR	HE	29. 5. 1980.	5. 9. 1989.
BABIĆ, (Ilije) Đorđe	1927. - Jaruga, Bos. Grahovo	S - 2247	Bihać	PITER	SE	27. 9. 1976.	28. 5. 1990.
BABIĆ, (Omera) Emir	1957. - Stranjani, Zenica	V - 2263	Zenica	VEZIR	MN	26. 11. 1986.	14. 3. 1990.
BABIĆ, (Jakova) Mato	1943. - Livno	S - 2247	Mostar	STOJAN	HE	13. 4. 1970.	29. 9. 1989.
BABIĆ, (Luke) Milan	1935. - Bosanski Petrovac	V - 1060	Mostar	DANIJEL	SE	18. 6. 1979.	28. 12. 1990.
BABIĆ, (Dragutina) Mirko	1945. - Grdanovci, Sanski Most	S - 6360	Banja Luka	MAĆI	GDL	26. 4. 1989.	24. 10. 1990.
BABIĆ, (Ante) Miroslav	1952. - Podhum, Livno	S - 4744	Livno	MIJAT	HE	7. 10. 1982.	24. 8. 1990.
BABIĆ, (Milana) Slavko	1939. - Podovi, Drvar	V - 2079	Bihać	OŠTRELJ	SN	17. 6. 1985.	28. 11. 1990.
BAČIĆ, (Stanimira) Goran	1959. - Apatin, Vojvodina	S - 5567	Doboj	NOVINAR	TMOK	19. 11. 1985.	21. 11. 1990.
BAĆAK, (Jure) Stanislav	1959. - Letka, Tomislavgrad	V - 2456	Livno	BOEM	HE	23. 2. 1988.	20. 10. 1989.

BADANKOVIĆ, (Antona) Nikola	1934. - Varaždin, RH	S - 4870	Sarajevo	PAVLE	HN	2. 3. 1983.	28. 11. 1990.
BADNJAR, (Bože) Ljubo	1962. - Kalinovik	V - 1987	Goražde	FLEŠ	SN	22. 11. 1984.	30. 5. 1990.
BAHTIĆ, (Hadže) Ejub	1946. - Bešljevo, Šipovo	S - 6074	Bihać	SABINA	MN	26. 11. 1987.	14. 3. 1989.
BAJALO, (Ante) Josip	1948. - Livno	V - 1842	Livno	KAPELNIK	HN	24. 10. 1983.	5. 3. 1990.
BAJIĆ, (Stevana) Slobodan	1946. - Šipovljani, Drvar	S - 4942	Bihać	ŠIME	SE	7. 7. 1983.	26. 12. 1990.
BAJRAMBAŠIĆ, (Izeta) Albin	1964. - Crkvice, Zenica	V - 2650	Sarajevo	ŠUMAR	GDL	14. 6. 1989.	15. 8. 1990.
BAJRIĆ, (Muhameda) Muhamed	1959. - Hadžići, Ključ	S - 5620	Banja Luka	CACO	MN	25. 2. 1986.	28. 12. 1990.
BALIĆ, (Isana) Abdulah	1940. - Drinsko, Višegrad	S - 4257	Goražde	FOTON	TMOK	11. 11. 1980.	22. 10. 1990.
BALIĆ, (Reke) Avdo	1927. - Gata, Bihać	S - 2873	Bihać	ALADIN	HE	17. 6. 1977.	12. 6. 1989.
BALILOVIĆ, (Ibre) Mehmed	1947. - Župa, Trebinje	V - 2086	Mostar	ORJEN	MN	15. 7. 1985.	28. 2. 1990.
BALUKČIĆ, (Ante) Branko	1958. - Slatina, Teslić	S - 5686	Doboj	SVILENI	HE	4. 5. 1986.	23. 10. 1989.
BANOŽA, (Ivana) Nikola	1926. - Čajdraš, Zenica	S - 52	Zenica	CICO I	HE	13. 3. 1970.	28. 5. 1990.
BARAĆ, (Ivana) Branka	1936. - Livno	V - 416	Livno	MARINA	OUP	21. 2. 1979.	19. 2. 1990.
BARAĆ, (Šimuna) Pero	1961. - Služanj, Čitluk	S - 6393	Mostar	FAKS	HE	12. 10. 1989.	10. 10. 1990.
BARAK, (Ive) Drago	1950. - Sarajevo	S - 4604	Sarajevo	FREND	OUP	18. 2. 1982.	5. 9. 1989.
BARIŠIĆ, (Tomislava) Ankica	1965. - Saklarevo, Travnik	V - 2448	Zenica	DANA	GDL	9. 2. 1988.	3. 5. 1990.
BARIŠIĆ, (Joze) Marijan	1932. - Jajce	V - 1082	Banja Luka	KABL	HN	23. 8. 1979.	13. 12. 1990.
BARUKČIĆ, (Ive) Mijo	1951. - Prud, Bos. Brod	S - 4181	Doboj	LJUBO	HN	4. 8. 1980.	28. 12. 1990.
BAŠIĆ, (Abiba) Semiz	1943. - Hajderovilći, Zavidovići	S - 5859	Zenica	STARTER	HN	16. 1. 1987.	25. 12. 1990.
BATURAN, (Vlatka) Radojica	1933. - Starobići, Čajniće	V - 1903	Goražde	LORD	OUP	29. 3. 1984.	13. 12. 1990.
BEBEK, (Jerke) Domagoj	1949. - Veljaci, Ljubuški	V - 2383	Mostar	KLEK	HE	21. 10. 1987.	3. 5. 1990.
BEBEK, (Ivana) Franjo	1958. - Vitina, Ljubuški	S - 4214	Mostar	BLAŽ	HE	3. 10. 1980.	14. 8. 1990.
BEDŽETI, (Ajeta) Ejup	1928. - Tetovo, Makedonija	V - 2680	Bihać	TROGIR	AN	20. 10. 1989.	28. 11. 1990.
BEGAGIĆ, (Muje) Hafiza	1950. - Hamamdžići, Travnik	V - 2404	Zenica	FIZA	MN	9. 11. 1987.	14. 3. 1990.
BEGIČEVIĆ, (Omera) Enes	1953. - Zenica	V - 2573	Zenica	BEGA	MN	1. 12. 1988.	7. 11. 1990.

BEGOVIĆ, (Fejze) Enver	1927. - Potočari, Srebrenica	S - 3176	Tuzla	MISTER	HE	24. 11. 1977.	10. 10. 1990.
BEGOVIĆ, (Salke) Omer	1922. - Jablanica	V - 708	Mostar	BOROVNIK	OUP	2. 3. 1979.	11. 12. 1989.
BEHMEN, (Hasana) Mehmed	1946. - Mostar	V - 579	Mostar	BAGREM	GDL	27. 2. 1979.	5. 6. 1989.
BEJATOVIĆ, (Stanka) Gojko	1935.- Mjedenik, Gacko	S - 6010	Sarajevo	LIBRISAM	GDL	18. 8. 1987.	14. 8. 1990.
BEKAN, (Osmana) Taib	1953. - Putojevići, Kladanj	S - 5415	Goražde	KOŠUR	MN	12. 4. 1985.	7. 6. 1990.
BEKIĆ, (Ivana) Ilija	1923. - Zelenika, Derventa	S - 4770	Doboj	STIV	HE	1. 11. 1982.	16. 1. 1989.
BELJAN, (Mate) Andrija	1952. - Dobrići, Tomislavgrad	V - 2421	Livno	STIV	HE	27. 11. 1987.	8. 5. 1990.
BERA, (Vase) Mihajlo	1936. - Vitasovci, Bos. Novi	S - 5385	Zenica	MIRKO	SN	18. 3. 1985.	21. 11. 1990.
BERIĆ, (Ivana) Jandre	1920. - Golinjevo, Livno	V - 1362	Livno	ZELE	HE	6. 10. 1980.	14. 8. 1990.
BERVIĆ, (Salke) Bećo	1938. - Tomislavgrad	V - 1343	Livno	RODE	OUP	1. 9. 1980.	23. 11. 1989.
BEŠIĆ, (Hasana) Meho	1930. - Bosanska Krupa	V - 2228	Livno	PALOMA	HE	24. 9. 1986.	6. 12. 1990.
BILALIĆ, (Bahrije) Rešid	1950. - Teočak, Ugljenik	S - 4967	Goražde	BASRA	MN	2. 9. 1983.	21. 2. 1989.
BILIĆ, (Filipa) Jozo	1932. - Ljubinčić, Livno	V - 2569	Livno	GRAB	HN	16. 11. 1988.	10. 10. 1990.
BJELIĆ, (Milovana) Milorad	1954. - Jarice, Ključ	S - 4507	Banja Luka	BOBI	TMOK	28. 10. 1981.	18. 1. 1990.
BJELOVUK, (Dragutina) Mladen	1950. - Jablanica, B. Gradiška	V - 2457	Banja Luka	BOŽO	SE	23. 2. 1988.	18. 12. 1990.
BLATINČIĆ, (Ivana) Slavko	1927. - Zenica	S - 4332	Zenica	KLARIĆ 120	HN	28. 1. 1981.	6. 4. 1990.
BLAŽANOVIĆ, (Ante) Mato	1938. - Grebnice, Bosanski Šamac	V - 2019	Doboj	IVO	HE	6. 3. 1985.	18. 12. 1990.
BLAŽIĆ, (Stanoja) Mladen	1944. - Veliko Blaško, Laktaši	S - 6335	Banja Luka	LERO	HE	20. 1. 1989.	25. 12. 1990.
BOBAR, (Hakija) Ahmet	1920. - Prozor	V - 1881	Mostar	IBRO	MN	25. 1. 1984.	1. 8. 1989.
BOBIĆ, (Bože) Slobodan	1955. - Gubin, Livno	S - 6361	Sarajevo	TIKI	GDL	27. 4. 1989.	14. 8. 1990.
BOJANIĆ, (Spasoja) Niko	1946. - Zvirnjača, Kupres	S - 5197	Zenica	MILAĆ	SE	5. 7. 1984.	13. 12. 1990.
BOKIĆ, (Riste) Nedo	1937. - Krtinje, Ljubinje	S - 3568	Mostar	KAMENKO	SN	26. 9. 1978.	6. 12. 1989.
BOLJANOVIĆ, (Arsena) Miodrag	1940. - Čapljina	V - 1540	Mostar	GREBEN	DBT	30. 9. 1981.	31. 12. 1989.
BONIĆ, (Jure) Tomislav	1933. - Sarajevo	S - 6145	Sarajevo	BARNI	HE	29. 2. 1988.	18. 4. 1990.
BOROVINA, (Vojimira) Igor	1957. - Mostar	S - 6349	Mostar	PAULUS	HN	24. 3. 1989.	21. 11. 1990.

BOROZAN, (Mate) Ivan	1960. - Solin, RH	V - 2582	Mostar	AGATON	OUP	14. 12. 1988.	14. 3. 1990.
BOŠKIĆ, (Mate) Branko	1932. - Ričica, G. Vranje	S - 5320	Zenica	STRIC	TMOK	29. 12. 1984.	22. 10. 1990.
BOŠKOVIĆ, (Jefte) Rajko	1949. - Caparde, Kalesija	V - 1737	Tuzla	ZATES	SN	27. 1. 1983.	12. 6. 1990.
BOŠKOVIĆ, (Jova) Rajko	1966. - Borija, Kalinovik	V - 2676	Goražde	ŠUMAR	SN	10. 10. 1989.	23. 4. 1990.
BOŠNJAK, (Drage) Josip	1966. - Mostar	S - 6076	Mostar	DOMAGOJ	HN	27. 11. 1987.	8. 12. 1989.
BOŠNJAK, (Mate) Mirko	1951. - Široki Brijeg	V - 1772	Mostar	KARLOS	HE	30. 3. 1983.	23. 5. 1989.
BOŠNJAK, (Stojana) Pero	1948. - Provo, Široki Brijeg	S - 5233	Mostar	KRIS	HN	28. 9. 1984.	13. 11. 1990.
BOŠNJAK, (Riste) Željko	1963. - Modrinje, Kakanj	V - 2696	Sarajevo	DAVOR	OUP	19. 12. 1989.	15. 8. 1990.
BOVAN, (Milana) Danilo	1931. - Čičevo, Konjic	V - 1654	Mostar	GOJKO	SN	30. 6. 1982.	21. 11. 1990.
BOŽIĆ, (Luke) Rajko	1923. - Željova, Banovići	S - 6024	Tuzla	BEŠIN	GDL	4. 9. 1987.	19. 6. 1989.
BOŽIĆ, (Dragomira) Ratko	1944. - D. Lijesak, Višegrad	V - 1177	Goražde	LOTIKA	OUP	10. 12. 1979.	12. 3. 1990.
BOŽIĆ, (Cvjetka) Svetozar	1948. - G. Ruševići, Teslić	V - 2601	Doboj	MILOŠ	SE	31. 1. 1989.	13. 7. 1989.
BOŽOVIĆ, (Luke) Čedomir	1937. - Šahinovići, Pale	V - 2423	Sarajevo	VEBER	SE	2. 12. 1987.	28. 5. 1990.
BRADARIĆ, (Midhada) Dženana	1955. - Vitez	V - 2174	Zenica	ANA	HN	16. 4. 1986.	28. 11. 1989.
BRAJLOVIĆ, (Hasiba) Džemal	1928. - Cvilin, Foča	S - 4278	Goražde	LABUD	MN	19. 11. 1980.	8. 10. 1990.
BRATIĆ, (Todora) Nedeljko	1938. - Brestice, Bileća	S - 5638	Tuzla	KORINT	SN	31. 3. 1986.	1. 8. 1989.
BRČIĆ, (Vinka) Viktor	1938. - Bihać	S - 4898	Bihać	SLAVONAC	HN	13. 4. 1983.	28. 6. 1989.
BRDAR, (Sarafina) Stipo	1941. - Zabrišće, Livno	S - 6197	Livno	RENE	HE	28. 6. 1988.	18. 12. 1990.
BRĐARIĆ, (Ante) Ivo	1947. - Modriča	V - 2348	Doboj	LUKA	HE	18. 6. 1987.	11. 6. 1990.
BRĐANIN, (Filipa) Sveto	1927. - Ustikolina, Foča	S - 1638	Goražde	TESLA	TMOK	17. 9. 1975.	2. 10. 1990.
BRICA, (Ivana) Ilija	1931. - P. Mahala, Doboj	S - 1058	Doboj	MAX	HE	22. 5. 1973.	20. 11. 1990.
BRKIČEVIĆ, (Mustafe) Osman	1962. - Lukavica, Gračanica	V - 2337	Zenica	DANE	GDL	28. 6. 1987.	26. 3. 1990.
BRKIĆ, (Hasana) Rašid	1962. - Moševac, Maglaj	S - 5864	Doboj	ŠIĆ	GDL	27. 1. 1987.	28. 12. 1990.
BRKIĆ, (Miloša) Tomo	1930. - Zličani, Rogatica	V - 2424	Goražde	CEZAR	DBT	2. 12. 1987.	13. 12. 1990.
BRZOVIĆ, (Ivana) Milan	1928. - Šuica	S - 5201	Bihać	GRANIČAR	HN	16. 7. 1984.	28. 6. 1989.

BRZOVIĆ, (Ante) Mladen	1955. - Tomislavgrad	V - 2534	Livno	ŠIME	HN	7. 9. 1988.	10. 10. 1990.
BUBALO, (Marka) Anto	1937. - Poljari, Derventa	S - 1980	Doboj	MIKI	HN	29. 6. 1976.	28. 12. 1990.
BUBALO, (Joze) Miroslav	1960. - Turčinovići, Široki Brijeg	S - 5727	Mostar	MAG	HN	31. 7. 1986.	2. 10. 1990.
BUHAČ, (Nede) Mitar	1940. - Rajlovac	S - 2200	Sarajevo	CESNA	OUP	30. 7. 1976.	12. 6. 1990.
BUKVIĆ, (Đorđa) Marinko	1946. - D. Ravno, Kupres	V - 2392	Zenica	SEVERIN	SE	4. 11. 1987.	22. 1. 1990.
BULJKO, (Muhameda) Zlatko	1954. - Goražde	S - 5916	Mostar	FRANČESKO	OUP	3. 4. 1987.	16. 10. 1990.
BUNOZA, (Luke) Mladen	1957. - Modriča	S - 5866	Doboj	MEDO	TMOK	29. 1. 1987.	7. 11. 1990.
BUNTIĆ, (Nike) Mato	1944. - Struge, Čapljina	S - 5999	Mostar	ŠLEPER	HE	28. 7. 1987.	24. 10. 1990.
BURGIĆ, (Džemala) Nijaz	1960. - Turija, Lukavac	V - 2496	Bihać	EDIP	DBT	30. 6. 1988.	9. 2. 1989.
BUSULADŽIĆ, (Muhibija) Edin	1956. - Sarajevo	S - 5571	Sarajevo	POVRATNIK	MN	26. 11. 1985.	13. 3. 1989.
BUŠIĆ, (Marka) Miro	1952. - Gorica, Grude	V - 1698	Mostar	KALIFORNIJA	HE	8. 11. 1982.	24. 10. 1990.
BUŠIĆ, (Mije) Zdravko	1936. - Poklečani, Posušje	V - 2071	Mostar	JUG	HE	29. 5. 1985.	27. 11. 1989.
BUZALJKO, (Hime) Mehmedalija	1953. - Stolac	V - 1873	Mostar	GORČIN	MN	19. 12. 1983.	13. 11. 1990.
CICOVIĆ, (Branka) Jovo	1949. - Saice, Pale	S - 6432	Sarajevo	MOREPLOVAC	SE	18. 5. 1990.	18. 12. 1990.
COCALIĆ, (Huse) Mesud	1963. - Slap, Rogatica	V - 2512	Sarajevo	SLAP	AN	3. 8. 1988.	13. 12. 1990.
COCO, (Huseina) Kemal	1936. - Banja Luka	V - 1998	Banja Luka	PJESNIK	MN	14. 12. 1984.	10. 10. 1990.
CRNJAC, (Franje) Jago	1935. - Imotski, RH	V - 2566	Tuzla	CETINA	HE	14. 11. 1988.	18. 12. 1990.
CVIJANOVIĆ, (Veselina) Vasilije	1959. - Corovica, Doboj	S - 5090	Sarajevo	KULE	SN	29. 12. 1983.	17. 4. 1989.
CVITKOVIĆ, (Pere) Zdravko	1965. - Mostar	V - 2048	Mostar	BRUNO	HN	16. 4. 1985.	14. 6. 1989.
CVRTAK, (Ive) Božo	1942. - Krupa, G. Vakuf	S - 5486	Zenica	MLADEN	HE	10. 7. 1985.	4. 10. 1990.
ČABER, (Ahmeta) Ibrahim	1950. - Golo brdo, Bugojno	S - 5434	Zenica	DUH	MN	8. 5. 1985.	6. 6. 1990.
ČAČKOVIĆ, (Salke) Vahid	1943. - Palanka, Brčko	S - 4308	Tuzla	PALANKA	HE	31. 12. 1980.	29. 5. 1990.
ČAJLAKOVIĆ, (Hasana) Husein	1963. - P. Orahovica, Zenica	S - 5413	Zenica	HAMO	MN	12. 4. 1985.	2. 10. 1990.
ČAMBER, (Mate) Ivica	1963. - Vir, Posušje	S - 5740	Mostar	ZAHARIJA	HN	21. 8. 1986.	2. 10. 1990.
ČAMDŽIĆ, (Mustafe) Džemal	1940. - Modriča	S - 3412	Doboj	DOBOR	TMOK	18. 5. 1978.	7. 11. 1990.

ČAMDŽIĆ, (Ahmeta) Edhem	1947. - Junuzovići, Zavidovići	S - 5718	Doboj	ZUKO	MN	3. 7. 1986.	28. 12. 1990.
ČANIĆ, (Petra) Bogoljub	1960. - Ljeskove Vode, Doboj	S - 6218	Mostar	PROKOPIJE	SN	30. 6. 1988.	10. 12. 1990.
ČARDŽIĆ, (Mehmeda) Hikmeta	1936. - Sarajevo	S - 5216	Sarajevo	MONIKA	HN	4. 9. 1984.	13. 12. 1990.
ČATAKOVIĆ, (Mehmeda) Salko	1949. - Polje, Cazin	V - 2462	Bihać	BESIM	HE	14. 3. 1988.	16. 10. 1990.
ČAVKIĆ, (Ibre) Muhamed	1955. - Čavkići, Bihać	V - 2068	Bihać	GORAN	HE	21. 5. 1985.	24. 2. 1989.
ČELEBIĆ, (Osmana) Mehmed	1937. - Golubovići, V. Kladuša	S - 4931	Bihać	VID	HE	13. 6. 1983.	25. 12. 1990.
ČELENKA, (Sakiba) Akif	1967. - Ševići, Zenica	S - 6288	Livno	PJESNIK	MN	4. 11. 1988.	10. 11. 1989.
ČENGIĆ, (Adema) Selim	1936. - Pljevlja, Crna Gora	V - 2395	Sarajevo	KONJUH	DBT	5. 11. 1987.	28. 11. 1990.
ĆENGIĆ, (Save) Tatjana	1943. - Sarajevo	V - 1416	Sarajevo	ESEJ	GDL	21. 11. 1980.	14. 6. 1989.
ČOLO, (Osmana) Dževad	1956. - Maline, Travnik	S - 6068	Zenica	ĐANI	HE	24. 11. 1987.	18. 5. 1990.
ČORBO, (Uzeira) Husein	1950. - Jeleč, Foča	S - 4668	Goražde	ARAB	MN	14. 6. 1982.	30. 5. 1990.
ČOSIĆ, (Hajrudina) Benjamin	1970. - Turće, Travnik	V - 2301	Zenica	SKAUT	HN	10. 2. 1987.	12. 6. 1990.
ČOVILO, (Vukašina) Slobodan	1945. - Bojište, Nevesinje	S - 4250	Mostar	MAK	SN	3. 11. 1980.	18. 10. 1990.
ČURIĆ, (Ante) Slavko	1950. - Dubrašin, Gornji Vakuf	V - 2442	Banja Luka	STIPO	HE	28. 1. 1988.	30. 5. 1990.
ĆAVAR, (Marka) Zdenko	1961. - Tomislavgrad	V - 2203	Livno	DAVID	HN	1. 7. 1986.	18. 9. 1989.
ĆEHIĆ, (Husnije) Ejub	1941. - Bihać	S - 6128	Sarajevo	NEVEN	MN	9. 2. 1988.	13. 12. 1990.
ĆENAN, (Joze) Mile	1948. - Livno	V - 1845	Livno	JAKOV	HN	25. 10. 1983.	10. 10. 1989.
ĆERDIĆ, (Marinka) Mate	1965. - Brišnik, Tomislavgrad	S - 5554	Livno	TONĆI	HN	5. 11. 1985.	23. 8. 1989.
ĆERKEZ, (Ragiba) Sladenko	1960. - Stolac	V - 2674	Mostar	ZLATAR	MN	10. 10. 1980.	20. 11. 1990.
ĆIŠIĆ, (Huseina) Kerim	1928. - Mostar	V - 697	Mostar	MIDHAT	OUP	2. 3. 1979.	28. 5. 1990.
ĆORALIĆ, (Derviša) Muharem	1948. - Šturlić, Cazin	V - 2463	Bihać	DAUT	HE	14. 3. 1988.	16. 10. 1990.
ĆORIĆ, (Matoša) Ilija	1953. - Srednje Brdo, Kotor Varoš	S - 5541	Banja Luka	KLEN	HN	15. 10. 1985.	18. 1. 1989.
ĆOROVIĆ, (Marka) Arsenije	1930. - Dubrovnik	S - 4721	Mostar	OGNJEN	SN	13. 9. 1982.	18. 10. 1990.
ĆOSIĆ, (Marka) Jako	1958. - Vukućevci, Jajce	V - 2257	Banja Luka	RANČE	HE	17. 11. 1986.	24. 10. 1990.
ĆOSIĆ, (Pile) Ljubica	1926. - Šargovac, Banja Luka	S - 1671	Banja Luka	ODISEJ	HN	27. 10. 1975.	19. 5. 1990.

ĆOSIĆ, (Tome) Marko	1948. - Studenči, Teslić	V - 2390	Doboj	FABIJAN	HE	27. 10. 1987.	16. 10. 1990.
ĆOSIĆ, (Joze) Mijo	1942. - Eminovo Selo, Tomislavgrad	S - 4235	Livno	ROBERT	HN	21. 10. 1980.	28. 12. 1990.
ĆOSIĆ, (Ive) Pejo- Petar	1949. - Sivša, Tešanj	S - 1373	Doboj	RIKI	HE	5. 12. 1974.	31. 5. 1990.
ĆOSOVIĆ, (Danila) Đuro	1929. - Ulobić, Trnovo	V - 1569	Sarajevo	POGLED	OUP	2. 12. 1981.	14. 8. 1990.
ĆUDIĆ, (Muje) Senada	1957. - Brčko	V - 2312	Tuzla	ODA	GDL	18. 3. 1987.	8. 12. 1989.
ĆURAK, (Stipe) Berislav	1955. - Nević Polje, N. Travnik	S - 6060	Zenica	REKORD	GDL	15. 11. 1987.	21. 11. 1990.
DABRO, (Mate) Ivan	1957. - Drniš, RH	S - 6216	Mostar	ŠOLTA	GDL	30. 6. 1988.	26. 3. 1990.
DAJIĆ, (Osmana) Mustafa	1941. - Modriča	S - 6412	Doboj	SULJO	TMOK	21. 12. 1989.	22. 10. 1990.
DAMADŽIĆ, (Abdurahmana) Aida	1961. - Tuzla	V - 2455	Sarajevo	TUZLANKA	MN	22. 2. 1988.	14. 6. 1989.
DAMJANAC, (Dušana) Tihomir	1957. - Čitluk	V - 2276	Mostar	PRIVREDNIK	GDL	23. 12. 1986.	9. 2. 1989.
DAMJANOVIĆ, (Mladena) Dušan	1949. - Goleši, Banja Luka	S - 4752	Banja Luka	URAN	SE	19. 10. 1982.	24. 10. 1990.
DAMJANOVIĆ, (Dušan) Mirko	1949. - Kesići, Bosansko Grahovo	V - 2067	Bihać	GUARDIJAN	SE	21. 5. 1985.	22. 8. 1989.
DANGUBIĆ, (Rade) Radomir	1943. - Dola, Bileća	S - 4533	Mostar	IBIS	SE	8. 12. 1981.	29. 5. 1990.
DAVIDOVIĆ, (Atanasija) Dimitrija	1947. - Osojci, Derventa	V - 1421	Doboj	MIRON	SE	15. 12. 1980.	28. 12. 1990.
DAVIDOVIĆ, (Anđelka) Mile	1952. - Foča	V - 1885	Goražde	KEKEC	SN	7. 2. 1984.	28. 2. 1989.
DAVIDOVIĆ, (Zaharija) Velimir	1928. - Banja Luka	S - 5436	Banja Luka	RAJA	SE	9. 5. 1985.	18. 12. 1990.
DEBELJAK, (Mate) Tomo	1950. - Dragočaj, Banja Luka	S - 4631	Banja Luka	BRACO	HE	15. 4. 1982.	26. 11. 1990.
DEDOVIĆ, (Milovana) Milan	1950. - Ljubljana, Slovenija	S - 3380	Mostar	AGAVA	TMOK	10. 3. 1978.	19. 5. 1989.
DELEALIĆ, (Halida) Muhamed	1946. - Sarajevo	S - 1285	Sarajevo	AJAN	MN	9. 7. 1974.	8. 5. 1989.
DELIĆ, (Bogoljuba) Nebojša	1956. - Vlasenica	S - 6359	Sarajevo	SAMBOR	SN	26. 4. 1989.	10. 4. 1990.
DELIĆ, (Mate) Petar	1941. - Triblja, Vareš	V - 474	Sarajevo	SIMO	HE	22. 2. 1979.	20. 10. 1989.
DELIĆ, (Ibre) Šaban	1951. - Glogava, Bratunac	V - 1926	Tuzla	MIRAZ	HE	24. 5. 1984.	2. 3. 1990.
DELIĆ, (Murata) Šero	1953. - Orašac, Bihać	S - 6080	Bihać	SAID	HN	4. 12. 1987.	16. 10. 1990.
DERIĆ, (Miće) Vladimir	1911. - Califonia, SAD	S - 384	Mostar	PATRIOTA	HE	6. 5. 1970.	16. 6. 1989.
DERVIĆ, (Fehrata) Selim	1930. - Konjodor, Bosanska Krupa	V - 2610	Bihać	FEHRAT	HE	24. 2. 1989.	28. 12. 1990.

DERVIŠEVIĆ, (Bajre) Hasan	1940. - Cazin	S - 4517	Bihać	BORIS	HE	24. 2. 1981.	25. 12. 1990.
DIDOVIĆ, (Hasana) Osman	1932. - Trnava, Velika Kladuša	V - 2445	Bihać	PERO	HE	4. 2. 1988.	26. 4. 1989.
DIGLIŠIĆ, (Seida) Fuad	1953. - Sarajevo	V - 2438	Sarajevo	PAUS	MN	29. 12. 1987.	17. 9. 1989.
DIVČIĆ, (Uroša) Momčilo	1951. - Sarajevo	V - 2000	Sarajevo	TELEKS	OUP	20. 12. 1984.	25. 12. 1989.
DIZDAR, (Selima) Ibrahim	1942. - Tomislavgrad	S - 6070	Zenica	DI	DBT	24. 11. 1987.	13. 12. 1990.
DIZDAREVIĆ, (Mustafe) Hasan	1931. - Ljubuški	S - 5481	Mostar	ARHITEKTA	GDL	28. 6. 1985.	17. 4. 1989.
DIZDAREVIĆ, (Mustafe) Zlatko	1948. - Beograd, Srbija	V - 514	Sarajevo	PARIZ	OUP	23. 2. 1979.	28. 12. 1990.
DOJČINOVIĆ, (Luke) Đorđo	1938. - Dragočaj, Banja Luka	V - 2400	Banja Luka	TERMINATOR	GDL	5. 11. 1987.	10. 11. 1989.
DOLIĆ, (Branka) Josip	1950. - Livno	V - 370	Livno	DOLINA	HN	20. 2. 1979.	28. 2. 1989.
DOLIĆ, (Martina) Miroslav	1954. - Livno	V - 2665	Livno	RUDI	HE	19. 9. 1989.	28. 5. 1990.
DOMIĆ, (Stipe) Pero	1960. - Paklarevo, Travnik	V - 2084	Zenica	JORK	HE	8. 7. 1985.	18. 12. 1989.
DOMINKOVIĆ, (Luke) Luka	1943. - Grebnice, Bos. Šamac	S - 3556	Doboj	TIN	HE	5. 9. 1978.	20. 11. 1990.
DOMINKOVIĆ, (Marijana) Marko	1945. - Domaljevac, Bos. Šamac	S - 6117	Doboj	FILIP	HE	28. 1. 1988.	2. 3. 1990.
DOTLIĆ, (Sime) Milan	1949. - Račići, Bihać	V - 2476	Bihać	RADE	DBT	28. 4. 1988.	20. 8. 1989.
DREŽNJAK, (Jure) Josip	1964. - Gmići, Prozor	V - 2637	Mostar	METALAC	HN	27. 4. 1989.	21. 11. 1990.
DRLJAČA, (Dušana) Slobodan	1948. - Bosanska Krupa	V - 1528	Bihać	DR	TMOK	6. 7. 1981.	7. 11. 1990.
DRMIĆ, (Grge) Ilija	1954. - Dobrići, Tomislavgrad	S - 4505	Livno	JAVOR	HE	27. 10. 1981.	21. 11. 1990.
DROBNJAK, (Nove) Vito	1956. - Pljevlja, Crna Gora	V - 2562	Sarajevo	SAJAM	OUP	11. 11. 1988.	11. 6. 1990.
DUJMIĆ, (Rudolfa) Petar	1938. - Novo Selo, Bos. Brod	S - 6232	Doboj	PATRIK	HN	1. 8. 1988.	16. 10. 1990.
DUJMOVIĆ, (Stipe) Matko	1951. - Dobrašin, Gornji Vakuf	V - 2388	Zenica	KREČAR	HE	22. 10. 1987.	29. 3. 1990.
DUJMOVIĆ, (Ivana) Mile	1963. - Vedro polje, Bihać	V - 2562	Bihać	ROĐO	HN	6. 11. 1986.	31. 5. 1989.
DUKIĆ, (Jove) Dušan	1941. - Revenik, Bosanski Petrovac	V - 2258	Sarajevo	KOČO	DBT	21. 11. 1986.	5. 4. 1990.
DURAJ, (Muse) Hasan	1954. - Đakovica, Kosovo	S - 5518	Mostar	EGEJ	AN	15. 9. 1985.	15. 8. 1990.
DURAKOVIĆ, (Hasana) Nusret	1963. - Grančarevo, Trebinje	V - 2514	Mostar	PASAT	MN	5. 8. 1988.	21. 3. 1989.
DURIĆ, (Janka) Dušan	1942. - Veprivoj, Vareš	V - 2268	Zenica	KOLE	GDL	15. 12. 1986.	14. 8. 1990.

DUŠANOVIĆ, (Marka) Mihajlo	1943. - Crkvinji, Bos. Šamac	S - 5180	Doboj	GVOZDEN	SE	14. 6. 1984.	21. 3. 1990.
DUVNJAK, (Bože) Mirko	1930. - D. Malovan, Kupres	V - 1274	Zenica	RAMPA	SN	2. 4. 1980.	30. 1. 1990.
DŽAFEROVIĆ, (Mujage) Mirsad	1963. - Cazin	V - 2298	Bihać	BRIDŽ	GDL	29. 1. 1987.	14. 3. 1990.
DŽELETOVIĆ, (Mirka) Nedo	1949. - Odžak, Nevesinje	S - 4920	Mostar	DUŠAN	SN	25. 5. 1983.	25. 12. 1990.
DŽOLAN, (Marko) Ante	1940. - Rumboci, Prozor	V - 2638	Mostar	GRADINA	HN	27. 4. 1989.	10. 12. 1990.
DŽOLAN, (Marka) Branko	1964. - Rumboci, Prozor	S - 5617	Mostar	TEKSTILAC	HN	19. 2. 1986.	14. 5. 1990.
DŽOMBETA, (Gojka) Radisav	1952. - Berkovići, Stolac	V - 1110	Mostar	SIDRO	OUP	22. 10. 1979.	11. 5. 1990.
ĐEKIĆ, (Ibrahima) Džemila	1940. - Tuzla	V - 2614	Tuzla	SENA	DBT	8. 3. 1989.	19. 2. 1990.
ĐELILOVIĆ, (Agana) Ibrahim	1927. - Kruščica, Vitez	V - 2567	Zenica	PLAVAC	MN	16. 11. 1988.	3. 5. 1990.
ĐEREK, (Dragutina) Nevenka	1956. - Raspotočje, Zeneca	S - 5690	Zenica	STRIJELA	HE	5. 6. 1986.	29. 5. 1990.
ĐOGIĆ, (Bajre) Muhamed	1949. - Šumatac, Velika Kladuša	V - 2459	Bihać	VANJA	MN	29. 2. 1988.	14. 3. 1990.
ĐOGOVIĆ, (Sime) Milenko	1926. - Rijeka, Nevesinje	V - 1356	Mostar	RELJA	SE	23. 9. 1980.	12. 10. 1990.
ĐUKIĆ, (Miluna) Vasilije	1940. - Ivangrad, Crna Gora	V - 1178	Goražde	IVAN	OUP	11. 12. 1979.	13. 12. 1990.
ĐULBIĆ, (Ibre) Mehmed	1924. - Živinice	V - 2542	Sarajevo	PIPER	MN	29. 9. 1988.	15. 6. 1990.
ĐULOVIĆ, (Ahmeta) Šain	1957. - Suha, Živinice	S - 6014	Tuzla	OSKOVA	MN	18. 8. 1987.	28. 12. 1990.
ĐURĐEVIĆ, (Petra) Jovan	1943. - Brdo, Mrkonjić Grad	S - 4913	Banja Luka	SALKO	SE	29. 4. 1983.	24. 10. 1990.
ĐURIČIĆ, (Boška) Nemanja	1935. - Livno	S - 5540	Bihać	LABORANT	GDL	11. 10. 1985.	20. 2. 1989.
ĐURIĆ, (Bože) Vinko	1920. - Donja Lipnica	S - 3702	Tuzla	OLIVER	HE	22. 2. 1979.	27. 10. 1989.
ĐURIŠIĆ, (Krste) Božana	1947. Repovac, Bratunac	S - 5511	Tuzla	DIJANA	SE	5. 9. 1985.	11. 5. 1990.
EGRLIĆ, (Juse) Husein	1920. - Egrlići, Ključ	S - 5189	Banja Luka	USKOK	MN	29. 6. 1984.	21. 11. 1990.
EKINOVIĆ, (Ahmeta) Faik	1920. - Zenica	S - 5187	Zenica	RIZO	MN	20. 6. 1984.	21. 3. 1990.
ELEZ, (Gojka) Njegoslav	1951. - Ocrkavlje, Foča	V - 1405	Goražde	RADAN	SN	5. 11. 1980.	13. 8. 1990.
EREIZ, (Joze) Marko	1952. - Crna Rijeka, Teslić	S - 5845	Doboj	HRVOJE	HE	25. 12. 1986.	27. 10. 1989.
EŠPIĆ, (Avde) Idriz	1965. - Rijeka, Olovo	V - 2647	Sarajevo	PRVENAC	MN	29. 5. 1989.	13. 12. 1990.
FALATAR, (Andrije) Dinko	1922. - Mostar	S - 4413	Centrala SDB	MAESTRO	GDL	24. 4. 1981.	30. 8. 1989.

FEJZIĆ, (Alije) Ibro	1949. - Bivolje Brdo, Čaplijina	S - 5702	Mostar	ANIS	OUP	13. 6. 1986.	2. 10. 1990.
FEJZIĆ, (Alije) Safet	1922. - Banja Luka	S - 1844	Sarajevo	KUTUZOV	DBT	8. 4. 1976.	18. 8. 1989.
FILIPOVIĆ, (Mate) Ivo	1939. - Donja Skakava, Brčko	V - 1774	Tuzla	JUMA	HE	30. 3. 1983.	8. 5. 1990.
FILIPOVIĆ, (Muje) Pavo	1929. - Krčevina, Vareš	S - 3063	Sarajevo	GRGUR	HE	27. 9. 1977.	17. 4. 1989.
FRANJIĆ, (Vinka) Mirko	1961. - Bugojno	V - 1752	Zenica	TAMERLAN	HN	28. 2. 1983.	21. 11. 1990.
FRANJUŠIĆ, (Franje) Ante	1942. - Ripci, Prozor	V - 2711	Mostar	KRUPAC	HE	12. 3. 1990.	12. 11. 1990.
FRŽOVIĆ, (Gaše) Radivoje	1943. - Biograd, Nevesinje	S - 5387	Mostar	MLADEN	SE	19. 3. 1985.	24. 10. 1990.
GABELA, (Reše) Nurija	1934. - Čajniče	S - 3260	Goražde	CICELJ	TMOK	20. 12. 1977.	22. 10. 1990.
GAGULA, (Franje) Krešimir	1959. - Banja Luka	S - 5923	Banja Luka	RENO	HN	10. 4. 1987.	2. 10. 1990.
GAJIĆ, (Damjana) Dragan	1959. - Granje, Višegrad	V - 2267	Goražde	ISKRA	SE	10. 12. 1986.	28. 12. 1990.
GALAMIĆ, (Vojislava) Živana	1952. - Ukrinci, Teslić	S - 5730	Doboj	ROMANA	GDL	8. 8. 1986.	28. 12. 1990.
GALIĆ, (Jozo) Luka	1936. - Tatarbudžak, Žepče	V - 2224	Zenica	RANČER	HE	11. 9. 1986.	10. 10. 1990.
GALIĆ, (Ivana) Tomo	1940. - Crniče, Bugojno	S - 4113	Zenica	MEMIŠ	HE	4. 3. 1980.	29. 5. 1990.
GALIĆ, (Josipa) Željko	1964. - Vinjani, Posušje	V - 2718	Mostar	UNO	HN	10. 5. 1990.	24. 10. 1990.
GANIĆ, (Huse) Uzeir	1934.- Odžak	S - 4762	Doboj	MATIK	TMOK	23. 10. 1982.	25. 12. 1990.
GAŠI, (Ibriša) Redžep	1926. - Priština, Kosovo	S - 4440	Doboj	BADEM	AN	5. 6. 1981.	28. 12. 1990.
GAŠPAR, (Jure) Božo	1929. -Raško Polje, Tomislavgrad	S - 2240	Livno	JURE	HE	16. 9. 1976.	17. 1. 1989.
GATAREVIĆ, (Momčila) Ratko	1966. - Brezik, Brčko	S - 6389	Tuzla	ELIZEJ	SN	6. 10. 1989.	28. 11. 1990.
GAVRANOVIĆ, (Zahida) Sabit	1949. - Nočajevići, Kladanj	V - 2269	Tuzla	GOSTELJA	HE	17. 12. 1986.	26. 9. 1990.
GERZIĆ, (Muje) Vejsil	1948. - Ostrožnica, Bos. Krupa	S - 4759	Zenica	GRIZLI	HN	22. 10. 1982.	13. 6. 1989.
GLAVONJIĆ, (Jovana) Savo	1948. - Sarajevo	V - 2196	Sarajevo	PLAVI	SE	24. 6. 1986.	28. 2. 1990.
GLIŠIĆ, (Đoke) Miloš	1920. - Čardačani, Laktaši	S - 2548	Banja Luka	ĐOKO	SN	3. 12. 1976.	14. 8. 1990.
GLOGOVAC, (Riste) Nikola	1938. - Dramiševo, Nevesinje	V - 1744	Mostar	ĐORĐE	SE	15. 2. 1983.	28. 12. 1990.
GOLEM, (Jure) Petar	1953. - Derventa	V - 2516	Doboj	FELIKS	HE	29. 8. 1988.	25. 3. 1989.
GOLUBOVIĆ, (Marka) Cvijan	1951. - Jabuka, Foča	S - 4757	Sarajevo	BOR	SN	21. 10. 1982.	13. 12. 1990.

GORDIĆ, (Danila) Boro	1959. - Stolac	V - 2543	Mostar	DIVIN	OUP	29. 9. 1988.	28. 5. 1990.
GOVEDARICA, (Nikole) Miloslav	1927. - Miholjače, Gacko	V - 1997	Mostar	STEVAN	SN	13. 12. 1984.	8. 12. 1989.
GRANIĆ, (Bože) Blaž	1932. - Livno	V - 412	Livno	GRUJO	HE	21. 2. 1979.	10. 10. 1990.
GRANIĆ, (Pere) Jozo	1940. - Vašarovići, Ljubuški	S - 4216	Mostar	RUSTEM	HE	1. 3. 1979.	23. 5. 1989.
GRANIĆ, (Vice) Mladen	1936. - Vašarovići, Ljubuški	V - 2108	Mostar	ALFA	HE	3. 10. 1985.	14. 8. 1990.
GRBIĆ, (Ilije) Milan	1919. - Veliki Cvjetnić, Drvar	S - 4208	Bihać	ŠATOR	GDL	29. 9. 1980.	13. 11. 1989.
GRUBEŠIĆ, (Jose) Ivica	1947. - Carice, Busovača	V - 2122	Zenica	ŽUSTRI	HE	29. 10. 1985.	29. 3. 1990.
GRUBEŠIĆ, (Milka) Jozo	1949. - Sebašić, N. Travnik	V - 2570	Zenica	DŽEVAD	HE	16. 11. 1988.	5. 4. 1990.
GUBERINIĆ, (Ljube) Jujica	1927. - Ivangrad, Crna Gora	S - 5217	Sarajevo	GRUBI	SN	4. 9. 1984.	28. 1. 1990.
GUDALO, (Riste) Niko	1938. - Trebeuša, Travnik	V - 916	Zenica	DAVOR	HE	19. 3. 1979.	25. 1. 1990.
GULAM, (Osmana) Husein	1945. - Sladna, Srebrenik	V - 2325	Tuzla	DAVOR	HE	9. 4. 1987.	28. 5. 1990.
GUTIĆ, (Vladimira) Radivoje	1961. - Mostar	S - 6137	Sarajevo	REPORTER	GDL	29. 2. 1988.	29. 1. 1990.
HABIBOVIĆ, (Halida) Halil	1945. - Raljvine, Mrkonjić Grad	S - 5153	Banja Luka	GUSAR	HE	23. 4. 1984.	18. 12. 1990.
HADŽIAHMETOVIĆ, (Edhema) Mustafa	1956. - G. Žešća, Foča	V - 1950	Goražde	MAKARIJE	HE	27. 8. 1984.	28. 12. 1990.
HADŽIĆ, (Muharema) Nermin	1962. - Velika Kladuša	V - 2677	Bihać	AJAKS	MN	11. 10. 1989.	28. 11. 1990.
HADŽIMAHOVIĆ, (Šahzemana) Kemal	1955. - Mostar	S - 6421	Mostar	BRODAR	HE	20. 1. 1990.	25. 12. 1990.
HADŽIPAŠIĆ, (Hamdije) Muhamed	1953. - Stijena, Cazin	V - 1605	Bihać	NIKOLA	OUP	15. 3. 1982.	7. 11. 1990.
HADŽMEJLIĆ, (Ćazima) Mesud	1937. - Vukeljeći, Fojnica	V - 2419	Zenica	HIDŽRA	MN	26. 11. 1987.	20. 11. 1990.
HAJDAREVIĆ, (Ragiba) Ibro	1946. - Rajčice, Visoko	V - 2419	Sarajevo	LULA	HE	8. 11. 1985.	28. 5. 1990.
HAJDAROVIĆ, (Mate) Franjo	1930. - Sarajevo	S - 5338	Sarajevo	RUBEL	DBT	21. 1. 1985.	28. 11. 1990.
HAJDUKOVIĆ, (Živana) Dragan	1938. - Kitovnice, Zvornik	V - 1475	Tuzla	OKEAN	SE	10. 4. 1981.	10. 10. 1990.
HALILOVIĆ, (Mehmeda) Fehim	1954. - Rašljani, Brčko	V - 2140	Tuzla	ADEM	MN	31. 1. 1986.	28. 12. 1990.
HALILOVIĆ, (Redže) Meho	1939. - Zukići, Kalesija	V - 2698	Tuzla	VILI	HE	27. 12. 1989.	18. 12. 1990.
HALILOVIĆ, (Hruste) Mirsad	1965. - Orahovo, Bos. Gradiška	S - 6409	Banja Luka	VIDRA	MN	13. 12. 1989.	28. 12. 1990.
HALJKOVIĆ, (Hasana) Suljo	1948. - Avlija, Čajniče	S - 5080	Goražde	NERON	MN	28. 2. 1983.	15. 8. 1990.

HAMULIĆ, (Ahmeta) Ismet	1950. - Hambarine, Prijedor	V - 2339	Banja Luka	VIRĐŽINIJA	MN	2. 6. 1987.	28. 12. 1990.
HAMULIĆ, (Arifa) Senad	1902. - Vareš	S - 5343	Bihać	OSKAR	MN	24. 1. 1985.	14. 3. 1989.
HARAČIĆ, (Asima) Hidajet	1951. - Dumanac, Kakanj	V - 2540	Zenica	AMAR	HE	21. 9. 1988.	2. 5. 1990.
HASANOVIĆ, (Muhameda) Bilal	1945. - Sopna, Zvornik	S - 5613	Sarajevo	KABUL	MN	14. 2. 1986.	29. 3. 1990.
HAŠIĆ, (Safeta) Enes	1956. - Bos. Dubica	S - 4713	Banja Luka	PLOVAK	MN	24. 8. 1982.	28. 12. 1990.
HAVIĆ, (Hasana) Bego	1948. - Bavčići, Foča	V - 2349	Goražde	PAŠA	HE	18. 6. 1987.	28. 12. 1990.
HEGIĆ, (Bahrije) Zeid	1968. - Travnik	V - 2179	Zenica	DULE	HN	7. 5. 1986.	27. 12. 1989.
HELJA, (Zade) Jasmin	1959. - Krišević, Olovo	V - 2586	Sarajevo	VIR	MN	26. 12. 1988.	24. 9. 1990.
HERCEG rođ. PEZER, (Joze) Roksanda	1956. - Mamići, Grude	S - 6397	Mostar	TEREZA	HE	27. 10. 1989.	10. 10. 1990.
HERENDA, (Muje) Veiz	1944. - Mrkovci, Goražde	V - 2687	Sarajevo	LOVAC	GDL	10. 11. 1989.	10. 4. 1990.
HERIĆ, (Ibre) Nurif	1948. - Vukovlje, Kalesija	S - 5515	Sarajevo	MINAS	MN	9. 9. 1985.	28. 1. 1990.
HODŽIĆ, (Bege) Benjamin	1944. - Požeplje, Han Pijesak	V - 2568	Sarajevo	BRONKS	HE	16. 11. 1988.	3. 5. 1990.
HODŽIĆ, (Hasiba) Ćamil	1942. - Vrela, Rogatica	V - 2537	Sarajevo	LAHOR	MN	8. 9. 1988.	15. 8. 1990.
HODŽIĆ, (Atifa) Ešref	1956. - Čaglica, Velika Kladuša	V - 2498	Bihać	SEDRA	GDL	30. 6. 1988.	14. 3. 1990.
HODŽIĆ, (Šabana) Hasib	1945. - G. Orahovica, Gračanica	S - 5473	Doboj	TAHIR	HE	19. 6. 1985.	10. 10. 1990.
HODŽIĆ, (Ibrahima) Vildana	1963. - Brezovo, Polje Brčko	S - 6072	Tuzla	KONI	GDL	25. 11. 1987.	21. 8. 1989.
HRVAT, (Muharema) Selim	1951. - Mioče, Rudo	S - 5788	Sarajevo	SMUK	GDL	4. 11. 1986.	18. 8. 1989.
HUBIJAR, (Saliha) Asim	1960. - Mrđenovići, Foča	V - 2443	Sarajevo	RIBAR	MN	3. 2. 1988.	15. 8. 1990.
HUSEJNOVIĆ, (Mursela) Novalija	1946. - Srebrenik	V - 2015	Tuzla	OLAF	HE	29. 12. 1988.	14. 8. 1990.
HUSIĆ, (Avde) Mahmut	1957. - Bugojno	V - 1402	Zenica	TAKSISTA	OUP	4. 11. 1980.	29. 3. 1990.
HUSKIĆ, (Sulejmana) Ahmet	1953. - Veinac, Velika Kladuša	V - 1959	Bihać	TEUFIK	MN	24. 9. 1984.	20. 2. 1989.
HUŠIDIĆ, (Hasana) Jusuf	1930. - Kozarac, Prijedor	V - 1807	Banja Luka	KARAN	MN	15. 6. 1983.	21. 11. 1990.
HUZEIROVIĆ, (Muse) Hamdija	1930. -Blagaj Rijeka, Bosanski Novi	V - 2508	Banja Luka	SLAVKO	MN	17. 1. 1979.	24. 10. 1990.
IBRAČEVIĆ, (Abdulaha) Muhamed	1944. - Sladna, Srebrenik	V - 2359	Tuzla	OLIVER	HN	23. 7. 1987.	23. 4. 1990.
IBRADŽIĆ, (Alage) Šerif	1951. - Bihać	S - 4094	Bihać	HARIS	TMOK	28. 1. 1980.	7. 11. 1990.

IBRIŠIMOVIĆ, (Sulejmana) Šemsudin	1945. - Čelić, Lopare	V - 2591	Tuzla	SEBASTIJAN	MN	29. 12. 1988.	28. 12. 1990.
ILIĆ, (Dragomira) Milutin	1938. - D. Bukovica, Maglaj	V - 1696	Doboj	MARKO	SE	5. 11. 1982.	24. 10. 1990.
ILIŠEVIĆ, (Marka) Pavo	1930. - D. Mahala, Orašje	V - 809	Tuzla	KONTO	HN	7. 3. 1979.	31. 5. 1990.
IMAMOVIĆ, (Asima) Faik	1936. - Mošćanica, Zenica	S - 2710	Sarajevo	ŠNAJDER	MN	7. 3. 1977.	10. 11. 1989.
IMANOVIĆ, (Sulejmana) Ekrem	1942. - Nemili, Zenica	S - 2357	Zenica	NARCIS	GDL	19. 10. 1976.	3. 10. 1989.
IMERAJ, (Saliha) Murat	1931. - Srbica, Kosovo	S - 5395	Mostar	ROKO	HE	28. 3. 1985.	24. 2. 1989.
IMŠIRAGIĆ, (Mehe) Hajrudin	1947. - Drijenča, Lopare	S - 5108	Tuzla	MARKO	GDL	30. 1. 1984.	28. 5. 1990.
INSANIĆ, (Jusufa) Muharem	1944. - Žepče	S - 4883	Banja Luka	KOLIBRI	MN	24. 3. 1983.	20. 11. 1990.
ISIĆ, (Nurije) Salih	1953. - Novi Šehar, Maglaj	V - 2225	Zenica	AMON	HN	16. 9. 1986.	2. 3. 1990.
ISLAMBEGOVIĆ, (Osmana) Mensur	1952. - Zenica	V - 2241	Zenica	ISMAR	GDL	28. 10. 1986.	16. 8. 1990.
IVANČIĆ, (Filipa) Ivan	1960. - Dobrići, Tomislavgrad	S - 6223	Livno	VICAN	HE	30. 6. 1988.	21. 11. 1990.
IVANIĆ, (Predraga) Zoran	1963. - Branešci, Čelinac	V - 1989	Banja Luka	IVAN	SN	23. 11. 1984.	29. 5. 1989.
IVANKOVIĆ, (Cvitana) Mijo	1947. - Kočerin, Široki Brijeg	V - 1934	Mostar	DUGI	HE	21. 6. 1984.	3. 5. 1990.
IVANKOVIĆ, (Ostoje) Petar	1940. - Jošavci, Čelinac	V - 1448	Bihać	VRBAS	TMOK	17. 2. 1981.	7. 11. 1990.
IVANOVIĆ, (Zdravka) Cvjetko	1955. - Ugljevik	V - 1250	Tuzla	JANEZ	SE	4. 3. 1980.	28. 5. 1990.
IVETIĆ, (Jove) Pero	1931. - Livno	S - 1808	Livno	GOLIJA	SN	23. 3. 1976.	20. 11. 1989.
IŽAKOVIĆ, (Martina) Krešimir	1932. - Vinkovci, RH	S - 15	Bihać	OLIVER	DBT	10. 3. 1970.	26. 2. 1990.
JAGODIĆ, (Mile) Stanoje	1935. - Podovi, Sanski Most	V - 2151	Banja Luka	DABAR	SN	21. 2. 1986.	16. 11. 1989.
JAHIĆ, (Ćamila) Alija	1950. - Lovke, Hadžići	S - 4792	Mostar	ATLAS	AN	18. 11. 1982.	17. 9. 1990.
JAHIĆ, (Sulejmana) Alma	1957. - Tuzla	S - 5508	Tuzla	POLANA	GDL	2. 9. 1985.	28. 5. 1990.
JAKIŠA, (Ante) Zlatko	1960. - Čapljina	V - 2033	Mostar	TALE	HE	28. 3. 1985.	14. 8. 1990.
JAKOVLJEVIĆ, (Vinka) Filip	1948. - Rodoč, Mostar	V - 2678	Mostar	RODOČ	HE	12. 10. 1989.	10. 10. 1990.
JAKUPI, (Ferije) Nezvet	1950. - Skoplje, Makedonija	S - 4878	Mostar	MONTER	AN	9. 3. 1983.	14. 11. 1990.
JAMAK, (Jusufa) Hilmo	1952. - Dušče, Višegrad	V - 2491	Goražde	ALFA	MN	27. 6. 1988.	13. 12. 1990.
JANKOVIĆ, (Maksima) Zoran	1964. - Trebinje	V - 2474	Mostar	VIS	GDL	25. 4. 1988.	18. 10. 1990.

JANJIĆ, (Stojana) Drago	1932. - Kola, Banja Luka	S - 1765	Banja Luka	UPRAVNIK	SN	15. 12. 1975.	14. 8. 1990.
JAŠAREVIĆ, (Mehdina) Muhamed	1952. - Klis, Zvornik	S - 4899	Banja Luka	KIKLOP	MN	15. 4. 1983.	12. 12. 1990.
JAŠAREVIĆ, (Hadžage) Nermina	1962. - Tuzla	V - 2380	Tuzla	TIJANA	GDL	30. 9. 1987.	27. 8. 1989.
JAŠAREVIĆ, (Jakuba) Zekerijah	1962. - Jezerci, Travnik	V - 2649	Banja Luka	NAGLIŠ	MN	14. 6. 1989.	28. 12. 1990.
JEFTIĆ, (Ostoje) Nenad	1957. - Visoko	V - 2300	Sarajevo	SOČA	SN	4. 2. 1987.	17. 9. 1989.
JELIĆ, (Ante) Josipa	1949. - Nević Polje, N. Travnik	V - 1679	Zenica	SEKA	HE	22. 9. 1982.	5. 4. 1990.
JELIĆ, (Ibre) Šaban	1951. - Glogava, Bratunac	V - 1926	Tuzla	MIRAŽ	HE	24. 5. 1984.	2. 3. 1990.
JELOVAC, (Mustafe) Ramiz	1966. - D. Podveležje, Mostar	S - 6261	Mostar	AKSER	MN	29. 9. 1988.	23. 11. 1990.
JELOVAC, (Mustafe) Senad	1964. - D. Podveležje, Mostar	S - 5447	Mostar	KEIRIM	MN	28. 5. 1985.	2. 10. 1990.
JERKOVIĆ, (Marice) Mirko	1933. - Ivanjska, Banja Luka	V - 1981	Banja Luka	KREŠO	HE	31. 10. 1984.	6. 6. 1989.
JEVTIĆ, (Radovana) Stevan	1938. - D. Čađavica, Bijeljina	S - 2193	Tuzla	MAJEVICA	SE	12. 7. 1976.	18. 12. 1990.
JOKIĆ, (Jose) Branko	1958. - Vrbljani, Ključ	S - 5699	Banja Luka	GAVRO	SN	10. 6. 1986.	24. 10. 1990.
JOKIĆ, (Rade) Dušan	1948. - Turjak, Bosanska Gradiška	V - 1906	Banja Luka	KOZARA	SE	9. 4. 1984.	21. 1. 1989.
JOSIPOVIĆ, (Vojina) Milan	1941. - Čaklovica, Zvornik	S - 6365	Tuzla	MINERAL	SN	23. 5. 1989.	2. 10. 1990.
JOTANOVIĆ, (Save) Vaso	1941. - Čečava Plava, Teslić	V - 1817	Doboj	PERO	SE	3. 5. 1984.	28. 12. 1990.
JOVANOVIĆ, (Ivana) Krešo	1944. - Šurmanci, Čapljina	V - 2597	Mostar	GRACIJAN	HE	20. 1. 1989.	10. 10. 1990.
JOVANOVIĆ, (Šćepe) Milovan	1925. - Idbar, Konjic	V - 1685	Mostar	RADOVAN	SN	15. 10. 1982.	18. 10. 1990.
JOVETIĆ, (Rade) Nikola	1942. - Duglašica, Čajniče	S - 4056	Livno	MOZARA	SN	14. 11. 1979.	28. 5. 1990.
JOVIČIĆ, (Ratka) Nenad	1949. - Sarajevo	V - 1465	Sarajevo	JONE	OUP	26. 3. 1981.	14. 8. 1990.
JOVIČIĆ, (Ilije) Todor	1930. - Smolući, Lukavac	S - 3005	Tuzla	MEŠA	SE	18. 2. 1980.	10. 10. 1990.
JOVIĆ, (Miloša) Branko	1952. - Boljanići, Gračanica	S - 3005	Doboj	ČASLAV	SE	8. 9. 1977.	25. 12. 1990.
JOZIĆ, (Luke) Mato	1948. - Ulištanovići, Ilijaš	V - 2265	Sarajevo	ADORNO	HE	5. 12. 1986.	13. 11. 1990.
JOZIĆ, (Ivana) Nikola	1947. - Pokojište, Konjic	S - 5410	Mostar	MEŠTAR	HE	9. 4. 1985.	29. 6. 1990.
JOZIĆ, (Jure) Srećko	1943. - Vidoši, Livno	S - 6289	Livno	RIO	HE	4. 11. 1988.	29. 5. 1990.
JURIĆ rođ. BRKIĆ, (Ante) Mara	1950. - Ripci, Prozor	V - 1844	Mostar	JELENA	HN	25. 10. 1983.	18. 10. 1990.

JURINA, (Ante) Marko	1928. - Dobrašin, Gornji Vakuf	V - 1899	Zenica	ČIČA	HN	28. 3. 1984.	31. 8. 1989.
JURIŠIĆ, (Luke) Jakov	1948. - Bijelo Brdo, Derventa	S - 6011	Sarajevo	KAFKA	GDL	18. 8. 1987.	4. 12. 1989.
JUŠIĆ, (Hase) Ibrahim	1935. - Pjanići, Cazin	S - 4104	Bihać	IKAR	TMOK	11. 2. 1980.	7. 11. 1990.
KABAŠI, (Meta) Čauš	1962. - Istok, Kosovo	V - 2636	Sarajevo	BAŠKIM	AN	26. 4. 1989.	13. 12. 1990.
KADIĆ, (Miralema) Ago	1933. - Velika, Derventa	S - 4780	Doboj	JABLAN	TMOK	12. 11. 1982.	22. 10. 1990.
KADRIBAŠIĆ, (Osmana) Selim	1934. - Maglaj	S - 6038	Doboj	HASAN	TMOK	13. 10. 1987.	19. 2. 1990.
KAFLIĆ, (Saliha) Asmir	1963. - Tuzla	V - 2596	Tuzla	KAS	GDL	17. 1. 1989.	5. 2. 1990.
KAHVEDŽIĆ, (Muharema) Sulejman	1953. - Donji Vakuf	S - 5529	Zenica	SPARTAK	GDL	2. 10. 1985.	5. 2. 1990.
KALABA, (Luke) Nedeljko	1940. - Halapić, Glamoč	V - 1643	Livno	MILAN	GDL	15. 6. 1982.	28. 12. 1990.
KALAČ, (Habe) Iso	1939. - Kalačima, Rožaje	S - 6221	Sarajevo	PROMETEJ	GDL	30. 6. 1988.	10. 4. 1990.
KALAG, (Danila) Bogdan	1961. - Vareš	V - 2510	Sarajevo	BOKA	SN	3. 8. 1988.	28. 11. 1990.
KALČO, (Asima) Senad	1962. - Večerska, Vitez	V - 2183	Sarajevo	VITEZ	MN	30. 5. 1986.	14. 6. 1989.
KAMBUR, (Meho) Naim	1943. - Sarajevo	V - 2026	Sarajevo	BREZA	OUP	14. 3. 1985.	5. 4. 1990.
KAMENČIĆ, (Beše) Osman	1952. - Stenjak, Teslić	S - 5089	Doboj	GAVRO	HE	29. 12. 1983.	31. 10. 1990.
KANDIĆ, (Gojka) Milan	1938. - Prigrađani, Mostar	S - 3994	Mostar	SIMEON	SE	15. 4. 1979.	12. 10. 1990.
KANJERIĆ, (Matije) Radislav	1955. - Ugljevik	V - 2316	Tuzla	ŠOLTA	GDL	23. 3. 1987.	17. 9. 1989.
KAPETANOVIĆ, (Muhameda) Suada	1950. - Banja Luka	V - 2021	Goražde	LALA	MN	12. 3. 1985.	21. 2. 1989.
KAPOR, (Ignjata) Radovan	1928. - Mirilovići, Bileća	V - 620	Mostar	VRIJEDNI	DBT	27. 2. 1979.	15. 8. 1990.
KARAČIĆ, (Nikole) Marko	1945. - Bugodol, Mostar	V - 2207	Mostar	HUGO	HN	3. 7. 1986.	5. 3. 1990.
KARAGIĆ, (Sulje) Muhamed	1949. - Vrpeć, Bugojno	V - 1309	Zenica	BRAVAR	OUP	5. 6. 1980.	20. 2. 1990.
KARAJKO, (Hasana) Reuf	1965. - Goleš, Travnik	S - 6138	Zenica	ORNEL	MN	29. 2. 1988.	2. 10. 1990.
KARAJKOVIĆ, (Nurije) Nurudin	1957. - Tržac, Cazin	S - 5849	Bihać	LAPAD	MN	31. 12. 1986.	25. 1. 1990.
KARALIĆ, (Džafe) Husein	1939. - Stipanići, Tomislavgrad	S - 3557	Livno	VUJADIN	HE	13. 9. 1978.	11. 6. 1990.
KARAMDIĆ, (Ejuba) Adem	1945. - Visoko	S - 5925	Sarajevo	Vitex	TMOK	28. 4. 1987.	25. 12. 1990.
KARAMEHMEDOVIĆ, (Zikrije) Miralem	1935. - Čajniče	V - 556	Sarajevo	LALO	OUP	26. 2. 1979.	25. 12. 1989.

KARAN, (Rade) Milan	1949. - Tomislavgrad	S - 5035	Livno	ANDRIJA	TMOK	14. 11. 1983.	7. 11. 1990.
KARAN, (Vida) Milenko	1962. - Blagaj, Kupres	S - 5733	Mostar	TEOFAN	SN	12. 8. 1986.	12. 10. 1990.
KARAVDIĆ, (Ejuba) Adem	1945. - Visoko	S - 5925	Sarajevo	VITEX	TMOK	28. 4. 1987.	25. 12. 1990.
KARIĆ, (Fejze) Redžo	1955. - Kalesija	S - 6094	Tuzla	REPER	MN	23. 12. 1987.	28. 12. 1990.
KARIŠIĆ, (Gojka) Rajko	1942. - Gučevo, Rogatica	V - 361	Sarajevo	DANKO	OUP	20. 2. 1979.	10. 4. 1989.
KAROVIĆ, (Rasima) Lejla	1964. - Foča	V - 1566	Goražde	NADA	MN	26. 11. 1981.	13. 12. 1990.
KAŠIKOVIĆ, (Milana) Radenko	1963. - Bileća	V - 2603	Mostar	HVAR	GDL	9. 2. 1989.	19. 10. 1990.
KAŠIKOVIĆ, (Đorđa) Slavko	1957. - Gračanica	S - 5784	Doboj	JOSEF	SN	28. 10. 1986.	28. 12. 1990.
KATINIĆ, (Ante) Luka	1937. - Kričanovo, Bos. Brod	S - 1313	Doboj	VJEKO	HE	30. 9. 1974.	29. 1. 1990.
KEBO, (Hasana) Alija	1932. - Višević, Čapljina	V - 2320	Mostar	ALEKSA	GDL	3. 4. 1987.	29. 3. 1990.
KEKEROVIĆ, (Velimira) Grujo	1957. - Kuričić, Travnik	V - 2381	Zenica	VIJEKO	GDL	30. 9. 1987.	18. 6. 1990.
KELEČ, (Mirka) Danilo	1947. - Sarići, Šipovo	V - 2302	Banja Luka	LALE	SN	25. 2. 1987.	27. 11. 1989.
KEŠKIĆ, (Muhameda) Muhamed	1943. - Mala Peća, Bihać	V - 1691	Bihać	ENES	HE	28. 10. 1982.	27. 6. 1989.
KEVELJ, (Hasana) Osman	1946. - Grabovica, Nevesinje	V - 2299	Sarajevo	DIKI	HE	30. 1. 1987.	10. 4. 1990.
KEVILJ, (Ivana) Branko	1955. - Posušje	V - 2317	Mostar	HARIS	HE	25. 3. 1987.	15. 8. 1990.
KIJAC, (Ilije) Božo	1951. - Mostar	V - 2367	Mostar	LOGOS	GDL	18. 8. 1987.	27. 3. 1990.
KLANCO, (Mehe) Hamza	1945. - Žepče	V - 2313	Sarajevo	HALADIN	MN	19. 3. 1987.	13. 12. 1990.
KLARIĆ, (Ivana) Mato	1936. - Ritešić, Doboj	S - 4150	Doboj	KRUNO	HE	6. 5. 1980.	11. 6. 1990.
KLARIĆ, (Vlade) Tihomir	1954. - Borija, Kalinovik	S - 5701	Sarajevo	ARISTIKUM	SN	10. 6. 1986.	18. 8. 1989.
KNEŽEVIĆ, (Jakova) Ilija	1945. - Borčani, Tomislavgrad	S - 5544	Livno	PAJO	HE	22. 10. 1985.	12. 11. 1990.
KNEŽIĆ, (Miloša) Stevo	1930. - Šemenovci, Kupres	V - 1325	Zenica	TRAFIKANT	OUP	1. 7. 1980.	20. 2. 1990.
KOČIĆ, (Petra) Momir	1962. - Banja Luka	V - 2362	Banja Luka	ROMANO	GDL	10. 8. 1987.	28. 12. 1990.
KOLAR, (Ante) Dragiša	1940. - Balići, N. Travnik	V - 600	Zenica	RALE	HE	19. 3. 1979.	6. 6. 1989.
KOLEV, (Gavrila) Vladimir	1930. - Klisurica, Vranje	S - 3526	Doboj	PERNIK	SN	15. 6. 1978.	28. 12. 1990.
KOMAR, (Jovana) Ruža	1944. - Baljci, Bileća	S - 6222	Sarajevo	ROMANSA	GDL	30. 6. 1988.	29. 3. 1990.

KONAKOVIĆ, (Nezira) Safet	1939. - Rokrugło, Rogatica	V - 1545	Sarajevo	KONAK	HE	13. 10. 1981.	28. 2. 1990.
KONDIĆ, (Despota) Milan	1934. - Podovi, Sanski Most	V - 2131	Banja Luka	ZDENA	SE	16. 12. 1985.	13. 11. 1990.
KONDIĆ, (Nedeljka) Slaviša	1965. - Mostar	V - 2618	Mostar	BOKI	SN	20. 3. 1989.	29. 6. 1990.
KONTA, (Joze) Mirko	1944. - Držanlije, Livno	V - 389	Livno	MALI	HN	20. 2. 1979.	28. 2. 1989.
KONJIK, (Jove) Željko	1965. - Livno	V - 2308	Livno	JASEN	SN	12. 3. 1987.	13. 11. 1989.
KORDIĆ, (Mile) Mladen	1959. - Sretnica, Mostar	S - 5374	Mostar	KEMO	HN	11. 3. 1985.	20. 12. 1989.
KOSTADINOVIĆ, (Mihajla) Zdravko	1947. - Rore, Glamoč	S - 5683	Bihać	ENEJ	SN	4. 6. 1986.	26. 6. 1989.
KOVAČ, (Martina) Pero	1946. - Podzavelim, Posušje	S - 4415	Livno	ZLATKO	HN	30. 4. 1981.	20. 8. 1990.
KOVAČ, (Jovana) Radovan	1936. - Strane, Kalinovik	V - 1483	Sarajevo	ULOG	SE	23. 4. 1981.	28. 12. 1990.
KOVAČ, (Mirka) Ratko	1942. - Strane, Kalinovik	S - 4869	Sarajevo	PROFESOR	SN	2. 3. 1983.	18. 8. 1989.
KOVAČ, (Muniba) Suljo	1949. - Potpeće, Foča	S - 4101	Goražde	ZAVAJT	HE	06. 2. 1980.	11. 06. 1990.
KOVAČEVIĆ, (Jovana) Ljubo	1947. - Grabovica, Doboj	V - 2486	Doboj	SLAĐAN	SE	20. 6. 1988.	28. 12. 1990.
KOVAČEVIĆ, (Riste) Milorad	1937. - Jablan, D. Vakuf	S - 5671	Zenica	SEMIN	DBT	9. 5. 1986.	12. 3. 1990.
KOVAČEVIĆ, (Jusufa) Mustafa	1945. - Gnojnica, Lukavac	V - 2407	Tuzla	BEGO	MN	12. 11. 1987.	15. 6. 1990.
KOVAČEVIĆ, (Danila) Vlado	1940. - Biograd, Nevesinje	S - 6003	Mostar	ŽIVAN	SE	7. 8. 1987.	13. 11. 1990.
KOVAČIĆ, (Mate) Ilija	1927. - Zabrđe, Kotor Varoš	V - 2103	Banja Luka	TOMISLAV	HE	25. 9. 1985.	26. 4. 1989.
KOZINA, (Andrije) Grgo	1947. - Međugorje	V - 1968	Mostar	ERNEST	HN	2. 10. 1984.	14. 5. 1990.
KRAJINA, (Ante) Ivo	1955. - Mačkovac, Gornji Vakuf	V - 2336	Zenica	ŠANO	HE	26. 5. 1987.	28. 5. 1990.
KRANJIĆ, (Branka) Davorin	1953. - Sarajevo	V - 1765	Sarajevo	KULTURA	GDL	15. 3. 1983.	14. 6. 1989.
KRASIĆ, (Jure) Marko	1943. - Šurmanci, Čapljina	S - 1574	Mostar	MOMO	HE	21. 7. 1975.	10. 10. 1990.
KRASNIĆI, (Salia) Naim	1967. - Priština, Kosovo	S - 6341	Zenica	NAMIK	AN	9. 2. 1989.	28. 12. 1990.
KRGO, (Hasana) Alija	1932. - Višići, Čapljina	V - 2320	Mostar	ALEKSA	GDL	3. 4. 1987.	29. 3. 1990.
KRIŠTO, (Tadije) Ivan	1952. - Stipanići, Tomislavgrad	S - 6364	Livno	ORSON	HE	18. 5. 1989.	24. 8. 1990.
KRIVDIĆ, (Ahmeta) Fadil	1941. - Mrkonjić Grad	V - 104	Na	LISINA	HE	18. 1. 1979.	14. 12. 1989.
KRIŽIĆ, (Ivana) Filip	1960. - Raško Polje, Tomislavgrad	V - 2341	Livno	FABIJAN	HN	2. 6. 1987.	2. 5. 1990.

KRKIĆ, (Nurago) Meho	1958. - Cage, Srebrenik	V - 2441	Tuzla	MAKS	HE	28. 1. 1988.	6. 11. 1990.
KRPIĆ, (Dede) Sead	1954. - Maglaj	S - 4439	Doboj	KRPO	MN	5. 6. 1981.	28. 12. 1990.
KRSMANOVIĆ, (Dimitrija) Mitar	1945. - Maleševci, Ugljevik	V - 2564	Tuzla	DEČANI	SN	14. 11. 1988.	31. 12. 1989.
KRSTANOVIĆ, (Nikole) Ljerka	1961. - Travnik	V - 2574	Zenica	JOVANA	DBT	1. 12. 1988.	6. 6. 1989.
KRŽELJ, (Ilije) Stipe	1950. - Zabrišće, Livno	V - 1984	Livno	ČULE	HE	12. 11. 1984.	27. 4. 1989.
KUDIĆ, (Jure) Petar	1952. - Gmići, Prozor	V - 2716	Mostar	STUDENAC	HN	10. 5. 1990.	21. 11. 1990.
KUDIĆ, (Avde) Suljo	1926. - Derventa	S - 3483	Doboj	ZEMLJAK	MN	15. 6. 1978.	28. 12. 1990.
KUKRIKA, (Boška) Drago	1961. - Brštanik, Stolac	V - 2449	Mostar	PAG	HE	9. 2. 1988.	21. 11. 1990.
KULAUZOVIĆ, (Ahme) Sulejman	1954. - Ostrožac, Cazin	S - 5388	Bihać	NAHID	HE	19. 3. 1985.	16. 10. 1990.
KULIĆ, (Ljube) Mišo	1951. - Sarajevo	S - 1610	Sarajevo	KANT	HN	7. 8. 1975.	23. 3. 1990.
KULIŠ, (Ante) Ilija	1955. - Miši, Livno	V - 1399	Livno	UČO	HE	3. 11. 1980.	20. 11. 1990.
KULIŠ, (Joze) Mato	1952. - Miši, Livno	V - 1677	Livno	MARIO	HE	16. 9. 1982.	9. 2. 1989.
KULIŠIĆ, (Marka) Stjepan	1929. - Kutina, RH	S - 3570	Mostar	BOŽUR	HN	11. 10. 1978.	28. 12. 1990.
KULOVAC, (Selima) Mujafer	1937. - Žepa, Rogatica	V - 360	Sarajevo	BOLNIČAR	OUP	20. 2. 1979.	10. 4. 1989.
KURTOVIĆ, (Arifa) Adil	1934. - Ostrožac, Cazin	V - 2129	Bihać	MERSO	HE	4. 12. 1985.	24. 2. 1989.
KURTOVIĆ, (Kasima) Enes	1952. - Zupčići, Goražde	V - 2360	Goražde	FUL	HE	28. 7. 1987.	28. 12. 1990.
KURTOVIĆ, (Husnije) Esad	1965. - Srednji Bušević, Bosanska Krupa	V - 2648	Sarajevo	KRUPA	MN	29. 5. 1989.	7. 11. 1990.
KURTOVIĆ, (Velije) Ramiz	1952. - Hotanj, Čapljina	S - 6254	Mostar	HRID	MN	20. 9. 1988.	13. 11. 1990.
KUŠLJIĆ, (Rajka) Ranko	1926. - Bosanski Brod	V - 240	Doboj	SANA	TMOK	6. 2. 1979.	19. 2. 1990.
KUVAČ, (Slavka) Nenad	1950. - Topuzevo Polje, Visoko	V - 2489	Sarajevo	BURIN	GDL	27. 6. 1988.	28. 11. 1990.
KUZMANOVIĆ, (Rade) Marko	1941. - Lupljanica, Derventa	S - 2342	Zenica	ZVJEZDAN	HE	4. 10. 1976.	25. 12. 1990.
KVESIĆ, (Stjepana) Jago	1943. - Rasno, Široki Brijeg	S - 5691	Mostar	ALFRĐ	HE	5. 6. 1986.	4. 10. 1990.
LABALO, (Vida) Mihajlo	1925. - Lukavac, Nevesinje	S - 5372	Mostar	LAKI	SE	4. 3. 1985.	10. 11. 1989.
LAKIĆ, (Mirka) Nenad	1947. - Sokolovo, Ključ	V - 1905	Banja Luka	JOŽE	SE	9. 4. 1984.	24. 10. 1990.
LAŠTRO, (Stipe) Rudolf	1930. - Ravan, Busovača	S - 3596	Zenica	BILLA	HE	27. 10. 1978.	9. 5. 1989.

LATIFAGIĆ, (Osmana) Sadik	1936. - Tuzla	V - 2506	Tuzla	GORAN	GDL	21. 7. 1988.	28. 11. 1990.
LATIFOVIĆ, (Zejnila) Jusuf	1950. - Jusići, Zvornik	S - 2805	Banja Luka	PAŠA	MN	8. 4. 1977.	13. 12. 1990.
LAUC, (Joze) Rafo	1960. - Vašarovići, Ljubuški	S - 6401	Mostar	IZMIR	HN	20. 11. 1989.	18. 12. 1990.
LAZAREVIĆ, (Žarka) Dragomir	1958. - Ajdanovići, Olovo	S - 5904	Tuzla	KARMEN	SN	18. 3. 1987.	28. 12. 1990.
LAZAREVIĆ, (Milivoja) Milislav	1934. - Kakmuž, Gračanica	S - 4010	Zenica	GALEB	DBT	17. 9. 1979.	26. 12. 1989.
LEHO, (Danijela) Fatima	1946. - Blagaj, Mostar	S - 5842	Mostar	SAVJETNIK	DBT	23. 12. 1986.	18. 5. 1990.
LEPIĆ, (Amira) Midhat	1963. - Visoko	V - 2382	Zenica	MILE	GDL	7. 10. 1987.	26. 3. 1990.
LETIĆ, (Pere) Ilija	1940. - Majdžići, Šipovo	S - 4970	Livno	JANJ	SN	13. 9. 1983.	9. 2. 1989.
LEUTAR, (Rafe) Jakov	1942. - Stipanići, Livno	V - 1363	Livno	RIBAR	HE	6. 10. 1980.	26. 3. 1990.
LIBIĆ, (Sulejmana) Hasan	1929. - Todorovo, Velika Kladuša	V - 2232	Bihać	MOJSIJE	MN	30. 9. 1986.	14. 3. 1990.
LIČINA, (Dušana) Mirko	1930. - Gornji Rakani, Bosanski Novi	V - 2439	Tuzla	UNA	DBT	14. 1. 1988.	1. 8. 1989.
LIGATA, (Smaje) Šemso	1943. - Utješanovići, Goražde	S - 5289	Goražde	NEIMAR	MN	5. 12. 1984.	25. 4. 1990.
LILIĆ, (Sulejmana) Muhamed	1940. - Gođelje, Han Pijesak	S - 5732	Sarajevo	ALEM	GDL	12. 8. 1986.	29. 3. 1990.
LONAC, (Joze) Ivan	1948. - Trnčana, Trebinje	S - 5725	Mostar	KOMNEN	HE	31. 7. 1986.	28. 5. 1990.
LONČAR, (Ilije) Slavko	1928. - Donja Crnča, Široki Brijeg	V - 2385	Mostar	RUDI	HE	21. 10. 1987.	15. 8. 1990.
LOVRAK, (Marko) Đuro	1928. - Dubran, Glamoč	V - 368	Livno	POTOK	SN	20. 2. 1979.	28. 2. 1989.
LOVRIĆ, (Ive) Anto	1923. - Podcitonja, Fojnica	S - 6040	Sarajevo	LOK	HE	21. 10. 1987.	16. 8. 1989.
LOVRIĆ, (Tomislava) Mato	1951. - Duži, Neum	S - 4522	Mostar	MLJET	OUP	23. 11. 1981.	2. 10. 1990.
LUČIĆ, (Vlahe) Jure	1938. - Ravno, Trebinje	S - 3245	Mostar	MIKAEL	HE	9. 12. 1977.	10. 10. 1990.
LUČIĆ, (Joze) Tomislav	1928. - Mostarska vrata, Ljubuški	S - 5803	Mostar	KLIKER	TMOK	20. 11. 1986.	22. 10. 1990.
LUKAČ, (Hasana) Munib	1938. - Kukavice, Rogatica	V - 2513	Sarajevo	KORNA	MN	3. 8. 1988.	13. 12. 1990.
LUKIĆ, (Luke) Andrija	1947. - Boć, Brčko	S - 5036	Tuzla	MARKO	HE	16. 11. 1983.	9. 4. 1990.
LUKIĆ, (Štefana) Darko	1962. - Sarajevo	S - 6130	Sarajevo	KRITIČAR	GDL	9. 2. 1988.	13. 11. 1989.
LJUBINAC, (Gojka) Milorad	1948. - Seljani, Rogatica	S - 6173	Sarajevo	RAŠKA	SN	29. 2. 1988.	28. 11. 1990.
LJUBOJEVIĆ, (Stanka) Veselko	1934. - Gusak, Prnjavor	V - 2641	Banja Luka	SAN	SN	8. 5. 1989.	12. 11. 1990.

LJUBUNČIĆ, (Smaje) Esad	1948. - Voljice, Gornji Vakuf	V - 2391	Zenica	TIHO	HE	3. 11. 1987.	28. 5. 1990.
LJUBUNČIĆ, (Jusufa) Mugdim	1949. - Sarajevo	V - 2598	Sarajevo	RUSO	MN	23. 1. 1989.	14. 8. 1990.
MACIĆ, (Ibre) Hasan	1942. - Jasenjani, Mostar	S - 4771	Mostar	FARAON	OUP	1. 11. 1982.	4. 5. 1990.
MAČKOVIĆ, (Derviša) Ismet	1947. - Ulišnjak, Maglaj	S - 5693	Banja Luka	SUKA	MN	9. 6. 1986.	28. 12. 1990.
MAHMUTOVIĆ, (Mustafe) Mirsad	1953. - Biškovići, Zenica	S - 5017	Sarajevo	HADIS	MN	3. 11. 1983.	28. 12. 1990.
MAJIĆ, (Blage) Milenko	1962. - Drinovci, Grude	S - 6099	Sarajevo	CENTURION	HN	28. 12. 1987.	13. 2. 1990.
MAJSTOROVIĆ, (Branislava) Đokan	1962. - Lukići, Vlasenica	V - 1940	Tuzla	JOVAN	SN	17. 7. 1984.	28. 2. 1989.
MAJSTOROVIĆ, (Miloš) Rade	1924. - Melina, Banja Luka	V - 2403	Sarajevo	VUKSAN	SE	6. 11. 1987.	13. 11. 1990.
MAKIĆ, (Avde) Zahid	1933. - Bučići, Jajce	V - 2274	Banja Luka	LOBI	MN	23. 12. 1986.	28. 12. 1990.
MALINOVIĆ, (Milana) Nedjeljko	1947. - Šipovo	S - 5269	Banja Luka	MIŠEL	SE	12. 11. 1984.	24. 10. 1990.
MALINOVIĆ, (Pere) Vlado	1931. - Marinkovci, Bos. Grahovo	S - 3169	Bihać	ARIŠ	TMOK	16. 11. 1977.	25. 12. 1990.
MALKIĆ, (Hasana) Ismet	1951. - Kruševica. Ljubinje	V - 2233	Mostar	ADA	MN	30. 9. 1986.	28. 11. 1990.
MAMUTI, (Nehata) Resul	1958. - Gostivar, Makedonija	S - 5366	Mostar	SKADAR	AN	28. 2. 1985.	25. 12. 1990.
MAMUZA, (Pere) Luka	1936. - Livno	V - 2517	Livno	RAMEŠNICA	HN	30. 8. 1988.	28. 6. 1990.
MANDIĆ, (Laze) Stevo	1924. - Risovac, Bos. Petrovac	S - 5067	Bihać	NJEGOŠ	SN	8. 12. 1983.	13. 11. 1989.
MANĐERALO, (Tome) Mirko	1954. - Dobro, Livno	V - 2147	Livno	GOLUB	HE	14. 2. 1986.	28. 6. 1990.
MANOJLOVIĆ, (Pere) Nebojša	1965. - Puharska, Prijedor	V - 2634	Banja Luka	JEŽ	GDL	26. 4. 1989.	14. 8. 1990.
MARELJA, (Mate) Vinko	1937. - Dobro, Livno	V - 2145	Livno	IMPA	HE	14. 2. 1986.	27. 1. 1989.
MARIĆ, (Živka) Mirko	1960. - Sarajevo	S - 4690	Sarajevo	CRTAČ	SN	6. 7. 1982.	19. 6. 1989.
MARIĆ, (Nikole) Pero	1959. - Krehin Gradac, Čitluk	S - 6294	Mostar	KASINO	OUP	11. 11. 1988.	22. 10. 1990.
MARIJANOVIĆ, (Jozo) Smiljan	1948. - Ružići, Grude	V - 2623	Mostar	MILOČER	HE	6. 4. 1989.	14. 8. 1990.
MARIN, (Milana) Dušan	1929. - Pobrahnima, Bos. Novi	S - 5263	Mostar	MATAN	HN	2. 11. 1984.	28. 6. 1990.
MARINOVIĆ rod. LEKO, (Jerke) Velenka	1952. - Tihaljina, Grude	V - 2376	Mostar	SOFIJA	HN	22. 9. 1987.	14. 5. 1990.
MARJANAC, (Slavka) Čedo	1945. - Todorovići, Šipovo	V - 2529	Banja Luka	KLARK	DBT	31. 8. 1988.	13. 11. 1990.
MARJANOVIĆ, (Mihajla) Brano	1950. - Velino Selo, Bijeljina	S - 6334	Tuzla	LAJOŠ	SN	17. 1. 1989.	28. 12. 1990.

MARJANOVIĆ, (Dušana) Dragan	1948. - Skakavac, Bosanski Petrovac	V - 1882	Bihać	KARLO	SE	27. 1. 1984.	28. 12. 1990.
MARKANOVIĆ, (Ive) Frano	1957. - Lug, Zavidovići	S - 5542	Zenica	VUKŠA	HE	15. 10. 1985.	11. 5. 1990.
MARKIĆ, (Joze) Drago	1946. - Široki Brijeg	V - 711	Mostar	KAFANA	OUP	2. 3. 1979.	24. 4. 1990.
MARKIĆ, (Ambroza) Gojko	1943. - Kočerin, Široki Brijeg	S - 6171	Mostar	DOBROTVOR	HE	20. 4. 1988.	24. 10. 1990.
MARKOVIĆ, (Ivana) Marko	1941. - Dubravica, Zavidovići	S - 5390	Zenica	LIKO	TMOK	20. 3. 1985.	16. 5. 1990.
MARKOVIĆ, (Teodora) Milan	1948. - V. Obarska, Bijeljina	S - 5307	Tuzla	RINO	SE	20. 12. 1984.	4. 3. 1988.
MARTINOVIĆ, (Stjepana) Zdenko	1958. - Teslić	V - 2326	Doboj	EKREM	GDL	16. 4. 1987.	28. 12. 1990.
MARUŠIĆ, (Bože) Rafael	1949. - Dobrić, Široki Brijeg	V - 639	Mostar	RUDI	SE	28. 2. 1979.	14. 11. 1990.
MAŠIĆ, (Milovana) Aleksandar	1948. - Šabac, Srbija	S - 6033	Tuzla	SLOBODAN	DBT	30. 9. 1987.	29. 2. 1988.
MAŠIĆ, (Huseina) Mirsad	1962. - Moševac, Moglaj	S - 5863	Doboj	KOLE	GDL	27. 1. 1987.	28. 12. 1990.
MATIĆ, (Ivana) Blaž	1955. - Silo Polje, Livno	V - 2120	Livno	VIKTOR	HE	22. 10. 1985.	28. 5. 1990.
MATIĆ, (Marka) Marko	1945. - Potočani, Odžak	S - 5708	Doboj	MERA	HE	24. 6. 1986.	18. 12. 1990.
MATIĆ, (Stanka) Miro	1944. - Čelebići, Konjić	S - 4895	Mostar	DALTON	HN	31. 3. 1983.	28. 11. 1990.
MATKOVIĆ, (Bože) Jovan	1937. - Fojnice, Gacko	S - 4500	Mostar	LIPLJAN	SN	13. 10. 1981.	15. 8. 1990.
MATOŠEVIĆ, (Mije) Slavko	1951. - Stara Bila, Vitez	V - 2518	Zenica	BAJA	HE	30. 8. 1988.	5. 4. 1990.
MATOVIĆ, (Perka) Drago	1942. - Dragojevići, Foča	V - 2685	Goražde	MEPS	SN	31. 10. 1989.	28. 12. 1990.
MATOVIĆ, (Tode) Miladin	1956. - Dragojevići, Foča	S - 5479	Goražde	DULE	SN	28. 6. 1985.	24. 10. 1990.
MEDIĆ, (Ivana) Andrija	1945. - D. Hamzići, Čitluk	V - 2548	Mostar	CAVTAT	HE	6. 10. 1988.	15. 8. 1990.
MEDIĆ, (Mirka) Krešo	1954. - Radišići, Ljubuški	S - 6426	Mostar	BALDO	HE	2. 3. 1990.	21. 11. 1990.
MEHADŽIĆ, (Huse) Ibrahim	1954. - Kulen Vakuf, Bihać	S - 5987	Bihać	MURAT	TMOK	28. 7. 1987.	25. 12. 1990.
MEHIĆ, (Alije) Besim	1958. - Sečava, Travnik	V - 1532	Zenica	ALAN	HE	3. 8. 1981.	5. 4. 1990.
MEHMEDBAŠIĆ, (Mustafe) Hilmija	1922. - Stolac	S - 5391	Mostar	ADIS	MN	21. 3. 1985.	18. 12. 1989.
MEHMEDOVIĆ, (Huse) Hasan	1948. - Lepenica, Tešanj	V - 2431	Doboj	TOMO	HE	4. 12. 1987.	28. 12. 1990.
MEKIĆ, (Mustafe) Hasan	1926. - G. Orahovica, Gračanica	S - 1688	Tuzla	SENAD	MN	30. 10. 1975.	28. 12. 1990.
MEMIĆ, (Huseina) Hamzalija	1936. - Stijena, Cazin	S - 4330	Bihać	OSTROŽAC	MN	26. 1. 1981.	28. 6. 1989.

MENZIL, (Hašima) Hakija	1936. - Hrvaćani, Kotor Varoš	V - 2411	Banja Luka	MEHO	HE	16. 11. 1987.	18. 12. 1990.
MERDŽAN, (Gojka) Mile	1935. - Domanovići, Čapljina	S - 6012	Sarajevo	PAVILJON	GDL	18. 8. 1987.	14. 8. 1990.
MERĐANOVIĆ, (Hilme) Himija	1939. - Bos. Dubočac, Derventa	S - 4753	Doboj	VLAJKO	TMOK	20. 10. 1982.	22. 10. 1990.
MEŠIĆ, (Ahmeta) Ahmet	1948. - Lepenica, Tešanj	S - 4167	Doboj	OMER	MN	5. 6. 1980.	28. 12. 1990.
MEŠIĆ, (Mehmeda) Mesud	1966. - Orašac, Bihać	S - 6372	Bihać	KEC	GDL	26. 6. 1989.	13. 11. 1990.
MEŠTROVAC, (Džemala) Omer	1957. - Lendići, Jajce	V - 1148	Banja Luka	INDEX	MN	27. 10. 1983.	3. 10. 1989.
MIHAJEVIĆ, (Ivana) Ilija	1940. - Zagoričani, Kupres	V - 895	Livno	VIKEND	HE	19. 3. 1979.	6. 6. 1989.
MIHALJEVIĆ, (Stipe) Jure	1947. - Zagoričani, Livno	S - 4632	Livno	ALAN	HE	15. 4. 1982.	24. 8. 1990.
MIHALJEVIĆ, (Martina) Mate	1949. - Podhum, Livno	S - 4153	Livno	VAL	HE	9. 5. 1980.	12. 11. 1990.
MIHALJEVIĆ, (Milana) Mirko	1950. - Čapljina	S - 5346	Livno	MAKEDONAC	TMOK	29. 1. 1985.	14. 8. 1990.
MIJADŽEVIĆ, (Stanka) Radoje	1956. - D. Vardište, Višegrad	S - 4912	Goražde	ZLATKO	DBT	29. 4. 1983.	10. 10. 1990.
MIJATOVIĆ, (Đoke) Žarko	1968. - Tuzla	V - 2399	Tuzla	MIRON	SN	5. 11. 1987.	19. 2. 1990.
MIKULIĆ, (Jure) Mato	1952. - Srnava, Odžak	S - 4149	Doboj	OLJA	HE	6. 5. 1980.	10. 10. 1990.
MILAKOVIĆ, (Jelisija) Đoko	1951. - Potpeć, Srebrenik	S - 5754	Tuzla	SABANTA	SE	16. 9. 1986.	18. 12. 1990.
MILIŠIĆ, (Riste) Jovo	1928. - Blagaj, Kupres	S - 625	Centrala SDB	VOLT	TMOK	10. 6. 1970.	27. 2. 1990.
MILOŠ, (Jure) Stjepan	1924. - Vrućice, Grude	V - 1784	Mostar	LEO	HE	12. 4. 1983.	2. 5. 1990.
MILOŠEVIĆ, (Mihajla) Nikola	1946. - Miškovci, Derventa	S - 5615	Doboj	VLAJKO	SE	14. 2. 1986.	25. 12. 1990.
MILOŠEVIĆ, (Ilije) Rade	1948. - Bos. Lužani, Derventa	S - 4836	Doboj	GRGA	TMOK	25. 1. 1983.	22. 10. 1990.
MILOŠEVIĆ, (Petra) Vojo	1933. - Trnovo, Srbija	V - 2133	Tuzla	INKO	DBT	27. 12. 1985.	28. 5. 1990.
MILJUŠ, (Petra) Vladislav	1934. - Zrenjanin, Srbija	S - 5274	Zenica	ARSEN	SN	23. 11. 1984.	2. 10. 1990.
MIOČ, (Ive) Frano	1957. - Žabljak, Livno	V - 2679	Livno	CEZAR	HN	20. 10. 1989.	10. 10. 1990.
MIOČ, (Stojana) Marjan	1939. - Šuica	V - 2386	Livno	IVANKO	HE	22. 10. 1987.	28. 5. 1990.
MIŠKOVIĆ, (Mihajla) Risto	1943. - Drivuša, Zenica	S - 5306	Zenica	PISTA	SE	20. 12. 1984.	20. 3. 1989.
MODŽIĆ, (Atifa) Ešref	1956. - Čaglica, Velika Kladuša	V - 2498	Bihać	SEDRA	GDL	30. 6. 1988.	14. 3. 1990.
MOKRIĆ, (Milana) Stevo	1961. - G. Slatina, Bosanski Šamac	V - 2158	Mostar	KRISTIFOR	SN	26. 3. 1986.	19. 2. 1990.

MORANJKIĆ, (Mahmuta) Enver	1953. - Cage, Srebrenik	S - 6098	Bihać	HAKIJA	MN	28. 12. 1987.	12. 11. 1990.
MOTIKA, (Milorada) Rajko	1946. - Duževine, Ilijas	S - 5722	Sarajevo	RAMO	SN	11. 7. 1986.	13. 12. 1990.
MRGUDA, (Selima) Bajro	1932. - Brda, Rogatica	V - 2420	Goražde	PRAĆA	MN	27. 11. 1987.	28. 12. 1990.
MRKALJEVIĆ, (Sinana) Nezir	1943. - Kalići, Zavidovići	S - 4603	Zenica	PLAVI	HE	19. 3. 1979.	11. 5. 1990.
MRKOVIĆ, (Joksima) Vojo	1940. - Humčani, Nevesinje	S - 343	Mostar	MAKSIM	SE	29. 4. 1970.	27. 10. 1989.
MRNJAVAC, (Ilije) Jure	1936. - Azapović, Kiseljak	S - 3534	Sarajevo	EREŠ	HE	6. 7. 1978.	16. 10. 1989.
MRVIĆ, (Petra) Božidar	1951. - Provo, Livno	V - 394	Livno	ORNI	HN	21. 2. 1979.	28. 2. 1989.
MUFTIĆ, (Idriza) Hajra	1938. - Sarajevo	V - 2149	Sarajevo	NAVJESTITELJ	OUP	14. 2. 1986.	7. 11. 1990.
MUJANOVIĆ, (Jusufa) Esad	1948. - Ripač, Bihać	V - 2366	Bihać	BORO	HE	13. 8. 1987.	19. 12. 1990.
MUJEZIN, (Adema) Nazif	1944. - Ilovača, Goražde	S - 4778	Sarajevo	BISTRIK	TMOK	9. 11. 1982.	24. 8. 1990.
MUJIĆ, (Salke) Džafer	1949. - G. Drežnica, Mostar	S - 3576	Mostar	TORNADO	HE	11. 10. 1978.	13. 3. 1990.
MUJIĆ, (Mehmeda) Husein	1916. - Orahovica, Gračanica	S - 72	Tuzla	VETERAN	MN	17. 3. 1970.	13. 12. 1989.
MUJINOVIĆ, (Šerifa) Hadžo	1948. - V. Založje, Bihać	S - 1797	Bihać	ERMIN	HE	23. 2. 1976.	17. 12. 1990.
MULAOMEROVIĆ, (Derviša) Osman	1940. - Trebečaj, Trnovo	S - 6073	Sarajevo	TIN	MN	26. 11. 1987.	14. 8. 1990.
MULAOSMANOVIĆ, (Zećira) Mehmed	1942. - Jezero, Jajce	V - 1038	Banja Luka	VOLVO	HE	14. 5. 1979.	29. 10. 1990.
MUMINOVIĆ, (Mustafe) Mehmed	1955. - Ravna, Maglaj	S - 5898	Doboj	PONI	TMOK	10. 3. 1987.	25. 12. 1990.
MURAČEVIĆ, (Bege) Nurija	1952. - Pešević, Zenica	S - 6036	Zenica	FOČA	DBT	8. 10. 1987.	5. 4. 1990.
MURGIĆ, (Marka) Stjepan	1951. - Sarajevo	S - 6139	Sarajevo	ŽAOKA	HE	29. 2. 1988.	18. 8. 1989.
MUSLIĆ, (Hasana) Mušo	1937. - Tešanj	V - 2545	Doboj	NEĆKO	OUP	30. 9. 1988.	15. 8. 1990.
MUSTAJBEGOVIĆ, (Šeće) Ekrem	1929. - Sarajevo	S - 4519	Sarajevo	KOLEKCIONAR	HE	18. 11. 1981.	18. 5. 1989.
MUŠIĆ, (Alkana) Meho	1935. - Drežnica, Mostar	V - 2418	Mostar	MEŠA	HE	25. 11. 1987.	10. 10. 1990.
MUŠIĆ, (Begana) Salih	1939. - Mahmić Selo, Bos. Krupa	S - 5688	Bihać	ENVER	HE	4. 5. 1986.	17. 10. 1989.
NADAŽDIN, (Save) Čedomir	1928. - Bjelovići, Stolac	S - 5726	Mostar	PETAR	OUP	31. 7. 1986.	20. 2. 1989.
NAPRELJAG, (Hameda) Fikret	1948. - Ramići, Ključ	V - 2327	Banja Luka	VOLAN	MN	20. 4. 1987.	28. 12. 1990.
NENIĆ, (Radovana) Milivoje	1952. - G. Brijesnica, Lukavac	S - 5129	Tuzla	PODGORA	SN	29. 3. 1984.	12. 11. 1990.

NEZIRIĆ, (Ahmeta) Sead	1964. - Mostar	V - 2581	Mostar	VILINAC	MN	12. 12. 1988.	28. 12. 1990.
NIKOLIĆ, (Dragomira) Dragutin	1944. - Bosanski Novi	V - 1678	Banja Luka	MARIJAN	HN	22. 9. 1982.	10. 10. 1989.
NIKOLIĆ, (Mije) Ilija	1940. - Rumboci, Prozor	V - 2213	Mostar	ZAHUM	HE	31. 7. 1986.	13. 5. 1990.
NIKOLIĆ, (Petra) Luka	1953. - Doboj	S - 5648	Doboj	ROKI	OUP	14. 4. 1986.	15. 6. 1990.
NIKOLIĆ, (Mije) Viktor	1941. - Breške, Tuzla	V - 1210	Tuzla	KORAB	HE	23. 1. 1980.	8. 12. 1989.
NIKOLIĆ, (Luke) Zarije	1922. - Kravica, Bratunac	V - 2136	Tuzla	RIBAR	SN	31. 12. 1985.	18. 4. 1990.
NINKOVIĆ, (Svetozara) Jovo	1947. - Trnjak, Odžak	S - 5983	Doboj	JOKA	TMOK	28. 7. 1987.	25. 12. 1990.
NIŽIĆ, (Vlade) Ivan	1951. - Crveni Grm, Ljubuški	S - 5636	Mostar	VITINA	HE	29. 10. 1979.	24. 10. 1990.
NOVAKOVIĆ, (Franje) Tomo	1929. - Jaklići, Prozor	V - 891	Zenica	GRUJO	HE	19. 3. 1979.	15. 2. 1989.
NUMANOVIĆ, (Hasima) Dževad	1950. - Brčko	S - 5292	Tuzla	BADARKA	MN	10. 12. 1984.	28. 12. 1990.
OBRENOVIĆ, (Slobodana) Marko	1948. - Zrenjanin, Srbija	S - 5376	Sarajevo	MALUŠ	TMOK	13. 3. 1985.	9. 4. 1990.
OMANOVIĆ, (Izeta) Zakir	1944. - Pavice, Bugojno	V - 2245	Zenica	PAVO	HE	31. 10. 1986.	22. 1. 1990.
OMAZIĆ, (Ivana) Filip	1946. - Podhum, Livno	V - 1908	Livno	SILVER	HE	13. 4. 1984.	5. 4. 1990.
OMERIKA, (Huse) Adem	1950. - Kljune, Nevesinje	S - 6129	Mostar	BOTO	MN	9. 2. 1988.	17. 10. 1990.
OMERIKA, (Osmana) Šerif	1942. - Zjemlje, Mostar	S - 6198	Mostar	JASMIN	HE	28. 6. 1988.	25. 12. 1990.
OMIĆ, (Mumina) Sead	1962. - Moševac, Maglaj	V - 2306	Doboj	BANANČI	GDL	4. 3. 1987.	28. 12. 1990.
OPANČIĆ, (Jovana) Ratko	1942. - Sarajevo	V - 583	Mostar	DIJANA	OUP	27. 2. 1979.	27. 11. 1989.
OPLAKAN, (Dušana) Neđo	1923. - Dobrošević, Sarajevo	S - 627	Centrala SDB	NENO	TMOK	10. 6. 1970.	27. 2. 1990.
OSMIČIĆ, (Hasana) Ferid	1950. - Gradačac	V - 583	Doboj	OSMAN	MN	4. 9. 1980.	28. 12. 1990.
OSTOJIĆ, (Neđe) Dobrivoje	1936. - Sovrle, Ilijaš	S - 3391	Zenica	LORAN	OUP	31. 3. 1978.	12. 3. 1990.
PAČARIZ, (Ćerima) Sefer	1945. - Rožaj, Crna Gora	V - 104	Banja Luka	ROŽAJ	OUP	16. 1. 1979.	13. 12. 1990.
PAJKANOVIĆ, (Lazara) Milan	1947. - Vukosavci, Lopare	S - 4213	Doboj	MIHA	SN	30. 9. 1980.	28. 12. 1990.
PALIĆ, (Muhke) Amer	1963. - Livno	V - 2467	Livno	OMAR	AN	27. 6. 1988.	10. 10. 1990.
PALISMALOVIĆ, (Đorđa) Božana	1941. - Laktaši	V - 102	Banja Luka	BANOVIĆI	OUP	18. 1. 1979.	12. 12. 1990.
PANDUREVIĆ, (Tome) Ilija	1944. - Zasavica, Bos. Šamac	S - 5759	Doboj	DŽEF	HN	29. 9. 1986.	28. 12. 1990.

PAPIĆ, (Ivana) Ivan	1942. - Vedašić, Tomislavgrad	S - 3086	Livno	PEĆINA	HE	30. 9. 1977.	31. 5. 1990.
PAPIĆ, (Mate) Pero	1925. - Vedašić, Tomislavgrad	S - 5142	Livno	PAŠKO	HN	9. 4. 1984.	28. 5. 1990.
PARADŽIK, (Ive) Mato	1958. - Prud, Bos. Šamac	S - 5932	Doboj	FANI	HN	5. 5. 1987.	28. 12. 1990.
PARADŽIK, (Pere) Stipe	1939. - Vitina, Ljubuški	S - 1424	Mostar	CAR	HN	14. 2. 1975.	22. 12. 1989.
PARAKLIS, (Ilije) Cvijan	1944. - Zvornik	V - 188	Doboj	EDO	SN	5. 2. 1979.	20. 12. 1989.
PAROVIĆ, (Mirka) Milorad	1941. - Biograd, Nevesinje	V - 2694	Mostar	SIMON	SE	18. 12. 1989.	28. 12. 1990.
PAŠANBEGOVIĆ, (Latifa) Taib	1948. - Urije, Zenica	S - 4935	Zenica	DERVIŠ	HN	23. 6. 1983.	12. 11. 1990.
PAŠIĆ, (Izeta) Izudin	1950. - Zaborak, Čajniče	S - 5534	Sarajevo	BLOH	HE	3. 10. 1985.	16. 10. 1989.
PAUREVIĆ, (Tuhe) Vlado	1953. - Slatina, Teslić	V - 2396	Doboj	MARIO	HN	5. 11. 1987.	28. 11. 1990.
PAVIĆ, (Marka) Ante	1941. - Podhum, Livno	S - 4222	Livno	MILORAD	HE	14. 10. 1980.	7. 2. 1990.
PAVIĆ, (Jakova) Jakov	1946. - Čardak, Modriča	V - 2226	Doboj	DAVOR	HE	16. 9. 1986.	18. 6. 1989.
PAVIĆ, (Ante) Stipe	1945. - Raseljke, Tomislavgrad	V - 1909	Livno	MARIJAN	HE	13. 4. 1984.	5. 4. 1990.
PAVIĆ, (Mirka) Željko	1962. - Doboj	V - 2292	Sarajevo	MODRIČA	GDL	20. 1. 1987.	7. 11. 1990.
PAVIĆEVAC, (Mate) Vladimir	1943. - Trogir, RH	V - 2319	Tuzla	BARBA	HE	3. 4. 1987.	3. 5. 1990.
PAVKOVIĆ, (Ante) Jozo	1934. - Zlavast, Bugojno	S - 2343	Zenica	ALOJZ	HE	4. 10. 1976.	12. 3. 1990.
PAVLOVIĆ, (Ivana) Mijo	1938. - Veljaci, Ljubuški	S - 6272	Mostar	ŠIMUN	HE	19. 10. 1988.	22. 10. 1990.
PAVLOVIĆ, (Frane) Tadija	1932. - Studenci, Ljubuški	V - 1285	Mostar	GABRIJEL	HN	24. 4. 1980.	28. 5. 1990.
PAVLOVIĆ, (Tome) Zoran	1939. - Zenica	S - 3606	Sarajevo	DUNAV	HN	7. 11. 1978.	29. 3. 1990.
PEJZIĆ, (Seida) Zaim	1935. - Medakovo, Derventa	V - 2331	Sarajevo	WILIM	HE	6. 5. 1987.	7. 4. 1989.
PELKIĆ, (Veljka) Vojislav	1967. - Bihać	V - 2563	Bihać	FINK	GDL	14. 11. 1988.	14. 3. 1990.
PENJAK, (Tome) Branko	1940. - Žabljak, Livno	V - 1983	Livno	LABUD	OUP	11. 10. 1982.	20. 2. 1989.
PERDUH, (Marka) Đuro	1933. - Perduhovo, Glamoč	S - 5386	Zenica	ACO	DBT	18. 3. 1985.	5. 2. 1990.
PERIĆ, (Nike) Dragutin	1937. - Bugojno	V - 2050	Zenica	AHMO	HE	18. 4. 1985.	28. 5. 1990.
PERIĆ, (Martina) Marinko	1959. - Prenj, Stolac	V - 2737	Mostar	SUZA	HE	10. 5. 1990.	21. 11. 1990.
PERIŠA, (Joze) Ivo	1954. - Potočani, Livno	V - 1460	Livno	LUKA	HE	12. 3. 1981.	31. 5. 1990.

PERKOVIĆ, (Vaskrsija) Cvijo	1928. - Krčevino, Šipovo	S - 5425	Zenica	DUKA	DBT	24. 4. 1985.	23. 3. 1990.
PERKOVIĆ, (Ivana) Jozo	1955. - Kovači, Tomislavgrad	S - 5545	Livno	SVEN	HE	22. 10. 1985.	23. 5. 1989.
PERVANIĆ, (Mubekira) Aldo	1964. - Bihać	V - 2497	Bihać	SPEKTRUM	GDL	30. 6. 1988.	13. 11. 1990.
PEŠTIĆ, (Bože) Blaženka	1939. - Derventa	V - 2271	Doboj	IDA	HE	17. 12. 1986.	17. 1. 1989.
PETAHAGIĆ, (Mustafe) Sead	1935. - Žepče	V - 2150	Sarajevo	ROMANSIJER	GDL	14. 2. 1986.	14. 6. 1989.
PETRIČEVIĆ, (Ive) Milan	1960. - Hrasnice, G. Vakuf	S - 6274	Zenica	NEDO	HE	20. 10. 1988.	13. 12. 1990.
PETROVIĆ, (Ive) Dragan	1956. - Ravan, Busovača	V - 2185	Zenica	MARIJAN	HE	4. 6. 1986.	28. 11. 1990.
PETROVIĆ, (Vilima) Drago	1955. - G. Rauska, Prijedor	S - 5412	Banja Luka	MARIN	HN	12. 4. 1985.	28. 12. 1990.
PETROVIĆ, (Nedeljka) Rajko	1946. - Bedegraj, Nova Gradiška	V - 1022	Banja Luka	ROTOR	GDL	17. 4. 1979.	10. 10. 1989.
PETROVIĆ, (Nikole) Zoran	1964.- Lipuz, Kotor Varoš	S - 5616	Banja Luka	PLUTON	GDL	14. 2. 1986.	3. 10. 1989.
PETROVIĆ, (Ivana) Zvonko	1932. - Prozor	S - 3606	Doboj	ZORA	HN	7. 11. 1978.	28. 12. 1990.
PEZO, (Omera) Senad	1961. - Goražde	V - 1996	Goražde	PLATON	OUP	11. 12. 1984.	28. 5. 1990.
PINDRIĆ, (Tome) Budimir	1963. - D. Skakava, Brčko	V - 2624	Tuzla	DALIBOR	HE	7. 4. 1989.	6. 11. 1990.
PLIŠKIĆ, (Vladimira) Stjepan	1968. - Travnik	S - 6325	Zenica	MRKI	HN	28. 12. 1988.	21. 11. 1990.
POLJAK, (Saliha) Džafer	1940. - Polje, Kalinovik	V - 1425	Sarajevo	KATALOG	DBT	17. 12. 1980.	15. 8. 1990.
POPARA, (Asima) Atif	1943. - Jajce	V - 2104	Zenica	BUDO	HE	26. 9. 1985.	8. 12. 1989.
POPOV, (Vladimira) Mihajlo	1931. - Ogulin	V - 2461	Zenica	KOSTA	GDL	7. 3. 1988.	26. 3. 1990.
POPOVIĆ, (Slavka) Dušan	1947. - Kotor Varoš	V - 2246	Banja Luka	STANDARD	GDL	6. 11. 1986.	10. 11. 1989.
POPOVIĆ, (Spasoja) Jovo	1944. - Tomin, Sanski Most	V - 2398	Banja Luka	ŠUŠNJAR	SN	5. 11. 1987.	12. 11. 1990.
POPOVIĆ, (Davida) Milan	1905. - Bočac, Banja Luka	V - 2666	Banja Luka	ORAO	SE	29. 9. 1989.	18. 12. 1990.
PRASKOV, (Ibrahima) Muhamed	1939. - Golubinja, Žepče	V - 970	Zenica	ŽICAR	OUP	20. 3. 1979.	10. 3. 1989.
PRCE, (Nikole) Ljupko	1950. - Bivolje Brdo, Čapljina	S - 3313	Mostar	BODIGAR	HE	30. 12. 1977.	18. 12. 1989.
PRGIĆ, (Ive) Mato	1945. - Donja Mahala, Orašje	V - 2658	Tuzla	ŠTOPER	HE	24. 7. 1989.	28. 12. 1990.
PRGOMET, (Mate) Nikola	1943. - Grebnice, Bos. Šamac	S - 6075	Doboj	TOŠA	HE	27. 11. 1987.	31. 5. 1990.
PRKAČIN, (Vlahe) Marko	1949. - Dužice, Trebinje	V - 2422	Mostar	MIJO	HE	27. 11. 1987.	27. 11. 1989.

PROŠIĆ, (Dušana) Đuro	1959. - Bos. Doljani, Bihać	S - 6298	Bihać	ŽABAR	TMOK	14. 11. 1988.	28. 1. 1990.
PRPOŠ, (Sime) Boro	1933. - Sovjak, Bosanska Gradiška	V - 75	Banja Luka	ARSEN	OUP	18. 1. 1979.	13. 1. 1989.
PRSKALO, (Luke) Stanko	1954. - Ljubuški	V - 1234	Mostar	CETINA	HE	13. 2. 1980.	18. 12. 1989.
PRŠTE, (Izeta) Omer	1956. - Tasovčići, Čapljina	V - 2408	Tuzla	FICIBAJER	GDL	12. 11. 1987.	13. 3. 1989.
PRUSINA, (Šimuna) Pavo	1930. - Hamzići, Čitluk	V - 1330	Mostar	LEPEN	HN	4. 8. 1980.	28. 11. 1990.
PUĐA, (Fabijana) Ivan	1941. - Čajdraš, Zenica	V - 2384	Zenica	DRAGAN	HE	21. 10. 1987.	29. 3. 1990.
RADIĆ, (Marijana) Nikola	1959. - Bukovac, Brčko	V - 2672	Tuzla	BOLE	GDL	3. 10. 1989.	28. 6. 1990.
RADINOVIĆ, (Dmitra) Jovo	1935. - Suvaja, Bos. Krupa	S - 2349	Bihać	SLAVKO	TMOK	11. 10. 1976.	7. 11. 1990.
RADOČAJ, (Mate) Mile	1952. - Šmrekovac, V. Kladuša	S - 5526	Bihać	AMOR	HE	26. 9. 1985.	28. 11. 1990.
RADONJIĆ, (Damjana) Stanko	1944. - Buletić, Teslić	S - 4885	Doboj	RADONJA	SE	30. 3. 1983.	14. 8. 1990.
RADOSAVLJEVIĆ, (Milutina) Ivica	1961. - Cim, Mostar	S - 5144	Mostar	MATEJ	HN	9. 4. 1984.	4. 5. 1990.
RADOŠ, (Ivana) Ante	1958. - Ruma, Srbija	V - 2373	Livno	DANE	HN	10. 9. 1987.	20. 8. 1990.
RADOŠ, (Grge) Drago	1956. - Raško Polje, Tomislavgrad	V - 1413	Livno	ŽIVKO	HE	19. 11. 1980.	14. 8. 1990.
RADOVANOVIĆ, (Živojina) Dragan	1950. - Aranđelovac, Srbija	S - 4471	Zenica	TASTER	SN	23. 7. 1981.	10. 11. 1989.
RAGULJ, (Lovre) Stipe	1945. - Solin, RH	S - 4793	Sarajevo	BONACA	HE	18. 11. 1982.	21. 4. 1990.
RAIĆ, (Nike) Jozo	1956. - Hutovo, Neum	V - 1308	Mostar	ZATON	OUP	3. 6. 1980.	11. 5. 1990.
RAJČEVIĆ, (Dušana) Milan	1952. - Sarajevo	S - 5975	Sarajevo	ZETRA	DBT	30. 6. 1987.	28. 11. 1990.
RAJIĆ, (Marka) Vlado	1957. - Neum	V - 1692	Mostar	MORE	OUP	1. 11. 1982.	11. 5. 1990.
RAJŠEL, (Vernera) Tomislav	1948. - Zenica	S - 5689	Zenica	MAHER	HE	5. 6. 1986.	11. 5. 1990.
RAKAS, (Milana) Tanasije	1926. - Gašnica, Bos. Gradiška	S - 5889	Banja Luka	TANE	SE	27. 2. 1987.	9. 2. 1989.
RAMIĆ, (Mehmeda) Šefik	1949. - Rizvanovići, Prijedor	S - 6300	Banja Luka	VOLAR	HE	14. 11. 1988.	18. 12. 1990.
RAMOVIĆ, (Asima) Muhamed	1960. - Zabus, Goražde	V - 1588	Goražde	KLEK	MN	13. 1. 1982.	5. 4. 1990.
RAŠIĆ, (Ante) Marko	1955. - Mišinci, Derventa	V - 2283	Doboj	IVICA	HE	25. 12. 1986.	23. 4. 1990.
REKIĆ, (Mehe) Elham	1948. - Turija, Bihać	S - 5877	Bihać	SALKO	MN	30. 1. 1987.	6. 11. 1990.
REZAGIĆ, (Mustafe) Nedžad	1963. - Mostar	V - 2091	Mostar	DRBIS	GDL	31. 7. 1985.	21. 3. 1989.

RIKIĆ, (Blagoje) Tomka	1966. - Mrtvice, Lopare	V - 2138	Tuzla	MERIME	GDL	22. 1. 1986.	5. 6. 1989.
RISTIĆ, (Uroša) Bogdan	1951. - Krupa na Vrbasu, Banja Luka	S - 5188	Zenica	KAVKAZ	OUP	25. 6. 1984.	9. 4. 1990.
RISTIĆ, (Janka) Mihajlo	1954. - Crkvina, Bos. Šamac	S - 5265	Doboj	FETRAŠ	TMOK	2. 11. 1984.	25. 12. 1990.
RIZVIĆ, (Huseina) Šerif	1933. - Velika Kladuša	S - 5801	Bihać	ATIL	HE	17. 11. 1986.	25. 12. 1990.
ROGALO, (Franje) Jozo	1950. - Rastičevo, Kupres	S - 3377	Zenica	VELIBOR	HE	1. 3. 1978.	13. 3. 1990.
ROKVIĆ, (Nikole) Đuro	1924. - Trubar, Drvar	S - 5789	Bihać	JORK	DBT	6. 11. 1986.	13. 11. 1989.
ROZIĆ, (Pave) Stjepan	1937. - Turija, Konjic	S - 5861	Mostar	JASENIK	HN	22. 1. 1987.	28. 11. 1990.
RUŠITI, (Rušita) Idriz	1946. - Tetovo, Makedonija	S - 4694	Tuzla	MONTENEGRO	AN	14. 7. 1982.	28. 2. 1990.
SABRIHAFIZOVIĆ, (Esada) Kasim	1927. - Sarajevo	S - 1129	Sarajevo	SABRIJA	MN	26. 10. 1973.	28. 12. 1990.
SADIKOVIĆ, (Šerifa) Mirzo	1956. - Stijene, Cazin	V - 2557	Bihać	ŠAH	GDL	1. 11. 1988.	28. 11. 1990.
SADRIĆ, (Mare) Franjo	1951. - Ulice, Brčko	S - 4078	Tuzla	MUNGOS	HE	20. 12. 1979.	28. 10. 1990.
SALČINOVIĆ, (Derviša) Ekrem	1944. - Dusine, Fojnica	V - 2295	Banja Luka	ESKO	MN	27. 1. 1987.	21. 11. 1990.
SALIHOVIĆ, (Alije) Hidajet	1965. - Voljeviga, Bratunac	V - 2416	Zenica	KRIN	GDL	25. 11. 1987.	14. 8. 1990.
SARAČEVIĆ, (Mule) Ibro	1925. - Vlasenica	S - 5531	Tuzla	IGOR	HE	3. 10. 1985.	18. 12. 1990.
SARIĆ, (Džemala) Husein	1924. - Mostar	V - 2571	Mostar	GORŠTAK	HE	16. 11. 1988.	28. 5. 1990.
SAVANOVIĆ, (Ostoje) Mirko	1922. - Dragotinja, Prijedor	V - 2528	Banja Luka	KOSIJER	DBT	31. 8. 1988.	23. 5. 1989.
SAVIĆ, (Aćima) Đuro	1932. - Koprivna, Sanski Most	S - 4501	Banja Luka	JANKO	SE	15. 10. 1981.	15. 6. 1992.
SAVIĆ, (Ljube) Mladen	1945. - Miljevci, Zavidovići	V - 1927	Zenica	ADEN	DK	28. 5. 1984.	26. 3. 1990.
SAVIĆ, (Branka) Mlađen	1938. - D. Ribnik, Ključ	S - 5426	Banja Luka	TERMAL	SE	24. 4. 1985.	24. 10. 1990.
SAVIĆ, (Božidara) Radmilo	1925. - Sarajevo	S - 1077	Sarajevo	STEVAN	SN	10. 7. 1973.	10. 2. 1989.
SAVIĆ, (Mile) Stevan	1948. - Crni Vrh, Glamoč	S - 2637	Livno	RAJAN	SN	27. 12. 1976.	9. 2. 1989.
SAVINOVIĆ, (Marka) Petar	1930. - Pale	V - 2044	Zenica	ŠURA	SE	8. 4. 1985.	26. 2. 1990.
SEDIĆ, (Dragoljuba) Vlado	1939. - Ducipolje, Banja Luka	S - 5752	Banja Luka	GALICA	HE	12. 9. 1986.	18. 12. 1990.
SEDLO, (Ante) Tomo	1938. - Korače, Bosanski Brod	S - 3695	Doboj	ORLAND	HE	15. 2. 1979.	1. 8. 1989.
SEFEROVIĆ, (Sejfe) Sead	1937. - Teslić	S - 4489	Doboj	LAŠVA	SE	3. 9. 1981.	25. 12. 1990.

SEIDOVIĆ, (Rahiza) Seid	1930. - Beograd, Srbija	S - 4205	Sarajevo	ISTOK	OUP	23. 9. 1980.	14. 8. 1990.
SEJRANIĆ, (Fehima) Muhamed	1935. - Tuzla	V - 2595	Tuzla	RAMZES	HE	16. 1. 1989.	4. 10. 1989.
SEKIĆ, (Pere) Marko	1946. - Pećine, Travnik	S - 5762	Zenica	DINO	HE	30. 9. 1986.	18. 5. 1989.
SEKULIĆ, (Jovana) Gordana	1960. - Bijeljina	V - 2311	Tuzla	VANJA	GDL	18. 3. 1987.	5. 2. 1990.
SELIMAGIĆ, (Šerifa) Kemal	1959. - Jezerski, Bosanska Krupa	V - 2464	Bihać	HEĆIM	MN	22. 3. 1988.	12. 7. 1989.
SELIMOVIĆ, (Mehmeda) Ibrahim	1929. - Šašnje, Visoko	V - 2125	Sarajevo	PUTNIK	MN	12. 11. 1985.	13. 12. 1990.
SELIMOVIĆ, (Fekima) Vahid	1938. - Merdani, Busovača	V - 2515	Zenica	LOLA	HE	29. 8. 1988.	18. 6. 1990.
SELMANI, (Raima) Osman	1940. - Gostivar, Makedonija	S - 5455	Banja Luka	SNJEŠKO	AN	7. 6. 1985.	28. 11. 1990.
SIGMUND, (Adalberta) Zvonko	1925. - Sarajevo	V - 2454	Banja Luka	ILJUČIN	HN	31. 3. 1970.	10. 10. 1990.
SIJAMIJA, (Mehmeda) Izet	1958. - Guvna, D. Vakuf	S - 5672	Zenica	KNEZ	MN	14. 5. 1986.	28. 12. 1990.
SIMIĆ, (Dušana) Savo	1952. - Buletići, Teslić	V - 2531	Doboj	ZARE	GDL	31. 8. 1988.	28. 12. 1990.
SIMOVIĆ, (Radosava) Milovan	1936. - Vusanovići, Bijelo Polje	V - 2378	Doboj	BIJELI	DBT	30. 9. 1987.	28. 12. 1990.
SLIPAC, (Mehmeda) Esad	1953. - Dizdarev Han, Glamoč	S - 6322	Zenica	RITER	MN	23. 12. 1988.	28. 12. 1990.
SMAJIĆ, (Huseina) Alija	1933. - Žinovnica, Hadžići	S - 5819	Sarajevo	ANTEJ	SE	10. 12. 1986.	10. 11. 1989.
SMAJKIĆ, (Derviše) Seid	1947. - Svinjarini, Mostar	S - 5758	Mostar	ADI	MN	29. 9. 1986.	12. 10. 1990.
SOFIĆ, (Huse) Husein	1939. - Zenica	S - 5347	Zenica	STRAJKO	HE	29. 1. 1985.	4. 10. 1990.
SOKOLOVIĆ, (Huseina) Ibrahim	1935. - Konjic	S - 6257	Mostar	FILATELIST		26. 9. 1988.	25. 12. 1990.
SOLDO, (Šimuna) Zlatko	1939. - Knežpolje, Široki Brijeg	S - 3607	Mostar	ŠPANAC	HE	9. 11. 1978.	11. 6. 1990.
SOTIROVIĆ, (Jovana) Zvonimir	1935. - Niš, Srbija	V - 1760	Zenica	ŽUTI	SE	14. 3. 1983.	20. 2. 1990.
SOVIĆ, (Mate) Pero	1944. - Bradići, Maglaj	V - 2584	Doboj	PEĐA	GDL	23. 12. 1988.	28. 12. 1990.
SPAHIĆ, (Smajo) Hasan	1951. - Donji Rasinci, Kalesija	V - 1854	Tuzla	HUSO	MN	8. 11. 1983.	11. 6. 1990.
SPAJIĆ, (Mate) Drago	1956. - Radišići, Ljubuški	S - 5608	Mostar	VICAN	TMOK	13. 2. 1986.	22. 10. 1990.
SPAJIĆ, (Ilije) Petar	1946. - Papratnica, Žepče	S - 6078	Zenica	VIDAK	HE	2. 12. 1987.	29. 1. 1990.
SRĐENOVIĆ, (Nikole) Vojislav	1931. - Pakrac, RH	V - 2045	Tuzla	DRAVA	GDL	12. 4. 1985.	5. 6. 1990.
SREDOJEVIĆ, (Save) Budimir	1942. - Kožuho, Doboj	V - 1964	Banja Luka	JURE	HE	26. 9. 1983.	30. 5. 1990.

STAJIĆ, (Rajka) Nedo	1953. - Krekovići, Nevesinje	V - 2334	Mostar	COLE	SN	22. 5. 1987.	30. 3. 1989.
STAJIĆ, (Vlade) Sveto	1953. - Grabovica, Nevesinje	S - 3097	Mostar	BOBEK	SE	13. 10. 1977.	23. 5. 1989.
STANIĆ, (Ahmeta) Hajro	1949. - Titograd, Crna Gora	V - 1853	Mostar	TANKI	AN	2. 11. 1983.	24. 4. 1990.
STANIĆ, (Josipa) Jozo	1947. - Čardak, Modriča	S - 4662	Doboj	MARTIN	HN	7. 6. 1982.	28. 12. 1990.
STARČEVIĆ, (Nurije) Velida	1964. - Sarajevo	S - 5685	Tuzla	VANDA	GDL	4. 5. 1986.	1. 8. 1989.
STAVNJAK, (Save) Đorđo	1933. - Batatići, Čajniče	V - 1637	Goražde	LAUFER	SN	14. 6. 1982.	28. 5. 1990.
STIPIĆ, (Nikole) Pero	1952. - Letka, Tomislavgrad	S - 6196	Livno	STIVEN	HE	28. 6. 1988.	22. 10. 1990.
STJEPANOVIĆ, (Nede) Branko	1948. - Irice, Teslić	S - 5715	Doboj	STEPI	GDL	1. 7. 1986.	28. 12. 1990.
STOJANOVIĆ, (Martina) Andrija	1951. - Uzdol, Prozor	V - 2659	Mostar	MATKO	HE	24. 7. 1989.	16. 10. 1990.
STOJANOVIĆ, (Vladimira) Đoko	1949. - Ljeljenča, Bijeljina	S - 4277	Tuzla	ARMIN	SE	17. 11. 1980.	11. 5. 1990.
STOJANOVIĆ, (Ivana) Mate	1962. - Buturović polje, Konjic	V - 2460	Sarajevo	ORION	GDL	29. 2. 1988.	14. 6. 1989.
STRUKAR, (Muharema) Hamdo	1945. - Valice, Gornji Vakuf	V - 1324	Zenica	KOŽAR	OUP	1. 7. 1980.	23. 3. 1989.
STUPAR, (Jove) Elvir	1959. - Bos. Novi	S - 6259	Zenica	HERMES	HN	26. 9. 1988.	12. 6. 1989.
STUPAR, (Živka) Ljiljana	1962. - Devlići, Pale	S - 5700	Sarajevo	ARIJANA	SN	10. 6. 1986.	18. 8. 1989.
SUBAŠIĆ, (Ibre) Ibrahim	1951. - Duge, Prozor	V - 2372	Mostar	VILJAK	MN	26. 8. 1987.	5. 2. 1990.
SUBAŠIĆ, (Salke) Nezir	1925. - Stragačini, Rude	S - 5410	Sarajevo	LOTOS	HE	24. 12. 1984.	16. 8. 1989.
SUBOTIĆ, (Andrije) Miloš	1936. - Gacko	V - 2116	Zenica	KOSAC	SN	18. 10. 1985.	5. 4. 1990.
SUBOTIĆ, (Spasoja) Slobodan	1938. - Podlužnik, Pale	S - 4661	Sarajevo	BRANDO	SN	7. 6. 1982.	18. 12. 1990.
SUČIĆ, (Joze) Vlado	1955. - Ričice, Travnik	V - 2640	Zenica	SAŠA	HE	8. 5. 1989.	28. 12. 1990.
SUKUR, (Petra) Nikola	1955. - Kobilje, Skender Vakuf	S - 6217	Banja Luka	MAKI	SN	30. 6. 1988.	14. 5. 1990.
SULEJMANI, (Destana) Afrim	1962. - Gostivar, Makedonija	S - 5675	Doboj	SAFER	AN	19. 5. 1986.	10. 11. 1989.
SULEJMANOVIĆ, (Šerifa) Muhamed	1941. - Kos. Mitrovica, Kosovo	S - 3247	Mostar	NEMANJA	MN	19. 12. 1977.	28. 11. 1990.
SULIĆ, (Josipa) Petar	1919. - Čapljina	S - 2568	Mostar	VENCEL	HE	7. 12. 1976.	10. 10. 1990.
SULJIĆ, (Abdulaha) Halib	1944. - Brčko	S - 6126	Tuzla	KOLOBRA	AN	9. 2. 1988.	12. 11. 1990.
SULJIĆ, (Huseina) Zijad	1966. - Suha, Živinice	V - 2328	Sarajevo	RESEN	MN	20. 4. 1987.	14. 6. 1989.

SVALINA, (Draguna) Mile	1950. - Zlosela, Kupres	V - 2600	Zenica	ISTRA	HE	31. 1. 1989.	28. 5. 1990.
ŠABIĆ, (Hasana) Šerif	1950. - Veliki Babić, Bosanska Krupa	V - 1965	Bihać	BONDENO	HE	28. 9. 1984.	29. 3. 1990.
ŠAGOLJ, (Josipa) Zdravko	1956. - Kostajnica, Konjic	S - 6381	Zenica	MAGNUM	AN	22. 8. 1989.	15. 8. 1990.
ŠARIĆ, (Šimuna) Ivica	1923. - Bistrica, Gornji Vakuf	V - 2503	Zenica	ŠARAN	HN	30. 6. 1988.	22. 1. 1990.
ŠARIĆ, (Dane) Petar	1967. - Bukova Gora, Tomislavgrad	V - 2374	Livno	DENIS	HN	10. 9. 1987.	19. 2. 1990.
ŠATARA, (Boška) Stanko	1946. - Drvetine, Bugojno	V - 960	Zenica	VIDRA	OUP	20. 3. 1979.	20. 2. 1990.
ŠATROVIĆ, (Emina) Šećo	1930. - Rogatica	S - 2989	Sarajevo	MRĐO	OUP	16. 8. 1977.	28. 11. 1990.
ŠEBEZ, (Vukana) Mladen	1940. - Blagaj, Kupres	V - 2393	Zenica	KORAĆ	SE	4. 11. 1987.	13. 3. 1990.
ŠEGO, (Stjepana) Petar	1927. - Osoj, Posušje	V - 625	Mostar	BRINA	HN	27. 2. 1979.	10. 10. 1990.
ŠEHMI, (Muslije) Mustafa	1955. - Podujevo, Kosovo	V - 2604	Mostar	BESA	AN	9. 2. 1989.	10. 10. 1990.
ŠEKERAC, (Mladena) Dušan	1938. - Verija, Bosanska Dubica	V - 2256	Banja Luka	BALJ	SE	17. 11. 1986.	28. 12. 1990.
ŠEPER, (Šerifa) Besim	1944. - G. Gračanica, Zenica	S - 5850	Banja Luka	ROVAC	MN	31. 12. 1986.	28. 12. 1990.
ŠEREMENTI, (Šabana) Kajtaz	1940. - Vučitrn, Srbija	S - 6032	Mostar	PLATAN	AN	30. 9. 1987.	18. 6. 1990.
ŠESTIĆ, (Dragutina) Vidoslav	1948. - Musripovci, Prnjavor	V - 2049	Banja Luka	STEPA	SE	17. 4. 1985.	23. 1. 1989.
ŠILIĆ, (Ivana) Gabrijel	1952. - Konjic	S - 5687	Mostar	HIRURG	HE	4. 5. 1986.	25. 12. 1990.
ŠILIĆ, (Jure) Ivan	1939. - Falanovo Brdo, Konjic	S - 3239	Mostar	KOLOMBO	HE	9. 12. 1977.	24. 10. 1990.
ŠIMIČEVIĆ, (Alojza) Darko	1965. - Turbe, Travnik	V - 2590	Zenica	LIVAC	GDL	28. 12. 1988.	15. 8. 1990.
ŠIMIĆ, (Ante) Pero	1934. - Stojovići, Busovača	S - 4535	Zenica	SARAJEVO	GDL	8. 12. 1981.	20. 11. 1990.
ŠIPURA, (Marka) Ivo	1943. - Babovci, Kotor Varoš	V - 2030	Banja Luka	PLAVI	HE	19. 3. 1985.	18. 12. 1990.
ŠKARICA, (Ivana) Ivan	1941. - Drniš, RH	S - 6392	Banja Luka	MUZIČAR	HN	12. 10. 1989.	21. 11. 1990.
ŠKORIĆ, (Nike) Jozo	1942. - G. Ljupljanica, Derventa	S - 6116	Doboj	DUGI	HE	28. 1. 1988.	18. 12. 1990.
ŠKORO, (Gojka) Branko	1923. - Mostar	V - 703	Mostar	TRAFO	OUP	2. 3. 1979.	21. 12. 1989.
ŠMITRAN, (Dragoja) Slavko	1935. - Grabovci, Bosanska Gradiška	V - 829	Banja Luka	GRBAVAC	SE	10. 12. 1987.	24. 10. 1990.
ŠOJIĆ, (Novice) Radivoje	1943. - Pločnik, Kalinovik	S - 5750	Tuzla	RONAC	GDL	5. 9. 1986.	28. 6. 1990.
ŠOKČEVIĆ, (Šime) Marko	1963. - Orlovo Polje, Gradačac	S - 6081	Tuzla	TEZEJ	HE	4. 12. 1987.	6. 11. 1990.

ŠOLJIĆ, (Ibrahima) Junuz	1947. - Solakova Kula, Konjic	S - 4914	Mostar	IBRAHIM	MN	13. 5. 1983.	17. 10. 1990.
ŠORMAZ, (Jove) Milan	1948. - Peulje, Bos. Grahovo	S - 4162	Bihać	MAJK	SE	29. 5. 1980.	25. 12. 1990.
ŠOŠE, (Saliha) Zulfikar	1937. - Predilovci, Čapljina	V - 2616	Mostar	SAFIR	MN	13. 3. 1989.	20. 11. 1990.
ŠOŠIĆ, (Sulejmana) Omer	1947. - Voljevac, Gornji Vakuf	V - 1590	Zenica	STOPER	HE	20. 1. 1982.	29. 3. 1990.
ŠOŠO, (Joše) Milan	1926. - Šoše, Trebinje	V - 1238	Mostar	ELBRUS	OUP	16. 2. 1980.	18. 5. 1989.
ŠPIRITOVIĆ, (Mustafe) Hamdija	1920. - Sarajevo	V - 2290	Sarajevo	TEHNIČAR	AN	20. 1. 1987.	15. 8. 1990.
ŠTRKLJEVIĆ, (Adema) Reuf	1947. - Kulen Vakuf	V - 2469	Bihać	STANKO	GDL	13. 4. 1988.	28. 12. 1989.
ŠUJIĆ, (Dragomira) Ljubo	1944. - Opsine, Doboj	V - 2589	Doboj	UROŠ	SN	28. 12. 1988.	21. 11. 1990.
ŠUKO, (Mehmeda) Salko	1952. - Ošanjići, Stolac	V - 1739	Mostar	ISMET	OUP	2. 2. 1982.	13. 11. 1990.
ŠUMAN, (Envera) Sead	1961. - Perjan, Goražde	S - 6146	Sarajevo	JONATAN	GDL	7. 3. 1988.	10. 4. 1990.
ŠURLAN, (Miloša) Dragoljub	1944. - Gornje Vodičevo, Bosanski Novi	V - 2092	Sarajevo	LJUBO	OUP	12. 8. 1985.	5. 4. 1990.
ŠUŠIĆ, (Marka) Žarko	1922. - Kljete, Gacko	S - 4281	Tuzla	PERO	HN	21. 11. 1980.	28. 12. 1990.
ŠUŠNJA, (Pere) Jago	1947. - Bakije, Busovača	S - 5844	Zenica	ŠAJA	HE	24. 12. 1986.	10. 10. 1990.
TABAKOVIĆ, (Mehmeda) Fikret	1950. - Velika Kladuša	V - 2315	Bihać	CER	MN	19. 3. 1987.	29. 3. 1990.
TABAKOVIĆ, (Pere) Željko	1958. - Bileća	S - 5957	Bihać	RUDNIK	SN	15. 6. 1987.	18. 10. 1990.
TABARA, (Ive) Kata	1956. - Rankovići, N. Travnik	V - 920	Zenica	ALMA	HE	19. 3. 1979.	6. 6. 1989.
TADIĆ, (Vladimira) Miodrag	1948. - Duište, Višegrad	V - 1624	Goražde	MEHO	SE	25. 5. 1982.	11. 6. 1990.
TADIĆ, (Teodora) Željko	1957. - Banja Luka	V - 2248	Banja Luka	FINANS	OUP	6. 11. 1986.	14. 8. 1990.
TALAKIĆ, (Sulejmana) Muhamed	1931. - Velika Kladuša	S - 5862	Bihać	JELENA	OUP	22. 1. 1987.	9. 2. 1989.
TALIĆ, (Abdulaha) Nesib	1955. - Višnjevo, Travnik	S - 6224	Sarajevo	PEĆ	MN	30. 6. 1988.	28. 1. 1990.
TALIĆ, (Ekrema) Samir	1967. - Dražev dolac, Gornji Vakuf	V - 2655	Sarajevo	LIVIO	GDL	28. 6. 1989.	7. 11. 1990.
TANASIĆ, (Živka) David	1942. - Podnovlje, Doboj	S - 4240	Doboj	VUČJAK	TMOK	30. 10. 1980.	8. 8. 1989.
TANASKOVIĆ, (Đorđa) Tanasije	1952. - Bos. Bijela, Brčko	S - 5843	Sarajevo	HARUN	SN	23. 12. 1986.	28. 11. 1990.
TASOVAC, (Save) Slavko	1949. - Čaklovica, Zvornik	S - 5887	Tuzla	VASKO	SE	26. 2. 1987.	25. 12. 1990.
TATARIN, (Avde) Zijad	1957. - Vranići, Goražde	S - 5290	Goražde	KASPAROV	MN	7. 12. 1984.	17. 4. 1989.

TEKLIĆ, (Danka) Danijela	1943. - Zagreb, RH	S - 3700	Bihać	KSENIJA	HN	22. 2. 1979.	6. 4. 1990.
TEPAVČEVIĆ, (Drage) Nebojša	1961. - Foča	S - 6344	Sarajevo	KRK	GDL	20. 2. 1989.	21. 3. 1990.
TEŠANOVIĆ, (Davida) Zoran	1960. - Mrkonjić Grad	S - 5122	Banja Luka	LISINA	TMOK	26. 3. 1984.	18. 1. 1990.
TEŠNJAK, (Arifa) Hilmija	1938. - Prnjavor	S - 5681	Banja Luka	TIGAR	TMOK	30. 5. 1986.	27. 12. 1989.
TIMARAC, (Milana) Mladen	1951. - Sarajevo	V - 1466	Sarajevo	PEPE	OUP	26. 3. 1981.	14. 8. 1990.
TINJIĆ, (Mustafe) Sead	1961. - Puračići, Lukavac	S - 5886	Tuzla	LASER	MN	25. 2. 1987.	14. 5. 1990.
TIRIĆ, (Avde) Ramiz	1935. - Medvidovići, Ilijaš	V - 1439	Sarajevo	PAUK	HE	29. 1. 1981.	5. 6. 1989.
TODOROVIĆ, (Nikole) Janko	1950. - Letevci, Vareš	V - 2467	Sarajevo	MRGUD	SE	31. 3. 1988.	25. 1. 1990.
TOHOLJ, (Mirka) Boško	1928. - Ljubinje	S - 6131	Mostar	DINKO	DBT	9. 2. 1988.	13. 12. 1990.
TOKIĆ, (Ahmeta) Mustafa	1955. - Srednja Zelinja, Gradačac	S - 5047	Tuzla	HAZNA	MN	22. 11. 1983.	21. 12. 1990.
TOMAS, (Marka) Ante	1947. - Drinovci, Grude	V - 2266	Mostar	BARCELONA	HN	10. 12. 1986.	12. 11. 1990.
TOMAS, (Mate) Stipo	1947. - V. Kablići, Livno	V - 2611	Livno	SETRA	HN	6. 3. 1989.	10. 10. 1990.
TOMAŠ, (Stipe) Ivo	1941. - D. Dešpelj, Jajce	S - 4280	Banja Luka	OKNO	HE	19. 3. 1980.	18. 12. 1990.
TOMIĆ, (Sime) Duško	1927. - Osjek, Ilidža	S - 634	Centrala SDB	DRAGAN	TMOK	10. 6. 1970.	27. 2. 1990.
TOMIĆ, (Rade) Stanka	1923. - Amajlije, Bijeljina	S - 5128	Tuzla	BILJA	OUP	29. 3. 1984.	9. 2. 1989.
TOŠIĆ, (Danila) Srđan	1943. - Ilidža	S - 1497	Centrala SDB	MRKI	TMOK	21. 4. 1975.	17. 8. 1989.
TOŠKOVIĆ, (Marka) Bogoljub	1935. - Titograd, Crna Gora	V - 2492	Sarajevo	BRIJEG	SN	28. 6. 1988.	28. 11. 1990.
TRAPO, (Mustafe) Osamn	1964. - Dražen Dolac, G. Vakuf	S - 6159	Sarajevo	GALIJA	HN	25. 3. 1988.	7. 6. 1990.
TRBARA, (Ive) Kata	1956. - Rankovići, N. Travnik	V - 2492	Zenica	ALMA	HE	19. 3. 1979.	6. 6. 1989.
TRBIĆ, (Marka) Jovo	1942. - Ponijevo, Kakanj	V - 1846	Zenica	NOVICA	SN	27. 10. 1983.	10. 10. 1990.
TRNINIĆ, (Manojla) Anđelka	1934. - Nožičko, Srbac	V - 2547	Banja Luka	SENA	SE	6. 10. 1988.	18. 12. 1990.
TRNINIĆ, (Vase) Vojin	1945. - Bulići, Jajce	S - 5095	Zenica	ĐAKON	SN	10. 1. 1984.	28. 5. 1990.
TRTAK, (Salke) Mustafa	1940. - Mostar	V - 2160	Sarajevo	OZON	GDL	27. 3. 1986.	16. 4. 1990.
TUCAKOVIĆ, (Salke) Sabrija	1933. - Glavatičevo, Konjic	V - 2447	Sarajevo	VLASULJA	GDL	9. 2. 1988.	5. 4. 1990.
TUČIĆ, (Dušana) Ilija	1962. - Gornji Ribnik, Ključ	V - 2471	Banja Luka	BOBINA	GDL	25. 4. 1988.	10. 4. 1990.

TULE, (Mehe) Ibrahim	1949. - Mostar	S - 4532	Mostar	KRAGULJ	HE	8. 12. 1981.	18. 5. 1990.
TURČALO, (Murata) Hasan	1948. - Zorovići, Goražde	S - 5532	Goražde	ASTERIKS	HE	3. 10. 1985.	9. 4. 1990.
TURUDIĆ, (Mate) Božo	1946. - Služanj, Čitluk	V - 1645	Mostar	ŠABAN	HE	16. 6. 1982.	30. 5. 1990.
TURUDIĆ, (Vinka) Jakov	1953. - Služani, Čitluk	S - 5489	Mostar	MOJSIJE	HE	18. 7. 1985.	10. 10. 1990.
UČAMBARLIĆ, (Vejsila) Izet	1947. - Guvno, Donji Vakuf	V - 872	Zenica	ATOM	HE	12. 3. 1979.	22. 1. 1990.
UGARAK, (Tamira) Selim	1947. - Kute, Kupres	S - 5272	Zenica	ZDENKO	HE	21. 11. 1984.	23. 3. 1990.
ULAK, (Alije) Ekrem	1927. - Sarajevo	S - 5552	Sarajevo	RANISAN	DBT	31. 10. 1985.	28. 11. 1990.
VANOVAC, (Mladena) Zdravko	1934. - Mladošće, Visoko	V - 1727	Sarajevo	VISOKI	OUP	15. 12. 1982.	14. 8. 1990.
VAREŠLIJA, (Sulje) Fadil	1954. - Briznik, Zenica	S - 5152	Banja Luka	PIRI	MN	19. 4. 1984.	21. 11. 1990.
VARGA, (Gaure) Stanka	1948. - Banja Luka	S - 4959	Banja Luka	BEBA	GDL	24. 8. 1983.	13. 11. 1989.
VASILJEVIĆ, (Vlade) Zoran	1955. - Zenica	S - 6141	Zenica	VITEZ	GDL	29. 2. 1988.	5. 4. 1990.
VELAGIĆ, (Omera) Osman	1949. - Janja, Bijeljina	S - 5288	Tuzla	BOLERO	HE	05. 12. 1984.	18. 1. 1990.
VIDAKOVIČ, (Blagoja) Jovo	1949. - Botajica, Modriča	S - 5716	Doboj	STANIMIR	SE	1. 7. 1986.	24. 10. 1990.
VIDAKOVIĆ, (Marka) Ilija	1953. - Gnionica, Odžak	V - 196	Doboj	PUTNIK	SE	5. 2. 1979.	14. 8. 1990.
VIDOVIĆ, (Vinka) Duško	1963. - Derventa	S - 6071	Tuzla	VIDAK	SN	25. 11. 1987.	28. 2. 1990.
VIDOVIĆ, (Pero) Mijo	1959. - Potočani, Livno	V - 1529	Livno	RADE	HE	18. 7. 1981.	17. 9. 1989.
VIŠNJIĆ, (Miloslava) Vasilije	1941. - Bogovići, Foča	V - 2394	Goražde	VENERA	SE	4. 11. 1987.	28. 12. 1990.
VJEŠTICA, (Čedomira) Miroslav	1947. - Bosanska Krupa	V - 2502	Bihać	ŠAIN	SN	30. 6. 1988.	24. 9. 1990.
VOJVODIĆ, (Huseina) Mensur	1966. - Travnik	S - 6127	Zenica	ZLATAR	MN	9. 2. 1988.	2. 10. 1990.
VRABIČIĆ, (Stojana) Ilija	1928. - Maričke, Prijedor	S - 6336	Banja Luka	NOVAK	SN	23. 1. 1989.	13. 12. 1990.
VRAČEVIĆ, (Ratka) Ratko	1955. - Milino Selo, Lukavac	V - 2530	Doboj	NEMANJA	SN	31. 8. 1988.	28. 12. 1990.
VRDOLJAK, (Tome) Bogdan	1953. - Srđevići, Livno	S - 6193	Livno	OBLAK	HE	15. 6. 1988.	22. 10. 1990.
VRDOLJAK, (Joze) Jure	1929. - Ljupljanica, Derventa	S - 5568	Doboj	JUKA	TMOK	19. 11. 1985.	28. 12. 1990.
VUČIĆEVIĆ, (Vasalija) Savo	1931. - Sumbulovac, Pale	S - 5888	Sarajevo	VERKO	SE	26. 2. 1987.	18. 12. 1990.
VUGDALIĆ, (Ibre) Ćamil	1927. - Varvare, Prozor	V - 1794	Mostar	DOLJANKA	MN	13. 5. 1983.	1. 8. 1989.

VUIČIĆ, (Drage) Bogdan	1941. - Vrba, Glamoč	V - 2064	Livno	KUK	SN	16. 5. 1985.	20. 4. 1989.
VUJEVA, (Mirka) Ivan	1942. - Ljubunčić, Livno	V - 2387	Livno	BLANKO	HE	22. 10. 1987.	28. 6. 1990.
VUJEVIĆ, (Anđelka) Jozo	1943. - Grab, Ljubuški	S - 1076	Mostar	FRANC	HN	10. 7. 1973.	21. 5. 1990.
VUJICA, (Pere) Miroslav	1959. - Visoko	V - 2064	Sarajevo	TRGOVAC	HN	18. 10. 1988.	28. 6. 1990.
VUKANOVIĆ, (Vojina) Slobodan	1950. - Visoko	S - 4891	Mostar	KOŠUTA	SN	31. 3. 1983.	21. 11. 1990.
VUKAŠINOVIĆ, (Đure) Stojan	1949. - Grmuša, Bihać	S - 5332	Bihać	ŽERSON	SE	15. 1. 1985.	25. 12. 1990.
VUKOJA, (Stanka) Veselko	1953. - Široki Brijeg	V - 1877	Mostar	BARTOŠ	HE	26. 12. 1983.	24. 7. 1989.
VUKOTIĆ, (Save) Milorad	1941. - Cetinje, Crna Gora	V - 2375	Zenica	DAMIR	GDL	14. 9. 1987.	7. 3. 1990.
VUKOVIĆ, (Marijana) Marko	1934. - G. Vrela, Bos. Brod	S - 4259	Doboj	BRAČO	HE	12. 11. 1980.	12. 3. 1990.
VUKOVIĆ, (Bogdana) Zdravko	1962. - Mladikovina, Teslić	S - 5709	Sarajevo	VERIS	SN	25. 6. 1986.	21. 3. 1990.
VUKŠA, (Luke) Nikola	1946. - Metković, RH	S - 5731	Sarajevo	MERKATOR	SN	12. 8. 1986.	28. 11. 1990.
ZAGORAC, (Nedeljka) Mijat	1955. - Vilčevići, Kalesija	S - 6337	Tuzla	SERĐO	SE	23. 1. 1989.	24. 5. 1990.
ZATEGA, (Ibrahima) Ahmed	1943. - Raotići, Konjic	S - 2212	Mostar	LISIN	MN	3. 9. 1976.	11. 4. 1990.
ZEKO, (Jakova) Franjo	1948. - Paloč, G. Vakuf	S - 4212	Zenica	OLUJA	HE	30. 9. 1980.	4. 10. 1990.
ZELIĆ, (Joze) Marko	1927. - Kandija, Bugojno	S - 5618	Zenica	SIMON	TMOK	21. 2. 1986.	22. 10. 1990.
ZENIČANIN, (Sulje) Mehmed	1922. - Vukovo, Tešanj	S - 5161	Doboj	FERIZ	MN	18. 5. 1984.	28. 12. 1990.
ZIRDUM, (Pave) Ilija	1947. - Vrela gornja, Bosanski Brod	S - 4601	Doboj	BREZA	HE	20. 2. 1981.	18. 12. 1990.
ZIVLAK, (Boška) Aleksandar	1968. - Drvar	V - 2176	Bihać	POSEJDON	SN	29. 4. 1986.	28. 11. 1990.
ZMIJANJAC, (Jove) Dušan	1949. - Mali Radić, Bosanska Krupa	V - 2642	Bihać	VINKO	DBT	8. 5. 1989.	14. 3. 1990.
ZOLIĆ, (Selima) Ismet	1946. - Bos. Krupa	S - 5016	Bihać	ASTOR	HN	3. 11. 1983.	28. 11. 1990.
ZOVKIĆ, (Mate) Slavko	1963. - Bunar, Derventa	V - 2583	Doboj	BLIZANAC	HN	23. 12. 1988.	18. 12. 1990.
ZUBAC, (Bariše) Zlatan	1950. - Paoč, Čitluk	V - 2240	Mostar	TUMAČ	GDL	27. 10. 1986.	29. 3. 1990.
ZUBAN, (Hasiba) Hasan	1952. - Mušići, Višegrad	S - 6269	Goražde	ZEKO	MN	5. 10. 1988.	30. 1. 1990.
ZUKIĆ, (Smaila) Hasan	1925. - Sanski Most	S - 6302	Banja Luka	SANICA	MN	14. 11. 1988.	24. 10. 1990.
ZUKIĆ, (Bećira) Miralem	1963. - Gornja Bitunja, Stolac	V - 2633	Mostar	VRBAK	MN	26. 4. 1989.	20. 11. 1990.

ŽARKOVIĆ, (Anđelka) Mile	1938. - Ubosko, Ljubinje	S - 6271	Mostar	ARIS	SN	14. 10. 1988.	15. 9. 1990.
ŽILIĆ, (Šimuna) Ilija	1955. - Turija, Konjic	V - 1642	Mostar	GALEB	HE	15. 6. 1982.	10. 10. 1990.
ŽIVKO, (Marka) Anto	1934. - Bojska, Gornji Vakuf	S - 2344	Zenica	BOŠKO	HE	4. 10. 1976.	31. 5. 1990.
ŽIVKOVIĆ, (Marka) Mario	1966. - Bihać	S - 6252	Bihać	LASTA	TMOK	19. 9. 1988.	25. 12. 1990.
ŽULJEVIĆ, (Šefkije) Emir	1953. - Beograd, Srbija	V - 2450	Sarajevo	SERGEJ	GDL	9. 2. 1988.	26. 4. 1990.
ŽUŽO, (Hasana) Smail	1929. - Bulići, Jajce	S - 6122	Banja Luka	SMOKI	MN	3. 2. 1988.	28. 12. 1990.

Suradnici i operativne veze 1991. - 1992.

PREZIME, (Ime oca) Ime	GODINA I MJESTO ROĐENJA	DOSJE BR.	CENTAR SDB	PSEUDO.	PODR.	ZAVEDEN	BRISAN
AĆIMOVIĆ, (Gojka) Slobodan	1944. - Brave, Trebinje	S - 6282	Centrala SDB	Soća	TMOK	24. 10. 1988.	
AGELJIĆ, (Tunje) Niko	1935. - Donji Zovik, Brčko	V - 1924	Tuzla	Paker	HE	24. 5. 1984.	11. 11. 1991.
AJANĆ, (Smaje) Srećko	1954. - Jablanica	S - 5583	Mostar	Ludvig	TMOK	16. 12. 1985.	8. 10. 1991.
ANTUNOVIĆ, (Nikole) Vinko	1945. - Rauševac, Kiseljak	S - 6342	Sarajevo	Petrak	HN	9. 2. 1989.	28. 1. 1991.
AREŽINA, (Jovana) Milenko	1942. - Maglajani, Laktaši	S - 4192	Tuzla	Pap	TMOK	4. 9. 1980.	
ARLOVIĆ, (Ive) Ilija	1948. - Oštra Luka, Orašje	S - 4359	Banja Luka	Dragulj	HN	6. 3. 1981.	28. 2. 1992.
AŠIĆ, (Ferida) Zijad	1964. - Banja Luka	S - 6013	Banja Luka	Fajter	MN	18. 8. 1987.	28. 2. 1992.
AVDIĆ, (Juse) Osman	1936. - Pasci, Tuzla	S - 93	Tuzla	Kos	MN	18. 3. 1970.	
BABIĆ, (Marjana) Jure	1940. - Vitanovići, Brčko	V - 4602	Tuzla	Granaš	HE	21. 5. 1981.	3. 6. 1991.
BABIĆ, (Bože) Nenad	1948. - Bihać	S - 6069	Bihać	Tren	TMOK	24. 11. 1987.	28. 1. 1992.
BABIĆ, (Ramiza) Sead	1954. - Sarajevo	S - 6046	Sarajevo	Meger	TMOK	30. 10. 1987.	
BAGARIĆ, (Martina) Karlo	1933. - Otok Molat, RH	S - 612	Sarajevo	Soko I	TMOK	9. 6. 1970.	18. 1. 1991.
BALTIĆ, (Hasiba) Ibrahim	1926. - Tuzla	S - 103	Tuzla	Meho	TMOK	19. 3. 1970.	
BANJAC, (Dragoljuba) Jasenko	1950. - Mostar	S - 5154	Sarajevo	Banie	TMOK	7. 5. 1984.	
BARDAK, (Ostoje) Radovan	1951. - Liješće, Bos. Brod	S - 3166	Doboj	Posavac	TMOK	16. 11. 1977.	
BAŠIĆ, (Džeme) Enver	1956. - Bašići, Gacko	S - 5767	Mostar	Stepen	TMOK	16. 10. 1986.	21. 11. 1991.
BAŠIĆ, (Ljubomira) Gojko	1931. - Vinkovci, RH	S - 2547	Tuzla	Monitor	SN	3. 12. 1976.	
BAŠIĆ, (Hasana) Ibrahim	1947. - Čarakovo, Prijedor	S - 6400	Banja Luka	Kaštel	MN	10. 11. 1989.	28. 2. 1992.
BEHLULOVIĆ, (Muhema) Ejub	1950. - Petrovići, Olovo	S - 6425	Tuzla	Ata	TMOK	20. 2. 1990.	
BEKAN, (Huse) Hamzalija	1954. - Pljevlja, Crna Gora	S - 5553	Sarajevo	Zamak	MN	3. 10. 1985.	28. 1. 1991.
BIJELIĆ, (Nikole) Mladen	1948. - Brčko	S - 4193	Tuzla	Varta	TMOK	4. 9. 1980.	
BISER, (Bećira) Mustafa	1927. - Čajniće	S - 602	Sarajevo	Galeb	TMOK	9. 6. 1970.	18. 1. 1991.
BJELAN, (Šefina) Muhamed	1954. - Foča	S - 6386	Sarajevo	Link	TMOK	2. 10. 1989.	
BLAGOVČAN, (Riste) Vitomir	1937. - Blagovac, Vogošća	S - 4924	Sarajevo	Gaus	TMOK	31. 5. 1983.	

BLAŽEVIĆ, (Marka) Mirko	1947. - Mađir, Banja Luka	S - 6039	Banja Luka	Regal	TMOK	13. 10. 1987.	
BOŠNJAK, (Stipe) Miljenko	1953. - G. Draga, Široki Brijeg	S - 6077	Mostar	Pisar	TMOK	2. 12. 1987.	8. 10. 1991.
BRČKALOVIĆ, (Miloša) Goran	1954. - Pale, Sarajevo	S - 4923	Sarajevo	Vučko	TMOK	31. 5. 1983.	18. 1. 1991.
BUBALO, (Rade) Mile	1951. - D. Lapac, RH	S - 6251	Bihać	Janius	MN	31. 8. 1988.	
CRNALIĆ, (Emina) Mehmed	1948. - D. Sanica, Ključ	S - 4431	Banja Luka	Patrija	TMOK	26. 5. 1981.	
ČAČIĆ, (Stipe) Slavko	1936. - Prijedor	S - 1334	Banja Luka	Miro	TMOK	28. 10. 1974.	
ČOTAR, (Ivana) Ivan	1935. - Trubar, Drvar	S - 4093	Banja Luka	Skijaš	TMOK	28. 1. 1980.	
ČUTURA, (Ilije) Vidoslav	1958. - Obra, Konjic	S - 5915	Mostar	Radava	HE	3. 4. 1987.	27. 11. 1991.
ĆALASAN, (Radoša) Jovan	1945. - Vučevo, Foča	S - 6323	Goražde	Bioć	SN	28. 12. 1988.	30. 1. 1992.
ĆEMANOVIĆ, (Hilme) Nijaz	1948. - Begluci, Derventa	S - 3969	Doboj	Meša	HE	16. 6. 1979.	
ĆOSOVIĆ, (Ramadana) Muhamed	1936.- Vilusi, Crna Gora	V - 568	Sarajevo	Profesor	OUP	26. 2. 1079.	27. 5. 1991.
DAČEVIĆ, (Mile) Milica	1964. - Ponikve, Čajniče	S - 6378	Goražde	Ružica	SN	1. 8. 1989.	30. 1. 1992.
DANILOVIĆ, (Jovana) Mirko	1920. - Gašnica, Bos. Gradiška	S - 5138	Banja Luka	Polen	SE	9. 4. 1984.	
DEDIĆ, (Dede) Mustafa	1930. - Palanika, Brčko	S - 2195	Tuzla	Veselin	TMOK	20. 7. 1976.	
DELALIĆ, (Muniba) Emir	1931. - Ljubuški	S - 5682	Mostar	Kravica	TMOK	30. 5. 1986.	8. 10. 1991.
DELIĆ, (Mehe) Safet	1958. - Tržačka Rastela, Cazin	S - 5471	Bihać	Don	MN	18. 6. 1985.	
DEMIROVIĆ, (Murata) Abdulah	1935. - Tuzla	S - 94	Tuzla	Alek	TMOK	18. 3. 1970.	
DERVIŠEVIĆ, (Ibre) Alija	1933. - Međeđa, Višegrad	S - 2721	Sarajevo	Mušani	TMOK	10. 3. 1977.	18. 1. 1991.
DERVIŠEVIĆ, (Džemala) Nijaz	1957. - Split, RH	S - 5384	Tuzla	Kušlat	SN	15. 3. 1985.	26. 12. 1991.
DOLIĆ, (Kazimira) Vojislav	1946. - Sarajevo	S - 4746	Sarajevo	Vor	OUP	12. 10. 1982.	
DRNDA, (Nedžiba) Mersid	1952. - Sarajevo	S - 5100	Sarajevo	Spektar	TMOK	17. 1. 1984.	18. 1. 1991.
DUGANDŽIĆ, (Jure) Smiljan	1941. - D. M. Ograđenik, Čitluk	S - 1627	Mostar	Viktor	HE	19. 8. 1975.	4. 11. 1991.
DURAKOVIĆ, (Rešida) Hilmija	1956. - Lubarda, Bos. Krupa	S - 6303	Bihać	Šukrija	MN	16. 11. 1988.	
DURIĆ, (Omera) Halil	1950. Kukavice, Rogatica	S - 5480	Sarajevo	Hrle	MN	28. 6. 1985.	28. 1. 1991.
DŽEBO, (Aziza) Mustafa	1934. - Džindići, Goražde	S - 3627	Goražde	Bebani	MN	15. 12. 1978.	30. 1. 1992.

DŽENANOVIĆ, (Dženana) Ibrahim	1946. - Podoslje, Srebrenica	S - 1301	Sarajevo	Lamis	MN	29. 7. 1974.	28. 1. 1991.
DŽUBUR, (Rašida) Abudalhim	1939. - Tuzla	S - 3550	Tuzla	Lujo	HE	30. 8. 1978.	
ĐAKOVIĆ, (Stanka) Milan	1952. - G. Tramošnja, S. Most	S - 5502	Banja Luka	Tomina	SE	27. 8. 1985.	
ĐULOVIĆ, (Rasima) Kasim	1952. - Pasci, Tuzla	S - 4294	Tuzla	Radar	TMOK	23. 12. 1980.	
ĐURIĆ, (Milana) Vladan	1929. - Svetozarevo, Srbija	V - 567	Sarajevo	Mile	OUP	26. 2. 1979.	27. 5. 1991.
FETIBEGOVIĆ, (Derviša) Ilijas	1943. - Bos. Novi	S - 5266	Banja Luka	Varta	TMOK	2. 11. 1984.	
FRLJ, (Tamira) Akif	1937. - Malkočevci, Glamoč	S - 6308	Tuzla	Impuls	TMOK	2. 12. 1988.	
FULIN, (Rame) Aziz	1936. - Foča	S - 1611	Sarajevo	Relej	TMOK	7. 8. 1975.	
GAJIČIĆ, (Milovana) Risto	1962. - Stanovi, Brčko	S - 6405	Tuzla	Prost	AN	5. 12. 1989.	
GALEŠIĆ, (Mate) Božo	1960. - Golinjevo, Livno	S - 6402	Livno	Mario	HN	20. 11. 1989.	
GAVRANOVIĆ, (Vasilija) Mile	1953. - Prijedor	S - 5408	Banja Luka	Evropa	TMOK	8. 4. 1985.	
GLAMOČAK, (Drage) Slavko	1951. - Jajce	S - 4191	Doboj	Predrag	TMOK	4. 9. 1980.	
GLOGOVAC, (Miloša) Savo	1927. - Ulog, Kalinovik	S - 1483	Sarajevo	Protin	TMOK	10. 4. 1975.	18. 1. 1991.
GOLIĆ, (Goluba) Radoslav	1946. - Hani Pijesak	V - 345	Sarajevo	Gorštak	OUP	20. 2. 1979.	27. 5. 1991.
GRAČANN, (Aleksa) Mladen	1947. - Semizovac, Vogošća	S - 4301	Centrala SDB	Grad	TMOK	31. 12. 1980.	
GRADAŠEVIĆ, (Hajrudina) Izudin	1943. - Sarajevo	S - 5865	Sarajevo	Čip	TMOK	27. 1. 1987.	
GRUBIŠIĆ, (Mate) Slavko	1950. - Drinovci, Grude	S - 5397	Mostar	Minsk	HE	28. 3. 1985.	28. 1. 1992.
GUTIĆ, (Anđelka) Milan	1953. - Nedinovići, Kakanj	S - 4922	Zenica	Imre	TMOK	26. 5. 1983.	
GVOZDENOVIĆ, (Pere) Dušan	1930. -Bravsko, Bos. Petrovac	S - 6110	Bihać	Elani	SN	6. 1. 1988.	
HADŽIĆ, (Mehe) Aziz	1936. - Brezova Kosa, Cazin	S - 3597	Bihać	Danijel	HE	27. 10. 1978.	
HADŽIĆ, (Islama) Aznaida	1961. - Nova Kasaba, Vlasenica	S - 6354	Tuzla	Jadranka	MN	17. 4. 1989.	28. 1. 1991.
HADŽIJAHIĆ, (Mehmeda) Rasim	1937. - Grborezi, Livno	S - 1987	Livno	Žan	MN	30. 6. 1976.	
HADŽIOMEROVIĆ, (Sadika) Fuad	1943. - Sarajevo	S - 5224	Zenica	Asaf	TMOK	19. 9. 1984.	
HAFIZOVIĆ, (Taiba) Mesud	1947. - Potočari, Srebrenica	S - 6156	Sarajevo	Keops	MN	23. 3. 1988.	28. 1. 1992.
HAMAMDŽIĆ, (Ahmeda) Muhamed	1957. - Sarajevo	S - 6283	Centrala SDB	Malta	TMOK	24. 10. 1988.	

HASANOVIĆ, (Rame) Mujo	1948. - Babuljica, Srebrenica	S - 4852	Tuzla	Poštar	TMOK	7. 2. 1983.	
HELAĆ, (Šaćira) Bahrudin	1957. - Rudo	V - 2060	Goražde	Gordon	MN	8. 5. 1985.	3. 2. 1992.
HERIĆ, (Ibre) Nurif	1948. - Vukovije, Kalesija	S - 5515	Sarajevo	Hari	MN	9. 9. 1985.	28. 1. 1991.
HILIĆ, (Sulejmana) Hasan	1949. - Bosanska Krupa	V - 1669	Bihać	Izet	MN	18. 8. 1982.	3. 2. 1992.
HODO, (Bege) Halil	1940. - Vraniči, Goražde	S - 1303	Goražde	Trovrh	HE	13. 8. 1974.	4. 9. 1991.
HODŽIĆ, (Nikole) Dragica	1939. - Irig, SR Srbija	S - 4864	Tuzla	Bera	TMOK	23. 2. 1983.	
HRNKAŠ, (Ivice) Ljubomir	1949. - Zenica	S - 4928	Zenica	Ekrem	TMOK	8. 6. 1983.	
HUREMOVIĆ, (Muharema) Mevludin	1937. - Vlašenici	S - 4983	Tuzla	Rekorder	TMOK	26. 9. 1983.	
IGNJIĆ, (Miloša) Dragomir	1945. - Čović Polje, Orašje	S - 6000	Tuzla	Miloš	SE	28. 7. 1987.	25. 2. 1991.
ISIĆ, (Sule) Alija	1959. - Gnojnice, Mostar	S - 5941	Mostar	Amater	TMOK	27. 5. 1987.	
IVANČIĆ, (Anđe) Mile	1959. - Grabovica, Tomislavgrad	S - 6111	Livno	Virgilije	HN	18. 1. 1988.	
IVANKIĆ, (Ive) Franjo	1939. - Kralje, Bihać	S - 4666	Bihać	Morava	HN	14. 6. 1982.	8. 10. 1991.
IVIČEVIĆ, (Nikole) Njegomir	1937. - Drvenik, Makarska, RH	S - 4655	Sarajevo	Pupin	TMOK	25. 5. 1982.	
IVKOVIĆ, (Gligora) Milorad	1948. - D. Dražani, Nevesinje	S - 1497	Centrala SDB	Dečko	TMOK	21. 4. 1975.	
IVKOVIĆ, (Danila) Vladimir	1948. - Grabovica, Nevesinje	S - 5158	Mostar	Šanel	TMOK	15. 5. 1984.	
JAPUNDŽA, (Uroša) Marinko	1933. - Kakani, Bos. Novi	S - 5584	Centrala SDB	Milko	TMOK	17. 12. 1985.	
JAŠAREVIĆ, (Muniba) Zuhdija	1934. - Bešnjevo, Šipovo	S - 6424	Banja Luka	Janij	TMOK	20. 2. 1990.	
JERKOVIĆ, (Gojka) Goran	1954. - Bos. Krupa	S - 5641	Bihać	Milton	TMOK	31. 3. 1986.	28. 1. 1992.
JOLIĆ, (Save) Ljubo	1938. - Kazanci, Livno	V - 387	Livno	Dugi	HE	21. 2. 1988.	27. 5. 1991.
JOZIĆ, (Franje) Drago	1957. - Zenica	V - 2575	Zenica	Jože	HN	1. 12. 1988.	20. 6. 1991.
JURIČIĆ, (Frane) Mate	1939. - Čitluk	S - 5913	Mostar	Blatina	TMOK	26. 3. 1987.	
JURILJ, (Jure) Ante	1931. - Johovac, Doboj	S - 1791	Doboj	Krešo	HE	29. 12. 1975.	
JURKOVIĆ, (Mirka) Blago	1953. - Zviriči, Ljubuški	S - 4551	Mostar	Cvitani	HE	22. 12. 1981.	28. 1. 1991.
JUSIĆ, (Šerifa) Hariz	1961. - Kondići, Travnik	S - 5475	Zenica	Gile	TMOK	24. 6. 1985.	
KAPETAN, (Ante) Kazimir	1950. - Travnik	S - 6396	Zenica	Kid	HE	23. 10. 1989.	26. 12. 1991.

KAPETANOVIĆ, (Orhana) Šefket	1943. - Kobaš, Derventa	V - 2632	Sarajevo	Kapetani	HE	26. 4. 1989.	10. 7. 1991.
KARAČIĆ, (Damjana) Josip	1942. - Zavidovići	V - 569	Sarajevo	Braco	OUP	26. 2. 1979.	27. 5. 1991.
KARADŽIĆ, (Ostoje) Goran	1960. - Zabrđe, Čajniče	S - 6355	Goražde	Zaborak	SN	17. 4. 1989.	30. 1. 1992.
KARANOVIĆ, (Jove) Dušan	1955. - Malo Očijevo, Drvar	S - 6118	Bihać	Lazo	TMOK	29. 1. 1988.	28. 1. 1992.
KARIĆ, (Mehmeda) Rifat	1925. - Vlasenica	S - 1864	Tuzla	F-5	TMOK	11. 5. 1976.	
KARLIĆ, (Marka) Stjepan	1934. - Zvirnjača, Kupres	V - 225	Zenica	Čop	HE	1971.	20. 2. 1992.
KATANĆ, (Milorada) Branko	1944. - Jošava, Loznica	S - 1640	Doboj	Vitomir	TMOK	19. 9. 1975.	
KEBO, (Mehmeda) Sead	1944. - Mostar	V - 566	Sarajevo	Elektroničar	OUP	26. 2. 1979.	27. 5. 1991.
KECMAN, (Drage) Mile	1949. - Krnja Jela, Bos. Petrovac	S - 4654	Bihać	Bob	SN	25. 5. 1982.	
KLAŠNJA, (Đure) Dragan	1952. - Bihać	S - 5640	Bihać	Vjet	TMOK	31. 3. 1986.	28. 1. 1992.
KLJAJIĆ, (Ante) Jozo	1950. - Šušnjara, Derventa	S - 6324	Tuzla	Ilija	HN	28. 12. 1988.	28. 1. 1991.
KOLUDER, (Abara) Ibro	1943. - Mostar	S - 2637	Mostar	Magnet	TMOK	27. 12. 1976.	
KOMADINA, (Franje) Filip	1931. - Ilići, Mostar	S - 717	Mostar	Kontakt	TMOK	2. 11. 1970.	8. 10. 1991.
KORIĆ, (Ahmeda) Ismet	1942. - Vrbljavi, Konjic	V - 542	Mostar	Putnik	OUP	10. 10. 1979.	22. 1. 1991.
KOSIĆ, (Joze) Vinko	1956. - Golubinje, Žepče	S - 5389	Zenica	Ime	TMOK	20. 3. 1985.	
KOTORIĆ, (Ašira) Dževad	1959. - Tešanij	S - 4233	Doboj	Bećar	TMOK	21. 10. 1980.	
KOVAČEVIĆ, (Petra) Nenad	1945. - Žepče	S - 6281	Zenica	Ledo	SN	24. 10. 1988.	
KRAGULJ, (Rajka) Nikola	1947. - Razboj, Srbac	S - 3649	Banja Luka	Granica	TMOK	29. 12. 1978.	
KRIŽAN, (Pere) Ljupko	1934. - Priluka, Livno	S - 5086	Livno	Brina	TMOK	28. 12. 1983.	
KRIŽANAC, (Marka) Pero	1948. - Dunja Vast, Prozor	S - 1041	Mostar	Rato	HE	6. 4. 1973.	10. 7. 1991.
KRMEK, (Ivana) Borislav	1951. - Drijem, Neum	S - 5198	Mostar	Salamon	HE	16. 5. 1984.	28. 1. 1991.
KRSTANOVIĆ, (Jandre) Josip	1942. - Šuica	V - 1364	Livno	Žarko	HE	6. 10. 1980.	27. 5. 1991.
KUKAVICA, (Feriza) Teufik	1947. - Hrustovo, Sanski Most	S - 3237	Banja Luka	Nitri	TMOK	9. 12. 1977.	
KULAČIĆ, (Agana) Vahid	1955. - Vranovici, Zenica	S - 6151	Zenica	Amel	TMOK	15. 3. 1988.	
LANGIĆ, (Lutve) Alija	1945. - Vitovlje, Travnik	S - 5195	Zenica	Anito	HE	3. 7. 1984.	20. 2. 1992.

LAZIĆ, (Mihajla) Goran	1950.- Kukelje, Srbač	S - 5914	Banja Luka	Riba	TMOK	31. 3. 1987.	
LEŠČEŠEN, (Štefana) Josafet	1954. - Devetina, Laktaši	S - 4563	Banja Luka	Def	OUP	31. 12. 1981.	
LEVIĆ, (Ibrahima) Hasib	1925. - G. Rahić, Brčko	S - 3174	Tuzla	Osmani	TMOK	21. 11. 1977.	
LISOVAC, (Šerifa) Ibrahim	1949. - Kreševo	S - 4392	Sarajevo	Kadir	MN	9. 4. 1981.	28. 1. 1991.
LIVAJUŠIĆ, (Franje) Mijo	1936. - Kute, G. Vakuf	S - 43	Zenica	57	HE	13. 3. 1970.	19. 2. 1992.
LONČAR, (Slavka) Nikica	1955. - Glamoč	S - 5251	Livno	Šator	TMOK	24. 10. 1984.	
LOVRE, (Đorđa) Petar	1946. - Hasanbegovci, Glamoč	S - 5276	Zenica	Smajo	TMOK	04. 12. 1984.	
LUKANOVIĆ, (Luke) Ivo	1955. - Dubravo, Brčko	S - 5147	Tuzla	Modrani	TMOK	18. 4. 1984.	
LJUBIJANKIĆ, (Šerifa) Hašim	1948. - Lubarda, Bos. Krupa	S - 5235	Bihać	Lord	HE	2. 10. 1984.	
MALEŠ, (Dušana) Jovo	1946. - Grude, Šipovo	S - 4430	Zenica	Korona	TMOK	26. 5. 1981.	
MALEŠEVIĆ, (Rajka) Tomislav	1943. - Ilova, Prnjavor	S - 3106	Banja Luka	Majstor	TMOK	14. 10. 1977.	
MALINOVIĆ, (Steve) Veselko	1941. - Velika Ilova, Prnjavor	S - 4086	Banja Luka	Lepenica	SE	16. 1. 1980.	
MARIĆ, (Salke) Ahmed	1961. - Blagaj, Mostar	S - 6284	Mostar	Rosani	HE	27. 2. 1979.	
MARIĆ, (Mehmeda) Sulejman	1954. - Aladinci, Stolac	S - 5809	Mostar	Mogorjelo	TMOK	28. 11. 1986.	
MARKOVIĆ, (Mije) Jozo	1936. - Crkvenjak, Kreševo	S - 3065	Sarajevo	Siger	HE	27. 9. 1977.	23. 3. 1992.
MARKOVIĆ, (Milovana) Zlatomir	1968. - Loznica	V - 2697	Sarajevo	Jurist	SN	19. 12. 1989.	28. 1. 1991.
MARKOVIĆ, (Pere) Zoran	1953. - Bukvik, Brčko	S - 5580	Tuzla	Krecer	TMOK	11. 12. 1985.	
MARTINOVIĆ, (Osmana) Murat	1953. - B. Polje, Crna Gora	S - 6062	Zenica	Ile	TMOK	18. 11. 1987.	
MATIĆ, (Frane) Franc	1957. - Karadžo, Bugojno	S - 5601	Zenica	Sabo	TMOK	30. 1. 1986.	
MATIĆ, (Joze) Frano	1950. - Gaćice, Vitez	S - 4682	Zenica	Bond	HE	23. 6. 1982.	19. 2. 1992.
MEHIČIĆ, (Rasima) Suljo	1940. - Bos. Derventa	S - 4039	Tuzla	Petko	TMOK	12. 10. 1979.	
MIHALJ, (Stipe) Mirko	1954. - Poklečani, Posušje	S - 2833	Mostar	Fadil	HE	5. 5. 1977.	
MIHALJEVIĆ, (Ivana) Rade	1942. - Podhum, Livno	S - 1505	Livno	Marin	HE	28. 4. 1975.	
MIHIĆ, (Jove) Vitomir	1942. - Poplat, Stolac	V - 486	Mostar	Nelson	HE	27. 10. 1989.	227. 5. 1991.
MILADINOVIĆ, (Milenka) Branko	1945. - Banja Luka	S - 5575	Banja Luka	Terminal	TMOK	4. 12. 1985.	

MILIČEVIĆ, (Pere) Jozo	1951. - D. V. Ograđenik, Čitluk	S - 4882	Mostar	Lola	HE	22. 3. 1983.	
MILIČEVIĆ, (Mihajla) Mihajlo	1941. - Klepći, Čapljina	S - 5429	Mostar	Čičak	SE	29. 4. 1985.	4. 11. 1991.
MILIĆ, (Dušana) Slobodan	1945. - G. Zalukovik, Vlasenica	S - 6255	Tuzla	Branimir	SN	20. 9. 1988.	28. 1. 1991.
MILOŠEVIĆ, (Ratka) Vladimir	1947. - G. Dražani, Nevesinje	S - 1499	Centrala SDB	Trbižot	TMOK	21. 4. 1975.	
MIŠELJIĆ, (Tome) Blagoje	1928. - Čepeica, Bileća	S - 5818	Sarajevo	Jordan	SN	10. 12. 1986.	28. 1. 1991.
MITROVIĆ, (Milije) Žarko	1955. - Ivangrad, Crna Gora	V - 2260	Goražde	Dragan	TMOK	24. 11. 1986.	3. 9. 1992.
MOJOVIĆ, (Stojana) Miladin	1940. - Tulovići, Foča	S - 2205	Goražde	Kićo	TMOK	25. 8. 1976.	
MUJEZINOVIĆ, (Hasiba) Zijah	1950. - Foča	S - 4580	Centrala SDB	Bistri	TMOK	12. 1. 1982.	
MUJIĆ, (Šukrije) Edib	1956. - Hadžići	S - 5804	Sarajevo	Aksa	TMOK	20. 11. 1986.	18. 1. 1991.
MUJKIĆ, (Mustafe) Ferhard	1947. - Polje, Vel. Kladuša	S - 2968	Bihać	Asim	MN	30. 6. 1977.	4. 11. 1991.
MULAĆ, (Halila) Refik	1935. - Poplat, Stolac	S - 1177	Tuzla	Fiko	TMOK	5. 1. 1974.	
MUSBAŠIĆ, (Taiba) Ramiz	1953. - Čajniče	S - 4028	Goražde	Ferad	TMOK	10. 10. 1979.	
MUSLIMOVIĆ, (Ibrahima) Adil	1937. - Ključ	S - 2353	Banja Luka	Ključ	TMOK	13. 10. 1976.	
MUŠIĆ, (Pašage) Miralem	1937. - Ivačić, Bihać	V - 2612	Bihać	Kula	HE	6. 3. 1989.	4. 9. 1991.
NIKIĆ, (Filipa) Ivica	1954. - Gornji Zovik, Brčko	S - 5048	Tuzla	Venator	HE	22. 11. 1983.	25. 2. 1991.
NINKOVIĆ, (Mitra) Obrad	1928. - Popovići, Glamoč	S - 6219	Livno	Ponor	SN	30. 6. 1988.	10. 7. 1991.
NOVAČIĆ, (Valentina) Đuro	1934. - Niš, Srbija	S - 3997	Tuzla	Komar	TMOK	27. 8. 1979.	
NOVKOVIĆ, (Teodora) Vujadin	1939. - D. Palačkovci, Prnjavor	S - 4622	Banja Luka	Most	SN	25. 3. 1982.	19. 2. 1992.
NJEMČEVIĆ, (Kasima) Nedžib	1956. - Sarajevo	S - 2810	Doboj	Mladost	TMOK	20. 4. 1977.	
OMERAGIĆ, (Abida) Fadil	1928. - Velinje, Glamoč	S - 802	Banja Luka	Golub	TMOK	10. 7. 1971.	
ORKIĆ, (Grge) Franjo	1939. - Kopaonici, Orašje	S - 90	Tuzla	Mišel	HE	18. 3. 1970.	
OSMANAGIĆ, (Alije) Hasan	1929.- Pozerčići, Višegrad	S - 1767	Sarajevo	Agan	TMOK	6. 12. 1975.	18. 1. 1991.
OSTOJIĆ, (Rade) Jure	1949. - Gabela, Čapljina	S - 4968	Mostar	Radenko	HE	2. 9. 1983.	4. 11. 1991.
OSTOJIĆ, (Miće) Rajko	1949. - Savići, Banja Luka	S - 6290	Banja Luka	Peđa	SE	8. 11. 1988.	
PEHAR r. BOŠNJAK, (Grge) Ivica	1953. - Prov, Široki Brijeg	S - 2203	Mostar	Zdenka	HE	6. 8. 1976.	27. 5. 1991.

PEJIĆ, (Žarka) Stjepan	1946. - Sovići, Grude	S - 3575	Mostar	Palas	HE	11. 10. 1978.	3. 6. 1991.
PERIĆ, (Branka) Branko	1943. Tuzla	S - 4540	Tuzla	Rudi	HN	15. 12. 1981.	4. 9. 1991.
PIJETLOVIĆ, (Simeuna) Pero	1945. - Crnči, Derventa	S - 4761	Doboj	Lazar	TMOK	23. 10. 1982.	
PILAV, (Maše) Muhamed	1946. Goražde	S - 4498	Goražde	Digitron	MN	7. 10. 1981.	30. 1. 1992.
PIRIJA, (Fadila) Ahmet	1950. - Vrbljani, Konjic	S - 6096	Centrala SDB	Žiga	TMOK	24. 12. 1987.	
PLANNČIĆ, (Luke) Milan	1951. - Prnjavor	S - 5121	Banja Luka	Jozo	TMOK	26. 3. 1984.	
POGORELČNIK, (Stanislava) Stanislav	1949. - Radlje na Dravi, Slovenija	S - 4432	Banja Luka	Juli	TMOK	26. 5. 1981.	
PROŠIĆ, (Dušana) Đuro	1959. - Bos. Doljani, Bihać	S - 6298	Bihać	Žabar	TMOK	14. 11. 1988.	28. 1. 1992.
PROŠIĆ, (Mehmeda) Husein	1938. - Zemun, Srbija	S - 4958	Bihać	Vehid	MN	18. 8. 1983.	16. 9. 1991.
PRUHA, (Jose) Blahomir	1946. - Maćino Brdo, Prnjavor	S - 3253	Banja Luka	Centrum	HN	19. 12. 1977.	27. 2. 1992.
RADOŠ, (Milana) Dragan	1967. - Natpolje, Šipovo	S - 6430	Banja Luka	Vitorog	SN	18. 4. 1990.	
RAŠIĆ, (Ivana) Nikola	1943. - Tihaljina, Grude	S - 5049	Mostar	Marinko	HE	23. 11. 1983.	28. 1. 1991.
RAŠIĆ, (Vladimira) Tomislav	1953. - Tihaljina, Grude	S - 3238	Mostar	Krsto	HE	9. 12. 1977.	
RAVLIĆ, (Ante) Jakov	1932. Modrani, Derventa	S - 5519	Doboj	Viktor	HE	18. 9. 1985.	24. 7. 1991.
REDŽIĆ, (Omera) Mustafa	1950. - Redžići, Konjic	V - 561	Mostar	Saša	HE	2. 3. 1982.	4. 10. 1991.
RIFATBEGOVIĆ, (Muhameda) Adi	1963. - Bijeljina	S - 5882	Tuzla	Paskal	GDL	10. 2. 1987.	
RUŽIĆ, (Andrije) Zvonko	1957. - Orahovica, Konjic	V - 558	Mostar	Karlo	HE	14. 8. 1984.	14. 10. 1991.
SALIĆ, (Zdravka) Đorđe	1945. - Preoc, Bos. Grahovo	S - 6192	Livno	Debeli	TMOK	15. 6. 1988.	
SALKOVIĆ, (Hivzije) Mirza	1953. - Tuzla	S - 6095	Tuzla	Solina	TMOK	24. 12. 1987.	
SAVIĆ, (Aćima) Đuro	1932.- Koprivna, S. Most	S - 4501	Banja Luka	Janko	SE	15. 10. 1981.	15. 6. 1992.
SERTIĆ, (Franje) Željko	1949. - Prnjavor	V - 2662	Sarajevo	Arsen	HN	23. 8. 1989.	28. 1. 1991.
SIMIĆ, (Janka) Anđelko	1963. - G. Riječani, Modriča	S - 6314	Doboj	Joksim	TMOK	20. 12. 1988.	
SIVRIĆ, (Marijana) Nikola	1935. - Međugorje	S - 3248	Mostar	Indigo	TMOK	19. 12. 1977.	12. 9. 1991.
SKENDEROVIĆ, (Hasana) Muhamed	1959. - Varoška Rijeka, B. Krupa	S - 6429	Bihać	Kum	MN	27. 3. 1990.	16. 9. 1991.
SMAILBEGOVIĆ, (Mehe) Nedžad	1950. - Olovo	S - 6158	Sarajevo	Modul	TMOK	25. 3. 1988.	18. 1. 1991.

SMAJLOVIĆ, (Idriza) Idriz	1947. - Olovo	S - 1501	Centrala SDB	Iso	TMOK	21. 4. 1975.	
SMAJOVIĆ, (Sulje) Emina	1935. - Goražde	S - 5570	Sarajevo	Tamara	HN	26. 11. 1985.	
SOKUNIĆ, (Gojka) Radivoje	1956. - Bos. Petrovac	S - 6297	Bihać	Babin	TMOK	14. 11. 1988.	28. 1. 1992.
SOLDO, (Ivana) Jaroslav	1935. - D. Crnča, Široki Brijeg	S - 3241	Mostar	Golf	HE	9. 12. 1977.	4. 11. 1991.
STAJIĆ, (Vlade) Nikola	1946. - Grabovica, Nevesinje	S - 5213	Mostar	Miljan	SE	31. 8. 1984.	
STANKIĆ, (Mitra) Kosta	1931. - Rastošnica, Zvornik	S - 5555	Tuzla	Gustav	SN	7. 11. 1985.	4. 11. 1991.
STANOJEVIĆ, (Živana) Đuro	1949. - Zaguni, Bijeljina	S - 3450	Tuzla	Peleš	TMOK	27. 4. 1978.	
STANŠIĆ, (Miloša) Novak	1934. - D. Slatina, Bos. Šamac	S - 2577	Doboj	Oslobođenje	TMOK	16. 12. 1976.	
STARE, (Franje) Stanislav	1949. - Zenica	S - 5052	Zenica	Sabik	TMOK	24. 11. 1983.	
STEFANOVIĆ, (Milimira) Drago	1959. - Brčko	S - 6180	Centrala SDB	Tera	TMOK	12. 5. 1988.	
STOJČIĆ, (Filipa) Petar	1946. - Potoci, Vareš	S - 4961	Sarajevo	Tihi	HE	1. 9. 1983.	
STUPAR, (Dušana) Miroslav	1950. - Vodenica, Bos. Petrovac	S - 5897	Bihać	Hladni	TMOK	10. 3. 1987.	28. 1. 1992.
SUBAŠIĆ, (Mile) Žarko	1936. - Mujdžići, Šipovo	S - 6370	Banja Luka	Lanac	TMOK	14. 6. 1989.	
SUBOTIĆ, (Tadije) Momir	1952. - Ustikolina, Foča	S - 5098	Goražde	Munja	TMOK	13. 1. 1984.	
SULJIĆ, (Mehmeda) Ahmet	1949. - Biberovo Polje, Gradačac	V - 2505	Tuzla	Fisko	HE	20. 7. 1988.	11. 11. 1991.
SULJKANOVIĆ, (Mahmuta) Bego	1943. - Otok, Bos. Krupa	S - 5614	Bihać	Grga	HE	14. 2. 1986.	19. 2. 1992.
ŠABANOVIĆ, (Juse) Nehro	1957. - Livno	S - 6406	Livno	Mršavi	TMOK	6. 12. 1989.	
ŠAKIĆ, (Mate) Tomislav	1937. - Bos. Brod	S - 4122	Doboj	Ilir	HE	26. 3. 1980.	
ŠANTIĆ, (Omera) Enes	1952. - Mostar	S - 5565	Mostar	Sova	TMOK	19. 11. 1985.	
ŠAPINA, (Drage) Hrvoje	1955. - Konjic	S - 6150	Mostar	Janik	TMOK	15. 3. 1988.	28. 1. 1992.
ŠARENAC, (Petra) Blagoje	1954. - Stepen, Gacko	S - 5768	Mostar	Čemerno	TMOK	16. 10. 1986.	12. 9. 1991.
ŠARIĆ, (Teufika) Alija	1965. - Vilišići, Čapljina	S - 6353	Mostar	Kerber	TMOK	17. 4. 1989.	18. 1. 1991.
ŠEGO, (Ante) Miro	1947. - Beograd, Srbija	S - 5808	Sarajevo	Lidio	HN	21. 11. 1986.	28. 1. 1991.
ŠEHIĆ, (Ramiza) Mehmed	1949. - Višnjica, Kalesija	S - 6411	Sarajevo	Rođak	GDL	19. 12. 1989.	28. 1. 1991.
ŠIBAREVIĆ, (Ratka) Novak	1942. - Piskavica, Banja Luka	S - 4114	Banja Luka	Šumar	TMOK	5. 3. 1980.	
ŠILJEGOVIĆ, (Maksima) Vlado	1939. - Pridvorci, Nevesinje	S - 3163	Centrala SDB	Tales	TMOK	14. 11. 1977.	

ŠKOLNIK, (Janka) Boro	1926. - Banja Luka	S - 3564	Banja Luka	Braco	SE	25. 9. 1978.	
ŠUŠIĆ, (Save) Radomir	1950. - Luka, Hadžići	S - 5533	Sarajevo	Vranduk	HE	3. 10. 1985.	
TABUKČIĆ, (Mustafe) Ahmet	1937. - Tuzla	S - 5581	Tuzla	Momanovo	TMOK	11. 12. 1985.	
TALETOVIĆ, (Ibrahima) Senahid	1950. - Donja Zelinja, Gradačac	S - 4206	Centrala SDB	Dalaj	TMOK	24. 9. 1980.	
TALIĆ, (Abdulaha) Nesib	1955. - Višnjevo, Travnik	S - 6224	Sarajevo	Peć	MN	30. 6. 1988.	28. 1. '91.
TANASKOVIĆ, (Ljupka) Duško	1960. - Šahdani, Rudo	V - 2417	Goražde	Goleš	SN	25. 11. 1987.	3. 2. 1992.
TEJIĆ, (Spasoje) Vajo	1952. - Trnjaci, Brčko	S - 6119	Tuzla	Krepšić	TMOK	29. 1. 1988.	
TODOROVIĆ, (Boška) Radomir	1935. - Dolovi, Han Pijesak	S - 6273	Sarajevo	Tihi	SN	20. 10. 1988.	15. 4. 1991.
TOHOLJ, (Vojislava) Milorad	1935. - Krajpolje, Ljubinje	S - 4038	Mostar	Ozon	TMOK	12. 10. 1979.	21. 11. 1991.
TRIVUNOVIĆ, (Anđelka) Dušan	1958. - Rastičevo, Kupres	S - 4866	Zenica	Budulaj	SE	25. 2. 1983.	26. 2. 1991.
TRKULJA, (Ljubomira) Milomir	1952. - Šipovo	S - 4921	Zenica	Talas	TMOK	26. 5. 1983.	26. 2. 1991.
TRNINIĆ, (Mirka) Draško	1965. - Drvar	S - 6435	Bihać	Sonerp	TMOK	17. 7. 1990.	28. 1. 1992.
TURKOVIĆ, (Fehe) Ćazim	1963. - Dolići, Sjenica	S - 6172	Sarajevo	Pazar	MN	25. 4. 1988.	
UNKOVIĆ, (Đure) Dragutin	1952. - Rast, Nevesinje	S - 6061	Mostar	Backo	SE	16. 11. 1987.	30. 7. 1991.
VELAGIĆ, (Redže) Safet	1938. - Golinjevo, Livno	S - 5714	Livno	Partner	MN	30. 6. 1986.	
VILA, (Roberta) Zoran	1957. - Sarajevo	S - 6181	Centrala SDB	Krka	TMOK	12. 5. 1988.	
VJEŠTICA, (Steve) Duško	1954. - Podovi, Drvar	S - 6136	Bihać	Filips	SN	29. 2. 1988.	
VRDOLJAK, (Tome) Miroslav	1949. - Grborezi, Livno	S - 5607	Livno	Ljuban	TMOK	11. 2. 1986.	
VUJAT, (Save) Danilo	1957. - Jaružani, Bos. Gradiška	S - 5566	Banja Luka	Reset	TMOK	19. 11. 1985.	
VUJOVIĆ, (Vase) Milenko	1943. - Bjeljani, Bileća	S - 635	Centrala SDB	Momak	TMOK	10. 6. 1970.	
VUK, (Omera) Hasan	1952. - Čapljina	S - 5582	Mostar	Jusa	TMOK	16. 12. 1985.	
VUKOJEVIĆ, (Milana) Zdravko	1958. - Grab, Ljubuški	S - 5236	Mostar	Kim	HE	2. 10. 1984.	
ZAHIROVIĆ, (Hakije) Mustafa	1955. - Džihanići, D. Vakuf	S - 5703	Zenica	Mikan	TMOK	18. 6. 1986.	
ZEKO, (Franje) Franjo	1941. - Jelač, G. Vakuf	S - 1217	Zenica	Vrbas	HE	5. 3. 1974.	19. 2. 1992.
ZELJAJA, (Vase) Savo	1957. - Saice, Pale	S - 6433	Sarajevo	Norman	SE	30. 5. 1990.	
ZUBAN, (Hasiba) Hasan	1952. - Mušići, Višegrad	S - 6269	Goražde	Zeko	MN	5. 10. 1988.	30. 1. 1992.
ZUFERI, (Nazmija) Abdurahim	1954. - Gostivar, Makedonija	S - 5520	Tuzla	Kotva	AN	19. 9. 1985.	31. 1. 1991.
ŽUNIĆ, (Hase) Ahmet	1928. - Podhum, Livno	S - 4072	Livno	Tribanij	MN	13. 12. 1979.	23. 3. 1992.

Dokumenti o suradnicima Udbe 1991. i 1992.

Arlović, Ilija

V. 3. 81.

RSUP SR BiH
SDB

CENTAR: SDB BANJA LUKA Reg. br. D- 4359 MB

UPITNIK S

1	Prezime, očevo ime i ime	ARLOVIĆ /Ive/ ILIJA
2	Pseudonim	"DRAGULJ"
3	Godina, mjesto, općina i SR rođenja (za strane državljane i država)	23.2.1948. s. Oštra Luka, SO Orašje na Savi, BiH
4	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Banja Luka, Fra Grge Martića 10
5	Bračno stanje	Neoženjen
6	Narodnost	Hrvat
7	Državljanstvo	SFRJ
8	Zanimanje (vrsta posla)	Sveštenik RKC
9	Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen	Kapelan u gradskoj crkvi u Banjaluci
10	Vrsta (grana) djelatnosti	Vjerska
11	Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija	Visoka
12	Znanje stranih jezika	njemački i latinski jezik
13	Individualne osobine — sklonosti mane, hobi	./.
14	Da li je član SK	Nije
15	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	./.

16	Mjesec i godina angažovanja, odnosno reaktiviranja	Februara 1981. g. - angažovan
17	Osnov angažovanja	Kompromitujućoj
18	a) Linija rada	03
	b) Neprijateljska djelatnost koju obrađuje	RKO- nacionalistička i kleronacionalistička djelatnost pojedinaca
	c) Obrada na koju je usmjeren	Alfred Pichler //00/
19	Vrsta saradnika	Informator
20	Popuniti samo za zagraničnog saradnika: a) Mjesto, država i svojstvo boravka	
	Popuniti samo za zagraničnog saradnika: b) Mjesec i godina upućivanja u inostranstvo	
	Popuniti samo za zagraničnog saradnika: c) Da li je korišten prije odlaska u inostranstvo i na kojim zadacima (liniji)	
	Popuniti samo za zagraničnog saradnika: d) Vrsta saradnika	
	Popuniti samo za zagraničnog saradnika: e) Način ugrađivanja	
	Popuniti samo za zagraničnog saradnika: f) Način održavanja veze	
21	Stepen pouzdanosti saradnika	Pouzdan
22	Koji ga operativni radnik drži na vezi	Malešević Slavko
23	Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o saradniku i saradnji	Iskren je, insistira na strogoj konspirativnosti i prihvata svesrdno zadatke koji mu se daju.

U Banjaluci, dana 27.2. 19 81.

Upitnik popunio:
Rokvić Mara

193

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB BANJA LUKA
Linija rada: 02
Op. radnik: 14400

Reg. broj: 1. 11353
Datum evi. 25.12.91.

P R I J E D L O G
za prestanak saradnje sa saradnikom "DRAGULJ"

Na osnovu člana 17. Pravila o radu SDB, predlažemo prestanak saradnje sa:

ARLOVIĆ Ive ILIJOM, rodjen 23.2.1948. godine u S. Oštra Luka, opština Orašje na Savi, Hrvat, državljanin SFRJ, svećenik RKC, stalno nastanjen u Staroj Rijeci, opština Sanski Most.

R a z l o z i:

ARLOVIĆ je na dobrovoljnoj osnovi, 1981. godine, angažovan za saradnju sa SDB i vodjen pod pseudonimom "DRAGULJ".
U kontinuitetu je davao korisnih saznanja za SDB, koja su bila provjerena i tačna. Bio je svjestan saradničkog odnosa, konspirativan u radu, a kontakte sa Službom ni u jednoj prilici nije provalio. Od tehničkih sredstava SDB nije ništa koristio, a povremeno je bio nagradjivan, sitnijim poklonima i manjim uslugama.
Pošto su se lica na koja je saradnik bio usmjeren pasivizirala i nisu više pod tretmanom SDB, prestali su i operativni interesi za daljnjim korištenjem "DRAGULJA".
Iz navedenih razloga, predlažemo prestanak saradnje sa "DRAGULJOM," te da se nakon odobrenja materijal arhivira.

Banja Luka, 25.12.1991. godine.-

PREDLAŽE:
NAČELNIK SEKTORA SDB,
Nedjeljko Kesić

SAGLASAN:
PODSEKRETAR ZA SDB,
Branko Kvesić

Ašić, Zijad

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB BANJA LUKA
Op. radnik: Gazić Hajrudin

Reg. broj: I-6013
Datum ev.: 18.8.87.

P R I J E D L O G
za angažovanje saradnika

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, predlažem angažovanje za saradnju sa SDB.

AŠIĆ ZIJAD, sin FErida i Lutfije, rodjen 4.7.1964. godine u Banja Luci, Musliman, državljanin SFRJ, islamski vjerski službenik, imam u Bronzanom Majdanu kod Banjaluke, stalno nastanjen u Banjoj Luci, ulica Tadije Odića BS 1/1.

R a z l o z i:

Ašić je od strane Sektora SDB Banjaluka, 1982. godine angažovan kao operativna veza i od tada usmjeren na praćenje neprijateljske djelatnosti pojedinaca koji djeluju sa pozicija kleronacionalizma IZ, kao i opštih, bezbjednosno interesantnih pojava i ponašanja u Islamskoj zajednici Banjaluke i šire. Od prvih informativnih razgovora, pa do danas, Ašić je dao više interesantnih podataka iz problematike na kojoj je angažovan. Posebno nas je informisao o neprijateljskoj djelatnosti Bašić Ibrahima i Halilović Ibrahima, vjerski službenici iz Banjaluke, obojica pod tretmanom SDB, o čemu smo izvještavali III Upravu RSUP SR Bih SDB.

2.

Ašić je u kontaktima sa Službom pokazao visok stepen spremnosti, volje, pouzdanosti da Službi pomogne, što nas je opredjelilo da ga obučimo i za primjenu OTS ad hoc "Merkur". Kontakte sa SDB, ni u jednoj prilici nije provalio.

Pošto cijenimo da je Ašić Zijad u poziciji da i ubuduće intenzivno i kvalitetno prati neprijateljsku djelatnost pojedinaca koji djeluju sa pozicija muslimanskog kleronacionalizma, te da nas o tome obavještava, predlažemo da se angažuje za saradnju SDB kao saradnik, pod pseudonimom "~~MALI~~". „FAJTER".

U Banjoj Luci, 8.6.1987. godine

Predlaže op. radnik,

Gazić Hajrudin

Saglasan:

Načelnik odjeljenja 03

Zahirović Emir

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, SE-~~NE~~ odobrava angažovanje za saradnju saradnika "~~Mali~~". „FAJTER"

Banja Luka, _____

NAČELNIK SEKTORA SDB,

Zvonko Nikolić

141

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB BANJA LUKA
Linija rada: 02
Op. radnik: 10800

Reg. broj: 6-60/3
Datum ev.: 28.2.92.

P R I J E D L O G
za prestanak saradnje sa saradnikom "FAJTER"

Na osnovu člana 17. Pravila o radu SDB, predlažemo prestanak saradnje sa:

AŠIĆ FERIDA ZIJADOM, rodjen 4.7.1964. godine u Banjoj Luci, Musliman, državljanin SFRJ, islamski vjerski službenik, stalno nastanjen u Banjoj Luci, ulica Tadije Odića 1/1.

R a z l o z i:

AŠIĆ je od strane SDB kontaktiran od početka 1982. godine, a krajem iste godine angažovan je na dobrovoljnoj osnovi za saradnju i vodjen pod pseudonimom "FAJTER".

U kontaktima sa SDB davao je korisna i operativna provjerena saznanja. U cjelosti je bio svjestan svog saradničkog odnosa sa SDB, a kontakte nije provalio. Novčano nije nagradjivan, ali su mu često vršene sitnije usluge.

Imajući u vidu da su se lica, na koja je saradnik bio usmjeren, pasivizirala, te da nisu više pod operativnim tretmanom SDB, prestali su i operativni interesi za dalje korištenje "FAJTERA".

U vezi stim, predlažemo prestanak saradnje sa "FAJTEROM, a da se materijal arhivira.

Banja Luka, 30.12.1991. godine.-

PREDLAŽE:
NAČELNIK SEKTORA SDB,
Nedjeljko Kesić

SAGLASAN:
PODSEKRETAR ZA SDB,
Dušan Kovačević

Bašić, Ibrahim

1872 Banja Luka, 31.10.89.

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB BANJA LUKA
Linija rada: 03

Reg. broj: I-640
Datum ev.: 10.11.1989

P R I J E D L O G
za angažovanje saradnika.-

Na osnovu člana 42. Pravila o radu SDB, predlažem angažovanje za saradnju sa SDB:

BAŠIĆ IBRAHIM, sin Hasana i Fatime Mahmuljin, rodjen 18. 4.1947. godine u selu Čarakovo, opština Prijedor, Musliman, državljanin SFRJ, vjerski službenik IZ u Banjoj Luci, gdje je i stalno nastanjen, ulica Avde Čardžića broj 1a.

R a z l o z i:

Zbog djelatnosti sa pozicija kleronacionalizma iz IZ, BAŠIĆ IBRAHIM je 1981. godine stavljen pod tretman SDB kao PO, a nakon potvrdjivanja početnih saznanja i intenziviranja njegove djelatnosti, 1984. godine, prekategorisan je u OO.

Tokom vodjenja obrade, prikupili smo obimnu operativnu dokumentaciju o BAŠIĆEVOJ kleronacionalističkoj djelatnosti. Nakon operativnog procjenjivanja, opredijelili smo se za stvaranje uslova za obavljanje raščišćavajućeg informativnog razgovora sa BAŠIĆEM u cilju njegove pasivizacije i

...

eventualnog op. kombinovanja. U pravcu realizacije tako postavljenog cilja, tokom 1988. godine prema BAŠIĆU je preduzeto više operativnih radnji i mjera na planu njegove pasivizacije. Rezultat toga bilo je i njegovo smjenjivanje i pomjeranje sa mjesta sekretara Odbora IZ Ba - nja Luka.

Konačno, novembra 1988. godine, sa BAŠIĆEM smo obavili raščišćavajući razgovor, koji je on prihvatio korektno, i kroz koji su stvoreni uslovi za naše dalje kontakte. Daljim planskim operativnim radom prema njemu, potpuno smo ga pasivizirali i stvorili uslove da nas informiše o bezbjednosno interesantnim pojavama u IZ.

Od tada, pa do danas, BAŠIĆA smo intenzivno kontaktirali, te u tom smislu, sa njim obavili 14 informativnih razgovora. Kroz te kontakte, dao nam je više podataka o neprijateljskoj djelatnosti HALILOVIĆ IBRAHIMA, PO, glavnog imama za Bosansku Krajinu, ŠTULANOVIĆ MUHAREMA, PO, te ukazao na neka globalna bezbjednosno - interesantna previranja u IZ, o čemu smo u više navrata informisali. Nakon ovoga obradu nad BAŠIĆ IBRAHIMOM, smo brisali.

Inače, do sada nismo došli do podataka da je BAŠIĆ provalio kontakte sa SDB, a njegovim provjeravanjem preko drugih op. uporišta, kao i sasvim pouzdanog izvora, došli smo do zaključka da je iskren i pouzdan. Takodjer, mišljenja smo da je u cjelosti voljan za dalju saradnju sa SDB, da je svjestan našeg medjusobnog odnosa, te da je spreman štititi tajnost sadržaja naših kontakata. Sa BAŠIĆEM je razradjen na - čin uspostave veze.

...

3.

U cilju BAŠIĆEVOG daljeg vezivanja za SDB, njegovog planskog usmjeravanja na praćenje neprijateljske djelatnosti pojedi - naca koji se eksponiraju sa pozicija kleronacionalizma iz IZ, a naročito HALILOVIĆ IBRAHIMA, PO, predlažemo da se BAŠIĆ IBRAHIM angažuje za saradnika SDB.

BAŠIĆA bismo vodili pod pseudonimom "KASTEL".

Banja Luka, 26.10.1989. godine.-

PREDLAŽE:
OPERATIVNI RADNIK,
Gazić Hajrudin

SAGLASAN:
NAČELNIK SEKTORA SDB,
Pilipo Savić

O D O B R A V A:
PODSEKRETAR ZA SDB ,
Nović Sredoja

BM

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB BANJA LUKA
Linija rada: 02
Op.radnik: 10800

Reg.broj: 3-6400
Datum ev.: 28.X.92.

P R I J E D L O G
za prestanak saradnje sa saradnikom "KASTEL"

Na osnovu člana 17. Pravila o radu SDB, predlažemo prestanak saradnje sa :

BAŠIĆ Hasana IBRAHIMOM, rodjen 18.4.1947. godine u selu Čarakovo, opština Prijedor, Musliman, državljanin SFRJ, islamski vjerski službenik, stalno nastanjen u Banjoj Luci, ulica Avde Čardžića broj 1a.

R a z l o z i:

BAŠIĆ je od strane SDB kontaktiran od sredine 1989. godine, a krajem iste godine angažovan je na dobrovoljnoj osnovi za saradnju, pod pseudonimom "KASTEL".

U toku saradnje, davao je korisna saznanja, a kontakte sa Službom nije provalio.Za saradnju nije bio nagradjivan niti su mu činjene usluge.

Pošto su se lica na koje je saradnik bio usmjeren pasivizirala i nisu više pod tretmanom SDB, prestali su i operativni interesi za daljim korištenjem "KASTELA".

Stoga, predlažemo prestanak saradnje sa "KASTELOM", a da se nakon odobrenja prestanka saradnje materijal arhivira.

Banja Luka, 31.12.1991. godine.

PREDLAŽE:
NAČELNIK SEKTORA SDB,
Nedeljko Lesić

SAGLASAN:
PODSEKRETAR ZA SDB,
Branko Lesić

Brdar, Stipe

RSUP SR BIH SDB
CENTAR SB LIVNO
SEKTOR SDB
EMIGRACIJA
Radnik: Marelja Branko

A-6197
Registraski broj
28.6.88.
Datum evidentifanja

P R I J E D L O G
za angažovanje saradnika na osovu člana 46
Pravila o radu SDB

Brdar Stipo, sin Sarafina i majke Mare, rođene Krešo, rođen 1.4. 1941. godine u selu Zabrišće, SO Livno, Hrvat, državljanin SFRJ, odslužio JNA, član SKJ, dip. ing. mašinstva, generalni direktor OOUR-A "Livnoputevi" Livno, oženjen, otac dvoje djece, stalno nastanjen u Livnu.

Radeći na OO ekstremnog emigranta Vidović Mirka iz Liona - Francuska i praćenja njegove neprijateljske djelatnosti intenzivno se radilo na izučavanju profila njegovih veza u zemlji. Nakon svestranog sagledavanja ocijenjeno je da je Brdar Stipo Vidovićev školski kolega sa kojim je imao dobre odnose i kao takav selektiran kao pogodno lice. Nakon toga sa Brdarom je obavljen razgovor kroz koji su se potvrdila predhodna saznanja, a isti se izjasnio da je voljan u dogovoru sa Službom, stupiti u postupnu vezu sa Vidovićem, radi sagledavanja mogućnosti za eventualno operativno kombinovanje.

Brdar je tokom prošle godine ostvario kućnu posjetu Vidovićevim roditeljima kojom prilikom su mu dali Mirkovu adresu i broj telefona nakon čega je sa njim uspostavio telefonsku vezu. Od tada bilo direktno ili indirektno Brdar je sa Vidovićem ostvario nekoliko telefonskih razgovora, iz kojih je vidljivo da da zaista Vidović cijeni Brdara. Pored toga preko Brdara smo poduzeli i niz drugih op. radnji o čemu smo pisali u našim op. informacijama.

Imajući u vidu naprijed navedeno, kao i čenjicu da je Brdar do sada na vrijeme izvršavao dogovorene radnje i mjere koje su provjerene preko sasvim pouzdanog izvora, te da će tokom ove

godine ostvariti neposredni kontakt sa Vidovićem, kao i njegove subjektivne i objektivne mogućnosti, predlažemo da se Brdar Stipo registruje u aktivnu saradničku mrežu pod pseudonimom "Rene".

Livno, 13.6.1988. godine

Operativni radnik:
Marelja Branko

O D L U K A

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB izvršit će se registracija Brdar Stipe u aktivnu saradničku mrežu pod pseudonimom "Rene".

Za Načelnik Sektora SDB
Emilija Sprečkić

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI LIVNO
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
LINIJA RADA: 02
RADNIK: Marelja Branko
Dana, 7.6.1988. god.

OK-33
/registarski broj/
5.9.1988.
/datum evidentiranja/

Na osnovu člana 53 Pravila o radu SDB, podnosi se:

P R I J E D L O G

za zavodjenje operativne kombinacije prema Vidović Mirku, sin Ante i majke Slavke rodj. Perković, rodj. 31.12.1940. godine u selu Bila, SO Livno, Hrvat, državljanin SFRJ i Francuske, završio Filozofski fakultet u Zadru, oženjen francuskom državljankom, otac petoro odraslе djece, sudjen za krivična djela protiv naroda i države, emigrant u Lionu-Francuska, bio predsjednik III, IV i V Sabora HNV-a, sada član HSS-a, stalno nastanjen na adresi: Tour Panoramique 31-69009 Lion, telefon 9939-7-8359559.

Vidović se u srednjoškolskim danima deklarisao kao nacionalista. Tokom studija u Zadru uspostavio je prisnu vezu sa Mihajlom Mihajlovim, a iz straha da ne bude hapšen zbog svoje neprijateljske djelatnosti, Vidović sa svojom suprugom i djecom odlazi u Lion - Francuska.

Po dolasi u u Lion, postaje član grupe emigranata okupljenih oko "Hrvatske demokratske opozicije". U ljeto 1971. godine Vidović je doputovao iz Liona u Zadar, osobnim automobilom u kojem se nalazio neprijateljski propagandni materijal, zbog čega je sudjen od strane Okružnog suda u Zadru. Ukupno je izdržao 3 godina i 5o dana zatvora, a na intarvenciju francuskih diplomatskih predstavnika i visokih vladinih funkcionera kojima je obećao da se ubuduće neće baviti antijugoslavenskom djelatnošću, 1976. godine je pušten sa daljeg izdržavanja kazne.

Odmah po izlasku iz zatvora otputovao je kod porodice u Lion i ponovo se priključio ekstremnoj emigraciji. Autor je mnogih letaka sa antijugoslovenskim sadržajem, a 1978. godine napisao je knjigu "Skrivena strana mjeseca" i "Zapisi o Titovim tamnicama" u kojima je neistinito i tendenciozno prikazao sudjenje i uslove pod kojima je izdržavao kaznu zatvora u zemlji.

Na III, IV i V Saboru HNV-a izabran je za predsjednika istog. Njegova neprijateljska djelatnost u to vrijeme osjećala se na subverzivno-

propagandnom planu, kao i na akcionom organizovanju HNV-a, što se posebno ogledalo kroz njegova razna predavanja koja je tokom tih godina održao u Australiji, Kanadi, SAD i zapadno-evropskim zemljama. Upravo dok se Vidović nalazio na čelu Sabora otvoreni su "Informativni uredi HNV-a" u nekim zemljama kao što su: Francuska - Pariz, Kanada - Toronto i Australiji gdje je imao najviše svojih pobornika.

Neposredno pred nama održavanje VI Sabora HNV-a, koji je održan početkom 1976. godine, u Londonu - V. Britanija, došlo je do razmimoilaženja i svađa Vidovića sa jedne, te dijela sabornika sa druge strane. Kao rezultat svega toga, iako je Vidović dobio najviše glasova za pomenuti Sabor, istom nije prisustvovao, odnosno na samom Saboru nije dobio nikakvo zaduženje, a samim tim izgubio je mjesto sabornika.

Vjerovatno revoltiran tim činom, Vidović se u nešto kraćem vremenskom periodu poslije održanog VI Sabora HNV-a priključuje HSS. Medjutim, u vidu treba imati i činjenicu da bi to moglo biti smišljen potez rukovodstva HNV-a, u cilju približavanja HSS, HNV-u, tim prije kada se ima u vidu činjenica da se rukovodstvo HSS-a uvijek odupiralo takvoj želji koja je dolazila iz krugova HNV-a. Neophodno je napomenuti da je Vidović uvijek medju jednim većim brojem ustaških organizacija uživao odredjeno povjerenje vodećih intelektualaca emigracije.

Tokom dosadašnjeg vodjenja OO nad Vidovićem i preduzimanja niza operativnih radnji i mjera, praćenje njegove neprijateljske djelatnosti, intenzivno se radilo i na izučavanju profila njegovih veza u zemlji, odnosno njegovom potpunom operativnom izučavanju. Nakon sveestranog sagledavanja ocjenjeno je da je Brdar Stipe zin Sarafina, rodj. 1.4.1941. god. u selu Zabrišće, SO Livno, član SKJ, generalni direktor RO "Livnoputevi" Livno, Vidovićev školski kolega, pogodno lice koje je imalo dobre odnose sa Vidovićem dok je isti boravio u zemlji.

Kroz razgovor koji je vodjen sa Brdarom, provjerena, potvrdjena i proširena su prethodna operativna saznanja o njihovom medjusobnom prijateljstvu i povjerenju, te se isti izjasnio da je voljan u dogovoru sa Službom stupiti u postupnu vezu sa Vidovićem, radi preduzimanja odredjenih radnji i mjera prema Vidoviću radi [illegible] u cilju angažovanja.

Stim u vezi, Brdar je potkraj prošle godine ostvario kućnu posjetu Vidovićevim roditeljima u mjestu rodjenja, kojom prilikom su mu dali njegovu

ADRESU I TELEFONSKI BROJ: Nakon toga Brdar je telefonom nazvao Vidovića da mu prenese pozdrave od roditelja, a i radi obnavljanja njihove veze. Tom prilikom Brdar je Vidoviću dao doznanja da često službeno putuje u zapadno-evropske zemlje i da bi takvo jedno putovanje želio i da iskoristi da se medjusobno sastanu, što je ovaj i prihvatio.

Sobzirom da su Vidovićevi roditelji imali rješenje o stalnom izuzimanju PI, što je ne samo njima već i Mirku izuzetno teško padalo, ovu okolnost smo operativno iskoristili, istima izdali PI, što je Brdar prikazao kao svoju zaslugu, tako da je ave to još više učvrstilo medjusobno povjerenje izmedju Vidovića i Brdara. U telefonskom razgovoru kojeg je nakon toga Brdar obavio sa Vidovićem, isti mu je puno zahvaljivao i pri tom rekao: "Hvala ti puno, tebi i onima u Sarajevu koji su to sredili, nikada vam to neću zaboraviti". U tom razgovoru Brdar je, sobzirom da mu punac živi u Nici, a od istog ne posjeduje adresu, Vidovića zamolio da mu pronadje telefonski broj i adresu kako bi sa istim stupio u vezu. I tog puta Brdar je Vidoviću rekao da će ukoliko okolnosti budu dozvoljavale, sa porodicom tokom ovog ljeta posjetiti punca i tu priliku iskoristiti da navrati do Vidovića, što je on sa zadovoljstvom prihvatio. Brdarevom zahtjevu Vidović je ovih dana udovoljio, odnosno preko svoga brata Stipe, koji je zaposlen u RO gdje je Brdar direktor, dostavio mu je telefonski broj njegova punca.

U telefonskom razgovoru kojeg je Vidović obavio sa svojim bratom Stipom, dana 17.4. ove godine, takodje je vidljivo da Vidović zaista cijeni Brdara.

Imajuć naprijed navedeno u vidu, predlažemo da se prema Vidović Mirku zavede višefazna operativna kombinacija u cilju preduzimanja operativnih radnji i mjera. Prva faza bila bi ta da se ostvari neposredni kontakt izmedju Brdara i Vidovića, u cilju njihovog što čvršćeg povezivanja i zadobijanja medjusobnog povjerenja, a jedne strane, te sagledavanja mogućnosti i izučavanja elemenata za ostvarenje neposrednog kontakta izmedju Službe i Vidovića.

U zavisnosti od rezultata kontakta izmedju Brdara i Vidovića, dogovorili bi dalje mjere.

Predlažemo da se operativna kombinacija zavede pod pseudonimom "Gimnazijalac", a radi bezbjednijeg manipulisanja podacima njenom objektu da pseudonim

"Maturant", a posredniku "Tribanj".

Livno, 7.6.1988. godine

Predlaže op. radnik

Marelja Branko

Saglasan Načelnik Sektora SDB

Spremić Ilija

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 53 Pravila o radu SDB, zavodi se operativna kombinacija prema Vidović Miriu pod pseudonimom "Gimnazijalac".

O D O B R A V A:

PODSEKRETAR ZA SDB RSUP SR BIH

Musić Hamid

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI LIVNO
SEKTOR SIVTRE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
Radnik: Marelja Branko
Dana: 1[illegible].6.1988. godine

PREDMET: PLAN KORIŠTENJA SARADNIKA "RENE"

- Imajući u vidu da se kombinovanje sa saradnikom počelo voditi u pravcu njegova plasiranja prema Vidović Mirku, ekstremnom emigrantu iz Liona - Francuska što je dalo početne rezultate, ubuduće će o preduzimati mjere i radnje u pravcu zadobijanja što većeg povjerenja,
- Dalje mjere i radnje će se poduzimati na planu ostvarivanja njihovog neposrednog kontakta u Francuskoj ili nekoj drugoj zapadnoevropskoj zemlji,
- U tom pravcu će saradnik preko Vidovića pokušati doći do adrese i telefonskog broja svoga tasta koji živi u Nici,
- Nakon dobijanja telefonskog broja ostvarit će kontakt sa tastom te dogovoriti vrijeme posjete,
- Nakon ugovorene posjete telefonom će kontaktirati Vidovića da mu se zahvali na učinjenoj posjeti, te mu staviti do znanja o vremenu dolaska u Nicu, odnosno njihovog viđenja,
- Ukoliko dođe do neposrednog kontakta saradnika je potrebno temeljito instruisati u cilju dolaženja do podataka i saznanja koja bismo koristili u pravcu daljeg op. kombinovanja prema Vidoviću.

RSUP SRBIH SDB
CENTAR SB LIVNO
SEKTOR SDB
EMIGRACIJA
RADNIK: 9o4

D-6197
/reg. broj/

18 12 90
/datum evidenc./

P R I J E D L O G

za brisanje saradnika "Rene", na osnovu
tačke 17 Pravila o radu SDB

BRDAR STIPE sin Sarafina i majke Mare rodj. Krešo, rodj. 1.4.1941. god. u selu Zabrišće, SO Livno, Hrvat, državljanin SFRJ, dipl. ing. mašinstva, oženjen, stalno nastanjen u Livnu.

Radeći na OO emigranta Vidović Mirka iz Liona-Francuska i praćenja njegove djelatnosti, intenzivno se radilo i na izučavanju profila njegovih veza u zemlji. Nakon svestranog sagledavanja, ocjenjeno je da je Brdar Vidovićev školski kolega sa kojim je imao dobre odnose i kao takav selektiran kao pogodno lice. Nakon toga sa Brdarom je obavljen razgovor kroz koji su se potvrdila prethodna saznanja, a isti se izjasnio da je voljan u dogovoru sa Službom, stupiti u vezu sa Vidovićem radi sagledavanja mogućnosti za eventualno operativno kombinovanje, zbog čega je registrovan 28.6.1988. godine kao saradnik pod pseudonimom "Rene".

Napominjemo da "Rene" nije učestvovao u bilo kojim akcijama Službe, niti je prošao obuku iz specijalističkih disciplina. Služba prema njemu nema neizmirenih obaveza. Na posljednjem neposrednom kontaktu saradnik je upozoren na obavezu čuvanja tajne o svom saradničkom odnosu sa Službom.

Daljim radom u op. kombinaciji prema Vidoviću utvrdjeno je da "Rene" nema dobre pozicije prema objektu kombinacije, te predlažemo da se "Rene" briše iz aktivne saradničke mreže.

Livno, 5.12.199o. god.

PREDLAŽE:
NAČELNIK SEKTORA SDB
Perković Ivan

SAGLASAN:
PODSEKRETAR ZA SDB
Nović Sredoje

Ćalasan, Jovan

REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
G O R A Ž D E

Op. radnik: Tanasković Goran
Linija rada:03

Registarski broj: J-6323
Datum evidentir.: 28.12.1988

P R I J E D L O G
za angažovanje saradnika

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB predlažem zasnivanje saradničkog odnosa sa SDB,

ĆALASAN JOVANA, sin Radoša i Salumije, r. Vasović, rodjen 19.05.1945.godine u Vučevu, opština Foča, Srbin, državljanin SFRJ, profesor književnosti, zaposlen kao direktor Centra za socijalni rad u Foči, oženjen, stalno nastanjen u Foči, ul. Beogradska broj 6, član SKJ.

R A Z L O Z I

Kontakti SDB sa Ćalasanom traju više godina ali je sagledavanje mogućnosti za konkretnije usmjeravanje započelo u ovoj godini nakon što se zaposlio u istu radnu sredinu gdje radi i Goveđarica Obren, OO po srpskom nacionalizmu, čime su i stvoreni odredjeni preduslovi. Nakon izvjesnog vremenskog perioda približavanja i otkrivanja Ćalasanu našeg konkretnog interesovanja za Govedaricu proces angažovanja je ubrzan. Ćalasan je na početku dao više perifernih zapažanja vezanih za kontakte namjere i aktivnosti Govedarice, a potom i kvalitetnih saznanja o neprijateljskoj djelatnosti pa je registrovan kao op. veza "Maglić". Kroz nastavak kontakata je takodje dao više značajnih podataka vezanih za neprijateljsku djelatnost Govedarice.

Podaci koje je davao Ćalasan su provjereni preko izvora "Tisa" i nekih drugih preventivnih uporišta, a ni kontakte sa SDB nije dekomspirisao. U dosadašnjim kontaktima je pokazao korektan odnos, punu ozbiljnost, a i samoinicijativu.

Imajući u vidu operativni interes SDB, mogućnosti i potvrdjenu spremnost Ćalasana za saradnju, te kvalitete do sada ustupljenih podataka predlažemo da se Ćalasan Jovan registruje kao saradnik, pod pseudonimom "Bioč", a na praćenju neprijateljske djelatnosti Govedarice Obrena, OO po srpskom nacionalizmu.

Goražde, 22.12.1988.godine

PREDLAŽE Op. RADNIK
Tanasković Goran

O D O B R E NJ E

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB odobrava se angažovanje za saradnu sa SDB Ćalasan Jovana.

Goražde,22.12.1988.godine

NAČELNIK SEKTORA
Vukadinović Zoran

Dačević, Milica

REPUBLICKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
G O R A Ž D E

Op. radnik: Tanasković Goran
Linija rada: 03

Registarski broj: D-6378
Datum evidentir.: 1.8.1989 g.

P R I J E D L O G
za angažovanje saradnika

Na osnovu člana 40 i 41 Pravila o radu SDB predlažem zasnivanje saradničkog odnosa sa SDB

DAČEVIĆ MILICA, kći Mila i Milene r. Dromljak, rodjena 1.1.1964. godine u selu Ponikve, opština Čajniče, Srpkinja, državljanka SFRJ, završila gimnaziju, zaposlena u ŠIPAD RO "Stakorina" Čajniče kao referent za ONO, neudata, služila vojni rok, ima čin razvodnika, RR u Opštinskom štabu CZ, sta nuje kao podstanar u naselju Vakuf - Čajniče, član SKJ.

R A Z L O Z I

Kontakti Službe sa Dačević Milicom su započeti u 1986. godini kada je sa njom na inicijativu SDB obavljen razgovor na okolnosti kontakata sa Ivanović Velemirom, OO po srpskom nacionalizmu, fotografom iz Čajniča. Tada je ona ustupila i prve podatke o njegovim nacionalističkim ispoljavanjima koji su potvrdjeni preko drugog izvora koji se koristio na ovoj obradi /K.Z./. Nakon toga u skladu sa operativnim potrebama započeto je konkretno usmjeravanje i korištenje Dačević Milice prema njemu na prikupljanju podataka o bezbjednosno interesantnim kontaktima, nacionalističkom eksponiranju i drugim eventualnim aktivnostima od značaja sa aspekta bezbjednosti. Imajući u vidu provjerenost saznanja koja je ustupila u septembru 1986. godine je regi strovana kao op. veza "Ružica".

Svjesna saradnje sa SDB Milica je samoinicijativno dala i početna saznanja o istupima sa pozicija srpskog nacionalizma Kornjača Duška, ljekara iz Čajniča, koji je nakon što su ti podaci provjereni preko drugih izvora stavljen pod tretman kao PO, a sa kojim je Milica u stalnoj prijateljsko-poznanič koj vezi. O nacionalističkom ispoljavanju, bezbjednosno interesantnim konta ktima i aktivnostima Kornjače i Ivanovića sa pozicija srpskog nacionalizma Mi-

lica je dala više kvalitetnih i značajnih podataka na osnovu kojih je sačinjeno četrnaest redovnih informacija, deset depeša iza kojih ne slijede informacije i veći broj službenih zabilješki.

U dosadašnjim kontaktima Milica je korištena isključivo kao informator i nisu joj davati drugi zadaci niti je od nje uzimana izjava. Za postizane rezultate nije nagradjivana. Pokazala je visok stepen odgovornosti i samoinicijative vodeći strogo računa o tajnosti saradnje i konspirativnosti kontakata. Podaci koje je ustupila su provjeravani preko saradnika "Zaborak" i preventivnog uporišta K.Z. te cijenimo da je pouzdana i provjerena.

S obzirom na objektivne i subjektivne mogućnosti usmjeravanja i korištenja, potvrdjenu spremnost za saradnju i kvalitet saznanja koja je do sada dala, predlažem da se Dačević Milica registruje na principu dobrovoljnosti motivisanoj patriotizmom i socijalističkom sviješću kao saradnik pod pseudonimom "SAMANTA" na praćenju neprijateljske djelatnosti Kornjača Duška, ljekara iz Čajniča, PO po srpskom nacionalizmu.

Goražde, 26.6.1989.godine

Predlaže op. radnik
Tanaskovic Goran

SAGLASAN NAČELNIK SEKTORA
Zoran Vukadinović

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 42 Pravila o radu SDB odobrava se angažovanje za saradnju sa SDB Dačević Milice.

Sarajevo,

Za PODSEKRETAR SDB
Sredoje Novic

jalistička Republika Bosna i Hercegovina
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
G O R A Ž D E

Op. radnik:823 Registarski br.: D-6378
Linija rada:02 Datum evidenti.: 30.1.92

P R I J E D L O G

za prestanak saradničkog odnosa sa saradnikom " Samanta".

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB predlažemo prestanak saradničkog odnosa sa Dačević Milicom, angažovanom pod pseudonimom "Samanta".

DAČEVIĆ MILICA, kći Mila, rodjena 1.1.1964.godine, u selu Ponikve, opština Čajniče, Srpkinja, državljanka SFRJ, završila gimnaziju, zaposlena kao referent u DP "Stakorina", udata, nastanjena u mjestu Luke, opština Čajniče.

R A Z L O Z I:

Dačević Milica je angažovana kao operativna veza "Ružica" u septembru 1986.godine na patriotskoj osnovi. U junu 1989.godine preregistrovana je u saradnika, a usmjerena je na neka u to vrijeme bezbjednosno interesantna lica na području Čajniča. Prema tim licima je vremenom prestao bezbjednosni interes Službe, a takodje, saradnica je zbog udaje izgubila objektivne mogućnosti daljeg op. korištenja. Zbog svega navedenog, predlažemo prestanak saradničkog odnosa sa Dačević Milicom i uništenje njenog dosijea.

Goražde 3.1.1991.godine

PREDLAŽE
NAČELNIK SEKTORA
Zoran Lukačinović

SAGLASAN
POMOĆNIK SEKRETARA SDB
Branko Kvesić

Efendić, Hamed

REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
G O R A Ž D E

Linija rada: 03
Op. radnik: Zaimović Senad

Registarski broj: 0-5679
Datum evidentir.: 26.5.1986.

P R I J E D L O G

za angažovanje saradnika

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB predlažem angažovanje za saradnju sa SDB EFENDIĆ HAMEDA, sin Saliha, rodjen 9.2.1954. godine u mjestu Potočari, opština Srebrenica, Musliman, državljanin SFRJ, završio medresu i orjentalistiku, zaposlen u OIZ Goražde kao imam u mjestu Kopači, opština Goražde, stalno nastanjen u Kopačima bb.

R A Z L O Z I

Efendić Hamed je na područje Sektora SDB Goražde došao krajem 1985. godine, a prethodno je radio kao prevodilac arapskog jezika u Libiji gdje je korišten kao saradnik OB JNA pod pseudonimom "Srebro". Polovinom marta 1986. godine ovaj Sektor je stupio u kontakt sa Efendićem i do sada je sa njim obavljeno pet informativnih razgovora. U ovom periodu Efendić je SDB ustupio niz korisnih saznanja vezanih za kleronacionalističke i nacionalističke istupe dvanaest lica sa područja Goražda o čemu smo pisali u inf. 03-35 od 31.3.1986, 03-52 od 12.5.1986. i 03-53 od 12.5.1986. godine, te u pet službenih zabilješki. Posebno su značajni podaci o nep. djelatnosti Karaman Zahira, POO, imama iz Ustikoline, a podaci koje je ustupao o nep. djelatnosti Ćerimović Sulja, imama iz Goražda rezultovali su njegovim zavodjenjem pod tretman SDB.

Efendić se posebno angažovao na praćenju rada zatvorenih vjerskih skupova (inf. 03-53 od 12.5.1986.) što je doprinjelo saznanju o nep. komentarima Šete Ferhata, predsjednika Starješinstva IZ i Bistrić Senaida, direktora medrese u Sarajevu. Ovi podaci su provjereni preko saradnika "Arab".

Cijenimo da se Efendić u dosadašnjem radu prema SDB odnosio veoma korektno, a pri tom je pokazao samoinicijativnost i volju za rad, te da je jedan broj podataka koje je ustupao provjeren preko drugih izvora. S obzirom da ima dobre pozicije za praćenje nep. djelatnosti više lica koja djeluju sa pozicija islamskog kleronacionalizma i musliman skog nacionalizma (Osmanagić Sulejmen, OO, Ćerimović Suljo, POO i Karaman Zahir, POO) predlažemo da se Efendić Hamed registruje kao saradnik SDB pod pseudonimom "AMADEUS".

Goražde, 15.5.1986. godine

Predlaže op. radnik
Zaimović Senad

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB odobrava se angažovanje za saradnju sa SDB EFENDIĆ HAMEDA.

Goražde, 15.5.1986. godine

NAČELNIK SEKTORA
Živojević Uzeir

Karadžić, Goran

Gorn. Zv. 4.4.89.

REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
G O R A Ž D E

Op. radnik: Tanasković Goran — Registarski br.: D-6355
Linija rada:03 — Datum evidentir.: 17.4.1989

P R I J E D L O G
za angažovanje saradnika

Na osnovu člana 36 i 37. Pravila o radu SDB, predlažem zasnivanje saradničkog odnosa sa SDB-om

KARADŽIĆ GORAN, sin Ostoje i Milje r. Obrenović, rodjen 18.5.1960.godine u Zabrdju, opština Čajniče, Srbin, državljanin SFRJ, završio Poljoprivredni fakultet, zaposlen u UPI RO "Sloga" Čajniče, neoženjen, služio vojni rok, stalno nastanjen u Čajniču ul. R. Perendije br.24, član SKJ.

R A Z L O Z I:

Kontakti SDB sa Karadžićem traju još iz njegovih studentskih dana ali njegovo konkretnije korištenje i usmjeravanje započelo nakon zaposlenja u Čajniču početkom 1986.godine. Tokom prošle godine, Karadžić je stupio u kontakte sa Kornjača Duškom, PO, ljekarom iz Čajniča. O njegovim kontaktima i aktivnostima u početku je davao više perifernih saznanja, a potom i kvalitetnija saznanja o nep. djelatnosti Kornjače. U oktobru 1988.godine, Karadžić je registrovan kao op. veza "Gaza" od kada je konkretnije instruisan i usmjeravan, a i dao je više značajnijih podataka o neprijateljskoj djelatnosti Kornjače.

Podaci koje je davao Karadžić, provjeravani su preko izvora "Ružica" op. preventivnog uporišta K.Z. i drugih uporišta, te se može konstatovati da je pouzdan i provjeren. U dosadašnjim kontaktima sa Službom pokazao je korektan odnos, ozbiljnost pa i samoinicijativnost. Smatramo da se može uspješno koristiti i na praćenju nep. djelatnosti nekih lica po planu preventivnog op. istraživanja po srpskom nacionalizmu iz Čajniča.

2.

Imajući u vidu operativni interes Službe, objektivne i subjektivne mogućnosti, potvrdjenu spremnost Karadžića za saradnju kao i kvalitet saznanja koja je do sada dao, predlažemo da se Karadžić Goran, registruje kao saradnik pod pseudonimom ~~"ARGEN"~~ ZAKORA na praćenju neprijateljske djelatnosti Kornjača Duška, PO po srpskom nacionalizmu.

Goražde; 22.3.1989.godine

PREDLAŽE Op. RADNIK
Tanasković Goran

SAGLASAN NAČELNIK SEKTORA
Vukadinović Zoran

O D O B R E NJ E

Na osnovu člana 42. Pravila o radu SDB, odobrava se angažovanje za saradnju sa SDB Karadžić Gorana.

Sarajevo;

Za PODSEKRETAR SDB
Resid Musić

Karlić, Stjepan

Socijalistička Republika Bosan i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB Z E N I C A

Linija rada: 703
Op.radnik: Zelić Željko

Reg.br. 1-2723
Datum ev.: 14.8.90.

P R I J E D L O G

za angažovanje op. veze u zemlji na osnovu člana 48 Pravila o radu Službe državne bezbjednosti

KARLIĆ STJEPAN zv. "Ćipa", sin Marka, rodj. 15.9.1934.godine u s. Zvirnja ča, Kupres, Hrvat, državljanin SFRJ, penzioner, stalno nastanjen u Bugojnu, s. Vesela bb.

R A Z L O Z I

Sa Karlić Stjepanom zv. "Ćipa" Služba je uspostavila kontakt 1971.godine, od kada je davao bezbjednosno-interesantna saznanja za pojedina lica sa područ ja Kupresa, kao i za pojedine ekstremiste frankfurtske grupacije (Lozić Marko, Dragoja Ljubomir, Grabovac Mirko, Bungić Mato i dr.). Zbog pružanja bezbjedno sno-interesantnih i provjerenih saznanja, kao i ugradjenosti u grupaciju nave denih i drugih ekstremista, Karlić je 1982.godine angažiran kao saradnik infor mator, u inozemstvu, pod pseudonimom "Škija".

S obzirom da je Karlić, prošle godine, regulisao penziju, te da povreme no boravi u Frankfurtu, objektivno je izgubio ranije pozicije da intenzivno prati neprijateljsku djelatnost navedenih i dr. ekstremista frankfurtske grupa cije. Medjutim, cijeneći izražen voljni momenat Karlića za dalje izvršavanje odredjenih zadataka Službe (kao što su prikupljanje bezbjednosno-interesantnih podataka za pojedine ekstremiste, spremne na izvršavanje terorističkih akcija u zemlji i inozemstvu, pokrivanje veza ustaške emigracije u zemlji i dr.) predla žemo da se angažira kao op. veza u zemlji, pod pseudonimom "ČOP".

Bugojno: 16.C./90.god.

P R E D L A Ž E :
OPERATIVNI RADNIK
Zelić Željko

299.

ıjalistička Republika Bosna i Hercegovina
MINISTARSTVO ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB Z E N I C A

Linija rada: 703
Op.radnik: 73900

Reg.br: ~~D 4775~~ V-2723
Datum evid: 20.12.92.

P R I J E D L O G

za prestanak saradnje na osnovu tačke 17 Pravila o radu SDB sa:

KARLIĆ STJEPAN, zv. "Čipa", sin Marka, rodjen 15.9.1934.godine u s. Zvirnjača SO Kupres, Hrvat, državljanin SFRJ, penzioner, stalno nastanjen u Bugojnu, Vesela bb.

R A Z L O Z I

Prvi kontakti sa Karlićem su uspostavljeni 1970.godine kada nam je ustupao bezbjednosno-interesantna saznanja za pojedina lica sa područja Kupresa, a po odlasku na privremeni rad u Frankfurt i za pojedine pripad nike ekstremne emigracije kao što su L.M, G.M, brisane OO ovog Sektora, B.M, J.A, i dr. Zbog kontinuiranog pružanja provjerenih i korisnih bezbjednos no-interesantnih lica, kao i dobre ugradjenosti u ovu grupaciju, Karlić je 1981.godine angažovan kao op.veza u inostranstvu pod pseudonimom "Bećar" a septembra 1982.godine, prekategorisan u saradnika informator pod pseudo nimom "Škija".

U medjuvremenu "Škija" je regulisao penziju, vratio se u zemlju i samo povremeno odlazio u Frankfurt, tako da je objektivno izgubio ranije pozici je, zbog čega je maja 1990.godine brisan iz saradničke mreže, te prekatego risan u op.vezu pod pseudonimom "Čop" i angažovan na planu praćenja veza ekstremne emigracije u zemlji i inostranstvu.

Obzirom da "Čop" u poslednje vrijeme stalno boravi u zemlji, da nema mogućnosti praćenja aktivnosti terorističkog djela emigracije, te da se ne može preusmjeriti na druge bezbjednosne zadatke, predlažemo prestanak sarad nje s njim.

2.

"Čop" nije upoznat sa suptilnijim mjerama i radnjama Službe, upozoren je na obavezu čuvanja tajnosti kontakata i podataka koje je ustupao Službi, a prema njemu nemamo nikakvih obaveza.

P R E D L A Ž E :
NAČELNIK SEKTORA SDB
Nikola Krezić

O D L U K A

O D O B R A V A :
MINISTAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Alija Delimustafić

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu SDB odobravam prestanak saradnje sa KARLIĆ STJEPANOM koji se vodio pod pseudonimom "ČOP".

Sarajevo: _____

739007 71020

Kljajić, Jozo

UPITNIK S

1.	Prezime, očevo ime i ime	KLJAJIĆ /ANTE/ JOZO
2.	Pseudonim	"I L I J A"
3	Godina, mjesto, općina i SR rođenja (za strane državljane i država)	6.3.1950. Šušnjari - Derventa , SR BiH
4.	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Samostan "Sveti Marko" na Plehanu kod Derventa
5.	Bračno stanje	Neoženjen
6.	Narodnost	Hrvat
7.	Državljanstvo	SFRJ
8.	Zanimanje (vrsta posla)	svećenik RKC
9.	Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen	Samostan "Sveti Marko" na Plehanu
10.	Vrsta (grana) djelatnosti	vjerska insistucija
11.	Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija	Teološki fakultet
12.	Znanje stranih jezika	služi se [illegible]
13.	Individualne osobine - sklonosti mane, hobi	iskren, korektan i komunikativan
14.	Da li je član SK	Ne
15	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	

CENTAR [illegible] Reg. br. [illegible]

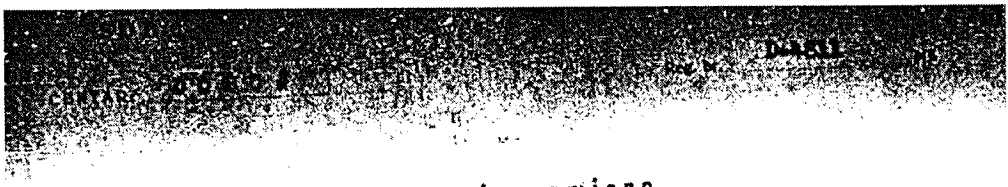

Dopune i promjene

po upitniku S

1	Prezime, očevo ime i ime	KLJAJIĆ /ANTE/ JOZO
2	Pseudonim	"I L I J A"

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
4.	Župski ured RKC Sivša - Tešanj
9.	RKC Sivša - Tešanj
18-c	VILIĆ Jure fra Grga, GELO Marko, ČAVAR dr Ivan, STIPIĆ Ilija - svi POO ovog Centra.

Dob. [illegible], dana 12.11. 19[illegible]84.

PROMJENU IZVRŠIO

[illegible]

/[illegible]/

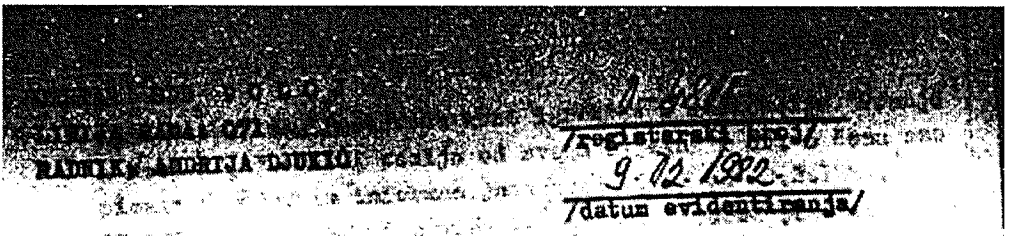

/registarski broj/

9.12.1982.

/datum evidentiranja/

P R I J E D L O G

za angažovanje saradnika

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB predlažem angažovanje za saradnju sa SDB KLJAJIĆ ANTE JOZU, rođen 6.5.1950. godine u Šušnjarima - Derventa, SR BiH, Hrvat, državljanin SFRJ, katolički svećenik /franjevac/, završio Teološki fakultet, nalazi se na dužnosti kapelana franjevačkog Samostana "Sveti Marko" na Plehanu, 74416 Bunar - Derventa, gdje je stalno i nastanjen.

O b r a z l o ž i

Već godinama se na području našeg Centra osjeća nedozvoljena klerikalistička i kleronacionalistička aktivnost koja se ispoljava iz zatvorene vjerske institucije - Samostana "Sveti Marko" na Plehanu, što nalaže obavezu našeg intenzivnijeg prisustva i dubljeg prodora na toj krodini.

Godine 1976. izvršili smo presijecanje nedozvoljene djelatnosti CVITKOVIĆ fra Miroslava tadašnjeg gvardijana pomenutog Samostana koji je kažnjen sa 6 godina strogog zatvora, no i pored toga nedozvoljene aktivnosti iz ove vjerske institucije ne jenjavaju.

Neobične aktivnost iz Samostana je usmjerena na rad sa mladi[illegible] počev od osnovne škole, pa do studentske omladine na koje okolnosti smo u julu ove godine obavili više informativnih razgovora u cilju presijecanja kleronacionalističke

SEKTOR [illegible] sin podataka [illegible] pod
LINIJA RADA: 0/1
RADNIK: LUKIĆ STIPO

/registarski broj/

12.3.66
/datum evidentiranja/

P R I J E D L O G
za brisanje saradnika "ILIJA"

Na osnovu člana 50. Pravila o radu SDB predlažem da se KLJAJIĆ fra JOZO, sin Ante i Kate rodjene VRDOLJAK, rodjen 6.3.1950. godine u Šušnjari - Derventa, SR BiH, Hrvat, državljanin SFRJ, katolički svećenik, stalno nastanjen u selu Zagorje, opština Ogulin, briše iz aktivne saradničke mreže. Registrovan je pod pseudonimom"I L I J A".

R a z l o z i

KLJAJIĆ je 6.12.1982. godine na patriotskoj osnovi angažovan kao saradnik informator i bio je usmjerevan na praćenje neprijateljske djelatnosti pojedinaca iz reda klera RKC na našem području i šire.

U toku 1983. godine KLJAJIĆ je prevashodno usmjeravan na praćenje neprijateljske djelatnosti koja se odvija u franjevačkom samostanu "Sv. Marko" u Plehanu - Derventa, u vezi čega je davao blagovremene i značajne podatke o neprijateljskom djelovanju pojedinaca iz samostana, kao i onih lica koja su povremeno boravila u istom.

Na osnovu podataka koje nam je od dana angažovanja ustupao usmeno i u vidu pismenih izvještaja, informisali smo u 48 telegrama i 20 redovnih informacija, a

Dopune i promjene

po upitniku S

1	Prezime, očevo ime i ime	KLJAJIĆ /ANTE/ JOZO
2	Pseudonim	"I L I J A"

Redni broj pitanja kod kojeg je nastala promjena	TEKST PROMJENE
	Briše se kao saradnik jer je odselio sa našeg područja i predat je 13.2.1986. godine Centru SDS Karlovac na daljnju vezu.

U Doboju, dana 27.2. 1986 g

PROMJENU IZVRŠIO

Lucić Stj.

Križanac, Pero

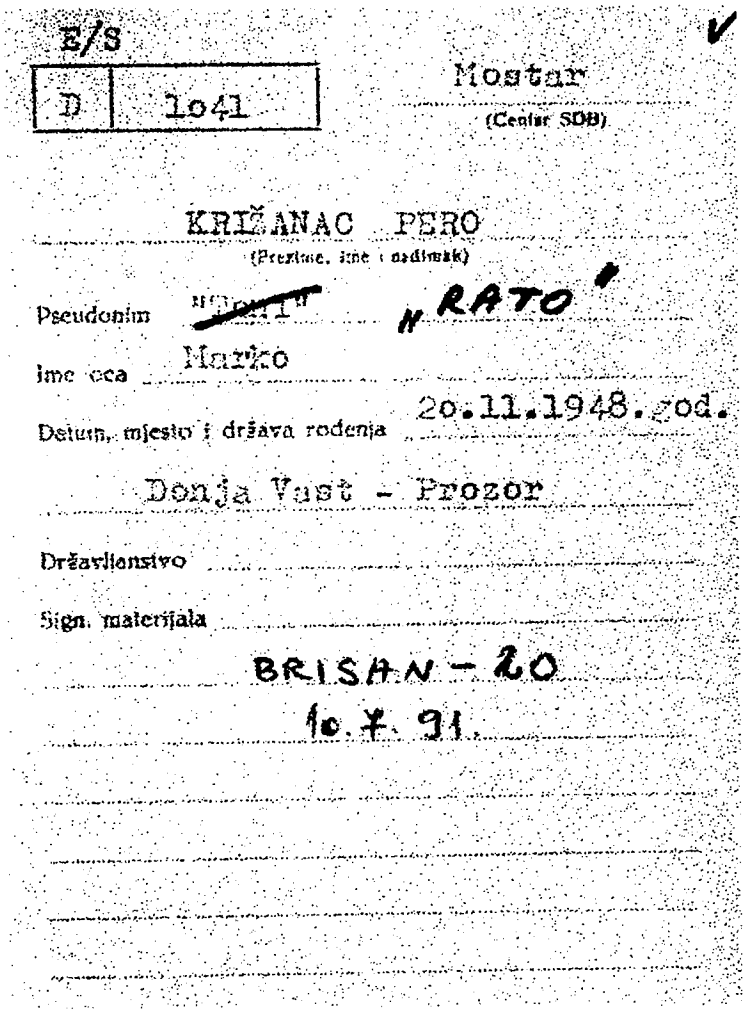

E/S

D | 1041

Mostar
(Centar SDB)

KRIŽANAC PERO
(Prezime, ime i nadimak)

Pseudonim ~~"[illegible]"~~ "RATO"

Ime oca Marko

Datum, mjesto i država rođenja 20.11.1948.god.
Donja Vast - Prozor

Državljanstvo

Sign. materijala BRISAN - 20
10.7.91.

"Aktivnost članova društva 'Kotromanić' u Beču"

RSUP SR BiH - SDB II SEKTOR

Str. pov. br. 55/1

Dana: 15.3.1973. godine

Informacija "B"287

Aktivnost članova društva "Kotromanić" u Beču i dr.

Nakon likvidacije grupe terorista i hapšenja Pavić Stipe (osuđen u Tuzli), predsjednika, aktivnost društva "Kotromanić" za sada se skoro i ne zapaža. Dana 9.11.1972. godine održan je sastanak društva na kome je izabrano novo rukovodstvo (Majić, Nuić, Damjanović, Gagro) i donesena odluka da se sačini zapisnik u kome će se navesti da se društvo ograđuje od svih svojih članova koji se bave terorističkom ili sličnom aktivnošću, i da se primjerak zapisnika dostavi austrijskoj policiji i našoj Ambasadi u Beču. Također je predloženo da se Horvat Đuro, Čović Mirko i dr. isključe iz društva. Takovom prijedlogu supro[t]stavio se Brainović Marijan, student I godine slavistike u Beču. Tom prilikom Brainović je rekao: "Da je kojim slučajem Horvat ostvario svoje zamisli i postao slavan, društvo bi se njime ponosilo, a pošto nije uspio postao je negativan".

Inače, dok se Horvat nalazio u Beču Brainović se stalno kretao u njegovom društvu pa izvor pretpostavlja da je član neke terorističke organizacije. Isto tako, početkom 1972. godine, Brainović je doveo na sastanak "Kotromanića" dva studenta iz Salzburga, od kojih se jedan zvao Crnogorac (pretpostavljamo da se radi o Crnogorac Stipi, članu HRB) - koji su zajedno sa Horvatom nastojali članovima društva nametnuti neke svoje stavove. Kasnije je Brainović govorio da je Horvat pošten čovjek, dobar Hrvat, da ima poštene namjere itd. Po mišljenju izvora Brainović nema uticaja u "Kotromaniću", a ni van njega. U Beču se priča da je kod Brainovića Horvat Đuro ostavio neke knjige, dok je on pričao da je pozivan od strane političkih organa njegove općine da dođe i donese "paket" što mu ga je Horvat ostavio.

Novembra 1972. godine kod izvora u stanu dolazila su dva policajca iz austrijske kriminalne policije i interesovali se o radu "Kotromanića", njegovoj daljoj egzistenciji i upozorili da treba obnoviti registraciju, ukoliko se odluče da i dalje egzistira. Izvor je rekao da zbog zauzetosti većine studenata ne mogu da se sastanu i odluče o sudbini, ali da će to uskoro učiniti. Pomenuti policajci su u januaru o.g. pozvali izvora u policiju i obavijestili ga da do kraja februara o.g. obnove prijavu društva ili će ga oni sami izbrisati iz registra. U vezi s ovim sa izvorom je razgovarao i naš konzul Mitić i sugerisao da bi bilo potrebno društvo rasformirati ili mu bar promijeniti ime. Prema najnovijim podacima društvo je rasformirano polovinom februara 1973. godine.

U decembru 1972. godine Blažević Nikola, član redakcije "Socijalističke Hrvatske" lista ujedinjene fronte Hrvatske i "SHKUI" i Grčić Nikola, emigrant, rodom od Sinja (SRH) pokušali su da organizuju demonstracije u Beču, vezano za godišnjicu događaja u Hrvatskoj, a da pokrovitelj ove akcije bude "Kotromanić". U tome nisu

Rudolf Arapović

UDB-a i njeni suradnici
(prema tajnim izvještajima)

Faksimil naslovnice knjige Rudolfa Arapovića u kojoj su objavljena izvješća Udbina suradnika Pere Križanca

uspjeli pošto nitko iz "Kotromanića" nije prihvatio, a ni bečka policija nije odobrila demonstracije. Blažević je u veoma dobrim odnosima sa bečkom policijom. Grčić Nikola je jedan od ekstremnijih emigranata u Beču. On je organizirao odlazak na sahranu dr. Jelića, rasturao letke u kojima se pozivaju svi Hrvati da daju novčani prilog za izgradnju spomenika Jelića i sam prikupljao priloge. Izvjesnu količinu letaka Grčić je lijepio na vrata i zidove "Hrvatske katoličke misije" u Beču, čemu se oštro suprotstavio svećenik Kujundžić. Također je u dobrim odnosima sa Ceceljom, Čović Mirkom, Čuljak Miljenkom itd.

Veoma interesantna zapažanja iznio je izvor za Čuljak Miljenka, emigranta u Beču. Tako je došao do obavještenja da Čuljak zagovara stvaranje jedinstvene hrvatske organizacije, koja bi okupila sve hrvatske teroristička emigrantske organizacije u cilju izvođenja akcija u zemlji i prema našim DKP u inozemstvu. U razgovoru koji je izvor vodio s Čuljkom, ovaj mu je objašnjavao kako će rušiti pojedine objekte u zemlji (mostove, benzinske pumpe i sl.). Istakao je da za takve akcije trebaju odana i izvježbana lica, kao i da se u tom pravcu trenutno osposobljava više lica, navodno oko 200, na poligonima u SAD-u, a obukom rukovodi Arapović Rudolf. Grupa bi se, navodno, u proljeće (mart-april) ili ljeto o.g. prebacila u Austriju, odakle bi u manjim grupicama iz više pravaca bila ubacivana u zemlju. Čuljak se žalio izvoru da posljednje vrijeme imaju mnogo problema oko iznalaženja podesnih lica za akcije, a posebno oko iznalaženja lica u zemlji. Po njegovom mišljenju povjerljiva lica u zemlji prihvatila bi teroriste koji bi se ubacivali u zemlju.

Izvoru su tada bila dostupna i pisma koja su Čuljku upućivali Arapović Rudolf, Vrbić Josip, dr. Korsky i neka žena iz Španije. Iz pisama Arapovića može se vidjeti da među njima postoji čvrsta veza. U jednom pismu Arapović, pored ostalog, piše Čuljku: "Kako ide sa onim što smo se ranije dogovorili. Da li si izvršio onaj zadatak[?!], ako nisi kad ćeš..." i sl. Čuljak je tom prilikom izvoru pokazao i jedno šifrovano pismo koje je navodno dobio od Arapovića.

Vrbić u pismu upućenom Čuljku kritikuje Arapovića da ne izvršava dogovorene zadatke. Na pitanje izvora kako to da se Arapović i Vrbić svađaju a rade na istim zadacima, Čuljak je odgovorio da je bilo neslaganja, ali je sada sve izglađeno. Također je istakao da je Vrbić 1972. godine boravio nekoliko dana u Beču kod Čuljka, ali ga nije

s nikim upoznavao jer za to nije imao povjerljivih lica.

Sa Čuljkom održava pismenu vezu i neka žena iz Španije, koja u jednom pismu navodi da je razgovarala sa Arapovićem u vezi grupe terorista Rebrine, Brajkovića i dr. i da joj je Arapović savjetovao da se u vezi s tim poveže s Čuljkom i traži s njim kontakt i dogovor. Sva pisma o kojima se govori pisana su od septembra 1972. do januara o.g. Kad se govori o ženi iz Španije saradniku je samo poznato da ima neko špansko prezime i jugoslavensko ime, dok mu drugi podaci nisu poznati.

Čuljak često kontaktira sa Ceceljom, Grčićem, Čovićem, ekstremistima sa Bodenseea, te sa emigrantima iz SAD-a i Španije i dr. pa izvor zaključuje da je on lice od povjerenja emigracije i da vjerovatno predstavlja punkt ovih emigranata i da će vjerovatno poslužiti za prihvatanje i dalje usmjeravanje terorista koje bi mu u narednom periodu eventualno uputili Arapović, Vrbić i dr. U jednom razgovoru Čuljak je podvukao da sada u Austriji nema obučenih i pripremljenih grupa za ubacivanje.

Izvor poznaje Čuljka od prije nekoliko mjeseci, postali su dobri prijatelji, posjećuju se međusobno i stekao je njegovo povjerenje koje će biti vremenom još veće. Prilikom posljednjeg razgovora Čuljak je rekao izvoru da će ga i ubuduće upoznavati sa nekim problemima iz rada hrvatske emigracije, ali neće govoriti o onom "što smatram da ti ne moraš znati". Prema pretpostavci izvora Čuljku je poznato ko je izvršilac diverzije, prošle godine, u brzom vozu u stanici Dobova kod Zagreba.

Izvor: "Toni", saradnik u pripremi, neprovjeren,podaci, djelomično provjereni.
AG/VK

Dostavljeno: - SSUP SDB -RSUP SRH-SDS

Akcija "SLOGA"

CENTAR SDB MO STAR
OP. RADNIK: Vlado Dodig
STROGO POV. BROJ: 449
DATUM: 5.9.1973. godine
Aktivnost ustaške emigracije u Beču.
V e z a : Depeša SDB-a Maribor broj 3/378 od 30.8. i 3/390 od 7.9.1973. godine.
-

Za vrijeme akcije "SLOGA" sa saradnikom "Toni" su održana dva kontakta (29.8. i 6.9.1973. g.) u Grazu - Austrija, povodom ranije mu datih zadataka na kontaktu 20.8. ove godine, a koji se odnose na akciju "SLOGA" i "GARDEROBA 2". "Toni" nas obavijestio da je u posljednje vrijeme u više navrata kontaktirao Čuljak Miljenka, Grčić Nikolu i Ećimović Antu na naprijed navedene okolnosti i osjetio da se u komentarima u vezi "GARDEROBA 2" strogo ograđuju i izbjegavaju priču o tome, što, po njegovoj ocjeni, takvo ponašanje njima nije svojstveno. [...]

Dana 4. 9. ove godine "Toni" je vodio duži razgovor s Grčićem na okolnosti iz akcije "GARDEROBA 2" i "SLOGA", kao i pripremama emigracije za nove akcije. I tom prilikom Grčić se potpuno ograđuje od "GARDEROBA 2" , iz čega "Toni" izvlači zaključak da je on sigurno umješan direktno ili indirektno u tu akciju, jer u protivnom on bi se hvalisao i to prepisivao sebi. [...] "Toni" ocrtava Grčića kao potpuno izgubljenog čovjeka i velikog primitivca, ali koji je potpuno odan emigraciji i spreman da se svim sredstvima bori protiv SFRJ. U njega imaju povjerenje dr. Ivan Jelić iz Minhena, pop Cecelja, Rudolf Arapović, Čuljak i druge ličnosti emigracije. On izvora smatra svojim Čovjekom, poštenim hrvatskim intelektualcem i savjetuje mu da se angažuje u granicama svojih mogućnosti u okupljanju hrvatske intelektualne omladine oko emigracije. Od izvora zatražio da u navedenom periodu pronađe nekoliko dobrih ljudi iz Prozora na koje bi se emigracija mogla osloniti što mu je ovaj obećao.

Čuljak je obavijestio "Tonija" da je prije nekoliko dana dobio od Arapovića pismo u kome mu savjetuje da pod hitno otpočne sa primjenom novih metoda. Po njegovom, te nove metode bi se sastojale u likvidaciji antihrvata, bez obzira o kojoj kategoriji ljudi se radi. U prvom redu treba ubijati uglednije Članove SKJ, službenike SDB i milicije, opštinske rukovodioce i slično. Čuljak ističe da se ne treba bazirati samo na likvidaciji predsjednika Tita. On ističe da Tito neće umrijeti prirodnom smrću, već će biti likvidiran, i to uskoro. Kroz razgovor s Ećimovićem, "Toni" je primijetio da se radi o bivšem propalom studentu iz Arapovićeve generacije, da je sa Arapovićem u veoma dobrim odnosima i sa njim održaje redovnu pismenu vezu. Ističe da Arapović odavno nije dolazio u Beč. Ećimović, navodno, očekuje dolazak nekih ustaških funkcionera iz Engleske i obećao izvora sa njima upoznati i posjetiti na stanu. On je sa Brčićem [Grčić?] u veoma dobrim odnosima. Izvor ga ocjenjuje kao lice niskog intelektualnog nivoa koji je spreman na borbu protiv SFRJ, ali ne putem diverzija. Oženjen je Srpkinjom, zbog čega Čuljak izbjegava da se sa njime sastaje.

Iz razgovora s naprijed pomenutim ekstremistima "Toni" uporno tvrdi da Arapović u ovoj godini nije boravio u Beču, niti okolini. Prije par dana lično se javio pismom Arapoviću i uskoro očekuje odgovor. Cilj prepiske je uspostavljanje neposrednog kontakta sa Arapovićem, što je već ranije planirano. Povod za to pismo je njegovo ranije upoznavanje s Arapovićem, kao i preporuka od Čuljka.

Prije nekoliko dana vratio se u Beč iz Londona Brainović Marijan i odmah nazvao izvora i zamolio ga da sa njime priprema ispit iz ruskog jezika, što je izvor prihvatio. U tom pravcu sa izvorom je dogovoreno da na zgodan način provjeri ranije informacije koje govore da je Brainović bio veza teroriste Horvat Đure i da je Horvat kod njega ostavio neke svoje knjige, kao i njegovu eventualnu pripadnost organizaciji HRB.

"Toni" će u narednom periodu permanentno pratiti aktivnost grupe ekstremista u Beču, a sa Čuljkom, Grčićem i Ećimovićem s vremena na vrijeme voditi razgovore na naprijed navedene okolnosti i o svemu nas blagovremeno izvještavati. Sa njime je dogovoreno da se odmah u potpunosti angažuje na zadacima akcije "OBALA" i da nas odmah o svim zapažanjima detaljno informiše na već ugovoreni način.

Arapović Rudolf, terorista, rodom iz okolice Tuzle, emigrant u SAD-u.

Ećimović Anto, star oko 40 godina, iz Bosne, nosilac PI, nastanjen u Beču.
Brainović Marijan iz Odžaka, nosilac PI, student slavistike u Beču.
IZVOR: "TONI" - pouzdan
Podaci djelomično provjereni
Dostavljeno:

RSUP SDB II sektor	- 2
u dosije lica	- 1
u dosije "Tonija"	- 1
Centru SDB-a Split	- 1
Centru SDB-a Sarajevo	-1
Centru SDB-a Tuzla	- 1
CE Centar Mostar	- 1

RSUP BiH broj 02-1296/1 od 13.3.74.g. -Naš broj 146/7 od 18.3.1974. g.

Neprijateljska aktivnost u Austriji

RSUP SRBiH-SDB
II SEKTOR

Informacija "B"

Str. pov. br. 159/1 Dana: 6.12.1973. godine

Neprijateljska aktivnost Cecelje, Čuljka i drugih ekstremista u Austriji

Izvor je zajedno s Čuljkom boravio u Salzburgu 18.10.1973. godine. Po dolasku u Salzburg navratili su kod Luburić Marijana i zadržali se u njegovu stanu oko 3 sata. Čuljak je iznosio svoje poteškoće s bečkom policijom, koja ga kontroliše svakodnevno. On smatra da ga je netko od njegovih ljudi ocrnio kod SDB-a, a da SDB, preko bečke policije preduzima prema njemu određene mjere (kontrola, pretresi i dr.). [...]

Kasnije su sva trojica otišla kod Cecelje i sastali se s njim ispred crkve. [...]

Čuljak Miljenko, iz dana u dan, sve je zatvoreniji i nepovjerljiviji prema jednom broju svojih veza. Ovo se posebno osjeća prema Ećimović Anti, Dumadžić Jozi, a u novije vrijeme i prema Grčić Nikoli. [...] Dumandžić Jozo, student, emigrant u Beču, za koga je Čuljak govorio da je njegova desna ruka, spada u red ekstremnih emigranata i vječito je u društvu Čuljka. Za Dumandžića Čuljak kaže da je dobar Hrvat, ali mu nedostaje samoinicijativa i smisao za akciju. Uz ovo je dodao: "Eh, da mi je samo jedan Čovjek Arapovićevih kvaliteta. Arapović je Čovjek od akcije. On dok je boravio u Beču, nekoliko puta mi je predložio da odemo na granicu i ubijemo nekoliko jugoslavenskih graničara ili pak da miniramo neki vlak koji ide za Jugoslaviju. Tko bi

danas to predložio ili učinio? Danas takvog Čovjeka nema". Izvor smatra Dumandžića kao lice koje nije sposobno planirati ili izvesti neku akciju prema zemlji, ali uz Čuljka bi to mogao učiniti.

Grčić je, po ocjeni Čuljka, pošteni hrvatski borac, spreman na svaku akciju protiv SFRJ, ali veoma brbljav i lice kome se zbog te okolnosti ne mogu povjeriti veće tajne. [...]

Izvor: "Toni", pouzdan, podaci provjereni.

AG/VK

DOSTAVLJENO:

-SSUP-V SEKTOR

- RSUP SR HRVATSKA - SDS

Kazimir Katalinić, - posjet Beču

Centar SDB-MOSTAR

OP. RADNIK: Vlado Dodig

STR. POV. BROJ: 111

Datum: 18. 2. 1974. godine

Informacija "B"

Kontakti prof. Kazimira Katalinića s Čuljkom i drugim ekstremistima u Beču u cilju priprema za akcije emigracije u zemlji u narednom periodu.

VEZA: DL-1032.-

Dana 15. i 16. februara ove godine u Grazu -Austrija je kontaktiran suradnik "TONI" povodom ranijih obavještenja o boravku profesora Katalinića i još nekih lica, iz prekomorskih zemalja u Beču i njihovim kontaktima s Čuljak Miljenkom i drugim ekstremistima u Austriji. "Toni" je tom prilikom dao slijedeća obavještenja.

U vremenu od 5.-7. januara ove godine u Beču je boravio profesor Katalinić Kazimir, rodom iz SR Hrvatske, emigrant u Buenos Airesu. Za to vrijeme otsjeo je kod Čuljka, a pored njega kontaktirao je Grčić Nikolu, Dumandžić Jozu i našeg izvora. Razgovor između izvora i Katalinića vodio se u stanu izvora posljednjeg dana Katalinićevog boravka u Beču i trajao je od 15,30— 18,30 časova. Pored Čuljka i Katalinića, bio je prisutan i Dumandžić. Inicijativa za taj razgovor potekla je od Čuljka, koji je želio da Kataliniću predstavi izvora kao svog čovjeka u koga ima veliko povjerenje. Nakon upoznavanja s izvorom Katalinić je strogo podvukao da za njegov boravak u Europi, a posebno u Austriji ne smije nitko živ znati. Nadalje je istakao da dolazi neposredno iz Amerike kao izaslanik dr. Korskog i Arapovića sa zadatkom da obiđe svoje ljude u Europi, da prekontroliše njihov rad i da s njima dogovori zadatke za

naredni period. Skoro sav razgovor je protekao u Katalinićevom izlaganju o nedovoljnoj aktivnosti emigracije u Europi i potrebi da se njeni redovi što prije konsoliduju i čim prije krene u borbu protiv postojećeg poretka u SFRJ. Po njegovom mišljenju ne može se srušiti postojeći sistem u SFRJ bez akcija emigracije, u prvom redu diverzantsko-terorističkih. Orijentacija emigracije, u prvom redu emigrantskih organizacija HRS i HRB, je da se stvara što širi krug njihovih ljudi u redovima naših radnika zaposlenih u inostranstvu. On smatra da je većina Hrvata, zaposlenih u inostranstvu spremna da da svoj udio u borbi protiv SFRJ. Tu je jedini problem organizirati akciju, a ostalo ide samo po sebi. Istakao je da treba koristiti odlaske tih radnika u zemlju u cilju stvaranja punktova u zemlji koji bi direktno izvršavali konkretne zadatke. Govoreći o zadacima koje bi izvršavali pomenuti punktovi u zemlji, rekao, da se svim i svačim treba stvoriti psihoza u narodu i onemogućiti uspješan razvoj postojećeg privrednog i političkog sistema u SFRJ. Konkretno je govorio da treba rušiti mostove na autoputu Beograd-Bar, dizati u zrak benzinske stanice «Jugopetrola», uznemirivati i razbijati razne političke skupove u zemlji i inostranstvu, koji vode ka afirmaciji Jugoslavije i si. Za izvršenje takvih zadataka mogu se uspješno koristiti razna priručna sredstva (zapaljive benzinske flaše, razne eksplozivne naprave i sl.). Istako je primjer kako je jednu zapaljivu flašu vrlo jednostavno napraviti i kako to svaki čovjek može sam da napravi. Flaša se napuni benzinom i dobro začepi, kroz čep se proturi u flašu jedan kraj konopa, dug 4-5 m., konop se nakvasi u benzin i naprava je gotova.

Takva naprava se može uspješno koristiti u cilju miniranja automobila, i to na taj način što se flaša sa benzinom stavi ispod rezervoara automobila, konopac zategne i na kraju zapali. Konopac će lagano goriti do flaše i tada nastaje eksplozija. Za to vrijeme onaj tko bi izvršio taj zadatak može da se udalji s tog mjesta, a mala je vjerojatnoća da se izvršilac zadatka otkrije. Za izvođenje takvog zadatka treba čekati pogodan trenutak. Taj trenutak je, po njegovom mišljenju, vrijeme kada se u opštini ili u nekoj značajnijoj privrednoj organizaciji održava neki važniji politički skup, a cilj je da se takav skup razbije, a prisutni uznemire. Sa ovakvom napravom se na isti način može dizati u zrak benzinske pumpe «Jugopetrola». Također je naveo sličan primjer izvođenja diverzija na mostovima, željezničkim prugama i drugim važnijim objektima pomoću eksploziva. Formira se obična eksplozivna naprava, pričvrsti za određeni cilj i aktivira. Sa ovakvim napravama treba raditi noću i na objektima koji su udaljeni od naselja.

Govoreći o izvođenju diverzantskih akcija Katalinić nije spominjao vrijeme izvođenja, ali je posebno naglasio, ukoliko se Jugoslavija kvalifikuje u finale svjetskog prvenstva u fudbalu, svaki Hrvat treba da da sve od sebe u cilju ometanja te priredbe i kompromitacije Jugoslavenske reprezentacije kako bi se umanjio njen utjecaj na tom planu, pri čemu ne treba štedjeti ni žrtava. Na tom planu treba organizirati antijugoslavenske demonstracije, izviždavati igrače jugoslavenske reprezentacije, javno spaljivati jugoslavenske zastave, pa čak ukoliko se za to ukaže mogućnost, organizovati sličnu akciju kao što je organizovala palestinska organizacija "crni septembar" na minhenskoj Olimpijadi 1972. g. Za ovakve akcije trebaju ljudi, a te ljude treba iznalaziti među poštenim Hrvatima, i to pretežno u zemlji. Istakao da njegova organizacija HRS

kao i organizacija HRB ima dosta svojih ljudi, ali ih za ovakve akcije treba daleko više. Ako je potrebno spremni su da im oni iz Amerike pošalju svoje ljude, jer u tom slučaju ni Amerika nije daleko, ali bi to po njegovom mišljenju bilo vrlo nezgodno, jer su ti ljudi manje-više pod opaskom jugoslavenske UDB-e, a za ovakve akcije su im potrebni samo nekompromitirana lica koja redovno i neometano putuju u Jugoslaviju. Govoreći o stvaranju veza u zemlji, naveo je da u prvom redu treba koristiti rodbinske i prijateljske veze.

Pored diverzantsko-terorističke aktivnosti Katalinić je ukazao [na] potrebu rasplamsavanja ideološke borbe u zemlji čiji su nosioci hrvatska inteligencija, stoga je i orijentacija političke emigracije u novije vrijeme da se ide u inostranstvu na našu radnu snagu, a u zemlji na hrvatsku inteligenciju. On to objašnjava time što su naši radnici u inostranstvu pretežno na niskom intelektualnom nivoom i nisu u stanju da stvaraju uslove za ideološku borbu u zemlji, a uspješno se mogu koristiti za izvođenje grubljih akcija, dok bi im uslove za izvođenje takvih akcija stvorili studenti, prosvjetni radnici i druga hrvatska inteligencija. Naveo je primjer "masovnog pokreta i studentskih štrajkova" u Hrvatskoj 1971. g. ističući da takve i slične akcije onemogućavaju uspješno djelovanje emigracije u zemlji, posebno na diverzantsko-terorističkom planu, s tim da u punoj mjeri dođe do izražaja sprega ovih snaga i jedinstvo akcije, što je u dosadašnjem periodu, po njegovom mišljenju, u velikoj mjeri nedostojalo. Na kraju Katalinić je djelovao na Čuljka, Dumandžića i izvora da se u punoj mjeri angažiraju na naprijed pomenutim zadacima. Kad je izvor napomenuo da zbog polaganja njemačkog jezika na fakultetu u Zagrebu ponekad mora ići u zemlju, on je kroz osmijeh rekao: "Takvi nam ljudi i trebaju. Samo se ti povezi s Čuljkom i Dumandžićem i vaša grupa treba da radi kao sat".

Izvor je primjetio da je Katalinić skoro cijeli razgovor snimao na magnetofon, kojeg je držao u ovećoj tašni. Na primjedbu izvora zašto on to snima i što će biti u slučaju da mu austrijska policija uhvati snimku i identifikuje lica sa kojima je on vodio razgovor i davao instrukcije, on je odgovorio da on to nosi svojim šefovima u Americi kako bi ih upoznao s kime je sve kontaktirao i kakve je instrukcije prenijeo, a što se tiče lica sa kojima je vodio razgovor ne moraju se ničega bojati jer su njihovi glasovi na magnetofonskoj traci potpuno izmjenjeni, u što je i praktično uvjerio izvora. Po završetku razgovora Katalinić i Čuljak su pitali izvora da li on ima nekih povjerljivih lica u Beču sa kojima bi oni mogli razgovarati, našto im je on odgovorio da ima takvih lica, ali trenutno ne bi mogao naći takvo povjerljivo lice s kojim bi oni mogli voditi jedan ovakav razgovor i povjeriti im tako veliku tajnu, s čime su se i složili. Kroz razgovor Katalinić je rekao da putuje za SR Njemačku, gdje namjerava posjetiti neke svoje veze u Minhenu, Frankfurtu i Stutgartu, nakon čega se vraća u Ameriku. Te večeri u 19,30 je otputovao vozom u SR Njemačku. Nakon 10 dana javio se pismom Čuljku iz Minhena, "da je dobro putovao, da su ga sačekali prijatelji, ali da mu je policija ušla u trag."

Iz razgovora koje je izvor u posljednje vrijeme u više navrata vodio sa Čuljkom, došao je do saznanja da je uoči novogodišnjih praznika tj. krajem decembra prošle godine kod Čuljka boravio u posjetu neki njegov prijatelj iz Londona. Čuljak za

njega kaže da je nosilac PI, da je njegov komšija iz Hercegovine i da je bio na proputovanju za domovinu. Ističe kako je to provjeren i siguran čovjek, koji već duže vremena neometano, po zadacima emigracije, putuje u zemlju. Navodno je i tada putovao u zemlju po nekim veoma važnim zadacima. Izvor je naknadno saznao od svog stričevića, koji je Čuljka i tog njegovog prijatelja vidio pred crkvom u Beču, da se radi o mlađem čovjeku, srednjeg rasta sa žućkastom bradom. Također mu je poznato da je to lice kod njega boravilo nekoliko dana. Čuljak je izrazio žaljenje što nije bio u mogućnosti da tog svog prijatelja upozna sa izvorom (izvor u to vrijeme nije bio u Beču), ali mu obećao da će ga s njim upoznati jednom drugom prilikom. Pored navedenog obavijestio je izvora da do aprila mjeseca o.g. namjerava otvoriti TAXI firmu u Beču i poziva ga da u slobodne dane radi kod njega kao taksist. Izvor smatra da bi to bila povoljna šansa u cilju još potpunijeg ostvarenja uvida u neprijateljsku aktivnost Čuljka i njegovih veza zbog čega je zatražio naše mišljenje.

Ovom prilikom izvoru su dati slijedeći konkretni zadaci:

- Dogovoreno da prihvati ponudu Čuljka i da kod njega radi u slobodno vrijeme kao taxist. Mišljenja smo da će na taj način ostvariti daleko potpuniji uvid u aktivnost Čuljka i njegovu povezanost s Arapovićem, Vrbićem, Korskim i drugim ekstremistima iz prekomorskih zemalja.

- O dolascima ekstremista iz prekomorskih zemalja i njihovim kontaktima s Čuljkom i drugim ekstremistima u Austriji blagovremeno će nas obavještavati na već ugovoreni način. Za obavještenje o eventualnom dolasku u Beč Arapovića, Vrbića, Katalinića, ugovorena je posebna legenda. Inače, izvor će svojim postavljanjem kod Čuljka konstantno isticati potrebu dolaska nekoga od Arapovićevih ljudi u Beč, da i sami neposredno učestvuju u organizovanju akcija, kako bi se sa njima lično upoznao i ostvario neposredni uvid u njihovu djelatnost, posebno na diverzantsko-terorističkom planu.

Jozo Vrbić, navodni suradnik CIA-e, snimljen u Austriji u vrijeme priprema "Bugojanske akcije"

- Dogovoreno je da u kontaktima s Čuljkom izrežira odlazak u posjet kod Cecelje i Luburića u Salzburg povodom boravka profesora Katalinića u Beču kao i primanja eventualnih novih instrukcija za rad.

"Toni" namjerava u aprilu o.g. dolaziti u Zagreb radi polaganja ispita iz "njemačkog jezika" na filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je upisan kao vanredni student, pa je izrazio želju da se tom prilikom sastanemo. Obećao je da će se do maksimuma angažovati na datim mu zadacima.

Čuljak Miljenko, sin Ljube, rođen 1937. g. u Veljacima - Ljubuški, emigrant u Beču - Austrija, vodi se kao DL.

Dumandžić Jozo, sin Nikole, rođen 1941. g.

u Klobuku - Ljubuški, emigrant u Beču - Austrija.

Katalinić prof. Kazimir, rodom iz SR Hrvatske, emigrant u SAD.

Korski dr. Ivo, rodom iz SRH, emigrant u SAD-u. Arapović Rudolf, r. od Zenice, emigrant u SAD.

Grčić Nikola, rodom iz Sinja - SR Hrvatska, emigrant u Beču - Austrija.

IZVOR: "Toni" - pouzdan - PODACI: djelomično provjereni -

Dostavljeno:

RSUP SDB-a Sarajevo - 2,

CENTAR SDB-a MOSTAR - 1,

- udosije"TONIA"- 1,
- u dosije ČULJKA - 1,
- u dosije DUMANDŽIĆA - 1
- dopis SDB-a BiH broj 02 - 1489/1 od 25.3.74. g.
- naš broj 146/1 od 1.4.1974. g.

Plaća za suradnju

RSUP SRBiH-SDB
ARAPOVIĆ-229503
IV sektor
(str.2) [rukopisom]
Mikić Marijan

Sarajevo, 3. 2. 1975. godine

SR Hrvatska
Sekretarijat za unutrašnje poslove
Služba državne sigurnosti
Centar Zagreb
Primljeno: 12. 03. 75.
Broj 175/77
Org. jedinica I

Izvještaj sa sastanka sa saradnikom "Toni"

Veza: naša depeša broj C4-64, od 30.1.1975. godine

Dana 28. 1. 1975. godine u Mariboru je kontaktiran zagranični saradnik "Toni". Tom prilikom obavijestio nas je o slijedećem:

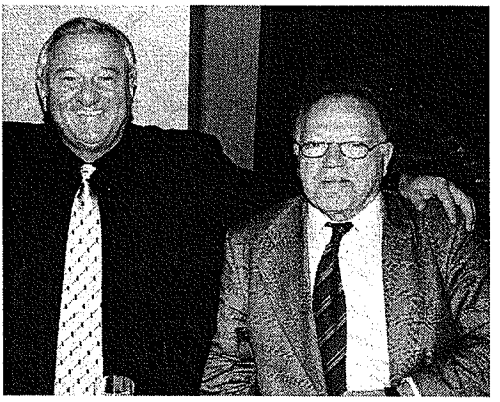

Miljenko Čuljak (desno) u društvu Ante Kovačevića - Viteza, Beč 2003.

- Čuljak Miljenko, emigrant iz Beča prikuplja novčani prilog za "Hrvatsko narodno vijeće". Do sada je sakupio prilog od oko 50 lica u visini od po 500 austr. šilinga, tj. iznos od dvije dnevnice. Među licima koja su prilog dala je i naš izvor. Ubrani novac utrošit će se za nabavku oružja i opreme za potrebe emigracije čemu će konkretnije biti odlučeno poslije izbora u "HNV" na proljeće u Muenchenu.

Ovih dana Čuljak je kupio jednosoban stan u zgradi u kojoj već ima stan i stanuje (stanuje na III, a kupio na II spratu), Puchsbaumplatz 5/26,11000 Wien. Platio ga je oko 90.000 šilinga. Navodno, koristit će ga za taksi biro a ne isključuje mogućnost da ga da nekom pod kiriju.

U decembru mjesecu 1974. godine kod Čuljka je ponovno dolazio Pezić Hrvoje, službenik "Unikomerca" iz Zagreba, a i 26. 1. ove godine imao je neku posjetu iz Zagreba. [...]

Čuljak održava pismenu vezu sa Katalinićem i Arapovićem. Između 5. i 10. 1. ove godine saradnik je vidio da je Čuljak iz svog poštanskog sandučeta izvadio tri avionska pisma za koja je rekao: "evo najzad pošte koju odavno čekam".

"Toni" primjećuje da je Čuljak dosta oprezan. Naoružan je pištoljem sa prigušivačem na kojeg nema dozvolu. Taksi kola (ranije "volvo", sada "mercedes" 200 D, crne boje, registarska oznaka i broj W 40.738), nakon završenog posla nikad ne parkira na [prekid teksta].

- Na kraju saradnik je objasnio način na koji je mogao nestati pasoš njegovog brata. Najvjerojatnije da su ga uzela lica sa kojim brat često karta u momentu kad je bio popio ili su ga uzeli majstori dok su mu renovirali stan.

Drugih zapažanja izvor nije imao.

Sa saradnikom su razrađeni zadaci za daljnji rad. Do slijedećeg kontakta koji je predviđen u zemlji oko 1. 3. ove godine, kad saradnik treba da dovede ženu na porođajni odmor u [...], naročito će se angažovati na provjeri ko stoji iza kupovine stana, kakva mu je namjena i drugo. Radit će i na identifikaciji novospomenutih Čuljkovih veza kao i nastojati biti u toku dolaska u Beč i na područje Austrije interesantnih lica iz prekomorskih i drugih zamalja.

Saradniku je dato 2.000 ASCH na ime troškova dolaska na sastanak i izgubljene zarade. Obzirom da saradnikova žena zbog trudnoće radi skraćeno i prima umanjenu zaradu, predlažem da mu se na narednom kontaktu da nešto novca.

Saopšteno mu je da će slijedećem našem sastanku prisustvovati neko od kolega iz Mostara, sa čime se složio.

(HL, Washington, D.C., 8/1981.)

Rudolf Arapović rođen je 8. prosinca 1937. godine u Busovači. Franjevačku klasičnu gimnaziju s velikom maturom završio je u Visokom, državnu gimnaziju u Travniku i veliku maturu u Zagrebu. Od 1962.-1965. godine studira filozofiju i njemački jezik na Filozofskomu fakultetu u Zagrebu te dva semestra na Sveučilištu u Beču. Na Graduate School u Washingtonu, D.C. završio Computer Science (Programming).

U travnju 1967. g. u Beču sa suradnicima pokreće *Bilten hrvatskih socijalista*, u studenomu 1971. g. u Washingtonu mjesečnik *Hrvatska borba*, a od 1969. uređuje Bušićev *Hrvatski list*. Obvjavljivao članke u *Republici Hrvatskoj*, *Hrvatskom putu* (HRS), *Hrvatskoj Državi* (HNO), *HT Danici*, *Zajedničaru* (HBZ), *Pregledu* (Otpor), *Hrvatskoj slobodi* (HSS), pisma u HR, *Washington Postu*, *Washington Timesu*.

Od rujna 1997. godine obitava u Hrvatskoj.

Šifrovano pismo

CENTAR SDB MOSTAR
OP. RADNICI: M. Mihić
i Zlatko Udovičić
STRG. POV. BROJ 222
INFOR. "B"
DATUM: 21.8.1975. godi.
- Linija rada 04

Aktivnost Čuljak Miljenka i drugih ekstremista u Beču, Austrija

VEZA: DL-D-1032

Dana 17. i 18. augusta ove godine u zemlji je kontaktiran suradnik "Toni", koji se nalazi na odmoru u mjestu rođenja. Tom prilikom "Toni" nas je obavijestio da je Čuljak Miljenko, ekstremist iz Beča, dana 30. 8. ove godine primio šifrovano pismo od Arapović Rudolfa. Čuljak je otvorio pismo, a zatim ga pokazao izvoru. Pismo se sastojalo od nekih crtica i tačaka. "Toni" je zapazio da isključivo Miljenko otvara svoje poštansko sanduče i da ne dozvoljava ni ženi da to čini.

Milas Ivica, emigrant, rodom iz SR Hrvatske, inače blizak Čuljku, otvara kafanu u Beču. Kafana je locirana u blizini južne željezničke stanice. Sastoji se od više prostorija. Milas je vodio izvora, da mu pokaže kafanu, a kada su obilazili podrumske prostorije, rekao mu je da će ih preurediti "samo za naše društvo". Navodno mu je novac za kupovinu tog objekta posudio kum iz SR Njemačke.

Na kontaktu je izvoru predočeno više fotografija snimljenih 12. 5. 1974. godine povodom "Majčinog dana" u Blajburgu, na kojima je prepoznao više lica.

MJERE SDB-a: Sa "Tonijem" je dogovoreno da i u narednom periodu prati djelatnost ekstremista u Beču i blagovremeno nas izvještava o svim saznanjima. Također mu je sugerisano da produbljava i učini boljim svoje odnose sa ovim licima koja uživaju Čuljkovo povjerenje. Milas Ivica [Ivan], emigrant, rodom iz SR Hrvatske.

IZVOR: "Toni" - pouzdan

Podaci djelomično provjereni.

OK-32
24.5.1988

CENTAR SB MOSTAR
SEKTOR SDB
OP.RADNICI:BUNOZA IVAN i
TOLJ ANTE
DATUM: 11.5.1988.godine

OPERARIVNA INFORMACIJA
LINIJA RADA: 7o3

PREDMET: Križanac Mato,svećenik RKC iz Melburna-Australija,prijedlog za zavodjenje operativne kombinacije.-

V E Z A: Naše op.informacije broj 3oo od 28.1. i broj 986 od 31.3.1988. godine.-

Križanac Mato, sin Ivana i majke Anije,rodjena Zelenika rodjen 12.3.1954.godine u Donjoj Vasti-Prozor, Hrvat, državljanin SFRJ, vojnu obavezu regulisao, završio teološki fakultet,svećenik RKC,boravi na pastoralnom radu u Melburnu-Australija.

Provjerom smo utvrdili da Križanac potiče iz porodice koja je u toku i nakon rata imala lojalno držanje. Takodjer smo utvrdili da je lojalno držanje,dok je boravio u zemlji, imao i Križanac. Po dolasku u Melburn, Križanac je jedno vrijeme imao dobro držanje. Medjutim, nakon preuzimanja župe Springval u Melburnu i stupanja u kontakt sa Kasić don Josipom,Zlatunić fra Ivicom, Barbić Brankom, a posredno i Butković Ivanom (član HRB-a i urednik emigranstkog lista "Hrvatski vjesnik"), Križanac je otpočeo sa konkretnom neprijateljskom djelatnošću (postoji više operativnih saznanja, od pouzdanih izvora,koja govore o konkretnoj subverzivno-propagandnoj djelatnosti Križanca-n.p.),što je naročito došlo do izražaja u novije vrijeme, odnosno od momenta kada je Križanac sticajem okolnosti,ostao bez jugoslovenskog pasoša. Šire o neprijateljskoj djelatnosti Križanca govori Izvještaj o provjeri za istog i naša op.informacija broj 3oo od 28.1.1988.godine.

Iz ukupnih op.saznanja o Križancu izdvajamo najavu njegovog dolaska u Evropu, gdje planira ostati oko mjesec dana. Križanac u Evropu dolazi po zadacima hrvatske ekstremne emigracije,odnosno kao predstavnik "Hrvatskog medjudruštvenog odbora za Viktoriju", sa ciljem oživljavanja aktivnosti emigrantskih organizacija koje djeluju u sklopu HNV, kompromitacije "Hrvatskog državotvornog pokreta" i njegovog kontinentalnog zastupnika za Australiju, ekstremiste Dedić Dinka.

Izvjesno je da iza Križančevog putovanja u Evropu stoje poznati ekstremisti Kasić, Barbić, Butković, Zlatunić i drugi, pa nije isključeno da u svom planu Križanac ima obavljanje i"suptilnijih" zadataka emigracije.

Polazeći od Križančeve pozicije u emigraciji, njegovog intelektualnog nivoa i bliskog srodstva sa saradnikom "RATO", a shodno sugestijama II Uprave R SUP SDB (akt broj o2/3-56o/1 od 2o.1. 1988.godine) predlažemo da se prema Križanac Mati zavede operativna kombinacija sa ciljem stupanja Službe u kontakt sa Križanac Matom i njegovog angažovanja za saradnju sa SDB.

Kao posrednik u ovoj kombinaciji koristili bi saradnika "RATO" ("RATO" i Križanac su djeca od dva brata) koji se na zadacima Službe koristi od 1973.godine. Kroz dosadašnju saradnju, "RATO" je dao niz saznanja o terorističkoj i propagandnoj aktivnosti ekstremiste Čuljak Miljenka i drugih lica. Više puta je kontaktiran u inostranstvu, pokazao se kao tačan, pouzdan, odmjeren i konspirativan. Uvažavajući "RATU" kao ličnost i njegovu bliskost sa Križanac Matom, zainteresovanost za njegov (Križančev) slučaj, mišljenja smo da će "RATO" krajnje odgovorno i savjesno izvršiti sve dogovorene radnje u cilju bezbjedne i uspješne realizaci e zadataka koji proizilaze iz ove op.kombinac je.

Na neposrednom kontaktu u zemlji koji smo dana 5.3.ove

godine održali sa "RATOM", isti nas je, pored ostalog, informisao da će Križanac u Evropu doputovati koncem maja ove godine(29.5.),da će kod njega "RATE" boraviti oko sedam dana, da će u Beču-Austrija ostvariti kontakt sa rodbinom iz zemlje, a dao je i niz konkretnih prijedloga o zajedničkom nastupu prema Križancu, pri čemu je istakao da će se maksimalno angažovati na stvaranju uslova za uspostavljanje kontakta Službe sa Križancem i njegovog angažovanja za saradnju, o čemu smo šire pisali u našoj op.informaciji broj 986 od 31.3.1988. godine.

Naše je mišljenje da postoje realni uslovi za stupanje Službe u neposredni kontakt sa Križanac Matom, pa u tom smislu predlažemo da se održi radni dogovor na kojem bi se precizirali "RATINI" zadaci vezani za njegov nastup prema Križancu i sve druge pojedinosti.

Takodjer predlažemo da se nakon radnog dogovora ostvari neposredni kontakt sa "RATOM" u cilju njegovog instruktaža i davanja konkretnih zadataka oko njegovog nastupa prema Križancu.

Nedvojbeno je da bi angažovanje Križanca za saradnju sa SDB dobili veoma kvalitetno uporište, pa predlažemo da i dalje,sve operativne mjere i radnje realizujemo u dogovoru sa nadležnom Upravom.

Radi obezbjedjenja pune konspirativnosti i nesmetanog preduzimanja operativno-tehničkih i drugih mjera, predlažemo da se op.kombinacija vodi pod pseudonimom "DUEL", da se Križanac Mato označava sa pseudonimom "PUTNIK", a posrednik sa postojećim preudonimom "RATO".

Molimo vaš stav i sugestije.

DOSTAVLJENO:

1. R SUP SR BiH SDB II UPRAVA 2x
2. U dosije "RATE" 1x
3. U dosije Križanca 1x
4. U OE ovog Sektora 2x

Radjeno u šest primjeraka.

BI-TA/HN

Langić, Alija

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
-Centar Zenica-

Linija rada: 02-103
Op.radnik: Ivan Nedoklan

Reg.broj: 0-5195
Datum evid: 3.7.84

P R I J E D L O G

za angažovanje saradnika u inostranstvu na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB i tačke 5 Upustva o dokumentaciji SDB.

LANGIĆ (LUTVE) ALIJA, rođen 10.05.1945.godine u Vitovlju-Travnik, Musliman, državljanin SFRJ, stalno nastanjen u Travniku, D.Osoje broj 17, završio ŠUP, nosilac NPI, nalazi se na privremenom radu u Karlsruheu-SR Njemačka, zaposlen u firmi "SILE" kao KV bravar.

R A Z L O Z I

Prvi kontakt sa Langićem ostvaren je početkom 1979.godine, kada se pristupilo raščišćavanju na okolnosti njegove povezanosti sa KOLENDA Stipom, CO i BARIŠIĆ Blažom, POO ovog Centra. Kroz raščišćavanje ponašao se korektno i dao više obavještenja o neprijateljskoj djelatnosti Kolende, Barišića, NALETILIĆ Tome, ŠETKA Branka, MILETIĆ Ivana i Grge, SIVRIĆ Kreše, BONIĆ Tomislava, BOŠNJAK Gojka i drugih ekstremista u Karlsruheu kao i njihovih veza u inostranstvu i zemlji. Nakon toga, u saglasnosti sa operativnim sektorom angažovan je kao op.veza pod pseudonimom "ANTO" (3.4.1980.godine) kada su mu dati konkretni zadaci u cilju praćenja neprijateljske djelatnosti navedenih lica. Od tada se javio više puta sa interesantnim obavještenjima o aktivnosti pomenutih ekstremista, posebno tokom akcije "JAHORINA 84", a nekoliko puta je prisustvovao i sastancima ove grupacije.

Radeći na provjeravanju dobijenih podataka utvrdili smo da je Langić dao provjerene i tačne podatke.

Imajući sve to u vidu, kao i činjenicu da Langić kontakte sa Službom shvata ozbiljno, da postavljene zadatke izvršava u potpunosti, da su podaci koje daje tačni i provjereni, te da ima subjektivne i objektivne mogućnosti za dalje praćenje neprijateljske djelatnosti ekstremne fašističke emigracije u Karlsruheu, predlažem da se angažuje kao saradnik u inostranstvu pod pseudonimom "ANTO".

Dana, 21.06.1984.godine

Predlaže op.radnik:
Ivan Nedoklan

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, odobravam - ~~ne odobravam~~ angažovanje LANGIĆ ALIJE za saradnika u inostranstvu pod pseudonimom "ANTO".

IN/RD

NAČELNIK CENTRA SDB
Mladen Anić

298

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB Z E N I C A

Linija rada: 703
Op.radnik: 70700

Reg.br: ~~U-1803~~ 0-5195
Datum evid: 20.2.92.

P R I J E D L O G

za prestanak saradnje na osnovu tačke 17 Pravila o radu SDB sa:

LANGIĆ ALIJA, sin Lutve, rodjen 10.5.1945.godine u s. Vitovlje, SO-e Travnik, gdje je i stalno nastanjen, Musliman, državljanin SFRJ, KV radnik, nosilac NPI, boravi na privremenom radu u Njemačkoj, vlasnik ugostiteljskog objekta u Karlsruheu -Njemačka.

R A Z L O Z I

Početkom 1979.godine pristupilo se obavljanju više informativnih razgovora sa Langićem na okolnosti njegove povezanosti sa K.S. brisana OO ovog Sektora i B.B, brisana PO ovog Sektora. Tokom razgovora, Langić nam je ustupio više korisnih saznanja o protivustavnoj djelatnosti K.S. ,B.B, N.T, Š.B, M.I, S.K, B.G, i drugih ekstremista u Karlsruheu - Njemačka, kao i njihovih veza u zemlji i inostranstvu.

Nakon toga,u saglasnosti sa nadležnom Upravom ,aprila 1980. godine angažovan je kao op.veza u inostranstvu pod pseudonimom "ANTO", te su mu dati zadaci na daljnjem praćenju aktivnosti navedenih lica.

Od tada "Anto" se u više navrata, na dogovoreni način javljao Službi i prenio više korisnih saznanja, posebno tokom akcije "Jahorina 84". Provjeravanjem je utvrdjeno da su podaci bili tačni, a da "Anto" ima dobre subjektivne i objektivne mogućnosti na planu potpunijeg praćenja protivustavne djelatnosti grupacije

u Karlsruheu. Stoga je, juna 1984.godine,"Anto" prekategorisan u saradnika u inostranstvu pod istim pseudonimom.

I nadalje je "Anto" redovno informisao Službu o aktivnosti navedene grupacije, uglavnom na propagandnom planu, te radio na identifikaciji lica, posebno nosilaca NPI, koji su u vezi sa njenim pripadnicima. Medjutim,"Anto" se,i pored nastojanja,nije uspio približiti nosiocima protivustavne djelatnsti na ovom području, kao što su Naletilić Tomislav, Šetka Branko i Vagar Nedeljko, niti je bio u mogućnosti obavještavati nas o njihovim konkretnim aktivnostima na planu izvodjenja diverzantsko-terorističkih akcija i sl.

Cijeneći ,stoga, da su njegove stvarne mogućnosti na nivou opservatora i informatora, predlažemo da se briše iz aktivne saradničke mreže, te da se prekategoriše u op.vezu u inostranstvu.

P R E D L A Ž E :
NAČELNIK SEKTORA SDB
Nikola Krezić

S A G L A S A N :
PODSEKRETAR ZA SDB
Branko Gvozdić

O D L U K A

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu SDB odobravam prestanak saradnje sa LANGIĆ ALIJOM, koji se vodi pod pseudonimom "ANTO".

Sarajevo: _____

O D O B R A V A :
MINISTAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Alija Delimustafić

Livajušić, Mijo

295

Socijalistička Republika Bosna i Hercegvina
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB Z E N I C A

Linija rada: 703
Op.radnik: 73700

Reg.broj: D-43
Datum evid: 19.2.72.

P R I J E D L O G

ua prestanak saradnje na osnovu tačke 17 Pravila o radu SDB sa:

LIVAJUŠIĆ MIJO, zv. "Mišo", sin Franje, rodjen 29.5.1936.godine u s. Kute, SO G.Vakuf, gdje je i stalno nastanjen, KV radnik, nosilac NPI, boravi na privremenom radu u Fridrihshafenu- Njemačka.

R A Z L O Z I

Tokom 1968.godine nad Livajušićem je zaveden PPR zbog osnovane sum nje da je učesnik u podmetanju mine u bioskopu u Beogradu, te je po dolas ku u zemlju uhapšen i protiv njega pokrenut istražni postupak.

Tokom istrage nije utvrdjeno njegovo učešće u ovoj diverziji, ali je pružio više korisnih podataka za lica koja su pripremala ovu i slične akcije.

Na osnovu toga januara 1969.godine sačinjen je prijedlog za njegovo ang ažovanje kao saradnika u inostranstvu pod pseudonimom "57".

Od tada, saradnik je u kontinuitetu pružao korisna i provjerena sazna nja o Š.S, P.B, O.Ž. i drugim ekstremistima s područja Fridrihshafena koja su se odnosila na njihovu subverzivno-propagandnu i protivustavnu djelatno st prema SFRJ.

2.

Bez obzira na dobre pozicije prema pojedinim organizatorima protivus tavne djelatnosti (O.Ž. P.B, i dr.),saradnik nije bio u mogućnosti pruža ti saznanja o njihovoj konkretnoj diverzantsko-terorističkoj djelatnosti.

Imajući u vidu da "57" već duže vremena nije dolazio u zemlju niti ustupao Službi bezbjednosno-interesantna saznanja, predlažemo prestanak saradnje, a po dolasku u zemlju, sa njim bi ostvarili kontakt u cilju ocjene njegove spremnosti za daljnju saradnju sa Službom, kada bi ga eventualno, prekategorisali u op.vezu u inostranstvu.

P R E D L A Ž E :
NAČELNIK SEKTORA SDB
Mirola Krezić

S A G L A S A N :
PODSEKRETAR ZA SDB

O D L U K A

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu SDB odobravam prestanak saradnje sa LIVAJUŠIĆ MIJOM, koji se vodio pod pseudonimom "57".

Sarajevo:_____

O D O B R A V A :
MINISTAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Alija Delimustafić

Marković, Jozo

RSUP SR BiH
SDB

CENTAR: Centar SDB Sarajevo

Reg. br. D-3065 MB

UPITNIK S

1	Prezime, očevo ime i ime	MARKOVIĆ/Mijo/JOZO
2	Pseudonim	~~"PJER"~~ "SIGER"
3	Godina, mjesto, opština i SR rođenja (za strane državljane i država)	1936 g. u selu Crkvenjak, Kreševo, SRBiH
4	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Francuska, Pariz-129 RUE GL-L CLERS 93110 ROSNY s/s BOIS
5	Bračno stanje	Oženjen
6	Narodnost	Hrvat
7	Državljanstvo	
8	Zanimanje (vrsta posla)	Priučeni autolimar
9	Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zapušten	Garaža "PARINE" u Parizu
10	Vrsta (grana) djelatnosti	
11	Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija	
12	Znanje stranih jezik	Dobro poznaje francuski jezik
13	Individualne osobine — sklonosti mane, hobi	
14	Da li je član SK	
15	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	Emigrant od 196[illegible] g. dobio politički azil

16	Mjesec i godina angažovanja, [illegible] reakliviranja	Angažovan, septembra 1977. g.
	Ciljevi angažovanja	Na dobrovoljnoj osnovi, patriotiz
	a) Linija rada	204
18	b) Neprijateljska djelatnost koju obraduje	Hrvatska emigracija
	c) Obrada na koju je usmjeren	
19	Vrsta saradnika	Informator, ZAGRANIČNI
20	Popuniti samo za zagraničnog saradnika: a) Mjesto, država i svojstvo boravka	Pariz, Francuska, 129 RUE GL-LECLERS 93110. ROSNY s/s BOIS, emigrant
	b) Mjesec i godina upućivanja u inostranstvo	
	c) Da li je korišten prije odlaska u inostranstvo i na kojim zadacima (linija)	Ne
	d) Vrsta saradnika	Informator
	e) Način ugrađivanja	Angažovan iz grupe
	f) Način održavanja veze	Neposredni kontakti, pismom, putem koda, po potrebi i tajnopisom.
21	Stepen pouzdanosti saradnika	Pouzdan
22	Koji ga operativni radnik drži na vezi	Ivanković Vlado
23	Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o saradniku i saradnji	Bio pod obradom do 196[illegible] g.

dana 8.9. 1977. g.

Upitnik popunio:

Zerko

SFR JUGOSLAVIJA — СФР ЈУГОСЛАВИЈА
...ZNI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
...ЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УНУТРАШЊЕ ПОСЛОВЕ
...EZNI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE
...ОЈУЗЕН СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI СЛУЖБА ДРЖАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ
SLUŽBA DRŽAVNE VARNOSTI СЛУЖБА НА ДРЖАВНАТА БЕЗБЕДНОСТ

Сл.-ц. BROJ — БРОЈ — ŠTEVILKA 11666/2
25.07.-107 GOD. — ГОД. — LETA
BEOGRAD — БЕОГРАД — БЕЛГРАД

REPUBLIČKI SEKRETERIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SR BiH
- Podsekretaru za SDB -

S A R A J E V O

Saglasan sam da se predloženi saradnik "Pjer" koristi i registruje za korišćenje u inostranstvu.

A-II-RS/ČM

PODSEKRETAR
Martin Košir

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
MINISTARSTVO ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
S A R A J E V O
SEKTOR SDB

Broj:

Linija rada: 02 REGISTR.BR.D-3065
Op. radnik : 96700 DAT.EVIDENT. 23.3.92.

P R I J E D L O G

ZA BRISANJE SARADNIKA " SIGER "

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB, predlažemo da se briše iz saradničke mreže SDB:

MARKOVIĆ JOZO, sin Mije, r. 13.12.1936. godine u selu Crkvenjak, Kreševo, Hrvat, državljanin SFRJ, od 1963. godine boravio na radu u Parizu, Francuska.

R a z l o z i

Marković se nalazio u operativnom odnosu sa SDB od septembra 1977.g. i u proteklom periodu je bio usmjeravan na praćenje djelatnosti vodećih pripadnika ekstremnog dijela emigracije iz Pariza i šire u Francuskoj, kao i nosilaca terorističke djelatnosti iz drugih evropskih i prekomorskih zemalja /HOP, HDP, HRB/ sa kojima je dolazio u posredan ili neposredan kontakt.

Zbog smrti Markovića /krajem 1991.g./ predlažemo da se briše iz saradničke mreže SDB, a da se njegov materijal arhivira .

PREDLAŽE:
NAČELNIK SEKTORA SDB
ALIBABIĆ MUNIR

SAGLASAN:
POMOĆNIK SEKRETARA ZA SDB
[illegible] BRANKO

Matić, Frano

OZ 23.6.1982.

RSUP SR BiH
SDB

CENTAR: ZENICA Reg. br. D-4682 MB

UPITNIK S

1.	Prezime, očevo ime i ime	MATIĆ /JOZE/ FRANO
2.	Pseudonim	"BOND"
3.	Godina, mjesto, općina i SR rođenja (za strane državljane i država)	3.8.1950.god. Gaćice-Vitez
4.	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Gaćice -Vitez Keferloher str.53-Minhen -SRNJ-
5.	Bračno stanje	oženjen
6.	Narodnost	Hrvat
7.	Državljanstvo	SFRJ
8.	Zanimanje (vrsta posla)	osnovna interna kvalifikacija vozače vozač teretnog vozila
9.	Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen	"Proissak"-Hanover-SR Njemačka
10.	Vrsta (grana) djelatnosti	drumski saobraćaj-uslužna dje.
11.	Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija	NK
12.	Znanje stranih jezika	djel.njemački
13.	Individualne osobine – sklonosti mane, hobi	-
14.	Da li je član SK	ne
15.	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	-

236

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB Z E N I C A

Linija rada: 703
Op.radnik: 76700

Reg.br: ~~P-150~~ D-4682
Datum evid.: 19.2.92.g.

P R I J E D L O G

za prestanak saradnje na osnovu tačke 17 Pravila o radu SDB sa

MATIĆ FRANO, sin Joze, rodjen 3.8.1950.godine u s. Gadice, SO-e Vitez, gdje je i stalno nastanjen, Hrvat, državljanin SFRJ, no silac NPI, boravi na privremenom radu u Minhenu- Njemačka, vlas nik ugostiteljskog objekta.

R A Z L O Z I

Prvi kontakti sa MATIĆEM uspostavljeni su februara 1981. godine, kojom prilikom je pružio više bezbjednosno-interesantnih podataka za jedan broj lica sa područja Minhena, koji su djelo vali sa pozicija HNE. Cjeneći dobrim njegove subjektivne i obje ktivne mogućnosti postepeno je instruisan i usmjeravan na pra ćenje aktivnosti D.S, brisana OO ovog Sektora- L.K,M.B, , tako đje brisana PO ovog Sektora i dr.

Obzirom da su podaci, koje je pružao, bili provjereni i operativno korisni ,juna 1981.godine registrovan je kao op.veza u inostranstvu, pod pseudonimom "BOND", a nedugo zatim juna 1982. godine prekategorisan je u saradnika u inostranstvu pod istim pseudonimom.

Od tada, do avgusta 1991.god., sa "BONDOM", je održavana telefonska i pismena veza, te je neposredno kontaktiran u zemlji. Medjutim, na posljednjem kontaktu (održanom avgusta 1991. god.) saradnik nas je obavijestio da je riješio svoje egzistencijalne probleme te da planira svoj povratak u zemlju, što je nedugo zatim i učinio.

Imajući u vidu navedeno, predlažemo prestanak saradnje sa saradnikom "BOND" .

Saradnik nije upoznat sa suptilnijim mjerama i radnjama Službe, upozoren je na obavezu čuvanja tajnosti kontakata i podataka koje je ustupao Službi, a prema njemu nemamo nikakvih obaveza.

P R E D L A Ž E :
NAČELNIK SEKTORA SDB
Nikola Krezić

S A G L A S A N :
PODSEKRETAR ZA SDB
Branko Crnčević

O D L U K A

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu SDB odobravam prestanak saradnje sa MATIĆ FRANOM koji se vodi pod pseudonimom "BOND".

Sarajevo: _____

O D O B R A V A :
MINISTAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Alija Delimustafić

76700/71020

Novković, Vujadin

03 25 3-22

RSUP SR BiH
SDB

CENTAR: SDB BANJA LUKA Reg. br. D- 4622 MB

UPITNIK S

1	Prezime, očevo ime i ime	NOVKOVIĆ /Teodora/ VUJADIN
2	Pseudonim	"MOST"
3.	Godina, mjesto, opština i SR rođenja (za strane državljane i država)	11.6.1939. Donji Palačkovci, SO Prnjavor, SR BiH
4	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Banja Luka, A.G.Matoša 18
5	Bračno stanje	Oženjen
6	Narodnost	Srbin
7	Državljanstvo	SFRJ
8	Zanimanje (vrsta posla)	Vjerski službenik
9	Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen	Eparhija, Banja Luka
10	Vrsta (grana) djelatnosti	Kler
11	Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija	Srednja bogoslovska škola
12	Znanje stranih jezika	./.
13	Individualne osobine — sklonosti mane, hobi	./.
14	Da li je član SK	Ne
15	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	./.

16	Mjesec i godina angažovanja, odnosno reaktiviranja	Mart 1982.
17	Osnov angažovanja	Dobrovoljnoj i patriotskoj osnovi
18	a) Linija rada	03
	b) Neprijateljska djelatnost koju obrađuje	Srpski kleronacionalizam SAC
	c) Obrada na koju je usmjeren	Milutinović Jefrem, POO
19	Vrsta saradnika	Informator
20	Popuniti samo za zagranič. saradnika: a) Mjesto, država i svojstvo boravka	
	Popuniti samo za zagranič. saradnika: b) Mjesec i godina upućivanja u inostranstvo	
	Popuniti samo za zagranič. saradnika: c) Da li je korišten prije odlaska u inostranstvo i na kojim zadacima (linija)	
	Popuniti samo za zagranič. saradnika: d) Vrsta saradnika	
	Popuniti samo za zagranič. saradnika: e) Način ugrađivanja	
	Popuniti samo za zagranič. saradnika: f) Način održavanja veze	
21	Stepen pouzdanosti saradnika	Pouzdan
22	Koji ga operativni radnik drži na vezi	Malešević Slavko
23	Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o saradniku i saradnji	./.

U Banjaluci, dana 15.3. 1982.

Upitnik popunio:
Mara Rokkvić

351

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB BANJA LUKA
Linija rada: 02 Reg. broj: D-4622
Op. radnik: 16500 Datum ev.: 19.2.92

P R I J E D L O G
za prestanak saradnje sa saradnikom "Most"

Na osnovu člana 17. Pravila o radu SDB, predlažem prestanak saradnje sa:

NOVKOVIĆ VUJADINOM, sin Teodora, rodjen 11.6.1939. godine u selu Donji Palačkovci, opština Prnjavor, Srbin, državljanin SFRJ, vjerski službenik SPC, stalno nastanjen u Banjoj Luci, Ulica A.G.Matoša broj 18.

R a z l o z i :

Novković je na dobrovoljnoj i patriotskoj osnovi, 1982. godine, angažovan za saradnju sa SDB i vodjen pod pseudonimom "Most".

U kontinuitetu je davao korisnih i značajnih saznanja za SDB, koja su bila provjerena i tačna. Bio je svjestan saradničkog odnosa, konspirativan u radu, a kontakte sa Službom nije provalio. Nije koristio OTS Službe, a povremeno je simbolično nagradjivan.

Pošto su se lica na koja je bio usmjeren pasivizirala i nisu više pod tretmanom SDB, prestali su i operativni interesi za daljnjim

korištenjem "Mosta". Iz tih razloga predlažemo prestanak saradnje sa saradnikom "Most", kao i to da se nakon odobrenja njegov materijal arhivira.

Banja Luka, 20.1.1992. godine

PREDLAŽE
NAČELNIK SEKTORA SDB
Nedjeljko Ilkešić

SAGLASAN
PODSEKRETAR ZA SDB
Branko Kresić

O D L U K A

Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB, odobravam prestanak saradnje "Mosta" sa SDB.

MINISTAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Alija Delimustafić

Pilav, Muhamed

REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
CENTAR GORAŽDE

Linija rada: 02
Op. radnik: Čolo Džemal

Registarski broj: 1-4498
Datum evidentir.: 7. IX. 81

P R I J E D L O G
za angažovanje saradnika

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB predlažem za saradnju sa SDB Pilav Muhameda, sin Maša i majke Samije, rodjene Kapo, rodjen 19.9.1946. godine u Goraždu, Musliman, državljanin SFRJ, po zanimanju profesor matematike, zaposlen u ŠPO u Goraždu, stalno nastanjen u ul. Šukrije Kukavice br. 13/5, oženjen, član je SKJ.

R A Z L O Z I:

Pilav je registrovan 24.4.1981. godine kao op. veza "Digitron" i usmjeren je na praćenje nep. djelatnosti Popović Jakuba, OO, do sada je dao podatke o kojima je pisano u dvije informacije i 11 službenih zabilješki. Podatke koje je davao provjerili smo preko objekta "Arsenal" i uvjerili se u njegovu pouzdanost.

Pored mogućnosti za praćenje djelatnosti Popović Jakuba ima uslove da prati i druge eventualne nosioce nac. djelatnosti u sredini gdje radi i živi. Dosadašnja obavještenja, koja je davao, bila su korisna za Službu, a ujedno upućuju da imenovani ima smisla za saradnju. Veoma je komunikativan sa širokim krugom poznanika. Povjerljiv je i posjeduje dobre moralne kvalitete i smisao za pravilno rasudjivanje i ocjenu pitanja koja su od interesa za SDB, pa na osnovu toga predlažemo da se registruje kao saradnik pod pseudonimom "Digitron", a da se briše kao op. veza.

Goražde, 1.10.1981.

Predlaže op. radnik
Čolo Džemal

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB odobrava se angažovanje za saradnju sa SDB saradnika Pilav Muhameda

NAČELNIK CENTRA
Maglajlija Ismet

O UNUTRAŠNJIH POSLOVA
A SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
ŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
G O R A Ž D E

Op. radnik:829
Linija rada:02

Registarski br.: D-4498
Datum evidenti.: 30.1.92.

P R I J E D L O G

za prestanak saradničkog odnosa sa saradnikom "Digitron"

Na osnovu člana 17. Pravila o radu SDB predlažemo prestanak saradničkog odnosa sa Pilav Muhamedom, angažovan pod pseudonimom "Digitron".

Pilav Muhamed, sin Maša, rodjen 1946.godine u Goraždu, Musliman, državljanin SFRJ, profesor, stalno nastanjen u Goraždu.

R A Z L O Z I:

Pilav je angažovan kao saradnik Službe 1981.godine. Usmjeren je na praćenje odredjenih bezbjednosnih pojava na području Sektora. U dosadašnjem korištenju davao je odredjena bezbjednosna zapažanja, medjutim u poslednje vrijeme pravdajući se odredjenim privatnim obavezama, date mu zadatke nije izvršavao. Služba je izgubila interes za konkretne zadatke po kojima je ranije korišten pa cijenimo da su prestali i razlozi za dalji saradnički odnos. Stoga predlažemo prestanak saradničkog odnosa sa Pilav Muhamedom i uništenje njegovog dosijea.

Goražde, 16.12.1991.godine

PREDLAŽE NAČELNIK SEKTORA
Zoran Vukadinović

SAGLASAN PODSEKRETAR SDB
B[illegible]

Pruha, Blahomir

CENTAR SDB BANJA LUKA
Linija rada: 01 Reg.broj 1 - 3253
Op.radnik: Marinko Banušić Datum evident. 19.12.1977.

P R I J E D L O G
za angažovanje saradnika

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB, predlažem angažovanje za saradnju sa SDB

PRUHA /Jose/ BLAHOMIR, koji ima pseudonim "Centrum", rodjen 1.8.1946. godine u selu Maćino Brdo, SO Prnjavor, Čeh, državljanin SFRJ, sveštenik RKC, nastanjen u Bos. Dubici, župnik RKC u Bos. Dubici.

R a z l o z i

Sa "Centrumom" smo do sada kontaktirali više puta. Utvrdili smo da je u razgovorima davao potpuna i tačna obavještenja.

Na osnovu obavještenja koja nam je dao, došli smo do korisnih saznanja o djelatnosti biskupa Pichlera /OO/, kao i o opštim kretanjima u RKC uopšte.

"Centrum" je rado prihvatao kontakte, a u razgovorima je bio iskren. Ocijenili smo da želi da nam pomogne na dobrovoljnoj osnovi.

Obzirom da je Pruha nekoliko godina bio tajnik biskupa Pichlera, kada je pored Pichlera dobro upoznao i sve ostale sveštenike ove Biskupije, cijenimo da ima dobre mogućnosti da prati neprijateljsku djelatnost u redovima RKC. Stoga predlažemo da

se sa njim uspostavi saradnički odnos, a da se vodi po [illegible] udonimom "Centrum".

Ako se našem prijedlogu udovolji, sačinićemo plan korišćenj saradnika.

Banja Luka, 1.12.1977. godine

PREDLAŽE OP. RADNIK,
Marinko Banušić

SAGLASAN
NAČELNIK ODJELJENJA 01,
Dušan Marin

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 46. Pravila o radu SDB odobravam angažovanje za saradnju sa SDB saradnika Pruha Blahomira - "Centrum".

Banja Luka, 1.12.1977. godine

NAČELNIK CENTRA SDB,
Mile Mandić

172

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB BANJA LUKA
Linija rada: 02
Op. radnik: 14400

Reg. broj: 1-3253
Datum evi. 27.2.92.

P R I J E D L O G
za prestanak saradnje sa saradnikom "CENTRUM"

Na osnovu člana 17. Pravila o radu SDB, predlažem prestanak saradnje sa:

PRUHA Jose BLAHOMIROM, rodjen 1.8.1946. godine u s. Maćino brdo, opština Prnjavor, državljanin SFRJ, svećenik RKC, stalno nastanjen u Mahovljanima, opština Laktaši.

R a z l o z i:

Pruha je, na dobrovoljnoj i patriotskoj osnovi, 1977. godine, angažovan za saradnju sa SDB i vodjen pod pseudonimom "CENTRUM". U kontinuitetu je davao korisnih i značajnih saznanja za SDB, koja su bila provjerena i tačna. Bio je svjestan saradničkog odnosa, konspirativan u radu, a kontakte sa Službom nije provalio. Nije koristio OTS Službe, a povremeno je simbolično nagradjivan. Pošto su se lica na koja je bio usmjeren pasivizirala i nisu više pod tretmanom SDB, prestali su i operativni interesi za daljnjim korištenjem "CENTRUMA". Iz tih razloga predlažemo prestanak saradnje sa "CENTRUMOM", kao i to da se nakon odobrenja, njegov materijal arhivira.

Banja Luka, 25.12.1991. godine.

PREDLAŽE:
NAČELNIK SEKTORA SDB,
Nedjeljko Kesić

SAGLASAN:
PODSEKRETAR ZA SDB,
Branko Kresić

Ružić, Zvonko

Dr. 2888

OK-22
23.1.1985.g

CENTAR SDB M O S T A R
DETAŠMAN SDB KONJIC
OP.RADNICI: KURIBAK MILORAD
i GLIBO LUKA

OP. INFORMACIJA
Linija rada: 703

DATUM: 6.12.1984. GODINE.

„Karlo" - „Neretvica"

PREDMET: RUŽIĆ ZVONKO ocjena mogućnosti operativnog kombinovanja.

V e z a: D-3467.

Dana 26.11. i 3.12.1984.godine obavili smo informativni razgovor sa RUŽIĆ ZVONKOM,sin Andrije,rodjen 19.11.1957.godine u selu Orahovica-Konjic ,Hrvat,državljanin SFRJ,član SKJ,vojnu obavezu regulisao,oženjen,završio ŠUP,elektrovarilac,zaposlen u RO "MONTER"-Konjic,stalno nastanjen u mjestu rodjenja. Razgovor sa Ružićem je obavljen povodom njegovog zahtjeva za iselenje u Melburn-Australija.

Kroz razgovor sa Ružićem utvrdili smo da u Melburnu-Australija ima brata Stanka,koji mu je obezbijedio i dostavio australijskoj Ambasadi u Beogradu sva potrebna dokumenta za iselenje u Australiju.

Takodjer smo utvrdili da je Ružić Zvonko obavio predhodne razgovore u australijskoj ambasadi u Beogradu ,dao tražene podatke za sebe i porodicu (Zvonko ima suprugu i dvoje maloljetne djece),obavio potrebne ljekarske preglede i poštom poslao pasoše australijskoj ambasadi u Beogradu na viziranje.

Ružić je rekao da se on namjerava sa porodicom iseliti u Melburn-Australija u januaru iduće godine. (1985.g.)

Iz obavljenih informativnih razgovora saznali smo da se Ružić sa porodicom iseljava u Melburn-Australija iz ekonomskih razloga.

Nakon prvih obavljenih razgovora stekli smo utisak da se radi o inteligentnom,komunikativnom i karakternom licu.

Izrazio je punu spremnost i volju za saradnju sa SDB uz garanciju pune konspirativnosti.

Imajući u vidu naprijed navedeno kao i Ružićeva patriotska opredjeljenja,a s obzirom na izraženu neprijateljsku djelatnost ustaške emigracije u Melburnu ,mišljenja smo da je Ružić pogodno lice za operativno kombinovanje.

Ićev brat Stanko je tokom 1983.godine boravio na odmoru u mje u rodjenja.Ovom prilikom sa njim smo,iako nismo raspolagali saznanjima o neprijateljskoj djelatnosti,obavili razgovor.Kroz raz govor Stanko je iznio da poznaje KASIĆ don Josipa,BEKAVAC Ivicu (obrade ovog Centra) IVANKOVIĆ Mirka,VERKIĆ Matu i druga lica koja su u vezi sa pomenutim ekstremistima i koja neprijateljski dje luju prema SFRJ.On je objasnio i druge pojedinosti,ali nije dao konkretna saznanja o neprijateljskoj djelatnosti pomenutih lica, ističući da se strogo distancira od kontakata sa licima koja nepri jateljski djeluju.

S obzirom na uslove življenja u Australiji sasvim je realno predpo staviti da će i Ružić Zvonko vrlo brzo upoznati navedena i druga lica,te cijenimo da će našim instruisanjem i usmjeravanjem stvoriti uslove za praćenje njihove neprijateljske djeatnosti.

Zbog naprijed navedenog predlažemo da se odobri operativno kombino vanje sa Ružićem i zavodjenje operativne kombinacije sa ciljem ugra djivanja Ružića u grupu [illegible].

Ukoliko se navedeno odobri sačinićemo prijedlog za zavodjenje op, kombinacije i razraditi plan mjera i radnji za što uspješniju reali zaciju iste.

Molimo vaše mišljenje i sugestije.

Dostavljeno:

1. RSUP SR BiH SDB - 3
2. op. radniku - 1
3. OE ovog Centra - 2

Radjeno u 6 primjeraka.

KM-GL/JP

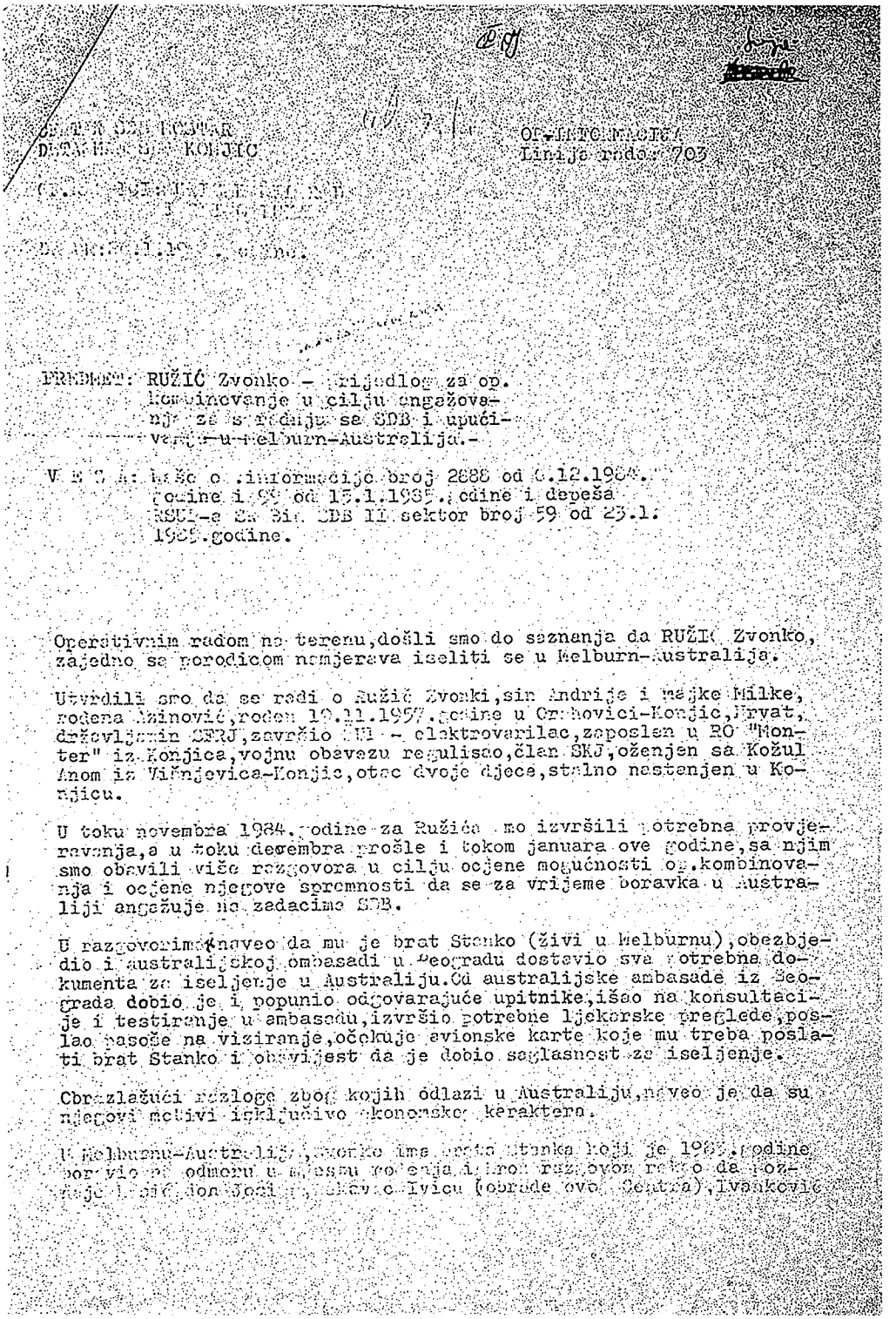

Op. LTC Mostar
Linija rada: 703

PREDMET: RUŽIĆ Zvonko - prijedlog za op. kombinovanje u cilju angažovanja za saradnju sa SDB i upućivanje u Melburn-Australija.-

VEZA: Bilješka o informaciji broj 2888 od 6.12.1984. godine i 99 od 15.1.1985. godine i depeša RSUP-a Za Sir. SDB II sektor broj 59 od 23.1.1985.godine.

Operativnim radom na terenu,došli smo do saznanja da RUŽIĆ Zvonko, zajedno sa porodicom namjerava iseliti se u Melburn-Australija.

Utvrdili smo da se radi o Ružić Zvonki,sin Andrije i majke Milke, rođena Ažinović,rođen 19.11.1957.godine u Crnkovici-Konjic,Hrvat, državljanin SFRJ,završio VII - elektrovarilac,zaposlen u RO "Monter" iz Konjica,vojnu obavezu regulisao,član SKJ,oženjen sa Kožul Anom iz Višnjevica-Konjic,otac dvoje djece,stalno nastanjen u Konjicu.

U toku novembra 1984. godine za Ružića smo izvršili potrebna provjeravanja,a u toku decembra prošle i tokom januara ove godine,sa njim smo obavili više razgovora u cilju ocjene mogućnosti op.kombinovanja i ocjene njegove spremnosti da se za vrijeme boravka u Australiji angažuje na zadacima SDB.

U razgovorima naveo da mu je brat Stanko (živi u Melburnu),obezbjedio i australijskoj ambasadi u Beogradu dostavio sva potrebna dokumenta za iseljenje u Australiju.Od australijske ambasade iz Beograda dobio je i popunio odgovarajuće upitnike,išao na konsultacije i testiranje u ambasadu,izvršio potrebne ljekarske preglede,poslao pasoše na viziranje,očekuje avionske karte koje mu treba poslati brat Stanko i obavijest da je dobio saglasnost za iseljenje.

Obrazlažući razloge zbog kojih odlazi u Australiju,naveo je da su njegovi motivi isključivo ekonomske prirode.

U Melburnu-Australija, Zvonko ima brata Stanka koji je 1967. godine bio na odmoru u zavičaju i tom prilikom razgovarao sa Ružić Ivicom (obrade ovo Odjeljenje),Ivanković

Mirka, Verkić Matu i druga lica koja su u vezi sa pomenutim ekstremistima i brata Jozu koji je oko 1965. godine ilegalno otišao u Australiju, sada živi u blizini Sidneja, ne dolazi u zemlju. Za Jozu, kao i za Stanka nemamo saznanja da se neprijateljski eksponiraju protiv SFRJ.

Na osnovu dogovora sa bratom Stankom i onoga što mu je rečeno u australijskoj ambasadi u Beogradu, Zvonko očekuje svoj odlazak, najvjerovatnije u februaru ove godine. Razgovarajući sa njim, upoznali smo ga između ostalog, da u Melburnu gdje se on namjerava iseliti djeluju pripadnici ustaške emigracije od kojih su neki rodom sa područja Konjica, Prozora i šire iz Hercegovine, pa je realno predpostaviti da će on za vrijeme boravka i rada doći sa njima u kontakt, tim prije što će izvjesno vrijeme živjeti kod brata Stanka koji ih već od ranije poznaje. Takođe smo ga upoznali da pripadnici ustaške emigracije, među našim građanima koji dolaze u Australiju, pokušavaju stvarati svoje istomišljenike i uključivati ih u rad emigrantskih organizacija, vršeći na njih propagandni uticaj i pritisak.

Nakon prezentiranja opšte situacije o ustaškoj emigraciji u Melburnu-Australija Ružić je rekao da se on osjeća, da će se uvijek i osjećati i ponašati kao patriota ove zemlje, shvatio suštinu društvenih potreba u borbi protiv antijugoslovenske djelatnosti emigracije i izrazio spremnost uz garantovanje konspirativnosti da se po dolasku u Australiju, u granicama svojih mogućnosti angažuje na zadacima SDB, koji bi mu bili povjereni.

Smatramo da bi Ružićevim angažovanjem za saradnju sa SDB, uz solidnu pripremu, mogli imati pouzdano op. uporište, za praćenje neprijateljske djelatnosti emigracije u Melburnu. Imajući u vidu i činjenicu da se radi o mladom čovjeku, vrijednom, savjesnom građaninu, članu SKJ sa određenim stepenom bezbjednosne kulture, a posebno što on lično izražava spremnost da se angažuje na zadacima SDB, ukoliko mu se ukaže takvo povjerenje.

Predlažemo da se Ružić Zvonko, prije odlaska u Melburn-Australija angažuje za saradnju sa SDB, sa ciljem pribavljanja saznanja o aktivnosti pripadnika esktremne emigracije, da radi na otkrivanju njihovih veza među našim građanima, kao i da pribavlja druga bezbjednosna saznanja. U tom cilju bilo bi neophodno instruisati ga kako da pribavlja podatke od interesa za SDB, razraditi sistem održavanja veze i podučiti ga u smislu lične samozaštite.

Imajući u vidu naprijed navedeno, izražene potrebe Službe za stvaranjem op. uporišta u ovoj grupaciji, objektivne i subjektivne mogućnosti Ružića, predlažemo da se zavede op. kombinacija sa ciljem njegovog ugrađivanja u ovu grupaciju, koju bi u daljoj korespodenciji u cilju konspirativnosti označavali sa pseudonimom "NERETVICA", a Ružića sa pseudonimom "KARLO".

Molimo vašu saglasnost i sugestije.

Dostavljeno:

1. [illegible] SDB - 3 x
2. [illegible] - 1 x
3. U [illegible] Centra - [illegible] x

Rađeno u 6 primjeraka.

Serdarević, Ismet

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
II UPRAVA
S A R A J E V O

Broj: 02/5 - [illegible]
Dana: 21.10.1988. godine

CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI-SEKTOR SDB
S A R A J E V O

PREDMET: Serdarević Ismet, saglasnost za preduzimanje daljih op. mjera i radnji.

VEZA: Vaša, operativna informacija br. 3951 od 7.10.1988.g.

Saglasni smo sa vašim prijedlogom da se iskoristi spremnost Serdarević Ismeta u pravcu stvaranja uslova za kontakt u zemlji sa njegovim bratom Serdarević Izetom utvrdjenom vezom Zulfikarpašić Adila koji trenutno boravi u Francuskoj.

U tom smislu sugerišemo da se kontakti sa Serdarević Ismetom intenziviraju uz obavezu da se na svakom kontaktu naši stavovi jasno izdiferenciraju u smislu davanja odgovora da li Serdarević hoće da stupi sa nama u kontakt. Radi toga predlažemo da se Ismetu da zadatak da ponovo obavi razgovor sa bratom kroz koji je potrebno doći do odgovora kada će on doći u zemlju, naime da se utvrdi kakvo mu je sada zdravstveno stanje i kakvi su mu planovi.

Takodje smo mišljenja da u ovom trenutku [illegible] Ismetu ponovo dati prave garancije za njegova brat[illegible] se [illegible] koncirati i kroz to nastojati da on utiče na [illegible].

O preduzetim radnjama i rezultatima [illegible] obavještavajte kako bi smo mogli zajednički [illegible] dalji nastup na ovom slučaju.

BLB/NM

NAČELNIK UPRAVE
Todorslav Kokor

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
S a r a j e v o

Broj:
Dana: 17.8.1989. godine

AKCIJA "TORANJ"

OK - 37
/reg.br./

23. 9. 1989 g.
/datum evidentiranja/

Na osnovu člana 1o9. Pravila o radu SDB podnosi se

P R I J E D L O G

za zavodjenje operativne kombinacije "FINANSIJER"

u cilju stvaranja uslova za stupanje u neposredni kontakt Službe sa ZULFIKARPAŠIĆ ADILOM, sin Huseina, rodjen 1922. godine u Foči, završio Trgovačku akademiju u Sarajevu, oženjen, emigrant u Švicarskoj, vlasnik firme "Stamar[illegible]", stalno nastanjen na adresi Dordeltol 22 - Cirih.

O b r a z l o ž e n j e

Vodjenjem obrade nad Zulfikarpašićem Služba je, operativnim putem, došla do podataka o njegovoj neprijateljskoj djelatnosti u okviru NDA kao i indicija da je u kontaktu sa stranim obavještajnim službama, prvenstveno AOS. Sagledavajući njegovu ukupnu subverzivno-propagandnu i obavještajnu aktivnost, može se izvesti zaključak da ona u kontinuitetu ima obilježja i uklapa se u strateški nastup stranog faktora prema Jugoslaviji. Na ovaj zaključak upućuju činjenice o Adilovom angažmanu u nacionalnim emigrantskim grupacijama /muslimanska, ustaška i četnička emigracija/ tokom 5o-tih, zagovaranje nadnacionalnog objedinjenja emigracije početkom 6o-tih godina, pokušaj da kroz ekonomsku saradnju sa jugoslovenskim firmama /Švicarsko-jugoslovensko društvo/ ugrozi ekonomsku osnovu SFRJ, i, u posljednje vrijeme, povezivanje sa muslimanskim nacionalistima i

pripadnicima gradjanske desnice u cilju finansiranja i usmjeravanja njihove djelatnosti kao i afirmisanja njihovog "opozicionog" djelovanja na medjunarodnom planu.

Prateći Zulfikarpašićevu neprijateljsku djelatnosti Služba je u posljednje vrijeme utvrdila da je u kontaktu sa 16*/ muslimanskih nacionalista i drugih bezbjednosno interesantnih lica na području naše republike, 7**/ pripadnika gradjanske desnice i nacionalista van SRBiH, i da je petorici nosilaca neprijateljske djelatnosti iz zemlje organizovao i finansirao štampanje knjiga i drugih pisanih materijala neprijateljskog sadržaja u inostranstvu. Takodje je utvrdjeno 7 veza u zemlji koje realizuju zadatke po njegovim zahtjevima, a kod jedne od njih /Prguda Abid iz Sarajeva/ je otkriven fond preko kojeg Zulfikarpašić dijelom finansira neprijateljsku djelatnost muslimanskih nacinalista. Isto tako, raspoloživa saznanja Službe ukazuju da on u zemlji stipendira 6***/ studenata i preko 40 u inostranstvu, povremeno finansijski pomaže još pet lica i dijelom finansira odbranu optuženih lica u aferi "Agrokomerc". Novac i materijalno vezivanje za pojedine istaknutije "opozicionere" i rodbinu u zemlji osnov su na kome Zulfikarpašić gradi pozicije i uticaj u tim sredinama. Raspoloživa saznanja Službe ukazuju da je on u posljednje 3 - 4 godine kroz razne vidove pomoći svojim rodbinskim i ideološkim vezama u zemlji "poklonio" preko 600.000 ŠFR. Inače u posljednjih nekoliko mjeseci Zulfikarpašićeve aktivnosti su prije svega usmjerene na njegovu rehabilitaciju u SFRJ, radi omogućavanja neometanog dolaska u zemlju. U tom cilju je izmedju ostalog kao donator doma omladine u Moševcu****/ trebao biti pozvan na njegovo otvorenje, a krajem maja o.g. "Mladina"je objavila intervju sa njim, kojom prilikom je sebe prikazao kao revolucionara koji je raskinuo sa "dogmama", uvjerio se u "nesposobnost komunističkih sistema" i koji se zalaže za "konfederativnu Jugoslaviju sa parlamentarnom demokratijom"u kojoj bi muslimani - bošnjaci imali svoju konfederativnu jedinicu - državu.

*/ Latić Džemal, Čengić Hasan, Prguda Abid, Izetbegović Bakir, Makić Munir, Bešlagić Sead, Hadžiomerović Muhamed i dr.

**/ Kosta Čavoški, Aleksandar Lojpur, Abel Krešimir, Hrvoje Šošić, Bulatović Miodrag, Dobrica Ćosić i Srdja Popović.

***/ Radi se, uglavnom, o rodbinskim vezama.

****/ Zulfikarpašić je u dogovoru sa Galijaševićem trebao poslati 5000 ŠFR na ime završetka Doma omladine u Moševcu.

Prema podacima pouzdanog izvora, Ljubo Sirc se prilikom boravka u zemlji "kod jednog visokog funkcionera" u SR Sloveniji interesovao za slučaj Zulfikarpašića i tom prilikom navodno dobio obećanje da Zulfikarpašić može nesmetano doći u ovu republiku. Sličnu "garanciju" za neometan dolazak u Beograd, Zulfikarpašiću je prema njegovoj izjavi dao i Dobrica Ćosić.

Polazeći od činjenice da se radi o relativno starijoj, ali vrlo vitalnoj osobi, finansijski vrlo moćnoj, bez vlastitog potomstva koji i pored ideološke zastranjenosti, želi regulisati status radi omogućavanja neometanog dolaska u zemlju/da je vjerovatno zainteresovan za finansiranje pojedinih projekata u SFRJ/, predlažemo da kroz naredne operativne aktivnosti radimo na stvaranju uslova za stupanje u neposredni kontakt sa Zulfikarpašićem radi njegove pasivizacije.

Radi zaštite cilja, sredstava i metoda rada SDB navedene operativne aktivnosti u okviru operativne kombinacije bi provodili pod pseudonimom "FINANSIJER", a Zulfikarpašića označavali kao "BIZNISMEN".

U vezi sa navedenim molimo vašu saglasnost i mišljenje.

P R E D L A Ž E
PODSEKRETAR ZA SDB
Sredoje Nović

S A G L A S A N
REPUBLIČKI SEKRETAR ZA
UNUTRAŠNJE POSLOVE
Muhamed Bešić

O D L U K A

Na osnovu člana 1o9. Pravila o radu SDB donosim Odluku o zavodjenju operativne kombinacije u cilju odpočinjanja operativnih aktivnosti Službe radi stvaranja uslova za neposredni kontakt i uticaja na pasivizaciju Zulfikarpašić Adila, emigranta u Cirihu, Švicarska.

SAVEZNI SEKRETAR ZA
UNUTRAŠNJE POSLOVE
Petar Gračanin

Beograd,
28.09. 1989.g.

Suljkanović, Bego

02 14.2.86.

RSUP SR BIH
SDB

CENTAR: Bihać Reg. br. D-5614 MB

UPITNIK S

1.	Prezime, očevo ime i ime	SULJKANOVIĆ (Mahmut) BEGO
2.	Pseudonim	"MURIS"
3.	Godina, mjesto, općina i SR rođenja (za strane državljane i država)	20.09.1943.g. s. Otoka, SO Bosanska Krupa, SR BiH
4.	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Wollogongo PO Box 62 Warrawone 2502 NSW Australija
5.	Bračno stanje	Oženjen
6.	Narodnost	Musliman
7.	Državljanstvo	SFRJ i Australije NPI
8.	Zanimanje (vrsta posla)	Vozač
9.	Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen	Tvornica za preradu metala Željezara u Wollogongu
10.	Vrsta (grana) djelatnosti	Crna metalurgija
11.	Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija	ŠUP Tokar
12.	Znanje stranih jezika	Engleski
13.	Individualne osobine — sklonosti mane, hobi	Konspirativan pokretljiv
14.	Da li je član SK	Ne
15.	Podaci iz prošlosti i druge karakteristične vezane za prošlost	-

16	Mjesec i godina angažovanje, odnosno reaktiviranja	31.01.1986.g.
17	Osnov angažovanja	Patriotizam
18	a) Linija rada	02
	b) Neprijateljska djelatnost koju obrađuje	Ustaška emigracija 100
	c) Obrada na koju je usmjeren	Mlinarić Tomo (00) Balen Franjo (00)
19	Vrsta saradnika	Informator
20	Popuniti samo za zagranič. saradnika: a) Mjesto, država i svojstvo boravka	
	b) Mjesec i godina upućivanja u inostranstvo	
	c) Da li je korišten prije odlaska u inostranstvo i na kojim zadacima (linija)	
	d) Vrsta saradnika	
	e) Način ugrađivanja	
	f) Način održavanja veze	
21	Stepen pouzdanosti saradnika	Pouzdan
22	Koji ga operativni radnik drži na vezi	Bašanović Rifat 221
23	Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o saradniku i saradnji	-

U Bihać dana 31.01. 1986.g.

Upitnik popunio:

Butorac Zdravko

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI BIHAĆ
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
B I H A Ć

Reg. broj: D - 5614
Datum ev: ~~14.2.1986.~~

Linija rada: 02
Op.radnik: 202

P R I J E D L O G
za brisanje saradnika

Na osnovu tačke 17. Pravila o radu SDB predlažemo brisanje saradnika Suljkanović Bege, sin Mahmuta, r. 20.5. 1943. godine u Otoci - Bos.Krupa, Musliman, državljanin SFRJ i Australije, zaposlen i nastanjen u Wologongu - Australija, vodjen pod pseudonimom "Muris".

Suljkanović je 1986. godine angažovan za saradnju. Podaci koje nam je dostavljao odnose se na subverzivno-propagandnu aktivnost lica iz redova ekstremne emigracije.

Na osnovu dosadašnjeg usmjeravanja saradnika, cijenimo da isti nema objektivne i subjektivne mogućnosti za rad po zadacima Službe, te predlažemo da se briše iz saradničke mreže, a materijal uništi.

Bihać, 8.1. 1992. g.

Predlaže:
NAČELNIK SEKTORA SDB
Milan Ljubojević

Saglasan:
PODSEKRETAR ZA SDB
Branko Kvesić

O D L U K A

Na osnovu tačke 5. Pravila o radu SDB odobravam da se briše saradnik pod pseudonimom "Muris".

Sarajevo, _____

Odobrava
MINISTAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Alija Delimustafić

Zeko, Franjo

RSUP SR BiH
SDB

√. 3. 74.

CENTAR: Zenica Reg. br. D- 1217 MB

UPITNIK S

1	Prezime, očevo ime i ime	ZEKO / Franje/ FRANJO
2	Pseudonim	"VRBAS"
3	Godina, mjesto, opština i SR rođenja (za strane državljane i država)	29.12.1941.god. Jelače, G. Vakuf
4	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Johnstr. 2, 7 Stuttgart 7o Deutchland SR. Njemačka G. Vakuf - Ilidža bb.
5	Bračno stanje	oženjen
6	Narodnost	Hrvat
7	Državljanstvo	
8	Zanimanje (vrsta posla)	radnik u industriji NK radnik
9	Naziv i mjes o ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen	"Gustav Eple" Štuttgant
10	Vrsta (grana) djelatnosti	industrija
11	Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija	osnovna 4 raz.
12	Znanje stranih jezika	djelimično poznaje njemački
13	Individualne osobine — sklonosti mane, hobi	-
14	Da li je član SK	
15	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	-

16	Mjesec i godina angažovanja, odnosno reaktiviranja	2.3.1969.god.
17	Osnov angažovanja	kompromitujući materijal
18	a) Linija rada	04
	b) Neprijateljska djelatnost koju obrađuje	hrvatska emigracija
	c) Obrada na koju je usmjeren	Bubalo Ivan /00/ CSDB Doboj, Mišić Jure /00, Jurišić Ivan /00 i dr.
19	Vrsta saradnika	informator, u inostranstvu
20	Popuniti samo za zagraničnog saradnika: a) Mjesto, država i svojstvo boravka	
	b) Mjesec i godina upućivanja u inostranstvo	
	c) Da li je korišten prije odlaska u inostranstvo i na kojim zadacima (liniji)	
	d) Vrsta saradnika	
	e) Način ugrađivanja	
	f) Način održavanja veze	
21	Stepen pouzdanosti saradnika	pouzdan
22	Koji ga operativni radnik drži na vezi	Ćesić Vladimir
23	Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o saradniku i saradnji	

NPI

U Bugojnu dana 23.6. 1977.

Upitnik popunio:
Ćesić Vladimir

Socijalistička Republika Bosna i HErcegovina
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SDB Z E N I C A

Linija rada: 703
Op.radnik: 73900

Reg.broj: D- 1217
Datum evid: 19.2.2[illegible]

P R I J E D L O G

za prestanak saradnje na osnovu tačke 17 Pravila o radu SDB, sa:

ZEKO FRANJO, sin Franje, rodjen 29.12.1941godine u s. Jelače- G.Vakuf, Hrvat, državljanin SFRJ, stlano nastanjen u G.Vakufu, NK radnik, nalazi se na privremenom radu u Štutgartu- Njemačka.

R A Z L O Z I

Tokom 1971.goidine Služba je intenzivirala kontakte sa Zeko Franjom, nakon što je sa njim 1970.godine obavljeno više informativnih razgovora na okolnosti njegove povezanosti sa ekstremnom emigracijom. Nakon vraćanja PI Zeko Franji i omogućavanja ponovnog odlaska na privremeni rad u Štutgart, sa njim je ostvareno više kontakata kada je davao korisna saznanja o poje dinim ekstremistima sa područja Štutgarta, P.I, J.T, K.V, i dr.

Februara 1974.godine angažovan je kao saradnik u inostranstvu pod pseu donimom "Vrbas" i u kontaktima pružao saznanja o aktivnsoti M.F, V.N, P.I. B.M, i njihovim vezama u zemlji i inostranstvu. I pored dobrih subjektiv nih i objektivnih mogućnosti "Vrbas" nije mogao pružati značajnija saznanja o konkretnoj aktivnosti vodećih ekstremista ove grupacije na diverzantsko terorističkom planu.

2.

Stoga smo mišljenja da se "Vrbas" može i dalje koristiti, ali kao opservator i informator, te predlažemo da se briše iz saradničke mreže i preka tegoriše u op.vezu u inostranstvu.

P R E D L A Ž E :
NAČELNIK SEKTORA SDB
Nikola Krezić

S A G L A S A N :
PODSEKRETAR ZA SDB
Branko Krezić

O D L U K A

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu SDB odobravam prestanak saradnje sa ZEKO FRANJOM, koji se vodio pod pseudonimom "VRBAS".

Sarajevo:_____

O D O B R A V A
MINISTAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Alija Delimustafić

73900 / 71020

Zuban, Hasan

842

REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
CENTAR SLUŽBI BEZBJEDNOSTI
SEKTOR SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
G O R A Ž D E

Linija rada: 03
Op. radnik: Omeragić Esad

Registarski broj: D-6269
Datum evidentir.: 6.10.88.

P R I J E D L O G
za angažovanje saradnika

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB predlažem angažovanje za saradnju sa SDB ZUBAN HASANA, sin Hasiba i Envere Karčić, rodjen 29.10.1952. godine u selu Mušići, opština Višegrad, Musliman, državljanin SFRJ, oženjen, regulisao vojnu obavezu, završio trgovačku školu, KV trgovac, zaposlen u UPI RO "Višegrad", OOUR "Bosna", stalno nastanjen u Višegradu, ulica Dobrunska bb, član SKJ.

R A Z L O Z I

Zuban Hasan je duže vrijeme u kontaktu sa SDB pa je, s obzirom na činjenicu da je kontinuirano ustupao kvalitetne podatke o neprijateljskoj djelatnosti nekih lica iz Višegrada,registrovan u maju mjesecu 1988.godine kao op. veza "Zeko". Kao op. veza bio je usmjeren na praćenje neprijateljske djelatnosti Gacke Uzeira, POO, direktor iz Višegrada, istupa sa pozicija muslimanskog nacionalizma, za kojeg je u ovom periodu dao više korisnih podataka o njegovim neprijateljskim istupima. Pored toga Zuban je u nekoliko navrata prenio podatke o neprijateljskom ispoljavanju i kontaktima i drugih lica iz Višegrada, a koja se ekspo niraju sa pozicija muslimanskog nacionalizma i obuhvaćena su planom preventivnog operativnog istraživanja po ovoj problematici. Na osnovu podataka koje je Zuban ustupio sačinjen je veći broj pisanih dokumenata SDB.

Najveći dio podataka dobijenih od Zubana, provjere ni su preko saradnika "Milan" i op. veze "Alfa", što potvrdju je kvalitet saznanja koja daje i ukazuje na njegov korektan odnos prema SDB.

Na osnovu svega navedenog, a imajući u vidu njegove subjektivne i objektivne mogućnosti na praćenju neprijatelj ske djelatnosti Gacke Uzeira i drugih lica koja se ispoljava- ju sa pozicija muslimanskog nacionalizma predlažemo da se Zu- ban registruje kao saradnik pod pseudonimom "RZAV".

Goražde, 29.9.1988. godine

Predlaže op. radnik
Omeragić Esad

O D O B R E N J E

Na osnovu člana 46 Pravila o radu SDB odobrava se angažovanje za saradnju sa SDB Zuban Hasana.

Goražde, 29.9.1988. godine

NAČELNIK SEKTORA
Zoran Vukadinović

Žunić, Ahmet

SDB L I V N O

Reg. br. D – 4072 MB

UPITNIK S

1	Prezime, očevo ime i ime	ŽUNIĆ /HASE/ AHMET
2	Pseudonim	"TRIBANJ"
3	Godina, mjesto, općina i SR rođenja (za strane državljane i država)	1928.Podhum-Livno
4	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Goljnjevo-Livno
5	Bračno stanje	oženjen
6	Narodnost	Musliman
7	Državljanstvo	SFRJ
8	Zanimanje (vrsta posla)	Hodža-Imam
9	Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen	IZ-Livno
10	Vrsta (grana) djelatnosti	
11	Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija	završena "Medresa"
12	Znanje stranih jezika	arapski -djelimično
13	Individualne osobine — sklonosti mane, hobi	tih,miran,povučen,konspirativan
14	Da li je član SK	ne
15	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	

16	Mjesec i godina angažovanja odnosno reaktiviranja	28.11.1979.god.
17	Osnov angažovanja	na dobrovoljnoj osnovi
18	a) Linija rada	03-
	b) Neprijateljska djelatnost koju obrađuje	12 kleronacionalizam i muslimanski nacionalizam 14.12.79
	c) Obrada na koju je usmjeren	Vrebac Levdet
19	Vrsta saradnika	informator
20	Popuniti samo za zagranično saradnika: a) Mjesto, država i svojstvo boravka	
	b) Mjesec i godina upućivanja u inostranstvo	
	c) Da li je korišten prije odlaska u inostranstvo i na kojim zadacima (linijl)	
	d) Vrsta saradnika	
	e) Način ugradivanja	
	f) Način održavanja veze	
21	Stepen pouzdanosti saradnika	pouzdan
22	Koji ga operativni radnik drži na vezi	Osman Selimed
23	Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o saradniku i saradnji	

U Livnu, dana 28.11. 19 9.

Upitnik popunio:

Mamić Mirjana

Mamić Mirjana

SR Bosna i Hercegovina
MUP SDB
SEKTOR SDB LIVNO
LINIJA RADA: 02
RADNIK: 929

U-4072
/reg. broj/

23.3.92.
/datum evid./

P R I J E D L O G
za brisanje saradnika

Na osnovu tačke 17 pravila o radu SDB, predlažemo da se iz saradničkog odnosa sa SDB briše saradnik "Tribanj".

ŽUNIĆ /Hase/ AHMET, rodjen 1928. godine u mjestu Podhum, SO Livno, državljanin Jugoslavije, vjerski službenik - imam, stalno nastanjen u mjestu rodjenja.

O B R A Z L O Ž E N J E

Kontakti Žunića sa SDB datiraju od početka 1978. godine u kome periodu je Službi prenosio korisna saznanja o protivustavnoj djelatnosti pojedinaca sa područja Sektora.

Iste godine, nakon više ostvarenih kontakata i provjeravanja dobijenih podataka Žunić je registrovan kao op. veza "Tribanj", da bi slijedeće godine nakon intenziviranja kontakata i proširivanja saradnja bio registrovan kao saradnik sa istim pseudonimom. Od momenta registracije pa sve do sredine 1985. godine SDB je sa saradnikom "Tribanj" redovno održavala kontakte, da bi od te godine pa do 1989. došlo do izvjesne pasivizacije istog. U toku 1989. godine pristupili smo njegovu reaktiviranju i ostvarili ne[illegible]kata, sa ciljem preusmjeravanja na stvarni in[illegible]m, imajući u vidu njegovu starost, kao i č[illegible]im procjenama, nije u poziciji da dolazi [illegible]stavnoj, terorističkoj i obavještajnoj [illegible] i grupa sa područja Livna, mišljenj[illegible]Tribanj" briše iz aktivnog saradničkog o[illegible]v dosije pohrani u arhivi MUP-a BiH.

Napominjemo takodje da saradnik "Tribanj" nije učestvovao u složenijim radnjama koje je preduzimala SDB, nije nagradjivan od strane Službe, niti Služba prema istom ima bilo kakve obaveze.

Livno, 31.1.1992. god.

PREDLAŽE
NAČELNIK SEKTORA SDB
Jozo Perić,

SAGLASAN
PODSEKRETAR ZA SDB
Branko Vrdoljak

O D L U K A

Na osnovu tačke 5 Pravila o radu SDB, prestaje saradnja sa saradnikom "Tribanj".

O D O B R A V A
MINISTAR ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Ali[illegible]

UMJESTO POGOVORA

Izlaganje na promocijama knjige "Čuvari Jugoslavije"

Nikada u BiH neka knjiga nije izazvala toliko burnih reakcija i komentara kao knjiga Čuvari Jugoslavije. Ne radi toga što bi se odlikovala literarnim atributima, naprotiv, pisana je suhoparnim birokratskim jezikom, ali je prepuna imena živućih ljudi i sadržajno intrigantna. Radi se o četiri toma na po sedamstotinjak stranica, što ukupno čini 2.800 stranica na kojima defiliraju imena i pseudonimi suradnika Udbe odnosno Službe državne bezbjednosti BiH u periodu između 1970. i 1990. godine. Prva dva toma (s plavim koricama) donose dokumentaciju o suradnicima iz redova hrvatskog naroda, gdje su uključeni i suradnici iz drugih nacionalnosti koji su pratili Hrvate, drugi tom (zeleni) čine dokumenti o suradnicima Udbe iz reda muslimanskog naroda, a četvrti (crveni) obrađuje suradnike Srbe.

U uvodnom dijelu izdavač Ivan Bešlić iz Posušja kaže da raspolaže s više od 50 tisuća stranica dokumenata o suradnicima Udbe i njihovom djelovanju. Suradnike pritom svrstava u četiri kategorije: a) one koji su se, bez obzira na motivaciju, u potpunosti angažirali i uživali stupanj velike pouzdanosti, b) suradnike koji su se potpuno angažirali u određenom periodu, pa počeli izbjegavati suradnju i na kraju definitivno raskinuli, c) suradnike koji su to postali pod prisilom te su od početka izbjegavali suradnju i d) suradnike-dvojnike koji su igrali dvostruku igru. Bešlić veli da je u knjigu uvrstio prvu kategoriju, a ostale tek sporadično, kao ilustraciju koja ukazuje na metode rada Udbe.

NACIONALNA STRUKTURA: Od ukupno 1308 suradničkih imena koja se nalaze u sva četiri toma, njih 723 su Hrvati, 366 je Muslimana – Bošnjaka, a 219 Srba. Dakle, Hrvata je više nego Srba i Bošnjaka skupa, pa bi cinik primijetio kako nisu barem tu bili zapostavljeni glede zapošljavanja. No činjenica da ih je neproporcionalno puno ne znači da su Hrvati najzločestiji i najskloniji izdajstvu, nego da im je pozicija u komunističkoj Jugoslaviji bila najlošija. Tu i takvu državu većina njih nije osjećala kao svoju. Osim toga ustaštvo je tretirano kao glavni neprijatelj države, a pošto su šezdesetih godina Hrvati masovno krenuli u gastarbajterstvo, iz te su kategorije dobrim dijelom stvarani i neprijatelji i njihovi potkazivači za račun Udbe. Tu je također zanimljivo primijetiti da su Bošnjake «cinkali» uglavnom Muslimani, Srbe isključivo Srbi, a Hrvate svi, uključujući (najviše) same Hrvate.

OBRAZOVNA STRUKTURA: Najveći broj suradnika ima samo osnovnu školu, dobar broj srednju, ali ima tu i visokoobrazovanih stručnjaka poput četničkog vojvode Vojislava Šešelja ili pak aktualnog veleposlanika BiH u Zagrebu Zlatka Dizdarevića, a među njima je i ime pokojnog akademika Alojza Benca. Budući da je cilj Udbe bio praćenje određenih ljudi, to su za suradnike često angažirani njihovi poznanici, prijatelji i rođaci. Tako ćemo naći u dokumentima da je prokazivao kum kuma, stričević stričevića, žena muža, brat brata, a naveden je i jedan slučaj gdje je sin otkucavao oca. Što se pak Hrvata tiče, Udba je u neku ruku pomirila Hrvate, barem na razini svojih suradnika. Nalaze se među njima kako partizani i njihovi potomci, tako ustaše i njihova djeca, kako «partijci», tako i «vanpartijci».

MOTIVI SURANJE: U Udbinu upitniku, čija se fotokopija nalazi u knjizi za svakog suradnika, nalazi se jedna rubrika u kojoj piše: OSNOV ANGAŽOVANJA. Tu se može vidjeti da su, sudeći po dokumentima, jedni surađivali «na dobrovoljnoj osnovi», drugi «zbog patriotizma», treći radi «protuusluge», a četvrti zbog «kompromitujućeg materijala». Očito, suradnici iz treće i četvrte skupine bili su ucijenjeni, bilo da su im za suradnju nuđene protuusluge u vidu zapošljavanja, napredovanja na položaju, financijske stimulacije... ili su pak bili ucijenjeni zbog šverca, pjevanja «pjesama neprijateljskog sadržaja», pronevjere i slično.

TKO JE AUTOR? Ova knjiga na prvi pogled nema autora. Na koricama samo piše naslov: ČUVARI JUGOSLAVIJE. Ivan Bešlić se pojavljuje kao izdavač i urednik koji je napisao samo dvije kartice uvodnog teksta. No kad se pročita, onda se vidi da ona ima na stotine autora. To su Udbini profesionalci čija su imena zapisana na dokumentima u rubrici OPERATIVNI RADNIK, to su «inženjeri ljudskih duša» kako im je Staljin tepao. Oni su ne samo zapisivali «doživljaje svojih junaka», nego su ih izravno kreirali određujući njihovu ne samo «literarnu» nego i životnu sudbinu. Oni su od svojih «junaka» tražili podatke o «neprijatelju», gdje živi, s kim se druži, što priča, čita, piše, planira...

Nerijetko su u tom tragičnom kolopletu prijateljskim i rodbinskim vezama bili vezani i «predmet praćenja» i potkazivač i Udbin profesionalac. I koliko god se činilo da su svi slučajevi isti ili slični, pomnijim se čitanjem spoznaje da je svaki slučaj drama za sebe i da je ova knjiga kroki za jednu tragičnu seriju. Vidljivo je također da danas o «autorima» nitko ništa ne govori, oni su bili svakom znani profesionalci koji su se već snašli. Svi su zaboravili, osim suradnika, načine njihovog djelovanja, ucjene i uplitanje u tuđe živote. Naravno, nije mi namjera pravdati suradnike, jer su ipak imali izbor - po cijenu žrtve izbjeći suradnju. A bilo je mnogo i takvih koji se, doduše, u knjizi ne spominje, ali se podrazumijevaju.

RAZMRVLJENA ISTINA: Priređivača ove knjige Ivana Bešlića prvi sam put vidio i upoznao u Mostaru, gdje sam sudjelovao na promociji knjige. Star je 47 godina, od čega je 27 proveo u Americi kao emigrant. Ima srednjoškolsko obrazovanje i golemo životno iskustvo, bio je zatvaran ovdje, da bi nakon uspješnog biznisa u Americi, bio protjeran iz te zemlje prije desetak godina zbog pomoći koju je Hrvatskoj pružao tijekom Domovinskog rata. Djeluje iskreno i priznaje da je umjereni hrvatski nacionalist s demokratskim pristupom. Nije mi želio kazati odakle mu toliki Udbini dokumenti, ali

progovara gnjevom pravednika da istinu treba objelodaniti, jer na duge pruge ona oslobađa. A on posjeduje još desetke tisuća stranica autentičnih dokumenata. Ivanu već prijete, a on hrabro ide s promocije na promociju, prijavljujući policije prijetnje koje dobiva. Sam Bešlić priznaje da je u knjizi nisu objavljeni svi suradnici, jer on raspolaže samo podacima između 1970. i 1990. godine. Zato obećava nova izdanja i nove knjige koje će obraditi ne samo cjelovitije nego će iznijeti i dokumente KOS-a za područje čitave bivše Jugoslavije.

REAKCIJE: Ljudi koji su prozvani u knjizi kao i članovi njihovih obitelji su konsternirani. Posebice Hrvati, jer je izdajstvo za Hrvate prvi na popisu «smrtnih grijeha», pa se kao takav prenosi s koljena na koljeno. Neki od njih javno izjavljuju da su prozvani nevini i najavljuju sudske parnice, neki, napose žrtve montiranih Udbinih procesa, likuju. Odmjereniji se ljudi pak pitaju odakle sve to i kamo to vodi. Premda im se objavljeni dokumenti čine uvjerljivim i autentičnim, oni drže da istina mora biti cjelovita, a ovdje to nije slučaj. Manjkaju npr. imena onih koji su ubijali u ime države i prokazivali «neprijatelje». Osim toga moramo shvatiti šok djece čiji je otac poginuo u Domovinskom ratu, da bi se njegovo ime našlo u popisu doušnika. Kao i satisfakciju onih čiji je sin uoči rata proglašen u selu izdajnikom «pjevača», zbog čega se ubio, a sada u knjizi nađu ime pravog «cinkaroša». Neki se vesele novim izdanjima dokumenata na ovu temu, a obazriviji upozoravaju da je duh izašao iz boce i da bi sada svatko mogao tiskati svoju listu. Uostalom, mnogi su nezadovoljni što se u knjizi nije našlo ime susjeda na kojega odavno sumnjaju. Jer, svatko ima svoga kandidata za pakao. Ima i onih koji se pitaju nije li ova knjiga produkt obavještajnih službi, bilo da se radi o Udbi, koja je preko gnjevnog pravednika pustila u javnost selektivnu listu suradnika, ili pak stranih obavještajnih službi koje narodima u BiH, neumornim u međunacionalnoj mržnji, ponude kost razdora u okvirima vlastite nacije. Posebice kod Hrvata. Sve u svemu, koliko god autentični bili objavljeni dokumenti, čini se da bi se cjelovitija istina iz prošlosti dobila lustracijskim zakonom i objavljivanjem svih dokumenata, nego selektivnim prikupljanjem krhotina istine po privatnim linijama. Jer, sada svi, i najveći mučenici komunističkog sustava strepe od novih dokumenata. Ako se može falsificirati američki dolar, kako ne bi moglo Udbino izvješće na formatu A-4. Slobodni su, izgleda, samo Udbini profesionalci za koje se znalo da javno rade tajne poslove. Oni su se uglavnom snašli.

Knjiga Čuvari Jugoslavije ipak ponajviše govori o režimu u kojemu smo živjeli, o totalitarizmu gdje su svi neslobodni, kako neprijatelji, tako njihovi potkazivači, pa i sami vlastodršci koji su također bili praćeni. Ne daj Bože da se to opet vrati. Osobno sam proživio to olovno vrijeme trajno noseći mučninu i strah. U toj kafkijanskoj atmosferi ljudi se nisu plašili nečeg što bi imali realno uporište. Znali su da ne snose neku konkretnu krivicu za konkretni vlastiti čin, ali su živjeli u strahu da im netko ne pokuca na vrata, uruči optužnicu i bude kažnjen ne znajući ni zašto, ni tko ga kažnjava, ni kakva će ta kazna u konačnici biti.

Sjećam se da je moj rodijak Stipan 1963. godine dobio odbijenicu za putovnicu u kojoj je među ostalim pisalo sljedeće obrazloženje: «U porodici Stipana Radoša, pokojnog Grge, niko se u vrijeme Narodnooslobodilačke borbe nije borio na

neprijateljskoj strani, jer nije ima ko, pa mu se zbog toga uskraćuje pasoš za putovanje i rad u inostranstvu.»

Ovakvo fantazmagorično obrazloženje moglo bi se naći u Orwelovoj «Životinjskoj farmi». Naprosto je čovjek kažnjen na temelju pretpostavki da bi Stipanov otac, koji je umro prije rata, njegovi stričevi i ujaci kojih uopće nije imao, te druga bližnja rodbina bili u ustašama i činili zločine. Stipan je tu odbijenicu komentirao riječima kako bi najbolje bilo biti mulac, kopilan, dakle čovjek kojemu se ne znaju preci, jer mora snositi čak njihove fiktivne grijehe. No u ovom slučaju ni to nije dovoljno. Stipan je kažnjen samo zbog imena i prezimena, kraja u kojemu je rođen i nacionalne pripadnosti.

Taj isti Stipan je kasnije ipak dobio putovnicu, pa sam, radeći s njim, doznao njegove muke po Udbi, što mi je ispričao tek nakon pada komunizma kada je već bio u mirovini. Evo te priče:

- Nisam ti ja, rodijače, tijo radit za nji, pa su mi oduzimali i vraćali pašoš, a na kraju me se okanili. Ali im ja nisam virova. Uvik me bilo stra da me ne prisluškuju i da me neko ne ocvika. Čoviče, šestero dice, a svi od mene žive. Pa nisam smio zuba probilit, ne smim ništa kazat, a imam puno tog na duši. Kad nešto lanem protiv Jugoslavije i komunizma, ono kad čovik malo popije, onda se triznim u strahu da će me neko otkucat, da će me zovnut, oduzet pašoš, pa ti ječi. Onda sam ja u baraki sam sa sobom priča, zapravo bi laja na državu, sve istinito kaza, da dam duši odušak. Ali mi rodijak Jerko jednom reče kako Udba ima mikrofone, pa ti more to ugradit u zidove i prisluškivat sve što sam kažeš u baraki. Mene muka uvatila da su me čuli, pa ti ja sprtim kući. Kad tamo, nisu mi oduzeli pašoš, a ja poslin toga prominem priču. Kad se nađem sam u baraki, ja na vas glas počmem falit komunizam i Jugoslaviju. I vičem ja odajuć po baraki kako je komunizam najbolji sistem, Jugoslavija najbolja država, a ko misli drukčije, neka govno pojide. To ja govorim radi zidova i mikrofona ako su u njima, a mislim drukčije i odmahujem rukom od šake do lakta. I sve je to tako išlo dok nisam doša u mirovinu. A tada komunizam propa. I pričam ja svojoj Luci kako sam komuniste zajebava, kako sam ji falio prid zidovim u baraki, a u isto vrime odmajiva rukom od šake do lakta. Kad žena na me, đava te manita odnijo, kaže ona, što će bit od nas ako su te baš snimali, a komunizam propa. Šta će ti kazat naši ljudi, oće li te zabiližit ka izdajnika. Ja se zbunio, pa velim ženi da sam odmajiva rukom, i di bi ja falio komunizam. Budalo, kaže ona, nisu te snimali kako odmajivaš od šake do lakta, nego samo ono što si govorio. Tugo moja, jadan ti sam. Evo mi tri sina na bojištu, a mene pronađu da sam radio za komuniste. Kud ćeš većeg jada. Šta ti, rodijače, misliš, je li mi uvatilo riči iz barake?

Petar Miloš

KAZALO SADRŽAJA

URED NIČKA NAPOMENA (Marko Marković) 5

PREDGOVOR 7

I POGLAVLJE: Suradnici, službenici i obrade BH - UDBE
od 1970. do 1990. godine prema knjizi "Čuvari Jugoslavije"
Uvodne napomene 25
Kazala prema knjizi "Čuvari Jugoslavije" 28
Analiza i prikaz knjige (Esih, Bruna / Živić, Dražen) 138

II POGLAVLJE: Pritužbe na knjigu "Čuvari Jugoslavije"
Uvodne napomene 150
Pravila o radu Službe državne bezbjednosti 155
Pritu\be i prigovori

III POGLAVLJE: Feljtoni prema knjizi "Čuvari Jugoslavije"
Nezavisne novine, Banja Luka
Ljiljan, Sarajevo
Dnevni list, Mostar
Hrvatski vjesnik, Melbourne, Australia

IV POGLAVLJE: Tekstovi o knjizi "Čuvari Jugoslavije" 517
Hrvati podijeljeni, a duhovi prošlosti uzburkani 517
Izostavljena imena važnijih suradnika Udbe 518
Strah od Udbe još uvijek živI 520
Predizborno prekopavanje prošlosti 521
Tko su bili članovi Udbe u Busovači? 522
Hrvati više potkazivali nego Bošnjaci i Srbi zajedno 523
Bivši Udbini agenti - najžešći radikali 524
Popis Udbaša bestseler 525
Hercegovci otišli u Beograd po pomoć 526
Alah mi je svjedok da (ni)sam Udbaš 528
Crveni, zeleni i crni čuvari Jugoslavije 529
Svi Udbini ljudi 531
Protokol udbaških mudraca 533
Ivan Bešlić: Dokumente su provjerili stručnjaci 537
Mile Stojić: Udbaši 537
Smišljena velikohrvatska podvala Bošnjacima 538
Ivan Lovrenović: Udbini sinovi 540
Čuvari Jugoslavije - saradnici Udbe u Bosni i Hercegovini 542
"UDBA, UDBA, njihova je sudba" 550
Knjiga godine: "Čuvari Jugoslavije" 550
BiH intelektulaci: Djeluje žalosno, uznemirujuće i šokantno 552
Sulejman Tihić: Zakonski regulisati otvaranje arhiva 553
Branko Kvesić i tzv. autori knjige zaslužuju Krivično procesuiranje 555
Dokumenti o suradnicima Udbe su potpuno autentični 556
"Čuvari Jugoslavije" izazvali veliko zanimanje u Njemačkoj 558
Udba proganjala i ubijala državotvorne Hrvate 560
Na promociji osobno nazočio autor Ivan Bešlić 561
Za novce poreznih obveznika tiskana knjiga sumnjiva sadržaja 561
Knjiga o bivšim suradnicima Udbe izazvala brojne reakcije u BiH 563
Opet jaše stara Udba 564
Kardinal Vinko Puljić: Knjiga o Udbi zavađa Hrvate 566
Najviše bošnjačkih špijuna među imamima 567
Može li hodža biti špijun? 569

Je li UDBA naša sudba? 572
Partija i Udba nad mislimanima 574
Neka više nikad brat ne radi protiv brata i prijatelj protiv prijatelja 578
Hfz Husein Čolaković: Smatrali su me svojom inteligencijom 580
Ispovijest bivšeg udbaša: Po službenoj dužnosti sam pratio kolege 581
Reis Cerić - između odobravanja i osuđivanja 583
Reisu-l-ulema Cerić: Svi koji su svjesno surađivali s tajnom policijom dužni su se pokajati pred Bogom 583
Cerić: Došnici, pokajte se 584
Cerić: Neka se pokaju doušnici Udbe 585
Cinkarenje cinkaroša 586
Knjiga s popisom Udbaša potresa cijelu BiH 587
Objavljene dokumente SDB-a pokrao je početkom rata Bobanov ministar policijem Branko Kvesić; Dio dokumenata prikupio je i Ivan Vukšić 590
General Halil Brzina: Nisam bio ničiji doušnik niti suradnik 596
Biznis ili postrojavanje nacije? 597
Šef SDB-a BiH Jozo Jozić početkom rata otkrio UDBA-še Šuška, Vukojevića, Čolaka, Bradvicu 599
Vukšić isplatio 30 hiljada eura za nove dokumente 602
Tuzlanka Nermina Berbić prva je žrtva odvratne Bešliće knjige "Čuvari Jugoslavije" 603
Sinan Alić: Morala je znati da će se kad-tad saznati da je radila za Udbu 605
Prvo "ubistvo" Sinana Alića 606
Za budućeg reisa grčevito se bore Mustafa Cerić, Enes Karić i Sinahid Bristić 608
Rat spiskovima 614
Nagovorili smo Vukušića da u Njemačkoj ubije nevinog čovjeka kako bi pokazao da je "pravi ustaša"! 616
Sveštenici koji su boravili vani morali su sarađivati! 621
Pašanbegović nije bio Udbaš! 621
Pašangebović je bio agent Udbe! 623
Sredoje Nović: U "Čuvarima Jugoslavije" nisu objavljena imena velikih zvjerki 624
Alija Fejzić: Već dvadeset godina mi rade o glavi 630
Zbog Udbe predsjednik HSP-a pred smjenom 634
Jedinstveni Sabor HSP-a u ožujku 635
Hari Muslić, bivši djelatnik Službe: Ili UDBA ili gorka sudba 636
Isidora Bjelica: Sve naše udbaške krtice 638
Krivotvorena knjiga o Udbi 639
Njemačka policija istražuje ubojstvo Đapićeva strica 640
Ante Đapić: Anđelko Hrgić bio je zadužen za mog strica 641
Udbaški kadrovi drmaju tajnim službama u BiH 642
Anđelko Hrgić: Đapićevi navodi nisu točni 643
Hoće li Đapićevo ubojstvo biti drugi rasvjetljeni atentat Udbe 644

V POGLAVLJE
Novi podaci i dokumenti o "operativnim vezama" i suradnicima Udbe u BiH od 1970. do 1992. godine 647
Uvodne napomene 649
Kazalo i objašnjenje 658
Suradnici i operativne veze 1970. -1988 660
Suradnici i operativne veze 1989. - 1990. 677
Suradnici i operativne veze 1991. - 1992 715
Dokumenti o suradnicima Udbe 1991. i 1992 725

UMJESTO POGOVORA (Petar Miloš) 823

BILJEŠKA O AUTORU

Marko Marković rođen je u Tomislavgradu 1963. godine. Novinarstvom se počeo baviti sredinom 80-ih i u hrvatskom novinstvu prisutan je posljednjih dvadesetak godina. Prve tekstove objavio je u Studentskom listu, tjedniku koji je pod uredničkim vodstvom Ivice Buljana, zbog otvorenog pisanja i promicanja demokracije, tijekom 1988. čak četiri pita bio zabranjen. Uzrok jedne zabrane bio je tekst Marka Markovića o suđenju Dobroslavu Paragi i njegovoj polemici s novinarom Vjesnika Đorđom Ličinom.

Nakon 1990. godine radio je u Globusu, Slobodnom tjedniku, Slobodnoj Dalmaciji i Večernjem listu, a utemeljio je i vodio tjednik Panorama.

Nakon izbora 2000. godine, do smjene glavnog urednika Josipa Jovića, ponovno je u Slobodnoj Dalmaciji, a nakon Jovićeve smjene u Mostaru je utemeljio tjednik BH Danas (kasnije samo Danas). Uređivao je i mostarski Dnevni list, prve dnevne novine na hrvatskom jeziku u Bosni i Hercegovini.

Dosad je objavio dvije knjige: "Operacija Pitagorin poučak" (u izdanju Kluba hrvatskih povratnika iz iseljeništva, Zagreb 1999.) i "Jure i Boban - povijest Crne legije" (MBF, Zagreb 2003.).

Knjiga "Operacija Pitagorin poučak" ("Pitagora" je kodno ime Udbinog ubojice optuživanog da je likvidirao Brunu Bušića) objašnjava kako je Udba pripremala i izvela likvidaciju glasovitog hrvatskog emigranta, što su pokazale istrage francuske i njemačke policije i pravosuđa o tom ubojstvu, te pravosudnu istragu u Hrvatskoj i proces Vinku Sindičiću u Zagrebu.

Vrlo zapažena knjiga "Jure i Boban - povijest Crne legije" donosi brojne, dosad nepoznate, pojedinosti o nastanku ustaškog pokreta, formiranju NDH, odnosu Pavelića s Musollinijem i Hitlerom i njihov odnos prema Hrvatskoj kao samostalnoj državi. Knjiga obrađuje razdoblje od ubojstva Stjepana Radića u Beogradu 1928., pa do atentata na Pavelića u Buenos Airesu i smrti u Madridu 1958. godine. Središnji dio knjige posvećen je Juri Francetiću i Rafaelu Bobanu, zapovjednicima Crne legije. Obrađene su brojene bitke koje su vodili, s naglaskom na pohod na istočnu Bosnu, borbe na području Bugojna, Livna, Tomislavgrada i, poglavito, četiri velike bitke za Kupres. Knjiga donosi i intervju s atentatorom koji tvrdi da je likvidirao Pavelića.

Zbog polemičnog teksta "Tko su doista bili Jure i Boban" glavni urednik Večernjeg lista Branko Tuđen 1998. godine otkazao mu je suradnju i zabranio ulazak u redakciju tog dnevnika.

Autor je nekoliko dokumentarnih filmova na Hrvatskoj televiziji. Zapaženi su mu radovi "Dosanjani snovi", dokumentarni film o Hrvatima u Hercegovini iz 1990., zatim film "Dodir dobrote", posvećen Jeleni Brajši i Caritasu Zagrebačke nadbiskupije, te film " Povratak ranjenog labuda", priča o životu pok. fra Lucija Kordića, franjevca koji je u Švicarskoj utemeljio nakladničku kuću ZIRAL (Zajednica izdanja ranjeni labud).

Marko Marković živi i radi u Zagrebu

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

355.40 : [351.74:061.1(497.1) (093.2)

UDBINI sinovi / [priredio] Marko J. Marković. -
Ljubuški : Press Holding, 2004. - 826 str. :
ilustr. ; 25 cm

Pogovor / Petar Miloš: str. 823-826

ISBN 9958-9222-0-7
1. Marković, Marko J.
COBISS.BH-ID 13096966
